Lumen anime duplex

Rudimenta doctrine

[illegible]

Rękopis i jego oprawę wyrestaurował introligator Jan Wyżga w r. 1934.

[illegible]

Et Ego Nicolaus quondam Symonis de Weydnaw clericus wratislaviensis diocesis publicus imperiali auctoritate notarius ...
sumpti predictorum receptioni et subdelegationi omnibusque aliis et singulis dum sic coram prefato ...
Conrado Episcopo Iudice et Conservatore premissis ... ut premittitur fierent et agerentur ...
Vnacum ... omnia et singula sic fieri vidi et audivi Ideoque presens publicum instrumentum ... per alium ...
grossatum de mandato dicti domini Conradi Episcopi Iudicis et Conservatoris exinde confeci, ...
et in hanc publicam formam redegi Signoque et nomine meis solitis et consuetis vnacum ...
consignavi rogatus et requisitus in fidem et testimonium omnium premissorum

ipsfte auriae
ipsfte auriae
... auriae
ipsfte ...
A mala
A bona
A mala
A bona
A ...
A mala

A mala
A bona
A mala
A bon
A mediocris
A mala

Lumen Animi duplex Magistri Axymata.
Rudimentu Doctrina

Iste liber legatus ē pro libraria theologorū Collegii maioris
artistarum · p executores testamēti olim mgri Johannis de
Ossiwyanczym Sacre theologie pfessoris et Custodis ecclie Sancti
fflorianj ex libris p eūdē derelictis : oretur p eo :—

A ccipe nunc dictum veru
et ange sima. Prorupit

metru sententia talez Nunc tempib(us)
depravatis. licet qu(a)l(iter) accipe verum
dictu x dicta antentica pntis opis
Tum eorz qui splendore illuminati
fidei. etiam in celo resident. Tu illorz
qui in tenebris paganos extiti
sut. ut pote phi. quorz memoria
perijt in eterna. Dictum aut eorz ad-
huc in scriptis resonat pulcritudo
qui ut dicit Gilbertus in erudimentis
doctrine phi multa bona dixerunt. et
fidei nre acomoda que nd sut for-
midanda. Et similr Jeo(ni)9 sup Epistolas
ad Tytu. Et subinfertur. et ange
x contrar sima hic e altitudinez
glie mundane. que Cymee instar ge-
stat Sicut enim Cymea ante z retro
distorta e. sic et altitudo sch hui9.
qui revolviat mente hy qui i altitu
mudi positi sut conceptu eorz z estz
in utero matris ut dt Boecius. et
considerabunt ante. Recordentur
insuper ptem posteriore celsitudi
nis horz. Nam gelidi putris fiua-
bit eos et in estum sinuu gversi
tinabunt. Nimirz qui exclamat
Philbertus sitimena de horribili vi-
sione anime Mundus mintritu vigit
his diebus Du sch sunt domi Jupit
et Phebus Nam qui minos posti-
det et habundat rebus. hic ut de9
colitur septus aviebus. Revera
iste liber altitudo mundane glorie

intitulatur. tu scz p dicta eius elega
tissima prefata altitudo destructa
manifestari poterit. Pot haec et-
eni altitudine mundane glie igno
rantia ipi scie antefertur. Cu tn
scdm Galienu. que allegat hali
cta quartu quadrupti ptolomei
Nd zate sciens removenda e cupi
ditas lucrandi divitias et vana
gla. qm hec duo. sut que homo
multu diligit. Relinqueda igit
est hec altitudo mudi crimitiui
sequetu. veluti ille fecit de quo
Valerius maximus libro vij°. quo
du corona aurea ornatus. eam
sub pedibus sternens conculcavit

P
hus in vij°. Altitudo
animalium inductis qmq
mortius pectus altius
solito elevatur. Cuius ro
est Nam in morte totus
sanguis ad cordis cuffluit
regione. in auxiliu vite.
ut recitat Galienus. Multa
eni sanguinis confluxio intime
sic facit ipam carne. ut asserit Con-
stantinus Sic in curtis mtus mor-
tuis cor in altiu magis semper
tius. Unde Jeo9 in li° de illustrib9
viris Quato et em morti adeo
augme sue victuor sunt. tanto vena
huius mundi altitudine intime esse
Egidius super libro de causa
longitudinis z brevitatis vite. In
alta regione diu sani sumus. sed
du infirmam cicius morimur. Cuius
ro e Nam supitalis aer sicut supti-
lem sanitate efficit. sic et suptilem
acutu quoq3 morbum ingerit et
inducit. ut asserit Avicena. Itez
ut asserit phus in problemma
tibus Qui raro infirmant. cum
infirmati fuerint cicius moriuntur
Sic et nos in altitu huius sch. si quid
diu sani sumus et pspi sed omnio cicius
atq3 periculosius moriemur. Unde Rich-
ardus. de sancto victore. In altitudine
itaq3 temperancie mentis z corporis
mors ipa semp e pstmer z ruina

Redeatur ad capitulum de homine

Allexander super quartum methheororum. Alte quidem nubes igne semper fulminis validius inflamantur. Cuius racio est: Nam alte nubes sunt vehementer frigide et sic intus magna flamma. Cum enim frigus intra calorem accidit intra ipsam calorem nubem repercuciat, nubes vehementius validius quam accendit, ut recitat Commentator. Sic alti in mundo homines in gradu mundani culminis igni estuabunt validius eterni supplicii et doloris. Unde Ambrosius in exameron: Timendum namque ne forte omnis qui in hoc mundo altius steterit igne iehenne eternaliter estuabit. Comentator in libro de impressionibus aeris: Pauca pluvia resoluta exstat. Nivis in altis namque vehementer montibus illiquatus vivus. Nam secundum Simplicium in altis magnis montibus nix nunquam illiquatur. Cuius racio est: Nam frigus validum alti aeris et intensum sic nulla plane fit resolucio vel causis refrigeracionis et gracie in altis sublimibus gradibus huius vite. Augustinus contra Faustum: Nulla virtus nulla gracia in altitudine celsitudineque mundana. Egidius super libro quarto de diluviis diu terrenis: Quanto aqua intra meatus terre profundior fuerit, tanto impulsa validius super faciem terre fluit. Testante Temistio qui ait: Fontes qui de visceribus terre profluunt de profundissimis terre specubus veniunt et erumpunt. Cuius racio est: Nam ob petrositatem et vasticionem terre validam violenter aque que infimis fuerint expelluntur ut asserit Avicenna. Dicit: Quanto nunc quibus intra mortis arcta et profundior fuerit scele tanto magna multitudine expetit huius vite. Plinius in speculo naturali: Altiora poma arborum maiora semper ceteris sunt, citius quoque cadunt. Cuius racio est: Nam altiores frondes ob elongacionem sui a terra parum humore attingunt et sic quo ad primum. Nam arbor quecumque in altioribus ramis magis concutitur cunctis ventis. Ergo secundum sic sic et in hoc mundo altiores hominum maiores ceteris quidem sunt et hoc quo ad minimum. Citius autem cadunt quam ceteri mortis precipue in abissum

Unde Fulgencius in primo mitologiarum libro: Alti siquidem in hoc mundo homines magis tendunt in inferiora atque profundiorem faciunt casum suum. Frontinus in de scripcionibus cumulis vento quod ignis magis accenditur. Sed ne directe in sidera flamma prodeat impeditur. De hoc autem in capitulo de desiderio et amore. Philosophus in septimo animalium libro: Altius volatus avium pestilenciam adesse anno illo indicat. Cuius racio est: Nam naturali quodam instinctu aves dum corruptam fore terram senciunt, aut si fugiunt in altum aeris se sustollunt. Et ad hoc est Ypocras in epidimiis de avibus que dum nidos in altioribus frondibus faciunt, strages consequuntur. Et de serpentibus qui dum mane vel mox in vere dum supra terram reperiuntur, pestilencia comminatur. Sic dum volatus avium in altum mundane gloriae stragem adesse indicat mortis pestilencie quam eterne. Unde Cassiodorus in historia tripartita: Altitudo quod prius hominum signum est eorum ruine, quam faciunt mentium. Ysidorus in hystoria de naturalibus: Serpens alto gradiens capite ceteris utique venenosior serpentibus invenitur. Cuius racio est: Nam multa fit evaporacio fellis ascendentes ob multam erectionem capitis in serpente, ut recitat Plinius in septimo speculi naturalis de dormientibus in altum sito capite, qui ob evaporacionem colericam humoris pluribus infestantur sompniariis fantasiis. Sic predicator dum in alto gressu mentis corporis quam incesserit, profecto ipse inde dampnabilior et venenosior in perpetuum apparebit. Unde Sydonius in epistola: Altus suus pomposis quam incessibus eterne est dampnacionis quilibet ascendendus. Temistius in summa naturalium: Centrum siquidem celestis semper descendit. Ignis vero in natura sua semper sursum tendit. Cuius racio est: Nam illa nobilis celi puritas, quanto ad corporeitatem nostre materie se inclinaverit, ad se pellit, atque versus terram mittit. Sed et ignis qui sursum est igneum ad se

obumbralem similitudinem siccitas trahit
ut asserit Auicebron in libro fontis
vite. Sicut amor celestis decorum
sublimitati mentis inuehitur. Amor
autem mundi siccitas in mundi
huius altitudine eleuat. Unde
Salustius in Iugurtino quod quid est
dum ad sublimitatem erigit quemadmo-
dum aut si quid sunt alta petit. Seneca
in decrepitudine assentiunt. Quamuis
in siccitate et in altum extense fue-
rint, continuo expauescunt. Cuius ratio
est. Nam in altum erectis manibus
sanguis intra corpus deficit uni-
uersus. Pallor autem absentiam
sanguinis comitatur. Unde recitat
Constantinus de assistentibus siccitati
versus celum, quorum vultus aliqualiter
palidus apparebit. Sic et dum esse
tiones in altum mundi procedunt eleua-
mox caligine horride tenebrarum
ope pendebunt. Unde Theodoretus
in libro de statibus mundi. Quanto
et enim quis nunc altior amemor
in hoc mundo fuit, tanto tandem um-
brosior horrida mortis caligine
apparebit, ceterum ueri super. Comentator
in libro de impressionibus aeris. Alte
nubes pluuias non emittunt. Cuius
ratio est. Nam alta regio est frigida
et sic vapor minus et pluuie dige-
stiua, ut recitat Auicenna. Sic
alti in mundi huius culmine, numquam
imbrem facient pure. Numquam gut-
tam aut stillam tingent alicuius
dulcedinis semper inane. Unde Gregorius
in registro. Subtrahitur namque huius
mundi sublimibus omnibus prima totaque
elongatur dulcedo consolationis quam diuina.
Plinius in speculo naturali. Omne quod
siccitatis in alta aeris latum fuerit
resolutiones ac digestiones facta
decursu nimio quod redibit quod ad
videmus in fumo nebula et vapo-
re, que et descendunt in pluuiam
in pruinam in niuem in grandinem et

in terre. Cuius ratio est. Nam quanto regio
aliqua orbi celesti propinquior fuerit
tanto magis a se crassitatem abiciat
et repellit, ut asserit Auicebron
in libro fontis vite. Sic omnis qui
alta vehitur vane atque mundane
glorie ad yma reuerberabitur humi-
litatis ac penalitatis eterne. Unde
Gregorius in registro. Impossibile est
eleuatum ad alta mundani culminis
ut non possint ad yma eterne miserie
et doloris. Plinius in speculo naturali.
Alta maris littora intus sunt uacua
ut refert Plinius multis radiis
resplendentibus quam obiecta, ut ait
Plinius. Aquis concussiua atque caloris
validi suscepta, ut asserit Auice-
nna. Cum montibus de causis multorum
suppremi sunt ignitiua. Sic altiores
et sublimiores huius seculi semper
sunt belluis infernalibus suggestio-
nibus quoque pleni. Unde Ricar-
dus de sancto victore. Altitudo
quedam ymis hominis suggestioni-
bus semper plena. Versus quam ma-
lignus Seneca in libro de superbia.
Lentobius intrup. In libro de ceru
orbis. Alta in regione nulla umquam
reperitur vita. In suprema enim nulla
viuit animalium regione, ut asserit
Comentator. Cuius ratio est. Nam ut ait
Philosophus Ampheodoce. Aeris vita tempera-
tem requirit, linea sublimis aut
regio aliuiositate est et alia
valide elongata. Sic quod in supre-
mis per consequens nulla vita. Sic
in altitudine huius seculi nulla
potitur vita beata hominis inve-
niri. Unde Augustinus in libro xxx
trium hominum. Neque enim vita diu
corporis quam anime in mundi huius
culmine altitudine et honor Seneca
in de mundi gloria. Ptholomeus
In libro quarto essentie. In altiori in-
tensatione aeris est semper
et tenebre

si

asserit amarum (Michelonem) tamen ha-
bitationem quorundam esse asserit demonum
scilicet angelorum in suprema aeris regione
et hoc ob validam alti aeris tenebrositatem et
horrorem. Cuius quidem ratio stat in hoc quod
reflexiones luminis solaris que aera per-
venit in altissima extendi non possunt.
Sed in altiore medium [illegible] frigus
semper invenitur et extinctio caritatis
atque tenebra perpetue cecitatis unde
Hylarius super mattheum In medio qui
[illegible] dulcedine vite [illegible]
delicto surgit aut nitus dies tenebr-
et caligo Architha tharentinus
in libro de celestibus in natura Naturam
quam nubes sit alta videtur tamen a longe
attingere ipsam terram Cuius ratio tangere
infra tamen de materia Sic quantumque
quis altus appareat in hoc seculo ad
terram tamen mortis attingit et depe-
riet in futuro unde Fortunatus
In omnes Inquantumque quis alte
stetit terminum mortis tamen sine
[illegible] tempore deveniet in abyssum terre
[illegible] in dextro Theophilus in biuilo-
quio [illegible] [illegible] alia
saliam gemma aliqualiter inclinans
Cuius ratio est Quia eum ad terram facit
pedum pressione impingere sursum in
motum virtute validiori altius saliat
Sic ut et nos ad celestia altius sali-
amus gemma mentis ad yma humiliter
dimittamus unde Richardus
de sancto victore [illegible] asscendens quod
sublimius mentem erigat inclinemur
humiliter Ysidorus in hystoriis natu-
ralibus in alto volans est tale in tempore
non movet alas Cuius ratio est Quia [illegible]
in subsidium aerem sustentatum et vento
tus verberat alas non est opus Sic
in alto volans [illegible] in cul-
[illegible]

potius bonum operis et virtutis unde Ie-
ronimus in libro de illustribus viris Ces-
sat aut omnis virtutis actio in quibus alta
steterit in hoc mundo Celebratur in de celsi-
tudine Item et in libro de impressionibus
aeris vapor ex aquis et paludibus et
ex stagnis sursum tendens in estate se-
pe attractione solis in ranunculas in pisces
atque in rapas se convertit et in pluviam se
dimittat Cuius ratio est Quia exalante
aqua si quid viscositatis aque adheserat
una cum aqua evaporatur et exalat ut
vertitur Tamen Sic homo qui ad alta
sustollit [illegible] in ranas malignitatis convert-
itur Tandem de cursu ad yma mortis perpetue
demergetur unde [illegible] super [illegible]
Timeo quod forte nunc in medium [illegible]
[illegible] [illegible] et [illegible] ad yma de-
veniat penalitatis etc ubi cetera vide super

Caritas
Fervor
Dilectio
Amor
Spiritus sanctus
Predicta etc

Plutarchus in libro suo titulatum
de natura morborum Digitus cum
igne lesus ut [illegible] sanetur facilius igni
denuo applicandum Cuius ratio Quia [illegible]
[illegible] calor extrahit illa de impressione lesio-
nem [illegible] calor per balneum
calorem balnei extrahit ut refert Iohannes
[illegible] et calor a multa tertiana veniens
calore [illegible] ut asserit [illegible]
Sic mens igne lesa prave concupiscentie
igni applicetur sancte amoris atque
caritatis nitide unde Augustinus in li-
bro contra errores [illegible] Cum igne tam
prave concupiscentie [illegible] et [illegible]
[illegible] desiderio et amore Theophilus
In biuiloquio [illegible] Tarde
[illegible] in manum [illegible] illatam
retinuit Nisi manum [illegible] et inde va-
lorem [illegible] Cuius ratio [illegible] Tamen
[illegible] motus [illegible] factus fuit calor

nung manum adhibebit cum cadmodum
assit Theophrastus mundus ab igne se
dit qui tunc igne sunt et inde cum
flat quod qui starent Sic amor ce
lestis inflammatum possidet nisi mens
nostra necessario utitur morbo est agi
te Unde Ysidorus de summo
bono Cum pro certo in qua ...
nemo amore illo dulcissimo gusta
re potest in eternum Ambrosius ...
gestati ... ignis quod regionibus de
scendit in orizontis ... in
dans nisi ... et ... medi
... est ... ut aut pro ... phet
ne Ignis celestis in ... venit et
mutat Sic amor celestis qui neque
... descendit in orizontis ...
nisi in ... Unde Et
Thomasius ... solis in
... penitentibus atque ...
... illuminabit ...
Philadus in tractatu de nature
liquidorum ... fons ... quiete
diffusior est noctis ... in die ...
est ... est frigida et ...
... est aquarum et
... consolativa
... sol in die
aquas ... in nocte ...
assit ... Sic fons celestis ...
... diffusio ... est in nocte
... in die assidue
... Unde Damascenus
in ... soliloquiorum ... bulo
... et afflicto ... sunt ... illa
inefabilis degustanda ... amoris
... suavitas et dulcedo Augustinus
in ... ocultis ...
ictu aliquo de plaga aliqua impedit
Unde ignis ... et ... estimat
... est ... ictus ... in oculis
... importune et violante fo
... aut est violenta
... ut assit Commentator de

Superioribus ... sulfure ...
respirante Sic ... oculus ...
... ictibus ... proprie
... Unde ... ignis resultat
amoris atque caritatis ...
Damascenus ... ictus applorum ...
... ignis ...
... celestis desiderii et amoris
... Consta
ntinus in tractatu de nature mor
borum ... refrigidati frigore
... aque calide ...
... est ...
sicut calor calorem extrahit ...
... et educit ut assit ...
... et ...
... mortue non calori ...
... frigide ... amore
atque refrigeratione ... Unde
Ambrosius in libro de ...
... aqua adusta
... solo refrigerabitur
desiderio et amore ... in
... manum aut pedem
... in aqua calida ...
... calore ... est
... mota ... aut
... aut valde ...
... calore ...
... ut ...
Sic qui ... in amore ...
... ipse ...
atque dulcedine degustabit Unde
Alanus in de dulcedine ...
... magis
in se ... amore ...
... Augustinus in ...
... carbo ignem ...
... atque ...
... refrigerat ...
... omnibus ...
extinguitur ... magis

[...]ris de ferro et esse ignito dum
post ignitionem aqua cito immergitur
Sic in amore Christi dum extinguitur
tur humanum durat ad cuncta appetitus
et rigidum sed nunc in amore Christi in-
flammari potest incendium Unde Cas-
sianus in libro collationum sanctorum
patrum in qua dicitur Mens hominis
in qua amor Christi obculpatur et sti-
guitur conculcata in vinculis mane
salute sue actibus obstinatur Theo-
philus In dialogo diversarum ac-
tuum Clavus ignea ferreas ferreas
reserat universas Unde tantum est
Illa clavus ignea obsum mollior
interiora serat tantum apertius sit et
serat quelibet reserat Sic mens
in amoris dulcedinis additum di-
pandit et appetit felicitatem atque
beatitudinis superne Unde Augustinus
in epistola ad paulum et eustachium
Cui magis homini tota est felicitatibus ae-
terne qui Christi amorem sentit felicitatis
in amore Archita Tharentinus
in libro de civitatibus In natura pedibus
salis ac arto loci cultus est terra
plantis rasi edendi et bibendi
excitatur appetitus Unde non est Illa
salis atque arcti si forte est accedere
pori prodiit appetitur quibus sit humor
grossus et melancolicus qui appe-
tit restringit impedit et exalat
Sic in mentes humane appetitus quidem
captiatur contentionis quod et prime cibum
magis appeteret amoris atque dul-
cis sempiterne

felicitatis
Corpulenta opes
prosperitas dignitas
Unitro

Commendator in libro de impressi-
onibus aeris Quoniam in yeme
quanto tanto dies serenior eum fuerit
tanto nox frigidior imminebit Unde
dicto est Ita serenus dare dici ca-
lor totum frigus quod sive tantum fuerit sup-
tantum enorat ut testatur theofrastus
Iste in die sereno tota aeris calescit
regio que dum incalescit frigus quod in-
fra se fuerit ubique tantum mittitur ut asserit
Haliensis Iste extincto calido superius
frigidum fuerit validum vehementer quod
frigescit ut asserit Constantinus Ita
contrario dies nunc serenior mundane
felicitate et affluentie tanto nox
gelidior penalitate et miserie se-
pulture Unde Clemens de apostolicis
gestis etiam nunc plus maior feli-
citas tanto et in futuro plenior mi-
seria et egestas Philaretus
In tractatu de crisi Luctus quidem
languentibus lux molestiora et no-
cturna existat omnis nam et Galienus
infirmos a luce persuadet abscondi
atque languidos universos Lucretius
Illa lux solaris plena actionis ut
dicitur Auctor Athomen aut solarium
dimissus respirationem non permittit fi-
eri in infirmis Iste lux venitus contra-
riorum visualium que intus lucerni
generatur conturbat morbum Ducatum
lux et strepitus volentem impediunt
meditari ut ait philosophus problematum li. 3o
Sic in civitatibus nostris languentibus tam
mente quam corpore ipsa lux et felici-
tas affluentie et mundane Unde
Athanasius presbyter in sermone
cum enim aliud quam morte corporis
et anime ipsam inferat felicitas et
affluentia humane vite circa [...]

De felicitate Lentobius in libro
de situ orbis Navigantibus nobis
versus fines occeani motes quidam
visibiles igni et estuare tota nocte Cuius
racio est Nam ut refert placean
in aquilone motes sunt sulfureis
adeo quoque ignei ita ibidem ut a sola
estimantur locus purgatorii esse infini
Sic tenebris nobis versus fines
plenitudine miserie sicut quidam mundane
felicitatis et affluencie nocte per lu
cerant et irradiant huius vite vide
Haymo super apocalipsim Quanto
minimum quis morte vicinior fuit
tanto sub mundi huius felicitate co
tidie claruisset Solinus in spe
culo nature Vitor siquidem montium vi
gultorum solitudini et nemorum obscu
rorum faciunt ipsam nocte vel et si
propter solis obscuritatis pertendi
... et primis nigrum Cuius racio
est Nam vicos videt quod color in luce
visum irritat In tenebris autem magis
visum obtenebrat ut dicit Theofra
stus Sic affluencie huius mundi viride
et flores amenitatis mentes quidam
humanas tenebrosas efficit ...
sas vide Augustinus in epistola ad ...
nam Candor quidem et claritas
huius seculi caligine nisi teneritatis
atque horroris eterni Lentobius
in libro de situ orbis Post tempestatem
serenitatem claritatis et tranquillitatis
in aeris equoris Tempestas mar
ina ... commitit Cuius racio est
Nam in aere ... serenum et tranquille
fuit multum aerem intrahit et ibi
... et pressum ... super mare
in specie venti mittit ut asserit
Allexander super 2m methe(orum) Sic et
post serenitatem mundane felicitatis

et affluencie tempestas ingruet pe
nalitatis atque miserie sempiterne
vide Salustius in Iugurta
Timor quidam horroris pectus cap
... sequitur affluencie huius seculi
Philaretus in tractatu de
natura morborum Sic disponuntur
... atque ... ut ...
... et calidos ... humi
di ... humidos aut ... Cuius
racio est Nam ... [margin: ...]
... ad implet ...
Sic et caloris est prudencia iusti dei
et consilii ut per felicitatem et a
ffluenciam huius seculi dolor consequitur
eterni supplicii Ut per egestatem ...
miserie felicitas ... sit beatitudinis
sempiterne vide Isidorus ...
... mundi huius gaudia eterna debe
mestitia et per pressuram huius seculi
gaudium ... beatitudinis
... Theofrastus in
de parte sensitiva ... ignem
obdormiunt ... de igne sunt
sompnia atque ... visio
... Cuius racio est Nam sanguis
... igne aut colera in calunt ...
... ut assit
... Crimi ...
aut de aquis et de sanguine qui
et de ... Sic qui ... igne
... tempestatum mundi
felicitatis et affluencie super ignem
... eterni incendii et
gehenne vide Eusebius
in sermone Contra fratres qui bonis
affluunt huius seculi ...
... eterni supplicii et tormenti
Plinius in speculo ... astuti ...
venatores ... in ...
... qui se ...
et ... quemadmodum refert ...
... de panthera et tigride Sic

Sic et demones affluentiam huius
mundi cupientes in via obviant quos de-
mergere aspiciunt complacentes ipsos men-
te et corpore premunt et occidunt unde
Aug(ustinus) in epistola ad paulinum et eustathium
Sed etiam potiora temptamenta huius fe-
licitatis atque nobis exponit atque afflu-
entiam mediocrum Theophilus in bu-
kolicis diuersitatem dicens Sicut igni proximus
atque aspectui fere cunctos exponentur
pruinis extra quemadmodum refert
ysidorus Sed quidam corum qui vitam
faciunt sepe vitiis igniue tonitrui vestem
prodeuntes ipsos penitus extraxerunt
Sic carnis humane felicitatis oculo
applicata ante ipsam in omnia suo ex-
tinguit lumine unde fulgentius in quodam
aristhologio Felicitas quod
pius homine omne quidem lumine ex-
stinguit et obnubilat rationis

Adventus Christus — Consolatio, Visitatio — Iudicium, Gratia

Adventus in descriptionibus yemis
est ab ipsa nix aliquando veniens per ver
in ea effectus efficit et relinquit Ita
spiritualem gignit gerit efficit atque
sursum salire facit Claudius quod describit
Sic ipsius fidelis per gratiam adveniens
ante spiritualem gignit devotionis in-
tinctione recepit efficit laudes divine
Mentes sursum salire facit in altis
celestis quam circumlocutor describit
felicitatis beatitudinis quam eterne unde
Alanus in de dulcedine divine Sed
ipsius advenit infinita nimirum dulci-
dine inflixit laudes suas inserat
totum hominem sursum trahit Et ipsum
veram felicitatem sentit et meditat
Philarchus in tractatu de
quatuor morborum Sicut sol in
ortu suo super terram venit quedam
copiosa est et lanquidas sicut da

Cuius ratio est Illa in ortu nimis
viget omnis morbos Sicut quoque fe-
brium levasit ut asserit Constantinus Sic
eo tempore quo Christus sol iustitie fideli-
bus advenit anime quedam medicina nimis te-
mpore in extra est fuenda aquolibus
peccatore unde Cassianus
in libro collationum sanctorum patrum
Nil enim virtutis in adventu domini
illabitur hominem nisi advenienti se totum
adaptat cum conditione Pss in
psalterio Sed ad ventu quidem plurimi
valet constantiam Cuius ratio est quia
suam humbra vapores et nebulas
trahit versus montes sufumigat in-
pluviose in tempore alti montes Sic totum
vapore ut hominem humbra sursum ad
capitis protrahit regionem Sic sub ad-
ventu Christi solis iustitie mentes quam
consuete mentes consistent homini virtu-
tem Sed Crisostomus in hoc
Ita enim prodest ad salutem adventum
domini affirmat mestitia et prima corde
nostri Recitat adeo de Christo

Accessus Christi — Primo, Secundo, Tertio — gratia, ratio

Commentator in libro de impressionibus
Nubes ad nubem dum accessit
ymber continuo presto erit Cuius ratio
Ita nubes nubi adveniens tempus
corrumpit et totum at sicut refert Bo-
ethius Iste nubes adde impetu calida
humido sumunt accipiunt que
liquorem Sic deus quem Christum devo-
to accessit anime infinita continuo presto
erit suavitas et dulcedo Quare Aug(ustinus)
In libro soliloquiorum accedet te do-
mine hominem esse tota profunditate
suavitatis dulcedinis inunde Allegat
in tertio ad ventum Fontinus in de-
scriptionibus yemis Sol accedens ad-
versus omnium hic regionis sign

fuit recens aut azemis atque clima-
tibus huiusmodi estiuo initio fuerit et
relinquit. Cuius racio quia tempore estiuali
tunc sol accedit et tunc frigus in-
tensissime constringit. Ista [illegible] aut
Iohannis sol recedit et calor et
estus validior dicitur, unde quos tam
calores [illegible] committat. Sic Christus
sol iusticie ad regiones quorum fidelis
accedens anime frigus in se totius
refrigitionis atque consolacionis mit-
ne obcultata atque recedens ab homi-
ne calore sibi relinquit fructus eterni
supplicii et gehenne. Unde Crisostomus
in de dignitate Christi quod peccatis
mente ingressus hominis quod nemi-
nem aliud quam infinita confert simi-
litate dulcedinis et amoris. Sic [illegible]
obcultus elongata fuit Christo etiam
mente misera inuenit. Plinius in
libro [illegible] accedens quis ad pa-
triciam contingit [illegible] [illegible]
mare perdit. Cuius racio est aer
quietior est quia tunc mentes tunc li-
beriora et tunc precibus ut recitat [illegible]
anime et sic accedens et nos ad
Christum ingressibus anime de qua gemine
potentiam eius securitatis atque dul-
cedinis infinite. Unde Alanus in
dulcedine aue [illegible] cum dixit quis
ad Christum pura mente accesserit infi-
nita eius dulcedine et eternaliter
degustabit. Plinius in speculo na-
turali [illegible] litus quod maris applica-
tionibus navibus maior timor et caute-
la [illegible] ipsis exigitur nautibus. Cuius
racio est quia navis sepe ad fundum
[illegible] litoris frangitur et sic nau-
fragium committitur. Sic accedentibus
nobis ad Christum portum salutis per-
tinere maior se requirit timor et pro-
specto anime ulterius [illegible] [illegible]
[illegible]

Unde Isidorus in decimo [illegible]
[illegible] etenim addita mentis [illegible]
vicior fuit tanto maior timor de-
[illegible] [illegible] imminebat. Plinius
in [illegible] accedens ad lit-
tus aliquam [illegible] confestim [illegible]
vehitur ad littora [illegible] de littore [illegible]
aquam. Cuius racio [illegible] infra
capitulo de maria. De hoc [illegible] re-
quire in capitulo de Christo plenius. Philo-
sophus [illegible] in tractatu de [illegible]
[illegible] accedentibus nobis in
profundiora maris [illegible] confestim
[illegible] [illegible] [illegible] desperacio [illegible]
Sic accedentibus nobis in abyssum
inscrutabilis profunditatis diuine [illegible]
et tunc nobis amaritudo et desperacio
[illegible] atque tristitia seu mensura
[illegible] mentis [illegible] accessu sufficiat

Angeli, Virgines, Confessores, Martires, Apostoli, Sancti

Alexander super [illegible] metheorum. Na-
tura est [illegible] ut aquas sursum
protrahat extra [illegible]. Cuius racio est
[illegible] [illegible] de angelis [illegible] aspecti-
bus [illegible] terre penetrat quam
quod [illegible] penetratam [illegible] [illegible]
[illegible] et [illegible] ipse aque ut refert
Randolphus de [illegible] terre dicit
et hec est [illegible] natiue angelice
mentes quidem [illegible] de [illegible]
tes musice sursum in alta [illegible]
[illegible] superne. Unde dicit
Damascenus in libro octauo
[illegible] [illegible] angelis anime de-
[illegible] [illegible] [illegible] superius atque as-
pectum [illegible] altissimi conditoris.
Commentator in libro de im-
pressionibus [illegible] in estu [illegible] va-
[illegible] nubes vehitur altius versus
celum. Cuius racio est [illegible] calor sol
intensius augmentat [illegible] [illegible]
aut ad [illegible] [illegible] sursum [illegible]

Ipam umbre ad aliorum interstin-
ctione verificatur. Commentator super
de quatione et comparatione. Sic in istiu-
s seculi conflictu sancti angeli suo pro
nobis altera addunt conditore.

Origenes In libro de dialogo pre-
dicatorum. Vitae enim eius huius seculi
tribulatio probabit similitudo amabilis
angelorum celestis dominus probis prestat
requie. enim de capitulo **Johannicius**
Ysagoge. In de regimine sanitatis. Sub
umbra habitare moram indicit ad quem
plagas uni cuiusque valet decrepitus
languide et infirmus. Cuius racio est
Quia aer continuus motibus in cuncti-
s est qualibet opere spatio vastessit
Avicenna. Et umbra non sinit eva-
porare dulce illud corporis quod est vite
principium ut refert Constantinus. Item
umbra montium notior obstat impe-
tui inde simul ventorum ut scribit philosophus in
epistola Allexandri. Sic in seculorum an-
gelorum habitare umbraculis quelibet
ad salutem valet pertinere hominibus uni-
versis. Unde **Haymo** super actus
apostolorum. Sanctorum potius fuit protectio sed
omnis prosperitas vite huius corporis secundum
prestat erit. **Allexander** super tertium
metheororum. Vehementi frigore imbres mi-
nores existunt. Cuius racio est
quia vapor nubium in valido intenso
frigore existit grossus ut refert Sim-
plicius. Grossus autem vapor potius
deorsum vehitur quam sursum elevatur. Quem-
admodum refert Galienus de morbis gros-
si et tertiis qui potius pedes inflat quam
caput pelvint. Sic in frigore nimie
tribulationis et angustie sancti nobis
existunt angeli minores sui quam et plurimi.
Unde Augustinus in libro confessionum. Ergo
tribulatos in hoc mundo signum hominis
sancti esse sic angeli ingerunt minores
[illegible] unde super **Philaretus** In te-
[illegible] morborum. Cuius ma-

Paladius. Credidit homines mira ipam
manum ad statuas sculptores pertinent
ut medulla effluit et emanet. Cuius ratio
Quia medulla est sicca effusio diu mit-
remansit una cum brachio quoniam putrefactum
pertinet ut assit. Galienus. Sic dum
quis orbatus fuit manu virtutis et
glorie ad sanctos [illegible] pulset
angelos aspectu cum probi obtinendo et
terris salutem. Unde **Jeronimus**
In epistola ad Nepotianum. Somnium sig-
pressiva huius seculi sanctorum studia
angelorum manibus quam cum veneran-

Alfarabius In theorica plane-
tarum. Stelle que directe sunt sub
terra. Aries sunt orbibus in celo terra potius
quam incitatum magis impetum orientur.
Quemadmodum que terra potius contrari-
um magis occidunt. Sic sancti angeli
qui sunt et quam pro nigritudine atque per
contemptum hominis magis ortum faciunt
glorie et virtutis. Unde Richardus
de Sancto Victore. Quod cum contemptu
sancti huius angeli magis ortum suis vir-
tutibus alicui faciunt peccati. **Frontinus**
In de septem vinis. Tempore quod
pluvie ne statim guttas suas ad se stil-
lat arbores. Sed primo siquidem humorem
sibi imbibit et tunc stillas validas ex se
fundit. Sic in tribulatione huius seculi
non statim obstetrit sancti impetrati virtutis
angeli sed primo siquidem humorem lacrimarum devo-
tionis imbibunt hominis validas stillas
tunc ex se fundunt sui auxilii et favo-
ris. Unde Jeronimus in libro de illu-
stribus viris. Sancti quidem implorati
angeli nullum nisi ut oratio impedia-
tur condunt. **Plinius** In speculo
naturali de tempore quod illo quo ad-
venit pestilencia regionis multa in-
fluxu fit cuiusdam generatio puta volucrum
corruptarum. Cuius racio est. Quia pesti-
lencia et obstacula multa contingit ca-
damna volucres quia ubi pestilentiam
futuram sentiunt volucres illuc

tardaverat iniquitati Sic pestilencia ingru
ente humana secula iugiter de supernis i[n]capa
cientes volitant angeli ad dandum sa
lute[m] hominibus qui ad se dedit fugam pesti
[len]ti unde Cassianus in libro co
llacionum sanctorum patrum In eis[dem]
tribulacione mundi humanus et angustia
sancti sustinet festinat in auxilia
transferenda Anticlaudianus In libro
fontis vite ad quod igne qui sub
lunaris est orbibus est lune iuxta
ut terra vapore transmittat ad regiones
aeris Aer autem vapore sibi transmissum
ad celestes porrigat regiones Cum ro
est et translato quarto elementorum
puta aeris de aqua Ignis de aere
Sic ad efficacium in nobis virtute i[n]terius
dulcedine iuxta est sursumque ut devo
tionis nostre sanctus transmittantur
angelis Angeli autem sancti ideo de
vocionis a nobis accipiant divine offe
rant auribus pietatis unde Augustinus
fide adpetitum devotio siquidem humana
dum ad manus angelicas devenerit con
festim dei presentatur auribus innotescat
Ambrosius In libro de impressionibus
aeris Orientes de vaporibus terre
incantibus fugit attrahit quod humo
rem qui in specie nebule sursum mittit
in medium regionem Cuius racio est quia
caventes sunt porosi attrahit per quos va
pore terre aptius attractivum ut asserit
Albertus Sic sancti angeli affectiones
attrahit et assumat fideles quod quidem
assumptas aspectum offerunt pietatis
divine unde Cassianus In libro
collacionum sanctorum patrum Ut igne erga
salute humana et affectus angelicus
desiderium et quo aliquis devotus
assumunt hominibus pro zelo in amore offe
runt transcriptis aspectibus aspectus
Lentolinus In libro de giro or
bis Quatuor orbis principaliora flumina
de insidiis montium sunt exorta Cuius
racio est quia vene quedam et meatus
de abysso magna distendunt versus
montes ut refert Randolphus In
libro de meatibus terre Kernobre sum
tes montium indissolubiles unius sit
principaliores in redundando humana
gentibus fontes et quasi efficacia de
vocionis haut amicacionis angelice
sunt exorte unde Origenes In li
bro de ritu ecclesie honor venia sancte
impetret in imponendo sicut co sp mi
stice et mediatores sunt salutis huius
unius Alexander super tercium me
theororum Superiores nubes inferioribus nu
bibus humiditatem conferunt plurimum atque
tonitrus Cuius racio est quia nubes al
tior nubem obumbrat infimam Secun
dum nubes inferior obumbrata sunt
ad humidum eius virtute solis im
me exaltabit ut asserit Commentator
Sic superiores angeli inferioribus
sectioris virtute sua illuminat
quod quidem accepta nobis salutifera
ut transmittat In Dyonisius unde
Fiat. Sicut in flumine in finis
ut et in finem habent influxum de
vote sibi inferant inferioribus vim
in ipsis Albumasar In theorica
planetarum Quemadmodum septem celorum
aut orbium unicuique planete datus
ad regendum dicitur Supremo autem
et primo mobili omnes stelle fixe
in forte actuali approbant Cuius
scilicet stat in hoc quia saturnus
primum plenum celum occupat secundo
jupiter tercio mars quarto sol quinto venus
Et de sole de venere et de luna
que quidem sunt stelle erratice in
firmamento omnes fixe Sic unus
ad custodiendum angelus unicuique
deputatus est homini Et illi
rixe maxime homini omnium angelorum
ordo equalis sunt in tantum ideo

de appetitu

Ambrosius In libro fonte
vite Stellis terra abacta undique na
tat et sustentatur in aere omnis molli
ciei ex parte ... eternalis sine ru
ine. Cuius declaratio stat in hoc. Ita
quidam antiquitatis ... ...
quia non putuit terra una cum aquis
pendere in aere dixerunt hoc velo
contegi firmamenti. Alii autem dia
bant terram forte dispositam ut semi
circulus ut os sui planicie natu
valeat super actus regionis. Michi
lominus terra pendet in medio ut puta
stellis et sideribus sustentata an
thus absolute parvulis manens in
voluminis super acui fertur indecine
et ex ... variatatis renovata
ubi supra ... Dicit angelis ducta
suffecerant

Prelatus	Correctio
Abbas Regitas	
Propositus	Obedientia

Philaretus in tractatu de natura
morborum. A capite quidem la
guores veniunt inicium quod cuncti
morbi. Cuius ratio est. Ita ut au
phis In pulsibus. Sicut ea que et
caput est humiditate ... omnis fe
bris morbus. Sic et ab abbate pe
stifero omnes subditi assumunt mor
bos. Unde **Richardus** de sancto
victore. Sepe ab errore abbatis seu
propositi sibi subditi sumunt venena.
Johannes in zagoge in de regi
mine sanitatis. Cuius dolore capitis in me
dio stomachi quidem fatur. Cuius de
claratio stat in hoc. Ita sicut an
tenna dolor capitis in dextro tym
pore ... ex capite. In sinistro vero
ex splene. In anteriori vero ex sanguine
In posteriori vero ex corporis melancolie
aut colore. In medio aut ex stoma
chi situte. Sic sepe cura solitudi
... abbatis ... stomachi
... **Dionisius** in Episto
... abbatis ...

animum qui ... ad ... de
veniat in conventu **Constantinus**
In tractatu de nuclatione ... pluribus
refertur ipsum caput. Cuius ratio est
Ita pluribus caput contingit ne mor
bus se ... diffundere ex
tendere quod possit. Sic subiugatus ab
bacia superiorum atque ... erga
abbatem ... aliqui ... eius
... et ... Unde Ri
chardus de sancto victore. Cum
eum abbas abbati ... in
... ad abbatem pertinet ob
... **Philaretus** in tractatu de
Crisi. Caput elevatum in febre morte
indicat. Cuius ratio est non
sequitur caput in febre elevatum
indicat ... augmentum. Sicut diu
morbus auget ... et ...
... ut ait Avicenna. Sic ab
bas aut propositus morte tam diu
sibi infert quod subditus ... Unde
Gregorius in pastoralibus. Sic sibi sa
... morte infert ... ele
vatio quod abbatis. **Johannicius**
In de regimine sanitatis. Sine vir
... ipsum caput. Cuius
ratio est. Ita potius appetit caput
ut superfluitas evaporet ... in
... Sic ... quod
... abbatem affectum ... dul
ci affatu ... quod ...
Cipriani ... in libro de cho
nestica vita ... subdi
tis sit et ... abbate ...
aliqualis ... In ... alio
libro caput est ... et ...
... Cuius
ratio est. Ita in capite ...
... quod ... in
... in ... et in naribus
... quod superfluum in capite ...
... ut ait **Constantinus**
Sic abbas ... subditis ela
tior esse ... atque ... offi
... Unde dicit

Gratianus In apparatu viris talis namque sit vita abbatis inordinate ut in omnibus preceptis sibi subditis possit sanctitatem. Sed capitulum istud sub sequentes subscripta reducuntur capitulum videlicet de vigore de largo et benignitate de correctione et obedientia in prelatis

Doctor lib. de oculo . Oculus o culus egrum aut lacrimantem intuens et ipse protinus lacrimatur Cuius ratio est Quia spiritus vitales sibi unitato qui innitatur Item oculi sani pre tuo quietis oculis doloris egris trahunt et sibi immittunt Item dolor dolore in membris efficit alicuius Deneque ad modum refert Galienus de re tribus modum referit que inclinat ad vomi tum et fetida que inclinat ad vomi tum Sic abbas lacrimam et dolorem suorum in subditis resoluat et ipse pro tinus in lacrimam pro pietate **Augustinus** de sancto pastore Illo abba tem sed tyrannum estimo qui sub dito non compassus fuit tribulato pro

Avicenna In vi^{o} medicinalium libro pulvere oculis expellit et eicit lacrima mediante Sic abbas in lacrima compassionis pulverem et ruine vanitatis a se re iciat penitus Unde Crisostomus In sermone Quia sua quod abbas fem gnitatis et patria erroris detrimat qua penitus **Philaretus** In tractatu de natura morborum Oculus qui frequen ter manibus contractatur et tergitur infirmior inde fieri comprobatur Cuius ratio est quia tractus manus ductus membri sebaceus est morbo ut asserit Co stantinus Sic abbas qui manu con tra adulationis seductionem in omnia sua efficitur peior pestilentia et errore Unde Ieronimus in epistola ad Nepotianum de vita clericorum prepositum siquidem et abba tem adulationibus fere assiduis Cum omnia peiora fiant que putatur eque in de registro Unde dicit

Constantinus In descriptionibus penitus oculus egri vini bello applicatur inter tum aliqualem inde recepit sanitatem Cuius ratio est tamquam iusta talo de confessione Sic abbas egrotantibus subdi tis quod affligere huiusmodi applicatum fuit protinus ab omni suo morbo et langu tudine qualescunque Unde Ieronimus In libro epistolarum abbas quidem qui mor tuis mortuus et afflictis prius fuit ab omni terrena inclinatione corporis moles stia molumus permanebit **Aristoteles** In vi^{o} libro animalium Oculus profundus prospectiores existat visus Cuius ratio est Quia quanto oculus profundior tanto minori principio virtior ut asserit Galienus Sic abbas quanto profundior fuit in humilitate tanto prospectior de est super gregem vigilantie limpidi oris quoque confessionis ipse et diue Unde Cyprianus inquit in libro de monastica vita Quanto clericus qui lior fuit tanto regendis subditis aptior in omnibus apparebit **Philosophus** In problematibus Oculus in dolore lacrima emittit sal sa In frigore vero dulce Cuius ratio Quia in dolore et estiva tota commoue tollenda que salsa utique est et amara Unde in lacrima dolorosa de salse dine ad principale comprobat Est aut in lacrima [illegible] que angustio procreat non contingit Sic abbas ad oculos suos subditorum amara egerit lacrima tantationis asperitate Insuper aut afflic tionis dulce sum plena compassionis miseria et doloris Unde Augustinus ad Volusianum prepositus quidem se subditis nunc asperum et nunc lenem se exhi beat sed tamen benignitatem asperitati nunc antiponat etc. ubi supra **Philosophus** In libro problematum Cuius penitus oculus alius limpidus claudit contemplatur Cuius ratio est Quia virtus clausi oculi reflecti ad receptum Sic et abbas pia inter dissimulatione et parva erga subditos claudit profecto ipse veritatem

excipitur subditur diligentia excipitur
Unde Ysidorus in epistola Continens eternam
pacificatorum placatus quos excitatur
Tanto tibi vita subditur plenius
innotescit [illegible] in registro.

Altitudo felicitas eternitas fruitio visio gaudium

Plus in presentia aspicientibus
nobis intra solem quanto tres
tactus accedit extinguit Nam sum-
mitas sequitur solus lacrima visus
aliqualiter obtenebratur Cuius ratio est
Nam excellente sensibili cerebrum liqua-
fiendum quod quidem liquatione facta sum-
mitas sequitur stuporis et ammiratione
unicae lacrime effluunt pro infinita
divine suavitatis dulcedine totus
homo obtenebratur extra tempus ad lumine
et affluentiam huius vite Unde Atho-
nasius pater noster in sermone Cuius beati-
tudinis eterne gaudia inter incre-
tenebris inter stupore immerso pro-
incipium tuo atque in corpore meo
tam diu protrahi minus lugeo sed
libens crucifigor in omnibus huius mundi
Theophilus in biuloquio dicitur
eternum fecundum tenere quod inulte atque
olee vrida in mercedit fuit ipsam instar
sancta emollescit Nam tempore quod terra
in ungit tamquam illiquatur Sic quod mens
pectora facta ineffabili melle
eterne beatitudinis dulcedini intincta
fuit confestim velit nolit in viam
salutis flexibilis necto apprehendit Unde
Alanus in dulcedine anime Et si
in tota vita sua nichil atque beatitudinis
sempiterne degustabit gaudium tam
tam omnino inde huius salutem a via
salutis interpretati potest in eternum
Fortunatus in de septemtionibus munde
Tanto sol aer luna remotior
in orientalibus fuit et occidentalibus
partibus Tanto maior et propinquior
ad aspectus hominis Cuius ratio est Nam
quanto remotius sol ac lune fuit
tanto maior sunt vapor et nebula me-
ponit interposito medio densa sunt
sol sunt maior solito videtur Sic quanto
et nunc eterna beatitudo longior fuerit
in cordibus tanto peccator prestantior ap-
parebit Richardus de sancto vi-
ctore Nomine indicium est grandis
certitatis exigentia Et peccatores iam
securiores sunt estimat de eterna beatitudine
quam iusti plenius tamen bona opere et virtute
Philosophus in libro de proprietatibus re-
quam inter solis radium limpidius vi-
deamus maiori quod celestis et umbra
Cuius ratio est Nam ut umbra li-
quidior existat visus ut assistit extra
captus in decepte sensitiva Sic ut
et nos inter beatitudinis sempiterne
limpidius videamus radium manibus
nos necesse est obumbrari bonorum
operum et virtutum Unde Hayino super
actus Apostolorum ut autem beatitudine nos
servam celestis glorie in bonis necesse
est creaturam opere agilia et affluenter
in molestia et dolore Theophi-
lus in biuloquio dicitur certum
et dicit tamen aptissime sub aqua ste-
tit videns quod innabilis apparebit
Tincta enim vitro sub aquis viridia
estimantur Cuius ratio est Nam sunt
prestigia vincat modo ut unde acti-
dit Sic ei qui aquis immersus
sortit primus tribulationis et angustie
biror [illegible] proposito felicitate ac beatitudinis
sempiterne Unde Hylarius super matheum
Simplex est tamen pro presentem afflictionem
anime plene sequuntur solacia felicitate
atque beatitudinis sempiterne Fortunatus
In de septemtionibus mundi sed licet quod
naturale tincta que in aquis fuit
scriptis Sed cum magnitudine anime que
sanguine fuit tincta Et cum in ma-
ri sanguinolentum fuit via licet petit
inter lucem beatitudinis eterne tincti
tendunt qui cum aquis primus miserie

martirime aut hii qui sui magis excedit
sanguinis fusione unde Galienus
sup hypokratis ad quinte parte re-
suscitat eciam vinum fundit af-
flicti eiusque charite aut qui san-
guinem suum fuderunt pro christi gloria
et honore rectius addam dicere. Beati
Fontium. In de septem viciis excoc-
ledendum ad os sumunt aquas in-
mergi potest atque aquas illate
suffocari. Eius racio est. Nam oleu
cum successive emisit aquas dedit et
sic ipse qui subtus aquas fuit respira-
bit. Sic qui oleum misericordie dei et eius d-
ulcedine degustauit pro certo ipse a-
quis sceleratis mundi absorptus et
stadium eciam beatitudinis intrabit. Unde
Ambrosius in libro ... Gusta-
te et videte propheta inquit. Nam qui
amore christi et hic in parte biberit
plus in futuro fontibus eius beatus magis
degustabit. Loquitur in capitulis post
et de divisione benignitatis et similibus.

Sabbas · lenitas
benignitas · caritas
· oratio · passio

Alkabitius in planetarum theorica
benignus benignum aut plane-
tarum sub nascente atque ... Nam
cum quidam planetarum malivoli puta-
tur ... benigni
ut venus et sol benigni benignos
effectus faciunt. Et magis erga corpo-
ra alia. Sic benigni inter homines ...
benignum et sibi habet omnium
adiutorem. Unde Isidorus in epistola. Unius
quippe qui benignus fuit ... beni-
gna pro certo sibi agit et multis conditori
unius. **Theophrastus**. In septe-
...
... in maxilla aut du-
labore leniter ... ...
sic quidam ... ... testante
homines que velut ...
... sic benignitas non patiunt fieri
... in salustio. In Augustino
... quorumdam
est hominum ut nec benignitatem
... possunt operum de sermone

recurratur ad capitulum de cor-
recione. **Iohannes**. In de cor-
poris ... ... corporis ...
que ... dextre sunt maior quam
sinistra ... ...
... ...
... Cuius racio est. Nam maior
est manus dextra quam sinistra. Et cal-
caneus dextre maior est quam sinister.
Cuius racio est quia maior et ...
et manus sinistra ... motum
et laborem ut verba ... in ...
alio libro. Item maior in ...
... virtutis calor et sanguinis
est a dextra quam a sinistra ut asse-
rit ... ... maior a-
... dextra parte quam sinistra as-
... ...
Cyprianus martir. In libro de mo-
nastica vita. Unde quid semper
est benigni ... quam ...
nimia ... **Clavis** super
... de anima molles tangendo
pulueres ... non sentit ...
... ...
... ... Sic subdi-
ti ... in prelatis ...
nimiam nulla ... ...
aut ... Unde Hugo de sancto
victore. Sepe ... ab nimia
benignitate sui sermonis et operis ...
... et ... redduntur hominibus
... **Philaretus**. In trac-
tu de natura ... ...
flatu dolorem aut tumorem aliquem
mitigando. Testante galieno ...
ait flatu quid ... ad ...
... ...
... ... Nam ...
... ... de ...
... ...
... aut ... gladii atque
... Sic et nos leni benignita-
te sermonis et operis ... mitigare
... et offensa in hominibus ...
Unde ... in epistola ...

Ad benignus quod sermonibus etiam in offensis furore extinguimus et sedat vero. ad capitulum de passia

Plinius in speculo naturali. Ex herbarum dulcedine seu radicum suavi sapore sugunt hauriunt apes venenum. Sic venenum sive damnationis multi hauriunt homines ex benignitate et lenitate nimia prelatorum. Unde Richardus de sancto victore: Urget tam mentem quam corporis nimia benignitas in prelato. Ut supra. Ubi supra in capitulo regnum de aqua domus et in de epe

Adamantius in phizonomia palomonis. Digiti quidem leves et oblongi bona ex natura indicant et demonstrant. Sic benignitas et lenitas hominis ex affectu demonstrat et indicat benignitatem. Cetera vide sub.

Castitas — Sanctitudinis — Virginitas — Puritas — Continentia — Pudor

Constantinus de naturis liquorum. Ebore quidem omni natura attrahitur ipsum aut educandum ad amarum Sic et ebore castitatis autem illud elicitur nobile felicissime civitatis. Unde Ambrosius de virginitate in libro virginitatis quod castitas matre virgine ipsum sibi de legit filium de supernis.

Theophilus in b in loquendo dulsat. Croceus flos cuiusdam in ipse corpore loco humide pectorum anima fabrica confirmat. Sic in rore virginitatis sequitur castitate rosa illa florebit seu rubebit nigra domine atque presentie remanserit. Unde Jeronimus contra Jovinianum castri tractetur hoc virtutem ille florebit pectore de nigra cor pulvis. Ut supra in capitulo de virginitate

Plinius in speculo naturali. Crystallus quod de lac humani mali imbibit et adhibet ad hoc et valde castitas lac humanum

Sed et de crystallo sibi bibentes lac materno quod augetur ut tradit quem super terram mittit. Sic crystallus limpide castitatis in homine lac superne imbibit et nititur suavitate atque dulcedinis superne. Unde Ambrosius in libro de virginitate. Castitas quod virginitas inducit amorem ac tranquilitate inse mittit divinitatis excellentie.

Ambrosius in de septem ... ymmis flos quod non de aque inungitur sed vino forti. Ipsius ratio est ut ad non aqua sed vino penetrat florem. Et sic penetrat florem et ad modum ungitur et propterea non pannus humidus velocius aquis in nigrescit pano sicco sic flos filius virgineus. Ut Jeronimus in epistola ad nepotianum de vita clericorum. Longe etenim deus ob pollutam hominis soli se infudit innuditate virginali.

Evax in libro de sigillis lapidum. Quantis gemma virginis impressa fuit facies effigies quem in sculpta cum prestum efficit et amabilem hominem comprehendit. Sic in quocumque homine effigies apparuit castitatis fuit et acceptum in oculis felicissime deitatis. Unde Augustinus in epistola ad volusianum. In quocumque castitas mentis corporisque effulsit in ea se voluntas domini beneplaciti prestat.

Excesine fortis in prima pectora. Cutta quod qui ad mortem figitur vulnera virginis se utique manibus alligandas. Sic vulnera passionis dominice sola fovet et alligavit mentis et corporis castitate. Unde Eusebius in sermone. Nulla siquidem virtus magis passione dominice sola applaudit quam integritas in corruptione seu castitas mentis.

Helinandus in libro de moratione oracionem ... in extremis prestigio

Virginum necesse est titulo seu binomio
absentari Cui concordat Tangitur infra
capitulo de virginitate Sic in omnibus a-
ctibus qui ad salutem vigent hominis pec-
cat cum medium felix ipsa castitas vir-
ginalis mundicie et interioris Unde
Ambrosius in de virginitate Omnis enim quod
rerum salutis est perpetue quam illa ef-
ficiat beata mentis et corporis castitas

Contricio · Confessio
Confessio · penitencia
Lamentacio · Lacrima

Galienus in vi° modi libro
ad pietatem convertit sanguis e-
manat de vulneribus occisi hominis Con-
cordat est Item ut refert Avicenna occa-
sio quorumdam fortassis radices pec-
cati occasio esse impressit homini quod
quando eum prius premit extra illud
nunc seipsum retrahit et reflectit pedes
aut sic extractis radicibus seu in potesta-
te reatum qui latuit affluit cruor
totus Et liquor mentis sic nunc et
nunc quod forsitan alique gutte san-
guinis occasio remanserunt in occisore
inimica in gladio aut in veste quod
aspecto sanguine obvolet asserit consi-
gnum sudat elicit et educat sile-
cium silencium trahit Item de natura for-
te quid efficiunt ordinarie expe-
ta ut reus vel sanguinis capiatur et
in pectus suis subito absque pena mo-
riatur quodammodo Sanctus Thomas
de aquino Super quartum Tenetur dicens
hoc potuit fieri ut simulata fide
ingerat aut errorem Sic ad pi-
etatem confessoris qui vel petitum occa-
sit in corde hominis tota culpa de
corde effluit peccatoris Unde Augustinus
In libro octoginta trium questionum
Nil plage plane in maneat hominem
quod non extoto innotescat et placa-
re confessori Unde dicit

Johannes Iohannicius Ysagoge In libro de
organizatione humani corporis Cum tunc
in proximo quod mortuus aut mor-
tuus ob appiat visus frangitur et pe-
ctus nunc solito eleva primum concordat est
Distallinna respiracio izophagi tum gut-
turis regionis Secundo aut Item et tercio
omnes meatus seu arterie ocula-
te regionis trahuntur et tenduntur in
minimum confestim dirrimunt ipsum pe-
ssimum Tercium Item ob fluxum sanguis
Cum cor ipsum innatum appetit pecta
altius solito intumescit Sic in tu-
tus mortuus nunc anima ob lapsum
ad faciendam confessionem fedula of-
frangitur in lacrima Cor quod ipsum ele-
vatur ad contemplandam ipsam maiestatem
altitudine quod supinam Unde Ieronimus
In epistola ad nepotianum saltem
aut mentis precine in tempore confessionis
fiant plurime Disposicio enim
pant latine Thomas quod ipsa alta
petit sublimitate eterne Plinius
In prolem libro Anhelita siquidem humana
videtur solum in frigore atque plu-
vioso in tempore immine in calore Cui con-
cordat est Item calidum dum humidum fit vi-
sivit in gelido et frigido quodammodo
nebulescit ut apparet communiter Sic con-
fessio illa divine paret clementia
que vel in frigore contricionis fit
et penitencia non aut in calore volu-
ptate concupiscencie quod prius videt
Phylaretus super mathei primo Solius
unus eius quin tota mente corpore quod
aflictus fuit divinus confessio ocius
innotescit Phylaretus In
tractatu de corpore Ritus Dolor
in languore fortior tanto sanitas
fieri potest tormenta Cui concordat est
Item dolore et labore forti ...

infirmitatis extimatur materia ut recitat Auicenna Modo libro vio Quanto aut morbus magis prestrictus fuit tanto sicut Galienus sanitas prestantior invenitur Sic quanto in confessione verecundia et dolor de peccato maior fuit tanto post eo maior salus et sanitas et post eo etc Unde Richardus de sancto victore Sed magnitudine doloris in confitenti homine salus quidem corporis donatur et anime restituitur et virtus consolacionis intus requiritur in tempore de mia et pena

Constantinus de natura liquorum In vere quidem tam sani quam languidi amaris scilicet herbis potibus quam vescendi Cuius racio quia Namque hyemali tempore compactos acervos in herbis potibus quam dissoluit ut asserit Galienus Sic in vere quadragesimalis temporis seu in vernali iunctura amarus restat potus primus omnibus Unde Origenes In libro de ritu ecclesiastico Quanto magis quis nunc tempore tanto magis contricionis et pene ipse afficiatur amaritudine et dolore Iohannitius ysagoge in de regimine sanitatis Medicina non solum sanis sed a languidis sed et a sanis Cuius racio est Quia medicina supra a languidis languorem excludit a sanis aut sanitate potiore efficit et conservat ut recitat Auicenna Sic confessio facta non solum fit ab impiis sed a iustis hominibus omnibus Unde Eusebius in sermone dicit quod sane confessionem instituit homini magis esse et fructus meriti apud deum Boecius in prima pena animas mei quod

mali seu morbosi latitat et in vere medicinis atque laboribus omnibus partibus non purgatur fuit estate succedente periculosis febribus estuabit Cuius racio quia morbus qui in vere in corpore remanserit ad veniente estate calore periculosius estuabit ut asserit Constantinus Sic in quibuscumque hominibus latitat ad pravitatis aut malicie et quadragesimali per confessionem non purgata tempore post eo ipse febre estuabit et postea penalitatis atque miserie sempiterne Unde Richardus de sancto victore Omnibus sic et qui quadragesimale confessionem et primus non habuit igne gehennali pene atque supplicium eternum estuabit Recitatur ad capitulum de quadragesima Rasis In libro prelcucibus omnes qui racio laborat febribus cum tamen infirmantur racius moriuntur Econtra qui sepe laboribus languoribus obviant prestantiori sanitati atque vite longitudine potiuntur Cuius racio quia qui racio infirmantur multum malum tempore materia morbi attrahunt et languor ut refert Galienus Multa aut adunata langwores materia mit horiam cum tamen advenit accipiat atque accelerat ipsam mortem ut asserit Constantinus Econtra aut qui sepe infirmantur non coget et corpora que fecerunt expurgantur morbus non sine Auicenna purgamentum est nature Sic qui raro confessionem amaritudine languet tamen cum infirmantur tempore mortis ipsi obibunt racius penalitatis eterne Unde Cassianus in libro collacionum sanctorum patrum Qui enim assiduis et prima tempore fuit corde hominis morte descendit racius tam in rectis quam corporis sempiterne quam miserie et doloris

Philaretus In tractatu de cri-
si [et] consolatione quod languentis una
cum medico morbum ut frequenter in-
tigat ipsum languentem stabilit et
conservat. Tullius vero est. Ita ut ait
Physicus de complexionibus. Id sic quoque
aut sperans aut timens profunde
ymaginatus fuit hoc ipsum ut
frequenter accidit et contingit. Et ad
rem Avicenna de naturalibus qui lepro-
sus incidit ex valida ymaginatione
[illegible] Item ut refert
Gilbertus in [illegible] [illegible]
regina quedam concepit ethiopem in
[illegible] depictum in lecto [illegible]
[illegible] peperit hominem et differ-
mem. Item ut refert Ypocras
in libro [illegible] tali in be-
[illegible] domo depicta est in [illegible]
pullos variis coloribus generant et
[illegible] Item ut ait [illegible]
libro [illegible] galline ille que cum
gallis certant sedule [illegible]
fantasiam gallos se fore [illegible]
in pedibus faciunt velut galli.
Item refert Alvredus qui [illegible]
in altum casum ymaginatus fuit
[illegible] ipse cadit. Sufficiunt igitur
omnes et [illegible] super quotienscumque quis super-
ans aut timens ymaginatus est
ipsum sepe ad hoc accidit. Insuper
aut ab consolationem medici futu-
ram probi ad esse superat et querit
sanitatem. [illegible] cum confessore
suo mutua sua salute [illegible]
[illegible] tam mentis quam corporis
vitamque prolongat hominibus
universis. Unde Augustinus
in epistola ad Volusianum vera
siquidem et [illegible] de facta confes-
sio sepe sanitatem [illegible]
[illegible] in fine.

Aristotiles in de regimine
principum ad Alexandrum sin-
e vale conservandi sanitatem
humanam ore [illegible] semper [illegible]
omni morte. Tullius vero est. [illegible]
[illegible] qui [illegible] ore [illegible] cla-
[illegible] caput permittit [illegible]
ipsum quam alienum ut refert [illegible]
[illegible] quantum ad salvationem
ore [illegible] confessionem sedule semper
[illegible] unde [illegible]
[illegible] de facto victorie. Nil pla-
ne efficacius quantum ad salutem
hominis quam confessionem in ore fa-
ciendam frequenter de peccatis. **Ga-
lienus** In [illegible] medicinalium libro
[illegible] veri atque [illegible] media volt
[illegible] pollutos atque tristes. [illegible]
[illegible] est. Ita fecerunt medici [illegible]
in sermone [illegible] ipse
ad morbos [illegible] languentium
[illegible] vultus quam facies quam pale-
[illegible] ut asserit Constantinus [illegible] quo
ad [illegible] imaginatione
impressione sua languentis vultus
palles [illegible] effectum
[illegible] ut asserit Galienus [illegible]
quo ad alterum. Sic autem confesso-
res [illegible] pallidi
[illegible] offerunt Petrus [illegible]
[illegible] in libro de [illegible]
omni [illegible] faciat tam
[illegible] quam corporis confessorem
recepit peccatorum. **Iohannicius**
Ysagoge de regimine sanitatis [illegible]
[illegible] in sompnis suffocationem [illegible]
[illegible] non loqui nec
respondere potest sic adesse circumstantibus
[illegible] quidam
super dorsum dormientis sanguine super-
fluo oppressus fuit. [illegible] lingua [illegible]
[illegible] aut ad linguam [illegible]
[illegible] est [illegible]
[illegible] que lingue [illegible]
[illegible] organo [illegible]

vaga marie levant et sic tempesta-
to facilior remittatur. Et ideo quod
modo lo peccatum usque suffocatorum cor-
pus et anime pressus fuit tho-
rax illud languens in confessione solvit ab
omni impressione et molestia qua lesat.
Unde Augustinus: Quid mundi hinc prin-
cipe nos molestia. Confessio quid
a nobis illud fecit fuit fuga abhor-
renda leviatan. Queritur universa tertia
ad capitulum [illegible]. Plinius in spe-
ciali omnes doctrine naturalis [illegible] ter-
restri illud importune antequam sopo-
rem [illegible]. Tempore dormitionis
hominis melancolia diffusior est
et colera in corporibus humanis. Sic
unusquisque et magis peccatum [illegible]
[illegible] illud in confessione corruptus
fuit tacita in terra ob peccati [illegible]
[illegible] in fimo omnis quippe pecca-
torum [illegible] illud in confessione fuit
tacita in terra magis et offensa dam-
pnando fuit intumescit. [illegible]
[illegible] de tertia regione illud [illegible]
de fumido humido abisso fontibus
[illegible] iuxta supina sursum sup-
er mare iacet naviganter. Hec omnis
[illegible] reducunt propter et fortuna
[illegible] remittitur. Cuius ratio est. Vi-
cinia atque prius tempestatum expur-
gatio in spiritus tempore tranquillum et
mox et quietum efficitur ipsum mare.
Sic illud profundum cordis super con-
fessionis fons ruptus fuit ad por-
tum salutis post mox addita ape-
rit [illegible]. In de summo bono
[illegible] in confessione [illegible]
ante addita mox [illegible] aperte
felicitatis atque beatitudinis supreme.
Bernardus super tertium [illegible]
[illegible] tempestas potest
[illegible] nisi [illegible] ventus [illegible]

commendatur. Et vapor qui inclusus
fuerat exit et tempestate et pluvia
expellat. Cuius ratio est quia fri-
giditate [illegible] agitur terre [illegible] a vaporibus
super terram inclusis qui illud exire
non potest terram [illegible] et allidunt.
Tempestas quoque maris gignitur
illud ventus inter aquas et littora
detinetur. Sic nequaquam cessabit tem-
pestas [illegible] offense [illegible] miserie
nisi lectus fidelis [illegible] et
confessione tota foras culpa [illegible]
gat mediante. Unde Jeronimus ad
[illegible] in epistola ad paulum et eustochi-
um: Nunquam in mari [illegible] circa nos cessa-
bit molestia donec fidelis [illegible]
[illegible] omnia scelera per confessionem
sua [illegible] universa. Johannes in
libro [illegible]. Multi dormientium
surgentes in sompnis ac si vigilent
ambulant et [illegible] ymaginatio-
nem quam [illegible]. Item ut refert
[illegible] in de secretis mulierum:
Regina quedam concepta in tempore
ethiope depictum intuens ethio-
pem [illegible] peperit [illegible] hominem et def-
formem. Item ut refert ypocras
in libro epidimiorum: Columbe et
domo depicta quod inhabitant pullos
varii coloris generant et educant.
Item ut ait [illegible] libro tertio:
Galline ille que cum gallis [illegible]
[illegible] eo quod fantasiantur gallos
se fore [illegible] in pedibus fiunt
velud galli. Item ut refert [illegible]
[illegible] standis in altum [illegible]
ymaginatus fuit [illegible] cadit.
Insuper [illegible] medici.
Sufficiat igitur [illegible] est quod [illegible]
quibus [illegible] aut [illegible] ymma-
ginatur [illegible] sepe ad [illegible] accidit

[illegible] hec ma[illegible] ad [illegible]

infirmi at ob consolationem medici fu-
turam sibi ad esse sperat et quietat
sanitatem sic et tu confessore suo mu-
tua super salute sua confabula-
ta mentis quam corporis vitam prolon-
gat hominibus primus Augustinus in
epistola ad volusianum vera sic dicit
at ex corde sua confessio sepe sanitatem
confert seu vitam largitur et infirmo
Aristotiles in de regimine princi-
pum ad allexandrum summe valet con-
servandi sanitati ... apto ore
sompnum cum nocte cuius ratio est quod
vapores qui aperto foras ore
prodeunt clauso caput petunt sic quod
infirmum ... ut refert con-
stantinus sic summe ... ad
salutem anime ore aperto confessioni
sedule sompnum facere huius vite
Pythagoras de bono victore ...
plane efficatius quicquid ad salutem
hominis quam confessionem ... faciendum
frequentia ... **Galienus**
in 1º medici libro ... ex arte
post medici ... visus
sunt pallidus ... cuius ratio
quod frequens medici forte infirmorum
intuitu ... aliud ... compo-
situs ex spiritibus languentium ...
quibus ... pallescit
... quo ad primum
ex forti ymaginationis impressione
super languidum ... in medicis
... ut asserit
Galienus ... quo ad confessionem
sic ... confessore ... et fundi
... pallidos se ... offerunt pro-
ri ... in libro ...
... plena se ... faciat
... corporis ... confes-
sionem ... peccatorum **Johannicius**

ysagoge in de regimine sanitatis
cuius ratio ... ascendunt ...
... et descendunt ... ab a-
quo ... confestim ...
... ratio ...
de ventre sic ... in
... homini ... con-
fessionibus ... aliud ...
in desperationem lapsi mortis periculo-
sius ... in abyssum Augustinus
in epistola ad volusianum ... sompnum
hominis super suo in confessione cor-
repti ... desperatione sepe ...
salutis ... illud penitus
assistantes beatitudinis sempiterne
Plinius in speculo naturali ... formi-
ca ... amissa ...
... vestigia ore querit ... confes-
sione ... facienda ... Ambrosius
in exameron ... in virtute confessionis
et ... in via salutis ...
... hominum ...

Celsitudo	altitudo tumor celaria	honor mundi gloria

Theophilus in bilogo ...
... plenum in
alta ... suspendit ... in ...
... cuius ratio est
quod ... alta situs
est et calidus ut refert ...
... in talibus ...
... primus ut asserit Constantinus
sic ... in celsitudine vestitur
mundane glorie ... ipsa ...
tudo ... amara ... sempiterne
... Haymo super Apokalipsi celsi-
tudo ... amari-
tudine ... sempiterni supplici-
cii et tormenti **Philosophus** ...
... altiore ... subiecti ...
...

Cum zaro est Vlad...

Cum zaro est. Vlad. dum acr va-
pore siccus et calidus sursum vehit-
quam modo in balneo fieri et in
nubibus ut asserit quidem. Sic ad
celsiorem gradum honoris factores
etiam magis pertingunt suppliciis et do-
loris unde sydus in epistola. Celsi in
quod honore sublimiores et gloriae
fautores magis sunt contigui tor-
mentis atque penalitatibus eterne. Joha-
nnes in de regimine sanitatis
Item de grosso aere ad altum acr
aut alta perveniunt regionem ut quidem
morte effugiat demum maiore tor-
mentum instabilis aliqua hauriat
aut fetore. Vlad et galienus Curatos
egrotos qui de poto de veneratis
fetoribus se applicare fatetur persuade-
bat. Cum zaro est. Vlad natura quidem
corporis a quo assuetus dum fue-
rat naturaliter qualesit ut asserit
Avicenna. Sic illius qui ad cel-
situdinem pervenit fuerat mundane
gloriae ut siquidem morte fugiant
penalitates pretiue fetore se habi-
litat humilitatis pure applicare. Unde
Salustius in Jugurtho. Necesse quidem
est ut quanto videtur quis hinc asce-
derit celsiore tanto humilius quam fa-
ciat retinere atque supra virtute.
Commentator in libro de impressi-
onibus aeris ventus quidem non flat
sursum neque deorsum sed recte lineali
terram. Cum zaro est. Nam tunc
ventorum qui excelendo sursum va-
pore pervenerunt ut aut rupes. Cum
aut per descensus vapor super terram per-
venerit et ob contrarias qualitates
aeris repercussus fuit. Contradicit ut
non ... neque deorsum nec in termine
fieri possit ut aut aliquando dicit
... hominis neque in sursum ...
... situdinis neque deorsum

tate nec cupiditas. Sed in contrarium ferat-
ur modo omnis iustitiae et virtutis. Un-
de Augustinus contra faustum. Non enim tremen-
dum sublimibus sed rectitudinis huma-
nis in rectitat animo virtus quae
tamen semper terram ... et in alte
ut supra dictum est.

Castitas — Puritas, Virginitas, Munditia — Continentia, Religio

Theophilus in biuloquio dicit: Sicut
aurum bonitatis quod in tempore
Sapientie quas igni traducendo sindig-
ma dulcia resonabit. Cum zaro est. Nam
senis certe aere tota per igne cre-
mata sulphuritas de metallis excipi-
bus removens ut recitat Theophrastus.
Sic et in tempore castitatis at mulieres
oratones quam quas fideles sudit-
anime dulcia resonabunt in auribus
pietatis divine. Unde Cyprianus iustitias
in libro de monastica vita. Celi dia-
cum quis possit hominum exercere dulcia
intonat apud deum. Pontinus in
desperationibus vivens. Item oleum limi-
ades suum suffecerat nequaquam suffo-
cari potest sub aquas. Cum zaro est.
Vlad modicum emissum de oleo aquam
ovi dividat et sub aquas inclusum
aerem respiraturum possit. Sic qui o-
leum castitatis in suo summo portio
subter aquas tempore eterne amaritu-
dinis numquam sub mergi potest in eternum.
Unde Ambrosius in libro de virginitate dicit
cum qui amoris Jesu Christi intuitu
castitatem elegit numquam tempore procul dubio
metuendum mortis amaritudinem degusta-
bit. Egidius super librum de anima-
libus ... Anicenne ... dicit virtutem
et bonitatem auri demonstramus si sple-
ndorem habeat postquam diu igni caleficit
fuit. Cum ignis nutrimentum metallorum
aurum fieri potest ut asserit belinus de in-
ventione circa libro primo. Sic et ...

per hoc quod perfectum vite in vnoquoque homine preeminens si splendore corporis preciosum conuenit virginalis mundicie dum igni comparatus fuit cupiditatis genuine quod probatur. Boetius in epistola ad beatam virginem: perfectius enim vniuersis quod creditur esse. Et id est dum tepestatibus carnis ad vnitatem incorruptus dum comparatio illustro inveniuntur de gratia in sacro de virginitate. Theofrastus in de pretiosa natura prosiplaciibus nobis in cristallum berillum quod seu vite lapidum magnitudinem nigrum transparet perstantibus. Cuius racio est densitas medium quadmodum refert philosophus de solari atque lunari corpore quod ipse in oriente et occidente magis solito estimatur. Sic tempore nobis per lapiditatem virginalis castitatis et mundicie intellectus mox apparebit potior saeculi beata parente et scriptum. Richardus de sancto victore casto signum intuitu se perfecto pocioni pollebimus intellectu.

Theophilus in libro de cuius sacrum metallum. Plinius enim curtius metallis corporum inferat sulphure actio impossibile est tum ut notatur ipsi auro. Cuius racio est quia aurum est perfectissimum metallorum in omnibus quod digestum ut recitat auicenna utque pure salis effectus. Unde eius signum pura aurum in mille annis circa ponitur super cinericium nullum tamen placetur sub actione ignis recipet detrimentum ut recitat Tarentinus. Sic omnis de cuctis equanimis statibus super aut quibus estus enim preciat sulphuris. Virgo tamen metallum auro nobile potuit castitatis. Unde Ambrosius in libro de virginitate: Cunctis quidem carnalibus actibus generaliter prius et incendium a castitate aut et etiam aliquando. Boetius in de scriptoribus vniuersi: preciosum quod est amicta albi

et candidi in lesione invisibilem actus infestari nam et maiore a muscis infestationem patiuntur omnes talium genere Nam quod est vestis castitatis et in noticie plures sunt infestationes a magnis spiritibus suscipiunt. Unde Richardus de sancto victore: semper eis ut violet castum propositum homines tota infestat versucia principis infernalis. Plinius in speculo naturali: Cum ea parte tres albe de pice et fulgentes que ad visus virginitatis nequaquam faciat ipse quos. Cuius racio est quia in terra alba et splendida multe lucis est restituta et per quas multa calor sedulatus aut pullorum et [illegible] intensissimum. Fit calore generatus igitur calore aues diffinite quod fuerit sic in ea castitate que lux austera caritatis et tenditur habitu animi infernalium nullatenus apparebit.

Caligo: Tenebra, Cecitas, Horror; Umbositas, Ignorancia

Plinius in speculo naturali: Cunctum quidem venosa animalia cauent pectus atque obscura latibula et humida. Cuius racio est quia ex confusa exalatione venenosum habuit venosa alia vniuersa ut reuiuat. Sic omnes venenositatis constatim dicit omnes venenositatem ... Sic dampnatorum quidem perpetuo solo saeculo dampnacionis quod de peto et saeculo in dampnatorum quidem pectus et diligunt catenas sibi pectus et diligunt catenas. Unde Hugo ligiis mentis sue. Unde Hugo de sancto victore: Ruto eciam quod de sancto victore erumpam saeculo maiori tanto magis dolebatur mentis caligine. Theophilus in titulo creature: quando dum infra cerrum eius in primo dum infra obstructis fenestris cubiculo obscuritas insurgit obscuritas thuste ... festum quando tibiunt et euolat

Unde Cuius racio est illa: tenebra
est frigida ut testatur Avicenna quae
aut frigus exterminat intus ut re-
citat Constantinus. Sic quando Deo ianuis
clausis homini caligo mentis insurrexit
Itaque ut patet scriptura de dampnatione
eius hostis malignus quando intravit
et recedit unde dicendum de summo
bono. Carentes quippe insurgente
caligine mox tamen victores obeunt
suggestiones fantasie quae maligne.
Constantinus in libro de naturali
loquendo: In eo quidem loco ubi sunt
assidue tenebre, humor fetor semper
sunt frigora atque ire. Cuius ratio
est illa: ob defectum desiccativi luminis
et quolibet locorum terra humectat ut asserit
Avicenna. Et hoc ad primum. In pectora-
tus aut humor quidem continuo fit
quidem ut recitat Constantinus. Et hoc quo
ad alterum: Aer aut humidus et pro-
fetore grossius se frigescit se aliquid
ut asserit Avicenna. Et hoc quo
ad tertium: Ex humido aut fetido ergo
et frigido varia magis omne quae
nimia gignuntur ut asserit Constantinus.
Sic in ea mente ubi caligo est et
tenebre humor fetor frigora quae et-
iam sunt miserie ire quae sugge-
stiones fantasie quae maligne unde
indemniter de summo bono. In cali-
ginosa siquidem mente hominis pesti-
et et excogitari potest etiam mi-
serie et doloris. Constantinus
in libro de naturali loquendo: Summe
etenim in tenebris naturaliter pigri-
ores. Cuius ratio est illa: Cum
tenebra naturaliter sit frigida poros
corporum stringit et opilat ne humid-
um in natura dulcius fiat evapora-
tum quod possit. Eo eciam modo
in capite ... post quam de
tenebris exeunt pigriores solito
apparebunt ut refert Plinius
[illegible] tenebre

seu caliginem mentis. Nunc pigriores
nos se sumus sepius ad felicitatem
et affluentiam huius vite. Unde Richar-
dus: Ecce enim quibus mente sue
ceca tamen quam caligine oppressus fuerit
tam in hac vita felicior felicitate
quam uberior apparebit. De fine
prima pectora. Strabo perhibet quod in te-
nebris summa melancolie furi-
nitas variis que morbus. Cuius ratio
est illa ut ait Avicenna: Cibus qui
non solum gustum sed et visum in aspi-
ciendo delectat salubrior quidem est sed
econtra sibi, qui in tenebris seu in
obscura sumptus fuerit melancolicum
desiderium ut asserit Galienus. Sic
de cibo sancte eucharistie. Quando
mentis caligine primum sumitur mor-
bus generatur, unde Simplicius. Unde
Ysidorus in libro de vita contrarium:
Cum sancta Eucharistia cordis cum
caligine sumitur morbum indevocionis
seu mortem doloris peccati generatur.
Egidius: Super libet sensu et sen-
sato. Cum per tenebras fantasie
pretendimus continuo si in sompnis fui-
mus obdormimus. Cuius ratio illa: Ima-
ginationes fiunt de tenebris aliquae
cogitationes fantasticas quae pre-
cedant intellectum ipsum sompnum ut reci-
tat Theofrastus. Sic et nos si mente
pretenderimus caligine tenebras et igno-
rancie etiam obdormimus peccatorum so-
pore atque caligine et horrore. Unde
Ambrosius in libro Examerone: Omnis ipse
qui mentis sue caligine est factus
fiunt ipse etiam horror caliginis se
elucescit. Cuius ratio est illa: Sicut
[illegible] quod est quale oculis quo-
rundam animalium qui in nocte videntur
ut recitat Auctor. Sic enim homo
qui neque obcecatur quod putaret mentis
sue sibi complacens caligine pravo
unde homo lumen puritatis [illegible]

Unde Cassiodorus in historia tripartita
Quanto enim quis in interior scelere fuit
tanto obscurior mentis sue caligine
obumbratur. Johannicius in ysagoge in
de regimine sanitatis. Tenebra sompnum
facit. Cuius racio est. Quia dum per tene-
bras visus clauditur omnis motus dis-
cursus cogitacionum depellitur et fugatur
ut asserit Constantinus. Sic caligo in mente
hominis soporem causat mortem peccati
et doloris. Unde Hugo de sancto Victore.
Caligo siquidem peccati cecitatem et igno-
rancie soporem tandem infert penalitatem
atque miserie sempiterne. Constantinus
in libro de naturalibus liquidorum. Tene-
bra quidem in humore suo ne desiccentur
conservat corpora universa. Cuius racio est.
Quia tenebra est frigida et humida hu-
miditatem que per ignis conservatam aliter ac-
desiccata quidem omnis ut recitat Commentator.
Sic cecitas seu caligo anime absti-
nates quidem in suo conservat scelere ne con-
digna desiderent peccata et dolore. Unde
Augustinus in libro confessionum. Caliginosa
vera obscuritas scelerum nigrorum ffe de die
in diem in malo corporis abstinet per
occupacionem humanam. Philosophus de complexionibus.
Quanto profundior tenebra fuerit tanto
limpidior ymaginacio fit eo quod
et oculus ideo in medio claudimus ut
profundia cogitemus. Cuius racio est.
Quia virtus visiva que instrue diffusa
visum obtenebrat oculus interiori de-
fuit lumine ut recitat Theofrastus.
Sic quanto obscurior caligo in est cor-
tanto magis diligencior solitudo et
cogitacio super habendis diviciis hu-
manis. Unde Haymo super apocalypsim.
Quanto enim caliginosior mens efficitur
fuerit tanto homo vanas divicias
humanas appetit et inquirit.

Philozophus in libro de complexionibus.
Stantes in lumine nescimus que in te-
nebris accidunt. In tenebra autem
dum stetimus et que in lumine sunt cla-
re aspicimus et videmus. De hoc autem
requiratur in capitulo de lumine.

Causa: concupiscentia — estus; luxuria; incontinencia — voluptas

Plinius in speculo naturali. Arbor
que in libro vocatur foliorum fru-
ctuum que florum adveniente autu-
mpno arida et arescit. Cuius racio est.
Quia frigore et sicco toto arbore
transfuso ramis et foliis arescit
tota arbor omnis ut refert pla-
tearius libro vi° de curacionibus [illegible].
Albertus in de secretis mulierum et
mulieribus que magis in iuventute
concipiunt et pariunt partem magis desi-
stunt. Sic certo humana que inter
tam venuste viret et floride.
Autumpno adveniente senectutis
et molestie in toto quidem arescit
celestis gracie atque in omni marcescit
bono opere et virtute. Unde Cassianus
in libro collacionum sanctorum patrum.
Florida quidem mens certe hominis
expers est omnis felicitatis atque
gracie et salutis. Constantinus in
de experimentis universis. Cuius muri-
te floruit in deserto anno illo
strages valida atque pestilencia co-
mitatur. Cuius racio est. Quia virtus tre-
que segetibus per retardacionem subtrahitur
herbis infructifera inserit ut refert
plinius in speculo naturali. Sic certo
dum in libertate sua florent pestis
gracie per dubio imminebit. Unde
Richardus de sancto Victore.
Cuius racio videre atque libertatem

sue dimittit mortem presto eterne pena
litatis committam. Recurratur ad capitulum
de voluptate. **Theophilus** in
Biloquio dicit [illegible] virorum
[illegible] sub arbore [illegible] fuit
bus quid impositum plena erit [illegible]
absque constructionibus edificiis non va
lebit. Comparatio est talis quod florem
magis pigmentis. Unde et Galienus
refert de hijs quid de aliquo pigmen
to excidunt. Eterne quidem pigmento
in [illegible] in predictis [illegible]
[illegible] Sic dum quis a vita presenti
recedit corpore vivens quidem plenus est
omnibus infelicitatibus et miserie. Erunt
edificiis [illegible] constructionibus beatitudinis
sempiterne. Unde Salustius in Cathi-
lina. Regia etiam [illegible] in terrena
dulcior fuit tanto [illegible] eterne
amaritudinis [illegible] felicitati aut
eterne [illegible] et apparebit. In
Plinius in speculo naturali. Palma
dum floret si in vase vitreo sub
terra recondatur in serpente rubeum [illegible]
tus mutatur. Sic dum caro flores nostra
[illegible] in terra recondita in serpentem [illegible]
qui et terram mortis comedit [illegible]
[illegible] Unde Bernhardus de sancto
victore. Omnis quippe in virgine et
flore carnis sue mortuus fuit [illegible]
[illegible] corporibus erit. **Con-
tinuacio** [illegible] corpus
mortuum magis fetet [illegible] li
neo [illegible]. Comparatio est talis
[illegible] est. In talibus aut
[illegible] Sic [illegible]
[illegible] corruptione [illegible] omnis [illegible]
[illegible] quid [illegible] deliciis
carnis sue. Unde Johannes super
Apokalipsi [illegible] quantum [illegible]
deliciis [illegible] aliud quam pena
litatis eterne miserie et doloris.
Theophilus in Biloquio dicit
[illegible]
[illegible]

flexibilis aut sit corrupta in tali
[illegible] scelere quam tamquam. Sic homo
[illegible] sue dulcedine eterno
putrescit supplicio in amaritudine
aut sui gaudio affectu sempiterno.
Unde Augustinus in libro collationum
sanctorum patrum. Eternus quidem dul-
cedine [illegible] supplicium
[illegible] amaritudinis [illegible] gau-
dium sempiternum. **Plinius** in speculo
naturali. Sicut enim vitrum aut rubeum
aut [illegible] fenestrale vitrum fuit
apparebit. Sic dum caro rubea [illegible]
aut floruit [illegible] omne quam
in hac vita [illegible] miseri [illegible]
[illegible] apparebit [illegible]
[illegible] In [illegible]
[illegible] caro deliciosa fuit [illegible]
[illegible] apparebit [illegible] sit [illegible]

Contencio: Pugna, Discordia, Dissidium, Contentio, Rebellio

Ypocras in tractatu de naturis
morborum [illegible] humorum
elementorum et contrarie [illegible]
[illegible] Galienus qui aut [illegible]
humorum et elementorum [illegible]
corporibus morbus causa [illegible]
[illegible] Sic [illegible]
[illegible]
[illegible]
Unde Augustinus in libro de regimine [illegible]
[illegible]
[illegible] **Plinius**
in speculo naturali [illegible]
tempestatis [illegible]
[illegible]
[illegible]
Comparatio est talis [illegible]
[illegible]
[illegible] aer inclusus tempestates pa

validas suscitabit Et sicut aut ca-
re impetuosa si que intra se habet
foras expellit Quemadmodum corpus sa-
num interim paulatim morbum contrahit
Corpus aut languidum si quem morbum
digesserit foras expellit ut asserit
constantinus Sic deum mens humana cum
carne tranquilla et quieta fuit tempe-
states sibi mortis propter suscitabit
Mens aut que non carne certavit
tuta ad celi gaudia navigabit In
[illegible] In epistola Nisi enim mens cum
carnis sue certavit inter eternus utique
erit turbinibus conquassanda Si in aut
cum carne luctata victoriam obtinu-
erit felicitatis ei corona propter posito
erit Constantinus In tractatu de
natura morborum Nisi enim in febri-
na cum morbo certavit virtute langwenti-
um ambigua imminebit Unde quod est
Ita de [illegible] quod virtus naturalis cum morbo
certat ut recitat Galienus Sic
nisi mens contra carnem morbos
carnis vicerit mortem perpetuo eterna
sui corporis [illegible] Augustinus In
de summo bono Nisi enim mens carnis
de certamine victa a vita celestis bea-
titudinis erit extranea aliena
Egidius de quatuor diluvijs A
[illegible] venti quatuor cardina-
les pugnantes in mare diluvium fieri
non permittunt Unde quod est Ita de-
luvium accidit eo quod nubes aquosis
vaporibus grossis [illegible]
quod nunc dissipantur ut asserit [illegible]
Sic caro et spiritus mutuo dum luctantur
certamine spiritus aut si [illegible] dilu-
propter [illegible] non [illegible] In de
[illegible] In de victoria [illegible] libro

Contra carnis certamen vites et de vi-
[illegible] hominis corporis future omnis
erit molestie et doloris Constantinus
In libro de natura liquidorum Sta-
gna venti concussa valide percellis
[illegible] turbas in inferiorem [illegible] expel-
lit Unde quod est Ita [illegible] ut
aqua fundum purgat atque viscositates
que adheserint ipsi fundo [illegible]
in vase mota vasculum [illegible] purgat
Ut recitat Avicenna Sic mens bel-
lis concussa si non vicerit [illegible] se-
[illegible]
Unde psalta super Job in moralibus
Nichil quippe que cum carne
dimicaverit omnis corruptionis mor-
tis propter corporis erit Plinius
In speculo naturali arbores ventis concusse
valide plures [illegible]
fructus Unde quod est tangitur in [illegible]
capitulo de virtute Sic et mens
[illegible] multo cum carne concusse
certamine fructus plures facit salu-
tis atque beatitudinis sempiterne Isy-
dorus in de summo bono [illegible] si-
cut bellicosa cum motu corporis
suscepta sola [illegible] Desideri-
[illegible] pugna [illegible] regalium
in [illegible] peste [illegible] ad se inde
regionem Unde quod est Magis
elementales pestiferos fiunt [illegible]
in magnis estuat [illegible]
[illegible] In alio libro de co-
[illegible] cadaveribus sub cometa
[illegible] belli [illegible]
in [illegible] peste [illegible]
[illegible]
Et sic patet de carne

Passio [illegible]
Cum spiritus [illegible] periculum
Vendicat [illegible]

Theophilus in dialogo duarum [illegible]
tarum. Sicut vigil aut baculo
pulsans a domo [illegible] in ac
[illegible] strepitum et fragore. Sic
et nos dum baculo signo crucis
pulsantes arcemus demonum pote-
states maiorem [illegible] sive pena
litatis inferimus strepitum et sin-
gultum. Iohannes Cassianus in libro col-
lationum sanctorum patrum. Cruce quidem
Christi fideles signatos tormentum de-
monibus singulis addicimus supplicio et
tormento. **Antonius** in descriptionibus
universi. Sicut duo ligna aut tabu-
lae in transversum super ostium posita fue-
rit musce nequaquam [illegible] ad li-
quorem. Sic dum transversio crucis Christi
fideli apponitur [illegible] musce nequaquam
[illegible] suggestionis [illegible] ma-
ligne. Unde Ieronimus de illustribus
viris in libro [illegible] in qua Christi [illegible] si-
gnata homines [illegible] nequa-
quam obruerit et [illegible] potestates inf-
ernales. **Guidonis** super librum de
animalibus [illegible]. Sicut quidam
venator [illegible] in media crucis apparuit
thezaurus in primo [illegible] esse
[illegible] tangere infra capitulo
de thesauro. Sic dum [illegible] in fide
crucis et in mente sive [illegible] apparuit
thezaurus [illegible] sibi eterne [illegible]
[illegible] Ricardus de
sancto Victore in cruce quidem passi-
onis domini totus consistit thezau-
rus celestis glorie [illegible] felicitatis
[illegible] **Antonius** in
descriptionibus universi pictores quidem
[illegible] sibi [illegible]
super ipsum [illegible] transversum [illegible]
[illegible] fuit [illegible] et inde [illegible]
[illegible] tangere infra capitulo de via
Sic et nos [illegible] nobis [illegible]
adesse [illegible] celestis gaudium dum
super [illegible] fuit [illegible]

Christi transsignato. Unde Ieronimus
in epistola ad Paulam et Eustochium.
Crucis quidem Christi signatum signa-
culo ad portum salutis pervenit pro-
spere omnis homo. **Theophilus**
in dialogo duarum [illegible] tarum. Ca-
tellae [illegible] digitis [illegible] transversum in
modum crucis [illegible] et [illegible]
ipsum [illegible] Sic [illegible] et ad
[illegible] a nobis digitis ad fu-
gandum crucis [illegible] tam ac inf-
ernales [illegible] abigimus [illegible]
Augustinus in epistola ad Volusianum [illegible]
[illegible] super nos crucis domini maligni
[illegible] a nobis fugiunt [illegible]
universi. **Antonius** in descriptionibus
universi. Sicut [illegible] in [illegible] per trans-
versum [illegible] apparuit [illegible]
[illegible] et fugamus. Sic dum transversio
crucis Christi fideli [illegible]
[illegible] repellimus [illegible]
[illegible] maligne. Unde Ambrosius
in Exameron. Sicut [illegible] et [illegible]
[illegible] omnes maligni [illegible]
[illegible] pellitur et fugatur.
Actorita [illegible] in libro
de [illegible] in [illegible] ad [illegible]
[illegible] lignum transversum [illegible]
super lignum. Sic ad [illegible]
lignum omnis obstaculi [illegible]
nobis [illegible] crucis
Christi. Unde Hugo de sancto Victore
[illegible] obstaculum et salutem [illegible]
pellitur dum crucis Christi [illegible]
et [illegible] fidelis consignatur. **Auct-
oris** super librum de [illegible] et [illegible]
lignum [illegible] est in [illegible] in
aqua aut [illegible] Sic lignum crucis
Christi [illegible] et [illegible] est in [illegible]
[illegible] et superbie [illegible]
[illegible] et [illegible] tribulationis et
angustie universi [illegible] in
libro de [illegible] Cruce itaque
Christi [illegible] et
[illegible] et [illegible]

tota virtute et tota anima quam meruit
Cetera vero de castro. **Ethimus** [illegible]
animalium amenum lignum multum
sub aquis latens tempore tandem per
cessu temporis in lapide durissimum. Sic
tunc Christi diu in mente manens
hominis tandem in petra nos virtute
ternitatis fortitudinis et valoris
unde Ambrosius in Examero est
enim tunc turris fortitudinis inex-
latibus et speratibus a se metibus
invincibilis. **Ebesine** [illegible] in prima
pictura. Herba seu baculo quo la-
na venosa sine animal venenosum
tacta et suffigat. Omnis timor
qui a veneno provenerat mitigatur.
Cum ratio tangitur infra in capitulo
de vina et de mortuis dicitur ligno
crucis quo unus ille infernalis in-
terit omnis ut morbus tam mentis
quam corporis evanescit. Ymmo beda in
omelia super evangelium crucis quod
christi per quam mors interit omnis ira
tam mentis quam corporis molestia di-
sparebit. **Toxeufastus** [illegible] de pre-
tiositate naturalis inter aquas quasi
secretus medium estimatur. Cum ratio
tangitur in capitulo de baculo. Sic
baculus crucis dominice inter aquas
quasi pravitatis et concupiscentie sancta
est ammissata. In omni sua virtute
efficacia et virtute ymmo ...
ipsa ... et custodit ...
... nulla sue virtutis ...
... inter ... hominis ...
... iniquitate. **Galienus**
in vi° modo libro libro dicit. ba-
... et palam dentibus ...
naturalis serpentis quidem horum. Cum
ratio tangitur infra capitulo de vigore
sic crux et dum dentibus alliditur
laudis atque devotionis tremenda
est serpentibus callidi virtute quam

maligne. Unde hylarius super
mattheum. Crux quidem est via fidei et
ero ... assignata hominis su-
mmum est tormentum et molestia princi-
pis infernalis et sit pz hoc

Amor — Actio
Dilectio caritatis
Cupiditas — Desiderium

Galienus in vi modo libro libro
calor ... qui fortis fervens
fuit calorem naturalem natu-
ralem sue vigore suffocat et extin-
guit. Cum ratio est naturalis ca-
lor exterior interiore calore ext-
hit et deducat ut refert Avicenna
Sic calor extrinsecus potius appe-
titus ... naturale calidum ...
bit. Ista calor accidentalis naturale ...
... quia quod est naturalis
... ut ... constatim
sic furor [illegible] dilectionis forensis
calore interiore suffocat amorem
atque dilectionis interne. Unde Augustinus
in libro Confessionum. Dilectio quam
carnalis ... extinguit
dilectionem amoris atque dulcedinis
interne. **Avicenna** in vi° modo libro
libro ... ... fortis
validius fuit tanto fortior ...
... Cum ratio tangitur ...
infra capitulo de vina ...
In febribus quod prius ignoratur
Quanto frigus validius fuit prius
et maliciae tanto calor ...
maior dilectionis concupiscentie ...
... ... in omelia
Quanto minus dampnabilior ...
hominis tanto ... ...
dilectionis illicite et amoris. **The-
philus** in ... ...
... ...
... ... et forti ...

solidatur. Sic mentis suavia igni di-
ssipatur et fugatur dilectionis et com-
passionis ignis aut solidatur amoris
atque caritatis divine. Unde Ambrosius
in de virginitate: Integritatis quidem
mentis prima corrupit dilectio restau-
rat aut vera caritas et dulcedo.
Fontinus in de proprietatibus rerum: Si
in vase quod argenteis seu aureis
difficulter bulliens potest ipsa aqua.
Cuius ratio tangitur capitulo de affluen-
tia. Sic et in mentibus hominis aurum si-
quid mundane felicitatis vin(?) prope in
epistola ad Iovianum Symmache quid est
et in mundanis mentibus dilectio Christi
se dulcorasset suavitas atque vita.
Simplicius in libro de medicina: Si
siccitatis aquis que infusis sunt aque
superiores imbibunt protinus se diffun-
dunt. Cuius ratio est quia aqua quod
infusa desiccatur fuerit in vapo-
res transmutatur ex vaporibus aut
aque pluviales imbibunt generantur,
ut asserit idem. Sic desiccatis in
nobis aquis prime dilectionis et com-
passionis aque se diffundunt protinus
amoris atque caritatis interne. In
planctu in de dulcedine anime:
Mox enim quod carnalis in nobis
dilectio extirpata fuerit peccator
Christi dulcia resudavit. **Plinius** in
epistola ad Corbosum quod et lapi-
dem facit homini infrigidari subito
per calorem testatur. In medicina
dicit periculosius nimium est corpus
calescens infrigidari quam frigidum cale-
fieri. Causa obtrusa corpus non depo-
nere sella statim precipitatur. Cuius
ratio est quia frigus supervenientis cor-
pori calido poros apertos invenit
et subintrans repens magis ut assit
constrictus calor aut frigido ad-
veniens corpori quod ipsum constrictum in-
venit subintrare non valebit.

Sic morbosum efficiat unumquemque hominem
ipsum de ipsius dilatatione et frigore calescens
in primo solidari et frigidi fieri ob
pectore. Unde Augustinus contra Faustum:
periculosissima quod recidivationes hoc
in agone ipsius extinctum fuerit
peccati luxus enormitati implicari
de novo pravitate.

Divitie: voluptas, felicitas, affluentia; opulentia, opes.

Fontinus in de proprietatibus rerum: Sicut
naturali quadam virtute opes et
divitie unumquemque efficiunt avarum.
Cuius signum est quia ut refert Ser-
gius Virgilius quod quod apud
se minores sciunt latitare aliquos
magni inveniunt avaros. Sic opes
atque divitie hominem unumquemque pre-
tiosum aut audacem faciunt ad peccatum.
Unde Iheronimus in epistola ad Fabiolam
putat ad indicia ipse divitie opu-
lentia quam medicina. **Theophilus**
in bibliotheca divinitatis: Cera cande-
lata et spata pinguedine acces-
sa candela seu liquore lucet limpi-
de. Cum aut ex toto oleo aut sepo
immergitur protinus suffocatur. Sic medi-
ocritate ad necessitatem est divitiarum pin-
guedine. Homo quod ceudo in suo
lucet seu vivit lumine. Nimis aut
suffocatur et extinguitur divitiis Christi
vite. Unde Haymo super Apocalypsim:
Divitie itaque nocentes non sunt ad
dampnationem anime. Nimis autem mor-
dinatis divitiis nocentes exercentur
homini unuisque. **Aristoteles** in 5° de anima(?)
libro: Sunt aut terre homines et natura
pigriores astutores et omnibus
terris plenriores. Cuius ratio est quia
ob raritatem et paucitatem sui meta
superflue remanent humiditates indi-
gesto ex eorum pigriores fiunt celer

Quemadmodum enim in captiuis et
hec quo ad primum patet visiua que
ministrare debet ad oculum ad interius
cum fantasie reflecti organum et
euacuatur dum oculos claudimus pro-
fundius cogitamus ut recitat Cristo-
castus et hec respicit ad secundum
odor aut vineos quibus teri posset
cephalicis ortum habent ex indigestione
viciliis vaporum atque humorum Sic omnes
cecitati magis in minuere homines tenentur
quod fuerunt in diuiciis prestanciores In
conquirendis opibus astuciores atque
ob hoc fetore et vermibus gehenna-
libus supplicium in posterum plenius
Unde Salustius in Augustino Cristo
ceterum quis nunc est in anima Tanto
eripere uberior in mundi huius felicitate
et opulencia profundior aut miseror
tis eterne supplicia et tormenta Isido-
rus In descripcionibus uniuersi Cum
candela perfusa [illegible] minimum melius
inter suffocatur Sic dum mens huma-
na ad terrenas diuicias nimium
inclinata fuit pro omni [illegible] re
cognicionis lumine euanescit Unde
Ricardus de sancto victore
mens quippe humana terrenis cupi-
dinis dedita a luce felicitatis et
glorie celestialis cessat aliena etc
Ysidorus In hystoriis naturalibus
testatur vespe aues quedam domestice
sibi ad alta domorum pertinens se
sustollunt Sic appetitus vespe
mortis seu obitus alta diui-
ciarum magis petit quam virtutes
Unde Jeronimus In Epistola Vincencius
ita hora mortis sue prima felicitas
inquirit auidius affluenciam diui-
ciarum Cetera reperiuntur in Capitulo
de beate virgine Maria

Gustus amoris
Dulcedo inbibus delectato
suauitas

Philaretus in libro de nature
rerum dicit lignum insitum pira que
colorem infecta humore et ideo dul-
cissimum fiet amarum quemadmodum e con-
trario Cuius racio tangitur infra
capitulo de iubilo Sic mens mundi
huius infecta dulcedine dulcedinem
ut amaram conuertit in aciditatem atque
suauitatem interne Unde Bernhardus sermone
de dulcedine amoris christi dulcedinis
quando terrenalis concupiscencie dulcor ille
insipidus nobis reddiderit amoris
atque caritatis interne Plinius in
speculo naturali Bernardus herbarum
quarum dulcedine sunt serpentes sugunt
hauriunt venenum Sic et dulce-
dine seculi venenum quod supplicium
peccatoris hauriunt et grauant vim
Unde Haymo super Appocalypsim
Ubi mundi quod huius dulcedinem
heu mihi etiam mentem amaritudine
et dolore Constantinus in libro
de natura liquidorum venenum quod
dum fraudulenter cibo approximatum fuit
primum quod gustum eorum dulce-
dine tenuto aut vehemencius fe-
cit amarescat Cuius racio tangitur infra
Capitulo de peccato Sic delectacio prima
inter quod suaue dulcescit igno-
ratur subito aut post statum horis
presentis miserie dei plena apparebit
amaritudine et dolore Unde
Haymo super Appocalypsim Quanto
dociam nunc vita dulcior fuit prius
tanto prius aliqua in futuro acer-
bior apparebit Johannes
In de regimine famem Crisostomus
dulcedine aliqua degustata celum
insipida nobis efficiuntur omnis pe-
nitus Cuius racio tangitur infra capitulo
de fauo mellis Sic et nobis per
suauitatem diuinam gustatam dul-
cedinis nil suauescit terrenorum

celestis refrigerii et dulcoris
Unde Hugo de sancto victore super
dulcedine presentium horum non quidem
dulcedo consequitur celestium sed ama-
ritudo eterna atque supplicium et tor-
mentum requie in, de iubilo. Avi-
cenna in vi° naturalium libro
De nimia supra dulcedine humores
et liberi alvum infrigidant an na-
scitur. Cuius ratio est quia dulce-
do flecma gignit. flecma autem
humores efficit ut asserit Constan-
tinus. Sic et super habundantem modum humorum
dulcedine presentes in quibus dam
premunt contentionem atque in super-
simplicitate propter hunc Haymo super
Appocalipsis dulcedini namque qui
applicantur in hoc seculo infernalium co-
rum premium atque malignorum spirituum
plenitudo. Ypocras in epi-
thimiis de dulcibus cibis et po-
tibus in humanis quidem corporibus
morbi generantur varii et diversi.
Cuius ratio est quia dulcedo supra
modum et frequenter epar constringi-
turque instar lapidis epar
reddit ut asserit Galienus. Que
ad modum tempore pestilencie peccatum
accidit quod nimium de coris su-
munt dulcedine quorum induratum
epar post excoriationem instar la-
pidis reperitur ut refert Plinius
in xi° speculi naturalis. Sic Iudaica
civitas dulcedine tam corporis
quam quam ante morbi insanita-
tes que pervenit venisse. Unde
Augustinus super ad romanos per dul-
cedinem que plerique presentis felicita-
tis et affluentie morbi defectuositatis
consequentur eterne

Felicitas { Venustas / amenitas / voluptas } { caro / vita }

Theofrastus in de opere ...

Nitores viridesque colores mittit so-
litudines ad constantes noctis sper-
gunt tenebrarum regiones. Cuius ratio est
quia in tenebris nigre nox et vi-
rides tenebras presto efficiunt den-
siores. Unde refert Amphiteus in
de terris philosophorum. Sic videntes a-
menitates et delitie in hoc seculo
horridas infernae tenebras regio-
nibus metuam in futurum. Unde dicit super
Ieronimum libro tercio pulcritudo corporis
et delitie huius seculi horrorem
operum futurorum dant caligine peccatore.
Constantinus in de specie unius
splendor metallorum quam igniatur
mox evanescunt. De hoc alte re-
re in capitulo de venustate. Ysidorus
super quomodo Almatice lapides
quidem splendidi in igne fiunt cinis
instar aque. De hoc vide sanctus
Arethea Chartinus in libro de spe-
tibus in naturali diversi colores in bel-
lo super amicti vestibus super arma
ita fugat. Convenit tibi que sub-
cubuit. Cuius ratio est quia deaura-
tes sine reflexione sed radiorum
caloribus maiori que per ignem acce-
si calore

Defuncti { mortui / purgatorium / benignitas } { conscientia / perfectio }

Themistius in summa natural-
entium. Cuius postquam intra
concavitates murorum aliquis motum
nobis inter quedam vox que et
echo dicitur sed resultet. Cuius ratio
reflexione vocis aeris alta tonitrua
ut asserit quidem. Sic et nos quam
voces emittimus defunctorum de sti-
gama supplicium inter voces pro
nobis apud deum respondebunt
consiles in festum propter orationem
in apparatu iuvare defunctis quod
in eternam orationes tussivisse

fide sua. Alexander dicit ipsi sicud tinsibunt
supplicium pro nobis intonabunt sibi
apud deum reatus ad tempus de una
Theophilus in bimbicpino dicitur
arcum vagcuius seu vesicis natu
re sub astellas positis non mergitur
sed natat plurimi super aquas
Cuius racio tangitur infra capitulo
de verbo et gratia Sic multi defunctorum
amicis suscitati et pervinus vio
lent natat [illegible] supernas sic
in maius miserie et doloris
In Graciano in apparatu sunt
volt enim deus defunctos aucto
auxilio ab omni sublibertari
supplicio et tormento Alfarel
In tractatu de forma speculi Alu
ma missus in aquam maiore se
quam fuerat reputat Cuius racio est
Quia densitas medii quod efficit
quandoque asserit quando sole
et luna etiam in oriente et occi
dente obvinit vapore interpositorum
maioris forte estima quantitate
Sic nimis de racione amne aquis
quam immissis defunctorum penali
tatis et miserie augmentum
consurgit felicitatis atque remu
nerationis eterne In oriencia
luce Clamare Crux diligenti nunc
pietatis inter defunctorum destinant
supplicium et ipsum non incentu
plum revenient in futurum Require
in capitulo de misericordia domini
Theophilus in libro diversarum ar
cium multi inter minimos mori
cum [illegible] vegetales et caparius fim
bidis iniciant Campane pro mod
et cymbala dulcia resonabunt
Cuius racio tangitur infra capitulo de
oracione Sic dicitur fideles per ma
sacerdotis et pauperes multas muros
defunctorum transmittunt cruciatui

Tandem tunc et ipsi igne transibunt
sui supplicii et tormenti dulcius
resonabunt apud deum cum conditori
Alexander super celestia corpora
Rosa rubens dicit super fumum
ardentis sulphuris detenta fuit
mox albescit Cuius racio est quia
sulphur cum sit spiritus ideo per igne
vaporat et adheret ipsi rose
Sic dicitur nunc defunctorum de vita
mitigando applicatur supplicio ipsa
in se exalbescit nitore sinceritatis
radio quod diuino In Hugo et Hugo
de Sancto Victore Unius quippe
qui lumine eterne defunctis re
frigerandis transmisit lucis atque
felicitatis ipse eterne retribucionis
dulcius dederis erit In Jeronimo
In libro de illustribus viris Ulum
nui quod elemosine quas per
defunctis manibus imponimus pau
perum tanquam pro nobis quasi dicit resona
bunt dulcius apud deum Plini
us in speculo naturali Cuius frigidi igni
tum dicit lapis gaudie aqua in
mergitur dicitur homo submersus
quando inveniri non potest supernatat
Cuius racio est quia calidum corpus
in sui excitacione violenter vehit
sursum aquam contra quam impulsa
sursum super vehit ipsum corpus quem
admodum refert phisicus in [illegible]
de eodem lapide cum proiectus in
aquam dicitur ad fundum fundum venit
aqua tibi dicitur de fundo sursum mit
tit sic dicitur quod pietatis gaudet et
fidelibus aliorum defunctorum transmis
sum fuit per fide ipse contra aquas
sic penalitates enatabunt In
Augustinus in libro per fecundi
dicitur quod defunctis transmissum
fuit pietatis et auxilii de aqua
[illegible] gemmas sui supplicii

Ad monumenta transvolant universi in

Alexander super tercium sententiarum

Mystice in aqua sibi merse et mor-
tue id est anime illos calidos passe fu-
erint evolantes continuo venient
sicut dicit Augustinus animas aquis in-
merse sunt penalitatis et miserie
id est animas applicant nostre amare
compassionis et lacrime ad gaudia e-
volabunt continuo beatitudinis sempiterne
Unde Eusebius in sermone pro ama-
ritudine cordis nostri de ipsis faciamus me-
moriam seu meliorem circa miseriam
suam defuncti consolabuntur universi

Regimine in de regimine **Johannis**

In de regimine sanitatis Cuius sal
igni impositus mox vapor ignis nullus
inferet capiti lesionem Cuius racio est
Quia minor fumus de igne procedit
cum sal mittitur quam ante quia sal
fumosas evaporationes ignis ext-
inguat et exsiccat Sic et nos id est
sal spiritualis condimenti purgatorii
defunctorum immittimus nullus in ipsis
inferetur animo cruciatus In libello
dicitur de sancto victore Nulli ves-
trum ambiguum quin perfectio et ca-
ritatis nostre opera universa defunctorum
sedat supplicia et tormenta **Sonus**
In descriptionibus universi populi
mulierum serica expansa super fumum
ardentis sulphuris in candidum dealbatur
Cuius racio tacta est supra Sic et de-
vote in terra femine devote se ap-
plicantes defunctorum miserie celesti
ipsi dealbentur radio et nitore
In oriens In libro de statu anime
Hubertus siquidem devote corpori de-
functis transmittitur solacium quod spiritua-
le vita sumunt splendore radiorum

Aristoteles in tractatu de forma spe-
culi Cuius nimia de speculis ...

...vel splendida aqua si aque plene
in magna aqua illa id est ad solem
ponitur tanquam desiccat Cuius racio est
Quia ob splendorem qui in fundo aque
fuit solis radius se reflectit et
calore et per consequens intensiore facit
quemadmodum melius perit in tempore
de radio Sic id est anima per ob-
lacionis ab defunctorum iniungit pena-
litatis constat quod ipsorum supplicium tanquam
exiccavit Unde Beda in omelia
Oblata quidem deo devotionis lacrima
defunctorum quod supplicia absterget universa

Gratitudo — redemptio
Eucharistia — Cristus
Compassio — passio

Plinius in speculo naturali Aves
quas crudelis provincia vocant camelas
nullam bibunt aquam Cuius racio est
Quia huiusmodi aves crude carnis potum
supplent defectum Sic quicumque dig-
natur illa cruda eucharistie sumunt
numquam ipsi in eternum aquas bibent
amaritudinis sempiterne In illegya
in libro propheciarum dicitur non digne qui
carnem Cristi et sanguinem sumpserit
numquam in eternum mortis amaritudinem
degustabit **Johannis** in de
regimine sanitatis Sic cibus est
sumendus ut ante et post ulterior
maneat appetitus Cuius racio est
Quia ad appetitus cibum precedens ne
digerendum forte intra corpus in-
ducat ut veniat lucerna iste
appetitus subsequens nil superfluum
demorat ut veniat Constantinus
Sic cibus sumendus est sancte eu-
caristie ut ante sumendum et postque
sumptus fuerit ab homine appetitus
semper immaneat et anhelacio eius certe

Unde Augustinus in epistola ad ne-
potianum de vita clericorum. Ubi utique il-
lius nobilis sancti sumatur eucha-
ristie absque intimo mentis deside-
rio et ardore. Constantinus in
libro de natura liquidorum. Quem-
admodum fuit sanguisuga sorbens calidum
sanguinem ipse provocat, in sanguine nigrum
effluere. Cuius ratio est, quia sanguis
sanguinem elicit et educit. Quod adin-
plevit Johannes in prima epistola de vera
apostola qui suum sanguinem emanare
non potest illicita sanguine sanguine
nisi emittit. Sic omnis qui indig-
ne sanguinem sorbet sancte eucha-
ristie fluxum et refluxum facit in
se suavitatis et dulcedinis sepius.
Unde in confectionibus cum emelia cum
semel et non in tota vita sua
carne et sanguine digne susceperit
infinita que cedo est dulce-
dinalis degustabit. Ysaac
in libro de naturis morborum inquit
sepius cibum sumptum in mente consequen-
te sequitur efficit et inducit
[febres]
Cuius ratio est, quia sepius in prin-
cipio digestionis fructus pessimum generat
nutrimentum ut recitat Constantinus. Sic
qui sepius accedit ad corpus domini
cibum sequitur sumptum de sanguinis et
carnis febres morbosas efficit
eterne miserie et doloris. Unde Richar-
dus de sancto victore. Si hoc quis
humana de sumpta carne et sanguine
in laude dei corrumpet, mors sibi
eterne pro penalitate et miserie
prestat lectio ad corpus ... depasse
Aristoteles in ... alio libro ... quod
pueri in infantibus dentes nasci in-
cipiunt magis plorant. Cuius ratio
est quia gingive atque in manibus do-
lor est per mixtura titillagium

predicte dentes. Sic et nobis dum
dentes prorumpunt anime quibus cibus sumen-
dus est sancte eucharistie maiori nos
efficiamur lacrima atque pena et do-
lore. Unde Oriens in libro de ritu
creaturarum. Eo siquidem tempore dum corpus
est sumptum accedimus pluries sunt flenda
et lacrimas faciamus. Ypocras
in libro Epithimiorum chamus quod
si sumpto cibo frigidum remanet corpo-
re et sanum indicat principium. Cuius
ratio est quia dum natura sui corporis
fuit totum calidum ad futurum di-
gestionem cibi de extremitatibus ad
se trahit ut ait Constantinus. Sic
sumpta sancta eucharistia humana cor-
da ab estu prave concupiscentie manserit
frigida humana indicat corda in
virtutibus valentia atque sana. Unde Cassi-
anus in primo. Tunc enim salus adest
corporis et anime dum cibo sumpto
sancte eucharistie in omni extinguitur
incendio et ardore. Johanni-
tius in de regimine sanitatis an-
tequam cibus sumatur et postquam sumptus
fuit motu equalis necessarius est
hominis corporis et virtutis. Unde Oriens
in libro de ritu creaturarum. Antequam
et postquam in sancta eucharistia cor-
pus in nobis recipitur et patranit
virtusque. Avicenna in descriptionibus
virtutum. Corpus quod accipit aliquam rem
suavis et dulcis ora labia quo-
rum ... sicut ad presentiam dicte su-
mende carnis et sanguinis ora hu-
mescunt continuo humoris hominis
anime salivaque divine dulcedinis
et amoris. Unde Augustinus in epistola ad
Paula et Eustochium. Eucharistie
siquidem sumende in tempore dulce-
dine liquescunt et lacrimas mentis
hominum virtusque. Aristoteles

In de regimine principum ad Alexandrum.
Omnis quidem cibus cum aliqua salse-
dine atque specie accedit est sanitati
dulcis. Quomodo ratio tangitur infra capitulo de
pena. Sic et cibus sacre eukaristie
spiritus quidem sumendus est cum mente
amaritudine et dolore. Ut Crisostomus
in sermone de dampnacione itaque vigent
mentis et corporis. Dum cibus sumitur
corporis carnis et sanguinis absque ama-
ritudine penitentie et doloris veritate
ad capitulum de tempore. **Galienus.** Omnis
in quodam libro Regimini est quod in-
valitudinis et aliqui morbi in
capite et corpore latitantis dum quis
post sumptum cibum flectitur in sopore.
Quomodo ratio tangitur infra capitulo de
laude divina. Sic signum quod inva-
litudinis atque dampnacionis pec-
tus dum quis post sumpto cibo sacre
eucharistie in laude dei accidia so-
mnum et corpore. Ut Gregorius in pa-
storalibus. Nil periculosius anime
quam corpus sumpta carne et sanguine se-
curitatem esse quiescere in bono
opere et virtute. Require in capitulo de ...
Avicenna. In quodam libro legitur vino
cibus nimis levis sumitur post cordis vel
intrat. Quomodo ratio est. Illa estus
caloris calore naturalem a sua dige-
stione impedit et restringit. Sic
sumente corpus domini cum irato a-
nimo contra proximum nullum plane
confert anime incrementum. Ut Cassianus
in sermone. Quoque sicut eucharistia in
emulatione et in invidia sum-
ptus in dampnacionem quam in salutem
communis ordinat. **[illegible]amenes.**
In de regimine sanitatis. Omne
quidem sanitati conservande conveniens
aliquale cottidie globulum auri
deglutire. Quomodo ratio tangitur infra
capitulo de auro. Sic omne valet
quamvis ad salutem anime digne

cibus sancta eucharistia manduca-
tur. Ut Augustinus in libro retractationum.
In hoc tota consistit salus anime ut
digne quisque carne et studeat et
sanguine manducare. Require in de passione.
Plinius. In speculo naturali. Unicornis
avis quedam volatus tenebrosus
fuit que pridie nocte volat. Dum
carne salsa aut aquam biberit
moritur. Quomodo ratio patebit supra
et declaratur. Sic et meretrices huma-
ne quarum actus nil aliud sunt
quam tenebre. Dum corpus carne sumunt
et sanguine illicite moriuntur pena-
litatis eterne. Ut Ysidorus in de summo
bono. Christi in peccatis corpus et
sanguinem sumunt dominicum cum ministerio
corporis dei morientis medico in eternum.
[illegible]amenus. In de regimine sanitatis.
Est aut cibus quam sine potu sumere
mortiferus universis. Vel ad ratio
huius est. Quia potus cibus ad
membra dat additum et ingressum
ut recreat. Constantinus. Sic ciba
corpus carnis et sanguinis sine potu
quod sumptus interioris dulcedinis
mortifera atque insipidus membra
universis. Ut Gregorius in pastora-
libus. Sacre eucharistie ab indigno
atque celesti amore et desiderio
sumitur potius in dampnacionem quam in
salutem convertitur. **Galienus.**
In quodam libro. Qui bibi-
derit cibum sedule cum ad semen
pervenerit tremere manibus et capi-
te apparebit. Quomodo ratio tangitur infra
capitulo de verbo. Sic de medico dicen-
tibus qui in mente ... cibus
sacre eucharistie medicina dulcedine bi-
berit. Tremor in corpore in medico et
... appetitu ... Unde
Richardus de sancto Victore. Tre-
morem dei proponit sumendo

indigne sanctam eukaristiam tunc ym-
pura ipse intrat atque sordet sepul-
tura. **Johannicius** ysagoge in de
regimine sanitatis. Omnis quippe qui
sanus et nec in vero medietatis prepa-
ratiua hora grata et ydonea suscipit
nulla anno illo febre ipse ad mor-
tem se trahat aliqualiter extenuabit.
Cuius racio est quia in vernali tempore
humores morbosi liquantur et sol-
uuntur in corporibus vniuersis. Et quia
liquida est medicina mittitur facilitatis ut-
tatem confluat et recedat quemadmodum
recitat Auicenna libro medicinali. Vnde
sic omnis quicumque semel in toto vi-
ta sua digne eukaristiam suscipit
numquam ipse inferni supplicium mor-
tis degustabit. Vnde Eusebius in
sermone: Cenam cum semel digne
cibo pascitur carnis et sanguinis
Christi erit medium omnis mole-
stie et doloris. **Chesire** In prima
petitia sumpto cibo sanitas plus
vires sit infirmitas quam leuescat. Et quia
racio est quia cibus calidus attrahit
calor aut actus placida et quie-
ti membra reddit. Sic cibo sumpto
sanitate eukaristie sanitas velocius
viget anime et leuescit quam morbus in-
ualitudinis vniuersis. Vnde Augustinus super
ad romanos: Sicut enim sacra eucharistia
digne sumitur integritas mentis resti-
tuitur consuatur omnis quoque morbus tam
mentis quam corporis mitigatur.

De Exiore

Ysidorus in hystoriis naturalibus
dicit quod formica errantes in
via sua retrauit vestigia mox ita
notis sui gustu querit. Sic deuo-
tis qui in via oberrauerint ceteris gustu
inter redeat anime gustando vera
suauitatis iocunditatis eterne dulce-
dinis sempiterne. Vnde Albertus magnus in de dilectio-
ne Dei: Libet ut nobis in celestibus
sentiendis gustu dignantur intime dulce-
dinis et amoris. **Plinius** in speculo
naturali: Post solitudinem signum. Si in die
errauimus igitur via nobis ostendit a-
nima volucrumque garritus. Vnde et sine
solitudinis semper magis garriunt ipse aues
ut refert philosophus in vero a libro libro sic
oberrantibus nobis in via celestium
via nobis ostendit garritus predicancium
euangelizancium virorum. Vnde Jeronimus
in libro de illustribus viris predicatorum qui
doctrinis variis in via redire oportet fe-
licitatis beatitudinis quam celestis. Vnde
Plinius in speculo naturali: Venatores inter
solitudines errare contingit vena-
tores noctis tempore mox apprehendunt deo
amplectuntur arbores ad quas posite
sunt regiones. Cuius racio est quia
contractando arbores in quacumque parte
cornu contigerunt seu libere gummen
ad eandem plagam conuertit. Sic auster
Sic quibus in hominem inde errare conti-
gerit mox conuertit in qua nati sunt
positi regione. Vnde oriente in de-
calogo preceptorum. Domini in via certa
uerit regni preceptum semper apprehen-
debit viros in via salutis constituta re-
deunt vniuersi.

De exemplo

Constatinus in libro de naturis
liquidorum: Qualis aqua fuit
vitra aut corrupta talis et aer
qui consistit apponit. Cuius racio est
quia euaporationes aquarum sine cor-
ruptus imbibit sibi et inficit ille
aer ut asserit Auicenna. Sic qualis
quis vita et exemplo fuit homi-
nis talis ponuntur et ille cui datur
ostendit quam exemplum. Vnde Gregorius
in registro: Qualis enim quis in loco
fuit erit in mundo et exemplaribus

Tales et ipse sepe mores ciuita-
tibus sibi traditis imprimens reliquit
in de vita talis. **Allexander**
Super textum Mathei. Dicit sicut superius
videre contingit et inferiori medio
quod viliter [illegible] medium. Sicut fiunt in ymo
Cuius racio tangitur infra ca. de tale.
Sic sepe pastores et vices [illegible] e-
mendant contingit exemplo eorum qui
se detestant similiter audit. Unde hu-
go de sancto victore. Sepe magis
subditi exemplo aliorum dispecti
et similes vita tota emendatur et
corrigitur in platis. **Aristoteles** In
descripcionibus vniuersalibus. Carbones
multi in vno simul iacentes tumulo
mutuo se diminuunt et consumunt
Cuius racio est propter siccitatem eorum
similia quemadmodum refert philosophus de
sale. Et in se ipso diminuit et
consumit quod multum ad vnum cumulum
congregatur. Sic in se mutuis exemplis
peccatores homines se ipsos diminuunt
et consumunt quantum ad bona opera
et virtutes. Unde Gregorius In pasto-
ralibus. Exemplo quidem bono boni
mali et mali efficiuntur vniuersi.
Plinius In speculo naturali. De-
bilior vincte iuxta se arbore magis
vincit. Cuius racio est. Quia maior ar-
bor arbore arido a calore resistit
et obumbrat. Sic homo vincere
sibi per eum homine vicebit et ipse
magis in omni gracia et virtute.

Opulentus
Elemosina Clemencia Egestas
Exprimuntur

Constantinus In libro de natura
Aliqui dicunt Ventus quidem qui
ad austrum effluit in medietis fa-
ciendis solum nos locum habet. Cuius racio
est. Quia illa virtus solis ex [illegible]
sibi applicato tam [illegible]
[illegible] et consumit. Et [illegible]

sola que ad austrum effluit in
medietis faciendis solum nos tantum
non tamen pane glorie locum habet sola
optinendo premium felicitatis et bea-
titudinis sempiterne. In Ieronimus in
libro de vita [illegible]. Sola in qua
elemosina que initium caritatis est
facta fuit beatitudinis felicitas et eterne
gaudia obtinebit. **Ieronimus** [illegible]
In prima parte. Cuius cuiusque in-
ter brachium aut manus detru-
cata fuerit sanguis in latere illo peri-
tus sustinebit. Cuius racio est. Quia
effluente per detruncacionem membri mul-
to sanguine refluit et exspirat
calidum eiusdem lateris vniuersum ut
testatur Constantinus. Iste calor est
fundamentum atque thesaurum natu-
ralis et caloris. Cum igitur tumor ab-
latus fuit et ipse calor pertinens
perierit ut asserit Galienus.
Sic cui inter manus porrigendi ele-
mosinas ablata fuit sanguis in
se finalis penalitatis eterne et mi-
serie sustinebit. Unde Augustinus in
libro octaginta trium questionum Et cui
in quo caritas extincta fuit erga
proximum pectus plenum penalitatis
sustinebit supplicium et tormentum.
Iohannes In de regione sancte
rescontes que largiter fluunt corrumpuntur
illas in se habent. Cuius racio est.
Quia corrupto fonte siue a riuulis
siue a fundo prouiene sursum fertur
de fonte aut cum effluit aque
superior pars recedit. Sic omnis qui
in caritate est accedit erga proximum
suum re vera ipse dampnabitur in
eternum. Extrahat ad ca. de gracia

Eternitas Beatitudo
Fortuna Felicitas Regnum
Voluptas

Fortuna in deceptionibus primis.
Rota cruenta acutos facit
ad quam se allidunt gladios atque
cultros. Exemplum hominis hostis fa-
cientis quosdam cuneos atque in sedi-
bus atque mollis. Sic rota for-
tunae principe acutum contra nos
facit gladium divinae iracundiae et
vindictae. Unde hanno super Apocalypsim.
Quanto enim fortuna maior hominis
Tanto ira contra eum validior quia
superius recitatur ad titulum de affluentia.
Plinius. In quibusdam currentibus nodo
periculum celi cursus contra ... quoque
cadunt quaestiones. Cumque ratione tangit
in de ... Sic currentibus nobis
cum cursu fortunae ... quod omnis
felicitatis videtur applaudere ... tam
cecidit primum per aliquotiens ...
Unde Isidorus in de summo bono.
Semper nimis in mundana fortuna
affluentia tanto metus quod corporis tanto
post ... ruina. Philosophus.
In ... Illo quod currentibus contra
eum affluit ventus. Illud contrarius
aer ventus fieri existimatur. Cumque ratione
tangitur infra capitulo de vento. Sic
currentibus ad primam mortem per ...
fortuna adaffluat lector ...
Unde Crisostomus in libro ...
nimis. Talis namque natura naturalis
... currit ut quanto se velocius
in mortem vehit. Tanto contra eum
fortuna validius augeatur. Vide infra
ad capitulum de felicitate. Plinius.
In ... circulus ...
... quod in suo motu ...
describit lineam. Quod vero ad ...
tendit ...
Cumque ratione tacta est supra. Sic mo-
bilis fortuna ad ... hominum
primum quod ... describit lineam

vanae delectationis et solatii. In fine
autem sui cursus describit ... sup-
plicii et tormenti. De fine etc.

Theophilus in ... de ...
... et in fine
ligni usti quod destillat liquor
... in initio
... igne ustus. Cuius
ratio est illud ... calore
calidi ignis in ligno ... fuit
primum destillabit. Sic saltem in fi-
ne vitae hominis liquor in nobis
destillet ... et doloris. Unde
Cassianus in libro collationum sancto-
rum patrum ... saltem in hora mor-
tis prima ... in nobis appa-
reat ... Comm...
In libro de ...
in primo ad ... finis suus et
suus ... impetuosior est et
validior ipse ventus. Venti enim
... magis sunt
... velocior in primo fi-
nis est et vita hominis. Tanto
ipse semper impetuosior in ...
Unde Augustinus in libro de ...
... quanto nimis ...
morti vicinior fuit. Tanto ...
... validius ...
... Philosophus. In ... Circa
fines ... sol et ...
... sol et luna maiores ...
... calor enim ...
sol ... et ... in
... luna. Cumque
ratio ... supra. Sic ... fines
vitae et ... quod ...
maiores ...
... Unde hanno super Apocalypsim
Circa fines quod ... maior ...
... et ...
... [illegible] ad ... capitulum

Theophilus In bibloquio dicit Sicut lateres in fine et extremitate sua accepta lavari difficulter quis levare potest ipsa Aut si in medio accipit inde levabit Sic etiam fine vite sue difficulter quis levabit hominem a sceleribus aut in medio felicitatis invenit quod ac affluentie nisi tollere similiter beatitudinis scribitur Unde Augustinus contra faustum In fine igitur vite sue difficulter quis corrigi creditur Cum mors a casu similiter secuta fuit sicut refert Secta in caº de morte. Plinius In speculo naturali Circa fine solitudinis magis garriunt ipse aves Cuius ratio tanta super consistit Sic etiam fine vite sue unusquisque hominum maiore spem sue nativitatis facit impetum atque letitiam et insultum

Felicitatis : Fortuna / Affluentia / Copulatio : Latitudo / Prosperitas / Affluentia

Aristotiles in vi.º animalium libro Inter aquas piscium decurrenti dulciores efficiuntur unusquisque pro tempore Cuius ratio est Quia de toto hominem mollificat et induat hominem in calore alienum consumitur Ut refert plinius de quibusdam et de cantibus Sic et dulces qui ambulant aquas de tota mundane felicitatis et affluentie dulciores in contemplando divino lumine atque in omni bono efficiuntur ope et virtute Unde Augustinus in libro contra oracule quorum Dolor quando quamvis mittatur felicitatis et sedulitatis in tentatis est que ad salutem spirituum premium obstinatam retinet adtamen de affluentia Plinius In pplentibus ... mari etiam mare efficiunt aliter gaudent sole Quin ad ... ... mallius ... littora ...

et humidi utpote multis aquarum et alationibus humectati Tales ad appetitum spari Sic etiam mare qui contrahit mundane amaritudinis soli sole gaudent pace felicitatis et affluentie temporalis Unde Sydonius in epistola Soli illi qui nihil aliud melius quam sunt nidus fore sentiunt fictum eius felicitatem in sapientie sue appetitum et inquirit. Plinius In speculo naturali In sexto quod et versus calido pisces magis saliunt inter aquas Cuius ratio est Quia ut versus subtilior est omnis aqua nam in mare est terra In medio meridie grossorum humorum et vaporum exspirata In secundo autem est plenaliter depurata Sic in sexto et versus morte sue unusquisque hominum magis feliciter insistit mundanorum Unde Cassiodorus in historia tripartita Circa etatem quibus meriti nesciunt sue victorie fuit tanto et decepi quod possit felicior in adversus apparebit

Felicitatis : Dulcedo / Suavitas / Amor : Extasis / Iubilus

Avicenna in iii.º canonis libro Infirmorum corrupto gustum etiam quo dulce sunt amarum aliqualiter apparebit Cuius ratio est Quia lingua amaro atque colerico humore infecta humor amarum se estimat quod in veritate Theophilus dicit Cum dentes separantur cessat sonus adhuc manet auribus sonitus et tinnitus Sic peccatorum ob culpam infecto gustum anime amara apparebit suavitas iocunditatis atque dulcedinis scribitur Unde Alanus in de dulcedine anime Dulcedo illa in qua dei nihil dulcius editur amara anime peccatrici

Alter insipida degustata **Iohannes**
In de regimine sanitatis Somnus quando
dum advenerit insipidum gustum
reddit Cuius racio est quia sopni
tempore virtutis gustative vim sua
latitat conversa vinuise ut asserit
Avicenna effectum dum dominatur ad
interiora digestionis organa eo
gustum reddit virtus ut recitatur
Constantinus Sic sompnus tenitatis et
ignorancie hominis insipidum nobis
gustum divini reddit solacii et
dulcoris in tribulacionibus In de
Sancto Victore ab ceteratis quod
anime in iocunda est omnis dulce-
do suavitatis inutile **Constantinus**
In libro de naturis liquidorum cre-
matibus arborum et acerbitas po-
mum acetum et bonum facit ipsum
gustum Cuius racio est quia amaro
dum non amarum supervenit magis
dulcescit ut asserit Avicenna Sic
quod ante fuit vinosum liquore ligne
retinuerat et sic eciam medicat et
degustat ut recitatur Galienus Sed
amaritudo contricionis et penitencie
quod reddit gustum anime divine atque
inestimabile intra degustande
Plinius In speculo naturali Cibus
quamquam omnis quanto magis dentibus
teritur tanto magis gustum dul-
torat Cuius racio est quia in eo quod
dentibus teritur nil remanet qui
gustetur ut recitatur philargirius Sic
mistica quanto magis teritur dentibus
anime tanto gustum unde plenior
animi solacio et dulcore In Augustinus
In libro soliloquiorum Quanto etiam tu
deus meus mente frequencior hominis
tanto magis infirmata ei iocunditate
dulcedine quod suavescit

De gaudio

Fontium in descripcionibus invenitur
Garamand orne int aquas
recondito intumescit sed et eo omnis
virtus humiditatis crescit Cuius ad-
modum in ima artificialis tamen
potomis Cuius racio est quia omne
quod aquam sibi multum imbibit magis
quam fuerat apparebit Sic et medulla
interior crescit attracta humore et sic est
in yeme instar grammis crescit
primum in calore ut recitatur Consta-
ntinus Sic homo aquis mundanis
deditus sive siquid intumescit
actibus cuius quod in vanum efflorenz
abicit eo virtus in Haymo sup-
Apocal figuraverat siquidem gaudio
mens hominis tota in se absorbetur
mutatur et illusa gaudio
vanitatis require in capitulo de vanitate
Theophilus In libro dulcari eleam
Cymbalum manibus compressum nil so-
nat Cuius racio est quia tactu
humano constringitur non licet collisione
tonitruum adeo quod obtusior clangor
obtusior magis constringit Sic et hu-
mana anima fortior siquidem pericta-
torum se constringi sinit manibus nullis
mundane plane facit vanitatis
seu gaudii strepitum et insultum
In Augustinus Contra faustum Omnis
quippe qui doctrina terrena que
in se hinc inde gaudia mentis
oculo proposuit unique inde hinc
vanitate et insolescit redeunt
ad eam requiescat de leticia
Frontinus In de scriptis miris lapis
vincitus libis alit ter saltat an-
tea fluvio se immergat Cuius racio est
quia lapidi plano et levi dum ad-
venit aqua aliquali magis resistit
de quo autem in capitulo de vinitate
Theophilus In dialogo dulcatione

Corde humilitate in cythara magis so-
nat. De hoc autem require supra in capitulo
de gratia, sicut in laude divina vel
in capitulis regularibus.

Gratia Dei: Dei spiritus sancti amor, dulcedo, suavitas.

Plinius in speculo naturali: Aves
aquatice que in aquis vi-
vunt sedule nec aqua nec pluvia
humectari potuit, pene ceteris ali-
quibus amnis magis humescunt. Sic
mentes humane inter aquas volupta-
tis assidue nulla intima celesti
eliquescunt gratia et dulcedine, unde
Hylarius super Johannem: Mens siquidem
humana voluptatibus dedita celes-
ti magis suavitate est et gratia
divina aliena. Bartholomeus
magister in de regimine sanitatis:
Humor plus quod est in cibo et po-
tu supra aqua pluvialis quia que
pluvialis constipat cum aqua ve-
ro, ut supra in metheoris. Iterum
Quinto: Cuius ratio est, quia aqua
pluvialis tota grossities et hu-
miditas illa tota virtute solis in re-
gione aeris vertitur aqua generata
variando pluvialis ut asserit Costa-
tinus. Sic et infinitis fructuo-
sior et gratia [cancelled] corporalis in
confugiatur in libro de capitulo cautela
largiatur. Dulcior neque nobis e
celestis gratie gutta et scintilla mi-
nima quia tota virtus consolatio gratie quia
humana vera ad capitulum de Christo

Aristoteles in in° alio libro:
Aqua turbida equos fortiores red-
dit quam clara. Cuius ratio tamen
invenies capitulo de modestia.

Sic turbida mentis gratie consola-
tio fortiores quasi equos facit et bella-
tores reddit homines in hoc seculo
quam clara illa et limpida celeste
gratia et dulcedo. Unde Crisostomus
in sermone de abstinentia: Quod utique
spirituales homines magis huma-
na et vana oblectant gratia qui
celestis dulcoramenta que unica
sequitur in de dulcedine. Constantinus
in de operationibus: Animus per aliquam
humiditatem aquis magis immergi-
tur, aut quodcumque difficile,
cuius ratio est: ubi anime quam humi-
ditatem fuerit, sinus appetibilis
ut asserit generatio. Iste omnes qui hu-
midum fuit aqua sibi attractum i-
trahit et imbibit, eorum quibus quam in-
venerit ut asserit Constantinus. Sic magis
aut humiditas lacrimis, plus aquis
magis immergitur celestis gratie. Siccata
aut et arida mens hominis expers
est intima celestis gratie et dul-
coris, unde Hylarius super Johannem:
Cum solum que fons lacrimarum
perfuderit celestis quam gratia et cibatio
mitigabit. Plinius in speculo
naturali: Aves quarum quidam in pe-
nis levior fuit avis quam cum
si penitus caruerit appetibit. Cuius ratio
est: ubi pluvie naturali sunt aeree
nature quam aeris inclusione circa dum
ipse vestes ut refert Plinius in pluvialis
velocius cum erit vestita cum
totaliter quod mediis sunt nec
et penitus gratie levior quod
est ad omnia sustinenda et agenda
per eius noticiam quam celesti si careat gratia
et amore, unde fortunatus hec vene-
ria super Matheum: Cum gratia quod

mens hominis manens ipsa in agu-
dit tera est et in sustinendis levior
est premissis Phisiologus plenius omnis
quod homo mortuus gravior est quam
vivus Cuius racio est quia dum quis
quis vivit ignem et aerem in se ha
bet que quidem sunt levitatis principium
In mortuis autem remanet sola terra
ut refert avicenna Sic homo mor-
tuus in scelere in omni quidem gravior
est virtute et opere quam qui in celesti
vivit gratia et amore Unde Hugo
de sancto victore In petris quidem
torpentibus gravis et desidiosa est
mens hominis levis autem stans in
gracia cuius que ad salutem sunt
facienda recurrit ad [illegible] dulcis [illegible]

Plinius In speculo naturali Serpens
quando aliquis fonti [illegible] et flu-
vium suum prius evomit ergit quam ve-
nenum Cuius declaracio [illegible] infra
Sic aliquis quis fluviose inrigat
celestis gracie venenum necesse est egre-
tat pravitatis et malicie [illegible]
Unde Cassianus In libro collacionum
sanctorum patrum Nemo fontem
degustabit celestis gracie nisi circa
de mente hominis et expulsa quali
pravitate Ysidorus In historiis
naturalibus In [illegible]
alas humectat [illegible] gratie aquis ut
[illegible] pulvis Sic mens [illegible]
[illegible] se [illegible] gracie nisi ut adhe-
reat [illegible] fuit tunc felicitatis
et beatitudinis [illegible]
In sermone Virtus quippe [illegible]
stabis in aere gracie que salus
mentis et corporis exigit possidere
universa Fontinus In [illegible]
Una gutta aque frigide tota
restringit ebullicionem ferventis olei

Cuius racio est Quia aqua natura
est magis frigida quam calida [illegible]
obicem aque frigide una gutta
minima et quadam modo infra de-
minima perbibit Constantinus In libro
de natura liquidorum Vasa plurima
aquo liquore plena antequam ymber
ad veniat sudat Cuius racio est
quia pluvia humore que trahit
ab humore [illegible] dum pluvia
ad venit foras mittit [illegible]
[illegible] ut balnea [illegible] vitrum
aportatum fuit aqua plenum
Sic mens humane liquore devo-
cionis [illegible] aliquis ymbris celestis
gratie [illegible] in se sudat [illegible]
dolore unde [illegible] ad
petrum [illegible]
[illegible] inestimabile [illegible]
buit dulcior celestis gracie et [illegible]
Constantinus In libro de naturis liquidorum
Nisi clauditur vas liquor [illegible]
[illegible] evaporat [illegible]
[illegible] liquor Cuius
racio est quia aer [illegible]
[illegible] sibi ex aquis [illegible]
[illegible] aliquale ut appetit [illegible]
Sic nisi clauditur mens liquo-
re in se [illegible] celestis gratie [illegible]
[illegible] dulcia perdit iste dum
quam [illegible] vanitate Fortis
In omelia Nisi [illegible] vas [illegible]
vanitatis clauditur ingressui alio-
natur [illegible] tocius timor [illegible]
[illegible]
Theophilus In [illegible]
Vas liquoris dum constringitur [illegible]
nocte ut aqua ponit [illegible]
solidatur Cuius racio est quia vas
virtute constringitur aque et si nulle
remanet apertum Sic mens
humana [illegible]

aquis celestis inungit gracie
fractum cuius sanant plage vulneris
Vnde bernhardus super Ioh. ser. cor eius
quamuis quod in se obtulisti scindatur
sola et sibi medicante gratia reparatur
Constantinus In natis libris dicit
quod ipsius incertum in lectum phisicum insi-
piedum et tenebrosum efficit ipsum fonte
de hoc recipiendum in talem defluctionem
Plinius In speculo naturali Thamis
illata fonti immissa frigus fontis
aufert et algorem Cuius racio est
quia fons de manibus calefactio-
nis tollitur et sic vulnerat et
creatur amaritudo Nec mirum quod
si de eo potest frigus aperire
videmus eum ut testa potest
In epistulis dicit manus
frigida aqua lota fumum et e-
vaporacionem visibilem ex se mittit
Sic mens munda fonti adiecta
celestis gracie algorem eius sibi
aufert refrigeracionis consolacionis
quod intus Vnde Ambrosius In
de virginitate Aliqua siquidem et
in unda aliquantulum terreni gracia
trahit consolacia in hac vita
Cotidie super **Comestor** Super
tercium ageam Auctor pluvia
adveniat aranea exit inviso
pugit rana clamat avis al-
tius quam volat Sic autem quam gratia
nobis advenit dum in nocte
ipso neque est excitat in actum
boni operis et virtutis lingua cla-
mat laudes dum nomen conspicua
vnigat homines Thomas quod in altum
transvolat sublimitate celi mens
quod celestis
Vnde gloria celsitudo
honor sublimitas altitudo
caritas

a **Aristoteles** in libro de plantis
dicit quod quid lapis sursum
iacit dolor quoque lateris in po-
sterum et lapidum in sursum iactibus
committitur Cuius racio est quia et
tangit talis de volutur Sic diffi-
cultas et labor vanus et diuisio
in altum honoris provincia vehi-
hominem et quo quidem honore sepe
morbum tam corporis attrahit quam
anime sepissime Vnde Ieronimus In
epistula multo quidem labore alta
mundani honoris conscendimus quod et
adepti mox morbo multo vano
egrotamus **Seneca** In de septem
virtutibus Nemo ascendit in altum fa-
cie nobis quod deorsum fuit sus ali-
qualiter incurvata Sic nemo hominum
ascensus facit ad honorem huius
seculi qui ad incendium eterne
pene supplicii et tormenti Vnde Sa-
lustius In Iugurtino ascendere
in honoribus mundi altissimis i-
terat periculum ad summa precipicium mi-
serie et doloris **Ypocras** In
aphorismis dicit et nota in montanis
altis herbas colligimus quasdam
medicinis Cuius racio est quia quanto
terra aliqua vestium altolimum
altiorum fuit tanto magis grossis
exalacionibus quibus et herbe nu-
triuntur recipiunt temperacionibus quod
cadit ut asserit Auicenna de quo
Theophrastus in de vegetabilibus
Theophilus In li. 3. circum ho-
manem sursum iacta dicit quando
anhelitu suo emittitur pluma in
altum vehit levis quoque Cuius racio
est quia minus leve fuit neque
in longum iactum per eo quod levis
per tecta aerem non impellat Sic diffi-
cile minimum ipse lapis maximus

iacit quam lapis magnes attrahens
ut recitat Thastemus de hac re re-
plenius dicit **Plinius** in spe(culo) nat(urali)
piscis mortui evisis venenosus
natat de hoc aut refertur in ca(pitulo)
de voto **Constantinus** in de sp(eciebus)
univisa siquidem humana dorsali-
ter in eiusdem surgit vel verso vultu
Cuius ratio est Nam ut unusquisque
homo moritur dominante terra seu melanco-
lia que in dorso viget elementum et
pulsus totus in corpore dominat ut
recitat Avicenna Illius autem mor-
tui prevaluit corpus ipsum flectit ut
asserit Galienus de hoc aut re-
ferendum in ca(pitulo) de velit. **Theophi**
lus binlequius dimisit crescens spiral-
tu suspensa cithara sonorositatem
debita retinet et aptat de hec
aut in decano **Constantinus**
in li(bro) de na(tura) liquorum Vinum
vinum nobile est et optimum si so-
nat salit quod effusum de hoc in
contemplatiorus ca(pitulo) registro recitat

Humilitas: electio, egestas, [illegible]; paupertas, oppressus

Comparatur cum libro de impressionibus
aeris Cuius vapor sursum
ascendit virtute attractus solis i-
gne tonitruum quod mittit Testatur
philosophus qui ait Vapor qui sursum
latus in aera tonitrua ingerit et ful-
gura producunt vivifica Sic
qui et vapor velut honore
ascendens humani culmine obtinet
et igne tonitrum mittet pesti-
lentiis mentium et doloris unde
confortatus sup(er) oppositum homines
calcant honoris alti nec fame-
tur se facit curam suppliciis et
extreme detectat ad caput et alie

Plinius in spe(culo) nat(urali) In val-
le quidem maior fit nebula quam
est prima Cuius ratio est Nam vallo-
sus aer grossus est ut refert
simpliciter Ex grosso aut aere
impressiones generantur huiusmodi itaque
omne ergo sic in valle humilitatis
anime ubi fit maior est celestis
gratie nebula de novitalis se dule
prima quod refrigerationis atque con-
solationis inducit Unde Cassiodorus
super psalmum Contra naturam siquidem
humilitatis humanis fit maior pars
influxus celestis gratie et amoris
Loquitur In de jubilo **Constantinus**
in descriptionibus universi homo de
alto de orsum cadens aer autem
ad terram venit suffocatur inquit et
spirat de hoc aut referendum plenius
in ca(pitulo) de sublimitate **Phila-
retus** in libro de na(tura) morborum
infirmus quidem dum ulla virtute sa-
nari potest mittendus est ad solum
natalem in quo vero natus fuit Ca-
ratio est Nam aer qualis primo inha-
le atque innatus incutitur et curat
sanitatem ut asserit Avicenna canone
libro vi(o) Sic dum ulla virtute a
culpa nec cessare potest hominis mit-
tendus est ad terram cognoscendum sue
in qua natus fuit vilitatis unde
Augustinus In epistola ad Nepo-
tianum Ahenus quippe humana cor-
rupta secule ad vilitatem sui re-
cognoscenda accelo vocat mentis
sue **Plinius** in spe(culo) nat(urali)
plures fit flores et lilia in
vallibus quam in monte de hoc aut
referendum plenius in capitulo
de virtute

Castitas
Ira Invidia Sollicitudo
Tristicia Contubario

Plinius tractus in libro de natura
animalium. In ira abundantie
quorumdam morbosum efficit ipsum caput.
Cuius ratio est quia in ira caliditas
fumositatem capiti transmittit Cum
igitur in sepius evaporationes plures
fiunt solito versus caput ut dicitur
Constantinus Sic soporari et obdu-
rari ira homines contra patrem in fine
morbosum et languidum efficit in-
strumentum hominem confortatur In Timolia
super adversos Convenit patrem etiam
sine ira consulata hominis tamen in eo
omnis erit futurae molestiae et do-
loris Johannes Damascenus pragoge
In de regimine sanitatis Cibus natura-
liter sumptus proportionis corpori prestat qua-
si corporationem et inabile nutrimenta
hoc aut respirando In de Eucharistia
Plinius In pplenitudine Corrumpit
autem ira et actus veneri ipsum
visum Cuius ratio est quia ira et
luxuria corporalem vapore tenuis
corporis exgeneris immittunt capitis
virtutis ut dicitur Avicenna Sic
ira luxuria in homine totum visum
lumine corrumpit et anichilat
mentis sive mediante Ieronimus In
epistola cavit Iovinianum Contra nam
et luxuria hominis ante in eo lumine
obruunt omnis ut dicitur Avicenna
In in medicinis. quia in ira visus
rubescit lingua nigrescit labium
intumescit. quorum in infra scribit
Sic in ira visus rubescit vini-
ente incendio lingua nigre-
scit obloquio labium intumescit
[illegible] et [illegible]

Abstinencia
Ieiunium Macerato Quadragesima
Refrenatio Extenuatio

Aristoteles in libro problematum
Expressior et maior est di-
gnitas ieiuni hominis quam cibati
Cuius ratio est quia cibus supposito toto
calor de extremitatibus ad digeren-
dum cibum tendit intra corpus Calor autem
interius tractus prima seniorum tendit alterat
quam humorem In tria signum animalis
qui non potest deponere Sed quia ieiu-
nus est facilius abstrahit quam cibat
Sic maior et prestantior est spiritus
hominis ieiuni quam gulosi tunc liberis
aut cibati vindicare Ysidorus In de
summo bono Clarior nimirum
est vero homines ieiuni quam cibis dediti
variis et diversis veritas ad terram
de ieiunio sive quadragesima et
Avicenna In de [illegible] vinum est
Cum homo ieiunus omnis humor
quam cibatus in pondere et statera [illegible]
aut homo cibatus est gravior in fri-
giditate atque torpore et accidia
Cuius ratio est Calor naturalis humidita-
te efficit in corporibus primum
ut dicitur Johannicius Cibus aut
sumptus calore excitat naturalem ut
efficit Constantinus et ceteris in lignis
adhibitis insurgit inter corpo-
sior ipse ignis Sic homo ieiunus
acrior igne humor quod est ieiuno
stomacho nebulatum introire de[illegible]

Anhelatio
Caritas Accessus Dilectio
Amor Fervor

Theophilus in libro de creatio
sanguinis quolibet et constrictio
dum in humorum que reperit reclin-
quit replicatur aut et aptus patria
[illegible] Cuius ratio est quia

aer pura circa plicam penetrat et
diuisas. Sic mens nostra si clausa fuerit
rem conseruat mitigat nigrum caritatis
vero paruitati aut atque indi
corporea affluere magis in omni de
siccari sua gratia et virtute. vnde Richardus
de sancto victore humana quod
mens hominis sicut in se et seruat dul
cedine et effabiles caritatis. Hoc
aut hominis patula a caritate ma
neret et extrahit aliena cetera per super

Frontinus in de stratagematibus vnius
subsolitum quod non extinguimus
lumine vehementiusque accendimus ipsum
igne. Cuius racio est. Quia flamma ignis
fortiorem habet virtutem agat maior
putans carbone et ligni subiectum
aut candelaris lumine minoris suste
netur tali ardoris. Sic et nos an
gelice deuocione anime lumine quod
in nobis videmus felicitate et affluen
tiam aut inflamari validius
amoris atque caritatis. Vnde hugo
Cl... in de dulcedine anime. Nota
quod est omni extingui igne cuius
aqua altitudinis dulcedinis concupiscencie
ut quis diuina accendi valeat ca
ritate. Cetera de caritate in ca
de amore. Plinius in speciali
Calore aut solis omnis humor
aquis consumitur solus aut minus
qui in ... boris sint angu
tatur. Cuius racio tangitur infra
Ca de vitate. Sic ab estu huius
omnis vana tenuatur dilecto dulce
aut sicut est beata caritas et dulcedo
Vnde Ambrosius in exameron
Tribulacio siquidem est in amore suo
pro delendis hominem. Sicut autem est
accendit ... in metallis huius
caritatis. Alexander in
tertio metheororum ait flamme
que in altum surgit dum venti

flamis versus tamen sepius se re
flectit. Nichilominus et obste
fumacius exardescit. Cuius racio est
quia dum flamma ignis ascendens
vento repercutitur ipsum subiectum ignis
validius. Vnde Ambrosius in de
virginitate ~~...~~ siquidem est caritas
in mentibus hominum persecutione sicut
magis accendit atque molestia ..
dantur. Theophilus in li. 2
accendit ferrum applicando sulphu
rem ceterum atque igne inflama
cionem vnius. Cuius racio quia vlla
res ad pluciam ignis sulphure
tamen exardescit ut apparet communiter
Sic et applicando nos estuante
amatore igneus anime in nobis
inflamatur accensus amoris atque
caritatis. Vnde Ysidorus
in libro de illustribus viris per mentem
quippe amari est in nobis acce
dimus cordis caritatem

De labore.

Auicenna in viº de anima li
libro. Nil plane est labor
constancia que humana cotidie
magis excitatur appetitus. Cuius
racio tacta est supra. Sic nil presta
tius est quam labor non otium sed
que magis accendat impetum celestis
desiderii et amoris. Vnde Athana
sius super Ezechielem. O felix in
deo labor anime qui solus ce
plena et vincit et felicissima
caritate. Constantinus in li
de naturis liquidorum vnius quod
qui fluxum suum facit rapidum
laboriose et cum impetu flumina
acceperunt aramis et vndis
peritus aliena. Cuius racio est
quia aque impetuose ... corpo
fundi sui ... vnius

Sic cuncti homines qui deffluxum vite
sue cum labore deducunt variis ali-
cui a prime mortis ac a supplicio p(er)
maneat sepiterno unde **Ieremias**
In de regule sanitatis labor sani-
tate conservat hominis prescidit cunc-
tam materiam morbi cuiusque seu languoris

	Singultus	
Planctus	Gemitus	Fletus
	Heiulatus	Ploratus

Fontinus in descriptione mihi musi-
corum instrumentorum manibus q(ui)
pressus fuit clamore que in se habuit
partium et sillabis est et in celebro
humano clauditur et accidit ad ven-
ma diffundit frigore se foris
apparuit Sic et ad vocem gravia
mani correctionis divine tangi in
lacrima gemitus et prius partium diffil-
lere unde fortunatus In cinclia Cr
Sicut cum manu dei pertracimur confe-
stim a somni malo luctus et corporis
crimium se unit nos obtundentes qua-
liter lacrimam **Philosophus** In
problemate Causa est quod accursu fe-
bris miserere ..... sudore exprimi
quod in cursu et in eo late sup ...
tumbinum ... sudanium Cum zaus
tangit infra Sic nos quia .....
a febre sive accursu scelerum ma-
iore cum sudanium lacrimis prius quod
doloris quod consuetudo actualiter
in pectis tue sequitur aliud capitulum

	Obsequium	Cultus
Laus	Veneratio	
	Oratio	Devotio

Philosophus in problemate plures
voces simul sunt in longinqua
resonant quam vox una clamata in
propinquo accidit et attingit Sic
plures vocis laudis divine sunt in
... longinquum ... laus una
in auribus resonat conditoris unde
Fontinus In descriptione vero magni con-
cussiones aeris validi quod strepi-
tus et frangentes auras pestiferas
dissipant quod nubes Sic laudes per-
strepentes dei valide in circa nostre
cetero corporis quod pestiferas fugant quod ...
et dissipat universa **Plinius** in vi
... libro Clamor galli fugat fan-
tasmata universa Cum zaus tangit
sup Sic laudes divine ergo homines
cunctos fugat et abigit principes
infernales **Plinius** In libro ... ipse ...
Vocis quod humane melius audi-
untur noctis tempore quam in die Cuius ratio est
Quod nox est vacua a lumine et a ca-
lore In vacuo audi... longius at-
tingit Sic ... . que
... debet ... . noctis
tempore resultat ad auditum ut assserit
Ecclesiastus Sic laudes et voces
... deo quod audiunt melius
in nocte tribulationis et prius quod
in die felicitatis assuerit quod ...
Plinius In speculo naturali vocis quod
... . prius ...
et alia universa Sic vocis lau-
dis divine ... quam ... .
bestie infernales timent et fugiunt
universe **Iohannicius** In de regimine
sanitatis ... tussim et ...
... incomoda pectoris ... facit
valides ... universi Cuius ratio est
Quia movet ... tussis materiam ...
... ysophago ad ... ...

De Maria Capitulum

Maria et o que qualia que et
quanta et quam infinita atque stu-
penda ..... solacia ergo sal...
... ... que et prius ...
... ... celestis ... ...
... . **Caletionis**

Super threnos plenius. Respectu quod
terra atque terre celum velud minimum punctum
tota extat mathematica mediante.
Cuius signum est. Nam inestimabiliter
maiora sunt aer et celum quam ipsa
terre regiones zone sunt et climata
universa ut tenet auctoritas. Sic in
comparatione tui. Tu quod maior
cum celo solo velud nichilum est
unde quod inter estimari potest uni-
verso. Unde Orosius super Latina
auctoritatem mille quippe celorum im-
mensitatum si essent nulle nulla
tuae sunt ut nichilum magnitudini comparata.
Simplicius Capitulo libro quinto. Quan-
tumque sit elevatum ipsum celo
in circulo cum orizontes sit attinge-
re ipsum terra. Cuius racio est. Tamen
hec ut refert themistius ut professio
visus non ut tenet theofrasta.
Sic maria quantumque sit eleva-
ta super omnes celos et angelos
celo tamen sic attingit proximitatis
omnes homines universos. Unde Cas-
In primo. Eximius cum maria
infinitum super omnes choros an-
gelorum ascendit nobis tamen se propin-
quitatis quam te sistit **Alcabi-
cius** Capitulo libro formis vite
Celum quamdiu sursum attrahit ipsum
ignem pellit aut deorsum ipsum
nubibus teste Averroys qui ait
Nigros ignes ipsa est quamvis ex
tus lune nubilum aut terra. Sic
et tu thronus celestis ipse etiam
quod dulcat tu amore sursum trahis
deinde in imbre rigans deorsum dul-
cedinis sepulture. Unde Ambrosius
In de visitatione eius dulcet quod
beata maria sursum vehat
[illegible]
[illegible]

[illegible] angelica transcendit [illegible]
Pontius Capitulo de separacionibus unum si
invenitur gradi sto rubescit super
existimaverunt perpendiculariter totum
celum. Cuius racio est confusa corpo-
racio aeris quemadmodum refert gener
de celo mane et vespere [illegible]
Sic in medio et in festo [illegible]
tu de supernis turbis et irradias
dulcas inter ipsi [illegible]
In primo. [illegible] est aliqua gra-
tuos esse molestam in hoc seculo
quam non sufficis tu nobilis dei
virgo. **Ptholomeus** Capitulo libro quinto
centiloquium. Celum quamdiu impressiones
nullas recepit perpetuas. Cuius racio
est. Nam ut ait Averroys Celum
est altius quinque naturalibus et inferiori-
bus et mutantibus. Sic et celestis
[illegible] auctoritas in [illegible]
[illegible] assumere [illegible]
tua [illegible]
In de dulcedine [illegible]
se [illegible] nequaquam dulce
[illegible] recipiet salvatoris requie
Capitulo de [illegible] **Amphitice** Capitulo de [illegible]
[illegible] Celum corpus est altius
coloris [illegible] corporis [illegible]
Crisostomo qui ait Magis [illegible]
celum [illegible] est a rubi-
[illegible] intermedia viden-
[illegible] Sic [illegible]
[illegible] est [illegible] et ma-
[illegible] Unde Crisostomus
In sermone de candore [illegible]
[illegible] dei [illegible] altius
[illegible] sordibus aut macula corpo-
ris **Philareus** Capitulo [illegible]
de [illegible] Celum ab
[illegible]

ceisim confert hiis qui gradus ipsius
tenoribus insinuantur. Cuius racio est
Nam sicut Galienus. humidum vi-
tale imbibitum estum refrigerat
febrium et soluit humorum materias
que morborum. Sic iste tonus salutis
et gracie nubibus quando obducta
devocionis anime ceisim nobis
confert valitudinis sempiterne. Unde
Origenes. In de vitu creaturarum. Dum
in nobis languore tam mentis
quam corporis ipsa dulcis iam persistit
et extimat salvatoris. **Plato**
In phedone tradit quod ex celum
celo allisum concursus vingungos
celorum dulcissimum sonum reddit.
Testante Albumazar in Theorica
planetarum qui ait Armonia
celi non audimus eo quod assueti sumus
sicut molendinarius strepitum mo-
lendini non advertit. Sic et nobis
assuevit … sancti quod hec mitis
in domum dulcis vocis sanus dat
aspectum pro salute … tenus
que … unde Orosius super
Cantica canticorum. Sonuit vox tua
et o quam dulcis vox Marie in au-
ribus salvatoris dum pro salute in-
tonuerit … heu … per
celos tue laudis presumo efferre
insignatum presto tot linguarum ge-
nera quod celi sydera in errando
efficiunt tue … et …

De firmamento

Primus in spera prestima …
… quod velocitate
sui motus terra pendente …
… aeris … sustentat
Testante Alexandria qui ait
Natat terra aquis et …
… et … sustentate

Sic firmamentum tu es summitas ce-
lestis soli velocitate cuius tui an-
gelus casu sustentas machinam
huius mundi universa. Unde Athana-
sius in sermone pr ut Tu dum in-
nupta tam celi quam terre ruisset
machina si non sustentasses o ho-
minis dulcissima quam Maria. **Alka-
bitius** In Theorica planetarum
Cuncti planete motum cursum quem
suum faciunt versus firmamentum
quod est spera vero ultima seu octava
Cuius racio est nam ut ait Plinius
Nisi motus planetarum resisteret
totum universum ruinam contraheret
Sic in Maria motus angelorum et
hominum desiderium suum tendunt ut
maneat universum. Unde Eusebius
In simbolo Chalcedonis omnis …
… qui non totus in matre …
fuit profundatus. **Macrobius**
In libro de giro orbis In firmamento
stelle manent fixe et stabiles
motum in celis aut … celis
minime recipitur. Testante Alfraganus
qui ait … motu errantes
planete et orbis planetarum in
firmamento aut sydera sunt fixa
Sic in firmamento celi tecum fixi
et stabiles manebimus in eternum
Unde Tundalus in libro visionum
porte tu nos patens celi hostium
in via confirmati salutis fixi et
stabiles manebimus motum. Nec
dum aut sic laus tua attingit
… domum celestis lumine est
sydera firmamenti

De speculo

Simplicius in libro quod dicitur
Speculum … et
… fuerit applicatum stuppa
vel … combustibilem ignem accendit

Cuius ratio est quia ut patet
in ... corpore refracto lux re-
cedit ... omnis arbor talis
sic tu tandem lux caritatis christi pro
tuo pro nobis quando expositus fuisti ca-
lori eius accendis proximus toti
caritatem eius Unde Alanus super de dulcedi-
ne amoris Ecce lux que omne lumine ex-
primis ... si tu pro nobis parcebas ...
lis igne nobis infinite caritatis ca-
ritatis Augustinus in tractatu de
forma speculi Speculum fonti im-
mersum ab solis radiis quandam stel-
lam apparet nostro aspectu resplen-
dere Cuius ratio est quia refertur ...
aqua atque reflexus radiorum ut
refert auctor de vitro gladio et
cristallo Sic vitro tu domine volun-
tate fonti quando fidelis immisa due
stellam effigiem ... beatitudinis
sempiterne Unde Richardus de
sancto victore Cuius ... ille ...
... mei instinctus fuit ... ma-
ior ... felicitatis eius ... presto
erit Theophilus in ...
... et pluribus no-
... speculum ... relu-
cent Cuius ratio quia opacitas
... impenetrabilem
reddit visui ut asserit ... sic
si peccati et peccator non forent ...
... illa ... reluxisse
Unde Alanus super de dulcedine amoris
Clamo et ... domina quia ...
... media ...
quia tu ... pro salute hominis et
effecta Aristoteles Theatinus in
libro de ... speculum
... ex calibe et politum ...
... basilisci fuit oppositum ipsum ...
... et occidit Cuius ra-
tio est quia venenum quod speculum recepit
... et refundit ...
Galienus de visu ... opposito
speculo ... sic et tu ...

... et angelis ... quod
... hominis ... omnibus ...
... principis ... Unde
Anselmus in sermone de ...
et ... fortitudinis contra demo-
nes ... vi-
rius pravitate Gilbertus
in de ... videlicet ...
... et ... speculum ...
quod inspiciat ... suis ...
frangit Cuius ratio est ...
infectiva ... venenum ... femi-
nei ... prevenientis ... corrupi-
... menstrui sanguinis ...
quemadmodum refert Constantinus
de medicina Cuius ... inferiorum
intuitu ... Sic ...
... fragilitatis ipsum frangit
et ad aspectum matre felicissime
... Unde Alanus in de
dulcedine amoris Ecce quod ...
... fragilitatem ...
... Tu ...
et ... me ... molestie
defensasti et quod per aspectum te co-
... quia ...
... nimia si
... speculum ...
... fecit ...

De libro Capituli

Mater ... in prima ...
... igne ... sancti
... sanat Cuius ratio est ...
... Bartholomeus in sua pre-
... est
... et ...
... igne ...
... fecit ...

dulcissimus quam matrem. Unde Ora
nem de dulcedine amoris filii
vestri omnium morbis quam corporis
quam dulcis sanat et reparat mi-
chi salutaris Constantinus
in libro de natura liquorum lilium quod
salsedine aufert alios quam ro-
sa vel lilium ... liquorum ac-
rimi adsit et in spuma suspen-
ditur ut refert Theofrastus
de vino ... per lilium dulcedo
sic et tu lilium celi cum mira dul-
cedo nobis aufers amaritudine
... Crisostomus in
sermone Amen quam cogitari patitur
amarum in ... in dulce-
dinem ... tu nobilis dei ...

Plinius inspecta natura li-
lii ... fedat ... Cum
rata est dulcedo quam lilii
... per inspiracionem
inhibitus estus nam calore suf-
focat ut refert Galienus et
lilii odore ... in lan-
guore Sic tu ... dei ...
... erga nos ... cum
salvatorem ... Tunc illius
in libro visionum vibratum ...
nos gladium ire domini cum
tu sedes ... et reconcilians
peccatori ... ad capitulum ...

Solinus in libro rerum lilium
clausum ... captum in manu
virginis ... Castore
plateario ... castitatis
virginalis flores ...

... contingit ... Capsi-
libere dulcis margaritas fuit
quam candidius quod fiat alterius
preciosius virtuosius quam reddit
Sic et tu amicitiis venustate
pectore fideli tu obtuli ...
amice virginalis ... candidius
... et nitore Unde Ambro-
sius de virginitate virginitas singularis
mentibus tuis in te tota ocelis
explicatis deliciosissima dei virtus
Sed non per lilium digne laudari
poteris O mater domini et tot
liliis quot sol athomis lilia
campi

De balsamo

Constantinus in libro de natura
liquorum Digestus ...
balsamo a flamma ardentis can-
dele ... planè recipit lesionem
Cum rata est vero secundum Ga-
lienum Remus unctuosum sit
balsamum igni nichilominus est
natura immutata Cont... et
... liquorum pigrum balsa-
mum solum ... aque insiditur
... fundum ut apparet Cas...
... de Tyria
... de neapolitana de palatio
... de ... mitricam
in ... pigmina
ignis ... ...
... ...
... tibi fonti vite ...
... ...

incendii estuabit. Jo. Criso.
in simone. Tibi intuitus tu
que fons abyssus et origo ce
li fluminis mirabiliter ipse igne illud
mortis horridum senciat incendium.

Belinus in libro de semite
creaturarum durum attenuatum in la
crimas et clamans liquescit in bal
samo absque igne eterno unde
quod refert Belinus et ad sensum
uniuersi absque omni igne in incen
dio liquescunt cuncta metallica
corpora preter ferrum. Sic iste que
liquet dei totus est dulcedinis
eliquescit mentibus tibi sedula et
fidelis quod dulciter. Unde
Orosius super cantica canticorum
Liquefacta est anima mea preter
Sic iste dei virgine quod in gusti
masti tue dulcedini angelorum
me cedebant tripudiis inter
esse.

Constantinus
in tractatu de natura liquidorum
Nullus liquor potens penetrat
preter balsamum solum. Unde
catum est. Item secundum eundem Ful
gencius Balsami transfusum
sui per corpora dura solida et com
pacta quod ad modum refert Bel
linus de aquis curiosis simile alchi
mie que ferrum penetrant et non
liquidum. Sic nullus sanctorum adeo
abyssum deitatis pertransiit preter
hanc que deum sic transsilivit quod
ipsum ipsa sibi incarnat in carnavit.
Unde Hilarius super mathei
Nullo coniux viator cum deo
familiaritatis hominis quam
tui que traduas per in stabilia

felicissime deitatis.

Plinius
in speculo naturali. Balsamum
solum conseruat corpora a putrefac
tione humana sed non seruat fusi
na corpora aut carnina. Sic maria
solos conseruat a corrupcione homines
sed non homines bestiales. In
Belinus. Maria solio se uti
tibus in genere brutalium aut pecu
lancius semper tegit. Quod nec bal
samo te digne offerat suavior
tu quod dulcis donna quod per infiniti
celi et secula balsamo melle lac
te dulcedine secernat vniversa
hec dicta suffraciant

De tonitru

Commentator de impressionibus
aeris. Extincto fulgure to
nitruum mox tonitruat. Quod
mirum mox tonitruat. Ideo quod secundum
quod vincimur ad nos. Ideo quod secundum
simplicem visum nobiliter quam auditum
naturaliter tamen secundum philosophum
intrans prius quam fulmine. Sic
ipso per mortem extincto homine
mox se maria ingerit gracia et vir
tute. Unde hildalus in libro
visionum. Nulla unquam est ac
lute dulcedinis dei pia gra
cie virtus.

Plinius in
speculo naturali. Mox quod dico
in terre sit tonitruum virtutem
sumunt herbe et lapides re
gionum. Comestibile et sanum
efficitur porrum. Unde valde est
Item tonitruum densatum facit
aer ut deorsum vergat vitalis
influencia quod celestis ut recitat
commentator de quassacionibus corus
cacionibus quod ventorum. Sic octa

Tonitrus celi dum fecit ad ve-
neris amice virtuti simul prima
iocunditatis dulcedes quam sentire
valid. Clamus ergo de dulcedine
amice intonate te dulci mate-
rie ... pleni sunt mox terre
et terre ... gaudii et dulce-
dinis **Solinus** In libro rerum
Tonitru magis fecundat ostreas
quam ros seu pluvia qualiscumque
Cuius ratio est Quia tonitruum
virtus terram ipsam porosam efficit
ut virtute quadam maiorem in bibere
possit ut asserit Egidius in de p[ro]p[rietatibus] [rerum]
Sic et nos magis fecundat ma-
rie virtus virginis quam omnibus est
mali potest consolatio temporalis unum
Eusebius In sermone fructuosior
nobis nempe adest maria consolatio
quam omnis que excogitari potest
consolatio in hoc mundo **Constantinus**
In libro de [illegible] morborum Quando
in partibus dum tonitruum fit in pre-
alicipite ... nec limavit de corde
animo illo ad lata non dolebit
Cuius ratio est Quia secundum constanti-
nuorem ypocratem et melancolici
patiuntur dorsalium Tonitrua te desol-
vit ... refert Galienus
Et morbi melancolici validis
tonitruis sanantur Sic
omnis qui dum maria festinans in-
tonuerit similiter ... cor nec inclina-
verit ... ipse mortis metuum mor-
tis supplicium degustabit In hym-
no super Cantus ... Dic quod
... se subdere laudibus ...
... cepisti nemo erit omnis

molestie et doloris ... per
tonitruum laus tua o virgo atte-
ndit tunc in hiis contentum fuit vix
laudis tue scintilla minima in-
tonabit

De gladio

Theophilus in biblogonio
dicit quod extracto
gladio desperationes in ferro ca-
pimus et nectamus Cuius ratio est
Quia modicum splendore sub tene-
bris obumbre[sc]it vilitate sui vis
aucis ... apparet sicut re-
admodum refert Plinius de pisci-
bus que linee redditi ut veniunt
ad littora ... sic que
mortis et vastitas Gladius qui
extinnimum infernale rephensi
dimus et occidimus inimicum In
Tundalus In libro visionum di-
cit que summa est de mortis
penalitatis malignitatis in nobis
usuras occidimus ...
Brutus In de ...
fulmine liquescit gladios in
vagina ... Cuius ratio
est Quia secundum ... Natura
rubei fulminis est non mollia
ferire sed corpora compacta Sic re-
sulphure et metallo gignitur
quod tanta fulmine validissime
inflamat Sic in vagina ...
gionis tu splendor vibras et
in hiis infinita quadam dul-
cedine ... In
Orosius Dicit Cantica ...
Castissime et religiosis ...
o que dulcissime tu dei ...

Plinius in speculo naturali. Ad quandam anhelitum gladius huiusmodi sit pruina et albescit. Cuius ratio est quia humor et calor ex spiratione aeris frigore gladii eliquescunt quemadmodum refert Avicenna. Calore suscitata frigida corpora in calore sudant. Sic et tu dulcis mater gratie ad anhelatorem quem devote anime inscrutabili eliquescis solatio et dulcedine. Unde Alanus super de dulcedine anime anhelantibus ad te mentibus dulcedine tue pre infinite suavitatis dulcedine influens vere in eternum. Nec sufficit pro gladium te laudare. Dicere si esset etiam si cuncte creature essent gladii non laudes tuas plenius exsecrarent. ... tibus mater etc.

De paradiso

Plinius in speculo naturali. Dicto sunt alie ... paradisum asserunt temporale quod die et nocte sufficit lucis radiis solaris. Cuius ratio est quia paradisus ... lunis ad celestium regionum lucis illustrationem quemadmodum recitat Albertus ... de septentrionalibus viis que plene sunt die et nocte lunis complete. Sic et tu tale dignitatis ... ut credens quod dei in ... plena es illius limpide et inestimabilis claritatis ... in ... ad beatam ... ad talia tu pulchritudinis dignitate ... dei et hominum quod luce ... aspectibus nutrimentum. Sentimus in ... regionibus ... ubi paradisus credit ... et continuat ... ipsiones aeris. Cuius ratio est ... in ... paradisiana aeris aut puritas ... citi climatis ut refert Plinius in ... speculi naturalis. Sic et in mentibus ... marie ... pro devotorum ... mille ... ipsi accedit molestie ... super actus ... Omnibus ... pro devotorum marie approximavit ... meritum ... molestia degustabit. Alphorabius ... de ... regionum. ... credit paradisus quod ulla regio sit ... orbe que non ... aliquale. Cuius ratio est quia ... pro altitudine aer mobilis paradisi ... et ... elationes de orbe ... versus ... refert ... de igne ... in clibano et vaporem in balneo in ... descendit et ... quod ... Sic nullus sub toto orbe ... Tu que ... paradisi ... ornamentum ... unde Orosius super Cantica ... est neque aliqui devotio tibi ... tue infinite ... dulcedinis ... Nec ... digne ... paradiso te laudare potero quia sicut maior ... celo est et ... sic et ... infinitum altior paradiso.

De fluviis

Plinius in speculo naturali. ... pisces qui sub fluvio sunt ... credunt ... de flumine impetum ... Cuius ratio est quia ... aqua quanto ... origini suo fuerit tanto magis ... dulcescit ut refert Plinius in ... libro ... Sic et

Et nos lete fluete inte omnes gre
sursu in alta vehim̄ btitudinis
sempiterne vnde Ignatius in epla
ad btam virgine Flos inte tu q
dei tuffluxisti flud sursu inte
nre felicitas aditu et ingressu in

Cuionis Sup librum de gtuor
elementis Continens Sunt lapi-
des qui in fundo subt fluuiu
sunt rotunde atqz sperice figure
Cuius racio est Nam ex nobilitate
lapidu acuitates ille aspere
complanant inter aquas efficacum
refert gme^or de gtudine sperico
et rotundo Sic inte que centrum
fundus et abyssus es celestis gre
gram figuram nos assoracem bti^ius
sempiterne in Ansheling in fimo^e
Cum nos pte celi riuuli et fluui
dco gfiguram atqz tuspomineu
cinctum Sed n^e digne fluuio
tu laudaberis Ego regia es q
tue vtutis gutta et scintilla im
ma fluuior tuscedit gra imm̄sa

De Orto Carn

Auerrois Sup de plate arte
pa ventos paludes fructuo
sior efficit omnis ortus Cuius ro
est secdm plinium magis vireret no-
te ventis ~~frcherrip~~ efficacum igmi motus
magis arida herba nota refert
olet ut refert Samarana Sic et
tu paradisus deliciar et voluptatis
domus pa pressuras sequentes h^o seculi
fructibus ~~~~ consolationis es plenissima
mater et vm Ignatius in epla
ad btam virgine Tu mac magis
et spaciosa dco ac angli merori
sequentes et dolori hominis fructus
... virtutis dni gtmis et ad
... **Sollmnus** in libro iii ...
... ...

gsto ybtatem Cuius racio est quia
ut refert plinius secundat nat^r
omnis ortus qui pedibus teritur
gressibus et thuamis Sic et gfa
multitudinis mentis nre ad ma-
riam virgine eius pfecto erga nos
vberius excitat pietate vnde
Ansheling in fine no^e Benote et
o mr alme in gmeu tua fecunde
gra et vtute **Plinius** in speculo
nali Cum in orto quidem pfimus et
dulcis obdormit Cuius racio est
Nam secdm Chalienm Terra gs-
sa et pauimentos excalato aggre-
gat ipm sopium Sic et nos inte
que celi ortus es originis tu-
gmli^er et quiete et pace etna-
lit obdormimus ~~nec sequitur~~

Natitas { Ortus / Festiuitas / Generatio } { Similitas / Sollicitas }

Plinius in speculo nali Circa
Ortum solis luna sincerius et
candescit Cuius racio est Nam orta
solis inferior orbis regio aliqualiter
illustra Inferiori aut imdanior
regioni est gtiguus orbis lune
Sic et ortu nati^s sine sol in-
stice specialiter nobis et candescit
pietatis sine lune et nitore vnde
Ambrosius in exameron Eo qippe
tpe quo etiam xpm natus gme-
morat totum ipe nedu spali ir-
radiat vtute et illustrat **Cuuc**
In libro de sigillis lapidum Ge-
ma preciosa que in terris nata
nullus eciu qur est efficacie aut
vtutis n cum auro teriatur aut
cu auro mude ab aliquo ~~ressuat~~
resserat Cuius racio est Nam gema

et aurum a se mutuo sumunt ac-
cipiuntque virtute ut refert plinius
in speculo naturali Sic castus uterus
de utero virginis nullique [illegible] ad quem
tollit consistit muneris nisi auro
[illegible] tendatur bonum operis et virtute
Unde origenes In libro de ritu
ecclesie Non enim Christum natum in
carne suffecit ad salutem nisi et in
mente fiat gratia et virtute Anselmus
Super tertium de celo et mundo Sol
quidem fit maior tamen quantitate
in suo ortu [illegible] et occasu Cuius
racio est quia interposita materie
[illegible] vapore ut asserit theofra-
stus Sic Christus in ortu sue nativitatis
atque in occasu passionis maiorem
se erga nos effecit pietatis Unde
Eusebius in sermone Tempore quidem
nativitatis et passionis ipse cum
extat mitior atque benignior
Require supra in de ortu [illegible]
petri
Plinius In speculo naturali dicit
gemma fulgida per immissionem san-
guinis magis fulget Cuius ra-
tio est supra Sic Christus per [illegible]
sanguinis immissionem pure virginis ful-
gidiorem erga nos effectus est [illegible]
pietatis Unde augustinus in epistola ad
volusianum Postquam enim Christus car-
nem de matre assumpsit et sanguine
infinita sua nobis [illegible] que
ante latuit exhibuit pietatem [illegible]
ad [illegible] de Christo Plinius In speculo
naturali herba [illegible] orta subito
quasi arescens [illegible] in mente
hominis pestilentiam fore futuram in-
dicat anno illo Cuius ratio tacta
est supra Sic Christus natus de utero
virginis quasi arescens [illegible]
[illegible] in mente hominis pestilentiam futuram

[illegible] indicat ei [illegible] miserie et do-
loris Unde hugo de sancto victore
Cum Christo in tempore ob [illegible]
nativitatis passio quidem Christi [illegible]
pestis mortis atque penalitate
perpetue [illegible] ~~[illegible]~~

Accessus Denarius
Sacratum preteritum Concordantia
[illegible]

Commentator In libro de impressi-
onibus aeris [illegible] ut im-
ber [illegible] necesse est vapor
multus nebula quasi ascendit Cuius
ratio est [illegible] tamquam
a principio materiali sumunt initium
impressiones aeris [illegible] ut asserit
Albertus super tertium [illegible] Sic
[illegible] per omnem modum ad hoc ut
imber nobis [illegible] celestis gratie
multa necesse est sursum tendat
vapor orationis atque devotionis
[illegible] Unde [illegible] in omeli[a]
[illegible] signum et [illegible] deo [illegible]
[illegible] sibi consolationis [illegible] sal-
vatoris Require in de [illegible]
registrato capitulo Constantinus
In de [illegible] [illegible] flatus
quidem [illegible] [illegible] vide-
in frigore minime in calore Cuius ratio
est [illegible] calidum et humid[um]
frigido ac nebulescit [illegible] et
fumescit ut asserit [illegible] Sic
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] in frigore tribulationis
et [illegible] quasi calore voluptatis [illegible]
[illegible] quasi [illegible] Unde fortunatus
In omelia super [illegible] [illegible]
maior affectio hominis [illegible] tanto
[illegible] [illegible] deo [illegible]
[illegible] Ysidorus In libro

Conuersatio. Videmus quod nubes in
pore nimio attingit illud et in
star ymbre pluuia quod transmittit
Cuius racio est quia pluuia nil aliud
est quam digestio resoluta quam vapo
ris ut recitat giuecor. Sic tempus
aliquotiens hominis nichil sunt orationum
atque deuotionum anime illuc et
mentem transmittit ymbre consolatio
nis atque refectionis interne. Unde
Ambrosius in libro precationum
Tristes namque sunt priore et con
stanter orationis hominis atque inesti
mabilis pietatis. Fontanus
In de septem vinius. Pluuia le
ne surrectio vehemens non maximum
anhelitu solo. Cuius racio est quia
vert leuior difficultate tactu im
pellit vnius ut recitat Theofra
stus de lapide precioso primo mi
nimus et terrenis. Sic mentem inter
in alta celestibus gratie sola oratio
in surrectio vehemens meditate. Unde
Beda in omelia. Sola vero constans
et deuota oratio primum quod reddit
hominem sui deo reginem in de xpo.
Themistius in summa naturalium
... venti ascenso flamme pro
hibet ut ascendat reputat enim
venti flama ignis versus terra
Sic venti vanitatis et inquietu
dinis hominis ascensio in eo prohi
bet si orationis atque desiderii
et amoris. Unde Crienes in
libro de ritu ecclesie. Inquietudo
namque mundanorum impeta orationum
intentionem ne sinit ascendere apud
deum. Theophilus in libro
diuersitate arcium. Cum tandem sa
...
... sic oratio ...

amaritudinem contritionis et penitentie
intincta fuit continuo in diuinis et ce
lestibus eluxescit. Unde Ambrosius
In libro precationum. Quanto minus
oro tua maior fuit sua amaritu
dine tanto elucidior in aspectu
pietatis diuine. Fontanus In de
septem vinius. Anhelitu siquidem
uni flatu lumine extinguimus
candele. Igne vero fortius inflam
mus. Cuius racio tactum est supra. Sic
et nos oratione siquidem una lucem
in nobis extinguimus felicitatis
mundane et affluentie. Accendimus
aut igne amoris atque caritatis
interne. Unde Bernhardus de ...
...tore. Ora siquidem una felicitate
de ... et soli ... caritati xpi.

Eukaristia
Passio Redemptio Tempus
Compassio Grauitudo

Sine Corpus in prima pietate
Cuta quidque ad mortem
virginum vlna solis sunt virginibus
manibus alliganda. Cuius racio est
quia tactus quamuis morbosus est
plurimum tactus aut lenior vir
ginalis ut recitat Phylaretus.
Sic virginalis tactibus atque apte
tibus interioris hominis vlna sunt
alliganda illa est felicissima pas
sionis. Unde Crisostomus in ...
Sit enim mortua quenit fate
passionis dominice ut compti
sinum in virginali mentis et cor
poris munda et nitore. Theophilus
In biuloquio diuersitate arcium ...
... de ... ne coagulat
ne ... aliquantulum san
guinis infundat. Cuius racio supra tactum est.

Capitulo de eukaristia Sic iuxta
via salutis ut firmatur ut contingit
incus ipsa hominis nisi sanguine pas-
sionis infundatur xpi beatissime pas-
sionis unde Remigius super Ioh.
Nisi inquit passionis xpi auxili-
um inmiss(?) acquis homini in via
salutis pervenire potuit mentum

Bartholomeus In prima particula
Nequaquam sunt tingenda lintea
panno colorato sed lineo simplici
et in albo Figuratio Illa et corpo-
pannus colorata fuat lintea
quod inflat Sic memoria xpi
passionis et linteum non quod
sculptanda est pompositas vestibus
et incessibus hominum sed a[illegible]
simplicitate humilium eorum

Constantinus In libro de na-
tura liquidorum [illegible] in natis-
tuis sanguine fortis calidum sa-
nis sanguine [illegible] provocat incr[illegible]
fluxum Figuratio est illa san-
guis sanguine naturali quam stru-
te elicit et educit In cuius signum
corpora [illegible] sanguis ema-
nat de vulneribus hominis contra si-
cut refert Frontinus de vena sa-
guine que emanare non potest
illita fornisceta sanguine inge-
emittit Sic qui inita in incre
sanguine fortis passio[illegible] mute
fluxum et refluxum in se faciet
suavitate dulcedinis [illegible] sepitine
unde Osana In de dulcedine
anime omnis quippe qui sanguine
de passionis incre de vera in-
biberit infinita ipse eo est incre-
dulcedine eternaliter degustabit
[illegible] ad eum dicto

Theophilus In libro de diversorum artium

De sibylla igitur (?) lesi serpentis qui
in vitro sunt quemadmodum vinum Te-
state plinio in speculo naturali cum aut
astuti venefici serpente vivum in
olla inclusum igni applicant et
desinis terrores serpentes evocant tan-
inclusos et educunt Sic ad sibilum
domini passionis fideles in eternum
quemcumque ut evolcat vinum in
Orienes In libro de ritu ecclesie
Maledictus qui dum passus est inco-
latur dei filius non et tota mise-
ricordia tribulatus fuit et compassus

Frontinus In de septem [illegible] vinum
virga tracta fissure aut [illegible]
calidos flexibilior efficitur et in se-
curve ad aptata Figuratio est
illa calor ignis humidum ligni pe-
nitus reddit Sic igni pro nobis pas-
sionis sue eductus dei filius fle-
xibilior erga nobis infinitum qua
fuerat pretitus est clementie qu-
affectus unde Ignatius super matt.
Postquam igitur xpus pro salute passus
est homines est infinite erga eum
affectus clementie et virtutis in

Albumasar In Theorica pla-
netarum Cum sol eclipsim pa-
titur [illegible] et tunc immutatio aeris
superficialis indaine pati regionis
Figuratio est illa immutatio ali-
qualis si probabis est dite celestium
immutatio infert pallidus cutis re-
gionibus indanorum ut ait Anice-
bero in libro fontis vite Sic pa-
tiente dei filio pro hominibus que q-
paratur [illegible] et condolavit incre-
homini vinum In Aug. in epistola
ad paula et eustochium Nil dul-
tius dominus [illegible] Nil salutis
saluti hominis [illegible] dolore [illegible]

cristi feliciassime passionis Theo-
philus In libro diuisarum arcium
In extremitate titionis a ligno igne
usto quidam exstillat liquor quasi lenis
medicine Cuius racio est quia ignis
fugat et pellit humidum ex ligno
Sic in ipso cristo igni vsto scilicet pas-
sionis meriti quidam liquor stillat
honus inestimabilis diu solacii et
dulcoris vnde Eusebius in sermone
Ex virtute passionis signum cristi si
digne recolligimus infinite nobis
manat dulcedo suauitatis quam beata
Mesue Joh in prima particula la-
crima melle mixta omnem aufert
caliginem oculorum Cuius racio sup-
tacta est ca° de caligine oculorum
Sic lacrima passionis domini mel-
le permixta mentis deuocionibus et
memorie omnem aufert tenebram
eterne caliginis et horroris sempiterne
Vnde Sedulius In carmine pascha-
li passio quidem deuoti mentis ad-
venies hominis omnem aufert te-
nebram eterne caliginis et horroris
Philaretus In libro de natura
morborum Omni tempore quo ad mor-
tem vigent lactis vulnera lacte
nutriuntur ut frequencius moriuntur
Sic qui vulneracionibus cristi et pas-
sionis in tempore lacte pascuntur volup-
tatis et cupidine ipsi perfecto morte
morientur penalitatis atque miserie
sempiterne vnde Ambrosius In libro
de virginitate Tempore quidem est
passionis voluptuosus consequencia
diuina meriti perficit miserias et dolo-
rem Mesue Joh in prima particula

Dens mortui doloroso suppon-
tus denti viui eius pena
molestias aufert et dolorem
Cuius racio tangitur infra ca° de
verbo Sic doctrina christi paciente
denti applicata oracione laudis
et carminibus omnem ab eo tollet
molestias eterne miserie et doloris
Vnde Gricnes in libro de vir-
tu celi Doctrina signum
in exempla domini passionis
omnem tollit dolorem atque mo-
lestias cordis nostri Constantinus
In descripcionibus vnius
Oculus eger vini oculo ap-
plicatum mortui inde equaliter
recipit sanitatem Cuius racio tangitur
infra ca° de nudo Sic oculus
mentis nostre applicatum quidem pas-
sionis cristi dolori et lacrime
sanitate inde recipit felicitatem
beatitudinis quam eterne Vnde Refulge-
tius in gesto astrologorum libro
Sanitatis itaque et salutem
mentis quam corporis per virtutem su-
mimus cristi feliciassime passionis
Galienus in vi° agendi li-
bro Tempore vulnerum que non
ad mortem vigent vulnerati an-
dius impinguantur Cuius racio est
quia quiescencia corpora impinguantur
velociter ut ostensum est supra de ca-
pit et captiuis vulnerati igitur
magis sunt cetis in quiete Sic
et mentes humane passionibus
cristi in tempore celesti impinguantur
validius solacio et dulcore
Vnde hugo de sancto victore de
nesse in tempore quo cristi passio

comitat cetia celestis uberior
dat gratia corda que celesti psumunt
vigore dulce constancia virtutum
Balsemus In anthidotario
veteri Cuius sanguis humanus
fumo atque veneno tyri admix-
tus fuit in ad medicamentum
papnis tiriaca de tusmutta
Tyriaca enim magno conficitur
ex veneno ex fumo sanguine que
humano sic sanguis passionis
Christi virtutibus quidem permixtus
anime in medicina nobis utitur
salutis atque beatitudinis sempiterne
unde Crisostomus in sermone
passio siquidem Christi mit omnes ho-
mines in eo apatur medicus cor-
poris que salute iecere ad tu de
Theophilus de corpore ignita dicit
sanguis et sulphur mixtum fuit
in igne in extinguibilem mixtum
consumat Cuius de celato debet
super sit mens humana sanguine
mixta passionis Christi quidem
magis medicina extingwe in Christi
felicissima caritate unde Alanus
In de dulcedine anime passio siquidem
Christi mit sanitate immissa tribuit
et dulcore replet in de eucaristia
Acesin In prima practica Cum
[illegible] semper propassus fuerit
si morsum terre applicabit pro-
ximus qualibet Cuius ratio est ve-
tans veneno suo forti nati
quadam efficatia et virtute sed

Ieiunium confessio
Quadragesimale abstinentia
Expectatio prima

Alcidis super timorem pro omnibus
vobis quibus sobriis et iei-
unantibus celestis conforta debet

maior influentia que virtutibus In
plato In phedro Tempore so-
lempnitatis et ieiunii celestis ma-
gis sumus susceptivi influentie
Sic nobis ieiunia quadragesima-
lia ieiunantibus celestis quidem
virtutis debet percurrit aditus
et influens unde Eusebius
In sermone de quadragesimali
minime in tempore maiore de celis
sumunt virtute medicus fidelium u-
Theophilus In libro diversarum
artium Tempore solempnitatis et
ieiunii saliva ore emissa
non sunt digitum ledi aplumbo
bullite Digitus enim salu-
atus in palma calcavit et [illegible]
plane a plumbo bulliente red-
dit lesio Cuius ratio est huia
super talo de [illegible] ieiunii
quadragesimali in tempore
Salina quidem emissa orationis
aut confessionis fervide medici-
na fuit ledi gehennali in
cendio dolore unde Ysidorus
in libro epistolarum Quadrage-
sima quidem peracta tempora
sunt gehennalis sunt tormen-
ti atque incendii extincta etc
Pluvius In speculo naturali Eo
tempore quo ieiunia paterna
fuit ros descendit virtutis ce-
li influit nebula que ascendit
In mare enim varis fit descensus
neble que ascensus ut refert
constantinus Sic eo tempore
quo ieiunia celebrantur ex ce-
lo ros descendit divinitatis
consolationibus et gratie super

quoque e nobis in deum erigat
nebula mentis nostre. Unde Am-
brosius super libro Exameron
tempore igitur quo ieiunia
celebrantur in ecclesiis ube-
rior per influxus numinis oratio
quoque ipsa hominis sursum
innotescit in auribus creditorum.

Alexander super tercium
Metheororum. Cum in mane qua-
tra ieiunia fiunt imber acci-
dit die illo tonitrua non contin-
gant. Cuius racio est. Nam
mediante matutino ymbre et
pluvia matutina tonitruum
[illegible] [illegible] ut recite-
tatur in libro de quatuor di-
luviis Avicenne. Sic dum qua-
dragesimalis ieiunii in tempore
ymber nobis advenit contra
et lacrime de nostris nos preveniunt
flores formidines et sanguine.
Unde Hugo de sancto Victore.
Cum quippe qui quadragesimali
in tempore veram et lacrimosam
penitentiam fecerit nullus in eternum
horror mortis perpetue occurrit.

Ypocras in pronosticis.
In tempore ieiunii dico valet ut
languidus ieiunet et febris est
tunc signum de eo sunt aut
aut vivat aut moriatur.
Sic tempore quadragesimalis ieiunii
de vero quemque convincit hominum
utrum de dampnandorum est numero
utrum salvandorum vel penituerit aut non

penituerit ob delictum. Unde
Hugo in libro [illegible]. Omnis
quippe qui quadragesimalem
penitentiam fecit de numero salva-
torum censendus erit qui autem
postmodum quadragesimam
fecere nunc contempserit profecto
ipse de numero dampnandorum esse
apparebit. Plinius li-
bro de speculo naturali. Tempore
splendoris veris amenius gar-
riunt ipse aves. Sic quadrage-
simali deo vernante in tempore
fideles quidam amore dulcius
garriunt affectu pietatis dicit.
Unde Crisostomus in sermone quadra-
gesimales venera [illegible]
dulcius resonat auribus omnium
creditorum. Require ad capitulum de
ieiunio. Frontinus. Unde
sacerdotibus [illegible]. Omnia va-
sa vacua magis resonat ipse
voces. Cum vero tangere ista
vasa de verbo sic inter corda
humana per ieiunium intus scis
vacua magis sonat dum et
resonat doctrina. Unde ori-
genes in libro de ritu ecclesie.
Tempore quoque quadragesimalis
ieiunii sermones in nobis magis
operantur [illegible] dum. Luca
[illegible]. Unde regimine sa-
nitatis. Tempore ieiunii ne-
bula magis nos [illegible]
[illegible] ieiunio sto-
macho ingressu fieri prohi-
bent nebulam per vaporem. Sic
quadragesimali tempore [illegible]
[illegible] est ignorancia et vanitas
huius seculi. Unde Sedulius in carie

paschali. Remigius in [illegible] infir-
mitatem omni tempore obsistit homini
magis tamen tempore quadragesimalis.
Ieiunii medicina vacuitas omni
noxia peccatori. **Philaretus**
In tractatu de pulsibus eo tempore quo
ieiunii sanguis sudor est sanissi-
mus morbi [illegible] digestivus.
Cuius ratio est. Nam sudor factus
subtracto cibo humidum calidum educit si
trahit sudor cum ieiunus solus
sanguis erit ut asserit Constantinus.
Sic quadragesimali in tempore sudor
quod contritionis et lacrime inve-
nitur sanissima est et necessarius peccatori.
Unde Eusebius in hymno quadragesimale:
cum tempus quadragesimale ad-
venerit lacrima cum ad salutem
peccatori apparebit necessaria. **Johan-
nitius** Ysagoge in de regimine
sanitatis. In mane quod et ie-
iunii in tempore levius sit [illegible]
omnis morbus. Cuius ratio est.
Nam ortus solis in cunctis naturis
effectibus dulcior est quam medicus
seu occasus ut asserit Galenus.
In timeo plenius. Sic infra qua-
dragesimalis tempora morbus [illegible]
levius sit et [illegible] universa.
Unde Gregorius in pastoralibus:
Quadragesima siquidem ieiunia
hominis morbum utrique [illegible]
que corporis [illegible]
[illegible] **Platonius** In de [illegible]
[illegible] sunt nimium tempore ieiu-
nii [illegible] homines in vultu magis
sunt pallidi atque tristes. Cuius ratio
est. Nam dormitionis tempore calor
[illegible] in homine [illegible]
[illegible] sanguis et humore

Et ut asserit Galienus [illegible]
cum sanguine [illegible] fuit [illegible]
[illegible] ut asserit Constantinus.
Sic et nos quadragesimali tempore [illegible]
[illegible] omni pena et dolore. Unde
Eusebius in sermone: Nam et corda
humana in ipsa quadragesima speciali-
ter merore et tristitia afficiuntur
universa [illegible] ad [illegible] de ieiunio.
Plinius In speculo naturali. In
ortu solis cum ab infusione ro-
ris ieiunia sunt omnia virtuosior
quod est et efficacior omnibus gene-
ribus. Cuius ratio tacta est capitulo
de Maria. Sic quadragesimali in tempore
cunctis hominibus gratiosior semper quod
et virtuosior est tempore [illegible]
ad [illegible] de [illegible]. **Philosophus** [illegible]
Ieiunii quod in tempore [illegible]
cessat risus nobis. Cuius ratio
tacta est supra. Sic et nobis quadra-
gesimali in tempore [illegible]
risus et gaudia huius vite [illegible]
[illegible]. In omelia super Mattheum
In ipsa siquidem quadragesima [illegible]
[illegible] sunt gaudia et vanitates
[illegible] in hac vita [illegible] ad [illegible] de ieiunio.
Iohannicius In libro de [illegible]
[illegible] humana corporis [illegible]
in mane ieiunio in tempore levior
quam omnibus. Cuius ratio est. Nam
in aurora [illegible] sunt morborum
impulsus et impetus leviores
ut [illegible] Avicenna. Sic morbus quam
mortificatio membrorum in corpore qua-
dragesimali quod in tempore in omni est
levior atque facilior [illegible] unde
[illegible] in [illegible]
quadragesimali nimium in tempore [illegible]
omne nobis est [illegible]

ope et virtute **Albumasar**

In theorica planetarum eclipses
que matutine sunt et fient in tempore
bona potentia designat ipsa regio-
num Cum racio est Vt ad eclipsim
stat totum horizontem attingit ie-
iunium dat prime feria quadrage-
simalis in tempore bona et futura designat
ipsa felicitatem beatitudinis quam sepius
invenit Cuius sola mors quadrage-
rite parata prima prima inventum
felicitatem atque sepitune **Plinius**

In speculo naturali Omnis cumque
qui numali in tempore non saltem a-
quo modo peccatus fuit autem per su-
dorem aut per vomitum aut per-
lacrimarum estate futura aliquorum
morborum invalitudine estuabit
videlicet Oriences in libro de vita curavit

Omnis Christianus qui saltem quadrage-
in tempore medicinam non tulerit et-
na signum dampnacionis fore
eternaliter apparebit ecce ubi supra

Solinus In libro ix naturali
significat in tempore gemma sua pi-
stes egerunt vinusta Sic qua-
dragesimali in tempore gemma puri-
tatis sue quidem et malitie vie-
tes egerunt homini vinusta Vnde
Gracianus in apparatu iuris tha-
leorus quod omnis Christianus
qui quadragesimali in tempore totam fuit
perditus tribulatus **Galienus**

In libro viii Tempore quod ieiu-
nii circa concipit omnis partus
Cum racio est Vt ad inferiora vi-
gor seu calor naturalis cibo digeren-
do remittit In mane aut
[illegible] influit vinus ut n-
[illegible] medicina in libro

Sic quadragesimali tempore ie-
iunio in eterne circuitus significat in-
mente concipit partus bonus gratie
celestis et amoris Unde Ambrosius
In libro pastorali de ieiuniis si-
gnificat quadragesimalibus omnibus in-
mente concipi celestis gracia
atque virtus effectiva ad ea cogi-
tacio de astronomia **Johan-
nicius** Ysagoge In de regimine
sanitatis Sobrietatis significat
et ieiunium frequentacio longe-
vitate in humanis efficit et
producit Sic quadragesimalis ob-
servancia ieiunii longevitate sig-
num reddit homini felicitatem mox
et gaudii sepitum **Constantinus**

In descripcione verius Anthelitu
significat humano igneus triennit
inflamatur Cum racio est Vt ad
anhelitum humanum sicior est ie-
iunii hominis humidior aut su-
perius albo ut asserit Constantinus
Sic oracio cum ieiunio quadrage-
quadragesimali fervens in tempore igne
in nobis caritatis divine felicitate
inflamamur Unde Remigius super
Matheum in Cronica homo qua-
dragesimali bona fecit in tempore hor-
rum Christo caritate ac ubertius si-
terius quam accedit **Theophilus**

In bimloquio diversarum arcium li-
bella nuper vitri recondita dum
stagno aut fluvio inmersa
fuit pisces noctis tempore afflunt
versus litus de hoc reperiend
in ca[pitulo] o de [illegible] sine **Hugo**

De sancto victore Tempore ieiunii
quo sumus et sobrii brachia

Magna manus qui extendimus ad aliter. Testatur Frontino qui ait surgentes a somno os aperimus ad faciendum oscitationes et brachia extendimus ad aliter. Sic eo tempore quo instituta quadragesimalia peregimus brachia et pedes virtutis ac bonorum operis extendamus. Unde Crisostomus in sermone quadragesimali: signum vivificum sit fidelium maiori studio intendat exercitatio bonorum operum et virtutum. **Plinius** in speculo naturali: unde signum tempore magna tempore vocifferat rane. Dicit hoc aut referendum est calo de laude.

lassitudo — consolatio — Rane — refugatio — tranquillitas — pace

Constantinus in libro de natura rerum: liquidorum aque crescentes in fundo noctes corruptiones contrahunt venenas quas et venenosas varias gignunt. Cuius ratio est: Unde fuit poeta composuit in monumentum aque dicit et nites innovant aque ab actu quiescentes hominum humane corporis corruptionem noctes contrahunt pravitatis et sceleris unde quas inveniet gignunt etc. miserie et doloris. Unde Cassianus in libro collationum sanctorum patrum: Amplius est quod peior fit homo cum usum sequentes et corporibus accidiosus quas stetit et quietus vere in de virtute. **Philosophus** in problematibus: Quiescentes spiritus rursum maiorem nocte sudorem exprimunt quas in cursu

et in capite corporis super quod recubimus nos sudamus deus aut de reverendum de in confessione. **Alexander** super secundum terciam methaphisice: Principes enim magis esse quiescit dum vivunt aut dum vivunt. Cuius signum est Vladimirus temperiebus omnes quiescunt in meridie aut in media nocte. Vivunt enim in meridie propter solare virtutis praesentiam et vivunt in media nocte absolute absentiam. Ideo quiescunt. Sic et peccatores quiescat anima dum scilicet celesti vivunt gracia vivunt quasi quiescit vicia et delicta. Unde Ambrosius in Examerone: Nequaquam infidelis quiescat anima dum sola de vita fuit quasi sive fortasse fuerint vicerit unusquisque ecclesie.

Resurrectio — Christus — assumptio — ascensio — festivitas — exaltatio

Philosophus in problematibus: Cuius spiritus a somno surgentes animo os aperit ad faciendum oscitationes brachia extendit ad aliter. Cuius ratio est: suspensum humorum quos calor per totalis humoris quos corpus diffundit. Sic Christus surgens a mortuis os aperit suum ad mittendum spiritum in cunctos fideles homines brachia extendit sua ad suscipiendum quoslibet peccatores. Unde Bernardus in libro de vita Christi: Christus surgens a mortuis spiritum sanctum cunctis fidelibus communicat ad suscipiendum peccatores penitentes. Sic brachia...

Constantinus In libro de na
turis corporum [?] Surgente porro sole in
sole surgit et ascendit in cutis
sanguis corporis versus caput
Cuius racio est quia motus sangui
nis sequitur motum solis ut apparet
Amena [?] sic surgente christo a mor
tuis consurgeret et ipsa mens hominis
a quibusque suis pravitatibus et
delictis Unde Hugo de sancto
victore Nichil enim nobis ad salu
tem prodest resurrectio nisi nos
et mente ab omni resurgamus
vicio et delicto **Constantinus**
In de [illegible] vincit lapis cadere
ab alto dum ad terram advenerit
sursum salit Cuius racio est reper
cussio facta cadentis corporis et
de terra ut recitat commentator de gene[ratione]
Cadere versus terram qui in
singulis casibus quos fecit sur
sum salit Sic verbum missum a
patre dum per sepulturam in terram
venerat mox a morte sursum ce[illegible]
quam habuit virtute propria resurgebat
Unde Beda in omelia Sicut mor
tuum in terra quod missus dei fi
lius per mortem quam ipse est virtute
propria suscitatus **Alexander**
Super tertium metheororum Vos in
aqua veniens in specie nobilem in
ignem ascendit Cuius racio est quia
aqua evaporabilior est quam alia
Vos quoque evaporabilis est duo
igitur evaporabilia sunt multa
pura aqua et vos venientes so
lari lumine contemplando [?] sursum tendunt
Ut asserit Commentator Sic corpus
de veniens sive mortuis in specie
cum tamen glorificationis advenerit [?]

resurgens sedet dei patris dextram
ad celum de ascensione registro

Spiritus sanctus — Consolator, Amor, Visitator — Anime Gratia

Commentator in libro de proprietatibus [?]
Cum ymber adve
nerit communiter ventus fieri mox
desistit Cuius racio est ymber
ventorum materiam precidit eo quod
et venta et eadem quod et ymbribus
est principium conceditur ut recitat
Alexander super tertium metheororum
Sic dum ymber nobis advenerit
spiritus sancti gracie ventus desistit
temptacionum intemperiei et non celestis
[illegible] vite In Ezechiele super
dictus apostolorum adventu [illegible]
spiritus sancti et amor [illegible]
nobis tollit impugnatorem et
molestiam omnium **Alfarabius**
In libro fontis vite In regi
onibus siccis et aridis que nul
lum vaporem nebulam quod sursum
miserit vos ymber aut prui
nalis [?] nullatenus distillabunt Cuius racio
est quia secundum Commentatorem in libro
de impressionibus aeris videtur
quod nubes vaporem multum attrahit
illuc ymbrem multum pluviam [?]
remittit Aqua terreus [?] aut nil
humiditatis suscipit nil remittit
Sic corda arida sicut corda
que nil devocionis sursum mit
tunt celestibus spiritus sancti nequaquam
datur gracia atque virtus Unde Bernardus
Ingratitudo et [illegible]
noctis [?] [illegible] spiritus sanctus
nunquam veniet [illegible]

Accitat ad capitulum de caritate

Commentator In libro de
impressionibus aeris Cum ros
descendit serenitas post eum erit. Ratio
est siccam per descensum roris
regio purgatur serenitas re
mittitur ut asserit theofra
stus etc. Sic post sancti me
ti in rore de nocte ad venit
serenitas in statu eterne beatitudinis
in minebit Unde haymo de
actis apostolorum adventus quippe
sancti spiritus in mente hominis
serenitatem refert enim huius talis

Philozophus In sple
ndoribus Implorantibus nos
assumus lucis quasdam dissequi
lineas et radios de candela
quo et prob accidit dum in loco vi
no cervisia madens. Unde
Radio est tacta super calore ...
Sic et nos apparet in de plora
tibus spiritualis spiritus sancti radiis
... de sancto
victore De rore quod lacrime
... sua gratia
... in ... **Commentator**
In libro de impressionibus ae
ris Cum solaris ... frigus
validum regionibus ...
... Unde ratione
ista calor ortu solis den
sitatem fugat frigus ut reci
tat Theofrastus Item ac
tota nocte frigore extinguitur
unde et ortu solis fuge frig
gelidus ... ut recitat
commentator Item frigidi
tas calidum magis fugit quod
ad ... calidum ... frigus
ut recitat Avicenna ...

Sic nobis in ortu spiritus sancti
lucis et gratie refectio adest va
lida consolatio ... dicitur
in mente conde ... Sic
... Origenes quid sancta
spiritus gratia mox quod fidelis ...
devota anima eius suavitate et
gratie relinquuntur vestigia ...
Accitat ad capitulum de ... **Con**
stantinus In de ... ...
Accidentia ad nos sole solari per cre
sit frigus recedere aut sic cali
ditas eius stat in isto ... circa
festum lucie dum sol incipit ascen
dere frigus yemalis validius
consequitur Circa festum johannis
dum sol recedit estus validior
dies caniculares committant ...
... pax in recessu solis fieri
calore ... accessu aut frigus
... et algorem ... accidere
Sic ad nos spiritus sancti gratia virtute et
lumine frigus post erit consola
tionis atque refrigerationis ...
Elongata aut spiritus sancto a
regione anime calor imminebit
... et yeheme Unde
haymo super actus apostolorum Adve
tus quippe spiritus sancti et nos vir
tus plenius ... omni solacio et
dulcore Elongatio aut eius ab
anime errore fiat caliginis
semper ... **Constantinus** In
libro de natura liquidorum Aqua
distillata quelibet ut rosacea in vi
treis vasis solaribus est radiis
exponenda Cum ... tangit
fusa calore de vase dicit aqua
... desiderii ... lum
... quod et devotione cu
spiritus sancti exponat gratia et virtute

Unde Richardus de sancto Victore
in lumpida quidem puritate in no-
tione spiritui sancto totum exponam
desiderium mentis mee. Dicta de spiritu
sancto recipiuntur causo de amore
de dulcedine de gratia de gustu in
capitulo de maria et de caritate re-
quirantur omnia illa reperientur

Misterium
Trinitas Divinitas Corpus
Eucaristia

Commentator in primo physicorum
tres quidem dimensiones in
Mathematicis quod naturali corpore necesse
sunt ponendo scilicet longum latum
et profundum. Hic quod corpora mathema-
tica infinite dividuntur universa.
De hoc autem c. T quinto. Constanti-
nus de sphera universi. Triplex sonus
accidit ex concussione asserit sic
... ignitum et vinee aliter
applicatum [illegible] de clavis patuit
supra ca° de misericordia. De hoc
aut in capitulo T octavo. Cle-
mens in prima parte [illegible]
quod omne [illegible] ultime dignitatis
est tangendum [illegible] est [illegible] primum
et anteriores digiti sedulo patet
tactui [illegible] igitur [illegible] morbose
in munda aqua [illegible] autem
finaliter tangentur [illegible]. De hoc
aut reperiendum c T quarto. Gali-
enus in antiquo [illegible] veteri.
Mandragora igitur [illegible] lacte aut
[illegible] sanguine mor-
[illegible] pedes et caput [illegible]
[illegible] nocte [illegible]
de nocte suspensa [illegible] pa-
[illegible] mandragora [illegible]
[illegible] et

... ex eius capite tormus
Iste tormina [illegible] clangor inten-
dum [illegible] credit aut bellum
[illegible] assumpta. De hoc aut
reperiendum in de c T octavo. Ge-
Gistrani in libro de orga-
nizacione humani corporis. Cor utrique
fons est sanguinis et caloris
ad utrumque nichilominus [illegible]
[illegible] fonte fore
sanguinis et cruoris utrumque [illegible]
[illegible] alio et alio modo et [illegible]
De hoc reperiendum in de c T quinto.
Plinius in speculo naturali [illegible]
[illegible] in uno et [illegible] plures
[illegible] accensa et
[illegible] extinguuntur
[illegible] et accendunt. De hoc
aut reperiendum in de c T decimo.
Aristotiles in quinto de anima.
Corpus spiritum [illegible]
digitis [illegible] digitorum
estimatur fore [illegible] de capite in
sensus tactus. De hoc reperiendum
in de c T tercio. Alexander
super tercium methe[orum] [illegible]
quod fiunt tonitru fulmine [illegible]
rupto quod nubis [illegible] est ru-
pta nube hoc tonat et [illegible] igne
[illegible] Nichilo-
minus plures [illegible] sunt assertores super
generatione tonitrui. Ait enim Simi-
plicius in libro [illegible] Tonitru
[illegible] ex ventis [illegible] inter se mutuo
pugnantibus universa. Extinctionem
ignis tonitru quidam fore augu-
rant universaliter [illegible] aut [illegible]
[illegible] qui in [illegible]
sunt fieri asserunt tonitrua et ful-
mina universa [illegible]

Demones tonitruales sepe efficiu(n)tur
nedum ergo effectus dicunt ergo vz
spiritus malignos eum adhuc ma-
ne magis assecuntur Adhuc aut(em)
requirendum in de c t nono Al-
bertus In tractatu de forma
speculi Speculo fonti inmerso
ad solis radium tria visui se on-
dunt vz speculum sol et stella ostendit
maxime eum stella quedam propter
solem in speculo nec aqua Cuius
Causa est racio limpiditatis sola-
ris luminis perspicacitate fontis et
diaphanitate refugit visus
visu De hoc aut(em) requirendum in
de c t decimo Evax In li-
bro sigillis lapidum invenitur eum
quidam lapis eum in una sui parte
trahit ferrum alia sui parte a se
pellit Racio huius quod est eum
unus et idem lapis in una ge-
nere in alia levior regione
Ut apparet quia de hoc at in de
c t vicesimo primo Fontis
In de sig. l. g. universi Auctor per-
tribuit eclipsim solis contemplatur
ac festiui tres cuiusque esse solet
Cuius racio est eadem que eius in
novilunio dum parum a sciatur
pro vultum opponimus tot fere lu-
ne quotiens dies fecerit estimata
De hoc aut(em) requirendum de c t decimo
requisitiis propter Theophilus
In bibulo diviso dicit arcta la-
mia aurea aut argentea mi-
posita zucharo aut lazare a
si plura sint frustra adimplere
apparent De hoc requisitum in de c t
Cetera aut(em) in de c t Centum octuaginta
capitulo Themistius expo-
sitor dicit Tercia materia naturali
eventu ad hoc ut fiat tonitruum
necesse est tres nubes concurrant
et concurrant Cuius de talibus stat
in hoc Racio contingit nube in-
ibi ipsi superducti et supervehi quod
aut(em) has duas nubes includitur
quidam vapor post hec igitur tercia
nubes duabus prioribus superfertur
nubibus nubes igitur nube comprimit
compressione et coartate nec se in-
ibi vapor inclusus necesse cum
fragore et strepitu valido ex-
spirat Sic ergo tonitruum in civi-
tate et ad latera generatur dum vz
nubes nubi et tandem nubes tercia
utrisque nubibus superfertur De hoc
requirendum in de c t 3o Plinius
In speculo naturali virga tortuosa a-
nimales partes scissa in aqua nocte
tempore integratur De hoc requirendum in
de c t primo Aristoteles in vi a aliud
libro In tria frustra scissus ipse
serpens sub fimo integraliter repa-
ratur et in lacerta tunc quandam
misceptum caudam abscidit qua
abscissa nobis recedentibus redi-
ens reassumit Racio aut(em) predicti
est Racio in animalibus anulosis consorti-
tas magna est inter totum et suas
partes pro de scissa eum anulosa ani-
malia adhuc vivunt partes quoque
singule moventur et reponit tamen
et nunc De hoc requirendum in de
c t quarto decimo Theophi-
lus In libro dicit arcta

Ter perforata tres in planta
arboris et sic perfert. Cinerarius est
Crima ex cypresso mirtei de te-
sta perdicens cum terra de hoc aut
respondens in de t t decimo sexto
Fontinius In de experimentis vni-
versalibus ignibus probari notum est
omne aurum piter et argentum
volenti certius esse vtrum sit optimum
et purum quia ignis perdit ipsum sophi-
sticatum sit aut plumbum timetur siue
vtrum metallis alijs sit permixtum
Ceterum audit vtrum materia ex-
te sit confectum Vnde enim quod semel
in igne manserit perpetue perma-
nebit Sunt enim artes preter ho-
mines multi quidem efficacie et virtutis
Requiruntur plenius in de t t libro de
capitulo **Palladius** vrzagige
In de regimine sanitatis Sunt enim ta-
ceridis foramina vini deberet sagin-
altum aeri Vertim calor Cinis
declaratio probit in de c t quinto
Avicenna In in medicinalibus libro
tres haustus medicine cineris
sunt sumende Cinis siccum est vnde
ad destinguendum calorem tres hau-
stus aque frigide sumi in mane
diebus singulis estatis in tempore ut
asserit Constantinus De hoc in
de c t duodecimo **Theo-**
philus In libro diuersarum artium
dicit duorum fructuum mirtei in
stipite arboris facto foramine
recondunt constat quod et tres fru-
ctus in arbore gignunt de hoc ieco
in de c t tercio **Fontinius**
In de experimentis vniuersi Cinis

vini et eidem aque aqua
colata per cineres plumbi in-
fundimus in lactis colore
inde conuerti Si aut carbo
ignitus immergit rubea effici-
tur Requiritur in de c t decimo
Architas Tharetinus in libro
de c ventis et naturae Sagitta per-
iecta que plumbo circumdata
fuit duos arcus facit vnam
strepitum efficit et plumbum
pre calore destillatur facit Cine-
rarius est Vnde corpus collisum
ad aerem vehementissime inflam-
matur quemadmodum audit cinerem
In tercio methe 4 de fulmine
quod quid in primo suo egres-
su de nube nil aliud quam vapor
in aere vapor collisus per aerem
in igne vehementissime transfor-
mantur Vnde legitur duo collisa
comminuta ad se mutuo accipiunt
vstionem vt refert Theofrastus
Ita collisio ferri aut lapidum
ad lapidem Fuit quedam
igne sic peritie a mathia-
tur ad terram venit tangentibus
se calidissime apperuit assit
vt Tharetinus vbi super exerci-
tus conuenit pugnantibus ignis e-
lia copiosus lima quam ferra
fabrorum manibus ignorat intro-
intulit lesionem De principali
aut Require capitulo est plenius in
de c t tercio octauo **Alle-**
xander Super tercium methe 4
Earum vnde lunare extremum
in ea parte vbi ferrum est acce-
sa apparuit in ligno minime
Cinis lar est vnde et sufficit
constat ferrum sed quodlibet

metallorum. Sulphur autem est flu-
minis susceptivum. Cuius signum est
in stratorum supere et saculi in-
quibus sulphur latuit fulmine
sepius inflammantur ut recitat Tha-
zeting. Item pepla mulierum de-
albata sulphure sepe fulmine sunt
exusta. Gladius in vagina et
non extra nummi ut bursa extra
non nummi et sic de similibus ut
recitat Thazeting. Est et colli-
sione arborum que a ventis proces-
llarum apparet sursum lucere in
de c. t. quarto. Alexander
super tertium metheororum Unus et
idem ignis fulminis namque alti-
genus tria vestigia fecit manifeste
relinquit. Item et cum fulmine in va-
ginis secuit gladios visum est ho-
minem contigisse inspirationibus sic per-
cussis corporibus vivis. recitandum
plenius in de c. t. tertio. Con-
tinuus in de septuplicibus universi-
tatum in sole rubescat in igne li-
quescit aqualis et nigrescat
fumus eius qui ab auro procedit
flavius est. De hoc recitandum in de
c. t. nono. Theophilus in libro
de artium speculis quantum ut
spiraculis represent dum veri est
longius dum magis vitri extrat cur-
vum. Et quod contingit ex eo quod
spiro et illud quod dum speculum inspi-
ratum ipse qui inspirat curata quod
medium super eum est. recitandum in de
c. t. decimo quinto. Plinius in
speculo naturali. Una cauda quidem plurima
pavonis est nigra viridis et
cuncta alio et alio modo versa cadit
et in speculo quidem pavonum accipit
scriptum recipiendum in de c. t. quarto.
Cathezeting. Thazeting in libro
de eventibus. Ignis contra
flatum humano seu anhelitu et
lignum ignis flamma nullam om-
ni infert lesionem. Cunctis flamme-
nim contra immissus fuit obviare
anhelitu penitus nil nocebit.
Ignis enim humanus anhelitus
est frigidus. Cuius signum est quod
quamvis anhelitu calefaciamus
manus frigidas infrigidamus
tamen calida frigus nimis calidis
ut refert philosophus in problematibus li-
bro recitandum in de c. t. quinto.
Plinius in speculo naturali. Ar-
bor nata in loco alto aut in
turri scindit dividit utique
sequitur in de c. t. tertio. Philosophus
in problematibus contrariantibus nobis ho-
stes ubi alia sunt bestia in viri-
no unde abvolat quando venta ca-
lido est. Item et cum profundis
fontibus frontibus profundis et
terre papi quando venta ut reci-
tat Pandolphus in libro de mira-
bilibus terre recitandum in de c. t. tertio
octavo. Alexander super tertium
metheororum capitulo de calido aliena
loci calefit aer ingreditur per
fenestras. De hoc recitandum plenius
ubi de decimo. Plinius in de spe-
culo naturali. Lapides aliquando
terre sua virtute destitute sunt
aut debilitata et quedam sufficientes
actum esse recitandum est ubi de
decimo nono. Egidius
super animalium. Avicenna

Salus et vnius lapis magna asperg-
est et dum colligentes aut se pu-
ti adinvenit lapides eiulantes fuit
de hoc sup(er) regionem **Antonius**
In descripcionibus vnius lapis pla-
nus pictus in aqua bis aut ter
saliet re(tro) sup(er) rep(er)ta est ter dico

Alexander

Venustas Amicitas Delicie
Victor

Pontinus in de scripcionibus ymaginum sub tan-
to magis lignum aliquod putre-
factum fuit tanto in tenebris noctis
fortius clarescit De hoc aut et
de consimilibus vide lignum putrefactum in
tenebris lucebat et quando magis tene-
bre sunt que sit lucat regionum in
talo de deliciis infrascripto dic-
to etiam quibus in modo fuit ita
in animo tanto magis venustate
varia sui ... claruit procedentis
saltaget in hoc modo vbi balu-
stinus in Theztino hec primus est
venustatis humane vanitatis ut
quanto quis dampnabilior fuit in
mania tanto magis venustate
oblectatur resplendencior quam mundana

Andreas Theoreticus in libro de
eventibus in nova vestes que in-
genem ad solem pependerit in
vespere scintillas igneas flammas
que respirat ... et tunc in
tacto ... recubit in tabido tunc
et in capite recente raso dum pa-
no duo et aspro confricatur de hoc
intimo de sanitate registrato in

Albricus in theorica plane-
tarum Cometa se coma accedens
fulgidus vniversale prenunciat stra-
gem ac pestilenciam cunctis sub

celi regionibus affuturam Et in-
ter est illa sicut phisici cometa
non est stella quemadmodum nec a sub
igneis vehementissime inflammatur
qui calore corrumpit mediante ac
infime regionis Doctores vero mo-
derni cometam fore stellam dicunt
immediate a deo productam ad desi-
gnandum principum mortem seu ma-
gnatum futuras item necnon strages
et pestilencias regionum Sic vnus-
quisque hominum istud quod exte-
rius venustum et fulgidum etiam
sibi futurum novit supplicium et
tormentum vnde Ieronimus ait apostolus
In iste quod dei indicio sepe ve-
nustate corporis de fortitudine confertur
eterne caliginis et horroris **Alle-**
xander sup(er) tercium metheororum
Galaxia fulgida et albescens
in estate nitescit aut frigus in
yeme regionibus vnius Et nigra
est illa et galaxia nichil aliud
est quam congregatio partium ignis sub
concavo orbis lune ut apparet quo-
niam quidam moti sunt dicere
Galaxiam fore multitudinem stellarum
fixarum in ordine firmamenti Sic
dum quis homo in hoc mundo altus
fulgidus et venustus ad malum
fuit presto sibi calor iehennalis sup-
plicium inminebit vnde Orienus in
libro de vita eterna Iudicat ni-
mis venusta vnusquisque homo
ne metiendum sua hic venustati-
mercatur eternum supplicium et tor-
mentum tetra atra ... de deliciis
in sompnis **Philoretus** pri-
mo de natura morum Corpus quod generandi

albescens in sompnis nimium
mortis vicine indicium est arg(umentum)
signum [illegible] racio tacta est sup(ra)
Sic [illegible] in hac vita ve-
nustus et delicatus nimium
eciam se morte [illegible] novit mo-
riturum [illegible] et [illegible] in cor-
de [illegible] **Johannicius** in
de regimine sanitatis [illegible]
rubee nimium et venuste sem-
[illegible] fore [illegible] debilem et in-
firmam Sic venusti sepe et de-
licati homines tandem in sompnis
[illegible] bona opera et virtute penitus
et [illegible] etc.

vilitas: Contemptus racio; Humilitas; Deformitas [illegible]

Plinius in speculo naturali [illegible]
pa est avis in modum pul-
cra [illegible] in [illegible]
[illegible] facit Sic fulgida et ve-
nusta vita hominis [illegible]
[illegible] suo [illegible] sub [illegible]
sic vilitatis [illegible] in
[illegible] cum opus in [illegible]
vita [illegible] magis vi-
litati sue [illegible] et [illegible]
[illegible] ad eam [illegible]
Solinus in libro de mirabilibus [illegible]
[illegible] et delicata [illegible]
sua [illegible] pedum deformitate aspe-
xerit mox caudam deponit
Sic homo [illegible] omnem suam
venustatem [illegible]
vilitatem aspiciat [illegible] uni-
versam [illegible] Salustinus

Augustinus: Homo a deo venustus
et fulgidus qui sibi totaliter dis-
plicuit [illegible] suam [illegible]
[illegible] oculo [illegible] ponit **Archive**
[illegible] in [illegible] pictura [illegible]
[illegible] vel lesis fimum sup-
positum [illegible] sanat [illegible]
[illegible] et [illegible] calorem [illegible]
et educit Sic [illegible] sanande
[illegible] maligno [illegible] sancti-
simum applicetur [illegible] sue [illegible]
vilitatis [illegible] in [illegible]
[illegible] libro [illegible]
[illegible] virtute humilitate [illegible] vi-
litatem [illegible] est [illegible]
Avicenna in [illegible] medicinarum [illegible]
[illegible] aliquid fetidum [illegible]
[illegible] nauseam [illegible] sentimus
Sic [illegible] vilitatem [illegible] aspici-
[illegible] displicenciam [illegible]
habebimus [illegible] et [illegible]
Ambrosius [illegible] in [illegible]
quippe qui scipsum [illegible] qualis
est inspexerit [illegible] ipse sib-
[illegible] fetidus [illegible] displicebit et
[illegible] nunc venustus se videbit
et animum [illegible] se [illegible] et
[illegible] aliquid **Phisiologus** [illegible] de
[illegible] principio [illegible]
[illegible] quam [illegible]
mane [illegible] ad [illegible]
[illegible] temporis
[illegible] aer subtilis nimium [illegible]
[illegible] corruptus [illegible]
Sic et tu qui [illegible] in [illegible]

pectus illuc semper dirigas ubi videas fervorem ipsius veritatis. Ierit.

Trinitas — Caritas
Ignis — Eucaristia — Claritas
Divinitas — Essencia

Fontinus in descripcionibus virtutum lapis quidam est vehementer ignis ardore et instar aque fluit et tamen in vitrum tinciens limpide tinxerit. Sic spiritus forti et ardens ignis trinitas anime instar aque vite infunde fluit dulcedine alterum vitrum limpidum in mensa se tinxerat claritate. In tinctibus in serm. de lapide. Sicquidem ipsi natura domini divinitatem in eo operatur virtutis corporis et salute ... ad salutem et passione ipsius. Alanus

In dulcedine anime carita eius suavitate dum amari deo infudit filius hoc non angelus non evangelium ... estimare potest carnalitate. In Aug. in epistola ad paulum et eustochium. Vel dulcedinis ... salubris salute hominis ipse dolor ... ipse felicissime passionis. Ambrosius

In canticis divinis quippe ... sanguine et morte devota inebriate infusiva ipse que Christo mortis est dulcedine qualiter degustabit ... de quibusdam ... se ... et de passionis in ipsius ... possunt voluptate ... ipsi pro morte ... remittunt ... inspice ...

Nota Avicebron
Unde Albertus in libro fontis vite sicut enim splendor solis ad inferiores perfusiunt celos usque ad ignios et terros ambitum sit et celos superiores usque ad id quod movendum est penetrat universos sic splendor patris sicut celos perfusivus in hoc se nigat scilicet ita voluntate expleta patria se ipse ultra omnes celos divinitate refulsit in abyssum hec usque decursum sufficiat. Anime. Et est finis primi libri.

Incipit registrum secundi libri hunc secundum ordinem alphabeti et cetera

Crisostomus ... sermone ... ipse ... ultima ... ipse ... plenum ... fallit ... non ... flecti ...

Incipit registrum in
libri secundum ordinem alphabeti

Ablatacio
Amor
Affluencia
Adventus
Accessus
Angelus
Abbas
Beatitudo
Benignitas
Castitas
Confessio
Celsitudo
Caligo
Caro
Crux
Dilacio
Divicie
Dulcedo
Delicie
De fructu operis
Eukaristia
Error
Exemplum
Elemosina
Fortuna
Finis
Felicitas
Fructus
Gaudium
Gracia
Honor
Humilitas
Ira et invidia
Ieiunium
Karitas

Labor
Lacrima
Laus
Maria
Nativitas
Oracio
Passio
Plaga
Quies
Resurreccio
Spiritus
Trinitas
Venustas
Vilitas
Xpus
Hic finitur
ordo primi
libri alphabeti
sew registri
Hoc redeunt
Ad capitulum
Altitudo sed
De celsitudine
Timor
Honor
Altitudo
Superbia
Celsitudo
Sublimitas
Hic incipit
primi capituli
illius libri
et hoc de
altitudine

Incipit registrum libri secundi ordine
alphabeti
Arbor
Abyssus
Aurum
Avis etc.
Aqua etc.
Aurora
Armonia
Ager
Amenitas
Aer
Amor
Auster
Ala
Aquila
Baculus etc.
Fons
Corona
Cibus
Cypressus
Columpna
Cor
Cristallus
Circulus
Caput
Desertum
Digitus
Decor
Dulcedo
Dies
Domus
Ebur
Fulmen
Fons
Fundamentum
Flores
Fenestra

Filius
Flos
Fructus
Fumus
Grando
Gustus
Galaxia
Gemma
Gaudium
Gremium
Hostium
Herba
Incendium
Iaculum
Ignis
Luna
Littera
Lignum
Lux
Lampas
Lapis
Lumen
Mons
Manus
Mensa
Marmor
Mediana adr
Mel
Mare
Nubes
Nox
Navis
Nix
Nox item
Nebula
Oleum
Oculus
Os oris

Pluuia
Petra
Poculum
Pratum
Pomum
Pinguedo
Potus
Paries
Pruina
Pons
Pulcritudo
Quies dr
Radius
Ros
Radix
Rosa
Ructus
Stella
Sedes
Sepulcrum dr
Solitudo
Sompnus
Sal
Sagitta
Somnus

Thezaurus
Thalamus
Turris
Tectum
Ventus
Umbra
Uuga
Unea
Via
Vita
Vngetum
Vestimentum
Umbraculum
Vitis
Vas
Vinum
Vas item
Vultus
Vrtex
Vallis
Xpus
Ymber
Et sic est finis
secundi registri

Sequitur liber

Audiuimus super libro de quatuor diluuiis Auicene arbor cum aquas longiores emittit radices tamen in profundum terram in latum sive latum Ymaginatio est radicibus litorum instar hauriunt humorem ut reparat Apicenna de genere ... et umbra sanguinem et pallidum

circa fluuiorum Et arbores de filiis magnatum et principum arbores Ymago de regine seu principum ad allexandrum fuit illa dulcis mater totius salutis et gratie mater agnos quando fit gratitudinis et prime sine lacrime longiores emittit radices sive consolationis et gratie infinite Unde Eusebius in sermo afflictionum signum hominis tutum diu mat cum saluatoris Theophilus In beato dulsitatem arcem tempans niger aut sattus arbori appenditur aues a circumpendis fructibus pennis abigerent Sic dum mors ma appenditur gratie aues fugerint crimine calliditatis usurarum mali gne Ymago Eusebius in sermone thesauri quando cum ad matrem deus meus confugit tota homines retardit usura prima pis infernalis Plinius In speciali In arbore grana aues estiuales puta irundines per hyeme se conseruant illas aut pereremiunt est dicit quasdam longinquis regionibus instare hyeme apalare ut refert philosophus In vi^o animalium libro dicit In maria virgine per hyeme quando tribulationis et angustie incolis se conferent hominum vnmuse vnde significatum in epistola ad reginam virginem Nullum tutum refugium homines quam ipsa virgo sit et omni mater saluatoris Philosophus In vi^o animalium libro Rubo venena validior tanto fructuosior omnis arbor Ymaginatio tanta est super dicit quanto validior

tribulacio seculi tanto ipsa miti-
or est et benignior mater que
In Richardus secundum multitudinem
dolorum in corde hominis multa est
et magis consolacio pie matris Theo-
philus in binloquio dicit arbor
arbori Unde folia collecta sub ar-
bore arbori applicantur fructuosi-
ore ipsam efficit arborem reddit
Cuius racio est Illa multitudo foliorum
applicata in simul multo humore
ob sui porositate suscipit humor autem
inferior radicibus adveniens arborem
fertilem ipsam reddit Sic cum mate
bufitia meorie applicantur peccato-
ribus ipsa sibi pietate uberius ex-
citabit In Cassianus Sicut mare
gracia per meditacionem mentem mentem
renovavit hominis peccatoris eius pectore
uberior pietas hominibus provenit

De abisso

Plinius in speculo naturali Abys-
sus et sinus maris dicit
non pisces et beluas sed solas mittit
quantum eciam gemmas Cuius racio est
Illa ob profunditate abyssus frigi-
das habet aquas in quibus pisci-
bus sed et intenso frigore con-
sant gemme ut dicit Avicenna Pli-
nius et Belinus Sic maria no-
nimus et beluina monstruosas aut brutales animas
sed solas pascit gemmas id est ani-
mas virtutibus decoratas unde
Boecius In epistola ad regiam virginem
Maria quia asperitatem qualitates
hominis virtutibus et eius est tendit
et ad inferit mentis pacis

Fontinus in de proprietatibus universi
Abyssus de terra attrahit aquas que
primo attractas gurgitibus valide
super faciem terre mittit Cuius signum
est Illa ut ait philosophus quedam maree
creantur salsis et hoc ob colacionem
inferioris virtutis in abyssum Sic
tu que abissus es omnis dulce-
dinis O quam avide quam frequenter
mentem humanam imbibit que et sur-
sum valide aspirat impellis spe-
raris In Ovidius in sermone Ab-
sortu Illa ut mentis dulcis mater hoc
tu in ipsum vehens et trahens omnium
consolacionem sed nec dignum per abysso-
tu que fundum dei es laudabilis ab-
yssi enim si tot essent quot gut-
te marini sunt equoris adhuc
profundior mentis dei tu dulcis tu fons
inexhausta dei preceptum nobilis

De auro

Fontinus in de proprietatibus universi Cir-
sius terra aurum aut aurifer
in fundo cisti positum reddit ubique
potu dulciorem Cuius racio est
Illa ut refert plinius aurum in se est
dulcissime qualitatis Sic et ut
ait philosophus aque quarum fundus
est aureus dulciores sunt Sic
et tu aurosa preciositas celestis
glorie Infundo quod devotorum
anime terrenitate paris suavitate
atque dulcedinis sapitur unde
clamavit in de dulcedine anime O
quam dulcis dulcissimus in mente
hominis tu fons tocius dei sola-
cii et dulcoris Albertus
In libro de sancti regionibus

Certe ortus dei autem marie effulgescit Cuius signum est Nam anuli auri in dormientium digitis sint frigescunt ut recitat Cha[illegible] Sic maria ita ortu festiuitatis sue cuiuslibet spirituali dulcore in nobis effrigescit Unde Orienes in libro de vitu [illegible] In sius quippe festiuitatibus marie [illegible] nobis ad est gratia atque virtus

Aristoteles In de regimine principum ad Alexandrum Summe quidem valet sanitati conseruande sumere aliqualem auri globulum deglutire Cuius ratio est Nam secundum Auicennam aurum est purissimum metallum de primis [illegible] tibi melancolia [illegible] autem talis est [illegible] intrinsecus [illegible] subtiliat spiritus et alteriat totum corpus ut asserit Constantinus Sic summe valet quantum ad salutem hominis mentem et animam genitricem Unde Anshelmus In sermone Tota salus tua [illegible] quam amore ei qui te expetit pia mater

Theophilus In de diuisarum artium Impossibile est aurum aliquid de aurari corpus nisi per mercurium seu per argentum [illegible] Sic impossibile est preter aliquid honorare hominem nisi per [illegible] meritis sue medicina et nitorem Unde Anshelmus in sermone A maternitate tua se extendit de [illegible] qui non meritis sue tibi obtulit puritate

[illegible] In de [illegible] mineris Cuius autem inspicimus naturalis [illegible] Cuius ratio est Nam aurum [illegible] subtrahat [illegible]

Aer autem altatus alteratur cor humanum ut recitat Auicenna Sic ut recitat plinius [illegible] nobis [illegible] auis visus plures nos [illegible] venit [illegible] dulcescunt Sic meditationibus meis [illegible] matrem [illegible] aspicimus maior infinita quam de deo sunt gaudia atque solatia degustamus Unde [illegible] in sermone Intuetus [illegible] te celestium gaudium spiritus mox intra accipimus meritum

De aue

Plinius in speculo naturali Tempestatis et tristitie multe aues regales puta vultures conuenit in campum Cuius ratio est Nam secundum placcarium Aues quedam naturali instinctu in regionibus quas pestilentes et corruptas sentiunt cadauera [illegible] inquirunt Secundum ut refert phisicus in apparitione comete [illegible] fugit Sic ad campum [illegible] et [illegible] tali tunc tribulationis qui sunt in tempore [illegible] conuenit homini vniuerse Unde Ieronimus fidelibus in [illegible] in [illegible] demandatum est a quo fore afflictum hominem in hoc seculo super [illegible] non gaudeas et eruas pia virgo Unde [illegible] que campo laudatis [illegible] Tot enim si erit [illegible] capi quot prata et nemora sunt [illegible] [illegible] seculi tuti tibi [illegible] deficerent ut in ipsis laude tue ineffabiles [illegible] [illegible] dicit alius seu [illegible]

sicut tempori et talami vetera ... sue
in capitulis registratis sequitur

De aue alaude

Ipocras in epydimiis. Quando
auis in altum volitans a terra
se elongauerit sedule in summi-
tate vel nidificauerit arborum quando
illo anno pestilencia committatur. Compa-
ratio est. Vera aues naturali instinctu terram
corruptam fore senciunt propter ut cor-
ruptionem terre fugiat in alto aere
se erigit seu sustollit arbore.
Sic domina maria a mente humana
elongata fuit quando sedis magne stra-
ges mentis et corporis inerebit
vel [illegible] actus deploran
subtracta quando nobis matre gratie
periculum timendum ne inuicat pena-
litatis eterne. Ysidorus in de
summo bono. Auis in volatu suo
elongata et eleuata minimum
minime mouet alas. Sic maria
contra prospera huius mundi atque fe-
licitatis minime mouet alas gra-
tiam suauitatis atque gratie et virtu-
tis. Vnde ysidorus in sermone. Super-
uenientes tempori ingrata et mundi
gaudiis fuit volutui summi maria
facie virtutis gratie magne defecit ...
Plinius in speculo naturali. Totum
corpus quando auis fuit implumat
quibus volitat transmutat. Compa-
ratio est. Vera aues omnes ve-
loces tacent ut refert philosophus in vi
animalium libro. Sic tota quia a
nobis suscepit deuotio maria in
plumas transmutat quoniam quibus
pro nobis vultum transtulit aspectu
domino unde auibus in ...
Clauditque cum deuotionibus me-
marie dilectum fuit hoc preterea
sue mutibus omnibus auribus propria
innotescat. Aristoteles in
vi animalium libro. Auis suos
claudit oculos inferiore palpe-
bra eleuata. Contra autem equus
vel ... Solinus
in libro ... Auis quando ...
... volatu. De hoc ...
in tractatu de virtute. Crisippus in
libro vi. Auis in suo volatu
contrahit ad se pedes. Sic na-
tura seruatus sibi homines ab-
... ad celestia et ...

De aqua

Theophilus in libro ... dicit
... aerem per aquam ignis et
... fragor magne ...
et ... dicitur tonitrua. Compa-
ratio est. Vera subita admissio
contrarie qualitatis quemadmodum
in ortu solis in orientalibus
partibus fragor sit validus ut
refert plinius ... et in im-
bribus tonitruum gignit ut assert
... Sic domina per mariam affli-
cto cessat homini magne gaudii
actionis fragor per strepet atque
laude. Vnde Crisostomus in sermone.
Quicunque marie gratiam gratanter su-
scepit presto et in voce laude
eius sibi pietate vberius ex-
citabit. Phylareus in tractatu
de forma speculi. Quia numquam
aut alia res splendida ...

aque inmiscetur ipsa aqua per evapo
rationem atque desiccationem etiam exsic
catur. Cuius ratio est illa ut ait Sim
plicius splendorem auget splendor et
per quos ipse calor calorem aut prestiti
ipse fuerit exiccandum. Secundum plinium
colatae et pictos arbores siccores sunt
Nubes que albe et lucide nunquam plu
unt. Sic totaliter tu influentie virtu
tis et fons dulcedinis. Ante quidem
indaninc mete vis a homines tota
pro nobis evaporas aspectum et dulcoris
videlicet plane. Cum de dulcedine anime
perfectis terrenis meritis vere que dulcet
te resolvis dei animabus divinis fructu
tu suavitas atque virtus. Egidius
in libro de quatuor elementis. Contrarie
aqua naturaliter imbibit et absorbet
sonum et radium atque ventum. Cuius ma
gisterium illa testante sortimo Campana
organa et tonitrua de hoc in de con
fessione. Unde patres in pollen dicunt lapi
pis proiectus in aquam strepitu efficit
spuma. Gignit aqua sursum sa
lire facit tandem descendit. Sed non
Digne in aquis laudavit tu flue
tu fons et gratie illa aqua omnis
defluit ad mare. Ante non so
lum metris terquet angelice. Sed
et mare te confluit et abyssus
deitatis interne deinde

De Aqua

Philosophus in vi° animalium
libro aqua stans longo tempore
in quiete nimis corrumpit et putrefit.
Cuius ratio tangere infra de tali
iuxta illud poete. Ut putrescat in
moventes aque de hoc in talo de
iubilo. Comestator. In libro de i
pressionibus aeris immissa quod

interperies aeris efficit ipsam aquam
tumultuare. Facit enim ipsam tam de terre mo
tibus scilicet ipsam variis quassationibus
aerem impressionibus igne inmixtibus
ut asserit theofrastus. Sic virtus
intemperies tactu aeris ipsa mittas
pro nobis efficit in salvatoris in.
Jeronimus in epistola nepotiana in
pro vita namque saluti matria maio
rem minus instas penas de moribus
fuis quos ante concurrit curiam.
Constantinus in libro de naturali
qualitatibus. Cum dui in littore ambu
lant iam aquas ex aquis intra se
aqua attrahit qualitatem. Cuius signum
est illa ambulantes diu circa aquas
reumatizari sunt et capite egro
tant ut asserit avicenna medicus
suo. Cuius ratio est illa una cum
ac humido contrahit ipsa aqua de
hoc iesustenendum in talo vanitate

De Aurora Cap

Comestator super tertium genesis
aurora rubens et rutilans
plagas videt extimo imbre fugit.
Cuius ratio est illa secundum philosophum. Sol
transpariens quo diffuse vaporibus
nubium rutilum ut appareat efficit
ipsum celum quemadmodum terra viridem
accedit sive arcum. Sic et tu ru
bor matutinis cognitionis angelice
regioni qui te diffundens aere
imbre rigas suavitatis atque
dulcedinis sepiture in Grosius
super cantica canticorum. Tu quae
tandem ex prelare maiestatis
divini imbre quae tu infiniti re
stas solacii omni qui adte fugat

53

dederit partu Amplexatus

In estatu de na febriu aurora morbu mitigat in languidis vnius testate Galieno qui ait reuesit morbus tu ad matutinu[m] venerit vnius Cuius racio est

Nam fm plonez infedice aurora radiatis illa celi influetia locu hz die et tu qui aurea lux et splendor claritatis plebs nasci. Sicut in hoc mo qz fuit molestias tu libens sedas miti gas et tepescas vniusa in signa tus in epla ad virgine virginez tpe q portasti dei filiu tu pe stilente tonit nos et acris et mitigas totu mudu Allexander

Sup textu methe et cum aura ros descendit nebula asce[n]dit Cuius racio est Nam aurora vapores attrahit quod grossu[m] fuit ut ros resedit Quod vero subtile ut nebula tendit sur su ut asserit Comentator Sic iste dulci virgine ros qui omnibus emanat gre gratia vrazet in nos sur su vergat nebula mellis iure In Ezech in sermone parte o mirabilis descendit omnibus gra ita tu si nece et condescendit vota mea in de deo Themistius In sinua nubila enim Cuius racio aurora infusa fudit sue illo tonitu non co[n]tingit Cuius racio est Nam diuina seu tonitu ipa pcedit plenu[m] matutina ut in libro de diluuijs refert auicena Sic maria cui

dum tu infuderit nullus metuit horror et terror unde apls tonitru in Ignatius in epla ad btam virginez exemple est infligi amodo aliquod malu[m] Sic si tu infuderis o nobilis mater et per. Nec sit laudare

Ut splendor candor nitor et ra diis aurora cum est solius im pressio aeris facta in nubibus in orientalibus et occidentibus partibus. Tu aut omnia in omnibus tu diues in omni dei vita celo rum tota expressio et influxa tu tam bona dei et scrutabilis profundissima qz abyssus

De armonia

Aristoteles In de regimine principum ad allexandrum. Armonia quam est sibi est inter letus quorum affert letitia potiorez testante magistro in hystoria scolastica sup regum qui ait Armonia facit letu leciorem et meliorem Nam et quod est est multis radicibus atque herbis tpe qualem inuenerunt Item Sic domestici fuerunt magis leti Sicut ut asserit auicenna de cappa ri medici libro in regie pie in de iubilo Theophilus

In libro suasit atque In stime ta mea varia et quaedam sua quam sunt ferre armonia inde quam de vanitate Sed nec per armo nia laudes tue attingi possunt Aut elici in infinitu cum dulce sonitu et minus vocis tue in

auribus dei est cuncta instrumenta musica seu gaudia hymni melodie sed et armonia tangit et resonat homini tu aut celestis tangis et angelos et laudes tuas resonat universi

De aere

Plurimis in speciebus naturalibus agrorum in montanis segetes serius tardiores agri aut vallis ad messem magis albescat Cuius ratio est quia frigiditas montani aeris validitas quam vallosi Sic maria in montanis mundane celsitudinis tardiores fructus facit sive gratie et virtutis in valle aut humilitatis anime infallibili magis albescit luce et nitore Unde Ambrosius super Cantica Canticorum Maria quod tardi superbia tumidis celer aut humilibus in [illegible] requiem in deo

Gregorius super librum de [illegible] Plurimis Autem ager desertus naturalis quod virtute vibrans [illegible] Cuius ratio est quia [illegible] vibrans ex arida terra [illegible] Terra aut agrorum in suo vigore est arida eo quod totum eius vigorem naturalem segetes [illegible] In cuius signum finis [illegible] Sic maria [illegible] hominis [illegible] virginis [illegible] uberis et doloris Unde [illegible] de [illegible] Cuius [illegible] qui deseruerit matrem [illegible] ubere [illegible] penalitatis atque miserie [illegible]

Fontana(?) in de [illegible] virginibus nobis in itinere ad eternalitatem iuvant quod [illegible] linee [illegible] Cuius [illegible] est tacta in celo de [illegible] Sic [illegible] omnibus [illegible] virginis ad claritatem [illegible] nobis [illegible] et salutis Unde Anshelmus in sermone ad [illegible] aut [illegible] maie [illegible] ut de [illegible] sine culpa [illegible] seclo felicitatis marie [illegible] gaudio sempiterno

Theophilus

In libro de [illegible] in via [illegible] titulo [illegible] aer [illegible] longe [illegible] in [illegible] Cuius ratio est quia et eius quod [illegible] nobis navigio [illegible] apparuit [illegible] et eius [illegible] nobis [illegible] [illegible] [illegible] Sic nobis [illegible] salutis [illegible] mater omnis gratie sua [illegible] et [illegible] immensa gratia et virtute

De amaritudine

Philosophus in [illegible] aliud [illegible] columba quod felle caret hec aut [illegible] sane est [illegible] que ad [illegible] caret felle Sic illa dulcis mater dei et hominis felle caret omnis amaritudinis et miserie erga statum cuius [illegible] peccatoris

Aristoteles(?) in de regimine principum ad Alexandrum [illegible] quod [illegible] amicitias sanas facit [illegible]

huanas Cuius racio est Quasi sic
res fetida et inmunda mittat
ad vomitum sic venustas et a-
micitas iocundum efficit intuitu-
tum Sic mala amicitas et
venustas celestis patrie tribu-
endo cel[esti]s refectionis et gre
aptum efficit et ydoneum me-
neri Vnde Anshelmus in sermone
Dya celestium dulcedinem flos li-
manas homini o decor deifi-
ci tu messis dulcis et nobilis
mat[er] v[irtutum] Et Marcarius li-
bro Amicitas caput recreat visum
clarificat mentem quia letificat et
iocundat cuncta quod racio tan-
getur in de noto serto Johan-
nitius in de regimine sanitatis
Amicitas arborum et nemorum
pratorum et vallium mane frequen-
tata et vespere simul vadit et
confert sanitati valitudi quia hu-
mane natura de mane mittens de-
vespere respirare De aere

Dulcis in pplen[itudine] Culta cor-
appli[ca]torum effectum huma-
nam aquis immune aut aere
Cuius racio tacta est sup[ra] Sic culta
prouectus humanitati culpa sub ori-
ginis . vtraque aut mentis illam
gemus . vtraque aut mentis sordes aut
dei et hominis unius sordes aut
culpa attrahit viuisa aqualis
Vnde Jeronimus in libro de illustribus
viris Cuius de preciis agri aquali-
nulla plane de mala mentio a-
pio beatum requiem in celo dei.
Fontinus In descriptione vniuersi

Nobis quippe dicentibus aer in
occasum vehitur velud ventum appa-
reat fieri pretereuntis Ostende retro
retrahente vacuum maneat aqua
lit ad posteriora rapi ipse aer go
dicentibus nobis in laude pie vir-
ginis ventum eius mox occurrat
eterni refrigerii et dulcoris
Vnde Cassianus In libro collationum
sanctorum patrum Simplex est
gustum dum nobis de esse so-
lacii si dulcibus invigilauerimus
materiis Et Allexander super tercium
methe[orum] Ignis omnis ad que
attrahitur aer non fuerit proprie
evanescit Cuius racio est quod
aer fumum et calorem abigne
extrahit Ignis aut recedere
fumo flamma siccaria mater-
ia sit extinguere Cum ignis est
nisi fumus calliditas quia effla-
matur ut recitat Comme[ntat]or Sic
mens obstructa ad quam non ac-
cedit aura gratie in dulcedine
desiderii mox dimo tota exti-
guitur in amore Vnde Anshelmus
In sermone Eterna dapnacione
dignus huius anima ad quem
materie non patitur additur contrarie
texitur Plato In libro i moti-
anime vltra regionem aeris nulla
prorsus vita aqua corporalis
est in vacuo igitur consumitur ni-
mium ipsum ether Sic nulla vita
anime et corporis extra uirtutem ori-
salutaris Plinius In speculo na-
turali quod aeris volatum

in animabus agilitatemque in qualibus
efficit universis. **De Amore**

Plinius in speculo naturali clari-
tate et pallidum vultum reddit
languore efficit corpori quod apti-
tudine inope restringat. Sic maria
tristem reddit quoniam languidam
pro desiderio amici restringit quoque
appetitum quem stupefacit quod inediam.
In Orosius super Cantica canticorum:
Maria omne tollit desiderium terre-
num ab homine ut solo stupet
amore desiderio et amore. In
fontibus. In de proprietatibus universi:
Amor perturbat et amouet ipsum
sompnus. Sic sompnum ignorancie
et teneritatis ipsa pellit [illegible] divini-
tatis [illegible]. **De Austro**

Apulebron in libro fontis vite:
virtute mediante auster ab
solaribus radiis tota celestis influ-
encia [illegible] regioni.
Cuius racio est quia australis plaga
obscuritate et porositate [illegible]
sola susceptiva est celestis in-
fluencie et virtutis accepte quod
diffusa virtutis regionibus zonis
et climatibus universis ut refert
Galienus in thymeo quemadmodum
sicut in [illegible] calidus vapo-
res [illegible] regionum [illegible] reci-
pit [illegible] transmittit. Sic ma-
ria mente [illegible] et lenis ille auster
[illegible] est dulcedinis divini in gre-
influxa [illegible] sibi de-
votis [illegible] universis [illegible]
[illegible] regiam [illegible]
[illegible] matrem dei [illegible] et omnis

gratie omne quod salutis nostre fuit
et defluit meritis virginis. **Fontibus**
In de proprietatibus universi: prosperiores
minime sunt actus hominum itinera-
torum quam navigationes quas
faciunt versus terram et austrum.
Cuius racio est quia dum ab
solem quasi obviando propinquius
maior estus nos efficit propinquius
maior quod lux lateat nos utique
penetrat et influens ut recitat
Theofrastus quia secundum Platonem
appetit scilicet se corpori maior
ad influit virtus celi quemadmodum
et ait Plinius circa tunc flumina
piscibus est dulcissima dum pi-
sces scilicet obviat contra aquarum
impetum et defluens. Sic et pro-
speriores sumus in omni actu
nostro et opere dum in occursum dul-
cissime matris gratie gressum prote-
dimus matri nostre. In Richar-
dus de Sancto Victore: Quanto
maior prosperitas erit nobis pro-
meritis et corporibus dum matrem
[illegible] obviam nunc porriginimus
salvatoris. **Philosophus**
In [illegible] auster nobis [illegible]
nubes extra maria flat. Cuius
racio est quia auster sua dulce-
dine poros aperit [illegible] terre
quod et fluminum vaporem quod elicit
universis ut refert [illegible] vapor
[illegible] extra mare dum per dorsum
ventum nubes varias ad affla-
bit ut asserit Albertus. Sic
[illegible] ad se [illegible]

hec virgo dulcis et nobilis comp
matre et abyssus sit dei misericor-
dis pietatis Unde Ambrosius
in de terre sanitate inuisibilis
cum mitis mater ad se trahit
homines eo quod tota dulce clemen-
tie sit pectus fundamentum

De ala

Theophilus in libro de artium per
alam quod tamen accenditur
ipse ignis Comparacio est ut ala mo-
dica ventilata(?) frigoris per constrictionem
et coadunationem facilius accendit
omnis ignis ut refert Averrois
de fabro quod cum forat ignem aqua
spergendo extinguit carbones
quod incipit et ignem intus servat va-
lidius inflamabit frigidus est
et si a calido veniat aqua aut
omnis ventus follium anhelitus et
alarum Sic ut ait Simplicius vita(?)
ut ita dicta sotiatas(?) quod tenues ad-
herentes carbonibus movet et abicit
ignis vero crescit et vivatque ut
ait philosophus sinistrum(?) extra destituit Sic
per mariam que ut ala volat pro
salute hominis ut ignis in nobis
accendi divine atque melliflue ca-
ritatis Unde Orosius super Cantica
Canticorum Dei eterni filius ad
nutum matris dulcissime sua gra-
salute efficaciter divine inextin-
guibili accendi caritate ffonti(?)
In de sitibus(?) vniuersi Ala a festa(?)
aqua colla tamen dum appensa
fuit quamquam usque ad desertum extra ne-
tas regionis indefesse trahere(?) facit
Sic maria colla sub ingruentis(?)

insistens demonis quem in abysso
a devotis sibi pellit inctibus(?)
inmissis Unde Jeronimus in libro de
illustribus viris Maria malignorum
colla terens per impetu voces in abys-
sum suorum pertinet tormentorum Pli-
nius in speculo naturali Cuius ala
prius coalligata tapanillis(?) et
cori appensa fuerit Cunctas aves
que ad veniret abiat(?) et repellit
Comparacio est Ita estimat per alam
illam aquile presidie fore animal(?)
quibus alligavit rotunde et claustra(?)
se tapanule lata pedum(?) Sic dum
mariam mater sibi coniungentibus
meritis applicatur perfecto cunctos
ab ea infernales spectus(?) refrenat
Unde Cassianus in libro collationum
sanctorum patrum Maria sicut dome-
ti advenies quis omnem in-
pulsu ab ea reiciet pravitatis

De aquila

Plinius in speculo naturali cum in-
cuius regione volavit aqui-
la ibi fons quorundam aqua lepre
est naturaliter purgata Comparacio est
tacta super in talo de mul(?) Sic
quacumque(?) mentem(?) maria sua im-
mensa virtute transvolavit perfecto ipse
fons et rivus sanativus mentis
et corporis perfecto erit Unde Alanus
In de dulcedine divine Maria
animum mente transiens hominis
vestigium mea relinquit fonte
superne dulcedinis et amoris
Solinus in libro iii Aquila
quod sola pannibus perdonibus(?)
alijs nequaquam vesti tradancilb(?)

mortuis et corruptis Sic et ut
ita dicam a corruptis nequaquam vestram
tradaucribus mortuis mentibus hominum
tui omne quod est quod in mundo fuit
actualiter in munda Vnde hugo de
sancto victore Maria sibi ne
quaquam corda mortificat hominum quos
corruptione infectos novit peccatorum
secetur in de ... o Aristotiles
In xi° animalium li° Aquila quando
pullum suum in aera ducit de
genere atque ad radios solis inhe
rere videt deorsum versus terram
precipitat et transmittit Sic ma
ria mente dum assumpserit si spem
a maturitate sua degenerare videt
confestim deserit et dimittit

De barulo

Theofrastus in de parte sensitiva
Aliquis barulis aquis imma
git contractum niger fore media
estimat Cum rarus tacta est in
de fluuio Sic hec dulce nome
marie aquis transsumitur terra
nalis voluptatis et cupiscencie fractum
atque et anichilatum in omni sua
tamen prolatione Vnde Ambrosius in
de virginitate Nulla maior est vir
tutis mater dominum erga aquas vo
luptatis et cupiscencie huius mundi
Augustinus In de septem verbis vnius si
venenosum est dum in manu tenetur
vel sibi facilem quo non attingit ipsa
ra Sic onerosa est quando marie
vel ... memoria dum eius effa
bili virtute et gratia non tangit non
attendit mens humana Vnde Sedu
lius in carmine paschali Maria
... nulla erga nos virtutis et
... pro devotione ... attingit
mentis nostre Albertus
In speculo nullus barulus de li
gno aquo nobili tremorem
manuum pellit erga hominem
ipsum quod amat liquescere dum immitti
tur in dulcedine quando vtens
omnem amaritudinem huius mundi
Vnde refulgetur in suo mi
thologiarum libro Dulcis mater
virgo hec timore pellit hec
suavitate at hoc confert sola
cii et dulcoris Aliud de ba°

Messire Johannes in prima
partitis Barulo quo rana
vippa aut lacta veteri omnis
timor qui a veneno provenit
mitigatur Cum rarus est Nam si in
mitenam corpora contacta venatorum
morientur multa sumunt contra
pro virtute quemadmodum oleum in quo
scorpio moritur vt in exameron
refert Ambrosius Et mang in
qua talpa moritur ut asserit Co
stantinus in vi° medicinalium libro
Sic et in te domina per quam mors
in terris omnis plaga pena et
molestia evanescit in Blang
In de dulcedine anime devote
virtuose et amanti amantique anime
infinito et actualiter tu suavescis
solatio et dulcore Iste ignatius
Abilla quod que et vita vite et
mors plus quam petimus actualiter
respondet Theofrastus
In de parte sensitiva Barulus in missus
fluuio contactus medius estimatur
Cum rarus est Nam densitas me
dii quemadmodum refert haly de ti
neis agri que semitularem

terrenibus estimantur Sic maria nectis aquas mundane libidinis fracte erga nos atque amillate erunt pie- tatis. Unde Eusebius in sermone speculacionis atque veneris secli se to- tam effringat et eterni iuris capi. Sed non digne bacllo laudabimus adoptabilior prae virginis. Nam si baculus sit metallis in infinitum extensiorib quod celum et terra longi- tudinis non dum minimum punctum attin- gere poterit tue laudis.

De Corona

Avicenus de centeribus orbis commissa quod sidera et aspectum celestis radius suos faciunt versus centrum in cuius signum quidem moti sunt ut asserunt in centro terre igitur fore vallem purgatorium vel et infe- rni ut Crisippus et Salustius et poete. Sic nectis quod deum breviano centri terre quam cum enmes super in su- os iacunt radios universi. Unde Ignacius in epistola ad reginam virginem In te que deum credit in te credit splendorem angelicum Sed desid- erant perspicuit universi. Avicenna In suo medicinali libro Sic formavit se partem desine ad finem se ex- tendit lapis quod moldit per eam dimissus dum ad centrum pertingit vltis nequaquam iacet sed pendet. Cuius racio est quia omnibus mota quum trahit ad centrum ut refert quem or. Sic vita tota ruine patuit dum ad mariam nectere de- vota pertingit nullus unquam sibi casus amodo imminebit Sed et per centrum in orizontibus atque bonus

certum laus tua firmatur tamen

celi claudi nectere autem non solliciam et colore duo quem

De Corona

Constantinus de melancolia Coro- na quidem seu mitra plumbea que ex melancolia provenit morbum mitigat et pinit unicum regem plenus de celis de placet. Theo- philus Ubi lumen duxsat atra- cium eius secreti quis de cultha capiti suo imposuit aspectus velicosius basilisci vel et draconis in voluminis per visibus reparatum plenus in celis de tristitiam et in phis. Sertum pictum seu circu- lus primum quidem in suo cursu re- tinet describit licet cum ipso ad cen- trum tenderit circulum nichil descri- bit respiciens linis sertoris ut per corona laus tua attingitur. Ut sertum glorie in manum dei vel cum tum decoris et radius sit summa et ignomia omnibus corona et gloria bonorum secli

De Cibo

Mesue et sicut in prima particu- la ribus qui cum delectacione dum suspicit dum sumi in nutrice- tum et in restauracionem deper- ditorum generantissime ordinanda. Cuius racio est quia cibus suavis cum delectacione dum visu allicit gustum inde validius suavius quam dulcescat ut asserit constantinus. Sic maria dum nectis octo nutum aspectu fruitur procul dubio nectere familiarius insita sua dulcedine cordialiter recreavit vel Alana sum de dulcedine amice Maria

Maria quippe deo fideli apparuit anime que nec iam alie quam suavitate et iocunditate dulcedinis sempiterne.

Aristotiles li. de regimine principum ad allexandrum. Item appetitu comedendi quesivit si illuc ubi comedentes vidit gustu suum appetitum quam pristinum aliqualiter rehabuit. Cuiusmodi ratio est. Nam ad accomodari aliqualiter appetitus conformari [illegible] dicit philosophus dum quis ostentationem facit inter ipse qui affuit estimabit. Sic qui gustu amiserit eternitatis [illegible] inter ubi laudes marie fieri audiat querit refugere et inter eius qui verum est tibi anime eterne poterit solato et dulcore. Unde Sedulius in carmine paschali huiusmodi [illegible] scripta laudes ineffabilitatis virginis infinita pre suavitatis super in solatium et dulcoris. Cetera ubi supra etc.

De clipeo

Vegetius in li. de re militari. Ubi enim securitatis ibi clipeum dorso et [illegible] ubi et timor ad bellum ingruit ibi pugnaturus toto suo applicabit. Sic in presenti et nos prosperitate securo metis laudes porterius virginis et sic necessitatis articulis hanc dulce virgine in summe salvatoris.

F[illegible] in de scriptis [illegible] cuius fulmine columpnam attigit [illegible] instar fistule [illegible] habet hoc in [illegible] de civitate [illegible] Johannes in prima [illegible] statuam [illegible] et columpna [illegible]

pulvis quidem [illegible] sanatur [illegible] in de confessione et prima.

Galienus li. vi. medicinalis [illegible] Casta esset domus et [illegible] aqua dum [illegible] idem agnus castus et camphora [illegible] foramine absconditur columpna. Cuius ratio: Nam sue odore camphora [illegible] venereos reddit castos. [illegible] Galienus inquid [illegible] conscientie agnum castum [illegible] domus ne ipsi vel viri eorum [illegible] moverent. Sic casta quid [illegible] domus anime dum [illegible] in statua celestis glorie cogitatum absconderit [illegible] sue [illegible] Cantica canticorum [illegible] velit nolit castum necesse est hominem qui [illegible] et [illegible] aspexerit et nitore.

Theophilus in [illegible] diversarum artium: Cuius [illegible] statua [illegible] carbone tilie salis et sulfuris [illegible] statua per [illegible] [illegible] statuam [illegible] Sic dum [illegible] per devotionem [illegible] mariam [illegible] fuit [illegible] terrore demonibus [illegible]

Philaretus in libro de naturis serpentum(?) [illegible] quis [illegible] [illegible] venenosorum percussus fuit [illegible] vel [illegible] plage apponitur [illegible] percusso comestum fuit [illegible] convalescit. Nam [illegible] vel cor comestum fuit [illegible] morsus eius sanat. Item ut refert Platearius cor [illegible] [illegible] cor ratio quam [illegible] morsum pellit [illegible]

quod abeuna maledictionem acce-
perat postquam mater eius applicata
fuerat a cunctis ptinu exigia-
libus convalebit Ita hylarius in
omelia Sicut a fera maledic-
tionum defluxit genus sic a ma-
ria salus superfluxit et tenebro-
vniversis Iohannicius yzagoge
in de regimine sanitatis Con-
stat quod animalibus cor locum
corporis tenet medium in solis
vero hominibus vergit ad sinistram pul-
sat enim motu cordis et pul-
monis in sinistro non in dextro
Sic cor nostrum ~~sic~~ quod gratie
in aliis quod hominibus medium
tenet omnis virtutis et gratie
inusitis aut vergit ad sinistram
convictis et beatitudinis sempiterne
Ita Beda in omelia de maria
Maria semper precordiis inspecta-
tu adeo confert tempus presentis iusti-
tie aut auget meritum beatitudinis
sempiterne

De Cristallo

Mesue .Joh. in prima particula
Cuius cristallus trita cum vino
sumitur lac mulier ipsis nutricibus au-
gmentatur Cum ratio tangit in tali
de cristallo Sic maria vino in-
finita devotionis anime lac ap-
petit amoris atque refectionis et
dulcedinis sempiterne Ita Alanus
in de dulcedine anime Immense
iocunditatis et dulcedinis intra
mentem hominis illa dulcis est no-
bilis mater domini salvatoris Ita
Theophilus in libro de artium
littere scripte cum cristallo et qui
albugine ovi auro poliunt ac
minio vel amulo aureum inter
splendore inserunt ipsi libro
Plinius in de speciebus universis
generibus aut per cristallum et
berillum lapidem quae continuere
transparat licet grossiorem magni-
tudinem est densitas medii compara-
tione modo nummum inmissis in aquam
maiorem quam fuerat se reputat
ut recitat Theofrastus Sic
nobis transspirantibus mente nitem
dei et hominis perstantior inter
sacratum transparet series septua-
rum Ita Hugo de sancto victore
Plena quod est spiritu veritate
et sua innuit assidua et
devota certa in tali de confessa
Alexander dicit textum inter-
tior Cuius cristallus cum in nube
aut res splendida vitro aqua
pleno immergit aqua per eva-
porationem erius exaltatur

De ~~cristallo~~ circulo

Aristoteles in de regimine prin-
cipum ad allexandrum Cir-
culus pictus primum in suo ma-
lis tum quid rectam describit linearum
Cum vero tracti in fine se per-
verit circularem inter motum
describit Sic in devote sibi
anime in principio quod rectitudinem
describit virtutis et iustitie in
fine aut vergit ad circulum
beatitudinis sempiterne Plinius
in de speciebus universis
Cuius circulus circulare et ve-
loce motu facit et si sit in
planis dicere sunt Plinius
In speculo naturali Omnis circulus
et que circulare fuit profunditate
appetit altitudinem vero fugit

Nam corpora circularia moventur
facilius et cicius.

De Capite

Philaretus in libro de natura
et morborum de capite. Langwi-
do naturam sumunt cuncti morbi
testante philosopho in problematibus qui autem
ligata ea que circa caput est hu-
miditate tamquam omnis febris
sequendum plenius in tali articulis
vide. Avicenna in 3 medicinalium libro
dicit dolorem corporis caput quod
facit quod quidem vult est de capitis
dolore qui est in medio dolor
enim capitis in posteriori parte male-
colia procedit. regnat enim mela-
colia in dorsalibus in dextro au-
tem in pore dolor provenit ex epa-
te in sinistro ex splene in anteri-
ori a pectoris regione requi-
re plenius in titulo de voluptate. Phi-
laretus in libro de melancolia
Multa plura vide require in capite
require in de stupinato. Theo-
frastus in de parte sensitiva
capite inclinato profundius cogi-
tamus et erecto citius est sur-
rectum in titulo de platis.

De Deserto

Alfidius super librum de por-
silvinijs Avicenne. Desertum
quidem seu solitudo quibus seu
naturali quadam virtute alongin-
quis regionibus aut etiam ipsis
in ibus. Nam ut ait Avicenna de-
lirium frequencius accidunt in
solitudinibus viventibus contrarium ratio
est ratio porositatis terre ... quod
in deserto est ut ait philosophus. Sic
in [illegible] in sua virtute et contraria
[illegible] hominis quidem miseria
[illegible] ait hominis [illegible]

unde sancta unde Orosius super Can-
tica canticorum velit nolit mens
ipsa hominis spiritus quod nobis a-
munt et arthet in omni salutate.
Galienus in 3o medicinalium
libro eos quippe qui in vitis
faciendis in desertis abdor-
miunt serpentes insiliunt ut fre-
quenter contrarium ratio est Nam dul-
ce hominis anhelitum appetit
ipse serpens ut recitat Constantinus.
Sic qui in laudibus hominis gloriose
virginis torpentes obdormiunt
in ipsos serpentes suggestionis
diabolice inhibitur. Unde Haymo
super actus apostolorum nullum perpetra-
vimus testamentum hominis a frau-
de prevenies demonis quod torpe-
fore et propter in laudibus preme-
moratis. Plinius in speculo naturali
In medio deserto venatores fe-
ras nequaquam capiunt nisi a pro-
funda solitudine se alongaver-
int et inter paludes venerint
in planum contrarium ratio est Nam
subter densitate arborum tamen sub-
velocior est ferarum quam hominum atque
tamen ut recitat placeatur libro
vide. Sic in umbra matris genitricis
nemini venenum ipse maligne
versutie hostis ab hac se in-
effabili elongant virgini atque
vanitatibus se ingesserit homines
vite. Unde Cassianus in libro
collationum sanctorum patrum Simplex
est quicumque qui magis utitur
sit laudibus atque cum
demonis seu impetus et ...

Legitur ad capitulum de aqua Constantinus de naturis liquidorum et fre-
quentatibus nobis solitudines
et deserta periculosum est bibere
ipsam aquam in aliquo cum tamen
de hiis qui in deserto biberunt
testatur ut asserit amena ...
ratio est quia aque ... soli-
tudini plene sunt ... ve-
nenorum ut recitat Galienus. Sic
frequentatibus nobis laudes mundi
... in periculoso puteolo quod vergit
tam corporis quam anime aquas si
biberimus voluptatis ... quam
mundane ... Ambrosius in de
virginitate laudibus quippe glo-
rie virginis aquas ... bibi-
mus in puteolo vergit ...
miserie et doloris certa ... super

De digito

Fruitur in descriptionibus universi
digitus humiditatis forcius
quando tenet ... ut ... in ge-
neratione Theophilus in
libro de diversis artium digitus in-
ad effectus saluus a pluribus ...
ente ... plane recipit le-
sionem et ... medica ho-
ra ... plenius in tractatu de semine.
Mesue Joh in practica
manus ut digitus igne lesus
quod sanet ... igni sed
de ... in de amore.
Theophilus in libro de artium
digitus ... a remote
et a longe distans ... in
... sancto Aristoteles in ...
libro digitus seminis hominis
grossior quam ... in de
seminis Averrois super tertium
meteororum de anima digitus
tangendo molle pulverem ...
... vel sentit recipe de ...
benignitate.

Fruitur in descriptionibus universi
... erga hominem de-
... et amore ...
Alanus in de dulcedine anime
... dulcedine ... nu-
... hominis ... est
... dulcedine dulcis ...
... salvatoris ...
... Architas ...
... seu pictura ...
corporis ... et placitum ...
tor ... delectosius
delectatur ... intuitu ... medat
summopere Galienus ...
est ... sicut ... de fortius
in corde ... relinquit ...
... delectabilis amicitas le-
... offert. Sic dulcis
... dei et hominis omnes ...
rigore amaritudinis et doloris.
Mesue Joh in practica
... visu ... de ...
... et ... ...
ratio est quia de nobili dele-
... quam sensibile de intimis
se suis ... totus sensus
ut recitat Theofrastus de ...
tangendo plenius in de ...

De dulcedine

Constantinus in libro de natu-
ra ciborum. Talis dulcedinis
... ut ... appetitus
minime satietur sed quanto magis
sumitur tanto avidius appetitur
... et ... glose ...
... ut quanto magis ... [illegible]

homines tanto iocundioris et ple-
nioris salaciu et dulcoris vn
clamat in de dulcedine anime tan-
to magis micia nit inter-
minima tanto eius infinite
iocunditatis solacia degustet
Johannicius in de regimine
sanitatis Dulcedo in cibo et
potu supra sedule albia leta
pigricia facit corpa inmisa
Cuius racio est quia dulcedo
flegmatica ut refert Avicenna
flegmatica aut albi Iste dul-
cedo augmentat sanguinem ut
ait Johannicius sanguinei aut
leti Iste dulcedo multoz melan
facit ut asserit Galienus ale-
ra aut multo pigricie effi-
ut recitat Constantinus Sic
meus inter supra sedule dei
vos nos reddit celesti radio
letus intra gaudio delectand
to aut pigrices efficit superno

De die Eterni

Philaretus in tractatu de esi
cuntis languidis et inf-
mis dicit cum desiderio expectat
sic mente quod corporis homi
languenti cum ~~...~~ parata est
exspectabilis et in de Alkabi
cius in libro fontis vite di
cit quod suo lumine stellas ob-
umbrat diuersas sic maria suo
candore et lume anime obruit
et precellit cunctis creature Alle-
xander in 3° meth dicit
nil aliud est quam lux solis se-
cundum respice in de x° Plinius
in speculo nat Eternitas quidem vere
hora et immundi alia dicit fu-
erit nec tamen equidem in bussoi
in et inmundis et naturis triuna

vniuersis regine in de Judicio
Philosophus in vi° analiticorum
libro omnibus vox recenus aud-
iuntur tempore quam diei Cuius racio est
quia raptus tempore mistrac debet
ad visum noctis tempore reflecti ad au-
ditum dicit in nobis intimis au-
dit in auribus anime clemencie in
nocte quod tribulationis et tempore quam
in die felicitatis affluencie mun-
dum Plinius in speculo nat Ter-
ribilis est quod cunctis infernalibus
bestiis ipa mea nomen dei et hoste
sui auribus omnibus pro salute mito
merit peccatoris

De domo

Frontinus in de sensibus vniuersi
Tempore quod pluuie fumus
quidam difficilius egredi facit domum
Cuius racio est quia aer pluuio-
sus eo quod grossus est et frigi-
dus et humidus fumi inflatenus
est susceptiuus ut refert Aristoteles in
problematibus Ita tempore tribulationis vetus
frigidus fumum simplicium fumum
non sinit egredi extra domum quo
tempore carnalis irritacionis et tempore
fumus quod nequaquam exiet consola-
tionis et gracie et maria que do-
micilium et templum est trinitatis
excelse vn Anshelmus in sermone
ad voluptates siquidem effluenti
hominis inter nequaquam illa nobilis
mater se offert salutatoris
Philosophus in problematibus Statres in domo
solares sunt in sole cuiusque athomos
extra domum vero minime
Cuius racio est quia in plateis ventus
non sinit manere athomos seu pulueres

quidem grossior. Ipsum quod ventus non ingre-
ditur ipsas domos ut ait Themistius.
Item lux omnibus in tenebris utique
est limpidior et in umbra ut recre-
at animam. Quemadmodum ignis do-
mus lucidior quam platee ut asserit
Theofrastus. Sic mater sanctissime virgi-
nis nimirum quando conspiciunt alte-
ros gentes quam foras in mundi homi-
nes adultus vanitate. Unde Jacobus
in de virginitate. Tanto etiam et ma-
ria lux patet quanto per quod minu-
entias culpas repellimus. Mentis
nostre. Theofrastus In de parte
spua in domo quidem limpidior
lux radius solaris lucens quam foras
lucidat in plateis. Cui comparatur est
Maria visus vero foras multa crudelitate
dispergit et spargit. Intus vero
in domo obscuris umbre paries
tu in nigredinem contrahit et pertit
ut asserit Ambrosius. Quemadmodum sicut in
primis per fenestras diruimus iacula
quam si steterimus in platea. Sic in
Maria divinos radios omni lucis
limpidius homini quam vanis illucidat
secundum hominem mundi. Unde Cassianus
in libro collationum sanctorum patrum
in necessitate quidem domine in ca-
litas tacita dico quod et Marie
lucidior est absens quam lux mundi
consolationis sic et hic Maria
De Ebore
Theophilus in libro diversarum artium.
Ebur decoctum in vino forti
flexibile erit instar cere. Cui compa-
ratur est Maria. Ebur obsumi dulce-
dinem vini imbibit et per quod mollescit
ut quemadmodum adamas et petra in

sanguine hircino et cornu in
oleo et aurum in mercurio omnia
in aceto ferrum in caratro et vitrum
lo emollescat ut ceteris constituit
Sic in te ebur istud decoctum no-
bilis divinis flexibilis erga nos
ac inestimabilis efficitur preciosus.
Unde Philosophus in prologo libri fortis in sacra
de Maria sic clamat ut iam
crassi homines quam minime quid
possit. Phylactus in certa
de natura morborum. Maria
turbulenta umbratis et obnu-
bila mollescit et turbatur sit
in cellariis ipsum vinum. Cui compa-
ratur est Maria plurimis statim
tis liquidiorum solvit et insur-
git. Quemadmodum secundum Chalcidium
umbra excitat desidia me-
lancolia desperantia sanctis
umbris. Sic et tu nobilis sa-
por celestis potuli intempe-
rancia secli zelo erga nos presente
mitescis dulcius nunc Christi
unde Jeronimus in epistola consolata
in Egipto quanto tribulacio fuit
in hoc seculo validior tanto
magis erga nos facit et ut ad
unificet prima virgo et per vinum
quibus Marie laudes digne
efficiet vas namque ipsum vinum
continet hoc autem dulcis odor
qui sit oris dei redolet dulcis
celum et totum seculum fouet
De Flumine
Fontinus in descriptione universi
conflumine accendit trahit
piscatorum fluvit aquas extra
nos minime. Cui comparatur est Maria

In sua regione qualibet fortior est atque
validior omnis ignis. Allegorice autem fulgura
ista sunt vapores nubes nebule quibus et
aque ut asserit glossa Genesis. Sic et motus hu-
manos ista dulcis inflamat nam gratie
subter aquas solutionis conclusionis et pruri-
tus aut in foras mundi huiusmodi qualibet
vanitate. Ambrosius in exameron
Natura siquidem soli flebili se et tristi
iungit homini non autem arduitatibus et
obstinatis huius mundi. Commentator
super tertium metheororum Fulmine feritur
deorsum minime vero sursum. Cuius ratio
est. Nam ad superiorem intersticium aeris est
frigidum vehementer aut aer. Nam subter
nubes minimum quod fervet ut refert
Simplicius frigus aut igne asce-
ndere reverberat ut asserit glossa. Sic
dulcis nam gratie semper quod deorsum
et ad yma fertur humilitatis. Quoniam autem
in sursum ad alta timoris terrestribus
quibus modo. Vnde Cassianus in libro
Collationum sanctorum patrum. Natura quod
humilitati soli se inserit mundi aut
huius etiam sublimitate celsi. Eum
quod concepit requiem in deo. Commentator
In libro de impressionibus aeris. Ignem
quippe fulminis solum extingunt
et suffocat nam et licet ignis corpora
adversa a fulmine dum illa virtute
aquarum extingui possunt in certo
non igne penitus evanescant ut
recitat Allexander. Cuius ratio est.
Nam ignis in humiditate aliunde ex-
tiat qui fomentum et subiectum ful-
minis quod erat ut ait Commentator. Sic
igitur ignis erga nos zelum prope deo
quibus ignis solus nam extinguunt
voluptatis concupiscentie quibus carnalis
vita in epistola ad rosam

Estus quod pius humani
corporis totum erga se ex-
tinguit nam cum quod dicitur ille.
Allexander super tertium me-
theororum. Extincto fulmine
tonitruum penitus quandoque
declaratum est super tertium in
de tonitruo. Sic extincta
in nobis obtulsio mun-
dane tonitruum nunc conceptum
terroris atque formidinis se-
pelitur. Vnde confluentibus in
quarto metheororum. Cuius natu-
ra mentem exvanuerit hominis
presto erit continuo et tunc mi-
serie et doloris confinium.
In de scripturis hominis. Fulmine
humana ferit corpora intrinse-
cus ipsa inflamat valide
extra vero minime ipsa vero
intrinsecus interimat et non
extra ut recitat. Commentator
Cuius ratio tangitur in de verbo.
Sic natura dum advenerit
sua nunc virtute interio-
ribus mentis ingerunt que at
carnis fuerant foras penitus non
attingit. Vnde Ambrosius super
Cantica canticorum. Siquidem
interiorem visitat hominem ab-
horrent autem actus et opera mun-
dane. Commentator super tertium
metheororum. Fulmine liquefaciat
nummos in bursa extra vero
minime. Cuius ratio tacta est
supra. Sic natura motus liquet
hominis humanis in bursa re-
ligionis fatue non autem foras
in mundi huiusmodi qualibet vanitate.
Vnde Cyprianus martir in libro

de monastica vita Religio
sequitur et casto proposito homines
ipsa se dulcius semper mirabiliter ad im-
itandum saluatoris. Architas
scribit in libro de quatuor elementis. In
nubes fulmine attendit in marino
vitro cum bonis nullam plane in-
fert mihi lesionem. Cum ergo tanto tanta
est super talis de christo et fontibus
In desperationibus vivimus. Sicut domus
in qua lumine attenditur non ingre-
ditur quod nocitat ipsum fulmine. Testa-
te alexandro qui ait. Conse-
cratum obstat mirum et cetera
fulmine attento tutela et sic
morte in qua lux varia accensa
fuit huius secli nequaquam illa
dulcis subiungitur mirum et vnde
refulgentia in quarto capitulo
legitur libro. Nec plerumque
diuinis indicatum felicitatis fulgida
nequaquam mirum se iungit diuini-
tatis et esse. Require in de virginitate
Alexander super tercium methe[ororum]
fulmine ferrum in sole magis ferit
Cum ergo tanto est vnde virtus solis vi-
gore distrahit fulmina ut recu-
tat quemadmodum est reperiens in talo
de vindicta.

De fonte

Constantinus in libro de natura
liquidorum. Omnis fons et
aqua maior atque dyffusior
est noctis tempore quam in die. Cum ergo
causa est vnde nox est frigida
et humida ut asserit Auicenna humi-
dum aut in humido naturaliter au-
gmentatur ut recitat quemadmodum
Item sol in die passionis et
desiccationis aquas extenuat. Sic

nocte aut minime ut asserit.
Constantinus. Cetera nox est aquarum
tristia visita tolativa ut refert
Amphiaras in de temporibus philosophorum. Cete-
ras noctis tempore descendet aqua
pluuia quam diurno augmentatur. Sic
maria dyffusioris erga nos
est virtutis et gratie in nocte tri-
bulationis et pene quam in die tri-
bulationis et afflictionis indicavit.
vnde Orosius super Cantica canticorum
Tanto in nobis est mirum gratie quanto
tribulatio maior fuerit huius vite.
Require in de gratia. Plinius sic
spectabilis naturalis. Quanto magis fons
aquis hauritur tanto dulcior fit.
Approbatur. Cum ergo tanto est vnde quanto
terrenior erat tanto visitatu meatu-
bus quam crepit tanto magis
edulcescit ut asserit Constantinus
Cuius aut fons hauritur fuit
sedule aut aqua alia recens
succedit. Sic quanto nos frequentius
marie haurimus dulcedinis tanto
ipsum intra mente propriam dulcio-
rem vbi planam in de dulce-
dine vnde enim in suauescit nec
fablis ille dulcor mihi de-
et homines nisi frequenter et sedu-
le hauriat illum. Alexander
super tercium methe[ororum]. Fons
novus nequaquam erit nisi fons
in vitro exeunte aquis et siccitate
Cum ergo tanto est vnde aqua fontis
pristina siccata ad fontem se re-
flectit manante. Sic maria pre
gratia fidelis necessaria erit amice
nisi fons in nobis desiccaretur
fuit voluptatibus et cupiditate vni-
verse. vnde Orosius super Cantica et cetera

Mysi cum intrauit et serpentes vi-
ta materia nequaquam influet su-
c virtutis munda et fluenta recipe-
re in de dulcedine anime. Fontis
in descripcionibus vniuersi. Fons est ameni-
um fundens hiems in fluxu calidum
in estate vero frigidum tota no-
cte. Pactum est super in talis de
thezauro. Sic maria virtuosa et
amorosa fundo splendore anime i-
mittit limpiditatis et lucem que
in [illegible] fulgencium in quarto
mitologiarum. Maria quippe
splendoribus splendet et fulget
lume claritatis sempiterne. Ceteri
ubi super. Architas Tharentinus
in libro de euentibus in natura. Cerui
in instanti tunc fit contium ma-
num languidum fonti intinguitur
mox sanatur recipere in de virtute.
Plinius cum specialis naturalis Cerni
lunaris fonti subinguitur ad fundum
deueniet ibi quod iacebit qui vero
mortuus multi supernatat recipe-
re plenus in de [illegible] Galienus
In [illegible] veteri cuiusque ma-
num serpens ferit si in instanti
alterum fonti alicui inseruit
qualeuit.

De fundamento

Theophilus in bibliloquio
diuersarum artium [illegible] magnus
honor apud [illegible] exhibetur
homini qui primum permittit lapidem
ponere fundamenti. Sic grandes
arbitrentur in celis sibi et tam
homines fieri dum ipsis primum in-
trauit laudes ante fundant ma-
tris gratie. Unde [illegible] in de virtute
[illegible] honorabilior deo angelis et
[illegible] in [illegible] laudibus
[illegible] fuit per fundum
Fontium in descripcione vniuersi

Contra petram nullatenus ponit fu-
damentum petra cum fundamentum
ipse est. Sic nunc petrosa et ari-
da corda hominum nequaquam quod nobile
[illegible] et tunc ponit fundamentum vir
philosophus in epistola ad nepotianum
In mente quippe dura et obsti-
nata hominis nunc nequaquam fun-
damentabitur saluatoris recipere in de.
Architas Tharentinus in libro de
euentibus in natura. Ciuitas muris
fractis et dirutis [illegible] semper
manet fundamentum. Sic tirenti-
bus teli et tunc machinis immo-
ta motum habet sola nunc per ma-
net saluatoris tunc [illegible] de
de deuoto. Theophilus cum
[illegible] artium ad ponendum in
aqua fundamentum ponentium cista
[illegible] aque impetum
repellimus de hoc [illegible] Anti-
tenna [illegible] In litto-
ribus arenosis et paludibus atque
in cimiteriis nequaquam conuenit
ponere fundamentum recipe in de sci.

De fronde

Fontinus in descripcionibus vniuersi.
Cuique quis frondem per manum
stringendo terrens folia mox di-
mittit quemadmodum in virgis
[illegible] de vibicibus cuiusque
ut frequenter. Sic dum mariam vir-
tutum stringit nunc dei et hominis
folia a nobis mox demittit in
mense sue gratie et virtutis. Unde
Hugo de sancto victore simplex
est qui validis lacrimis hominis
mariam non offendat sua in mense
[illegible] Plinius.

In speculo nature. Quanto frondes sunt
viridiores tanto umbrosiores. Unde
quod virescit castitate. Solinus. Quemad-
modum folia que inferius sunt tardius
quam fluunt. Cuius ratio est quia
sol vigore exsiccat res quas consumat
ut recitat Theophrastus. Superiora
igitur folia inferioribus umbram prebent
Item quanto folia infima subter
calore tanto magis terra frigus su-
scipit et liquore. Sic Maria quanto
vicinior per devotionem fuit anime Christo
tanto efflorescit amenius sub dulcedine
et in vigore. Unde Hugo de Sancto
Victore. Calor et approximatio me-
ti hominis pectore [illegible] gratie et ad-
oris flore virebit. Anthonius in
de spiritualibus. Ambulantes in
nemore. Dum vir fronde atti-
gerit, aque gutte extimo terre
dant versus terram. Causa autem du-
guttas adherentes diu frondibus
stillat deorsum per ventum. Sic et
nobis dum vir pertingimus matre
nostre gratie stillule nos decorat
et de guttat dulcedinis sempiterne
Unde Crisostomus in sermone. Ta-
ta fore universitatis misericordie
matrem et nomine tantum cuiusque afflicto
pauperum invocavit palam et prestitisse
ut adiuvet se ostendit posse [illegible]
sempiterne. Damascenus in libro
[illegible] manibus [illegible] angelicis [illegible]
de suis [illegible] supplicijs atque
aspectu salvatorem [illegible] Anthonius
in de spiritualibus. Tempore frigido
venti et ymbrium fumus difficultate
recedit et regredit extra domum
Cuius ratio est quia frigiditas

et humiditas que ab ymbre pro-
venit fumum intra domum reverberat
et restringit. Sic tempore tribulationis
fumus fecit difficultatem a nobis re-
pulsa egreditur intra nos. Ieronimus
in epistola ad Paulam et Eustochium.
Fumus cuius matris gratie consumat et
recitat ut in ipsa appellit ut re-
cedat. Theophrastus in libro de ar-
omatibus in alto aere effluat
[illegible] pendentes a vinibus
consumabit. Sic Maria amari [illegible]
nobis confert amaritudinis et Latine
maris quas consumat ardoribus penali-
tatis sempiterne. De fenestra

Philaretus de dictis in libro
Claudenda est fenestra atque
hostium super languidum quelibet et
infirmum. Cuius ratio est quia aer
super ingressus per fenestram est in-
domitus et nimis frigidus aut ni-
mis calidus infectus aliquibus
vicijs et fortassis plateatis fe-
toribus quo ab invalidis at-
tendit per morbus ut recitat Co-
stantinus. Sic sunt Antenna ipse
fenestralis spiritus vitalis est [illegible]
visum quam intra trahere debent ve-
ut tamen morbum. Sic claudenda
sibi in morte nomine matris gratie
qui cuius eius intra infirmus previo
fuit et in laude. Unde Richardus
de Sancto Victore. Regina sequi-
tur et tardo in virtute homini ter-
ra moveri matris gratie. Anthonius
in de septembribus [illegible] Dulcis
est afflatus ad plateam aqua
in vinis petrosis in fenestram. Sic
dulcis [illegible] matris [illegible]

dimino est auditui dn mete de
uota in xxi sextimus melt tpi
Vn haymo sup actus aplorum
Apud deum quid dulcissima est
illa oro cuius in principio existit
et origo **Theofrastus** in de
pte spiritua q fenestram cancella
ta in platea videns transeuntes
homines equiso intuitu non sentiunt
nec aspiciunt latitates verse in
de gratia **Theophil** in b. di
ceum in alta quid fenestre a
vers suspense garule amenius
garriunt vniuse verse in de alti
et honore

De filio Cap

Aristoteles in vi animalium libro
generato filius iunior alter
imbecillior fuit tanto ex natura
magis diligat eum mater cuius ro
est quia filius tota adhuc infans
est de se et matris senex aut fra
strum per instinctum generi conseruet
aliud. ipsum aut est vnicuique
magis diligit Sic generato quis
infirmior fuit seculo tanto ipm
pietatis brachio amplectari dul
cius pia virgo vnde Anshelmus
in sermo de generato maior affli
cto homines tanto erga eum mater
mitior saluatoris **Plinius**
In speculo natali mater nutrix nau
seat sup singulariter et abhorra
tiones filii Sic maria nemini
homo conceptio et grossu hominem qui
verba sibi prebuit metus sue de si
...um et assumpta virgo hominem in
...te mater sanctae tenens fili
...s ... ...

De flore Cam

Auicenna medicinam libro vi
flore de glutinis contra dis
sentiam corporis vniuse cuius rato
pebit infra talo de virginitate
Sic maria intra mete assumimus
ut morbo cessat metus et corpis
vniusus vnde Cris in sermone
Anntis apperi de uotu matre ho
mine qui non omnis virtute vincet
metis euasit corpis ex languore
Ypocras in pronostic Cuius flos
in manum languidi cecidit subito
moreret cuius rato tangit talo
de xo Sic dn maria inctibus
humanis ob culpa accepta fuerit
mors presto ipsis tamen metus et
corpis prope imminebit vnde Be
dulius in carmine paschali
Marie quid accestite in hore
mors presto erit penalitatis eterne
sordinis sempiterne **Ihesus**
Iohannes in prima particula i flore
auri imponimus dn dormimus
et aufert fueritur verti i vo te v sup

De fructu

Phis in vi animalium libro Cuius
fructus inter manus contrectatus
fuit citius maturescit valedius
ex dulcescit tractatum contingit in
pomo acado in manibus contrectato
Sic dn maibus virtutum inter contrectata
gre in omni erga nos maturescit
gratia et virtute **Plinius** in spec
nali omnis fructus mirabilem esse
prebet Sic maria mirabilem et dul
cioris sui muneris petentibus i stet
tribuit vniuse **Fontinus** vi de
scp ba vniuse Cuius fructus palleit

confugiet uel et secretum regionis
strages anno illo futuro aliud
vertes q pestilentie committent
Sic dicit maria amicoria pcit
strages mea consequitur eterne mi-
serie et doloris

De fumo

Constantinus in libro de natura
morborum dicit est enim
fumus dulcissimus dum mittitur terra
fuerit et ee digitum tene q per
mixtio fumo pmi est Nam
in sua regione equali dulcior
cuius liquor ut refert Valen-
dinus fedi Nam digitus famili-
arissimus est sic exstat cum
ori vaporis dulcedo ut aut
planius Ideo tertius Nam et terra
fumus sunt ecorum ut assit
Constantinus Sic mitis virgo
dulcissima tu in terra devoto-
ms fumus et digitus devi-
ctis atque in vere etiam desi-
derii et amoris Vnde Clangor
de dulcedine anime devote et
vitiose et amati anime confirma
tu suavitatis solatio et dulco-
re Ysaac In libro vete-
rum fumus ad mixtus ve-
nenum cum atque humano sangui-
ne illa Galieni mixtura vtitur
tyriaca Tyriaca enim mg
efficit ex fumo veneno et sa-
guine q humano ut in an-
thidotario dicit yo Sic
fumus tu precans dei filius
tuum mise te ad mixtis hoi
in salutem tristis tam mentis q
corporis medium Vnde Crisostomus
In sermone Afflicto te prinsus

hominum mi ad ista q tota tu
felicitas mr Sed Sic digne
fumo tu laudabilis oblectatio
Nam sicut fumus dulcior fel-
le omni et absinthio ista tu
in infinitum omni fumo ceteras
supra de baculo

De grandine

Commentator in libro de im-
pressionibus aeris Grando
regionibus
ad in altissimis congelatur tollitur
ista ad aerem valida efficitur
circulari quod admodum q post lapi-
pides valde fluxi sunt sic
in musica Sic Maria fidelis ad
venienter anime figurat q est
quod destruit latitudinis hopise
Vnde Eusebius in sermone
Nidem fideli ad venire hoi
q fiat ad aliud quod tot tu felicitas
mat tristi Alexander
Super tertium metheororum Grando
multa inde sunt hiemem
ad aestatem estatem Cuius ratio
est Nam reliquie in qua re
frigiditate hiemalitate intra
caliditatem in aerem ver
in grandinem cogit de contra
trarie Sic maria fideli ad ve-
niens aie cambire sunt in flagr
et angustie estatem quod addit
tit latitudinis semper ne rapiens
de morte Themistius
In summa naturalium enim Tanto
maior est in estate maior
fuit tanto in maiori se grando
guttas magnitudine quod descendit
Cuius ratio est Nam calor mx

Beginitur Capitulum
acm tm sagues pbat int nulle

De gustu

Phylarchus de Cris. In
fecto obtolaz et languo
de gustu amarius est et insi
pidus omnis sapor. Sic insi
cto intq et corrupto obtulpa
hom amara estimat dulcedo
illa ineffabilis intrat. Unde
Orosius sup cantica canticoz.
Amaro quippe obtulpa amo
insipida sunt et amara ma
rie infinita suavitas et dulcedo.
Johannes in de regimine
sanitatis. Ex prima sapoi
aut cibi delectabilis dulces
gtinue saliva qz aquescunt. Sig
zato est ut ait Ysaie in pa
pattica huidw cibale hnid
cliat salivale vn ad pnam.
Dulcis mt nos unus gre de
tes quid intioris aie infinito
et hucsunt salatio et dulcore.
Unde Hugo de Sancto Victore
ex dulce unz et vyme
qz immensa metos sumunt
solatium et dulcore. Theo
philus in li de arum du
paint i nutti et vas tegit sa
por liquoris diutius gsuat
Figurate in de xpo. Maria

De galeria

Plinius in speculo nali di
qz galeria ad aspectus
nautaz subtrahit naufragium
ut frequenter rmittur. Sing
zato plenius tangit in tale de
virtute. Sic Dia Maria metibz
obtulpa subtrahit homiis nau
fragium corporis et aie pemu
[illegible] / Sicud In Ramus
Sup actus Aplor. Mater gd
de Dia fideli obtulpa subtrahit
aie ruina pposito erit gtinuo
sordibz atqz penalitate eterne.
Allexander sup tertium me
theoz. Galeria ad austrum se
extendens ymbre pluvia qz
inducit. Sing zato est ea qz
et ynis dici meditz. Sic Ma
ria ad austrum vigens dilectus
aie ymbre fudit pemu dul
cedis sempiterne. Vn Alanus
In de dulcedine dne. Eterna
Maria meti applicuit ymbre
iuge infinite eius gsolatoe
et gre pposito erit. Themistius
In Summa nalud eum vbi
cumqz galeria stetit subt orbe
cbi et infinite sut innumabiles
qz stelle. Sing zato est Naz
michel est qz multitudo stellaz
fecerat in longitudine firmamenti
ut asserit quae or. Sic Dia Ma
ria meti advenit ibi multi tu
sanctoz angloz innumabilis pposito
erit. Unde Comme or in li de
impssiobz aeris vbicumqz Ma
ria metibz advenit homi ibi
et tute legiones essent angloz

De gemma

Plinius in speculo nali Gemma
quemis nobilis ullius tm
est adhuc in se virtutis et effi
cacie nisi trudat auro et de
ferat ab homine quod nundo
Sing zato est. Nad ut ait plate
arius. Gemma et aurz a se mu
tuo assumunt accipiunt qz virtute
Sic Maria ullius est virtutis
in mete homis nisi auro ura

ctuammitta bonis operis et virtutis
Unde Anshelmus in sermone
Maria nullam virtutem caruit ac
absque bone opere et virtute vixit
in deputatum capitulo Ambrosius
In de virginitate Cisterna quedam
nobilis in aquinis reperitur solis
fluctibus versus austrum Cui mag-
natio tacta est super in de cantico
Sic maria in solis mentibus illorum
reperitur hominum qui de nocturnis
vergunt fluctibus ad austrum

De gaudio

Philosophus in problematibus vehemens
quidem gaudium sepe fletum
efficit et inducat . propterea in magno
gaudio multi plorant Cuius ratio
est Quia nimium gaudium liquat
humidum capitis quod quidem est prin-
cipium lacrimarum ut efficit con-
strictionis Cassiodorus pannus humidus
expressus manibus aquam stillat Sic
comprehensio tua et celestis gaudii
stupenda quidem immensitate tui so-
lacii dulcem fletum elicuit animi
peccatori Unde Boetius in epistola
ad beatam virginem Tam tanta in
te gaudium sensi dulcedine quod co-
hibere me non potui alacrimis
O dulcis amor felicissime divinitatis
Avicenna in de regimine sanitatis
Gaudium sopitum reddit dulcem
Cuius ratio est Quia sic generatio
sanguinis gaudio depurata puri-
tate aut somnum dulcior generatur
Sic tu tota candor splendor corpus toti-
ditatis angelice dulcem nobis so-
mnum quietis eternis sempiterne vir-
Boetius in epistola ad beatam virginem
O summi cordialitatis solacium
refrigerium sompnum prius temporis
metuum Philosophus In libro problematibus
Gaudium gaudentibus et riden-
tibus voces magnas efficit seu
eliciat et educat Testante so-
tino Cridentes voces magis
faciunt et obtusas plorantes vero
acutas Sic et tu dulcis cla-
mor in de celis laudibus gaudes
et angelicis tonans mentibus
vivis in orosius super cantica
canticorum Igitur tuo ut reat
immense toto gyrus mundi cum
orbibus pluris omni infinitis
laudabilis quas angelorum tonat
gaudia organorum et concentus
Algazel In tractatu de forma
speculi Gaudium ferens mittit
de corde ad faciem totum rubore
sanguinem Cuius signum est Quia
sunt prospere gaudentibus seu viden-
tium rubens vultus Sic et tu
virgo de leticia quam pellis
de corde meo mala quam
in hoc vita protulit immunda
Unde Anshelmus Tu nempe deu
delectat perfecte oblivioni quod
in nobis tandem perfecte omnem
merore et molestiam huius vite
Constantinus In de simplicibus virtutibus
Gaudium subtiliat spiritus et alle-
viat totum corpus Cuius ratio est
Quia quidem corruptionis ita pe-
ctus hominis colligitur ipsum totum
gaudium excreat Sic maria
mentem in deum subtiliat ipsum quam
totum hominem allevat et sepodit
Merito digne te laudavi quam

De gremiis sequitur

O telt domina Nam si gaudium esset vni
versa creature qua si vna foret
ualidum cuncta que fuerunt sunt
et erunt gaudia adhuc in infi-
nitum excederet te in curia celi
in trinitate illa sancta in medio an-
gelica intelligencia et diuina

Virgo maria gratia

Aristoteles in 3º de animalibus lo-
quens quod in gremio dul-
cis soporantur Cuius racio est quia
ut refert plinius nimium somnum
faciunt qui pignus condormi-
unt Egros enim vimbulita et
gremii multo pigmus Sic in te
dulci virgine et matre que dulcis corque
esuit sanctorum anime sopore pacis
pacis atque beatitudinis sempiterne
Vnde Orosius super Cantica cantorum
In te dulcis mater somnum facit
dulcissimum agno et nos mutque
trebunt metum Origenes
In libro de ritu ecclesiarum Sicut
est ira sydereae feruens singu-
lariter extinguere seu offensa Cuius
racio est quia dulcis atque fluti-
ta quedam exalatio sunt femine
vultu sibi applicatum fuit bland
facit Talis preciosus est marie v-
irginis ira extinguere erga nos
Vnde Guido in 3º mane habet
t dominus et altibus ut irata de
nim placas et retroaliis toti mundo
regnare in de iubilo Theofra
stus In de parte aspira versus
terminum inclinato capite profundis
esse meditantur Cuius racio est
quia sum et implicium dimisso
capite imaginatio mecorial ml
tis asserit quedam sanguinis in
[illegible]

De hostiis sequitur

Sic tu mens cum tibi o mater
et mechi archana inter cele-
stium sinutus contemplantur vnde Oro-
sius super Cantica canticorum Abs-
condita inter o mater homines clari-
tate ipsa inter limpidius aspi-
ciet conditoris regine in de 3º
Nec tu condigne laudabis virgo
nimio tu tali predicatio in tuo n-
sonebat t gimio qui in infini-
tum super eminet toti mundo Cetera
vbi supra Domus mater illius

Philosophus in 4º perplexu libro Ap-
to hostio aer ingreditur
per fenestras subingreditur alter aer
quadmodum de vase seu vitro
duorum foraminum ut refert g-
statim Sic adapta nobis te
dulci matre que aer inter conflixit
suauitate atque dulcedinis sepit
Vnde Orosius super Cantica can-
ticorum Cum enim tu virgo nobilis
te mentibus extincit o quam infi-
nita inter solacia et fluctia in-
fluis diuinum inque gaudium re-
frigerii et dulcoris Theophrastus
In libro diuisarum artium hostiuly
aqua profundit sine strepitu et
fragore circa capit Testante
Archita qui ait refunct qui pro-
fundit caudines et hyndos
sibi faciunt pedes Sic tu ma-
ria aqua leuiter profusa fuit
ipsa se nobis inter caudines
adapit et sudit Vnde alanus
In de dulcedine anime reclinato
quod ad te homi tonitru re tibus et
apis mater et Plinius in speculo

De herba sequitur

Omne ad clausum super se videns
hostem ipsa adhuc in timore agitur Ita
et hoc multis inest hominibus
ut recitat Constantinus Sic clau-
sus super se mirum totius salutis
et gratie meritis permiserunt et hor-
rore ante hominum primusque unde
hainmo super actus apostolorum Nil
magis timorosius ergo statum
hominis quam tune sibi claudi omnem
consuetam pietatis Nec dum digne
hostia te laudat O anima tole-
rantium et sic celum et terram vinci
fecerit hostem non propter in laus
tua immensa viget in hoc medio
Maria virgo

Galienus in antidotario viri
dimus quippe potest aut herba
est maioris virtutis et efficien-
tie in hieme quam in estate Cuius
ratio est Nam in estate totus sucus
herbarum et vigor virtutis que crescunt
sunt in folia et frondes hieme vero
intus manet ut refert Avicenna
Sic Maria maioris erga nos
est virtutis et gratie in hieme quidem
tribulationis et pene quam in estate
felicitatis affluentie et mundane
unde Augustinus in libro pastorum
sanctorum patrum Tempore siquidem
tribulationis huius seculi pretiosior
in nobis est et virtuosior nunc est
desuper ad calidum de virga Consta-
tinus in libro de natura morborum
Exaltus herbe aut dulcedine sim-
pliciter fugiunt hauriunt quam re-
nendum de hoc plenius requirendum in
capitulo de dampnatione
Sequitur Capitulum decimum

De incendio sequitur

Fontinus in de celestibus universi-
tates quando dum incendium
factum fuit ventus quidem fortis appa-
ret Cuius ratio Nam calor habens
augmentare aerem ut ait philosophus
Aer autem augmentatus et impulsus
nil aliud est quam ventus ut asserit [illegible]
commentator Sic dum Maria incendi
advenit hominis ventus magis appa-
ret intimi solatii et dulcoris
unde Jeronimus in epistola ad Paulam
et Eustochium Maria siquidem ad-
veniens ante totum universum
trahit et tenet gaudium felici-
tatis Phylosophus in 4 plen by Evenien-
te incendio perpendiculariter magis
et super terram consistit quidem nubes
Cuius ratio Nam calore valido
aer in nube dirigitur ut refert
Themistius cuiusque vehemens autem
quasi vapore attrahit ut ait
Simplicius cuiusque fumo multo
continuo insurgit nubecula ut
ait commentator Sic ad veniente
nobis hac dulcedine nunc dum
nubes magis celestis fit refugium
ab omni estu ac molestia huius
mundi unde Alanus in de dulcedine
anime ubi magis hoc nobilis virgo
et nunc est apparuit ibi et umbra
celestis refugium apparebit Theofra-
stus in de parte spiritua incendium
quidem quod in nocte aspicimus
a longe igne candet et fumum
valde in die aut fumum solum
Cuius ratio est Nam lumine lune
obumbrata utpote dici lune

De Iaculo

Ignis ut ait Avicenna In libro
fontis vite ... de hoc in de [illegible]

Theophilus In huius diversi-
tatem Cum iacula aut
sagitte in anteriori parte plumbo
inducuntur atque iacula sunt in
altum aeris veniunt plumbea versa
terram frequentius distillabit Cuius
causa est terre collisio sola in aere
accidit vehementer Eciam idem re-
fert consimiliter quod in posteriori parte
consistunt que de plumis sunt
posteriori parte extremitatis iaculi
sepe in aere exurere Sic dum
mens plumbea et pariter [illegible]
Hec se admittit sed ipsa [illegible] domino
aspirare advolavit [illegible] mole
pressa ad yma [illegible] ipsa reddit
Unde Orosius super Cantica can-
ticorum Eciam quotiescumque in alveolo
anima [illegible] se admittit totiens
ab igne oblivionis [illegible]
salarii se reflectit [illegible] In [illegible]
Iaculum quando missum in aquam
reddit [illegible] quam in terra ductum
cum sagitta vehitur super terram quam
in aere super aquam ut recitat
Avicenna Cuius causa est quia
aqua aere est densior gros-
sior et humidior ut refert Auctor
Grossus autem aer et humidus
sagittis cadentibus est magis
ut recitat Theofrastus Sic
missa in auxilium homini [illegible]
que aquis terra se immergit
[illegible] et [illegible] amari-
tudinibus [illegible] Sedu-
lius in carmine paschali In
[illegible]

tribulacionum et afflictionis hominis
quam ad felicitatem temporali cuiquamque
affluencia Sonitus In de
[illegible] [illegible] Cum strepitu
et stridore quodam iaculum in aere
quo vehitur cadit utique [illegible]
[illegible] in lapide proiecto cum
per machinam et in virga contra
aerem vibrata Cuius causa est terre
collisio aeris contra corporis sit
dilatata ut apparet [illegible] sic
[illegible] in voce laudis et iubili
ipsa illuc [illegible] quo tenditur
[illegible] Richardus de Sancto
Victore Laude [illegible] et [illegible]
iubilo ipsa nobis [illegible] mitte
[illegible] In [illegible] Austro
flante vento forti sagitta que
ad incidendum fuit missa in la-
tus ut frequentius se reflectit
Cuius causa est terre venti ve-
hemens [illegible] nimio quodam calore a-
latus sine ad latera vehitur
[illegible] et inde quadam de tur-
bine refert Auctor qui et vectu-
lum [illegible] [illegible] etiam
[illegible] estate non in frigore
sed potius in calore Sic au-
stro efflante [illegible] conso-
lationis et gratie materia [illegible] fide-
li transmissa anime in sua [illegible]
accedit gratia et virtute Unde
Crisostomus in sermone Spiritus cum a
nobis pellit [illegible] spes
fortitudo [illegible] seu consolatio
[illegible] vite [illegible] Hugo de Sancto
Victore [illegible] se nobis clauso
celo [illegible] quo volumus

tendimus quod sagitta retro re plenius in capitulo de divisione.

Fulmineus in de proprietatibus universi ignis fulminis seu tonitrui ceteris igne extinguitur corporali. Cuius racio tacta est supra. Sic ignis eternus atque gehennalis incendii sola medicina sufficit et extingui non potest et quod verum Tundalus in libro visionum ubi nuncius dulcis illa mira claritate effulsit nunquam incendium ignis penis gehennalis quod incendium estuabit. Allexander super tercium methe(orum). Nichil tam durum et indissolubile excogitari potest in eorum ordine quod non virtute vehementi ignis accione fluat et refluat instar aque. Igne enim ferrum de metallo veluti aqua fluit. Silex quoque ad vasa vitrea se dissolvit. Sic nulla tam dura tam obstinata mens in seculo que non vi et virtute ignis gratie omnis severitatis liquescat solita et dulcore. Unde Hugo de sancto victore. Nichil tam pravum tam scelratum reperit qui si mente et inimi applicuit infinite eius virtutis refrigerium solacium quod degustabit. Avicebron in libro fontis vite. Si enim ignis non esset conservativus orbis lune fervorem quod frigus terre restringeret aqua totam faciem terre obtegeret et naturalis ordo nichil per fervorem generaret. Testatur Platone in

Phedrone qui ait aqua et terra suo frigore velut cum ignis operat ipsum quod cum aer atque frigiditatem et humore aque et terre superfluum extinuant, et desiccat. Et sic se mutuo conservat. Sic si non nobis et nostris uniret gratie iam totum mundum aqua obliterasset et blaciorum vere frigus quod insurgeret et extincto tanquam caritatis atque dulcedinis intime. Unde Augustinus epistola ad volusianum Nisi non intercessisset mira domini iam dudum tota ruisset in nichilum machina mundana. Sicut humana mente. Theofrastus in de parte spiritualia ignis quanto copiosius lucet nocte tempore quam in die. Cuius racio est ad lucem et tenebras et tenebras lucet copiosior quanto omnibus ut asserit Comentator. Contraria sibi mutuo contraria magis vigent ut recitat Galienus. Sic inestimabilis mira illa totius salutis et gratie pulcrius quanto lucet in nocte tribulacionis et penitencie quam in die felicitatis affluencie quod mundane. Unde Orienes super Cantica canticorum. Inextimabilis quondam mentia in infinitum candidior apparebit viri afflicto homini quam cunctis epulantibus et felicitate habundantibus. Hinc mihi vertere ad tales de caritate. Fontinus in de proprietatibus universi. Cuius ignis per aqua extinguitur nunc quando strepitus qui et ...ima dici conmutata. Cuius racio est ... principium naturale quando

[illegible]

strepitum facit quando calidum
dum subito fuit humectatum quem-
admodum de lapide ignito etiam
dicit frigido et de tonitruo refert
Comestor. Sic dum maria abun-
dantie in morte extinguntur
hominis strepitus consequitur etiam
miserie et doloris seu stridoris
unde Haymo super actus apostolorum
Extincta obtusa marie in morte
hominis dolor consequitur et gemi-
tus plurimum gehennalis ve i de iudi[?]

De luna

Alexander super tercium
metheororum. Circulus pallidus
ambiens lunam humiditatem pluviam
que adducit. Cuius racio est quia
humidum resolutum vapore fumi in-
durat ut recitat philosophus de lapide
proiecto in aqua que aque spe-
cula circulum que describit. Sic
mens tristis ex morte dei apostoli
humiditatem ingerit mitte dulcedinis
commutata. Unde Alanus in de dulce-
dine. O felix emanacio celi flu-
minum o et dulcis irrigacio et
noster fontium querulosis et quando
dulcis influit et refluit meat[?]
mod[?] Themistius in summa
naturali enim luna tunc efficitur
in hunc modum velud quadam
humanam faciem atque effigiem
representat quamquam macula um-
bra fore terre. Unde philosophus Ex imbe-
cillitate aut visus ut hic fi-
endit. Themistius aut forte
ex aquis superioribus attendit ut
asserit Ampliciu[s] a geometris
modo ut recitat Theofrastus

Aut ex densitate aut ex raritate
lunaris corporis ut asserit Comestor.
Sic tu virgo etiam lune instar tota
salus hominis tu numquam nudo intu-
itu tue tu exhibebas pietatis.
Unde Boecius in epistola ad virginem
virginem. O leta celi facies tu
numquam totius in deo iocunditatis
effigies a tuo calore et gratia
numquam aliqui abscondi potuit
peccatores. Sed non digne lauda-
bis quia plena tu candor glorie.
Nam globus lune lumen suum
a solari corpore recipit. Tu autem
ex soli instar splendore cla-
ritatis reluceas deus etiam

De littore Ca. x

Centobius in libro de gno[?]
orbis nequaquam terre motum
cessare potest aut tempestas in
littus scindatur et aer inclusus
seu ventus intus littora atque naturam
vistram suscitat tempestates ut
recitat Comestor. Sic nequaquam
afflicio cessat hominis nisi scin-
datur materia sue et appareat vi-
stram pietate. Unde Anshelmus
in sermone quod anima nequit
pre miseriis iam nemo subter-
fugiat molestias quamquam mundi
de terra ad capitulum de tempore re.
Frontinus in epistola xl numeri[?]
aqua semper deorsum defluit in
littore cum equaliter sursum ascen-
dit. Cuius racio est quia aqua
deorsum fluens in medio recipi
tendit ut refert philosophus. Tardius
aut recto velocitate quasi contra

fluc ante quiescere estimatur
Item aqua in pigris ad littora
se reflectit Sic maria homo
ad ima fluit mortis pectus i
maria tamen refractus ad altum
sursum tendit beatitudinis sepiterne
Unde paschasius super psalmum quando
cum homo morte fluctuat
et cetera beata obviat que de flu
xum et impetu huius retardat
Allexander super textum me
theorum aquas maris littus dulces
reddit Racio est tacta supra
in de fonte Sic aquas huius
amaritudinis seculi dulces reddit
atque in dulcedinem vertit hec nobis
dei virgo mater et Unde Alanus
in de dulcedine Sine tamen ama
ritudinis ex cogitari potest in hoc
seculo in dulcedinem nobis vertit
hec nobilis dei virgo Plinius
In speculo naturali Cor mortua
naturaliter littus petunt Cum quia raro
tanguntur tale de quiete Sic omnes
mortui in maria virgine ut
importunis salutis studeat aspirari
Unde Cassianus in libro colla
tionum sanctorum patrum Nisi in
mater dei et hominum esset nunquam
aliquis salvari potest in eo in
venit ad casum de virginitate
Aristoteles In libro iiiio aliud
littus vehementissime attrahit
ipsas naves nam atque terit
navis de aquis ad littus
quam de littore nisi aquas ut
recitat thartimus Sic mater
christianas in fluctibus huius
seculi vehementissime sibi as
sumit et attrahit mater christi

Dominus Anshelmus in sermone
ipsa enim vera mater dei et hominis de ma
lis nos proleniens mitte et turpis
redimit venus Require unde
ima Solinus In libro iiii
Tempestate valida urgente
monstra maris ipse quam belue
littus petunt Unde vacuum est Stran
se acer certa montis aquas
lita et acer certa littus ut recitat
tamen et Sic in procellis huius tem
pestatibus humanis si quis in maria
animum quam navis studeat omnis est
Unde Anshelmus in sermone de
semella nullam salvum hominem nisi in merite
tamen que et virtutes Fenestel
lus In libro suo de bis acte
dentibus nobis ad littus semper
quando inigrant maior timor Sin
pingit naves ad littora Sic pas
sione ventus valida ut solent

De ligno Cam

Fontinus In de secretis
primus lignum sub aqua
longo tempore iacens tandem adi
stat lapidis tuscanit Relige
Unde x Sic maria mater aquas
beatissime et prime Impetrat
nobis tunc set fortitudinis effica
cia Fabie mima Alueroisser
z in de celo et mundo lignum
levis sit in aqua levi ac mater aquis
expandit non in mare Et natat in
terra aquam Sic male adoris
illud nomen dulce virginis omnes
omni quod sequens sit in aere celi
tudinis dulce aures et suaviter
in aquis prime Adolescens
augustus In epistola ad paula
et eustochium hoc dulce etiam
eius nomen gloriose virginis

Insipidu(m) q(uo)d tuctis sup(er)bis
est et timidis humilib(us) aut
est delectabile o(mn)ib(us) Ysidor(us)
Dux de planet(is) ... Nec
signu(m) aliquod rep(er)ire potest q(uo)
lateat in medio sui p(ro)longu(m)
nucleo et medulla. Sic nulla
pictor(um) s(e)c(un)da tanta pertinu
onerat(a) reperiri potest cui de-
negat(ur) approxima dei salvato-
ris medulla ac nucleus dul-
cedinis atq(ue) suavitatis sepit(ur)
Vnde Salang(ius) in de dulcedine
aue. Nulla herba nullum mo-
menta vite ho(min)is q(uam) in(ter) illa
omni(bus) huius medulla nob(is) sin-
denique ineffabilis pietate

De luce ca(pitulu)m

Ubi in ypolen ... lux est
ypostasis id est subiectu(m)
... colorum. Sic maria in-
...dum et ho(min)um fundamentu(m)
q(uo)d est cuncti ... op(er)um
et p(ro)ductu(m). Vnde Holing(us) de ...
Causa in nobis p(ro)pria
... virtutis et ...
est ... salvatoris ...
in de ... Plato in phedone
lux m(ate)r medio celi et ...
... ut celestis sunt v(ir)tus se
influencia q(ue) diffundat. Sic
maria regioni mentis ...
efficit ut celestis nobis v(ir)tus
influere q(uo)d possit. Vnde Da-
mascenus ... errores ...
Nisi cu(m) maria subtiliter ho-
nem ... ... radiu(m)
et splendore. Theofrastus
in de p(ro)p(rietate) ... lux q(uo)nd(am)
oblivionem humanis infert ...
... ubi tenebra

Ibi memoria et ymaginacio vali-
da ut recitat Amicena. Cuius
signu(m) est via ... claudimus
ut p(ro)fundius meditacio(n)e(m) ...
... faciamus ut recitat Con-
stantinus. Cuius racio quia lux
humanos spiritus distrahit foras
q(ue) educit ut asserit Comen(tator)
Sic maria devotis ... a(n)i(m)is
oblivionem infert o(mn)is miserie
et doloris. Vnde Richardus
de sco victore. Maria illa dul-
cis in(ter) ... oblivioni q(uo)d in
nobis tradidit p(er)ficitur ...
... et molestias hui(us) vite.

Fontinus in de ... ...
... aut est locus quis
q(ue) lux a radiis no(n) diffundit
sunt ... fetida loca quelibet
tenebrosa ut refert Amicena.
Cuius racio est quia tenebra
horrida ... est hu-
mida et frigida. Lux aut(em) loca
dulcis sicca est et calida. Sic
quisq(ue) fetidus o(mn)is est a spi-
ritibus que no(n) diffundit celestis
iste radiis marie ... atq(ue)
virtutis. Vnde Cassianus in libro
Collacionu(m) sanctoru(m) patrum.
O q(uam) horrida ... ista o(mn)is
... q(uam) illa dulcis mater
no(n) diffulserit salvatoris.

Simplicius in li(bro) ... q(uo)n(iam)
lux igne semp(er) ... sibi
h(abe)t ... testante plone in
phedone qui ait Ubi lux et ca-
lor ibi ignis ... et ubi
ignis ibi fumus. Cuius racio est
quia ignis celestium orbium me(dia)te

lute defluit in huiusmodi
ut ait phus Sic Julius mater
dei et hominis calore suo perfecit
dulcedinis et amoris vnde jero-
nimus de illustribus viris. Nusquam
maria deuotum sibi inter homines
visitat nisi per immensam dulcedinem
et amorem **Ysidorus** in v° alius
libro ethimologiarum alius visum fuerit
cammata fuit ipsum die et nocte
clare limpido quod videbit vespere
in dei . . . **Comes** or de ipsis
aeris ipse quid per nudum remo-
ra facit corpora immissa Cuius
signum est Nam atheniensis solacies
accendit in lune in tenebris non
lumine sine quo ad nos et simul
ut refert Theofrastus et vapo-
res luce in die potius quam in
nocte Cuius racio est Nam lux
sursum tunc remissa corpora efficit
quod et humiditatis est desiccatiua
ut refert Auicenna. Certa vero supra

De lampade

Theophilus in libro de arcium
lampas signum ob amittam
olei tenebrosa dum in aqua ad
igne de tacta fuit limpide cui
pebit Non enim frangitur vitrum
quod paulatim et successiue
calefiunt fiunt et quod non subito
refrigerat Sic dum mater obculpata
mam tenebrescit anime tunc
igne et tacta deuocionis fe-
uide claritati cui perpebit lumen
et nitore vnde Jeronimus in ser-
mone de illustribus viris illust-
flamme quippe interioris hominis
tota se effanauit mater omnium
salvatoris respice vide publico

Alexander super tercium methe[orum]
Cuius lampadis vitrea plena olei
fulmine tacta fuit continuo in terra
instar olei vna cum oleo delique-
scit Cuius racio est Nam eadem que
et causa quod dum vas vini fulmine
tangit nullum apparet eiusdem dampnum
vestigium sed humor et vide defluit
velud patet et sed quod plumbo mu-
ris in rogum fuit tactum fulmine
instar plumbi fluit Sic maria
fulmine tacta vnde amoris et
iubilus tota per oleat Cuius hominibus
in iubilanti vnde regnatus in gloria
ad regina virgine Tanta suauita-
tem certe mater per interiore mei
ipsius hominem quod prius te summa
dei dulcedine beatitudinis non apta
in aliquem peccatore

De lapide

Equitum in deserto h... primus si
lapis in aqua veniens qui-
er in ipsa efficit et relinquit Nam
spumam gignit strepitum efficit
aqua sursum salire facit reuuluto
desilit Sic maria mater ad
veniens spumam gignit deuocio-
nis anime strepitum efficit et
iubilacionis intime mente sur-
sum salire facit in alta celestis
glorie circulum desilit beatitudine
sempiterne **Palemon** in libro
de signis nature lapidi proiecto
a mathima aeris eadem venit
terra in orsum se apparet et descen-
dit Cuius racio est Nam aer im-
pulsus lapide atque prendens
lapide apparet ipsam terram quidem
sum quando Ciuitas horrendis
tonitruis apud nos perambulat

grandis ventus Sic in nos ad veniente mal. gre tota in occisio ta se appiat mētis nre Theophilus In bo. divisari acrem grandi ignito lapidi et immerso flumine corpus hominum qui submissum fuerat sup natat. Cozato est Ad zizienus valida qz extinctō aqua sursū proiciat de profundo quadam lapis diu ad fundū venit aqua turbida sursū mittit ut asserit Costantinus Sic nre mētis in undā nigre fuit flumine quod nigre latent sursū vergit desideria cordis nri Alexander In tercium methe. lapis ignitus demo qz extinctus in aqua sentidit fetidus efficit et quod dampno agrauatiu

De lumine

Auicebron in libro fontis vite Aliō supueniente lumine quodammodo obumbrat Sic maria que lux et splendor celestis gle sine lune sepe in nobis obumbrat felicitatis affluentiā qz indaque Vnde refulgentius In quarto mitthologiarum lic lux quedam vana lumina seculi sepe in nobis obumbrat et obtenebrat nrā Apiterna In ijo libro nrali lumine candele extinctū fetore efficit vehementem qui et fetor secundum plinium in preantis vtō sepe accidit quem fetu Sic dum macule culpa humana in mente ceciderunt hominibus fetor nigre conscientie miserie et doloris sup-

Sup actus Apostolorum Cum ergo humane obtumbra menti sublatius fetor gehennalis supplicij committitur Apocras sup themenium ploris stelle lucide lune luminari aut solari luce penitus nichil lucet Nā p mortis duorum luminum dum fra fuit lux eius qz limpidius fuit fore apparebit Sic lucide glosa virginis presentie imensitatis eius lune limpiditatis obumbrescunt celestium numinum vniuerse vnde refulgentius in secundo mitthologiarum Tota na obumbra lux et claritatis celestis patet in operatione dum effulserit diuinitatis et celse Themistius In summa naturalium enim lumine solis virtute et luce ignis distrahet vehementer quadmodum ardet et lucet ignis noctis tpe copiosius qz in die vt recitat quesitor Sic nr gre igne nitentis rupit et distrahet pue corruptu qz extinguunt tormentum incendii qz gehennale Vnde hamno sup apocalipsis Annuente siquidem nre gre erga nos quo euanescat penalitatis gehenne atqz miserie sempiterne Plinius In pplenda lumine nalr desiccat humore aquositatis terrenum prinusa Sic et in nobis humore pue corruptie assistatur in hominibus tribulationis excogitari potest in hoc seculo Et no tamen abiget habet nobilis virgo dei Theofrastus in de pte sexta lumine ablinior infert ingeniis

Hamno

sensibus quam humanis Cuius ratio est
Quia in luce virtutis continue foras
perdent vivere Sic oblivionem
nobis infert mors quia omnis tribu-
lacionis et molestie huius vite
Unde Anshelmus in sermone
Tradit oblivioni eterne cuncta
mala hominis ipsa vita nostri omnium
salvatoris teste in de jubilo

De monte Ca.

Q[uoniam] meditator super primum metheo[rorum]
Cum altum nimium montem
quererat ascendere firmum necesse
fecidum suis studeat nervibus
applicare Cuius ratio est Nam
nimia montium sublimitas
aeris debiles spiritus suffocat et
extinguit subtilitate aut in-
mixtura aeris fetor temperatur aliqua-
lis ut asserit Galienus Sic qui
ad mariam ut inveniat operantem
firmum necesse est humilitatis oculo
anteponat Unde Orosius super
Cantica canticorum Accedens quod
ad merita gratie profunda necesse est
ut precedat humilitas mentis
Alfarabius in theorica pla-
netarum Cum divinari voluit
in altis montibus necesse est ut ascen-
dant eminentes Cuius ratio est
Quia subtilitas montium aeris sub-
tilitatem efficit temporis ut recalat
caliditas in th... plonis
Sic qui erat ad sublimitatem cele-
stem oculum interioris fuerunt lu-
minis mentes necesse est ut ad can-
ticum salvatoris Unde Ambrosius
In de virginitate Omnes quippe
virtute contemplacionis homines ipsa sola
in finem contemplabiles et amabiles

mater est Solinus In libro
quem orat Cum in fluvio vitis de-
fert aquam plenum de vallibus
versus montem antequam montem
ascendat tota aqua consumitur
et exalat Sic cuius ratio est
Quia subtilitas siccitatis montium
aeris calorem habet requiere
in de motu in subsequentibus de-
Fontinus In de scriptoribus vivus
Cum in monte moritur rubeus vultu
In valle mortuus pallet totus
Sic in de ... Plinius in spe-
ciali In altis montibus arbores ...
a longinquo parvissima regione te-
nente Placiarius qui ait ...
altos montes ... ibique ca-
daver quievit et exploratur Sic
et nos in materia virginis cedere
... suavitatis atque dulcedinis
sempiterne

De Mann[a]

Tibes in vi^o a... libro Chama
mota in aqua calida ma-
iore ... percipit sentit quam calore
et equine plenius in ... de ...
Galienus In vi^o medi... li-
bro Chamus elevata in altu
... palescit ...
in timore teste in de alt... medi-
cine Alfabitus ... mo-
... ipsas ... et
... teste in
de Eucaristia Johannicius
In de regimine sanitatis Chamus
contractans rubea et fetida ...
... ad vomitum ut frequenter
teste in de confessione Galienus
In ... Chamus
aspecte pressa ratio serpentis

suppositum ipsam sanat de hoc pas
sionis &c Plato in epithimiis
Post cibum frigida minuo hoc
signum est atque indicium sanitatis
Cuius ratio est quia extremitates
corporis post cibum frigide calore
naturalem demonstrat cibo digerendo
occupatum fore

De mensa

Theophilus in libro de arcon
thumulo quidem lota splendorem
quendam ipsa mensa Cuius ratio
est quia humidis quadam tristitie
rubore confert mense recipit plenitudinem
Plateareus libro viii° Can-
delas et linaria apta est
et ydonea mensa media Cuius ratio
est quia in iudicies et macule in-
herent fortius ipsi quadam libri
pollicii seu volumina deputantur
certa sic ad construendum mentes nostras
linaria divina ydonea et apta
fecit mentis nobilis et maria in
Boetius in epistola ad blesilam virginem
Sola tu ydonea es anime gratie
ut lumine mentis nos attendas
beatitudinis sempiterne Frontinus
In de sepulchris primo Cuius mensa
vetus ad ignem posita fuit quidem
magis pinguedine crassitudine
que emittit Cuius ratio est quia
in mensa obtabos pinguedo nobilis
virtuositates spiritualiores que con-
habet que dum igni attendit potius
exstillat quadam in ignitis to-
clatribus crimine et stultitie
Sic domina maria fluenti ap-
plicata anime liquor magis ema-
nat suavitatis atque dulcedinis
sempiterne Unde Richardus

de sancto Victore Optata ro-
tunditate et dulcedine mente
tangit hominis mentis illa dulcis
et nobilis salvatoris

De marmore

Dyar in libro de sigillis
lapidum Marmor politum
naturaliter tactu delectat quanto plus
et planicies marmoris tanto
Sic maria devotione expolita
hominis dulcius allicit et de-
lectat mistico tactu mentis Un-
de Anselmus in de dulcedine anime
Cum devota mentem maria fulgens
gens hominis infinite quodam
sue virtutis solacio letificat et
amoris Plinius in specu-
lo naturali Marmor corpus mar-
morem omni invenitur colore
quo coloratum invenitur cum mi-
nor album nigrum vide et con-
tra Quia in hoc nobilibus ge-
minis quevenit primo Sic ma-
ria marmor in tali preciosa cum
virtutum invenitur quo decorata
Unde Augustinus in epistola ad cu-
thianum Nulla vero virtus que
non in ea clarius sit preciosa nulla
culpa que non sibi extitit
aliena Phylaretus in
textu de naturis morborum Ca-
pitibus sibi applicatis homini
marmor dolore imitat ca-
pitis primo suo Cuius ratio est
quia frigiditate marmor
cum vinum suo frigore non i-
nducit sed extrahit ipsum morbum
Contra morbum .n. sui capud
vino perfundi et cerebrum
marmore tangimus ut assit

Constatinus dicit deuotis sibi
applicantibus mentibus nos Jm
omnem ab ea tollit dolorem et
molestiam huius mundi vnde augustinus
in epistola ad volusianum Augustinus
cum mens marie se per votum
applicauit consensum tota in salute
precat et orauit Theophilus
in libro diuisarum racionum Mar
mor quod gerunt artis statuis
et sepulcris ... in de x°

De medicina

Avicenna in ij° medicinalium
libro dicit Quamuis nulla
medicina saluari potest quum
ad solidum naturam et propriam reduc
ctus fuit si quid in ipso vita
litatis extitit qualis fuit desta
te Galieno qui ait Cum
enim sanare non potest hominem
ad propriam ipsum remittas propriam
naturam Cuius racio est quia acci
dentium in languente et virtute
naturali in quosdam sanitatis spiritus corporis
spes in eo reliqueat ut recuperet
Constatinus dicit peccator nulla
sanabilis virtute consolacione tpa
...e tui ad matrem deuenit ...
salutis et gracie boni ingressa
natura mundi huius molestia et
honore vnde Crisostomus in libro
de illustribus viris Cum a deo
impossibile est virtute forti aliquem
hominem atque gratiam consolacionem ...
accipiet hic perpetuam dulcedinem
se deuote ... reduxerit in mariam
Alphorabius in libro de de

regionem delectat aut et al
leuiat vniusquisque hominem naturalis
quod propria sue solum Cuius racio
est Nam naturalis regio congaudet
homini et homo naturali regioni
Sic mente vniuscuiusque hominis
in mensa sua virtute nostre dextra
et alleuiat saluatoris requirere
in de publo Plinius in spe
nali refluit sanguis de naribus
vnus in calore continuo dum
de longinquis venientes nature
appropinquant patrie atque sole
Nam amicum de sanguine clamat
et ... Aliud de medicina

Galienus in anthidotario
dicit Cum autem medica
na sumatur et post quam supra fuit
motum aliqualis quod necessarium
est et erit Cuius racio Nam
motus disponit hominem naturam
vt medicine sic apcius suscep
pcius ut recipiat Constatinus
dicit antequam et post quam maria
... aduenit hominis motus
est necessarius boni operis et virtutis
vnde Anshelmus in libro de morte
marie sicut dulcia et opera
in nobis suscipitur et recepit
virtuosa requiem in de x° ypoc
in prouistica Quamuis medicina
leuis et dulcis citiens morie
Cuius racio quia significant virtu
tes debilium nimium naturales sic
peccator recepta gracie matrem re
cens morte morie vtique pe
nalitatis atque miserie vnde
Anshelmus Omnis qui mariam
per magnitudinem mentis sue reici
morte ... ipse ta ... corr

spectua mitetur recipe in de ...
Johannicius in de regimine
sanitatis Medicina non sum
nisi poto per intra testante
Constantino ipsum ait poto dispo
sitionem intrinsecam ut medicine
sit aptius susceptiuus Sic
nequaquam hic mitetur dul
te sicatum gloriose virginis non
absque intime dulcedinis et ardore
in alamus in de dulcedine ...
sinistra in mente sumit dul
cis ineffabilis quia mir gracie abs
que intime mentis dulcedine et ardore

De Melle

Plinius in speculo naturali Mel
quidem sui dulcedine o
dore ut sursum ascendat arbo
re perficit ipsum visum Sic ma
ria ob nimiam sui dulcedinem
sursum quidem ad virtute arborem
vnumquemque rapit et perficit peccatore
vnde Orosius super Cantica can
ticorum ob infinitam quidem dul
cedinem mentis gracie mentes sur
sum perficiuntur hominum vniuerse
Galienus in antheodomi
no veti Cuius zenkara mel
li admixta sunt inestimabilis
dulcedo mel suauitatis consurgit
Sic dum deuota anime mun
ad misericordiam gracie ingreditur in tanta
surgit suauitate dulcedinis
intime quantam nec lingua hu
mana nec angelica potest e
narrare vnde Anselmus in
sermone ... maria deuo
tis sibi dat dulcedinem tanta
suauitatem transcendit angelicam
non quemadmodum mentis insi
pidum reddit potum etc

De Mari

Plinius in speculo naturali
Come quod mortuus a sang
uinolentus mari miectus fuit hoc
ipsum ad littora proiecit et re
pellet extremum in de gracia
Sic qui ad mariam mentes ac
cedunt maliuole habet illa non
virgo esse pellet mali gracie que
minuta sordibus se retulit vni
verse vnde Orosius in libro de vi
ta curat ... quippe igni
natorum hominem maria mens
esse recuberat nisi ipse a sua
puritate mentem se conuertat etc
Alphoradius in libro de
secretis regionum Mare quippe mi
nime augeri potest aut minui
quia fontes in se habet com
pletos indeficientes abyssus
Cuius racio est ... fonte et
fluminis maris nequaquam permittit
desiccari aut minui liquor
re et aeris ipsum quod non sinit
excrescere calor solis ut ostendit
Allexander super tercium methe
orum quemadmodum secundum Constantinum
Stagnum equale huius flu
et effluxu nunquam imminuetur
et augmentabitur in eternum Sic
nunquam amplius mentium aut
gracia potest aut minui Illa scilicet
lux ... dei et hominis co
pia se effluens et indeficiens
fons sit omnis gracie et virtutis
vnde Orosius super Cantica
canticorum Ad maiorem mariam

Quia sit deus cui non poterit
virtutis sue plenitudine cor-
dentis nec velit nec possit tamen
efficere alacriorem Constantinus
In libro de naturis liquidorum
Quantumque raptim fluat flu-
vius maritimus appropinquans ad
maximis fluctibus tranquillis
magis erit et quietus cum
iunctus est Unde proxima extat ple-
nior omnis terra Amoena ren-
dat In plano ante terre fun-
tardior omnis fluvius ut asserit
Theofrastus Item ut ait plini-
us aqua appropinquans mari est
profundior et sic tardior Causa
est ut ait philosophus affluentis
aqua obviat et resistit flu-
ctibus quare tardior eius motus
Sic quantumque in morte accel-
erat motus hominis Maria tamen
appropinquans quasi matre et abyssis
divini muneris affluenti retar-
dat preterea ceteris miserie et do-
loris Unde Anshelmus in sermone
Cuiusmodi terra patebat homi-
ni quia beata tu in me illa domini o-
riatur tranquillitas preterea

De Matre

Mesue Johannis in practica
Cum tardo infante in-
cidunt ratio et lacte abundantibus
sunt ipsorum gemitus et clamor
nocturnus mitigatur Sic dum
anima devote imbibit meditationes
passionis mor dolor et gemitus
nocturnus mitigatur universus

Unde Augustinus in Epistola ad
Paulam et Eustochium matrem quasi
devotionem existentem in anima
mala nutrix unde homines sunt ab-
solita premissa Fontinus In
de sepulturis premissis De tortice
interiori tilie funes sunt liga-
mina et zone Sic de matre
mentis facta sunt ligamina quibus
nobis annectitur amor familia-
ritatis cum Domina Unde Ovidius
In sermone ecclesiastico indissolu-
bilique amoris vinculo nostre
nos unit et perpetuat ipsi deo
Regine in de virtute Ysidorus
in hystoriis naturalibus Inter cun-
cta quid dulcior est tilia
gustui speciosior visui mollior
intendenti homini leniorque po-
tenti regine recta in ...

De Nube

Commentator in libro de ipsis
passionibus aeris elongata
at elevata ipsa nube nimium
pluvia non descendit Causa
quia alte nubes sunt frigide et
per quod imbrium tardius dige-
stione ut ait Simplicius Item
alte nubes sunt sicce ut putat
subaquis terre nimium elonga-
te ut refert Alexander Sic e-
longata mente a mente hominis
imber iam non venit intime
dei dulcedinis et amoris
Unde Alanus in de dulcedine amo
Cuiusque meta obtusior a mente
humana elongavit ...

relitus iam nullum solacium
Comentator super ipsis hac re
Nubes opposita soli ob digestionem
virtutis solaris valida multam
aquam contrahit et aquosam redditam
secundum commentatorem Ad solis radium
obumbrescit Sic maria soli
opposita iusticie eius humilitas
obnigrescit aspectu pro quolibet
peccatore unde Bernardus in sermone
Maria sequens pro salute huma-
ni generis quod dulcius eloquescat in
auribus omnium conditoris regine
plenius in de c. Alexander
super tertium metheororum Nubes
rubea in mane ut ymbre fun-
dat rubea autem in vespere ut sereni-
tate instaurat et indicat Ru-
bor autem matutinus ymbrem
serotinus extra serenitatem quod
adesse indicat et denunciat
Cuius ratio tacta est talis dicta
Sic maria in mane penitentis pri-
me rubet ut ymbre stillet ce-
lestis gratie Rubet in vespere mor-
tis ut serenitate ingrediat beatitu-
dinis sempiterne unde Bernardus in
Salve Regina cum in vita nec
in morte homines illa dulcis
nunc abesse potest salvatoris
regine in de maria Themisti-
us in summa naturalium enim Nubes
tempore in yeme albescit in e-
state vero aliqualiter nigrescit
Cuius ratio est quia nubes ye-
males sunt nivee estivales
vero humide aut aquose ut re-
citat commentator Sic maria in ye-
me tribulationis mire nobis
albescit humano lune felicitatis
obtenebrescat aut aliqualiter
in estate unde Eusebius in sermone
Ineffabili quadam luce afficitur
maria lucet membris eius et
virtutis radius quod afficiatur e-
tiam seculi aliqualiter alienus
Solinus in libro [illegible]
Nubes quantacumque extat alta ap-
paret tunc attingere ipsam terram
Cuius ratio tacta est talis de celo
Alexander super tertium metheororum
Ubicumque contingit incendia domo-
rum mox effigiem conclusit que-
dam nubes Cuius ratio tacta
talis in de incendio Sic ubi-
cumque contingit incendia humane
culpe mox adest ut adiuvet
maria unde Elichardus de isto
virtute Impossibile est matrem domini
alicui posse deesse qui affli-
gitur peccatori regine in de c.
Themistius in summa naturalium
enim Ubicumque nubes vaporem
multum attrahunt illuc etiam mul-
tam pluviam transmittit Cuius ratio
est quia vapor principium est ym-
brium atque impressionum quarumlibet
ut asserit Commentator Sic aquo-
cumque hominum maria multum sunt
devotionem amore eisdem et mul-
ta transmittit ymbre suavitatis
atque dulcedinis sempiterne
unde Orosius super Cantica
canticorum anhelantem sequens
ad se hominem totam se transmittit
et tribuit in [illegible] in de maria
Phylaretus de naturis morborum

Contra frenesim et insaniam men-
tium valet multe contemplari
in aquam. Sic et nos contra in-
saniam temeritatis et ignorantie
in aquas marie misericordie ipsam
repletam omnium deitatis pre-
clare unde Ignatius in epistola
ad beatam virginem Iunioris ex tor-
fomnis ut reperi marie repellit
salvatoris requirere in domino Christo.
Themistius in summa naturalium
eciam vniles non solum aquas
et vapores sed et ranas vippas
ut asserit visa sunt hinc inde
aliquotiens descendisse. Cuius
ratio est quia vapores ex pa-
ludibus veniunt et ex stagnis
digestione facta in nubibus virtu-
te solis multo post species aliam
generari ut refert philosophus in meta-
libro. Sic maria non solum iustos
homines sed et ministros quoslibet
recipit peccatores unde Eusebius
in sermone quod ministri sit et pec-
catores omnes nequaquam possunt
marie ineffabilis consolationis
gratie expertes. Recta ut supra.

De nocte

Alexander super tertium metheororum.
Quanto sol in die yema-
li fervencior fuit tanto frigus
noctis gelidus validius apparebit.
Cuius ratio quia calor solis totum
frigus in yeme pertransit extra
terram ut refert Simplicius. Et
sol aerem subtilem in die et
penetrabilem reddit ut frigus
aeris quod descenderit possit
ut asserit quicor. Item calo-
rem diei nocte comitante frigidior
per contrariam consequentem se mu-
tuo qualitate ut asserit Commenta-
tor in 4° methaurorum libro. Sic in-
tenta se minor per devotionem in men-
te hominis tanto post hat vitam
refrigeratur in omni suavitate
solatii et dulcoris. Unde Orige-
nes in rectu ceterarum. Cum sine
quippe festivitatibus marie
sit nobis est maior gratia atque
virtus reguit in de festivitate.
Lentobius. In libro de gy-
ro orbis. Sol in die lucet
super terram de nocte vero infra de-
fert in de exustitia. Plinius
In speculo naturali. Cum sol orit-
ur grandes frigor magis et strepitus
in orientalibus audiuntur. Cuius ratio
quia ortus et occasus solis
pleni sunt fluviis et paludi-
bus atque stagnis quibus dum
fulgor solis subito advenit
fragores strepitus ex gignit
ut asserit Alphorabius. Cum in
de dira regione. Sic cum festi-
vitas aliqua orta fuit gloriose
virginis laudes eius partibus va-
lide in ceteris resonuerunt et post sec-
tam venisse unde Alphorabius
in libro de dira regione cha-
ldeorum omnibus hominibus annis qui-
no fuit tota virtute marie fe-
stivitatibus implicatur. Constantius

In libro de natura liquidorum
Ascendente et sole ascendit
et sanguis in humanis et cor-
poribus universis caput Cuius racio
est quia motus sanguinis sequitur
motus solis ut asserit Avi-
cenna Sic maria per assumpcionem
suam ascendit ad celi solium
quo ascendat et secum corda
hominum universa Unde Dividus
in sermone dampnatione quis
dignus mortis prestatur qui non
se similitatem marie matris gratie
devotione studuerit adoptare

De Nave

Physicus in vi° alium li° Navis
profundius aque immergit-
ur tam in littore quam in profundo
in medio quam aquarum Cuius racio
est quia sicut nubes velum sub
se habens aerem difficilius ad
ymbrem inclinat et reflectitur
Sic navis habens subesse multum
de substancia et subito aqueo
minus quam in medio est de a-
qua ut recitat Avicenna Sic
maria profundius immergitur litto-
re tranquillitatis vite Unde Cy-
prianus in libro de demonstracione
vita eventis quod in tranqui-
litatibus magis quam tumultibus
prope adest mater gratie atque vita
Fontinus in de sep^a^ Unde
velocius fertur navis de aquis
ad littus quam de littore in a-
quas Cuius racio est quia ad lit-
tus est atque atque eorum qui
in aquis fiunt naturaliter attractum

Ut asserit in vi° speculi naturali Sic
maria mater gratie utique quod fertur
ad littus quietis et contemplaci-
onum quam inter aquas in impetum
atque insultu mundanorum Unde
Ambrosius in sermone Maria si-
quidem in virtute pati et tranquilli-
in vehitur quam inter hominum strepi-
tibus etiam aliter elongari

De Nuce

Avicenna in vi° nude libro
Natura nucis est ut morbu-
latitatem in corpore excitat ad pur-
gandum corpus istud Est una inter
tantas tabulas alta tercia virgo
Sic talis natura cuius gloriose vir-
ginis ut ad purgandum conscienciam
excitat devote malum quodlibet
morbi excitat seu languoris
Unde Anshelmus in sermone de
eius quod mali ingerit homini non
cessat peruovere tam dormiente
quam vigilantem mater gratie Plinius
in speculo naturali Sic inter duo
eliciuntur oleum et lac sed
multo et valido quam labore Sic
de maria eliciuntur oleum et lac
omnis gratie sed multo utique virtutis
exercicio et labore Unde Alanus
in de dulcedine anime Omne
quod suavitatis excogitare
possumus a maria devotione
valida extorquemus

Theophilus in li° de arti-
Cantores in nimio sue noctis
tempore sompnolentes delectabiliter
excitat a sopore delectabiliter

cum cantu noctis diuinis cantoribus
vniuersis ut refert plinius in specu
lari. Cum qua raptim fluctus
et muro in medio que est contigu
a nullus unius inundus esse po
tit sine vana. Cuius racio est quia
conmocio in muro est aluitas va
nas pellit et vapores vniuersas
Sic in mente humana marie per
deuocionem amore contigua nul
la loca habet validas versu
cias malignas. Ysamicius
ysagogo in de regimine sanitatis
In estate tempore omni fero omni
mane ut nos perfundat aer fri
gidus corrupgendum tenuem me
ydamus ascendamus. Cuius ra
cio sunt amena refrigeracio
est impulsus aeris in tabulis
et in muris. Sic et nos cotti
die mirum ascendimus gracie ad
refrigerandum in nobis estum carnis
vniuerse.

De Nebula

Alexander super 3m metheororum
Nebula mane perueniens in
primo die tempore matutino videlicet
mane quadmodum nos pretur
pluuia. Cuius racio tacta est supra
Sic in primo iuuentutis floris
et sanitatis tempore maria omni
fideli anime sua magna infi
nita aduenit gracia et virtute
Comestator in libro de ipsis
dicens Nebula quod si ad terram
se reflexerit serenitas perueniet
Si autem sursum tenderit pluuia
prospere erit. Cuius racio est tacta
supra. Sic maria si ob deuocionem
in mente refleret bonum sere
nitatis dum consequatur omnis
Si det sursum dum diuit or
ibus istum uitam gaudii dulcis
Morbifere quod est iam
in corpore nebulam merue
sine ingenio [illegible]
morbiferum [illegible] nebulam
[illegible] spiritalem [illegible] vite
insuper suffulcit in ali
quo sunt affluencie dei
genitricis marie

De oleo sexto

Aristotiles in vi. ad
libro in po
ut quantumcumque frigidum sit in
tensum Oleum non possit aliquam
congellacionis virtutem
in fervore neque decongge
latur. Cuius racio est tacta in
fra talia de x°. Sic imperfecte
nebuli virginis mater dei et
hominum aliorum de fructuositate
illa esse ante in ferre pos
se frigida in etinud In secundo
in epistola ad volusianum. Ecce
sine dolore filium dei genuit
nullam metinud mor
te sua gustabit. Theophi
lus In libro de ar coloreque
picto dum oleum super illuminatum
fuit quantumcumque superemenent
aqua color ipse in debilius perma
nebit. Cuius racio quia oleum
sine sine liquidum non corpus
aqua aliqualis susceptiua
citat constantinus. Sic deor
mente tui maria super

divino inviolabilis aspectui et naliter
conspicua Unde Augustinus in Hexameron
Cum nunc quid est quod dulcorant
mentes hominum dulcore et decore
sicud unquam deficit nectar Con-
stantinus In de septoribus multis
oleum nunquam ad fundum aque pervenit
nisi bullicione pulide ipsa aqua Similiter
racio tanta est Sic maria ut mens
sua dulcedine nequaquam ad profundum
fidelis pervenit nisi mire bullicione
desiderio et amore Unde Crisostomus
in sermone Flevi in igne desiderii
in nequaquam illa mitis nos dulco-
rabitur De Theophilus in
libro de diversis artium Cum oleum
mixtu terre fuit et resine sigilla
tori nigra cunsit facere Contra
illud Tres libre terre unde sextio
quam resine Et limi unde tres sex-
tones quam coloris Cuius racio est Nam
oleum hiradatum reddit terram seu li-
quidam ut ipsarum non sit opus talis fieri
apud ignem Sic maria ut terre
advenerit devocionis resine quam
amoris omnis sigillatio nigra re-
surgit ydonea dei ut homini in-
violabilis unionis Unde Richardus
de Sancto Victore De devocioni quidem
humani applicata unitur domini ipsum
deum celestis devehit homini ho-
minem quoque ipsi reddit cum conditori
Philaretus In tractatu de naturalibus
morborum Corpus mictum oleo
optimum lenius in principio efficitur tan-
to dum defectum oleum fortius indu-
ratur Sic mens humana manifesta
... ... lenior omni suavitate
... tanto sibi se ... ...

duxior in omni bono opere et virtute

De oculo sequitur

Quicumque in anthidotario veteri
Oculus lacrimans in intuens
alium et ipse pertinens lacrimat racione
in talis defluctionis omnis Mesue
Johannes in prima pratica oculus
pullorum curat lacrima medicine in-
cinacione Cum sic effluit ipse
pullus racione in de conpassione et in ea
Johannicius ysagoge in de re-
gimine sanitatis Oculi qui fre-
quenter tanguntur et tractantur
manibus sunt infirmi Cuius racio
tacta est super vel sic Tactus
humanus est venenosus aliquando
et infectus Item sordes sub-
herentes unguibus inficit ipsum
visum ut retractat Constantinus racione
eius de virtute Constantinus In
de septoribus omnis Oculus vivi
applicatus oculo mortui aliqua-
lem unde recipit sanitatem Nec
mirum quidem oculus eius ubi mor-
tui applicatur dum dolore aufert
dentibus vivi racione in dicione
Galienus In tractatu medicine
libro de oculo oculus profundus
perspicacior quidem eminens Cuius racio
Nam omnis oculus profundus sue
virtute et principio vicinior est quam
oculus piniens et erumpens ut in de re.
Damascenus In libro octavo
Oculus magis limpidior est et tal
visus Cuius racio est Corpus visi-
bilem in nigro visu aptior conservatur
ecclesie in de contemplacione
Philosophus in plenitudine
Oculus in calore lacrimat emittit

63

falsam cum frigore aut dulcem
reperiuntur in de amaritudine Unde ratio
cadunt et cum [illegible] vrina fuerit
falsa Constantinus cum de [illegible]
[illegible] oculus in ictu aquo
aut plaga impetu [illegible] in de
ignis [illegible] Unde ratio ta-
lis est talis de amore Aristoteles
in primo animalium libro Primo oculo clau-
so altero limpidius contemplatur quod
in sagittariis videmus factum Unde
ratio est Quia virtus clausi oculi refle-
titur ad apertum reperiuntur in de contemplatione
Theofrastus cum de parte sensitiva
est quod limpidius videamus [illegible]
[illegible] in de [illegible]
Iohannes in [illegible]
[illegible] in [illegible]
aufert caliginem [illegible] Iohannes
in libro [illegible] oculus apertus [illegible]
aqua turbida quae vident [illegible]
[illegible] reperiuntur in de [illegible]

De Ore

Aristoteles in primo animalium libro
ait quod homines anhelitum
calidum frigidumque emittit [illegible]
cum anhelitu calefaciamus ma-
nus et infrigidamus cibum [illegible]
[illegible] in de spiritu sancto Iohannes
[illegible] in de [illegible]
salubris est quod [illegible]
de humano ore [illegible] clauso
[illegible] fiat [illegible]
[illegible] Unde ratio est Quia vapo-
res [illegible] aptum exeunt qui ore clau-
so caput petant [illegible] ubi supra
Iohannes in libro de orga-
nizatione humani corporis dicit quod
et oculus plurimum [illegible] appetit

omnium sedule [illegible] et [illegible]
[illegible] variis [illegible] quod et respi-
rationibus [illegible]

De Odore

Avicenna in primo libro medicinalium
Odor nobilis corruptionem pellit
[illegible] venenosis et inimicus
est [illegible] Sic natura
corruptionem pellit [illegible] veneno
[illegible] malignis
Unde Anshelmus in sermone
Nil terribilius est demonibus
quam [illegible] virtutis Iohannes
in organizatione humani
in corporis odor quod nobilis
[illegible] confortativus est et cor-
[illegible] dei et hominis
confortativus in nobis est omnis
[illegible] et [illegible] Unde [illegible] in
de [illegible]
bono confirmat hominem [illegible]
[illegible] stabilius [illegible]

De Odio

Alpharabius in libro de [illegible]
[illegible] in ortu quod [illegible]
in mane super civitate omnis
stat nebula et vapor Unde ratio
est Quia vapor et aer civita-
tis [illegible]
est spissus et grossus valide
et ob plures ignes [illegible]
[illegible] ob [illegible]
seu anhelitus ut ait [illegible]
in [illegible] nebula aut ex
grosso [illegible] aer [illegible]
asserit Theofrastus Sic in or-
tu [illegible]
[illegible] nebula sive vapor [illegible]

atque iocunditatis intime. Unde
clamamus in de dulcedine aie
semper in mira in suis festivi-
tatibus marie vapor nobis
pretendit consolacio atque virtutis
recipiunt in de consolacione **Fontis**
In de sepcionibus vinusi civitas
sita iuxta aquas maiori semper
solis virtute calore quam hiemis in-
flammatur Cuius racio est Nam
de aquis illa fit refectio ca-
loris hiemis quam solaris ut recitat
Commentator capitulo refert themistius
de nubibus et litoribus in quibus
ob refectionem hiemis maior est
estus Sic dulcis mater gracie inter
aquas quidem nunc tribulacionis
et anguste maiori erga nos
semper attendit pietate Unde
Ieronimus in sermone Sic quidem erga
tribulacionem hominis maiori affectu
zelo attendit pietatis **Plinius**
In speculo naturali Sed civitate Su-
accedimus occurrenta nobis vento
multis strepitus et vociferatio
nec tamen videlicet hominum et pecorum
audimus Cuius racio est Nam
ventus portat in longinquum ve-
hit ut refert Simplicius capitulo de
vocibus corum tamen subiungitur in
mari in longinquo audimus
littore vento videlicet fomite ut ait
Plinius atque tonitruorum quando
longinqua innuunta inter per-
pimus que ad nos venit ipse
venta ut refert archita Sic
attendentibus nobis ad celeste re-
fugium nunc quod nobis vocis
gloria alma resonat laudes
sue Unde Bernardus in de vitu-
peracione Quis ad nunc quod tribu-
lanti refugium nostre pleriumque
ut quemus per nos nequeamus tunc
nos saltem laudis eius tamen in
celestibus audiamus

De pluvia

Conmentator de impressionibus aeris
constante pluvia fumiga-
cio inter dum extra montes
Cuius racio est Unde ut ait philosophus
In frigido et pluvioso aere va-
por calidus clarius aspicitur
et videtur quemadmodum anhelitus in die
in frigore et nunc in calore
Ut recitat Constantinus Sic
ungente tu nobis dulcis ac in-
effabili virgine in deum tota
intra clericus devoto inclitus recte
Constantinus In libro de ma-
lecto refacto imbre inter soper
et corpus melancolia desidia
quod rapit inter caput Cuius racio
Nam imbribus humor humore mo-
vet et attrahit extra corpus quasi
admodum secundum Avicennam Nectres
sorbentes sanguinem calidum proprium
sanguinis inter faciunt effluxum
Item secundum Galienum dentes mor-
tui dolore extrahit dentis dein-
de vivi esse adpuctaz oraso
zie sanguinis emanat de vul-
neribus eciam si homines vexi in de
confessione Sed nunc pluvia tue
adaptabor laudibus o mater cum
Nam pluvia digitur et resolvitur
ex vapore nubium Tu aut dei
in te resolvens filium nectesque
tu tristicia eum angelorum

De petra capitulum

Iohannitius ysagoge in de regimine sanitatis. Unde a cana inter petras repta sunt natura certus est medicinalibus atque herbis medicis asserenda. Verum quod rana aut serpens in lapide ut refert albertus secundum expertum. Item malleo ferreo fracte natum caput quod humanum natum in quadam statua marmorea ut asserit Avicenna. Sic omnes inter marias per devotionem renati sunt libro [illegible] plus vite sanctorum apparebit et. Philaretus in tractatu de natis morborum clarat super petram congulatu calida corpora macilenta consumpta et tenues retatque impinguat cuius signum est. Maria secundum Avicenna. Silices igniti et in lacte capno igniti extincti ethicum et phisicum morbum sanat. Itaque in decreto … Sed nec per petram … celebris digne laudare. Maria sicut mollis aer et aque respectu adamantis scilicet calidis ita vere tue infinite fortitudinis in illa finita elenescit omni conditoris.

De poculo

Avicenna in suo medicinali libro. Signum est quod pre prestantis sanitatis in humano corpore poculum gutta cum aliqua strepitu insilire. Maria et clangentes et salientes fontes tutis sunt bibentibus sanioresque ut testatur Galienus. Scio autem permutum est Maria sanum fore singulis qui potum inducunt hominem dum potus tussi gutturis perstrepitu influit regionem. Sic signum est pretiose sanitatis hanc dulce … ex imbibe. Cum validis laudis suo strepitu et fragore. Unde Hugo de sancto victore. Tota quod hec salus hominis corporis et humane dulcedini nomen marie … laudibus mentes fidelium resonare. Constantinus in suo medicinali libro. Poculum quod dum omnes sanos sitientes ingredit febricitantes aut vehementius validiusque inflamat. Cuius ratio est. Maria interiora febre imsa quanto magis de humore percipiunt tanto plures vapores calidos inter corpus crucuatque emittunt. Quemadmodum refert Avicenna de lapidibus calidis in balneo quibus aqua perfusis frigida calore replent balnea universa. Sic maria iustos refrigerat ab estu seculi. Peccatores vero inflamat amore desiderio eterno. Unde Ambrosius. Item de regimine sanitatis … Maria itaque devotis refrigerationis dat solatia corda que peccatorum accendit. Item universa poculum quod cum panis iniciat cum sapore suo dulcius confua

De prato

Sic ergo maria gratia

Plinius in speculo naturali du-
obus quod temporibus in esta-
te pratum dat fenum vz fructum suum
Sic maria duabus suis festivitatibus
estatis in tempore fructum suum et semper
nobis exhibuit beatitudinis sempiterne
Unde Bernardus in libro de vita ec-
clesiarum Bis enim in yeme bis
occurrit in estate sancta festivitas
gloriose consolatricis utpote nec
asserens yeme caritatis et esta-
te prosperitatis immunis Constantinus
de natura liquidorum Impossibile est
aliquem in mane pratum posse per-
dere qui infundit humiditatem aliquan-
tulum ipso rore Cuius racio est quia ipsum
pratum rore de celo percipit et de-
super ut refert plinius libro xvii capitulo ros
de celo imminet terra tamen prius aliquando
quamvis humiditatem Sic impossibile
devote est aliqua miseria advene-
rit gratie qui rore per ipsam refrigerationis
madeat atque consolationis intuitu
Unde Ambrosius in de Amore
virtutis aliquis homini ad matrem
refugerit gratie qui consolationem repor-
tet iocunditatis atque dulcedinis spiritualis
Solinus in libro ix Cuius
pratum scitum sunt si ymbris impor-
tuni advenerit totum pabulum fenum cor-
rumpit Cuius racio est quia messe
sua diu humiditate quamvis alibi
per yeme efficiuntur insipida cor-
rumpit Quoniam Sic si infinitum
[illegible] nitorie [illegible] ymber
[illegible] voluptatis corpis

fructus eius in nobis attrahit
protinus totius gratie et virtutis

De pomo

Theophilus in bibliloquio
dicit acerbum pomum non
dum maturum sed acidum et a-
marum sunt contractum magis
acius maturescit Testatur So-
linus qui ait Tractus hicavis
inebriat hominis infamius san-
guinibus putrefactum in arboris
seu arbore inferit fructibus
pomi quod est dulcoratum Cuius racio
est quia tactus humanus sua dul-
cedine amaritudine pomi extra-
hit Sic tempore per pomum per eius natu-
ra dulcescit Sic magis contracta homi-
nis maturescit et dulcescit io-
cunditate mira cum salvatoris
Christi in dulcore virtutibus quippe
humanis contra in mensa parat v-
tus marie gratie et amoris tel
in de Plinius in speculo
naturali Pomum quod ad austrum
ad solem quod dependerit rube-
scit citius et dulcescit Nam
Ubi pomum sole magis degerit
et advenit in ea parte rubescat
et suavius dulcorat Ut ait
Solinus Et magis meridianales
et solares fructus et herbe na-
turaliter dulciores Sic felix mater
gratie ad austrum quando se devo-
tionis amore divino rubescat
iocunditate radio et nitore mul-
Anshelmus in libro hen nam

Nescit humana malitia quantum et
quanta infinita matris fuit so-
latia in mente sibi assidua
et devota. **Johannicius** in
de regimine sanitatis post tedio-
sum laborem et post balneum
sitis potus quem ipsi po-
mum unde raro est Unde ut
aut vinum Nil magis sa-
num corrumpit hominem quam subita
infrigidatio post calorem quem-
cumque dant et tedium et pau-
latim pomum quam potus infri-
gidat ipsum corpus. Sic post
balneum mundane tribulationis
et penitentie illa sanctissima dei
mater que nebulis infirmitatis
divinitatis extersa unde Hugo
de sancto victore Dolorosi tribu-
lati et afflicti in hoc seculo
dicit illa dulcis virgo summa
quam et divinitatis est suavitas et
dulcedo. **Ysidorus** in histo-
riis naturalibus Nisi pomum dulce
fuit dentes impedit atque ledit
testante plinio qui ait dolo-
rem et alienationem infert de-
tabus fructus quibus accetosus
Sic nisi maria nobis dulcescat
honus tamen in nobis dentes
impedit sue laudis. **Solinus**
Renato raro alter tanto sita-
ar et altera sole tamen defe-
tant Inferiora vero superioribus
obumbrant Sic ergo altos et
elatos in hoc seculo moris est
benignitatis et mansuetudinis virgo
Unde Prosius super cantica cantico-
rum Supplex et minuti homini tenda ad
mariam matrem Christi. Sequitur de ...

De pinguedine

Philaretus in libro suo de po-
mum radente in se huius tincturam
aliquid tradit tamen versus tra-
de hoc plenius in capitulo de ypo-
Maria virgo ...

Fontinus in de speciebus unius
ebullitione facta in olla ali-
ad posteriore retrorse olle per tem-
pinguedo recipit universa Cum
signum est Unde recto in ollis pi-
guior pinguis efficitur ipse panis
Unde raro est pinguedo aere est
nec minuta quemadmodum ipse aque
Sic virtus hominibus et humano generi
supergredit et excellit his nobilis
in Et Unde Augustinus contra
Faustum Vnde et gratia preter te a dul-
cis dulcium nunquam fuit nec erit no-
bilior creatura tu enim immensum
tu transcenderis universa etc.

Theophilus in libro de rerum
pinguedo aliqua manu Suum
adheserit quantumcumque aquis lota
aut humectata fuit acceptam
nichilominus pinguedinem non dimittit

Johannicius in de organiza-
tione humani corporis Sicut contemplari
vinum et salientem in aquis mi-
nutis confert sanitatem et debi-
libus unius Ideo tamen in defectu
Sic in lumine contemplari virtutes
que virtus valet languidis
mente et corpore spiritum ad salu-
tem beatitudinis sempiterne. Unde
Crisostomus in sermone Cum ma-
trem de medio defectu oculo
et morbo in primis per transi-
tum unius Sequitur de ...

Plinius In speculo naturali In sereno atque tranquillo vespertino piscis salit altius super aquam Cuius racio est Nam in sereno muscarum volatus est assiduus quibus et piscium fuerunt saltus Sic in sereno et tranquillo mortis vespertino Maria pro nobis salit altius [illegible] Unde Amedalus in libro visionum In morte quidem devotis peccatoris hominis Maria [illegible] victor aspectu gloriose [illegible] regine in dei Christo **Vegetius** In de regimine militum Cum piscis mortuus fuit latus aut ventre super natat mox [illegible] in de [illegible] anime **Rhamacius** In de regimine sanitatis Cuius piscis [illegible] miserit [illegible] sufficiencia est de [illegible] In de [illegible] artis [illegible] **Frontinus** In de septroibus [illegible] Mobilis est piscis vini [illegible] de [illegible] vero [illegible] regine in dei Christo **Philaretus** in libro de dietis Spar piscis vini latinus [illegible] caput vel versus caput quam versus caudam caput hiemis futurum Cetera ubi supra etc. Virgo

De potu

Constantinus in libro de naturis amorum Solus quidem potus ebrietatem infert hominibus minime autem cibus Cuius racio est Nam potus vel suptus fuit citius quam cibus per membra et latius se diffundit Item potus subtilior est materia et ideo citius in capite recipit vaporem Sic sola dulcedo [illegible] dulcem illam ebrietatem infert anime non autem cibus [illegible] aut consolationis humane [illegible] [illegible] de sancto [illegible]

Devotio quippe humani infinita quadam dulcedine inebriat et letificat mentem **Johannitius** [illegible] in de regimine sanitatis Cum multum potum et fortem sumimus [illegible] in nobis cessat potius appetitus Cuius racio est Nam secundum Avicenna In materia [illegible] [illegible] quidem cessat superfluitas potionis Sic [illegible] inebriatus sensualiter [illegible] inebriatur devotione [illegible] non est opus de cibo temporalis consolationis mundi Unde Augustinus In libro de verbis domini Anima tribulatione [illegible] que devotione inebriatur de nullo penitus humani mundi solacio indigebit **Rhamacius** in de regimine sanitatis Qui frequenter et ieiunus potum [illegible] sumpserit tunc ad senium devenit tremore capitis manuumque habebit Cuius racio in dei Christo **Potus** frigidus ledit dentes Cuius racio tamen in de devoto **Philaretus** In de naturis morborum periculosum quidem est et in sanum frigidum potum et frigido vasa frigido in tempore bibere Cuius racio Nam frigoris humori complicatus [illegible] [illegible] fuerit [illegible] nature Maria

De pariete Carnis

Philaretus in libro de dietis Sub umbra parietis stratum faciendum est infirmis Cuius racio est Nam aer parieti propinquus est tranquillus atque ab [illegible] [illegible] [illegible] se [illegible] et incorpore

Sic sub matre xpi quiescit homines
morbus obstat tam meritis quam tem-
pus remissus unde Crisostomus
in libro de illustribus viris impo-
ssibile aliqua fore ... hominem mo-
lestiam que non a cunctis solatur
meritibus ad mariam fonti ... ...
tamque noctis dense sunt tenebre
...
...
... in de ... Plinius in
speculo naturali ... cum ...
... se pariete ... ...
... que ... ...
... ... de ...

Theophilus in libro di. ...
... de medulla ...
... ...
... et ... ...
... ...
... ... Solinus
in libro ... ... rana videt
... ...
... ...
... ...
... ...
... ... et splendidum ...
... sit ... ...

De pruina

Plinius in speculo naturali ...
pruina super terram venit ...
frigida frigora ... ...
... et olera ad ... ...
... ... facta est super ...
materia ... ... dum ob-
... ... dulcior
... unde Hugo de sancto
victore ... ... illa ...
... pruina ... sibi devote solaria
tribuit sempiterna Allexander
super tertium methororum pruina
apparente in terre superficies ...
... et fulmina ... ... de recto
non accidunt ... ... est
... pruina ... ...
... ... vapor ... et ...
et ne ... ... flammastant
... ... Commentator Sic glosa ...
te ... apparente ... ...
... ...
... et ... unde Cassianus
in libro collationum sanctorum patrum
... ...
nulla ... que laudis patris et
... ... Plinius in spe-
culo naturali Pruina serpentem seu ranam
pellit dum venit ... terram ...
... est ... ut ait Constantinus
Pruina ... quam dum ... non
... ... venenum ...
Sic maria ... ...
... ... pellit
quoslibet ... ... sequitur

De ponte ...

Pontem in de ... ...
super ponte ... ...
... et pruina ... ... est Nam
frigida et humida evaporatio
... ... aque Sic ...
illa matre ... ... nobis
... ...
Unde Orosius super Cantica can ...
Unde quod ... ... et salutis
... potuit ... non ... ...
... ... unde
Plinius in speculo naturali ...

pontem velocissime currit navis huius ratio est Nam que et eius qui latibus compressa motum velocius quod currit etc Flumen Sic et nos sub ipsa nostre gratie feliciter tendimus quod ad alta beatitudinis sempiterne

Unde Anshelmus In sermone Marie quid virtutibus quid facilius nobis post ethe felicitatis beatitudinis est ingressus etc Et in de dione Plinius In libro ii sibi pontem ipso aptior est atque sere quattuor pro statura huius ratio est Nam aqua lignis lapidibus quod agrua contigua exstat dulcis Sic sub nostre gratie aptior in deo fit captura felicium animarum

Iohannicius Exagoge In de regimine sanitatis Odor pomis odoris virtutem cordis capit et confortat Sic Marie odor et puritas mentis confortat homines commissos Unde Basilius Super cantica cantico est efficatiis plane quod nostre gratie mediatrix recreat mentis nostre Unde Orienes In libro de ritu earum eorum consulenda est pro salute hominis operatur homines per illam inter nunc eius salvatoris Mesue

De pace Iohannis in prima pretiata pa... sale ... atque dolosis ... sive potius dolorum ... cum timorem Et

De pulcritudine sexagesima

Et hic plenius Unde pro sentencia Theophilus In libro dicit Satiatis omni cibalorum vel cibore qui adhuc delectabiliter appeto post ipsum cibum pane

Plinius In speculo naturali pulcritudo et compleentia corpore nat auget etc ad modum illud pro autumni fuit luce auget Et radiud mente nostre Unde Anshelmus In sermone Ubi in quo tenebra ibi Maria lucem effundit Est ubi lux aurea Et ibi lucem copiosiorem radium emittit

Iohannicius In de regimine principum ad Allexandrum Et de mente extima agis aut desidia aut corpe pulchrem necesse est circumspicere aut vultum contemplari Sic ingreniente ancidia aqua a corpore in homo quod complanire mala igne summa in quo stella pulcherrimus decorum

De quiete sexagesima

Theophilus In libro dicit Deum quiete et tranquille reddere in mersum sunt piscis per mersum ipsum reddere Sic in nubibus quiete facta pacifice nostre capit salamini salvatori etc Frontinus

In bungnio (?) diuisat arcum (?) Aethe-
ronte medium usque ad fundum
deorsum penetrat et medium sur-
sum natat. Habet enim plurimum
ignis et levem tortute (?) ignis
corpus (?) vertit (?). Sic maria sursum
passe (?) per nobis demum oculis re-
putat. Unde Anshelmus (?) in sermone
indefesse quod maria ut est
(?) pietatis oculo vivit se pro nobis
offert et statuit ipsi deo. Theo-
philus. In libro diuersarum artium
(?) aut aves que semel
(?) vertit (?) quam (?) prosiliunt
astute (?) (?) uiolare (?)
tribuit (?) in de (?) (?)
Constantinus. In de (?) (?)
(?) in aquis (?) mo-
re (?) (?) videtur esse
inflamatione fulmina (?)
in aquis citius attendit (?) in
(?) in de voluptate

excete (?)

Galienus in primo medicinalium
libro. Tediosa est quies
tutis pueris et insanis (?)
(?) est. Unde valdius (?)
caloris naturalis et acuitatis in
pueris, calore in insanis. Unde
et ligati insani plus insaniunt
et pueri inclusi et fiunt stulti
ut (?) Constantinus. Sic o-
nerosa et tediosa est (?)
tutis pueris freneticis atque
(?) tone. Unde Richardus
de Sancto Victore (?) de (?)

et insani (?) sed (?) et
abierunt (?) in de
ignorantia. Plato in Phedone.
Quies sapientiam (?) confert.
Testatur philosophus in primo physicorum qui ait
anima quiescendo et sedendo fit
prudens. Sic sapientia dei patris ipsa
nobis confert in felicissime
deitatis. Unde Fortunatus in
(?) (?) enim que sapientiam ge-
nuit (?) (?) nobis in (?) que
(?) sunt (?) de ne-
(?) in de (?). Philla-
retus in libro de naturis (?)
(?) quies impinguat corpora
(?) (?) (?) in (?)
et (?) (?) (?)
(?) impinguant ut asserit
Constantinus. Sic quies (?)
(?) (?) pigritudine
quod confert celestis solacium
cum quies (?) pascit (?)
Unde Alanus in de dulcedine
anime. Nil plane deus (?)
potest aut videt dulcius quod
sibi et (?) sit dulcius
et (?) (?) (?) se
infinite clementie fit aspectus.
Johannicius in ysagoge de (?)
(?) (?) corporis (?)
in quiete sedula (?) (?)
et sicut (?) ut frequenter (?)
(?) est. Unde quies et sanitas
nimia calore (?) corpora
(?) (?) ut (?)

Calori aut nali longo suffocat-
sitis cessat et esuries vincitur ut
asserit Constantinus Sic qui min
alterius stat et sedule fame ipi
ming laborat totus ebriatur Unde
Anshelmus in sermone Unus ipe
pe ipm matris assiduus fuit
fame mortis et inopia innumer
inetern degustabit

e Radio
tam

Ut in ipsis splendoribus cernitur ut
solis radium videamus lu-
pidius oculum unum claudimus
et visu maiori ob umbram
Cuius ratio est quod secundum Themi-
stium virtus clausi oculi ad oculum
apertum fundit Item secundum Simpli-
cium visus ob umbratum profunda-
tius contemplatur Sic ut clarius
te cernamus celi radium ad iudicia
nere est uerius claudimus oculum
maiori quod obumbratis bonorum
operum et virtutum Unde Eusebius
in sermone Mentis aciem oculo
cum luculentus maris te inetis
inuisibilis virgo dei Theofra-
stus cum de propriis sensibus solis
uos intuetus radium permutatorum
faciuntur latinaque egemus ut fre-
quens Cuius ratio est quod secundum ma-
teria lux et tollens humidum
solum oculare regiones et naturam
per istum stermutatio ut et pipe et
ellebore quod contingit Sic te intue-
tes lumine eterni luminis dulcibus
iugiter inge vigiliis lacrimis per
immensitate sue infinite dulcedinis

et amoris Unde Jeronimus
in epistola ad paula et eustochium
Si intuitus semel intimum in te
dei defigit vigilie inge tota
vita ista tristem ducit et fle-
bilem donec te presentem videat
caritate Nec dum digne radio
radius tu celorum toleris Nam
sicut tenebra comparata radiis sic
totus splendor celestis luminis
respectu tui ineffabilis claritatis

De Rore Cap

Themistius in Summa na-
turalium etenim ros est ro-
ris et pruine non in die desce-
dere sed in nocte Cuius ratio e
quod diurnus calor a siccitas
aeris inat ipsi rore ut asserit
Commentator Item vapor noctis
grossior est humor in die quam in nocte
ut ait Simplicius Item vapor
aeris in die digit in nocte
aut deorsum destinat ut recitat
Theofrastus Sic et hec ipm
est matris gratie non quidem in die
prosperitatis felicitatis affluencie quam in
tribulationis pruine quam in nocte
Unde Ambrosius in de virginibus
Non enim felicibus et in se confide-
tibus advectus placebit virgo
sed afflictis et tribulatis intelligit
vincens ratione in de mea personis
Cum psalmis In loco ubera te
cadit ignis difficilius et

itedesset. Cuius racio est: Nam
a frigore noctis valide contrahit
frigiditatem humiditate ut recitat Avi-
cenna. Item prudens anima
rori infrigidata quam virtute con-
tulit ut estum solis resistere quod
possit ut refert Avicebron in
libro Fontis vite. Item calidi-
tas infrigidata fuit validius
vehemencius quam frigescit ut as-
serit Galienus. Vapor autem et
spiritus corporis est principium in die
est calidius unde et in nocte
est frigidius vehemencius. Sic ulti-
ma nocte adveniet hominis
interius nec tamen ignis estuabit
eternum supplicium et doloris. Unde
Haymo super Actus apostolorum:
Nobis enim deus ipse fuit tam
quam [illegible] et intus in nobis ignis
infernalis supplicii estuabit ut
ait [illegible]. Cum enim nos tradi-
de illo serenitas erit. Cuius racio
est quia per descensum roris aeris
regio purgatur. Expiacioni
aut aeris serenitas [illegible]
ut refert [illegible]. Sic deus in
fideli adveniet anime [illegible]
felicitatis atque beatitudinis eterne.
Unde Ambrosius in Exameron:
Nam nil aliud quam iocunditas ce-
lestis glorie. Deus hec dulcius in-
[illegible] paruerit [illegible] regnie
in [illegible]. Antonius. In
desperacionibus [illegible]. Cum veste
rore humida fuit nequaquam febri
illa die [illegible] [illegible] [illegible]

Cuius racio est: Nam omnes res
violenta seu ardore illa quibus assuefacta
fuit minus fecit [illegible] venenum
puello veneno nutrite non nocuit
ut in hystoria Alexandri legitur.
Venenum quam arbitratur serpenti nil nocet.
Est autem nos unum de principiis [illegible]
atque [illegible] sese mutuo assuefieri.
Sic enim qui in nocte [illegible]
nulla nocimenta corporis metus quam mole-
stia exhibebit. Unde Orosius super
Cantica canticorum: omnis quippe
[illegible] inter [illegible] expers erit
penalitatis atque formidinis [illegible].

Theophilus in [illegible].
In vase rore pleno rosa aperto
[illegible] florida conservat [illegible]
[illegible] glacies per estate. Cuius
racio tacta est supra. Sic in mente
humana plena [illegible] ro-
[illegible] illa vivebit [illegible]
atque puritatis anime. Unde [illegible]
[illegible] in Xto mithologiarum libro:
In ea mente quam nutria ipsa [illegible]
fulserit rosa venustate perpetue
et eternaliter efflorebit. Unde

Johannicius Ysagoge in de-
creto sanitatis: Cum enim [illegible]
[illegible] bibit dulcedinem [illegible]
mortis exhibebit [illegible]

Alkabicius in libro Fontis vite:
Est quedam celi [illegible] elonga-
cionem in [illegible] non potest [illegible]
regionis [illegible] rore efficit mediate.
Cuius racio est: Nam in rore celesti
affluencia virtutis quam descendit

Ut asserit Commentator et ypocras
super thymeum prolacionis Sic quos de-
saluare non potest per industriam hominum per
matrie saluat uirtus infinita Unde
Cassianus in libro Collacionum sanctorum
patrum Tota salus tam mentis
quam corporis per ineffabilem nobis ma-
trem peruenit saluatoris unde
Frontinus In de sepulturis vniuersi
Cadauera corrupta rore nullatenus
madefiunt Cuius racio est Quia sic-
ca quedam et nitrosa exalacio
terre que aduenit rorem consumit
Sic mentes humane corrupte et fe-
tide per illam dulcem et mitem uirginis
gracie rorem nequaquam percipiant concordi-
tatis atque dulcedinis sempiterne
Unde Clamat in de dulc amore
Chaluole nectis hominis nunquam in-
ctum se illa dulcis mr ingerit
saluatoris restitue in de uirginitate

De Radice ca[pitulum] iij

Galienus in Antidotario viti-
Radix quidem omnis est maio-
ris virtutis et efficacie yeme
quam estate Cuius racio est quia sicut
vigor virtusque radicis estate exer-
cet in folia et in frondes yeme
vero intus manet ut recitat Avi-
cenna medicine libro ij° Sic maio-
ris erga nos virtutis et gracie in
yeme quidem contemnis sive tribu-
lacionis et pene quam in estate
felicitatis affluencie quam inde
Unde Anshelmus in sermone
Tristibus quidem mit et non marie
felicibus pia propter gracia atque virtus

Crisippus super de plantis
Celis Radix humore suum
de sub terraneis trahit et sursum
ramis transmittit arboribus
que et herbis Cuius racio est
Quia humor pluuialis recto sole
et aere desiccatur in arbo-
ribusque aut consumitur in profundita-
te Sic maria deuocionem
de intimis mentium accipit
quam et pro nobis diuinis aspectibus
magis transmittit Unde Grego-
rius super Cantica canticorum Sum in-
finitum Dulceque deuocionum uirga
a nobis quam accipiat dei maria
celo protinus reputat ut asserit
Constantinus Radix die et se-
cure herbis crescit noctu autem
vigorem et humorem recipit et
et resumit Cuius signum est quia
terra subter terram in loco humido
que recondita et humore et a-
quositate subterranea fruitur que
adiungat humorem ut recitat
Avicenna Cuius racio est Nam
fuerit solis radiis desiccatur
humore que euacuatur siccum autem et
vacuum secundum philosophum humoris est
attractiuum de hoc plenius in de t[er]ra

De Rosa formosa

Constantinus in de sepulchris vniuersi
Flos clausus quam diu non
apertus in succo aliquo flore
protinus appellatur regine in domo
Solinus In speculo naturali

dormientibus nobis sub arbo-
re crescent rose Cingzano
est id est tolita crapaud tor-
pi(ri)s pueniens in sopore sic
torpentibus et dormientibus
nobis in laude matris gratie
ipsa in omni mente attestat gra-
tia et virtute unde Anshel-
mus in sermone Ergo accedit
hominis nullam operatur gratiam
nisi domini salvatoris unde
Quintius in descriptione vini si
rosa ad humani anhelitum
folia dimittit Sic maria
ad anhelantem fidelis anime
sue virtutis folia mentem emittit
vomuise unde hugo de sancto
victore Maria siquidem fue-
ri hominis flore transmittit
iusti desiderij et amoris
Plinius in speculo naturali
dicitur in iatris de votaminibus
ipsum sibi appuit mirz de-
intate exercise unde hugo
de sancto victore Maria est
nit iustis flagitiam respi-
rationem transmittit atque dul-
cedine infinita exprime i
de nui Johannes lectus
In libro de naturis morborum
sunt rosam aut rosarum pe-
notras folia malium in
quod morbum sanat vel ...
in sermone

De succo e

Constantinus in libro
de naturis liquidorum

Succus expressus de herba totam
virtute vel maseru extrahit et educit
Cingzano id est de fructu Avicenna vires
herbarum ex humore terre pueniunt et
ex rore descensu et ascensu Succo
aut qui exprimit totus succus
Sic digito dei tu expressus succus
liquor summi vigor omnis gratie to-
tam in te collecti virtutem potencie
efficacie ex divine Unde Ignatius
In epistola ad beatam virginem Tu quidem
civitate dei letificat impetus
celestis fluminis totam in te for-
tie omni potenciam salvatoris et
creatoris Sed non digne succo lau-
dabilis omni gratie Si enim in succo
celi natura et terre machine et
si succus essent tutu herbe adhuc
diffusior esset influens dulcis
infinite Cetera ubi supra

De Stella

Alpherabius in de dra regione
Stella stans alta super nu-
bem aut nebula aut pulchrius
quod lucet Cingzano est Nam
ut dicit Simplicius sunt in opa-
co terra umbrarum et tenebram co-
piosior quod omnis quemadmodum
ignis magis lucet noctis tempore quam
in die ut recitat Theofrastus
Sic lampas syderi tu et can-
dor gle int nebula quod de nocte
anime pulcrior tue virtutis irradi-
as lume et nitore unde Ignatius
in epistola ad eandem virginem
Tu matutinus radius in medio
noctis nebule corporis ...
sume tu te candor tuis ubertas

rutilans eius Regine in diademate

Plato In phedone Stella noctem illuminat lumine dei adiuvat ascensionem causat etheris frigiditatem mundanam temperat Sic virgo

Macrobius super thymeum platonis Stella scintillationes efflammat in circuitu seu circulos et acutas Vnde ut ait philosophus Stellarum sit depingere virgo Cuius ratio Nam aer deficiente lumine stelle turbidat ut recitat Theofrastus Item ab inbecillitate visus hoc accidit regimi ut asserit Gincor Sic virgo tremendos et altos exigit radios qui et angelorum choros terrent et penetrant universos

Alanus in de dulcedine anime Tanto tu tanti luminis polles radiis quod perlimpiditate tue conversationis demum merite ut ferra liquescerent universi Vt digne per stellam laudaberis tu beata virgo Vnde ut dicit auctoris in-

quid stella est densior pars orbis in circulo eius aut totius rotunditate in celo quod per in toto contentu sunt universe celum emi-

perus sed quod influit hoc est mediante sidera per virtute

De Sede

Fuerunt in descriptionibus universi ad sedem quod infimis cultros ad sedendum aciunque spacium in oste eiusque in luce et in terris Cuius ratio est Nam ut est pulvis subtilis in

inferioribus partibus pedum sedium qui ferrum acutum facit aliquantulum tamen Sic ad mariam mentes nostras attrahit animum ut eo ipsum faciliter lucis panem nobis vite perpetue insidiamur Vnde Ambrosius In exameron Item marie proponere pleraque meliore sic exaltetur seipsum ut eo liberius celeste gustemus solarium et dulcedinem

Iohannicius ysagoge in de regimine sanitatis Ad sedem soporam pigrius [illegible] valet et senibus universis Cuius ratio est Nam soporem sedentium ipsum ad aptamentis quiescentissime nutrimentum ut asserit Galienus Sic ad mariam quibus facta anime tutius valet statibus in gradibus Sic fit Vnde Alanus in de dulcedine anime In matre singulariter meite qui quieverunt ab omni malo incolumes et nullus permanebit Cetera ubi supra

De splendore

Aristoteles in libro fortis vite Splendor celi terra et caverna penetrat sed aerem ignem et aquam minime non operatur terram Vnde aque que super firmamento sunt lumine celi inhibent et transmittunt ut ait philosophus Et [illegible] qui est sub terrano orbis lume de se non est lucidus sed lumis transmissionem Item ut ait plato Aer tenebrosus et plenius tenebrosis est speculum

radiorum aut celestium virtutum
et hec regnare in de tempore vel
Vapores super thymene in pluvis
splendor celi videre se scintillas
climati subtiliora videri perfora-
tiorum aeree traxit regionem te-
stente philosopho quam aut splendor
in medium veniens dum quod se
efficit subtilius quam invenit
secum rapit Sic maria splendor
celestis glorie fideli per splendorem
parens anima sursum trahit ad quam
dia beatitudinis sempiterne vnde
Crisostomus in sermone maria
semel per gratiam dum advenit in-
ter secum vite et ipsa matro-
solaris condeduxit Philaretus
in libro de natis morborum Certa
quod languentibus splendor
summope est nocivus eo quod
sicum evidentius fenestras
super languida claudi precipit
Galienus dicendo quod est in
tenebris cautius trahentibus
sanguinem seu minuendum Enigma
est Ita splendor virtutes animales
et sensus extrahit corporum qui
vita eterne debet contra morbum

Aliud de splendore

Quoniam [illegible] de impressionibus
aeris Cuius yris vel arcus
per aera distendi iam nulla in-
tempies dierum illo que notat
nullaque tonitrua tonitruum Enigma
est Ita per yridem digestos vapo-
ris vapores nubium seu pressionis
Sic dum maria fideli predicaret

Nulla amodo intempies erit pena
litatis eterne Unde Anshelmus in
sermone Maria quod et ineti pten-
sa hominis iam nullus timor de
metu eterne miserie et doloris
Fontinus in de scrip. hominis
seu in speculo nali statuam yride
est desiderare fontes Enigma cato est
tangere in celo de voluptate Sic et
et thus est spectatores bene virginis
desperare et eradicare pueri nictis
atque illitate voluptatis Unde Fulgentius
gentius in libro chirothologiatum lo
Maria primum quod in nobis fomi-
tem extinguxit pueri grupie extir
per infundit tore refrigatorius
atque dulcedinis sepulcre Ce v sus

De solitudine

Phylarethus in ceteris de natis
morborum per tussentibus soli-
tudine aqua in via que fluit
bibit rane in alveis ipsorum atque
lacte et vippe ut frequentius ge-
nerant Enigma cato Ita aque so-
litudinis plane sunt geminibus
venenosis Sic dum assiptantibus
mundi est et yre aqua voluptatis
et grupie bibi sepe ipse in-
hitant et vippe suggestionis ve-
surie quam maligne vnde Ewid
in sermone ille peccat dubio possit
in hiatulo de morte quam in ardore
voluptatis et libidinis mater
nominat salvatricis Alphora
bius in libro de dia regum
Cuius ad fines solitudinis
pervenimus grimus cessat venti

Testante plinio qui ait Extremitates solitudinis vento quatitur valide tamen nulla mitior solitudo Cuius racio est eadem que et eius quod ventus minime perturbat civitates quam tempestas regionis inter existentes arbor cum ab arbori quid quiete reddit solitudini et domus domui civitatis Sic et nos dum mente perfundamur interius gratie ventus cessat penitus afflictionis moleste quam inducit Unde Richardus de sancto victore Simplex est qui omnis cessat molestia huius seculi dum quis mente in interius stetit interiori requie in de eo

de somno In de sep bus ymusi Cuius et ad plenum et ad finem solitudinis devenerimus plures ab audiuntur et aliud volucres quam garritus Testante plinio qui ait In speculo naturali convenientes solitudine magis garriunt ipse aves Cuius racio est illa in estivo tempore pratorum et agrorum superficie cibos querunt aves solitudinis ymuise Item profunda solitudine aves perdices volucres quas utique garrientes avicule sunt fugiunt et formidant Sic et nos dum ad plenitudinem pertingerimus interiorem gratie garritus audientur celestis armonie et in anima unde Richardus In epistola ad reginam regine Cuius gustare datur minima gutta in hac vita marie utilis et gratie eidem tamen intra resonat iubilationis atque iocunditatis

iniue

De somno Capitulum

Aristoteles in vi° medicinalium libro Nullum prorsus animal invenire quod careat ipso somno Sic nullum hominem invenire potuit quin materie eius quam virtutis expers et gratie esse possit Johannes In de regimine sanitatis Distillacio aque in pelvi in sopno dulcem et sopnum reddit Sic distillacio facta in mente interna canoris et nobilis maria reddit omnem intrinsecus pectore Plinius In prologo libri quia recreati somno surgimus oscitamus et oscitantes brachia quam extendimus ad alias requie pleni de ce

De sale Capitulum

Fontinus in de scriptis vinis Commissionem sanguinis velocior et perfectior est de tercio primis salis reperies in capitulo de passione Philaretus In textu de naturis morborum Sal solutum in aqua tumorem pedum pellit quemadmodum refert archita Sal piccatum super bufone intus reconditum in olla sub terram quod solutum in aqua tumorem equorum et pecorum mitigat reperies plenius in de subilo Theophilus In libro diversarum artium Chrysos in stagnum sale tacit penitus ipse tamen retinet in se pena et dolore

Alkabitius In theo
rica planetarum Modicum
solis igni in iectum sed et
nos nihil comparatione eius asserit
Bartholomeus in compendio magistri pra
tica Cum nec sol sal mit
titur nec ignis vapor
ignis nullam infert capita
lesionem De hoc quere plus

de Sagitta

Theophilus in libro
de ar Sagitta plu
mata retorserie a ductibus
iacitur in longinquo Cuius
ratio quia etiam pluma acu
leus penetrat sagittam
quam alienas dirigit quod
constat Sic mala plurimis
applicant et pennis volan
tes per denominationem in se ho
minis confestim ictus in sa
lute velut Chynam tener
at in aspectibus divine et in
effabilis presentes Unde Cri
sostomus in sermone adula
ti sursum sibi per denomina
tionem hominis de volant et inde
de telis solum in salute de
voto tuum precatum esse ple
nus Inde consequitur Theo
frastus Inde forte quidam
sunt qui unum claudit oculum

terius quo tendimus iacimus ipsum
telum Cuius ratio est quia dum unus
oculus clauditur omnis virtus oculi
ad alterum restringitur et unitur quadam
fortius ut limpidius videamus
visu manum claudimus et quodammodo
consimilamus Sic et nos dum
oculum ad mundana claudimus melius
pro nobis ictus mittimus divinos respicimus
celos et aspectus unde Eusebius
in sermone Cum videant quod et mo
talibus per oculos dum pro nobis
innotescat ictus pura virgo etc
in dei. Evax In libro
de sigillis lapidum Sagitta in
principio et timor est in fine fin
militudinem arcuum sagittam se
minaliter mittitur facit et motu
de terra usque ad terram Item telum
quod dum excitat ad nictum
videtur quod pergit Item sagit
ta sursum missa moram quadam
in alto facere estimatur Item sa
gitta extracta subito ferrum re
linquit in statua vel in ligno
Item ut sagitta altius feramus
arcum quodammodo altius elevamus

de ferro sequitur

Archita Tharentinus in libro
de crudelibus in natura per formam
quod asperum dentes ledunt sic
vim ut frequentius quedam de
turbo lapis masticatur aut contra
pellat acuitur vel re plus in de illo
Averrois super terciam de anima

Sonus nit gravitatis minorum
temporis et motum duplicat Echo
eum in hunc modum quasi iterum de
sermone **Pontinus** Cum de
septimanis vniuersi dulcis quidam
sonus armonie fecit in ac fan-
tasmata noctis ipse fugit vniuersa
de hoc inde laude diuina plenus
Simplicius Cum hic conuertit
Cum pellectabus ventis fortius
remotius intonat ipse sonus
Ita ventus validus notum est
quod dampno et sonitum inde
Philaretus Cum ritu de transi
Sanitas reddit homini motu la-
bore sudore ac medicamine ali-
quali Cuius ratio est Ita morsum
motus vel labor digerunt sudor
medicaminis expellit quia Sic
materia metri reddit hominis mo-
tu quidem et labore boni operis
sudore quoque et medicamine penitencie
et doloris **Iohannicius** de
organisacione humani corporis Sa-
nitas quidem est leta rubea agi-
lis quoque pigmento tegmine in dextro
Avicenna in primo medicine in
libro Cum simplicis et breuis
inediam fecit multa ipse sanitate
valitudine quoque perhibit Cuius
ratio est Ita duo sunt contra egri-
tudine et languore multiplica-
bilis et multiplicatio necesse
trahit cum digestio admodum
gestu ipsa varietate et plurima
ferculorum **Allexander**
Super terram metheororum inuitre

tore et prima omnes qui desce-
derit sursum trahit an misit
Cuius ratio est Ita de terra exala-
to sicut vapore quoque et nebula
impressionis aetre quasi cau-
sat et quasi vniuersa Sic xpus
salutis humano descendit genus
hic de abysso pietatis mirabilis
gracie ante per impetratorem sur-
sum omni in notum conditori
Unde Cassianus in libro col-
lacionum sanctorum patrum Cunctis
cum salute fuit in hoc seculo
impetratum celesti solio hec
nitens donat et impetrat no-
bilis de virgo regnum in dextro
Albertus in libro fonte vite
Terra pendet in medio aere
cum mediis elementorum orbibus
ut undique quidem structis si-
deribus celestibus suscipiat in-
fluencias et aspectus Cuius
declaracio stat in hoc Ita terram
dispositam velud tympanum an-
pite fore asserit velud semi-
tam aut ptholomeus inquit
Ubi hoc tamen terra in medio pendet
media undique equalis adce-
lestia te quoque undique equaliter
sit sydibus atrica ut refert
Avicenna Sic materia in me-
dio est celestis solis ut angu-
lis in spacium se radii defigunt
undique et reuibant vniuerse
Unde Ignacius in epistola ad bea-
tam virginem Cum te o mi domina radii

Inter cuncta splendores angeli
ci aspectus radios quos suos ia
ciunt ymmissa **Ypocras** super
Thymeum ploniis Circa terram
prima est regio aque atque
aeris remotissima aut ipse
ignis est ordo elementalis
Cuius ratio est Quia conditor
ymmisit ideo terre aqua gim
sunt et aerem ut ipsa terra ig
fere posset vehementer et
rigore Sic maria familia
ris est aque latitudo et aer
contemplacionis anime remo
tissima aut ignis voluptatis
corrupcie quod prave Unde hu
go de sancto victore Vergin
dulcius mi et tristi latina
mentem alienam ante quemius
pravam concupiscencia mentem
Placearius In libro de
terra regionum de profunditate
terre ventus erupit validus
atque fumus Cuius ratio est Quia
aer subtilis interior exterior
foveat aerem foras attrahit
infra venti vapori educit
In cuius signum est obscuritas
et defensum ventus quod erupit
consolacionis anime fumus quasi
devocionis atque iubilacionis inter

De Thezauro

Hidius super librum de gor
dilumis Avicene ubicumque
noctis tempore flamma erupit

super terram ibi metalla fore et the
zaurus noster copiosus Cuius racio est
Quia ubi auri argenti quod metalla
ibi et mixtim sulfurea inveniuntur
ut refert philosophus quod quedam sulfur
sole accensum noctis tempore efflamat
Sic in quocumque homine flamma de
vocionis ascendit ibi et maria
que thezaurus est vite preciose presto
erit Unde Ovidio de vetera
ascendenti anime mea ad est dulcis
mea gracie summus mihi thezaurus
beatitudinis spiritue **Philarctus**
In libro de naturis morborum Com
pertum est quod dum thezaurum ad
absconderet fonti alicui mitti
mitterer mox salsedinem conserte fonti
Cuius ratio Hermete argentum
salsedinem terre sibi attrahit et sui
effectum aqua in tempore argenteo
mox arescit Sic dulcor in fon
tanea dum fontibus te metiri
nigeris amaritudinem inget et
mus de gracie prime et doloris
Pandolphus In libro de
mercatoribus terre prudentes quid
inquisitores mercatorum hoc asse
runt Et dum vene terre in modo
curve se visibiliter thezaurum mox
inveniunt et migrant Cuius racio est
Quod vena vene virtute eduit et
sic metallum maturius pigrius
quod gignit Sic dum sic quis se
terre maris devote perstruunt
thezaurum ipse celeste eternaliter
possidebit Unde haymo super
Actus apostolorum perstrate hinc

Dilectis nectibus maria se adoffert
pectus summa dei opulencia et thesa-
uris scilicet dei condigne thesauri
tu laudabilis divicijs celi ut omnis
divicijs. Vnde sicut terra excitat magis
nichilo sicut maior in infinitum
multis divicijs et thezauris

De talamo sexto

Fiunt namque in descripcionibus mundi
fiunt etiam voces et col-
loquia facta in thalamo naturaliter
dulciora Cuius racio est quia ut
refert philosophus in libro problematum Cubi-
culis nobis super lata respiracionis
sit levior exitus et ingressus sed
et sim incorporate respiracio facta in
thalamo minus elevat ipsum vo-
cem Sic in te virgo pie et thala-
mo eius secreto cum familiaria quod
illa colloquia mentium hominis elo-
quntur minime et resonat dulcius
altissimi conditoris Sed non sic lau-
dabilis famulie dei tu consilium
ipse cum te fecit thalamum gloriosum
tam tali numquam capi nescitur

De turri septimo

Fuimus in descripcionibus mundi
pictores aliqui in turri sex
pentes quamvis percusserunt si non
ledunt Sic pictores in mundi gra-
ciae serpentes quod suggestionibus percusse-
runt dyabolice Sed nullum consen-
sum aut lesionem inferunt menti
tue Vnde hugo de sancto
victore Dives quippe qui men-
tem suam facit in domum illam

Virginea nocturnos sustinebit
incursus a principe infernali etc.
Theophilus in libro de ar-
tibus plumbum super tectum ecclesie tuis
acto aliquanto tempore crevisse
notabiliter Cuius racio tacta est
capitulo de devoto Sic mens
humana devote applicata virgini
gratie in augmentum surgit
felicitatis beatitudinis quam eciam
Vnde hugo de sancto victore
Surgit enim incrementum sui mens
hominis per eam cum mens eius
mea bono opere et virtute

De tecto

Fuimus in descripcionibus
Cuius nocte frigus intempe-
stivum advenit continuo tectum
strepit Sic frigus nobis adve-
nit varie miserie per nobis hec
pia mater gratie auribus persone
pit pietatis clemencie quam divine
Vnde Theophilus in libro de ar-
tibus tectum plumbum habere strepit sepe
Aristoteles in iiii° alium libro
imber tenuis penetrat tectum
novum quam aliquanto seu antiqu-
um de hoc tectorum plerumque in tractatu de natura

De vento

Commentator super tercium me-
theororum dicit quod omnis
flatus est efficacior et forcior super
aquas Cuius racio est Vnde ab
initio ventus qui inbibit im-
petuose valide quam emittit ...

afferit allexander Sic ma
ria super aquas in dampne
tribulationis augustie ref
gantur quod est in omni gra
sua et virtute vnde hugo
in sermone Super nide
hunc extirpandas inscias
totum marie vehitur desi
desiderium et voluntas sue
in deo xpo Plinius In suis
conservationibus vedus quum
flat super ysum nec deorsum
sed collateraliter ita terra
Cuius ratio est sicut avi vtait
auctoris vapor qui sed ve
torum ma sursum vehit ad
e restituit calorem vertens ind
repercutitur et sic ventus
nec sursum vales nec de
orsum ita terra vehit et ft
quicad [illegible] assis erad in div
tk tapilz sunt sat ut hoc
asserere tome ar Sic maria
no sursum inda celsitudis
nec in deorsum sed ine
cotum ferbur omnis instine
et virtutes vn Anshelmus
in sermone nec celsi nec
terrenis mentibus sed vbi
humilis et gettus spiritus ibi
marie vbertas est atque ita
est pventas te laudare q's
possit qui consumere Data est ve
tus celum terre est mole ac cuteret
et emillis suis laus tua que la
tuit elucteret

De Umbra

Sentimus in desiderio vniuse
umbra rore et frondem conser-
uat super terram Cuius ratio est
Nam secundum Galienum frigidum et non
frigida et humida est omnis vm
bra Desitantis aut eius splendor
omnis Sic et tu dulcis in gre
rore in nobis conservas refrigeratonis
atque dulcedinis sempiterne vn
Eusebius in sermone Tu que
nil magis maius in latitudine
est in dei oculis rore nos in-
fundis omnis refrigerii et dulcor
Aristoteles in iiiio [illegible] libro
umbra insignat homo fori-
sens inflamat aut vehe-
lutisens Cuius ratio est Va
repulsio a frigore repulssio
est caloris quodam de igne in
libro refert phs de igne fal
forcas extincto plinius vo
refert in speculo nali atque de
estu atque de accessione febris
Galienus Sic tu pitatilia
celi et terre vmbrositas estu
quod tenuis forcas refrigeras
sinto aut matre amore dei
desiderio est inflamas vn
Augustinus in epistola ad paula
et eustochium pro nimia dul-

qua et inter bibimus amenum in
medio estu et molesta non sentimus
penitus. **Ysidorus.** In de summo
bono. Serpens quidem omnis naturaliter
horret umbram. Cuius racio est. Nam
serpens est frigidissimi veneni
ut asserit Galienus. Quapropter
frigor umbre vehemencius con-
stringit ipse serpens. Sic ut asserit
Constantinus ubi umbra ibi non
ut supra dictum est. Flore aut serpentes
ledi ut asserit ypocras. Sic te-
nebre ut castrorum acies cunctis
hostibus horret humani generis inimicus
sed nec digne sub tua umbra am-
plexus tu laudabis. Umbra non
sit solum cum luce ignis solis
lucatis corporis que. Tu aut abyssus
trisque celi angelis sed intimis
tue ingens omnium conditoris

De Cytra

Theophilus in 6°. de arte
cuius virga per ignem aut cineres
calidos trahitur inter flexibilis ef-
ficitur et in re ... adaptatur
Cuius racio est. Nam calor humorem
ligni aquosum pigwe reddit
quemadmodum asserit Constantinus de cinere
et usto ligno quod in suis extre-
mitatibus aquam stillat. Sic tu
virgultum ... et ...
nori signum mentis dum tu ...
teris flexibiliores erga nos
efficeris pietatis. **Aristoteles**
cuius per virgam verberamus aerem ...
... aeris quidem strepitus

sonitus que insurgit. Cuius racio
est. Nam secundum Themistium ve-
latio et verberatio aere aer
repercutitur in occursum quemadmodum
nobis ... aer vi fieri
perurtus ut ait Theofrastus
Sic dum aeris pietate pre o-
mnium stringimus ... inter ma-
lignus dolor perstrepit et sin-
gultus. **Galienus** in an-
thidotario vetere virgam huius
in ... dentibus tacet
fugiunt et serpentes. Cuius racio
est. Nam secundum Plinium sed nos
dicens horrida et vipperinus
sicud et morsus dentis hu-
mane relicte in cortice ser-
penti naturaliter est inimicus. Et
aut humana corpora serpentes
insiliunt hoc accidit ob dul-
cedine flatus anhelitus que
humani ut asserit Galienus
Sic inter emulata intra
homines serpentes pavent et fu-
giunt infernales. Sed nec sit laus
tua attingi tu virga regni
utrorumque celestis glorie. Si
tot essent lingue angelice
quot virge quot virgulta quot folia ar-
bore ut abyssus et intra lau-
dis tue deerunt infinite ...

De Cimea

Plinius in speculo naturali cimea
quedam dum floret suo
odore bufones fugat atque

vipperas et serpentes Sic ma-
rie odor fugat et pravitas
malignorum actos pellit ver-
suciasque inimicas reprimit
in sua virtute Solinus in
libro iii Vinea terra valles
dulcius redolet quam omnis
Cumque raro est ita aer val-
lium grossius est et spissius
et per quem diutius retinetur
Sic maria inter valles humi-
litatis amene dulcorem quod se
flagrat solatio et amore
Unde ysidorus in hystoriis
Scriptura plurima sicut in ve-
neno strepitu nescio facit quo
quod cadit ablatitudine
et durore foliorum Sic domi-
num uuber latenter mater xpi
advenit strepitu priores va-
lida dum eius auribus inter sus-
mittit Sed non prunica laus
tua attingit omni domini cel-
tarnoribus angelorum angelica
organum quam voces quam vita sunt
folia humane mundi

De vita sequitur

Plinius in speculo naturali
Ecce anno quo inste la-
tte viam ruserint ut rus-
crevint bona atque fertilia
tempora sequuntur Cumque raro tempor
In talo de pietate Sic dum
maria virgo adeunt homines
prospera inter succedunt bona
tempora et etates eorundem et i alicui

Plinius viatores terra viam
dominant ad esse prosperam dum
multa aves pretervisit viam pervo-
lant hinc et inde Cumque raro tu-
rra est super in de terre Sic et
nos prospexit additum celestibus per
prie dum ad mitam mariam transvo-
lando facta fuit inetibus inter ipm
Ysidorus in hystoriis naturalibus
In fluore solis serpentes se in
viam vippe quam prosternunt Sic in
estu humane seculi prostratam et
ob medius mater Sed non sic a sur
landabus tu quae inter scios et
et homines ita inde grossibus sub-
stinet homini tu aut celsitudine
homini altior et quam celi solium sub-
limitatis transcenderis omni angelorum

De vita sequitur

Albertus super librum de vita
et longitudinis et brevitatis
vite duo conservant et mutant
ipsam vitam humidum ut radi-
cale et calidum naturale Sic duo
conservant in nobis vitam gratie
ut contritionis et penitencie atque
calidum caritatis mitie vm
Philaretus in textu de causa
diuturnitas vite sunt illi homines
quam sepe purgant per morbos
sedulos quam languores Et cont-
aut quam raro infirmantur cum inf-
irmati fuerint cicius moriuntur
Sic diuturnam in se sunt inter que

humidum vel contonis siue tollacio-
nibus corrupti fuerit homo vite et c.
Damascenus c. i de organisacione
humanis corporis commenta quod vita
hominis circa mortem attendit et con-
iungit unde visus frangitur os aperitur
et pectus altius solito elevatur
Bernardus plenius in de confessione
Cuius racio est quia deum esse vita
vite fonte et laudativa perfecti-
onem si vita angelorum et homi-
ne laudaret inferius quam laude vive-
mus eternum

De Ungento

Messire Johannes in prima practica
Unguentum omne circa igne
dum applicatum fuerit membra do-
lorosa magis transilit maioremque
virtutis efficaciam ostendit Cuius ra-
cio est quia ad ignem corporum aptius est
ungentum quam per quemcumque magis suscep-
tiuum ut testatur Galienus medi-
calium libro vi Sic moraliter quod
ad ignem devocionis homines ma-
iorem se ostendit effectum siue gracie
et virtutis Unde Crisostomus
in 3 more c. in fervore sequendi
homines tota complet nunc domini sal-
uatoris Avicenna c. vi me-
dicinalium libro Manus que contra-
ctandas unguentum aliquod
nobile impinguate fuit diffi-
cile quod postea defecerit pigue-
dine qualitique attribuit frinis
lotione Cuius racio est quia aque
cum illa est pinguedinis seu
aliqualiter susceptiua nisi fre-
quentis fuit talefacta ut testatur
Avicenna Manus que contracta
das unguentum sic moraliter fi-
delium qui semel marie fuit
suppliciter solacium numquam ipsam
deserere amplius potest mo-
ne unde refulgebitur in libro
anthropologie libro Omnis qui
semel sanitatis degustet ma-
trix gracie numquam ipse se avertere
poterit solacio et dulciore et c.
Messire Johannes in prima
practica Unguentum expediens
factum in maio existendum est
virtutis efficacie et virtutis Cuius
racio est quia in hora faciendi
sui gracia vigorosior est et
amor omnis herbe Ut testa-
tur Avicenna Conficta aut hora
faciendis medicinas est maius
ut asserit Constantinus Sic maria
est quesita in maio invenitur
et prosperitatis hominis infinite
consolacionis est gracie et virtutis

De Vestimento

Philaretus in textu de causi-
s dam in inepte est vincunt
languentis homini vestimento et
amicto pro operiri Cuius racio
est quia sudor sudere extrahitur
sudor vel vestibus arterique
adheserit Ut asserit Galienus
sudoris aut egestibus pre-
sidet omnis emorbis Ut asserit

Valicinus Judorus ant
egrestibus pscidi animus
morbi ut asserit Con
stantinus Sed et hec gemma
est optima ad salutem omnium
hominum . vestimenta quod de isto
et amicto corporis precium
piteret quicquid obtegere et pu-
re unde Cyprianus in epistola
ad beatam virginem cum hoc
est per isto salus omnium hominum
vestiat innocentie se egregie
matre et exequie in de virtute

Fontinus [illegible] de scripturis
Theraunus [illegible] argen-
tum spiritus emittit frige-
dos [illegible] et vincit [illegible]
[illegible] ut asserit Ga-
lienus Sic argentea atque
virgo castitatis virginalis
munditie hanc in nos re-
novat et restituat vestre
mentis gratie obtusa gratia
amisimus [illegible] mentis nostre
unde Ambrosius [illegible] de
virginitate Sic enim nunc
ad est gratie [illegible] illa
effulserit castitas mentis
nostre require in de virginitate

Gemme in libro de sigillis
lapidum ymbre quidam et
pulvere [illegible] ab [illegible]
et [illegible] vestimenta [illegible]
[illegible] tacta est super [illegible] mala
ymbre [illegible] pulvere quam cu-
piditatis et avaritie in [illegible]
[illegible] erga nos ab [illegible]

gratia et virtute Unde Cris
in sermone [illegible] voluptuose [illegible]
homini [illegible] ad est [illegible]
[illegible] Cetera vide supra

De umbra

Theofrastus in de [illegible]
Statibus nobis in umbra
limpidior extat visus com
[illegible] est [illegible] in [illegible] limi-
pidius videamus [illegible]
ob umbraculum Sic statibus
nobis in umbra [illegible] visus [illegible]
[illegible] limpidior anime Unde
Alanus in de [illegible] anime
[illegible] quippe qui in umbra
[illegible] attentius stetit [illegible]
[illegible] super [illegible] clarius limpidius
quam videlicet **Sidonius** [illegible]
de summo bono [illegible] quod
[illegible] horrent umbra [illegible]
[illegible] est [illegible] frigidis-
simum venenum ut asserit [illegible]
umbra [illegible] et ipsa frigida est
Ut testatur Constantinus [illegible]
situ [illegible] ad venenis opposito
facit ipsum magis Sic mala
[illegible] horrat
et pavet principes infernales
Unde Eusebius in sermone
Nil tam horrendum est demo-
nibus quam marie gratia atque
virtutis require in de virtute

Commentator super librum
de impressionibus aeris umbra
[illegible] et [illegible]
super terram [illegible] est

Nam ut ait philosophus dum frigus
umbre frigore tactus advenit
in frigus magis validum consistit
flores autem et poma frigore con-
servantur ut recitat Commentator
Sic marie fideli conservat amo-
rem et spiritualia refrigeracionis atque
dulcedinis sempiterne Unde
Bernardus in sermone Remedium
consolacionis estimari potest
hec dulcis iam devocio sibi
anime influit et infundit Philosophus
in problematibus umbra corpus
infrigidat forinsecus inflamat
autem intrinsecus vehementer Commenta-
tor racio est quia umbra cum sit
frigide qualitatis foras que
crescens refrigerat hominem ad inte-
riora autem reflectit revelatur quem
calore ut recitat Commentator
Sic maria estu carnis refrigerat
mentem vero interius celesti amore
desiderio que inflamat Unde
Ambrosius super Cantica Canticorum
Maria quidem foras carnis ex-
tinguens opera infinita scintillas
parat amoris et dulcedinis
que affluenta Plinius in specu-
lo naturali destruit vinum in vi-
neis ipsa umbra Sic maria
vinum luxurie in hominibus [illegible]
Unde Ignacius in epistola ad
beatam virginem per eam natura
incarnatis quod est divina essencia
in nobis carnis extinguitur vicia
Philosophus in libro problematum

Maiorem umbram in nobis
in nocte a luna quam in die
a sole Commentator racio est Nam
luna sole inferior est plane-
ta retinere plus in terra de vigore
Philaretus in libro de
naturis morborum quod per umbram
noctis tempore sanantur phisici
per umbram autem alii minus
sanantur etici [illegible] Sic ethi-
ci qui corpore deficiunt ethici
et etica qui corpore expalle-
scunt per mariam tuti a cunctis
molestiis tam mentis quam corporis
convalescunt

De vite

Plinius in speculo naturali
Est autem ea que in ma-
ne que in sero virtute habet
solaris luminis fructiferior omnis
[illegible] Sic dulcis iam gracie
in mane quidem et sero a nobis
solem sumens devocionis ac
fructiferior omni erga nos
efficitur pietate Unde Ambrosius
super Cantica canticorum Maria
sibi electa devocionis huius
racio in ipsa relucet luce sue
in mente ac ineffabilis claritate
Theophilus In libro de ar-
boribus occultata et tecta per
yeme a frigore vigorem suum
retinet in estate regine plena
in celo de caritate Plinius
in speculo naturali Omnes arbores
humores intra se sumunt et retinent

Vitis aut antequam floreat vel postquam fuerat guttas quasdam egit et deplorat. Sic omnes sancti gratias sumunt divini muneris vitiata aut gratias effluunt universis. Unde Bernardus super Iohannis prima mater inquit ego o vitis vitem aut vero se novit etc. ergo ipsa pro omnia quia etc.

De vase

Theophilus in libro de arte in primo tractatu extractum de vase reinfunditur potius deinceps meliore reddit. Sic quam marie acceptum gratiarum actione refuderit beneficia profecto ipse eius de pietatis plura efficit potiora. Constantinus Cuius vas impletum fuit vini perit. Cuius ratio est quia subingreditur enim aer quam vinum est condemnando corruptiva de hoc dicit regine plenius in de tempore.

Constantinus In de simplicibus. Vinis si modo non habetur unde vas impleat lapides immittat et in summum continuo ipse liquor elevatur regina in de voluptate.

Theophilus In libro de arte vase vacuo natans super aquas quemadmodum in lagenis vacuis et vesicis. Sic in maria virgine que est vas omnis gratie supernatans omnis tribulationis et molestie huius vite. Unde Crisostomus In sermone

Gratitudinis devotionem hominis tota se intra exhibuit salvatoris.

Constantinus In libro de naturis rerum liquidorum. Tempore tonitrui nisi cellarii fenestra clausa fuerint vinum quod in ipsa fuerit recondita omne perit. Cuius ratio est supra in de constantia.

Sic nisi maria intus mente ab ingressibus vanitatis clausa fuit inter tota virtus sine liquor in ea totus eius in mense gratie inacuoniesit.

Constantinus Unde si aves garrulas fenestre appendimus et dulcius garriunt aves ille. Sic et nos mentis appendamus garritum nostre gratie extunc dulcius resonabunt in auribus pietatis divine. Unde Constantinus in simplicibus In plateis que intra stetit per fenestras conspiceret quemadmodum enim enim nunc videamus. Sic presentialiter nobis per maria pietatis suspiciat oculo clementie etiam non advitamus eius nobis fieri gratias in hoc mundo.

Philaretus In arte de causis claudendo in sero fenestra ad aerem ne super languente homines aer serotinus ingressum habeat aliquale aer in sero nocivus intus et vaporibus exalationibus corruptus. Unde vero

Bartholomeus in 1° medicinali libro. Summa in brachiis accidit

medicina mundo contra morborum est
cum extractiua Sic maria que est
summa medicina et salus anime
que et a nobis omnem molestiam
extrahit huius vite Iohannes
in de organizacione humani
corporis brachium articulatum est
in sursum mori et capiti non at
in deorsum nisi per accidens sed
pedi sequitur in de virtute Philosophus
in libro [illegible] Sub brachiis
tactus titillationes fiunt homi
atque pueri plures risus Simi
liter tamen capitulo de corpore
Fontinus in de [illegible] vnius
nisi cum sigillo humectatum
fuit ceram nullatenus sigilla
bit sigillatim cum sigillandi
potius ipsa adhereret cera Sic
mater omnis gratie nisi lac
rimis ipsa mentem humectet deuo
tionis et penitentie sigillum non
relinquit caritatis exterius Unde
Origenes super cantica canticorum
maria quidem nisi lacrima intra
deuotionis hominis inuenit sue
non relinquet vestigium inessa
bilis pietatis Domus

De vino

Theophilus in libro de arte
Cumque fex ad fundum
venerit vinum primum et cla
rescit Sic cum feculenta
mens hominis intra se vinum
sibi clarescit gaudio sanitatis
atque dulcedinis sempiterne

Unde Alanus in de dulcedine anime
maria mens attingens homi
num erit plena solacio et in
immensa dulcedinis et virtutis
Phylaretus in tractatu de [illegible]
lapis proiectus in aqua cum
ad fundum non venit aquam
motis turbidam sursum mittat Simi
liter est nam aqua quamquam lapis ca
dens depulerat motis sordibus
supernata Sic ad matrem gratie
cum fugit mens hominis a
qua sursum mittit vere penitentie
et doloris Unde Guido
in sermone Cui ut ad matrem
matrem gratie se dederit quem
enim necesse est se muniat con
digna pena et dolore Fontinus
in de septem [illegible] vnius Oleum
sine aqua ad fundum vasis
deuenit tamen aqua non mi
nus sed potius enatabit
Sic mens humana que sine
aqua carnalis dulcedinis
fuit ad mariam que fundus
est fons est gratie [illegible] per
venit in aqua penitentie [illegible]
[illegible] virtute celestialiter ena
tabit Unde Terencius in libro
de ritu celi Necesse est
plerumque omnem voluptuo
sum et mundum hominem
terra fore matris consolacio
nis [illegible] septem [illegible] in de
Albertus in libro fontis
vite [illegible] in aquis plena

est piscibus · fecundus in terra
Plenus est lapidibus · fecundus
igneus radiis atque splendo-
ribus plenus. Hec plura in dictis

De vase

Theophilus in biulogius
diversificat artem. Vas in-
tum aut si aptum fuit vinum
capit. Cuius racio est quia dum
vas impletum fuit ventus a-
er subingrediens attraccierit
quod vinum facit ut asserit Con-
stantinus. Sic dum cor huma-
num vacuum a gracia et aptum
medicamento est ingressum erga
nos inde deperit gracia ma-
tris etc. Unde Fortunatus in
Miscell. Nunc namque siquid
et mundanis vocibus male
subtrahitur tollitur ex gracia
atque virtus. Constantinus
in libro de natura liquorum
Vinum quod dum saltum ex
ciphum fecit nobile efficitur
dulcius ex crescit. Nam
dum salit aktioni patet
excellencia vini. Cuius racio
Nam vinum vigorose pinguedinis
et fortes vince virtutes habens
spiritus quasdam guttulas sunt
minutissimus infert saltus
Sic dum mentis magno saltu
mentis extra seipsam fertur
abonum sua sibi veniet et in-
tra uberior apparebit

Unde Orosius super Cantica
canticorum. Per devotionem quippe
extra seipsam saliens mens
in matrem gracie et creatorem
et ex infinito iocundatur sola-
cio et dulcore. Theophilus
In biulogius diversificat artem
tradita itaque aque mixta
vino vetustius est omne vinum
Cuius racio est quia aqua vini
acredine et pinguedine vincit
et temperat in dulcore. Cuius
signum est frigidum quando gla-
ciem vino imponimus tempesta-
tem. Item frigiditate aquarum
frigidius efficitur ipsum vinum
Sic dulcis mater gracie
aquis quod per mixta nostre
devotionis et lacrime tenerior
nobis in manebit gracia et
dulcore. Unde Richardus
in sermone Nil plane dulcius
in hac vita estimari potest
quam dum mater etc. dulciter
devotis sibi lacrimis innotescat
Constantinus In de sep...
Nobile quippe vinum de alto
cantri saltu deorsum fundi-
tur in ciphum. Cuius racio est
quia dum vinum deorsum pau-
latim sursum fuit grossas
viscositates penitus exalabit
quemadmodum dum aqua calida
de scutella in scutellam

diffusa segregatis sunt cionibus e-
vaporate calore refrigescit. Et
de alto celestis soli in salutem
hominis hec nobilis virtus missa
est. Unde Eusebius in sermone
Tota virtus celestis glorie per te
solam intus venit nec tamen vi-
ni quo quis vilius lavit
putrosi non permittit. Item fumus
infectus cum vitello sine albumine
albo sapore confert calorem
claritate quam agaton ipse venit

De vultu sec.

Polemo in libro de signis na-
turarum. Cunctas animi pas-
siones humanam impetus in se
raptas reputat aspicientibus
ipse vultus. In vultu enim contem-
plamur iram invidiam tristiciam
leticiam mitem desidiam universa
tempus minore hominem sapiam
desiderium et amore. Magis raro
est ira sine deo. Galienus
Dagimis est humane facile no-
bilis facies. Sic cuncte passio-
nes et molestias humanam gentis
hec dulcis mater sibi mitte sive
fortis visitat pietatis. Hinc Cass.
in sermone de illustri virgine
Cervagio cum quis nostras miserias no-
stras feras maria miserias aspi-
cit alienas recipere misericordia
Solinus in libro de cunctis
quid albus facies humana est

terribilis ut leonis. Sic terribi-
mater dei et hominis inde tra-
rosius malignis principibus
universis. Unde Tundalus in
libro visionum. Demones a deo
nullis cruciant suppliciis quam
dum nominari audiunt nomen
salvatoris. Hec usque de vultu
sufficiant. Insuper Augustinus
in libro de virginitate. Si vi-
deris fratrem tuum ad portam
esurientem non panis non lacrimas
provocaveris te hominem esse
unde Seneca ad Lucillum cum
successore pro pietate tu non succur-
reris accidit. Augustinus in epistola
ad Paulam et Eustochium. Quid
est misericordia nisi aliene miserie
quedam in corde nostro compassio
qua utique si possimus sub-
venire compellimur. Ambrosius
in de dignitate. Duo sunt nota-
bilia homo et peccator. Ama
peccator corripe quam homo miserere
unde ut asserit psalmista
Corripiet me iustus etc.
Gregorius in registro
Qui vult corrigere iacentem
debet inclinari. Sic frater
tuus vel amicus tuus vel
uxor tua que in sinu tuo
dormit depurare voluit veri-
tatem sicut manus tua super
eos et effundes sanguinem
eorum. Augustinus in epistola

ad paulam et Eustochium Quum
homo iuste occidit lex eum occidit
et non tu ... eum Deus admo
nisi ... xxx^mo Malefitiis
malefitiis non parantur vine sup
...m fuga bonis nocet qui ma
lis ... fuga ... ptulit pos
sibilis p malitia malorum corum iusta
est Dei. Ysidorus in sinum bo
... petit ...
... de te virgo sermo
sima pulcerima ... inferiores
Si solem ... splendi
dior ... candidior ...
cinnamomum et balsamum ... omnes
species aromaticas odore tuo
precellis quia pulcritudo tibi adeo
concessa sunt non solum hominibus
sed etiam angelis admirandam

Bernhardus In sermone cha
ra si attendis diligenter sin
gulas virtutes invenies in ea
singulares que videbantur esse
communes. Hec enim puritatem an
gelorum fidem patriarcharum spiritum
prophetarum zelum apostolorum ...
confessorum prudentiam virginum

Ambrosius In de virginitate
Si omnia membra nostra verterentur
in linguas laudem atque gloriam
virgine nullus eam quo ad ple
num laudare possit altior enim
est celo profundior abysso Quam
enim omnis creatura non capit ipsum

que in utero gestavit Ieronimus
In epistola fidelibus in scripto si
linguis hominum loquar et angelorum
caritatem autem non habeam nihil
enim digne vel proprie de te ac
perfectius virginis nostra gloria minus
... loqui poto que vere in lau
dibus eius non invenit ... que di
cens organum modulandi et
... sublimitatem inge
nium. Bernhardus in sermone
... quia Domina benignissima
est et amas nos amore in
... quos etiam filius tuus
sima dilectione dilexit. Idem
... sit quotiens
ita vidit ad miserie ... virtus
ad ... divitatem egredit. Item
... notum si vis ... de te ...
... filius ... audiet
pater filium. Item ad idem Sec
... habes ... ad Deum
habes enim ante patrem filium
ante filium matrem filius ostendit
patri latus et vulnera mater
ostendit filio pectus et ubera nulla
potest ibi esse repulsa ubi tot
concurrunt caritatis insignia Item
... accessum ad filium
o benedicta inventrix gratie
mater salutis nutrix vite per
suscipiat nos qui per te datus est
nobis. Bernhardus in sermone
... in te oculi

omnis creature gratia inte et per te
mater beatissima omnipotentis dei
quicquid corruerat reparavit unde
Ambrosius in de virginitate
O femina mirabilis singularis et
singulariter mirabilis per quam ele-
menta renovantur infirma re-
mediantur homines sanantur an-
geli redintegrantur. Idem. O femina
plena et super plena gratia de
cuius pulchritudine humidam terre
sa refunnisset omnis creatura.
Idem verbo loquitur Domina beneficia
tua omni mundo et misericordia peno-
trat. Celos superant plenitudine
eius gratie tue et qui in inferio
erant sepulta liberata sunt et
que super celum sunt se gaudent
restaurata. Richardus in Simone
Crimis lotus est in fine que non
exclaudat in nune. Augustinus
in epistola ad paulam et eustochium
maius miraculum est de conso-
lationis peccatore convertere quam creature
mortuam suscitare. Item facilius
fuit deo celum et terram facere quam
unum peccatorem confestim convertere
Item fecit te sine te non iusti-
ficavit te sine te. De vitro

Constantinus in libro de naturis
Alexandri vitrum aliquo
nobili liquore plenum solaribus
in mane est radiis exponendum
... tangere infra celo de
gratia et de ... unde

Theofrastus dicit in de pre-
scientia Incognitum colorem fuit
vitrum tale et idem quod per vitrum
inspectum apparebit de v super te.
Item Ad hunc modum metheria sermo-
nem adduc secundum modum auctoritatum
doctorum sanctorum scilicet Jeronimi
Gregorii Augustini et Ambro-
sii reliquorum doctorum in hoc
opusculo compilate utiliores et
magis attentive predicantibus
sermones tradent. Unde Augustinus
in epistola ad paulam et eusto-
chium O homo vas sapiencie ymagi-
go divinitatis ut quid te subi-
cis tuo creatori. Ambrosius in
libro virginitatis Paupertate emitur
regnum. dolore gaudium labore
requies ignominia gloria. morte
vita. Seneca ad Lucillum Si-
cut primam agere desideras quam
petere nequeas te non relin-
querunt peccata nec tu illa. Ri-
chardus in Simone Uelius an-
cane vitium quam postea emada-
re commissum. ac animadversione
peccator parciat. ac denus in morte
non sit incertus finis. qui demum
puniet non sunt incerta unde dei
gracia distincto. Ambrosius in
de virginitate Item de sacerdotibus
dicit O veneranda sacerdotum
dignitas si digne et sacerdo-
tabiliter incentes ut quorum ma-
nibus velud in utero virginis fi-
lius dei incarnatur. et per vos

Pater et filius et spiritus sanctus
incarnantur operatur. Super est tamen
insignum privilegium. Celum stupet
terra miratur angelica celsitudo
veneratur. Crisostomus de uno confessore
memento deus ipse qui presidet
in celo in manibus vestris existat
et sacrificio. Ieronimus in registro
De hanc dignitatem deus contu-
lit sacerdotibus quod patet quia est pre-
rogativa quoad scilicet origo sacerdota-
lis pretulit eos regibus et princi-
pibus et omnibus hominibus ymo ut
altius loquar pretulit eos an-
gelis tronis et dominationibus archan-
gelis. Bernardus in sermone de
venerabilium celsitudo manuum
de felix excelsitudo. De vere indi-
gnum ubi prima sumus ingratur
ubi dicitur tractat Ambrosius in de
virginitate. O tu indigne sacerdos
ne amplius influere desine.
Cyprianus. Cum nec ledit vulnus
tunc peccati quam vulnus latrocinii.
Si sacerdotes sint vas concupiscentie et
libidinis. Iuxta filium virginis
statuet ydolum altari et cum
perficit verba canonis exspirabit
tunc in facie salvatoris. Augustinus
in epistola ad paulam et eustochium.
Thomas pro medicum deus non pati-
tur in mundo quam a sacerdotibus carentibus
scientia et bona vita. Crisostomus
in sermone. Turpissimum est

manum deo dedicatam sacro-
sancto chrismate consecratam pudendis mu-
lierum ingerere et post hoc sacratissimum
corpus domini pollutis manibus
tractare. Bernardus in sermone
contra faustum. Cum sacerdos sit
creator sui creatoris. Nunquid est ut
minus sepe a suo creatore pu-
niatur. Iohannes Crisostomus. Sicut reliquie
requiescunt in sancta ecclesia
sic corpus domini in pectore
[illegible] sacerdotis. Ambrosius in de
dignitate. Elegi et preelegi
sacerdotem michi condignum man-
sionis habitaculum. Tamquam
in vase vitreo sicut enim vitrum
sit de vili materia tamen splendet
super aurum et argentum. Sic
humilis sacerdos. Sic sit pretor
sepluret regibus tamen et principibus
est etiam dignior eum creatura.
Augustinus in epistola ad paulam et eu-
stochium. [illegible] impossibile
est. Basilius. Cum sacerdos sit creator
sui creatoris ipsum dampnare
inconveniens est. Ambrosius in de
virginitate. O sacerdos attende
dignitatem propriam quia maiorem
tibi deus contulit graciam
quam angelis vel sue genitrici.
Nota quod duo sunt in sacerdo-
te scilicet vita et officium. Vita
ut vivat honeste et caste.
Officium ei dicit ipse actus sacer[illegible]

Unde si bonus prodest sibi si ma-
lus nocet sibi ipsi et non michi
Exemplum huius si per inuitum dif-
forme vel deforme rex munera
mittat illa munera per incom-
tem non priuat sua bonitate Sic
et sacramentum Crisi enim michi
nocet qui me lauat si sit niger
aut albus vel sit medicus vel
pulcher aut pallidus Non igitur
sacerdos me mundat si est in-
mundus quia non sua vita sed
officio me mundat Augustinus
in epistola ad paulam et Eustochium
Ve vobis pastoribus qui comedunt
sangwinem populi mei hoc est qui vi-
ctimas suas sumentes et pro eis
non orantes hostias comedentes
et non corripientes Crima ubi
morituros homines audiunt in gau-
dentes patres vas ad predam quasi
corui Ezechiel in prophetis de
pastoribus israel qui pascunt semet-
ipsos et non gregem lac bibunt la-
nis operiuntur et quod crassum
est manducant quod confractum
non reparant Bernhardus in sermone
Malum est igitur in temporalibus
peius in spiritualibus pessimum in
peccatis Bernhardus item in sermone
Cogitatio quantumcumque sit viciosa
animo consensu vel delectatio non
sequatur non est peccatum mortale in
nulla tamen peccato huius sola enim
cogitatione homo mereri potest fieri

dum temptatur a spiritibus et resistit
Augustinus in epistola ad paulam et Eustochium
Vita michi nunc nisi peccatum quod qui
non habet dimicans est dimittens esse
si de mis nichil Jeronimus Grego-
rius in registro Vita quibus magis
apprimitur hominum fauore tanto ma-
gis a fauore dei elongatur Gregorius
in registro Dum falsa gloria [illegible]
invalescat exterius perficit miseria
interius invalescit Item addit
Vnumquodque manus corporis vacua est
munere dum arca cordis ple-
na est voluptate Unde dicitur
voluntas est exhibitio corporis
Jeronimus de illustribus viris plus
timende sunt amatorum insidie
quam inimicorum insidie Augustinus
in epistola ad paulam et Eustochium
Deum non diligit qui primum
sedit Vita septem verba
in cruce protulit primum pater
ignosce illis quia nesciunt quid
faciunt Secundum hodie mecum
eris in paradiso Tercium mu-
lier ecce filius tuus Quartum
sicio Quintum heli Sextum in
manus tuas domine commendo etc.
Septimum consummatum est primum
Jeronimus iniurias dimittere per
secundum petentes exaudire per tercium
parentes honorare per quartum
salute mea desiderare per quintum
ad deum in necessitatibus clamare
per sextum auxilium a deo petere

Et septimum vitam debito fine
consummat. Richardus in sermone
demonum est malas suggestio-
nes ingerere homini aut non con-
sentire illa quociens resistimus
diabolum superamus angelos leti-
ficamus deum honoramus Au-
gustinus in de virginitate deus est
natura et pietas est ut salvet per
clemencia quos non potest salvare
iusticia confitentes in de esp lib
primus prosperitas parit securita-
tem securitas negligenciam negli-
gencia contemptum contemptus inobe-
dienciam Jeronimus in libro de
illustribus viris Augustinus per super-
biam cecidit de paradiso trinitatis
homo per gulam de paradiso vo-
luptatis Judas de familia sal-
vatoris Gregorius in registro ma-
gnum est durare transitoria petiturus
perpetuis pericia et dum ff hu-
debitorem Ysidorus in hystoriis
naturalibus Nobilis est thezaurus
sciencia qui quanto plus distribu-
itur tanto magis suscipit in-
crementum Ysidorus in hystoriis
naturalibus Ebrietas destruit memo-
riam dissipat sensum confundit
intellectum provocat libidinem
implicat linguam sanguinem corrum-
pit visum obtendit viscera
humectat cerebrum et membra
debilitat mentem impedit cor-
pus maculat obruit ner-
vos inficit aurium obtundit
Stulta reserat Caveamus facere
peccatores aut quo fugiemus ipse
enim nos reconciliet deo inimica
matre quis placabit matrem irato
filio Unde si ambo sunt offensi
estis nonne et ambo clementes
erunt fugiat ergo reus iusti dei
ad piam matrem refugiat reus of-
fensa matre ad pium filium ingerat
se reus utriusque reus inter utrum-
que iniciet se inter pium filium et
piam matrem Augustinus paradisus
est locus amenissimus in parte
orientali constitutus longo terre
maris tractus a nostro emisperio
secretus dispositus aera globum
ad lunarem pertingens Augustinus
In terra hostili dulcius est recor-
dari patrie Certe ista ad sa-
nitatem difficile pervenimus qui a
egrotare nescimus Seneca ad
intellectum humana natura modica est
certa sed consuetudo multa adde-
dit et voluptas plurima compellat
Johannitius ysagoge Occultat
se dives ut ardencius queratur
quesitus cum gaudio invenitur
inventus cum solicitudine teneatur
Tenetur non dimittatur Ysidorus
frustra deum deprecari sibi gravat
qui recolere negligit Ysido-
rus in hystoriis naturalibus
Noli assiduus esse cum iracundo

homine ne distans semitas eius
et sumas scandalum anime tue.
Castitas bona est castitas coniugalis
melior est continentia vidualis
optima est perseverantia virginalis
Gregorius ad magnam iusticiam iudi-
cantis pertinet ut illi numquam care-
ant supplicio qui in hac vita
numquam voluerunt carere peccato Gregorius
sine labore certo minimo non datur
palma victorie ysidorus ibi est
mors sine morte finis
sine fine defectus sine defectu
quia ibi semper vivit et finis semper
incipit et defectus deficere nescit
Bernhardus egregius orator gemi-
navit impugnationem vitiorum Nam
cum oramus cum deo loquimur cum vero
legimus deus nobis loquitur
ysidorus ille qui nos pios vo-
cat non dubium est quod conversis
clementer ignoscat Iohannes Crisostomus
deus inpium expellit cum magno
dolore peccatores dampnare Nam
qui violenter cogit aliquem peccare
quam diues cupit saluare Crisostomus
deus gaudet non de suo lucro
sed de nostra salute non de sua in-
iuria sed de nostra perditione contristatur
Gregorius petri vitam ligando
et solvendo tenet qui totum re-
genit sanctis moribus et fide ob-
tinet ysidorus melior est
subiectum fieri quam electa liber-
tas agnoscens scelerum esse
esse plurimum plebis ut non dum

Cleros grece sors vel he-
reditas latine propterea dicti sunt
clerici quia de sorte sunt domini
vel parte domini habent ysidorus
Peccata que insipientibus levia
sunt perfectis viris gravia deputantur
ysidorus omne peccatum per primam
recipit voluntas sanitate vir-
tutis aut si labitur nullatenus
reparatur Gregorius Angelus sua ma-
litia decidit homines vero alie
prostravit Gregorius Quanto sis
prelatione celsior tanto pietate
sis humilior Si unius virtutis de-
struere meditantur et alia negli-
gantur inanis labor est Leo
papa Nullum in eis reperies iusti-
tie vestigium in quibus est ava-
ritie habitaculum Seneca ad
lucillum Nichil tam mortiferum
ingeniis quam luxuria Augustinus peni-
tens semper doleat et de dolore
gaudeat. Penitentia dicitur quasi
punitio eo quod ipse homo punit
in se penitendo in se quod malo
admisit peccando Bernhardus In parvam
mortem de domestica vita. In-
amis est penitentia quam consequitur
continuat culpa Augustinus O penitentia
que peccata deo inspirante remit-
tis paradysum reseras contritum
sanas. animum tristem exhilaras
iram de intuitu revocas fidu-
ciam reformas gratiam fundan-
tiore refundis Crisostomus

Sicud impossibile est ut ignis in
flamma in aqua ita impossibile
est compunctionis vigore in de
liciis huius seculi Item Dicit Meter
nius deserit que se in peccatis
manere agnoscit Cassianus Nichil
eo fortius a quo dyabolus vin
citur nichil imbecillius quam in
carne superatur Gregorius Nulla
est castitatis certius que non
concedat suavitas mentis
Isidorus in de summo bono Femi
ninum spiritum quod in veste re
pletione tribuat refrenatur Nec enim
reputanda est abstinentia ubi
fuerit ventris saturitas subse
cuta · ad primam festinaciones
mortiferos sirenarum tamquam
surda debemus aure pertransire
Gregorius Verbum dei audiens
signum dei predestinacionis eterne
Gregorius in pastoralibus Qui
verbum dei audit et non facit
gladio quo se defendere de
buit occidit Item Ieronimus
incipit qui verba medici
audire contempnit Eusebius
Chelius de ignobili nobilem
nasci quam de nobili ignobilem
contemptibilem generari Ambrosius
In de virginitate Quanto magis
sacris eloquiis intendimus
tanto magis dyaboli insidi
as superamus Augustinus de moribus

homo non imponit finem operi
nec deus imponit tamen remis
sionem Richardus Superbia
est appetitus proprie excellencie
Que dividitur in vanam et
eciam superbiam in contumeliam et
vanitatem Idem in sermone
Si cuncta eterna predicta reci
pent in hoc seculo tunc locum
divina medicina non haberent Item
Si de misterio offenditur in tribus
deus in celo Crisostomus in ser
mone Fuit sine pudore fecundo
sine gravamine gaudium sine dolo
re puerpera ibi portat stella so
lem palmes vitem Virgo for
tem filia patrem factura factore
fuit mater nec prius filia plus
fuit quam parte superior contento minor

De valle

Iohannicius ysagoge in de
regimine sanitatis Sana est
quod habitatio in valle eminentibus
montibus hinc et inde circum
data est Vel ad aer qui motus
est turpissimior contra obstanti
bus montibus ventorum ad val
les immiscetur de causa Ut
asserit Galenus Item aer
subtilis minimum est in montibus
in vallibus autem temperatus

Alpetragius in libro de terra
regionum Prestancior nempe
in monte talis residentia quam

in valle Cuius signum est Nam
alti montes subtiles sunt quam
valles ut refert plinius Vnde quod
in alto monte diutinior est quam
in valle ut ait phus Et etiam
aer vallium grossior quam montium
ut ait constantinus de tempore in de vo
Avicenna in vi° medicinalium
libro Cuiusque mons est altus et
vallis profunda respectu montis
Cum autem diluuium aut ymbrium
irrigatio venit confestim val-
lis profundior et mons vero altior
apparebit quemadmodum secundum phum ita
motum essentialis est tumor
terre accidentalis aut profunditas
concauitates que vallose Sic quemadmodum
quo ab eterno sunt maria et cavern-
na in aspectu eius affuit terra
aut plenitudine mentis mons
magis apparuit et claruit ciuitates
creatur sunt Hec usque de valle dicta
sufficiant ad presens

De cristo Ca[pitulum]

Xpc preceptis deus et perfectus
homo est Nec dicendum est xrm
no esse aliquid secundum quod homo corpus
ordinauit apostolos qui dicunt
hec facite in mea commemoratione
Cetera require in capitulo de cristo

De ymbre

Plinius in speculo naturali
ymber maiores stellas
in mittit aque quam terre Cuius
Ratio est Nam aqua aquam
copiosius attrahit ut ignis
ignem terra terram aer aerem ut
refert Calcidius in thymeo pla[tonis]
Sic maria maiores immittit
stellas sue virtutis et gratie intra
aquas prime creationis quam in terra
cupidinis concupiscentie quam prime vir-
ginitatis in sermon infinitas quas
magis tribuit quam fecunda natiue
... inestimabilis atque virtus
Solinus in libro iii ymber
pisces in fundum pellit Cuius
ratio est Quia ymber strepitum
facit validum inter aquam quo
quidem strepitu abiguntur pisces
Sic ymber pisces pellit in
fundum Sic maria demones in
abyssum vnde Tundalus
in libro visionum pellit cum
demones a nobis in domi-
nut abyssum sui supplicii et tor-
menti Boetius in de ... lib
vniuersi ymber nauem retardat
in motu motu per et defluxu
Cuius ratio est Quia descendens lib
guttas pluuie inter aquam aliquam
quemadmodum sursum salit tot saltus
faciens quot gutte fuerint
pluuiales totius ... im-
peditur aque et per quos in suis
fluctibus et motibus ipsa nauis
Sic defluxum usque ad yma
mortis preseruat maria sua

impedit et restringit in mensa g(ra)
et p(ar)te vn(de) Anshelmus in s(er)mone
Defluentes siquidem meatus humori-
nas ad yma supplicium ipsa susten-
tat et reseruat sola nu(n)c h(ec) C(ur)a
regnum in de morte Constantinus
in libro de natis liquidorum
Ymber cerebrum auget manibus
Spar in piscibus in spectibus
ip(s)e venenum Cuius declaratio p(ro)bat
infra Sic p(er) mediam bone q(ue)
sunt cogitationes homini quas et
p(ro)ferie(n)z [illegible] sum bonum designi
quemt augustinus vn(de) Augu(stinus)
in s(er)mone Cum(que) enim homo
cogitatur aut agimus h(ec) ipsum
totum nobis marie donat gra(tia)
atque virtus Alexander .
Sup(er) tertium methoorum ymber
fiunt ranas de orsum de nubi-
um regione sepe n(on) in nubi-
bus de vaporibus quedam gran-
ranunculi que et ymbre de-
cidunt sup(er) terram Sic maria
ranas suggestionis diabolice
a inst(r)orum pellit et eunt regio-
ne vnde Ambrosius in de v(ir)-
ginitate Ubi enim solum marie
nomine motibus intonuerit
homini nullus aliqualiter marie
potuerit spiritum malignum
Commentator in libro de im-
pressionibus aeris ymb(er) arcum
celestem iridem dissoluit.

Dum enim resiliunt ymbris facta
fuit distensio [illegible] nec desistit
Sic arcum contra nos extensum
ire domini ipsa sola dissoluit et
repressit nu(n)c h(ec) Unde Chocaus
in epistola ad regina(m) virginem
hec ipse tibi o mater domini
arcus ut iratus contra nos domini
placatis et reconciliet toti mundo
Regnum in de misericordia et
Philaretus in libro de na(tura)l(ium)
morborum Anteq(ua)m ymber adve-
niat desiccant fontes quodam-
modo atque in parte stagna flu-
ta et paludes Cuius ratio est
Illa instante ymbre p(ro)pter fluunt
aque Sic anteq(ua)m maria
meti adveniat homines fon-
tes necesse est ut desiccentur
prave atque illicite voluptates
Unde Orosius sup(er) Cantica can(ticorum)
In invocatione siquidem nominis
gratie nulla plane in nobis re-
maneat cupiscentia nostre
Constantinus in li(bro) de natural(ibus)
liquidorum Ymber fumigatorum
eluit extra motes cuius ratio
tacta est sup(ra) in de iubilo
Sic hec dulcis mater gratie
fumigatorum devotionis de men-
tibus eluit mentis nostre Unde
Alanus in de dulcedine amoris
Ineffabilem dulcedine devoto

mente resoluit hominis ipa dulcis
et mitis mater omnium saluatoris
Allexander super terciam metheo-
ror. Ad hoc ut veniat ymber
hominis vapor necesse est et nebu-
la descendat Unde ratio est
Nam materiale principium roris
roris et pluuie sunt nebule et
vapores Sic et ut ratia menti
adveniat hominis necesse est sursum
actum desiderii et amoris vi-
Cassiodorus super psalmum De-
venienti quando in nobis matre
gratie orat in sursum tota
deuotio mentis nostre Hec
usque de ymbre dicta sufficie-
ant Et sic est finis 2ⁱ libri
huius Arteie

Et sic est finis de altitudine mundi dicta egregia cotidianus

Genera ad studium

Omnis stultia laborat fastidio
sui Ideo Rex dicat hoc dum
d' sapiente consultus c 8
Credimus c dicit omnis sapiens
sumet et explicat vita c 9
Studia tua te clarum et nobilem
efficiunt Numquam vestrum placere multo
nam quando sentio pluribus non probat
quod probat pluribus ego nescio c xx
Ideo est vir fortis et strenuus qui
labores fugit perorabis morem
ipsi nascunt c xxi
Dies mortis primus dies noctis
etatis antiquus antiquus aliquem
annis sic tu sermit c xxiii
Bona orationis parit gaudium
spectaculum et scandalum c xxvij
Non est formosa cuius crux lau-
datur aut brachium sed tota cuius dum
sa facies admiracionis singulis
partibus absulit Auxilium vnius
hoc facit c xxxiij
Amicicia sic perdest amor aliquorum
noua c xxxiiij
Omnibus utique amicus studium bonum
est c xxxv
Disputaciones per partem eorum an-
diente ipso et ipsis sententiam hec
quia bonum ipsum est Complin
nec sunt hec dicat sit c xxxvij
A rebus differendum c studium ad
vita xxxix
Nulla placendi cura est in ipso
rano reposuit c liij
Nulla est sine dificultate sed
ubi ad ea imitacionem autem hec
eterna sit in sublimo volutas
multum vere bonum formas deum
mutans in visante et hic comprehendere
c lviij
Corpora nostra rapiuntur flumini in
more lxij c
Exempla rerum eorum dey hoc
quas ipse ydeas appellat i
mortales immutabiles et infa-
tigabiles Sic in mundo deus sed
sed optimum sed i hoc autem c lxvi
Quanto et tasa vir magnus sit
cum sit est deformis sicut is
corpusculo formosus cum at-
magnus c lxvij
Iudice magis vim autem et alio
primoribus vultus sic discredere c lxxviij
Nulla sine deo mens bona c lxxiij
Velut sit vera bona quod solida
sempiterna sed quod non cadere nec
decrescere nec minui potest c lxxv
Distinendum vitas exemplis lxxxv c

Aurea Cathena

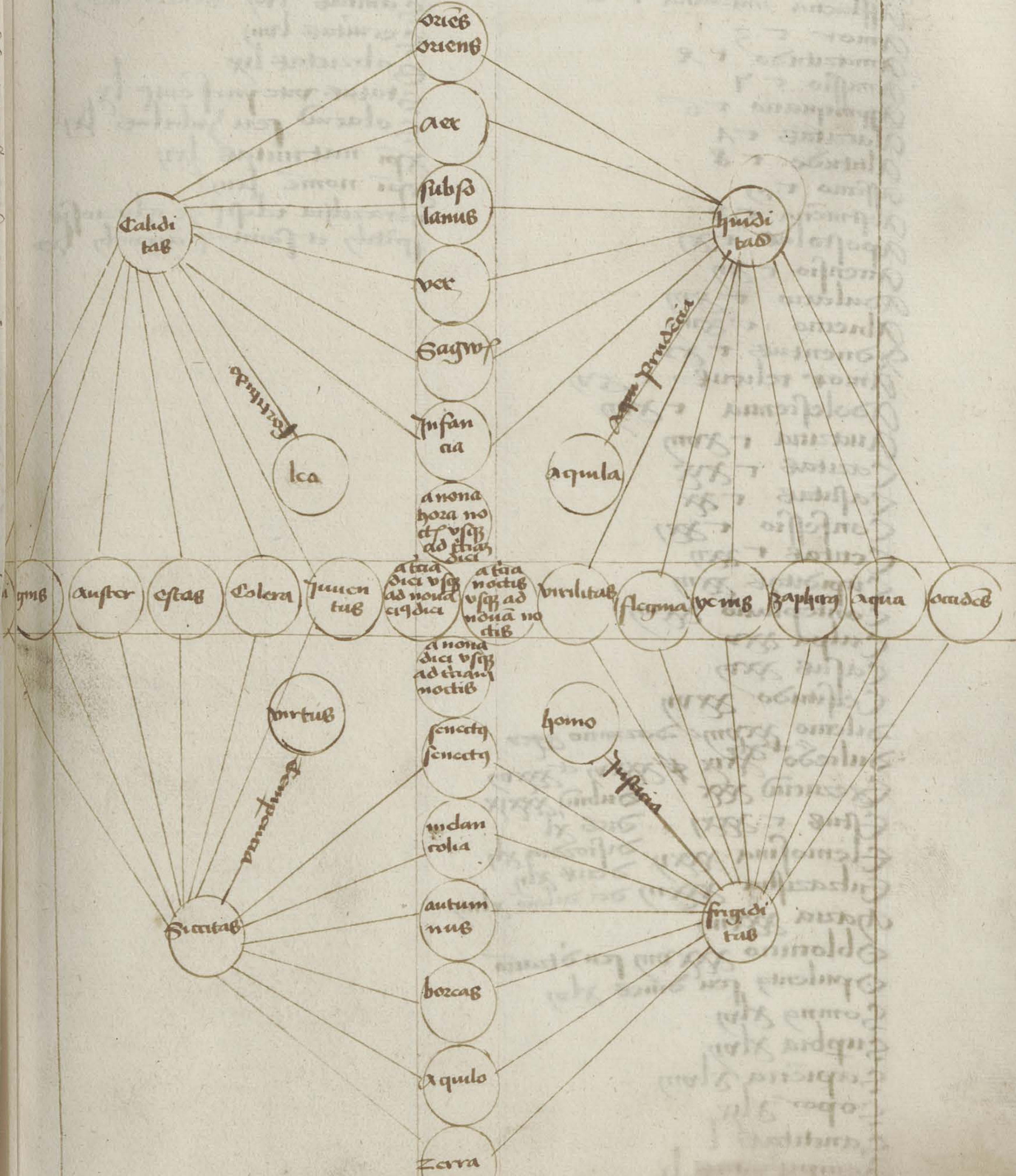

Registrum sequentis Summe

Nisi ab yron fonte
Notte in celaoni
Interstitias aeris
est sempiternum
frigus et sempiterna tene
bra Est quidem sempiternum
frigus eo quod ibi aer subti
lis valde sit et per consequens
calor intantum subtili aer tempe
ricato aer conservari non
possit Ait enim Avicenna
ignem non esse calidum nisi
in materia disposita spis
sa et densa Est autem ibi
sempiterna tenebra quia
radii solares et lunares
atque scintillaciones celestes
refracte a terra ad predictum
locum propter nimiam distanciam
venire non possit Est igitur
in superiori interstitio aeree
regionis sempiternum frigus
sempiterna nebula Per hec
per altius superstitium aeris
tor in altitudine mundane
glorie sublimatum intelligitur
Vita sicut in superiori seu altio
ri regione ipsius aeris Non
fuerint impressiones ut ostendit
Avicenna libro suo primo de
diluviis Sic in mente per de
modum in corde alto seu in
mundane glorie altitudine sublima
to nequaquam fuerint impressiones
dulcedinis spiritualis que divi
ne infusiones celestis ymbris
et gracie Est sic in superiori inter
stitio aeree regionis dicta atque
tedii habitacio esse spirituum
malignorum ut asserit Augustinus

xxv° De civitate dei et super ysidoro
Capitulo xvi° Sic persona in
altitudinis gradu sublimato per
omnium demonum esse compla
citatio Sic igitur patet quod pal
cius insuper interstitium aeris tor
elatum in altitudine mundane
celsitudinis designatur Et tunc
aplicetur sic Mundo igitur altitudine
mundane glorie sublimato con
sempiternum frigus quo ad dei
et proximi dilectionem sed et sempi
terna tenebra et hec quantum
ad dei et sui ipsius cognitionem
Nec per omnem modum in principio
dictum est quod in aliqua maliciori
dictum est quod aeris Plinius in
interstitio [illegible] libro xxxv° aves
spiritualis multum in altum volan
tes [illegible] volatum
cuius racio est quia secundum
commentatorem in viii° physicorum motus
motu succedente velocior sit
et magis intendit Sic mox
patebit infra Sic autem con
posito Sed tunc per aves [illegible]
nes homines describuntur [illegible]
sicut animi [illegible] et vo
lare [illegible] et oblectari re
[illegible] in temporibus [illegible]
in ystoriis naturalibus Sic et
ipsi homines volare debent ad
celestia [illegible] communia se
[illegible] adiuvantes et
[illegible] bonis persuasionibus exhortantes
et singulariter aspirare Debent ad ce
lestis amenitate [illegible] celeste
[illegible] Sed tunc quid applicetur sic homines
igitur in altitudine contemplacionis
divine et in celsitudine glorie
et tollentes [illegible] quod erat
ad primam festinando et sacra
monita frequentando more
[illegible] [illegible] voluntarium

Ambrosius in exameron libro

Cerum hyrundo ipse tempesta
tis et tonitrui. Alterius voluit
Cuius racio tangetur infra. Capitulo
de coniectione. Secundum tunc per hyrun
dinem describitur ipse homo. Tunc
quia sicut hyrundo scalmine fumo
moritur suffocata. Testante
plinio in libro de animalibus et di
cete. Nos estibus et fumis per
bas homines hyrundines et mo
lestant. Sic per omnem modum
provocissime quod moritur ipse
homo fumo avaricie concu
piscencie atque cecitate. Sicut
tunc quia sicut hyrundo alas hu
mectat ut sic plenius ad here
at et scalmus et consequenter
nidum construat quemadmod
um plinius libro x refert. Sic ho
quisque lacrima contricionis hu
mectat alas sue pure oracio
ut eo scalmus in se nidum
construat divine inhabitacio
nis. Tunc quia sicut oculi i
rundinis eruti cum invenerint
pristinum morem renascuntur
hirundini vero senescenti hoc
non contingit. Ut recitat

Ysidorus in hystoria naturali. Sic

per omnem modum oculi mentis
eruti per peccatum ipsi homini cum
ad graciam inveniens est a vetu
state peccati renascentur per colla
cionem muneris divini. Est
tamen peccato hoc in peccato cum in peccato
senectute et abicientes fuerit
ethic quod raro difficulter
contingit. Sic igitur patet quod
per hyrundinem intelligitur ipse homo.
Et tunc applicatur sic homo igitur
per tribulacionis miserie quam ad
ipse validius sustollit in altitudine
cognicionis divine et tamen
provenit ad celsitudinem in prin
cipio positio exemplum dictum

De altitudine seqmentum

Philozophus in problemma

tibus. Capitulo circa pericula secusi
tive virtute homo standes
in altum mox ymaginatur
casum. Et quanto magis ipse
ascendens casum in mente revo
lvit tanto carius timet. Cuius
causa raciocinacio assignabitur infra
Capitulo de anima. Secundum tunc per stan
dentem in altum homines in
celsitudinis sublimi intelliguntur
sublimatum. Quia sic per stan
dantes in altum non respiciunt
retro sed aliquociens cadent
virtute ymaginaria se fallente

Ut recitat albertus tractatu

De potenciis anime. Sic homines
parum exaltati non respiciunt
ea que retro sunt preterita
illis futura ne forte ipsi timore
casus se humiliet. Et per casum
et descensum humilitas ab alta
declinet et descendat. Et tunc
explicatur sic homo igitur in altitudine
mundane glorie exaltatus quam
ymaginari et cogitare debet casus
humiliacionem eterne. Et tunc
homo quanto magis casum suum
recogitat tanto magis vilem
rerum quam se humiliat. Plinius

in speculo naturali libro viii. Anima
lia carnibus aucupata in alte
montibus declinat fugiunt
quam ad valles. Eciam arcana
lia agitata in vallibus re
due ad altos montes. Cuius
casum tangetur Capitulo de humilitate.
Sic tunc per altos montes alti
intelliguntur honores. Quia sicut
alti montes nebulant quam quon
dam fumigacionem faciunt
Cuius figura 2 causa secundum
Albertum libro suo de impressio
nibus aeris. Instante pluvia

fumigat alti montes Et ista meliora
assignat philosophus in tractatu
de habitatione dicit montes inge
porosi sunt multe humiditatis calidum
terra quamobrem nubes esse ne
bulas quod similiter Sic huiusmodi
per omnia alti in hoc mundo quidem
et honores nebulas in hominibus
faciunt ignorantie et calliginis
sempiterne et nubes mortem medi
tum gignunt concupiscentie illicite
atque impure voluptatis que posset
fore Sed tunc consequenter
per canes demones figurantur
ferarum sic canes naturaliter quando
latrant totum strepitum contra
ventum et latratu aliorum canum
ut recitat ambrosius in exa
ameron libro x° Sic demones
latrant et ululant ad strepitum
iniurie eorum latrant et infestant
motus de vento tribulationum la
trant et et ad se mutuo strident
et mordent invicem ad alium
Sic igitur patet quod per altos mo
tes alti huius mundi gradus
vel honores designantur Et quod per
canes demones figurantur
Et tunc applica sic homines
igitur in altis huius mundi
honoribus constituti per consequens
a canibus infernalibus agi
tati et impulsi fugiant in ore
iterum Et tunc ad valles humi
tam salutifere et recognitionis
Sic homines vero in imo humili
impugnati mox fugiant et se
stringant ad altitudinem regni
superni Nam per omnem modum
in principio dictum est Avice
nna de siccitate minerali Corpora
quia vehementer in altum vecta
nunquam cadunt nisi impulsione
seu tempore tremoris sive ymbribus
tranquillo assignat ibidem in hunc

modum Constat quod corpora non
plenum ideo cadunt et quia
et quia actus sunt de terra
Corpora aut valde sursum la
ta et magna a terra elongata
nunc quid posset tempore aut
tempestatis seu ymbrium tota
aer tota aura sursum compellit
simul quod per hunc inclinantia aut
sunt quia corpora quandoque la
pides fere et consilia pueriis
pendentes rare et impedi que
sursum gravant virtute sua
sursum gravant virtute sua sub

De quibus loquitur Aristoteles
in 10 methaurorum Sed tunc per eam
corporum sursum humilitas designa
tur sic in casu ab alto cadunt
corpora scinduntur et se erecte
iuxta aeris casui aboriate
Sic patet in lapidibus vero
et casu lapides scinduntur
quandoque rotundantur ut
recitat Albertus quarta
parte summe naturalis sic porro
modum corda humana cum
modo durora de humilitate et
ipsa durora de humilitate et
statuta scinduntur ut infu
siones ac haustus celestis dul
cedinis recipere valeant et ha
bendum rotunda tamquam quando
recte rotunda tamquam quando
fuerit ut ad rotunditatem posse
sunt praeter pervenire Sed tunc co
sic puta perveniret Sed tunc co
sequenter per ymbres et tonitrua
ipsa mors vel adversitas designa
tur sic turbo atque ymber
ex solo aere gravant innuda
ac vanitate superbie et tu
mor Sic igitur patet quod per eam
humilitas Et quod per ymbrem
mors et adversitas designatur
Et tunc applica sic homines igitur
nimis exaltati nunquam se humi
liant nec humiliant nisi ad
adversitatis tempore sicut morte vel super

Ypocras mundane glorie

Yppocras in Epithimijs. Eo
animo quo aues regales alte
volant et aues preter malte
indificant pestilencie magna.
Cuius tale racio assignatur ibidem in
quem modum. Sicut enim aues
in altioribus sublimitatibus aeris
et in altioribus partibus
boreae et in alioribus partibus
nidum indificant. eo ipso in
dicant terram esse infectam
quam declinant et fugiunt et in
altiora se consistunt. Cuius eciam
signum est in serpentibus. Sicut
namque serpentes maxime repunt
indicat terram in suis foveis
corruptam pariter
consistentibus corrupta pariter
et infectam. Et naturali quodam
instinctu ipsi serpentes putant.
Et ideo ut possint huiusmodi
corrupcionem fugientes maxime
in verno anni tempore de cavernis
exeunt. Dicit itaque aues
re ut supra. Sed tunc per aues
designantur homines. Ita sicut
aues in volatu pedes ad se
contrahunt. Et dicit in xij
dialogorum libro. Sic per
omnes homines modum ad
alta celorum volantes mox
animi pedes id est intencionem et
opera debet contrahere permitti
ma et sinceram suorum actuum
recordacionem. Nullatenus certa
more avium et exemplo debet
pedes id est intencionem seu opera
in suo situ posito et volatu ex
tendere ad terrena. Sic igitur
patet quod per aues homines fi
gurantur. Et tunc applicatur
sic. Sicut igitur homines in suo
volatu alta petunt mundanum
mi cordibus de alto mundi culmine
statuentes sitit pestilenciam
tunc montibus et corporibus in mente
Et tunc recitat ad propositum supra.

Philosophus enim

vi. animali
um hoc aues alte volantes non
mouent alas sed terram inspiciunt.
Sed tunc per aues homines desi
gnantur. Ita sicut aues quia
velut omnibus coronant per abiec
cionem pluviarum. **Ut refert
Solinus**, libro rerum. Sic et
ipsi homines spiritualiter quidem
renovari debent per abiecacionem
temporalium et contemptum mores que
penarum contristantur adherentes
rori ac ymbri celestis gracie
resistunt et calori divine
karitatis se opponunt. Sic igitur
per aues homines signantur. Et
tunc applicatur sic. Homines igitur
altam in hoc mundo ducentes
alas nunquam mouent fructuose
et salutifere operacionis. Sed oculos
suos magis terrenis inclinant
et transitorijs et mundanis fe
licitatibus ad propositum in prima sui.

De altitudine Algazel

Tractatu de forma speculi.
Sagitta sursum maleu iacta
primus mora videtur facta ali
qualiter. Sed tunc motus velocissime
accedit. Cuius causa per totalem
infra. Sed tunc per sagittam in
telligitur ipse homo. Cum quamvis
fuerit sagitta in medio de suo ve
loci motu que facit in acre
attendat ut recitat **Commen
tator** in quarto Maccabeorum. Cuius signum

cata est vt ipse ibidem asseru
it a permissio costellasse septu
e de sagittis huiusmodi Et quod
nullatenus contigisset
nisi vehementi attensione
sui in aere Sic etiam omnem
modum ho exudat assiduo
per motu operacionis attingere
igni attendit dilatoribus sua
initatis per divine Sic igitur
patet quod per sagitta describi
ipse homo Et tunc aplicatur
sic ho itaque alta petens inda
tubinus et honoris pnam quod de
moram nidet facere in sua
altitudine gradu pit et ho
nore. per subito et velocissi
more sagitte cadet infimidu
inferic sempiterne errando
ad phabita sup **Philozo
phus in problematibus:**
lapis ab altis cadens prius
ipse an medius scindit quam
ad terram perveniat Et et hec
tactu e supra Et tunc mox
per lapidem describi ipse ho
sed sic lapis ptu de se est
naliter frigidus durus atque
quibus Sic ipse homo contrarium
de se e frigidus semper e indi
gnitate durus in cordibus sui
flexibilitate quibus inopandi
abilitate Patet igitur quod per lapi
dem designatur ipse homo Et
tunc applicatur sic homo itaque
ab alto cadens mundane glorie
prius scindit mente corpore
antequam ad terram sue perveniat
sepulture Necesse Ronemo vio
Sed quemadmodum in pilaprio
de lapide cadente dictum est sup

Comentator sup illud
primi agathie in egipto quid
hos sacerdotis patre divini
tissa e Die ascendebat anti
quitus phis speculandi gra
altos montes Et ne ibidem
subtilitate nimia suffocati more
rent sacculos spumos plenos
applicarunt ut eo mediis longi
quibus in montibus valerent vivere
Per que datur intelligi quod ho
mines in altis honoribus co
stituti . spumam per consilitate
ante nares sue mente
debent retondere ut salte
sic in vite sue proposito va
leant permanere **Nota
quod ut dicitur in libro**
problematum Animi in altis
morant montibus coleriti
efficiuntur Homo cadens ab alto
aere prius suffocatur in aere
antequam ad terram perveniat
applica sic nostri **Johannes
mesue** in prima practica
Vitaco in altis montibus in
hominibus efficit tres effectus
Nam homines in altis commora
tes montibus civibus exsiccantur
nimium exsiccantur et magis de
bilitantur de se. **Sic ait Ari
stotiles in libro** problematum
Animi in altis morant montibus
colericos efficiunt civibus et h
propter subtilitatem aeris in altis
montibus Quantum De sedo
sic ait Ballienus li° vi° Animi
nimia pinguedine corporis sed
multi ad montes confugiunt
Ne etiam mediantibus desiccatio

valde est. Cuius signum est quod
piscatores marasentici [illegible]
sunt. De primo sic legitur. Iose
phus quarto animalium
libro. Habitantes in vallibus
debiles et imbecilles sunt
et pugnandum inhabiles. Qui
igitur vallibus constituti sunt
in vallibus [illegible] sunt
et infirmi. Sed tunc [illegible] altos
montes alti huius mundi desig-
nantur honores seu in alto
gradu constituti homines. Ita sic
alti homines montes sunt sta-
les. **Sicut refert alpho
rabius tractatu [illegible]
[illegible] elementorum.** Cuius ra-
tionem causa tangitur infra. Sic per
modum ipsi in alto gradu constitu-
ti homines steriles sunt a bo-
ni fructu boni operis et virtutis
et ab omni modo vite celestis.
Hec igitur dicit quod altos montes
intelligimus in alto gradu elevati
homines seu huius mundi afflu-
entie et honores. Et tunc
applicat sic. Altus itaque honor
mundanorum relinquit in huma-
nis cordibus tres effectus.
Primo enim mentis aciem ob
nubilat. Secundo in humorem
celestis gratie cor exsiccat. Tertio
ipsum hominem in bonis operando de
bilitat et infirmat. Circa
modum in principio dictum est
de piscatione maritis [illegible]
Ysidorus in hystoriis na[turalibus].
Elud vehemens estas [illegible] et
calores pisces in alta aque
[illegible] frigido vero tempore rapi
[illegible] inferiora [illegible] Sed
et piscium est aqua celico
tempestate indicat a futura.
Pisces itaque homines designant
[illegible] sicut pisces durus sunt

vides ad instar lapidum solidos
et compactos testante [illegible]
in X° animalium et dicitur quod
piscium lapidem sunt [illegible]
et ipsi homines duri et obsti-
nati sunt in mundi [illegible] cognicione
nisi celitus divino illustre-
mur. Et sic non quiescunt
donec ad principium aque pervenerint.
**Vt refert ambrosius in
Exameron libro vi°.** Cuius
rei causa assignatur in huiusmodi
modum. Pisces namque dulcedinem
aque appetunt. Dulcedo autem
aque maxime est in aqua
ubi fontes scaturiunt. Sic ergo
homines numquam in hac vita
debent quiescere donec ad summum
perveniat celestis consolationis.
Ergo [illegible] Sed tunc consequenter per
estum prosperitas per frigus ad
versitas designatur. Ita sicut
estus corpora debilitat frigus
vero confortat. **Vt dicit philo
sophus in libro problematum.**
Cuius signum est quod tempore caloris
imbecilles sumus frigido vero tempore
magis fortes. Cuius causa est
quia estus tempore corpora astringuntur.
Sic per omnem modum e contrario
[illegible] quod causa est fortitudinis
evaporat et frigido vero tempore
corpora constringuntur. Sic per de-
modum ipsa prosperitas affluen-
tia mundana hominem in bonis
operandis debilitat. Adversitas
autem in bonis hominem actibus
[illegible] excitat et confortat.
Sic igitur patet per omnes quod prospe-
ritatis est tempore altitudinem
[illegible] vite salutis adversitatis
autem in bonis hominem

XI c. 2

90

et mortis tempore instinctu vti pretiosi demergentur. Et quemadmodum in physiologo dictum est de vultione pisci in alta aquarum. Solinus in libro de mirabilibus rerum naturalium

In multis esse demonstratur animalibus ut instantis mortis tempore denuo salutant quod in altum. Et hoc de multis patet animalibus que morti in saltu palido alta petunt. Per quod datur intelligi quod multi sunt homines tribulationibus et incredulitatibus capti hominibus similes qui maxime mortis instantis tempore exaltant et ut nosti. De affluentia mundana et cetera. c. 2

Ponimus in speculo naturali tigris est animal velocissimum prima cum sui velocitate nulla arte capi potest. Prudentes autem venatores specula aliqua ponunt ut tigris speculi in eo via delectatur moram faciat. Et sic a insequentibus feris venatoribus capiatur. Per hunc venatoribus describitur ipse homo per tigrim describitur ipse planas tiga. Sicut tigris via planas ad valles et velocissime ad montes cursus tardum. Ut recitat plinius ubi supra.

Sic tercera per omnem modum hominum ipse quantum ad valles mundane vanitatis et mise mundane penalitatisque eterne est velox atque primum ad montes eterne felicitatis tardissimus. Et sicut tigris in esse suo saltus magnos facit ut dicit plinius libro octavo. Sic animalium homo in esse suo multos saltus facit super

et timore. Per hunc consequenter per speculum mundana affluentia designatur. Ita sicut speculum aque mixtum et limpido oppositum stellam mise cernit et apparere facit cum tamen stella nulla est quod spiritus stella ita apparet. Ut refert algazel tractatu de forma speculi

Sic per omnem modum mundana affluentia aquis voluptatum aliquis delectare mixta et sub demostrate mundani luminibus et mentibus ostentata facit esse corporale sibi mundana beatitudine apparere cum tamen felicitatis vera non sit fictio et delusio est. Per hunc consequenter per venatores demones signantur. Ita sicut venatores nocturno et eorum zophiro quod observat qui sul nocti dulces et humidi. Ut dicit in libro problematum in capite. Ubi ait philosophus de impressionibus de interiore in hiis insequentis venatio facta est. Sic per locum a simili demones insidiari volentibus observant tempora seu horam voluptuosa et lubrica in eo facilius suggestionibus intentu valeant. Sic ipsa tunc ipse patet quod per speculum affluentiam describit. Et quod per venatores demones designantur. Et tunc applicat sic venatores vere duce videlicet demones ut facilius hominem incitat affluentia sibi mundana in cursum huius vite affluunt et ponunt. Cetera ad plurima exemplis super sup descensu et sensato

Cum quibus tenebras ingredi incipit aliqualiter excecat visus vero quodammodo obfuscatur quamvis tamen in tenebris videatur. Si autem aliquis in loco tenebroso moram fecerit competentibus omnia que voluerit conspiciat. Per tenebram mundana affluencia designatur. Ista sicut tenebra naturaliter est frigida humida et fetida quantum ad testacionem **Vt recitat philaretus de pulsibus** febrium. Sic mundana affluencia frigida quidem est quantum ad amorem et desiderium et ardorem humida quantum ad lubricitatem peccatorum fetida quantum ad testacionem demonum quam fetore patet itaque quod per tenebram mundana affluencia non immerito designatur. Et tunc applicatur sic. Eiusque igitur qui felicitate amplectitur affluenciam quam mundanam morientis et corporis eterna tatem consequitur sempiterna. Erucadinos sicut tactum est **Avicebron libro fontis vite. Est autem ipsa** aqua omnis tempestatis niue pestis quam origo principium atque casus. Constat enim quod ros pluuia grando pruina nix ventus turbo tonitruum quam et fulmen a sub a galaxia cometa eciam terremotus et cetera de meteoris impressiones ymbres tempestates et consilia ex aquosis vaporibus generantur. Et ideo ait plato in phedrone aqua vigorem propriam infert. aibi

elemento. Sed tunc per aquam affluencia designatur. Ista sicut aqua est causa omnis corruptionis et putrefactionis ut dicit auctor coloribus libri. Dicta namque corpora humida quidem sunt diuturna ac permanencia humida eciam multe corruptioni subiacent. Sic retenta per omnia ipsa mundana affluencia causa est omnis putrefactionis corruptionisque spiritualibus patet itaque per aquam affluencia causa est omnis putrefactionis corruptionis quam spiritualibus patet itaque quod per aquam affluencia designatur. Et tunc applicatur sic. Mundana igitur affluencia omnis intemperiei spiritualis ac corporalis atque pestis tunc tempestate origo est principium et causa. Et tunc recitat ad propositum habita ut supra **Alkabitius in theorica planetarum.** Sicut non est diuersitas corporalis sine ignea luminibus et celestibus quod lumine ignis non apparet ad presenciam solaris luminis et celestibus quod lumine ignis non apparet ad presenciam solaris luminis. Sed tunc per lumine ignis lumine celestibus quidem designatur. Ista sicut lumine ignis lucet. Sic lumine diuine gracie lucet ipsis eternaliter sine fine tam in nocte presentis vite et miserie quam in die felicitatis eterne. Sed tunc consequenter per lumen solare lumine mundane affluencie designatur. Ista sicut lumine

solare lucet in die sed non in nocte
Et hec quo ad nos. lucet set
tamen attendit et desiderat ut patet
diligenter intuenti Sunt quam
omnem modum luminis mundane
affluentie in die quamdiu lucet
prosperitatis vite sed non in nocte tri-
bulationis seu mortis aut
sensibus set lucet luceret
curte sentire Et licet lucere
corporaliter videtur neclectam
tamen hominem attendit in ardue
prosperitate concupiscentie et desiderat
in honore celestis gratie Sic
igitur patet quod per luminis igitur
luminis celestis gratie designetur
Et tunc applicetur sic Hec igitur
vita de luminis celestis gratie et
luminis affluentie mundane quod
nequaquam apparet luminis celestis
gratie ad apparentia luminis
felicitatis affluentie quod nun-
dane Quemadmodum in prin-
cipio pertractatum est **Commenta-
tor Averrois super libro**
de celo et mundo Celum nullius
est coloris nec tangi ut vide-
re Color namque qui videtur
inesse ipsi celo non ipsius ce-
li est sed medii Celum est sedes
summi dei magnificam sublimis
hec cor sancti hominis sedes
est summe et sancte altissime
trinitatis Sed tunc consequenter
per colore mundana affluen-
tie figuratur Illa sicut secundum
philosophum secundo de anima omne quod
corporaliter videtur quod est
color aut lumen huic sunt
remota per omnem modum est
quod corporalibus oculis appe-
titur nil aliud est quam
ipsa affluentia aut ipsa vita

habens hanc Patet igitur
et nudo pectore cor hominis
describitur Et quod per colorem
mundi huius affluentiam designatur
Et tunc applicetur sic Cor igitur
mundanum nullo splendore
debet mundane affluentie colo-
rari sed nec alia pulcritudine
terrena desiderium nec tangi
per consensum Recessi per omnem
per consensum quemadmodum super
modum de celo **Alphorabius**
Tractatu de Anxietatibus
Clementiore vi in mari occeano
inveniuntur cetus mox Cuius ra-
tio quam quedam est
quia vapor quidam
subtilis ascendens e mari li-
quefacit nive ab aere de-
scendente **Unde ait Avi-
cenna libro quarto de**
Delphinis in mari occeano ubi
est pluvia loco cuius est
sed tunc per mundum inuenitur celeste
gratie signatur Id quod sic
dicitur secundum aristotelem in ho-
mine secundum dispositionem et
possibilitatem stelle loquendo
affigitur Cuius causa tamen
vulgariter tangitur infra Sic immunis
celestis gratie in se est forte
felicitate eterne Tunc quod
sicut nix liquescit in altis
montibus Ideo quod illic aer
subtilis et frigidus sit **Ut
testatur Albertus libro**
de natura locorum Sic per omnem
modum mundi celum non fu-
mosum nec inerescit in-
stabilitate nec merescit in
hominibus more monachorum
excellentibus ceteros san-
ctitate Sed tunc consequenter

Per mare occeanum mundi huius affluentia designatur Quod quia sicut mare occeanum nullus homo potest absque naufragio pertransire Ut recitat plinius in xº Speculo naturalium Cuius eciam causam assignans avicebron dicens Nam ait In mari occeano gurgites validi sunt quam ob rem multa ibi naufragia accidunt Sic eciam per omnem modum Nullus hominum per diciorem potest statum mundane affluencie absque naufragio atque periculo morte eterne Quod secundum philozophum quarto animalium libro In mari occeano latitant monstra belue que marina Cuius causam assignat dicens modum Mare inquit occeanum petrosum est In petrosis autem mari monstra sunt eo quod inter petras latibula multa sunt Sic eciam per omnem modum in felicitate affluencie que mundana latitant monstra peccatorum ac belue id est inimicorum demoniorum Sic igitur patet quod per nigredinem cervi celestis gracie describi Et quod per mare occeanum presentis seculi affluencia significatur Et tunc applicat sic Insta igitur prosperitatis affluencie que mundane nequaquam ematur numquam gracie celestis in domini consolacionis intrinsice Cuius quomodo hec in mari inquit Ysidorus in hystoriis naturalibus Serpentis fugiens montes aut aquam primitus vomit et dimittit a se venenum Cuius causa stat in hoc quia ipsum venenum est frigidum in quarto gradu Secundum Afflica Ut ait Constantinus Sed et ipsa aqua frigida est testante philosopho et dicente Aqua maris est frigida quamvis humida Serpens igitur frigiditate emittit sui veneni ut frigida aqua ferre posset Sed tamen per serpentem intelligitur ipse homo Nam sicut serpens secundum Ambrosium in Exameron naturaliter delectatur in liliorum viridis foliis Et secundum Solinum in libro de rerum dulcedine lactis caprini Sic et ipse homo naturaliter sed infeliciter delectatur in apparente sed fallante virtutis voluptatis Et in falsa dulcedine lactee seu carnee et specie vilitatis et feditate Sed tunc consequenter per venenum mundi affluencia designatur Nam sicut venenum in igne missum tumescit et ascendit ipsum facit Ut ait Exwax libro de virtutibus effectibus que nec Sic ipsa mundana affluencia atque felicitas huius vite ignem adauget penalitatis sempiterne Sic igitur patet Et non immerito per serpentem homo describitur Et quod per venenum mundi huius affluencia designatur Et tunc applicat sic Homo itaque in siticulosis fonte dulcedinis divine seu aquam penitencie vere et perfecte primum debet serpentem more est sic emittere venenum id est venenosum desiderium

felicitatis q3 affluencie mundane
Quemadmodum in principio dictum
dictum est descripcione Tiburtinus
libro de moribus sancte
vite lapis cadens in aquam
strepitum efficiat formam gignit
et circulos describit Sz tunc per
lapidem intelligitur ipse homo
Ita sicut omnis lapis coluto
generatur et in lutum resoluitur
Ut ostendit auicenna li°
quinto. Nam omnis ho
mo cerne et cinere factus est et
de luto et cinere factus est et
in lutum finaliter resoluendus
est Sz tunc per aquam preciosa
mundi designatur Ita sicut aq
pluvialis mobilis atque fixa mox cor
rumpitur et putrificat Iuxta
illud dictum Ovidii de ponto
Cernis ut ignauum corrumpant otia corpus
et ipsa mundi affluencia mo
bilitate et fixa mox corrumpit
ad hereneos homines mox in cor
pus et ceteros corrupcionem gignit
suplicii sempiterni Sic igitur
sufficienter patet Et per lapidem
homo et per aquam mundana
affluencia signatur Et tunc a
pokalipsis sic homo
itaque affluencia transitoria
cadens et mundana strepitum
sibi generat et mundane inquie
tudinis naturalis supremma eterna
libidine illiciate voluptatis et
circulum eterne penalitatis Et
tunc reseratur et probita super
Constantinus libro de
malancolia apoplexia facit
hominem tres in ipso relinquit
effectus Ita homines passus
reddit mente pallidam efficit
et senilem relinquit per apo
plexia ante mundana affluen

designa Rasis ad al
mansorem libro octauo
Apoplexia facit maxime in
sompnis in balneo et in mensa
Cuius causa est quia tunc natura
imbecillior est Sic per omnem
modum mundana affluencia
sua plaga pestifera maxime
facit animam in sompno cecitatis
in balneo voluptatis
et in mensa generositatis et super
flue sibi prosperitate Sic
igitur patet et convenienter quod
per apoplexiam mundi affluencia
signatur Et tunc applicatur
sic affluencia itaque mundana
secundum quam sua dampnabili
peste facit tres in ipso mor
tiferos relinquit effectus Namque
cor ipsum mentem facit in laude
diuina pallidum id est aptum
ydoneum ab eterna supplicio
et seniliter cruentu ad bona
opera facienda Reiterando
probita ut supra Ambro
sius in exameron li°
quinto Tempestuus validi et
feruoris homines infirmant
inbecilles a terra elongant corri
pientes et in ignem et tempe
states sine tonitrua et ful
mina generant per estum igitur va
lidum aut feruorem potius va
lde affluencia designatur Nam
sicut tempestus validi et fer
uoris aque desiccant conso
lacionis gracie quia telestis per estu
igitur validum aut feruorem
mundana affluencia designatur
Et tunc applicatur sic Tempore igitur
felicitate affluencie quia mun
dane homines in bonis opera
cionibus infirmant inbecilles id est
sancti apostoli a nobis elongant

Terreni et petrosis aquis non imp
tantum sit inunguis et tandem tem
pestatis mortis penitus consu
matur. Quemadmodum in principio
dictum est **Theophrastus**
libro de virtute et po
tencia animali. Hec limus pall
entibus et hora minus debiliore
visus nos ipsos sumus. Et hac
ideo quia visus in distincti
candore limus atque nimis ut
ostendi ibi supra. Sed tunc per limum
mundana affluencia designatur
ipsa sic nichil nisi carnibus acu
centibus actis quam limus et
splendor excellentis albedinis
seu candoris. **Ut ait Cal
cidius in Tymotheo** Si
attractibus nostre mentis oculis
nil possessimus esse diuicias
quam limus putetis affluencie
candorem quam felicitate transitorie
et mundane. Sed tunc cogitentur
per nivem i. astum designari. Nam
sicut nix citius penetrat tecta
et domos quam pluvia sine ym
bre ut recitat Philosophus in pro
blematibus. Sic nimirum per
omnem modum mundi huius afflu
encium penetrat domum anime
malivole quam ymber gratie
dulcedinis quam divine. Sed tunc
velo per visum dei beatissima co
gnicio significatur. **Nam sic
secundum Aristotilem prima**
chaltha visus magis valet
desiderare ad vitam. Sic et
ipsa dei cognicio placida
desiderabile atque cooperari ad vitam
sempiternam. Sic igitur patet quod
per limum atque nivem mundana
affluencia describitur.

Et quod per visum nivis corporalem
dei cognitio designatur. Tunc appli
cetur sic. Hec itaque glorie afflu
encie quam mundane infirmiores
atque debiliores sumus in dei et
nostri cognitione. Nec per omnem
modum in principio probatum
est **Aristotiles in libro pro
blematum Ut limpide**
prius oculum claudentes et visu
adumbrando quodammodo cernimus.
Cuius causam assignans dicit quod
uno sensu clauso constringit aliud
sensu qui videt fit melius
colorari. Per quod dat intelligi quod
ad hoc ut deum in hac vita
et infinita patria limpidius vi
deamus necesse est ut oculum men
tis nostre i. desiderium ad presentis
vite affluenciam obtundamus
penitus et claudamus. Dicit **Avicenna
Avicenna libro tercio
de diluviis In ma
gno grandi facto
Eundem ventum vi**deri
moveri sicut ignem. Cuius causam
assignans ubi supra dicit. Calor
namque ignis accensi id est violente
actus hic actu aut vehementer
motus ventus est. Sed tunc
per maculum corporale maculum
spirituale quod in dei actu accidit
designatur. Nam sicut maculum
corporale ipsum celum quodam ru
bore colorare videtur ut dicitur
in libro de impressionibus aeris
veretur color ille celo non inest
sed accidit aeris est. Sic per omnem
modum in dei felicissima macu

karitatis letificat et delectat ad in
tus celestis acie Sed tunc conse
quenter per ventum tribulatio aut
adversitas designatur Ita sicut
incendium corporale ventus maxime
excitat corpora humectata Unde
illud philosophi in libro problema
tum Excitat plus ventus magis
quam sol Sic ipsa tribulatio ad
versitas que excitant mentem
hominis ab omni honore prave
et illicite delectationis Sic igitur
patet Et per incendium corporale
spirituale in amore dei in
cendium describitur Et quod
per ventum adversitas designatur
Et tunc applicet sic Cum igitur
in corde hominis apparuerit
divine incendium karitatis
Vere fidelissima dei ordinatione
ventus [illegible] iudicavit ad
versitatis Quod quando adversi
tas more venti tam felice
in dei amore incendium no
n extinguit. Sed potius vali
dius quoque roborat et accendit
et tunc recreatur ad perfecta [?] sap[?]

Galienus libro vii°

Tria sunt attractiva sanguinis
[?] et humoribus in corporibus
humanis: videlicet Calor. do
minans [?] et venenum Calor namque
lor et venenum Calor namque
attrahit sua lenitate sanguinem
alliciendo Dolor attrahit iniu
riis [?] et compassione a san
guine appetendo. Venenum
attrahit tamen inficiendo et in
fundendo Per que debet intelligi
Et ea sibi debent sibi c
nobis omnem nostram devotionem
intentionem attrahere et virtutem
primum est calor divini amoris

que ipse nobis Jesus obtulit
et impendit Secundum est dolor
dominice passionis quam ipse pro
nobis sustulit Tertium est ve
nenum seu timor vehementis
peccati quo meroribus hec nos
tangere attrahere et imprimere debent
ut bona neglecta faciamus et
ut boni incessanter proposita
teneamus Quemadmodum
supra etc Iorus [?] tracta

tu de transcendentibus

Nebula existente In aliqua
domus calida fuit videt
nebula ingredi per fenestras
Cuius causa tacta est supra
Per hoc autem datur intelligi
Quod nebula celestis obumbra
tionis et refugere [?] ingredi [?]
per fenestras cordis in dei
amore calidi et attrahit Hec
quomodo supra Aristoteles in

libro problematum

Et suavitates humescunt et dulcedines
ad contactum Ut ait ypocras
in [illegible] Dulcia inquit ad
[?] supra sua dulcedine [?]
attrahunt [?] Dehinde [?] salmali [?]
Cuius ratio est quia dulce na
[?]tatum est quamobrem Ga
lienus dulcia apponi appo
stematibus persuadebat co
quod dulcia sua attractione ma
turescere faciunt quod est appo
stema. Predicta autem datur
intelligi quod suavitates intus in anima
nostra humescunt tunc celitus
et liquescunt quam influxu tam
suavissimi dei amore tam
[?] et imbibunt et ecclesia
[?] non est defectus

Philozophus in libro problematum Tria sunt que audaciam faciunt
primum est frigus exterius
secundum est calor interius Tercius
sanguinis aspectus Refert
quoque autem Valerius libro
vi° de hystoriis Romanorum
Et victorie pugnatoribus
vinum dabat et quod ad umbram
ipsi pugillatores ducebant
Sed hii quidem audaciores erunt
tunc De tercio dicit in hysto
riis personarum Quod pugna
tibus et elephantibus ostenda
batur sanguis alicuius ani
malis aut mori ad audaciam
melius provocanda per que
datur intelligi Quod tria
que audaces nos faciunt
in resistendo carni et san
guini et et in confligendo
cum persuasionibus hostis
nostri antiqui primum est frigus
carnis contra estum concupiscencie
Secundum est fervor interius ka
ritatis divine Tercium est aspectus
seu memorie ihesu xpi vindicte
quod divine respiciendo applicata

Ambrosius In Exameron libro aves que cru
dis nascuntur carnibus non
bibunt Cuius causa mox tan
get infra per quod datur
intelligi Quod hii qui carna
litate nascuntur deliciis
voluptatis nunquam gustare
possunt illam inexplicabilem di
vine dulcedinem karitatis
Et tunc recurrat ad applicata

Auctor libri de oculo Oculus noster leditur
visus quod corrumpit ab igne calido
vero a tactu et a vento Visus
namque dessicabilis est putucis
visione Et hoc quo ad primum
pulvis et fumus mordent
oculos **Ut ait Melletus**
Tactus venenosus est
testante Bartholomeo in
prima petica Ventus aut sub
tilis poros odore subintrando
ipsum visum ledit graviter
et corrumpit per que datur
intelligi Quod iiiior mentis
nostre oculum obruunt et con
stringunt Primum est ignis cupidi
illicita seu carnalis concupi
scencie Secundum est pulvis
avaricie Tercium est tactus opera
cionis prave Quartum est ven
tus mundane vanitatis et
miserie Et tunc recurrat ad
prehabita supra **Philaretus Tractatu de**
pulsibus febrium. Homines cibati
ebacionis in tempore sunt rubicun
diores in vultu, ceteris quod
membris. magis delectabi
liores. floridiores et lenio
res per que datur intelligi quod
amoris divini pasti dulce
dine rubicundiores sunt ce
teris quantum ad virtuosam
operacionem Delectabiliores quantum
ad interna mentis delectacionem
Molliores quantum ad maiore
gracie divine susceptione
Floridiores quantum ad eterna
mentis et corporis pulcritudinem
Leniores quantum ad consolare
mansuetudinem **Aristo
teles in libro problematum**

In vehementi frigore nix quam pluvia nec cadit

[illegible] Et huius racio est quod frigus quod circa terram est descensum hore impedit. Per que datur intelligi tenorem in frigiditate amoris aut quod in corde infrigiditato ab igne amore dilectionis que divine nequaquam pluit ymber gratie celeste neque cadit nix refrigerii contemplationis que divine complacencie ad prehabita.

Theophilus in libro

mario divisore artium vitre a parvo igne frangitur a magno vero consolidatur et liquatur. Sic tunc per magnum ignem amor divinus intelligitur per parvum vero ignem amor secularis significatur. Et tunc sic cor itaque humanum ab amore humanus confringitur et a mente [illegible] latur ab amore autem divino magis roboratur in spiritualiter divine dilectionis resolvitur et liquatur. Quemadmodum de vitro dictum est.

Augustinus libro viii Co

Oleum superfertur in aqua frigida sed petit fundum in aqua bullienti. Per que datur intelligi. Quod oleum divine spiritualitate dulcedinis superfertur in corde frigido ab amore Dei sed fundum petit et usque ad intima cordis penetrat in dilectione Dei bullientis. Calidi et accensi. Quemadmodum super de oleo tactum est in natura quia eius

Philozophus libro Problematum

Quanto calidius aliquod animalium fuerit tanto celerius velocius quam consistit. Cuius racio est. Nam calor motum efficit per quod datur intelligi quod quanto aliquis homo in dei caluerit caritate tanto calorior et velocior ad quietem felicitatis eterne. Quemadmodum supra.

Johannicius in ysagogiis

Estus in corpore nimius velociter extinguendus. Nam estus sine calor nimius tria efficit in corporibus. Animalis substancia inficit sensus cerebri. Ex corrumpit corpus imbecille reddit et sompnum nocivum efficit. Sic tunc per estum corporis nimium amor mundi illicitus designatur. Nam sicut corporis calor nimius sudores gignit et intellectum in suo lumine impedit et restringit.

Ut ait Plato de morte beate anime.

Sic illicitus amor mundi diversos labores atque sudores generat et intellectum in suo lumine obnubilat. Per estum igitur nimium corporis amor mundi convenientissime designatur. Qui utique amor in nobis extinguendus est quia substantiam hominis interiorem omnium corpore inficit sensus vel potencias eius corrumpit corpus

a bene operandum et bene operandi
reddit et sompnum necnon pena
mortis certe efficat Nec per
modum Quemadmodum in primo
exempli predicti tactum est

**Plinius in speculo na
turarum** Omnia animalia
irrationalia capita portant incli
nata deorsum versus terram
homo autem caput celo applicat
effectum videlicet versus celum
per quod datur intelligi quod illi
homines qui mentibus suis mentis
desiderium pectus et amorem
terrenis inclinant rebus transi
torijs et caducis non homines
sunt sed de numero irrationabilium
et brutorum animalium censendi
sunt Sed qui mentibus affectum
sursum iacent versus celestia
veri homines sunt ipsa loca
salvandore hominum affectum

**Algazel tractatu de
forma speculi** In vase argen
teo et aureo nequaquam bullire
poterit ipsa aqua Cuius
causa tangetur infra Ca°
de virtute Sed tunc per arge
tum invidiam describit
scam sicut argentum vetus
factum in loco scilicet frigido et
humido reconditum colorem
nobilissimum puta ipsius celi
gerit Unde quod colore
lazurino dicimus Sic per
omnem modum ipsa cordis
invidia divini et inviolata
conservata et in homine
humido celesti et gratia sancto
a prava concupiscencia humili
occultata celestis amenitate
ac felici meritum colore quasi

figuram et figuram Sed bene consequitur
ut aurea caritas amor significat
ipsa sicut aurum purgat hominem
et confortat **Ut autem pla
tearius libro virtute
lapidum** Cuius signum et ar
gumentum est quod in electuarijs
purgativis et confortativis
recipitur ipsum aurum **Ut dicit
Sallienus in enchiri
dio** veteri et nereuera per
omnem modum amor dei purgat
mentem ab omni labe anime et
corporis et confortat in omni
actione bonorum operum et virtute
Hinc igitur patet Quomodo per
argentum invidia describitur
Et quod per aurum amor celestis
significatur Et tunc applicatur sic
In corde igitur invidiosi amatoris
in corde videlicet amorem invi
dia ad ornato nequaquam
mundo bullire potest aquarum
aut adversitate nec cuiuslibet va
nitatibus Quemadmodum supra
dictum est Quod videlicet in
vase argenteo et aureo nec
quaquam potest bullire ipsa aqua

**Avicenna libro suorum
mineralium** lapis non est capax
nec susceptivus ipsius aque
nisi ignitur Tunc enim aquam
sibi imbibit et fumum seu va
porem emittit Per quod datur
intelligi quod homo ut lapis insen
sibilis atque durus nequaquam
dulcorem divine gratie su
scipere poterit nisi in dei ardore
accensus fuerit et ignitus
Sed tunc aquam sibi divine gratie
imbibit et vaporem sanctitatis
et devocionis celo transmittit

Commentator super quartum Methaurorum. Corpora quia si accensa fuerint levia efficiuntur. Cuius causa assignata est supra. Per istam autem datur intelligi quod homo accensus in dei amore mox levis habilis et efficax atque promptus in omni sanctitate actione. **Plinius in problematibus** periculosum valde est dum quis in fervore solis dulcissimum nudus ambulat. Cuius causa est quia calor solis dulcissimum quod est in corporibus extrahit. Corpus ergo per consequens debilitat et corrumpit. Quare propter media persuadent ut estatis tempore corpora optime vestiantur. Sic per istam datur intelligi quod ambulantem in fervore divini amoris periculosissimum est nudum esse id est carere vestibus bonorum operum.

Constantinus libro de regimine sanitatis. In estu magno corporis umbra necessaria est et frigus. Cuius causam innuitur Plinius reddere in problematibus. Umbra autem et frigus poris clausis evaporationem restringit. Haec per predicta autem datur intelligi quod existentibus dei amoris in fervore caritate summe necessaria est in estu timore abdicatio que per umbram describitur concupiscentie et refrenatio que per frigus non immerito designatur ut supra. **Alkabicius in theorica planetarum libro vi°.**

Res subaccensa cotinuo extincta non a qua est stella apparens in casu sed non consistens. Sic tunc per asubitum intelligitur ipse homo. Ista sic a sub terra nascitur ad terram reciatur cristallinis et splendentibus est coloribus. Sed magne lubricitatis et in se constatis. Hic et ipse homo de terris nascitur et in terram revertitur. Defert quidem apparentie sed omnem in se gerit viscositatem sordibus et vilitate condicionibus. Per assub igitur intelligitur ipse homo. Et tunc applicatur sic. Homo itaque mox cum divino amore accenditur carnem vilitatem amplecti. Homo autem caritate non accensus stare impeditur in timore et pertinacia more non accensa assub comprobatur. **Albertus in tercio Metheororum.**

Perfecta et debita lana consistit in calore seu decoctione conquassacione forti manibus contusione in conciositate in salsedine in amaritudine et liquore. Quare cum perfecte lanare volumus calide decoquimus valide conquassamus inter manibus conterimus in arenamus sale condimus amaritudini immergimus et liquidiores facimus. Sic tunc per lotam corporalem corporis lotam spiritualem intelligimus ipsius mente tamen quia re Ricardus modum in claustro depinxit. Et tunc tandem applicatur sic. Perfecta igitur applicatio compunctio atque lotio cordis

nostri consistit in calore seu de
coctione divine caritatis in
conquassatione adversitatis in
forti concussione inanim
virtuose comparationis in ame
ritudinis (?) in salsedine contrarie (?)
in amaritudine contritionis
et in liquido lacrime atque sati
factionis Quemadmodum sup
de colocomie corporali probatum
est **Constantinus mo
nachus libro de me
lancolia** Nam hec est assonit
armonie ut hominem qualem
invenit talem ipsa magis ef
ficiat Et hoc est quod attingit
in hystoriis Armonia mesti
tiam laetorum et tristem tristi
orem Ergo tunc per armoniam
amor divinus convenientissime
designatur Nam sicut ar
monia infirmus ante perfec
tam crisim nunc valet Potius
obest Ut recitat ypo
cras libro de dictis Cuius
causa est quia armonia
sua dulcedine excitat ipsos
sensus debilioribus (?) anima
libus corporis et per consequens
natura a sua actione et la
bore distrahitur Sic per omnem
modum amor celestis ipsis
spiritualiter languentibus an
perfectam crisim mentis nec
valet nec prodest Anima la
guor ante illi obest Et tunc
applicatur sic virtus igitur celestis
amoris qualem hominem talem
magis efficit malum peyorem
bonum meliorem facit Sic
ut nosti supra dictum est

**Comentator in iii Me
theororum** Circa aquas ca
lidas naturaliter frigidi fontes sub
dormit aut aque naturaliter ter
calide ipsa balnea scilicet puta
sulphurea Illarum namque
aquarum proprium est habere ita
frigidos fontes per aquas ca
lidas accidens excitare atque
dei amore in ligmis (?) infor
matus Nam sic aqua hec inde
sub sanatione aut intratione
et mollificatione Secundum quod
refert plinius in problematibus
de aquis salsis et calidis
Calida inquit aqua dolorem
sanat calorem augmentat et
membra contracta ac indu
rata mollificat Sic minime
per omnem modum amoris opera
seu caritate dei formata sub
sanativa mentis et corporis
augmentativa et nunc restituere
mollificativa divine misericordie
et pietatis Sic igitur patet
quod per aquas calidas divino
amori conformes in ligmis (?)
dationes Et tunc applicatur sic
proprium refrigerium et consolatione
necesse per omnem modum Quem
admodum in principio dictum est
Et videlicet aquarum calidarum proprium
est ita ut fontes frigidos
et algentes **Avicenna
Tractatu liquidorum**
et ardore Quod quid vene
num in ignem mittitur mox inde
resilit Unde causa tacta est supra
De quo datur intelligi quod

Dum aliquis homo nimi dulcedine
nosus amore celestem am
plectitur in ipso nullatenus p
severat sed mox inde resilit
et resultat. Respirat ad p
habita. **Aristoteles lib**
problematum aer
qui umbre proximus e maxie
estimat. Cuius racio est quia
illa que sibi repugnant
si circa se sistant magis
agunt. Sic tunc patet in ille
ipse homo. Nam sicut aer
attingens aqua non humec
tatur ab aqua dum attingit
aquam. **Ut recitat Alpha**
rabius tractatu de
mixtionibus elementorum
Sic tenera per omnem modo
dum ipse homo in hac
vita positus aut dissidet
aut raro humectatur ab humo
re celestis gracie licet ipsam
attingat intima unione
Sic tunc consequitur per umbra
bra ergo aut aliquis fetore
fugiunt. Nam sicut umbra
[illegible] nimius infrigidat
hinc vero attendit et infla
mat quia ex hoc ipso quod umbra
sua frigiditate corpus ab
extra infrigidat calorem
ad interiora reverberans
intus fortius validius quoque
inflammat. Sic per nimiam
per omnem modum mater
seu seu fetore aliquis ho
minem totus infrigidat
et hoc contra estum carnis

intus vero attendit calorem intue
dilectionis et amoris huiusmodi
insitis applicat. Sic ille itaque
homo acrius fortius quam a
more celico inflammatur quam
mane sine fetore carnis de
vocionis ab sequuo vicinior
probatur. Quemadmodum super
Albertus libro de im
pressionibus aeris
Ligna mediocriter accensa sine
sine fumo esse non possunt. Et
ideo oportet ut aut ligna fere
penitus accendantur aut pe
nitus extinguantur ad hoc
fumo oculi non ledant. Sed
per hec datur intelligi quod imperfecte
in amore dei ferventes
accendantur seu celestium infla
mantur nequaquam sine fumo
esse poterunt vanitatis. Et ideo
necesse foret ut aut tales
homines in amore dei fer
vencius accendantur aut penitus
extinguantur. **Palemon**
in phisonomia. Totus
atque decor vultus nostri gignit
ex confluxu atque commixtione
albedinis et ruboris. Rubor
enim sine albedine ad lepram
vergit et albedo sine rubore
flegmaticorum atque egrotancium
esse solet. Per predicta autem da
tur intelligi quod totus decor
vultus nostri interioris hominis
causatur ex albedine puritate
et ex rubore felicissime cari
tate. Quemadmodum super. **Cal**
cidius tractatu de

[illegible] anima sancta corpa
immerciata humiditate
aqua difficulter ardent sed
immerciata humiditate pinguedi
nalibus sed per humiditatem
aqua delicie signavit Tum
quia sicut humida corpora
quia sunt Testante Avi
cenna libro de diluviis et
dicente quod gravitas corporum aut
ponderositate aut ignobilitate
aut condensatione ma
terie gignit aut constringere
aliquo seu liquore Sic
per omnem modum deliciosa
corda sunt quia ad omnia
pro Christi nomine sustinenda
et cuncta virtutum genera vide
tenda Tum quia sic humi
ditatis aquee sunt materia
luna ut ait Albertus libro
Mineralium Sic et ipse delicie
sunt luna atque causa luxurie
vehementer procurat quod sentimus
Tum quia sicut humiditatis
aquee etiam lubricitatis causam
faciunt Sic et ipse mundane
delicie casum mortis sempi
terne Tum quod sicut humidi
tatis nimie causa sunt
omnis putrefactionis ac
corruptionis in rebus corrup
tibilibus ut ait Avice
bron libro fontis vi
te Sic per omnem modum ipse
delicie causa sunt omnis pu
trefactionis et corruptionis
eterne Tum quod sicut humiditas
exalantis extra nubes faciunt

Quemadmodum in primo arctha
Sic nimie et ipse delicie
mentis tandem suffocabunt fi
naliter in miseria sempiterne Sed
tunc consequenter per humiditatem
pinguedinis celestis gratia designatur
Tum quod sicut omne pingue
inflaturas sanat loca enim
dolorosa tumida et inflata
inungi precipit Galienus
quod sic et ipsa celestis
gratia sua virtute sedat et
humiliat corda tumida et superba
Tum quia pingue sic non
ardet cum aqua Sic et
celestis gratia non lucet nec
ardet cum aqua delicie
et carnalium voluptatum
Tum quia sicut pinguedo
natat super omnes liquores
Sic et celestis gratia ex
cellit omnes voluptates de
licias quoque carnales Sic igitur
patet quod humiditatis pinguedinis
celestis gratia signatur Ex
tunc applicatur sic Corda igitur
immerciata humiditate carna
lium deliciarum nequaquam divino
accendi poterunt in amore
Sed corda immerciata humore
celestis gratie mox penetrale
sentiunt igni caritate divine
Quemadmodum in primo [illegible]

De amaritudine
sequitur et primo

Dum sic ad aque it
ligna humida
sed desiccata
mirra est am-
ara et conservat a putredine
ut ait magister Johannes in
practica. Occidit vermes
suo odore ut recitat plinius
in speculo naturali. Bibita valet
contra caducum morbum ut as-
serit Gallienus. Sic revera
per omnem modum amara
mortis memoria seu amara
mortis contritio et lacrimosa.
Conservat hominem a cor-
ruptione mortis eterne. Occi-
dit vermes suggestionis
maligne. Obstat etiam
mundane corporis et anime
sempiterne. Quemadmodum
de mirra predictum est. Aristo-
teles libro problema-
tum. Excellencia dulcia
amara esse videntur. Cuius racionem
assignat philosophus ubi supra. quod ex-
cellenter namque dulcia ob
superfluitatem faciunt ipsum sensum
per quod datur intelligi quod illa
excellentissima dulcedo vi-
sitacionis gratie et celestis
promissa sive dulcedinis
suavitate malignis cordi-
bus amara esse videtur.
Dum ligna madere co-
lorum humectata fuit et infecta
cum gustatur aut sapitur
amare ut patet estimo. Per quod
datur intelligi quod cordi
humano amaritudine viciorum
infecto putrida et corrupto ta-

suave cernitur despicit et amares-
cit dulcor divine karitatis
gratie quoque celestis. Nichil enim tam
dulce tam suave est quod
non per contrariam anime amarum
esse videatur. Et tunc respiciat
ad [illegible]bita supra. Philo-
zophus in libro de mare
aque quidem salsa est fontes
vero qui in littore fuerint va-
lde dulces. Cuius racio mox ta-
ngitur infra. Per mare ama-
ritudinem intelligimus huius vite
presentis sicut qui in mare ingressi
salsitatem mox sentiunt indicat
testante aristotile in libro
problematum. Sic nimirum
per omnem modum qui amaritudo
presentis vite magis student in-
gressi et intimius experti videntur
tanto magis ad eternam tran-
quillitatem ille approximat qui
amaritudine huius mundi va-
pulatur. Sed tunc consequitur
per fontes in littoribus fluentes
vite refrigeria signantur. Nam
sicut fontes per libati ex ma-
ri causantur et per terre sue acce-
dunt meatus tamen cola-
tur. Ut in iiij° ageret dicitur
per omnem modum nec refri-
geria sempiterne ex amaritudine
vite presentis causantur inquietum
premia vite eterne non donantur
nisi hic in presenti ipsi homines
asperitate vite et amaritudinem
pene penitencie vicerant.
Sic igitur quod per mare

amaritudo presentis vite de
scribitur Et quod per fontes in litto
ribus existentes et amare fusu
ram figurant Et tunc appli
cetur sic vita igitur hec presens
amara dicitur seu am
aritudo hominis conver[illegible]
aribus esse ostenditur [illegible] sed
non diffidat quia mori vivi
ano tamquam in littore vite
continuatur refrigeria scripta

**Albertus igitur quarto
methaurorum musce mortue**
[illegible] musce [illegible]
misceri per musteas hominis
designantur Tunc quia mu
sce naturaliter insident sor
dibus viscositatibus seu
corruptionibus delectantur sic
minime hominem modum hominis
spiritum deesse est ut ita dica
habitatis vitare in squalo
ribus delectantur Sed tunc
commenter per cuius ama
ritudo vite aut penitentie
figuratur Et tunc quia sicut ci
neres mittitur de aqua in bi
bunt frigori absistunt igne
foveat et conservant et
ortos secundant Sic rever
hominem modum amaritudo
presentis vite seu acerbitatis
contritionis ac penitentie
aquam et rorem celestis
gratie sibi imbibit frigori
quod peccatum ac ieiunalis al
gonis absistit Ignem fovet
et conservat divine karitate
et fecunditatem efficit ho-

honeste et virtuose conversationis
Sic igitur patet quod per muscas
homines per cineres amaritudo
vite seu penitentie signantur
Et tunc applicetur sic ho
mines itaque spiritualiter mortui
cum amaritudini se penitentie
vite immiscerint mox spiritual
ter reviviscunt et vite spiritualue
apti erunt **Aristotiles
libro problematum**
Omnibus medicina amara mag
purgat Cuius causa tacta est
supra Sed tunc per medicinam
ipsa salubrisima confessio de
signatur Ita sic medicina sit
danda et mane cum ieiuno
stomacho motu consequente
in ortu quod dicit medicina
supra magis operatur **Vtait
Avicenna Item medicina**
ieiunatibus danda est Quod
admodo significant philozaphi [illegible]
ctatu de iudiciis sanguinis
Item Galienus post suptam
medicinam motum et deambu
lationem persuadet Sic
revera hominem modum
ad vera et perfectam con
fessionem haec ita requiritur
videlicet ut in mane mentis de
mane sanitatis assiduo et fre
quenter et ut ipsam confessionem
motus boni operis consequitur
Patet igitur quod per medicinam
corporalem medicina spiritualis
idest confessio significatur Et
tunc applicatur sic Hola·

igitur confessio atque contritio va-
lida et amara acinus efficacius
quibus sanat corda scelerata sa-
niata et in bono opere infirma-
ta. **Ex vas libro de natu-
ralibus liquidorum. Ols**
liquor inquit multi fere ca-
lidus vehementius acuitur
quam ipse ignis. Sic et ipse
dampnabilibus amor mundi
acuenus fit et acuit mate
quam quantumque calor nicadi
cingentis pateat. Igitur [illegible]
per fere candens cor illi
[illegible] designatur. Et tunc appli-
catur sic. Cor igitur humanum
tum amor carnis committatur
primum mundi amore mox ac
accessimum efficit celestis
dulcedinis intellectus receptum.
**Aristoteles libro de me-
theororum.** Dum gla-
vens oculus contra videt
ipsum solem aut lunam plu-
viam mox fore consequen-
tia indicatur. Per quod datur
intelligi quod cum amaritudo
ipsum cor hominis circumdat
comprobatur mox coma
[illegible] plenum celestibus ro-
ribus et gratie indicatur.
Commentator in ij°
[illegible] quod quid
[illegible] et amorem [illegible]
talis per [illegible]
[illegible] mox dulce-
scit. Cuius causa infra
tangetur. Hec quod dat

intelligi quod omnis amaritudo
penalis vite collata per eterna
morte Christi et per eorum [illegible]
Doctus in lime yo
mis duo sunt dolia vini
plenum [illegible] aliud ple-
num melle. Sed tunc per eum
seu templum Ionis iste mundus
designatur. Ideo quia sicut
in templo Ionis tristes figure
depicte erant ad terrendum
malefactores. **Lucas modo**
recitat Tharentinus libro ij°
de machina mundiali. Sic
per omnem modum nobis in
hoc seculo tristes ac timorosi
effigies mortis et pene sequentis
a sanctis predicatoribus ex-
plicantur quibus territi a pravis
actibus restringamur. Item quia
sicut templum Ionis [illegible]
in auctor et rectori parte
[illegible] oculus aspicientium
simulabat intus vero [illegible]
squalore [illegible] et nigredine
sordebat. **Ut refert Cass.**
[illegible] tripartita [illegible]
[illegible] Sic et mundus [illegible]
[illegible] sua apparentia [illegible]
[illegible] et dolebat
ingressum vero hominem et atra
[illegible]
et denigrat. [illegible]
[illegible] appo-
[illegible] mundus iste convenien-
tissime designatur. Et tunc
applicatur sic. In hac itaque mundo
duo hec vitia sibi sunt
inseparabilia annexa videlicet dul-
cor [illegible] amaritudinis

et mel pane et fallentis Dulce
dinis vij ait Sgcanus sub
ingens ubi sup Dulcedo
insup huius vite multis ama
ritudinibus est respersa Am
brosius in exameron
libro viij Columbe felle
carent Exempla papl ut
in libanem domino offerant
Per quod intelligi quod in
sunt simplicitas viri ob hoc
quia amaritudine atque felle
carent dolositatis et nequi
cie Et ideo offerent loco
victime in templum glorie
sempiterne Comentator
In sedo methe ore
Aqua pluvialibus vehementi
calore usta valde amara
efficiuntur Et tunc talis
amaritudo pluvialis [illegible]
generat efficiat quod effectus
flamos infirmos sanguine re
velat et confortat Item
fecundat ranasque et species
hui in nubibus generant effud
descendere quod facit Et primo
sic ait Constantinus
libo de ypocratica passiva
Aqua iniusta pluvialis amarid
teram fundens penetrat
et fecundat Et ipso sic ait
Avicenna libro de athaliore
Error inquid intelligere et di
tensum ranas serpentes
quod et huiusmodi sursum altum
ipso pole secundum aut hac
ipsum est virtute immensus sol

talia in nubibus generant falso
dicunt quod ac amaritudine sprius
pluvie e nubibus expelluntur
Secundum tunc per pluvia ipsa corde
contricio signatur Nam sic
post pluvia maior eo comi
tatur serenitas Anima quod gra
titus validus refugit inur
ac terram et motus de
lectabilis circa illam Post
pluvia etiam nubes expurgatur
et ex consequenti necessario
serenitas fit Ut ait phi
losophus in problema
maticibus Ex ramibus circa
naliter anim magnus est
[illegible] pluvia Ut ait am
brosius in Exameron Item
tempore pluvie ea que circa terram
est regio infrigidatur regio
aut aeris validius infla
matur Et et ipsum motu
circa terram post pluvia Ga
lienus precepit Ca
causa tangit infra Sic
renovat per omnem modum per
cordis contricionem sequitur
serenitas celestis amenitate
et gracie yrantus laudis
divine refugere consolacione
intime motus delectabilis
operacionis virtuose Sic igitur
patet quod per pluvia ipsa cor
dis contricio designatur
Et tunc applicat sic amata
igitur cordis contricio nostri
contricio tres virtutes relinquit

salutiferosque efficitur Nam ipsos sani-
guidos mente et corpore sanat refi-
ciat et confortat Item quoque cor-
dis nostri fertilem et fecundam efficit
Scriptores quod et ranas suggestionis ma-
ligne foras eicit Restat pro omnibus mo-
in principio dictum est **Plinius li x**
De animalibus Testudo licet resolvitur
quod in aqua sed assiccat sale Sed
tunc per testudinem desinit ipse homo qui
pungitur divino timore timore aut
contritione mox more testudinis et
exemplo contriti dum sentit se intima
fletuum actuum distinctione pedum ac
manuum a pravis operibus retractione
Sed tunc mittit per sal ipsa amari-
tudo seu asperitas salutifere penitentie
designatur Item sicut sal confessum cum mo-
dica aqua supra ignem fervidum va-
lidius quod exardescere ipsum facit ut re-
citat phisicus in problematibus Cuius et
racionem assignabit infra Sic et per eum-
modum amaritudo asperitatis penitentie
cum aqua lacrime intime et devote
igne validius accendit caritatis
divine Et sic sal in mediocri quanti-
tate proiectum in ignem strepitum soni-
tum quoque facit Salis autem valida
massa et magna non ut ostendit Theo-
frastus libro de distinctionibus Elemen-
ti Sic et ipsa asperitas penitentie temperata
sonitum divine laudis efficit Asperi-
tas vero penitentis indiscreta irra-
cionabilis et indebita nullum strepitum
efficit abilem et acceptum in laude
divina Sic igitur patet quod per testudinem
ipse homo Et per sal amaritudo seu asperi-
tas penitentie designantur Et tunc appli-
cetur sic Homo igitur more testudinis
confessionem resolvitur in aquam gratie dul-
cedinisque divine Sed aspersus fuit
sale asperitatis penitentie et amare etc
Jo mesue In Tractatu de ardorum
et liquidorum Post dulce cibum po-
tus et qui dulcis est aliqualiter ama-
rus est Cuius ratio tangitur infra Per
quod datur intelligi Quod post cibum suavem

dulcedinis corporalis amarescit ac de-
cipit potus atque dulcior vero dulce-
dinis quod celestis Vel aliomodo et pul-
crius et hoc sit Post cibum igitur seu su-
avem sanguinis et corporis domini mox
amarescere dicitur nobis potus dulcoris so-
lacii quoque mundani **Plinius in spe-
culo** naturali fumus resolutus a lignis
amaris est et oculos ledens Sed fumus
resolutus de floribus dulcis Sed tunc
per ligna homines virtutibus aridi Per
flores vero vita et fama floridi si-
gnantur Et tunc applicetur sic Predicator
amara est ipsius aridi in virtute homo in
oculis omnium auditorum Sed dulcissima
vox floridi ac virtuosi hominis in au-
ribus salvatoris etc **Albertus**
li de natura locorum Dum sal proicit
in paludes tacent rane Per quod da-
tur intelligi quod dum salsedo seu amaritudo
mortis horrorisque eterni paludose
mente immittitur mox retinent rane
inquietudinis et vanitates mundane
ac fraudis suggestiones quod dyabo-
Solinus li. Rer. Odor amaris
inte basiliscum occidit Per quod da-
tur intelligi quod odor amari cordis et
memorie basiliscum atque actorem oc-
cidit mortis eterne **Galienus li.**
vi Ex adustione amare colore in
superente fumus resolvitur in dentes
et in linguam Et venenum eius dicitur
Per quod datur intelligi quod et amaritu-
dine et infectione ipsius anime
resolvitur venenum ad fauces detra-
ctionis maligne et hoc ipsum vene-
num fore reddit mortis eterne
Etc De amaritudine etc
quere in Capitulo De contritione Con-
fessione et penitentia Maria

De amissione etc

Aristotiles li. 1o De animalibus
Animalia aves sunt que dum
sua amiserunt ova querunt
aliena Similiter namque quod non in suo
habet in alieno studet perficere ut
ait Ambrosius In Exameron libro

Sed tunc per aues homines designantur
Nam sicut aues claudunt oculos palpe
bras sursum eleuando, ut testatur phs
li° De animalibus. Sic per omnem modum
et ipsi homines sancti claudere debent oculum
mentis a terrenis eleuando ad cele
stia palpebram valide deuocionis
et sancte intencionis. Sed tunc quando
per oua merita designantur. Nam sicut
oua sunt rotunda foris alba intus
dulcia et mollia et corporis alba
tiua. Sic et ipsa bona merita sunt
rotunda quia eternitate vite conferunt
Per rotunditatem namque que secundum
philosophum caret fine. Quemadmodum
et circulus eternitas signatur. Sunt
itaque de foris alba, rore ameni
tatis pectine et decoris. Dulcia
rore celestis gracie. Mollia quantum ad
lenitatem consolacionis diuine. Alba
tiua eo quod conferat fructum et dul
corem suauitatis eterne. Sic igitur per
aues per homines et quod per oua nostra
merita signantur. Et tunc applicatur
sic homines igitur cum sua per
peccata amiserunt merita mox
requirere debent ut saluari possint
merita aliena. Quemadmodum supra

Io Beleth in° Summa suorum

[illegible] formice [illegible] etc. de
monstrant et loco qui perdit vestigia
pre sue querunt ei mox gustu et
ore. Sed tunc per gustum deuocio intelligitur
Nam sicut gustus corporalis corrum
pitur ab infirmitate et fumo a
cibo fetido ab ore humore colerico
corrupto putrido et infecto. Infirmitas
namque gustum sic et ceteros sensus
inficit decipit et corrumpit ut narrat
Alpharabius in tractatu De po
tenciis anime quoniam in sensibus quibus
quorum gustus hic gustus quilibet
quod sensus habeat et amplius
confirmat ut dicit Expositor super
De morte et vita linconiensis

Item cibo putrido et fetido ipsum
gustum est nimium corrumptiuum ut dicit
philosophus in problematibus. Ab et humore
colerico infectum corrumpit et deuinit
omnem gustum ut dicitur in Aphorismis
Ypocratis. Sic per omnem modum gustus
spiritualis id est deuocio interne mentis am
mittitur atque deprimitur et languore
anime delinquentis et fumo id est commi
ttendi [illegible] in peccatis et cibo spirituali
peccatorum putredinis et fetoris et ex
ore infecto anime et corporis. Si tunc
consequenter loco oris confessio designatur
Nam sicut os humidum naturaliter est magis
naturali ut dicit philosophus in 3° Anima
lis. Sic et per locum a simili ipsa
confessio humida esse debet seu humore
celestis gracie vel humida esse debet
humore contricionis lacrimose. Et ergo
quod sufficiet quod per gustum deuocio
et quod per os confessio signatur. Et tunc
applicatur sic homo igitur formice ve
rissime comparatus cum vestigia ce
lestis amiserit patrie confestim requirere
debet gustu et ore id est deuocione va
lida et confessione. Quemadmodum supra
in precedentibus tactum est de formica

Ambrosius in Exameron libro x°

Turtur cum comparem suum amiserit
nunquam sedet in viridibus sed in aridis
stipibus. Hec igitur applicanda sunt ad
animam que deum amisit ob peccatum
que nunquam cubare debet in viridibus
voluptatis seu quietudinis mundane
Sed in aridis stipibus tristicie doloris
merorisque et penitencie donec
requiescat demum in suo dilecto
saluatore vel applicanda sunt ad
viduas. **Aristoteles li° viij°**
De animalibus. Anates itaque aues
agrestes suos pullos amiserint re
quirunt eos in aquis si ibi essent
Sed tunc per anates agrestes quidam

ac peccatores homines designat. Nam sicut
anes agrestes fetidi sunt anhelitus
et immundis tibiis puta ranis et
paludibus que nescuntur. Et aquis infusis
se immergunt et ova sua ponunt
in aqua ut recitat plinius in
speculo naturali. Sic per omnem modum
peccatores choici et immundi fetidi
sunt ac execrabiles in oculis dei per
sic tibiis immundis nescuntur puta sic
leuis et parua aquis voluptatum
sempiterne quorum miserie se immergunt
et ova sua id est merita: aque preme
consolacionis immittunt. Per igitur quos per
anes agrestes peccatores et immundi
homines designantur. Et tunc applica
sic Iudam itaque choice de ali
quos de suis amittunt parentibus
seu rebus transitoriis aut aliis
mox ad aquas carnalis confugiunt
voluptatis sive ad aquas mundanarum
deliciarum in talibus se ea que amisse
vanitate recipere posse estimantes eius
admodum nostri tc.

Virgomata

Ptolomeus in almagesto libro 2o
exinde magis luna elongatur
a sole tanto magis lucet versus
terram et minus versus celum. Sed
quanto magis luna appropinquare vi
detur ad ipsum solem tanto magis
ipsa luna lucet versus celum minus
vero versus terram. Et tunc per solem in
telligimus ipsum Christum Nam sicut sol suo
lumine minutissimos athomos vi
deri facit et hoc intra domum non
autem extra domum cuius causam
assignat philosophus in problematibus Sic
per omnem modum Christus suo lumine
et splendore minutissimos defectus
apparere facit et hoc intra domum
cordis non autem ab extra in patulo
mundane conversacionis Et tunc
quemadmodum per lunam intelligitur cor humanum
Nam sicut luna abscondit et
eclipsat ipsum solem ut recitat al
bozar in theorica planetarum luna
et maculam et umbram in se gerit
ipsius terre Sic per omnem modum cor huma
num eclipsat et obumbrat ne sibi
luceat divinus ipse Christus si et ma
cula nigredinis que in se atque umbra
pravitatis inserere. Sic igitur per istum per
solem Christus designatur Et quia per lunam
cor humanum designatur. Et tunc appli
cetur sic. Cor itaque humanum quanto ma
gis appropinquat ad terrena et elongatur
a Christo tanto magis sive minus mentis intuito
ne lucet ad terrena minus vero ad
celestia. Sed quanto magis appropinquat
ad Christum tanto magis lucet deo per
puritatem minus vero mundo hoc per
abrenunciacionem Et tunc recitat ad
prehabita super

Apitema

libro suorum metheorum magnes non
trahit ad se ferrum quantacumque distan
tia elongatum nisi ipsum ferrum
magneti appropriatum fuit et ipsum
quem magnes igitur significat ipsum
Christum Nam sicut sculptores lapidis
insculptores magnetem per tempus terre
immergunt et in corio cervino concludunt
aut oleo lini linunt ad hoc ut
magnes eam quam nitorem perdidit
efficaciam et virtutem valeat recipere
quemadmodum recitat Theophilus in
breviloquio de natura rerum. Sic in
mundum et ipse Christus per triduum sub
terra latuit Corio cervino inclusus
fuit Oleo quoque pietatis et misericordie un
ctus patet et lenitus Et sic magnes
nobis virtutis effectum ostendit nisi
in argento gestatus fuit et in auro
In auro nempe inclusus corda confor
tat debilia ut recitat Amphites
libro de tempore philosophorum. In argento
vero vestitus visum clarificat sensus
que tectos illuminat et confortat ut
dicit Bekus libro de virtutibus lapidum

Sic et p locum a simili xpus ullum
sine celestis gre audit effectum nisi
in cordis virtutibus de aurato et
tunc cor confortat celesti robore et
valore Et nisi in cordis munda-
a de argentato et tunc in suo lumine
clarificat et illustrat Et tunc quod
p fontem intelligitur ipse xpc nam sicut
fons ignitum continuo pdit sonum
secundum quod ait Commentator sup
iiii° methaurorum fontem ingnitum con-
tinuo acutum sonat quia fontem iustum
Sic revera p omnem modum xpc ignis
igne sue compassionis mox pdit
sonum laudis iubilacionis quia divine
visionis et ploracionis quamvis sit et opportet
Ho itaque ignitus in amore dei mox
amittit sonum solacii gaudii quia
mundani Sic igitur patet quod p ma-
gnatem xpus intelligitur Et quia p
fontem xpc designatur Et tunc applicatur
Cristus itaque nequaquam hominem
ad se trahit nisi ipse xpc tota mente
sue intencionis pitur et amore ad
xpm se fidelissime appinquet
iuxta illud Accedite ad dominum
et illuminamini Et tunc revertar ad
ppositum sup **Aristoteles libro**
de motibus aquarum Omnes pisces
naturali quodam instinctu nituntur
appinquare ad originem scaturiginis
aquarum Cuius ea ab eis reddit-
in sive modum Cunito enim aque
pinquiores fuerint ipsi priori ori-
gine clarissime Pisces itaque naturaliter
aque dulcedinem appetentes ap-
pinquare contendunt et nituntur
ipsi aquarum primas Et tunc p originem
aquarum intelligitur ipse xpus Nam
sit origo aquarum regalium aut
est mons aut fons ut dicit phus
in li methaurorum Ex montibus namque
et a clarissimis fontibus aquarum huius-
modi emanant Sic p omnem
modum xpus est mons omnium tranqui-
nitatis refugii quia et securitatis mee Est
et fons dei celestis gratie dulcedinis
quia divine Sic igitur patet quod p pisces
homines designantur Et quia p originem
aquarum seu fontem ipse xpus figuratur
Et tunc applicari sic Homines igitur
quique fideles in hoc mundo nunquam
desistere nunquam quiescere debent donec
more piscium xpo qui est origo omnium
bonorum inseparabiliter appinquent
Revertar ad ppositum in materia sup
Aristoteles li° de naturis
locorum Aque que in fluvii sino
appinquant ad medium aurum pro-
ducunt ac nobiles margaritas
Et tunc p medium xpus describitur nam
sic medius est dextera ps celi
ut demonstrat phus et theologus alma
resti [illegible] non obstante eo quod in de
celo et mundo dicitur quod videlicet medius
sit antior ps ipsius celi Aliqui namque
in utrisque scientiis laudat maiores
Sic p omnem modum xpus est dexter ad
tram quia residens dei patris Sedit et
quoniam p aquam fluentem intelligitur
ipse xpc Via sicut aque fluentes omnes nar-
quamvis fluunt deorsum versus valles
iudicie vero sursum Sic et ipse xpc
gentium de se est qui defluunt ad valles
mortis et miserie nequaquam aut de
se nisi mirabiliter ascendere potest
ad regnum vite sempiterne Quarum
igitur Cum p medium xpus describitur Et
quia p aquam fluentem ipse xpc cottidie
in morte refluens designatur Et
tunc applicari sic Ho itaque qui istu-
[illegible] huius vite toto corde appinquet
Veniet ipsi xpo Hic aurum in se ge-
nerat virtutis pitur et amoris
et margaritas pducet pretiose re-
tributionis Et est ista sup **Comme-
tator Averrois sup 2m**

Metheororum. Dum nauis appropinquat ad
abyssum ubi mare finit et refun-
dit mox ipsa nauis quadam uerti-
gine circa ipsius abyssus uiolenter ab-
sorbetur ac amari imbibuntur. Et per
consequens submerguntur. Dicitur autem quod
abyssus fons maris ut parum
ab apparet. Sed tunc per nauem designatur
ipse homo. Nam sicut nauis ut frequenter
scinditur in medio et celerius mo-
uetur de mari ad litus quam de
litore intra mare ut ondit philosophus
in problematibus. Sic maxime peccator
et ipse homo scinditur, scilicet mox in medio
etatis sine penitentia et etiam ma-
gis accelerare debet more nauis. De
mare huius seculi ad littora grandis
temptationis quam de littore securitatis
eterne ad mare tribulacionis in-
fernalis mundane. Sed tunc congruenter
per abyssum mors designatur aut peccatum.
Nam sicut abyssus terram penetrat
sine ullo fine ut recitat Ionas
in tractatu de climatibus
et zonis mundi. Sic et ipsum peccatum
suo ueneno terram mentis nostre pe-
netrat sine ullo fine ipsam uri-
gens atque crucians mentem. Sic
igitur patet quomodo per nauem homo designatur. Et
quomodo per abyssum mors aut peccatum si-
gnificatur. Et tunc applicatur sic. Iusto igitur
dei iudicio contingit ut hii qui tanta
audacia siti ad mortem ac ad peccatum
approximant et festinant cum uolue-
rint stare non possunt, scilicet more na-
uis ad abyssum appropinquantis uio-
lenter intrabunt et amari pe-
narum supplicium imbibunt, ut supra.

Plinius in Speculo Naturali

Dicit non esse uisum ostendit ut
dum ad aquam aliquam appropinquat
in accessu uoluntarie continue terra-
tram per uisum intelligitur homo. Nam
sicut dum uisus excoriatus fuit
uidetur habere manus et pedes humanos
scilicet nequaquam dum est uiuus. Sic per
omnem modum et ipse impenitens
dum uiuit nullum opus nullum gressum
humane norme dignum facit, scilicet dum
in morte excoriatus fuit mox
uoluntate pure et affectu humane
et uirtuose actiones in se offert et
ostendit. Patet igitur quomodo per uisum
designatur ipse homo. Et tunc applicatur sic.
Homo itaque qui agitur morte et cruce
infernali appropinquare timent mox in terra
terrenis appetitibus uoluntatis, ut supra.

Alkabicius in theorica

Planetarum. Appropinquante sole terra
zodiacum ad equinoctiale uersus
solsticium estiuale inter orizonta
mundi tunc omnia que yemali tempore
mortua fuerant uiuificata fuit, tunc
et terra fructificat et motus de-
lectabilis super terra. Sic tunc per solem
Christus significatur. Nam sicut sol est causa
omnis luminis et splendoris, Tholo-
meo testante quod dicit almagesti quo-
niam lumen est quod non a sole descendit.
Sic et Christus causa est in nobis totius
sue felicissime ac beatissime uisionis.
Sic tunc congruenter per yemem peccatum de-
signatur. Nam sicut in yeme dies quidem
sunt breues longe uero noctes. Sic
et dies uite peccatoris hominis breues
noctes uero eius pene et inferne
longe yeme et eterne. Sic igitur patet
quomodo per solem Christus designatur. Sic appropin-
quante igitur Christo ad regionem habita-
bilem mentis humane mox corda
que peccato mortua fuerant reuiuiscunt
et tunc et terra bonis operibus fecunda-
tur, scilicet et motus uirtutum delectabilis efficitur.

Albzorat l. x° c. iii. Sol

appropinquante crinisipio nostro uersus climata
et zonas habitabiles regiones tunc
nubes ingrediuntur et rubescunt.
Per solem igitur Christus designatur. Nam

Sicut sol nunquam advenit sine lumine
et calore Sic eciam xpus nunquam
incarnatus advenit absque lumine
divine cognicionis / et absque calore
celestis amoris Et tunc sit suppli-
candum igitur xpo ad eius spiritum cordis
nostri mox devenimus quantum ad
nigredinem vere humilitatis et rube-
dinis quantum ad ruborem divine
caritatis Et ut noster Philosophus
In problematibus dicit naves appro-
pinquant ad littus mox nauta ma-
gna timet et explorat profundi-
tatem causa quia in littore na-
ves eciam impingunt et per quas
confringuntur Sed tunc per naves
homines designantur Nam sic na-
ves profundius videntur in medio
aque et fluctibus circa litus quam
dum feruntur in aqua ut ait
Aristoteles ubi supra Cuius causam
assignans dicit Aqua eciam que
circa littus est quieta et tedeus
[illegible] ipsius navis Aqua vero
in medio sui tumultuosa et vio-
lenter percussa et sustollit ipsam
navem Sic eciam per omnem modum
et ipsi homines magis periclitantur in
littore et statu securitatis quam
in fluctibus sollicitudinis et timo-
ris Sed tunc quantum per litus ipsa
mors describitur Ita sic in litore
maris sonitus magis auditur quam
in mari ut refert Aristoteles ubi
supra / Sic per omnem modum tumultus
et vanitas huius mundi mortis tempore
cognoscitur et sentitur que utique in
statu securitatis huius vite penitus
ignorabatur / Nam igitur cum per naves
describuntur homines Et per litus intelligitur
ipsa mors Et tunc applicare sit dum
igitur appropinquamus ad litus mortis
necesse magis est ut timeamus
et ut profunditatem immineat

De alacritate

Rupibus explorandum Et ut supra
Aristoteles in libro problematum dicit
Quod in risu sanguis recedit a
corde / et ex valido risu sepe
homines suffocantur Et tunc per
risum alacritas signatur Nam sicut
in risu voces sunt obtuse et ipse
leves capite et pectora conquassantur
ubi autem plus ubi supra Risus inquit
voces obtusas efficit / hiatum
oris facit / et pectora concutit
Sic per omnem modum in vana mundi
alacritate voces mentis ac oracio-
nes in dei auribus obtunduntur
ob cordis ad illicita apertionem et mentis
variis mundi vanitatibus conquassatur
patet igitur cum per risum mundi vana ala-
critas significatur Et tunc sit quod in alacrita-
te igitur vana huius seculi tota vita
anime distrahitur et hoc sepe mente et
corpore spiritualiter suffocatur / ut supra.
Helinandus in tractatu de fu-
turo iudicio Sicut aruca (?) flos
cantica hic anno fit Cuius ca-
tarrusse (?) infra Per urticam intel-
ligere hoc Nam sicut urtica estatis
tempore arescit In yeme vero viresceret
ut recitat Plinius In speculo naturali
Sic mundus per omnem modum et ipse
hoc prosperitatis tempore arescit mente et
corpore tempore autem adversitatis viresceret ce-
lesti virtute et vigore Nam igitur
cum per urticam intelligitur hoc Et tunc
applicare sit Cum itaque hic in hac
vita vana atque indebita floret ala-
critate et gaudio / tunc mox tristicia
celestis gracie et pestilencia mentis et
anime consequitur in futuro Theophi-
lus libro / Dum sacram archam cum elit-
tudine vitrum fuit depictum per eum
videtur vel pannus eius colores
omnia videntur que per vitrum aut per
pannum conspiciuntur Per quod datur intelligi

qui generaliter cum sic dispositi fuerint ypocrite
talia et omnia que in mundo sunt estimant
tur Quemadmodum homo alacritate
huius mundi coloratus omnia leta fore
que in mundo sunt estimat / et ala
critatem in esse omnibus arbitratur
Et ideo ait plato In phedrone
Nil alacritatis nisi vanitatis et pre
terea insipiens / Si quantum ad dispo
sicionem intellectus

Archita Tharentinus Homo
interdum eciam et corde leta plorat
Per quod datur intelligi quod alacritas
huius mundi immixta est timore
lacrimis et dolore Philosophus in primo
politice animalia ostendunt signa
alacritatis sue in auribus in mo
cione capitis et in cauda Sic
et ipsi iudei et brutales ho
mines sic proferunt sue alacritatis
in auditu malorum colloquiorum
que per aures in mundana dig
nitate que per caput in fine vite
sue que per caudam designantur

Philosophus in problematibus Ex ti
tillacione sub ascellis aut pedibus
risus generatur Sed talis risus inter
dum hominem suffocat et occidit Per
quod datur intelligi / quod vana mundi
alacritas que per titillacionem sub
pedibus et ascellis intelligitur homines
sepe spiritualiter et corporaliter suffocat
et occidit Solinus libro Ter
cio Rana viridis que prenostica
dicitur lune videlicet clamat et ad
ipsum reptat et tremiat Per quod
datur intelligi quod homo alacer atque
vanus divinam leticiam huius mundi
seu lune putans sicut conspexerit
mox voce exaltat manibus et
pedibus ad ipsum reptat et tandem
horribiliter pectus concremat et

Albertus super minelia / viri
tenne Quoniam etiam ponitur ad os
vana viridis que prenostica
appellatur amplius non latrabit Per
videm vanam vana mundi alacritas
designatur Nam sic vana viridis suo
clamore pluviam designat Cui et
prenostica dicitur Sic per omnem modum
presens alacritas pluviam indicat
imminentem perpetue tribulacionis et mi
serie Et tunc quoniam per canem intelligitur
ypocrita Nam sic sanguis ipsius
canis naturaliter appetitur ab omnibus bestiis
feris atque feris Testante ambrosio
qui dicit Canis inquit fera curat
canis hausto sanguine Sic per
omnem modum maligni spiritus valde
appetunt et siciunt sanguinem et per
dicionem hominum peccatorum Sic igitur patet
quod per vanam videm vana mundi le
ticia Et quod per canes homines de
signantur Et tunc applicetur sic Cum
quis igitur vana et inepta huius mundi
alacritas ore mentis concipitur, mox
latratus animi divine laudis penitus
annichilatur, Quemadmodum supra et cetera

Tibullus libro de Accentibus
Creatorum Ante adventum pluvie
clamat vane et sibilat vipera
Per quod datur intelligi / quod ante adventum
tribulacionis mortis et miserie magis
tunc alacres homines sunt lascivi
atque iudei qui per vanas intelliguntur
homines terreni et avari / qui prophetis
describuntur usque ut nostri Ambrosius
in Exameron libro vi Aves in
magis serenitate minus garriunt
post pluviam vero magis Sic tunc
per aves homines designantur Nam
sic aves in volatu suo pedes
a terra elongantes ad se contrahunt Sic
et ipsi homines more avium et cetera
intencionem affeccionem que suam
a terrenis debent illacrimabiliter elo
ngare opera que sua ad succurrenda
mentis contrarie et distincte et exa
minate Sic igitur patet quod per aves
ipsi homines signantur et cetera

De altitudine c 8

Avicenna li. iiij de diluuijs Montes alti steriles sunt omnibus Sed tunc
per altos montes alti in hoc mundo designatur Nam sicut in altis montibus tonitrua non accidunt neque fulmina testante alpharabio
tractatu de mixtionibus Clerico qui dicit quod impressiones aeris
et intemperies secundum motibus quando sunt visi super montes aut raro Sic per omnium mundi nec
timor dei qui per tonitruum desribitur nec amor celestis qui per fulmine intelligitur accidunt hominibus in huius
mundi altitudine eleuatis Sic igitur patet quod per altos montes alti in hoc
seculo homines signantur Et tunc applicetur sic Homines itaque mundana celsitudine seu altitudine denti
stiles sunt quantum ad fructum boni operis et virtutis Et steriles in futuro
erunt quantum ad premium alij inse
cudite eterne fructibus premie et salutis (ut supra in primo dictum est)

Ambrosius in exameron
libro viij Hirundo eleuatur tempore
tonitrui. quando alie aues deprimuntur
Sed tunc per hirundine describitur quilibet
homo fidelis penitens et deuotus
Nam sicut hirundo mane emigilando
garrit pre ceteris auibus regali
bus et diurnis ut ait plinius
in vij° naturalium Experimentorum dicit Sicut
hirundo per omnia quilibet christianus
homo in inuentute summo mane
debet emittere garritum penitentie
laudis(?) diuine Sed tunc per to
nitruum prius afflictio uel mors uel
nendi iudicium signatur secundum tres
conditiones quas nisi habere toni
truum comprobat ipsum namque tonitruum
plurimum addiuunt (?) lumine efficiat
et comburit et ferit Testante
philosopho ut in primo methaurorum secundum
translationem veterem qui dicit quod

tonitruum non fit nisi in nube humi
da et pluuialia igne et semper
efficiat ipsum uel rursum post celum
versus ipsum circa orbem lune uel
deorsum versus terram emittendo Sic
et ferit impugnens uel in aere
uel in terra Sic reuera per omnem
modum prius afflictio plurimum accendi
tur celestis roris et gratie Sic et
ipsa mors lumine efficiat quoniam
eius Sic et ipsum finale iudicium sen
tentia ferit vindicte diuine Sic
igitur patet quod per hirundinem homo describitur
Et quod per tonitruum aut prius afflictio
aut mors aut finale mundi iudi
cium signatur Et tunc applicetur sic
Homo itaque penitens et deuotus tem
pore afflictionis mortis et iu
dicij finalis in altitudinem contem
placionis et celestis gaudij sustol
litur. ceteri autem maligni et pecca
tores homines in abyssum eternalem de
primuntur reuertendo ad plura sup...

Ysidorus in libro ethimologiarum naturalibus
Aquila pullum degenerem alienum
ducat ut eo alioque ferocius quoque
cadat tanquam moriatur Sed tunc per
aquilam describitur ipse deus Nam sicut
aquila se renouat in fonte per
descensum velud et per collisionem
rostri sui ad petram ut testatur
Ambrosius in exameron libro vij Sic
per omnem modum deus per collacionem
sue gratie se renouat in nobis
per descensum suum in fonte prime
per mysticam applicationem oris sui
intellectum ad ipsum os interioris ho
minis nostri Sed tunc consequitur per pullum
degenerem ipsum intelligimus per
catorem Nam sicut pulli dege
nerati consistit in eo quod non potest
cernere limpiditatem solaris luminis
ut aiunt ambrosius in exameron

libro vii. Sic peccatorem mortis enormi-
tas peccatorum suspenditur in eo quia
non per celestis gratie lumine inspirare
lumine nec candorem nec suam speciem
aspicere volitatem. Sic igitur patet quod per
aquilam pater celestis describitur. Et
quod pullum degenerem peccator signatur.
Et sic applicatur sic. Deus itaque
sepe peccatorem hominem in altitu-
dine mundane glorie sublevat et ex-
altat ut eo gravius precipitari
valeat; profundius quoque cadat
recedens ad prohabita etc. **Ptho-
lomeus almagesti 3o. In**
altis superioris instituto aeris
sempiternum frigus sempiterna ne-
bula. Per que datur intelligi quod in
altis cordibus in altitudine mun-
dane celsitudinis sublimatis pre-
tium cumulatur frigus divine caritatis
et sempiterna nebula cecitatis.
Solinus In libro Rerum Naturarum
omnium regalium animum et magnum
ut in alto pugnent aeris. Per
que datur intelligi quod principes
alterum in hoc mundo honoris ut co-
ronas invicem se gerant pugnas et
contentionibus involvant etc etc.
Albertus de impressionibus
aeris ventus non flat sursum versus
celum nec deorsum sed directe
circa terram. Non enim flat sursum
versus celum nec deorsum versus terram
sed secundum rectam lineam circa terram.
Sed sic per ventum prius vita de-
scribitur. Nam sic ventus necessario
signum intemperies atque ymber
attestante aristotele in 2o me-
theororum qui dicit quod venti strictissima
sunt indicia pluvie consequentis.
Sic nimirum hominem mortis vi-
ta generat putridis inficit aquas sepe
consenditur unde sempiterne. Sic
igitur patet quod per ventum describitur
prius vita. Et sic applicatur sic vi-
ta itaque ista prius ut debet in
mundana altitudine elevari ne-
que terrenis nimium inclinari sed recta
linea recto quoque tramite in divinis
laudibus firmari. Quemadmodum
in primis preparatum est etc. **Plinius
in Speculo Naturali.** Aves in altum
volantes pedes ad se contrahunt ne
extendunt; sed dum inclinatur ad terram
mox pedes emittunt de quibus tamen
ambiguum aliud visum est per quod
datur intelligi quod homines in altitu-
dine elevati mundane celsitudinis
nequaquam extendere possunt pedes virtu-
osos et fructuose operationis. Sed dum
inclinatur ad terram humilitatis et
per humilem mediam premi vilis
mox et se emittunt pedes in opera
fructuosa tamen. **Aristotiles libro
De naturalibus.** Quedam aves nequaquam
capiuntur nisi in aere et ideo
tales aves insequentibus se rectis
avibus predonibus fugiunt aut ad
ignem aut ad aquam aut ad terram.
Per que datur intelligi quod quidam pro-
homines a demonibus capiuntur in solo
aere altitudine dignitatis. Sed nequaquam
in igne caritatis nec in terra humi-
litatis nec in aqua pure aut devo-
tionis. Et ideo talibus hominibus con-
fugiendum est ad ignem divine di-
lectionis ad terram humilis recog-
nitionis et ad aquam pure et sa-
tisfactionis. Quemadmodum supra etc.
**Commentator Averroes super libro
de celo et mundo Aristotelis.** Alte
arbores steriles aliqualiter sunt et
infecunde. Cuius causa est quia non
potest de terra sibi sufficientem at-
trahere humorem pro fructu suarum
validam a terra elongationem.
Per que datur intelligi quod alti
in hoc mundo homines qui pro

Altas vel arbores describunt: infecunda
plerumque et steriles sunt quantum ad
bona opera seu virtutes. **Aristoteles**
in problematibus. Dum fumositas putri-
da ascenderit de paludibus ad al-
tiorem aeris regionem mox virtute
solis mutatur in serpentes et in
ranas que continuo tunc cadunt
versus regiones infimas et munda-
nas. Et ait Commentator super
2m metheororum. Erant inquit di-
centes ranas et serpentes quan-
doque sunt tempestatis tempore cecidisse
se sursum in rana et serpentem
specie ascendisse / sed magis vapor
viscosus et putridus virtute solis
attractus ex quo animalia huiusmodi
in aere procreantur. Sed tunc per
vaporem seu fumositatem putri-
dam et corruptam intelligitur ypocrita.
Quod vero sit fumositas putrida
et corrupta facillime concipit
in se ignem. Unde legimus de cor-
ex resolutione [illegible] putrida et cor-
rupta a se ipsis gignuntur vel stel-
la cadere ut asserit Avicenna li-
bro de diluviis. Quamobrem et ipse
commentator super 2m metheororum ait
In cimiteriis mortuorum et circa pa-
tibula suspensorum sepissime ignes cer-
nuntur et allaciones. Et hoc ex visco-
sis atque putridis contingit vaporibus.
Sic nimirum per omnia ypocrita sine
intermissione et absque ulla dila-
tione [illegible] concipit in se ignem su-
perbie concupiscencie / et tandem finaliter
ignem concipit penaliter eterne ye-
henne quia vehementer. Sic igitur per cuius
fumositatem putridam et corruptam
intelligitur ypocrita. Et tunc applicatur
sic. Cum itaque ypocrita in tota vita sua
putridus et corruptus in altitudinem
mundane ascendit dignitatis tunc
mutatur vel incorporatur et turbatur
in ranam et serpentem infernalem et
tandem cadit in ipsorum damnatorum
infima regione / ut habitum est in principio.
Aves adiungunt se de nocte
non ut diligant sed ut lacerent
et discerpant. Per quod datur intelligi
quod sepe homines affirmunt ad aliquem
non ad ipsorum profectum et salutem / sed
ad ipsorum extremam confusionem ac per-
ditionem. **Ysidorus in hystoriis**
naturalibus. Visum hoc est sepius et apertum
quod gallus silvestris mugiebat et
applaudebat cornu. Cornix autem corvus
sibi studebat oculos per quod datur intelligi
quod inter aliquis afficit ad aliquem
quem postmodum ipsum ad summum perit
periculum. **Plinius in speculo**
naturali [illegible] Aves Ciconie in-
sticia servat naturalem in affectione
ad pullos suos. Dum steriles plerumque
ignobilem de mundo abierunt. Fer-
tilitas hoc anno magis erit per quod
datur intelligi / quod dum homines in af-
fectionibus suis iusticiam rectam
debitamque conservant eo ipso in fructu
bonorum operum uberius fecundiusque
habundant. **Ambrosius in**
Exameron. Aquila autem egitia
pullum alas ducens ipsum tandem
proiicit, si ipsum esse reperit de-
generem. In hoc iusticiam servans na-
turalem non autem sinistram et indebitam
affectionem. Sed tunc applicatur ad pro-
positum in parti pro ut in capitulo
de iusticia per tractatum de [illegible]
habitum est quod est quedam affectio iusta
sed ad parentes quantum ad obsequium.
Et tunc de hoc require In capitulo de
affectu de hoc hoc parentibus et
de ceteris [illegible] Iterum non quod est
quedam affectio ex ignorantia in-

pditz obliviose ad aliena ona
Et tunc recurrat ad phita in puncto supra
Aristoteles in li° pblematum Qui
flumina pre fluunt fontesque
exiccantur. sanitas corporum fit hoc
anno larga Cuius volens assignare
causam: morbi inquit ex alieno
et ex extraneo humido generantur
Sanitas autem extraneo humido non est quia
ea que sunt humidi extranei princi
pia puta fontes et flumina exi
ccata sunt Quapropter exiccatis
fluminibus et fontibus sanitas ma
gna in corporibus erit Per phita
autem datur intelligi / quod dum flumina
ventris parte in gula defluxe
runt fontesque superfluitatis per ab
stinentiam sacram exiccati fuerint
magis sanitas mentis et corporis mag
erit Require totum capitulum de
ieiunio / Item recurrat ad capitulum de
mardaton Nonnulli quod omnes aves
ut pullos ad volandum instruant
ad nidum non insiliunt. ut eos pa
scunt: sed abstinere faciunt Non quod
per hunc modum leo leunculos suos
venari docet Sic et pater celestis
nos predam celestem venari per absti
nentiam facit. Phisiologus idem probat
aves ad predam capiendam

Ambrosius in Exameron /

Basiliscus neque inquit invadat muste
lam seminat et ruta vallatam
Sic nec dyabolus hominem abstinentem

Ptholomeus in l° quametez /
quarto almaiesti Sol trahit
ad se omnes ramunculas re
ptiles et alia quedam animalia pro
pinquans sua virtute radio luce et
calore Cuius signum est: quia in
estivo tempore predicta animalia medi
ante pluvia descendere videntur
que utique non descenderent nisi
virtute solis ascendissent Sed

tunc per solem Christus designatur Nam sicut
sol istis malis & esse orbis celi ut
recitat plato In phedone Sic et
ipse Christus est lumen et splendor totius ce
lestis patrie Sed tunc consequenter per vir
tute solis calorem pit et vigore
sancti apostoli significantur Nam sicut tota
celorum actio et impressio atque cele
stis influxio mediantibus calore
solis lumine quoque et virtute deffluit in
hunc mundum Sic omnino per omnem
modum totum donum atque munus ce
leste mediantibus sanctis apostolis nobis
datur Sic itaque patet quod per solem Christus
designatur Et per virtute solis sancti eius apostoli
significantur Et tunc applicetur sic Christus
igitur nos qui ob nostram nostram
recipientibus siles sumus atque rams
sibi attrahit mediantibus suis sanctis
apostolis ut supra /

Plinius in pro
blexibus Cervus dicitur autem

videns dum accedit ad parietem
continue sentit quietem cervus qui
parieti proximus est Sed tunc per
cervum corporalem cervus spiritualis desig
natur Nam sicut cervi corporales pinguio
res sunt fetidiores que et immundio
res Et ideo contingit secundum Ga
lienum quia quies corporis pinguedi
nem efficit et corruptiones corporum
quemadmodum ipse motus non consumit
Cervi itaque in quiete continua sunt
quapropter pingues sunt fetidi et
immundi Sic revera per omnem mo
dum qui sunt cervi spirituales pingues
quidam sunt et hoc quantum ad car
nalem oblectationem fedi quantum
ad suum spectum abhominacionem
immundi quantum ad mentis et corporis
corruptionem Sed tunc consequenter
per parietes sancti apostoli designantur
Nam sicut super parietes fundatur

De appostolis .xv

tota domus Sic super sanctos apostolos
stabilitur et fundatur tota domus
dei tam in presenti sed etiam que in
futuro videlicet patria sempiterna
Sic igitur patet Et per tectum corporaliter
ecclesia spiritualiter designatur Et que parie-
tes sancti apostoli significantur Et tunc
applicetur sic Recti itaque qui in hac
vita sunt homines peccatores dum
ad sanctos apostolos pia devotione
declinantes confugiunt mox quiete
aeris id est vite presentis percipiunt et
tranquillitatem eterne assecuntur
Procedendo ad propositum minuete super

Avicebron libro fontis vite
Dum attendimus ad montes
cessant venti Quomodo tamen interseretur
infra Sed tunc per montes apostoli si-
gnantur Nam sicut in montibus tu-
ti sumus a diluviis ut recitat
Avicenna libro suo de diluviis
Sic in sanctis sperantes apostolis tuti
sumus ab inundationibus et tribu-
lationibus mundane vanitatis Tamen
quia sicut ipsi montes protegunt et tuentur
habitantes sub se ab ymbribus
temptationum ~~a tonitruibus et tunc~~
~~Sic et apostoli~~ a tonitruibus(?) et a
vine(?) Sic et apostoli si devote et
orati fuerint protegunt nos ab
ymbribus temptationum a tonitrua-
tibus tribulationum et a ruinibus
eternorum suppliciorum Sed tunc conse-
quenter per montes huius vite desi-
gnantur pericula et timores Nam
sic venti maxime fiunt fieri
in regionibus frigidis et humi-
dis illud quod in 3o metheororum dicitur
venti inquid philosophus maxime accidit
in regionibus humiditate fri-
goris constricti Sic per commune
modum mundana pericula et timo-
res maxime accidunt in hominibus

in amore dei et proximi frigescentibus
Sic igitur patet quod per montes apostoli desi-
gnantur et quod per ventos omnes timo-
res et pericula significantur Et tunc
applicetur sic Dum itaque de morte
confugimus et attendimus ad sanctos
apostolos mox cessant venti omnia
pericula et timores ut supra
Item notandum quod omnia animalia dome-
stica dum augmentantur uberibus ad
parietes declinant parietes sunt
apostoli et tunc applicetur ut nosti

Comentator auerroys

Super quarti metheororum Tota terra quae
ipsa terra sustentatur pendens in me-
dio aere et non cadit sunt ipse
stelle que sua virtute terram undique
attrahendo cadere non permittunt Sed
tunc per stellas apostoli significantur Nam
sicut stelle virtute sua a sole re-
cipiunt calorem terrenis regionibus
infundunt ut recitat Ptholomeus
in 3o almagesti Sic minutrum(?) per
omnem modum tota celeste virtute
a Christo sole iusticie accipiunt necnon
quod transmittunt celitus et infundunt
Sed tunc quia per terram humana na-
tura seu ipse homo aut homines designatur
Nam sicut et sole elemento terre
fructus gignuntur non autem in celis
hec tamen elementis non mediante
terra ut recitat Egidius super libro
de plantis aristotelis in solo ho-
mine fructus celestis vite plantatur
et gignuntur non autem in celis sub
homine creatus Sic igitur patet quod
per stellas apostoli Et per terram intel-
ligitur ipse homo Et tunc applicetur sic Tota
itaque causa quod homo sustentatur
et non precipitatur in varie huius
seculi sunt ipsi sancti apostoli qui hominum
multitudinem ad se more stellarum

Undique attrahentes in morte tandem non
permittunt / ut supra // Nondum quod apostoli
comparantur serpenti. Nam sicut serpens dum
incantatur vna autem cauda sua
obstruit alia vero ad terram comprimit
et premit. Cuius vero tangere infra
Sic et ipsi sancti apostoli dum devotis
oracionibus incitantur claudunt ante
obdurat et aperiunt nobis ante
largissime pietatis et sic serpentes
in plenilunio non habent costas. Sed
nec ipsa ossa cartilagine vero non
habent ut testatur philosophus in xv° animalium
Sic per omnem modum ipsi sancti apostoli
qui perfecte exorantur et ipsi nobis sua
gracia plene lucent et perfecte nos
nullam habent ad instar ossis aut
coste duriciem sed suam suavem
orantibus infundunt pietatem. Et sic nullum
animal a deo expetitum est videre
sicut serpens ut refert Ambrosius super
Examerone libro vi°. Sic et ipsi
sancti apostoli de eis qui se non hono
rant vindictam a deo expetunt
et implorant. Et sic flatus hominis
dulcissimus est serpenti ut recitat
Solinus libro xeru ut supra patuit /
Cuius eciam signum est quod in homines
serpentes insiliunt. non autem in cetera
animancia. eo quod dulciorem. quam ce
tera animalia habent flatum. Sic per omnem
modum. oracio nostra que per flatum desi
gnatur atque devota dulcissima est omni
sanctorum. apostolorum collegio. Et sicut
sibilus qui fit in viridi folio
in tylia evocat serpentes de ca
vernis ut recitat Isidorus in hy
storiis naturalibus Sic inmitium per
omnia sibilus virtutum que per viri
dia designatur et humilitas que per
tyliam designatur evocat clemenciam
et patrocinia apostolorum auxiliaque
sanctorum. Et sic lac capitur ma
xime attrahit serpentem ut recitat

Io mesue / in practica Sic venena
per omnem modum inmundicia cordis nostri
que per lac designatur capitur maxime
quod sanctorum apostolorum suffragium. Nono
quod sancti apostoli comparantur columbe propter
septem vero racionem decem proprietates quas
ipsi in esse columbe comparantur / Prima
est quod sicut columbe post volatum de
alto dum terre insident motum mo
tum quendam faciunt circulare. ut re
fert philosophus in x° de animalibus Sic
inmitio per omnem modum sancti apostoli
residentes ac quiescentes in domo
devote anime post evolantes ex yre
nimio consolacione eterne. Secunda vero
est. Nam sicut columba est animal valde
lene mansuetum et blandum sed
tamen in volatu suo gressione a
larum quendam terrorem et strepitum
magnum facit: ut ait Ambrosius
in vi° Examerone Sic et ipsi
sancti dei apostoli sibi servientibus
et devotis blandi apparent le
nes quod piter et mansueti sed in
volatu sue protectionis. terrore
inferunt demonibus spiritibusque ma
lignis / Tercia vero est quod sicut colum
be que habitant circa homines scilicet
in domibus verum hospiciis sed do
mesticate carent omnes felle. Co
lumbe autem ab habitacione hominum
sequestrate ac ab hominibus elon
gate scilicet columbe silvestres ha
bundant quidem felle. ut recitat
Plinius in viii° Speculo naturalium
Sic vere per omnem modum sancti apostoli
devote quidem recepti in domum
hospitalitatis habentes nos fell
obliviscuntur ire et vindicte. Propterea
apostoli vero a domo cordis nostri
habitabili elongati fel in se habe
comparantur vindicte contra nos indicij
quod austeri / Quarta vero est. Nam
sicut columbe ~~certa aquam~~ vocte

sua lugent et interet veluti eve
tur aliquam isti dolori qz sen me
ste gdolentes ut recitat Cassio
Sup psalm Sic p omem mom ipi
sti apli voce quodam md simple
spirituale emittunt cgrassiose sr
misia grie ghiami / Et vo e na
sse colube ita aqe nalit appe
tunt reside ut ait btus Grego
rius Sup Cant Sic et ipi sti
apli desiderant reside ita aqs
.i. ita corda aque tribulacionis af
flictionis qz et penitencie humecta
ta ipis sue pietatis porrigentes
auxilia / Sexta vo e qua sic co
lube pectus ambus multum valde
qz sanguine iugulate ut refert
Solinus lio viij de natura rerum ixid
vgili in Bucolicis Certime
colube multum imse tenore Sic
nimirum et ipi sti apli multum ten
orem effunduit sanguis sui pre
ipla redemtoris sui et p salute gs
humani Septima vo e Nam sicut
gdicio et natura lj est columbarum
ut ad nidos suos ceteras colubas
attrahat et adducant ut recitat
Isidorus In hystoriis naturalibus Sic
p locum a sili Sic e gdicio sctorum
aplorum adducere videlicet sua vita
et doctrina alios hoies ad regna
celestia // Octava et vo e / qua
sic colube splendent circa collum
ad instar aliquantulum pauonis que
ad mom refert Solinus lio Rerum
Sic et ipi sti apli maxime sple
dent quo ad deum in collo ve
neracionis sue et quo ad nos
lucant in collo salutifere predicacionis
Nona e causa qr sic colube lim
pidos hnt oculos et splendentes
rubicundos in superficie nigros
in media regione sicut qd describitur

a pho in xix° animalium lio Sic et
ipi sti apli splendentes habebant
mentis oculos et limpidos qz deum
limpidissime gprobant cognouisse
et qz nos miseriam qz miseria sple
dide gtemplantur / Decima vo e
qua sic quodam typice colube
in sacrificium assumi iubebantur ut
lz in lio Cermoniarum legalium
Sic tene p omem mom ipi sti
apli devotis ordinibus et obsequiis
assumi precipiuntur in sacrificium qz
offerre nobis oculos cum gditore
nro Immito go colubis ipi sti
apli gparantur etc

Comentator temistius Sup

2m de aia Est autem lux ypo
stasis idest sba et subiectum omnium
colorum In luce namqz omes co
lores tamquam in suo sbiecto ra
dicantur pnr et fundantur Sed
p luce apli designantur Nam sicut
lux naturalis letificat inflamat gr
terat et purgat / letificat quod
qr sm Galadinum In Timeo
platonis lux e matris letitie
illatiua Inflamat autem qr sm
Ptholomeum in almagesti qo lux
celestis influit ista corpora liminis
mediante Excitat etiam qr sedm
phm in lio pdicto / loca lucida
sunt sicca et arida / loca vo te
nebrosa sunt humida putrida et
viscosa Expurgat namqz qr ipam
lucem naturalis fugiunt ac abhominantur
ea que sunt inmunda venenosa putr
et corrupta Ut ait Azazel
in tractatu de fortitudine Specierum Sic
et p locum a simili ipi sti apli
luci ab hoc mito gparati leti
ficant cor celesti pinguedine

et dulcore inflamant mentem in di-
uino amore Excitant a scelere Et
purgant ab omni vicio atque labe Ius
ticie 9 sequuntur per colores designantur
bone opere sen virtutes Nam
sicut secundum philosophum in sensu et ania
Colores sunt causa principium quod vi-
dendi Testante philosopho ubi supra quo
dicit . omne enim quod videtur aut
est color aut habens humen i.
colorem Sic revera per omnem
modum ipsa bona nostra opera et virtu-
tes sunt causa videndi et cogno-
scendi deum in presenti per et in
futuro Sic igitur patet Cum per lucem a-
postoli Et quia per colores virtutes seu
nostra bona opera designantur Et hec
applicatur sic Sancti itaque viri dei
apostoli sunt fundamentum omnium nostrorum
in bonorum operum et virtutum In
ipsis namque tota nostra salus et
virtus radicatur pariter et fundatur
quemadmodum in principio de luce
prelibatum est supra // Comparantur
eciam sancti apostoli ipsi sali Nam sicut
sal a viscositate excitat a cor
ruptione conservat Sic per omnem modum
sancti apostoli viscositatem scelerum in
nobis exterminant . et a corrupcionibus
mortis eterne incolumes custo-
diunt et conservant Et sic sal occi
dit venenosa animalia vt ait
philosophus in vi° animalium libro Sic et
ipsi apostoli sua virtute occiderunt a-
nimalia infernalia maligne vene
nositatis plenissima Sic eciam
sal ipsum super vinces ypos qui-
ene liquefacit / ut refert
Commentator in 9° metheororum Sic
eciam ipsi apostoli homines carnibus
sollicite applicant liquefacte quia
ipsos resolvunt in liquorem.

Consolacionis divine Et sic dum
sal immittitur stangno et paludi
mox quiescunt omnes rane ut testatur
albertus Commentator in de impressio
nibus elementorum Sic per omnem modum
dum sancti apostoli advenerunt stangno
et paludoso cordi mox quiescere fe-
cerunt in salutacionem et strepitum
quoque mundi Et sic sal immissum
in igne cum modico de aqua
ipsum ignem sinceriorem et ardenciorem
facit vt testatur philosophus libro suo de
dilumnorum Sic et ipsi sancti dei apostoli
sua advenientes ygra cordi flammeo
et ardentis . mox ipsum inflamat
sinceris et accendunt in igne a-
moris divini desiderii quod superius
Comparantur preterea ovibus sine agnus
Sic enim oves balatum suum ut
potest flebilem lapsus traini faciunt
ut testatur ambrosius ad homines
in hac terra degentes dirigunt / et
pro eis ad deum vocem ut ita di-
cam flebili mugitum intendunt / Ce-
tera de apostolis requiratur in locis suis

De atten-
sione
c xii

Ambrosius in exameron libro
vii° oleum accensum ardet et
lucet sed extinctum fetet Sed hec
per oleum intelligitur cor humanum Nam
sicut oleum nequaquam miscetur nec
vincitur aque / sed est impossibile quod
quis ipsum oleum congelet vt ait
philosophus in problematibus Sic et ipsum
cor hominis nequaquam misceri nec
immergi debet in aquis illici-
te voluptatis . sed nec more olei
infrigidari debet in fervore felicis-
sime caritatis Sic igitur patet quod per
oleum describitur cor humanum Et sic
applicatur Cor itaque hominis accensum
divinis pulcre lucet sibi et aliis
quod divinus . sed extinctum mox
fetet et execrabilis atque ab-

atque hec abhominabilis efficitur in conspectu dei omniumque sanctorum detestabilis et in oculis omnium principum inferorum.

Alphorabius in tractatu

de impressionibus aeris. Ista cena igne fulminatus cernitur quod testa accensa igne fulminis humectata in aqua magis accenditur, si perfusa luto continuo extinguitur. Sed tunc per fulmen seu fulminis igne celestis amor designatur. Tum quia fulmen accendit testa in aqua, non autem extra aquam, ut testatur Commentator Averrois in 3o metheororum. Sic et ipse amor celestis solum quidem accendit corda humore contritionis et penitentie humectata, sed nequaquam accendit corda ab aquis celestis gratie desiccata. Tum quia sicut fulmen liquefacit denarios in bursa, non autem extra bursam, ut recitat Commentator Albertus in tractatu de [illegible] in natura. Sic nimirum per omnem modum amor celestis liquefacit quodammodo intrinsece hominem existentem in bursa sancte custodie et virtutis, non autem evagantem extra metas et terminos sue conservationis et salutis. Tum quia sic fulmen magis lucet et inflammat in nocte quam in die, ut dicitur in tertia parte Summe naturalium. Sic et amor celestis magis illuminat et inflammat hominem in nocte contritionis et penitentie quam in die felicitatis affluentie et mundane. Sic igitur patet quod per ignem fulminis amor celestis figuratur. Et tunc applicetur sic. Hec igitur vera est audientium cordium amore celesti accensorum quod humectata aquis tribulationis, penitentie seu celestis gratie, magis divini luminis accendimur. Sed polluta luto avaritie seu voluptatis affluentie et mundane penitus extinguitur. Iste per omnem modum ut in principio.

Frontinus in tractatu

de aspirationibus elementorum. Cum candela aliqua cineribus intingitur, continuo citius accenditur et fortius inflammatur. Sed tunc per candelam intelligitur cor humanum. Nam sicut dum candela nimis inclinatur vel inversa fuerit continuo extinguitur. Testatur Commentator Averroi super 3m metheororum qui dicit: cum tunc candela mediocriter inclinatur validius accenditur, si dum nimium eversa vel inclinata fuerit continuo extinguitur. Sic per totum a simili cor hominis quod dum more candele ad terrena nimium inclinatur, amor in dei amore penitus suffocatur. Sed tunc quando per cineres amaritudo vite seu contritiones vel penitentie designantur. Nam sic cineres multum sibi imbibunt de aqua, secundum quod ait Lincolniensis super librum sex principiorum. Cineres quemdam fusi in ollam tantum de aqua capiunt quantum capax esset olla, etiam si ipsa olla cineres non fuisset. Cuius causam Boetius asserit porositati cinerum, Commentator vero siccitati eorum. Sic nimirum per omnem modum amaritudo penitentie vite vel asperitas penitentie multum sibi de aqua imbibunt celestis roris et gratie. Patet igitur quod per candelam cor humanum designatur. Et quod per cineres amaritudo anime ac vite asperitas designatur.

Et tunc applicatur sic Et utique ignitur hominis amaritudini penitentie ut asperitati vite intulgitur. Mox in amore dei sinceriter inflammatur Revocatur ad prohibita /

Johan: Mesue / Tractatu de dietis Cum aliquis igne ustus aut lesus fuit Mox illud membrum sic accensi maiori igni applicetur ut sanetur Maior namque calor minorem extrahit de membro taliter inflammata Per hoc datur intelligi quod quicumque divino amore se tactum et accensum senserit Mox animum suum debet igni amoris divini perfectius applicare ut sic possit in caritate dei perfectius estuare Vel aliter pulcrius Qui itaque quasi igni amoris illiciti et mundani se allesum senserit Mox ad ignem divini amoris qui in infinitum maior est se tota devotione convertat ut et tandem mente et corpore et naturaliter salvus fiat / ut supra /

Albertus in 2 practica ad hoc aut ut quis recte debite et perfecte in calore naturali intrinseco accendatur / Necesse est ut exterius infrigidetur aut corpus eius frigore constringatur Cum unumquodque contrariorum varie et diverse radices valeant assignare Una tamen precipua que est ipsius aristotelis eligatur et in medium producatur Aut enim cum contraria a se invicem naturaliter repelluntur et fugantur per se augmentatur aut per accidens In quantum unum oppositorum a reliquo constrictum atque unitum validius vicissimque

et fortius efficiatur Frigus itaque exterius cum sit contrarium calori qui sibi intus est ideo ipsum calorem ad interiora reverberat et repellit / et sic per consequens per accidens fortiorem efficiat Frigus etiam ut ait avicenna poros corporis aperientes claudit et constringit ne ipse calor qui intrinsecus est exalare et evaporare possit Patet itaque quod presuppositum est videlicet quod ad hoc ut aliquis recte et debite et perfecte intrinsecus accendatur Necesse est ut extrinsecus eius corpus frigore constringatur Per quod datur intelligi quod ad hoc ut homo intus in anima celesti amore divinitus accendatur Necesse summopere est ut exterius id est in amore exteriorum ac mundanorum infrigidetur aut in ardore prave et illicite concupiscentie penitus accendatur /

Algazel tractatu de forma speculi Cum speculum aliquod aut vitrum aut lapis lucidus et transparens solis radio apponatur continue inde ignis accendit et corpus aliquod molle inflammatur Sed tunc per ista datur intelligi quod si cor mundum et lucidum et devotum contemplationi divini lucis exponatur Mox inde ignis amoris divine felicius accenditur et divinitus inflammatur / ut supra

Constantinus in tractatu de machina mundiali / Aer omnis in tranquillitate seu regione quelibet quieta et tranquilla citius accenditur et validius inflammatur Cuius signum est quod ventis flatibus aer adeo atque mundialis regio

cete

~~frigore~~ frigore constringitur. tum quidem vero existente aere valide inflammatur. Per quem datur intelligi quod cor et tum qualitate pollens quod videlicet a mundanis strepitibus et tumultibus sequestratur tanto vehemencius quam in amore celestium inflammatur. ut s[upra].

Egidius expositor super de causis

Carbo mundanorum a[?] lib[?] carbo ignitus et accensus si in aqua extinguitur mox durus quidam efficitur et difficulter reaccenditur. Sed hic per carbonem intelligitur cor humanum. Nam sic carbo ignitus in manu teneri non potest nisi moveatur et ventiletur velociter extinguitur et inde. Cuius racionem videtur assignare philosophus in problematibus in hunc modum omnis enim actio in aliquanta mora fit et ideo cum carbo extinguitur et inde iacet in uno loco sine actione non moratur. Quapropter nec perfecte posse agere comprobatur. Sic revera per omnem modum cor hominis hic etiam diversis virtutibus et bonis exercitiis agitatum ignem non concipit incentivum. Sic igitur patet quod per carbonem describitur cor humanum. Et cetera applicetur sit. Cor itaque hominis divino amore inflammatum per et accensum si quis delicias immergitur mox durum et abstinatum efficitur. Et nunquam aut vix amplius reaccenditur. ut s[upra].

Anepote super 3m ph[isicorum] 4 omnia

corpora vehementer mota accendunt et valide inflammantur. Motu namque calorem generat tam in animatis quam in inanimatis. Per physica autem datur intelligi quod corda humana in virtutibus sedule exercitata et mota mox accenduntur in caritate dulcedinis quam divina.

Aristoteles in libro problematum

Reumaticos atque apoplecticos si aquis calidis immerguntur sanatores fiunt et tunc. Et ideo precipit Galienus corpora apoplexie morbis variis quam percussa in aquis calidis balneari. Huius autem racionem videtur assignare philosophus ubi supra tangens inquit motum omne inquam calidum est et a calore vita plerumque dependens est. Per physica quod datur intelligi quod quamque spiritualem mortem seu morbo peccatorum percussi fuerint et plagati mox attendi et calefieri debent calidis aquis celestis gratie Caritatisque divine et ut sic vite restituatur pristine. ut s[upra].

Avicenna libro vi° Medicine

Alteracio corporis nimia tria facit in corporibus animatis. Nam corpus insensibile reddit. Sompnum in hominibus nocivum efficit. Sensus cerebrum quam corrumpit. Sic per omnem modum accensio in homine nimia carnalium voluptatum tria incommoda facit in mente humana. Nam homines insensibiles ad virtutes reddit. Sompnum mortis eterne efficit. Virtutes quam ipsius anime debilitat obnubilat et corrumpit. ut s[upra].

Avicebron libro fontis vite

Omnia corpora calida et accensa magis sunt liquoris tunc susceptiva. Cuius causam volens

assugere plenius in problematibus dicit
Et attractione naturali corpora prosec-
ta sunt et humiditatis magis
per quam susceptiua. Aliter videasse
bot Zahadinus Corpora inquit vali-
de attractiua sua sibi innata et
naturali humiditate euacuata et
priuata sunt. Omne autem corpus e-
vacuatum atque exinanitum liquore
est naturaliter attractiuum. Corpora de-
inde vehementer attractiua ob hoc
liquorem sibi attrahunt et imbibunt
eo quod suo naturali liquore orbata
sunt et nouum sibi liquorem habe-
re appetunt. Secundum hoc per posita de-
intelligi quod tardum diuini amore
inflammata valide et attractiua
magis sunt celestium et gratie sui
susceptiua quam si essent in caritate
dei salutifera frigescentia ut dictum.

Ambrosius in exameron

libro vi. Testudo tardi et
attractiosi motus est. Ob hoc quod
sua viscositate velut bitu-
minata terre corrigitur et adheret
Secundum hoc per testudinem intelligi potest
homo. Nam sicut testudo primum de
mane arbores ascendere in me-
ridie vero inde recadere ut refert
Aristoteles inter animalium tamen sunt etiam
quamuis sit animal frigidum et humi-
dum soli se intendit applicare. Sic
et ipse homo tamen quam primum solet
esse in iuventute altos honores
usque contendere In vespere autem se-
nectutis aut medie etatis
etatis inde residet et pietate
in terram miserie semper tenet.
Sufficiat ergo per quod per testudinem
intelligitur ipse homo. Et tunc appli-
cetur sic. Homo itaque tardi atque
attractiosi motus est in via celestis
patrie propter hoc quia sue volup-
tatis lubricitate ut potest ali-
quo eluctione in terrenis appe-
titibus retinetur / ut dicitur.

Exiat libro x de affectibus

in natura. Stellio est animal tar-
dissimum sed velocissimum ad
gladium et ad ignem. Sed tunc
per stellionem intelligitur ipse homo Nam
sicut stellio aureis sit coloris in
toto tamen nigerrimis maculis
et spersus est respersus quod quidam
corrupit et malicia sua venenum
ut recitat Theremus libro 20
de tutinis pisorum. Sic nimirum
per omnem modum omnis homo in hac
vita mundana et aurea feli-
citate Nichilominus tamen res-
citate est maculis et speculis
putridis miserie et insidiis mor-
mortis etiam. Sed tunc constringetur
per gladium significatur petitum Nam sicut
gladius fortiter motus ventilatus
et vibratus fortiter ferit ut
recitat philosophus in problematibus Omnis
etiam ea assugit ibidem. sic potenter
modo petitum sedule factum et
quamsi sed continuatum atque
iteratum magis ferit hominem ad in-
nouationem anime semper tam. Et sic
in gladio homo faciem suam con-
templatur sed mirandam deformem
et distortam ut dicit algazel
libro de sacra speculi. Sic et ipse
homo in petito faciem suam aspiceret
potest deformem et distortam ut
potest deformitate horrida
deturpatam. Sufficiunt igitur per
ea per stellionem homo describitur
et quod per gladium peccatum figuratur.
Et tunc applicetur sic. Homo igitur
quidam de se est animal attractu
sum et tardum in via celesti

petri. Sed velo assimilantur ad gladium ferientis petri et ad ignem supplicii sempiterni. Petre per omnem modum quemadmodum supra de stellione scriptum est, quere ibi &c.

Ambrosius in Exameron libro v°. In hoc quod aquila pullum ignobilem et degenerem non agnoscat, si propterea hic ipsum abiciat tamen quod permittit quia ipsum in motu tardum et solem non valentem aspicere reperit. Sed tunc per aquilam pater noster celestis figuratur. Nam sicut aquila se renovat in fonte per allisionem rostri sui ad petram ut refert Solinus libro [illegible]. Sic in- nimirum [illegible] modo pater noster celestis in fonte renovatur lacrimarum et penitencie per collationem sue celestis gracie et hoc per allisionem seu applicationem sue pietatis prime ad os nostre [illegible]. Sic igitur pater [illegible] per aquilam intelligitur ipse deus. Et tunc applicatur sic deus igitur illos filios degeneres esse a celesti hereditate agnoscit, si et propterea hic ipsos abiciat tandem quod permittat quia ipsos in motu sue laudis seu boni operis et virtutis tardos et accidiosos [illegible] invenit et quia ipsos lumine [illegible] agnicionis non [illegible] reperit ut supra.

Theophilus in Bremario. Dum satis acrius ipsas aquas que paulatim a corde fluunt [illegible] tantur spectes. Per que datur intelligi quod ipse homo in morte [illegible] re aque [illegible] defluentes [illegible] sequuntur [illegible] accidiose [illegible] ad motum divine laudis et sancte operacionis virtutum

in hoc [illegible] ipsos in habitant penetrat et incorporat spectos suggestionis maligne seu venalitatis [illegible] &c.

Commentator super librum de plantis Aristotelis. Dicit anno quo arbores quiete fuerint et non mote seu vento agitate aut concusse non fructificant. Sed tunc per arbores homines designantur, eo quod secundum beatum Augustinum homo sit arbor eversa. Et tunc applicatur sic. Cum itaque homines in accidia maneant et corpore fructum nullum dignum facere poterunt vite sempiterne. Et tunc quemadmodum ut ipse arbores &c ut supra.

Avicenna libro x° de diluviis. Aqua [illegible] aut est lutosa aut putrida aut vermibus plena. Sic tunc per aquam designatur ipse homo. Nam sicut aqua nullum liquorem pinguem in se retinet sed [illegible] reiciat nisi ipsa aqua bulliat seu coquatur, tunc enim hec in simul permiscentur ut ait Aristoteles in libro [illegible] Sic in- nimirum [illegible] et ipse nequaquam pinguedine celestis liquoris et gracie in se suscipere nec retinere nec incorporare in- sece poterit nisi mens eius tota devocione bulliat et amore celestium decoquatur. Et sic ipsius aque [illegible] deorsum fluere, numquam vero deorsum attendere, nisi fortassis virtute solis elevatur, si et tunc [illegible] ipsam aquam resolvi in vaporem ut ondit philosophus in 2° methaurorum. Sic [illegible] [illegible] [illegible] iam esse [illegible]

pronus homines semper deorsum fluere
usque mortem. nunquam autem de se
aut vix usque celum patiam quia cele
stem nisi fortasse solo iusti-
tie attrahat. Sic tunc autem necesse
est ut ipse in vaporem devotionis
conversus ad divine dulcedinis
iustitie resolvatur. Sic igitur patet
quod per aquam intelligitur ipse. Et
tunc applicetur sic. Homo itaque cui
motus estuatur accidiosus et tardus
aut est luxuriosus quantum ad pro
deformationem · aut putridus quantum
ad anime aut corporis corruptionem
aut vermibus plenus quantum ad
demonum inhabitationem vel fortu
se quantum ad eternam damnationem
et tunc ad habendam plenitudi
nem intellectus verborum precedentium
Respiciatur ad predicta
Plinius in speculo naturali
ipsa animalia que tarda fuerint
usque mortem ipsi valde tenent
rapiunt venatores. Animalia ve
locia usque mortem nullus ve
nator capit. Sed tunc per montes
celestis patria signatur. Ibi sicut
in montibus est longevitas et
sanitas et agilitas corporum
et contemplatio celorum ut recitat
auctor Averroes super libro de pomo
Amplius Avicenna narrat in habitatores
ipsos montes diu vivere ut autem
phedrone libro primo sicut corpus quam
montana inhabitant sanitas di
uturna et fortis ut recitat Jo
hannitius ysagogo 3o. Item ha
bitatores montium agiles sunt
in corpore intellectus quia et valles
pugillatores et cursores ut
refert Simplicius super predica
menta. Libertas etiam contempla

tionem habent celi corpus quam in mon-
tibus sunt ut autem amicus in so
lum dicit etc. Sic in montibus ponitur
nomen in beata patria longani
tas erit et diuturnitas vite
eterne. Sanitas corporis et anime
agilitas nobilitas precipue. Et
contemplatio divine essentie. Sic
igitur patet quod per montes beata patria
signatur. Et tunc applicetur sic
Illos itaque homines qui tardi
atque accidiosi fuerint usque vita
vitam patriam quia celestem vena
tores autem id est demones cito
capiunt perdunt et occidunt. Illos
autem qui abiecta segnitate acci-
dia et corpore ad montes eternos
velocitate fuerint nullus infer
nalis venator capere potest nec
venari. Et tunc vera ad propositum //

Tibullus li° de uis vite
dicit Fenestras illas que raro
aut nunquam aperiuntur aranee
circumveniunt occupant retibus
quas obcludunt. Sic tunc per fenestras
ipsi sensus per araneas autem co-
gitationes pestifere amare vo-
luptuose · vitiose · venenose
lubrice et immunde · seu sug
gestiones prave atque dyabolice
designantur. Tinea autem infra
ca° de cogitationibus dicitur. Et
tunc applicetur sic. Sensus itaque huma
ni quam accidiose segnitie quia et
raro ac tarde aperiuntur con
clude mox obstringuntur retibus
cogitationum malignis sugge
stionibus quia et fraudis dyabolice.
Tinea autem super plus in libro
de animalibus omnium animal tar-
dius movetur et erit cum tan
da privatum fuerit et orbatum
et ideo autem Plinius in speculo

naturb Cauda inquit in caudatis
aialibus cursu ac motui vlde
refert Sed tunc per caudam ypa
mors sine mortis memoria desi
gnatur Nam sic cauda aiali ab
lata aut abscissa adhuc tamen
aliqualiter mouetur tremit vt aut
patet in serpentibus Sic per caudam
a simili eiusmodi mortis media
a nobis nra corde dilabatur tamen
adhuc ypa mors propter sui amari
tudine aliqualiter amore apetitu que
rerum nos torquet Patet igitur quod per
caudam mortis memoria designatur
Et tunc applicatur sic Quid itaque
quod accidiosus tardiusque mo
uetur quantum ad laudem diuinam
ac operacionem sanctam quam abiciat
et postponit mortis amarati
memoriam et tunc recurrat ad propositum

Solinus libro rerum Tigris
aial est velocissimum cuncta igitur
aut adeo tardum efficitur quod
tremat Sed tunc per tigrim
intelligitur ipse homo Nam sic tigris
solo capitur spectaculo vt recitat
Ambrosius in Exameron ait enim
tigris aial velocissimum quod sit
Et ideo capi non possit nisi sibi
in via spectacula exponantur Singu
lus dum suam intuens pulc
tudinem miratur Hoc supervenien
tibus canibus venatorum capitur
et necatur Sic veraciter per cer
tum ipse homo capitur et naliter
et necatur dum speculum mundane
affluencie cum desiderio illicito
contemplatur et dum in candorem fe
licitatis transitorie delectatur Et
tunc cuius per ignem amor mundanus
sive carnis concupiscencia figuratur

Ita sicut ignis numquam aduenit cor
poribus aialis absque lesione vt
dicit Alexander libro suo de mi
rabilibus mundi contentis et magis
qui dicunt quedam aialia stare
igni illesa nisi per aliquam consuetudinem et con
tentionem Ignis namque sine le
sione et corrupcione numquam est
Sed fortasse talia aialia respi
rant flatum et vaporem ignium vel
fumo similem Sic veraciter per
omnia ypse amor mundanus aut
carnalis concupiscencia seu volup
tas numquam aduenit vel numquam parti
vite absque penalitatibus cru
ciatibus et lesionibus mortis eterne
Sic igitur patet quod per tygrim homo
describitur Et quod per ignem amor
mundanorum seu voluptatum carna
lium signatur Et applicatur sic hec
itaque quomodo in summa cele
ritate et agilitate sunt dotati
tamen adeo tardius ac sordi
osius quod in amore seu concupiscencia
mundanorum efficitur quod tandem sinat
ignibus eterni supplicii concremari
Respiciendo ad proposita dimittere super

Egidius in Exposicionibus li
brorum de diluuiis Avicenne
in aqua fluente rane sunt in littore
Econtra sicut in aqua vero stante
sunt in medio Sed tunc per aquam
stantem homo accidiosus et in fine
dei tepidus designatur Nam sicut
aqua stans cito corrumpitur et
putrescit vt ait plinius in sentencijs
Et ideo ait poeta corrumpere sine
et moueantur aque Quod etiam
ita tangitur infra Et ita breuitate
hoc omittit Sic veraciter per
omnia homo accidiosus tepidus ac

tardius currens erumpit extra
ad peccatricis vite vilitatem atque
feditatem. Sed et vehementer cor-
rumpitur, quoniam ad eterne et in-
fernalis sentine penalitatem.
Sed tunc quantum per ranas demo-
nes signantur. Nam sicut rane que-
dam vivunt et sunt iniquum in
cute exercitare putat. Vt recitat
Aegelius (?) viijo animalium libro. Sic in-
...rum per locum a sola ipsi demones
quidam sunt iniquum exercitari ab
... amore vehementer penalitatis et
miserie putet. Ne a viscositate
seu lubricitate mortis eterne se-
... Igitur patet quod per aquam stantem quod
accidiosus in dei laude seu
virtute tepidus quoque et tarde de-
scendit. Et quod per ranas demones
designantur. Et tunc applica sic.
In fonte itaque fluente de vir-
tute in virtutem rane infernales
solummodo sunt extra in littore non
permittentes ad ascensum aque su-
perioris. aut stante accidiose et te-
pido demones sunt in ipso medio
ipsum cruciantes et cruciantes sup-
pliciis sempiternis. Recte prout com-
munem modum Anticlaudianum in prima
Sibilati exempli pertractatum est.
Amphilites (?) / Tractatus de Com-
mendacionibus antiquorum. Vespertilio
circularem motum facit et distortum.
Sed ad gladium velocissimo volatu
et recto tramite insilit. Vicariant (?)
non assertioni poetarum ...
lio et ... de nei vespertilio (?)
Vt infra repetes. Et tunc per vesper-
tilionem ipse accidiosus describitur.
Nam sicut vespertilio volat solummodo
in nocte non autem in die, et quod
contingit ex imbecillitate virtutis
visive. Vt ait Comentator super
iio Metheorum (?). Sic actus noctiicora-
cis etc. Sic et ipse quod accidiosus
et tepidus solummodo se exercitat in
operibus actibus quidem per noctem describuntur,
non autem in virtutibus que per diem
signantur. Et sicut vespertilio et noc-
tua non bibunt, et si bibunt puta
aque aliorum immerse non tamen
inde aliquid recreamine con-
sequuntur, sed continuo moriuntur. Vt te-
statur Ambrosius in primo exameron
libro. Sic prout communem modum accidi-
osus quod in sua persistens accidia
nunquam meruit bibet de inestima-
bili suavitate dulcedineque di-
vina. Et si aliquid celeste do-
ni sumpserint nimis re... anima,
puta in sumptione corporis et san-
guinis domini, non tamen inde spirituale
recreamen... Sed vehementer et quo ipso
moriuntur eternaliter et dampnati sunt
fiant. Igitur patet quod per vespertilionem
quod accidiosus et in laude dei tepi-
dus designatur. Et tunc applica sic.
Vespertilio itaque accidiosus tepidusque et
segnis motum distortum in tota
vita sua facit. Sed velocissimo cursu
rectoque tramite et volatu gladium
mortis eterne insilit et incurrit.
Recte prout communem modum Anticlaudianum
in prima pertractatum est etc.
Prophetis (?) in proverbiis. Cum raro mo-
vent et quiete seu captivitate
divina detinentur, tunc incedere et
ambulare volunt, non putant alios (?)
... magnam in cruribus
senciunt. Vt patet in captivis qui
passi sunt etc. Per quod datur intelligi
quod hii qui in accidia diu torpu-
erunt tunc ad virtutes movens (?)

voluerunt non possunt. Et hec ideo
quia resistenciam a prava con-
suetudine et a carne a mundo
et a demone senciunt.
Theophilus in Breviario dia-
logorum: Camelus igitur venacionis
in tempore dum esurit et voces inse-
quencium se venatorum audit
mox tarditate sui motus deposi-
ta et corpore feram velocius in-
sequitur. Per quem datur intelligi
quod hii quibus in presenti tempore sit de-
siderium atque esuries regni ce-
lestis fervente habuit et vo-
ces et clamores sanctorum eos in
sibi suffragantes cognoverint
mox deposita omni segnitate
accidia et corpore pede ad celeste
[illegible] insequuntur intrepide
et audacter. Exercitavimus super et
nos hic de esu antipedum. Sed
de hoc require infra de festinacione.
Item nondum de accidia ma-
~~[illegible]~~ rinocerotis belluarum et ce-
terorum de quibus mox agetur infra
de virtute etc.

De adulacione

xiii Plinius in speculo naturali
Opera sirenarum cantu suo
dulcissimo sompnum inducit
ipsis nautis qui dum saporati
sunt loca incauta declinare
negligunt et sic periculum naufra-
gium incurrunt. Sed tunc per Sire-
nes intelliguntur detractatores.
Nam sicut sirene faciunt homi-
num blandicias ut potest virginibus cau-
das aut acuitas et pungen-
tes ut potest piscinas aut spe-
luncas. Et adiadimon refert Am-
brosius in Exameron libro [illegible] Sic
per omnes tenens detractores
in faciem quasi delectabit

leniunt et blandiunt finaliter
aut retro homines ledunt pun-
gunt et puniunt. Sic igitur patet
quod per Syrenes describuntur ipsi
adulatores et tunc applicatur sic.
Consuetudo itaque est nam adu-
latorum suos colloquio dulcissimo
et affatu ipsos audientes ad
sompnum delectacionis et consensus
ac securitatis inducere ut sic
eos magis tanto in extremam
ignominiam ac miseriam valeant
precipitare. Vera ad opposita
inniecti super in principio.
Ex olivis in libro de [illegible] Scorpio
quidem blanditur in facie sed
in cauda pungit amarissime
et horrende. Per quod tunc per Scor-
pionem intelliguntur detractores.
Nam sicut contra puncturam
Scorpionis nil obstat efficacius
quam scorpio tritus et cum oleo
olive positus super locum vete-
ritat. Ambrosius in Examero
libro vi. Sic per omnem modum
nil valet contra venenum adu-
lacionis melius quam ipse adu-
lator oleo discrecionis [illegible]
et de certo summa diligencia
refutandus. Sic igitur patet quod
per Scorpionem describitur adulator.
Et tunc applicatur sic. Adulator
itaque more scorpionis ausculta-
tante quem [illegible] dul-
cibus dissimulat verbis in facie
blanditur sed tandem retro in
absencia pestifero mortifero
que aculeo contra homines
pungere comprobatur. Ambrosius in
Exameron: apis mel confert in
ore sed in cauda venenum

Vellet Sic mirum p omem modū
Adulator quilibet in ore gerit mell.
flua gerit vba s; in cauda sinist-
et prave intendens. venenū
sā continuat machinat' et molesta

Ysidorus / in hystorys na-

tur. Compertū est q lupus qn̄
dm̄ nō h3 sibi talium amistracōem
ipm̄ nō ledit s; applaudit cauda
vero cū tibi aministratis desterit
ipm̄ q tanquam devorat et occi
dit. Sed tunc p lupum intelligit'
adulator nam sicut lupus fetet
in anhelitu suo ut ait Ambros.
ubi sup. Serpentes gestat in al-
vo ut ait phūs li° x° animaliū
Et sub viridibus salicibus latitat
ut eo facilius capiat venari va
leat. Quemadmodum ait Isidorus
ubi sup. Sic revera p omem modū
ipe adulator fetet. s; et fetere
nos debet propter corruptionem suor
subdolorum colloquiorum. Serpentes
in se gestat. et hoc refert quantum
ad inhabitacionem in se omni demo-
nior. Et sub viridibus verbis lati-
tat ut observet et capiat. Si-
quis verbor pstat sententia ...
Sic ipi pz q p lupum describitur
adulator. Et tunc applicando sic ita
q in ore lupi quandam utilitate
aliqs si posse conspiciunt a bono hoc
et fideli ipm nō ledit. finalit
tamen ipm fancibus execrabilis
deo obiectionis sep detractionis de
vorat perimit et occidit ut sup.

Aristoteles in x° ~~animaliū~~ anīa:

Simil. Serpens h3 quandam molle
linguam. s; acuta venenosam
et triplicata. Sed tunc p ser-
pente describitur ipe adulator.
Nā sicut serpente valet omē ani-
mal abhominat et fugit preter capram
Ciconiam q3 et cervum Testan-

plinio in Speculo naturali et dicente
capra mag3 valet serpente refrigera-
ri appetit. Ciconia q3 et grus.
Certā vo animalia nimie. Sic re-
vera p omem modū adulatorem
omnes fugiunt preter fatuos et in-
certes qui p capras importat'
Et preter detractores qui p cico-
nias signant' et preter superbos q
p ceruos designant'. Adulator nam3
omnibus quibus abhominabilis et odiosus
aut acceptabilis et profatuis et de-
tractoribus et superbis. Sic ipi pz
q p serpentem intelligit' adulator
Et tunc applicando sic. Adulator
itaq3 mollem et blandam h3 lin-
guam. nichilominus tamen acutam q
occulte amarissime ledit et pungit
venenosam. quia famam hominis
inficit et infringit. Triplicatam
q se ipsum et audientem. et eum
qui detrahit deprimit et occidit
Quemadmodum superius plibatum e.

Johannicius pzagyt li° 1°

Propter hoc q dulce h3 an-
helitum ut in ipos serpentes in-
siliant. Si in aliquo prato ne-
more q3 et orto abdormiant
Cuius tamen reddit deus dulce.
Dulcis namq3 flatus ipi serpentes
infernales inspirant p inhitu
tem damnabilem et nocivam

Aristoteles x° animaliū libro

Serpentes quid nimis apparue-
runt quibus qui ygmeas habent fa-
cies. et hi visu suo plurimos
peremerunt. Sed tunc p serpentes
ygmeas habentes facies intelligunt'
detractores seu adulatores. Et
applicando sic. Ipsi itaq3 adulatores
quamvis in facie blandiat visi tamen
sine prece maliciose intendunt
hominem perimunt et occidunt &c.

Solinus li° rez arpea

faciem habet humanam, validius insidiatur et imminatur homini. Voracitas enim hominum ipsa est. Per quod datur intelligi quod ipse adulator in facie quidem similis, id est consentiens esse appetitui ipsi homini audienti; sed in secreto insidiatur vite eius pariter et honori.

Philosophus in problematibus. Cum rane rubee in facie apparent eo anno pestilencia futura fore demonstratur. Per quod datur intelligi quod dum adulatores in facie more rane rubee blandientes, qui simplicibus hominibus et incautis se offerunt, mox dolo fraudulante pestilentie moliuntur.

De Abiectione · xiiij

Plinius in opusculo naturali. Cumque spinachrei [?] venatores viderint insequentes, mox spinas quas in dorso gerunt in insequentes abiciunt et ipsos per consequens premunt et occidunt. Et hoc per spinam dorsi describitur ipse homo. Nam sic secundum [illegible] spina dorsi est alius huius aculeus, ob alias spinas in dorso et serenitatis tempore in littore sedet, tempestatis autem tempore in ulterioribus marinis fluctibus occultatur. Sic per omnem modum ipse homo aculeos solitudinis habere spinas quoque divitiarum et mundane affluentie. Licet in hac vita prosperitas quam ac mundane serenitatis tempore in litoribus vane serenitatis habitat, si tempore mortis tempestuose se abscondere [?] in profundo pene miserie dimergetur. Ita tamen in penitentie [?]

tempore demorens. Per hanc igitur quod per spinam dorsi intelligitur ipse homo. Et tunc applicetur sic. Homo itaque penitentialis spinas divitiarum et sollicitudinum mundanarum debet abicere et ex hoc ipse debet ledere ipsos demones, qui more venatorum hostilibus impugnant animabus insequentes, ut postea sequitur de eodem infra.

Ambrosius in Exameron libro vi°. Lacerta quidem dum a serpente seu vipera infestata fuerit, mox caudam abicit et sic allevata effugere quidem possit. Sed hic per lacertam describitur ipse homo. Nam sicut lacerta in estate rore pascitur atque herbis, in yeme vero sola terra sit et cetera animalia venenosa, ut refert Commentator Albertus libro de vegetabilibus. Sic per omnem modum ipse homo in estate sancte et meritorie vite rore pascitur celestis gratie herbis quoque virentibus amenitatis eterne. In yeme vero pene et peccatorum vite pascitur sola terra felicitatis miserie vero mundane. Et tunc congruit per caudam lacerte voluptas seculi figuratur. Nam sicut cauda lacerte foris aurei me[ro] vero argentei colore est, quod preciosiori vire quod et in omni videtur abiecta seu abscisa, prout refert Plinius in Speculo naturali. Sic mirum per omnem modum voluptas seculi, id est exterius quidem videtur aurei coloris propter apparentem quem in se habet nitorem, candorem pariter et splendorem. Intus vero

argenti ob eam quam inde se sentit
illicitam delectationem. Est pruritus fi-
nalis corporis et anime spectatura pruri-
tus et iam abiecta post et con-
tempta adhuc eum in corde hominis
videtur et suo motu titillari sibi me-
te per consensum attrahere. Sic ipse pro quo
per carentia hic desistitur et per tan-
dem voluptas sibi designatur. Et tunc
applicatur sic. Homo itaque cum a ser-
pente infernali scilicet infestari ceperit
amor voluptatis sibi abiciat et
contempnat ut saltem sic effugiat
per laqueum dyaboli judicium dei et
tormentum incendii sempiternum (ut dicit

Aristoteles libro 10 animalium de

animalibus inveniculis nati quadam incli-
natione parentes diligunt et dili-
guntur a patre. Senescens vero abicit
patrem scilicet et abicitur a patre etiam ipso
dicit Circa libro de effectibus in natura
omnia animalia iuvenes suos diligunt
senescentes spernunt. Per quod datur
intelligi quod homines iuvenes id est in
statu sue innocentie persistentes ce-
lestem patrem diligunt (et per eum
ab ipso diliguntur. Senescentes autem
id est in scelere inveterati magis ipsum pa-
rentem deum abiciunt. Sed et a deo
abiciuntur et etiam contempnuntur ut dicit

Ambrosius in Exameron libro 8

Antique aves dum plumas abiciunt
quodammodo renovantur. Sed tunc per
alias homines designantur. Nam sicut
aves in volando pedes volantes
contrahunt ut recitat Plinius in 10 ani-
malium libro oculos suos cum infe-
riori palpebra sursum levando clau-
dunt ut ait Ysidorus libro na-
turalium historiarum. Sed et pennam
tempore iuvenis bibunt ut refert Solinus
libro 4. Sic per omnem modum et
ipsi homines christiani in more avium
debent pedes id est opera sua in volu-
ntati puritatis ac terrenis appetitibus
elongare et ad interiora inclinare
in divina contrahere et illa distincte
et purare sed etiam palpebram
cordis ad celestia sursum ele-
vare. Debet etiam in hyeme
puritatis vite nil dulcedinis mun-
dane bibere vel gustare. Sed et re-
novantur per plumas seu pennas
mundane divitie signantur. Nam
sicut plume et nature ariditas
et subtilitas in avibus sint ca-
pillatis carens ut ait Commentator
Albertus super 10m de animalibus.
Plume etiam igni usse fetorem
faciunt qui inficit caput ipsum
magis quam alia genera specierum quam
fetoris ut dicit Constantinus
mocchus in summa pratica. Item
plume difficulter aquis immerguntur
scilicet et difficillime humectantur
nisi calefiant ut recitat Circa
de effectibus in natura. Sic nimirum
per omnem modum ipse mundane divi-
tie sunt causa ale volandi
in hoc seculo et arrogandi igne
amoris ad animam corrumpendam
generant spectum quam fetorem. Difficile
quoque aquis celestis gratie humectantur
et inflatorum aque divine
dulcedinis immerguntur. Sic id
patet quod per aves designantur homines et
quod per plumas divitie signantur.
Et tunc applicatur sic. Homines itaque
cum mundi huius divitias abiciunt
et affluentiam rerum temporalium asper-
nantur magis in ipso salutem eterna
felicitate renovantur. Redeo ad propositum ut dicit

Commentator Averroys

Super librum de plantis Aristotelis

Arbores que autumpnali in tempore ri-
tus abiciunt folia citius et vbe-
rius fructificant in estate Quod
Varro ponit infra Sed tunc per
arbores homines signantur Nam sicut
arbor perforata fecundior efficitur
vt recitat Crisostomus in bre-
uiario dimisit arcum Sic per eter-
num ipse christus In passione christi co-
ttom que sunt perforatur et gladio
dum timoris transfigitur fecundior
mox in virtute et in adolescen-
tia eterna salute efficitur Sed tunc
quintum per folia cogitaciones desi-
gnitur Nam sicut in primordia
li sue ortu ipsa folia sunt multa
vincti et parva vt pote visto
colligata Succedente vero tempore
quolibet illorum dilatatur et locum sibi
sibi occupat Sic per locum a sibi
ipse cogitaciones in suo exordio
multe sibi incidunt indistincte
complacentes aut et possessionem in ad-
quibus earum amplificatur et superna
radicatur Sic igitur patet quod per arbo-
res homines Et quod per folia desi-
gnantur cogitaciones Et tunc
applicetur sic Cum cuiuslibet igitur ho-
ies in autumpno huius vite co-
gitaciones abiecerunt vani-
tatis mundane vberius fecun-
dius que fructificabunt in estate
sequentis vite presentis et eterne
perveniendo ad prelata etc.

Avicenna libro x. de di-

luuiis Sepe naturaliter contingit
temporibus quod lapis casu aliquo
aut tonitruo a monte abie-
ctus seu abscisus in eo loco
fonte perpetuo scaturire facit
Sed tunc per montem intelligitur
ipse homo Nam sicut montes humiles
fertiles sunt et fecundi montes

vero alti nimium et eleuati sunt
steriles vt recitat plinius de
Septem mirabilibus mundi Sic
nimirum per animum mentis homines
quasi humiles et depressi rore sunt
celestis gratie fertiles et fecundi
homines vero alti in hoc mundo et el-
lati steriles sunt in germinacione
fructus eterni Sed tunc quintum per
lapidem peccatum describitur Nam sicut
lapis cadens in aliquam spumam
generat strepitum efficit et tin-
nitum describit Vt refert aristoteles
libro fonte vite Sic nimirum per
animum modum ipsum peccatum cadens
in mentem spumam generat illicite
voluptatis strepitum efficit mundane
vanitatis et tumultum describit eterne
penalitatis Sic igitur patet quod per monte
homo describitur et quod per lapidem peccatum
signatur Et tunc applicetur sic frequenter
quociens itaque accidit quod deus per
tonitruum dum in timoris peccatum
peccatum a corde hominis abiectum fuit
in ipso fonte perpetue salutis et
gratie scaturire facit Quemadmodum ... (?)

Solinus libro ... Cum strucio

senescens ferrum nequit edere
rostrum tamen acuit et collidit quod
ferrum natura eius strucionis est
inadunare ferrum Sed tunc per
strucionem describitur ipse homo Nam
sicut strucio oua sua inuenies
a bestiis conculcata valdum la-
mentum emittit Per oua intelli-
gunt merita Sic penitens nouus
ipse homo rediens ad cor et inueniens
merita sua a bestiis infernalibus
conculcata mox more stru-
cionis eiulatus debet emittere va-
lidos et lamenta Sic igitur patet quod
per strucionem describitur ipse homo Et
tunc applicetur sic homo itaque cum

attu sit deputatus aliquo inter
veniente obstaculo non potest perpetrare
Postremo tamen cum valemus affectus
nostros attemperare / et ore inten-
cionis faciende se humiliter excu-
sare / et tunc racia ad propositi tangere /

Ysidorus in hystoriis na-
turalibus Visum est interdum quod
vulpes cum non possunt aves cape-
re turpi tamen intebant capere ipsam
saltu salientes videlicet in aca
vsus autem Sed tunc per vulpes
designantur homines Nam sicut
vulpes nequaquam glaciem transeunt
cum strepitum subter fluentes
aque audiunt Sic et ipsi homines
more vulpium nequaquam debent
glaciem mundane felicitatis cum
appetitu transire Si quos sentit
et audiunt in ipsos late aquas
mortis perpetue miserie quod cave
Sed tunc quid per avem celeste pre-
mium figuratur nam sicut avis non
capitur nisi laqueis retibus et
sagittis quibusdam eciam odori-
bus aromatibus et herbis exca-
dimoniis astringitur Theophilus in
tremavas quibusdam artem Sic
necessaria per omnem modum Celeste
premium non acquiritur nisi laque-
is meritorie et prudentis in
dei oculis accionis retibus virtuo-
se operacionis Sagittis sedule ad
celestia aspiracionis odoribus
aromaticis fervide oracionis et
herbis melliflue devocionis Sic
igitur patet quod per vulpes signantur homines
Et quod per avem celeste premium in-
portatur Et tunc applicetur sic Ho-
mines itaque cum non possunt celestia
consequi penna per cursum assensum
operis saltu capiant per volatum pu-
ri affectus virtutis operum adimplentes

Et tunc respiciat ad propositum etc

Plinius in speculo natu-
rali Griffes senescentes cum iam volare
non possunt pre nimia longitudine tamen alas in
progrediendo levant Sed tamen per
griffonem intelligitur ipse homo nam sicut
inter griffonem et equum naturalis
maxime ostenditur odium esse ut
recitat Solinus libro 5 Sic in-
mitum per omnia magna debet esse
pugna et odium inter hominem
quemcumque fidelem et inter equum
qui demonstrat vel hostem infer-
nalem Sic igitur patet quod per grif-
fonem intelligitur ipse homo Et tunc
applicetur sic homo itaque preventus
senio aut languore cum iam
volare non potest volatu sedule
et perfecte operacionis saltem le-
vare debet alas puri affectus et
bone intencionis Circumcidimus
Nos Ambrosius in exametro ho-
minicorum vel videtur sibi pendendo
evolasse ad arborem ipsam
arborem cornu fortiter pulsat
Sed tunc per unicornem intelligitur
ipse homo Nam sicut natura unicor-
nis est venari in vallibus
superveniente aut venatoribus
fugere ad ipsos sunt mon-
tes Circumdamus et ipse homo de-
fertur Plinius in vij animalium li-
bro Sic per omnem modum natura homo
innata est naturam suam querere
et venari in infimis vallibus
humilitatis Et inveniente ne-
cessitate ipse confugere ad montes
celestis subsidii Sic igitur patet
quod per unicornem describit ipse
homo Et tunc applicetur sic Homo
itaque more unicornis dum

sibi predicationis laudabiliter virtuosis affectibus seu operibus. Mox applicare debet cor fidelis affectus et intencionis recordo ad peccata sua. Plinius in speculo naturali. Cum taurus silvester cornibus ursum non potest evadere tunc tenet ipsum pede. Sic tunc per taurum describitur ipse homo nam sicut taurus instante mortis tempore aquas petit ut inde moriatur in aquis / quemadmodum et ipse tigris ut refert plinius ubi supra. Sic per omnem modum ipse homo mortis instante tempore festinare debet ad aquas contricionis et penitencie ut sic et ipse secure moriatur absque morte eterne metu periculo et timore. Sed tunc consequenter per ursum dyabolus figuratur nam sicut ursus sunt fornicatores ut recitat ambrosius. Sic per omnem modum ipse dyabolus pastor fornicatoris spectate penalitatis et morsus conscientie eternalis. Sicut patet quod per taurum silvestre homo describitur et quod per ursum dyabolus figuratur. Et tunc applicatur sic homo itaque cum dyabolum cornibus affectionis operis non potest invadere saltem teneat ipsum pede / fideli et devota intencione quemadmodum supra etc.

Ambrosius in Examero

Unde mustela basiliscum insequitur aut serpentem et ipse basiliscus evaserit sive serpens intrat cavernam qua moriatur / tunc mox mustela tenens caucam lacrimatur. Per que datur intelligi quod homo diu effugisse sibi quod optabat consequitur / mox more mustele patitur et exemplo que ... mentibus affectum suum debet ostendere et preferre

Plinius in 3° de animalibus

Cum quando tamen inveneant taxones aut vulpes sub terra latitantes et ipsos venari non poterunt mox pedibus quodammodo fodiunt et se predam appetere indicant et ostendunt. Sed tunc per canes homines designantur. Nam sicut in sanguine canum naturaliter delectantur omnes fere ipsorum videlicet naturali inclinacione sicientes testante Ambrosio in Examero qui dicit delectatur aut alteratur omnis fera canis haustu sanguinis. Sic per omnem modum in sanguine id est in perdicione hominum omnes fere infernales id est demones plerumque delectantur ut possint perdicionem humanam nimium sicientes. Sed tunc consequenter per pedes affectus seu intencionis designatur nam secundum beatum Augustinum sicut corpus pedibus sic anima diversis convehitur et movetur affectibus. Sic igitur patet quod per canes homines et quod per pedes affectus seu intencionis cordium designantur. Et tunc applicetur sic homines itaque cum terrena cupiditate obstante seu prohibente quod appetunt perficere non possunt / continuo more canum debent pede voluptatis et affectus fodere et vires peragere actionis faciende ut supra dictum est in proximo.

Constantinus in theorica libro de malencolia

Cum infirmus est adeo valide cogitare potest de sanitate vel sperare quod perfecte sanatur. Sed e contrario quamvis sanus fuerit tamdiu de languore cogitare vel ymaginari potest quod tandem et ipse languebit. Per que datur intelligi quod homo tantum affectum in voluntate potest ad

bonum aliquod faciendum seu virtute
gerere que utique voluntas vel affectus
ipsum bonum opus sit exterius vel
equivalenter sed et e converso tantum affe
ctum tunc potius quam ad malum quod
in dei oculis malum quam pendit
perpetrasse etc. ut nosti / Nota hic
de iuvenibus elephantis qui dum
senes elephantes tradent rostra
sua suppeditare vident et sic pa
rentes suos erigere sustollere con
nituntur. Item tertio / de Cete
grandibus quod quando cete dum certa
maris litora in sicco posita fuerint
amor iuvenes eorum aquam rostris
afferentes super parentes fundunt
ut prestita sibi aqua ad mare
valeat innatare. Item nono de ci
coniis senescentibus et care pul
lis. Hinc quod omnia applicata po
tuerunt in parenti ipsi defectum et cetera
requirenda sunt capitulo de voluntate
de agressione capitulo de obsequio

Aristotiles libro de animalibus

Ursus nequam aggreditur sedentem
aut stantem in aqua. [illegible]
Ambrosius In Examero persuasit
nobis dicens. Cum videris lupum
tolle lapidem et incucute ve
stem et fugiet. Cum si lupum
conspexeris sede in terram aut fu
ge in aquam et resiliet a te.
Sed tunc per ursum intelligitur hostis de
scribitur infernalis. Nam sicut ursus
recipiens hominem primo cum ipso
aliquantulum colluctatur. Deinde
sanguinem eius sibi consugit. Ultimo
ipsum devorat et consumit
ut recitat plinius in speculo
naturali. Sic inimicus per omnia hostis
noster antiquus hominem appetens
primo cum ipso dimicat sugge
stionibus et temptationibus collu
ctatur. Deinde totam sibi virtutem
mentis et intentionem et sugendo
extrahit ad mundana. Ultimo vo
raliter quia et tandem ad eternam
et infernalis morsus suppli
cia pertrahit sempiterna. Sic igi
tur quod per ursum hostis noster antiquus
describitur. Et tunc applicetur sic ho
stis itaque noster antiquus nequam
aggreditur hominem sedentem in terra
humilitatis et confugientem ad aquas
penitentie et satisfactionis etc.
admonitio dei in proemio tertio decimo /

Ambrosius In Examero

libro quinto. Mustela serpentem ba
siliscum aggreditur. Cum terminata
fuerit se ruta. Sed tunc per mu
stelam quisque fidelium designatur
nam sicut mustela albedinem ge
stat in pectore et viso sibi in
imicum periculo amor in medio
confugit et ibi latitat lotha
thora Cancadmem recitat. Simi
liter ubi dicitur Sic per omnem modum
homo quilibet christianus albedinem pu
ritatis et munditie in corde suo
gestare debet nititur et servare
Sed et in iuventute sibi tem
latebris tempore. Nam debet ad mo
dum sui cordis confugere et sibi
diffinire querere et salubriter
invenire. Sed tunc queritur per
basiliscum dyabolus figuratur
nam sicut basiliscus speculum
aspiciens continuo necatur ut
recitat Algazel tractatu de
forma speculi. Sic et ipse dya
bolus speculando castam mentis
puritatem intuens et respiciens
continuo inde repellitur. Primum

et fugat. Sic ipse patet quod per ministerium eius destruitur, et quod per basiliscum dyabolus figuratur. Et tunc applicatur sic homo itaque sentiens dyabolum aggreditur devota oratione castitate et continentia circumvallatur. Recte per omnem modum quem ad instar Christi preparatur.

Solinus libro Rex. Leo non

aggreditur predam que inter tres in saltus evaserit. Et namque post feram salit et si ipsam non apprehenderit amplius non insequitur sed dimittit. Sed tunc per leonem peccator quilibet designatur. Nam sicut moriens ipse leo amarissime plorat ~~amarissime~~ tigrus vero moriens amenissime cantat. Sic in mirum et ipse peccator moriens amarissime plorat per quem ploratum perpetuum fletum sibi imminere indicat. Sic igitur patet quod per leonem peccator quilibet signatur. Et tunc applicatur sic. Peccator itaque homo dum predam celestem semel aut bis vel ter imperfecte et debiliter insecutus fuerit amplius non curat sed mox desistit et sibi tam beatam salutiferam quoque predam anhelare recedere et permittit, ut supra.

Ysidorus in hystoriis

naturalibus: lupus non aggreditur hominem quamdiu portat sibi panem vel cibum petere. Sic nec dyabolus hominem aggreditur nec invadit quamdiu assumpserit panem verbi celestis et cibo divine gratie pastum fore et maxime.

Plinius in centulo naturali. Canis lupum audacius aggreditur quam venatores viderit insequentes et conclamantes audiunt vociferantes. Et sic et ipse homo fortius aggreditur ipsum dyabolum quam post se habuerit in auxilium orationes et suffragia sanctorum pro eo.

Ysidorus in hystoriis naturalibus

Vulpes non aggreditur transire glaciem sub qua audierit gurgites aque defluentes. Sic nec dyabolus illum hominem per quem transire conspicit aquis penitentie celestis quoque gratie.

F**ulgentius** libro de diversitudine naturali. Ad ventum quod venti: quatuor que precedere naturaliter comprobantur. Primum est stellarum concursus et commotio. Secundum est aeris humiditas. Tercium est aeris accensio. Quartum est maris valida ebullitio. Quorum effectuum principia atque causas assignantur in partibus sigillatim. Dicitur enim primus. In precedentibus quasdam in aerea fieri regione accensiones more stellarum scintillantes splendoreque ad instar stelle estimantes. Quarum quidem accensionum concursus adventum nunciat pluvie atque venti. Cuius ratio est quia testante philosopho ubi supra. Omnis ventus primus est superius in aeris regione quam hic inferius. Ita nobis. Cuius etiam ratio prestabitur infra. Nunc autem sic est quod predicte exhallaciones accense in aerea regione ventorum superius existentium tempore quieto ethere se movent per modum siderum estimantur. Ventus est itaque adventus naturalibus quibusdam indiciis concursus huiusmodi stellarum apparentium indicat et demonstrat. Ita videlicet quod licet iam videlicet predicte accensiones non stelle sed

stollis simili modo sunt Et hec quo
ad primum Secundi vero effectus causa
est quia sicut dicit in 3o methauro-
rum philosophus Ventus nil aliud
est quam aeris impulsio atque hu-
mectacio aucta in aeris regi-
one Tota enim causa ventorum ac
ymbrium est ipsa precedens humectacio
aere regionis Cum quod itaque
tum ventus causet ipsa aeris
humiditati secundum naturalem eius
naliter aeris humectacio pre-
cedat ipsum ventum Et hec quo
ad secundum Tercii causa est quod
calidum tria efficiat in cunctis
corporibus Nam habet attenu-
are et cuncta corpora commove-
re ut ait Comentator Super 2m
methaurorum Cum igitur calefactus
aliquid virium sibi aere attrahit
quo attracto ipse aer in se an-
getur et valde commovetur ca-
lido videlicet hoc agente Cum
igitur valde attractus fuerit ipse
aer ventus continuo consequetur
precedit igitur naliter ipsum ven-
tum attractio aeris predicta com-
probatur Et hec quo ad tercium Quarti
vero causa est quia iuxta sententiam
omnium philosophorum ventorum causa propria
videtur consistere in violenta expres-
sione aeris conclusi nam concava
instar matrima eo videlicet mo-
do quantum aerem in se conclusum
ipse unde maxime molentur et
primum et expirant Ex quo quod
expressione super ebulire et con-
ter ...tur totum in aere unde
igitur superebullit naliter quando
principante quod ad veniat ipse
ventus Ebullicio igitur naliter
precedit naliter ipsum ventum

Et hec quo ad quartum Sic tunc per ad-
ventum venti adventus spiritus sancti
designatur Nam sicut ad ventum
venti tria predicta comprobantur
ut ait plinius in speculo natu-
rali quorum primum est infirmorum confortacio
Secundum dormiencium excitacio Tercium
hominum vociferacio seu carmina colla-
tracio De primo igitur sic ait ypo-
cras in pronosticis Confortatur
aut languidi vento superveniente
et frigore constringente De secundo
sic ait philosophus in problematibus af-
flicta sunt aut corpora a na-
turalibus ipsis ventis De tercio
sic ait Solinus lib... ... primum
itaque esse non ambigimus ipsis ca-
nibus atque Gallis moneri a ce-
lesti constellacione maris quod a vento
Uno enim rarinitu ventum pro-
nunciat eventurum Sic revera
per omnem modum adventus spiritus
sancti hec tria in nobis necesse
debere predicta comprobantur videlicet
mentis languentis vere con-
fortacio/ Secundum cordis in
scelere soporati instanti excita-
tio / et hec quantum ad secundum Tercium
rium ... valida vociferacio
Tercium tercium Sic igitur patet quod per adventum
venti adventus spiritus sancti de-
signatur Et tunc applicatur sic ad
ventum itaque spiritus sancti quatuor
que consequencia insunt precedere
comprobantur videlicet celestium sa-
cramentorum ... / intra mentem
hominis concursus seu frequentacio
Cordis humani rore celestis
gracie humectacio Hominis in dei
amore inflammacio / et cordis
sui contricione et prima ebullicio
Precedere ad sancta in primo 3

Aristoteles in libro problematum

in adventu vini sapientie sub motus ingressu ... cessant intemperies atque venti. Cuius ratio est quia nec in aqua cuiusquam sit et in aere fieri estimamus. Videmus autem sit cum quando aque impingentes in lapidem inter se positum seu in insula aut in monte velocitatem amittunt necessario sui fluxus. Hoc autem accidit etiam corpore in lecto. Cuius signum est quod est talia corpora imposita fluxui et motui aquarum aliquid faciunt terulare. Est per omnem modum fieri in aere estimamus. Nam ventus tunc nil aliud sit quam aeris agitacio ut dicit est testimonium quod sequitur necessario ut venti impingentes seu aer in aliquibus sibi motus a suo motu et incessu aliquid restringitur.

Per ista autem datur intelligi quod in adventu vini per omnia me-tis devocionem ad mortem quam dicitur esse christus. Quia cessant omnes intemperies atque venti tribulacionis miserie et huius vite pro omnem modum ut dicitur in principio pertractatum est.

Tharentinus in libro de

effectibus. In natura advenientis ignis corporali tres contingunt effectus. Nam ligna que viridia fuerint incurvantur terram attendunt. Et quod vapor seu fumus et calor aspirit. Sed tunc per adventum ignis adventus incitatur fugari. Nam sicut adventu ignis corporalis naturaliter fugiunt et abhorrent spectres magice non aves. Testante Isidoro in

historiis. Naturaliter aliud quam ait quod serpentibus atque avibus ignis naturaliter adversatur. Sic nimirum per omnem modum ad noctem indicatur tamen et ab horrore spectres infernales pro demones et aves id est choree vectores. Sic igitur patet quod per adventum ignis corporalis ad noctem indiciis fugatur. Et tunc applicatur sic. Advenientie igitur districto iudice tamen hec contingere. Nam corda humana more lignorum arida inclinatur et per te- cno incurvantur avari seu terreni qui per terram intelligitur homines scindunt tunc et a peccatorum numero extuat separantur. Sancti autem viri more vaporis et fumi ad gaudia celestia elevantur et terre terra ad peccata convertentur.

Solinus libro rerum mirabilium

aves diverse advenerant et maxime vultures in aliqua regione et anno pestilencie et necessitates varie accidunt et diverse. Cuius ratio est quia aves huiusmodi et longinqua distantia senciunt infectionem et corruptionem alicuius regionis. Naturali enim instinctu senciunt et agnoscunt quod in ea terra que corrupta fuit multa cadavera sunt. Propter cadavera igitur vultures et aqle terras corruptas petunt. Adventus itaque predictarum avium in aliqua regione pestilenciam et necessitates diversas indicat evenisse. Per que datur intelligi quod demones maligni spiritus quos per aves intelligimus alicuius corporis visitancium regionem hoc me-tis et corporis stragem pestilenciam

per perpetua indicat evenire verte per
dne in med sunt 3 ... c. 2.

Albertus commentator super

2m metha[urorum]. Adveniente sole
super aquam continuo nebula ele
vatur. Quemadmodum conspicimus
in mane. Oriente enim sole fi
nigant ipse aque. Cui etiam
cantatur iuxta. Et tunc per
solem intelligitur xpus. Nam sicut
sol lz attrahit omnia que calida
per virtute sua sursum pertinet sic
illud quod ait philosophus in 2o me
thaurorum. Sol incipit principium
est eius sursum elevationis ...
cum que sursum ascendunt ideo
ascendunt quia aut alleviata aut
inflammata sunt. Alleviatio
aut eius atque calor a sole dominatur.
Et apparet sol est principium eius in
sursum latoribus. Et per consequens
ipse sol lz attrahit omnia que qua
litercumque sursum sua pertinet virtute.
Sic nimirum per omnem modum
ipse xpus sua divina gratia et
virtute attrahit ad se cuncta cor
da hominum que aliquo virtute
ascendere ad celestia sursum pertinet.
Sed tunc congruit per aquam intelligi
cor mundanum. Nam sicut aqua
facillime desiccatur et corru
pitur in humido, in calido di
ficillime autem in frigido, ut
ait philosophus in problematibus. Cui etiam
cantatur iuxta Ecc[lesiasti]ci 9 ... continua.
Sic revera per omnem modum cor
humanum in calido voluptatis
et concupiscentie velocissime cor
rumpitur et in celesti gratia desic
catur. In frigido autem castitatis
et munditie a corruptione
mortis perpetue eternaliter conservatur.

Sic igitur patet quod per solem xpus
intelligitur. Et quod per aquam ipse
cor significatur. Et tunc applicatur
sic. Adveniente igitur xpo sole
iusticie in mente hominis mox
nebule extinguntur amoris
et iubilacionis interne. Et
tunc cetera ad proposita veniente 3a.

Philosophus in libro problematum

Cumque aliquis in profunda
solitudinis venerit aut desti
terit eius garritus avium absi
stet et penitus non garriunt
ipse aves. Cui etiam cantatur iuxta
Ca° de Jubilo. Per que datur
intelligi quod divinus suo feli
cissimo adventu interiora
penetraverit mentis humane
necesse sumere ... omnem
mundane inquietudinis et le
ticie strepitus et garritus eva
nescere in hac vita. Verte per
omnem modum quemadmodum 3a.

Galienus libro 3o Sectorum

Adventus sanguinis versus ca
pitis regionem sompnia
varia attendunt et soporis. Ca
put namque sanguine aggrava
tum vergit ad soporem. Et
tunc per sanguinem peccatum intelli
gimus. Nam sicut sanguis suo
incessu et egressu efficit ipsam
mortem. Testante Avicenna
qui ait quod mors corporalis du
pliciter accidat in humanis
videlz influxu et recessu
sanguinis a corde ut pz in
qualitercumque morientibus. Pariter
itaque quod sanguis suo influ
xu et effluxu efficit ipsam
mortem. Sic nimirum per omnem
modum ipsum peccatum suo illap
su in animam mortem efficit

sempiternam Sed tunc contingeret
p caput ipsa racio fugatur aut
consensus Nam sicut caput
tingent omnes vene Testante
Iohannicio qui dicit Omnes que
vene et arterie a corde in-
cipiunt in extremitatibus terminant
omnes vero tingent caput
Sic nimirum per omnem modum re-
racionem hominis et consensum pene-
trat tingentque omnes vene et
vie: aut mortis aut vite se-
pitude Sic igitur patet quod per sanguinem
intelligitur peccatum Et quod per caput ro-
et consensus figuratur Et tunc ap-
plicatur sic Adveniente igitur peccato
super racionem hominis et consensum
mox sopor venit et sanguis
nigrescit sempiterne Recte per
omnem modum ut dictum principio tactum est

Ambrosius in Examerone
libro viiiº Adventus pluvie pre-
tendit ex duobus videlicet ex
pruritu aurium et ex sudore huma-
norum corporum De primo sic ait
plenius in vi° animalium libro Aures
inquit iumentorum animalium ymbrem
pronunciat affuturum Animalia nam-
que aures suas concitata plu-
viam indicat De secundo sic
ait plenius in pluviis Cum
sudore nocte emittunt corpora
pluviam futuram fore indicat Su-
dor etenim corporum indicium quod-
dam ymbrium futurorum Sed tunc
per pluviam celestis gracia figuratur
Nam sic pluvia generatur effi-
ciunt secundum quod dicit auctor libri De impressionibus ac-
ris Primum est ventorum impulsio
Secundum est solis digestio Tercium
est in ima nubis humectacio
Quartum est terre attractio De primo

sic ait plenius in 2º Methaurorum ve-
ris inquit ingruentibus dissipa-
untur Nubes autem dissipata
pluviam extillat Patet igitur quod ventorum
impulsio efficit ipsum ymbrem
Et sic ad primum De 2º sicut
ait Commentator super 3m Methaurorum
Nubes tamen sit vapor non extillat
aquam nisi digeratur a sole Di-
gestio itaque ipsius solis ymbrem
efficit Et sic quo ad secundum De
tercio sic ait Albertus in Summa
naturalium 2ª parte Nubes sicca nullius
pluvie est Nubes autem vehementer
humectata mox extillat humorem
effundendo ipsum ymbrem Humectacio
igitur nubis pluviam quidem facit Et
hoc quo ad 3m De quarto sic
ait Avicenna libro 9º De Silu-
vus Pluvia inquit pluvie
quod et ymbres magis ex ipsius
terre accidunt tractione Trahente
enim terra ex se nubes extillatur
mox ea que in nubibus contenta
fuerat vaporositas atque humor
Et sic quantum ad 4m Sic veneta
per omnem modum celestem graciam
in nobis generari efficiunt atque tan-
tant Primum est tribulacionis nun-
dana impulsio Secundum est divini
amoris valida digestio et in-
flamacio Tercium est cordis in
fletu et lacrimis humectacio
Quartum est cordis devoti et sin-
ceri attractio Sufficienter igitur
patet quod per pluviam celestis gracia
designatur Et tunc applicatur sic
Adventus itaque celestis gracie atten-
ditur in duobus videlicet in auribus
verbum dei audiendi et in sudore
contricionis per sermonem in paucitate
sceleris et peccati Recte per omnem
modum quemadmodum Supra in prin-
cipio tactum est etc.

Ysidorus in hystoryis naturalium
Sub adventu yemis conchis in
expleibiles quod esca sunt per que
datur intelligi quod hominis more o
vium nunquam saciari debet esca
bonorum operum sub adventu mortis
quia frustra in morte et post
mortem etc. ut in tractatu de morte

Philozophus in vi° animalium li-
bro dicit quod sicut et in adventu so-
lis luminis quod solaris cuncta
animalia venenosa de cavernis
egressa visu suo clarificatur et
emundant in solis lumine et sple-
ndore Et ideo ait Ambrosius in Exa-
meron libro viii° serpentes mane
mane in solis ortu capita
sua erigunt ad splendorem adhuc
ut visu suo clarificetur et desiccetur
Sed tunc per adventum solis mane
adventus Christi designatur Nam
sicut adventus solis mane in
terra fecunditatem efficit in nu-
be pluuiam generat auroram
yridem quam describit Sed in
aere serenitatem efficit ut recitatur
Albricon libro fontis vite Sic in-
nuitur per omnem modum adventus
Christi in mentem fecunditatem effi-
cit vite perpetue pluuiam ge-
nerat celestis gratie auroram quam
et yridem describit pertinentes
divine serenitatem quoque indu-
cit tranquillitatis eterne Sic
igitur patet quod per adventum solis
mane adventus Christi designatur
Et tunc applicetur sic In adventu
itaque Christi in mentem mox
cuncte virtutes de cavernis
suis egresse clarificari et
mundari in celesti lumine debent et
splendore Et recitando ad propositum
in mente sunt Philozophus in li°

prolixitatem Adveniente autem zaphi-
ria que sunt corpora in ora so-
lito estimatur Cuius causa
regitur tractatus de contemptu
Sed tunc per zephirum celestis
gratia designatur Nam sicut fla-
te zephiro tantis inflatione
feram venari potest Cuius ro-
tarum est supra tractatus de castitate
Aut cum prius nullam dan-
dam fore speratam venatoribus
nubibus dum ventus insufflaverit
zaphirus Sic recitatur per omnem
modum flante celesti gratia ipsi
tamen infideles nullam hominum
venationem sive laqueos potuerunt
irretire Sic igitur patet quod per ze-
phirum celestis gratia dominum
quam refrigerium designatur Et
tunc applicetur sic Adveniente itaque
celesti dono et gratia cuncta
corporalia transitoria et munda-
na ut parva atque minima re-
spectu celestium estimantur et
pro Christo cuncta penitus refuta-
tur Exemplo per omne nomen ut supra

Ptholomeus Almagesti
libro Adpetentibus nobis in
aquilonem semper ad yma et
vallas vergere nos opportet
Cuius ratio est quia depressa et
profunda valde est ipsa regio
aquilonis Unde signum est
Nam omnis quod aque versus
aquilonares et septentrionales
plagas descendunt comprobatur
ut in primo methaurorum dicitur aut
etc. ~~[illegible]~~ etiam occeanum ad aqui-
lonaria regna et climata
tendit et declinat Sed tunc
per aquilonem intelligitur iste mundus
Nam sicut hyemps in aquilone
sunt sempiterna super se habet
nebulam et caliginem

tenebrarum ut ostendit ptholo[meus]
in almagest 2o Cum etiam
signum est quod in aquilone non
apparet stelle ut audit Come
tator Sup[er] 3m de Ce[lo] et mu[ndo]
Sic nimirum peccatoribus qui in hoc
mundo sunt Cimmerii sempiterna ca
ligine et tenebra ignorantie sunt
obtecti Patet igitur quod per aqui
lonem describitur iste mundus Et tunc
applicatur sic Advenientibus itaque
nobis in hunc mundum / mox ad val
lem miseriam que mortis continuo
ostendunt Recte ad perditum ducte se[tur]

Galienus libro Sexto 2o s[e]
[A]nte adventum mortis corpal[is]
ipsi sensus primitus corrumpuntur
Et ideo ait Hugo In didasco
licon libro 2o In morte etenim
oculus obtegitur lingwa scindi[tur]
tactus perditur auditus intercipi[tur]
olfactus penitus annullatur
Sed tunc per mortem corporalem mors
spiritualis seu mors anime designatur
Nam sicut mors corporalis inducitur
ex ad missione febris usque intima
ipsius vite Testatur Avicenna
libro Med. 7o qui ait quod quando
ipse languor exteriora occupa
verit corporum necessario moritur
ipse homo Sed cum interiora vite
ipse languor penetraverit moritur
homo nullo valore medicamine
non obstante Cuius etiam causa
tangitur infra Cao de Costa
Et ideo ait philaretus tractatu
de Iudiciis febrium Tu[m] amens
quando est natura peccati extinctus
interimus Sic nimirum per eun-
dem modum mors spiritualis inducitur
per admissionem peccati usque intima
consensus nostri Patet igitur quod per
mortem carnis corporalem

mors spiritualis seu mors anime fi
guratur Et tunc applicatur sic
ante adventum itaque mortis ani
ipsi sensus hominis maxime cecita
te et ignorantia corrumpuntur
Recte per omnem modum / ut supra

Cometator Ancipite Sup[er]
3m Methe[ororum] Adventus itaque
corporalis aer rei sex modis
efficitur et causatur primo per
attractionem Secundo per loci qualitatem
Tertio per validam impulsionem Quarto
per aliquam inclinationem Quinto
per naturalem conformitatem Sexto per
celi revolutionem De primo tale
datur Exemplum Videmus enim
in naturalibus quod res naturales et cor
porales non adveniunt nisi vir
tute alicuius conservantur Sicut fi
unt in pluvia et in nive que
mundane regioni adveniunt
nequaquam attrahuntur a terra Testante
ptholomeo almagesti 2o qui
ait per pluviam scilicet duplex corpo
ralis dominatur videlicet aut per
nubes qualitatem puta nimiam
humiditatem in nube constitute so
lis digestam aut per terre attrac
tionem quemadmodum patet in diluviis
que magne accidunt in solitu
dine et deserto eo quod solitudines
et desertum per suam porositatem
magis attrahat ipsas nubes ut
ostendit Avicenna de diluviis
libro 3o Sic igitur patet quod adveni
unt et pluvie interdum
contingunt et causantur ex attractione
ipsius terre Et hic referatur ad
primum De secundo nondum quod
locorum qualitas motum corporum
efficitur et adiuvat Ut ait
Albertus libro de Natura

locorum Videmus namque quod naturaliter
cuncta corpora adveniunt ipsis
vallibus ut patet in aquis defluen
tibus super valles et in lapi
dibus qui utique moventur de mon
tibus inter valles loci enim con
cavitas juxta corporum efficit per
consequens quod adveniunt De 3o
nondum quod nec id quod ait Theo
frastus libro Comictorum quidam
reperiuntur corpora que inclinatione
moveri possunt neque aliis corpori
bus advenire nisi violenter
ab aliquo alio movente corpore
impellantur Quemadmodum aspicimus
in proiiciente in sursum lapidem
et in estu validos nebulas et
vapores violanter elevante in
turbine et in vento in incen
dio quoque magno per que cuncta
corpora violenter impulsa sursum
elevantur et aeris adveniunt
regionem De quarto advertendum quod
naturalis virtus instinctusque rei inclinatio
motum efficit universum Hoc enim
in igne tenet in cunctis ostenditur
elementis tam in animatis quam in
inanimatis que secundum inclinationem
sue nature moventur adveniunt
que in actu Et ideo bene ait Cri
sippus Jeronimum Duo inquit
sunt omnis motus principia et
adventus scilicet naturalis virtutis instinctus
rei inclinatio et interne appeti
tus Per inclinationem etenim
et per appetitum omnia animalia
cuncta que corpora agunt patiun
tur valent que moventur Naturalis
igitur inclinatio cuncta sibi
mutuo advenire facit cor
pora et moveri Et sic quintum

ad quintum De quinto sciendum
quod conformitas omnis quod rerum ma
xime movet corpora Testante
Averroys Comictatore super 8m
phisicorum qui ait motum iam
desiderare naturalem nisi rerum corpore
conformitas in natura Conformi
tas igitur motum efficiat Motus
autem forme eminui ad quem ad
ventum causat in cibus quibus
rebus Et sic quintum ad quintum
(De sexto presupponendum est quod rerum
assertione antiquorum celestis
revolutio est causa omnis adventus
rei corporalis Juxta id quod ait
Comictator Remistinus super
quintum phisicorum Eas de tempore
Revolutio quidem prime spere temporis
causat omnes que adventus temporis
et eventus effectum in natura
Sufficienter igitur ostensum et pro
batum est quod adventus corporalis
sex modis efficitur et causatur
quemadmodum supra in principio etc.
Sed cum per adventum corporalem
adventus dei mistice signatur
nam sicud adventus corporalis
excitat atque movet ipsum cui
advenit Et hoc tam in rebus
inanimatis quam animatis Testatur
philosophus libro de pomo ubi dicit
quod agens adveniens patienti
ipsum excitat de potencia in
actum movetque et disponit
verbi gracia Sol adveniens enim
spericio uno ipsum regionem nostram
habitabilem vivificat excitat
atque movet Sic universum corpus
omnem modum ipse adventus
spiritualis instituitusque in cor
dium ipsum a sopore excitat
peccatorum movet ad virtutes vivificat

in salute. Sic igitur patet quod per
adventum corporalem adventus
dei in mentem mistice figatur.
Et tunc applicatur sic: Adventus
itaque mistice dei in mentem
sex modis efficitur et causatur.
Primo devoti cordis attractione.
Secundo per cordis bene disposita
qualitate. Tertio per violentam
spiritus sancti impulsionem. Quarto per
divine pietatis inclinationem.
Quinto per ymaginis conformi-
tatem. Sexto per celestis curie
revolutam ad deum intercessionem.
Primo per omnem modum quemadmodum
supra de primo pertractatum est.

Alphorabius in Comme-
to. Ex adventu ad se aliquo-
rum corporum quatuor eveniunt
contingunt. Nam ipsa tunc corpora
magis agunt fortiora fiunt
trahuntur a se invicem. Item
transmutatur in reliquum. De
primo sic ait Commentator
in primo de generatione et
corruptione: Ex actu solo non
fit ulla nec ipsa materia sola sed
per adventum et coniunctionem forme
materie cum forme tota genera-
tio naturalis introducta quare
forme indiget et causatur.
Unde Albertus ait in digres-
sione primi physicorum: ~~In uno quod inquiunt~~ Adventus itaque
et coniunctio utriusque contrariorum sunt
esse efficit naturale. Solum autem
unum contrariorum fraudatum et
frustratum qualis forma quia
quia est actu. Et ideo dicit Commentator
alectrois ait In primo phisicorum:
In uno quod inquiunt unum est
nulla invenitur actio nec passio.

Sed omnis actio dependet ab adu-
nibus videlicet tam a paciente quam
ab agente. Agens enim agere
non potest nisi presuppositum sit quod
quod patiatur. Neque pati quid po-
terit nisi sit aliquid quod agat.
Ex omnibus igitur hiis sufficienter
ostensum et probatum est quod ex adven-
tu ad se aliquorum corporum ipsa
corpora magis in se agunt. De
secundo Nondum quod secundum Thomam
super sextum Ethicorum virtus unita
et virtutum fortitudine omnino
efficacior et vigorem. Unio autem
in adventu mutuo ad se cor-
porum consistit. Ergo sequitur
quod ex adventu ad se aliquorum
corporum fortitudo gignitur et
per consequens ipsa corpora fortiora
fiunt. De tertio Nondum quod
motus tractionis ex adventu
ad se aliquorum corporum efficitur
ut habetur in Commento quinti
physicorum ubi dicitur quod aut
numquam aut raro aut aliquid
corpus nisi sibi corpora mutuo
advenirent et localiter appro-
pinquent. Quemadmodum ostensum
fuit Capitulo de attractione.
Et ideo ait Avicenna libro
quarto de diluviis: In altis
quidem nubibus hoc maxime
reperitur nec semper sine plu-
via sunt et sine ymbre. Nu-
bes autem humiles et vicine
plene sunt pluvie. Cuius causam
assignans Avicenna ibi super
ait: Pluvia quidem advenit
inquantum aqua attrahitur
ut frequenter nubes aut alte
et sublimes propter sui elongationem

minime attingunt. Nubes autem solent
emisse propter appropinquationem solis et
adventum eius. Nam unde at-
tingunt. Appropinquatio ergo seu ad-
ventus mutuus ad se corporum
attractionem efficit. Cuius signum est
quod ait Belinus in tractatu de
sigillis: lapis magnetis virtute
non trahit ferrum et quantacumque di-
stantia nisi sibi mutuo adveniat
et contactum [?]. Ex omnibus igitur hiis
evidenter patet quod adventus mu-
tuus ad se corporum et contactus
attractionem facit. De quo adver-
tendum quod aer adveniens ignee
seu etheree regioni in ignem
convertitur. Testatur Ptholomeus
almagesti primo qui ait: Aer itaque
igni celesti proximus et ipse
igneus est. Item lutum pingue ad-
veniens et adherens alicui la-
pidi in lapidem transmutatur ut
probat Avicenna libro suorum
mineralium. Ex quibus omnibus evi-
dentissime patet quod per adventum ad
se mutuo aliquorum corporum unum
intra se corporum transmutatio gi-
gnitur et causatur. Per hoc patet quod
per adventum ad se mutuo aliquo-
rum corporum multa inter se cor-
pora transmutantur etc. ut dictum est. Sed
tunc per adventum corporale ad se cor-
porum adventus spiritualis mutuus dei
et hominis designatur. Nam sicut
adventus corporalis ad se mutuus
duorum corporum numquam sine actio-
ne esse potest neque frustra sibi
adveniunt nec conveniunt. Iuxta id
quod ait philosophus in primo de generatione
et corruptione. Ex [?] in actu
pacientie potest et agere necesse
actio committatur. Sic nimirum
per omnem modum adventus mutu-
us mysticus inter se dei et homi-
nis numquam esse potest absque actione vir-
tutis et salutis eterne. Sic igitur
patet quod per adventum corporale
ad se duorum corporum mutuus
adventus inter se dei et hominis
figuratur. Et tunc applicatur sic. Ex
adventu utriusque ad se mystico inter
se dei et hominis quatuor bona
accidunt et contingunt. Primum est
quod tunc inter se invicem agunt.
Deus quidem in cor humanum
per suam immensam gratiam. Homo
autem agit in deum per devotionem cordis
mellifluam et internam. Unde
est quod fortiter [?] sunt. Ipse quidem deus
ad adiuvandum homo vero ad pu-
gnandum. Isto mistico [?] non ob-
stante deus tamen semper equalis
et uniformis sit est. Tertium est
quia tunc a se mutuo ipse deus
et homo felicitatem attingunt. Quartum
est quia in se eternaliter trans-
mutatur. Et tunc retrahitur ad philosophum [?].

Plinius in speculo naturali

In adventu quidem estatis x
effectus accidunt et contingunt. Nam
aque augentur, herbe virent,
arboresque florent sive fructificant.
Corpora infirmancium autem gau-
dent. Homines profundius [?] Serpen-
tes exeunt. Rane nascuntur.
Nebula generatur. Celum deinde de-
colorat. Sed tunc per adventum
estatis adventus felicitatis seu
prosperitatis temporalis figuratur.
Nam sicut in adventu estatis hy-
eme infirmati fuerunt ut frequen-
tius moriuntur. Testatur philosophus
in libro problematum qui ait quod hy-
eme infirmati in yeme tenus [?]
moriuntur. Qui vero fuerunt in esta-
te infirmati. Et qui infirmati
fuerunt in vere et in autumpno
hoc est in adventu estatis et in

principio hyemis. Cuius causa
videtur assignare ubi supra philosophus
in tercio modo. In adventu in-
cipit estatis humores qui congelati
sunt in corporibus et tunc resolvuntur
magis et solvuntur. Tunc tota corpora
diversis corruptionibus adimple-
tur. Cum autem nimium replet et
auget calor et vita alterius ad-
Secundus autem hic est tunc in esta-
te. Tunc enim corpora sunt apta
patentibus ipsis poris et humi-
dum quod est languorem precipuum eva-
porat penitus et exaltat. Per
legitur quod in adventu estatis hii
qui infirmati fuerunt homines
ut frequentius moriuntur. Sic
nimirum per omnem modum hii qui
in statu prosperitatis felicitatisque
mundane in peccatis fuerunt
infirmati difficillime sanari
poterunt aut curari. Sic 12
patet quod per adventum estatis adven-
tus felicitatis intelligitur af-
fluentie quoque mundane. Et tunc
applicacio huius tempore Cato
de fortuna.

Philosophus in 2o metheororum

Nubes quidem ma-
gna et spissa umquam advenit
nisi cum tonitrua aut cum vento
et cum umbra. Et ideo ait
philosophus ubi supra. Tempore igitur tem-
pestatis venti validi atque
turbo adveniunt aliud quidem
nubis precedere comprobatur. Cuius
quidem effectus triplex a philoso-
phis assignatur. Ait enim alpho-
rabius in tractatu De mira-
bilibus. Et de mixtis quod im-
bres gradiuntur multum in se ha-
bentes aerem inclusum. Tunc quidem
aer violenter expellitur et in
venti speciem transmutatur. Aliam
aut causam visus est dicere Avi-
cenna libro suo De diluviis ubi
ait quod adveniente nube grandi
aer comprimitur et artatur. Sic arta-
tus autem et compressus ipse aer
in venti formam vertitur et mutatur.
Eo quod secundum philosophum 2o metheororum ven-
tus non fit aliud nisi aer valde
concitatus. Aliam autem causam
inferunt commentator super 2m
metheororum qui ait nube frigida
valde forte a frigore autem aer
impellitur vim suamque. Advenien-
te igitur nube grandi et tempe-
stuosa precedere ostenditur quidam
ventus. Sed tunc per nubem
intelligitur ipse Christus quia sicut
motum nubis sequitur motum
venti ut ostendit philosophus in 2o
metheororum. Sic tenetur per omnia mo-
tus ac adventus Christi in cor meum
consequitur ad modum venti. Deus
cotidie desideriis quoque nostri. Sic
legitur patet quod per nubem non immerito
intelligitur ipse Christus. Et tunc ap-
plicatur sic. Nubes itaque Christus
incarnatione advenit aliisque
vento celestis refrigerii et aliisque
umbra protectionis auxilii
quoque divini sicut per omnia modo
quemadmodum superius tactum est.

Ambrosius in Exameron

libro vi. Leo usus et ursus
hominibus frequentibus per viam
advenimus et occurrit saliendo
pedibusque ludendo. Et ideo ait
Isidorus in historiis naturalibus
Ursus itaque cum hominem aggre-
ditur primo quod secundum collectarum
videtur. Item Solinus libro hoc Re-
leo igitur saltat et ludit pe-
dibus scripta predicta. Sed tunc

per leonem et ursum quod aperte per ipsos
demones figuratur Nam sicut leo
moriens valde plorat et febrem sibi
quartanam perpetuam quosque licet ut re-
fert plinius in xv animalium libro in-
fert etiam naturaliter sitit sanguinem et
vorat formicas Ut testatur ambro-
sius in exameron libro vi° Sic om-
nino per omnem modum principes
infernales ipsi scilicet demones ululabunt
eternaliter et plorabunt febrem quoque simpli-
citer perpetuam sustinebunt tamquam
leo Nam more ursi nunquam utrum
sanguinem sitierunt et nos crude-
lissime ut poterunt formicas de-
vorant Sic igitur patet quod per leonem
et ursum ipsi demones designantur
Et tunc applicetur sic demones itaque
quam diu nunc nobis quod
quare per consensum advenimus blan-
diendo utique hominibus deceptorie
blandiendo per omne ut in primo

Archita Tharentinus de

effectibus et eventibus in natura
Adventus quidem solis terram nocte
infrigidatam reparat illuminat et in-
flammat Adventus autem solis in
meridie terram fertilem efficit
et fecundam Adventus vero solis
in occidente auroram gignit Ad-
ventus autem solis in aquilone
tas intemperies causat tem-
pestates turbines et ventos
Sed tunc per adventum solis in orien-
tem adventus Christi in carnem fi-
guratur Nam sicut adventus solis
in orientem diversis vocibus avium
nunciatur ut patet in Gallicantu
cantu et in avium silvestrium gar-
ritu et strepitu testatur Ambrosius
in exameron qui ait nunciatur
autem dies in locis solitariis
et desertis in solo avium strepitu
et garritu Sic omnino per eundem
modum adventus Christi in carnem
diversis prophetarum vocibus pronunciatus
quod fuerat longe ante quam in-
staret hora nativitatis sue
Sed tunc quintus per adventum solis
in meridie adventus Christi in carnem
designatur Nam sic adventus solis
in meridie multos de terra in
sursum vapores elevat et humo-
res testante philosopho in 2° metheorum
qui ait quod vapores magis ele-
vantur cum terra aperitur et scinditur
maxime autem sic est quod terra in meri-
die maxime aperitur Quamobrem
in adventu solis in meridie
vapores maxime elevantur Sic
omnino per eundem modum solis adventus
Christi in mente multos inde vapo-
res elicit et in sursum ducit
orationis salutifere devotionisque
interne Sed tunc quintus per ad-
ventum solis in occidente adventus
Christi in mortem designatur Nam
sic adventus solis in occidente
nubes leves attrahit graves
vero repellit testante philosopho in
libro problematum qui ait Exi-
stente sole in occidente nubes
tenues atque leves feruntur
illuc nubes autem graves ab
occidentalibus partibus repelluntur
Quod etiam tangit infra capitulo
de vilitate Sic vere per omnem
modum adventus Christi in mortem
homines leves a peccato sibi mise-
ricorditer attrahit graves autem
peccato abicit et repellit Sed tunc
quintus per adventum solis in aquilo-
nem adventum Christi in iudicium

figatur Nam sicut adventus so
lis in aquilone mare intume
scere videre facit iuxta illud quod ait
Commentator in 3o methaurorum Ex-
tensum autem fluxum et refluxum
maris ipsi lune. In aut ma
re intumescat hoc ideo accidit
quia virtus solis super ebullire
facit ipsum mare eodem modo quo infra
Patet igitur quod adventus solis in
aquilone excitat intemperies
et tempestates generat et frigo
ra et pruinas Sic nimirum
per omnem modum Adventus Christi in
iudicium frigora et pruinas
suscitabit maledictionis et
penalitatis eterne Sic igitur patet
quod per adventum solis in oriente
adventus Christi in carne describitur
Et quod per adventum solis in me
ridie adventus Christi in mente
intelligitur Et quod per adventum so
lis in occidente adventus Christi
in morte figuratur Et quod per
adventum solis in aquilone
adventus Christi in iudicium impor
tatur Et tunc applicetur sic Adve
tus itaque Christi in carne totum
mundavit reparavit purifica
bit et illuminavit Recurre ad
Capitulum de iudicio sequente Capitulo
de Antichristo Et in Capitulo de appro
ximacione de iudicio.

Plinius in Speculo naturali
ina Sturnax et tantum fo
dulcissimo sompnum inducere
ipsis nautis qui eum sopor
sunt loca incauta declinare
negligunt. et

De amore celico

Vitrum a libro iiii de de
liciis In profundo igitur
fonte si quis steterit stellas

in die clare lucide quod in debet
Cuius racio tangetur infra Capitulo de pu
ritate Sed tunc per fontem amor ce
lestis figuratur Et ideo quia sic fons
eius maior diffusior est in no
cte quam in die Cuius causam
assignat Commentator diversorum
super .4. metheororum. Et recurre Capitulo
de gracia Sic revera per omnem
modum amor celestis magis dif
funditur in tempore tenebroso in nocte
tribulacionis seu penitencie quam
in die felicitatis affluencie et
mundane Unde quod sic fons na
friget in estate sed calet in hye
me Recurre Capitulo de calefactione in Capitulo
meo Cuius causa tam eciam recurre
Capitulo de Iubilo Sic nimirum
per totum a simili amor celestis
refrigerat mentem humanam
in estate mundane delectacionis
et inflamat in hyeme afflicto
nis pene et doloris Sic igitur
patet quod per fontem amor celestis
designatur Et tunc applicetur sic Cum
igitur aliquis in profundo cele
stis amoris constituitur mox cla
rius limpidius quam celestia con
templatur Recte per omnem modum
quemadmodum in pueris exempli
ficabatur et Et ideo ait beatus
Augustinus in Enchiridion Cor
nostrum caritate dei ineffabiliter
inflamatur amor extra se rapitur
ad contemplandam dei faciem in
radicitus elevatur Tharentum
libro .i. de effectibus in na
turis plumbum seu vasa plum
bea sudare cum ferit mox in
instanti plurima consistunt Cuius
causa recurre Capitulo de confessione

Et penitencia ~~Nam sicut pluvi(?) intelligitur et~~ Sed tunc per plu
bium intelligitur quando nam sic
plumbum odorem fetis de vino
aut fetis tunc qui de melle
conficitur potus penitus annullatur
ut ait Theophilus in tractatu
diversarum artium Sic inimicus
per omnem modum tunc quando ad
odorem vane et mundane felicitatis
et feculente seu mellee volup
tatis tollit corrumpit corruptionem
perpetuam supplicii atque mortis Sed
tunc quando per ymbrem seu pluvi
am intelligitur amor dei Nam sicut
ymber descendit nube mediante
et vento ut refert Almerbron(?)
lib fontis vite Sic celica per ce(?)
modum amor dei defluit in cor
nostrum mediante castitate que
secundum beatum Augustinum per nubem
obumbratam describitur Et munda
na adustitate que per ventum sym
bolicum Ambrosius in Exameron
significatur Sic igitur patet quod per pluviam
cor quando describitur Et quod per
ymbrem seu pluviam amor cele
stis significatur Et tunc applicetur
sic Cum(?) cor quando sudo
re emiserit lacrimas doloris
mox pluvia conficitur celestis dul
cedinis perpetuam quia amoris Et tunc
terra ad plurima ducitur etc. Et
ideo ait beatus Petrus in Regi
stro Effunde ymbre penitencie
et hauri ymbrem celestis amo
ris et gratie **Theofrastus**
lib Comictorum(?) Candela intinc
ta oleo et cineri continuo ar
det Si vero aque aut terre in
tincta fuit nullatenus inflamatur

Sic inimicus per amorem mod
nec homines intincta oleo in
time devotionis aut cineri
penitentie et contritionis magis dul
citer in dei amore accenditur
Sed aquis carnalis voluptatis
et terre mundane cupiditatis si
intingatur nunquam in dei amo
re inflamatur **Plinius** in Spe
culo(?) naturali Omnes aves nocte
volantes et cecidas(?) carnes ca
davera que vorantes aquam non
bibunt Cum tamen tangere infra(?)
per que datur intelligi quod omnes
homines qui in nocte id est in
statu ambulant ipsius culpe
sunt et carnibus vescuntur voluptatis
et concupiscentie nunquam gustabunt
de aqua celestis gratie amore
dulcedinis divine **Plinius**
lib(?) flos natat super
aquam si immergit in vino
forti Cum tamen tangere infra
per quod intelligitur quod nunc homines
more et exemplo floris debent
elongari seu ex longinquo de
natare extra aquam concupi
scentie et delectationis sunt im
mergi sed in vino divine dul
cedinis et amoris **Albertus**
in tractatu de impressionibus aeris
Quanto clarius ignis ardet
tanto magis fumo caret Sic
per hoc datur intelligi quod quanto fer
ventius cor homo in fervore ca
ritatis tanto magis fumo
carebit vane mundane vanitatis
Augustinus in xxi de
Civitate dei Sunt fontes in
Arrhaia(?) qui in nocte ardent

sed in die friget Sed tunc per
fontes arcticae caritas significatur
Et tunc applicatur sic Homines
itaque more fontium in arctica
ia magis accidunt quantum ad ce
lestem amorem in nocte tribula
tionis et penitentie qui in die
felicitatis affluentie quam mundane

Avenpace super 2m metheororum

Si modicum olei de aqua
spargitur in ignem exinde maior
ipse ignis succenditur inflammatur
Sic minimus per omnem modum
Si modicum de aqua lacrimarum
ignem divini amoris infunditur
exinde maior succenditur inardescit

Avicenna lib. 2o de di

luviis Diluvium ut scripsit
accidit in vallibus et in soli
tudinibus nemorosis Cuius ratio
est quia secundum philosophum in problematibus
aer in vallibus quietus est in
tribus ventis defunctibus Sed et
solitudines nemorose vacue
et porose sunt et propterea nubium
attractive eo quod naturaliter attrahit
et imbibit ipsum scilicet vacuum et
porosum Sed tunc per diluvium
celestis amor designatur Nam sicut
diluvium accidit cum luna ad
iecta fuerit ipsi soli aliquo a
liquo planeta interposito
Quando ut dicit Plinius
in tractatu de vii mirabili
bus mundi Sic miniter
per omnem modum amor dei corda
humana advenit in quieto
ipsius celi ad Christum solem
iustitie lunam ecclesie seu sancto
rum aliorum mediante Sic ig
patet quod per diluvium amor dei

designatur Et tunc applicatur sic
Amor itaque dei sicut accidit in
valle humilitatis et solitudine
castitatis Et ideo ait Ieronimus
contra Iovinianum Ignis nutritur
corporalis lignis de siccitate Sic
amore nutritur celesti animi humi
litate et mentis et corporis puri
tate Et tunc respicias ad scripta etc.

Themistius Comentator

Super 3m metheororum Fulgor lique
facit nummos in bursa sed non
bursam Comburit terra
sub aqua sed non ipsam aquam
Inflammat humana corpora intrin
secus sed non extrinsecus Cuius cau
sa iudicatur in istis Sed tunc per ful
men seu fulmineus ignis intelligitur
amor dei Nam sicut fulmen sic
iaculatur de corpore nubium ubi sunt
primum ut dicit philosophus in 3o metheororum
Cuius est tamen terre causa de
humilitate Sic terrena per omnem
modum amor celestis sicut defertur
de corpore humilitatis in nimio a
de corpore superbie et tumoris Sic
ergo patet quod per fulmen amor dei
significatur Et tunc applicatur sic
Amor itaque celestis liquefacit
corda humana interius et certi
tudo nunc vindicto grata in bur
sa virtutum et quia sacrilegiis scilicet
sub aqua compunctionis et penitentie
intrinsecus non autem extrinsecus Et
ideo ait beatus Augustinus in En
chiridion In hoc convenit ignis
corporalis et ignis spiritualis quia
sicut ignis corporalis piaculum
maculam in quod agat exurit
et requirit Sic ignis divinus

diuini amoris pro tanto
persistentis exigit virtute dif-
ferunt autem quia ignis diuinus arde-
scit intus et frigescit ~~exterius~~
exterius. E contrario autem ignis cor-
poralis. Et cetera ad proposita

Plato in Phedrone li-

bro primo. Lune igitur quod in die nec
aspicimus nec videmus in nocte
clarissime contemplamur. Cuius ra-
tio est quia secundum Crisippum libro suo in
lumine lumine obumbratur. Capi-
tur per lunam amor celestis internus.
Nam sicut ille qui stat in lumine
non videt ea que in tenebris sunt.
Econtra autem qui in tenebris steterit
omnia que in lumine aguntur clare
limpideque videbit ut asserit
philosophus in problematibus. Cuius exemplum ter-
tio capitulo de exemplo. Sic in-
nimirum per omnia qui in amore cele-
sti accensus steterit nunquam inspec-
tum ea que in tenebris aguntur
infernalibus sentiet nec videbit.
Cum autem in tenebris damnationis
fuerint omnia in lumine autem in amore
gaudia sunt cum dolore et ama-
ritudine sentiet et videbit. Ca-
pitur consequenter per diem mundana
felicitas designatur. Nam sicut in
die totus sanguis diffunditur ad
exteriora corporis sive membra te-
ste Galieno [illegible] Excretorum
libro prout ait. Corpora nostra in
die sunt vacua a tenore. Sic
vere per omnem modum tempore feli-
citatis mundane corda huma-
na ab omni sunt celesti gra-
tia vacua et virtute. Sed et tota
vita nostra interior tunc extrin-
secus diffusa. Sed tunc quare

et repletio per noctem tribulacio seu
aduersitas figuratur. Nam sicut
nox infrigidat et humectat
ut ait Johannitius in ysagogis
suis. Item nox varias rerum
audiri facit quas in die ut te-
statur Aristoteles libro problematum. Item
nox vacua est a lumine et a ca-
lore ut ait Comentator super princi-
pio super 8 physicorum. Item
in nocte omnes sensus humani ad
ad interiora quasi confugiunt
ipsius corporis. Ut ait Alpha-
rabius in tractatu de parte sensi-
tiua. Item in sola nocte cadunt
rores ut affirmat Ptholomeus
almagesti. Item nox scintilla
ut ait poeta. Sic nimirum
per omnem modum tribulacio aduer-
sitasque mundana homines refri-
gerat refrigerio consolationis
eterne, humectat rore cele-
stis gratie. Item varia nostra ora-
tiones citius in celi auribus au-
diri facit. Item a lumine mundane
affluentie et a calore praue
concupiscentie vacua est. Et sensus
ad interiora sive cogitationis
intrahit. Rore et sola cele-
stis muneris gratie quod inducit
internam quoque nostre tum consolationem
efficit. Sic igitur patet quod per diem
mundana felicitas intelligitur et
quod per lunam amor celestis figuratur.
Et tunc applicetur ad amorem
itaque que in die mundane fe-
licitatis nec aspicimus nec
sentimus in nocte tribulacionis
et penitentie sentimus. Nec
consuetum et iniuriam degustamus

Et ideo ait beatus Greg[orius] in regi
stro Afflictus in medianis necc[ess]i
tatibus amoris dei dulcedinem
no[n] gustabit. Et c[etera] ad p[ro]p[osi]tum

Avicenna in li[bro] 6 no[n]o

De diluviis ignis celestis
duplicit[er] defluit in hunc orbe[m]
sc[ilicet] in lumine et in rore. Sic
amor celestis duplic[ite]r defluit in
cor ut in stella in lumine cog[nitionis]
fidei divine et in rore contritio[n]is
et penitentie

Ptholomeus Almagesti tercio

In supremo
interstitio aeris et temperi
um fulgur et sempiterna nebu
la. Sic in co[rde] ascendit infra p[er]
que datur intelligi q[uo]d in elatis
et in altis cordibus est perpetuum
fulgur celestis amoris et sem
piterna nebula ignorantie et ter
roris

Ypocras in Ep[h]imeris

Chamis [illegible] confectis tale
de in acuta febre futuram
sanitatem et sanitatem indicat et
demonstrat. Sic et corpora ita
calefacta et informata tam[en] te
sanitatem vite eterne inferunt et
importa[n]t.

Johannes Ra
sie in 1 practica

Omne quod
corpus accid[it] quanto magis in
frigidatum fuit tanto magis
interius exardescit. Et sic con
tigit ut ait p[re]sens ex refrac
tione repercussioneq[ue] caloris
ad intima frigore constante.
Sic cor humanum quanto in ex
terioribus frigore carnis dulco
ribus infrigidatum fuit tanto
intus in dulcissimo dei amore
succensum inflam[m]escit

Aristoteles li[bro] p[er]fectu[m]

Omnia
acetosa et amara cum ca
lefacta fuerint in dulcedine[m]
co[n]vertuntur. Sic et ipsa corda [que]
nu[n]c acetosa inveniuntur [soli]citu
dine et amara tu[n]c in dei amo
re fuerint calefacta mox in ce
lestem ac in inestimabilem
resolvuntur dulcedinem et fluctu[m].

Beda in tracta[tu] de

sigillis lapidum margarita
in solo auro suam ostendit virtute[m].
Sic et ipse Christus in solo auro ru
bentis et splendentis caritatis
sue ostendit virtutem altissime deitatis.

Isidorus in [natural]ib[us] histo[riis]

Serpens tirsilice fontem aut aq[ua]m
ante emittit evomunt q[ue] venenum.
Sic et ipse homo volens tirsilice fo[n]
tem dei amoris tam vere bib[ere]
tam suavissime dulcorari prius
evomat sui venenum sceleris
et peccati.

Aristoteles in Ep[istola]
ad Alexandrum

Ut diu[tius] longam
vitam habeas tene inter calorem
nutricem et anguientem [illegible]
et tu homo ut longevitatem con
sequaris vite perpetue calorem
vite inutrias caritatis melli
flue et eterne.

Comentator
sup[er] 2m metha[physice]

A sub q[ui]dem
longum decorum cadit nisi ante
sa fuit. Sic et ipse homo in qua[ntum]
litate ac in recognitione sui
nunquam labitur nisi in amore
dei feliciter attendatur.

Johannes Yzaac 3o Ep[ist]o[la]

Quis amantium tibi simul sentit
Mat pot[ens] qui su[per]bibit dulcor
apparebit. Sic deus quis amari
tudine contricionis et penitentie ri
gatus fuit continuo sibi potum
divinum amoris suavis feliciter
q[ui] dulcescit etc.

De Simulatione
M[ari]a [illegible]

Comentator auctoris de proprietatibus elementorum
exthaz Omnia metallorum genera
vehementer accensa et ignita le-
niora fiunt et similitudinem amittunt
Sic et omnium peccatorum genera nostrorum
quia in amore dei accensa ca-
lide quam accensa leniora que fiunt
quantum ad passionem simplici-
ter seu actionem operis virtuosi et
similitudinem amittunt quantum ad gem-
ma tamen non naufragii et
dampnosi etc. Constanti-

In Tractatu de dietis Singu-
lis composite tristis et sanitatis conpu-
tacionis naturalis valida vigora-
tio Sic et secundum composite tristis
et sanitatis anime est valida estu-
acio in calore caritatis divine

Eiusdem in Exposicione

Tercii Meth. 4 Computum est
ut terra aquas sulphuricas
et calidas semper in interiori
frigidissimi assunt fontes
Sic oportet hic esse scilicet ut terra
niveas callidas et fervidas
igne divini amoris sed in pro-
ximo assunt fontes perpetue
consolacionis refrigerii et dulcoris

Gulielmus libro Maxdiaco

Duo magis in medicina quibus
ipsius corporis reparatur primum
est corporis in calore conservacio
Secundum est aliquis ipsius motus
exercitacio Sic ad medicinam
celestem ipsius anime duo ne-
cessario exigitur Amorem primum
est conservacio ac continuacio cor-
dis in calore divini amoris
Secundum est frequens exercitacio

bonorum operum et virtutum Alga-
zel In Tractatu de forma
Sperali Oculus perspiciens ce-
lestis igne in se habere videtur
Sic deus oculus nostre vite utili-
bus contricionis et penitencie
tenuditur et caritatis nostre conprepis-
se in se igne caritatis feliciter
comprobatur Philaretus

In Tractatu de Iudiciis febri-
um Spiritus graves estus et
caloris naturalis attenditur lon-
gevitas et brevitas vite
nostre Sic et penes gradus
amoris et caritatis interne
tenditur et perpenditur longevi-
tas vite sempiterne Ma-
gister Bartholomeus

In prima practica Omnis
medicina simiceda est calido con-
sistente corpore mane in ortu
sole Ieiunio quando stomacho
et in langworis principio
Sic et ipsa medicina celestis
ignee simiceda est in calore caritatis
In mane adolescencie et etatis
cando frequenter ieiunio et in
langworis nostri principio tole-
riter festinando Tharen-
tinus libro 4° De Effectibus

et Fructibus in natura Dum
aliquis ad morte plectendus
ducitur continuo sibi linea ignee
de oculis exire videntur Sic cum
nos cottidie ad morte ducimur
videamus saltem adhuc scin-
tillas caritatis perpetue effundamus

Comentator super 4m de

Generacione et Corrupcione Primus
actualis ignis est sine motu
lumine et calore Sic amor

celestis in quantum est sine motu sie
operationis sine labore divine co-
gnitionis et sine calore in-
effabilis delectationis

Theophrastus in brevi-
ario Dimerso autem margari-
ta suam amittit virtutem nisi
in auro aut in argento recon-
dita fuerit et servata fuerit
Sic celestis ymnus (?) et gratia nullum
in mente ostendit vigorem nisi
in auro rubentis caritatis et in
argento fulgide castitatis

Iohannes in libro problematum
Unguentum aliquod congelatur sed sic-
sicam retinet levitatem molli-
ciem et dulcorem Sic amor
dei nunquam asperatur sed semper confert
levitatem divine delectationis
mollitiem interne consolationis
et dulcorem eterne fruitionis ac
beatissime visionis **Avicen-**
na libro Medicinalium 3o Aque deflu-
entes ad austrum nobiles generant
margaritas Sic deum nec aus-
trose applicat divinum dulce-
dinem quam amoris mox in se
gemmas generat candoris precium
et decoris **Amphites** (?)
... De descriptionibus rerum
In vasis argenteis nequaquam bul-
lire potest ipsa aqua Sic in
fulgentibus et mundis cordibus
nullatenus ebullire debet amor
illicitus et immundus **Loxus**
in phisonomia Palemonis Ve-
rubentia nobilitatem complexionis
indicant et nature Sic cor-
da amore dei rubentia perfectionem
indicant nature **Aristoteles**
libro 7o De Origine rerum Po-
mum itaque acidum et amarum
si multum manu contrectatum tale
factum quasi fuerit mox dulcius
et ebibilius apparebit Sic ho-
mo virtutibus agitatus et amore

inflammatus sunt mox cum dulcedine
et suavitate plenus erit **Augu-**
stinus Confessionum libro Oleum pene-
trat aerem sed non aquam non enim
miscetur cum aquam Sic amor
celestis penetrat aerem puritatis
sed nequaquam aqua illicite vo-
luptatis quia non miscetur aque
cuiuslibet vanitatis **Cometa ex**
[illegible] super hec de plantis [illegible]
Poma pendentia versus solem
rubescunt communiter et dulcescunt Sic
corda humana Christo vero soli iu-
stitie applicata mox rubescunt
in caritate divina et dulcescunt
dulcedine sempiterna **Philosophus**
In libro problematum Citius pene-
trat ymber tecta nova quam ve-
tera Sic ymber celestis gratie et
amoris citius penetrat corda
renovata novitate innocentie
quam inveterata vetustate pravi-
tatis et malitie **Avicenna**
libro 4o De diluviis Nubes se-
pe cadunt et diluvium accidit
ut frequenter in vallibus et in pa-
ludibus umbrosis nemorosis Sic nu-
bes obumbrationis eterne et
diluvium caritatis divine solum acci-
dit in vallibus humilium mentium
et in solitudinibus cordium devotorum

Themistius in Cometo (?)
Super 2um Metheororum Existente in-
cendio valido atque forti communiter
rubet celum Sic deum quis infla-
matus divino fuerit incendio mox
tota rubescit celestis curia co-
gaudendo **Dyctomus** (?) libro
Docimatum antiquorum Cum aliquis
in aqua callida manum moverit sive
pedem mox maiorem inde sentit
calorem Sic deum homo in aquam
dei delectationis in aqua manum
vel pedem moverit scilicet operationis
mox inde maiorem calorem percipit
dei ineffabilis consolationis

Origenes [illegible] libro de [illegible]

phorum. Carbo ignitus si in aqua extinguitur durior efficitur et diffi-
cilius reaccenditur. Sic cor hu-
manum amore accensum si in aquis
deliciarum extinguitur protinus in-
durat et de facili non inflammatur. **Theophrastus**
in Comento. Ex resistentia seu
collisione lapidis contra lapidem
aut ferri contra lapidem extrahit
et elicit ipsum ignem. Sic ex re-
sistentia et pugna spiritus contra
carnem divinum elicis et amorem.
Auctor. Carbo ignitus ma-
num lederet nisi prius manum ce-
lerat monetur. Sic carbo divini
amoris hominem inertum perderet
nisi ad motum bonorum operum excitaretur.
Commentator Alberti super
2m methaurorum. Modicum spargis
de aqua et de sale et magis
accendit ipse ignis. Sic si mo-
dicum sparseris de aqua devote
lacrime et de sale perfecte penite-
tie inde magis accendes ignem caritatis
divine. **Plinius in libro pro-**
blematum. Lacrime orte ex fumo et
dolore sunt salse. Sed lacrime
expresse a frigore et a vento sunt
dulces. Sic lacrime nostre que pro-
veniunt a fumo tribulationis et
miserie ac dolore afflictionis
mundane sunt salse et amare sunt
coram omni salvatore. Sed sunt ex
dei pruentate et refrigerate
amore in dei auribus sunt dulci-
sime et amene. **Ambrosius**
in Exameron libro vi. Dum vinus
comburitur pungitur et sale aspergi-
tur constringitur clauditur et artatur.
Sic dum quis ustus fuerit igne
dei dilectionis compunctus con-
terentibus lacrimis et sale asper-
sus penitentie et satisfactionis
mox intra se constringitur per suavitatem
internam in thesauro dulcoris.

Aristoteles libro problematum.
Humana corpora madefiunt ab aqua
minime aut aer. Sic et cunc-
ta corda virtute divina perfundi
prius aqua celestis dulcedinis
et amoris fit corda aerea sup-
bie et tumoris. **Commentator**
Averroys super 4m methaurorum. Fore
fulmine a luto et ab igne ma-
li extinguuntur sed ab aqua vali-
dius inflammatur. Sic et ignis
supernum amoris extinguitur quidem
a luto sapie avaritie et
ab igne concupiscentie magis
aut accenditur ab aqua contritionis
et prime lacrimose. **Tharea**
libro v. De Effectibus nature
incendium factum in nebula appa-
ret ac si sol oriatur. Sic divini
cor vivum divinum amorem inten-
dio inflammatur hoc apparet
intrinsecus ac si ipsius verus
sol iustitie ipsi anime oriatur.
Ensippus Ieronimum libro vi
De Commixtionibus rerum omnes
ignes pluvia habet sex predicta eo
probantur videlicet sudor corporis
sibilus serpentum. Clenatorum hu-
bum. Clamor et ranarum primici-
sio cornorum in aquas. Et san-
guinis affluxus per nares. Sed
tunc per pluvia amor celestis de-
scendit. Nam sicut pluvia fu-
lugare facit niotes ut dicit
Eudoxus libro quarto naturalium. Sic
nimirum per omnes modos amor
celestis fumigatorum efficit
devotionis intime et dulcoris.
Sic ignis patet quod per pluvia intelligitur
amor dei. Et tunc applicet pre-
dicta ignis sunt que adventum divini
amoris precedere comprobantur videlicet
sudor corporis et hic convenit ad
lacrimarum effusionem. Sibilus ser-
pentum et hic convenit ad oris
sibilante confessionem. Clenatorum

mibus Et hec quantum ad mentis
internam contemplacionem Clamor
ranarum Et sic quantum ad clamo
rem interiorem oracionum sive in isto
tornorum peccatorum in aquis
penitencie Effluxus quoque
per nares mentis totius sceleris
et malicie Et est tercia ad infecta

Ambrosius in Exameron libro

primo Formica tenuit sua
amissa vestigia querit ore a
gustu Sed tunc per formicam intelligitur
ipse homo Nam sicut formica semina
dividit per medium grana sua ne
in terra pullulent ut refert
Isidorus in historiis naturalibus
valat etiam tamquam iniusta ani
pestilencie ut refert philosophus in
vi° animalium libro Sic nimirum
per omnem modum ipse homo cor
sibi scindit divino amore nemini
terra pullulet Et more formice
anime pestilencie mortis sue
ad celestia sursum volet et festinet
Sic igitur patet quod per formicam intelligitur
ipse homo Et tunc applicetur sic
homo itaque amissa vestigia cele
stis patrie querat et investi
get gustu dei amoris dulce
dinem Dune ut de forica dom...

Aristoteles in problematibus

Dulcedo aque assumpta quatuor
efficit Primum est quod humore
salivam de lingua elicit te
stante Platone de immorali
tate anime qui dicit ad tactum
dulcedinis lingua humescit
Secundum est quod vocem dulcem abilem
quoque reddit Testante Bartho
lomeo ... in practica qui dicit
Dulcia raucedinem auferunt et
vocem exacuunt Tercium est quod in
flammacionem sanat pectoris secundum
Constantinum libro de ... ponderata

passione qui dicit Tussientibus
et apostematibus pectoris dul
cia perstrahendo Quartum est quod quia
dulcedo secundum philosophum ubi supra que
medicine quod nutrit Et tunc per
dulcedinem amor celestis designatur
Nam sicut dulcedo seu dulcis
liquor mollificat omne corpus
testante Commentatore super quartum me
theororum qui dicit quod ferrum calidum
molli mixtum liquatum est Et
revera per omnia ipse amor celesti
mentem mollificat et disponit
ut celestem dulcedinem haurire
imbibere quoque possit Sic igitur patet
quod per dulcedinem amor celestis de
signatur Et tunc applicetur sic amor
itaque celestis quatuor effectus mirabiles
in anima efficit et relinquit Primum
est quia sudorem interne dulce
dinis de lingua mentis extrahit
Secundum est quod vocem reddit dulcem
in dei auribus efficit Tercium est
quod dolorem interiorem abicit Quartus
est quod pectora consolacione reficit
atque nutrit Recte per omnem modum
Quemadmodum supra

Aristoteles

libro quo de Diluviis Auster flat
terram fecundat flores evocat um
bras obumbrantes generat corpus
debilitat humectat et amari
ficat Sed tunc per austrum amor
celestis figuratur Nam sicut auster
tussim generat in infirmis ut
recitat Philaretus Tractatu de Ci
... Quod etiam causa tangitur Ras
de Confessione Sic nimirum calor
celestis tussim causat languoris
anime et salutem vite efficit sempi
terne Sic igitur patet quod per austrum
amor celestis designatur Et tunc
applicetur sic Amor itaque celestis
terram cordis fecundat quantum ad
gesta quisacionis seu operacionem
flores ... evocat id est vir
tutum flores ad excitacionem Umbras

seu vrinbrag generat et medi estu
et tribulacionem Corpus debilitat
quantum ad carnalem delectacionem
cheneris humectat quantum ad cele
stis gracie elargicionem Et ex mari
flat idem non tenuit nisi ad ama
ram cordis contricionem Recte per omnem
modum Eucadinem sunt et austro deme
ponendum quia secundum Magistrum in
Sententiis Amor dei comparatur vite
nam sicut vita corporalis consistit in
duobus ut dicit de morte et vi
ta videlicet in humido radica
li Et in calore naturali Sic per
omnem modum amor celestis semper
est cum humore celestis gracie et cum
calore consolacionis divine /

Auctor super principium Lex in Ames

plumata seu habens plumas ab
lemor est quando se plumis tegat
Sed tunc per avem designatur homo qui
sicut aves claudunt oculos cum
inferiora palpebra Et iam ad infra
Ca° de Castitate Sic igitur patet de
corde quod per ave describitur ipse homo
Et tunc applicatur sic Homo itaque ala
tus pennis celestis amoris Ecce
recurre ad Registrum Plinius in
problematibus homo cibatus lemor est
quam tunc cibo vacuus Augustinum
require Ca° de Jeiunio Sic re
vera per omnem modum / mens cibo
spirituali id est amore divino pasta
fit et cibata levius redditur
ad omnia pro Christi nomine sustinenda
ponendum autem quod amor celestis compa
ratur cori Enim quia sicut in core
ignis celestis descendit secundum quod
ait Anticlaudianus libro fontis vite
Sic per omnem modum celesti amore
mediante descendit in nos ignis
consolacionis eterne Enim quia sicut
cor omnem sanat et sedat inflamma
cionem et tumorem Ut recitat
Bartholomeus in sua practica Sic amor
celestis sanat in nobis omnem

mentis elacionem superbie quam tu
morem Enim quia sicut ros magis
cadit in sero quam in mane quam
in sero ut probat Plinius in 2°
methaurorum Sic amor celestis ma
gis datur in mane inducitur
quam in sero seu in vespere re
uertitur Enim quia sicut cum cadit
ros serenitas consueta ut dicit
in 2° parte Summe naturalium Sic re
vera per omnem modum post adven
tum amoris divini sequitur sere
nitas gaudii sempiterni Enim
quia sicut ros terram fecundat ut
refert Plinius in capitulo naturali
Sic per locum a simili amor dei
terram fecundat et sterilem ef
ficit cordis nostri Enim quia sicut
ros cadens in terram frigidam
vertitur in pruinam Ut ait Cri
sippus libro v° Sed de hac require
Ca° de Culpa Item exempla
de amore require Ca° de
dilectione de caritate de sibilo
de dulcedine Et de Pabulo
spirituali Item Ca° de accessione
Item in Registro Comcor

super 4 in Methauris lapis ignitus
Sermo quod extinctus in aqua
continue sequitur fetidus efficitur
et penitus ingravatur Sed tunc
per lapidem describitur cor humanum
Enim quia sicut lapis naturaliter est
frigidus gravis / et durus
Sic cor humanum quantum de se
est semper frigidum in dei dilectione
gravatum in omni virtuosa operacione
Durum in abstinencia et obser
vacione Ergo per lapidem natur
cor humanum Et tunc applicetur
sic Cor itaque humanum ignis
divini amoris inflammatum de
inde in aquis deliciarum suf
focatum fit et extinctum ma
nifestum quantum ad eternam felicitatem /

et solidum efficitur quantum ad eternam penalitatem evitandam respectu.

Philosophus in libro problematum

Panis calidus gravior invenitur quam panis frigidus, sicut racio est quia in pane calido quedam aquositates inclusae remanent et vapores. Sic revera per omnem modum cor sancti spiritus devoti, prout utique est panis suavis altissimi creatoris more calidi panis, grave id est firmum et constans efficitur, quia igne divini amoris inflammatur. Circa ea de aere aquitam in tractatu de sapiencia et de salute.

Augustinus in libro Confessionum

Oleum natat et manet super aquam, super aerem vero minime. Sed tunc per oleum amor celestis describitur. Nam sicut ille qui oleum in ore tenuerit submergi in aqua totaliter non potest, ut refert Theophilus in tractatu de naturis rerum. Eciam causa est quoniam dum oleum sive aqua de ore emittitur, magis aer emendit et longius respiracionis ipsi submerso dat. Sic nimirum per omnem modum qui celestem amorem ore mentis constanter tenuerit, numquam in aquis puteis tribulacionis miserie quam vivit submergitur. Per oleum intelligitur amor dei. Et tunc applicatur sic: oleum itaque amoris divini fertur et manet super aquas humilitatis, sed non manet in aere elacionis superbie aut tumoris, quemadmodum supra recitatum est.

Egidius in Comento

Homo vivus levior invenitur in statera quam homo mortuus. Cuius causam tangetur racio de materia affluencia. Sic nimirum per omnem modum homo divino amore unitatis levior promptior quam redditur et ut dominetur supra.

Philosophus Aristoteles in libro problematum

Per est una umbre quod corpus infrigidat exterius sed inflammat interius. Et istius effectus levem videtur levem tangere racionem. Dicitur enim quod fugiens ab extra circumstans ipsum corporis calorem ad interiora revocat et restringit et ut dimittere inferius. Sed tunc per umbram celestis amor describitur. Nam sicut umbra ambulantes et fessos confortat, Sic nimirum per omnem modum amor celestis ambulantes in via celestis patrie dirigit et confortat, sed et fessos in bono opere consolidat et restaurat. Per umbram igitur amor celestis describitur. Et tunc applicatur sic. Hec igitur est naturalis bonitas celestis amoris, quia hominem infrigidat exterius contra estum tribulacionis mundane et fervorem, sed interius incitatum accendit quantum ad intimam dei dulcedinem seu contemplacionem, quemadmodum de umbra in principio dictum est.

Theophilus in breviario

De naturis rerum: panis durus cum ad ignem incaluerit non interius mollescit, exterius vero durescit, crescitior quam fit rubescit et fumescit. Sic nimirum per omnem modum mens divino amore inflammata interius mollescit et liquescit quantum ad intimam et ineffabilem delectacionem, exterius durescit quantum ad temporalem abdicacionem sensibilis efficitur, quantum ad iniustam tribulacionem rubescit, quantum ad dei et proximi dilectionem fumescit.

gratie ad ferendam et obtinendam
orationem. Notandum autem quod amor
dei dicitur esse lumen octo de causis
secundum octo conditiones quas habet ipsum
lumen. Prima est quia sicut lumen ad
ventum luminis aut non lucet aut
non lucere videtur ut refert Tem
stius in libro 7 de anima. Sic amor
celestis adveniens cordi humano
in dando amore sui lumine effulgenti
negligenti emittit radium candoris
luminis quam divini. Secunda est quia sicut
lumen non lucet per solida corpora et
conpacta ut recitat philosophus in libro
problematum dicens aut minime magis
per solida non aut videmus per solida
corpora. Sic et amor celestis non
penetrat sua immensa gratia corda
obdurata et in malitia obstina
ta. Tertia est quia sicut lumen
omnem ignem generat atque causat
ut ait philosophus albumasar in 2° sic
amor celestis omnem ignem cogi
tionis divine in mente generat quo
ipsam divinitus illuminet et accendat.
Quarta est quia sicut lumen est
ypostasis idest subiectum seu substantia
colorum secundum philosophum. Sic amor ce
lestis fundamentum omnium florum
actuum et virtutum. Quinta est quia
sicut lumen est causa principium
videndi. Sic amor celestis est
tota causa deum in presenti et in
futura patria cognoscendi. Sexta
est quia secundum platonem lumen
primo oculis est amabilis, sed
egris est odibilis. Sic amor dei
delectat et amat oculos pure
mentis, sed odit et fugit aditum
tum aie delinquentis. Septima
est quia sicut sol lumen adveniens
aque et speculo prefactum
magis lucet ut audit philosophus

in 2° metheororum. Sic amor celestis
cordi adveniens aqua contritionis
et tribulationis humiliate et more
speculi depurato magis splendet
celesti dono numinis quam divino.
Octava est quia sicut lumen excel
lens facit in aspiciente lacri
mationem et sternutationem ut patet
in aspicientibus solem atque nivem
quemadmodum recitat philosophus in
problematibus. Cuius causam tangere
infra capitulo de penitentia. Sic
immensus per ~~amorem~~ locum a simili
amor dei adveniens ipsi menti
elicit lacrimarum felices contritionis
et sternutationem efficit salutifere
confessionis. Aristoteles in libro
problematum. Omnia corpora humectarum
que possunt diu attingunt aquarum
aer non indige. Sed tunc per aerem
figurantur timidi et elati. Nam
sicut aer inter omnia elementa plures
habet intemperies et tempestates
ut refert Albertus libro de impressionibus
aeris. In aere etenim tonitrua
choruscationes et fulmina pluvia
grando ros nebula pruina ve
tus nix galaxia et alia ut re
citat philosophus in 2° metheororum. Cetera
quidem impressiones in ceteris non habent
fieri elementis. Sic venenta per locum
a simili ipsi superbi plures patiun
tur intemperies et tempestates
quam aliquin alii homines. Sic igitur
patet quod per aerem intelligitur timidi
et elati. Et tunc applicetur sic. Ace
itaque homines timidi conditionis
humectarum prius ab aere celestis
amoris per ceteros superbos perterriti
et elatos. Notandum autem quod
amor divinus comparatur igni propter
septem rationes. Quarum prima
est quia sit ignis tendit ad se aerem
ut ostendit commentator super

tend methz°. Sic amor celestis
semper trahit ad se mentes profundum
cordis humani acrem celestis
consolacionis et refrigerij. Secunda
est quia sicut ignis semper tendit
sursum secundum in sursum sicut sepe
prothenes corpa quamvis vehementer
ut testatur aristoteles in 2° de celo
lo et mundo. Dicitur tunc est de
igne fulminis. Sic nimirum pari
modo ipse amor celestis in suo
felici effectu semper tendit sursum
ad celestia secundum violenter prothes
corda humana. Tercia est quod sicut
nil vicinius ipsi celo quam ignis
quia secundum Commentatorem in de spera
orbis ignis contingens est ipsi celo.
Sic per omnem modum nil vicinius
est ipsi celesti premio quam amor
dei seu hoc actus amor domino.
Quarta est quia sicut ignis in-
quantum est sine lumine et calore ut
dicit Ambrosius hos sont vite. Et
intelligit de igne actuali non pote-
ciali. Sic nimirum porcia amor di-
vinorum advenit absque calore co-
sideracionis et absque lumine
cognicionis divine. Quinta est quod
sicut ignis semper est in actione
nec eum quiescat aliquando sed in instan-
ti dum ignis est actio eius est. Et
Seneca per locum a simili amor ce-
lestis nunquam est sine virtutum atque
bonorum operum actione. Omnium enim
amor fuit semper virtuosa actio
coexistit. Sexta est quia sicut
ignem consumit cinis et tectura
mediocris. Thimeo enim ignis
detegimus ut mextinctus facil-
lius consumes. Sic nimirum
porcia celeste amore in nostro
consumat cinis humilitatis seu

amare prime. Et tecta seu clausura
mentis ab omni vanitate. Septima
est quod sicut ignis interius ardet
extra aquam ut refert Algazel in
tractatu de forma specierum. Ymmo
eciam tamen requirit Raymundo de affluc-
cione. Sic nimirum per omnem modum
amor celestis interius ardet extra
aquas tribulacionis molestie atque
doloris. Octava est quia sicut
naturaliter mutatur veneno ut recitat
plinius in probleumatibus. Venenum enim
dum in igne iacet inde mortem
sentire comprobatur. Sic Seneca per omnem
modum Amor celestis naturaliter inimica
et contrariatur ipsi peccato. Nona est quod
sicut ignis clarius lucet in nocte
quam in die. Sic nimirum per omnem
modum Amor celestis magis quidem
lucet ipsi menti in nocte tribulacionis
et prime quam in die felicitatis af-
fluencie et mundane. Decima est quod
sicut ignis naturaliter fugat bestias
puta leones et dracones ut re-
citat plinius in speculo naturali. Sic
per locum a simili ipse amor celestis
fugat bestias de corde hominis infer-
nales. Undecima est quod sicut ignis
ferrum sua actione rubificat pinguia
na denigrat et secta cordi de-
albat. Cineram modum recitat in de
mecto super quartum methaurorum. Sic et
ipse amor dei humilia corpa rubi-
ficat rubore perpetuo et decore
pinguedo in gra denigrat in sua
humiliacionum sed desiccata ab omni
cupiditate pectora dealbat pu-
ritate perpetua et candore.

Plinius in libro 2° methaurorum

In mari ingenit nullatenus ca-
dit nix quod quidem contingit ex
eo quod ex mari quidem vapor fumo-
sitas sed ascendit quam obvians

ipsi nivi tradet liquefaciat prius
antequam ad terram premat Sic
tunc per omnem modum amor celestis
figuratur Nam sicut nix non li
quescit in altis montibus Cuius
signum est quia in toto anno in altis
montibus reperitur ipsa nix Cuius
causam assignans philosophus in sensibilibus
ait In altis inquit locis aeree
regionis aer subtilis est et id
caloris illativus susceptivus Cuius
obrem illuc frigus intensum est
Et per consequens nix in altis mon
tibus non liquescit Sic nimirum
per omnem modum amor celestis
in superbis et elatis cordibus
nequaquam resolvitur vel liquatur
in suavitatem dulcoris pietatis
atque fructus Et sicut nix
effigiem habet stelle Ut refert
Homer in 3o methaurorum cuius
et terra tanget unus Sic revera
per omnia amor celestis dispositus
tam in se atque figuram seu effi
giem habet beatitudinis sempiterne
Sed tunc quinto per mare cor in
mundanum describitur seu mundanum
Nam sicut in mari plures sunt
intemperies quam in terra Testante
philosopho in 2o methaurorum cum dicit
Existente tranquillitate in
littore Philosophus in politicis
Cunctorum contrariorum virtutes in
corpore Temperat enim frigus exa
cuit calorem accelerat motum et
forte reddit hominem et audacem
Ideo inquit attinguntur ut resi
stere obstantia valde validam
faciat ut motum seu cursum necnon
accelererent et ut audacter fortiter
que pugnent Sed tunc per actionem
corporale corporis intellige actionem
spiritualem requiritur Nam sicut
~~actio~~ actio corporalis corporis

conficit coarctat optime que dispon
Testante philosopho in 3o politice
qui dicit Coartanda sunt corpora
et cingenda ut corpora melius
disponantur Sic et per omnem modum
actionis spiritualis mentem nostram se
feliciter conficit et coartat ad
celestia que percipienda debite optime
que disponit Sic igitur patet quod per actio
nem corporalem corporis actionem
intelligas pie mentis Et tunc
applicet se actioni itaque medi
ante contrario in nobis efficitur effi
cit et virtutes Nam frigus
temperat partis calorem voce exa
cuit facere ordinis motum acce
lerat bone operacionis forte que
et audacem reddit ad actum mun
dane cum carne mundo diabolo col
luctationis quemadmodum supra in
principio de actione corporali tac
tum est Theophilus in
Bremario Diversarum artium Equus
attingitur dupliciter de causa videlicet
propter sessorem ut scilicet ipsi equo
fortiter insideat et ut cursum
velociorem faciat Sed tunc per
equum intelligitur ipse homo Nam sic
naturale animal naturaliter quodque pugna
est ut equus et Buffone Equus
aut prostratus terre pedibus se defen
dit Ut recitat plinius in co
naturalium spectatore homo Sic etiam
per omnem modum naturale et unge
dum esse deum ut homines et ho
stem infernalem homo cum tanquam
hostis prostratus pedibus bonorum operum
vincit Sed tunc conscribitur
per actionem corporalem actionis
intellige spiritualis Nam sicut actioni
enim conveniunt ad operandum ad
ambulandum et ad pugnandum et
hec corporalis attingit conveniens
et ad operandum actus virtutis
ad ambulandum in via salutis et

ad pugnandum cum infernalibus
viribus. Sic igitur patet quod per equum
homo designatur. Et quod per acutam
sortem spiritualis acutio designatur.
Et sic applicetur sic homo itaque
duabus de causis spiritualiter
attingatur videlicet propter inspec-
tionem ipsum deum et propter cursum
versus celestem patriam velocius
peragendum. Aneadmon in precio

Julius Celsus libro v°

De gestis antiquorum. Quatuor
inquit elephantes faciunt et
audaces vel acutos fortes et
punctura in pedibus ultimis.
Sed tunc per elephantem intelligitur
ipse homo. Nam sicut elephans
timet ea que non sunt timenda
et appetit ea que timendi sunt.
Timet enim naturaliter ipsum murem.
Sed non timet nec abhorret
serpentem. Testatur Ambrosius in
viii° Exameron qui dicit quod leo
naturaliter timet album gallum. Et
elephas naturaliter timet murem.
Sic per omnem modum ipse homo timet
ea que non sunt timenda que po-
tius appetere debet ut sunt ea que
ad deum pertinent. Et non timet ea
nec vetat ea que sunt timenda
qualia sunt terris pluribus vicia et
peccata que ad perditionem hominis
pertinent sempiternam. Et sicut
elephas capitur et precipitatur
dum arborem alteram innititur ad re-
quietibus aut invectis elephan-
tibus et rostra sua submitten-
tibus et ipsum adminiculis rele-
vatur Aneadmon recitat Plinius
in speculo naturali. Sic innitur per
omnem modum ipse homo a perditoribus
sive demonibus capitur et etiam
precipitatur quando arbori mundane feli-
citatis innititur nimis aude

conprobatur. Adminiculis autem ceteris
virtutis qui ob suam puritatem et in-
nocentiam nimiam incomparabiliter
et rostri status eorum submitten-
tibus relevatur et in viam salutis
pristinam reparatur. Sic igitur patet quod per
elephantem intelligitur ipse homo. Et tunc
applicetur sic. Quatuor itaque sunt que
hominem ad resistendum peccato et ad
congrediendum cum diabolo faciunt et au-
dacem. Primum est acutio membris
in sancto opere et virtute. Secundum est
ostensio id est mediata sanguinis seu
passionis dominice. Tertium est estus
in divino amore. Quartum est punctura
cordis in contritione super malo co-
misso opere retardo ad presentiam supplicii.

Aristoteles in de animalibus
libro xi°. Camelus cum aliquo li-
gamine arctatur fuerit sive zona
strictius vomit et rebum suum
reicit. Eius vero obmittit ea
strictus. Per que datur intelligi
quod dum peccator artatur sive in
spirituali amore et se venenum vo-
mit sceleris et peccati.

Plinius viii° Politice. Quatuor
sunt que omnem modum acce-
lerant et festinant. Primum est
corporis levitas. Secundum est vento-
sitas. Tertium est corporalis tin-
ctura. Quartum est timor vel re-
ligiosa necessaria. Per que datur intelligi
quod quatuor sunt que motum spiritualem
scilicet ad patriam celestem sive ad virtu-
tem promovent accelerativum.
Primum est meritis a terrenis
affectibus alleviatio. Secundum est
cordis a transitoriis rebus evacu-
atio. Tertium est hominis spiritualis in-
struccio. Quartum est timor
de supplicio sempiterno ut supra.
Aliquis de libro v° in medio.
Ardue totus sanguis qui

De adolescentia c. xvii

est in homine mutis ascendere sur-
sum versus caput Et hec ideo
accidit quia tunc sanguis virtute
solis sursum trahitur eo quod tempore sum-
mo naturaliter sequitur motum solis
Sed tunc post meridiem status ado-
lescencie desistit Nam sicut
in meridie atque in media noc-
te magis resistit intemperiebus
ymbribus et ventus Cessat
enim ut frequenter intemperies in
meridie et in media nocte ut
dicit philosophus in problematibus Cuius
et racionem assignans dicit Vnde
quoque tunc magis quiescit tunc
vincit aut tunc vincitur Tem-
pestates aut vincunt in media
nocte propter absenciam caloris et
vincuntur in meridie et hoc propter
feruorem solis Et ideo magis
cessat et quiescunt in media no-
cte et in meridie Sic per
omnem modum omnis motus inte-
mpestiuos et omnes intemperies cor-
dis magne debet ipse homines
restringere et extinguere dum sunt in
meridie huius vite .i. in statu
adolescencie Sed tunc consequenter
per sanguinem mors carnis destru-
itur aut peccatum Nam sicut
sanguis latitat et non apparet
in corporibus mortuis vt ait
Iohannes Mesue Medicina huius libro primo
Cuius causa est quia tunc fortassis
ipse sanguis frigore coagulatus
vertitur in scabiam carnis utrumque
ut dicit Galienus aut quia tunc
totus sanguis conuersus est ad ipsum
cor Cuius signum est quia secundum Con-
stantinum post mortem corpora
intumescunt et hoc propter confluxum
totius sanguinis versus cor Sic
venenum peccati amenum modo semper
latitat quamuis non apparet

in cordibus peccatorum mortuus sed et
ipsa mors peccati ab ipsis sunt
peccatoribus ignorat nec adhuc
memoria reducit ut sciat Sic
igitur patet quod post meridiem adole-
scencia desistit Et quod per sanguinem
mors intelligitur aut peccatum
Et tunc applicetur sit Marie
itaque in statu adolescencie mor-
tua debet per suam amaram medi-
cinam caput uel cordis ascendere
et ipsum peccatum non tunc maxime
debet mente contricionis ama-
ritudine penetrare vere poeni-
tentia modo quemadmodum super de aste-
riscum facimus usque caput de meridie
dictum est Avicenna libro
suo 9a de diluuiis Causa
diluuii triplex est Aut enim ali-
qua stella occidit que domina-
batur illi regioni Aut quia
nubes coniuncte sunt Aut quia
aer nimium superatus tranquillus
et quietus est De prima dilu-
uii vero sic ait Commentator
in 2o Metheororum Constat quasdam
stellas nubibus dominari que
attrahunt mox nubes ad quas
in se humiditatem effundunt
De secunda sic ait philosophus in 2o
Metheororum Nubes inquit va-
lide ~~alonate~~ accumulate humore
diluuium efficiunt et aquarum
De tercia sic ait Albertus in tra-
ctatu de Impressionibus aeris
Ammorose sunt itaque et horride
ille nubes que tranquillo aere
existente conueniunt et generat
Sed tunc per diluuium sensibile
corporale diluuium spirituale scilicet mortis
peccati significatur Nam sicut ipsum
esse solet diluuium naturale ut
accidat in vastis solitudinibus

in vallibus quam profundis ut dicit Alkozar in 10. Cuius causam reddit Albateni in generali modo solitudines inquantum sunt porose et ideo umbre magis attrahunt. In vallibus autem aer quietus est et immobilis. In vallibus tinee nubes cadunt. Sic per omnem modum proximum esse solet diluvium semper terminus quam supplicium etiam nisi in ipsis [struck through] desistit vastitas quam torrentibus accidat et vallosis molestis vel grandinis et desertis. Sed tunc quare per aerem adolescentia designatur. Nam sicut in aere plures fiunt impressiones et tempestates atque pericula quam in aliquo alio elemento ut recitat Avicebron libro fontis vite. Cuius causam communiter assignans dicit aer natura ceteris elementis nimium est propinquus. Plenus est enim terrenis vaporibus aqueis humiditatibus et igneis caloribus. Et ideo plures in se concipit et generat tempestates. Sic generaliter per omnem modum in ipsa adolescentia plura accidunt pericula ac tempestates intrinsece tunc quam in aliquo alio statu. Sic igitur patet quod per diluvium materiale diluvium eternale designatur gehennale quam et penale. Et quia per aerem adolescentia figuratur. Et tunc applicetur sic. Arces itaque sunt que ipsum diluvium efficiunt vehemenale criminale quia forte sunt aliquis sanctorum seu angelus qui per stellam dominantem designatur accidit ipsi homini obsequium per substractionem munimenti et custodie penitus occultatur. Prima est autem causa peccata que per nubes intelliguntur sunt primum assignata. Secunda est quia ipsa adolescentia ut aer mollis et labilis nimium conteratur nec in virtuosis moribus excitatur. Quemadmodum superius probatum est. Tertia est diluvium.

Aristoteles in Epistola ad Alexandrum de regimine principum libro 3: Valde confert homini ad vitam hominis prolongandam ut uno tempore commoveatur sensus per motus delectabiles in nemoribus ac in gramineis et in pratis et per introductiones odorum in res delectabiles et amenas. Cuius contrarium est. Sensus namque meus hyemali tempore in ipsis conclaviis corporum tamquam mortuum in sepulcris latitabant dormiebant et torpebant. Veris igitur apparente venustate virtutes corporales per tres sensitive de profundis cavernulis latibulisque sensuum emergunt et a suis nebulosisque gravitatibus corporum excitantur et ad actus suos de novo restaurantur. Sed tunc per primum tempus ipsa adolescentia figuratur. Nam sicut in vere seu in uno tempore maxime sunt ipsis corporibus cautele dieto medicine et custodie adhibende ut ait Constantinus libro de Malencolia maxime cum tunc corpora langorem contrahunt. Et sic tunc corporis dispositio fuerit sic per totum annum se habebit. Sic nimirum per omnem modum statum generalem adolescentie omnis cautela est et custodia adhibenda quia quod in adolescentia neglexerint in posterum perhorrebat. Sic igitur patet quod per tempus vernale status adolescentie designatur. Et tunc

applicatur sic. Hinc itaque valet ad vi
tam perpetuam acquirendam et ad vitam
presentem usque ad etatem debitam prolon
gandam et in statu adolescentie se-
sub honore ad celestes amenitates
et virtutes erexerunt et in sanctis
actibus divinisque laudibus excitant
et incendunt super ignem ut pretactum est.

Aristoteles in libro problematum

Aer attingens aquam non humec
tat, attingens ignem non inflammat,
sed attingens terram bene quidem in
frigidat. Et ideo ait Alphorabius
in tractatu de amicabilibus et
mixtis: Si vestem applicaveris
aque non recipiet nisi madidam
humidam quia effecta sit quia tota corpo-
aer autem aque contiguus minime
humectatur, sed nec ab igne inflammatur,
attingens autem terram omnino infrigidatur.
Sed tunc per aerem adolescentia figuratur.
Nam sicut aer naturaliter semper appe
tit expurgari, quod patet in effusione
imbrium et fulgurum tonitruorumque et ful
minum rorum pruine nivis et gran
dinis, que quidem impressiones sunt
purgamenta aeris elementi ut
asserit Plato in tractatu de or
dine rerum. Sic et ipsa adolescen
tia maxime debet appetere expurgari
et in munditia et puritate con
tinentia quam et decentia ac in casti
tate vigere conservari. Sic igitur
patet quod per aerem non immundo ipsa
adolescentia designatur. Et tunc appli
cetur sic. Adolescentia itaque inimica
aquis deliciarum constat quia nunquam
humectabitur rore celestium gra
tiarum. Similiter attingens seu appetens
ignem carnalis concupiscentie nequaquam
inflammabitur ardore caritatis
divine. Sed adolescentia attingens
terrenum humilitatis amor refrigera-
refrigerio perpetue voluptatis seu
vite presentis tempestatis. Redeo ad pre
dicta, invenitur super

Visum

quod dum baculus aque fluenti
immittitur, quasi contractus in medio
minor videtur. Sed tunc per aquam
fluentem adolescentia figuratur.
Cum enim quia sicut aqua fluens
lapides sic rotundat ad edifica
dum quia inhabiles indispositos
et ineptos, ut ait Commentator
super 4 metheororum. Sicut inquit
lapides aquarum rapidum fluen
cium sperici et rotundi. Et hoc
accidit per collisionem quam ad se
invicem lapides sive lapides sibi
et aqua. Sic per omnia adole
scentia quantum de se de opera sic distor
ta et ad celeste edificium constitu
endum inhabilia penitus et inepta
indisposita et indigna. Tunc quia
sic in aqua fluente navem magnam elevat:
nam quoniam in aqua stante quod
secundum philosophum in libro problematum ex
rapta perfluctis aque navis
ex toto mergitur non permittitur. Sic
invenitur per omnem modum ipse hu
mores more navium pervenientes in
adolescentia magis in elationem
atque tumorem animum elevantur.
Sed tunc constituitur per baculum
ipsam speciem quo designatur. Nam
sicut ipso baculo utimur in aqua
ad transvadandum, in via ad su
stentandum et ad abigendum bestias
et canes sive ad defendendum.
Sic per omnem modum utimur ipsa
spe ad transvadandum aquas
mundane miserie et ad susten
tandum contra casu impacientie

et ad defendendum nos contra insi-
dias diabolice et mundane. Sic
igitur patet quod per aqua fluente adole-
scentia describitur. Et quod per baculum
ipsa spes nostra vel nimium desi-
gnatur. Et tunc applicatur sic:
spes itaque nostra in ipsa adole-
scentia posita fuit confracta et
vana de appetitu etc. ut supra

Ptholomeus almagesti 2°

In siquidem die siquidem non apparent
stelle nisi aliquis utique specu-
lum in aquam limpidam
impositum intuitus fuit aut in
fonte profundo stetit aut forta-
sis in aliquibus partibus aquilo-
naris regionis collocatus fuit.
Unde etiam ait Algazel in trac-
tatu de forma speculi: Stelle inquit
in die videri tempore quod possunt
si quis enim in speculum in medio
limpide aque imposuerit et in-
trospexerit diligenter videbit
quandam stellam preter ipsum sole-
m. Item ei qui in profundo fonte
steterit ipse stelle velut nocturno
tempore apparebunt. In quibusdam etiam
partibus aquilonis si quis constitutus
fuerit [illegible] ob tenebrositatem illius
regionis stellas poterit intueri.
Sed tunc per diem adolescentia fi-
guratur. Nam sicut secundum philosophum
in septimo methaphysice dies est lux
solis seu mundam lucis super terram.
Sic per omnem modum et ipsa ado-
lescentia dici potest lux clara
vam et mundam lucis super terra
cordis. Patet igitur quod per diem
adolescentia convenienter potest designari.
Et tunc applicatur sic: In statu etc.
adolescentie multipliciter vix
apparere poterunt stelle celestis
pulcritudinis et certe nisi ipse adole-
scens speculum mundicie et puri-
tatis inspexerit et dilexerit et nisi
in fonte et statu profunde humi-
litatis steterit. Et nisi forta-
sis in aquilone tribulationis seu ad-
versitatis collocatus fuerit. Certe per
omnem modum ut [illegible]

Aristoteles in problematibus

In domibus novis atque tabula-
tis acutius resonat ipse vox.
Sed tunc per domos novas et ta-
bulatas ipsi designantur adolescen-
tes. Nam sicut ymber tenuis
penetrat et perfundit novas do-
mos quam veteres ut ait philosophus
ubi supra. Sic etiam ymber celestis
rorus et gratie [illegible] velocius
penetrat corda adolescentie quam
inveterate malicie. Facilius ergo per-
fundit mentes minorum adolescen-
tium quam in senile vetustiorum. Sic
igitur patet quod per domos novas ipsi
designantur adolescentes. Et tunc
applicatur sic: voces itaque divine
laudis ac fidelis orationis acutius
sonat in auribus conditoris dei
fuit in puris domibus, id est cordi-
bus novis a senile tabulatis per
virtute ipsorum adolescentulorum quam
in cordibus vetustis in scelere
peiorum. Patet per omnem modum ut supra.

Aristoteles in libro problematum

Videtur itaque ut bellatores ac
pugillatores audaces efficiantur
valde quia et fortes ipsi mane
vinum damus ad frigida loca [illegible]
cunque oculos eorum claudimus
sanguine ostendimus. Sed tunc
per mane adolescentia figuratur.
Nam sicut principium esse solet
languidorum ac infirmorum ut

valde obdormiat et quiescat et
in mane circa solis ortum in tantum
ut etiam mundo mortui videantur
ut recitat Iohannes Magister. Sic
per omnem modum consuevit esse solet peccato-
rum ut in mane sive adolescencie
in principio celestis lune obdor-
miant et ab omni tempore a bono ope-
re penitus quiescant intantum ut etiam
mundo mortui in divinis oculis vi-
deantur. Sic igitur patet quod per mane
ipsa adolescentia figuratur. Et tunc
applicetur sic. Istis itaque quam
impugnetur imposterum sunt cum
carne cum vino cum diabolo et cum
mundo in mane i. in adolescencia
viri virtutum cognoscere quia caput
actum infundimus ipsos ad fugi-
endi loca i. ad extinccionem incen-
tivorum carnis dirigimus oculos
cordis i. desideria ad terrena clau-
dimus ipsis quasi sanguine i. vindi-
cta mortis Christi ne intueantur
oculos cordis claudimus et inclinamus.
Et hic in mane i. in adolescentia
debet fieri comprobatur et ut supra
Cetera require. Causa de iuventute. Item
de satisfaccione et pena. Item de gracia.
De puericia posita hic convenienter
poterunt applicari etc. De avaricia

Ambrosius in Exameron libro
primo: Arenea aggregat in-
stans semetipsam consumen-
do adeo quod imposterum effusis
intimis suis moritur desiccata.
Per quem datur intelligi quod peccator hic
aggregat sibi divicias in hoc
mundo se totum consumendo et in-
stabiliter tendendo ultimo vero moritur
inspirate in celesti rore et dul-
cedine ab omni fructu celestis
gracie private penitus arescendo.

Solinus libro rerum Creticie

congregare asserit sibi poma se-
cundum terram voluntarie post et totali-
ter. Voluit enim se sub arbore
sternere et inde ut sibi hoc modo po-
ma valeat adherere. Sed tunc
per Ericium avarus designatur hic
sicut Ericius spinis aculeis est
plenus sic huius rostrum porci habet
et venationes in tempore maxime
intrat ac ledat ipsos tamen ut
refert Anglicus libro in xviii° animalium libro.
Sic et ipse homo avarus aculeis
plenus esse ostenditur omnium soli-
citudinis solicitudinum et doloris.
Rostrum habet porci in urbibus scruti-
libus et medicis et predicamentis
maxime ipse avarus animi intrat
paupertatis. Sed tunc consequenter per
poma divicie ac mundane de-
licie designantur. Nam sicut po-
ma cum dulcescere incipiunt
mox ab arbore sua cadunt ut
ait Comendor super libro de plan-
tis. Sic mirum per omnem
modum divicie delicie quia mundane
quanto magis dulcescunt et sapiunt
tanto cicius hominem deserunt
et recedunt. Et sicut Ericius
pomorum oculis ledit maxime et
corrumpit ut asserit Bartholomeus
in summa sua predicta. Sic per com-
modo dulcedo diviciarum deli-
ciarum quasi Ericius mundi maxime
ledit et corrumpit oculum cordis
nostri. Et sicut poma quanto magis
opponuntur et variantur ipsi soli
tanto magis rubescunt iuxta
id quod dicit Comendor super libro
de vegetabilibus et de plantis.
Fructus magnum splendorem solis
oppositi et candorem rubescunt
mox. Sic eciam poma divicie
delicie quia in hoc mundo quanto magis
sunt contra deum tanto magis amore

rubescunt utrumque allicientes et alli-
cientes animum. Et sicut poma
natant super aquas et non mergun-
tur in fundum, sic et ipse divicie de-
licie que mundane nature naturae
quidem possunt terrena suspensione affectus
nequaquam autem mergere debent
in fundum voluntatis integre et
consensus. Sic igitur patet quod per cen-
trum amarum describitur. Et quod per
poma medii hominis divitie seu deli-
tie designantur. Et tunc applicatur
homo itaque amarum aggregat sibi
divitias atque delicias preciosas sub-
se temporis terrena incommoda
volutando et se miltis terrenis in
servis implicando. Et tunc retra-
ad pro intra in puteo. **Ambrosius**
in Examerone libro viii°. Perdix
obliviosa suorum ovorum oblita ova
sibi aggregat aliena. Sic et
ipse homo sue salutis suorum que ob-
litus opum quaerat et aggregat
sibi morte perditis quanta et suffra-
gia aliorum. **Plinius in spe-
culo** naturali. Yrundo aggregat sibi pul-
veres et arenas quietatis
alis. Nam cum nidum construit alas
suas humectat ut sit humec-
tatis alis pulvis adhereat et
ex constrictis nidum faciat. Per
quod datur intelligi quod homo aggregare
sibi debet sacros virtutum que
actus ad hoc ut construere valeat
nidum in celestibus quietatis di-
vinis alis virtutis interius et affectus.
Ysidorus in hystoriis
naturalibus. Formica aggregata sibi
grana secat per medium ut vale-
at pullulare. Sic et ipse homo
aggregata hominis mundi bona timore
dei debet dividere et secare ne
in corde suo per amorem usum que
illicitum valeat pullulare.

Albertus super quartum methaurorum. Super
fundis lotis maris sive aquarum
aliarum magis aggregantur cumuli
arenarum. Sic mirum per omnem
modum in profundatis in peccato et sce-
lere magis aggregari solent facul-
tates terrene divicie que mundane.
Commentator in quarto. Omne me-
tallum contutuque quocumque sive fuit
si iungatur mox bene aliquantulum
efficit sonum perdit mollesciat et
rubescit. Per quod datur intelligi quod
cor humanum quantumcumque fuit an-
xietatibus aggravatum si in amore
dei celitus attendatur mox bene
efficitur in omni salutifera actione
sonum perdit consolationis leticie que
mundane mollescit in dei dul-
cedine et rubescit in dei et
proximi dilectionem. **Apuleyus**
de morte platonis. Gravissimum
metallum est aurum et tamen ex hoc
sua nobilitate non orbatur. Per quod
instruendos fore viros divinos
sapientes. Cum licet mundum an-
xietatibus et molestiis aggravet-
ur tamen ex hoc sua nobilitate et di-
gnitate seu celesti a deo retribu-
tione defraudantur. **Platearius**
libro v°. Dum simplex aggravatur et
anxiatur aliquo gravi corpore aut
lapide super se iacto mox ut cer-
tius posset tutem abicit et di-
mittit. Per quod datur intelligi quod
homo mole mundane vanitatis ag-
gravatus mox ut pena eterne in-
fire et ichsene possit evadere de-
bitere tute vilitatis vanitatis
affluentie que mundane. **Evax**
libro viii° de lapidibus. Unde
Eiusque lapides igniti fuerint
post modum que aque immerguntur
continuo magis aggravatur scinduntur
et fetidi efficiuntur. Sic et ipse

ho tn̄ in divina inflammatur fruit
caritate deino q(uod) extinctis car
nis dampnabili voluptate mor
gentis ad omnia que sunt dei inuin
cim aguatur a stellarum consortio stin
ditur et separatur et ut fetens ac
abhominabilis in omni celorum
ceteris refutatur **Ambrosius**
in Exameron libro iii° Arbores
fructibus onuste terre inclinantur
alias confringuntur aut frondibus
dissipantur Per quod datur intelligi
quod homo bonis operibus fecundatus
aut humiliatur aut penitus annulle
nisi sit et prudens Necesse (est) enim
est honorem fructibus mundane fe
licitatis consequi aut infirme
humiliari aut a terrena felicitate
penitus dissipari Quemadmodum
Philosophus in xi° animalium libro
Nullum animal in minore mole
ferre plus quam formica Quod
manifeste patet per hoc quod in duplo
maiorem massa plumbi quam ipsa
sit gestare potest Sed tunc per formi
cam intelligitur ipse pauper Nam
sicut formica grana congregat
presentem [illegible] / pauperes
igitur in domo [illegible] ut nosti

De Castitate XX

Avicebron libro fontis vite
Aer si in sua serenitate
et quanta sibi puritate
persisteret nullas prorsus impressiones
generaret & gignit motum Campa
narum tranquillitas aeris est serenitas
atque puritas aeree regionis
Sed tunc per aere intelligitur ipse homo
Nam sicut in aere nullatenus
sustentatur nec manet ipsa terra
ignis aut et terra consumantur
in aere ut recitat Albertus in
mineralibus [illegible] Sic per
omnem modum nullus homo manet
post hanc vitam terrene sorde sed
solum in ipso manet et consumatur
potius igne caritatis divine
et aqua felicitatis dulcedinis super
intue Per aerem igitur quiete
describitur ipse homo Et tunc applicatur
sit homo itaque si in serenitate pu
ritate que persistent in castitatis
nunquam in se capet nec gignet
pestilencias et inceptas mun
dane vanitatis ut dictum est
Plinius in 2° Methaurorum In
mari occeano nunquam contingit
nix Cuius racionem assignans dicit
Et mari utique exhalaciones
valde sunt humide et calide
et maxime in mari hic humide
quidem propter aquarum unanimitatem
calide vero et hoc propter undarum
percussionem et conquassationem Hec
igitur exhalaciones quia humide quia
calide non nimis liquefaciunt an
tasu et hoc est quod subiungit
Plinius ubi supra In mari occ
occeano tempore nimis pluvia
accidit tunc Sed tunc per ni
vem castitas figuratur Nam
sicut nix non corrumpit nec li
quescit sed diu manet in sub
limibus montibus alti atque loca
altis ut dicit in libro de impressio
nibus aeris Cuius etiam causa
tangitur infra Sic et ipsa casti
tas abolet nimie nec liquescit
nec evanescit in altis hominibus
quos honesta conversatio sublimat
et quos amor dei a terrenis
et transitoriis elevavit Sed
tunc quamvis per mare occeanum
intelligitur ipse mundus Nam sicut
ipsum mare occeanum nullus absque
naufragio pertransire potest ut refe
rt Plinius in x° speculorum
naturalium libro Cuius etiam causam

assignans dicit In mari namque
occeano gurgites validi sunt ipsasque
naves in ictu i. acietes contra
Item in mari occeano naufragia
multa accidunt Et ideo irre-
meabile esse dicitur Sic per omnem
modum mundus iste irremeabilis
impertransibilis que esse ostenditur ipsum
namque nullus sine timore et pe-
riculo potest pertransire Sic igitur
patet quod per mundum castitas describi-
tur quod per mare occeanum prius fuerat
figuratum Et tunc applicatur sic In
hoc igitur seculo vel in seculari homine
et mundano nequaquam nitor
seu candor invenitur castitatis que-
admodum in puero supra etc.

Ancipiens crator super
xpm pollicite castitatis quod de-
signat colorem dispositionem
atque effigiem invenitur Co-
lorati namque gemmee sunt hii
qui casti sunt Sed et optime
disponuntur Et per invenitur
proferunt Per que dicta intelligi-
tur et ipsa castitatis colorem designat
venustatis eterne / dispositionem
quoque bona corporis et anime Sed
et effigiem profert invenitur iusti-
tie et vite sempiterne **Bernardus**
in Tractatu de descripcionibus
temporis et etatis Gustum cer-
tiorem habent virgines ac casti
homines quam hii qui incontinentes
sunt Sed tunc per gustum corporalem
gustus spiritualis scilicet celestis gratie
signatur Nam sicut corpus
ex amaritudine colore seu ex
infectione lingue de aliquo ma-
lo et corrupto humore corrumpi-
tur Teste Constantinus Tractatu
de ypocondriaca passione Sic
animus per omnem modum celestis
gratie corrumpitur seu denegatur
per amaritudinem fetiditatis spiri-
tualis quam mundane Sic igitur patet
quod per gustum corporalem corporis con-
tinue describitur gratie dulcedinis quam
celestis Et tunc applicatur sic
Casti magis homines putantur quam
amatores / et continentie certiorem
habent gustum quantum ad perceptionem
gratie dulcedinis scilicet divine Recte
pomum ut supra dictum est etc.

Parvus in historiis na-
turalibus Mustela mirabiliter appetit
basiliscum ruta se muniens
certa valet Cuius signum esse videtur
quod ruta ut ait Galienus in libro
certum veneno valet quod obstat
Sed tunc per mustellam intelligitur ipse
homo Nam sicut mustela reticens
aliquam timorosam continuo tre-
cavernulas inspicit se abscon-
dens Sic et ipse homo timorosa
et horrenda spectacula sibi occur-
rentia minime mox hominis quod
agressu confugiat ad cavernosam
constrictam cordis sui Sed tunc generaliter
per rutam castitas describitur Nam
sicut ruta valet desiccare
et sanare capitis infirma et mi-
nime desiccata dictum Galienus
Libro medicinarum quia aut
Ruta aut nocumentis obstat hu-
moribus humiditatis corporis capitis
quam desiccans Sic ruta per
omnem modum et ipsa virtus ca-
stitatis et continentie humorem re-
dicat et exiccat corrupte inte-
riores non Sed tunc continentie et
ultro per basiliscum diabolus figuratur
Nam sicut basiliscus calcinatus
apparentem splendorem scilicet inducere
omnibus quibusque metallorum ut re-
citat Theophilus in Remario
diversarum artium Cuprum enim tingit
in aurum et ferrum in argentum

Si spiritus fuit pullus cuius super la-
minas calidas et candentes Ter-
minus per omnem modum ipse cho-
stus ut antiquus varius atque fal-
lentis in toto iugiter mentibus
cordibus quoque humanis Sufficienter igitur
patet quod per mustela hoc designatur
Et quod per curam castitas signatur
Et quod per basiliscum diabolus designatur
Et tunc applicetur sic hoc itaque
volens aggredi atque invade-
re hostem generis humani quoque huma-
ni prius more mustele crimina-
let se castitate ac puritate
cordis sui Eucadmon in pro-
[illegible] probatum est Aristoteles in
ko politicorum Italia castrata
tibus et auidius impugnat
Cuius ratio est quia illud quod de corpore
est seminaria virium in carne
subducitur Per quod datur intelligi
quod corda humana castimargi-
data et castitate predita maior
auidius impugnantur in corde
celesti dulcedine quoque diuina

Jeronimus contra Jovinianum

Virgines quidem virgines sunt
ipse uxorum viri quidem continentes
fuerint absque rugis leniores atque
placidiores manent in facie
absque rugis Per quod datur intelligi
quod quidem quis castus fuit seu
pudicus ipse in facie mentis
sue suo creatori lenior delecta-
bilior quoque et placidior apparebit

Tharentinus in Ceoitone

Refert quod tactus delectabiles
atque molles virginibus atque castis
conveniunt hominibus et pudicis Sed
per tactus corporales ipsi tactus mistici
figurantur Nam sicut tactus
corporales optime disponuntur
ex puritate sanguinis sed ebetatur
ex impuritate sanguinis ut reci-
tat Vibulus [illegible] de adaptat
Dicit enim quod nobilitas complexionis
impuritas quoque sanguinis ipsius tac-
tum sicut et ceteros sensus dis-
sipat et corrumpit Ex puritate
autem sanguinis sensus bene dispo-
nuntur Sic utique per omnem modum
ipsi tactus mistici quibus atti-
gimus ipsum deum optime quidem
disponuntur ex puritate conscientie et effec-
tus cordis humani Sic igitur patet quod
per tactus corporales corporis tactus
spirituales designantur ipsius men-
tis Et tunc applicetur sic Tactus
igitur delectabiles et molles ipsum
deum mistice delectantes solummodo
castis hominibus conveniunt et pudicis
Recte per omnem modum ut 3° pro

Tullius contra Cathelinam

Virginum castorum quoque ac pudicorum
hominum vox lenescit et anhe-
litus dulcescit gene flore-
scunt labia quoque rubescunt Per
que datur intelligi quod eorum qui
caste vixerint et pudice vox
quidem lenescit in auribus
salvatoris anhelitus dulcescit
vite orationis gene florescunt
meritis deum allicientes et de-
lectantes labia quoque et fauces
cordis rubescunt ipsum sitientes
diligentes Recurre ad puncta supra

Plinius in 7° politice

Omnis pudor et virtus corporalis
in castis hominibus florere cernitur
et vigere Sic et totus decor et
pudor seu virtus spiritualis in cor-
dibus atque castis hominibus
florere cernitur et vigere Algazel
in Tractatu de fera spetulo
Eiusque quis aquis nimis fuerit
suosque apparuerit ad videndum
oculos maior tam aqua quoque

in aqua sint valde fore viridia esti-
mantur. Sed tunc per aquam casti-
tas figuratur. Nam sicut aqua
ex tendentias elementorum trahit ad
medium quod redeunt ut ait Calcidius
de ordine primis. Sic per omnem mo-
dum ipsa sacra castitas cunctorum
ex tendentias trahit impetum et ma-
lorum medium quod efficit eternorum in-
git priorum. Sed tunc gratie per viridia
ipsa celestis venustas seu ame-
nitas designatur. Nam sicut id
quod viride est visui imbecillem
magis reficit et confortat iuxta
illud quod ait Constantinus libro suo
de ypocondriaca passione. Viridis
namque color recreat visum
recreat et conformat. Sic nimirum
per omnia interior venustas ame-
nitatis per celestis oculum mentis
nostre in contemplando celesti lumine
valde figit allicit attrahit et astrin-
git. Sic igitur patet quod per aquam ca-
stitas describitur. Et quod per viridia
celestis amenitas designatur.
Et tunc applicetur sic. Cuiusque igitur
aliquis felicissime munditie fuit
castitatis intra se amenante
omnium salvatore apparebit dominus
virtutum celestis ac amenissime
venustatis per omnem modum etc.

Hugo in didascolico libro
[...]o Castitas conciliat alleviat
vivificat iuventutem renovat
sensus confortat. Corpusque mortali-
tate retinet et confirmat.
Per que datur intelligi quod casti-
tas mentem conciliat celi-
tus rore dulcedinis quod celestis
gratie alleviat quantum ad tactum
atque exercitium operis bene opera-
tionis. Vivificat quantum ad vite
permanentiam sempiterne. Iuventu-
tem renovat quantum ad statum
immortalitatis. Sensus confortat ad
intuendum imperpetuitate ...
limpiditate claritatis divine
et mortalitate confirmat salutem et
sanitatis eterne.

Comparatio

In 3o methaure. In vasis argen-
teis nequaquam ebullire potest
ipsa aqua. Sed tunc per vasa ar-
gentea casta pectora figurantur.
Nam sicut lapides preciosi
virtutem suam ostendunt in
solis instrumentis argenteis aut
argenteis. In cupro vero nullo modo
et in plumbo ut recitat Belinus
in libro de sigillis lapidum.
Sic per omnem modum ipse gemme
celestis gratie virtutem suam non
ostendunt nisi in argenteis casti
pectoris et in auro celestis ame-
nitatis. Sed tunc consequenter per aquam
mundana cupiditas et miseria de-
signatur. Nam sicut natura aque
versus loca profunda licet deserta
et vallosa (nunquam vero versus
alta nisi fortasse per resolutionem
et evaporationem) vadit et allicit.
Sic revera per omnia ipsa cupiditas
miseria quod mundana in solicia la-
bit mentes frequenter atque tristo-
rias rerum profundatas. Nunquam
aut in animas ea frequenter spi-
ritibus elevatas. Sic igitur patet
quod per vasa argentea casta pectora
designantur. Et quod per aquam ipse
mundane cupiditates et miserie desi-
gnantur. Et tunc applicetur sic.
In castis itaque cordibus aqua
mundane miserie et cupiditatis ne-
quaquam potest ebullire etc.

Aristoteles de regimine princi-
pum libro 1o. Nobilibus eternaliter sepe est ad
prata et ad viridia declinandum
etiam id est qui pulcritudine et ame-
nitate florum sensus suos de fu-
tiris et tenebrosis tabernaculis corporis
evacuant. Sed tunc per prata ipsa

Castitas figuratur Nam sicut in pro
eminentiis herbe que yrunka
seras quoque dirimerint vitter
et reperiunt Testante Alberto
super li(bro) de animalibus atque multi
vetulas inquit fere in pedibus eius
dum in pratis pastores fracte sunt
Sic per omnem modum in ipsa sunt
tissima castitate herbe mistice spiritualiter
rupte que vincla atque colligata
tenues nostre duritie dirimunt et
dirrumpunt Sic igitur patet quod per primum
ipsa castitas importatur Et tunc
applicetur sic Nos igitur contra ad
pratum castitatis inquit decimat
quam amenitate eius dulcissime
lenitatis sensus nostri de profundis te
nebris evocantur et ad contemplan
lumine celestis gratie tremerunt ut

Jeronimus contra Jovinianum
in scripto floret hoc corporalis et
spiritualis delectabilis castitatis per
quod datur intelligi (quod totus in scripto
floret et nitet vivit mistice
ad amplexum felicissime castitatis

Crisippus Jeronimi Certus
stultus non intelligit qui ipsa ca
stitas decorum amicissima omnem
puritatem inservat statim corporali
Sic Seneca et nullum ambigitur
quod ipsa salutifera castitatis decus
actum puritatis perpetue inservat
atque ligare statum vite nostre

Cassiodorus in Concilio super
De consolatione philosophie Castitas de
purat et illuminat omnes sensus
in ~~actus opere~~ actus quod sensus di
rigit et disponit Sic et ipsa
saluberrima castitas omnes
depurat et illuminat intellectus
ipsos in actum celestis luminis diri
gens et disponens **Enar**

De effectibus in vera Camphora

omnes per dictus ab incastis Si
cum aliquis existens incastus
Camphora secum portat cremus
ipsam perdit Ipsa itaque si ab
impudico gestata fuit continuo
evanescit Cuius causa tangitur
infra Sed tunc per Camphora
celestis numinis seu gratia impor
tatur Nam sicut Camphora
clariorem flammam facit sub aqua
et in aqua ardet etenim nec
aqua ut patet ad oculum cuilibet
intuenti Si camphora ad aquam
proiecta fuit et accensa Sic per lumen
a spiritu numinis celestis gratie claro
rem flammam efficit caritatis
divine in aquis contritionis et
penitentie Sic igitur patet quod per Cam
phora numinis celestis gratie designatur
Et tunc applicetur sic Numinis
itaque celestis gratie amittitur
ab incasto pectore accepit autem
corde Cetera ad propositum super

Belinus libro de sigillis
lapidum Margarita secunda orba
efficacia et virtute nisi in manu
retondat Sed per margaritam
castitas importatur Nam sicut
margarita in solis aquis
nascitur que fluunt versus meri
diem vel ad austrum ut testa
tur Plinius in 30 speculorum
naturalium libro Sic per lumen a similitudine
Castitas vere esse sicut in cordibus
aquis pure immunditatis et
appropinquantibus versus sole iusticie
Christum Sed tunc contingit
per amorem ignis amittitur ut
a Platone in Phedrone 3o dicitur
~~[illegible]~~ nequaquam ignis anni
tum est eo quod ab morte nec ex
terminet nec penitus contemplatur
Sic nimirum per eam ipsa virtus
amicta semper esse ignis divini

amorem dignoscitur et comprobatur
eo quod unum a reliquis foveatur.
Sic igitur patet quod per antrum marga
ritam castitatis designatur. Et quod
per antrum vel virgo vel virtus emin
ens designatur. Et tunc applice
tur sic: Castitas sitaque suo mo
do virtute efficaciam que prevatur
nisi diligentur cum virtutum gratia in
mat et. Plinius in libro
problematum. Oleum in aqua
frigida supernatat sed in aqua
bulliente descendens petere fundum.
Sed tunc per oleum dulcedo seu
pinguedo celestis gratie designatur.
Nam sicut oleum omnia sua
lenitate et mollicie superat, sicut
iuxta illud philosophi ubi supra dicit
Et modo oleum nullatenus congelatur.
Sic per omnem modum dulcedo
pinguedo que celestis gratie omnia
superat sicut iustitia lenitate
mollicie et virtute. Sed tunc per
aquam algentem vel frigidam castitatem
intelligimus. Nam sicut
aqua frigida vulnera sanat iuxta
illud Pesilarem 2a. Volucalis
ex aqua gelida frigida que lavatur
velocius consanatur. Item a putre
factione conservat ut ait Iohannes
in practica. Putrefacta medicina
aqua frigida abluatur et a pu
trefactione decetero conservantur.
Item ardorem in interioribus augmen
tat. Et ideo ait Platearius li
bro de naturis. Aqua inquit
frigida irrigat corpora et in
testinis vehementius inflammat.
Sic nimirum per omnia ipsa casti
tas tam saluberrima tamen vita
vulnera sanat interiora homi
nis a putrefactione conservat precetus
corruptionis et interius nos
inflammat igne divine dilectionis.
Sic igitur patet quod per oleum dulcedo

celestis gratie designatur. Et quod per
aquam frigidam ipsa castitas
figuratur. Et tunc applicetur
sic: Dulcedo igitur ac suavitas
celestis roris et gratie superficietenus
et feliciter manet natat super
aquam frigidam videlicet castitatis.
Sed ad fundum iacet et perditur
in aqua bulliente et estuantis
illicite voluptatis. Tertia d.

Constantinus in libro suo

de melancolia. Capita frigida
assuefacta fortia valde sunt. Cum
sequitur e quod ait Aristoteles in libro
problematum. Membra inquit ca
lore et frigore assuefacta dolo
rem non sentiunt. Unde et nobiles
seu tyranni filios suos iuve
nes fortes validos efficere sa
tagunt per immissionem eorum in
aquam frigidam et in nivem.
Sed tunc per frigus ipsa intelligitur
castitas. Nam sicut in frigore
audaciores sumus, tremimus et
magis esurimus ut testatur
Plinius ubi supra. Sic per omnem
modum castitate existente audaciores
sumus in resistendo contra vicia
et in agendo opera virtuosa. Tre
mimus ad dei precepta preteri(re)
et mandata et magis esurimus
appetentes premia sempiterna. Sic
igitur patet quod convenienter quidem
per ipsum frigus castitas designatur.
Et tunc applicetur sic: Nutritione
igitur seu assuetudine nostre que
per capita signantur castitate
precedente et viriles fortes fiunt
in actibus salutiferis actu validi
valide et robuste ut 3.

Solinus in historiis de

naturis. Totus color et de
cor vultus niti et confluentia
et coniunctionem gignit albedinis

et ruboris / rubor enim solus sine
albedine ad lepram vergit et al
bedo sine rubore flegmaticorum
atque egrotancium esse solet Sed
tunc per albedinem castitas capitur
Nam sicut in albedine etiam mini
tissime cernitur macule et visus
intus penitus disgregatur Iuxta
illud Aristotelis Albedo disgregat
ipsum visum etc. Sic per omnem mo
dum in castitate et in casto homine
etiam minutissime defectus et ma
cule advertuntur reprehenduntur
corriguntur sed et visus atque intui
tus casti cordis atque et anime
ad celestia disgregatur penitus
et dilatatur Sic igitur patet /
quod per albedinem seu candorem
castitas figuratur Et tunc appli
cetur sit / Totus itaque color /
et decor interioris hominis
ex confluencia commixtione que
albedinis et ruboris vel ex al
bedine castitatis et rubore
caritatis generatur et causatur
ut supra Plinius in pleris libris
Egris oculis elongandum esse a
sole et commorandum in frigore
persuadent medici diligenter
Ignis namque visui obstat frigus
vero confert per quod datur intelligi
quod sanum salutiferum foret castis
mentibus homini elongari ab igne
concupiscencie et voluptatis ac ap
propinquare ad frigora castitatis
Plato libro de immortalitate
anime claudendi sunt sensus
interiores ad candorem lucis eterne ut
ut celestis influxionis eo sit
aptius susceptivi Deductio
istius requiratur infra capitulo de ethica.
Tharentinus libro veritatis
et falsitatis puritas corporis
sapiencie et artibus est aptata

Sed per puritatem corporis casti
tas impetratur Nam sicut pu
ritatem corporis causat sinceritas
et motus Iuxta illud Galieni
libro medicinarum vi^o Desudanda
inquit sunt corpora et move
nda quia sinceritas puritatem
efficit motus vero sinceritatem
gignit Sic vere per omnem
modum castitatem causat sin
ceritas viciorum et motus sine
ocio bonorum operum et virtu
tum / Sic igitur patet quod per
puritatem corporalem intelli
gimus castitatem / et tunc appli
cetur sit Castitas itaque vere
sapiencie et artibus dei scientie
salubriter est aptata etc. ut supra
Ypocras in epidimiis
Cum fontes civitati fuerint
in estate grandis pestilencia
consequetur Cuius causa est quia
desiccatio fontium sterilitatem
caristiamque presignat quod in
nimia sterilitate contingit evenire
Sed tunc per fontes castitas
designatur Nam sicut fontes
naturaliter quamvis omnes in esta
te sunt frigidi in yheme vero
in parte fervidi calidiusque ap
parent ut recitat Avicenna
libro de diluviis cuius eciam
causa assignabitur infra Sic
per omnem modum et castitas
in estate pruritus vite refri
gerat hominem refrigerio
celestis gratie In hyeme vero
mortis calefacit ipsum calore
consolacionis eterne Sed tunc
convenit per pestilenciam cor
poralem spiritualis pestilencia fi
guratur Nam sicut pesti
lencia corporalis maxime habet
fieri ex corrupcione ignis
et aque ut dicit Albumasar vi^o

Ignis namque mundans et aqua
clara et aerem mundans pesti
lenciam generant corporalem Sic
et pestilencia spiritualis maxime
fit fiet extinguit pure compuncte
et contra aqua delectacionis humane
Sic igitur patet quod per fontes castitas
designatur Et quod per pestilenciam cor
poralem pestilencia spiritualis designatur
Et tunc applicatur sic Cum igitur
fontes in hoc civitati fuerunt
castitatis pestilencia extinguetur
mortis eterne penalitatis super etc

Themistius super 2m de anima
auditus custodem et productorem scien
tiarum perhibet Sed tunc per au
ditum corporalem corporis auditus
spiritualis intelligitur ipsius mentis
Nam sicut auditus causatur ex
eo medio quod est aer ut in 2o
de anima Nec minus plus medium
est auditus Sic recta per locum
a simili auditus spiritualis ipsius
mentis et aere celestis summus
rore et gracie gignitur et causatur
Sic igitur patet quod per auditum corpo
ris auditus spiritualis intelligitur
ipsius mentis Et tunc applicatur
sic Auditus itaque quo intus
in anima percipit verbum dei in ca
stis et prudentibus hominibus cer
tissime demonstratur De confessione

xxi

Aristotiles de regimine princi
pum libro primo Sana est
nocturno tempore vigilia et
oris apercio Sed tunc per oris aper
tionem confessio designatur Nam
sicut oris apercio convenit dormi
entibus comedentibus morien
tibus et infirmis Sic per eundem
modum confessio maxime convenit
eis qui dormiunt in peccato et
eis qui vescuntur velut cibo vicio
eis qui tenent puritatis vite in
stadio et eis qui spirituali

quodcumque languore detenti fue
rint sive morbo Sic igitur patet
quod per oris apertionem confessio importatur
Et tunc applicatur sic Sana est
igitur vite quia confitenti sem
per est ipsa vigilia mentis et oris
apercio confitentis Et tunc tota sup
Ysaac in prognosticis Cum
infirmus se exercuit ad medi
cum recientem confabulatus quasi
secum fuit salutis et crisis sive
proximo accidentis signum erit
Sed tunc per confabulacionem langu
entis cum medico ipsa sacra confessio
figuratur Nam sicut confabu
lacio prelibata nil aliud est quam
querela languidi cum dolore et
consilium medici cum timore Sic est
quod ait Philaretus in Tractatu
de iudiciis febrium Dictus con
fabulatur languens cum medico su
o dolore patet et languore
medico ante obtinet consilium per
suasionibus terroribus languidum
dictatis quam quidem confabulacionem
expertam duximus atque sanam Sic
per eundem modum ipsa salubrima
confessio nil aliud est quam querela
flebilis super suo execrabili langu
ore et dolore et consilium presbiteri
pavidus cum timore Sed tunc quando
per crisim corporis crisis intelligitur
spiritualis ipsius mentis Nam sic
crisis nichil aliud est quam victoria
nature super languore corporis et
dolore ut ait Avicenna libro de
decretare vel Crisis motus accidit
eo quod natura fuit donata ipsi morbo
Sic recta per omnia crisis in sp
eciale mentis aliud non est quam
cum ipsa anima que eo secundum Com
mentatorem dei et natura victoriam obt
inuerit quod scelera sive carnem

Sic igitur patet quod per ꝯfablacionem mutua
languentis et medici confessio de-
signatur. Et quod per consimilem corporis tussi-
cietis mistica designatur. Et tunc
applicatur sic. Quando igitur peccator ad
confitendum se erexerit efficienter
confessus peccata sua tota que fecit
penituerit, crisim immunem eterne
salutis indicat. Quere responsionem ad
oblita in puteo supra.

Solinus

libro Rerum. Pisces respirant aquam
et expirant spumam. Sed tunc per pisces
homines designantur. Nam sicut pisces
tendunt et nituntur ascendere ad ori-
ginem et principium sue aque, ut
recitat Ambrosius in Exameron libro VI;
dicit enim quod aqua in puteo sive
scaturigine dulcissima quod est. Et
ideo pisces naturaliter appetentes te-
dunt appropinquare illo principio
sue aque. Sic per omnem modum
et ipsi homines debent ad origi-
nem atque scaturiginem salutis
eterne dulcedinis sine piscium
ergo more. Sic igitur patet quod per pisces
ipsi homines conscientissime designantur.
Et tunc applicatur sic. Homines igitur
ut aquam sibi biberant, bibant
quod peccatum ipsum expirare debent per
confessionis remedium ut spumam
cum fletu lacrima atque luctu. Et
tunc recitam immediate supra.

Io. Mesue in prima practica. Cum
quis aliquando serpente lesus fuerit et
percussus, continuo ipsum venenum
fortius cruciat et percussus continuo
reformat. Sed tunc per exuccionem
veneni confessio figuratur. Nam sicut
predicta exuccio consistit in ea que
per linguam fit aeris attractione
et in velociori ipsius venenosi
humoris expulsione, sic et ipsa
confessio consistit in suspiriorum
seu suspirabilis aeris attractione

Et in frequenti suorum scelerum cum
fletu valide expectatione. Sic igitur
patet quod per exuccionem veneni confessio
designatur. Et tunc applicatur sic.
Cum quis peccator lesus fuerit aut per-
cussus, mox peccatum confitere ore
studeat exungere et ut potuerit
expellere, quemadmodum supra dictum.

Johannicius ysagoge po-
Ad medicum pertinet bonum audacter
interficere simplex morbum. Sed tunc
per morbum sacerdos intelligitur aut
confessor. Nam sicut medicum
contra celi in arte medendi ob-
servare oportet, teste Hugone
in Didascalicon, et dicere volen-
tem medici fungi dignitate in
arte astrorum peritissimum fore do-
ctissimum oportet. Sic per omnem
modum ipsum confessorem in scientia ce-
lestis vite seu patrie peritum
esse convenit et doctum. Sic itaque
patet quod per medicum sacerdos intelligitur
seu confessor. Et tunc applicatur sic.
Perfecto itaque bono convenit con-
fessori ut audacter sine ullo
timore in morbum anime primat et
peccatum quemadmodum supra in primo.

Aristoteles in problematibus. Post
lacrimas moderate emissas clarius
limpidius quam videmus. Cuius causa
est quia sicca oculi virtute videt
obtusa, aut humiditas que humidi minus
sunt. Sed nunc sic est quod per lacrimas
oculi exsiccati sunt. Et propter
post lacrimas limpidius clarius
videmus. Sed tunc per visum corporalem
visus spiritualis, scilicet animo, per tactum
figuratur. Nam sicut visus cor-
poralis quatuor modis corrumpitur:
primo per tactum, secundo per immissionem
pungitivum in oculum, tertio per fumum
fumidum, quarto per sanguinem quorum

cialium. Sic per omnem modum vi-
sus spiritualis seu cognicio modis
contrariis impeditur. Patet per cathenam
peccatorum operum per immissorum
mundanorum pinguedinis in mente
contractum per fumum honorum temporalium
more hirundinum amolatum et
per sanguinem voluptatum. Sic igitur patet
quod per visum corporalem spiritualis cogni-
cio designatur. Et tunc applicatur
sic. Post lacrimas itaque post
confessionem emissas clarius
et limpidius deum cognoscunt
et videtur etc. ut supra

Galienus mediciarum primo.

Infirmus querat medicum qui
in astrologia sciencia edoctus nomine
et peritum. Sed tunc per infirmum
peccator figuratur. Nam sicut in
infirmo perturbat omnes sensus
ut expresse recitat Philaretus
in tractatu de medicinis febrium.
Sic per omnem modum in peccatore tene-
brescunt omnes virtutes ac deficiunt
atque sensus etc. Sed tunc congruenter
per medicum confessor figuratur.
Nam sicut medicus ob naturam
est pallidus tristis quoque coloris
ut refert philosophus ubi supra. Cuius
eciam causam assignans dicit Mathe-
us clericus assiduus circa langui-
dum est et frequenter multos ab in-
firmis sibi imbibet vicioses et cor-
ruptos humores. Et visu naturali
ut ait Radulphus quoniam ipse
languidis medicus intinctus
medicus inficitur. Nicholaus con-
tra compassione qua medicus
hos languidos habet magnam
medicus palliditatem efficitur luteique
coloris. Sic eciam per omnem
modum ipse confessor pallidus et
tristis esse debet compaciens et
condolens peccatori. Sic igitur patet

quod per infirmum peccator describitur. Ergo
per medicum confessor designatur. Et
tunc applicetur sic. Peccator itaque que-
rat confessorem qui in omni sciencia
et materie divina edoctus noscatur
et peritus ut supra. Aristoteles in
problematibus. Omnes muti naturaliter
sunt surdi sed non econverso quia
non omnes surdi muti sunt. Per
quod datur intelligi quod illi qui muti
facti sunt in confessione et sui
accusacione sunt eciam surdi ut
in mente quantum ad perceptionem cele-
stis roris et gracie. Hugo in
didascolicon. Auctorum primum esse
solet explicare. Et id contingit fre-
quenter et multo maiorem habent a celo
influenciam quam ceteri homines
ut ostendit Commentator super de
pomo. Sed deductionem istius require
in tractatu de aporte et congruenter in
puncti potest applicari. Albertus
in libro de impressionibus. Aeris nu-
bes soli opposite nigre videntur.
Cum vero tangent infra. Sed tunc
per apposicionem nubis ad solem confessio
figuratur. Nam sicut appositio nube
tenet solem yridem causat et
ymbrem ut ostendit in 2° metheororum.
Sic per omnem modum ipsa sacra
confessio yridem facit reconcilia-
cionis divine et ymbrem adducit
consolacionis eterne. Sic igitur patet
quod per apposicionem nubis ad solem
confessio designatur. Et tunc appli-
cetur sic. In confessione itaque per
quam se vero soli iusticie appli-
cat et exponit debemus more
nubium esse nigri per recognicionem
vere humilem et contriti ut supra.

Theophilus in tractatu

de unitate arcium. Hec mediatorum
proprium esse solet ut sint loqua-
ces celeriter quoque loquuntur. Por

quo datur intelligi quod et hoc confessori-
bus maxime convenit qui ut con-
fessiones tolerent obviant in eloquen-
tia debent esse tales atque periti

Plinius in libro [illegible] Cum
raro infirmantur cum infirmati
fuerint continuo moriuntur. Et iste ca-
sus eorum applicatur in hunc modum.
Quam cum raro infirmantur multam
materiam infirmitatis in se colligunt
Quando autem de malo et de morbo
collectionem subito pereunt. Alia etiam
causa videtur assignare auctor natura-
libus in hunc modum, quia cum inquid
qui raro infirmantur natura de mor-
bo insueta est nihil mali sentiendo
laboris perpessa. Et ideo superveniente
langwore natura quodammodo obstupe-
scit impotens inexperta et sic homo
de facili leditur et necatur. Sed iste
per infirmacionem confessio designatur
Nam sicut in infirmitate morbus
digeritur ut ait Constantinus et
humor morbiferus expurgatur
ut ait Galienus, Sic etiam pari
modo in confessione morbus digeritur
anime et humor viciorum perimitur et
purgatur. Sed iste vero per mortem
corporalem mors perpetua designatur
Nam sicut in morte temporali ipsum
cor scinditur et totus sanguis intra
ipsum diffunditur ut recitat Plinius
in xvi° animalium libro. Sic nimirum
per locum a simili in morte perpetua
cor cordis scinditur perpetua inenarra-
bili miseria et penalitate, et san-
guine infunditur contigue terribiliter (?)
et pudicitie (?) Sic igitur patet quod per infir-
mitatem confessio describitur et quod per
mortem corporalem mors anime figuratur
Et iste applicatur sic: Quam igitur
raro confitentur sicut et illi raro
infirmantur cito morte miserabili et
tamen nunquam sperante moriuntur

Amphiteos (?) libro iiii° Medicinalium
arenis (?) Et immoderatis igitur pingues et
corpulenti apparuerint per languorem
constat quod languor nec dum extinctus
est in eis sed quandoque (?) carnositas
recidivacionis et mortis in statu
medicinalis est. Per quod datur intelligi
quod illi homines qui per langwo-
rem seu confessionem sui nec sem-
per nec absolute macerantur
Sed carnosi delicosi que fuerunt
non ex toto sanati sunt sed re-
cidivantes subito moriuntur

Aristoteles in 2° Metheororum
Tempore pluvie cessant venti Et
huius racio est quia tempore pluvie
totus inferius aer fit vaporibus plus (?)
tenuis (?) et sic ventus in suo
progressu impeditur et restringitur. Sic
iste per pluviam confessio designatur
Nam sicut pluvia generatur ex
valida digestione vaporum
et ex actione nubium ut dicit
Plinius ubi supra. Sic pari
modo confessio procedere debet fieri
per validam digestionem contritionis
et per actionem intentionis. Sed
iste venti per ventos diversa in me-
dicina adversitates que designantur
Nam sicut venti excitantur
per nimium estum et calorem et
per validum exalantem vaporem
ut recitat Avicenna libro 3°
de diluviis. Sic per omnem mo-
dum cuncta mundana adversitates
que excitantur per calorem prave
concupiscentie et per vaporem
avaricie affligentes quoad mundane
Sic igitur patet quod per pluviam ipsa
sacra confessio describitur et quod
per ventos diversa mundana adver-
sitates que signantur. Et iste
applicatur sic: Tempore igitur confessionis
salutifere cessant venti omnes
adversitates inferre quoad mundane

Aristileus in tractatu de qualitatibus corporum sensatorum

Seminectes seu appoplexiati homines
si aliquas calidas se inmiserint
continuo ymaginatores fiunt extunc.
Et huius racio huius quia a calore
vita dependens est vitalis namque
ut ait plato calidum est. Sed
tunc per seminectes et apoplexi
atos homines intelliguntur peccatores.
Nam sicut seminectes et apople
xiati perdunt usum lingue sic
namque est eorum quos appoplexia
percussit amittere usum lingue ut
recitat Aristileus. Sic revera
per animam ipsi homines peccatores perdunt
usum lingue deum laudandi et
se super scelere accusandi. Sed
tunc per immissionem in aquas calidas
confessio designatur. Nam sicut immi
ssio in aquas calidas delectando
inflammat sanat scabiem quam aug
mentat et vnas quidem contendunt
inesse Constantinus in libro de aere.
Sic veniunt per omnem modum et ipsa
felix confessio mentem delectat in
effabiliter inflammat salubriter
sanat efficaciter et scabiem aug
eternaliter. Sic igitur patet quod per semine
ctes et apoplexiatos homines
intelliguntur peccatores. Et quod per
immissionem in aquas calidas con
fessio importatur. Et tunc applicatur
sic. Peccatores igitur homines si se aquis
calidis et amaris immiserint
mox ymaginatores fiunt tunc et in
statum pristinum vite recte re
formantur ut supra.

Eiusdem

De super de sensu et sensato
Ambulantibus per viam rectam apparent
linee in agris curve. Sed tunc
per viam rectam ipsa confessio potest
designari. Nam sicut via recta causat
velocitatem motus et cursus. Sic et
ipsa confessio efficit velocitatem cursus
nostri versus gaudia regni sempiterni.
Et tunc applicatur sic. Ambulantibus
igitur nobis in via confessionis et pe
nitentie linee que sunt a dextris et
a sinistris prave vite ac si curve
sunt debent penitus displicere.

Aristoteles in libro problematum

Sternutacio iterata seu frequenta
ta valorem hominis denotat. Sed tunc per
sternutacionem confessio designatur. Nam
sicut sternutacio illa delectabilis
est que fit in sole ut dicitur in pro
blematum libro. Sic illa confessio delectabilis
est que fit in dilectione dei et in co
gnitione sui. Sic igitur patet quod per ster
nutacionem confessio signatur. Et tunc
applicatur sic. Confessio itaque iterata
et frequentata valorem spiritualem pre
nuntiat anime et vitam eternam.

Ypocras in pronosticis

Pustula
orta sub lingua que locum habere
non sinit mortis indicium est. Per quod
datur intelligi quod impedimentum obsta
culum quod sinit hominem confiteri et
accusare se de crimine non permittens
signum est mortis perpetue afferre.

Ambrosius in Exameron libro

vi. Formica quando teneret est et in
motu vestigia sui cursus amittit
que quidem amissa requirit gustu et
ore. Per quod datur intelligi quod homo
amissa vestigia celestis patrie recipere
et investigare debet ore id est diligenti
confessione ut supra.

Galienus

Quando morbi crimina ad certiora
corporis medela sanitas et longe
vitas vocantur. Per que datur
intelligi quod qui per confessionem peccata creata
fuerit restituere ad certiorem eius accusatorem

quorum sanitas corporis et anime et longe
uitas vite eterne consequentur.

Anmetron lapis fontis vite

Ad presentiam occisoris totus san
guis emanat de vulneribus occi
si hominis. Cuius causam diversi di
versimode assignant. Dicit enim
Thomas in summa contra gentiles
quod demones hoc efficiant ut medici
valeant aliquam falsam et sinistram
opinionem et in certitudinem veritate.
Sed Conradus hoc eciam asserit
ex eo fortasse quod aliquae guttae
sanguinis de occiso remanserint in
vestimentis occidentis. Et sic san
guis naturaliter movetur ad sanguinem
tamquam totum ad partem aut pars ad
totum. Magister Henricus de Gandavo
discrepat ab hiis. Dicit enim quod de
oculis occisoris egressi sunt quidam
radii visuales, quorum quidam radii
cum visuali virtute tota remanserunt
in occiso. Cum igitur sapiens occi
sor, cum predicti spiritus et radii vi
suales relicti in occiso appetunt
egredi consimilibus sibi radiis in occi
sorem. Et sic in suo egressu commovent san
guinem et conciant. Johannes autem
Parisiensis aliter sentit de hac. Dicit
enim quod demones efficiant hunc
effectum, ut eum qui innocens creditur
faciat, et qui reus ut magis
peccet in vita detineat. Sed tunc
per occisorem intelligimus confessorem.
Nam sicut occisor consperto occi
so naturaliter contabescit, quin ut ait
philosophus omnis homo naturaliter visu mor
tuo homine exhorrescit. Sed pari
modo confessor horrescere ac con
tremiscere debet patentibus vulneribus
mortem peccatoris. Sed tunc contrarie
per occisum ipse peccator significatur.
Nam sicut in occiso valde inti
mescit peccatus. Cuius causa stat
in hoc, quod in occiso totus san
guis consurgit ad cor et ideo in
tumescit. Sic per omnem modum
cor peccatoris hominis in contricio
nem intumescere debet penitendo et di
latari. Sed tunc ultimo per sanguinem
significatur peccatum. Nam sicut san
guis in homine mortuo non videtur
nec apparet ut aiunt philosophi in spe
culo naturali. Cuius eciam causam ass
signare diversi modo vario sunt agressi.
Dicit enim Johannes in Nazagoga
3o quod sanguis in mortuis
corporibus in substanciam carnis transe
at et mutetur. Sed Avicenna
magnus quod infra cordis ventricu
los fugam dederit. Sanguis
igitur in homine mortuo non videtur.
Sed per oppositum peccatum ab homine
spiritualiter mortuo nec aduertitur
nec videtur. Sic igitur patet quod per
occisorem confessor, per occisum peccator
et quod per sanguinem peccatum figuratur.
Et tunc applicare sic secundum premissa:
igitur confessoris totum peccatum ema
nare debet de vulneribus pecca
toris. Et tunc respondeat ad premissa.

Tharentinus lapis de vino

Dicit magister Thomas: Inde dicunt quod noc
turno tempore suffocationem pa
tiuntur et loqui non possunt. Quibus
eciam videtur quod quodam pondere
ad instar magni montis oppri
matur. Sed ideo si benigna
suam moverint quoniam tam

continue usque evanescit. Sed tunc
per motum lingue confessio figuratur.
Nam sicut motu lingue consistit
in tympano psalmali in tympano
quoque cymbali, sic per omnem modum
ipsa sacra confessio consistit in tym-
pano psalmali abstinentia et in
tympano cymbali elemosine elargite.
Sic igitur patet quod per motum lingue
confessio figuratur. Et tunc ap-
plicet sic. Sunt igitur quidam qui
in principio pueritie vite quasi
suffocationem et extinctionem mentis
et corporis patiuntur cum utrique si
advenerit continue quam si celum
sufferret spiritualiter aggravantur.
Et talibus multum foret utilius
quam motu lingue per quam con-
fessio figuratur. Et tunc respiciat

Iohannes Mesue libro purificati-
tatis vi° Fetor oris quatuor
presignat hominum imminentia scilicet
aut pectoris apostematum aut
sanguinem corruptum aut cibum
in stomacho indigestum aut
morbum in proximo futurum. Dul-
cis autem expiratio indicat sa-
nitatem. Sed tunc per fetorem
anhelitus ficta et imperfecta
confessio figuratur. Nam sicut
fetidus anhelitus cibum impe-
dit ne cum appetitu et delecta-
cione sumatur, ut ait Augusti-
nus (?) confessionem vero. Sic et ipsa
imperfecta ficta quoque confessio et si-
mulata confessio cibum celeste
id est carnem Christi et sanguinem
impedit et abicit ne rite
salubriter quoque sumatur. Sed
tunc constituet per dulcem expira-
cionem seu anhelitum ipsa perfecta
et integra confessio designatur. Nam
sicut dulcis et sana expiratio
caput sanum et incolume desi-
gnat. Unde idem quod Constantinus
libro de ... fetidus inquit
anhelitus caput ledit magis
et corrumpit. Sana autem et dul-
cis expiratio capitis sanitatem
ostendit. Sic per omnem modum vera
et perfecta confessio sanam hominis
intentionem atque affectionem dore-
lingunt (?). Sic igitur patet quod per feto-
rem anhelitus ficta et simula-
ta confessio describitur. Et quod per sa-
num et dulcem anhelitum vera
et perfecta confessio figuratur. Et
tunc applicet sic. Diminuta
igitur ac ficta seu imperfecta con-
fessio quatuor mala nocumenta
quoque presignat. Sicut enim indicat
ipsum cor scelesie apostemate
viciatum aut sanguinem interioris
virtutis scilicet quoque corruptum aut
cibum spiritualis gratie indigestum
aut morbum mortis eterne in pro-
ximo affuturum. Perfecta autem et
vera confessio vite infert perpetue
sanitatem. Revertatur ad perfecta (?)

Avicenna libro viii° Nisi su-
bito estus in corpore nimius
extinguatur totum celerius morte
preventa forsan suffocatur. Corrum-
pit namque siccitatem calor nimius
sanguinem quoque desiccat. Sed tunc
per estum nimium vicia intelliguntur
seu peccata. Nam sicut estus
nimius tria efficit corporibus
in humanis. Cerebrum namque
sensusque corrumpit corpusque inbecille
reddit et sompnum naturalem (?)

efficit Sic nimirum per parem modum
ipsum peccatum omnes virtutes tam spirituales
quam intellectuales partes destruit et
corrumpit Corpus ad bonum operandum
inhabile debile quoque reddit Et
sompnum dampnacionis anime et cor-
poris efficit Sed tunc consequenter
per extinctionem estus ignis seu ca-
loris ipsa sacra confessio signatur
Nam sicut omnis ignis fieri istis
modis videlicet per suffocacionem ne
inquantum ignis non valens spirare
expiracionem extinguitur nisi ipso
per aque infusionem que utique
repugnat naturaliter ipsi igni per
frigoris intensionem Et per cor-
poris attenuacionem dispersionem sive
et ipsa confessio habet fieri istis mo-
dis videlicet per scelerum suffocacionem
per aque celestis gratie vel devo-
te lacrime infusionem per cor-
poralis frigoris intensionem et
per salutiferam unius ab alteris se-
questracionem Sic igitur patet quod per
estum caloris nimium destruitur
peccatum Et quod per extinctionem confes-
sio signatur Et tunc applicetur sic
Nos itaque subito estus peccati extinctionem
per confessionem fiunt tota homines
sed corrumpit quemadmodum supra

Aristotiles de regimine prin-
cipum libro 2o Nota valde quod
ut hominibus qui supino corde et diffi-
cili respiracione dormire visi fu-
erunt velociter excitentur talibus
enim appoplexia accidit et indebi-
ta sanguinis fluxionem Sed tunc
per sompnum seu dormitionem corpora-
lem dormitionem peccatoris intelligimus
in peccatis Nam sicut dormitio
corporalis causatur ex obstructione
venarum et meatuum capitis et ce-
rebri per fumositates stomachi et
vaporis ut recitat Expositor
super de sompno et vigilia Sic etiam
per totum a simili ipsa dormitio spi-
ritualis quoque nicius provenit et
causatur et vapore ignorantie
et corporis Sed tunc consequenter
per excitacionem corporalem confessio impor-
tatur Nam sicut post excitacionem
a sompno corporali leticiam ma-
gnam infert cunctis animalibus
Iuxta id quod ait philosophus in 10o
animalium libro Post sompnum ingi...
naliter lacessunt et turbant
Sic revera per omnem modum ipsa con-
fessio leticiam nobis magnam in-
ferre debet Sed et per confessionem
non tessemus valde perturbari
Sic igitur patet quod per dormitionem
corporalem dormiens nichil vel
status peccatoris intelligitur Et quod per
excitacionem a sompno ipsa confessio
signatur Et tunc applicetur sic
Nota igitur valde quod ut hominibus qui
tanto sopore depressi spiritualiter
dormiunt et quiescunt per confessi-
onis huiusmodi celeriter excitentur
tamen ne morte insperata
subitanee arripiant Retineatur ut supra

Plinius in speculo naturali libro
xxvo Vidimus quosdam in quibus
insilierat serpentes et vipere
dum dormirent qui tandem
per sumpcionem lactis caprini li-
berati sunt Sed tunc per serpentes ipsi
demones vel actus demoniaci
signantur Nam sicut serpen-
tes in magno fervore et estu
se tota cutula senibus destri-
bunt Sic pari modo demoni-
ace actus demonibus abilar
...sibi faciunt per pecunitatem

ichemie sibi p(er)stitiunt et p(er)fig(u)nt
Sed tu(n)c qu(ando) p(er) lac capi(tis) con
fessio designatur Nam sicut lac
capitis cu(m) calore ore assump
tum dolorem curat dentium
clarificat quoq(ue) visu(m) ut dicit
in pratica Athcremonis Sic
p(er) eunde(m) mod(um) ipsa facta con
fessio cu(m) remissa cu(m) calore
dei dilectionis c(on)tinuo sanat den
tes ad actu(m) divine laudis et
ad gustu(m) cibi celestis clarifi
cat quoq(ue) visu(m) et octum fide
mentis Sic igit(ur) p(atet) q(uod) p(er) serpen
tes demones vel actus irra
cionabiles designant(ur) Et q(uod) p(er)
lac capitis ipsa c(on)fessio figurat(ur)
Et tu(n)c applicat(ur) sic ipsi igit(ur) q(ui)
p(er) inhabitacionem demonum et as
siduitate malorum operum detinent(ur)
sumendo felias confessionis vela
ad ore sua labia integra ab omni
periculo mentis et corporis liberant(ur).

Galienus in Tractatu signorum
et Judiciorum vite et mortis d(icit)
quando extractus sub lingua
squinancias sedat et apople
xiam curat Sed tu(n)c p(er) mi
nucionem sanguinis sub lingua
extracto non fit nisi cu(m) valida
constriccione et colligacione
spiritus colli Contingit eni(m) tu(n)c
ipsu(m) collu(m) ut vene lingue
que antea latuerant appareant
Sic p(er) eunde(m) mod(um) et ipsa c(on)fes(sio)
facienda est cu(m) valida tor
tura ymo ruptura colli et
totis viribus mentis et corpo
ris Sed tu(n)c qu(ando) p(er) squinan
cia(m) vel apoplexiam damp
nacionis statim intelligi(tur) q(ue)r(it)

Nam sicut tempore squinancie et
apoplexie vel simili p(ar)tibus ac
cionis aliquis ipsius aut actus
squinancia namq(ue) collum inflat et
distendit Apoplexia aut(em) homi
nem mutum efficit Sic p(er) locu(m) a simil(i)
in tempore et in statu dampnacionis
anime dat(ur) degustare cibus celestis
h(oc) tu(n)c omnino ipse h(omo) ad merito
ria dei laudem reddi(tur) inhabiles
Sic igit(ur) p(atet) q(uod) p(er) effusionem sub lin
gua spiritus sanguinis c(on)fessio desig(natur)
Et q(uod) p(er) squinancia(m) vel apoplexiam
status dampnabilis designatur Et
tu(n)c applicat(ur) sic Confessio itaq(ue)
facta viriliter et p(er)fecta a morbo
p(re)cavet dampnacionis eterne Rete ut,

Constantinus lib(ro) suo de malencolia

Quibusdam videt(ur) q(uod) capitibus
careant vel q(uod) habeant capita
nimis magna quibus etiam
se tange(re) ipsum celum Item app(ar)
eis q(uod) serpentes se inhabitent et
q(uod) voces horribiles in aere audi
ant aut opinguit etiam se audire
multitudinem hominum insurgencium
armatorum Tonitrua etiam in
sompno et flumina isti multa
audiunt Quibus ut ait Galienus
nil melius foret q(ua)m portare
mitras plumbeas frequentare
cantilenas et loqui cum amoris fa
bulas dulces Per que dat(ur)
intelligi q(uod) peccatis omnisti homines
peccatores quibus fantasmata et illu
siones multas dyabolus apparent
vane et dulce nil foret melius
q(ua)m pacienter sic continue satisfac
(er)e et p(er)nic(ie)s et frequentare co
fabulaciones c(on)fessionis integre
et perfecte &c.

Commentator super librum de pla-
nis specialis quatuor modis
terra appetitur ut efficiatur ferti-
lis et fecunda. Primo per calorem
Secundo per ventum Tertio per tonitruum
Quarto per [illegible] Per
que datur intelligi quod quatuor modis
cor hominis in confessione aperitur vel
per calorem divine dilectionis Per
ventum vane afflictionis Per
tonitruum dei timoris Et per [illegible]-
tate i. amaram imperationem
confessionis. **Philosophus in libro pro-**
blematum Valde enim confert ap-
tio oris dormienti Cuius causa red-
ditur in hunc modum firmiositates
[illegible] que clauso ore intus re-
manent tota capitis occupantes
ore aperto expirant et sic corpo-
ra per apertionem oris a predictis firmo-
sitatibus etiam ab alia infirmitate
debita consonant Et tunc per oris
apertionem confessio designatur Nam
sicut oris aperto magne convenit
et debetur dormientibus debilibus
senibus tremulis fatuis et
mortuis Sic per eundem modum
confessio similiter necessaria est dormienti-
bus in peccato debilibus in ope-
ribus bonis senibus in scelere tremulis
~~et [illegible] metibus~~ ad quietem ce-
lestis curie fatuis et terris
metibus maxime aut mortuis
vel morientibus Sic igitur patet
quod per oris apertionem confessio designatur
Et tunc applicetur sic Valde itaque
confert humano statui apertio oris
aperto in confessione et in [illegible]
sicut quemadmodum super dictum est.
Johannes prosida in libro narra-
tionum Convenientissimus me-
dendi modus est ut medicus

aliquod terribile languido ostendat et
ostendat puta ranam aut huius-
modi et ipse infirmus medico
per ordinem omnia recitet et enar-
ret Sed tunc per infirmum intelli-
gimus peccatorem Nam sicut
infirmus figuram habet luteam
atque tristem pallidi et eni-
naliter sic infirmi Sic innuitur
per omnia ipse peccator figuram ipse
tenet luti et tristitie sempiterne
Sed tunc quis per medicum corpora-
lem spiritualiter medicum intelli-
gimus confessor Nam sic medicum
astra celi constellationes et
fata considerare oportet iuxta
id quod ait Ysidorus ethimolo-
giarum xvii° Medicus ~~[illegible]~~ non
cuius consideratione constellationum celi
presto non est Sic per eundem
modum medicum spiritualem id est con-
fessorem ipsa celestia numina
considerare implorareque oportet
Sic igitur patet quod per infirmum peccator
describitur Et quod per medicum
spiritualem corporalem spiritualis
medicus designatur Et tunc ap-
plicetur sic Valde itaque necesse
est ut confessor peccatori illa horren-
da atque tremenda spectacula
ante oculis oculos ostendat ingerat
et demonstret Et ut infirmus
scilicet peccator omnia per ordinem confessori
explicet et enarret ut supra.
Notandum quod quedam animalia
renovant abstersione cutis
ut serpens quedam abiectione
caude ut lacerta quedam
abiciendo cornua ut cervus
quedam contundendo rostra ut
aquila Per que datur intelligi

qui quidam reguiant et renoua
tur per abstersionem tutius igno
rancie. quidam per abiectionem
tande pungentis auaricie quidam
per deposicionem superbie. quidam
autem per gensionem oris in confessione.

Comentator super de memoria

et reminiscen. Sunt quidam qui
in sompnis loquntur et am
bulant. quorum ambulacio et lo
cutio periculosa est vergit namque
ad infamiam. Per quod datur intelli
gi quod quidam seguiter et tepide
in progressu virtutum ambulant et
quasi sompnolenti sua scelera
confitentur quorum actio seu confessio
periculosa fore ostenditur vergit enim
ad infamiam et ingratiam sempiternam.

Aristotiles in libro problematum

Cumque aliquis stat in littore
sonitum maris audit que non pre
parat dum esset in mari. Sed tunc
per littus confessio figuratur. Nam
sicut in littore apparent fontes
et aque dulces que in mari
sunt salse et mare valde. Sic
per omnem modum in confessione fon
tes spirituales gratie senciuntur ut
dulces ac delectabiles que in sta
tu hominis defluentis sunt etiam
amarissime peccati aut estima
tur. Sed tunc consequenter per mare
ipsum peccatum intelligitur. Nam sicut
mare flante auente albescit
flante aut attendete flauescit
et nigrescit. Cuius causam tange
videtur plenius in problemis in hunc
modum. Orientalis namque ventus
nimie turbat ipsam aquam
occidentalis aut commouet et
conturbat. Nigredo autem aque et
forti causatur conturbatione et conspissa
tione. Mare igitur flante oriente re
Sic per omnem modum peccatum albescit
et dulcescit flante origente
sanitatis iuuentutis prosperitatis.
Sed nigrescit amarissime quorum
pungit adueniente occidente
mortis senii et doloris. Sic igitur
per quod per litus confessio describitur.
Et per mare peccatum figuratur. Et ne
applicet se. Dum igitur homo in sta
tu prime et confessionis fuit inge
scimus mitte dei ammoniciones
nos percepit qui dum in peccato esse
nimie sentiebat. Pete ut supra.

Ysidorus in hystoriis naturalibus

Aues retro se non respiciunt in
volatu. Sic tunc per aues intelligu
ntur homines. Nam sicut aues in vo
latu pedes elongatos a terra ad
se contrahunt ut ait Solinus li
bero nisi fortassis pedes extendat
dum terre se applicat. Sic per locum
a simili et ipsi homines in volatu
suo versus celestem patriam pedes
idest affectiones mentis sue elongare
debent a terra mundane cupiditatis
et affluencie proprietate tunc pedes
suos terrenos poterunt inclinare.
Sed tunc quare per volatum anime
confessio figuratur. Nam sicut volatum
in auibus causat totaliter ipse aer
ut id quod ait plenius in xvi o
animalium libro. Aer enim aues stimu
lat ad volandum. Acre etenim nec
ipse aues sunt. Sic revera per omnia
volatum confessionis nostre causare
in nobis debet aer suauissimus
dilectionis diuine. Sic igitur patet
quod per aues homines designantur. Et

q̄ p̄ volatū animi ɔfessio sig̃at
Et tūc applicat̃ sic hoīes itaq̧
in ɔfessionis sue actu seu valē
tū neq̄ paciens debet actus suius
ut p̄ uane ɔsideratiōis aut in
tentionis retro se iacē sz recta
calle ac tramite ad celestia p
cōfessionis beneficia more animi
evolare Recte p omnem modū sꝫ
Ypocras in Epidimiis ͡ Jn
firmus quando sit itāto p9 crisim
manet in languore · necesse ē
ut ɔtinuus infirmet aut diutius
egrotet aut subito moriā Cuius
causa ē q̄ anima et pn̄ma infirmitē
nā debilitata ē valde Superueni
te aut secundario ipo morbo
vix ipa nā effugē potit ipam
mortem Sed tūc p crisim ipa
sat ɔfessio signatur Nam sicut
crisis s̄cd̄m phm in lib̄o de nā
corporum maxime fit fieri circa
septimanū numerū septē nāq̧
dierum ipa conuertit ē Eo q̄ infra
septem dies ut frequenter mouet
uel ɔualet ipe languens Sic per
omnem modū ipa ɔfessio sat per
quam peccator recitat a morte eter
na saluus habz esse circa numerū
misterium septenarie Sed tūc quia
p languorē corpalem languor
spūalis intelligit̃ scilicet peccatum Nam
sicut languor corporis occultatus
interimit manifestatus aut me
dicinam recipit Jux id q̄ ait Isido
rus lib̄o vo cap̄o languor itaq̧
qui medico incognitus fuit et
ignotus quomodo curaret / sz par
tibus morbis medicina facilis
esse solet Sic reuerā p omnem
modū languor spūalis s. peccatū
si in ɔfessione occultatur fuit lo

nūcium et ɔualet p̄uenit et accidit
sz si ɔfessor in ɔfessione patue
rit mox medicina celestis ad
erit et peccator in corpe et in
anima saluus erit Sic ergo patz
q̄ p Crisim ɔfessio describit̃ Et
q̄ p languorē corpalem spūa
lis morbus signatur Et tūc
applicat̃ sic Peccator igit̃ si post
ɔfessionem quā fecit recidiuauit
et iteratō recadeunt in peccatum
necesse est ut aut ɔtinuo infir
met̃ aut diutius egrotet aut
ɔualet̃ moriat̃ Et cetera sup
Alfrabicius in theorica pla
netarum Ignis sublimiatis se
expurgat p effusionem quarum
dam galaxia et comete Circa
q̄d notandū q̄ opinio phi q̄ ga
laxia sit ɔiunctio quarūdam stel
larum minime apparentium que
quidē stelle obscuro mō appent
super climata quinq̧ mūdi Co
mete autem aut aliter exprimatū ē
apparet cum galaxia uel aliud
fore quam ɔgregationem parcium
ignis in ignea regione sub con
cauo orbis lune De cometa
aut ait Damascenus q̄ sit
stella immediate a deo p̄ducta
ad designandū mortē Regum
principum vel pestilenciam ac gūa
lem famemq̧ stragem et necess
tates eugeneus aut ipam esse ɔgre
gationem parcium ignis sub ɔcauo
orbis lune Sed tūc p igne
intellig̃ ipe deus Nam sicut ignis
locus ɔualis et sua regio d̄z
esse celum testante platone
qui ait q̄ ignis pegrinus ē
insimus Sz deus in supmis
Sic p omnia spūalis et ɔualis

mansio ignis celestis est ignem celu
nus id apsli Non theme ꝗ mandere
Sed tunc ꝯspicitur ꝑ effusionem
ignis ꝯfessio designat Na sicut
effusio ignis celestis vnifi
cat gn̄at et fecundat sicut quod
ait Comentator in 7 de gna
tione et corruptione Vita inquid
omnis calida est calore igneo et
celesti [illegible] et [illegible] gn̄at et fecu
litas [illegible] et [illegible] at ꝑ omnem
modum ipsa sic ꝯfessio vnnificat
quantum ad vitam anime et beatitu
dinis sempiterne / gn̄at quantum
ad augmentum gr̄e fecundat quantum
ad actum operacionis virtuose Sic
igitur patet quod ꝑ ignem hoc desti
bitur Et quod ꝑ effusionem suam ex
se ꝯfessio designatur Et tunc
applicatur sic / hoc itaque more ignis
celestis se expurget ꝑ ꝯfessionem
suorum scelerum et ꝯcupiscencie
per effusionem galaxie patet et
Comete / recedere sup Miles /
in primo politice Colluctanti
bus necessaria foret eloquencia quod
se mutuo incitamine in lucta
inducere ꝑtere Sed tunc ꝑ elo
quenciam ꝯfessio designatur Na
sicut eloquencia necessaria est illis
qui debent principari vt ait
philosophus in de Regimine principum
lib 2° Sic ꝑ omnem modum
ꝯfessio illis necessaria est qui vo
lunt principes in eterna patria
ordinari Sic igitur patet quod per elo
quencia ꝯfessio designatur Et
tunc applicatur sic Colluctantibus
itaque in exilio huius mundi cum
nobis et demonibus maleficiis necessaria
est summe foret ꝯfessionis elo
quencia Recitat sup Aristoteles /
in problematibus periculosum et

mortiferum est si quis subito ex
quo incaluit iterum infrigidetur
periculosius namque corpora calefacta
infrigidantur quam corpora infrigida
ta calefiunt Pori enim calefactorum cor
porum apte sunt et ideo frigoris sunt fa
cile susceptiui In corde aut in
frigidato hoc scilicet esse demonstrat
per que datur intelligi quod periculo
sum est et mortis ꝑ ceteris illa
tiuum aliquis postquam in con
fessione celitus incaluit et
iterum peccato frigescat Nouit
quod naute attendentes ad littus
et plorant profundum maris Circa
litus enim maius periculum est Sed
tunc ꝑ littus ipsa mors corporis
designatur Nam sicut litora ma
rina a remotis attendentibus nautis
nigra esse videntur vt recitat
plinius in primo ꝯcellorum / naturalium
lib. litora nigra maris et castra
in altitudinibus sita nigra videntur
a remotis Sic mimus ꝑ omnem modum
ipsa mors ꝑcul attendentibus hoc
est statim videlicet imminente nigra
atque terribilis videri debet Sed tunc
quando ꝑ mare peccatum describitur Na
sicut spuma maris in die al
bescit in nocte vero rubescit vt re
citat Comentator in primo methe
orum etiam tamen assignabit infra hic
ꝑ omnem modum spuma peccati com
placet dulcescit et albescit in die
vite presentis / sed cruciat et rube
scit in nocte status vite perpetue
Sic igitur patet quod ꝑ litus nigrum mors
describitur Et quod ꝑ mare peccatum de
signatur Et tunc applicatur sic ho
mines itaque appropinquantes et atte
dentes ad mortem ꝑ ꝯfessionem
et contritionem sui valida et ꝑfecta

debet suorum explorare inanitatem
et profunditatem peccatorum, ut supra.

Anthonius orator super VI Im-
politice. Dormientes excitari
debent submissis et dulcibus
vocibus non tactibus vel tractibus.
Cuius causa stat in hoc quod ordo su-
bito privatus cum levitate fa-
cienda est. Sed tunc per dormientes
intelligimus peccatores. Nam sicut
dormientes semimortui vel se-
minetes dicuntur testante scilicet
philosopho qui ait dormienti esse medium
inter mortem et vitam. Sic minime
pro omnia ipsi peccatores homines tam
velocissime semimortui dici
possunt licet enim vivant corpo-
re mortui tamen sunt ipsa mente. Sic
igitur patet quod per dormientes intelli-
gimus peccatores. Et tunc applicetur
sic. Ipsi igitur peccatores homines a con-
fessore suo submissis dulcibus-
que vocibus et lenibus excitari debent
non tactibus vel tractibus violen-
ter ne in desperationem lapsi penitus
moriantur, ut supra. **Plinius 30 spe-**
culorum naturalium prima parte. Dum
medici estate in tempore minus
in aquam frigidam precipiunt et per-
suadent, frigus namque cor medi-
cum ex tunc siccum est intus effi-
cit et calorem. Sed tunc per estivum
tempus vita prima seu sanitas desi-
gnatur. Nam sicut in estate infir-
mati de facili curari possunt, Si
autem aliqui in hieme infirmati
fuerint difficiliter poterunt re-
firmari ut ait Avicenna libro
medicine 5o. Cuius ratio talis reddi-
tur in hunc modum. Constat enim
quod in estivo tempore homines in cor-
poribus sunt distracti et ideo de fa-
cili coadunari et induci poterunt
medicina. Hoc autem secus est in
hieme. In hieme enim homi-
nes uniti sunt valde et compacti
et propter hoc difficiliter solubiles.
Quod enim compactum et coadunatum
est difficiliter solvitur ut dicit
philosophus in 4o methaurorum. Medicina
igitur in talibus locum non habet. Propterea
accidit corpora languida diffi-
cilius sanari in hieme quam in
estate. Sic igitur sufficienter pro-
batum et ostensum est quod in principio
presuppositum est videlicet quod infirmati
in estate de facili curari possunt
sed infirmati in hieme diffi-
culter. Avicenna. Galienus precipit
ut medicus super infirmatos
in hieme sanando se nullatenus
intromittat. Sic tenta pro omnia
ipsi peccatores facilime quando spiraverint
possunt sanari dum sunt adhuc in
statu valentis vite et iuventu-
tis. Quin si infirmati fuerint in
tempore senii in hieme mortis et
senectutis. Sic igitur patet quod per esta-
tis tempus prima vita describitur
sanitas aut iuventus. Et tunc
applicetur sic. Medici itaque celestes
sunt a exhortatione precipiunt et per-
suadent immersionem in aquas con-
fessionis et penitentie in tempore sani-
tatis prosperitatis felicitatis
et iuventutis huius vite, ut supra.

Albertus super 3m methaurorum.
Cum modicum de aqua spergitur
in ignem continuo ipse ignis for-
tius exardescit. Sed tunc per
ignem concupiscentia designatur. Nam
sicut ignis ignius contraria regno
est ignem tenui, ut supra pro dicta

platonis declaratur Sic et ips[e]
locus qui debet confessori et prime
est ipsa mansio celestis patrie Sic
igitur patet quod per ignem ipsa confessio
designatur Et tunc applicatur sic
Sicut ipsa confessio cum aqua lacrimarum
aspergitur succensus in singulis sacra-
mentis et fructibus inflamatur

Aristoteles libro suo mineralium

Cum lapides igniti et succensi
si fuerint si de intus aquis
immergantur continuo scinduntur
fetidi efficiuntur et velut nigra-
nantur Sed tunc per ignitionem et
succensionem confessio designatur hanc
sicut ignitio corpus alleviat
unum quodque testante Commentatore
in de celo orbis cum mobili-
tate et levitate corporum omnium
ab elemento asserit ignis eterna
nere Ut ptholomeus philosophus ait
id est in quo corpora quedam va-
lent ignea alleviantur recepta
sunt Sic per omnem modum ipsa
confessio more succensionis va-
lide et ignitionis cor alleviat
at homines peccatorum Sed tunc
quando per aquam peccatum intelligitur
Nam sicut aqua est principalis
atque causa omnis corruptionis
et putrefactionis in rebus genera-
bilibus et corruptibilibus ut ait
Avicenna in quinto de generatione
et corruptione Sic et ipsum peccatum
est causa effectiva omnis corrup-
tionis et putrefactionis sem-
piterne Sic igitur patet quod per igni-
tionem corporum confessio intelligitur
peccatorum hominum Et quod per aquam
peccatum convenientissime figuratur
Et tunc applicatur sic homines
itaque confessi seu in confessione
igniti feliciter et succensi
deinde peccata immunditie fuerint et
recidivaverint continuo scindun-
tur ab eterna felicitate fetidi
efficiuntur in eterna penalitate
Sed et quicquid fuit ante in omni
salutifera actione Recte ut supra

Augustinus de civitate dei libro

libro xx° Sunt fontes in acha-
ia qui nocte ardent et die
fugent Sed tunc per fontes aque
le immundi celestis gratie convenit
designari Nam sicut lignum
extinctum in predictis fontibus
accenditur lignum autem accensum
extinguitur ut ait Augustinus ubi supra
Sic per lignum a se cor humanum
in amore mundano illicite
extincto fonte celestis gratie
inflamatur Cor autem amore
contemptibili quod illicite infla-
ma[tur] et naturaliter suffocatur Sed
tunc per noctem confessio designatur
Tunc quod noctis in tempore sereno ca-
dit ros Unde id philosophus in 7 me-
theororum dicentis Et in die sere-
no cadit ros incontinuo ros
incipitur nebula cum autem nocte
distillant ros ipse dicit aut
pruina Sic revera per omnem
modum salutis confessionis in tempore ros
descendit celestis gratie et sanctitatis
eterne Tunc quod sicut in nocte
exeunt animalia ad pascua de
cavernis sic in confessione
corda humana exeunt mistice
ad sumenda vite pascua sem-

pitterne Sed tunc quum et vltra
p diem mundana et vanam
intelligimus leticiam huius mundi
Nam sicut in die sanguis
recedit a corde et in membra
diffundit et in venas Testa
te Galieno Serretor suorum
libro 1° Sanguis inquid in
nocte custos vite et letitas
mea corporis In die vero penitus
euagatur Sic pariter tempore in
corporate et vane letitie huius mundi
ipsa media mortis sanguis
et vindicte recedit a mente
penitus et a corde Sic igitur
patet quod per fontes celestis gracie
Et quod nocte confessio salutifera
et quod per diem mundana sed falsa
leticia designatur Et tunc appli
cetur sic fontes itaque celestis
gracie ardent et lucent in nocte
confessionis et penitentie Sed fugiunt
in die alacritatis leticie quidem
mundane Itaque per omnia quedam
modo ipsi fontes arthaice re

Albertus in tractatu

de impressionibus aeris Dum
vapor inclusus in terra veheme
ter accendit ~~[illegible]~~ terre motus
primus generatur Sed tunc per
vaporem intencionem bonam vel affectione
in parte Dum vapor ad terram
ascendit morbifera erit illo
anno corpora et sic ergo Dum
vapor ascendit tunc simul terre
in nubes nubibus autem resol
lutis pluuia fit facta autem
pluuia sanitas et fecunditas
multa erit Sic et dum intencio
vel affectio hominis inclinat

ad terrena mortifera autem tunc
erunt corporis et anime Sed dum
intencio atque affectio sursum
feruntur ad celestia mox sani
tas consequitur et fecunditas
sempiterna Sed tunc consequenter
per terre motum confessio figuratur
Nam sicut in terre motu tra
monetur aperitur et fontes
proueniunt Testatur philosopho qui
ait Et ipso terre motu fieri se
pe fontes Sic etiam pro eo modo
modo in ipsa confessione tramor
dis in monet ad bene spandum
aperitur ad laudandum fontes
celestes perueniunt ad bonum
eternalis consolacionem Sic igitur
patet quod per vaporem mea intencio
vel affectio designatur Et quod per
terre motum confessio figuratur
Et tunc applicetur sic Cum igitur
intencio mea vel affectio in
dilectionem dei vehementer valde
quidem accensa fuerit Mox terre motus
cordis id est perfecte motus contricio
et confessio comitatur Itaque terra sup

Ypocras in pronosticis

Cuiuscumque infirmi morti vicinus
fuerit rubent oculi et nigra
fit lingua Per istam etenim
mortem in infirmo demonstratur im
minere Per ista autem datur
intelligi quod dum quis morte
sibi viderit imminere Mox
eius rubere debet oculi ex va
lido fletu et lacrimarum effusione
Et lingua eius nigrescere in
sui accusacione sincerissima
et confessione Commentator
in 2° methaphisice Dum unusquisque

aque immisse fuerint si tene-
ruribus calidis imponantur ad
tempus reviviscunt. Sed tunc per
muscas cholerici designantur. Nam
sicut musce sunt cibus aranee
tamque et pelliculis. Sic peccatores
vecordes ipse sic mundus cibus
erunt aranee tamen et volucris
infernalis. Sed tunc conspiciunt
per tineas confessio figuratur. Tum
quia sicut candela cineribus
intincta facilius inflammatur
ut ait Commentator ubi supra.
Sic cor humanum confessioni intinctum
continuo disponitur ut divino amo-
re facilius accendatur. Tum
quia sicut tinea conservat ignem,
sic et confessio amorem nutrit
et conservat celestem. Tum quia
tinee valde susceptive sunt ipsius
aque eo quod porose sunt, sic per
omnem modum sacra confessio su-
sceptiva est gratie celestis gratie.
Sic igitur patet quod per muscas de-
signantur cholerici et quod per tineas
confessio figuratur. Et tunc appli-
cetur sic. Cholerici igitur in aquis
delicias specialiter mortui et
submersi cum in confessione intin-
cti fuerint protinus reviviscunt.

Philosophus in problematibus. Voces
in nocte melius audiuntur quam
in die. Cuius causam duplicem modo
assignans ait cum Democrito:
hoc accidit ob hoc quia nox
vacua est a lumine et calore,
evacuata autem nocte conturbata
sonus est et sonitus longius
audiuntur. Cuius signum est quia
vas vacuum et aeneum sonat
quam si aliquo esset corpore
adimpletum. Aliter autem visio est
dicendum Plato in Thimeo. Nox
namque quieta et tranquilla est.
In tranquillitate autem et quiete acies
sentitur velocius ipse sonus.
Illud tamen et magis auten-
ticum assignat philosophus quo supra.
Ait enim quod virtute visiva quiescente
nocturno tempore ad interiora gratias an-
tecedit quasi et sic ipsa iam virtus
auditiva confortata est. Quamobrem
magis audimus in nocte et in
tenebris quam in luce velut in die.
Sed tunc per noctem confessio designatur.
Nam sicut nox est quieta humi-
da et frigida, sic ipsa confessio
est quieta quantum ad vite serenita-
tem, humida quantum ad gratie infu-
sionem, frigida quantum ad [illegible]
contemplationem. Sic igitur patet quod per noctem
confessio figuratur. Et tunc applicetur
sic. Voces igitur orationis humane
in confessione vel confessionis intime
melius audiuntur in auribus au-
ditus maiestatis divine etc.

Theophilus in Bremario
diversarum artium. In domibus novis
et tabulatis aeremis resonat
ipsa vox. Cuius causa assignata est supra.
Per quod datur intelligi quod in cor-
dibus per confessionem [illegible] stelle reno-
vatis et virtutibus tabulatis pariter
et ornatis amenius et delectabi-
lius vocis resonat dei laudis.

Ypocras in prognosticis. Fluxus
sanguinis est narium signum est
perfecte crisis in infirmitate et
et languore. Cui concordat philosophus
in libro [illegible] qui dicitur

q liquata et desflueret ita que ita caput et sanguinea humiditate ipso in vita mediolumus conseruatur Sed tunc per fluxum sanguinis extra naturam confessio significatur Nam sicut fluxus sanguinis et natura refugit et impeditur per infrigidationem ipsius frontis Sic omnino per omnia ipsa sancta confessio restringitur et impeditur per infrigidationem anime in calore caritatis diuine Sed tunc consequitur per languorem corporalem corporis languorem spiritualem intelligimus ipsius mentis Nam sicut languor corporis palloris sectorum mortis generat corporis tuam ut ait Constantinus in textu de ypocondriaca passione sic et ipse languor anime colore et pallore generat mortis eterne Sic igitur patet quod per effluxum sanguinis extra naturam confessio describitur Et quod per languorem corporis languor spiritualis ipsius anime designatur Et tunc applicetur sic Confessio itaque facta integre et complete medetur et c tocius salutis eterne et crisis ab omni spirituali corporis atque languore Et ceteri ut supra

Aristotiles in libro de naturalibus

Citius et vehementius pluit super noua tecta quam super vetera Per que datur intelligi quod pluuia celestis gratie animus ettanguine penetrat corda per confessionem renouata sicut scelere et peccato vetustata

Aristoteles in problematibus In timore et in morte et pallescit corpus et lingua penitus obtenebratur Cuius causa est Nam propter timorem suus mortis totus sanguis confluit versus cor membris interioribus derelictis Sanguinis etiam petens fundum cordis secum portat totam humiditatem salivalem perteret naturalem Et ideo tunc corpus expallescit et lingua penitus exsiccatur Per que datur intelligi quod cum simus in tanto timore et mortis periculo constituti nec nostra detecto quantum ad medium debet penitus expallescere et lingua nostra pre nimio sui motu in confessione et in accusatione sui ipsius debet penitus remanere

Egidius in comento

Confabulacio ymaginationum et phantasia de euentibus et sanguinem nolentibus rebus terrestrium valida generat et sompnia efficit turbulenta Sed tunc per confabulacionem fantasiarum et ymaginatione de rebus terrestribus confessio designatur Nam sicut humidi tollendo fantasia et ymaginatio timore serio quod insistit destruit pectus in eo pollutione quam ait Eustollo quoniam et ymaginatio super terrestribus euentibus secundum nobis magnum incadit atque timor Sic incomponendo modo confessio serio magno insisteri debet pariter et timore Sic igitur patet quod per confabulacionem et ymaginationem siue fantasiarum super rebus terrestribus confessio designatur Et tunc applicetur sic Confessio itaque terrestria valida et visio nec turbulentas nobis infert de ut Jehenna vero timeat Et peccatum nullatenus committatur

respiciendo ad peccata mea te pius

Plinius in speculo naturali

Cum attendimus ad nostra tempora cessant venti Sic per omnem modum cum confugimus ad confessores mox cessant venti omnis timoris et periculi. **Theophrastus** in cometorum libro Quanto corpora fuerint puriora tanto minus aliquid quod sibi contrarium est in se sustinere possunt ut patet de oculo. Per que datur intelligi quod quanto melior fuerit ipse quid tanto magis id quod sue saluti contrarium est per confessionem debet et per penitentiam expurgare.

Theophilus in diversis (?)

Omnium artium perfecta vini (?) cinis (?) lotio consistit in amaritudine in cinerositate in salsedine et calore. Amara namque et cineres que et salsedine ... et ipse calor vinearum (?) rerum lavat optime et expurgat. Per que datur intelligi quod perfecta correctissima atque lotio ipsius mentis consistit in amaritudine contritionis in cinere humilitatis confessionis in salsedine satisfactionis in calore dei et proximi dilectionis. **Egidius** in dubitabilibus super 2m de celo et mundo. Ignis verus et perfectus sine strepitu et sine flamma esset invisibilis undique esse potest. Per que datur intelligi quod ignis divini amoris menti mellatenus (?) potest advenire sine strepitu sive confessionis et sine flamma intime devotionis. **Avicenna**

libro suo de diluviis Omne ita quod valet contra tempestates maris presertim aeris et contra tonitrua atque ictus fulminis atque subitaneos casus ipsarum nubium et contra diluvium ut sunt in terris concitentur clamores atque strepitus ac fragores. Cuius causa est quia faciunt commotionem aeris in sursum per ictus impressionibus abducentes. Constat namque ut ait Plinius in tumultuantibus aeris totum impetum aere desuper deorsum venientes trans... impetum abruant et prohibent et restringunt. Cuius signum est quod in ecclesia dei diu didicimus (?) ... iste modus ut campane contra tempestates fortiter pulsentur.

Plinius in 2o metheororum (?) Occidente et aquilone flantibus nubes nigras in aquae accelerat (?) in volatu. Cuius ratio stat in hoc ut ait Comentator quia nubes que ab occidente et a septentrione veniunt leves sunt. Nam soli vapores parum in se continentes de aqua. Sed et venti iam prefati in portu sunt nubes quas pellunt violenter. Sed nunc per occidentem intelligimus ipsam mortem. Nam sicut sub plaga occidentali (?) ~~talem~~ viget ipsum occeanum mare quod nulla humana virtute potest pertransiri. Ut dicitur in speculo naturali. Sic per omnem modum sub mortem et subadventu mortis viget ipsum mare omnis tribulationis miserie et timoris. Sed tunc quando per aquilonem adversitas fugatur. Nam sicut in aquilone videntur nubes (?) luce ipse stelle ut ait Ptholomeus Almagesti 2o.

Cumque cometa aspicitur ibidem dicens in aquilone inquit nebula a maior et spectra e. Et hic propter quantitatem densitatem atque frigiditatem inhabitabilem regionem in nebula aut stelle obscurate sunt. Denique in aquilone stelle non apparent luce. Sic e contra per omnia in adustitate temporis quia iuxta torridus stelle, id est sibi non videntur pro fumo et proximo non luce. Sed tunc per volatum confessio figuratur. Nam sic volatus simul et levitate consistit et elongacione a terra. Sic et eius mentacione cum elevacione et volatu celo provenit quia aut illa res levis est aut quia a terra vehementer elevata est. Quia namque corpora velud elongata a terra cadit non potest volare namque in aere et sic propter levitatem consistit et elongacionem a terrena regione. Sic per omnem modum confessio omnis debita et perfecta consistit et ipsa necessaria salutifera levitate et a terrenis elongacione. Sic igitur patet quod per occidentem mors, quod per aquilonem adustitas, et quod per volatum confessio figuratur. Et tunc applicetur sic: Constantibus itaque importunitatibus ad necessitatis atque mortis oppr in bet, id est homo accelerare debet in volatu sacre confessionis. Hoc per omnem modum ut in primo tactum est.

Gulielmus libro Secretorum

Unde candido pectoris fugescunt et picturam non sentiunt languidius moritur immutati. Per ista enim signa in infirmo cognoscit utrum moriatur aut vivat. Ideo qui in moriturus homo nis prius moriantur pectoris labales sine ipsi pectoris antequam moriatur ipse homo. Mortuus itaque pectoribus ad et picturam non sencientibus sed penitus frigescentibus constat quod moritur ipse homo. Sed tunc per languidum intelligitur contricio pectore. Nam sicut fe per languidum claudere sunt fenestre quousque excitet a languore, ut ait Constantinus dicens. Sic cumque cera redit in quo modo scilicet lux eius nostra languidum vel e. Ideo contingit ex eo quia virtutes interiores que intus debent digerere ipsum morbum ad exteriora evocant. Evocatis namque primum a languoris vehementer superatum commotive claudentur sunt fenestre super languidum ne lumen sibi vitetur contemptus. Sic per omnem modum claudentur sunt super pectore fenestre splendoris luce et medium quousque excitet ab enormitate sua scelerum et peccati. Sic igitur patet quod per languidum intelligitur contricio pectore. Et tunc applicetur sic: Candido itaque in pectore homine pectoris id est affectionibus frigescunt et pictura in contritionem sine actu confessionem non sentiunt ipse procul dubio moritur. Retrahat super.

Theophrastus libro Cometorum

Oculus ... ignescit ... ex valida percussione circa aliquem in oculo pugno vel plaga ledetur. Maior ex oculo leso seu percusso ignis exire videtur. Hoc ex

timore Dei ut ait philosophus in libro Metheororum. Quando aqua cum mortario percutiuntur contra se mutuo lineae igneae de eius oculis scintille emanare videntur. Tales et forti inter dentes alicuius lapides comminuuntur vel contricione sicut patet in cibis arenosis. Cum enim aliqua arenula dentibus occurrerit et dentes se subito complicaverint mox quedam scintilla ignee oculis adesse apparebit. Et tunc applicetur sic. Oculus itaque mentis nostre in caritate dei simpliciter accendit et ignescit fervore et alicuius contritionis percussione. Et hoc ex dei atque vehementi timore et horrore. Talis ex dentium in confessione validissima collisione. Peccata ponemus modo quemadmodum in principio tactum est.

Sedulius in 9o Carmine

Quanto aliqua corpora frigidiora fuerint tanto calidiora si incaluerint sicut patet in silice et in ferro. Silex namque igne calidior redditur cum inflammatus fuerit et ignitus. Silex est de ferro. Et hoc est contra desperantes. Et tunc sic. Nemo itaque desperet quia quanto quis peccato infrigidatus fuerit si in confessione incaluerit omni igni corporali in amore dei fortius estuabit.

Aristoteles

in 2o Metheororum. Cum terra corpora quos in se habet exalaverit et evaporaverit quod vapores continuo venti insurgunt. Sic et nubes et pluvia conveniunt ventorum eternique et nubium atque pluvie inundacio et vaporibus generantur et hec per digestionem et distillacionem et resolucionem ac extractionem vaporum ut supra patuit. Sed tunc per terram intelligitur cor humanum. Nam si terra utique tota caderet nisi virtute stellarum et ipsius firmamenti in medio sustentaretur ut quidam integri asserunt et doctores. Sic peccatorum a simili cor humanum in mortem utique caderet et peccatum nisi sustentaretur continue per manum omnipotentie dei et tenaculum sustentaculum quod divinum. Sed tunc quis per vapores ipsa scelera figurantur. Nam sicut vapores omnem intemperiem et tempestatem faciunt in aerea regione ut supra tactum est. Sic et ipsa scelera hominis et peccata omnem turbulenciam et disturbium faciunt in celestium regione. Est igitur patet quod per terram hic simpliciter cor hominis figuratur. Et quod per vapores peccata designantur. Et tunc applicetur sic. Cum quis ergo ista ea que in se habet per confessionem exalaverit citius quod peccata morienti insurgunt perpetue refrigeracionis nubes divine obumbracionis et pluvie eterne consolacionis. Quemadmodum supra.

Albertus de impressionibus

aeris. In fine ligni semicombusti quedam videtur extillare aqua tumorum et ulcerum sanitiva. Sed tunc per lignum iam fere combustum totaliter et consumptum intelligitur peccatorem. Nam sicut lignum exustum fumo caret ad cineres quoque vergit et ad carbones declinat. Sic per omnem modum ipse peccator fumo caret omnis de

nocumis ad amicos urget mortis
ac prius resolucionis et adeo
bones urget et declinat circa
peccatum et horrorem. Sic igitur patet
quod per lignum crustum intelligi debet
peccatorem. Et tunc appli
cetur sic. Homo itaque saltem ad ul
timum sue exterminacionis et ad
finem sue punicionis aquam emittat pure
et confessionis ut supra dictum est.

Philosophus in problematibus. Cum
aliquis velociter currit aer
etiam quiescens quietus sit videtur
sibi ventus fieri. Cuius causa tangitur
infra. Sed tunc per velocem cursum
confessio figuratur. Nam sicut in
veloci cursu suspiria magna
requiruntur et sudor validus
emittitur. Sic per omnem modum
in ipsa sacra confessione suspiria
necessaria exiguntur et sudor la
crimarum validus infertur. Et
tunc qui per aerem ipse potestates
aeree figurantur. Nam sicut ae
rea igne sunt plena nec aliqua
virtute igne carere poterunt ignis
enim peccatum ipsa sunt ut ait Co
mentator super 2m de generacione
et corrupcione. Sic maligni per
omnem modum ipse aeree potestates
igne iehennis sunt plene nec
umquam ab igne penalitatis
peccati poterunt separari. Ignis na
que peccatum ipse sunt. Sic igitur
patet quod per velocem cursum confessio de
scribitur. Et quod per aerem potestas
aerea designetur. Et tunc applicetur.
Confiteri igitur homo totam po
testatem aeream in ventum adu
[illegible]statis et repugnacionis [illegible]
[illegible] per maiorem dicunt admodum

Theophilus in breviario
Similiter autem [illegible] est a
deo igne metallum quod lami

natum et subtiliatum natat super
aquas sed in aere minime. Per
que datur intelligi quod nullus est
adeo malus et peccator qui la
minatus et subtiliatus confessione
et contricione et penitentia feratur
super aquas et non mergatur inter
tarinna et supplicia sempiterna.

Philosophus in 3o metheororum. Vapor
resolutus ex maiori resolvitur in
rorem in aerem vel in marcho
tradit nix sed ros et pluvia.
Sed tunc per vaporem confessio
designetur. Nam sicut vapor
omnis est humidus et calidus
ut ait Comentator ubi supra
Vapor namque ascendere non posset
nisi mediante humiditate et ca
lore. Calor namque poros terre
aperit humor autem resolvit.
Sic per omnem modum ipsa vera et
perfecta confessio semper est humida
humore celestis gracie et callida
calore caritatis divine. Sed te
consequenter per nivem ira dei descri
bitur seu vindicta. Nam sicut
nix triplicater resolvitur et liquatur
videlicet a calore a vento
et ab aqua ut recitat Albertus
Magnus de impressionibus aeris.
Sic vindicta atque ira dei tripli
citer extinguitur et penitus
annullatur videlicet a calore dei di
leccionis a vento tribulacionis
et afflictionis et ab aqua la
crimabilis contricionis. Sic
igitur patet quod per vaporem confessio
describitur. Et quod per nivem ira dei
seu vindicta figuratur. Et tunc
applicetur sic. Confessio itaque re
soluta et facta ex maiori humi
tudinis ipsam iram dei peccatoris
et vindictam resolvit et lique
fecit impietatem et clemenciam

Unde sunt contritos et confessos vera dei non cadit si totis celestique plurima dulcedinis divine et plurima refrigeracionis et consolacionis eterne vere ut supra etc.

Plinius in libro problematum

Crines crispi cum crenati fuerint molliores sunt quam si essent rasi Sed tales per crines peccata significantur Nam sicut ad nullum valent usum nisi ut et eis fiant ligamina atque corde Sic peccata ad nichil aliud ordinantur nisi ut et ipsis laquei fiant et ligamina quibus anime mancipentur intra supplicia sempiterna Et sicut ipsos crines naturaliter omnis homo in cibo abhominatur et in potu Sic et ipsa peccata naturaliter omnis homo vereri et abhominari debet in spirituali sanguinis et corporis cristi esu Sed tales [illegible] per crispacionem confessio designatur Nam sic crispacio ipsa dicitur esse eorum que radicitus eradicantur et evelluntur ut testatur ysidorus in xvii° ethimologiarum libro Sic et ipsa confessio nichil aliud dicitur ipsorum scelerum radicitus extirpacio Et sic crispacio [illegible] ipsarum manuum fit cum sine manibus fieret crispacio non esset Sic et ipsa vera et perfecta confessio eorum non perficitur absque manu [illegible] elemosinarum et bonorum operum Sic igitur patet quod per crines peccata intelligimus Et quod per crispacionem confessionem signamus Et tunc applicetur sic Peccata ita est per confessionem eradicata penitus et evulsa cum per [illegible] tum crenata in corde hominis fuerint molliora et delectabiliora deo toto semper erunt

Solinus libro xx [illegible] leo montes

transiliens mox cauda sua delet vestigia sui itineris ut nunc nec venatoribus pateat sua via Sed tunc per caudam confessio designatur Nam sicut per caudam unumquodque animal a muscis maligne cogitacionis et a vermibus atque incomodis se defendit Sic per ipsam confessionem sacram unusquisque homo a muscis maligne cogitacionis a vermibus diabolice legionis et incomodis doloris eterni se defendit Et sic per caudam unumquodque animal applaudit et congratulatur aliqualiter suo creatori Sic et per confessionem unusquisque homo complacet applaudet suo altissimo creatori Et sic cauda continet principium atque causam omnis velocitatis eius in quolibet animali ut idem dicit plinius in x° animalium libro Cauda cuiuslibet animalis velocitatis causa est quia si cauda privata esset et debilitati Sed et ipse aves cum caudas suas habent debitas velocius volant quam si carerent eisdem Sic pro certo ipsa confessio est principium et causa effectiva omnis celeracionis sive celeritatis eius ad patriam celestis curie Sic igitur patet quod per caudam confessionem figuramus Et tunc applicetur sic Homo itaque transiliens montes et colles criminum scelerum sua confessione abstergere debet sua vestigia sui sceleris et peccati ne a venatore diabolo ulterius valeat inveniri

Ysidorus in hystoriis

nalibus Basiliscus veneno
primatur ymo occiditur per spe-
culum sibi appositum Racio
ista est supra Sed tunc per basi-
liscum ipse dyabolus figuratur
Nam sicut basiliscus ante in fa-
cie blanditur ut avis pulcra
in fine vero et in cauda defor-
matur cauda serpentina ve-
racitat Ambrosius in Exameron
libro vi° Habet enim faciem avis
et caudam serpentis Sic proin-
modo ipse hostis noster antiquus
nunc quidem blanditur ut ita di-
cam in facie Post modum autem
in fine apparebit utpote pun-
gens et ledens veneno mor-
tis eterne Sed tunc quare per spe-
culum confessio figuratur Nam sicut
speculum clarificat visum et igne-
scit si igni soli fuit expositum
et stelle figuram et effigiem
in se confert si forte fuerit in
meridie inmissum et maculas fa-
ciei reputat introspicientibus ho-
minibus Sic nimirum per omnem modum
ipsa felix confessio clarificat visum
et oculum mentis nostre restituet
et figens in impressio actu co-
gnicionis divine Ignemque charitatis
caritatis mellifluae et figuram
profert beatitudinis eterne et
maculas declarat et demon-
strat iniquitatis et malicie
Sic igitur patet quod per basiliscum hostis
noster describitur Et quod per speculum con-
fessio figuratur Et tunc applicatur
sic Diabolus itaque hostis antiquus
veneno sue calliditatis inquinatur
et versucie sue ymo ledit et
occidit omnes morte et pena-
litatis quare Et per speculum confessi-
onis puritatis et mundicie reddit
per omnem quemadmodum dictum est

Albertus in iiii° Methaurorum Can-
dela inclinata inter stillas
sive guttas igneas scintillas
distillat Sed tunc per cande-
lam intelligitur ipse christus Nam sicut
candela cineribus applicata
cicius inflammatur ut ait Ama-
cobion liber fontis vite Sic et
ipse cineribus amare penitencie
intinctus cicius et verius ca-
ritate dei melliflua inflamatur
Sic igitur patet quod per candelam intelligitur
ipse christus Et tunc applicatur sic Cum
itaque christus in profundum humilis
confessionis et penitencie inclinatur
inter stillare guttas igneas
amoris dulcissimi corporaliter
quemadmodum in precedentibus dictum est

Aristoteles in 2° Methaurorum
Aqua maris est salsa dum
est in mari Sed dum est in litore
dulcescit continuo Unde aut
aqua maris salsa sed fontes in
littore dulces Per quam datur
intelligi quod illa que in statu pec-
catoris vite amara fore et
salsa videntur in litore confessionis
et penitencie dulcescere apprehenduntur

Theophilus in Tractatu
Dispensari arcium Oleum summe
ad os hii qui tute aquis mer-
gi volunt sub aquis cum sine
periculo manere possunt quemadmodum
oleum ori infunderunt Racio ista
est quia oleum emissum ex ore
sub aqua dividit ipsam aquam
que divisa christus dat ~~aquam~~ locum
respiracionis Sed tunc per oleum
confessio figuratur Nam sicut
oleum commixta candela fetere
facit ardentem vero splendere
et lucere Sic et ipsa confessio ex
contritu hominem in dei caritate
fetidum et abhominabilem efficit

Ardentes vos splendere et luce-
~~scit et ipsa confessio et macula~~
~~humana in dei caritate feta~~
~~dum et abhominabilem~~
efficit pulcerrime. Sed tunc
quum per aquas mundana miseria
seu vanitas designatur. Nam
sicut et aqua omnis corruptio
extinguitur et causatur ut plenius
supra declaratum est. Sic et ipsa
mundi vanitate et miseria omnis
corruptio generatur omnis pressura
afflictio atque pena. Sic igitur
patet quod per oleum confessio de-
scribitur et per aquam mundi huius
miseria et vanitas figuratur.
Et tunc applicetur sic. Confessio-
nem itaque ad os simul sumat
quilibet velud tuto modo sine
periculo et timore aque mun-
di et implicatione vanitatis
miserie que mundane. Et tunc
respiciat ad perfecta mente super

Multa animalia nec vocem
ferunt nec clamant nisi inanes(?)
mordeant et ledentes aut
per aurem feriunt valde ut clamat.
Per que datur intelligi quod multi
homines qui nequaquam voce et
clamore emittunt confessionis
salutifere nisi in aure per pre-
dicationibus ac exortationibus
clament et fortiter mordeant.

Plinius in problematibus. Cum
aliquis ex suffocatione mor-
tuus fuerit scilicet qui non potest
expirare et respirare niger
in facie apparebit. Per que
datur intelligi quod quando aliquis
spiritualiter moritur in respira-
tione id est audiendo verbum dei et
in expirando id est in actu sacro
et confitendo enormitatem in
suis sceleribus et peccatis maior(?)
niger videbitur et deformis in
oculis aspectus(?) dei et cetera.

Auctor de natura rerum. Ut baculus
cursus dirigatur et reparetur
necesse est ut ultro incurvetur.
Per que datur intelligi quod ad hoc
ut homo per peccatum incurvatus
spiritualiter in mente et in corpore
reparetur necesse videtur ut in
confessione etiam ultra illud
quod debere censetur per iniunctam
penam reflectatur. **Isidorus**
in historiis naturalibus. Lupus non
accipit ovem capram aut por-
cum per aurem quod clamaret sed
per guttur ne vocem emittere va-
leat aut clamorem. Sed tunc
per lupum diabolus figuratur.
Nam sicut lupus suo anhe-
litu raucedinem infert homini
accedenti. Ut dicit Ambrosius in
Exameron. Hoc vero ideo quod
contingit ex eo quod lupus pro-
funditatem sui corporis et non
digerere nequaquam potest cadavera
que assumpsit. Cibus itaque
in ipso ob indigestionem putre-
factus est quod putrefactus
anhelitum inficit et corrumpit.
Corruptus autem anhelitus
raucedinem efficit. Sic pariter(?)
modo hostis noster antiquus sue
prave persuasionis atque sug-
gestionis raucedinem homini
infert laudis divine et confes-
sionis salutifere. Et sicut lupus
dum incipit capram venari sive
ovem sub viridibus frondibus
et in densis fruticibus saltem se ab-
scondit. Ut saltem sit invisi-
bilis bestia rapam invadit lacerat
et discerpat. Sic eciam vocat(?)
ipse diabolus sub virore mundane

felicitatis et affluentie latitat ut
eo opportunius hominem capiat
perdat et disterpat. Sic igitur patet
quod per lupum dyabolus figatur. Et tunc
applicacio sic. Dyabolus itaque tenet
hominem peccatorem per aurem, quia ipsum
verba dei audire prohibet, sed tenet
ipsum per guttur ne vocem confessionis
emittere valeat aut clamorem etc.

Avicenna medicus diligenter

in infirmitatibus medici precipiunt
debent custodiri et tegi ipsos pe-
des et aperiri ora ad respirandum.
Sed tunc per infirmitates corpora-
les infirmitates spirituales desi-
gnantur. Nam sicut infirmitates
corporales incipiunt a capite et
a pede iuxta id quod ait Galienus
Tercio p° liquata inquid ca-
pite cum capit est humiditatem cum
sat omnes febres descendere ad
corrupto humore de pedibus versus
capud languor accidit atque
morbus. Sic nimirum per omnia ipse
infirmitates spirituales incipiunt a
capite prave et sinistre inten-
cionis et a pede illicito affectionis.
Sic igitur patet quod per infirmitates
corporales infirmitates spirituales
designantur ipsius mentis. Et tunc
applicacio sic. Medici itaque spiritua-
les scilicet confessores patres et docto-
res in infirmitatibus spiritualibus
mentis tegi precipiunt pedes
operis et aperiri ora mentis et
perfecte confessionis ut supra etc.

Constantinus libro de me-

lancolia ad medicinam corpo-
ralem corporalis sanitatis tria necessaria
exigunt. Primum est ut calidus cor-
pus perfundat. Secundum est ut mor-
tem tum dieti languidus reparet
sumat. Tercium est ut eam sumpta
infirmus leviter se moveat ac
sudet et inde purgat. Secundus per
medicinam corporalem medicina
confessionis figuratur. Vel convenienter
per ipsum confessio importatur. Nam sic
medicina corporis debet esse hu-
mida et calida, humida quidem
ut mediam febris abluat, cali-
da ut consumat. Tercium scilicet con-
sue in ipsa petita quam aut con-
dicitur omnis modo humida cali-
da quia sumatur ut per abluat me-
diam febrium et consumat. Sic per
omnem modum ipsa spiritualis medi-
cina seu confessio debet esse hu-
mida humore contricionis et lacrime
et calida calore caritatis divine.
Sic igitur patet quod per medicinam cor-
poralem ipsa confessio designatur.
Et tunc applicacio sic. Ad confessi-
onem itaque tria necessario exiguntur.
Primum est ut cor in amore dei
penitens incalescat, et ut ma-
ne innocentis fiat, et ut tho
per sumptam medicinam in bo-
nis actibus et in bonis mo-
ribus se exerceat.

Comestor

Emp in methis. Sed candela extinguntur in oleo melius
reaccendit et citius sedatis
inflammatur. Sed tunc per oleum
ipsa confessio figatur. Nam sicut
oleum omnem dolorem sanat
corporis et tumorem inflammaci-
namque sedat oleum si ipse loca
dolorosa inungantur. Sic per omnem
modum ipsa confessio omnia clavos
in mentis dispergit et tumorem.
Sic igitur patet quod per oleum confessio
figatur. Et tunc applicacio sic.
Sed itaque extincta in oleo con-
fessionis sacre in dei felicissi-
tur amore inflammari citius
poterit et accendi. Petri ut s.

Comparacio super libro de plantis

Arbores non faciunt fructum nisi scindantur et aliqualiter perforentur. Sed tunc per arbores homines designantur. Nam sicut arbores fertiles et fecunde fiunt per applicacionem fimi per calorem et proventum. Et nobis ait Philosophus in breviario de vegetabilibus (?): Cum fimum applicatur et stercora ipsa virgulta reddunt fertilia et fecunda. De duobus sequentibus sic ait in pluribus: Arbores inquid calor solis obviante multorum fructuum fiunt. Sed cum arbores ventis bene agitate et mote fiunt multe fertilitatis anno illo etc. Sic per locum a simili spirituali homines in celesti fructu et germine fecundi efficiuntur et fertiles tribus modis videlicet per stercora humilitatis, per calorem caritatis et per ventum adversitatis. Sed tunc per scissionem et per fracturam ipsa confessio figuratur. Nam sicut scissio et perforacio nequaquam potest fieri nisi in actu manibus cum violentia sonitu fragore. Sic et ipsa confessio vera et perfecta non potest fieri absque manibus satisfactionis et absque strepitu ac sonitu devote oracionis. Sic igitur patet quod per arbores designantur homines et quod per scissionem seu per perforacionem confessio figuratur. Et tunc applicatur sic: homines itaque in spirituali germine atque fructu taliter fecundantur quando videlicet corde tenus scinduntur et prima et per-

forantur confessionem validam et perfectam per omnem modum ut supra.

Philosophus in x° de animalibus

Omnia animalia que expirant ignem seu igneum et venenosum flatum tandem hec sunt perfectius. Circa quod notandum quod nullum animal in se continet ignem actualem. Cum vero abierit, ideo quod in vero animali quod vero quedam alia ignem spirare videntur. Sicut dracones et cerastes quedam species serpentum est eo modo quo antea patet. Aliud namque fumus igni similis atque flamme vehementis caloris, sed non ignem actualem animalium esse indicat et demonstrat ut infra patebit. De eis quem ignem asserunt exspirare animalibus, cuius signum est quod in intenso frigore flatus humanus certorum animalium ad instar apparet fumi demonstratur. Sed tunc per flatum igneum et venenosum ipsa ficta simulata et imperfecta confessio figuratur. Nam sicut flatus igneus et venenosus effectum habet ignis veri pro- et veneni. Sic per omnem modum ipsa imperfecta ficta et simulata confessio effectum habet ignis vehementis cruciatus supplicii et tormenti. Sed et effectum habet veneni in quantum ipsemet imperfecta confessio seipsum et confessorem decipit inficit et corrumpit. Sic igitur patet quod per flatum igneum seu venenosum ipsa imperfecta simulata et ficta confessio figuratur. Et tunc applicatur sic: Illi igitur homines qui imperfectam simulatam

et ficta confessionem faciunt tandem
in finem sortiuntur exemplum de
quo dicit ut dicitur Avicenna
libro viii°. Ulcera igitur infirmi
si morbum foras eicit corpus eice-
re et per sudorem vincet utique quantum-
cumque infirmatus fuit aut grava-
tus. Si autem intus retinuerit
morietur utique languidus nulla
virtute resistente. Cuius tamen assig-
natur infra. Sed tunc per infirmum
corporaliter infirmus spiritualiter describitur
et peccator. Nam sicut infirmus
medicinam negligens et diu in
languore persistens tandem incu-
rabilis efficitur omni remedio et
[illegible] et [illegible] sanitate.
Juxta illud quod ait Johannes [illegible]
[illegible] Nulla salus illi
presto erit qui semper in medi-
cina neglexerit. Sic et languor
animi incurabilis comprobatur [illegible]
[illegible] per omnem modum ipse peccator
confessionem negligendo et in pecca-
to diu et longo tempore persistens
incurabilis tandem efficitur omni
salute remota penitus et valo-
re. Sed tunc quare per eiectionem
morbi ad exteriora corporis confessio
designatur. Nam sicut talis
morbi eiectio corpus debilitatum
relinquit palliduumque et tepidum
ut ait Galienus libro de [illegible]
[illegible] vi°. Post depurgationem
[illegible] et eiectionem morbi cor-
pus debile palliduumque remanet
atque triste. Sic per omnem modum
ipsa confessio corpus debilitat
per [illegible] macerationem pal-
lidum faciat quantum [illegible] ad
[illegible] et timore te-
pidum ad committendum de cetero

consideretque faciunt sine timore et
triste ipsum determinat quantum ad
penitentiam et satisfactionem. Sic igitur
patet quod per infirmum corporaliter infir-
mus spiritualiter peccator designatur.
Et tunc applicetur sic peccatori ita
quod si morbum foras eiecerit per
confessionem et lacrimarum sudorem
vincet utique etiam quantumcumque prius
infirmatus fuit et gravatus.
Si vero intus occultaverit reti-
nueritque peccata procul dubio
eternaliter morietur. Recte ut dicit

Philaretus in tractatu

de iudiciis febrium. Infirmus
quando infirmitatis tempore cum languo-
re pugnantibus et cum morte
inhibemus ne aliquid tangat
videant vel audiant quod ex
[illegible] infirmus [illegible] medicus
monstret. Cuius tamen est quod virtus
sensitiva occupata circa exterio-
ra deserit interiora. Unde ait
Ypocras in pronosticis. Tactus
inquit [illegible] mortis pre-
sagium est. Cum enim infirmus
[illegible] et inde iacit manus et bra-
chia tangendo lectisternia et
colligendo plumas et stramenta
constat quia protinus morietur. Hec
etiam virtutes sensitive in tali
pugna intrinsecus occupantur
et mobile periculosum tempore infirmitatis
quo natura pugnat cum morbo
atque morte evocare ipsos sen-
sus. Carent enim intus na-
turalis et varia ut potenti-
[illegible] [illegible] que
[illegible] expugnantur. Sed tunc
per infirmos corporaliter intelligimus
peccatores. Nam sicut infirma-
ti quoad corpus in omnibus
errant desideriis appetitibus

et in siti Dicit autem Constantinus
libro v° Methodi Illa inquid de
natura et condicio infirmorum ut scilicet
ea que sibi mortifera sunt et
nociva appetat et affectet
Quibus plerumque adeptis necesse
moritur languidus et decumbens
Sic nimirum se anima ipsius spiritualiter
languidi et infirmi semper ea
que contraria ad salutem sunt corporis
et anime appetunt quibus etiam
adeptis nulla obstante virtute
eternaliter moritur Sed tunc contra
per pugnam que est inter mortem et
vitam et inter languorem et
sanitatem confessio designatur Nam
sicut enim pugna nature videlicet
cum morte periter et languore
impeditur nimio frigore et
calore Natura enim in frigi-
data nimium subsistit et vinci-
tur secundum philosophum Calor habet
se in naturalibus tamquam victor
nimia etiam calliditate regna-
te vincit utique morbus et
natura penitus superatur Sic cor-
poralem a simili ipsa confessio
integrime impediri solet frigo-
re divine caritatis et calore va-
ne et illicite vanitatis vo-
luptatis Sic igitur patet quod per inf-
mos corporaliter infirmum spiritua-
liter peccatores homines designantur Et
quod per pugnam quam natura habet cum lan-
guore et cum morte ipsa confessio
designatur Et tunc applicetur
peccatoribus itaque hominibus qui cum
suo languore et cum morte in
confessione conflictum et pugnam
gradiens contra Prohibet ne illi
tempore aliquid tangant ad illi-
cite operandum ne videatur contra

ad prave concupiscendum Et ne
audiant in aliud aliquando tempore
colloquium Talibus namque virtus
mentis destruitur et de tam
salutifera pugna penitus
nichil curatur Et tunc recte sequitur

Algazel tractatu de forma

Speculi Si quis postquam in-
spexerit in speculum oculos suos
de claudat et manum comprimat
Quotiens inspicit statim claudat
contingit eciam tandem penitus
excecari Cuius vero stat in hor
quia assidua privatio visus
de actu videndi in aberracionem
visum valde corrumpit Sicut
patet quod quis de luce subito
intrat tenebras vel econverso
Per que datur intelligi quod dum quis
per contricionem et confessionem in spe-
culum sui cordis se distincte
inspexerit Et cum iterato oculos
mentis propterea clauserit et
iterum se in speculo discussionis
aspexerit et tandem recidiva-
verit contingit ad ultimum illum
penitus et eternaliter excecari ut patet

Constantinus de regimine

sanitatis Nullum corpus per-
fecte sanari aut curari potest
nisi tota corrupcio de vulnere eru-
pat et nichil maneat Cum namque
vulnus est valde tarde sanare
Per que datur intelligi quod nullus
peccator spiritualiter vulneratus et sauciatus
nequaquam rite et perfecte curari
poterit nisi tota corrupcio viciorum
per confessionem erumpat et nil fetidi-
tatis intus permaneat Sancte
spiritualis medici confessoris omne
quod impositum vulnera cum possit
infecte extrahat Cum namque bonum est

tu matura deliberacione et consilio fa
ce confessionem. Et ut nosti Philosophus
in libro politicorum. Ad temperandum aut
sedandum aliquem dolorem aut morbum
in corpore quatuor tamquam summe
necessaria requiruntur. Primum est color
hinc et inde ventilacionem videndo
Secundum est cum assidente confabulacio
Tercium est alicuius rei vel cantici
delectabilis auscultacio. Quartum est
spei s. qui convalescere debeat robo
racio. Quintum est dentium compressio
Sed tunc per dolorem seu morbum cor
poris dolor et morbus designatur
mentis. Nam sicut dolor aut
morbus corporis quietem hominis
impedit sive sompnum et horam
edere et vesci non permittit Sic
per omnem modum dolor et morbus
mentis quietem internam anime
impedit et suavitates celestis cibi et
potus abicit et restringit Sic
igitur patet quod per dolorem et morbum
corporalem conversus dolor et morbus
designatur spiritus mentis. Et tunc appli
catur sic Ad temperandum itaque et ad se
dandum dolorem et morbum spiritus me
ntis quatuor necessaria exiguntur. Primum
est color hinc et inde indefensio
ne sive cordis ventilacio. Secundum
est cum assidente sibi confessore uti
lis super salute anime confabulacio
Tercium est rerum spiritualium diligens
auscultacio. Quartum est spei cuius
quo salvari debeat roboracio
Quintum est dentium compressio id est
vera et perfecta omnium scelerum suorum
confessio. Sexta racio moralis ut supra

Galienus li° de accidenti m°

Post curacionem et sedacionem alicuius
morbi doloris et languoris
ipse sanatus quasdam delectaciones
in se sentit quas ante quando sanus
esset non advertit Et huius racio
est quia bonum sanitatis post lan
guorem melius agnoscit et se
ntit quam ante quia secundum philosophum
in libro politicorum Postquam tri
ste quid evenerat cum ipsum non
fuit gestatum magis gaudet
quam si tristicia non tulisset Sic tunc
per curacionem aut sedacionem morbi
vera felix confessio designatur. Nam
sicut post sedacionem aut curacionem
alicuius languoris morbi seu
doloris homo dilatatur ambulare
et movere appetit et affectat Et
huius racio est quia secundum philosophum in
primo politicorum Actus dominus oris et
creatus hominem allicit ad agen
dum. Actus inquam omissus
aliquando tempore nos magis stimulat
ad agendum quam actus ille quem
indesinenter et sine interpolacione
exercemus. Unde aut sic est in
languoris morbi et doloris tempore
actus et toto obmittitur ambula
cionis cuiuslibet atque motus. Et naturali
ter languor huiusmodi aut dolor
recesserit magis ille quam prius
ambulare et movere appetit
hinc et inde. Patet igitur
quod per curacionem aut sedacionem
alicuius morbi languoris pariter
et doloris homo dilatatur ambulare
hinc et inde appetit et movere
Sic nimirum per omnia post confessi
onem veram et perfectam homo ma
xime delectatur ambulare in
via dei et exercitari in mo
tu operis virtuosi. Sed tunc per
delectacionem corporalem spiritualis
et interna spiritus anime delecta
cio importatur. Nam sicut
delectacio corporalis ablucione

infert cor(um) que tristi nisi aliquem
attentius evenerit ut dicit ph(ilosoph)us
in 3o politicor(um) h(ic) Sic tertia
p(er) om(n)ia ipa iniusticia et intra
mentis delectacio oblivione fa
cit om(n)ium malor(um) que prius
sustinuit aliquis h(ic) Sic ig(itur)
p(atet) q(uod) p(ro) curatio(n)em aut sedacio(n)em
alicuius doloris morbi aut la
guoris ipa (con)fessio fugat Et
q(uod) p(ro) delectacio(n)em corporalem cor(poris)
[illegible] et intra mentis delecta
cio despicitur Et tunc applica(tu)r
Post (con)fessionem itaque veram et
p(er)fectam sceleris et p(ec)cati ipe co(n)
fessus quandam inestimabilem
intus sentit dulcedinem qua(m)
antea diu in p(e)c(ca)to detentus
esse penitus non adv(er)tit Et tunc
retrat(ur) sup(er) Avicenna h(ic)
xi(o) Persuadeamus aut(em) dilige(n)
tius et hortamur ut infirmi
oculos suos cu(m) [illegible] la
vant hu(m)ide et inde Cui(us) ro(ratio)
e(st) q(uia) [illegible] tali oculor(um) aspectio
[illegible] mortuas ut ita dicam
et sepultas de interioribus ca
nebrulis evocat renovat et
(con)fortat Vn(de) ait [illegible] in epist(ola)
ad Alexandrum Exorandi sunt
sensus ne dum torpeat intra
concava corp(or)is et hor prati(s)
coloribus floribusque amenis

Notandum aut(em) q(uod) hic non tot
dicit id q(uo)d sup(er) dictum est v(idelicet)
q(uod) fenestre claudende sunt sup(er)
infirmum ne aliqua videant
ne [illegible] in sua actione
et pugna aliq(ua)liter retrahat(ur)
Illud namque dictum erat de [illegible]
languentibus laborantibus et
infirmis quibus utique lum(ine)

denegat(ur) p(ro)pt(er) causas sup(er) dictas
Elanguentibus aut(em) qui ipam co(n)
secuti sunt sanitatem et [illegible]
(con)venit ipa ipa h(ic) que evocet
sensus et cor(dis) virtutes de nebu
losis cavernulis corp(or)is Ce(te)
r(um) p(er) infirmos intelligimus
p(e)cc(at)ores Nam sicut infirmi
maxime p(ec)c(at)a maligna que
ad mod(um) op(er)i ebrii ut ait ph(ilosoph)us
in h(ic) (com)pletum Infirmi [illegible]
infectiva hu(m)ore lingua et p(er)
gustu Sic p(ro) o(mn)i m(od)o ipi
homines maxime peccant et
errant in lingua mentis qua
degustare debent gustu dulce
dinis divine qua(m) utique infect(am)
habent penitus et corruptam
Sic igit(ur) p(atet) q(uod) p(er) infirmos in
telligimus ho(m)i(n)es p(ec)c(at)ores Et tunc
applicet(ur) P(er)suadeamus itaque
hominibus peccatoribus et infirmis
Ut oculos cordis sui cu(m) ad con
fessionem venerint lavant hu(m)ide
et inde om(n)ia que egerant
[illegible] diligentissime
et [illegible] Vale ut sup(ra)

Ypocras in pronosticis Eque
sime valet ut cu(m) aliquo sibi
consedente homine (con)fabulent(ur)
ipm q(uod) audiat sup(er) aliquibus
eventibus (con)sequente Cui(us) ro(ratio)
est quia unu(m) cor(um) que egrum
debilitat est tedium atque tor
por (con)fugat aut(em) ipm tedium et
torporem mutua cu(m) aliquo
(con)fabulis (con)fabulacio Et licet qua
daz videt(ur) [illegible] Sa
lienus h(ic) pri(mo) Dicit enim
q(uod) et collocucio et (con)fabula
cione ipa pectoralia et pre-

cordialia medicina in infirmis ple
na sunt vaporibus humoribus
q[ue] immundis Tales aut fumositates
et vapores per confabulacionem mu
tuam cum aliquo expirant Et
tunc per infirmos peccatores homines
designantur Nam sicut infirmi
corporaliter in gressu peccant in lin
gua et in visu Infirmum enim
difficultate gradiuntur difficiliter
loquuntur difficiliter rem aliquam
motus contemplantur Sic mi[nus] /
ipsi peccatores homines peccant et er
rant in gressibus bonorum operum in
lingua sanctorum verborum Et in visu
contemplacionis et divinorum Sic igitur
patet quod per egros corporaliter et infirmos
peccatores designantur Et tunc ap
plicetur sic Sume itaque valet
peccatoribus hominibus ut cum aliquo
confidente sibi sacerdote seu confessore
ea que salutis sue sunt confa
bulentur confitear et loquatur ut s[upra]

Quinta medicina lectio vi Medicina
debet esse amara humida calida
expulsiva et confortativa Ama
ra namque magis lavat virtut[e]
plus in lectio predictum Humida
bene laxat ut ait Constantinus
lectio de melan[colia] Calida excitat
Expulsiva exterminat Conforta
tiva restaurat colorem sanguinis
et visum Et tunc per medicinam
corporalem spiritualis medicina id est con
fessio designatur Nam sicut me
dicina corporalis hoc exigit et re
quirit ut sumatur summo mane
vel ante ortum vel mortem diei
Cuius eciam causa habita est supra Sic
per omnem modum medicina cele
stis id est confessio hoc maxime exigit
et recipit ut summo mane vite

pruetur totam medico vigilancia
ac diligencia paratur Sic igitur patet
quod per medicinam corporalem spiritualis
medicina id est confessio designatur Et
tunc applicetur sic Confessio igitur
debet esse amara ut pungat
humida et lacrimosa ut lavet
calida in amore expulsiva
totius iniquitatis et malicie Con
fortativa omnium virtutum corporis
et anime Recte ponentur medicines

Sextus in predictis Post ama
ros et acetosos cibos potus
dulcescit Cuius causa tangitur in f[ine]
Et tunc per amaros et acetosos
cibos confessio figuratur Nam sicut
amari atque acetosi cibi appe
titum comedendi provocant ut re
citat Magister Bartholomeus
in 2 practica Sic et ipsa ama
confessio appetitum cibi celestis provocat
et importat Et tunc quare per po
tum corporalem potus celestis gracie
convenit designari Nam sicut potus
corporalis extinguit calorem et
nimiam extinguit siccitatem
Cum non aut ... Cum sitis est
appetitus humidi et frigidi sub
stancie Potus frequenter cum sumitur
calorem nimium temperat et sicci
tatem fugat Sic et potus cele
stis gracie calorem extinguit con
carnalis et prave concupiscencie
siccitatemque repellit consolacionis
divine Sic igitur patet quod per amarum
ac acetosum cibum confessio describitur
Et quod per potum corporalem potus
celestis gracie signatur Et tunc
applicetur sic Post amaros itaque
cibos confessionis et penitencie
dulcescit potus celestis dulce
dinis et gracie Et tunc recta supra

Galienus in p̃hemio anti
thothari veteris medicina inquit
prodest tam non indigenti quam indi
genti Non indigenti quidem ut
sanitatem indigeat augeat et
conservet Indigenti vero ut ipsum
sanet et curet Sed tunc per medi
cinam confessio figuratur Nam sicut
medicina corporalis habet molli
ficare totum corpus ut postea
nutrimenti sit aptius susceptivum
quemadmodum recitat constantinus
libro medicine primo Sic per omnem mo
dum ipsa prima sacramentalis confessio mentem
mollificat habilitat et dispo
nit ut perceptionis celestis scien
tie sit aptius susceptiva Sic
igitur patet quod per medicinam corporis
confessio intelligitur peccatoris Tunc apparet
Confessio itaque prodest tam non
indigenti quam indigenti quidem
ut eius meritum augeat acce
leretque salutem indigenti vero ut
ipsum custodiat a ruina mortis
sempiterne Refert super Plinius
in libro philosophorum Velocitatem
cursus hominum scilicet impediunt videlicet
frigus vie asperitas corporis
grossities multitudo vestium Se
nectutis infirmitas Et tunc per
cursum corporis confregerit desi
nere Et quia in cursu velo
ci corporis aer permutatur in ve
tum Sic per omnia in confessione
hominis tota multitudo aeree pec
tis permutatur in ventum ad usi
tatum Tum quia cursus velox cor
poris magis suspiria exigit et
requirit Sic et ipsa confessio
lamentabilia suspiria exigit
et expostit Tum quia cursus
velox sudorem de frente corpo

elicit et effundit Sic et ipsa con
fessio debet emittere sudorem fletus
lacrimeque devote Sic igitur patet
quod per velocem cursum corporis confes
sionis hominis figuratur Tunc apparet
Confessionem itaque scilicet impediunt
incommoda et restringunt scilicet frigus
dei dilectionis asperitas penitentie vi
te grossities et torpor hominum
multitudo vestium scilicet superhabundancia
facultatum senectus mentis et
infirmitas delinquentis Refert
Constantinus 3o medicie
Post medicinam sumptam necesse
est languidum ambulare et in
calore debito perdurare Sed
tunc per medicinam confessio importatur
Nam sicut medicina sumenda fo
re instrumentis in maio et in ve
re non autem in diebus canicularibus
et estate Testante Bartholomeo
in practica qui ait quod tempus con
gruum medicine est maius at
que ver incongruum autem tota estas
Sic per omnia ipsa medicina spiritualis
confessio facienda est in maio et in
vere iuventutis et adolescentie
non autem in estate cupiditatis vo
luptatis concupiscentieque prave
Sic igitur patet quod per medicinam cor
poralem corporis confessio designatur
Et tunc apparet Post confessionem ita
que factam necesse est peccatorem haberi
in motu bonorum operum ambulare
et in calore divine caritatis iugiter
perdurare Refert ut supra dictum est
Johannes Mesue in tractatu
de lignum medicine Ut igitur
infirmus eo curetur facilius ipsum
necesse est totaliter subici medico
et regi consilio et mandato eius

tunc per infirmum intelligimus peccato-
rem Sicut infirmus ex sola spe
medici curatur Et ex desperacione
moritur Iuxta id quod ait Galienus
Secretorum vi° Spes magno fa-
cienda est langwido quia spes
medici curat sanat et confortat
quam aliqua medicina desperacio
autem si infirmo evenit subito
moritur Sic nimirum per omnem mo-
dum ex ipsa spe celestis pie peccator
salvatur Et desperacione autem mo-
ritur cruciatur et dampnatur Sed te-
rcium per medicum ipsum intelligi co-
venit confessorem Nam sicut verus
et ~~p medicus~~ perfectus medicus ex
interrogacione percedit circa langwido-
rem infirmum Interrogat etenim pri-
mo sibi hoc et hic accidit et timuit
quid sumpserit quamdiu iam in lan-
gwore steterit et consilia Sic per
omnem modum ipse verus et utiliter
confessor ex interrogacione in arte sue
debet procedere medicine interro-
gare namque debet ut supra et hic
igitur patet quod per infirmum peccator describitur
Et quod per medicum ipse confessor figuratur
Et tunc apparet Ut igitur peccator in-
terius faciliter uterque est ipsum confessorum
confessoris sui regi subiciatur consilio
consilio et mandato ut supra

Plinius in 2° metheorum Ex ama-
ritudine seu ex amore ligno-
rum penetrant et mollificant
omnes res Cuius causa est quia ea que
amara sunt mortificata et aper-
tiva sunt corporum quam in corporibus
sunt meatuum et pororum Sed tunc
per amaritudine seu amarum ligno-
rum confessio describitur Nam sicut
amaritudo seu liquor amarus
preparatiuus est omnis munditie et
fertilitatis Iuxta id quod supra per
tractatum est in precedenti videlicet Ca-
sit et ipsa confessio etc Et tunc
apparet Et confessiones igitur pene-
trant et mollificant corda
humana ad suscipiendum et ad
imbuendum sibi dulcorem gratiam
quam celestem Rete paria ut supra

Comentator Super 2m de
Gen et Corr Absque humore con-
nato corporibus nulla fieri potest
generatio nec generatio naturalis Per
que datur intelligi quod absque humo-
re confessionis et lacrime nulla
potest fieri generatio interioris hominis
et animam etc ut infra in ter probitur

Albertus de impressionibus
aeris Per ignem humectatur
et per modum exsiccatur dum non
efficitur Sed tunc per ignem intelli-
gitur homo Nam sicut ignis in
intervalis sunt defacili igitur
efficiuntur susceptivum Sic eciam per
omnia tunc homo in tunc humidi-
tatis et penitentie resolutus
fuit continuo ex faciliter in a-
more celestium exardescit Sic
igitur patet quod per ignem intelligitur ipse homo
Et tunc apparet homo itaque confessione
et pie feliciter humectatus
si demum in amore celestis
gratie excitatus fuit continuo in-
durat et instillat ut ita dicitur
obstinatur Albertus Cinnamo-
mana viridis tam incetta fuit
ad ob amplius non habebit per
que datur intelligi quod dum ad con-
fessione homo aliquid contaminatum
accipit vel voluptate oris

nectaliu seu spiritualis gustus
degustauit amplius nequaquam
latratum facere potest laudis di-
uine confessionis aut prius ac-
cusacionis peccati. Aristoteles
in x° animalium li° Et in cunctis
animalibus nullatenus excitatur
omni namque animalium dorsa seu co-
sta humida sunt lubrica et vi-
scosa Nam cum aliis pendit
in hiis Animalibus utique necessaria
est omnis humiditas Et tunc per
os confessio figuratur Nam sicut os
nulli animali denegatur In-
de quod ait Simplicius super predi-
camenta ca° de aliqualis quod
Omnia inquid animalia capita sor-
tiuntur a natura Et si que sunt
animalia que habere capita non
videntur ut in quibusdam membris
est tempus hoc tamen ex toto si-
ne est Concreuit quod cum animalia ca-
pitibus priuata appareant et
orbata membris tamen habent aliquod
loco capitis quod supplet vices
capitales Caput hic omnia habent
animantia Et si caput ergo et
os quia sunt [illegible] in viii° animalium
li° Nullum est caput cuiuscumque
animalis quod organo oris careat
Sic igitur patet quod nulli animalium dene-
gatur caput ut super presuppositum
est Sic eciam per omnem modum
confessio nulli homini denegatur ut su-
Sic igitur patet quod per os confessio figuratur
Et tunc apparet In illo. itaque
homines excitantur ad confessionem et accu-
sacionem sue culpe Recte ut supra
Aristoteles in viii° politice
Et elloquencia bona et facunda
respondimus alienis homines

dignitas seu nobilitas et bonam
naturalem dispositionem Sed tunc
per elloquenciam confessio importatur Nam
sicut elloquencia principes maxi-
me decet atque reges testante
philosopho in Epistola ad Alexandrum de re-
gimine principum qui ait facundia
et elloquencia principes conueniunt ac
regi Sic per omnem modum
ipsa salutifera confessio maxime
condecet eos qui ceteris aliis mo-
tibus principantur et eos qui in-
terius contra carnis impetus in-
giter colluctantur Sic igitur patet
quod per facundia seu elloquenciam
confessio designatur Et apparet Et
elloquencia igitur .i. ex confessione per
homines respondimus alienis homines
celesti dignitate nobilitamur et
bona natiuorum homines disposicione
Et tunc retrahatur ad predicta super
Philosophus in problematibus Cumque
os et tota apertum fuit aer ca-
lidus inde exit tunc vero imperfecte
et diminute appertum aer qui effi-
citur frigidus et gelidus quod sentitur
Sed tunc per totam oris apertionem
totaliter vera et perfecta confessio de-
signatur Nam sicut totalis et
perfecta oris apertio a cunctis me-
dicis persuadetur Quemadmodum
recitat Galienus ubi supra qui
ait quod valida oris apertio con-
fert homini sanitatem iniquitatum
vaporum atque fumositatem que
circa pectoralia et precordialia
continua continentur eicit et
expurgat Sic eciam per omnem
modum confessio vera et integra
et perfecta ab omnibus sanctis

doctoribus et medicis spiri-
tualibus persuadetur. Sic igitur patet quod per
completam et perfectam aptitudinem oris
vera et perfecta confessio importatur.
Et tunc apparet. Confessio itaque
vera integra et perfecta flatum
seu aerem emittit calidum et ca-
lore dei laudis et feruide ora-
tionis. Confessio autem imperfecta
simulata quasi atque ficta aerem
facit frigidum et fructu omnis
salutis et gratie frustratur. De [illegible]
tio requiratur infra. Galienus
in Anthodiatorio vetus. Ora
animalia venenosa claudunt et ob-
struunt ora sua et contactu tri-
ace. Sed tunc per venenosa ani-
malia peccatores homines designantur.
Nam sicut venenosa animalia di-
scissa in minutissima frustra
adhuc tamen viuunt secundum quod aut-
ctor [illegible] in vi° [illegible] libro. Ani-
malia inquid venenosa si per me-
dium concidantur frustra tamen
viuunt corpora adhuc. Sed quod
contingit propter conformitatem to-
cius ad partem. Sic nimirum
per omnem modum peccatores homines
ab eterna felicitate precisi et
exclusi adhuc tamen viuunt nec
tamen mori poterunt in pena inferni
et suppliciis sempiternis. Sed tunc
quia per tiriacam ipsa felix confessio
figuratur. Nam sicut tiriaca
venenum obstat ut recitat Ale-
[illegible] in Breviario dicens
[illegible]. Et sunt etiam consonantia
verba Galieni ubi supra dicentis
quod tyriaca maior calida est
calore virtuali. Sed omni igni
resistit actuali. Cuius signum
quia filum intinctum in tyriaca

et candele appositum ipsam penitus
suffocat et extinguit.
Sic per locum a simili ipsa confessio
ignibus obstat suppliciis sem-
piternis. Sic igitur patet quod per vene-
nosa animalia peccatores homines
designantur. Et quod per tyriacam con-
fessio figuratur. Et tunc apparet sic.
Peccatores itaque homines ora sua
claudunt et obstruunt et ad
contactum seu odorem felicissime con-
fessionis. Vel sic et melius.
Ita videlicet ut per venenosa animalia
demones figurantur. Et tunc sic.
Demones itaque claudunt ora
sua quibus praua nobis sugge-
runt et persuadent. Animus cor-
dias deglutiunt hominum peccatorum.
Et quibus nos accusant et [illegible]
mos. Ut de [illegible] aut pii ad
contactum et odorem seu ad presentiam
confessionis salutifere et bone. Et
tunc tertia ad propositum supra.
Aristoteles in vi politicorum. Ve-
recundia quidem omnes virtutes
inesse demonstrat, eo quod ipsa
cunctas virtutes foveat et con-
seruet. Sed tunc per verecundiam
confessio figuratur. Nam sicut ve-
recundia vel aliud est quam passio
aliqua aut contristacio super
aliquo vicioso seu opere [illegible]
ius id quod ait Commentator Simplicius
super Predicamenta ca° de qualitate.
Verecundia inquid est in tercia
specie qualitatis etc. Et subiungit
verecundia certe est passio et in-
nata tristicia facta tamen concursu
sanguinis in faciem super actione
aliqua viciosa. Sic revera
per omnem modum confessio vel aliud
quam passio vel contristacio facta super
scelere bonorum et peccato. Sic igitur
patet quod per verecundiam confessio.

sequatur Et tunc applicetur sic Co
fessio itaque omnes virtutes in se
demonstrat eo quod ipsa virtutes &
virtutes fouet et continet Recitatur
Cetera circa requiruntur in capitulo de
contritione Item in capitulo de penitentia Item
in capitulo de discussione Item in capitulo
de Satisfactione Cetera in Registro
infra posito **Theophilus**
in Breviario dicit circa
Quod lapides preciosi virtute sua
comprobantur Sicut patet in magne
te attrahente ferrum Tunc corrigio
intimis unguibus lauatur oleo unguatur
et sub terra per triduum abscondatur
Sed tunc per lapides nobiles atque
gemmas homines designantur Nam
sicut gemme et nobiles lapides
virtutes suas sortiuntur et debitis
sibi correspondentibus stellis
testante Belinus philosopho in Tractatu
de sigillis lapidum qui ait lapi
des omnes constellati sunt in stellis
seu constellationibus atque factis
perdunt Sic revera per omnem modum
ipsi homines totam suam recipiunt virtu
tem ab ipsis stellis virtus operatur
quando stellis et ut sic infra Sic
igitur patet quod per lapides atque gemmas
homines significantur Et tunc applicetur
Cum itaque aliqui homines peccatum
destructi sua virtute privantur
necesse est ut corrigio qualitates
inuoluantur Oleo confessionis
et primo perungantur et subter
terram satisfactionis recludantur
Quemadmodum supra declaratum est
Galienus libro medicine
dicit Quando morbi erumpunt
ad exteriora membra corporis contin
git sanitatem inesse toti corpori
Sed tunc per morbos describuntur peccata

Nam sicut morbi plurimi contra
res vitam determinant secundum quod
ait Johannitius ysagoge vo
lumine inquid morbus curatur
facilius plurimi vero morbi contra
insilie accidentes insanabiles re
dam sunt Sic per omnem modum plu
et minima contientia confitenda
que peccata incurabilia relinquuntur
Sic igitur patet quod per morbos ipsa de
scribuntur peccata Et tunc applicetur Cum
itaque peccata per confessionem bursiendo
ad exteriora eiecta fuerint
et expulsa sanitas interna mentis
et corporis consequatur Recitatur supra
Avicenna libro viii° confessio
absque ulla dilatione dicit quod qui in
corpore suo senserit molestie et
doloris sed medicine bursiendo
confugiat et recurrat Sed tunc per
medicinam confessio designatur Nam
sicut medicina corporalis incon
venienter indebite que sumpta
magis nocet et non obest ut
supra patuit Sic per omnem modum
ipsa confessio in medico simulato
ore et corde facta magis nocet
quam prosit homini peccatori Sic igitur
patet quod per medicinam corporalem con
fessio designatur Et tunc applicetur Co
festim itaque et absque ulla dila
tione dicit quod qui aliquid in corde
suo senserit fetiditatis molestie
et doloris ad confessionem bursiendo
confugiat et recurrat Recitatur supra
Anime in vi° politicorum libro Anima
magis natura quam patitur et consta
ad actum illicitum et vires sui tanto
magis nobilior et prestancior est
Et similiter Sic quod ait Caldeus

sup(er) Thimeo plurimis. Et quidam
inquid tn tangunt et p(er)ceptant
inviscida abhorrent na(tur)a et the
honem atq(ue) abhorratio et benig
ip(s)ius n(on) p(er)cipiunt. Et quidam
etiam na(tur)a ea que viciosa sunt
detestant(ur) et illor(um) q(ua)ndo et n(atur)a
optima e(st). Per p(re)habita aut(em) da(tur)
intelligi q(uod) quanto magis h(om)o pat(itur)
et contristat(ur) et p(er) confessionem expur-
gatur ad actus illicitos et vi-
ciosos tanto ip(s)e in s(anc)to valit(ur)e
corpus et a(n)i(m)e nobilior et p(er)fectior
ior ip(s)e est &c ut nosti.

Galienus Medicine p(r)i(m)o
morbis asuefactis ad exteriora cor-
poris interiora sana remanent
et illesa. Per que dat(ur) intelligi
q(uod) pectus p(er) confessionem asuefactis
ad exteriora corporis ip(s)a interiora
mentis p(re)cordia atq(ue) membra
salua in vita eterna rema-
nent et illesa recta ut sup(ra).

Constantinus de Melancolia Valde
debilibus medicina n(on) datur.
Sed si valde debilitati fuerint
potius dietent(ur). Recipe de ge-
ras de p(ri)ma. Plinius i(n) lib(r)o
p(ro)llectiuus. Primum est morbi la-
titantis in corpore n(on) sen-
tiri donec totum corpus infectum
fuerit et morti aptum ut infra
de contricione et certa. Certa de
confessione certa reservant in registro.

Ostendimus in expositione libri
de sensu et sensato &c.
Erat oris cum n(on) videns
dum accedit ad parietes se-
cit quietem aeris. Cumque raro
tangetem infra. Et tunc per
tercium corpor(alem) ceci(tatem) sp(irit)ualem desig(nat).

Nam sicut cecum corpor(aliter) ip(su)m
esse solet p(er)itum uel videre
in p(er)plonimis tn elegantissime
optime q(uam) audire. Testante
Ph(ilosoph)o in p(ro)blematibus qui ait: Ceci
optime audiunt certissimeq(ue)
tangunt et cuius r(ati)o est. Cum a
ille virtutes radior(um) visualium
que p(er) oculos effundi deberent re-
verberant(ur) et reflectuntur ad an-
teros illac se totaliter diffunderent
et actum suum facerent. Et hec
q(uo)d ait Apuleius li(bro) de morte
Plinius. Plo niquid et sequa-
tes sibi ipsi oculos eruere stictos
q(uod) dum virtus visiua ad exteriora
n(on) diffundit(ur) tota interior h(om)o-
minis ratio validiora confortat(ur).
Et ideo ait p(ro)phus ubi sup(ra) ce-
ci astuciores sunt ip(s)is videntibus.
Sensus n(ost)r(a)e communis et fantasia
atq(ue) ymaginatio roborantur
ex refractione et confluxu radior(um)
atq(ue) virtutum et sp(irit)uum visualium.
Ex omnibus igitur hiis p(ate)t q(uod) p(ro)p(ositum)
situm est p(ate)t q(uod) cecum corpal(ite)r
ip(su)m esse solet mentis videre
elegant(er) optimeq(ue) audire.
Sic minime p(er) omnem mod(um) ip(su)m
esse solet mentale et sp(irit)uale
excecator(um) hominum ubi(?) intus
large optime q(uam) audire nil
tamen cor(um) que ad salutem
p(er)tinet conspicere uel videre. Sed tunc
q(uod) p(er) parietes confessores uel sac-
erdotes designat(ur). Nam sicut pa-
rietes totam fabricam alicuius
domus sustentat et supportat.
Sic igitur p(ate)t q(uod) p(er) cecum corpor(alem)
ip(s)e cecus mentalis describitur.

Ergo sicut et ipsi viri sancti tota
fabrica domus celestis constructi
sustentant et supportant Et quia
per peruerse ipsi viri sancti dei designantur
Et tunc applica sic Cecitas itaque vel
cecitati cordis causas duas secus
diuersas deuote effugiunt et accedunt
magis quanto minus suauitatis
sentiunt etc ut supra etc etc
Plato in thimeo Ineptitudo
ingenii et dimagacio et tenebre
perimunt sensus nostri Cum quod esse
anima et sensibus atque intellectu
dependet et obnubilatis obte-
nebratisque sensibus per que obscuratur
intellectus Sed tunc per dimagacionem
siue tenebram ipsorum sensuum metus
cecitatis fugatur Nam sicut dima-
gacio obtenebracio que sensuum eua-
cuat et exterminat de corpo-
ream vitam iuxta id quod ait Temi-
stius Comentator super de pomo Cum
inquid quam infesti atque de-
structi vita abhorreat Vide-
licet hic esse videatur quod vita
nostra calida et sensitiua sit aut
enim Amplius quod vnde calida sit
et sensitiua vita Cessantibus
igitur et destructis sensibus et ca-
lore cessat et ipsa vita mox cum
infectum est ergo quod ex sensibus
vita est Et per consequens a primo aduenien-
ti dimagacio et obtenebracio vita
quibus eo eciam corpore corrupte
et finem Sic tenet per omnem
modum ipsa metus cecitatis vita
puram abremat et vita beata in-
terminum prestat Sic igitur patet quod per
dimagacionem seu obtenebracionem

sensuum metus cecitatis fugatur Et
tunc applica Ineptitudo igitur sancti in-
genii quod deus agnoscit et tene-
bitur magnum talis modis positus et in-
eptitudo premit et obcecacionem siue
cecitatem cordis inducit etc
Temistius super 2m de anima Quatuor
modis cecitas superinducitur corporis
videlicet primo per tactum secundo per immis-
sionem pungentis in oculum Tercio per
fumum yrundinum Quarto per sanguinem
qualem quorum Sed tunc per cecitatem
corporalem metus cecitatis designatur
Nam sicut cecitas corporis nulla
prorsus virtute sanari et restaurari
potest nisi virtute diuina Sic per
omnem modum ipsa cecitas cordis
quam nulla humana virtute poterit
restaurari nisi eius auxilio et fa-
uore diuini subsidii Sic igitur
patet quod per cecitatem corporis metus
nostre cecitatis importatur Et tunc applica
Cecitas itaque cordis quam qua-
tuor modis inducitur Primo per tactum
malorum operum Secundo per pinguedinem
carnalium voluptatum Tercio per fi-
mum operum mundanorum Quarto per
sanguinem peccatorum etc ut supra
Philosophus in libro perspectiuis Cum aspectum
solis diuturna certamine lumen
naturale solis per nimia sui excellencia
visum corrumpit aspicientis hominis
Sed tunc per lumen solis splendor
mundane glorie figuratur Nam sicut
lumen solare quatuor modis obte-
nebratur videlicet per eclipsim per vmbram
per nebulam et per nubem Sic et ipse
decor et splendor mundane glorie
et honoris quadrupliciter obumbratur
primo per Eclipsim mortis Secundo

Per nebula tribulacionis. Tercio per
nebula ignorancie. Quarto preteritum
adversitatis miserie. Sic igitur patet quod
per solem seu solis splendorem miseria
ne glorie figuratur. Et tunc applica sic.
Certe itaque quod splendore felicitatis
miserie et glorie tamquam dum et tam
desideranter delectabiliter aspicimus
et contemplamur totaliter in mentis
nostre intuitu excecamur. Vel ut supra.

Albertus super phemini methaure

Comete 3°. Cum in altis corruo
rant motibus subito excecantur.
Cuius racio est ipsa nimis subtili
tas aeris qui in motibus altis est.
Sed tunc per montes alti gradus et sta
tus mundani honoris et culminis
designantur. Nam sicut alti montes
steriles quidem sunt et penuria infe
cundi. Et eadem modo supra predicta me
cio de celsitudine et altitudine mundane
ne glorie. Sic pariter modo alti
gradus et status mundani culminis
et honoris steriles sunt penuria et
in aves omnis fecunditatis fructus
quam celestis. Sic igitur patet quod per altis
montes alti status et honores designantur.
Et tunc applica. Homines itaque in altis
honoribus et gradibus constituti in hunc
racione penuria excecantur vel ut supra.

Philosophus in hoc problemate. Quatuor

visum corporalem debilitant et exce
cant. Primum est aliens lucis ex
cellencia. Secundum est ignis vehemen
cia. Tercium est ventorum validus im
pulsus. Quartum est pulveris confes
sio nimia. Sed tunc per visum corpo
ralem visum spiritualem intelligimus
ipsius mentis. Nam sicut visus cor
poralis materie nec omnes sensus
deficiunt et vita corporalis ut aut
phisicus in 1° methaure. Sic per
omnem modum visus spiritualis ipsius
mentis maxime deficit et corporis
ad vita corporalem et eternam tocius
hominis. Sic igitur patet quod per visum cor
poralem corporis visum intelligimus
ipsius mentis. Et tunc applica sic.
Quatuor itaque visum mentis
quo deus agnoscit et vident
debilitat et excecat. Primum est
mundani luminis excellencia. Secundum
est ignis et estus seu concupiscencia
carnis vehemencia. Tercium est
ventorum afflictionum impulsiva
Quartum est pulveris avaricie con
fessio nimia. Vel ut supra pariter modo
eademmodo in predictis predicta et cetera.

Aristoteles in vii° animalium libro

Natura est illarum avium que ad
lumine dierum excecantur ut longe
antequam moriantur penitus ex
cecantur. Sed tunc per aves et
lumine dierum excecatas mente
excecati homines designantur. Nam
sicut aves ille que ad lumine
dierum excecantur in nocte solummodo
actum sui volatus faciunt et ro
bibunt. Ut recitat philosophus in ipso
animalium libro. Sic nimirum pariter
modo ipse mente excecati homines
in sola nocte vite tenebrose
ambulant et moriuntur. Et neque
quam bibunt aquam celestis roris
et gracie. Sic igitur patet quod per aves
et lumine dierum excecatas ipsi
mente homines excecati designantur.
Et tunc applica. Nam igitur est corum
qui mentaliter excecantur ut aves
quam moriantur totaliter quantum
ad lumine alie excecentur. Vel ut supra
pariter modo eademmodo supra.

Theophilus in Bernardo

Similiter avium ipsum est excecarum

Ut semper sint pugniores et
fetidiores et astuciores. Cuius
racio est quia caret pinguedine
in cunctis animalibus ut ait philosophus
in primo animalium libro. Cuius si-
gnum est. Nam dum animalia in-
pugnare volumus ipsa moli-
dimus et eis motum omnem de-
negamus. Et ideo ait Galienus
vidisse eos qui vinculati et
carceribus mancipati erant mi-
nimi inpugnatores. Cuius re-
nulla alia redditur nisi quies.
Nunc autem sic est quod ceci isto
tunica sunt quiete moventur.
Ecce ratio. Quare ipsi pugni-
ores sunt. Sunt et fetidi ceci eo
deficiente namque calore humiditas
in corporibus durat. In terris autem
dicit esse quamquam in quibus utique
fugam vincit. Quamobrem humidi-
tas in illis magis est. Nunc
utique humiditas cum non consumitur
in fetiditate et in fetore gravi-
tatur. Quare ipsi ceci fetidiores
et immundiores sunt. Sunt etiam a-
stuciores calidioresque ceteris bru-
tis ipsi ceci. Et ideo ait Plato
in Phedrone. Ceci namque spe-
ciale a celo accipiunt influxum.
Et ob hoc motus est philosophus in libro
problematum ut diceret astutissimos esse
ipsos cecos. Cuius racionem assignans
dicit. Tota namque virtus que deflu-
ere debebat in organum et in gene-
rem visuale post modum refra-
gitur ad organum intellectuale ipsum
confortando et preparando celesti in-
fluencie. Sed tales per cecos cor-
porales spirituales figurantur. Nam sicut hii
qui corporaliter ceci sunt naturaliter gaudent
ipso sole ut refert philosophus in libro
problematum. Sunt enim quod calidi et sicci
quia terra mare sunt atque ceci naturaliter
gaudent sole. Cuius etiam racio
assignata est supra. Sic per omnem
modum ipsi metaliter excecati
magis et solius gaudent ipso
sole mundane felicitatis et afflu-
encie. Sic igitur patet quod per cecos
corporales ceci metaliter designantur.
Et tunc apparet. Spirituales igitur
ceci seu ipsi diviciis excecati pu-
gniores sunt ceteris quantum ad pre-
sentem felicitatem. Fetidiores quantum
ad perpetuam fetiditatem. Et astu-
ciores quantum ad mundanam sapienciam
et vanitatem. Recta ad propositum.

Bartholomeus in 2 parte

Quatuor visum destruunt et ex-
cecant videlicet. Secundum infirmitas
ignis humiditas. Sed tunc per vi-
sum corporis visus seu cogita-
mentis designatur. Nam sicut vi-
sus corporalis recipit speciem vi-
sibilem intus suscipiendo vel
extra emittendo testante philosopho in
2o de anima quam autem videmus eam
intus suscipiendo vel foras seu
emittendo. Sic parium modo
visus mentis vel foras emittit
seu vigoris seu virtutis. Sed vel
suscipit speciem vigoris perpetue
ac salutis. Sic igitur patet quod per vi-
sum corporis visus mentis sive
cogitacio designatur. Et tunc apparet.
Visum igitur ac cognicionem men-
tis quatuor dissipant et excecant.
Primum est senium et vetustas sce-
lerum seu culpe in peccatis. Secundum
est infirmitas mentis et corporis
in exercicio bonorum operum et virtutum

Tercium est calor atque estus car
nalis et prave concupiscentie tercium
est similitudo nimia deliciarum
voluptatis affluencie que inda
ne et tunc respicia ad proprietas &
Primus in hoc proprietatum cetui or
modus visus in ledit et pe
nitus excecat Primum est prolix
tudo luminis excellencia Secundum est
ignis vehemencia Tercium est ve
torum valida impulsiva Quartum
est pulveris compressio nimia Sed
tunc per visum corporis visio designatur
mentis Nam sicut visus in
terioris sensus magis confert et
cooperatur ad ipsam vitam ut
ait philosophus in prohemio methaphisice
Sic per omnem modum ipse visus
et cognicio mentis inter magis
cooperatur ad statum vite sempre
patet igitur quod per visum corporis visio
mentis seu cognicio figuratur
Et tunc applicetur dicens igitur intra
in sua cognicione lumine atque visu
corrumpit excecata primo per excel
lencia luminis deceptus affluencie
Secundo per vehemenciam ignis car
nalis concupiscentie Tercio per ve
tum ac impulsionem affectio
nis adversitatis quod mdane Quar
to est per pulverem avaricie et cu
piditatis nimie Vere ad proprietas
Primus in 7 methaphisice Veritatis
fulmine sepe homines excecantur
Sed tunc per ictum fulminis vindicta
~~...~~ sit divina seu iustum
dei iudicium designatur Nam sicut
fulmine ex nimia compressione co
tussione vaporum causatur et collisi
onum mutua inter se nubium ygnatur
Sic vindicta divina seu infal
libile et iustum dei iudicium ex
cratione peccatorum hominum iniquitatum
deus per peccata ad statum sibi manifestum
cogitur et vincitur Sic igitur patet
quod per ictum fulminis vindicta
divina aut iustum dei iudicium
designatur Et tunc applicetur sic
Sepe igitur vindicta divina in iu
sto quod dei iudicio homines excecantur
et obstinentur propter multitudinem
suorum scelerum in peccato / ut sic
Vltimo in hoc proprietatis Nos
sepe contingit tribus quosdam
homines diu obdormisse fore
excecatos / Sed tunc per obdormi
tionem status intelligitur peccatorum
Nam sicut lassatur et antiqui
pacientes per labores et ebrietates
Cum eius fessus est et ebrius
obdormit nimis Sic rematur
poenam ipsorum status peccatoris
que lassatur ex vano labore
etiam lussoria et ex ebrietate
quam inferunt scelera et peccata
Sic igitur patet quod per obdormitionem
status peccancium designatur
Et tunc applicetur Contingit itaque
ex statu et quiete seu obdor
mitionem in peccatis homines in
perpetuum cecitate dampnabili
torpiscit et ac obumbratur Vere
per eundem modum quemadmodum sicut

Ipocrates in prognosticis
Multitudo desideriorum
in infirmo mortis signa
imminentis indicat et demonstrat
Cuius causa est quod quanto langor
fuit maior et decior tanto
cupida natura magis aberrare com
probatur Error autem nature languo
ris tempore consistit circa desideria
et appetitus sibi illicita atque
potus Cuius igitur natura in infirmo
multa concupiscit et diversa
natura ex hoc arguitur aberrasse
et vicina fore per que ipsi morti

Sed tunc p(er) multitudinem appeti
tuum et desideriorum ipsa cupiditas
importata. Nam sicut multitudo
desideriorum et appetituum in infirmo
tota est diligentia extirpan
dus. Ideo aut(em) ait Cellerius de
secretorum p(ro)p(rietatibus)? Multum iniquum infir
mo accidit appetitus qui vti
que extinguendi sunt quia omnis
appetitus languidi ad morte(m)
vergit. Si aut(em) appetitus et de
sideria adeo excreverint quod na
ture suffere non potest tunc modice
premendo cupido appetituum rela
xetur. Et ideo ait Avicenna
in libro medicinali p(ro)p(rietatum) Condescen
dendum inquit est in modico
desiderio et appetitu infirmorum
veruntamen si languidum suffre
potest suo appetitum ullatenus
dimittat. Christi dicit utique deside
riorum et appetituum in infirmo
tota est diligentia extinguenda.
Sic animarum p(er) omnia et ipsa
cupiditas summa diligentia
penitus est de corde hominis extir
penda. Sic igitur patet quod p(er) multitu
dinem appetituum et desideriorum
ipsa damnabilis cupiditas fi
guratur. Et tunc appropriatur. Cupiditas
itaque in homine cupido et amara
morte perpetua mentis et corporis
signat animam. Cancad sup(er)

Nonus Sitis est appetitus calidi
et humidi. Sed tunc p(er) sitim cu
piditas figuratur. Nam sicut exsi
ccat ipsam linguam. Ut aut(em)
Aristoteles in libro de plantis. Vene
inquit atque lacerti seu mea
tus quod ferunt humidum saliva
le ad linguam et siti vehe
menti desiccantur. Et p(er) consequens
lingua in humido destituitur
salivali. Sic p(er) eundem modum
ipsa cupiditas que p(er) sitim de
signatur exsiccat linguam mentis
hominis ne gustare valeat dul
cedinem suavitatis divine. Exsiccat
linguam corporis ne actum aliquem
faciat laudis divine vel orationis
seu confessionis salutifere. Sic
legitur patet quod p(er) sitim cupiditas
figuratur. Et tunc appropriatur. Cupi
ditas itaque est appetitus in
ita dictus principium effectivum
humidi omnis iniustitie et adver
sitatis et frigidi supplicium pec
cati et penalitatis. Et ut sup(ra)

Aristoteles in p(ro)blematibus. Aer cum
primo ab imbre fuerit
calidum estivum facit. Cum nigro
assignatur in hunc modum. Calor
actus ...tatur et refractum et
reverberatorum radiorum ibi maior
estus recipitur. Cum igitur inunde
quia inter littora maris estus
validum recipitur. Cum utique
ibi esse minime nisi ex receptis
sit relectis radiis solaribus
ingerit. Nunc aut(em) sit cum contra
oppositum umbre recipiuntur
et refranguntur radii solares
vel ex nubibus terra umbram
aer existit. Prima estuans
valde est. Sed tunc p(er) aerem
intelligitur ipse homo. Nam sicut aer
nunquam est in quiete semper enim
mutat se gravitat et movetur
et plurimis impressionibus ipse
aer subicitur. Omnes namque impres
siones in aere generantur. Et
testante philosopho in 4o Metheororum
Aer alibi semper impressionibus
nunquam esse. Sic est ipse homo
nunquam est in quiete mentis

fit spiritus in diuersis vanitatibus con-
tabescit et mouet Sed tunc quasi
per vmbram ipsa mors corporis fi-
guratur Nam sicut vmbra est frigi-
da humida et tenebrosa Sic per
omnem modum ipsa mors est frigi-
da ab omni opere caritatis et humida
quantum ad plenitudinem omnis
miserie et penalitatis / tenebro-
sa quantum ad occursum acerbitatis pro-
tatis Sic igitur patet quomodo per aerem homo
describitur Et quomodo per vmbram mors
corporis figuratur Et tunc aperte sic
homo itaque ille qui morti propinquius
fuit semper magis ac magis in con-
cupiditatibus estuabit Quanto pro-
pinquius morti vicinior fuit tanto
magis in cupiditatibus estuabit /

Pantheon libro fontis vite

Vitrum quod per paruo igne frangitur
per magnum autem consolidatur Et
liquatur Sed tunc per vitrum intelligitur
cor humanum Nam sicut vitrum
est perspicuum et in se liquorem
conseruat absque corrupcione et pu-
trefaccione / sic cor hominis debet
esse perspicuum atque peruium diuine
claritati Sed liquorem cele-
stis muneris et gracie debet in
se recondere et seruare absque vlla
interioris contaminacione Sed tunc quasi
per paruum ignem cupiditas desi-
gnatur per magnum vero ignem amoris ce-
lestis figuratur Nam sicut ignis
paruus vna cum corpore in se pro-
iecto extinguuntur et suffocantur
Ignis autem magnus corpus si-
bi iniectum tunc inuitat penitus
et inflamat Sic per omnem modum
cupiditas vna cum cupido co-
rrumpitur et finitur Ignis vero
amoris desiderium superni hominis

sibi ex toto incorporat tunc sub-
stanciat et inflammat Sic
igitur patet quomodo per vitrum homo describitur
Et quomodo per ignem paruum cupidi-
tas designatur et quomodo per ignem
magnum amor supernus seu ce-
leste desiderium figuratur Et tunc
aperte homo itaque a paruo igne
cupiditatis separatus frangitur
per magnum autem ignem consolidatur
et in interna mentis dulcedine
resoluitur et liquatur Et cetera 3a
Cetera capitula de cupiditate require
eas de desiderio illicito de am-
bicione et aspectu De concupiscencia
cetera omnia in registro sic

De contemplacione
2a

Aristoteles in libro pro-
blematum Vt igitur lim-
pidius videamus vnum
oculum claudimus Sed tunc per vi-
sionem corporalem diuina contempla-
cio designatur Nam sicut visio
corporalis que fit per aliquod
medium perspicuum et humidum
sine medio namque nil sentit
vt ait philosophus in 2o de anima
Sensibile namque positum supra
sensum nullum facit sensum Sine
spe etiam et sine specie vniguntur
que rei similitudinem nil sentit
prius id est philosophus vt supra capitulo in
quo nunc est in anima secundum speculum la-
pidis Et hoc idem de sensu di-
cit pe Sed visus sine humore
cristallino percepto nil sentit
Visus enim vt ait philosophus
aqueus est Sic per omnem
modum contemplacio diuina non
est sicut in mente hominis nisi
per modum et per medium id est per aliquod
obumbracionum aliquali velamine
suppositum Et nisi per speciem
id est similitudinem nil contemplatur

Et contemplatiuum seu contemplabiliorem et nisi per similitudinem dulcoris gratie quam celestis. Sic igitur patet quod per visionem corporalem ipsa visio spiritualis seu contemplacio fugatur et tunc apparet. Ut igitur limpidius contemplemur necesse est ut visum oculorum et desiderium et affectum extra ducat et ad transitoria obcludat. Sic per omnem modum ut supra.

Theophrastus li° Comeor

Enim in intensis fuerimus frigore constituti calorem latenam acrius quam videmus. Cuius causa tangetur infra. Sed tunc per visionem corporalem visio celestis seu contemplacio defigitur. Nam visio corporalis inter omnes sensus ultimo perficitur in homine ut potentia sensus nobilior atque dignior ad quem omnes sensus alii ordinantur. Testatur philosophus in libro de animalibus qui dicit. Omnibus perfectis sensibus in animali visus adhuc latitat obscuratus. Hoc tamen mirum videtur cum omne perfectius et nobilius tempus generetur et perficiatur quam id quod imperfectum est. Visus autem nobilior et imperfectior adhuc est sensibus ut asserit Comentator in 3° Metheororum. Quanto ergo quanto aliquid tardius perficitur tanto durabilius et fortius fore estimatur. Sic patet in animalibus. Vidimus enim quod animalia que tarde perficiuntur sunt longeua ut patet in homine qui plures menses erit in sui generacione quam cetera animalia. Item glires et cuniculi generantur cito perficiuntur. Animalia citius et velocius finiuntur. Et ideo aut plus quam glires de quindena in quindenam generantur. Et duobus solis annis vivunt. Manifestum est igitur et philosophus quod visus inter ceteros sensus ultimo perficitur tamquam elegantior et nobilior inter omnes habitus tenetur. Per omnem modum ipsa visio celestis seu contemplacio inter ceteras virtutes atque dotes anime ultimo perficitur tamquam nobilior et elegantior actus felicis anime. Sic igitur patet quod per visum corporalem corporis ipsa contemplacio desistitur. Et tunc applicare sic. Cum igitur in frigore id est in extinctione presentis temporis fuerimus constituti contemplatione felicitatis puris ablutis sceleribus lacrimarum claritas dei et lumen proxima dei speciem contemplamur.

Alpharabius in tractatu

De virtutibus et potentiis anime dicitur igitur ut limpidius videamus acrius quam cum intuemur aliquam valeamus umbram nos manus applicatur ad ultimum facimus. Sed tunc per visionem corporis visio mentis et contemplacio desistitur. Nam sicut visio corporalis ipsius hominis lupus si anticipata fuerit terretur et in fugam vertitur. Basiliscum occidit huius illud. Ambrosius in Exameron libro vi° hoc inquit si primo lupus videtur lupum lupus fugit. Et si primo basiliscum intuitus fuerit visu suo perimit et occidit. Sic per omnem modum contemplacio visio quam celestis in fugam vertit lupum infernalem et occidit basiliscum id est demonem hostem nostrum veterem. Sic igitur patet quod per visum corpo-

visio mentis atque contemplacio designatur
Et tunc applicatur vtique sine impedimento
maiestatem dei contemplentur vmbra
nobis manum sacra actione facta
Et tunc reuertatur ad predicta supra

Plinius in speculo naturali Pisces
in sero et in estu valide resiliunt
in aerem et aquam Sed tunc per
pisces homines designantur Nam sicut
pisces exultant salire quam conspersi et
igni appositi remissi et mouere
videntur Sic vere per omnem modum
ipsi homines contriti quando professi
falsi per penam et satisfactionem
et igni appositi Et sic continuo
ad dei dilectionem remisse et mo
uere videntur per misericordiam dei inspira
tionem Sic igitur patet quod per pisces ho
mines designantur Et tunc applica
Homines itaque more piscium in sero
mortis et in estu huius miserie
et afflictionis debent exilire de
aquis huius miserie in aerem
serenitatis contemplationis quam diuine
Vere per omnem modum ut supra etc.

Comentator super i methe

Sicut autem sacerdotum natura dicimus
sic est dicit Amenidus altos a
scendunt montes necesse est velle
ut sanitatem fumo vel aliquo li
quore fetido prebeant naribus
applicent ne subtilitate aeris mo
tum subito suffocentur Sed tunc
per ascensum in altos montes con
templacio figatur Sicut ista sicut
in ascensu montes altos ita
facit nos oportet vt cum in et in
timato corpore pre sepe pausare
et suspiria valida facere Sic per
omnem modum in contemplacione
diuina ita facit nos oportet Primum
est vt in recreato vel elevato corde
in timore peragamus sicut continue et
humiliati ascendamus Secundum
est ut pausam a peccato et quietem
in deo faciamus Tercium est ut
suspiria magis pre angore de
secreto mugitus emittamus Sic igitur
patet quod per ascensum in montes
altos ipsa diuina contemplacio
designatur Et tunc applicetur sic
Sic itaque qui in altitudinem
contemplacionis diuine se extollunt
in sublimis quam speculacionis cel
uis se erigunt et ascendunt
necesse est Vt firmum sine contricione
atque vtilitatis animi mentis oculos
teneat et applicet omni hora
Vere per omnem modum ut supra

Solinus li. de re. Aues

in altum volantes retrahunt
ad se pedes Sed tunc per aues
homines designantur Nam sicut
aues in altum volantes penitus
vel nil laborant sed quiescunt
et non mouent ~~alas~~ alas vt
ait Ambrosius in Exameron li
bro 5 Sic igitur etiam tunc homines
a assignatur In altis namque
regionibus aeris estuare et se
nior magnus est Propter illum deter
mina ipsa auis non mouet alas
ut sit quiescens in calore am
plius delectatur Secunda autem racio
assignatur a philosopho in vi de anima
libus in hunc modum Naturaliter
inquit aues contemplantur dum
sine concussione alarum volant in
quiete Patet itaque quod aues
in altum volantes penitus nil la
borant sed quiescunt vt patet de vul
turibus et ciconiis atque milu
is qui dum in altiores partes
se sustulerunt aeris alis penitus

no moueri Sic minime potest
mens hominis se in alta contem
placionis subleuantes inter la
bores mundi scrinius et in mundo
dulcitur requiri esse Et tamen
quam per pedes affectiones seu
opera hominis designantur
Nam sicut pedibus primo animal
graditur secundum beatum Augustinum
Sic anima eiusdem mouetur et gra
ditur uisus [illegible] affectionibus ergo
et operibus Sic igitur patet quod per manus
designantur homines et quod per pedes
affectiones seu opera designantur
Et tunc apparet homines itaque
in contemplacionis altitudinem
euolantes debent auium more
[illegible] se contrahere pedes affectionis
et operacionis sue summa dili
gencia et probare etc. etc.

Aristoteles in x° anima
lium pisces quidem speculantur
uidere dum in aqua sunt minime
uero extra aquam Cuius racio est
quia unumquodque animal sensum
suorum compositum est in contrario sibi
sibi elemento Sicut enim homo
sub aqua obtuse uidet et imper
fecte in terra aut perfecte cogno
scit omnia Quod ideo contingit quia
elementum humane habitacionis
appropriatum non aqua sed ipsa terra
est Et ideo supra tactum est
cum homines in altis commorantes
regionibus [illegible] sunt ut
frequenter Et hic patet acuus in
[illegible] subtilitatem In altis namque
regionibus magis ad aerem
quam ad terram simul ut ait
Ptholomeus almagesti 2° Sunt
in paludosis morantes regionibus
et in calidis uidere tunc ob

tusum sunt intuitum minime quare
uident Et hic ideo accidit quod
egrediuntur metas sue connatu
ralis habitacionis que utique in terra
est non autem in igne in aere
et in aqua Piscium itaque habi
tabilis et connaturalis regio ipsa
aqua est Et naturaliter pisces acu
tius et sincerius conspiciunt planete
in aqua quam in terra Anima
dum sunt extra aquam Sed tunc
per pisces homines designantur Nam
sicut pisces non delectantur
in lumine et calore ut testa
tur Ambrosius in Exameron
libro primo Cuius causa plane ta
ctetur infra Racio tamen potest in
libro probleumatum et secundum adducatur
Dicit enim quod frigida et humida
corpora non gaudent et appe
tunt lumine solis atque calore
Ad hoc ut ab humore et frigore
nimio temperentur Pisces autem
frigidi et humidi omnes contra
propter sale seu lumine et calore
magis gaudent sicut econtra
ipsa calida corpora colerica et
adusta in cibo frigida uel aut
contraria non delectantur Pi
sces itaque non delectantur in
lumine et calore Sic et ipsi
homines non [illegible] quod et magis
piscium more delectari debent
in lumine diuine cognicionis et
in calore dei dilectionis Sed
tunc quando per aquam penitencie
corporis [illegible] fugiant per
terram aut terrena [illegible] transito
ria mundi humi prosperitas seu
affluentia designatur Nam
sicut ipsa aqua terram sustentat

et presse confirmat eiusque sicci-
tate maliciamque et sterilitatem
temperat. Item id quod Commentator
ancepite in 3o physicorum. Si
enim inquit aqua non esset terra
pre nimia sibi innata siccitate
in pulverem verteretur et penitus
scinderetur. Terra enim de se in-
humus est nisi per humorem fecun-
da fiet et per aquas. Sic terram
per omnem modum penitencia et
afflictio hominis ipsum mundanum
prosperitate et affluencia ordinat
temperat et indebito esse ter-
minat maliciamque eius et ste-
rilitatem et infecunditatem ex-
terminat et extirpat. Sic igitur
patet quod per pisces homines et quod per
aquam pena et afflictio. Et
quod per terram terrena seu mundana
et caduca prosperitas atque affluen-
cia designatur. Et tunc apparet
homines utrumque vermes contem-
plantur celestia dum sunt in aqua
afflictionis et pene quam dum
sunt in terra felicitatis affluencie
et mundane. Item per omnem modum in-

Ysidorus in hystoriis na-
libus. In tempore nimium estiua-
te aves regales et in altiores
se sustollunt aeris regiones.
Cuius causam plenius tangit philosophus
in 8o animalium libro dicens. In
estu valido et fervore aves
a terra elongantur et vehemen-
tius in aere elongantur et sunt
ideo ut refrigerio supreme
aeris partibus sorciantur / altiora
namque sunt intersticia aeree re-
gionis frigida sunt frigore
sempiterno / terra tamen autem ca-
lor valide atque estus

Aves igitur in estu valido se
elevant ut refrigerium in al-
tis aeris partibus habeant. Sed
tunc per aves homines figurantur
ra. sicut aves humectantur
ab aqua non prout dum vivunt
sed dum mortue sunt ut dicitur
in 7o animalium libro. Aves in-
quit ibi plus tenent humec-
tatem tenentes quam aqua intincta
dum mortua sunt quam dum viva.
Sic per omnem modum ipsi homines
humectantur aqua celestis roris
et gracie magis prout quando in-
hunc modo vixerunt sed dum
mortue fuerint. Sed tunc quia
per estum nimium et fervorem
vita presentis seu vite presentis
vanitas figuratur. Ita sicut
in estu et fervore vehementi
torum aquis se immergunt
aves unde garriunt et homines
umbracula et frigida loca
appetunt ut recitat plinius
in speculo naturali. Sic nimirum
per omnem modum in vita hac
presenti et mundana seu in va-
nitate huius vite vana ho-
mines aequis deliciarum se im-
mergunt. Et in dei laude pe-
nitus non garriunt / sed frigidas
et umbrosas peccandi oportu-
nitates quare appetunt sibi querunt.
Sic igitur patet quod per aves designan-
tur homines. Et quod per estum
validum et fervorem presentis vi-
te vanitas et afflictio figuratur.
Et tunc apparet homines utrumque
regales presentis vite seu
penicia afflictionis in tempore
se more regalium avium debent

in altissima contemplacionis
acre elevare ut se refuge
in pectum post estum thing
sti simile vale aut et rap
tare. Et tunc intrat ad propositum.

Aristotiles in v° animalium

libro: Quanto aves magis altra
fuerint elongate tanto lim-
pidius contemplantur. Cuius
signum est quia ille aves que
venant in aquis ut eo
melius pisces possint videre
per aquam se magis elevant
et elongant. Sed tunc per aves
homines figurantur. Nam sicut
omnes aves dum auxiliant
in aere aut a terre animalibus
impugnantur fugiunt et cadunt
ad terram ut recitat philosophus
ubi supra in viii°. Cuius ca
assignatur ibidem in quo modo
aves nature omnes magis re
nant in aere quam in terra.
Cuius signum est quod aves pre
dones capiunt que in terra sedent
aviculas non invadunt et
si invadunt quasi con ca mo
nent a terra aliqualiter estimant
tur. Aves igitur a natura ag-
stentes quasi ad terram fugiunt
dum a terris animalibus impugnan
tur. Sic per omnem modum ho
mines dum se animam et sim
ilem conspiciunt mox ad terram
sue condicionis vilitatis et
humilitatis confugiat. Et tunc
terra paciatur humiliter recognos
cat. Sed tunc per terra ipsa
caduca et transitoria de
signantur. Nam sicut terra
cuncta corrumpit et infirmat ele
menta ut credit Plato in
phedrione viii° firmissimis
assercionibus et argumentis.
Omnium namque elementorum corrump
cio et infectio gignitur certa
et causatur. Sic per terram
similiter ipsa transitoria bona
corruptibilia et caduca cun
cta corda inficiunt et corrumpunt.
Sic ergo patet quod per aves desponsi
homines et quod per terra ipsa
transitoria terrena designantur.
Et tunc apparet. Quanto itaque
homines a terrenis caducis et
transitoriis elongant tanto
claritatem celestem limpidius
contemplantur. Rote Romer

Avicebron libro fontis vi

te. Diligenter itaque intuenti
facilius est ascendere. Cuius ro
est quia ipse qui ascendit videt
ea loca per que ascendit et
securus confidens quod securus est.
Ille autem qui descendit ea
loca quibus pedem applicat
penitus non videt. Unde apparet
timidus et perterritus est. Et ideo
contingit quod delectabilius ac
facilius diligenter si quis
advenerit ascendat quam descen
dat. Per ista autem datur
intelligi quod si quis diligenter
advenerit intellectus magis ymo
in infinitum delectabilius
ascendit in dei felicissima
contemplacionem quam descendat
ad profundam vallem vanitatis
miserie quam mundane. Et cetera.

Phus in problematibus 2do

altius ascendimus tanto magis
ymaginacionem casus extima quanto
aliquis in alciori steterit loco
tanto magis sibi videtur quod preci-
pito sit ipse casus. Per quod datur
intelligi quod quanto aliquis in
divina contemplacione ascendit
tanto magis debet ymaginari
et cogitare de casu illo eter-
na dampnabili mortis et per-
penalitatis sempiterne [illegible]

Solinus libro 3o. Omnes
aves predones et alte volantes
in arboribus insidentes contem-
plantur pedes. Unguis recurvi [illegible]
cao de similitudine. Sed tales per
aves predones et rapaces pecto-
res homines designantur. Na
sicut aves predones rostra cur-
va habent et pedes cum uncis
plenos. Testante philosopho in 9o de
animalibus libro qui ait. Aves omnes
que de predis vivunt rostra habent
curva a natura quibus escas aves
lacerant et discerpant. Habent
eciam pedes unciatos seu acu-
leatos quibus predam captam
fortiter teneant. Sic per omnem
modum ipsi peccatores homines rostra
habent mentis et corporis ad ter-
rena et ad transitoria incurvata
et pedes habent aculeatos et
tenaces id est prava opera seu affec-
tiones quibus pertrahunt ad sup-
plicia sempiterna. Et tales quidem
per aves alte volantes superbi
elati tumidi homines figurantur.
Nam sicut aves alte volantes
in continua sunt pugna et tedio
vestiuntur fetidisque cadaveribus
et in vastis solitudinibus que
commorantur. Hec namque natura est
avium predarum ut dicitur in 8 de a-
nimalibus libro. Sic per omnem modum
superbi tumidique homines et ela-
ti semper in continua sunt contencio-
et contra ceteros homines contencionem
atque pugnam. Cadaveribus que in-
mundis et fetidis vescuntur illi-
cite et carnalis voluptatis.
In solitudinibus que habitant spiritualis
siccitatis quod desiccati sunt in
dulcedine divine caritatis ac sua-
vitatis. Sed tales quidem et ultro
pedes affectiones seu opera
designantur. Nam sicut pedes
omnium animalium in ea parte qua
terram attingunt sunt callosa
tenuiores rigidi atque duri ne
asperitate terre ceterorumque corporum
collidantur. Ut ait philosophus in
2o de animalibus libro exceptis tamen
quibusdam animalibus aquaticis et
minor patitur infra. Sic tenera
per omnem modum affectiones nostre
et opera ad terrena et transitoria
obdurari debent ne allisione
perpetua comprimantur. Sic igitur
patet quod per aves predones ipsi pre-
dones homines. Et quod per aves alte
volantes superbi tumidique et
elati. Et quod per pedes affectiones
nostre et opera figurantur. Et tunc
apparet. Homines itaque peccatores
superbi et arrogantes de arbo-
re insidet huius vite contemplacione
et aspiciant inguem pedes et
affectionibus et operacionibus sue

Separatur animi mole. Hec te ut supra

Plinius in libro phletu Difficulter quod sursum aspiciat nisi caput et facies tollenter. Cuius ratio est quia dum oculi sursum iaciunt ipsa pupilla visiva palpebris tegitur et visus in actu suo in sursum impeditur. Alia tamen assignatur Commentator super eum et causa dicitur: cum visus dyametralis est semper suam directionem in rectum dirigens et extendens. Cum ergo contingit ipsum a sinistris vel a dextris reflexo actum suum efficit imperfecte. Sursum autem directus ipse visus similiter obtinetur nisi sursum et ipsum caput tollens moveatur. Hic per aspectum in sursum celestis contemplacio figuratur. Nam sicut sursum aspicientibus guttur dilatatur et pectus ampliatur. Testante philosopho ubi supra qui ait: Spiritis tussientibus et branchosis atque obstructis procedens simul palet nihilominus ad celum elevatis. Dum enim visus celum erecto vultu aspiciunt guttur ampliatur et precordialia ac pectoralia membra dilatantur et pravis materia obstruens repellitur et liquatur. Cuius etiam signum est: Cum enim alte cantare volumus caput vehementer erigimus sursumque aspicimus ut per hoc guttur amplietur. Patet igitur quod sursum aspicientibus guttur dilatata et pectus omnimode amplia. Sic per omnem modum ipsis contemplantibus gutturna dilatantur et pectora ampliantur. Gutturna quidem inestimabilem incomprehensibilemque dei dulcedinem percipiat. Pectora vero interioritate sint ut se in salute mentis et corporis teneat et conservet. Et tunc quoniam per caput totius intencio designatur. Nam sicut in capite qualis sit indicatur ipse homo. Testante lexo in phisonomia Palemonis qui ait: Omnia signa et iudicia quibus agnoscimus et prendimus mores conditionesque humanas ex ipsa capitis qualitate accipimus. In ipso enim in capite totus innotescit quicquid in homine latitat. Sicut igitur quod in capite qualis quis sit indicatur ita homo. Sic intencio per omnem modum et sua intencione virtus sequitur. Unde quoque etiam opus hominis qualificatur et indicatur. Sic igitur quod per aspectum in sursum celestis contemplacio describitur. Et quod per caput ipsa intencio figuratur. Et tunc apparet: Difficulter itaque homo celestia contemplari potest et divina nisi tota mentis intencione allevatus fuerit ad superna et elongatus a vanitate inferiora que mundana respexerit ad posita supra.

Ambrosius in Examerone libro ix. Per hoc aquila pullum degenerem agnoscit propter hoc etiam ipsum abicit quod ipsum non posse aspicere limpiditatem solaris luminis conspiciat. Et tunc per aquilam intelligitur ipse Christus nam sicut aquila ... in ea pro-

pruincia ubi commorat[ur] s[ed] in recto
ris et regimine peregrinata q[uo]da[m]
adduxit ita [?] et unde
nunc seu p[er]mutac[i]o[n]ib[us] t[em]p[or]e visi
tat regiones ut certitat
plurimu[m] in speculo n[atu]ralis Sic p[er]
omnem mod[um] filius dei n[on] in
sua p[ro]p[r]ia s[ed] alienas et peregri
nas ingressus t[er]ras et regiones
q[uo]dam inde abstulit et secu[m] ad
eternam p[at]riam transtulit Et tunc
p[er] aspectu[m] c[on]tra limpidissimu[m]
seu solaris luc[is] ip[s]a diuinor[um]
c[on]templac[i]o designat[ur] Na[m] sicut as
pectu[m] solis sanus oculus c[on]uenit
n[on] aut[em] debilibus et infirmis sic
p[er] omnem mod[um] diuinor[um] c[on]templac[i]o
c[on]uenit mentib[us] seu mentis oculis
sanis et puris nullo crimine ob
umbratis Sic igit[ur] p[at]z q[uod] per
aquilam xp[istu]s describit[ur] et q[uod] p[er]
aspectu[m] solis celestis c[on]templa
c[i]o figurat[ur] Et tunc app[ar]et Per
hoc igit[ur] xp[istu]s ho[m]i[n]em degenerem
a celesti hereditate eo [quod] ondit
Et p[ro]pter h[oc] ho[m]i[n]em t[em]p[or]aliter
abicit atq[ue] sp[er]nit eu[m] p[er] n[on]
posse c[on]templari in[ue]nit celestia
et agnoscit / et tunc respra[?] sup[ra]

Vicesima li[bro] m[o] De delfi
nis qui in p[ro]fundo fonte po
situs fuit [?] celi milicia[m]
i[d est] stellas et sidera cernens etc.
in meridie c[on]templat[ur] Inuenc[i]o
ena[?] eam tangere infra Et tunc
p[er] altos fontes et p[ro]fundos vi
ta secreta seu c[on]tinuac[i]o designat[ur]
Na[m] sicut in altis fontibus
et p[ro]fundis tremor induit[ur]

tempib[us] atq[ue] rigor Et q[uo]d
accidit ex intenso frigore qui
esse ostendit[ur] in fontes Sic
contra p[er] omn[em] mod[um] in statu
vite et c[on]uersac[i]o[n]is secrete in eo
ip[s]a refrigerat[ur] refrigerio et
algore suauitatis caritatis s[upe]r
diuine Sic igit[ur] q[uod] p[er] altos et
p[ro]fundos fontes vita secreta atq[ue]
c[on]uersac[i]o figurat[ur] Et tunc app[ar]et
Delfinus igit[ur] in fonte c[on]stitu
tus fuerit secrete vite et c[on]uersa
c[i]o[n]is clarius c[on]templat[ur] c[om]mu
nitatem curie milicie et celest[is]

Vicesima I li[bro] o[ct]o De Polletrum Cum
solem inspicimus tria nobis
c[on]tingunt lacrimam sternuta
cio et cerebellos sum[?] Et
tunc p[er] inspeccio[n]em solis ip[s]a sa
cra c[on]templac[i]o figurat[ur] Na[m] sic
ex inspeccione solis capud pur
gat[ur] Sic[ut] id est aut philoso[phi]
tus in Tractat[u] de dietis hem
maticis valet sole inspicere
quia lumine solis expurgare
p[ro]p[ri]u[m] capud Sic nimirum
p[er] o[mn]ia ip[s]a celestis c[on]templac[i]o
expurgat et depurat a[n]i[m]am
que est caput corporis Sic igit[ur]
p[at]z q[uod] p[er] inspeccio[n]em solis celestis
c[on]templac[i]o figurat[ur] Et app[ar]et
Cum igit[ur] celestia c[on]templam[ur]
tria nobis accidunt / lacrima
rum etiam tunc p[er] vehemencia[m] de
siderio celestis curie Sterim
tamen p[er] inestimabili quia imp[er]
pretu p[er]ipimus dei dulcedine
Et ob certam quid ad sple
dore decoris venustat[is] q[uo]
m[od]o uide[tur] ut sup[ra] dictum e[st]

Aristotiles in libro proprietatum elementorum

In incendio grandi facto ventus grandis videtur moveri contra ignem. Cuius signum est quia scintille feruntur contra ignem. Racio autem predicti est quia aer sicut per grande incendium augmentatur, augmentatus autem aer ampliorem locum expetit et sic aerem collateralem fortiter comprimit et constringit. Aer autem compressus et coartatus aerem calefactum se circumstantem comprimit ventilatque et recurrit contra ignem. Et inde hoc accidit quod dum incendium grande factum fuit ipse ventus moveri contra incendium apparebit. Alia autem videtur Commentatoris in 3° methaurorum. Dicit enim quod per vehementem calorem ignis aer violenter attrahitur. Aer autem violenter attractus in ventum convertitur. Nec per omnem modum quemadmodum aer violenter valdeque impulsus ventus dicitur ut in 1° methaurorum. Et tunc per incendium grande factum racio celestis contemplacionis figuratur. Nam sicut tempore incendii rubescit celum et aer qui incendio proximi sunt. Sic per omnem modum in contemplacione hominis ipse deus delectatur et rubescit totum collegium angelorum in leticia celesti. Et sicut facto incendio aves que in vicino fuerunt timentes trutenter fugiunt. Sic per omnem modum in contemplacione seu a contemplacione hominis omnes aves infernales teste repellantur. Et sicut incendium factum in nebula apparet ut si sol oriatur, sic contemplacio facta in mente humana videtur ac si ipsius verus sol iusticie cum tota sua gracia in corde hominis oriatur. Et tunc quando per ventum levem aure flantes in terra mentis delectacio signatur. Nam sicut ante adventum venti stelle celi videntur currere et moveri contra se ut recitat philosophus in libro proprietatum elementorum dicens quod ipsis antequam adveniat ventus stelle videntur currere et moveri, aut quia ventus contra stellas illas ipsius generatur antequam deorsum deferatur. Notandum autem quod ille stelle que cadere currere et moveri estimantur stelle vere non sunt sed sunt quedam impressiones ac scintillacione ignis aeree regionis ut in 2° methaurorum ostenditur ut patet in astrolabio. Ipsius nature stella non est licet estimetur in tempore more aliarum stelle videatur. Patet igitur quod cum adventu venti stelle videntur currere et contra se invicem moveri. Sic revera per omnem modum ante adventum illius divine ac inestimabilis delectacionis debet in mente currere et revolvi sanctis et dulcibus meditacionibus illa que per stellas intelliguntur ipsius celi gaudia et leticie premii sempiterni. Sic igitur patet quod per incendium grande factum contemplacio describitur.

Et quasi preciosa iuncta medi[ci]s delectacio figuratur. Et tunc apparet in contemplacione itaque pie mediten[tur] divine anime diligentes quanta intima et inestimabili delectacione atque iubilacione terrent ipsum hominem refugiante felicitate et perflante. Vere ut supra etc.

Tercium superius dictum questione

Et essendo super limam etc. Dicit. Si in aere stetit in sole essendo aere minime videmus sed nec in igne nec in aqua. Cuius causa tacta est immediate supra. Et tunc per visionem corporalem ipsa celestis contemplacio figuratur. Nam sicut visio corporalis solis debet prevenientibus atque divis ipsa que aspectum est vigorosum super inaquabilia et corruptibilia entia exclusiis eis que cunctie et sorde sunt contrarie. Et ne eadem modo refert Albumasar in tractatu de aspectibus planetarum. Sic perfectum a filii dominorum contemplacio solis debet spiritualiter prevenientibus et per excellenciam puritatis nomine dei servientibus. Et tunc apparet. Si sumus in aere mundane vanitatis vellacionis limine summe contemplari possimus veritatis sed nec in igne mundane cupiditatis vellacionis aut in aqua carnalis et illicite voluptatis sed solidius in terra humilitatis contemplacio potius species altissime deitatis. Vere ut supra.

Articulus iii de natura locorum

Eadem terra vapores quos in se est sursum exalavit illi quasi recepti in rore contra descenderant. Serenitas mariana constringit. Cuius causa tangetur infra. Et tunc per terram describitur cor mundanum. Nam sicut terra de se nil nobilitatis nec preciositatis gignit nisi a celesti facie influxionis aliquam receperit specialem. Testatur Avicenna libro suo mineralium qui ait: Terra de se nobiles atque preciosas non generat margaritas neque gemmas quaslibet preciosas nisi per aspectionem celi minimus quasi celestis. Sic revera per omnem modum cor humanum de se nil fructuositatis generat nec quicquam condignum vite perpetue nisi visitetur rore et influencia contemplacionis divine. Et tunc generat per serenitatem temporalem perpetua serenitas figuratur. Ita sicut serenitas temporalis pace elementorum pacificatur et quiete. Testante Alberto in libro de impressionibus aeris qui dicit: Pacificatis igitur elementis serenitas magna fit. Sic nimirum per omnem serenitatis sempiternam inducit et demonstrat pacem fore perpetuam in curia patria que beata. Sic legitur Psalmo quasi per terram describitur cor humanum et quasi per serenitatem temporalem vite eterne serenitas figuratur. Et tunc apparet. Eadem vigitur cor

humanum vaporem celestis contempla
cionis semper emisit ad supe
na unde quasi descendente rore
celestis gratie imbiberat dulce
re quasi contemplacionis divine mor
tale consequitur serenitatis sem
piterne lucide ut supra declivi

Ptholomeus almaiesti po

Dum stamus in tenebris videmus
ea que sunt in lumine contempla
cionis. Si dum sumus in lumine ea
que sunt in luce valde latent
Ea hic tangere immediate nisi
per propheciam cum datur intelligi
quod talis ipse esse solet contempla
torum divinorum ut dum sunt in te
nebris presentis vite contemplent
ea que sunt in lumine celestis
patrie. Et dum iam sunt in lumine
contemplacionis divine nequaquam
contemplentur ut videret ea que
sunt in tenebris fragilitatis
humane descendo ad propheciam et

Alpharabius in tractatu

sensitivo partis. Cumque simus
sub nube aliqua remotius
contemplando quasi in serenitate
minus magna. Cumque ea
reddit in equali modo aer et
medium tunc condensata fuerint
obstant organo visuali. Me
dium enim purum et clarum visui
valde confert inquantum ipsum est
magis perspicuum seu diaphanum
aut transparens. Medium autem
grossum vaporibus est plenum
visionem impedit inquantum ipsum

penetrare non potest. Nunc autem sic
est quod consistentibus nubibus occi
dere vapores aeris atque medii in
substanciam nubium transmutati pe
nitus et redacti. Quamobrem
est hoc ipso iam aer atque medium
sit mundata. In serenitate vero
vapores qui transmutari debent
in nubes in aere et medio re
remansiunt. Et naturaliter ipse aer
grossior densiorque et spissius
est et nebulosus valde est contin
git igitur. Cum tempore nubium aer sit
clarior. In serenitate autem aer
sit spissior. Ut sub nube cla
rius videatur. In serenitate autem
obtusius. Et tunc per visum corpo
ream celestis contemplacio figuratur.
Nam sicut visus corporalis debili
tatur ex immutacione oculorum in eos
venustas splendidas et amenas
Testatur Aule in suo Pollitico
qui ait quendam nomine Crissi
pum ex aspectu cuiusdam splendi
dorum corporis fore penitus exce
catum. Sic eciam per omnem modum
ipsa celestis contemplacio in nobis
annullatur per immutacionem oculorum
mentis in venustate splendore
divini solis et candoris. Sic igitur
patet quod per visionem corporalem
ipsa celestis contemplacio designatur.
Et tunc apparet. Cumque igitur sumus
sub nube celestis et spiritualis
refugerii remocius in celestia
contemplamur quam dum in serenitate
mundane felicitatis et affluencie

detinent. Et tunc terram super
Plinius in problematibus. Ebrii et
qui iuxta mare sunt gaudent so-
le. Cuius racio tacta est supra.
Et tunc per ebrios intelligi queunt
celestis gracie rore plenos. Nam
sicut ebrius circumferri videtur
omnia donec superfluum vaporem
digerat et humorem qui totum
cerebrum occupat racionem. Sic per
omnem modum pleni celesti gra-
cia que in hoc seculo sunt vano
modo circumferri aspiciunt nec cessant
donec humorem roris celestis
spiritualiter digerant sibique incor-
porent et imbibant. Et tunc consequenter
per eos qui circa mare sunt tribula-
ti et afflicti mente seu corpore
figurantur. Nam sicut illi qui circa
mare sunt pallidi atque sitibun-
di sunt testante philosopho ubi supra quia
aut sicuntur etiam et pallescunt
hii qui in litoribus marinis
sunt. Sic revera per omnem mo-
dum ipsi tribulati et afflicti men-
te seu corpore pallescere debent
quantum ad hoc sitim et sitire
avide bravium sempiternum. Sic
igitur patet quod per ebrios corporaliter
ebrii spiritualiter describuntur. Et quod
per eos qui circa mare sunt tribula-
ti et afflicti mente vel corpore
designantur. Et tunc apparet. Isti
itaque qui divinitus inebriati
fuerunt tribulati quoque pariter et afflicti
consolacionem querant in sole con-
templacionis et in calore divini
dulcissimi quoque amoris, ut supra.
Aristoteles in VI° animalium libro.
Omnia animalia in estivo tempo-
re ipsius contemplantur in frigore
aut melius. Cuius causa tangetur
infra. Sed tunc per estivum seu tempus
estivum status carnalis concupiscencie
figuratur. Nam sicut in estivo tempo-
re ea que in aquis sunt animantia
moventur pariter et gestiunt et
saltant et clamant ut patet de pi-
scibus et de ranis cicadulis.
Refert Plinius in VI° speculo
naturali. Animalia inquit estivam in
estu valido sunt nimium inquie-
ta. Sic revera per omnem modum
in statu concupiscencie affluencieque
videtur ipsa demonia que per
animalia aquatica figurantur
magis sunt inquieta cor hu-
manum magis validiusque impugnan-
cia et provocancia ad peccata. Et
tunc consequenter per frigus continencia
seu castitas figuratur. Nam sicut
in frigore audaciores sumus
quam in calidis existentes locis
ut ait Philosophus in libro problematum.
Cuius causa tacta est supra. Sic re-
vera per omnem modum in continencia
et castitate existentes homines au-
daces sunt ad agendas bonas
quaslibet acciones et ad susti-
nendos dolores quoslibet et labo-
res. Sic igitur patet quod per tempus
estivum seu estivum status concupiscencie
describitur. Et quod per frigus contine-
ncia seu castitas figuratur. Et
tunc apparet. Cunctis itaque hominibus
in statu existentibus concupiscencie
pennis celestia contemplantur
speculantur. Sed permanentes in
frigore castitatis et continencie
limpidissime contemplantur, ut supra.
Isidorus in historiis na-
libus. Omne animal vim ha-
bens perspicaciter contemplatur

Sicut patet de lucte luna nasci-
tur bibulus est. Quamobrem acu-
tissime limpidissime quoque
videt. Sed tunc per primum animal
brutum homo figuratur. Nam sicut
unumquodque animalium perfectorum mox
cum nascitur ambulat movetur.
Sic per omnem modum unusquisque
homo mox a primordio sue na-
tivitatis ut ita dicam debet
more brutorum animalium et ipse
debet moveri in exercitio
bonorum operum ac ambulare
in via in itinere quod virtutum.
Secundum tunc consequenter per vinum amor
celestis figuratur. Nam sicut vi-
num sanat vulnera et preservat
a corruptione putrefactione quam fu-
tura ut ait Bartholomeus
in 1 practica. Sic revera per
omnem modum amor celestis
curat vulnera peccatorum mentis
et conservat a corruptione putre-
factionis quam eterni doloris pec-
catum et mortis. Sic igitur patet
quod per animalia ipsi homines. Et quod
per vinum amor celestis sive
celicus figuratur. Et tunc apparet
homines itaque bibuli celestis
dulcedinis et amoris prospi-
ciunt et claritatis celestia
contemplantur. Recreat supra et cetera.

Plinius in 2° Methaurorum

Flante austro nubes altius
elevantur velocius quam moventur.
Cuius ratio tacta est supra. Sed tunc
per austrum amor celestis seu
gratia designatur. Nam sicut auster
flat et maris et nubes multa
generat et fecundat. Testante
Plinio in Speculo naturali

qui ait: Cum auster humidus sit eo
quod ex mari flet, sic et multas
nubes concitat terram autem so-
lus ille ventus disponit habi-
litat et fecundat. Sic revera
per omnem modum amor celestis
et gratia ex mari proveniunt asperita-
tis et amaritudinis penitentie
vite nubes multas adducit ob
umbrationis refugium consola-
tionis et terram mentis fe-
cundat in fructu beatitudinis
sempiterne. Sed tunc quare per nubes
homines figurantur. Nam sicut nu-
bes aquose et nimie ipsi terre
nigre et umbrose videntur.
Nubes autem subtiles et sicce
et a terra valde elongate albe
cernuntur. Cuiusmodi ait Com-
mentator in 2° Methaurorum. Cuius cor-
ratio tacta est supra. Sic revera
per omnem modum homines humidi deli-
ciis et voluptate atque appin-
guates ad terrena toto affectu
et voluntate nigrescunt in se et
coram omni conditore. Homines autem
sicci ab humore viciorum et elon-
gati a regione terrenorum desideri-
orum albi sunt candidi et amenis
dei oculos delectantes. Sic igitur
patet quod per austrum amor celestis et
gratia describitur. Et quod per nubes ipsi
homines figurantur. Et tunc apparet
flante itaque aura celestis ce-
lestis amoris et gratie mox ipsi
homines more nubium et exemplo
in altissimas contemplationis
regiones mentis intuitu ele-
vantur et a terrenis molestiis

penit⁹ elongatur &c. ut sup

Aristoteles in 2° methe(o)r(orum) Quatuor sunt que solvunt et liquant corpora ciuta (?) intinctivas et liquores sc. amaritudo salse-do caliditas et humiditas per que datur intelligi quod quatuor sunt que corda humana in liquo-rem atque tincturam devote con-templacionis liquefaciunt et resolvunt Quorum primum est amaritudo penitencie Secundum est sal-sedo discrecionis seu cognicionis intime Tercium est caliditas caritatis divine Quartum est humidi-tas celestis roris et gracie Hec in-quam quatuor mentem liquefaciunt et resolvunt in dulcedinem con-templacionis intime &c. p(er)ciunt modo &c.

Avicenna li° 5° de diluviis Nullum corpus quantumcumque leve sursum ascendere poterit in ae-ris regionem nisi transmutet-ur et alteratum subtilissimam in vaporem Exempli gracia sic-cum quantumcumque levius flexibi-lisque extiterit nequaquam tamen ascendere et elevari poterit in su-premam aeris regionem nisi in vaporem penitus resolvatur Quod autem quidam asserunt de quibusdam lapidibus grandibus ranisque et speciebus quorum similia quibus nos e nubibus vidimus deflu-xisse que utique ut ipsi aiunt ani-malia deorsum non caderent nisi prius descendissent. Dicendum quod talia in tali specie (?) incellaterunt (?) ascenderunt sed ex exalantibus sursum vaporibus predicta corpora in locis mediis (?) generantur

&c. que cum virtute solaris luminis generata sunt continuo inde cadunt Quod autem in 2° Methaurorum Avicenna dicatur cecidisse frumentum et vitulus similiter racio red-denda est ut id quod dictum est roboretur melius salvetur Patet itaque quod nullum corpus sursum elevari potest nisi in vaporem penitus resolvatur Sed tamen per supremam aeris regionem ipsa celestis patria designatur Nam sicut aerea regio plena est igne nube et volucre Teste Isidoro qui ait Aerea ita-que regio propter vicinitatem celestis ignis ab igne et a calore inflammatur super nubes etiam in aere semper sunt licet interdum minime videantur Aerea etiam regio volatilibus deputata est Sic etiam per omnem modum ipsa celestis patria plena est igne di-vini amoris nube celestis conso-lacionis et volatilibus in inna-bilibus consolacionibus Sed tamen quis per vaporem celestis contemplacio figuratur Nam sicut vapor lu-na atque solem in maiori facit apparere quantitate utpote quando luna aut sol fuerit in oriente vel occidente Tunc cum maxime sunt elongate a regione nostra ha-bitabili utpote distancia in extremis mundi finibus Propterea multi sunt improvisi impositi quorum interposicione predicta corpora magna demonstrat Et ideo prius in libro predicto voles

investigare causam cur luna et
sol maiorem et maioris quantitatis
appareat in finibus videlicet in ori
ente et occidente quam in medio
celi puta in meridie dicit zo
le naturaliter et luna orientibus in re
motis partibus celi multi vapores
interponuntur quorum interpositio causat
hoc Sic seneca per omnem modum
celestis magnum et immensum apparere
facit visui quem per luna et per so
lem describitur omni conditore Sic
ergo patet quod per aeris regionem litte
ra describitur Et quod per vaporem
celestis contemplacio figuratur Et
tunc apparet Numquam itaque homo
digne in regionem celestis pre
elevatur nisi in vapore contempla
cionis intellexisse scilicet resolva
re per omnem modum ut superius tactum est

Ptholomeus almagesti 2o

Videmus in plenilunio contemplati
fuerimus ipsam secundum specierum
lunam. Inter luna in suis augmen
tatur scilicet tot enim lune quot lune
dies fuerunt estimant Sed tunc
per lunam celestis amenitas figuratur
vera sicut etiam luna non est ma
la ut ondit plinius in se(cun)do
et (?) mundo Sic per omnem modum
in celesti amenitate nullum ma
lum nulla corrupcio reperitur Sed
tunc ipsam secundum cuius puritate
predictam figuratur Ita sic secundum
dicitur est rotundus et novum que
dam strepitum sonitum et sibi
lum efficit non autem cum vetus
factum fuerit Sic nimirum per omnia
Sic secundum novum novitate
innocentie sonitum strepitum

quendam facit iubilacionis divine laudis
et iubilacionis iustitie non autem
cum vetus factum fuerit vetustate
pravitatis et malicie Sic igitur
patet quod per lunam celestis amenitas
describitur Et quod ipsam secun
dum cor hominis figuratur Et tunc ap
paret Videmus igitur aliquis mediante
puro corde contemplatus meri
diem lumine puritatis vite celestem
amenitatem fuit et candorem in
ipsa celestis malicia et amenitatis
quantum ad perspicacitatem suam multiplicatur
maiorescit et imperpetuum augmen
tatur ut super Plinius in
libro prolectum Contemplatur igitur
tempore eclipsis solis aut lune
per ipsum solem contemplatur fuerit
omnia terra solem attendit clarissi
sime manifestissime quod videbit
ipsius radio tangere infra sed
tunc per solem intelligitur ipse christus
Nam sicut temporalis vel aliud
est quam radio vel visio solis super
terram ut ait plinius in vino
methaphore Sic seneca per omnem modum
puritatis eterna scilicet dies perpetua in
terra pura vel aliud est quam christi
solis iustitie radio visus quod beata
Sed tunc quem per tribus pura et
munda consciencia figuratur Itaque sic
tribum aquis in se in iusta retinet
Sic et ipsa munda et pura conscientia
nullatenus in se poterit retinere
aquam tingentium labis et malicie
Sic igitur patet quod per sole christus ve
rus sol iustitie describitur Et
quod per tribus pura et munda conscientia
figuratur Et tunc apparet Contemplatur
igitur christum solem iustitie per tribum

pure et munde consciencie contemplatus
fuit omnia que circa ipm sunt
Sed non duo accidunt clarissime
limpidissime quam videbit Et ceteris

Avicebron libro fontis vite

vapores quidem circa terram deti
nentur ipam occupat et obte
nebrat / sed dum in alta elevati
et exaltati fuerint in nubes conden
santur continuo et in ymbre pertr
resolvuntur Sic tunc per vaporem ipe
mentis speculationes figantur seu co
templationes Ita sicut dum vapores
ad terram restringuntur infecto et cor
rupto magis sequuntur Cum vero ele
vati fuerint a calore solis dige
runtur et penitus consumuntur et in
rorem spericum resolvuntur Sic nimirum
per omnia cogitationes speculationes
que et contemplationes mentis ad terre
na refraguntur infecto magis mentis
et corporis sequuntur Cum vero sursum
elevant ad celestia continuo ca
lore amoris divini digeruntur et in
miram quandam celestis roris dulce
dinem resolvuntur Sic tunc conspice
per terram intelligitur cor humanum Ita
sicut natat in aere et in aquis
testante philosopho in decalo et mundo
qm aut Causa tota que terra sus
tentatur in medio est quia natat
in aquis et in aere sustentat
Corpora lata etenim etiam plana di
ficillime subinguntur Sic revera
per omnem modum cor humanum natat
in aere vane vanitatis et in
aquis multe miserie periculi et
timoris Sic igitur patet quod per vapo
res mentis contemplationes seu cogi
tationes designantur Et quod per terram
describitur cor humanum Et tunc apparet
Cogitationes seu contemplationes
mentis quidem in corde humano reti
nentur ipum occupat et tenebrat
et inquietat Sed dum in alta
celorum elevantur mox in nubes
pertractionis celestis condensantur
et in ymbrem celestis dulce
dinis roris et gratie resolvuntur
Recte per omnem modum [illegible]

Ptholomeus almaiesti 6o

Corpora in altum vehementer eleva
ta cadere non possunt si sursum
violenter in aere detinentur
Cuius tamen causam assignans Commentator
cometrois in 2o metheororum Eidem
cadit non solum cadit in centrum
grave si terra ingentem attrahit
a terra Corpus autem vehementer
elevatum et a terra elongatum iam
attrahi minime quidem potest Cuius causa
est quia et tam magna distantia
terra quod sicut est sine quod sibi
simile est attrahere non potest Unde aut
Theophrastus Commentator libro 3o
de [illegible] inquit et ypothesi quod
modo frens sit annicus contagno
orbis lune constat quod cadere non
potest eo quod a terrena region sit
nimis elongata et per consequens at
trahi non possit Cuius causam assi
gnat dicens Adamas non trahit
ferrum et quantacumque distantia
nisi ferrum applicet Sic et ipsa
terra non trahit corpora gravia et
quantacumque elongationem et dista
nciam nisi vel circa terram vel mare
sint posita regionem Patet igitur
quod corpora gravia vehementer ele
vata a terra elongata iam

et hoc ipso tamen non potest. Et huic
sensui videtur consonare Commentator
in 7° Physicorum, qui dicit quod
aer, aqua, ne ignea et lema-
crina divisa forma dat omnia
consequencia ad formam. Terra autem
est gravans corpus, ipsa gravat que
demum in cunctis corporibus et in
rebus. Sic tunc per corpora ignea
intelligimus corda humana illa
sicut corpora ignea triplicialem
aere potest quia vel pigneum quia
ignea corpora vehementer ignita
levia sunt fiunt, ut ait Commentator
in 4° Metheororum, presertim in
quantum venti resolvunt in aliud,
puta aqua in vapore ut supra
tactum est per diminucionem magni-
tudinis corporis igne tamen diminutione
fuerit levius efficitur. Sic corda
per omnem modum corda humana ...
pluries cum sui gravitate alemaci
potencia et corpore vel pignum
celestis amoris, quia secundum beatum
Ambrosium Amanti nichil difficile,
per resolucionem lacrimarum atque con-
tricionis ac per diminucionem in-
finite humilitatis. Sic igitur patet
quod per corpora ignea corda describuntur
humana. Et tunc apparet. Corda
itaque humana vehementer in
contemplacionis celsitudine ele-
vata adeo in robore atque sta-
tu grece confirmantur quod delectacio-
nis illacione possent tamen eadem
comprobant. Et tunc tercia supra.

Aristoteles ad Alexandrum
De regimine principum libro 2°

Maxime autem decet Reges atque
principes frequentare loca
pratosa viridia et amena ut
dum visus delectabiliter intuetur
intus in suo vigore et viribus
confortetur. Sed tunc per loca pratosa
et viridia et amena sensuum super-
exaltacionem ferri quod seu alicuius
instrumenti ferrei mollificacionem
quemadmodum super incudem
patuit. Prata namque et loca
viridia seu nemorosa exhibent
et eliciunt quendam visum intus
et quasdam herbas gignunt ut
ait Albertus. Commentator quod
virtute herbe smaragdi vertes
siccas atque feras. Cuius signum
est, quia ut ait Albertus
Catherine fide de pectoribus equorum
qui pascebant in pratis ...
te desiderabant quod quidem minime
contigisset nisi aliquas virtutes
herbe illius assumpsisset. Sic nunc
per omnia ipse virtutes amenita-
tes celestes et gaudia ame...
sensum nostrum elevare et attrahere
sibi duriciamque cordis nostri fra-
gere ut ad celestia semper valeat
anhelare. Sic igitur patet quod per
loca pratosa viridia et amena
celestia gaudia figurantur. Et
tunc apparet Maxime autem decet
eos qui principes atque reges
volunt effici in regno premii
sempiterni ut mentis contem-
placionibus celestibus intersint in-
sistenterque meditantur amenitates
celestes et gaudia sempiterna
ut supra etc. **Notandum** quod
quod aliter et aliter contemplatur

se homo in speculo In oleo in aqua In
sanguine In gladio in lapide po
lito In aqua in qua qui se con-
templatur fiunt certissime se re-
luti est in facie contemplatur In
speculo autem fallit contemplacio quod
omnes ut asserit Algazel in
tractatu de forma speculi In san
guine homo contemplatur faciem suam
ut pallidam atque nigram In gla
dio autem omnis lata et longa In
oleo vero contemplatur faciem suam ut
pote amabilem et iuvenilem
In autem polito ut minus pura
sunt usque Comedo de sensu et
sensato Primo per que datur
intelligi quod sex modis se homo
potest contemplari Primo in aqua
dispersionis prime seu contricionis
et tunc qualis est se certissime
contemplatur Secundo in speculo mun
dane felicitatis et tunc omnis con
templacio fallitur et frustratur quia
omnem hominem censens in mundana fe
licitate et affluencia sibi com
placere comprobat Tercio in sanguine
sceleris et peccati et tunc homo
niger et pallidus quantum ad hor
rorem et pallorem mortis eterne
apparebit Quarto homo qui sic con
templari potest se in gladio
divine sententie et vindicte
et tunc se dilatatum et prolonga
tum contemplatur in terra certamis et
supplicia contemplatur sempiterna
Quinto in oleo rovis dulcedinis
gracie divine et tunc amabilis
dei oculis et delectabilis Sexto
in lapide polito i. in Christo et
tunc homo se minus purum aspi
ciet et diminutum ad resulti-
dendum et ad recipiendum quemque
in Christo Et tunc re vera se speculatur

Avicebron libro fontis vite

Qui stans in vallibus simpliciter
contemplatur in versus montes quam
de montibus versus valles Et re
tangetur infra Sed tunc per valles
humilitas designatur Nam sicut
in vallibus maior semper est
tranquillitas humiditas et calli
ditas quam in montes tranquil
litas quidem quia secundum philosophum
in 2° methaurorum venti ad valles
accessum habere non possunt humiditas
vero quia aque omnes naturaliter
defluunt versus valles ut in libro
de liminorum asserit Avicenna Ca
liditas autem quia ut ait Avicenna
ubi maior spissitudo aeris atque
densitas ibi maior semper ca
liditas quia in spisso et in denso
aere calor et estus diutius
conservatur Sic in mundo pomem
mod in humilitate seu in humi
li mente semper maior est tranqui
litas quietis interne Maior
humiditas consolacionis interne
et celestis gracie atque maior cali
ditas caritatis divine Sed tunc
quia per montes superbia figuratur
Nam sicut civitates in montibus
sunt siti et macilenti et in
tantum aridi Testatur philosophus in
libro problematum qui dicit In mon
tibus itaque commorantes siti
et aridi et macilenti sunt
valde Et sic in ipsis nimia
aeris subtilitas efficit Sic
ceteri pomem mod in superbia

et celi arcana perspicientes intellectu aridi
sunt et sicci adeo ab humore ce
lesti quatenus uti quia a pingue
dine caritatis divine. Hic igitur patet
quod per valles humilitas describitur
Et quod per montes superbia designatur
Et tunc apparet. Cum igitur in
valle humilitatis steterimus humi
libus contemplamur ad alta celorum
seu ad celestia quasi in montibus
stantes superbe contemplari possumus
infima et caduca, ut supra
Nota hic de egressu stellionis
ad splendorem solis oriente sole
Cuius quidem declarationem require
infra in capitulo de caritate etc.

Aristotiles in libro Problematum

Clarius contemplamur dum stamus
quam dum ambulamus. Require in
capitulo de virtute. Certa igitur certa
requirantur in capitulo de cognicione de
speculacione et de mobilo etc.

de culpa xxv

Aristotiles in libro Problematum
De talibus tenebrarum natura fo
re demonstrat, quod qui stat
in tenebris omnia ea videt
que sunt in lumine; sed ipsum
autem et ea que sunt in tene
bris minime videt. Cum ita tanta
est super. Sed tunc per tenebram
culpa describitur. Nam sicut te
nebra naturaliter est humida frigida
et fetida ut recitat Plato in
Phedrone. Sic nimirum per omne
modum ipsa culpa est humida fri
gida et fetida. Humida quidem est
plena omni corrupcione frigida
quoniam est omnes ... ipsa est

caritatis divine. Fetida quia ducat ad
penalitatem mortis eterne. Sic
igitur patet quod per tenebram culpa de
signatur. Et tunc apparet. Hec igitur te
nebra et condicio culpe demonstratur
quod quamvis in ipsa steterit omnia
que sunt circa nos scitos indicare
et conspiciamus, sed ipsos autem et ea
que in lumine sunt celesti nequaquam
conspiciamus nimirum quia adveniat certa
terrena conspecta immediate super

Amiceron libro fontis vite

Proprietates quidem noctis sunt so
mnus et mors. In nocte namque ap
parenta cuncta dormiunt animalia, sed et
in nocte ut frequenter humana
moriuntur corpora et natura ... id opp
... Galienus ... Gal
ienus dicit quod infirmo si per noctem
vixerit et per diem vivet. Sed
tunc per noctem describitur ipsa culpa
Nam sicut nox quietem infert cunctis
animalibus que qualitercumque am
bulant et moventur. Sic per omnem
modum ipsa culpa quietem boni operis
et virtutis cunctis infert hominibus
qualitercumque ad beatam patriam am
bulant et moventur. Hic igitur patet
quod per noctem intelligitur ipsa culpa
Et tunc apparet. Peccatores itaque in pro
funda culpe sunt sompnus perpetuus et
mors perpetua quam timemus
pertere ut supra etc.

Philaretus in tractatu de sin

dicisis febrium. Proprium est veneni
in proprio suo loco seu corpore perti
nens sentiri. Venenum namque serpentis
serpenti non obest nec a serpente

sentitur / immo si species veneni prevaluit continuo suffocat ut patet ad oculum in basilisco qui draco omnium serpentum cum dictum venenum per speculum apposita extinguitur Basiliscus continuo occidit et necat ut recitat ysidorus libro historiarum naturalium Proprium itaque est veneni in suo ipso corpore non sentiri Sed tunc per venenum describitur ipsa culpa Nam sicut venenum receptum seu missum in aliquem ignem ipsum maiore efflammare facit / mariam namque flammam venenum suscitat ff ignem immitatum Sic certa per omnem modum ipsa culpa maximum ignem puta infernalem suscitat atque causat Sic igitur patet quod per venenum culpa figuratur Et tunc apparet Proprium itaque est culpe a suo actore non sentiri nec penam recognosci / ut supra

Boecius libro tertio Mors corporalis tres quasi in morte relinquit effectus Primus est quod scindit ipsum cor Secundus est quod venas omnino a sanguine evacuat et humore Tertius est quod in cunctis sensibus vestigia relinquit sue malicie atque pene Et tunc per mortem culpa designatur Nam sicut mors temporalis accidit vel ex nimio et languore et ex debita constellacione Constellacio namque finem imponit necessario cunctis rebus Sic certa per omnem modum ipsa culpa que est mors anime temporaliter accidit Primo ex letali et mortali vulnere Secundo ex infecto languore peccati et corpore Tertio ex divina et iusta

quod promissionum Sic igitur patet quod per mortem culpa describitur Et tunc apparet Culpa itaque omnis sua tres mortiferos in homine relinquit effectus Primus est quod ipsam mentem a deo atque ab eterna felicitate dirimit atque scindit Secundus est quod omnem vigorem et virtutem dei venis anime extrahit Tertius est quia in omnibus sensibus vestigia et penas sue malicie miserie quasi relinquit Et tunc recita ad supra / Cetera circa de culpa require in C de peccato Item in C de scelere Item in C de transgressione etc.

Plinius in 2o de anima Ignis augeri fit et extendi in infinitum dum modo materia combustibilis applicetur Sed tunc per ignem intelligitur ipsa culpa Nam sicut ignis admixtus hircino sanguini et in vase cupreo reconditus et servatus nulla virtute extingui potest ut recitat Plinius in libro de septem mirabilibus mundi Sic et ipsa culpa admixta hircino sanguini id est cordi quod fons dicitur sanguinis perpetuum et inextinguibilem ignem efficit qui nulla nisi divina virtute extingui poterit et deleri Sic igitur patet quod per ignem culpa describitur Et tunc apparet Culpa itaque quem ad condignam sibi penalitatem in infinitum extendit et auget eo quod ille contra quem culpa committitur infinitus sit et immensus Recte per omnem modum ut supra

Notandum quod culpa comparatur sangui
ob quatuor raciones. Prima quia
sicut sanguis adherens cuti
de facili quod ablutus mollem reddit
ipsam cutem. Sic per omnem modum
culpa adherens menti, si per con
fessionem et penitenciam abluta
fuerit, mentem ipsius hominis mol
lem abilem quod et aptum reddit
ad suscipiendum munus celestis
gracie dulcedinis superne eterne.
Secunda causa est quia sanguis
non induratur in vitro teste
Theophilo in tractatu de urinis
...um qui dicit: Addo igitur
ut sanguis in debito suo li
quore maneat et liquore in
vitro seu in vase vitreo red
datur. Sic munimen per omnem
modum culpa in vita vitrea
quod et puta confessio nequaquam
in obduracionis seu obstina
cionis peccatum poterit condensari.
Tercia racio est quia sicut san
guis quosdam habet terrere, quosdam
animare, quosdam debilitare
et quosdam amantes facere. De
primo sic ait philosophus in hominibus plebeis
sanguine inquit naturali horret
omnis vir et fortitudinem conterit
nimium ipse sanguis. De secundo
sic ait Ambrosius in Exame
ron libro vi°: Consueverunt
antiquitus namque bellatores
scindere brachia sua cultris
ferreis ut sic conspecto sanguine
suo proprio audaciores fierent et au
daces. De tercio sic ait Con
stantinus libro de medicina: Sanguis

itaque si nimius fuerit in corpore
debilitat et morbum causat.
Si autem in defectu fuerit sanguis
in corporibus humanis debilitatem
quidem proximam etiam tam quod
inducit. Sanguis insuper se
est debilitans sive quis san
guinem videat sive quis de
sanguine fabulam audiat aut
mencionem. De quarto sic ait Ga
lienus Secretorum libro 8: Contingit
hic in hominibus aliquibus
amantes fieri sanguis ad as
pectum. Patet igitur quod sanguis
quosdam terret, quosdam animat,
quosdam debilitat et quosdam
amantes facit. Sic revera per
omnem modum ipsa culpa quosdam
terret puta viros sanctos, quosdam
vero animat et stimulat ad
maiora scelera et peccata viros
ipsos malos, quosdam autem de
bilitat ad omnem actum virtutis
precor et salutis. Et quosdam eciam
amantes et mortuos seu morti
aptos efficit videlicet obstinatos etc.
Quarta racio est quod sicut sanguis
sequitur motum lune, inquit
videlicet deficiente luna sanguis
deficit et crescente luna san
guis augetur et crescit ut asserit
philosophus in v° animalium libro. Sic
munimen per omnem modum peccato
culpe scilicet ambicionis glorie va
nitatis et inanis, inquit de
ficiente scelus scilicet quod amore de
ficit et negatur actus ipsius
culpe et crescente voluptate

humanus sceli crescit et augetur
immanitas culpe sceleris et peti
Notandum quod culpa comparatur aque
propter quatuor rationes. Quarum pri-
ma est quia sicut aqua creata est
super celum et stat totum suspen-
sum usque ibi. Hic recita etc. Sed
vertendo aut terra philosophi quod aqua
supra esse potest super celos ut per
modum cuiuslibet virtutis per modum
vaporis Et per modum aeris. Primo
quod possit aque super celum suste-
tante ut divina virtute tales
aquas ne inde defluant aut di-
scedant ut dicit Augustinus in 2°
super Genesim. Secundo per modum vapo-
ris dicebant enim philosophi quedam
vaporem subtilissimum occupasse
supra celos quem quidem vaporem an-
tiqui aque fore speciem autumna-
bant ut refert Theofrastus in
libro Comentorum. Tercio per modum aeris
inquantum parte quia in principio sunt
super celum. Et tunc constat aquas
esse super celum. Hic recita ponere
modum culpa usque ad celos crea-
se dicit inquantum augebit culpe
obnoxii depressi cecidemus etc.
Secunda ratio est sicut aqua est principi-
um omnis putrefactionis et co-
rruptionis in rebus generabilibus
et corruptibilibus ut dicit Co-
mentator rationibus super primum
de generatione et corruptione. Sic
nimirum per omnia ipsa culpa est
principium atque causa prima et ori-
go omnis corruptionis presentis
et putrefactionis sempiterne etc.
Tercia ratio est quia sicut aqua

est secundum naturalem situationem ordinata
et posita subter terram non autem su-
per terram iuxta illud psalmi: fundasti
terram super aquas. Et stat to-
tum super aquas usque ibi. Hic in-
mitte etc. Notandum autem
terra posita quod de situ terre aliter
sentiunt Theologi aliter autem
philosophi. Dicunt enim Theologi
terram esse positam super aquam
et tunc ordine elementorum asse-
runt esse talem. Ignis inquit
supremum est elementum. Post
ignem aer. Post aerem terra. Post
terram vero aqua. Philosophi autem
aliter ordinant elementa sta-
tuentes primo ignem deinde ae-
rem tandem vero aquam ultimo
autem terram. Ex quibus iam patet
intuenti quod aqua est super terram
ut philosophi autumant vel et est subter
terram ut Theologi asserunt
et affirmant. Unde controversia
magna est inter istos. Et ideo
solvendum et dicendum quod aqua super
terram situaliter sed sub terra vir-
tualiter videlicet inquantum terra su-
stentat et fundat super aquas.
Et super patent ubi attende
quod nisi aqua esset que coad-
iuvat et coniungit terram
terra redacta in pulverem penitus
solveretur. Patet igitur quod proprie
loquendo aqua est sub terra
et non super terram. Ut aut posita
Sic in 4 ponitur culpa posita
est subter nos seu subter terra
cordis nostri id est sub potestate nostre
voluntatis aut super nos id est ex-
cedens vires virtutesque nostras etc.

De culpa xxv

Contra vero est. Nam sicut aqua
naturaliter contrariatur igni atque aeri
minime autem terre. Ignem
namque extinguit, aerem pestile-
tem efficit, terram autem fecundam
fertilem quoque facit. Sic in-
venitur per omnem modum culpa con-
trariatur igni divine caritatis,
aeri celestis suavitatis seu
puritatis, autem terre terrene concupi-
scencie et voluptatis. Ignem
namque extinguit caritatis,
aerem puritatis inficit, sed terre
voluptatis terrene favet et
applaudet. Item per omnem mod-
um vide Contra extra regulam in Casu
de peccato. Item in registro singularum.

De casu
xxvi

Plato in Phedrone libro primo
ponit duo aeris infimum
et supremum ut aer qui
in infimis est semper sursum
ascendat. Aer autem excelsus
deorsum semper cadat. Cuius causam
assignans Plato ubi supra dicit:
aer inquit qui circa terram est
ex intensione quod circa terram est fri-
gore sursum iacit, pellit et fu-
gat. Frigus enim magnum a se
pellit cuncta corpora ut in iure
dyethica dicitur. Econtra autem
ignis qui in celesti sphera con-
tinet ut sub circulo orbe
lune eum qui sibi proximus est aerem
deiciunt versus terram. Nec mi-
rum quod hoc quia cum omne corpus
calefactum et per consequens calefactum
augmentetur et ipse aer qui contiguus
ipsi igni calefacto sit minimum
et attenuatus, ideo contingit ipsum
angeri et per consequens cadere versus
terram. Patet igitur quod aer sublimis
naturaliter cadit et descendit versus
terram. Aer autem infimus naturaliter
sursum fertur. Et tunc per aerem
infimum homo despectus atque humilis
designatur. Nam sicut aer in-
ferior est humidus, fugiens, agi-
bilis et umbrosus. Humidus quidem
eo quod attingat proximam aquam;
fugiendus eo quod sit vicinus ipsi
terre. Mobilis quia ventus movet
et agitat. Umbrosus quia nu-
bibus obumbratur. Sic nimirum
per omnem modum homo humilis et de-
pressus est humidus humore seu
rore celestis gratie; fugiendus re-
fugiens consolacione mundi; mo-
bilis quantum ad exercicium opera-
cionis bone; umbrosus quantum
ad umbram protectionis saluti-
fere. Sed tunc quod per aerem
sublimem et supremum ipsi in cel-
situdine honoris positi designantur.
Nam sicut altus atque excelsus
aer expers est omnis vite
testante Apuleyo Caladio
et in Thimeo qui dicunt in
aere excelso minimum atque alto
nulla esse nec vivere posse
animalia eo quod tenuis regio atque
aer expers sit omnis vite. Sic
nimirum Romana homines in alto
positi huius seculi expertes sunt
omnis vite tam iusticie quam
... Sic igitur patet quod per aerem
infimum homo humilis describitur
et depressus, per aerem vero altum
et supremum homo tumidus

intelligi et ellatus. Et tunc appa
ret. Sic igitur clarum est hominem humilem et
superbi ut hic humilis superuacaste
dat spiritualiter eternaliter quia scita
hic vero tumidus et ellatus
cadet in terram mortis perpetue com
pellatur. Vt et ut supra etc.

Plinius in libro philosophie Sagitta
sursum iacta primo quidem mo
ram facere videtur sed tunc mox
velocissime recadit et descendit
Mora autem illa causat ex de
fectu virtutis impellentis eo quod
secundum Plinium in viii° phisicorum
motus violentus in principio sem
sit velox in fine vero remissus
et tardus. Econverso autem motus
naturalis in principio quidem sit tardus
in fine vero velox. Secundo tunc per
sagittam intelligitur ipse homo.
Nam sicut sagitta membranis
plumarum coniungitur ut eo rectius
in aere videbitur. Sic per omnem
modum hic plumis seu pennis ce
lestis amoris et gratie hic in presen
ti acuitur ut eo facilius recta
calle ac tramite ad celestia
pervehatur. Sic igitur patet quod per sagit
tam intelligitur ipse homo. Et tunc appa
ret. Hic itaque in altitudine sublima
tus primo quidem moram quandam
in statu honoris mundani et glorie
facere videtur, et tunc mox velocis
sime cadet pellitur in terram mor
tis perpetue quia doloris. Vt et cetera.

Ciuitebron libro fonti vite
athomi sunt in inferiori aeris
regione fuerint vz terra trax
ascendunt et descendunt intus se
ventillati. Hinc et inde. Quod
ad celi spacia raris loca perveniunt
unde continuo cadunt. atque sic quo
sunt feruntur continuo usque terram.
Cuius signum est quod in aliquibus do
mibus et tenebrosis atque modicum
athomi non videntur. Cuius etiam
ratio tacta est. Vnde quod tunc per
athomos homines designantur. Nam
sicut athomi extra domum ali
qua videri minime quidem possunt
ut refert Plinius in philosophie libro
etc. Extra domum inquit aliquis
athomi non videntur sed solum
conspicimus eos in domibus
et in umbris. Cuius tamen redditur
dicto lux inquit circa umbras
atque tenebras maior est circa
propter in lumine ingrediente per fe
nestras in umbrosis domibus
hos videmus. Extra domum itaque
athomi minime videri possunt.
Sic per locum a simili homines a se
ipsis nisi in domo sui cordis
et conscientie minime videri poterunt
aut agnosci. Sic igitur patet
quod per athomos homines significantur.
Et tunc apparet. Homines itaque qui
in inferiori seu humili statu
pristine vite sursum semper feruntur
ad celestia. Sed hii qui ad superio
rem veniunt honoris mundani
statum aut gradum nigri inde cadunt
eternaliter quia descendunt. Vt et cetera.

Commentator super 2m de
Ce et mundo. Quod enim diffi
culter aut indirecte et a la
te ut patet in pluma leuia
corpora cadere possunt plana ext

Difficult' cad' pnt et si cadut
tamē difficult' cadut q' aere
obuiante a motu suo et a ca
su impedit' Accensa aut cor
pa nunquā cadut nisi indirecte
Ut pz in assub que dū cadut
indirecte nō ppendiculant' nō
cadit quod accidit ex eo q' assub
gp' ex duab' natur' vz ex
tra et ex igne assub naq
vapor quidā ē accensus qui
de tra resolut' Cū a nō ro
ne ignis infi' ascenderet Rō
ne aut tre inf' descenderet
Ideo accidit q' motū atz ca
sū nō rectū sed indirectū
et obliquū facit Per sup'ta
aut dat' intelligi q' hoies
leues i agilitudine corpor'
alleviati Et hoies plan' i
ad suscipienda influenciam
spūalit' explanati hoies
quoq diuini inflamati
aut difficult' aut indirecte
cadut in pctm et oblique
eo q' cadant in pte eū sta
tim possint resurgere sut 3

Primo in 2o De Ce et

Mundo Unumquodque corpus
quanto magis appinquat ter
tanto grauius celerius
cad' quer' Cum tamē
terra ē sup et in eo loco
ubi ostensū est q' motus
nālis in principio est remiss
In fine uō intensior Quia

aut violenter et q' assb Et tunc
p terram terrena caducaque bona
sen temporalia designantur Nam
sicut terra pnt est tra vel
tra i sump' tra ullum aīal
nutrit nisi duo corpentes
talpas et ranas Ista enī
aīalia ut dicit Phus in lib
aīalium hic De tra vescunt
et nutriunt Sic tenta per eum
mod' ista bona temporalia tū
sitoria et caduca venenū ho
mi pastum vel nutrimentū nisi
auaros q' p talpas. luxuri
osos qui p ranas designantur
Ut mox instare Et tunc quia
p casū corporalem corporis casus
spiritualis hois figatur Nam
sicut in casu corporali moritur
et suffocatur ipse ho Cum tam
tangit infra Ex altis naq
decidentes hoies prius suffo
cantur in aere antequam ad tra
ueniant Sic tenta per eundem
mod' et casu spūali spūaliter me
tib' ipse ho suffocatur et morit
nec tamen Sic igitur pz q' p tra
ipa bona terrena ac transitoria
designantur Et q' p casū corpo
corporis casus hois spūalis
figatur Et tunc appar' sic
Quanto itaque magis ipse ho ap
pinquat istis bonis transitoriis
et mundanis tanto velocius
cadit ad terram mortis ppe
tuem Et tunc terra sup ii

Commentator sup 2m

de se et mundo Ex casu itaque
corporis studet unusquisque ex ve
hementia etenim obviantis aeris
cadenti corpori lapis qui ab alto
cadit aeris saepe studet et corripitur
Sed tunc per casum corporalem alicuius
corporis casus spiritualis hominis
alicuius designatur Nam sicut
ante casum corporalem alicuius corporis
praemittitur et propellitur eundem
aer ut patet in lapide grandi
et gravi sursum a machina ab
instrumento aliove alio proiecto
qui tamen quando ad terram remanere
terra aperitur et laceratur ut ita dicam
in quos iactatur lapidi praeparatur
Terra quidem scissionem et rupturam
non lapis sed aer praecedens lapidem
efficit Patet igitur quod ante casum
corporalem alicuius corporis prae
mittitur quidam aer Sic per eundem
modum casum spiritualem alicuius
hominis aer quidam praemittitur va
nae et fallacis mundanae exal
tationis Sic igitur patet quod per ca
sum corporalem alicuius corporis
casus spiritualis alicuius hominis
figuratur Et tunc apparet Ex ca
su itaque homo in peccatum hic
scinditur et dividitur a consortio
beatitudinis atque angelorum omnium
et sanctorum Patet per omnem modum [illegible]
primus in hoc problemate In ac
tu quidem cadendi unumquodque
animal delectatur Hoc est du
iam aliquod cadit animal in
ipso casu delectationem grandem
sentit animal unumquodque Cuius
signum est Nam dum aliquis

homo rotatur aere se penetrante
delectamur valde Sic in ea qua
quis cadit hora homo valde delectatur
Et hic contingit ex eo quod aer caden
tia corpora magis penetrat et
per eius pruritum et horripila
tionem maiorem efficit Sed tunc per
casum corporalem casus spiritualis
puta casus in mortem designatur
Nam sicut in casu corporali ipse
homo cadens nec respirare potest
nec expirare ut ait philosophus libro
Cuius causa assignabitur infra Cuius
etiam signum est quod homo cadens
ab alto prius suffocatur et moritur
antequam ad terram premat
quod quidem non accideret nisi homo
cadens respirare aut expirare
non posset Suffocatio etenim
ex duobus his provenit Cum videlicet
homo neque respirare nec expirare
potest Patet igitur quod in casu corporali
ipse homo cadens nec expirare
nec suspirare potest Sic etiam
per omnem modum in casu spirituali
homo qui in peccatum decidit nequaquam
gratiae potest respirationem vita
lem caelestis roris exigit Sed
nec expirationem laudis divinae
seu confessionis aut orationis
fructuosae Sic igitur patet quod per
casum corporalem casus describitur
ipsius hominis in peccatum Et tunc
apparet Patet igitur quod dicitur ipsius
casus damnabilis et enim
quod in suo casu unusquisque peccator
[illegible] homini maxime delectatur
peccator per omnem modum ut dicit
Aristoteles in 3° Eth. et

Miledi. Et Comeditator in celo
vehementer elevata ac elon
gata a terra tactus non possit
Cuius declaratio in tertie sup(er)
in Cas(u) de contemplacione

Philosophus in 2o Methaurorum

In intenso frigore prolatum
cadit in terra. Cuius causa tangetur
infra. Sed tunc per nivem intelligitur
ipse hoc. Nam sicut in effigi
em et dispositionem Comete stelle
testante philosopho ubi supra Ex
sufflacionem venti qui dicit Ex
diligentia quidam aliquando
quandam considerans stellam in
unius stellula reperitur. Cuius
etiam causa supra tacta est. Con
tinuum per omnem modum ipse
hoc effigiem in dispositionem Comete
et figuram in se gerit libi
dinis prie quam celestis. Sed
tunc animi per frigus intensum
extinctio carnalis concupiscentie
libidinis designatur. Nam
sicut in intenso frigore voces
ingrossantur et remotius au
diuntur ut ait philosophus in libro
problematum. Ingrossantur quidem
propter grossitiem aeris qui
in intenso frigore valde
ingrossatur. Sed remo
tius audiuntur. Ecce quia in in
tenso frigore pori terre clau
si sunt propter et abstructi
et per consequens vocum inflationi
sunt susceptivi. Patet igitur
quod in intenso frigore voces
magis ingrossantur citius quam
et remotius audiuntur. Sic

nimirum per omnem modum in ex
tinctione libidinis concupiscentie
quam carnalis voces mentis, i(d est)
desideria devoti hominis in divinis
auribus ingrossantur citius
et velocius audiuntur. Sic igitur
patet quod per nivem intelligitur hoc est
quod per intensum frigus extinctio
concupiscentie figatur. Et tunc
apparet. In extinctione itaque car
nalis estus et concupiscentie
vel puritatis seu castitatis tempore
nequaquam ipse hoc ydoneus
esse potest cinctus(?) mali casum
aut ruine. Hec ponitur modo
quemadmodum dictum est supra.
Cetera concernant in Cas(u)
de ruina etc. De Celsitudine

Solinus libro Rerum Excelsi
montes vulturibus aqui
lis atque Bubonibus in
habitantur. Sed tunc per excelsos
sive altos montes celsi in hoc
stilo hominis designantur. Nam sicut
in altis videlicet montibus non est
est ventus. Juxta illud quod ait
Apuleius libro de Morte Platonis
Dicit. Experti antiqui cineres
in altis montibus in regionibus
notavimus et scrutati sunt
non fore ventum in altis mon
tibus neque ymbres. Cuius etiam
causa tacta est supra. Con
tinuum per omnia in celsis
hominibus huius stilo non inveniuntur
ventus superbitatis refugium
Sed tunc animi per vultures
aquilas et Bubones ipsi
demones figantur. Nam
sicut ad ventum vulturum

et aquilarum in aliquam regionem
illam regionem infectam et cor
ruptam atque pestilentem fore in
dicat et demonstrat. Testante
ysidoro in hystoriis naturalibus qui
dicit quod dum vultures atque aquile
in aliqua conveniunt regione
constat quod talis regio aut infe
cta aut corrupta sit aut in
proximo corrumpetur. Cuius racio
redditur ab ysidoro in hunc mo
dum. Talia animalia amant ibi
querunt cadavera ubi inveniendam
sibi instinctu sue nature demonstrat
in regionibus infectis putridis
et corruptis cadavera multa sunt
propter generalem necem et pestem
que in huiusmodi accidunt regi
onibus. Infecta etenim regione
ait philosophus in v° de animalibus
et homines moriuntur et pecora
quapropter et multa ibi cadavera
reperiuntur. Vultures igitur et aquile
cadavera appetentes illuc adve
niunt ubi regionem infectam et cor
ruptam fore agnoscunt. Eo quod ex
naturali instinctu ibi esse cadavera
agnoscant. Ubi regio aliqua ali
tum corruptionem et infectionem
substat. Patet igitur quod adven
tus vulturum et aquilarum in
aliquam regionem illam regionem
infectam corruptam atque pestil
lentem fore indicat et demon
strat. Sic innuitur per omnem mo
dum adventus demonum in regi
onem cordis alicuius hominis per in
habitacionem peccatum et consensum ipsum
hominem infectum penitus et
corruptum mente et corpore in:

dicat et demonstrat. Sic
patet quod per altos montes talis in
hoc sensu homines designantur. Et
quod per vultures et aquilas ipsi
demones figurantur. Et tunc apparet
Celsi itaque in hoc seculo homines
et sublimes inhabitare sepe
solent more altorum montium
a demonibus corpore atque men
te [illegible] per omnem modum ut supra
notandum. Ascendentem in altitu
tria (?) impediunt et cadere fa
ciunt. Primo pestis timor et ste
ctura corporis que scandit lapi
dum vel lignorum. Sed tunc
per ascendentem in alta celsum
hoc intelligitur et sublimis via
scilicet faciliter quidem ascenditur
sed difficillime redescenditur
et raro sine casu. Circa quod modum
supra plenius fuit pertractatum
Sic innuitur per omnem modum
hoc in celsitudine huius seculi
faciliter delectabiliter pervenitur
sed difficulter descendi po
terit absque casu periculo et
timore. Sic igitur patet quod per
ascendentem in altum [illegible]
celsus in mundo honoribus et
gloria designatur. Et tunc apparet
Celsus itaque in hoc mundo ho
minem et sublimem tria cadere
faciunt. Primum est pestis omnis
[illegible] divitiarum
[illegible] Secundum est timor de
perditione vanitatis temporalis [illegible] quoque
[illegible] Tercium est defectus seu
fractura eius per quam ascendit

affluencie felicitatis quia maxime
Recte pomorum modo ut supra re-
cedit extra de medio humiditas superflu-
a dum redigitur in capitulo de al-
titudine etc. De dilectione xxviii

Conficitur super librum
de plantis Anglicus
Poma cocta ad solem
rubescunt. Sed tunc per poma corda
humana describuntur. Nam sicut
poma amara et acetosa cum
in manibus contrectantur et mo-
ventur dulcia fiunt valde ut
ait Plinius in xx° libro Speculi natu-
ralis. Sic pomorum modum
corda humana manibus sancte
ac virtuose operantur mota agi-
tata et contrectata in dul-
cedine celestis suavitatis et
gratie resolvuntur. Sed tunc per solem
intelligitur ipse Christus. Unde sicut
Sol in oriente cum valido oritur
strepitu et fragore ut reci-
tat Ptholomeus Almagesti
nono. Sol inquit in surgenta
la oriens regione cum magno
exurgit strepitu et fragore.
Cuius causam assignans dicit
quod aer magnus in oriente frigidus
et humidus valde est propter
stagna et paludes que illic
sunt in innumerabili multitudine.
Aer autem infrigidatus et humec-
tatus cum incaluerit varias
impressiones facit tonitrua et
strepitus et fragores. Et hoc
accidit ex valida permutacione
frigidi et humidi in calidum et
in siccum. Sic in proposito oriente
talis regio nostris in tempore fri-
gida et humida est effecta. Ori-
ente autem sole fit permutacio
continua de frigido in calidum
et de humido in siccum efficiente
tempore solari lumine et calore. Et
propter in orientalibus partibus
oriente sole strepitus fiunt
magni et fragores. Sic per
omnem modum in regione cordis
humani oriente Christo vero sole
iusticie strepitus fiunt magni
laudis divine et fragores
valide iubilacionis dulcedinis
quia intime. Sic igitur patet
quod per poma corda designantur
humana. Et quod per solem intelligitur
ipse Christus. Et tunc applicat sic.
Corda itaque humana applica-
ta Christo soli iusticie mox ru-
bescunt eo rubore dilectionis
divine. Recte pomorum ut dicit predicto.

Plinius in Speculo naturali libro
xvi°. Affectior candele extinc-
tio fetum in materno utero pe-
rimit et occidit. Sed tunc per can-
delam extinctam homo in dei di-
lectione suffocatus intelligitur
et extinctus. Unde sicut can-
dela extincta si subito flatu
valido sufflatur continuo reacce-
ditur. Sic pomorum modo dum ipse
homo in dei extinctus dilectione fue-
rit absque ulla dilacione flatu
confessionis seu flatu divine in-
spiracionis perflatus et taliter re-
suscitatus fuerit continuo re-

recitat videlicet in dei dilectione nuncupate et
existentie. Et tunc fetorosa tamen nomine ma
la fama aut scandalum intelligitur
seu peccatum. Nam sicut fetor ma
gnus pulmonem inficit atque cor
rumpit ut ait Constantinus in libro de
ciborum (?). Dicit enim quod fetor et com
bustis proveniens assiduus valde
debilitat ipsum caput. Sed et fetor
quilibet pectoris inficit et pul
monem ideo quod respiratio consistat
circa ysophagum et pulmonem.
Patet igitur quod fetor magnus ca
put inficit et pulmonem. Sic
nimirum per omnem modum mala fa
ma seu scandalum aut peccatum se
pe intentionem vel mentem hominis
que per caput describitur inficit et cor
rumpit et pulmonem mentis qui
celestis gratie respiratiue esse debet
in sua respiratione impedit et re
stringit. Sic igitur patet quod per cande
lam extinctam hic in dei dilec
tione extinctus intelligitur. Et quod per fe
torem candele extincte mala ho
minis fama vel scandalum intelligitur
aut peccatum. Et tunc applicatur sic.
Fama itaque mala seu scan
dalum vel peccatum, cuius qui in dei
dilectione suffocatus fuit et ex
tinctus fetorem sepe in utero
presente mulieris ethice spiritualiter perimit
et occidit. Hec ponit ut supra

Comentator super 3m methaurorum

Nos igitur cadens
in calidam regionem ipsam aperit
et infundit fertilem quoque
facit. Si vero ceciderit in terram
frigidam continuo vertitur in
pruinam que ipsam terram operit
et constringit infecundam quoque
et infertilem ipsam reddit.

Sed tunc per rorem intelligimus verbum
dei. Nam sicut ros solummodo
colligitur a medicis aut in
media nocte aut in mane ad
hoc ut salubrius fiat ipse ros.
Testante Jo. Mesue in practica
qui dicit. Cum quis rorem exi
git in medendo seu in via cuius
libet medicine tunc sepe neces
se est ipsum colligi parum in me
dio noctis tempore aut in mane.
Tunc enim ipse ros digestus ma
gis est. Sic nimirum per omnem
modum ipsum verbum dei colligi
debet in media nocte id est in
statu contritionis et penitentie
vel in statu gratie atque in
mane adolescentie seu etatis
iuvenilis ad hoc ut virtute crescat
in corpore et in mente. Visio
et pulvis ita ut utrumque rorem
celeste munus et gratia figuratur.
Nam sicut ros oriente solari
luce nequaquam manet in terra
sed fugatur elevatur aut penitus
exsiccatur ut patet ad oculum intuen
ti. Sic vere per omnem modum
celeste munus seu gratia nulla
tenus manet in terra cordis non
ascendente et oriente atque splen
dente atque placente nobis luce
et candore huius solis. Sic igitur
patet quod per rorem verbum dei de
scribitur aut quod per rorem celeste mu
nus vel gratia figuratur. Et tunc
applicatur sic. Verbum itaque dei
cadens in terram in dei dilectione
calidam et frigidam, mox ipsam
aperit ad sumendam celestem
influentiam. Infundit per gratiam
divinam et fertilem in divino
opere efficit et fecundam

Sed et hoc idem ipsa celestis fa-
cit gracia Verbum autem dei cadens
intram cordis in dilectione
dei penitus frigescentem conmino
convertitur in prunam Id est in speci-
em hominis dampnatorum preter-
et vindictam et hoc ipsum ma-
gis ipsa celestis facit gracia
Et tunc recta supra etc

Theophilus in breviario dim-
carum arcium Quamdam metalla
argento et auro commixta ma-
gis solito sonora efficiuntur
et acuta Videmus enim quod cim-
bala cum argento commixta so-
nora fiunt magis Sed tunc
per metalla corda intelliguntur
humana Nam sicut metalla
accensa calidiora fiunt omni igne
quemadmodum et ipse silet Sic
terrena per omnem modum corda hu-
mana aliquo amore accensa
calidiora efficiuntur magisque
estuant igne quolibet corporali
Sed tunc quare per amorem ipsa va-
dei dilectio figuratur Nam sicut
aurum dum examinatur in igne
fumum mittit celeste in tale-
tem calori celesti silentem Sic
per omnem modum dei dilectio
in sua felicissima estuacione
fumum in celeste desiderium usque
celestia dirigit et transmittit
Sic igitur patet quod per metalla
corda describuntur humana Et
tunc per amorem dei dilectio figuratur
Et tunc applicatur Cuncta itaque
corda hominum argento conserta
mundicie et puritatis auro
que ornata dilectionibus dei felicis-
sime et caritatis sonora
et delectabilia fiunt in auribus e-
sime maiestatis Recta supra

Albertus in cometo 3 Methaurorum

Quanto clarius aliquid
ardet ignibus tanto magis fumo
seu resolucione fumosa caret
Sed tunc per ignem intelligitur mens
humana Nam sicut ignis cum
flamma sua sursum non per latere
continuo suffocat Sic unimodo
per omnem modum mens humana
cum flamma sua Iesus celum
dirigere non potest continuo in
se ipsam extinguitur et in sucna-
lib[us] cogitacionib[us] hinc penitus suf-
focatur Sed tunc per fumum muda-
na cupiditas et concupiscencia
carnalis hominem infamia in anima
que denigrat mentem in suo vi-
gore extinguat et excecat sed
et lacrimas penitentium fletus provocat
atque causant Sic igitur patet
quod per ignem intelligitur mens huma-
na Et quod per fumum mundana cu-
piditas seu carnalis concupiscen-
cia figuratur Et tunc applicetur
Quanto igitur clarius mens huma-
na in dei dilectionem arserit
tanto magis carebit fumis cu-
piditatis prave et carnalis con-
cupiscencie Recta supra

Commentator Themistius in 2o De anima

Ea igitur corpora que
in nocte lucent si aliquo liquo-
re humectata fuerint et
humore sine tactu humido am-
plius non lucentur Ea autem
quare humida corpora lucent
alia non esse creditur nisi quia
talibus corporibus naturaliter est

annatus seu annexus. Ut autem
Commentator Averrois in eodem
aliam causam quandam videtur
plenius in philosophorum recitat. Dicit
enim quod quedam sunt corpora in nocte
lucentia puta oculi quorundam
animalium, squame quorundam piscium,
lignum quercinum putrescens,
vermes quidam, candela, lapi-
des quidam, flores et [illegible]
pili animalium. Talia inquit cor-
pora lucent ob hoc nocte tempo-
re quia habent sibi quandam luminosi-
tatem innatam. Sed tunc per cor-
pora lucentia designantur corda
diligentia seu dei dilectione pre-
cipua. Nam sicut huiusmodi cor-
pora magis lucent in loco frigi-
do quam in loco calido. Testante
philosopho in primo animalium libro qui dicit
quedam corpora sunt seu animalia
lucent non tempore frigido sed tempore
calido ut quidam vermes. Verum-
tamen magis lucent in loco
frigido quam in loco calido non
obstante isto quod iam dictum est
videlicet quod huiusmodi corpora lucent
solummodo in tempore calido puta in
estate et non in tempore frigido
puta in hyeme. Ibi enim de tempore
hic de loco agitur. Patet igitur
quod predicta corpora magis lucent
in loco frigido propter constrictionem
luminis quam facit frigus circumsta-
te. Minus enim lucent in lo-
co calido propter diffusionem con-
nati luminis calore dispergente.
Sic nimirum per omnem modum
ipsa corda dilectione dei lucida
et perspicua magis quantum ad dei
dilectionem lucent in loco frigido

ab omni peccato illicito quorum est in
quam in loco calido calore prave
concupiscentie inflammato. Et acci-
pitur locus frigidus ipsa ecclesia
que est locus dei vel ipsa reli-
gio que est locus celestis refu-
gium. Sed tunc quid per humorem
vicium intelligimus et peccata nam
sicut omnis humor quiescens
et non motus putrefactionem sub-
iacet et in lutum convertitur
quemadmodum plenius probatur in
libro de generatione. Sic nimirum
per omnia vicium hominis seu peccatum
in corde hominis stans fixum nec per
confessionem seu satisfactionem amo-
tum mox putrescit et corrumpitur
et tandem in lutum infernalis
sententie eterne transmutatur.
Vel per omnem modum quemadmodum
in primo tactum est supra. Sic igitur
liquet quod per corpora nocte lucentia
ipsa corda humana in dei di-
lectione splendida et amena de-
signantur. Et tunc per humorem
ipsum vicium hominis intelligitur aut
peccatum. Et tunc apparet humana
itaque corda in dei dilectione
lucentia si aliquo vicio aut
peccato fuerint immersata am-
plius nisi miraculose refor-
mata imperpetuum non lucebunt.

Calcidius super Thimeum im-

plenius loquens quod nullus ar-
dere posset nisi aerem sibi
vicinum attraheret. Et vivere ignis
natura attractivus est aeris
sibi proximi est. Cuius signum
quia ubi aer non est vel ubi
aer exire et intrare non potest
ibi nullus ignis est. Et ratio
huius est natura nam vitat

id quod est frustra vacuum et mane
Natura enim non agit frustra sic
sine actu esset vacuum complicare
ut liber Nunc autem sic est quia
ille qui tenstat ipsos ignem
in igne mutatus est et ideo flam
ma ignis sursum elatus est
et ideo ne vacuum maneat
ibi ubi aer ablatus est ipse igitur
aerem qui sibi vicinus fuit
attrahit et quedam ut ita di
cam cuiusdam unionis et a
moris naturalis vinculo seu spiri
tuali sibi afficit et astringit
Sed tunc per ignem intelligitur ipse
deus Nam sicut ignis manens
in terris mutatur vel vertitur aut in
aerem aut in aquam aut in
terram Ignis autem existens in
sua generali et propria regione semper
est ignis invariabili et in
permutabili essentia et fixio
ne consistens Et stet hec totum
in suspenso usque ibi Sed nunc re
Notandum autem quod ignis cum in
flammam resolutus fuit mox in
aerem transmutatur flamma namque
extincta iam ipse aer est aer autem
digestione solis in aquam vertitur
aqua autem nisi cum velocissime
transmutatur Sic itaque patet quod
primum suppositum videlicet quod ignis
existens extra terram non manet in
sua quantitate et forma sed velociter
evanescit aut in aerem aut
in aquam aut in terram Sic in
[illegible] per omnia ipse homo immutatur
[illegible] rebus et [illegible]
[illegible] subito evanescit et in a
erem mox [illegible] in aquam
[illegible] et in terram [illegible] doloris
et miserie transmutatur Redeundum

Homo autem sine mandati sibi [illegible]
Civitati [illegible] desiderio
ac affectu [illegible] et effectu [illegible]
et effectu semper manet [illegible]
tus [illegible] et illesus Sed tunc
quando per aerem igni proximus et vici
nus ipse homo unionemque proximus
ficatur Nam sicut ignis aerem
sibi vicinum et proximum accendit
ut scripsit Testante Commentatore
in 3o methe. quod aer im
mediate igni proximus et vicinus
igni est Sic per locum a simili homo
quisque hominem suum proximum sicut
se ipsum debet igne dilectionis
accendere et in deo caritatis
igniculis inflammare Sic igitur patet
quod per ignem intelligitur ipse homo Et quod per
aerem igni ~~vicinum~~ vicinum et proximum
proximum ipse homo proximus figatur Et
tunc apparet itaque nullus in dei
dilectione estuare et ardere possit
nisi proximum suum vinculo dilectionis
mutue et amoris sibi attraheret
et uniret Ipsum quod ut se in deo di
ligeret perfecte et amaret Redeundum est
ibi dictum est Ignis quod nullus
ardere possit etc ut in principio [illegible]

Alkabicius in theorica pla
netarum Et ptholomeus almagesti [illegible]
Impossibile est solem lucere versus
terram quin etiam luceat versus celum
Neque lucere potest versus celum quando
luceat versus terram Secus autem
est de luna que lucet versus
terram nunc vero versus celum Cum
autem sol luceat eodem lumine lu
ceat versus celum et versus terram
probatur / Et isto quod ait plato in
phedrone nulla inquit sunt
sidera que aliquando suo lumine privata

fuerunt et orbata. Requiritur ergo
utrum ut stelle diurno tempore
aut luceant aut non luceant. Et hec
est materia sufficientis divisionis. Et
non lucent. Arguitur quod stelle suo
lumine aliqua privatione fuerunt et or
bate quod est contra philosophiam immo
contra rationem omnium philosophorum pariter et
doctorum qui dicunt ipsas stellas suo
numquam posse privari lumine et sple
ndore. Et probatur hac ratione. Omnis na
turalis virtus stellarum in suo lumine con
sistit pariter et splendore. Stelle ad
inferiora sua virtute efficaciam pro
nant et quod corpora supercelestia
uniformia sunt ut demonstrat
philosophus in primo de celo et mundo et
in quarto metheororum. Ergo stelle numquam
sunt sine suo lumine et splendore.
Relinquitur ergo quod stelle tam in die
quam in nocte lucent non obstante
quod a nobis in die minime videantur.
Et si sic nocte non esset dicere quod sol
etiam in die luceat versus celum
eo quod stelle lumen suum habeant a
sole. Concluditur ergo quod impossibile
est solem posse lucere versus celum
quin etiam luceat versus terram nec
nec econverso ut iam patuit. Secundus ad
est de luna. Sed tunc per solem intelligitur
ipse homo. Nam sicut sol in esta
te totaliter elevatur super terram
illuminans celum et in simul totum mundum
in hyeme vero sub terra quamquam
occultatur et tunc tota mundialis
machina contristatur nunc usque
[illegible] in [illegible] libro [illegible] Sic
[illegible] per omnem modum ipse homo
in estate i. in statu gratie totaliter
elevatur super terram ipsum celum
letificans totumque spiritualiter
adornans et illustrans. In hyeme
autem, i. in statu peccati pravitatis et
malitie ipse homo sub tenebris ini
quitatis suffocatur et ponitur tota ce
lestis ut ita dicam machina
contristatur. Sed tunc considerat per
celum intelligimus ipsum deum.
Nam sicut ipsum celum habet tres
magnitudines et tres dimen
siones videlicet longum latum et pro
fundum licet sub alia et alia ratione
ut ostendit Commentator metheororum. In
tractatu de sphera orbis. Sic re
vera per omnia in deo tres sunt tres
dimensiones infinite magnitudi
nis quamvis immensa sub alia quam in
corporibus ratione. Tres magne
persone pater filius spiritus sanctus.
Sed tunc quare per terram ipse homo
seu hominis cuiuslibet exprimere
figuratur. Nam sicut terra bona
et munda terram mala et lutosam
et se non eicit sed sustinet et sup
portat. Testante Avicenna in
mineralibus qui dicit quod omnia e
lementa expurgant se preter terram
[illegible] non dicitur expurgari
per eiectionem [illegible] sed eiectionem
alicuius herbe immunde seu venenose.
Aer autem se expurgare dicitur per
effusionem ventorum. Ignis per effu
sionem ignee galaxie et comete.
Aqua per exaltationem evapora
tionis varie. Patet igitur quod
terra bona terram malam in se
sustinet et supportat. Sic in
[illegible] homo [illegible]
vel homo [illegible] non debet
eicere nec spernere sed caritative
supportare [illegible] et sufferre.
Sic igitur patet quod per solem ipse
deus describitur et quod per

solem ho intelligi' Et q p terraz
homines pximus figurat Et tunc
appet impossibile itaqz e hominem
posse vere et pfecte diligere
ipm deum vel p dilectionem
karitatis ipi deo nisi etiam diligat
pximum vel p dilectionem karitat
ipm pximo / s3 nec econuso Red
p omem modum quemadmodum
sup in principio dictum e Ex
qz impossibile est solem posse
lucere sup celum qn etiam
luceat sup terram Et quod im
possibile e solem posse lucere
sup terram qn etiam luceat
sup ~~terram~~ celum ut sup patuit

Auctor. Tota radix atque
fundamentum alicuius herbe
figitur sup terram / s3 flos
fructusqz herbe ferunt' sup
celum Sed tunc p herba ipa
dei dilectio figuratur Nam
sicut herba nascitur in terra no
ex placenti semine quia a ibi
herba nascitur ubi nullum semen
spargitur / s3 ex terre dispositione
et ex celesti influxione ut
pbat Comentator sup librum
de plantis ipius Aristotiles
animalia inquit sunt herbe que
nullo precedo semine generantur
Cuiusquidem effectum ascribimus
dispositionem illius terre seu regionis
et virtuti celestis constellationis
ut pz in auro quod quidem in
terra una et non in alia generatur
Et et hoc ipm accidit ex ratione
sup dicta Inquitum vz ipsa
talis terra talis et sic e dispo
sita Et inquitum ipa celestis
constellacio talibus talis e assistra

Patet igitur q herba non nascitur ex se
mine placente / s3 mediante terre
illius dispositione et celesti fato
seu constellacione Sic certa p oem
modum dilectio dei ex nullo semine
placente nitorum nostrorum in nobis
gignitur nec a nobis datur nisi
ex munere celestis gratie et ex nostra
virtute debita ad recipiendum dispo
sitionem Et tunc consequenter p celum
intelligimus ipm deum Nam sic
celum triplicis e substantie videlicet
ignee Stellee et animate ut ait
plato in libro de immortalitate ani
celum inquit e animatum ut omnes
philosophi asserunt et stellatum ut patz
ad sensum Et igneum qui ipm est
secundum verum Dionisium in de Cele
sti Ierarchia omnibus ignibus essen
tiam Sic nimirum p omnem mo
dum ipse deus unius essentie s3
triplicis est persone . s animate qd quod
ptinet ad patrem Stellee quidem quod
ptinet ad filium Ignee vero quod ptinet
ad spm sctm Sed tunc qr per
terram ipse homo pximus figuratur Nam
sicut terra a cunctis animalibus
naturaliter appetitur et diligitur utrie
tatem expresse philosophus in 1o animalium
libro . d . Amabilis atque appetibilis
e ipa terra quibusqz animalibus Nam
et ipa que non in terra sed in aqua
et in aere sunt animalia ipam terram
appetunt et diligunt eternam Sic
nimirum p omem modum et ipse pximus
diligi debet ac amari et adiu
vari a quolibet homine xpiano et
fideli Sic igitur pz q p herbam
dei dilectio describitur Et q per
celum ipse deus intelligitur Et q
p terram homo pximus figuratur
Et tunc appet vera itaqz et

perfecta dei dilectio totam suam radicem et fundamentum figit in proximo ipsum ut seipsum intime diligendo Sed florem atque fructum erigit ad deum ipsum sincerissime diligendo et super omnia appetendo ut supra

Theophilus in [illegible] dicit 2m capitulum

Quemadmodum aliquis oleum sumens sicut ad os stare et sine omni timore ad horam immergi potest ipsis aquis. Cuius ratio est quia oleum emissum in aquam ipsam continuo diuidit ut sic sufficienter respirare intra aquam possit. Sed tunc ~~[illegible]~~ per oleum ipsa dei dilectio figuratur. Nam sicut oleum cum modico aque mixtum citius com putrescit et difficilime inflammescit testante philosopho in libro problematum qui ait oleum cito corrumpitur cum aqua admiscetur. Et [illegible] libro fontis vite. Omnis inquit liquor qui fuerit [illegible] fouet igne ipsum igne patitur et tamen contingit quam inflammet si admixta fuerit ipsa aqua. Sic nimirum per omnem modum ipsa dei dilectio in corde hominis nequaquam ardere et lucere potest sed mox euanescit si aliquid de aqua carnalis voluptatis seu mundanj amoris admixtum fuerit. Et tunc quare per aquas diuisa huius mundi pericula designatur. Nam sicut aque inundantes publicos ligna et lapides violenter rapiunt et deducunt. Sic nimirum per omnem modum pericula huius mundi eum inuicem [illegible] et non pertrahentur ipsos homines violenter rapiunt et ad eterna supplicia pertrahunt et deducunt. Sic igitur patet quod per oleum dei dilectio describitur. Et quod per aquas varia huius mundi pericula figurantur. Et tunc applicatur sic. Quemadmodum igitur aliquis oleum diuine dilectionis ad os susceperit in mente continuo tunc secure nunquam poterit periculis huius seculi naufragari et fallentis. Recte ut in principio dictum.

Plinius in 3o de ce[illegible]

Ignis corporalis explicatur et extinguitur videlicet aut in seipso cum videlicet ipsi igni materia combustibilis non fuerit ministrata aut a suo contrario puta a frigido. Et ab aqua. Sed tunc per ignem dei dilectio designatur. Nam sicut cuncta in celesti suo corpore attestante Ptholomeo almagesti. Quo circumspecto inquit igne nullus esset motus nulla actio nullum esse penitus corporale. Sed ignis cuncta conservat corpora et restaurat. Sic nimirum per omnem modum ipsa dei felicissima dilectio quos cunctos quam homines in esse mystico atque in esse spirituali retinet eternaliter et conservat. Sic igitur patet quod per ignem corporalem ignis diuinus id est dei vera dilectio designatur. Et tunc applicatur. Dei itaque dilectio explicatur et extinguitur in mente desiderio christiano primo in seipsa quando videlicet materia id est sancta occasio non fuerit ministrata. Secundo a suo contrario scilicet a peccato. Tertio ab aqua carnalis voluptatis et concupiscentie seu felicitatis affluentie quod mundane. Recta supra.

Commentator super 3m metheororum

Quando ipsa nubes fulminantes iecerit versus terram solam tempestate illo anno pestis est

varie orientur. Cum vero nubes ali-
qua fulmen impulserit in nubem
sibi oppositam constat quia illo
anno fertilitas et sanitas
magna erit. Notandum quod sicut
dicit in 2o metheororum fulmen
e nubibus non semper fertur versus
terram quamvis splendor fulminis
nobis appareat et descendere
videatur sed quandoque fulmen iacitur
versus celum sursum quandoque versus
terram quandoque a latere in aliam
videlicet sibi oppositam nubem.
Et nota quod demonstrat probatio
quia tunc post fulmen tonitruum mi-
nus auditur. Tunc enim aere atque
tempestates minime sunt timende.
Et hoc quandoque raro est. Et ma-
nifestum ut refert Albertus in trac-
tatu de impressionibus aeris
quando tonitruum longe post fulmen
tonitrat. Hoc significat aut
enim nubem sicut valde elon-
gatam esse a terra aut forta-
sse significat ipsum fulminis ictum
factum in nube sibi opposita.
Et utrumque sine periculo esse pro-
quia dum nubes vehementer
a terra fuerit elongata ipsa tunc
impulsio aeris non potest pervenire
ad nostram habitabilem regionem.
Et ideo ait philosophus in 2o metheororum
fulmen inquit perpendiculariter
factum periculosum est valde. Cum vero
non perpendiculariter sed oblique
et indirecte seu a latere factum fu-
erit minus nocet. Et nota quod autem
fulmen factum in nube sibi oppo-
sita significat sanitatem corporum illo
anno. Et quod fulmen iactum versus
terram significat tempestates varias

pestes et morbos. Iterum talis
a contemplatore ubi super raro assi-
gitur nubes inquit se ipsas con-
quassantes et ictibus fulmi-
num se mutuo expugnantes
totaliter et subito depravantur.
Sed cum fulmen iacitur versus terram
constat nubes esse validas atque
fortes et a se nimie expurgari.
Et nota quod fetores et corruptiones
multas in aere faciunt et diversas.
Et enim forte est multa et diu-
tina sue actionis relinquit vesti-
gia atque signa. Patet igitur quod
dum nubes fulmen eiecerint
versus terram tempestates illo
anno varie consequentur. Sed
dum fulmen eiecerint in nubes
sibi oppositas sanitas illo anno
corporum magna erit. Sed tunc
per fulmen ipsa dilectio designatur.
Nam sicut tempore fulminis seu mo-
mento ipsa nubes scinditur
resolviturque in aquam. Eodem
modo in [illegible] metaforice [illegible]
declaratum. Erit nimirum per omnem
modum tempore dilectionis cor hominis
scinditur et aperitur ut gratiam
spiritualem recipiat influentiamque
celestem in aquam et resolvitur
tunc mire et inestimabili dilectionis
dulcedinis et saporis et hoc
contingit ad dilectionem bonam licitam
atque sanctam. Vel sic et melius
et hoc contingit ad dilectionem car-
nalem ipsam iniquam cor humanum
tempore prave et vane atque illicite
dilectionis scinditur et aperitur
ut pervium sit ipsis demonibus
et pariter resolviturque in aquam
vetite miserie et doloris.
Sed tunc consequenter per nubes
homines designantur. Nam sicut
nubes in estu valido et ferv[illegible]

consumuntur et penitus extirpantur. Quadam modo sunt plenius perpetratum est. Sic etiam per omnem modum in istius seculi felicitate affluentia et estu fervore in vigore et virtute mentis et corporis consumuntur in zone celestis gratie penitus extirpantur. Sic igitur patet quod per fulmine seu fulminis ignem ipsa dilectio destruitur. Et quod per nubes ipsi homines designantur. Satis tunc applicatum sit. Cum enim ipsi homines totam suam dilectionem effuderint ad terrena constat quod tunc periculum corporis et anime commutata. Cum vero homines suam dilectionem ad se invicem elegerint. Hoc est proximum suum igne dilectionis foverint constat quod tunc sanitas mentis et corporis magis erit. Cetera circa dilectionem require in capitulo de amore.

Item in capitulo de Caritate etc.

De dulcedine xxix c

Aristoteles in hoc problemate omnis liquor amarus et acetosus si in vase calido recondatur in dulcedinem commutatur. Cuius causam reddit in hunc modum. Dulcedo inquit causatur ex digestione humidi quod in corpore reperitur. Calor autem digestivus est sicut illud quod ait Galienus Rectorum sitorum primo. Dulcedo itaque omnis liquoris pingui et humidi ex calore provenit digerenti. Ergo quod ubi calor ibi et maior fit digestio. Unde et liquor omnis amarus et acetosus in vase calido reconditus in dulcedinem commutatur. Sed tunc per liquorem amarum et acetosum corporalis passio designatur. Nam sicut liquor amarus seu acetosus linguam acutam et promptam ad loquendum facit. Testante philosopho in problematibus cum ait quod ex comestione seu potatione ac sumptione amara et acetosa magis acuuntur ad loquendum quam si dulcia sumerent. Cuius ratio talis assignatur. Eo quod enim siccitas lingue linguam habilitat ad loquendum, humiditas vero nimia linguam a sua actione impedit et restringit. Hunc autem sit, ideo quod ex amaro cibo seu potu lingua desiccatur, et hoc ideo quia amaritudo atque acetositas destruunt humidi salivalis vapores linguam impedientes et restringentes. Ex dulcedine vero sumpta lingua humectatur, et eo quia dulcedo de fluxu faciat ad linguam ipsius humidi salivale. Patet igitur ex predictis quod liquor amarus atque acetosus linguam acutam et promptam ad loquendum facit. Sic nimirum per omnem modum ipsa passio corporalis linguam mentis acutam atque promptam efficit, ad laudem scilicet divinam abilem, et ad sanitatem eternam decantandam. Sed tunc constat quod per vas calidum cor humanum amore Dei fervidum designatur. Nam sicut vas aliquod calidum positum ad ignem continuo aut comburitur aut frangitur nisi aliquis liquor infundatur. Sicut patet in olla si ad ignem incaluerit que continuo crepat et frangitur nisi liquor aliquis infundatur. Sic nimirum per omnem modum ipsum cor hominis quotiescumque in dilectione calidum et fervidum nisi liquor celestis gratie seu contritionis et penitentie infusus fuerit continuo rumpitur et separatur, scinditur frangitur et toto. Sic igitur patet quod per liquorem

amarum seu acetosum ipsa mundana affluentia seu aliqua corporalis passio signatur. Et per rec-talliationem cor hominis in amore dei fervidum designatur. Et tunc apparet Omnis itaque affluentia seu quecumque corporalis passio que corde in amore dei fervidos advenit in dulcedinem protinus convertitur. Unde

Iohannitius Ysagoge 2o Omnis dulcedo ebriis saciatis et languentibus amarescit. Primum quod ratio est quia sicut probatur ubi supra Ebriorum lingua vel[illegible] peccat Secunda causa est quia secundum avicennam ipsi saciati magis quod habent nauseam super dulcibus quam super amaris et acetosis vescuntur tunc iam de dulcibus gustare valent minime Tercia ratio est quod gustus omnium languencium est infectus et ob hoc omnis dulcedo amara esse videtur. Ebriis saciatis infirmis Sed tunc per dulcedinem corporalem dulcedo quam adeo percipit designatur. Nam sicut dulcedo corporalis est mollificativa et maturativa omnium corporum Testante Bartholomeo in 2o practica qui dicit Omnis ingenium rerum dulcis mollificat et maturescere facit apostemata et tumores corporis et languoris Sic pariter pomorum modo ipsa dulcedo spiritualis ipsius mentis mollificat hominem et disponit atque aptum et susceptivum celestis influencie ipsum facit Sic igitur patet quod per dulcedinem corporalem cum quam anima adeo percipit dulcedo felicissima signatur. Et tunc apparet Omnis itaque dulcedo spiritualis esse videtur hiis qui in ebrietate mundi voluptatibus inebriantur Hiis qui locupletudine mundana ac vana affluentia saciantur. Et hiis qui languore spiritualiter infirmantur Et contrarium super

Philosophus in problematibus Post amarum cibum aut acetosum potus semper dulcior apparebit. Cuius ratio stat in hoc quod obiecta sensuum immediate se in opposito et contrario consequencia magis agunt in ipsos sensus Sicut videmus in illo qui in silencio fuit cum vocem aliquam strepitus sonitusque et clamores audit magis se audire estimat quam ille qui assuetus fuerat de clamore Sic igitur est in proposito Sensus namque contra obiecta opposita se immediate consequencia magis senciunt Patet igitur quod post amarum cibum potus qui consequitur dulcior apparebit. Sed tunc per amarum cibum confessio seu penitencia designatur Nam sicut cibus amarus et acetosus appetitum comedendi provocat Testante Constantino in Tractatu de dietis qui dicit quod illis qui propter nimium languoris sui vehemenciam nullum cibum appetunt danda sunt amara atque acetosa quibus appetitus sumitur cum quia cum sint amara ideo corruptos viciatosque humores qui appetitum impediunt extenuant et desiccant quia non sunt acetosa ideo officium stomachi claudunt et propterea appetitum validum faciunt Patet igitur quod cibus amarus et acetosus appetitum comedendi provocat Sic pariter per eundem modum ipsa amara confessio seu penitencia appetitum et sitim celestis cibi et potus facit provocat atque causat Et tunc cuius per potum atque potum

ipsa celestis gratia importatur Ita sicut
potus delectabilis cum gurgite et
quodam sonitu et motu influit
ipsum guttur Sic mistico pomerii
modo ipsa celestis gratia cum gurgite
diuine laudis et motu sacri operis
feruentis ingreditur ipsius mentem Sic
igitur patet quod per cibum amarum amara
confessio seu penitentia designatur Et per
potacionem que super bibitur cele
stis gratia figuratur Et tunc applicetur
Post amaritudinem igitur confessionis
et penitentie dulcissima gratia apparebit
potus celestis gratie dulcedinisque
diuine Require ut supra
Plinius in libro perfectum Excellenter
Dulcia amara esse videntur sed
deductione posita iam gratia Require
infra E de iubilo Cetera gratia re
quirantur de amore De caritate
Et maxime in Registro E

Tercio xx

Commentator super librum de plan
tis aristotilis Eo anno
quo multis ventis arbo
res agitate fuerint et
concusse fertiles erunt valde fru
ctibusque omnifere Cetera tangitur
infra Et tunc per arbores homines
designantur Nam sicut arbores
in estate magis sunt humide quam
in hyeme ut refert plinius
in speculo naturali libro xxxi Sic
pomerii modo ipsi homines in sta
tu gratie magis humectantur humo
re roris dulcedinisque diuine De
siccantur autem penitus in hyeme
id est in statu peccati vite Et
tunc per concussionem atque commocionem
arborum ipsum sacrum exercicium
figuratur Nam sicut ex commocione
concussioneque arborum folia et
fructus cadunt ab arbore Sic mi
stico pomerii modo ex fre
quenti bonorum operum exercicio
folia id est bone cogitaciones et
fructus id est bona opera ab hominibus
emittuntur Sic igitur patet quod per
arbores designantur homines Et per
commocionem concussionemque arborum
ipsum exercicium bonorum operum fi
guratur Et tunc applicetur sic Eo
utique tempore quo ipsi homines exer
citio bonorum operum agitati fu
erint atque moti fertiles erunt
spiritualiter fructibusque vite presen
tis grandi et omnisci Vt supra

Aristoteles in libro perfectum In aqua
stante naues profundius im
merguntur In aqua autem fluen
te alcius super aquam feruntur
Cetera tacta est supra Sed
tunc per naues ipsi homines figurantur
Nam sicut naues maxime pe
riclitantur in medio et hoc
ideo quia terre impingunt et maius
periculum sustinent in littore quam
in mari Sic mistico pomerii
modo ipsi homines ut frequenter
periclitantur in medio tempore huius
vite et eciam in littore senectutis
quam in mari periculi et
timoris Sed tunc quia per aquam
stantem vita infructuosa statica
et quiescens designatur Per
aquam autem fluentem ipsa
vita fructuosa seu actiua seu
sedula virtutum exercicia desi
gnantur Nam sicut in aqua sta
nte rane habitant atque vermes
puta in paludibus et cisternis
non autem in aquis fluen
tibus Sic mistico pomerii
modo in vita statica seu in ho
mine a bonis actibus cessante

commorantur rane vermes infernales
Nos autem in homine se domus virtutum
actibus exercente Sic igitur patet quod
per ranas intelliguntur homines Et
quod per aquam stantem vita stans
a bonis actibus quasi quiescens
describitur Et quod per aquam fluentem
vita exercitata designatur Et apparet
homines itaque existentes in vita
stante et a bonis actibus qui-
escente aque putei periculi et
miserie profundius immerguntur
Sed homines in vita fluente et se
bonis actibus mag[is] exercente
altius ad celestia elevantur
et magis a mundi limo putrido
elongantur Et ut supra
Constantinus de yppocratis passionibus
Sumne autem valet ad vitam
prolongandam et ad sanitatem
reformandam motus frequens
tam in languidis quam in sanis
Cuius ratio est Motus namque ca-
lorem efficit tam in aliis quam in
inanimatis Calor autem debitus
vite confert Item motus ma-
teriam infirmitatis quasi ratam et
induratam dissolvit et per consequens
languidum sanum facit Sed tunc
per motum ipsum bonorum operum exer-
citium designatur Nam sicut mo-
tus est actus in fora entis in
potentia inquantum in potentia ut
probat philosophus in 3o phisicorum Sic
nimirum per omnem modum ipsum bo-
norum operum exercitium et vir-
tutum est actus meritorius atque
effectivus eius quod est in po-
tentia propinqua premii sem-
piterni Sic igitur patet quod per mo-
tum ipsum bonorum operum exerci-
tium describitur et virtutum Et
tunc applicatur sic Sumne itaque
confert ad vitam perpetuam consequen-
dam et ad sanitatem mentis
et corporis consequendam consuadam
ipsum bonorum operum exercitium se-
dulum et virtutum Patet ut 3
Aristoteles in 3o methaurorum Aque
stantes quiescentes et im-
mobiles citius excitantur
et corrumpuntur quam aque mo-
biles et fluentes Juxta illud poete
Et putrescunt in moveantur aque
Ratio autem predictorum talis a philosopho
assignatur Dicit namque putrefac-
tionis et corruptionis consistit in
calido extraneo Sunt autem sic est
quod aque stantes magis sustinent
et suppeditant calorem extraneum
puta calorem solis vel aeris
quam aque mobiles et fluentes
Aque namque stantes sub eodem
aere sunt et ideo magis calefiunt sic
firmius in eodem diu iacentes loco
penitus inflamantur Aque autem
defluentes radiis et calori re-
dunt Et mobiles aque ille plus
ipse vel minus corrumpuntur Sed
tunc per aquas stantes ipsi desidio-
si accidiosi quasi et segnes in virtu-
te homines designantur Nam sicut
aque stantes fundum habent
lutosum putridum et corruptum
Ut recitat Albertus in commenta-
libus dicitur Sic nimirum
per omnem modum ipsi homines accidi-
osi desidiosi tepidi quasi et seg-
nes fundum sui cordis infectum
atque lutosum habent penitus et
corruptum Sed tunc e contrario per
aquas fluentes in divinis lau-
dibus ac in virtutibus se exer-
citantes homines designantur Nam

sicut aque fluctus sonitum ma
gnum faciunt atque chrano usui
apta ad molendum vel ede conferunt
et lapides rotundos in fundo fa
ciunt. Causa autem tercie particule in
quo aetheria assignatur in hunc mo
dum. Cribrando inquit rotunde
fusi sunt et lapides qui in aque
fluctibus sunt ideo quod contingit
et collisione girandinis ad parie
tes et lapidis ad lapidem.
Sicut enim perdidit aer perdidit
asperitas et tuorositates ~~lapidis effi
cit sphericum et rotundum~~ et an
gulos in girandinibus. Sic ipsa
perdidit asperitas et tuorositates lapi
dum ac unumquemque lapidem effi
cit sphericum et rotundum. Patet
igitur quod aque fluctus sonitum
magnum faciunt usui chrano con
ferunt et lapides sphericos circula
res quasi et rotundos faciunt. Sic
mistice per omnem modum ipsi homines
qui se exercitant in dei laudibus
bonisque operibus et virtute soni
tum emittunt laudis divine pro
pisum conferunt exemplaritatis uti
litatis quasi chrane et lapides in
fluctis condignos faciunt pre
mientes figuram circulare felici
tatis eterne. Sic igitur per contrarium per
aquas stantes et immobiles
accidiosi desidiosi quasi in laude
seu virtute desistunt homines
atque segnes. Et quod per aquas mo
biles et fluctus ipsi qui se in
giter exercitant in laudibus
atque ~~[illegible]~~ bonis operibus homines
figurantur. Et tunc apparet ho
mines itaque tepidi in dei laudi
bus ac virtutibus atque segnes
subito eternaliter corrumpuntur

homines autem de virtute in virtutem de
fluctus et se in bonis actibus
iugiter exercentes ab omni corrup
tione mentis et corporis immunes
eternaliter conservantur. Respice ad
predicta immediate supra. Cetera
cetera require in Ca° de aqua et
de frequentia dei de motu
maris in registro nostro posito. (margin: de estu xxx)

Aristotiles in problematibus
Accidit aliquis vehemen
ter estuavit qualiter
quasi desiderio ut fervore continuo
rubent oculi lingua ingerit
... tamen tangeretur nisi. Sed tunc
per estum corporis estus mentis in
illicitis concupiscenciis designatur
nam sicut estus corporis fe
tore facit. Testante philosopho ubi
supra cum ait quod nimium estuan
tibus corporibus corruptio et fe
tor accidit ut fragrent. Sic
nimirum per omnem modum ipse estus
concupiscencie atque carnis fetore spi
ritum efficit et induit. Sic igitur
patet quod per estum corporis estus
intelligitur mentis. Et tunc apparet
valde igitur estuante homine oculi
in vano rubescunt lacrimantur quasi
amore et lingua ingerit in
omni salutifera actione, ut est
Galienus libro decretorum vi°
Estus nimius in corporibus est
extinguendus propter tria. Primo
quod ~~[illegible]~~ propter animi quia totam
exiccat substantiam. Secundo quia
debilitat totum hominem. Tercio
quod abbreviat ipsam vitam.
Sed tunc per estum corporis estus
prave destribuit voluptatis
seu cupiditatis mentis. Sicut

sicut estus virtutem maxime impe
dit. Novus Testamentum Job ubi
supra qui ait quod calidi homines
sapientiores sunt frigidis. Ve
rumtamen estus corporis nimius
iudicium maxime impedit ratio
nis. Sic nimirum per omnem modum
estus prave concupiscentie seu vo
luptatis maxime obnubilat lu
men rationis. Sic igitur patet quod per e
stum corporis estus prave intellige con
cupiscentie atque cupiditatis. Et
apparet. Summa igitur diligentia
estus extinguendus est cupi
ditatis quia totam mentem corrumpit
spiritualem atque interiorem debilitat
hominem et abbreviat ipsam vi
tam inquantum hominem vita eter
na destituit atque privat. Recte
per omnem modum ut dictum est.

Aristoteles in libro problematum: Sunt estu
corporis nimio quod circa capud est
vitale et naturale humidum extrahitur.
Cuius ratio assignatur in hunc modum.
Corpus namque cum valde estua
verit sursum fertur eo quod naturaliter
omne quod calidum fuerit sursum
feratur. Estus igitur corporis de
latinus est totius humiditatis
versus capud. Capud autem humi
ditatibus [illegible] agitatum
debilitatur nimium et gravatur.
Sed tunc per capud ipsa ratio desi
gnatur. Ita sicut caput calorem
nimium exercitat in toto corpore
testante Galieno libro Med. [illegible]
Cerebrum namque sua frigiditate
temperat ad medium reducit ipsum
corporis excessivum calorem. Sic ni
mirum per omnem modum ipsa ratio
in nobis debet extinguere se
[illegible] estus [illegible] et incentiva

excessivos motus ad medium reducit
virtutis principaliter et salutis. Sic igitur
patet quod per capud ipsa ratio designatur.
Et tunc applicatur sic: Estus itaque
carnis totum humidum virtutis spi
ritualis extinguat et excitat. Re
cte per omnem modum ut in proemio etc.

Plinius ubi supra: Nocte valde
ut tempore estivo solis tota diligentia
nimiam et dulcem [illegible] vestibus
induunt quia estus solis dulcis
simum quod in corporibus est extrahit et
corrumpit. Per quem debet intelligi
quod summe necesse est nobis ad vitam
spiritualem quam ad vitam corporalem
ut tempore estus prave concupiscentie
atque carnis summa diligentia
nimiam et dulcem virtutum vestibus
induamus. Recte ut in proemio.

Ypocrates in tractatu
de dictis: Persuadent autem medi
ci ut in estu valido corpora in
rigentur aquis. Cuius ratio red
ditur in hunc modum: In estu enim
nimio evaporatur et exalat
totum quod in corporibus est humidum
radicale. Per predicta autem datur
intelligi quod [illegible] tamen vita dulcis
concupiscentiis atque desideriis
est namque. Debemus et nos aquis
contritionis et prave [illegible] ut in
estu possimus carnis et illicite
concupiscentie prevalere etc.

De Elemosina xxiii

Theophilus in [illegible]
[illegible] Sicut
gigas manus absque sa
[illegible] in [illegible] [illegible] fugiens
[illegible] [illegible] [illegible] Cuius
ratio a [illegible] [illegible] assignatur.
Dicit enim philosophus quod illa animalia

in quibus Coloben .i. decisio perfecte
partis facta est in tali membro ubi
talis abscisio facta calefieri nunquam
possunt Et hoc ideo quia principa-
lis abiecta est Et ideo subiungit
quod illi homines qui per aliquem eve-
ntum auribus privati sunt perpetuo
in capite frigus senciunt etc
et animalia quibus prescindunt caude
semper in talibus membris ignem prius
insiliunt ut patet in canibus
carentibus ipsis caude Cardi-
ctem currunt et posteriora igni
apponunt Et sic propter decisionem
partis principalis Unde subiungit
plures in vivis animalibus Homines
itaque quandoque manu seu pede pri-
vati fuerint aut orbati perpetuo
frigore in correspondente latere
constringentur Et hoc accidit ex de-
cisione partis principalioris Galienus
autem ipsius assignat racionem Di-
cit enim quod manus sit asser fere
densa rigida et compacte prohibens
ipsum calorem de brachiis exalare
Calor namque et humiditas exalat
plurime in pollicibus manus sive
exalare extremitates .i. per manus
et per pedes Contingit igitur quod abs-
cisa manu totus calor exalat
illinc brachium quia illa ossa atque
cartillaginea que prohibent et ob-
struunt deberent una cum manu
abiecta sunt Communiter contingit
quod abscisa manu in eodem brachio
perpetuum frigus fit Aliter autem
causatur est plurima in speculo
naturali Dicit enim quod abscisa
manu totus sanguis brachii
effluxit in quo quidem sanguine
calor fovetur et conservatur Cum ergo

signum est quod per medium ipsius bra-
chium manum privatum minuerit
et decrescit Credo quod non contingeret
nisi totus sanguis effluxisset
Effluente autem sanguine cessat
calor ut patet in febricitantibus
Aliter autem causatur est de hoc Colli-
lio rerum Dicit enim quod motus
generat calorem quies autem frigus
Brachium itaque sua sibi habens
manum deputatam in continuo mo-
tu est quippe et calidum est Bra-
chium autem manu privatum non
movetur sed quiescit unde et frigo-
re coartatur Patet igitur ex physi-
cis quod cuiuscumque manus abscisa
fuit talis in eodem latere frigus
intensum perpetuum habebit Credo
autem per manum elemosina designatur
Nam sicut manus lata et spissa
longevitatem designat teste
Palemone in Physonomia
Loxi qui dicit Manus late
carnoseque et spisse longevita-
tem indicant Eo quod crassitudo
manuum comparata atque forte sive
in tali esse calore indicet et de-
monstret Sic nimirum per omnem
modum elemosina lata spissa et
crassa longevitatem vite pre-
tra pollicitur Sic igitur patet
quod per manum elemosina figuratur
Et tunc applicetur sic Cum manus
igitur hominis ipsa manus dandi
elemosinam abiecta fuit aut
abscisa constat quod talis homo in
dei caritate intensum perpetuum
habebit aut fortasse frigus
algoris frigoris et stuporis
perpetuum possidebit Et tunc re-
trahat ad physica immediate

Tharcenans hic de Eucticibus su-
turarum. Eo tempore quo elementa
suas sibi invicem commiscuerunt quali-
tates sanitas et prosperitas ma-
gna erit. Sed quando elementa
suas inter se non commiscuerunt
qualitates strages notabiles et
pestilentie multe erunt. Unde
Cum una ymago elementorum que non
participat de accidentibus et
qualitatibus alterius elementi
ipsum supervincit et dominatur
Cum dominante autem quolibet ele-
mento strages et pestilentie
multe fiunt. Et hoc ideo contingit
quia corpora in debita proportio-
ne et mensura sunt in esse
suo ordinata elementorum secundum
minus et plus susceptiva. Cum
predominetur autem aliquod elementum
ordo corporum destruitur atque numerus
et mensura seu proportio ac partici-
patio debita elementorum. Invenitur
Calcidius in Thymeo. Elemen-
tum quod participat de accidentibus
et qualitatibus alterius elementi
ipsum in sua excedentia seu re-
dundantia temperatur. Et propter quod
corpora inferiora que ex ipsis con-
stant elementis ordinate et
optime disponuntur. Verbi gratia
Aer in quantum aer est calidus et
siccus ut ait philosophus in primo
de generatione et corruptione. Nunc
autem sic. Dato per hypothesim
quod aer non participaret de humidi-
tate aque nec de frigiditate
terre. Constat quod aer superexcederet
in siccitate sua et calore. Et
tunc per consequens corpora calida et sic-
ca sui calore et siccitate
humidum consumerent et sic ipsa

corrumpi necesse esset. Aer autem quoniam
participat de humiditate aque et
de frigiditate terre iam in sua
siccitate et calore temperatum ad
medium reducitur et per consequens cor-
pora aeri affixa optime dispo-
nuntur. Et hic similiter de aliis
intelligitur elementis. Sed tunc per ele-
menta homines designantur. Nam
sicut elementa figuram habent
circularem que utique est figura
celestis carens principio atque fine
Circulus enim infinitus est. Et hoc
demonstrat philosophus in primo de celo et
mundo ipsa esse circularia elemen-
ta. Sic unusquisque per omnem modum
ipsa homines figurans in se habet circu-
larem id est summam beatitudinem et feli-
citatem sibi si digne [illegible]
fuit Christi sanguine acquisitam.
Sed tunc quare per qualitates ele-
mentorum elemosine figurantur.
Nam sicut qualitates elementorum
sunt quatuor scilicet caliditas humiditas
frigiditas et siccitas ut dicit philo-
sophus in primo de generatione et corrup-
tione. Sic per omnem modum elemo-
sinarum quatuor sunt differentie. Quedam
enim sunt calide propter caritatem et
dei intimam dilectionem. Quedam
humide propter teneritatem et piam compassionem
Quedam frigide que sunt non in
dei dilectione sed tamen sunt vane
glorie. Quedam vero sicce id est compulse
et coacte. Sic igitur patet quod per ele-
menta homines designantur. Et quod
per qualitates elementorum ipse homi-
num elemosine figurantur. Et tunc
apparet quod quando itaque homines nisi se
invicem elemosinas fecerint impleti

constat quia tunc sanitas in hominibus
mentis et corporis. Cum autem a se mutuo
~~opera atque elemosinas~~ verecunda subtra-
xerint pietate, nec sibi mutuo
opera atque atque elemosinas impenderint
caritatis, constat quod tunc et talibus homi-
nibus pestilentie mortis imperium immine-
bit. Et tunc recurratur ad praedicta supra etc.

Platearius in Emidario

vitatur. Cum quis manum aliquam
aut pedem privatus fuerit, morbo bra-
chium aut residuum pedis ad parte-
tem generat ut tota medulla in-
de exeat et emanet. Cuius racio talis
assignatur. Constat quod eiusdem medul-
la manserit in residuo membro,
computrescet totum membrum. Unde
phisici in libro problematum: Medulla inge-
nerum esse putrefactionis in membris
incisis et allisis. Et ideo necesse est
ut tota medulla inde exeat ne
ne ipsum membrum, utpote crus vel bra-
chium, putrefactione periculosa corrumpatur.
Per praedicta autem datur intelligi quod
quibuscumque abscissa fuerit manus ele-
mosinas largiendi, vel per recte iudi-
cium, necesse ipsam medullam pie vo-
luntatis et devocionis ad pauperes
convertat, ad egenos et egentes,
ut tota inde in actus effectum effluens
suppleat defectus operis ac potentie
elemosine penitus denegatam, sicut etc.

Alexius in phisonomia Pale-
monis: Longa brachia ele-
gantissime indicia sunt nature. Et
ideo ait Aristoteles in uno malo libro:
brachia inquit que usque ad genua
spacia defluunt duorum digito-
rum prominentie nobiliter complexionis
humane elegantiam quod nature indicant
et ostendunt. Sed tunc per longa bra-
chia longa et larga elemosina
designatur. Nam sicut longa brachia
brachia principes ostendit magis
atque reges. Testatur philosophus in .v.
Politicorum qui ait principum longa
esse hec brachia ad adiuvandum
et ad donandum. Et sic longa bra-
chia fortitudinem in esse hominum
indicant et demonstrant. Secundum
quod dicitur in phisonomia Rasis: Dicit
minimum homini modo largitas
ac frequencia elemosine eos ma-
xime decet qui reges esse et prin-
cipes voluerint in patria celesti.
Sed et larga elemosina signum
atque indicium est valoris fortitu-
dinis usque etiam. Sic igitur patet quod per lon-
ga brachia ipsa larga elemosina
designatur. Et tunc applicetur sic:
Larga itaque elemosina seu bra-
chia sic largiendi elemosinas lon-
ga nobilitatem spiritualis complexi-
onis elegantiam quod nature intelligere
indicant et demonstrant, ut dictum est.

Commentator in .4. physicorum

Capitulo de vacuo: Omne quod
corpus quanto magis effunditur
tanto magis aliud corpus intra se
recipere comprobatur. Cum enim corpus
in corpus tractatum non potest,
quia duo corpora in eodem esse non
possunt. Uno etenim superveniente
aliud cedit. Et uno cedente non
necessario subingreditur aliud,
ne aliquid sit dare vacuum in natura.
Et ideo ait Plato in Thimeo
quod ut corpus aliquod tota sibi
corpora attrahat et imbibat necesse
est ipsum evacuari et effundere
et se vacuari. Nichil enim recipit
aut attrahit nisi evacuatum fuerit;
vacuum namque attrahit plenum vo-
cabitur. Patet igitur quod omne cor-
pus quanto magis effunditur
tanto magis aliud corpus intra se

recipere comprobatur. Et tunc per aliquod
corporis effusionem elemosinarum
intelligimus largitionem. Ita sicut
secundum beatum Dyonisium in de di-
vinis nominibus / Quanto aliquod ma-
gis fuit suum diffusivum tanto
magis in ordine est universi
nobilius atque bonum. Effusio namque
ipsum divine actionem similis est per-
ordinata et conformis. Deus enim
in omnibus habundantissime se dif-
fundit. Sic nimirum per omnem mo-
dum quanto magis aliquis se per
elargitionem effunderit proximo ele-
mosinarum tanto melior preciosiorque
apparebit in ordine omnium creaturarum.
Effusio namque elemosine similis est
per omnia et conformis actioni divine.
Sic igitur patet quod per effusionem sive
ipsa largitio elemosine figuratur.
Et tunc applicetur sic. Quis itaque
ipse quanto magis effudit per ele-
mosinarum elargitionem tanto
magis meretur se recipere maiora
dona et munera comprobatur. Re-
currendo ad [illegible] supra re Tota
require invenientur in Registro /

De Eucaristia Capitulum xxxiii

Plinius in epistola naturali.
Ista igitur conditio est bal-
sami et natura quod si ipso
corpora putrida condiantur penitus
conservantur. Corpora autem recre-
ata ipso liniunt a corruptione
atque putrefactione totaliter conservantur.
Nam sicut balsamum visum cla-
rificat et suo odore serpentes
et buffones fugat et recre-
at vires spirituum naturalibus. Sic
nimirum per omnem modum ipsa ca-
ro et sanguis Christi visum clari-
ficat et illustrat et motus
bestiales seu ipsos serpentes infer-
nales id est demones repellendo
recedendo quoque fugat. Et tunc
conservetur per corpora putrida corrupti et
putridi homines designantur. Nam sicut
corpora putrida amaro pulvere su-
liquore excitari oportet antequam
ad sanitatem pristinam reducantur.
Sic nimirum per omnem modum ipsos
corruptos et immundos homines ama-
ritudine contritionis et pulvere et humo-
rum vitiorum desiccari oportet antequam
corporis et sanguinis Christi in quibus
perpetua mentis et corporis consistit
sanitas percipiant vel degustent.
Sed tunc quod per corpora recreata pu-
ra et munda corda designantur [illegible]
na. Nam sicut corpora recreata dum
ipsa putrida contingunt corpora mox
et ipsa totaliter computrescunt. Sic
nimirum per omnem modum ipsa pura
et munda hominum corda prius hominibus
conversancia et corruptis et ipsa to-
taliter in mente et corpore corrumpuntur.
Sic igitur patet quod per balsamum corpus
aut sanguis Christi describitur. Et
quod per corpora putrida immunda hominum
corda. Etiam per corpora recreata pu-
ra corda hominum figurantur. Et
tunc applicetur sic. Immunda itaque ho-
minum corda si in corpore Christi participa-
verint et in sanguine. Constat
quia eternaliter corrumpentur. Munda
autem corda et corpora a corruptione
mortis eterne perpetue conservantur.
Recte per omnem modum ut supra.

Cuiusque pinguedo aligna
lignum inunctum flamma continuo
intumescit. Sed tunc per pingue-
dinem corporalem celestis pinguedo
id est corpus et sanguis domini figuratur.
Nam sicut pinguedo corporalis
[illegible] [illegible] id est
condit Balicus. Magis natura
pinguia quam arida. Omnis eadem
pinguedo huius fatiua est. [illegible]

naturaliter humidus in humido pinguis namque consistit. Pinguis etiam liquor dolorem sedat corporis et tumorem. Sic incrementum per omnem modum ipsum corpus et sanguis domini nectoris etiam aliis resistit atque munit lumen etiam intellectus fovet habilitat et disponit et etiam dolorem atque tumorem mentis et corporis abluat et repellit. Sed tunc quare pinguis hoc intelligitur prava concupiscentia inflamatus. Nam sicut oleum ignis velociter trahitur combustibili natura deficiente deficit oleum igitur. Sic in numeri per omnem modum oleum hoc prava concupiscentia inflamatus in toto vita sua tam mentis quam corporis tenue tumatur corrumpit et finitur. Sic igitur patet quod per pinguedinem corpus et sanguis Christi describitur. Et quod pinguis prava inflamatus concupiscentia intelligitur ipse homo. Et tunc applicatur sic. Corpus itaque Christi sumptum ab aliquo homine oblectamentis et vitiis inflamato ipsum magis inflammatum facit, quia tandem ad flammam ipse tum incendii perducit et perducat recedendo super.

Commentator super primum de Generatione et Corruptione

Oportet itaque unum quod intenditur in nutrimento seu ipsum nutrimentum per omnia conformetur nutrimentum eidem et nutribile sit simile in natura. Ego quidem intelligo hoc de nutrimento ultime digestionis. Tunc enim conforme et simile est per omnia ipsi rei intendende. Sed tunc per nutrimentum corporale corporis nutrimentum spirituale anime scilicet corpus et sanguis domini significatur. Nam sicut corporale nutrimentum non est gratum nisi cum appetitu valido et esurientis simul aptatur Avicenna libro [illegible] nutrimentum inquid nullum esse dimostratur conveniens nec nutriens quod et aptum nisi cum valido et magna sumitur fuerit appetitu. Sic nutrimentum per omnem modum ipsum nutrimentum celeste scilicet corpus domini nullius hominis conveniens esse potest nisi cum toto fervore quod mentis desiderio appetatur. Sed tunc quare per ipsum nutribile intelligitur ipse homo. Nam sicut nutribile sive id quod nutriri debet calorem habere intrinsecum validum quod confortatur. Sic per locum a simili ipse homo qui sumere volumus corpus et sanguinem domini debet prius in se nutrire calorem amoris divini. Sic igitur patet quod per nutrimentum corporale nutrimentum spirituale scilicet corpus domini significatur. Et tunc applicatur. Oportet itaque ut ipse homo qui nutriri debet volunt tam efficacissimo nutrimento corpore scilicet et sanguine domini nostri Ihesu Christi in omnibus ipsi celesti nutrimento in puritate et mundicia conformetur et perfecte per materiam recte per omnem modum ut superius tactum est.

Constantinus libro [illegible]

Nec quando cibus est sumendus nisi cum veraciter sentiatur tota fore digesta et consumpta cibi materia precedentis. Cuius causa stat in hoc quia quamdiu cibus precedens indigestus fuit cibus superveniens digeri minime quod potest. Trahit enim tunc calor non digestum ad indigestum et multiplicata materia atque humor. Et per consequens inficitur totum corpus. Non est igitur cibus sumendus nisi cibus precedens consumptus fuerit et digestus. Sed tunc per cibum corporalem cibus spiritualis scilicet divinum corpus significatur. Nam sicut cibus corporalis debet esse mollis humidus

et calidus quemadmodum dicitur in
Summa de regimine sanitatis Sic in-
tincti panem modo cibus domi-
nus debet esse mollis quantum ad
intima mentis delectacionem Can-
didus quantum ad intima devocionem
tiore Calidus quantum ad divinam
dilectionem Sic igitur patet quod per cibum
corporalem corpus domini designatur
Et tunc apparet Nullus itaque ho-
minum corpus sumat domini nisi
ante per confessionem et penitenciam con-
firmatum fuerit omne vicium et peccatum
Avicenna libro canonis vi° De
homine quod ad contactum cibi liquescit
et liquefacit valore totius vite
in esse hominis indicat et demon-
strat Sed tunc per cibum corporalem
cibus celestis id est corpus domini figuratur
Nam sicut cibus corporalis simplici
modo sumptus absque condimentis mi-
nus est virtutis et efficacie quam
cibus speciebus odoriferis aroma-
ticisque conditus Sic immo pocius
modo cibus spiritualis id est dominicum
corpus simpliciter sumptus absque
speciebus odoriferis devocionis
et sanctitatis minus prodest ymmo ob-
esset ut mox patebit infra ibi.
Sic racio per omnem modum Sed
tunc per os corporis os intelligitur ipsius
mentis Nam sicut os corporis cibum
totum corporalem quem assumit ad debi-
tam nutricionem ordinat et disponit
Sic igitur patet quod per cibum corporalem
cibus celestis designatur Et quod per
os corporis os id est gustus anime
figuratur Et tunc applicetur sic
Gustus itaque pie mentis quam ad-
sistimus salubrem cibum sumentem
in dulcedine atque devocione liques-
scit feliciter et liquescit valo-
rem vite eterne mentem indicat

et ordine Recte ut supra /
Plinius in Exameron naturali Aucas quas
ille que cadaveribus putridis
carnibus vescuntur velud in locis
atque corum fetentibus carnibus
vescerent continuo morerentur
Cuius racio stat in isto quod carnes
seu cadavera putrefacta facilius
digerunt et tunc similiter in sanam
aliam Carnes aut recentes dure
atque indigestibiles sunt Sed tunc per
aucas homines designantur Nam sicut
aucas in alto volantes circulariter
moventur non recto motu nec vola-
tu Sicut patet in aquilis ceterisque
consimilibus avibus que dum ad altas
perveniunt regiones volant tortuo-
se circulariterque movent Sic in-
perpetuum modo ipsi homines altitu-
dine precio sciencie cursu volantes non
recte sed indirecte et oblique circu-
lariterque moventur Sic igitur patet quod
per aucas homines designantur Et tunc
apparet Illi itaque homines qui putri-
dis corruptisque carnibus spiritualibus
voluptatibus vescuntur cum carnem
recentem et incorruptam id est corpus
Christi et sanguinem indigne sumpserunt
eterna morientur Recte ut supra /
Plinius in problematibus homines cibati
leviores sunt quam ieiunium Cuius
racio assignatur infra Sed tunc per
cibacionem corporalem spiritualis cibacio
id est corporis et sanguinis Christi sumptio
figuratur Nam sicut cibacio corpora-
lis hominem iocundum facit placidum
in aspectibus et amenum Sic in-
perpetuum modo ipsa celestis cibacio
id est corporis Christi sanguinisque perceptio
mentem iocundam facit inestima-
bili quodam gaudio et dulcore
placidamque et amenam reddit coram

omni salvatore Sic igitur patet quod per ci-
bacionem corporalem spiritualis cibacio
id est corporis et sanguinis xpi perfecto
figatur Et tunc applicet sic Spiritualiter
itaque corpore et sanguine xpi ciba-
ti spiritualiter et refecti benemerere
sunt contenti ad omnia xpi nomine
sustinenda et agenda cum illi
qui a predicta cibacione abstinet
tam salutifera quam beata sunt v'

Philaretus in summa de re-
gimine sanitatis Antequam cibus
sumatur manus et pedes in hy-
eme ad ignem optime calefiant
Et tunc per cibum corporalem corpus
dominicum designatur Nam sicut dul-
cedine cibi corporalis duo impe-
diunt videlicet morbus nimia-
que satuitas Dulcia namque amara
videntur hiis qui infirmati aut
nimium saturati Sic nimirum per
omnem modum dulcedine atque sa-
pore corporis et sanguinis xpi duo
impediunt Amorum primum est infir-
mitas in peccatis Aliud est nimia
satuitas et rebus transitoriis et
mundanis Sed tunc quare per manus
opera et per pedes affectus seu affec-
ciones figantur Nam sicut in
~~pedibus~~ pedibus stamus et gradimur
manibus vero nos tenemus et opera-
mur Sic nimirum pociori modo
in affectibus seu affectionibus
stamus et gradimur ad interitum vel
ad vitam Operibus autem nos tenemus
et aut vitam aut mortem promeremur
Sic igitur patet quod per cibum corporalem
corpus et sanguis domini figatur
Et quod per manus et pedes opera
nostra aut affectiones designantur
Et tunc appr Antequam itaque ci-
bus celestis id est corpus et sanguis
domini a nobis degustetur necesse est
ut opera nostra prius et affectus igne
divine caritatis feliciter accendamus

Galienus libro secretorum 3o Me-
dicina quidem tam non indigenti
quam indigenti sumpta confert Indi-
gentem enim sanat Non indigentem
autem in sanitate conservat Et tunc
per medicinam corporalem ipsa medi-
cina celestis id est corpus et sanguis
domini designatur Nam sicut medicina
corporalis absque sufficienti ad hoc
disposicione corporis nunc sumi
debet testante Constantino
qui ait Nulla absque disposicione
corporis medicina sumatur quia ex
huiusmodi mortem celerrimam con-
sequitur Sic nimirum pociori
modo medicina celestis id est corpus
et sanguis domini absque disposicione
et preparacione debita nec et corde
non sumatur Sic igitur patet quod per me-
dicinam corporalem corpus dominicum
figatur Et tunc appr Corpus
itaque xpi sumptum prodest tam non
indigenti quam indigenti Non
indigentem enim in sanitate vite
conservat meritum quoque auget In-
digentem vero sanat et naturaliter
conservat Pete pocium medicine ut in
principio Item Cetera que registrantur
infra in Registro et de Ca. sup notis

Auicebron libro fontis vite

De Maria xxxiiij

Lumine igitur maiore sive
virtutis relinquitur effectum in
tenebris quam in alio lumine quocumque
Cuius racio est quia virtus luminis in actu
sive luminositatis consistit lumino-
sitas autem maior est in tene-
bris quam in alio lumine quocumque
Iuxta illud quod ait Plato in Phe-
done Lux magis non lucet sed
tenebre illuminativa esse dicuntur
Non enim illuminat ea que in lumine
sunt posita sed tenebrosa corpo-
racionem et virtuti luminis exponuntur
Et tunc per lumen beata virgo potest

desig̃n Tamen q̃ sc̃dm̃ phm̃ lumẽ ē
fundamentũ et spẽa om̃i colorũ
Sic nimirũ btã v̾go fundame
tũ est spẽa q̃ virt et spẽctm̃ oĩs
v̾tutis salutis q̃ eterne vite q̃
et amenitatis sempit̃ne Tercio q̃
sicut lumẽ cuncta corpa cũ in aĩa
ta q̃m aĩata valit quod letificat
et delectat Testante Cassiodo
in Thimeo Magna v̾tus inest cẽ
lesti exhibet q̃ue valit delectat
corpa pmissa vsq̃ ad aliena se
extendens obiecta Cetus nãq̃ sic
et ipã videns in actu lumẽ aliq̃
ãt delectat̃ Sic p lctm̃ ã sth ipã
nũ xpĩ omem racionablem creatu
ram sua infinita pietate clemẽ
cia q̃ vniuersa letificat et delectat
Tum q̃ sicut lumẽ valit opport
sanguinolentis oculis cõmodis et i
firmis Sic nimirũ p omem modũ
btã v̾go maxime opponit̃ mentib
victis cruciatis volumptatibus huius
etatis et in valis actionis extracto
infirmatis Tercio quia sicut lumẽ
ex sui nãa cuncta loca immunda
mundificat et expurgat attestan
Tharencio in Medicina qui ait lu
mẽ loca mundat fetida et corrupta
Sic rẽncta p omem modũ mr xpĩ
cuncta expurgat humana corda q̃li
cumq̃ contagio inquinata Sz tunc q̃m
p tenebras mentes intelligimus
humiles et afflictas Nã sic tenebe
sunt hũidẽ fugiende et quiete audi
tus q̃ effectiue vt ait phs in
lio pble cũ llo cã nãq̃ tenebris
obumbrate humestum fugescunt
quiestum et auditum meliorem
faciunt Sic nimirũ p omem mo
dũ mentes humiles et afflicte
sunt hũide humore celestis grẽ
fugiẽ refugerius consolacionis
ẽne etiã Tuncũ accedit ad co
templacom̃ aĩe auditus q̃ spũales

sopne Sic igit̃ pz q̃ p lumẽ
btã v̾go describit̃ Et q̃ p tenebras
mentes humiles intelligimus et affli
ctas Et tunc apparẽ Maria itaq̃
maiorem sue v̾tutis relinq̃
effectum in tribulatis mentibus hũi
libus et afflictis / quam in mentibus
huius mũdane felicitatis ut ita
dicam perit̃ excecatis / vt ꝫ
Auicenna de diluuiis hom
fontes turbidi p immissionem fari
melius et salis clari et limpidi
sunt effecti Cuius rõ tangẽ infra
Sz tunc p fontes designantur hoies
Nam sicut fontes spumatos et
ranas in se parentes immundi sunt
valit̃ infecti sunt et corrupti
Cuius rõ assignabit infra Sic nimirũ
p omem modũ ipĩ hoies spumã
vicior̃ emittentes et ranas ma
ligne suggestionis pariuntes in
mundi fore dinoscuntur perimus et
corrupti Sz tunc cum p farinam
melius btã v̾go describit̃ Nã
sicut farina hẽt opillare poros
atq̃ meatus interiores corpis
Dulcia nãq̃ oppilatiua sunt sple
nis et epatis / farina aũt melius
plus Sic nimirũ p omem modũ
mr xpĩ opillat conspuit q̃ et clau
dit meatus aperturas q̃ sensuũ
vicior̃ ne quicquam quod illicitũ ē
sibi attrahit et assumat Sic igit̃
pz q̃ p fontes designantur hoies
et q̃ p farinã melius intelligitur mr xpĩ
Et tunc applicetur sic hoies itaq̃ me
te seu corpe turbulenti p immissi
onem bte Marie medicina clari et
limpidi penitus sunt effecti / vt ꝫ
Comentator super quem X c
lo et mundo luna quod dominũ
ium hẽt super aquas Et ideo att
phus in amoralibus in co loco
vbi dicit q̃ in nouilunio aute

disparet aque / sed in plenilunio
augmentantur. Crescente namque et
decrescente luna humores crescunt
in corporibus et decrescunt. Secundo
intelligitur mors Christi / nam sicut luna
est eclipsativa ipsius solis magni-
tudinem interposita inter nos et ipsum
solem causat pariterque eclipsim
Sic nimirum per omnem modum luna
eclipsat obumbrat placatque et
sedat iram veri solis iusticie Ihesu
Christi. Tercio per aquas mundi
huius tribulacio seu afflictio figuratur
Nam sicut aqua dicitur terra tenuior
grossa atque humida valde / sed sicut
in alta aeris regione levis est
et subtilis similisque vapori. Sic in
mundo per omnem modum mundi huius
tribulacio in terreno et depresso con-
stituta homine perpetua humida et insuppor-
tabilis estimatur / sed tribulacio ad
penas hominis a terrenis sequestrato
ac elevato / levis et vapori similis
reputatur. Sic igitur patet quod per lunam
Maria designatur. Et quod per aquas
mundane adversitates afflictionesque
et miserie figurantur. Et tunc apparet
Maria itaque ut domina super
omnes huius mundi afflictiones mi-
serias et dolores. Recte ut ...

Albertus in Cometo super
3m Methaurorum. Tonitruum itaque
et sonitus eius maxime adversatur
animalibus venenosis. Cuius causa
assignatur. Excellens frigi-
ditas in animalibus animosis ve-
nenum dicitur ut ait Albumasar (?)
libro 2o Celi et Terre. Unde autem sic
est quod animalibus excessivum frigoris
naturaliter obest ignis. Unde illud
quod ait philosophus in libro problematum
dicens frigus vincit magis
crassat corpora calefacta quam
corpora frigida. Cuius signum est

quod aqua calida citius congelatur
quam frigida. Et maior (?) autem ypar-
tus (?) quod periculosius sit corpora cali-
da infrigidari / quam frigida ca-
lefieri. Et causa autem frigus ma-
gis ledit et crassat corpora ca-
lefacta / si calor ille extrinsecus
advenit. Magis autem praesertim cor-
poribus calefactis a natura magnitudo
ipsius frigoris reddens calida cor-
pora ipsa validius vehementius
que inflamat. Calor autem adve-
niens frigido corpori magis premit
et corrumpit. Et nobis contingit
quod cuncta animalia excessivum existe-
ncia frigoris naturaliter timent / ab
igne etenim magis patiuntur quam
ea que igne plena fuerint
animalia. Tonitruum autem consequitur
ipse ignis seu splendor et appa-
ria ignis. Ex quo accidit alia
venenosa in natura frigidissima ful-
mine valde tonitruo quoque terreri.
Et ideo ait philosophus in 7o animalium
libro. Tempore inquit tonitruum spe-
cies et rane atque pisces quiescunt
et appetunt fundum terre. Secundo
per tonitruum intelligitur ira dei. Que
quia sicut tonitruum semper pre-
cedit ipsum fulmen seu fulminis
ignem tempore sed non natura. Simul enim
fiunt et in eodem tempore et instanti
ut in 2o Methaurorum probat philosophus.
Illud quod prius videtur istud po-
sterius auditur. Secundum veritatem
tamen ipsum tonitruum prius fit quam
fulmen licet fulmen prius videatur.
Ad cuius evidenciam notandum quod
quidam dicebant fulmen nil aliud
fore quam ignem qui in causatur et nubi-
~~[struck]~~ bus ruptionem. Tonitruum vero
esse affirmant ipsam nubis
ruptionem. Cuius contra opinionem

creat Democritus et Leucippus quemadmodum in 2do metheororum dicit unde aut constat nubem prius rumpi ac scindi antequam ignis ex tali pervenat impedire Sequitur ergo ex premissis quod tonitruum precedat ipsum fulmen Item eos qui dicebant tonitruum esse concussionem ventorum sicut Theophrastus ac Alpharabius hoc idem dicere necessario asserere quod oportet quod concussio ventorum prius fiat antequam ex tali concussione ignis proveniat Sed et illi qui dicunt tonitruum nil aliud fore quam extinctionem ignis in nube sicut Beda asserit et affirmat Nisi enim ignis prius extinctus esset flamma de nube nullatenus evolaret Ex predictis igitur sufficienter patet tonitruum precedere fulmen prius quam tonitruum videatur / Hoc enim accidit ut ait Commentator in 2o metheororum eo quod visus est nobilior quam auditus Cumque enim tonitruum sit causa fulminis ut in 2o metheororum dicitur Et causa naturaliter precedat effectum si non tempore saltem natura ut sol ipsum splendorem precedit quamvis non tempore / quia sol tempore sit sol atque splendor quorum utrumque cum est sol necessario est et ipse splendor / sed precedit natura quia sol naturaliter prior est quam splendor Patet igitur ipsum tonitruum fulmen prius esse Sic mirum non per omnem modum ipsa beata virgo semper precedit sua gratia et favore ipsum ignem caritatis divine / inquantum nuncius celestis propter quod in marie gratia preveniente nobis misericordiam implorare Sed tunc quare per animalia venenosa ipsa demonia signantur Nam sicut animalia venenosa difficile

quando occiduntur / sed et etiam iam mortua estimantur / tunc autem diu vivunt aut continuo reviviscunt Sic mirum non per omnem modum ipsa demonia difficulter in mentibus hominum occiduntur / sed et etiam extirpata estimantur penitus occisa adhuc tamen sepe in mente hominis latitando vivunt vel fortassis propter peccati perpetrationem continuo reviviscunt Sic igitur patet quod per tonitruum Maria intelligitur Et quod per animalia venenosa ipsa demonia signantur Et tunc applicetur Maria itaque ex sue pietatis natura maxime expugnat et fugat ipsa demonia ipsa repellens ad infima inferni tortana intra supplicia sempiterna

Plinius in speculo naturali

Conversio corporum ad solis radium et splendorem semper inde maiorem nobilitatem consequuntur atque efficaciam et virtutem Vinea namque soli obvia dulce vinum facit Mons soli oppositus aurum producit Concha in suo fluxu ad solem vergens nobiliores margaritas gignit Arbor etiam conversa ad solem in foliis fructibusque rubescit Sic tunc per solem Mariam convenit designari Nam sicut sol totum ignem celestem influit in hunc orbem Testante Platone in Phedrone qui dicit Totus igitur calor corporum quod omnium ex sole defluxisse visus est Unde et ipse sol ab antiquis fons ignea dictus est Et si in celo stelle alique ignea videntur apparent hanc tamen a solis hauserunt lumine et calore Sic mirum per omnem modum

Maria mater dei toto igne celestis consolationis et amoris distribuit in hunc modum. Et si in aliquo sectorum aliqua gratia sit recepta hanc tu ex marie misericordia nouerit prouenisse. Secundo tunc quia per vineam actiuam per montem contemplatiuum per agrum corporis pauperes et afflicti per arborem diuites huius seculi figurantur. Nam sicut vinea destruitur ex frigore. Mons sabulus (?) sterilis efficitur ex calore. Aqua corrumpitur ex aliarum confluentia aquarum. Et arbor arescit ex defectu humiditatis et pluuiarum. Sic inimicus per omnem modum actiuum destruitur et desistit ex frigore diuine caritatis. Contemplatiuum sterilis fit ex calore mundane cupiditatis seu illicite voluptatis. Tribulati et afflicti subsistunt propter confluxum aquarum mundane vanitatis. Diuites huius seculi arescunt et defectu eius quem in recognitionem sui fit flebilis humiditatis. Sic igitur patet quod per solem Maria designatur. Et quod per vineam actiuum per montem contemplatiuum per agrum tribulati et afflicti per arborem diuites huius seculi figurantur. Et tunc apparet actiuitatis retrahentes et conuersi ad amaram miseriam dei dulcedine fauent (?) eterne suauitatis. Contemplatiuum auream producunt mellifluae caritatis. Tribulati et afflicti germinant thesaurum spiritualem premium. Diuites rubere in fructibus florem et in uirtutis operibus actionibus et merentur. Et tunc redeat ad propositum supra.

Comentator in 3o Methe

Galaxia conuersa ad austrum serenitatem promittit in ea super quam extensa fuit regione. Circa quod aduertendum quod diuersi de galaxie impressione diuersimode senserunt loquuti sunt. ~~Sunt~~ Cum Plato in Phedro dicit galaxiam nil aliud fore quam congregationem puri ignis in etherea regione. Themistius vero aliter opinatus est. Dicit enim quod galaxia sit aer per aerius accensa apparens in sibi supposita regione. Anaxagoras autem ait quod sit refractio umbra lune in terre [illegible] calum occultatur. Sed Comentator in phisica asserit ipsam esse congregationem stellarum fixarum in firmamento. Et hanc opinionem communiter recipiunt. Secundo tunc per galaxiam beata virgo figuratur. Nam sicut galaxia est ductrix omnium eorum qui marinis fluctibus se committunt. Testante Virgilio libro ymaginum primo qui dicit. Sancte galaxia nauigio insistimus nullo tribulati timore. Sic inimicus per omnem modum ipsa mater dei ductrix est omnium qui huius mundi naufragium et periculis ingrediuntur quos et ducit in portum voluntatis sue et quietis eterne. Secundo tunc quia per austrum xpm conuenit designari. Nam sicut circa austrum et sub austro est habitatio hominum sana conueniens et secura. Testante Alfragano in theorica planetarum qui dicit. Inter septem climata mundi declinatio versus austrum debita et conueniens hominum habitatio reperitur. Et sub ~~[illegible]~~ quinque zone mundi excepta zona torrida directe et perpendiculariter austro supposita. Sed et zona frigida sub quibus non conuenit habitare. Sic inimicus per omnia circa xpm et cum xpo aut sub umbra xpi solummodo tutum et conueniens habitare omni periculo et timore. Sic igitur patet quod per galaxiam Maria designatur.

Et quod per austrum spiritus sanctus signatur. Et tunc
apparet. Maria itaque quasi ad spiritum
sancti ingressus infervescentis pectore sere-
nitatem mox efficitur vitis vite
et felicitatis sempiterne. Item.

Commentator super librum de plantis.

Arbor quedam est que vi-
ridarii flores natare super aquam
si mittitur in vino calido atque for-
ti. Cuius causam Commentator ubi supra
assignare nititur in hunc modum.
Dicit enim multa esse corpora que
non merguntur in aqua nisi prius
fuerint humectata ut patet in pa-
no qui aque non miscetur nisi
antea humectetur. Sic et de qui-
busdam floribus contingit qui
difficillime submerguntur nisi
intrinsecus humectentur. Vinum
igitur penetrativum est et intrinsecus
humectans. Et ideo flos sepe
in vino mergitur super aquam non
natat. Et tunc per florem intelli-
gitur Christus. Nam sicut flos na-
ribus applicatus sitim aufert
ut recitat Plinius in speculo
naturali, in manum detentus lassum
recreat ut testatur Solinus ho-
rerum. Et et hoc proprium floris est
ut non marcescat si diu ma-
neat in loco frigido et humido.
In loco autem sicco et calido cor-
rumpitur continuo. Sic revera per omnem
modum ipsa beata virgo mater nobilissima(?)
seu frequenti medicine applicata
sitim omnis mundane vanitatis
extinguit. Miraculis quoque bonorum
operum pertractata lassum in na-
turali(?) vite reficit. Et et hec
...um beate Marie fore contemplatur
ut non marcescat sua gratia
et favore in eo homine qui ab
omni carnali extinctus(?) suppositus quo
sunt concupiscentia et ardore. Et
tunc quod per vinum devota mentis
hominis designatur. Nam sicut vinum
secundum Plinium non bibitur inquinatum
vinum si inquinatum dulce. Sic mens
devoti hominis a Christo non imbibi-
tur nisi mens hominis si inquinata
dulcorata dulcore suavitatis
intime ac suavitate celestis
roris et cetera. Et tunc quod et
ultimo per aquam mens inquinati ho-
minis figuratur. Nam sicut aqua
excitatur in igne, cadit in
aere et fluit in terra inexpressa(?)
cum fixa aut stabilis ipsa aqua
ut ait Caladinus in Thimeo.
Sic nimirum per omnem modum
mens peccatoris nusquam esse po-
terit tuta fixa seu stabilis.
Desiccatur namque et extimatur
in igne concupiscentie. Cadit in
aere felicitatis affluentie quo
mundane et defluit in terra pu-
tride in terram inferne sempiterne.
Sic igitur patet quod per florem beata virgo
describitur. Et quod per vinum mens sancti(?)
intelligitur. Et quod per aquam mens
inquinati hominis figuratur. Et tunc
apparet. Maria itaque natat ex
tunc ... nimio separatur a men-
te peccatoris hominis si inmixtum(?)
feliciter imbibitur a mente hominis
devoti spiritualis dulcescentie. Item.

Aristotiles libro problematum.

Dulcedo vini cum sit ex calore
et humido temperato prius et di-
gesto. Et ideo vetus dissimi-
lis ... Galienus ait dulce-
do quid fit ex humido tempe-
rato vel ... digesto. Et tunc

p dulcedinem Maria mulier nuncu
Etiam sicut sola dulcedo nutrit
testante Avicenna li° 4° Nam vrinus
nichil nutrit nisi dulce aut in
quantum dulce Et sicut dulcedo
sapore liquore que de lingua ch
at iuxta illud quod ait philosophus ubi
supra degustante lingua aquos
dulcedinem nisi aut saporis mox lig
fit et fluit humidum salivale
Et sicut dulcedo virginum rei
est et vini quoque simul attestante
Commentatore super de pomo qui
dicit Esse ingredientis corpori in sin
gulari sinceritate dulcedinis con
sistit Esse namque virginumque rei
unum est verumque dulce et bonum
est ut dicitur in Tractatu de generacione
et corruptionibus Sic tenera per eundem
modum Maria mater dei sola in
tus mentis humorum nutrimento cibi
potique spiritualis Ipsa etiam
lingua mentis nostre liquore re
plet celestis plenitudinis et gracie
Ipsa eciam unum vinum pectum atque
esse Item pomeum modo ut supra
Patet igitur quod per dulcedinem in
telligitur mater christi Et tunc appa
ret Maria itaque mater dei effecta est
dulcedo celestis gracie et eo scilicet
quod gracia plena est et ex gracia
spiritus sancti virginem qui spiritu sancto
obumbrata ut supra tactum est

Ptholomeus Almagesti ....

Si luna non esset ipse sol nulla
tenus calefaceret nec luceret Cuius
racio stat in hoc quod secundum ut
ait Albumasar Nam sphera luna
ris deducit ad infima virtu
tem solaris lucis et caloris
Etiamque eterni et degeneratis

Commorentur quod dum impedimentum
alicuius luminosi corporis radium
et splendorem ipsum est illuminan
tis et illuminati corporis mutua
elongacio Secundum est alicuius alte
rius interpositio Certum enim quod
corpus luminosum a nobis valde
distat ipsum nobis minus lucet
Item quando aliquod aliud lumi
nis nos et illud corpus luminosum
positum fuerit ipsum tale corporis
obscura quod difficilius sibi lucebit
Nunc autem sic est quod sol a nobis
valde elongatur Et quod aliarum
stellarum lumine inter nos et ipsum
solem ponitur Quamobrem ipse sol
quantum in se est in suo lumine quo
ad nos totaliter impeditur luna
igitur adveniens conceptum in se
lumine solis quod ad tantam dista
ciam pervenire non posset ad nos
transmittit Item ipsa sphera lunaris
cum tenebrosa sit et opaca lu
mine aliarum stellarum splendorem
solis impedientium obtenebrat
et occultat ut ipse sol lumi
nis perfectionemque lucere valeat
Exempli gracia Refert Apuleius
3° de perspectiva quod nocturno tempore
sepe nubes tenues et porose
aerem transvolant regione que
ipsam terram illuminant tamquam
luna Cuius causa contingit ex eo
quod tales nubes susceptive sunt
stellarum lucis et splendoris sic
susceptumque splendorem transmittunt
ad climata inferiora luna est
corpus tenebrosum et opacum ut
potest umbre terre Corpus autem
nigrum luminoso corpori applicatum
maiorem efficit radium et splen-

dore quod quidem contingit ex eo quia
lumine a tenebris restringitur et
per consequens in sua claritate augmen-
tatur. Explicitur igitur patet cum
dicitur quod si luna non esset ipse sol
sua virtute nec calefaceret nec

De dormitione xxv

Philosophorabimus in tractatu
de parte sensitiva. Hec
itaque nobis per dormitionem contin-
git. Oscitamus quidem, lacrimam
emittit oculus. Suspiria seu re-
spiria magna accidunt. Palle-
scit corpus. Decessit omnis appetitus
cibi et potus. Sed et cibus sapor
est quilibet in sensibus. Dimi-
nuitur et totus vigor corporis atque
virtus. Sed tunc per dormitionem
corporis dormitio intelligitur ipsius men-
tis. Nam sicut dormitio corporalis
causatur ex humore frigido pertran-
seunte circa ipsius caput. Testante
Constantino, Avicenna super de
sensu et sensato, quia aut quod
humor seu vapor calidus as-
cendens ad caput somnum ingen-
erat. Calor etenim nimius somnum
impedit. Frigus autem seu humor
frigidus claudendo seu constringendo
poros cerebri somnum provocat
atque causat. Patet itaque quod
dormitio corporalis causatur ex humo-
re frigido et sic nimirum per
omnem modum dormitio seu sopo-
ratio ipsius mentis causatur quasi
ex frigido humore seu vapore
prave intencionis labitur et
sceleris ascendente ad caput
racionis. Sic igitur patet quod per dor-
mitionem corporalem corporis dor-
mitio seu soporatio intelligitur
ipsius mentis. Et tunc apparet. Post
dormitionem itaque ac soporationem
ipsius mentis hec nobis contingunt.
Oscitamus quidem ore mentis sola
transitoria ambiendo. Lacrimam
id est fletum penitencie astringimus. Emit-
tunt oculi cordis nec inquietu-
dine et utique obdormiverimus in tu-
more superbie. Elevamus suspiria
valida faciendo per sollicitudinem
et timorem. Pallescit corpus in
splendore luminis quia omnino decessit
omne desiderium felicitatis eterne
pocionibus quod et abacionibus mystica
hebetatur et corrumpitur tota vir-
tus sensitive. Tota virtus corporis
diminuitur. Et ne obumbratur
ad celestia intellectus. Hec itaque
omnia ex dormitione seu sopora-
tione mentis proveniunt et contingunt
etc. per eundem modum ut patet.

Lupus in hystoriis Na-

libus. Lupus quidem dormientem
hominem non invadit, sed cum evi-
gilaverit ipsum aggreditur et oc-
cidit. Et ideo refert Solinus
libro rerum, lupus inquit rep-
periens hominem dormientem ipsum primo pe-
de terendo excitat antequam
invadat et occidat. Cuius causa
est quia verecundum ducit audacem
timens quidem nullo ante se con-
specto timore seu re aliqua ti-
morosa. Quasi si iam aliquid timo-
ris aut periculi conspexisset. Et
ideo ait philosophus in 3 politicorum
Territi inquit quibus instant ti-
morosi conspectibus timidi ef-
ficiuntur, mox et nos. Homo itaque
subito evigilans audax est
et mobilis et fortassis de somnis

faucibus se eripet Consider igitur
ceteris animalibus ipse lupus est
hoc cautius in esse agnoscens
animalibus hominem dormientem non
invadit / sed cum evigilaverit / ob
hoc ut homo lupum aspiciens territus
factus quasi tumidus a lupi fau-
cibus eripere se non valeat pre
timore Sed tunc per lupum dyabolus
figuratur Nam sicut lupus
captam ovem suaviter in dorso por-
tat sine omni lesione ne forte
lesa ab ore eius dentibus se eriperet
erepta que cursu aufugeret ante
clamore ut recitat Ambrosius
in Exameron libro vi° Sic nimirum
per omnem modum dyabolus hostis
noster antiquus hominem quem captivum
per consensum aut peccatum suaviter quoque
absque omni molestia et lesione
supportat et hoc ideo ne fortassis
lesus dolore seu molestia qua-
liscumque de cruentis suis fauci-
bus per penitentiam se mediante deo
eripiat et evadat Et tunc consequenter
per dormitionem corporalem spiritualis
que in peccatis fit dormitio figuratur
Nam sicut delectabilius quidem dor-
mitur in estate quam in hyeme
ut recitat philosophus in vi° animalium
libro Cuius etiam causam tanget ista
Sic nimirum per omnem modum
delectabilius quidem atque profun-
dius in peccato obdormitur in esta-
te mundane affluentie ac felici-
tatis Sic igitur patet quod per lupum
hostis noster designatur Et quod per
dormitionem corporalem vera spiritualis
in peccatis dormitio figuratur Et
tunc apparet Hostis itaque noster
antiquus dormientem hominem
in peccato non invadit sicut hominem

talibus aspectibus et terrore
donec ipsum exercitatum per mortis
vigiliam asperxerit et doloris
profecto ut in precedenti dictum est /

Philosophus in viii° animalium libro

Omnia animalia que volatum fa-
ciunt dormiunt non prostrati sed
pedibus innitentes Dormi-
unt enim cuncta volatilia super
pedes Cetera autem animalia puta
solum gressibilia cubant ut fre-
quenter super latera posita et pro-
strata Sed tunc per aves vola-
tiles ipsi tenui volantes ad cele-
stia homines figurantur Nam sicut
aves non respiciunt retro se in vo-
latu pedes continent Aquis
minime se immergunt dum volant
ad celum non respiciunt Et si que
fuerint ante volatum terre has-
centem adherentes ponit plumis
in corpore naturali Sic nimirum
per omnem modum ipsi homines sancti
tunc volantes ad amenitates ce-
lestis gaudii debent more avi-
um predicto in suo ascensu celum
volatu · retro se non aspicere
per voluntatem sed ad mundane Pedes
autem id est opera intus trahendo dis-
tincte Aquis deliciarum illatorum
se immergere Ante volatum tam feli-
tem et celestem per primam celorum
ad deum intentio gressibus se
firmare Oculos etiam suos pre
nimia humilitate non debent
more avium ad celum levare
Sed et terre debent operibus
bonis ac virtutum exercitiis
ante volatum qui ad pascua
faciunt sempiterna Et tunc sequitur
per dormitionem corporalem dormi-
tio interna id est mentis requies

fugatur. Nam sicut dormicio cor
poralis impeditur a quatuor videlicet
a dolore a clamore a lumine et a
loci in quo dormitur asperitate et
maxime a calore. Sic nimirum
per omnem modum, dormicionem in deo
requiem que internam quieque impe
dit videlicet dolor anxietatis solli
citudinis que mundane, lumen terrenus
felicitatis et affluencie, clamor
inquietudinis vane, et loci sive regio
nis importunitate maxime autem per
calor cupiditatis et concupiscencie. Sic
igitur patet quod per aves id est homines
volantes ad thronum celestem destribui
tur. Et quod per dormicionem animum
obdormientes in deo seu interna
mentis requies figatur. Et tunc
applicetur sic. Omnes itaque homines
ad celestem patriam anhelantes mo
re avium et exemplo debent obdor
mire in deo pia mente, requie
que interna pectoribus bonorum
et virtutum inherendo, meditando
que et vigiliis insistendo, prout ut supra.

Plinius in libro° policratum

Videtur autem periculosum esse infirmum in ca
lore seu in loco calido obdor
misse. Cuius causa tangetur infra
Cap. de Cupiditate. Per que
datur intelligi quod videtur periculosum
esse peccatorem in calore carnalis vite
aut in loco inquietudinis mundane
mentaliter obdormisse, ut supra.

Constantinus libro de Melan

Ex sompno nimis diutino ca
put leditur visus corrumpitur et
totum corpus discoloratur. Sed
tunc per sompnum dormicionem que diu
tina ipsius corporis dormicio diu
tina intelligitur in peccatis. Nam sicut

dormicio diutina corporalis impu
gnat corpus et inflamat. Testatur
Commentatore Avicenna qui ait
quod attenuatis et macilentis cor
poribus nocet sompnus diutinus
et profundus, quia sompnus prodolus
impugnat valde et humectat.
Item ipsis frigidis valde in ca
lore extremitates propriis longis
ut dormiendibus, eo quod longa
dormicio corporis in calore natu
rali gestum calefaciat et inflamet.
Patet itaque quod longa dormicio im
pugnat valde et inflamat.
Sic nimirum per locum a simili dormi
cio diutina in peccatis choleris car
nalis quod impugnat mentem
quoque sicut in primis dimissis cupi
ditatibus in futuro autem et poenis
penalitatis accedit pariter et in
flamat. Sic igitur patet quod per dor
micionem longam corporis dormicio
diutina intelligitur in peccatis cap
itali sive racio spiritualis quod leditur
visus ac mentis oculus iudicii co
gnitione corrumpitur. Et corpus
omnium eius disposicionum sanitatis
et vite penitus discoloratur. Reddi
per omnem modum ut supra.

Commentator Secundi de pom

Aristotilis. Motus quidem naturales
a celesti imprimuntur corpore na
turalibus universis. Dormicionem
autem tempore magis videlicet quam vigi
lie hoc contingit. Et ideo di
gressione ibidem faciens Commen
tator dicit quod vigilantibus
augmentatur vita dormientibus
autem mors. Cuius tamen assignat
dicit Bedam disposicionem scilicet

quia materie · actiones celestis cor-
poris disponuntur. Cum nobis autem con-
tra libro secundo mineralium recita-
uit Albertus in gemmo(?) quodam
naturali lapide esse repertum Cum quasi
effectus quidam imaginaliter com-
plexi causati sunt directe et dis-
positione tali hoc ipsius lapidis
accidisse sibi talem effigiem cele-
sti corpore imprimente. Cui quidem
simile in 2° methaurorum recitat Commen-
tator ubi dicit quod in ferro Dama-
sceni apparuit species eius quidem
non accidisset nisi tale ferrum quen-
dam ad hoc ydoneum dispositum
quia respectum ad celestia corpora ha-
buisset. Patet igitur quod secundum di-
spositionem qualitatem quia materie ac-
tiones celestis corporis disponuntur.
Minor autem sic patet quia in dormitionis
tempore sensus corporis humani di-
sponitur qualificaturque ad mortem
testante philosopho in libro problematum quod autem
quod dicit quando dormit tunc autem se
inmortalitati aut morti propinquat
est. Ex somno etiam corpus humanum
quia ad mortem disponitur et aptatur
Cuius tamen causam huiusmodi assi-
gnauit. Dicit enim Alpharabius
in tractatu de morte et vita
in motu consistit. Mors autem in
quiete. Motus enim vite conuenit
quies autem morti. Dormiens
autem animal ab omni motu cum
actionis realis totaliter quiescit.
Ergo et somnus morti conuenit.
Aliam autem quandam causam
assignat Theophrastus in tractatu
de potentiis anime ubi dicit quod
vita ~~sed mors comitatur Aliter~~
~~autem locutus est commentator~~

in agilis et prestita(?) consistit sensuum
actione. Minor autem sic est quia dormi-
tionis tempore ipsis sensibus debita
sua actione denegatur ut dictum
patuit. Ex dormitione ergo
non vita sed mors comitatur.
Aliter autem locutus est commentator
libro Fontis vite ubi dicit quod
anima est custos vite. Illa autem
dormitionis in tempore quantum ad
suas potentias et virtutes penitus
obumbratur. Ergo sequitur quod desti-
tuta custode ipsius vite dormi-
tionis in tempore animal ad mortem di-
sponitur qualificatur et aptatur.
Cum igitur secundum dispositionem co-
adaptationem qualificationemque
ipsius materie · qualificetur et
disponatur celestis corporis actio-
nes. Et corpora naturaliter disponan-
tur ad mortem dormitionis in
tempore ut iam ostensum est. Ideo sequitur
quod vigilantibus augmentatur vita
dormientibus autem mors. Causam
etiam mortis quod naturalis a celesti
imprimitur corpore animalibus vniuersis
Sed hoc magis dormitionis in tempore
quam vigilie accidit. Sed tunc per
mortem corporis mors anime aut mors
perpetua figuratur. Nam sicut in
morte corporali tria accidunt
ut recitat Plato De immorta-
litate anime. Quorum primum
valida oris apertio. Tumor
pectoris. Attractio sanguinis ad
interiora corporis. Mortuorum enim
ora sunt aperta pectora tu-
mida et inflata. Et tenuorum(?)
conatus ad intima. Sic in-
corporis modo in morte quidem
spirituali autem etiam tria accidunt
Quorum primum est oris apertio et

hoc inbibendum supplicia sempiterna. Pectora interiora anime tunc infecta cruciatibus perpetuis et impleta. Dicendum quod timor omnium scelerum cum conscientie mordente et remorsu consciencie ad interiora anime attracto. Sed tunc queritur per dormicionem corporalem corporis dormiendo intelligitur ipsius mentis vicium in peccatis. Nam sicut post dormitionem ipse homo sursum brachia erigit et distendit / et oscitacionem facit et totum corpus corporis interius extendit et rigescit. Quemadmodum in hoc problemate ostendit philosophus dicens quod ita esse solet omnium animalium et hominum pectus extendere atque manus. Sic innuitur per omne in modo post dormicionem hominis in peccatis ipse homo brachia sua erigit et extendit ad penam / aut extendit intus cruciatus et supplicia sempiterna. Sic igitur patet quod per mortem corporalem mors anime aut mors perpetua figuratur. Et quod per dormicionem corporalem corporis dormiendo intelligitur in peccatis. Et tunc apparet per mortem itaque peccatoribus ex celo iusto dei accidit indicium et magis separatis et dormientibus in peccato. / Notandum autem ita similitudo / quod significatur dicto quod morte naturalis a celesti imprimitur corpore. Ad dictum mortis innaturalis et violente. Dicit enim Apuleius hoc de morte plorans mortem non vario eveniunt. Quemadmodum enim accidit ex voluntate aliquorum ex dolore aliquorum ex languore aliquorum ex celesti constellacione mors autem naturalis ex celo proveniunt quod sic quod ait Commentator in 2° de anima. Celum quod certum tractis corporibus imposuit terminum et mensuram.

Primus in speculo naturali

In corde autem qui in deserto dormiunt serpentes insiliunt in frequencia causa est quod secundum philosophum hoc problemate flatus hominis dulcis est et ceteri animali. Sed et serpentes naturaliter dulcedinem appetunt ut in more patebit infra. Quamobrem insiliunt. Sed tunc per serpentem ipse hostis hominis in quibus figatur. Nam sicut serpentes naturalis quatuor hi ordines dencium ut probat Aristoteles in 5° animalium hoc dicit enim quod in mandibulis inferior duos habet ordines similiter et superior quatuor igitur habet ordines ipse ordines. Sic innuitur per eundem modum serpens infernalis quatuor habet ordines dencium quibus peccatores eternaliter lacerat et dissipat. Primus quod per invidiam odiumque fervorem. In morte per inestimabilem horrorem ac terrorem. In iudicio quod per dictum accusacionis. In inferno autem per perpetuam tortionem. Sed tunc queritur per dormicionem corporis dormiendo intelligitur in peccatis. Nam sicut dormicio corporalis magis appetitur tempore veris seu estatis / secundum tunc eo prius sicut ut asserit Galienus Sectorum 1°. Sic revera pena dormiendo illa scelerata et dampnabilis videlicet in peccatis maxime

accidit et contingit in vere floride
et vernusté tempus mundi felicitatis
Et in estate fervide voluptatis
Sic utique patet quod per serpentem ma
lum serpens describitur infernalis
Et quod per dormicionem corporalem cor
poris dormiens intelligitur ipsa hominis
in petris Et tunc apparet Nun cog
itaque quod obdormiunt in petris se
pene frequenter in silet infernalis
sete ut crimen preparatum.

Commentator Averrois super
de sompno et vigilia In dor
micione profunda nulle imprimuntur
a corporibus celestibus visiones Con
stat enim dormientibus in sompno
quasdam dumtaxat scintillantes
visiones fieri, ita tamen si corpora
dormiencium fuerint receptiva
Sed tunc per celestes visiones som
niantes ipse celestis luminis intuitus
desistitur Nam sicut visiones
sompniancium et celestes debilitatem
corporis presupponunt Ut idem ait
Macrobius libro 3o de Sompno
Scipionis Visiones inquit ce
lestes non recipimus nisi corpora
libus debilitata fuerint omnibus virtutibus
corporalibus namque motus influxio
nem celestis luminis impediunt
et restringunt Sic nimirum per eum
modum intuitus celestis luminis
debilitatem corporalium motuum et vir
tutum exigunt et presupponunt Sed
tunc cum per dormicionem corporalem
dormicionem spiritualem contingit desi
stere Nam sicut dormicio spiritualis
corporalis causatur et anticipatur
ex ebrietate aut ex nimia
cibi sumptione Sic Seneca per

omnia dormiens et separatus spiritualiter
que accidit in petris causatur ex ebri
etate mentis que proveniunt ex rebus
transitoriis et mundanis Sic igitur patet
quod per visiones et in sompnis intuitus
celestis luminis figuratur Et quod per dor
micionem corporalem dormicionem
spiritualem contingit desistere Et tunc
apparet In profunda itaque obdormi
cione in petris nulle accidunt divine
visiones irradiantes ipsum celestis luminis
intuitus cernitur / Hec ille

Constantinus libro de melancolia elli
gitur quod illi dum dormiunt quedam
motu fiunt, sicut et mox ambulan
do Et risu emittunt labia com
planando In sinistra in tempore infra
in fine omnes et moriuntur ut
frequenter Evigilacionis autem
excitacionis tempore cadunt aut ma
nibus seu pedibus ad pietes contorte
asseruntur Et ideo aut potius ubi
sunt / quod illi qui in sompnis loquun
tur et ambulant cum evigilati
fuerint, nec eorum pietibus impignunt
Et si infirmati fuerint insaniam effi
ciuntur aut contrarius moriuntur Sed
tunc per dormicionem corporis dormiens
atque separatus intelligitur ipsius men
tis Nam sicut post dormicionem
corporis ipse qui dormiunt quidam ma
nibus quidem suis disturbium mo
tum fiunt in capite quelibet
et disterpendo ipsos tunc ut re
citat presens in libro perfecto quod dicit
Primum esse dormientium ut
possint evigilaverit confricent
ipsum caput Cuius etiam causa
assignat in hunc modum Dicit
enim quod dormientibus in tempore calore
multi contraunt in eorum tanta etiam

Caput molestantes ipsam capitis
regionem. Cum quid molestatio-
ni satisfacere volens ipse homo
fricat capitis totam cutem cir-
circa per omnem modum, hoc post
dormicionem in peccatis, strepitum
et divulsionem quandam facit in cin-
tibus cogitacionis et in capite
racionis, se variis molestiis
involucionibus que et erroribus impli-
cando. Sic igitur patet quod per dormi-
cionem corporalem spiritualis dormicio
figuratur. Et tunc applicacio. Illi ita-
que qui diu dormiunt in peccatis
motum stimuli prave accionis fa-
ciunt et illicitum gaudium re-
mittunt, tum infirmati in mente
fuerant, insanam penitus efficiunt,
et spiritualiter moriuntur. Et cum
in morte eternitati fuerint, casu
mortis perpetue precipitati eternaliter
allidentur, ut supra.

Aristoteles libro de animalibus iiii°. Qua-
tuor quidem modis quodlibet animal
a dormicione excitatur et a somp-
no, videlicet a dolore, a calore,
a clamore, et ex cibi digesti-
one. Cuius causa cum cibus digestus
in animali fuerit, evigilat
unumquodque animal. Per quae datur
intelligi quod peccator a dormicione
soporacioneque suorum scelerum
quadrupliciter poterit excitari,
videlicet a calore aut a fugore
calefacientis et refrigerantis
caritatis, a clamore mundane
inquietudinis et vanitatis,
a dolore adversitatis et anxie-
tatis, et a digestione facta
in mente divine sanitatis eterne
ad modum supra.

Ypocras in Epidimiis. Dor-
mientibus itaque appoplexia
accidit ut frequenter. Cuius quidem
racionem tangit Constantinus in Pantegni
ubi dicit quod appoplexia ut fre-
quencius accidit in sompno, in
balneo, in mensa et in risu. Et
hoc ideo quia appoplexia et li-
gacione humorum accidit circa
pectus, ligantur autem humores maxime
omnis in sompno, in balneo, in
mensa, in gaudio seu cachinno.
Sed tunc per apoplexiam mors
spiritualis aut mors perpetua fi-
guratur. Nam sicut apoplexia
intercipit usum lingue et dene-
gat corpori omnem motum, ut re-
fert Hugo in Didascolicon li-
bro iiii°. Sic mirum per omnem mo-
dum mors anime intercipit usum lingue
in laudando et adorando omnium cre-
atorem, corpus quoque reddit immobi-
lem quantum ad quaslibet virtutes et fa-
cit atque meritorum operis accionis.
Sic igitur patet quod per apoplexiam mors
anime figuratur. Et tunc applicacio.
Mors itaque perpetua anime et corporis
maxime accidit in dormicione
in sceleribus et in peccatis. Re-
cuncta modo in primo supra.

Theophilus in Breviario diversa-
rum. Et distillacione aque et
sompni accidentis stillarum in
pelvim velocissime obdormiunt.
Cuius simile ait Constantinus
libro de melancolia, ubi dicit quod hi
qui ob nimiam debilitatem, ob
nimium que dolorem dormire non possunt,
aquam de alto distillent in pel-
vim aut in vas aliud concavum
et continuo sonitu illarum stilla-
rum cadencium, illi qui insompnes fu-
erunt dormitabunt. Cuius causa
require Cas° de Iubilo. Et tunc

per pellicum intelligitur iste mundus
Nam sicut enim pellicus candens
animali alicui opponitur / mox illud
animal penitus excecatur / ut recitat
Plantearius hoc naturaliter
Cuius etiam causam assignabit in capitulo
de voluptate Sic mundus per
omnem modum indus suo splendore
et candore humane mentis oculum
in naturali suo vigore luminis
excecat Patet itaque quod per
pellicum ardentem describitur iste mun
dus Et tunc apparet Et dulce
dine itaque seu fomitu vanita
tis huius seculi / in animas cordis
tam dulciter distillans omnino
ignorantia / in peccatis et scelere
obdormiuntur etc.

Aristoteles in Epistolari de regimine
principum Dormit autem cum dele
ctatione et cum sanitatis regimine
si quis antequam dormiat pe
des contrahat / et contractis pe
dibus sompnum suum firmat
Cuius causam assignat philosophus in
hunc modum Dicit enim quod pedibus
dilapsis distensis et in longum
sanguis de regione capitis
versus pedes curratis autem et
retractis pedibus sanguis cursus
versus caput resumitur et sic som
nus fortis delectabilisque causatur
Sompnus etenim causatur tunc cum
sanguis et humor confluerunt
circa caput Et talis confluxus
contingit ex retractione et incli
natione ipsorum pedum Item sa
nitatis confirmat et corpus sa
ne regit / cum sanguis ac vir
tutes totius corporis continentur
et adunantur ut refert Phila
retus in tractatu de dictis
Nunc autem sic est quod ex contrac
tione pedum in sompno contrahuntur ad
interiora et coadunantur in unum
totus sanguis corporis quoque
virtus Et sic ex contractione
ad se pedum ipse dormiens suaviter
sane delectabiliter obdormit
Et tunc per dormientem intelligitur
ipsam mortem Nam sicut in dor
mitione secundum illa que ita dor
mienti proferuntur aut aguntur
sepe ipse dormiens sompniat

Testatur Eueno in libro Reue
lationum qui ait quod cum quis
dormit et incendium aliquod
prope eum factum fuerit / mox
ille qui dormit ut frequenter
sompnium habet super incendio illo facto
Item contingit ut frequenter quod
cum verba illa que quis loquebantur
coram dormiente ipse dormiens
sompnia passus est Et ideo
ait Macrobius de sompno
Scipionis Cum quando aliquod
factum eveniret aut futurum
in continenti fuerit / mox ille
qui tale factum magis attingit
super talibus eventibus factis
seu futuris certissime sompniat
Cuius causam tanget infra capitulo
de sompnus Patet itaque quod
in dormitione secundum illa que
ita dormiente proferuntur aut a
guntur sepe ipse dormiens som
niat Sic mundus per om
nem modum in morte sepe ipse mo
riens secundum illa que circa se
audit et que circa ipsum aguntur
terribilia desperationem et
timorem sompniat Nam cum
etenim que ante se fieri con
spexerit ipse homo in despera
tionem sepe labitur morte eo
modo consequitur per pedes ipse

ipe humane affectiones seu opa figurant Nam sicut beatus Augustinus aial graditur pedibus Sic ipe ho ad celestia graditur affectionibus ac opibus Sic igitur patz qd per dormitionem intelligimus ipam morte Et qd per pedes humane affectiones seu opa figurant Et tunc applicat sic Secure itaqz delectabiliter et sane obdormit et moritur ipe ho si antequam mouatur pedes i opa sua intra se contrahat per amaram contritionem et discussionem et vitam suam finiat se discusso Et cetera sup re

Primus in lio pblemata Cuius

nigra ymaginati fantasiati qz fuerimus continuo obdormimus Cuius causam require Cao de ignorantia Sed tunc per nigredinem seu per corpa nigra ysta iudaica et thysitoria seu scelera figurant Nam sicut nigra corpa lumine in se no recipiunt si si recipiunt in ipsis nominis tamen reciciunt vt refert Algazel in Tractatu de for Speculi Cuius signum est Nam maior est refractio et repercussio radiorum a nigro corpe quam a puro Et hoc utique no accidit si ipm corpus nigrum lumine in se retineret Sed qr corpus nigrum lumine lumine a se reicit ideo maiorem repercussione refractionem qz radiorum efficit Patet igitur qd nigra corpa lumine in se no recipiunt ~~et inexperta sunt omnis celestis luminis~~ et si recipiunt mox tamen reiciunt et refundunt Sic reuera per oia

ysta thysitoria et iudaica seu peccata lumine celestis gratie no recipiunt si inexperta sunt omnis celestis luminis et candoris Sic igitur patet qd per nigra corpa thysitoria et iudaica seu ipa scelera designantur Et tunc applicatur sic Cuius igitur thysitoria ysta et iudaica seu ista scelera et peccata diligenti inicio intuitu fantasiati fuerimus et ymaginati continuo quiescetes a scelere feliciter in deo quiescimus et dormimus Cuius causam quemadmodum sup

Constantinus lio de melancolia

Cuius igitur qui dormire no potest ne nutrac capiti suo imponat pinbeac solicite persuadeamus Cuius causam require Cao de grauitate Per que datur intelligi qd hii pre nimio estu cupiditatis seu concupiscentie nec dormire nec quiescere possunt quando ad requiem in cordibus suis debet ratione sue seu memorie imponere mitram timoris grauedinis Testante philosopho in libro pblematum qui ait Quidamus autem nummi in ea sup aqua iacemus corpis parte Cuius causam require Cao de lacrimis Sic nimirum proxima ipe peccator sudore lacrimarum seu penitentie no emittit in ea parte tamen aut corpus qua in scelere obdormiuerit aut tremens pro cupiditate affixus fuerit seu tunc quin et ultimo per summa vite celestis ac perpetue presagia figurant Nam sicut

sompnia octo modis accidunt
ut refert Coniectator super de
somno et vigilia. Eorum primus
modus est quando videlicet ipse qui som-
niat nimium in corpore debili-
tatus fuerit, a multa enim tunc
accidunt somnia cum ipsius corporis
debilitatum fuerit sive caput
ut recitat Theophrastus libro
coniectorum 3o. Cuius eciam causa
requiratur infra. Capitulo de vilitate
Secundus modus generacionis so-
morum est quando in ipso dormiente
superdominatur aliquis humor
puta aut colericus aut fleg-
maticus aut melancolicus aut
sanguineus. Iuxta illud quod ait
Hugo in didascolico libro vjo
Cum namque colera predominata fu-
erit in humano corpore somnia-
tur accidunt noctis tempore de incen-
diis aut de igne eo quod colera
ignee qualitatis sit. Tricadmos
aut Constantinus. Item si quis
sompniator fuerit super aqua con-
stat quia in ipso dominatur fle-
gma, eo quod flegma aqueum sit
ut perhibat asserit in libro de me-
lancolia physicus atque doctor. Item
qui sompniator fuerit de aere
aut de terra constat per tali super-
dominari sanguinem melancoli-
cumque humorem, eo quod sanguinea
complexio aereas habeat quali-
tates. Et melancolia terream
seu terrenam in se complicat na-
turam. Tercius modus genera-
cionis somniorum quando aliquis pre-
ambuli in die perstiterit cogi-
tatus. Testatur Ysidoro libro de
actionibus v sensuum, qui dicit
quod anima hominis multa cogitat et va-
ria negociatur. Diversorum generum
somnia frequentantur. Quartus
modus est quando videlicet humana
anima naturali instinctu mo-
ta vel fortasse alicuius eve-
ntus futuri prescia in somnis
in forma et effigie sompnio-
rum ea que futura sunt meditatur
et demonstrat. Et ideo ait Au-
gustinus libro de bestiis. Propter
nobilis essencie nostra ex anima
estimatur, que ex sua nobilitate
eventuum est aliqualiter prescia fu-
turorum. Et non immerito quod
hoc quia de substancia dei huma-
na anima creditur erupisse, unde
obscure ait Plato libro de immortali-
tate anime. Contingit namque
interdum tristes effectus, quorum
quidem effectiva ipsa anima non
ignara est, sed et immemor
non existit, fugitat namque
effectus huiusmodi anima per som-
nia seu visiones et per corporis
varias molestias et dolores.
Iuxta illud quod ait phisicus in libro
prologhetum dicens. Tristam autem
aliquam, sed tunc nostra prescia pre-
sagium est tristium eventuum fu-
turorum. Sompniamus eciam in-
terdum prescia somnia aut alia
eventura tristicie sunt indi-
cia. Cuius eciam causa assignabi-
tur infra. Patet itaque ex
probabilibus quod somnia quoque
eveniunt ex instinctu ipsius
anime seu nostre presensionis a quo-
piam sive malum. Quintus
modus generacionis somniorum
est quando ex aliqua speciali co-
niectione siderum mutata ipsius

hominis fantasia / q̄ tn̄ mota
aut pmutata fuerit / visio
nes sompnia q̄z indicat. Vn̄
illud q̄d ait Commentator sup
librū de sompno Arist. Som
nia inquit mta futurorū certis
sima quandoque sunt indicia tn̄
eueniunt ex constellacionibus et
ex fato. Sextus modus ē / qm̄
proueniunt ex superfluitate cibi
et potus. Testante ph̄o in
Epistola vj ad Allexandrum
qm̄ dicit. Cumque cibis madi
cimo atque potu tur multi
vapores fumositatisque capud
petunt / ex quibus racio mole
stat̄. Et ip̄e h̄o diuersimode
sompniat. Septimus modus
quandoque sompniorum accidit
ex eo q̄ virtus viget in homine
intellectiua / secundum q̄ ait Calci
dius in Thimeo in quibus
cumque illuminatus fuerit intellectus
manifestum ē / quia in talibus
racio uigilater operatur / et multe
visiones huiusmodi hominibus
dormientibus in tpe pmonstrat̄.
Testante Themistio super
2 iij de aīa qm̄ ait q̄ ex for
ti ingenio impressio fit secun
da sompniorum et horroris
penalitatisque ac supplicii
eternalis Respondeo sup

Tharencium de Effectibus

in nā. Collo quod aliqua
zona colligato ligamineque co
stricto mox voltus ingrescit
et tumescit / et sic ex influ
cione sanguinis eueniat et ve
locissime dormit̄. Cumque tam

Ergo de predicto. Per que dat intelligi q̄
dū collū hominis zona et ligamine
peccatorum constrictū fuerit spiritualiter
et ligatū in dānā vel laude
et sui scelerio accusatores nigro
voltus metus ingrescit et tu
mescit se ingrediuntur et timore
pecīn supplicii dispositus et
velocissime quod ip̄e h̄o morte
preueniat vana obdormit eg̃o
rare se etiam sompnus preciosus
subdens Dico ut sup̄ etc.

Plinius in Speculo Naturali dic

unt aut pisces nō in fundo
terre sed in aqua lapidibus
adherendo tres. Cumque tamen
require Cao de Cristo. Sed tūc
per pisces homines designantur. Nam
sicut pisces in calore et in ve
spe saliunt extra aquam. In calore
quidem quia tūc calore acuitur appe
titus sui respectu aūt et in sero quo
tūc exilire extra aquam velle pute
mus tumet. Sic nimirum per omnium
modū ip̄i homines more piscium
extra aquam saliant saltem in ca
lore putis expectans / et in vesp
pnis vitime extreme quorum mor
tis. Sed tūc gūr per lapidem
intelligitur ip̄e xp̄us. Na sicut ip̄e
lapis cadens in aqua tria
efficit / sompnus eciam facit sompnia
gignit circulosque describit
eciamadmodum refert philosophus in libro
problematum. Sic nimirum per omnem
modū ip̄e incidens aque va
nitatis incidens tria facit.
Nam strepitū quod facit inquie
tudinis variis et laborem / spiritu
mam in se gignit vane intense

ne et doloris / ceculi desc̄bit
pectori supplicii et merroris
Nam sicut lapis cadens dacim
tria efficit Nam somti facit
Spuma gignit / ceculi desc
bit Sic nimirum p omem mod
cristus nicti advenies quaue
tres effectus facit Illa somtu
quenda facit eius q̄ a solis pri
us p̄cipitur calabus vocis
dinine Spuma gignit pin
guedis dulcedis eterne
Sic igitur patet qz p pistis designa
tur homines Et qz p lapide seu petra
intelligitur ipe cristus Et tunc appa
Noite itaqz more pistud et exemplo
scliat quid ob dormire debent in
dio / no attingerent terra / sz so
li ipo pstitd . ad adherendo Vere
p omem mod ut sup / ꝛc

Sexagesimo lib° de Somno

Scipionis Cumqz celu gala
xiatu fuerit / ipe dormiens
plures visiones somnia qz ha
bet Cuius causa reddit scilicet
sup eunde locu qui dicit / qz
Galaxia nil aliud e qm ggre
gatio quarunda pciu ignis ex
stellis in aerea regione Ipsa
aut aeris regio vehementer acce
sa magis monet fantasiaz
estimatiua qz virtus Iuxta illud
qd ait phus in lib° ꝯclent tu
Accensa ingniens capitis orga
na vehementer fantasias mo
net varias et diuersas patet
igitur qz galaxia tu apparuerit
aeris regio accensa est vehemen
ter aeris regione plures
citantur in capitis organo
fantasie Fantasia aut scta
somnia communi sensu inducit
varia tota nocte Celu igitur
galaxiatu plura somnia et
plures efficit fantasias Sz
tunc p galaxiam seu p gala
xiatom ipsi celi dei pietas
atqz misericordia figatur
Nam sicut galaxia seu gala
xiatio ipsius celi a cunctis
aspicitur regionibus / sic apparet
cunctis stellis occidentibus
et serenitate infert cunctis re
gionibus Iuxta illud qd ait Co
mentator Sup 2m de Celo et
mundo Galaxia nequit a nulla
regione occultari / qz in medio
nri orizontis ponit Stellis
multis occidentibus Galaxia
tamen fulget clarius / sic et ga
laxiam serenitas naturalit
comitatur Sic nimirum p omem
modu dei pietas et clementia
in cunctis terrarum regionibus
micat et serenitate / cunctis stellis
occidentibus et latentibus / Sere
nitatem qz infert tranquillitatem
et gaudiu sempiternu Sz tunc
ostenditur p dormiente ipe peccator
figatur Illa sicut dormiens
in ea pte corporis in q̄ dormit
sudore nullatenus emittunt ꝛc

Bernchardus Nunqz
no dormit qui tam
diu in peccatis suauiter
requiescit Augustinus in 10°
Confessionum Cum tute dor
miam quo conquiescam nisi te
bone ihesu inveniam thesaurum
et pstruar tui intus et mei
in te Gregorius in Regi
stro Nunc igitur nos

dormimus qui tam miserabiliter nostram et aliorum salutem negligimus. Ieronimus: Iustum dicit quod nulli tanto sopore depressi dormiunt instante in penis vigilia, nequaquam metu a somno eternorum resurgere valeant tormentorum. Cassiodorus super psalmum: Nequaquam dormiet palpebre sancti viri; neque sompnum dedit oculis famulus dei donec in se locum aptum tabernaculum quod acceptum suo inveniat creatori. Augustinus super psalmum: Tunc viri divitiarum dormierunt somnum suum. Dum nil de salute sua cogitabat, nulla vera vite opera faciebat, sed morte preoccupati subito nil in manibus invenerunt, quia dignum fuit eterna vita ~~[illegible]~~ qua nunquam in vita presenti habere nullatenus se optabat nec curabat, sed dignum morte eterna in qua sitim gravatam avidissima mergi se estimabat. Hylarius super [?]: Dormitaverunt omnes et dormierunt. Dicit ipsum dominum [?] ut eo tempore quo dominus venit tollere animam a corpore magis torpeat in sopore.

De dulcedine xxxv

Amphites libro 3o de secretis antiquorum: In vasis argenteis atque aureis dulcescit omnis liquor. Cuius racio tangetur infra capitulo de puritate. Sic tunc per vasa argentea atque aurea corda pura atque amancia figurantur. Tunc quod sicut in vasis argenteis et aureis bullire nequaquam potest ipsa aqua ut refert philosophus in libro problematum. Cuius etiam causa tangetur infra capitulo de [?]. Sic nimirum per omnem modum in cordibus puris et vere diligentibus nequaquam bullire potest aqua cuiuslibet adversitatis tribulationisque nocive. Et sic vasa argentea atque aurea magis ceteris vasis metallorum sunt sonora ut recitat Commentator. Sic revera per omnia corda pura amore celesti inflammata magis sunt in dei auribus acuta resonantque et sonora. Sic tunc consequuntur per liquorem celestis gratie [?]. Nam sicut liquor quilibet virtuosior quidem est conservatus reconditusque in vase vitreo quam in aliquo vase ~~vitreo~~ alio ut refert Theophilus in tractatu de [?] artium. Sic [?] liquor celestis gratie virtuosior quidem est in corde splendido et lucente quam in corde tenebroso aliquo quolibet scelere obfuscato. Sic igitur patet quod per vasa argentea et aurea corda pura et amantia describuntur. Et quod per liquorem corporalem liquor celestis gratie figuratur. Et tunc apparet: in vasis itaque puris id est in cordibus depuratis et amore celesti inflammatis magis dulcescit liquor celestis gratie et dulcoris, ut supra.

Aristoteles libro problematum: Excellencius dulcia amara esse videntur. Cuius causa est quia excellenter dulcia obstupefaciunt ipsum sensum, ex quo quidam stupore amaritudo quedam excellentem dulcedinem

in esse videtur. Sed tunc per excellenter
dulcia ipsa celestia figurantur. Nam
sicut excellenter dulcia maxime
sunt corporum nutritiva ut recitat
Philaretus in Tractatu de pul-
sibus. Cuius etiam causa est quia nu-
trimentum debitum consistit in humoris
nutritivi attractione. Nunc autem
sic est quod dulcia maxime attrahun-
tur. Ergo dulcia magis sunt
~~nutritiva hominis iustitie nutritiva~~
~~Sic igitur patet quod per excellenter dulcia~~
revera per locum a simili ipsa
celestia et divina magis sunt
nutritiva hominis iustitie nutritiva.
Sic igitur patet quod per excellenter
dulcia ipsa celestia figurantur.
Et tunc applicetur sic. Ipsa igitur ce-
lestia et mundana more liquore
excellenter dulcium peccatrici anime
amara et insipida estimantur.
Recte per omnem modum ut supra.

Commentator Averrois super

IIII metheororum. Ferrum et similia
in melle mollificantur valde et
citius liquescunt in igne. Cuius
ratio stat in hoc quia que ve-
hementer dulcia fuerint corpora
dura et compacta liquefaciunt
valde. Sed tunc per ferrum intelligi-
tur humanum. Tunc quia sicut
ferrum inflammatum [illegible]
[illegible] igneas scintillas emittit.
Sic primum per locum a simili cor
hominis vehementer in caritate
inflammatum igneas flammas et
scintillas emittit dilectionis
dei et proximi. Tunc quia sicut
ferrum induratur dum accenditur
et ignitur et demum in aqua
extinguitur. Sic per locum a simili
cor hominis ex peccato induratur
et in malicia obstinatur dum
igne devotionis et penitentie accen-
ditur, et demum in aqua peccati et
malicie suffocatur. Tunc quia sicut
dum ferrum in aquam mittitur
ipsa aqua turbatur et quidam stre-
pitus generatur et fumus ex aqua
validus elevatur. Sic revera per
omnem modum dum cor humanum
aquis mundane vanitatis immergi-
tur ipsa hominis vita turbatur et
strepitus in corde humano munda-
ne inquietudinis generatur et
fumus quidam vindicte divine
et petitionis ad celos elevatur.
Sed tunc quare per mel celestem
convenit dulcedinem signari. Nam
sicut mel ipsis languidis et
infirmis mortiferum est. Sanis
autem et fortibus ipsum mel est vali-
da medicina ut recitat Ga-
lienus libro de decretis [illegible] Sic nostre
per omnem modum ipsa dulcedo cele-
stis infirmis et peccatoribus
mortifera est et hoc quantum ad
vitam peccaminosam quia ipsa cele-
stis dulcedo sua virtute premit
et occidit. Sanis autem id est sane
et recte viventibus summa existit
anime medicina. Sic igitur patet quod per
ferrum intelligitur cor humanum
Et quod per mel dulcedo celica fi-
guratur. Et tunc applicetur sic.
Cor itaque humanum divinitus
mollificatur celestibus nostre aptatur
dum celesti dulcedini [illegible]
implicatur. Recte ut supra.

Constantinus libro medicine VI°

Venenum quando dum bibitur
dulce estimatur postmodum
autem nimirum amarescit. Cuius
causa est quia lingua infecta
omnem liquorem contrahit (?)

dulcis gustui tamen reputatur ut potest acetosum ac amarum. Nunc autem sic est quod per venenum lingua vehementer inficitur cuius signum est quod lingua ex veneno sumpto stridit. Et ideo ipsum venenum postquam sumptum fuerit amarissimum estimatur. Sed tunc per venenum peccatum intelligitur. Nam sicut venenum missum in ignem intumescere facit ipsam flammam testante philosopho in problemibus qui ait cum pinguedo atque venenum inflammare naturaliter faciunt ipsum ignem. Sic nimirum per omnem modum ipsum peccatum intumescere et in infinitum facit ignem et supplicium sempiternum. Sic igitur patet quod per venenum intelligitur peccatum. Et tunc apparet peccatum itaque dum in principio bibitur dulcissimum estimatur postmodum vero mortis videlicet in tempore amarissimum sentietur. Et tunc retrahitur ad propositum

Plinius in lo prolectur.

Multis quidem modis lacrime oriuntur. Denique enim a dolore quandoque a languore quandoque a timore quandoque a fumo quandoque ab aspectu solis quandoque a pulveris aspersione. Et hec omnes lacrime sunt amare. Ille autem lacrime que a vento et a frigore resolvuntur sunt dulces. Et ideo ait Plinius in Speculo naturali quod lacrima est amara et calida quemadmodum sudor et urina. Non tamen omnis lacrima lacrima etenim que ex frigore elicitur aut ex vento dulcis fore ostendit. Cuius rationem etiam causa assignabit infra Cas de lacrimis. Et tunc per ventum celestis visitacio figuratur. Nam sicut ventus licet sit frigidus et humidus naturaliter tamen excitat et inflammat. Quemadmodum recitat philosophus in 2o Methearorum. Ubi dicitur quod ventus generans aque est et augmentat ipsum ignem. Sic nimirum per omnem modum celestis visitacio qua deus animam hic in presenti consolatur excitat aquas omnis adversitatis et inflammat ignem divine caritatis. Sic igitur patet quod per ventum celestis consolacionis visitacio figuratur. Et tunc apparet sunt lacrimae itaque quibus humana fragilitas fatigatur illae que ex divina visitacione proveniunt lacrime ostenduntur esse dulcissime etc. ut supra.

Arilees in 2o Methe.

Aqua maris salsa atque amara est aqua autem que in litore est dulcis magis. Hec cuius causa tacta est supra. Et tunc per mare presentis huius seculi figuratur. Nam sicut in mari ipse aues non volare sed natare solummodo videntur testante Plinio in Speculo naturali qui ait quod aues in mari volasse raro vise sunt natare autem mari immerse omnes ille que in mari sunt animalie sic

nimium propter omnia ipsi heretici humi secus
insistentes raro ad celestia volant
sicut in aquis natasse omnes in-
veniuntur. Sed tunc consequenter
per littus secta vita designatur. Nam
sicut in littore sonitus strepitus
quoque quidam sentiuntur qui in
mari minime audiebantur. Testa-
te philosopho in libro problematum qui ait
Sonitum quidem sonitus et fra-
gore quecumque consistentes in litto-
re in mari aut minime sentiunt. Eius
racio assignatur infra. Sic nimirum
per omnem modum in vita secta con-
sistentes homines cautelas quas in vi-
ta seculari non senserant agno-
scunt et sentiunt culpas mi-
mas minimasque destitutas. Sic igitur
patet quod per mare seculum est pro-
intelligitur. Et quod per littus vite
sanctitas seu securitas figuratur
Et tunc apparet. Aqua itaque ce-
lestis gratie seu tribulacionis ad-
versitatibusque mundane magis quam
dulcescit homini consistenti in littore
sanctitatis et securitatis vite ama-
rescit autem in mari huius seculi
seu vanitatis mundane, ut supra

Calcidius in Thimeo. Dul-
cedo corporalis cuncta attingit
corpora tam animata quam inanima-
ta ut plenius pertractabitur
infra. Per que datur intelligi
quod omnis creatura tam animata quam
inanimata illa deterior que illa
ineffabili dei dulcedine non
attractus fuerit in hac vita
circa quem modum supra

Theophilus diversarum artium.
Dicit quod metallum auro
aut argento iunctum dulciorem efficit
suum sonum. Iuxta illud quod ait Anthi-
mus libro 6 musice speculative.
Et tunc per metallum intelligitur cor
humanum. Nam sicut metallum cadens
non sonat sed solum ~~[deleted]~~ dum pendet
Campanam aut cimbalum. Et cor
de auro et argento dulcissime
sunt/ maxime autem si bene
tense fuerint/ aut si ipsum
metallum in aere pependerit.
Sic nimirum propter omnia cor humanum
mundana voluptate tandem af-
fectum nequaquam in dei au-
ribus spirituale sonum quo deus
laudatur efficit sed solummodo dum
munditie insignitum fuerit et
in aere puritatis pependerit.
Et tunc consequenter per aurum caritas de-
signatur. Nam sicut aurum est
proximum et equale receptaculum ipsi
gemme et lapidis preciose testante
Belino in tractatu de sigillis
lapidum qui ait quod lapides quibus
preciosi naturalem ac convenientem
locum expostulant ipsum aurum. Eius
racio tacta est supra. Sic nimirum
per omnem modum ipsa caritas divina
est proprium receptaculum omnibus la-
pidibus preciosis id est premium septimum.
Sed tunc consequenter et ultra per argen-
tum puritas figuratur. Nam sicut
argentum est amicum ipsi auro iuxta
illud quod ait Avicenna libro
de mineralibus 6o. Argentum magis
aggaudet naturaliter ipsi auro
Sic eciam propter omnia ipsa mentis
puritas amica est ipsius
divine et felicissime caritatis
Sic igitur patet quod per metallum
intelligitur cor humanum Et quod
per aurum amor describitur Et quod

per aurum amor designatur Et per argen
tum puritas significatur Et tunc
apparet Cor itaque humanum
sonum vocis in auribus dei
dulciorem efficit . cum decoratum
fuerit auro caritatis et argen
to interne puritatis / vt dicit
Plinius in libro problematum Post
amarum cibum / potus qui sumptus
fuerit dulcior apparebit Cuius
causa tacta est supra Sed tunc per
amarum cibum penitencia significatur
Nam sicut cibus amarus ver
mes natos intus in corpore
interimit et occidit vt recitat
Iohannicius ysagoge primo vermes
inquit si nati intus in aliquo
apparuerint / continuo cibos aceto
sos et amaros edat / et mor
vermes / si qui ibi fuerint mori
entur Sic minimum per locum a simili
ipsa amara penitencia vermes occi
dit natos intus in anima per peccata
Sed tunc quoniam per potum corporalem
potus celestis dulcedinis seu
gracie significatur Nam sicut potus
repellit siccitatem corporis quan
tis quoque estum Iuxta illud quod aut
Plinius in libro problematum vbi dicit
Sitis est appetitus humidi et
frigidi / et potus eorum infrigidat
et humectat Sic recenti per
omnia potio celestis gratie et dul
cedinis siccitatem et ariditatem
repellit cordis nostri ac estum ex
tinguit caloris fomitisque indi
vi atque incendii semper ...
Sic igitur patet quod per cibum ama
rum ipsa penitencia Et quod per potum
corporalem celestis potus figuratur
Et tunc apparet Post cibum
itaque amarum contricionis et
penitencie / mox dulcedo eueniet po
tionis et consolationis eterne / ut dicit
Ypocras in epidimiis Cibus
liquor acetosus et amarus in
calefactus fuerit dulcior appa
rebit Nam et acetum calefactum
potabile sit / sic et fructus ama
ri igne excocti esibiles fiunt / et
tunc atque dulces Sed tunc per li
quorem acetosum et amarum ipsa
corporalis passio aut afflictio de
signatur Nam sicut liquor acetosus
seu amarus linguam constringit et
appetitum edendi efficit Testatur
Philaretus in tractatu de dietis
qui dicit quod hi quibus denegatur
appetitus cibi et potus amaris
cibis potibusque vescantur per ama
ritudinem eorum appetitum provocat
comedendi Cuius racio stat in
hoc quia amarus cibus orifi
cium stomachi constringit et clau
dit Stomachus autem ~~constrictus~~
constrictus ac clausus calorem
vitalem suum retinet nec exa
lare permittit Et inappetencia accidit
quod cibus amarus appetitum
edendi efficit sequitur videlicet
cibus amarus stomachum clau
dit Stomachus autem clausus calo
rem efficit / calor autem digestionem
facit Digestio autem appetitum
/ Liquor itaque amarus linguam
constringit et appetitum edendi
efficit Sic minimum per omnem
modum afflictio corporalis sepe
linguam in oratione et fluxum
sui recognicionem constringit ...
et relaxat / Et et appetitum &
desiderium celeste provocat atque

causat. Sic igitur patet quod per liquo
rem amarum ipsa corporalis passio
aut afflictio figatur. Et tunc appe
tunt itaque passio afflictionis
mundana calore divine dilectionis
temperata et talis facta dulcis de
voto animo estimatur. Rex in 3

Philaretus in tractatu de arte
rilibus atque mixtis. Plures
dulcedines simul mixte continue
amarescunt. Cuius causam require
tao de vanitate. Per que datur
intelligi quod plures dulcedines
videlicet dulcedo corporalis dulce
do quoque celestis simul commixte in
humano corde mox amarescunt
in amaritudinem convertuntur ante
dicta causa. Quemadmodum 3

Constantinus libro de yporcim
durata passione. Dulcescere
lingua omnis quam alingua de
gustatum fuerit sapit et dulce
scit. Amara autem lingua co
lericorum humore infecta omnia
que degustaverit amara et aca
tosa estimat. Cuius causam videtur
assignare Commentator Averrois
super 2m de anima qui dicit: quod ob
iecta sensuum suas qualitates non
ostendunt nisi qualificatae sint ipso
sensu, et tacta ut infra Ca° de
intellectu. Sed tunc per linguam
corporalem corporis linguam seu gu
stum intelligimus ipsius mentis. Nam
sicut lingua corporalis simpliciter
habet substantiam nullam venam
intrinsecus nullam quoque pinguedi
nem annexam, ut refert philosophus
in primo de animalibus libro. Sic intuitive
per omnem modum lingua seu gu
stus ipsius mentis nullam debet
habere venam mundane vani-

tatis nec pinguedinem tristitie
vite et terrene felicitatis, ad
hoc ut degustare valeat sa
porem divine mellifluae cari
tatis. Sic igitur patet quod per linguam
corporalem corporis lingua seu
gustus intelligitur ipsius men
tis. Et tunc appropriate dulcesce
re itaque lingua seu gustu
ipsius mentis per unionem mentis
dispositionem mox omnia que eta
tionem contingere possunt adversa
propter nomine sapiunt et dulcescunt.

Commentator super libro de
plantis. Poma quidem mani
bus contrectata que antea
amara fuerant continuo sapiunt
et dulcescunt. Cuius causam videtur
assignare in hunc modum. Dicit enim
quod manus calide sunt, et si non
calide sint tamen ex contractione
seu motione incalescunt. Ca
lor autem digerit. Digestio ad
dulcedinem efficit. Testante Avi
cenna qui ait quod dulcedo oritur
ex digestione humiditatis que in
corpore est gignitur et causatur.
Quamobrem accidit poma ma
nibus contrectata dulcia fieri.
Sed tunc per poma corda designantur
humana. Nam sicut poma pe
dentia versus austrinum rube
scunt, sed versus aquilonem
viridia valde existunt. Illa enim
pars magis digesta, illa vero
minus ut ostendit Plinius
in Speculo naturali. Sic intuitive
per poma corda humana ad Christum
conversa rubescunt in dei caritate.
Sed conversa ad mundum virent
in carnali et damnabili vo.

imperitate. Sed tunc quando per mag-
na opera figantur. Nam sicut ma-
nibus scandit ad alta descen-
dit quia ad infima ut ait Gre-
gorius in Registro. Sic plerum-
que similibus operibus quibus ascen-
ditur in alta celorum operibus
eciam descenditur ad yma in-
ferorum. Sic igitur per istas pomi-
na intelliguntur corda huma-
na. Et quia per manus opera figantur
Et tunc apparent. Corda itaque
humana manibus utroque
atque bonorum operum exercitata
suavitate interne delectacionis
deo et sibi sapiunt et dulcescunt
etc. per omnem modum in principio
exempli dictum est supra.

Solinus li° dez. Reperi-
tur autem quod fructus quidam
propter suam nimiam dulcedinem
a nullo animali poterat man-
ducari. Et racio huius est quia ut
ait Galienus libro vi° acced.
Excellenter dulcia inflacionem
lingue faciunt. lingua autem
inflata denso quia ~~[illegible]~~ humoribus
puta humido salivali et humi-
do cibali tumefacta in actu
gustandi errat in obiecto
dulcedinis et saporis per-
cepta aut datur intelligi quod qui-
dam sunt celestis vite recepti
fructus et dulcores quos nimis
humanorum cordium in hac vita
percipere potuit nimio predulcore
etc. per omnem modum ut supra.

Commentator in 2° metheororum
super illum passum. Dulcescit
autem aqua marina si colatur
per terram et dicitur aqua

igitur amara et salsa dulcescit quin-
que modis. Primo per terreum vas per tri-
distillata ut ait philosophus in hoc
loco. Secundo per intinctionem in pulue-
rem quasi lapidis cristalli seu pulue-
ris cristallini iuxta illud quod ait Theo-
philus in Tractatu [illegible]
tum Cristallus inquit cum aqua
tepida si sumatur mox gustu dul-
corem et lac in mulieribus et in
animalibus multiplicat et auget.
Tercio per immissionem alicuius cori-
et pellis. Testante Galieno Se-
cretorum iiii° qui ait. Cuique medi-
cina aliqua propter imbecillitatem
ab infirmo sumi non potest amor-
tus liquor medicinalis sed ipsa
medicina obtundatur. Corio immis-
sus animalis et tota amaritudo
simul cum languido medicine pe-
nitus temperatur. Quarto per immissi-
onem lapidis igniti. Testante Com-
menta libro Smeraldum qui dicit
aquas aut paludosas stagnatas
quasi dulcorari quinque modis dup-
Primo per olei admixtionem. Secundo
per alicuius lapidis igniti immissionem.
Quinto modo per vehementem solis de-
siccationem. Iuxta illud quod ait philosophus in
hoc problemate. Desiccatione enim so-
lis tota acetosa comprobatur dul-
cescere et amara. Patet itaque
quod aqua acetosa salsa et amara
dulcescit quinque modis videlicet
primo per vas terreum distilla-
ta per cristallum transsubstanciata
per immissionem mortui corii atque
pellis. per immissionem igniti lapi-
dis. Et per desiccationem ipsius
solis. Sed tunc per aquam ipsa h-

mei tribulacio fugatur. Nam sicut
aqua omnem maculam quorumlibet
corporum diluit nisi aliqua pin-
guedine ipsa corpora sint affecta
testante philosopho in libro problematum qui
ait abluit autem aqua cuncta cor-
pora a macula et a labe nisi ipsa
corpora impinguata sint pingui
humore aliquo aut liquore
Exemplorum gratia hoc testante
videmus cum quod manus aliqua
pinguedine impinguate superfu-
sa aqua pinguedinem magis
sentiunt. Patet itaque quod aqua
omnem maculam abluit cuiuslibet
corporis nisi pinguedine aliqua
sit affectum. Sic nimirum pacien-
ti modo ipsa huius mei tribulacio
omnem maculam diluit corporis
atque labem nisi pinguedine
terrene voluptatis et concupiscencie
sit affectum. Sic ipsis patet quod per aquam
huius mei tribulacio fugatur. Et
tunc apparet. Aqua itaque tam aceto-
sa tam amara mediante tribulacio-
ne dulcescit homini quinque mo-
dis. Primo quidem per vas terrenum do-
mite passionis. Per cristallum lim-
pide et lucide cognicionis per
immissionem lapidis id est memoriam
salvatoris. Per pellem mortieme
humilitatis. Et per desperacionem ipse
tunc caritatis. Vide ut supra.

Enat in Tractatu Euchim
in natura. Cunctaque corpora odo-
rem habuerint valde dulcem
ipsa in se amara sentiuntur.
Cuius racio immediate tacta est
supra. Sed tunc per odorem ipsa fama
figuratur. Nam sicut odor habet
ex natura ledere ipsum caput quem-
admodum et ipse fetor. Testante
Ysidoro in hystoriis naturalibus qui
dicit quod odor quorundam corporum
quamvis dulcis et aromaticus
valde tamen ledit ipsum caput.
Sic nimirum per omnem modum
fama valde habet turbare ipsum
caput hominis id est intellectum atque
consensum racionis. Et tunc apparet
illa itaque quorum fama dulcis
delectabilisque ostenditur amara
in se esse nimium comprobantur. Ut supra.

Avicenna libro viiiº. Nulla
est tanta amaritudo cuiusdam-
que corporis quae aut non in dul-
cedinem permutetur aut in sua
acerbitate temperetur per digestionis
vehemenciam et caloris. Huius
autem racio stat in hoc quod amari-
tudo venit undique rei ex humiditate
corporis indigesto. Calor autem
eo quod digerat humiditatem eandem
ideo undique corporum dulcorat
sue accionis vehemencia et per-
mutat. Sed tunc per amaritu-
dinem corporalem amaritudo acce-
designatur. Nam sicut amari-
tudo corporalis tres effectus
in corporibus efficit et relinquit.
Nam sanat, penetrat, et il-
liquat ~~Sanat quidem~~ sanat
quidem testante Galieno libro iiiº
qui dicit Omnis medela et medici-
na amara, eo quod magis ama-
ra abluit et magis sanat
humores congestos vicia corporum
et compactos. Penetrat autem
iuxta illud quod ait Commentator
in digressione tercii Metha-
rorum. Dura inquit corpora
similiter duplici quidem modo
videlicet per aliquam amaritu-

dinis appodiatum per sanguinis
illuminacionem per ignis vehemen-
ciam et calorem ~~amicicia~~
~~cum corpore~~ Amara etiam et quedam
ignis species pure sanguis pene-
trant vndique / liquat autem
salsa et amara / et continuo
quedam corpora et viscosa / li-
quatur et penitus resoluitur
Patet igitur quod amaritudo
corporalis tria efficit Nam
lauat penetrat atque liquat
Sic nimirum per omnem modum
amaritudo anime que accidit
ob immanitatem scelerum et ma-
licie / Amaritudo inquam con-
tricionis et penitencie tres in
humana mente relinquid effec-
tus salutis eterne Nam lauat
ab omni labe et crimine / penetrat
soliditatem et firmitatem mentis
mentis mee liquat et resoluit
in dulcorem suauitatis pretiose
Sed tunc contingit per ignem ar-
dentem superatur / sed de hoc re-
quire capitulo de Caritate Patet
igitur quod per amaritudinem corpora-
lem amaritudo anime intelligitur
Et quod per ignem amor celicus fi-
guratur Et tunc applicetur res
itaque de tanta amaritudo anime
seu molestia huius vite / que
non igne diuini amoris aut
temperetur aut in dulcorem
penitus permittetur / Ecclesiastes supra

Constantinus libro viii capitulo
Dulcedo vna orte assumpta
aliam proprietatem dulcedinis
in aliquem amaritudinem
seu acerbitatem permutat Cuius
racio stat in hoc quod sup-

dictum est videlicet quod dulcedines
multe contrarie in amaritudi-
nem commutantur Per hoc ita
autem debet intelligi quod dulcedo
vna fugat et repellit aliam
Dulcedo namque celestis dulce-
dinis mundanam in amaritu-
dinem commutat Dulcedo quoque mun-
dana dulcedinem diuinam insi-
pidam atque amaram humano
cordi efficit / Ecclesiastes supra

Plinius in vi° naturalis libro Ce-
dunt pisces naturaliter contra
aquas sursum tendunt in dul-
cedine origines principii
gracia appetitus hii eo eter-
lato vbi ~~fuit~~ statuunt aqua
dulcissima fore ostenditur
Postmodum autem in defluxu per
contactum terre aliqualiter amarescit
Sed tunc per piscis vir homines
figurantur Nam sicut pisces
desquamati et exenterati quidem
et mortui / ac in necem posita
sepe ad calorem ignis redeunt
vnde et mouetur vt recitat
Ysidorus in hystoriis naturalibus
Cuius etiam causam tangit Com-
mentator in vi° Arestotelis qui dicit
quod animalia annulosa decisa
viuunt ~~etc~~ vt infra Capitulo xvi
ta Sic nimirum per omnem mo-
dum accidit peccatum spiritualiter quidem
mortuum igni diuini amoris ap-
tati continuo reuiuiscunt Sed
tunc contingit per dulcedinem aque
celestis dulcedo fugatur Nam
sicut dulcedo aque seu dul-
ces aque fundum purum et la-
pidem seu petrosum exigunt

In fundo eius in limo et luto so
aque naturaliter amare fiunt
testante Avicenna li. 2 de diluviis
qui ait quod aque fluentes in fun
do puro . lapideo et petroso dul
ces sunt / aque autem paludose
fetide et amare Reperiuntur eum
fundum putridum ipse aque dulces
Sic terena per omnem modum / dulce
do celestis seu aque celestis gracie
et dulcoris puro cordis fun
dum que pertransiant exigunt
et requirunt Sic igitur patet quod per
puritates hominis Et quod per dulcedinem
aque dulcedo suavitatis cele
stis et gracie designatur Et tunc
applicetur sic 4 omnes itaque mo
re puritatis et exemplo inquieta
sic mentis assensu / appetere
debent . dulcorem celestis bea
titudinis et saporem / Ratione in
Ambrosius in Examerone li.
vij^o Dulce autem valde est cum
ipse camis longe volucri pu
ra sanguinem quod et ranas Sed
tunc deductioni istius require C
de Impudentia / Plinius in
libro ybletud Dulcia calefacta
et demum infrigidata magis
dulcescunt Cuius tamen require
Cac de Simplicitate Et de
ductioni istius require Cao de
Caritate / Cetera in Registro etc

Cassianus in Collatione
Serapionis Tanta inter
dum suavitas divine
dulcedinis in dei michi exhibi
ta apparuit pietate / ut iam
angelorum viderer temporibus assu
isse atque me hominem fore penitus
non sensisse Orosius super
Cant. 2 Modicum pertusum et
mentem que diligit aliquando inter
ponit commoditas in tribulacionis
molestiasque pertusiens / et illam
mentium at sicut mox suavissima
quasi voluptatis dei dulcedine
ad plenum tibi imprimes haurires
et imbibens / Augustinus in Solilo
quiis Tanta interdum anime mee
divine cuiusdam dulcedinis
incidit delectatio / que si iam
beata vita non est . tunc nescio
quid est / Beda in Ep. ad Pau
linum Dudum inciaint michi
tua sanctitas quod non gustaret
fructus dulcedinis qui ab
horret radices amaritudinis
Ieronymus super librum Sapientie hanc
deus dulcedinem in tuos filios
demonstrasti / quod tuo tanti dono
et gratia ad tanta interdum mo
nentur dulcedinis voluptatem
ut premia seu gaudia iam
nollent recipere potora quod spe
esse in dicte dulcedinis redundan
tiam / quam in illa senserant
secunda hora / Orosius super
Cantica Cant. 2 Tanta dulce
do suavitasque a sanctis viris
in dei contemplatione degustatur
ut iam vita hec presens eis
summo tormento ac tedio deducit
tur . corpusque iam illius dul
coris fragrantia consumitur ut
mens eorum citius liberata stola
la iocunditatis perpetua induta
Cinere De delectatione / Item
de Consolatione De Gustu me
divine dulcedinis / De Iubilo
De Cognitione dei De voluptate
spirituali De contemplatione Item
de Gaudio etc De tractione et ob
lectatione

Plinius in Speculo nali
Cuncta malia que igne
exprimat . igneum quoque
flatum caliditas habent scripte
mas Notandum autem tunc ta

De Dulcedine
xxxvij

xxxviij

prehabita quod nullum animal igne
um emittit flatum quia secundum
philosophum in x° animalium libro spiritus
actualis in nullo animalium re
peritur sed quedam animalia repta
cia sunt que flatum emittunt ad
instar fumi ut patet in dra
cone cetrisque animalibus venenosis
Sed tunc per flatum igneum ipsa de
tractio figuratur. Ita sicut fla
tus animalium igneorum comburit cor
pora invisibiliter ac insensibiliter
testante Plinio in libro x° vii
de mirabilibus mundi qui dicit
quedam in quibusdam maribus in
sulis esse animalia que flatu
suo consumunt instantanea corpora
~~que a prope steterant~~ nulla fla
mma percepta apparente sed invisi
biliter corpora que a prope steterant
comburunt. Sic nimirum per omnem
modum ipsa detractio malignorum
invisibiliter quidem et occulte ho
mines animos tantos perimit et
occidit. Sic igitur patet quod per fu
mum seu flatum animalium igneum
ipsa detractio hominum intelligitur
malignorum. Et tunc applicatur.
Omnes itaque homines detractores
verba et opera more ignei ve
nenosique flatus atque anhelitus
expirantes in cauda id est in fine
seu finaliter spiritibus infernalibus
libere id est de inonibus sit plus
id est fine damnationis perpetue
cum demonibus sortientur. Unde
Plinius in speculo naturali
fetor candele extincte occidit
fetum in utero materno ipse
parente minime sentiente. Cuius
ob rem ait Commentator Empe
docles in methaphysica. Tria inquit sunt
que occidunt conceptum fetum
in utero videlicet timor tonitrui
et fetor. Et ideo ait Gil
bertus de secretis mulierum
suffocationem matricis curant
per fetores; accidit autem ipsum fetum
applicatione corporis nimium
fetidorum. Sed tunc per candelam
extinctam intelligo detracto
rem. Nam sicut candela extinc
ta fumum fraudatum emittit
tamen id quod ait philosophus in libro de
impressionibus aeris qui dicit quod
prima candela extincta maiorem
fumum efficit quam lignum emissio
proportionis. Sic nimirum per omnem
modum ipse detractor odibilis
fumum fraudatum efficit infama
tionis et serpentine lesionis.
Sed tunc quare per fetorem extincte
candele detractionem intelligo de
tractoris. Nam sicut fetor in
flat colorem pallidum generat
caput debilitat, sic et effluxum
rheumatis humores provocat
sicut nisi philosophus in libro problematum.
Sic tenera per locum a simili ipsa
detractio corda humana inflat
tumore ire et superbie conscientiam
decipientes pallidam efficit
pallore mortis. carnis et ani
rationis que caput et hominis debi
litat, sic et effluxum rheumatis
et inimici sermonis seu male
dictionis provocat atque causat
per omnem modum ut dicitur.
Sed tunc quare et ultio per ipsum
consensum seu interiorem hominem
convenit designatur. Nam sicut
fetus humanus in suo egressu
intra se reflexos et clausos
habet pedes et manus ut recitat
philosophus in viii° animalium libro

Sic primo p omem mod ipo con
sensus atq hec interior confugi
et claudi debent et valide cohe
rere a pedibus illiato eradiend
et manibus sinistre et prave o
perandi Sic igit pz qd p tandela
detractor per fetore ipa detraccio
Et q p fetu consensus signat
Et tunc applicat zc Detraccio
itaq detraccionis sua malicia
consensum sepe atq interiore inim
hominem pervenit et corrumpit / Rede in
Phus in lio problematum /
Qui retinent flatum nec expi
rant alte saliunt levius agilius
q effecti Cuius causa stat in hoc
quia dum aliquis non expirat
ipa interiora in intus attendunt
Accensa aut et calefacta interiora
corporis levitatem agilitatemq fa
ciunt Quamobrem qui retinent fla
tum nec expirant alte saliunt
Per que dat intelligi q qui fla
tus sunt a vbs detraccionis re
tinent et restringunt nec emittunt
altius ad contemplanda celestia
se extollunt / Rede ut sup
Ysidorus in Hystoriis naturalibus
Lupus quando suo anhelitu ho
mi aspiranti dolore raucedine
q inducit Constat enim ob indi
gestionem sua cibum putrefieri cor
pore in lupino Dicit etiam phus
in pro animalium lio lupum unius ee
visceris et digestionis imbecillis
tibus igit spiritus digeri nimi
me quod pt Cuius signum e 19
q refert Solinus lio rez Sunt
dut serpentes quedam repti in pe
tre lupor Et quod accidit
Ex putrefactione interioris partis
ob indigestionem et imbecillitatem
caloris naturalis Sic tunc p lupum
intelligimus detractorem Na sicut lu
pus semper se ostendit esse que
virtus fallere animalia videlicet
sub viridibus frondibus et velu
ti sit mortuus ut recitat Am
bros in Exameron lio vi Fin
dit enim se velut mortuum et
sub viridibus frondibus arborum
abdit ut facilius insiliat pde
seu bestie capiende Sic pro
p omem mod detractor quod
semper se in dolo fraudeq occul
tat ad emoliandam famam
alterius et honorem vz sub viridibus
frondibus foliis alliactivum dulcem
verborum Et sub simulacione
ostentando se mortuum valide
et infirmum Sed tunc eum per
anhelitum ipa damnabilis atq
execrabilis detraccio signatur
Nam sicut anhelitus videri
non pt nisi in frigore Testan
phus in lio problematum qui dicit
videtur aut anhelitus animalium
densus quando frigore in calore
aut videri non pt ipe animalium
anhelitus sive flatus Cuius
etiam causam require Capitulo
de ~~[illegible]~~ adulacione Sic
primo p omem mod ipsa
detraccio / nec aspicitur nec se
titur nisi in frigore tribula
cionis cum ille cum detinetur
p frigora doli ac fraudis mo
lestatur Sic igit pz qd p lupum
intelligimus detractorem Et q
p anhelitum ipa execrabilis de
traccio significatur Et tunc appl
Detractor itaq sua detraccione
raucedinem vbi et dolore animi
infert hominum contra honorem
cuiuslibet moliendo Rede

ad p'fita sup' Ceta gra de
detractione require' Caplo
de fraude Et in Registro

Augustinus in prologo libri
de vbis dm̄i. Det
trahentem consentientem
pari esse pena plectendos arbi
tror / Salustius in Iugurtino
Animus inedia ledit' verba
persecutoris qm̄ seua verba
et furentia detractoris Tu
lius in Rethorica Magis fe
riunt vba qm̄ vlcera // Zetra
nition in ep'la Cesari desti
natis ab omni congregatione
exterius tm̄ vetere d' ut expel
las susurrone et eiciat de
tractore / Magister Bello Co
sequit' qui persequit' me mlt
bitatis de stimulat sua q2 en
mulat pertanma gratie /
Bernhardus in exortatorio lib
Iuste quidem serpenti cō ipm̄
dixerim detractorē qui more
lingue triplitate serpentine tres
perimit et occidit · seipm̄ tum
detrahit audiente tu gestit
et ipm̄ tm̄ detrahit quē ta
venenoso iaculo lingue ferit
/ Demostenes ad alexandrum De
tractoribus nequam credas mi
ta que de aliis dixerint bo
et honesta sunt / Varro in Se
tentiis Maledicti hoīes qui
potius bone fratis detrahunt
alior' qm̄ malicie defectum sce
lerum suor' / Sixtus pitago
ricus Donor' hoim d' no solu
detrahentibus no consentire / s' net
vba cor' aliqualit' paudire
Orelinta Tharetius Aut in
noticia eius tm̄ detrahit
conparatur s' de sibi inciata
detractoris premia inl' emet / sed
ob masueti risus dulcedinem
adaptetur / Raban' Sup' illud
Epistole pauli Detractores deo
odibiles Dicit Iam vnc detra
ctores terreant' / qui soli digni
esse diuino odio comprobant' / Eu
sebius in Sermone Detracto
res vero pro hac nota specialit'
puniunt' / q2 p' cetera linguam
turpiloquam multa bona opa
obruuntur d' dubio xxxix

Sidonius in ep'la ait In re
bus manifestis piget
esse plurimu s' in dubiis
vtilima quo d' longior
disceptatio / Seneca in ep'la ad lu
cillum Dubius semp' sit tibi
egra ante audiendu ut pote
sit sine no sit / Ysidorus li
bro de regie principu et ma
gnatu Nullus alius reprehendat
de dubiis nec iudicare / Multa
enim dubia nobis ipsi dicimus que
vtiq' videmus atq' experti sumus
Tulius contra Salustium Dubi
tate a corde cinat' dum que
amicus simul sine adulacione
labro consolat' / Aristo 2° po
liticor' In eis que futura sunt pro
latis · amplius attingit nos du
bitare et de die xl

Crisostomus sup' Matheum Oi
die te aspiciat et ei
suciat q2 qualibet hora
quolibet momento illud
horrendum vbum audias reddere
q'd debes ut sit scilicet hic stre
das / Aug' li vnj Confessionu
Vero dic̄ stio q2 nichil tibi ta
tu complacet in me sicut dissipatio
vite mee / Allactatur de falsa
Iusticia Tunc alior' peta cont

gnit / et sua non discutiunt / et
dum peccata sua in aliis reprehen
dunt iusto dei iudicio districtiori
dampnationi etiam se subiciunt
Fulgentius libro Antilogiarum
2o Studete mores tuos discutere
districtos corrigere et nullius alterius
vitam despicere / Vide plura require
de Confessione et penitencia

Discordia xli

Sidonius in epistola Diu incon
stantis et casibus prestita
discordia nunc valet discor
dia inveterata / Crisostomus
super Matheum Scito michi quod
in discordia aliquorum totum offen
ditur collegium angelorum / Hugo
de sancto victore ibi omne aufert
gratia ubi scelerata regnat di
scordia / Anthonius orator in
rethorica / Foveat discordiam in
malos qui si in unum conspirati
concordati quod fuerint omnes effugerent
Vide de discordia require in
capitulo de inimicicia / in capitulo de
ira etc. et de odio / Item De deo

Deo xlij

Aristoteles Paricibus [?] ex diis
honor maius impenditur
Idem Cum omni hora di
sciplina servanda sit maxime
tamen cum de diis agitur / Didi
mus rex in epistola ad Allexandrum
Unum deum colimus tota devotio
ne in gestis et votis / Plinius
in primo Methaurorum [?] de divinis no
minibus Capitulo 22 Impossibile est
deum cognosci in hac vita prout
est sed per quid non sit / Item in eodem
Convicietur quod creature
ignobili nimis nobilis assimilatur
deus nec quidem oportet credere
esse deum qualis est creatura
cui assimilatur / Proclus libro

Posidonius Deus est monas qui
generat monadem et tamen in se
ipsum reflectit / Cetera require Regio

De Divitibus et opulentie xliij

Crisostomus super Matheum
Quid gaudetis igitur pau
peres moneantur divites
terreantur parant enim indul
gentie pauperi deus quod ad
sufficientem dampnationem pec
cati quam dolorem abscondit divi
tiorum / Alterubi libro de the
sauris reseratis Caritas vi
te requirit necessitas tantas
esse geminas divicias congrega
das / Remigius super Matheum Non
hoc igitur in hunc modum hominem
existimamus ut quedam inestima
bilia que indigentes in celis
accipiunt gaudia mercantur que
divites utique iniuste omnes solli
citudine operibus negligunt et
amittit / Gregorius in ome
lia Si vere divites esse cupi
tis / veras divitias adamate
Augustinus de fide ad petrum Necesse
est ut aut nil divitiarum ha
beas aut si eas habeas tamen
non possideas / Item De opulen
tia De avaricia / De habundantia
De locupletate De opibus De
mundi gloria etc. De dilectione dei xliiij

Ambrosius in suo Exa
merone Hac mysterium
altitudinem incomprehensibilem neque
lingua explicare neque nec
tanti dulcoris violentiam su
fferre in hac vita valeo / sed
et unde michi tanta fe
licitatis et pro quo merito
prorsus nescio quam utique
largiretur si haberemus vera
Christi dilectionem / Hilarius super

Iohannes in xpo soli uigilis et tota
mea impendat dilecto suo. ipsa
enim oibus actio salutis nil meri-
gnitudinem ?tuitu opacio / Fful-
gencius lib. viij. Mitholog
iarum Cum semel etiam gustaverit
minimam scintillam gustaverit ca-
ritatis in ipo nunquam amplius
incederunt extingui poterit di-
lectio altissime deitatis / Gregorius
in omelia. Probatio vero dilectionis
exhibicio assidua est operis / Augustinus
lib. De violencia amoris Da
michi deus. super omnia diligere te.
proximum inte et inimicum propter
te. Bernhardus in floribus
Ideo decrevi omnium creatura adio
despectum quam habere / ut memini
sit ab omnibus abstractum de-
siderium tibi soli valeat impendere
ex intimis cordis mei viribus
te diligere / et ex tota anima mea
super te omnia te amare / Crosostomus
Super Cantica Canticorum Immittit miseri-
cordiis deus ut in suo dilecto
ignem dilectionis aberit pas-
sitionibus varias reprimat
aliquantulum et extinguat ut
interius sinceris manifestat
Anathasius. pr. ut in Epistola
ad policarpum Cum nescisti quo-
modo deo quomodo diligatur / Dico
plane quod quantum bonum agis tantum
diligis et quantum propter xpo temporis
asperaris in laudem quod dei ti-
bi ipsi adversaris tantum diligere
comprobaris / Haymo super apo-
kalipsis Deo iustus dum dili-
gente se divise permittit in-
pugnacionibus et turbari. ne
ex tanta qua nunc percipit
dulcedine caritatis aliquam
presumat superbie aut arro-

gancie materiam et cetera De dilectione

Corpora naturaliter lucida non
lucent in lumine solis in
die / sed solummodo aut in te-
nebris aut in nocte quem-
admodum videmus in corporibus
nocte lucentibus que quanto te-
nebrosior fuerit ipsa nox tanto
lucem clarius comprobant Cuius
etiam causa tacta est superius Cer-
tum per corpora naturaliter lucencia
cordis diligencia designatur nam
sicut corpora naturaliter et in se lu-
cida semper sunt ignee aut aeree
aquee quod nature / ut recitat
Commentator lib. suorum mineralium
quoniam aut quod cuncta corpora lucen-
cia / aut lucent racione anguli
aeris aut ignis aut aque
racione aut terre nullum lucet
corpus Sic nimirum per omnem mo-
dum cordia diligencia et sui naturam
habent annexam sibi ignem divine
consolacionis aerem mitis dul-
cedinis et aquam roris gracie celes-
tis Certum quam per lumine aut diem
presens vita prosperitatis vite affluencia
designatur Nam sicut in die in
lumine et diem animalia continencia
totaliter exercitant Eiusmodi
recitat plinius in vij. animalium lib.
ubi ait quod cetera que imbecillis vi-
sus sunt animalia in die lumine
die penitus exercitant Sic recta
per omnem modum voluntate peccatoris
pectoris terre? effecti in statu
prosperitatis vite felicitatisque mundane
totaliter mente et corpore exercitant.
Sic igitur patet quod per corpora naturaliter lu-
cencia ipsa cordia deum diligencia
designantur et quod per diem et lumine
presentem vita prosperitatis vite

affluencia fugatur Et tunc apparet
corda itaque deum diligencia igni
divine dilectionis nequaquam lan
tent in statu pueritie vite afflu
enciaque indigencie / ut supra

Aristotiles in libro de problematibus

Calor quidem naturalis in huma
no existens corpore validatus
fortis vitam efficit diuturnam
Cuius causa est quia humore ca
lidum est et primum principaleque
vivendi principium consistit in ca
lido naturali Notandum tamen
est quod signanter dictum est Calor
vero naturalis etc Et hoc ad differentiam
caloris accidentalis seu innaturalis
puta caloris extrinseci et febri
lis Cum quidem calor vitam po
tius corrumpit et exterminat
quam conservat Sed tunc per calorem
naturalem ipsa vera dei et perfecta
dilectio designatur Nam sicut ca
lor naturalis indiget etc extende re
in humano post corpore Eandem
diu probat Alphorabius in tractatu
de causa longitudinis et brevitatis
vite Cuius quidem causa tangetur
infra capitulo de longevitate Sic
nimirum per omnem modum vera et
perfecta cristi dilectio indiget extre
de post illud cum homo in ex
tensum deum amare potuit dili
git quoniam primum creatum si quis deum
in infinitum diligeret Secundum id
quod ait beatus Augustinus de fide ad
petrum Sed tunc quidem per diutur
nitate vite temporalis vite perpe
tuitas designatur Nam sicut
diuturnitas vite temporalis acquiritur
per hoc ut tamen ipsa humana
natura parvitas morborum mole
stias passa fuerit iuxta illud
quod ait Iohannes in 3 agagge 3 ...
natura indiget nullas passa languo
res etatibus extermina bilis est na
tura que nullas passa fuerit
morbos debilitata exte velocie
et immobilis etatibus extenuatur Patet
igitur quod diuturnitas vite temporalis
acquiritur per hoc quod natura humana
parvitas a languoribus passa
est molestias Sic nimirum per
omnem modum perpetuitas sequitur
vite acquirit et causat Ex eo
quod mens seu natura humana pau
cas aut nullas a peccatis seu a
languore mentis patitur mole
stias Sic igitur patet quod per calorem
naturalem vera et perfecta dei di
lectio figuratur Et quod per diuturnita
tem vite corporalis vite future
perpetuitas ac eternitas importatur
Et tunc applicetur Dilectio itaque
dei vera et perfecta in humano
existens pectore vitam suam perpetu
te efficit sempiternam / ut supra

Constantinus libro 3o de si[mplici]

derium seu dilectio vehemens
corporalis quatuor effectus in cor
pore efficit et relinquit Corpus
namque debilitat pallorem seu
palliditatem generat exterminat
et exiccat Cuius causam videtur
tangere plinius in prologo in hunc
modum Dicit enim tempore dilec
tionis seu desiderii vehementis
totum sanguinem fervere versus cor
latus aut sanguinem versus regi
onem ipsius cordis exiccatur
propter quod totum corpus Exiccatum
autem nimium ipsum corpus debi
litatur palloreque et desiccatum
efficit Nec mirum quidem quia
regio secundum avicennam ipsius
cordis inflammata nimium
et accensa totum humorem corporis

attrahit radicalem attractus autem
subito desiccatur eo quod regio cor
dis calidissima quidem sit utpote
fons atque principium to
cius sanguinis et caloris. Et
ideo phus in problematibus volens
investigare causam quare
tristes positi fiant omnes sic
procedit. Et tristicia etenim to
tus humor et sanguis in cor
pore intitur defluere ad cordis
intima regionem ad adiuvandum
ipsum cor humanum quod tristi tempore
valde pati comprobatur. Sanguis
autem deveniens ad cordis regi
onem excitatur continuo et humor
propter fervorem et estum validum
quem cordis occupat regionem.
Patet igitur id quod in principio
presuppositum quidem est videlicet quod di
lectio vehemens corporalis seu
desiderium validum secundum quatuor
in humano corpore relinquit ef
fectus et eciam quemadmodum in principio.
Sed tunc per desiderium vehemens
corporale ipsa spiritualis dilectio
designatur. Nam sicut desiderium
seu dilectio corporalis tota occu
pat racionem et intendit dum excres
scit infert mortem iuxta illud
quod ait phus in libro pestilentium
fallunt racionis iudicia cum
ipse homo desiderio estuaverit
vehementi, sic et interdum ob im
niam desiderii vehemenciam mo
ritur ipse homo. Cuius eciam causa
tangetur infra capitulo de cupiditate.
Sic immo propria ipsa spiritualis
dilectio totam in divinis o
ccupat racionem. Sic et interdum
infert mortem puta peccatis
et immunde vite ponens hominem
in equitate vite celestis ipse
tunc quoque vite. Sic igitur patet quod per
dilectionem atque desiderium corporale
ipsa spiritualis dilectio importatur.
Et tunc apparet. Dilectio itaque spiritua
lis quatuor in humana mente re
linquit effectus. Nam ipsum hominem
quantum ad mundana pallidificat et
denigrat. Extenuat quidem a
scelere. Et desiccat ab humore pra
vitatis et malicie, ut supra.
Vicesima li° [illegible]
Secundum quidem sanius quoque
calorem repercussum intrinsecus
quem extinxerunt. Et ideo ait phus
in libro problematum. Tegendum
autem valde est estivo tempore ipsum
corpus vestibus quod corripiens quod
calor intensus extrinsecus ma
gis corrumpit substantiam. Cuius
quidem racio talis ubi supra a phus
assignatur. Calor etenim exterior
interiorem extinguit calorem. Corpus
interius evacuato calore corrum
pitur facilius tumens quam finitur.
Cuius eciam causa tacta est supra
ubi agebatur de duracione ipsius vite.
Aliam autem quidam assignant Ga
lienus racionem. Dicit enim de re
tore 3° quod interiora membra corporis
magis sunt assueta calore quam
exteriora. Cuius signum est quod continu
timusque quemque calidum cibum potius
sumere sentit tamen calorem predicti
cibi et potius in quem sentit
refugiendum aut cibum et potum quem
sumens sentit frigus et algorem
licet frequenter percipit atque sentit.
Cuius racionem assignans phus ubi
supra dicit hoc ideo accidere quod
in interioribus tactus calor existi
tenus vero non in exterioribus membris
corporis paucis membra itaque ca

193

lore assuefacta a calore minime
ledutur. Carnes quas ledit calor. Circa
propter caninus sentimus quoque de
calore patet intrinsecus quam et
extrinsecus .i. magis prodest calor
naturalis quam accidentalis et hic
ad vitam diutine conseruandam
Sed tunc per calorem ipsa mentis
dilectio designatur ipsa sicut calor
ipsum corpus alleviat rubificat
vivificat et excitat Testante
philosopho in tractatu de dictis
qui dicit quod calidi homines sunt
nec leves agiles quoque sunt
omnes rubei ymanes et sicci
Ergo quod calor semper corpus alleviet
rubificet vivificet et excitet
Sic nimirum per omnem modum mentis
dilectio alleviat quod ipsum cor
in sustinendis propriis nomine [illegible]
et ascendendis rubeam mentem efficit
rubore pertinet visionis vivificat
hominem in divinis excitat
a viscositate omnis corruptionis
et sceleris Sic igitur patet
quod per calorem corporis dilectio intelligitur
ipsius mentis Et tunc apparet
Ramor itaque et salubrior in vis
intus est illa que intrinsecus est dilectio
puta dilectio dei et proximi
quam ea que extrinsecus est puta dilectio
ipsius mundi, Recta supra

Persie in ho phletin Cauda
quod venenosum in igne miti
gatum inde resistere videtur
Cuius quidem effectus talia a philosopho
causa assignatur Dicit enim venenum
contrarium naturaliter ipsi igni
Quapropter ipse ignis venenum
intus citat et expellit Alii
autem loquuntur Galieni qui dicit
Dicitur quod illi liquores

atque corpora que flammam augmentant
ipsius ignis ab igne
naturaliter repelluntur. flamma etiam
augmentata sua vehementia
corpus intus citat et expellit
ut patet in quibusdam salibus
et in unctuosis liquoribus
et veneno. que ob hoc quia
efflammare faciunt ipsum ignem
ideo ab igne valido intus
cum fragore et strepitu repelluntur
Per predicta autem datur intelligi
quod nil venenositatis seu sceleris
aut peccati in igne divine dilectionis
esse potest quin aut ipsa
dilectio extinguat aut ipsum
venenum peccati et sceleris expellat.
Recte ut supra

Commentator super 2m metheororum
tempus autem interdum quod calor
efficiat ipsum frigus. eo videlicet
modo in quantum calor fugat
frigus ad interiora corporum
in interiori frigore facte
de Et ideo sub iungit Commentator
ubi super grandinem a calore
estatis tempore generari Calor namque
deinde regionis constringit nubes
frigora ad interiora nubium
reverberando frigus aut in
nubem intensum post atque autem
etiam grandinem efficitur Sed
tunc per calorem corporum dilectio
pravorum mentium fugatur Nam
sicut caloris naturalis actio est
porositatem facere corpora Testante
Commentatore in 2o de Celo
et Mundo quia autem Calor corrumpit
in aliter quidem porositatem
raritate quam in tactis efficitur

corporibus frigus aut densitate
efficiat. Sic nimirum pro eundem
modo cordis dilectus porositatem
spiritualem ipsius mentis efficiat ut
rorem celestis dulcoris et gra-
tie habere quid possit. Sed tunc qui
per frigus corporale, frigus celeste
id est refrigerium consolationis divine
convenit designari. Nam sicut fri-
gus corporale claudit poros
corporum ne aliquod extraneum quon-
dam frigidum aut calidum pe-
netrare quid possit ipsum corpus
quemadmodum recitat ypocras
in pronosticorum libro 4°. Sic nimirum
pro eundem modum refrigerium consola-
tionis divine poros claudit
cordium ne penetrare quid pos-
sit refrigerium quodlibet alienum.
Sic igitur patet quid per calorem cele-
stis dilectio designetur. Et quid per
frigus celestis consolationis re-
frigerium figuratur. Et tunc
apparet. Dilectio itaque dei et pro-
ximi frigus quidem efficit ce-
lestis consolationis et refrige-
rium sempiternum. Recte ut dicit

Commentator super 2m de

celo et mundo. Ex collisione
et sic motu duorum corporum
elicitur ipse ignis. Quemadmodum
ex concussione duorum corporum scilicet
duorum lapidum et ex concussione vec-
torum sibi obviantium elicitur ipse
ignis. Per quem datur intelligi
quod ex pia fraterna collisio-
ne et se mutuo commotum elicitur
elicitur ipse ignis id est amor divi-
norum. Quemadmodum super refert

Constantino libro x. Mel-

ius in estate quid simul valet
colorata aque frigida immer-

sio corpora. Cuius causam videtur
ponere in libro predicto tangens in
hunc modum. Dicit enim quod infrigida-
ta corpora hyemali vel scilicet aptata
id est aptis aut corporibus dul-
tius quod in corpore sunt evapo-
rantur penitus et exalat. Evapo-
rante aut humido corporis dulcorum
superveniat mox colera. Superve-
niente aut colera seu collecta
passione et humore febres acci-
dunt patiente. Precipiunt itaque
phisici corpora immergi aquis
frigidis ut sic frigore immissa
corpora constringente pori claudantur
et humidum non valeat exalare.
Sed tunc per estate intelligitur praesens vi-
ta. Nam sicut mox circa media
anno estatem aves cessant a
garritu ut refert Ambrosius in
Exameron libro vi°. Et intelligendum
est hoc de avibus que hyema-
li tempore absconduntur. Sic nimirum
post omnia mox in maiori flore
presentis vite ipsi homines mox
animo cessare debent a garri-
tu vane leticie inquietudinis per
mundane. Sed tunc consequitur per
aquam frigidam spiritualis di-
lectio figuratur. Nam sicut in
aqua frigida clarius limpidius
se quis contemplari poterit
quam in aqua calida. Testatur
Algazel in tractatu de forma
speculi qui ait perspicacior esse
aqua calidam quam frigidam.
Sic nimirum pro eundem modum re-
rum se quisque atque celestia
contemplatur in spirituali quam
dilectione quam in carnali fervore

dilectione et amore. Sic igitur propter ipsam
castitatem vite puritas destruitur. Et ideo propter
eternam frigiditatem spiritualis dilectio
designatur. Et tunc apparet. Vita puritati
itaque vita summe valet cordi huma
na ... dilectioni dei et amo
ri. Et tunc decurrat ad predicta etc. etc.

Avicenna libro [illegible]

videmus autem frequenter nocturno
tempore ignem efflammari de terra in
tali regione et maxime quando
circa patibula cimiteriaque et lo
ca vallosa. Cuius ratio stat in hoc
ut ondit Avicenna ubi supra. Lo
ca etenim illa in quibus humana
aut suspenduntur aut sepeliuntur
corpora et maxime loca vallosa
viscosa sunt propter latitationem
corporum putridorum. Loca autem vi
scosa pinguia et corrupta valde
de minimo tempore inflammantur. Nocte
autem superveniente efflammatur igne
in tali corpore viscosa materia
atque terra. Per predicta autem datur
intelligi quod ignis divine dilec
tionis nocte pravitatis inter maxime
reperitur circa patibula cimiteria
que ac loca vallosa doloris mer
roris humilisque estimationis ut patet etc.

Plinius in libro [illegible]

Quanto
magis sudor abstergitur a su
dante corpore tanto magis su
dor cunctus expirare. Cuius ratio
tangitur infra capitulo de lacrimis.
Sed tunc per sudorem quid apparet
quam dei caritatis primum dilectionem
convenit designari. Nam sicut
sudor velocissime excitatur
in fugore testatur Philaretus
in tractatu de indiciis febrium
qui aut sudorem citius a fugore
excitari quam a calore. Sic in
vi... per omnem modum dilectio
dei et proximi velocissime quando
excitatur a fugore mundane et
illicite voluptatis. Patet itaque
quod per sudorem ipsa mentis dilectio
ne immerito figuratur. Et tunc
apparet. Quanto itaque magis ipsa
mentis dilectio abstergitur ad pro
ximum diligendo defluendo tanto
magis ipsa dilectio more sudo
ris augmentatur ac inflammatur
in corde in anima quam humano etc.

Ypocras in Epidimiis

Omne quod appetitus tibi illi
citi atque potus aut mortem
in proximo aut febrem in cor
pore humano indicat dominari
Nunquam enim humana natura illici
ta desiderat nisi dum in sua
ob carnalem actione. Complexio
ne autem natura mors ut frequenter
consequitur atque febris. Sed
tunc per appetitum illicitum carna
lis et illicita delectatio figuratur.
Nam sicut appetitus illicitus
languidi aut infirmi naturaliter
sitit illa que mortem causant
doloremque augmentant ut ondit
Iohannicius libro 1o. Cuius ratio
causa tangitur inferius. Sic
nimirum per omnem modum dilectio
illicita seu carnalis et simi
quod non semper appetit ea que
mortem inferunt sempiternam a
que hominibus non finitum adveni
gent ipsam penam. Sic igitur pre
quod per appetitum illicitum illicita
et carnalis dilectio figuratur.
Et tunc apparet. Cum itaque di
lectio hominis illicita et carnalis
mortem eternalem aut cum febre
incurabilem indicat immittere
patet per omnem modum ut supra etc.

Philosophus in libro problematum. Ob
quid in cunctis animalibus nulla
tenuis exitat. Si quis autem
instantiam ferat et eo quod philosophus
asserit in vi° animalium libro quedam
fore animalia que cornua habent
contra rationem cuius nulla habundi
tas in ore earum animalium invenitur.
Dicendum ergo quod philosophus intelle
xit non quidem de ore quod anterior
pars est capitis aut gutturis
sed de ore quod stat pro tota com
prehensione prophagi atque colli
cuiuslibet animalis. Tale inquit
ob in nullo animalium exitatur. Per
que datur intelligi quod ob cordis
rei relatione debet exitari
ab extrinsecore dilectionis et amo
ris divini. Et inde brutis
animalibus ille irrationabilior
esse ostenditur in quo ob mentis
quo dei dulcedo degustatur
et dilectio exitatur. Respice supra.

Aristoteles in libro problematum. Tu
panis siccus et assus quantu
cumque durus fuerit mollificari
tamen ex calore quodam humido hu
mectat. Cuius tamen requirere
infra Carbo. De Gratia. Per
que datur intelligi quod cor humanum
quantumcumque siccum rigidumque et
durum fuerit, mox tamen cum
calore divine dulcedinis inca
luerit in humore divine dulce
dinis resolvitur et lignescit, ut supra.

Commentator super 3 Metheor.
Lignum quidem quod ligne viri
dum fuerit stillas quasdam in
fine sui cum uritur emittit.
Cuius ratio stat in hoc quod calor
quo ipsum lignum inflammatum
est humiditatem ligni expellit
et effundit. Per parabolam autem datur
intelligi quod mens humana igni
divine dilectionis ignita, mox
liquorem extillat celestis gratie
atque dulcedinis sempiterne, ut supra.

Avicenna libro canonis medicine.
Periculosissimum quidem est corpora ca
lida infrigidari repentine.
Cuius causa dicta est supra. Et idem
philosophus in libro problematum ostendit
periculosius esse corpora calida in
frigidari quam corpora frigida ca
lefieri. Per parabolam autem innuitur
periculosissimum quod fore corda
in dei dilectione calida infrigi
dari. Tertium decimo et extinguitur.

Philosophus in vi° animalium libro.
Extinguitur autem penitus ipse ca
lor naturalis in illis hominibus qui
ut colobon privati fuerint ma
nibus aut pedibus seu orbati.
Cuius stat in hoc quod in abscisio
ne manus alicuius aut pedis
totus sanguis in quo calor
naturalis conservatur totus e corpore
emanavit. Per parabolam autem datur
intelligi quod totus calor divine
dilectionis extinguitur in hiis
qui privati fuerint manibus
bene operandi et pedibus recte pro
cedendi. Et tunc recurrat ad parabolam.

Tharetius Archyta in
tractatu de Esstatibus in natura.
Ex desiderio quidem vehementi
pallescit corpus sed rubescit acti.
Cuius quidem causa assignatur in hunc
modum. Ex desiderio etenim valde
[illegible] accidit ut inductio san
guinis versus cor et accessio cor
poris extrema. Et primo quidem
et pallescit corpus. Et altero

aut oculi rubei comprobantur. Consue-
te namque sanguine admixtu orae
tericia in anima remaneat a timo-
re et per consequens expallescit corpus.
Ex calore etiam vehementi rubescunt
oculi a natura perque veniunt.
Quod et validam dei dilectionem pallescit ipse homo. Et sic quantum ad obvi-
gationem mundanorum rubescit in
mentis oculis quantum ad intellectus
illuminationem ut supra etc.

**Plinius in libro de naturalibus anima-
libus**
in di. Reperitur quod
lapides preciosi qui in tenebris
quendam fulgorem et radium emit-
tere comprobantur qui etiam si igni-
ti fuerint amplius non lucebunt.
Sed et omnes gemme et lapides
pigmentorum sua orbantur effica-
cia et virtute. Per ista datur
intelligi quod corda humana gemmis
ac preciosis lapidibus comparata
deo suo per lumen cognitionis lu-
centia tunc quando igni dilectionis il-
licite et carnalis accensa fue-
rint et ignita amplius non lu-
cebunt. Quemadmodum supra dictum est
et omnis mens humana pigmen-
torum concupiscencie et libidinis
sua orbatur interna efficacia
et virtute. Recede ad predicta etc.

Ypocras in pronosticis. Ho-
mines itaque in infirmitate po-
siti si puncturas non senserint
in manibus aut in pedibus
continuo morientur. Unde ait Ga-
lienus libro de Secretorum. Cum quis volu-
erit scire mortem infirmi aut vi-
tam utrum vel moriatur aut vivat
pungere pedes eius aut manus
et videbis futurum recipientium.
Cuius causa est ut dicit philosophus in
problematibus quia tempore mortis tota
scintilla vite confugit ad interiora
et sic totus homo exterius quasi
mortuus sit in se nichil sentit. Cum
quod autem corpus aberit punctum
fuerit iam extra se ipse vitalis
sensitiva quia virtus de interioribus
ad exteriora educatur et per consequens
corpus tam ab extra quam ab
intra vite redditur. Cuius causa
quia ubi corpus magis patitur
illuc vitalis actio magis con-
fluere comprobatur ut quando corda lesi-
onata semper invitatur ad minare
et ad fluxum sanguinis et caloris.
Patet igitur quod homo in infirmitate
constitutus si puncturam senserit
et ut supra. Sed tunc per puncturam
ipsa dei dilectio figatur. Nam scorpii
punctura contractionem efficit in
omni animali sicut refert Ysidorus
in historiis naturalibus. Omne namque
animal quod aliquo acumine
punctum fuerit mox se contrahit et
constringit. Sic minimum per punctura
dei amor atque dilectio contractionem
ac feliciter intra se unione effi-
cit mentis humane. Sic igitur per
prius per puncturam dei dilectio figatur
et tunc apparet. Illi itaque homines
qui dilectionis divine puncturam
non senserint infallibiliter in
mente et corpore moriuntur ut supra.

Comentator super 2m meth.
Cumque noctis tempore rubuerit
spuma maris mox serenitas
consequitur. Cuius causa tangitur
infra capitulo de Serenitate. Signa-
tur per spumam maris intelligi-
tur homo. Nam sicut spuma
certius liquescat in terra quam
in aqua. Item quod ait philosophus
in problematibus omnis reliquitur
spuma et bullbum etiam regressum

positum in terra quam in aqua natans
Sic nimirum per omnia ipse christus cavendum
labitur resiliunt que in mortem
in terra servitutis / quam in aq
piculi et timoris Sed tunc per
serenitatem temporalem perpetue vi
te eterne serenitas seu tranquilli
tas figatur Nam sicut in se
renitate temporali habet quattuor
sunt recepta videlicet lucis copia ca
loris habundancia aeralium mo
tus · aviumque garritus ut recita
tur Solinus libro 2° Sic in re
per omnia in serenitate vite perpe
tue habet quattuor sunt operta
videlicet lucis visionibusque beatis copia
divine caritatis habundancia
motus sedulus atque frequens
ipsius mentis in deum Et vox
laudis seu garritus angelorum
et hominum beatorum Sic igitur patet
quod per sompnia ipse homo intelligit
Et quod per serenitatem temporalem vite
eterne serenitas figatur Et
tunc apparet Cum itaque homo in no
cte huius vite in dei rubuerit
dilectionem / mox serenitas vite
consequitur sempiterne etc.

Constantinus in antheodi
tario vetery unitatem
tibi cepit et appetitum
somni persuadent phi
sici quod omne cibum tum absque
tum appetitu sumitus solum
nutrit Sumptus autem cum desi
deria et sine appetitu frustra
et inaniter inducitur Sic so
mus fetus tum appetitu et
desiderio valde recreat Som
nus autem superfluus quidvis
appetit quantitas dormicio po
tius debilitat quam confortat

Et ideo autem ordinate in preliabus
sompnolenti quod existentes si ob
dormierimus valde sanitatis
robore confortam Si autem sono
innigrum et in sompnolo i atverg
this insompnietas magis debi
litat quam si totaliter vigilet
patet igitur quod unitas tibi et
somni desiderium non innuencto
comedat Primi quod causa e non
unitas tibi Constitute valde ad uni
tatem actionis constitur et assuefa
ciat Potus autem naturalis unita et
in se contracta valenciorem et
equaliorem digestionem efficit Su
iclud de causis propositione 2°
Omnis quod insuffinis et unita
Secundi vero causa pleuarietati
est supra Sed tunc per sompnum corporis
somnus spiritualis i mentis devoto
designetur Nam sicut sompno
provocatur tribus modis ut dicit
Macrobius libro 3° de Somno
Scipionis Primo videlicet per inclinatum
capitis versus pectus Secundo per lau
suram oculorum Tercio per constriccionem
frontis Recte aliter modus re
quiris Capitulo de pebilo de primo
sic autem expositor Egidius super
librum de Somno et vigilia In
clinato capite appodiato ali
quo molli strato facilime ob
dormitur De 2° sic autem phila
retus Capitulo de dietas Claud
da sunt infirmo oculos quatenus
expiratis pennarum ciliis obdor
miteret De tercio sic autem phi
in preliabus Inter involuntaria vim
constriccionis tum frontinia fri
tatem somnum efficiat intuenco
ter Primi causa est quod assi
gnat Constantinus libro de melan
Somnus inquiens efficitur

et calido temperato ad mediumque redacto
petente capitis regionem Cuius signum
est id quod ait platearius libro
pertractatorum iiii° ostendens sequ-
citates insompnes fore ob hoc
quia eximio ascendente vaporis repu-
diato capitis calore totam cisternam
capitis quod sompni est principium effec-
tiue penitus euacuat. Et quia
quidem siccitate sompnus totaliter
impeditur Hinc autem fit est quod incli-
nato et submisso capite calor
e stomacho descendit prohibetur
nisi temperate ad mediumque redactus
ob hoc quia ex inclinatione gutturis
uel conflexiones fiunt circa ysopha-
gum et organum respirandi Vide-
mus namque quod res difficilius veniunt
per meatum curuum quam per meatum
rectum quemadmodum esse in proposito
demonstratur Caput enim inclinato
re quidem fit circa guttur curuat-
meatum quod gutturis [?]
Inclinato autem gutture et tortu-
oso calidus quoque vapor capitis
non potest infringere regionem
nisi temperate Cum obiret [?] cerebrum
... a sompno prouocat et reclina-
tio capitis vaporis perficit. Et hec quo
ad primum / Secundam causam est quia
cum quis ob labiis clauserit co-
plicatis contigit expirare aerem
quod per aurium narium que meatus ut
ostendit philosophus in libro problematum Et
requirendum est de hoc capitulo de nu-
tate Respiratio autem facta per aurium
nariumque meatus sompnum anticipat
et festinat ut probat Expositor
eiusdem super de Sompno et vi-
gilia Cuius etiam causa requiratur
infra capitulo de pecto Item sompnum
strepitusque ille quinta respiratio-
ne accidit qui per nares fit sompnum

valde accelerat Iuxta illud quod ait The-
ophilus in Tractatu de inspira-
tione [?] Nocte ingruente est eos qui
insompnes sunt stertere et naribus
sibillare / ut eo mediante sompnum
valeat capiti exhausto viribus
adaptare Talis itaque sibilus
sompno aptus accidit oris labiis
clausura inquantum clauso ore necesse
est respirare per narium foramina dormi-
ente Oris itaque obclusio efficit
ipsum sompnum Et hec quo ad secundam
Tercia causa est quia etiam tangit
Theophrastus in commento de indy-
gressione 2a De parte Estima-
tiua vis ingruit ymaginaria fronti-
nis capitis regionibus est ancora [?]
Iuxta illud quod ait Hugo in de di-
scolato [?] libro 3° In anteriori parte
potenciae vigent iste sensus communis
cum dextre sibi estimatiua fantasia
ymaginaria quoque virtus Racio
autem in media capitis cistula
meditatur et discurrit prohibetur
In postrema autem parte capitis
memoria reconditur et mandatur
Ergo in frontina regione yma-
ginaria exstat virtus Constat
igitur quod dum ymaginatiua virtus
fuerit depurata mox ipse homo
agilis redditur et insompnis Unde
admodum plenius pertractabit infra
Capitulo in proximo Cum vero organum
ymaginatiue partis obnubila-
tum aliquibus vaporibus fuerit
et obtectum Accidit et tunc sompni
frequentari Testatur Commentator
Auerroi super de Sompno et vi-
gilia qui ait Distemperantia fan-
tasiata in estimata ymagi-
naria quoque virtute sompnum non accid-
dit Estimata autem fantasma
tum per organum fantasticum
vaporibus obfuscatum fuerit

et obtectum magis accidit tempore somp-
ni. Causa autem huius est quia dum frons con-
fricata fuerit, vapores
de cunctis regionibus capitis
attrahuntur ad frontem per maiorem regi-
onem. Et eo quod confricatio naturaliter
sanguinem attrahit et vapores. Et
tunc organum ymaginatiue partis
obnubilatum consuetudine sanguinis
et vaporis sompnum efficit va-
lidum et profundum. Patet igitur
quod fricatio frontis sompnum effi-
cit in hominibus. Et hec quo ad 3m.
Causis igitur explicatis huius re-
vertimur ad effectus. Quod nunc sic
namque patet quod sompnus prouocatur
tribus modis, videlicet per capitis incli-
nationem, ipsius obtusionem et per
frontis validam confricationem. Sic
nimirum per omnia in spirituali quod som-
nus quo quis in deo requiescat
efficitur tribus modis, videlicet per incli-
nationem humiliationis, per obtu-
sionem praue elocutionis et per
confricationem penitentie et con-
tritionis. Sic igitur patet quod per
sompnum corporalem corporis sompnus
spiritualis intelligitur, aut deuota
quies ipsius mentis. Et tunc
asperitates persuadent itaque de
vanitate simplicitate que tibi
ipsius mentis, sed et desiderium
validum sompni in deo [illegible]
et quietis. Et tunc contra sup-
Frontinus libro vi de descrip-
tionibus rerum. Hec igitur no-
bis post sompnum accidunt et
sopore. Excitatur lingua,
pallor et discoloratio coniuncta
densitatis frequens. Distensio
totius corporis cum membrorum

visus redditur debilis et obtusus.
Dolor assignatur capitalis. Nulla
adest delectatio cibi aut potus
sed et tunc manus et caput
digitis confricatur. Primi quidem
causa est: Nam sompni tempore mem-
bra nutritiua nutritum sunt
humoris magis attractiua.
Testante Crisippo in commento libro
vi° qui ait: contingit et in bibu-
lis valde ipsa nutritiua membra
cibalis humidum sunt in tempore dormi-
tionis et in tempore et maxime
tempore sanitatis. Similiter id quod ait per
stida in summa de regimine sanitatis
Ca° de nutrimento. Tempore vero
infirmitatis et vigiliis cibo
minimus nutrit. Huius quidem ad
alteram partem signum et argumen-
tum est quod infirmi cibum sumunt
in defectu. Et id quod accidit in
infirmitatis tempore membra nutri-
tiua non suscipiunt nutrimentum
cum cum nutrimentum attrahunt
in infirmitate et in die in sa-
nitate autem et in nocte magis
quia. Ex quo quidem patet quod som-
ni tempore membra nutritiua nutri-
tiui sunt humoris magis attrac-
tiua. Secundum autem sic est quod humor
salinalis valde nutrit. Testante
Auicenna libro medicine v° qui ait
~~[illegible]~~ non semper extrahendum est sputum
sed interdum deglutiendum
ut defectum subveniat nutrimen-
ti. Nutrit enim valde ipsa saliva
[illegible] hominem. Tertium quia dulcis tamen
quia digesta magis. Quartum quia ra-
ra et porosa. Quintum quia delicata
dulcis enim valde nutrit ut ait
Aristoteles in libro problematum. Item quod

digestio est magis nutrit ut ait
Galienus Item quod rarum et poro
sum fuerit valentius quod
nutrit ut ostendit philaretus
de pulsibus Item cibus delica
tus maxime est nutritivus ut
probat magister Bartholomeus
in 2 practica Sputum itaque
valde nutrit et pre humore deba
li et nutritivo status comprobatur
Et ideo maxime sompni tempore
attrahitur a membris et organis
nutritivis Quamobrem sicca re
manet dormientibus post ipsa ipsa
lingua Cum enim sompni tempore in
trinsecum maxime attrahatur et sa
liua sicut ipsum quod nutrimentum
ideo post sompnum lingua magis
desiccatur Et hec quo ad primum
Secunda causa est Nam calidum
attrahit et contracta testatur philosophus in
2o physicorum quem ait trahit
aut naturaliter pacium calidum
et totum a sparsis Sompni autem tempore
valde estuant interiora corporis
sui membra ut ait Avicenna libro 3o
Ergo sompni in tempore maxime at
trahunt ipsa interiora membra san
guinis totius corporis et humorem
Contractis autem ad interiora corporis
sanguine et humore pallidum
relinquitur exterius ipsum corpus
Sequitur ergo per locum a causa et
effectum quod post sompnum discolora
tur corpus totaliter et pallescit Et
hec quantum ad secundum Tertia ve
ro causa est qua etiam assignat plures
in hoc problemate Et requirenda
dimittit in capitulo de salu
te Cum vero sompnum oscitatio
consequatur Cuius itaque causam
causa brevitatis in presentibus di
ximus obmittenda Requirenda
autem infra in capitulo iam prescripte
Quarti causa est Dicit etenim

Albertus super intermedio et mira
bili quod res aucta et nutrita
maxime distenditur et necesse
amplificatur Ideo quod secundum Commen
tatorem in 4o physicorum res
aucta maior quam facta maiorem
capacitatem dimensionesque
sui exigit et requirit Ut namque
ait Plato de ordine universi
Trinitas inquit dimensiones
dimetienda fore dicitur secundum
distensionem corporis in se recepti
Nunc autem sic est quod in sompno
cibatus atque nutritus valde est
adaucta in cunctis corporis sui
membris Quamobrem luculen
tius super patuit in eisdem Tum
obrem necesse est ut ipsa mem
bra predicte nutricionis susceptiva
secundum nutrimenti exigenciam
augeantur et per motum amplientur
Tunc quod ante auctio atque
ampliatio sive distensio necesse
tis corporis fieri minime quod prius
Concludendo igitur inferendum est
quod per sompnum totius corporis omnium
que membrorum distensio necessa
rio comitatur Et hec quo ad quartum
principale ante omissum Circa
tamen et deductionis applica
tionis que ordine requirere Capitulo
de Cognicionis sui Sexti cau
sa est qua etiam ostendit et dedu
cendo pertractat Constantinus
libro de ypocondriaca passione
dicens In tempore plerumque
sompnolencie omnes pori ca
pitis et meatus laxati
facti sunt patuli et aperti
Cuius etiam causam secundum modum et
modum require capitulo de sapia
vapores igitur ex stomacho
per sic laxatos ac aptos po
ros et meatus ascendentes
intra capitis regiones totum

Caput replet ipsum nimium agravando
et allidendo. Et ideo dicit Aristes
Thebanus Tractatu veri et fal
si quod cum vapores qui vigilantie
tempore per motus corporis consumuntur
et poris plurimas exspirant dormi
tionis in tempore ad capitis concava
destinantur. Et sic igitur caput dum fuerit
repletum vaporibus gravatur et do
loris constrictionis quoque stimulo
fortiter coangustatur. Et hec quo
ad vi^m articulum sufficiat. Septimum
autem tactus requiratur Capitulo de desi
derio aspectu registro. Et tamen obmit
titur brevitatis. Octavum autem
tactus stat in hoc quod ait ypocras
physicus in Tractatu de scabie
de morphea et de lepra primi
tus inquiens omnis gignitur ex va
poribus detentis intercutaneis
et oblinisse. Unde autem fit quod
sompni post tempora caput et ex
tremitates puta manus et pe
des vaporibus et humoribus
intercutaneis magis acuitantur
ut ait Jo. Mesue in 1 particula
Cinapp' et tunc ipsum caput pe
des et manus maiorem pruritum
pre ceteris comprobant. Quamobrem et
tunc ipsi dormientes confricare
caput manus et pedes valde com
pelluntur. Ergo post sompnum confri
catio capitis continuatur. Et hec
quo ad nonum. Transit igitur enar
rationis series ad effectus protinus
recitandos. Patet igitur evidenter
quod pericita post sompnum nobis acci
dunt et contingunt videlicet
lingue excitatio. Ecce primo
Corporis pallor et discoloratio
frequentes oscitatio corporis di
scessio visus obtusio Capitis

quoque torsio. Nulla tibi et potius
delectatio Capitis quod et manuum
confricatio. Sed tunc per sompnum corpora
lem corporis sompnus execrabilis
intelligitur in penis seu perpetuis
in tormentis. Nam sicut sompnus
profundus timor facit effectus
ut dicit Constantinus libro suo de
melancolia. Nam dormientes et sopo
ratos ambulare in sompnis com
pellit, loqui facit dentium colli
sionem efficit. Et lingua interdum
mordere permittit. Ait enim quod hii
quem profundum sompnum fatuum in
sompniis sepe sunt amentes ambulant
loquuntur, dentes constringunt, lin
guam discerpunt. Timorum quidem effec
tum tamen falso reducunt in forte
impressionem ymaginarie fantasie
quam virtutis. Sed tunc de hoc recipe
in Capitulo de penitentia. Sic in-
pomeris modum. Sompnus in penis
seu sompnus in tormentis timor
in ala facit effectus. Nam ipsos
peccatores ambulare facit i. progre
di de pena in penam, loqui com
pellit et enarrare sua miseriam
sempiternam. Dentium stridorem et
lingue vexationem efficit sempiternam.
Sic igitur patet quod per sompnum corpora
lem corporis sompnus intelligitur in penis
perpetuis quoque mortis. Et tunc
applicetur sic. Sompnus itaque hanc
in penis octo in ala relinquit
effectus videlicet lingue in de
laude excitationem. Mortis per
petue discolorationem vir et pal
lore. Oris ad suscepta tor
menta oscitationem. Corporis in tor
mentis oscitationem visionis vel
obtusionem. Capitis et consciencie
perpetua torsionem. Nullam tibi et.

lesiis delectacionis Capitis et manuum
vel membris et corporis in tenuiatibus
pectoris confricationis Patet ut supra
Ypocras in pronosticis In-
firmo inquid post sompnum esuriem
senciens atque sitim patitur
mox sibi crisim indicat euenisse
cuius racio inquiratur. Et de pecto
Sed tunc per infirmum intelligimus
pectore. Nam sicut infirmus
sanatur octo modis secundum acto-
ritates pectorum primo per sanguinis
effusionem naturalem puta per nares
aut per pedes aures per ventrem aut
durum quam dico naturale excludo
sanguinis effusionem que fit per
minucionem sanguinis artificia-
lem puta flebotomacionem que
utique in acutis floribus febribus
laborante velocissime peruenit
et accidit Attestante Galieno
per naturam aut durum quam dico per
nares et per aures excludo eam
que per os fit sanguinis emana-
cionem puta sanguinis excreacionem
que nimirum detubetes quosque
suffocat et extinguit Attestante
Constantino libro de ypocidnia
ca passione. Ea autem que aut
per nares aut per aures fit effu-
sio sanguinis passus generat sa-
nitatem ut ubi supra ypocras de-
mostrauit. Secundo per sudoris
emissionem Cuiusmodi cum omnis su-
dor aut a superfluo aut a ma-
lo fit huius assercionis Galienus
in theologia. Tunc sudor febris tempore
et langwoirs passus sanitatem
generat et importat Nam ex tempore
huius sudor malum aliquid aut
superfluum indicat inchesisse. Ca-
usam autem cur sudor crisim efficiat
assignat Philaretus Tractatu
de iudiciis febrium inquit

modum Crisis inquid accidit ex
electione materie atque febris ad
exteriora corporis membra. Nunc au-
tem sit quod per sudor materia febris
exit et langwoirs ad exteriora
corporis Ergo sudor sanitatem
efficit atque crisim Tercio per va-
riam medicorum consolacionem iuxta
illud quod ait Auicenna libro regi-
minis vii° Consolacio inquid medici
valida infirmum releuat et con-
fortat. Quarto per febris completa
et totalem digestionem Testante
Philareto in Tractatu de iudiciis
febrium qui ait laborans recto
et tamen dum in langwore quoad
usque materia febrium per calorem
naturalem totaliter digeratur. Quar-
to per aliquem risus gaudium et per
validam excitacionem Testante philoso-
pho de regimine principum libro 9° Stu-
diosi et risus effectiua langwin
dis enertrant et optime con-
ualescunt Sed et tamen Alectat
tibi gaudia finge ad plegan-
dos gradus sanitatis et vite
Cuius eciam causam requiritur Ca-
de vita Sexto per debi et pos-
debitum regimine et dietacione
ut ait Philaretus in Tractatu
de Dietis Tota inquit salus
et valor langwentis et eorum de
bite dictatur prouenit et causatur
Septimo per medicine applicacionem
Testante Galieno libro de accessiones
morborum qui ait Natura nostra ad
tantum iam deuenit paruitatem
spacii et actiuum detrimentum
quod et langwoirs statim non va-
let resurgere nisi alicuius iuua-
mine medicine. Octauo per
celestem impressionem Testante
Gwidone in Summa medicina-
lium libro 2° Vita medicinae per
tractus medicum quod debilibus

languidisque volentes eius sui castre
ntur diligenti intuitu plus stre
mur. Ex ipso namque celi cursu
tristis languentes hominis gignit-
ur et causatur. Patet igitur quod infir-
mus sanatur octo modis. Primo
per sanguinis effusionem natalem.
Secundo per sudoris effusionem emissionem.
Tertio per vetitam meditorum consola-
tionem. Quarto per febris completam
et totalem digestionem. Quinto per
aliquam risus aut gaudii con-
citationem. Sexto per cibi et potus
debitum regimen et dietationem.
Septimo per medicine applicationem.
Octavo per celestem impressionem. Sic
nimirum per omnem modum peccatores
octo modis divinitus clitusque sanan-
tur. Primo quidem per effusionem sanguinis
id est oculis inspirationis. Secundo per e-
missionem sudoris id est devote lacri-
mationis. Tertio per meditatorum id est con-
fessorum sedula exhortationem. Quarto
per scelerum penitentie beneficio dige-
stionem. Quinto per interni gaudii
mentis concitationem. Sexto per debitam
dietationem ieiunii et abstinen-
tie. Septimo per applicationem cele-
stis medicine. Octavo per celestem
impressionem divine pietatis et cleme-
ntie. Sic igitur patet quod per infirmitatem
recto intelligitur peccator. Et tunc
apparet. Peccator itaque personam in-
firmantis peccatorum scelerum sic sitiunt
esurientesque quantum ad opera satis-
factionis penitentieque condigna si-
quidem atque medicande sanitatis
spetiue tristis que eius, recedent.

Galienus libro de Exactorum
primo. Somnus et febrium simili-
tate quod somnus morte intulit
languidis ut frequenter. Cuius

quidem effectus interrumpit raro redder-
e penitus. Prima est Galieni. Secunda
constitutum. Tertia ypocras cercta
est aristotelis. Circa primum nota
quod secundum Galienum ubi sibi Cuius
conveniunt causa que inter se conformia
sunt consilia et equata / mors et
tali consilium. Multa corpora inter
se similia roborantur. Unde autem
scire est quod somnus et mors. seu som-
nus et infirmitas adequantur
et similia sunt in qualitatibus et na-
tura id est quod ait secundus philosophus qui
fluxit quibus adriam. Somnus
inquit sepe mors est somniculo-
sum reddit hominem. Item somnus
nihil aliud est quam quies omnis se-
nsus. substractio que virtutum adinter-
iora corporum ut ait Apuleius
libro de morte. Plenius infirmitas
autem est languor. Testante Iohan-
nicio qui ait quod in tempore languoris
quiescunt omnes sensus et virtutes
naturales ad intima confugiunt et
concurrunt. Ergo similia sunt somnus
et mors et somnus et infirmitas.
Relinquitur ergo quod dum somnus ad-
venerit languido et infirmo
necesse est ut ad ipsum aut ipsum occi-
dat aut egriorem languidum ipsum ma-
gis ac infirmiorem efficiat. Ergo
quod et consilium et conversum consimili
qualitatum ipsa talis qualitas magis
augeatur. Exempli gratia. Dictum est
enim supra quod somnus morti et infir-
mitati similis est per omnia et conformis.
Unde ubi admisso somno ipsi
utique ut dictum est morti et infir-
mitati similis est mox ipsa infirmitas
et mors in infirmitate latitans
augmentatur et roboratur. Tunc ipse
accumbis moritur et ille quod de infirmo

fuerit sompnus frequenter. Secundum licet
admittit. Ecce habes Galienum
causam. Cur videlicet sompnus mortem
inferat languidis ut frequenter
Et hec quantum ad primum supra obmis-
si. Circa secundum notandum quod
ut ait Constantinus libro de cre-
ticis naturam febris in tempore
in actione est validam et labore
necesse enim est tunc naturam agere et
nimium laborare propter constrictionem
tonicam quantum primam Crisippi
Secunda Philareti Tertia Memphitis
Quarta Themistidis. Ait enim Cri-
sippus Jeronimi episcopus vero. Mortis
imminente in tempore mortis vero inf-
stat languori impugnat quemadmodum
modo hostilissimus inimicus vincit
autem civitatem atque castrum hostibus
nisi fortibus viribus forti et va-
lido robore defendatur et insista-
tibus hostibus resistat. Sic natura
per omnia. Cum adeo insistit lan-
guoris in tempore mortis ipsam morbi-
dam naturam necesse est quod nisi re-
natura repugnet et resistat in-
pugnanti se morti / mox vincitur
et mortis violentia suffocatur
Ergo necesse summopere est naturam
infirmitatis in tempore in continua
esse actione. Et hec quo ad primum
Philaretus autem in tractatu de
dictis inquit. Cum conuictus fue-
rit mori oportet est. Est autem facile
mobile. Hec vitalibus adaptatur
actionibus. Cuius etiam causa tan-
getur infra Capitulo de vita Na-
namque quieta esse [?] morti ap-
ta. Vita autem mobilis esse ad
vitam abilis est. Necesse igitur [?]
mortis in tempore agere et valide la-
borare. Et hoc quo ad secundum
Aliter autem locutus est Memphites ho-

De natura Mortis et vite. Ait enim
ideo mortem accidere in humanis
quia cum materia prevaluerit spiritus
languoris que nisi expulsa et
extirpata fuerit. moritur velociter
post hoc. Naturam igitur necesse est
sedule agere et laborare tunc ut
materiam febrium atque mortis violentiam
eiciat. Et hoc quo ad tercium Thy-
mistides vero inquit. Mors fugi-
da est et effugere namque in supremo
gradu spiritus nature et vite signi-
ficatur ipsa mors. Calor autem operatur
primarius et vitalis est. Necesse igitur
foret ut et cum natura agat valide
et laboret ut calorem primaci-
tatis atque vividitatis et generet
et reformet. Et hec quo ad quartum
Ecce habes quod necesse est naturam
febris in tempore in actione esse va-
lida et labore. Unde autem sic est
quod sompnus admissus a langue-
scentibus a naturali actione sive et labore
impedit et restringit. Ergo et secundum
Constantinum sompnus assiduus
mortem infert languidis ut fre-
quenter. Et hoc quantum ad secundum
principale. Circa tercium notandum
quod ut perhibet Ypocras excellen-
tissimus physicorum. Infirmitates
in tempore nata celestis maxime
invitat et adversatur conditioni lan-
guidi et nature. Iuxta id quod ait
Albabicius in Theorica plane-
tarum languor inquit et celestibus
est. Mors quoque ipsa eo quod cor-
pora celestia. Ad hoc ut tempore
rebus certum pondus tribuant
et mensuram vite et esse in uni-
verso tam malaticis quam corpori-
bus animatis. mortem etiam infe-
runt et languorem. Nituntur
enim corpora celestia mortem inferre
languenti / cum a celesti constellacione

sicut infirmatus. Patet igitur quod
corpora celestia languoris tempore
vel etiam ipsi languido adversantur.
Unde autem sit est quod corpora celestia
magis vigent in hominem sompni
in tempore quam vigilie ut ait Ptho-
lomeus in 3o Almagesti. Cuius
etiam causa et racio assignabitur
infra capitulo de iudicio sompni. Er-
go sequitur a prima ad ultimum
valida et sillogistica racione et
inductione quod sompnus ipsius langui-
dis infert mortem. Cum enim tunc
corpora celestia nitantur inferre
mortem. Et corpora celestia magis
agant in sompno quam in vigi-
lia, ideo sequitur necessario quod sompnus
assiduus languoris in tempore infe-
rat ipsi mortem. Et hic quo ad
tercium. Circa quartum notandum quod
ait Plinius in problematibus: somp-
ni tempore duo accidunt, videlicet confluxus
caloris ad interiora et confluxus
humoris et sanguinis ad corporis
intima. Cum enim quis sompno
torpet, mox omnis calor corporis
tam naturalis quam febrilis, sic et to-
tus humor atque sanguis totius
corporis confluunt ad interiora mem-
bra humani corporis. Hoc igitur presup-
posito, sciendum quod morbus gignitur
et causatur et calore extraneo et
et humore corrupto. Cumque igitur
quis sompnum ceperit, mox ad sui
intima calor et humor confluunt
et sit in infirmo calor morti-
ferus et humor immundus au-
getur; eo quod secundum auctorem libri
de principiorum: Omne compositum
adveniens composito facit ipsum
maius. Calor autem febrilis et
humor immundus dum augetur
mortem inferre comprobantur. Patet
igitur quod sompnus languidis in-

fert mortem. Explicatis itaque et
enodatis causis ad propositum superius
commissum protinus redeamus. Dic-
itur quod per sompnum cordis ignoran-
tia et cecitas designatur. Nam
sicut sompnum corporale sex impe-
diunt et restringunt. Primum est
sompniorum varia visio. Unde id
quod ait Commentator auctoris
super De sompno et vigilia: Contin-
git quod sompnum autem excita-
ri et evigilare continuo post
sompnia fantasie promonstrata
secundum quod aspera et dura pretracta-
tur: cum enim dure turbat et angi-
de timens excitantur. Secundum
est natalium successum adventio.
Cum enim quis nato crebra exposcu-
lat continuo excitantur. Tercium
est cibi et potus digestio. Aut-
em Plinius in 10o animalium libro
quod cuncta animalia in actu dige-
stionis soporantur. Celebrata
autem digestione continuo excitantur.
Quartum etiam causam requirere capitulo
de fornicatione. Quintum est alicuius
doloris aut punctionis inflictio.
Sextum est fragoris et strepitus
alicuius frequentacio. Sic nimirum
per omnem modum ignorancia cecitas-
que cordis nostri sextupliciter emen-
datur. Primo per sompniorum, i. cele-
stium sompniorum intuitum et visionem.
Secundo per asperam et duram in hac
vita prostracionem. Tercio per suc-
cessum seu natalis successionis, i.
confessionis emissionem. Quarto per
cibi et potus celestis infusionem,
sumpcionem et digestionem. Quinto
per contricionis compunctionisque feli-
cis admissionem. Sexto predi-
cacionis proclamacionem. Sic tunc

consequenter per mortem corporalem mortem
eternam convenit designari. Nam
sicut mors corporalis per modicum
accidit in hominibus [?] Et tunc
recurratur ad capitulum de Morte.
Sic minime per omnem modum et
ut ibidem infra. Sic igitur patet
quod per sompnum corporalem sompnus
spiritualis, id est cecitas cordis aut igno-
rancia figuratur. Et quod per mortem
corporalem mors eterna significatur.
Et tunc applicetur. Ignorancia itaque
et cecitas hostes precedit mortem
et soporem inferni sempiternum.
Et tunc recurratur ad peccata ipsius, ut
Auctor. Ne autem aliquem contingat
circa predicta oberrare. Notandum
quod sompnus infirmorum sicut no-
cet sic et prodest infirmis, ali-
o tamen atque respectu. Et tunc
de hoc recurratur capitulo de Digestione.

Eiusdem Expositor de Sompno

et vigilia. Sompnus significat
vigiliam aut debilitat et extenuat
premissa scilicet aut raro et deductum re-
quiratur supra capitulo de [?]
Sed tunc per sompnum corporalem men-
tis aut quies aut contemplacio
designatur. Nam sicut in sompno
sompnia que attendunt longius
tempus occupare videntur quam
exprimunt tempus sit quo sompnus
sedatur et tractatur ut probat
Theophrastus libro 30 Commen-
tarium capitulo de parte sensitiva
dicens: Sompniavi ego uno
noctis spacio tanta et tot que
explere non possem uno anno in-
tegro. Cuius causa recurre
capitulo de Sopore. Subiungitur
prosequens in hec verba: Sompnia-
vimus etenim me uno die ve-
de Namratho in pyram iret.

cumque tamen promiscua spacium xvi
est annorum. Sic revocat per
omnia que nobis in dei contempla-
cione complacita supermundana va-
rietate accidunt sompnia illumina-
ta in modo longiora diuturniora
que videntur esse quam res vitas
inferat vite nostre. Ubi quam vivat
ego. Et annis et moriatur unus
ut Augustinus dicit libro de Con-
cordia Evangeliorum qui vixerit vii
annis. Et tunc manifestum erit.
Sed tunc recurratur ad capitulum
de Vita. Sed tunc quia per vigi-
liam ipsa hunc modo id est vigilan-
cia significatur. Nam sicut vigi-
lia solis convenit laborantibus
timentibus et [?]. Testatur
Philosophus in 3o Politice quia aut con-
tra hii qui laborant vigilant. Et
hii qui timent ut se custodiant.
Et qui dolorum fingunt officio.
Sic minimum per omnem modum [?]
na invigilancia magis conde-
cet laborantibus et fatigantibus
in hoc seculo timentibus id est despe-
rantibus de dono salutis quam divino.
Et eis qui more dolorum potentes
sunt in hoc seculo laborantes ad
procurandum et custodiendum faculta-
tes et substantiam. Et timentes
de dei pietate et clemencia. Et
qui dominantur in humana po-
tencia. Hii enim soli mundanis
rebus invigilant et insistunt.
Sic igitur patet quod per sompnum
quies mentis interna seu
contemplacio divina describitur. Et
quod per vigiliam hunc modo [?]
invigilancia designatur. Et tunc
applicetur sic. Era itaque quies
mentis que fit in deo seu
ipsa divina contemplacio

nietem impugnat et hinc ettat
omnia pinguedine ardana ac
invigilantia excitat ab omni
humore celestis rores et gre
Et tunc recta ad p[re]ta sup[er]

Aristoteles in problemat[ibus]

Obdormimus aut[em] citius in
calore quam in frigore eo [quod]
Cuius causa require ca[pitul]o de
voluptate Per que dat[ur] in
telligi / quod citius et pro
fundius obdormimus et som
num capimus in scelere et in
morte dum sumus in calo
re voluptatis et concupiscentie
quam si essemus in frigore pe
nitentie et abstinentie atque fe
licitatis continentie / Vel p[ro]positum
ab oppositis et pulcrius quod
citius magis obdormimus in
dei beatissima visione eru[n]t
s[ancti] vinientes in calore in calore
caritatis divine quam in frigo
re corporis cuiuslibet et ma
licie Et tunc recta sup[er]

Plinius in li[bro] problematum

Citius igitur somnum caput
concutit super alii nigredine
ymaginati fuerunt aut
pallore vel submissero aut
nigra in vita concipimus fan
tasia et citius obdormimus
Cuius causam require ca[pitul]o de co
scia per p[re]ta aut[em] dat[ur] in
telligi / quod dum magis nos defor
mitatis vilitatisque et humi
litatis intima ymagina
tione aspicimus mox quiete
mentis videlicet a peccatis fe
licit[er] in deo obdormimus
Vel aliter et pulcrius quod Cum
itaque nigra mox hinc p[er] illa

nientes intuiti ymaginati fu
erimus et consensi / dixi somnum
capimus perpetue gemitu atque
fletu Respice ad p[re]ta sup[er]

Aristoteles in de n[atura] a[n]i[m]alium

Post somnum quidem cuncta a[n]i[m]a
lia cum surrexerint cum minga
tur p[r]i[m]o et urina[n]t pedes et
cum debilitant[ur] et cunctis a[n]i[m]a
libus post soporem Cuius ca
est quod secundum ph[ilosoph]um ubi supra
dormientibus somnum quod tempore to
tus in corpore sanguis ascendit
sursum usque caput Surgentis
itaque a[n]i[m]alia antequam sangui
redeat ad pedes p[ri]mum a[n]i[m]al
instabile redditur in pedibus et
infirmum patet itaque quod nunc
dicitur post somnum ipsa a[n]i[m]alia
cursum minat[ur] p[r]i[m]o et urina
Per que dat[ur] intelligi quod tunc
ti quidem homines post somnum
que facimus in peccatis minat[ur]
siburpie urina penalitate
eterne perpetue quoque mortis

Auctor libri de Regie Re

nitatis Cuius et somno eui
gilans rursus ab dormiens
constat quod tunc profundiore so
mnum facit Cuius tamen require
Ca[pitul]o de recidinantibus Et tunc
per somnum corporalem somnus
intelligitur in peccatis Nam sic
somnus corporalis in sinistro
situs latere profundior est
quam somnus in latere dextro
situs testatur ph[ilosoph]us in libro
problematum qui ait profundius
quidem obdormimus in sin
istro latere quam in dextro Cuius

Etiam causa est / quia cor constrictum pa-
tiens sanguis ad se profundiore so-
mpno efficit Sed et istius causam require
ca° de Amore Nunc autem sic e quod
dum quis in sinistro dormit late-
re totus sanguis pectoralis seu pre-
cordialis videtur ad regionem cordis
confluere Ergo concluditur illatiue quod
sompnus in sinistro situs latere
profundior est quam in latere dextro fa-
ctus Et iccirco modus sic supersuppositum
est Sic enim et per omnem modum
enim sompnus in pectore situs pro-
fundior ac periculosior fore conpletur
quam fit in sinistro . i . cum consensu
Enim quia in sinistro ipsum cor
i consensus quam in dextro et utro-
que Sic igitur patet quod per sompnum
status pectori seu sompnus in pectore
figuratur Et tunc applicetur sic
Cum quis a sompno peccatum per
confessionem et penitentiam excitatus
iterata per recidiuacionem inciderit
in peccatum mox profundiore sompno
i morte eterne etc. faciet nobis
nec atque aptum Recte ut supra

Constantinus li° de melancolia

Cumque aliquis a sompno quiete re-
perit subito et cum terrore fuit
excitatus imposterum ex hoc re-
sanus et freneticus quoque fit
Et ideo cum concordare videtur verbum
philosophi in problematibus qui ait periculosum
nimium sompne foret dormientem
excitari subitis tremitibus quod signum
Ad insaniam etenim ista veniunt Cuius
causa tangetur infra capitulo de
Stulticia Propositum autem datur
intelligi correctio prelatorum et ipsorum
maxime fratrum confessorum qui se-
pe dum dormientem in peccato nimis
acriter aspere excitare conantur
in freneticum i desperationis peri-
culum ducere comprobantur / ut supra

Magister Jo(hannes) prosdocimi in via-
tico medicine Clamor magnus
est sompnus dum quis sedendo
dormitaverit quam si quis sim-
pliciter prostratus super pauimen-
tum aliquid obdormisset Cuius
causa tamen require supra capitulo
de sinu in actu ad condendam
Ex tunc per sompnum vita intelligi-
tur iam presens Nam sicut post
sompnum tria sequuntur videlicet
valida suspiratio Tussis et spu-
ti excreatio excreatio Juxta
illud quod ait Expositor super
librum de Sompno Scipionis
Postquam surgunt a sompno excita-
ti fuerunt dormientes mox suspi-
ria emittunt valida Tussis com-
pulsiua Et sputum saliua con-
iecta Primum quidem causa
est quod sompno valide incalescunt
corpora ut euidenter patuit supra
Calefacta autem vehementer corpora
magna valida quod emittunt
suspiria seu expiria Contin-
git igitur post sompnum valide
respirare seu suspiria expira-
re Secunda causa est quod in som-
no ex compressione tectorum mem-
brorum interiorum valde comprimuntur
et coartantur ipse pulmo ut re-
citat Philaretus Tractatu
de pulsibus laxantur etenim
tunc viscera et omnia membra
interiora et comprimuntur et coar-
tant ipsum cor et pulmonem
Et ideo plinius in problematibus
volens assignare causam cur
dum respiramus ventre contra-
himus et distendimus ait quod
dum quis stat sedet et ambulat
viscera declinant et defluunt
a regione cordis et cor tunc
liberum est nullo pondere grauedinis

co impressis Du aut ipsi aial pro
strati fuerint aut dormiens la
tuerit iniqua vita inferiora pgunt
ad regionem pectoris et pecto
re constricte valde cornita et q
quia compressione coartacone
seu apostemacone gignitur pa
tussis ut recitat actor Sinne
de regimine sanitatis Terci
causa est quod in sompno humores
remmati descendentes a capi
te manent circa regionem gut
turis nec descendunt ad inti
ma corporis putis quod non patet
decursus totalis descensus cum
corpus non erectum sed prostratum
sit Aut fortasis reuma quod
keni debuerat tempore vigilacie
collectum in unum est sompni in
tempore Et tunc hoc cum evigila
verit sputum validum eicit et
salivam Sic igitur sufficienter
patet quod post sompnum tria sta
scunt videlicet valida suspiracio
Tussis frequentacio Et sputi
atque saliue excreacio Sic in
vicem ponentem modo per hanc
vitam tria subsequuntur comparan
do videlicet valida super delicto su
spiracio et vlulacio Tussis i
ncende pene frequentacio et
saliue i fletus Et eiulatus
excreacio Sic igitur per quam
sompnum non immerito quando
vitam presentem conuenit desi
gnari Et tunc apparet quod non
itaque vita est que deducitur
sedendo intinguinisite scita
tis quoniam simpliciter se prosternendo
do in terra presentis miserie et
vanitatis recte ut supra re
Nota Bulture constricto
aut panno aliquo seu liga
mine colligacio facilius obstruitur:

dormientes Sed de hoc require Cap
de Confessione Causa aut istius
effectus require ad Capitulo de So
re Nondum quod duodecim quasi
sompnum faciunt et inducunt pri
est lauta cibacio Secundum est lab
laboris frequentacio Tercium
plena inebriacio Quartum est gut
tis consistencio Quintum est otiorum
clausio Sextum est fabularum re
tia Septimum est aque in pelui
distillacio Octauum est cantilena
obaudicio Nonum est dormientis
tacio Decimum est capitis ab
tio Vndecimum est pedum confricatio
Duodecimum est mitrarum impositio
Sed tunc maiorem abundanciam
singulis singula sigillatim ad di
cimus promiseta De primo sic ait
Aristoteles in de regimine principum ad Al
exandrum lauta et regalis ex
scita cibacio sompnum tunc disponit
et si exhaustus fuerit vbi mi
trit De secundo sic ait Comment
super librum de pomo Aristotelis post
laborem sompno dulcius consistit et
suauius et post hanc vitam labori
osam consolacio expectatur petre
dulcedinis et perpetue De tercio
sic ait philosophus in problematibus quod et
quosdam inebriatos fore videmus
ita quod a sompno ante digesto
nequaquam petrectam excitantur De
quarto sufficienter supra innotuit
in casu De quinto sic ait Con
stancius libro de frenetica passio
ne quod frenesis intra ex vigilia
prouenerunt assidua et frequenti
ti conligacio vel super velamine
aliquo oculi et motus sompni
petebat accessive De sexto sic
ait Alexander ympheteus liber de dieta
tia principum et magnatum

Cumque fabulaciones aliquas confi-
audio / mox dulcius in sompnum
recipimus obdormiuimus. Unde eciam tercio
requirere capitulo de visu. De vij^o sic
ait Auicenna libro de medicinis
Regum et pauperum. Quidam inveniun-
tur qui aut difficulter dormi-
unt, aut si dormiunt visiones
tamen horrendas timorosasque spe-
ctacula in sompno percipiunt. Et ta-
libus persuadetur ut aqua ordinetur
atque pelvim in qua eis pelvim
aqua distillet posita et continuo
obdormiunt et dulciter ac absque
illusionibus obdormiunt. De viij^o
sic ait philosophus in epistola ad Ale-
xandrum in Macedonia. Frequen-
tabis sue cantilene in palacio
tuo regio quas utique diu frequen-
ter audivit. Harum dulcedine fa-
tigatum caput leve reddunt, tristi-
ciam repellunt, sompnum quoque indu-
cunt. Nam et ipsi infantes cicius
obdormiunt dum cantilenas et me-
lodias modulacionesque earum in-
tencius audiunt. Nono in dormiente
rotando, ut patet in pueris in
cunis cubantibus. De decimo sic
ait Galienus [illegible] primo: Obligan-
tur caput et pedes infirmi ut
cicius et dulcius soporetur. De unde-
cimo sic ait Ysidorus in libro
[illegible] naturalibus: Contractio pedum
et debita composicio brachiorum
sompnum anticipat in humanis.
Non dicitur? et [illegible] ultro de la-
tus? [illegible] qui contractis ad se
pedibus obdormiunt. De duode-
cimo sic ait Constantinus libro de
melancolia: Sunt quidam qui capita
non senciunt sic [illegible]. Sunt et alii
qui capitis aut dencium et dolo-
re nequaquam obdormire potuerint.
Et [illegible] intra plurimas impo-
nendas forte sollicite persuadendum.
Cuius tercia causa requirere capitulo

de jugo domini. Sed nunc per sompnum
corporalem mentis serenitas et tran-
quillitas seu sompnus eterne beati-
tudinis figurabatur. Primo quia
sicut sompnus est amicus celestium
omnium et deorum, ut ostendit
Macrobius de Scipionis sompno
libro et modus aut quo predictorum
verborum verificari valeat require
infra capitulo in eodem. Sic nimirum
per omnem modum tranquillitas sere-
nitatis quoque mentis amica est deo
et omnibus sanctis eius. Hec igitur prop-
ter quod per sompnum corporalem sompnus
spiritualis, id est serenitas tranquillitasque
mentis, aut sompnus eterne beati-
tudinis figuratur. Et nunc apparet.
Sompnus itaque tranquillitatis sereni-
tatisque interne atque beatitudinis
sempiterne a duodecim puta
virtutibus efficitur et causatur. Primo
a laboris sancti et operis boni fre-
quentacione. Secundo ex plena men-
tis in dei dulcedine inebriacio-
ne. Tercio ex lauta sibi celesti
recreacione. Quarto ex gutturis me-
talis constriccione ne quicquam vel
intus sumat illicite. Quinto ex
oculorum clausione ab omni vana
et illicita cupiditate. Sexto
ex fabularum, id est secularium predicacionum
relacione. Septimo ex aque contri-
cionis et penitencie in pelvim
mentis nostre feliciter distillacione.
Octavo ex cantilenarum, id est canti-
corum spiritualium auditione.
Nono ex dormientis hominis in dei
laude rotacione. Decimo ex ca-
pitis obtectione, id est tocius mentis
humiliacione. Undecimo ex pedum
contraccione, id est operum suorum dispensacione.
Duodecimo ex nutrici, id est correccione
debite impositione, ut vt supra.

Capitulum lxij de morte

Platonis. Cumque itaque intellectus

fuerit elegantis in sompnis se-
nia multa habent. Et stet
tunc hec tota sententia in su-
spenso usque ibi. Redeamus igitur
ad effectum dicendorum. Nondum
igitur tertia probata quam ut recitat
Commentator Themistius super 3m
de anima. Quidam receptissimi
ma philosophorum qui conati sunt dice-
re animam tantam et tam insolubili
connexione fore corpori organice
corporalibus quam constructa quod ipsa
nec in presenti quidem nec in futuro
absque corpore intelligere quidquam pos-
sit. Primordiale sui erroris tale
fundamentum et eo quod dixerat philosophus
in primo de anima Omnia inquiens
non intelligit si hoc per animam
non adverteretis. id quod postmodum
convincitur. Separatur autem hec ab hac
fundamento istius positionis et
frivole opinionis. statuentes
id quod ait anaximandrus. Quod si
anima aliquid intelligere posset
sine corpore seu organo corporali
sequeretur necessario quod anima
intelligeret corpore soporato aut
mortuo. Consequens autem arbitrati
sunt esse falsum. Ergo antece-
dens. Ab hoc igitur errore vo-
lens in viam veritatis reducere
Apuleius platonicus philosophia
predictos aggressus est dicere quod
quamvis elegantes fuerint intellectus
in sompnis sompnia multa habent.
Per hoc enim quod dicit sompnia
in sompnis contingere varia et
diversa tollitur error eorum qui
~~augmentati et~~ argumentati
et paralogizati sunt temere
et perperam frivole quod
et vane animam nullam posse
actionem posse peragere et virtute

dum quis sompni arripuerit et so-
porem. Nunc autem nil aliud restat
rationibus validis inducere et probare
nisi quod apparentie in sompnis
sompniorum sunt actus potentiarum
anime et virtutum. Ad quod quidem pro-
bandum sompniorum vera quadruplex
a philosopho assignata divisio in medium
producatur. Natura namque principia
sompniorum est hominis et filius
particulis sompniumque. Iuxta id quod
ait Salustius in Iugurtino
Omnibus multo magis nobilis divina
bonitas providit comodo et sa-
luti. Non solum enim nos vigiles
sed per sopitos excitat amonet et
consiliat. Etiam minimum ipsa
divina natura nostro intellectui eleva-
gitur ut ipsa scilicet anima hominem dor-
mientem premuniat sompniorum
impressionibus diversorum. Et sicut
dicit Dormientem non vigilantem.
Sed tunc istum tamen precitat Comme-
tator super de sompno et vigilia
lucidissime et luculentissime in quem
modum. Constat inquit quod dum
vigilat ipse homo tota virtus intel-
lectualitatis ac rationis velut
distrahitur et nimium impeditur. Iuxta
id quod ait philosophus in 7o politicorum
hoc iudices inquit et hii qui
sapientie operam dant opibus
mox tamen a sompno surrexerint
veritatis principiis inhereant
et insistant. Cuiusque rationem vo-
lens assignare philosophus ubi supra
dicit quod sicut cibus sompni tempore
digeritur et medulla sanguinis
transmittatur. Sic et sompni tempore
principia conclusionum et veritatis
digesta in medullam transeunt
scientie atque artis. Propter ista autem

aut dat intelligi quod dum vigilat
tempore illo tota virtus racionis magis
distrahitur. Et hec ideo quia virtus in
tellectiue virtutis desudit et sen
sibus ministratur. Et econtra autem
sompnum accidit videlicet tempore nocturno cum
tus virtus racionis circa sensus occu
patur / sed sola et tota in se tota
racio occupatur in se interne ma
xime quiescens. Et ideo principia
veritatis eius que naturaliter revelatur
inbibit et diffusionibus racionis
invenitur magis inde advenire
sompni tempore quam dum vigilat tempore illo.
Unde et plato ait libro de immorta
litate anime quod sompnia que accidunt
super aliquibus principiis veritatis cer
tissima et per se nota conclusione et
virtute veri et sciencia futurorum que facili
tate omnem custodit sensuum
magis sumunt et parte celi aut
et visione sompniali intellectus
cognoscit. Veritas eciam futurorum
que difficillima est ideo unitatem et
puritatem intellectum principii ca
pit et tenet. Unitas autem et
puritas intellectus maior esse ostendi
tur in sompno quam in vigilia eo
quod ut supra dictum est / in sompno in
tellectus intra se unitur penitus quiescentibus
et exterioribus sensibus minime per
mittitur. In vigilia autem eius ana
racio intellectus irrigatur et infunditur
organis ab unione distrahitur
et adiunctione sui cum sensibus
penitus maculatur. Veritas itaque
eventuum futurorum magis accipitur
per ea lumine sompni aliciuiusque
vigilie qualiscumque. Certa igitur et
secundum nobilitatem futurorum presciencia habetur
premuniunt et certius dormientes
magis quam vigilantes et insompnes.
Declarata est igitur sompniorum prima
qualitas et natura. Habent videlicet
a futuris periculis premunire. Secunda ad
naturam sompniorum est influxum recipe
divine sive cognicionisque et re
lacionis. Cuius causas et modos
diversi diversimode assignaverunt doc
tores. Dicit enim richardus de
sancto victore quod celestis sciencia
puta sciencia futurorum non habetur
quibuscumque motibus vigentibus
ipsius corporis. Unde autem sic
quod in vigilancia vigilantes mente
corporis passiones atque motus
in sompno autem penitus quiescunt.
Ergo dignum fore ar
bitror meliore afflictorem
quoque influxum celestis reve
lacionis et sciencie fieri ea hora
dum quis vigilat quam dum dor
mit. Ideo quod celestis revelacio
nequaquam datur motibus cor
poribus vigentibus quibuscumque.
Et motus corporales magis
quiescunt cum dormit quam dum
vigilat tempore illo. Alia autem
racionem videtur assignare hugo de
sacramentis in hunc modum dicit
enim revelacionem divinam tante
fore vehemencie et virtutis quod
si immediate homo absque visi
one sompniali et enigmate
advenire ipsum utique extin
gueret et necaret. Et ideo
divina in hoc nobis providit
clemencia quod tunc nobis sic in
fundit influxum sciencie cum ipse
homo magis mediate ipsum potest
capere et sustinere. Hec autem
magis est in sompno. Et ideo
subiungit inferens in hec
verba. Proprio inquit quod aliquis
dormiat tempore vehementis toni
trui aut tempestatis mani
festum est quod illis contingentibus

et existentibus ipse dormitus senciat
quod habere potest de intemperie aeris
qua aut aliis rebus horribilibus
aut terretur et permutatur seu
distemperatur et horrendis illius
fragoribus et spectaculis
dum dormit quam dum vigilat. Unde
admodum recitat Commentator in
3o methaurorum asserit quosdam in quadam
civitate vergentes circiter fines
hominis non existentem ibi sed
et fragore et sonitu tonitrui quem
minime contigisset si tunc tempore
homines dormivissent. Sic minime
hugo esse autumnat in proposito
videlicet divine revelationis
impressio minus premit hominem
dormientem quam vigilem existen-
tem. Eo modo quo pertractat Com-
mentator super de sensu et sen-
sato dicens Aliquis in quadam
agentibus excedens vehementia
minus ledit non sentientem
hominem. Unde autem sit est quod homo
dormiens minus sentit quam dum
vigilat. Sompnus autem obnubi-
lat omnes sensus. Ergo conveni-
ens est et dignum revelationem
e celo fieri sompniantibus quam
vigilantibus. Et ideo ait beatus
Dionisius de divinis nominibus:
Impossibile inquit est nobis lucere
divinum radium nisi aliquo ve-
lamine obumbratum. Predicte
autem cause Augustinus videtur assig-
nare libro de Concordia evangelistarum.
Sufficienter itaque probatum atque
ostensum est quod natura sompniorum
sit recipere influxum revelationis
logice seu divine. Aliam de(m)
quam causam assignat Augustinus con-
tra faustum in hunc modum: Revela-
tio inquit divina si vigilan-
tibus nobis fieret duo posset
accidere que nos fallerent

et seducerent a semita veritatis.
Primum est: Nam posset quibus humana
fragilitas ad inventionem future
veritatis sue ascribere facultati
et ex hoc ipso in tumorem superbie
elevari. Secundum est quod posset idem
homo opinari huiusmodi revela-
tionem non esse a deo sed a suo proprio
adinventam ingenio, et sic se
nec regeret nec custodiret secundum
formam divine revelationis. Ali-
quam nimirum videtur tangere rationem
Gregorius in 1 dyalogo ad petrum
dyaconum suum: Numquid inquit
non consideras beatam visionem
sub typo visionis sompniatice fi-
guratam? Non enim prophetas inspi-
ravit deus deus dum vigilarent
corpore sed dum vigilarent mente. Cum
enim homo dormiens semimortuo
similis sit et visio prophetica in so-
mnis prophetis inspirata sit con-
stat intelligi quod sicut visio sem-
piterna mentis inspirata non
accidit nisi corpore sit penitus mortuo
puta semimortuo. Sic et ipsa
dei visio non datur viventibus no-
bis sicut corpore atque mente, sed mor-
tuis quod et sepultis in christo.
Concludendum igitur perfectis ra-
tionibus et declarationibus natura sompni-
orum sit celestem influxum ac illap-
sum recipere scientie seu divine.
Tercia natura sompniorum est excita-
re et illuminare ipsum aliquali-
ter intellectum. Cuius declarationem
sumendam est ex eo quod ait Theophra-
stus in Commentario libro de pre-
scientia. Humanus inquit exer-
citata in arte aliqua ex hora
qua ipsa manus minus dispo-
sita ydonea est et apta fuerit
ad talem artem aut actionem
postmodum habilior agilior quoque

erit. Quamobrem asserit philosophus in 1° pol
liticorum hos iuuenes fore imbuen-
dos in arte qualibet aut facultate
eo tempore quo magis durius et obsti-
nati deuenerint. Cuius quidem
causam assignat dicens quod cum in
duro et forti subiecto radicatum
fuerit et plantatum in esse quasi per-
petuo conseruatur. Et ideo ait
philosophus in hoc problemate In pueri-
li etate quod semel imbiberint
homines eternaliter retinebunt. Cuius
volens assignare causam Dicit Quoniam
ingenium est puerorum integrum Et ex
duro inscribitur difficillime aboletur.
Preterea sic visus est dicere Commen-
tator libro De plantis Arbores que hiber-
nali que foditur suffoditur et
fecundatur eo tempore quo difficulter
fecundari potest adueniente tempore
fructuum et vigoris fertilissima
quidem erit. Ut puta si quando hy-
emali tempore planta aliqua irri-
gauerit constat quod estatis tempore
fecunda et fertilis valde erit.
Hiis igitur premissis. Nondum quod tempore
obsomnacionis et dormicionis ipsius
et intellectus humani magis est disposi-
tus. In sompno namque omnes
sensus exteriores et virtutes totaliter quie-
scunt rigescunt et digeruntur ut
superius patuit evidenter. Sompnia
itaque exercitant et fecundant intel-
lectum puta diuersis visionibus. Ergo
sompniorum natura est exercitare et
illuminare ipsum aliqualiter intellectum
Cum enim intellectus tunc magis
fecundetur tunc tali hora exercitatur
quia magis dispositus et ydoneusque
fuerit. Et sompnia etiam natura-
liter excitent intellectum ea hora qua
magis disponitur et ydoneitatur
puta in sompno ut ex antecedentibus
patuit. Sequitur ergo tercio

quod natura sompniorum est irradiare ali-
qualiter intellectum. Quarta natura
sompniorum est mutare totum
corpus. Testante Auicenna hoc
accidere viro periculosum nimis
est dum quis in languore po-
situs super aliquibus terribilibus
fuerit sompniatus. Valde enim
tenera corpora qualia sunt corpora
infirmorum valde quidem a sompniis
grauibus immutantur. Adhuc
evidentia. Nondum quod ut ostendit
philosophus in hoc problemate Excogita-
tionibus validis etiam in ipsius
potentie sanus tota hominis substantia
immutatur. Cogitans enim quis
super iniuria sibi illata aliquando
desiderans sua cogitatione super
aliqua re appetibili et amata
aut animo reuoluens suo ...
oppressam. Constat utique quod ille
quandoque fiet iste aut langue-
bit alius vero dolebit aut fle-
bit. Commouetur enim totum corpus
ad passiones ipsius que dicto
igitur fortius immutat et ipsum
corpus humanum et visionibus
sompniorum. Patet igitur quod na-
tura sompniorum ~~quadruplex~~ est immu-
tare aliquod totum corpus. Suffi-
cienter igitur innotuit intuenti
quod sompniorum quadruplex sit na-
tura. Prima est huiusmodi a futuris pe-
riculis premunire. Secunda est insinu-
are diuina secreta reuelationibus sicut
dictum est. Tertia est illuminare
seu lumine efficere intellectum. Quar-
ta est immutare totum corpus.
Et quantum ad quinque sompniorum
naturam constat quod apparitiones
sompniorum proueniant ex virtuti-
bus et potentiis ipsius medie-
tenus habito et ostensis insur-
gamus mea quae ante nos sunt

admiscis p[ri]mis sup[er] obmissis sente
tiis atq[ue] verbis zirim intellectu
et [com]posi[ti]onum [com]plicamus redeundo
igi[tur] ad s[e]c[u]nd[u]m dictu[m] q[uod] quicu[m]q[ue]
intellectus fuerint elegantis in
p[ri]ncipi[is] so[m]mia multa habent.
Cuius quidem causam reddimus
in hunc mod[um] Actus elegans
et excellens difficulter [com]mestit
ut ostendit Comme[ntat]or sup[er] 2m
de Celo et mundo. Nunc aut[em] s[ic] e[st]
q[uod] intellectus magnus [con]tactus
ali[...] excellens in vigore pauci
et virtute Quamobrem [con]tingit
q[uod] quicu[m]q[ue] intellectus fuerit ele-
gantis ingenii p[er]spicacis et bo-
ni in somno plurima multa ha-
bet facto namq[ue] tali[ter] no[n] [con]qui-
escit sed discurrendo movetur. Sic-
ut in [con]tingentibus vigilantibus quoq[ue]
illis. Sed hic p[er] intellectum celest[is]
cognicio figuratur. Nam sicut scri-
re possumus quod plura simul
intellige[re] no[n] unum solum s[ecundu]m ph[ilosophu]m
...ethi[cor]um X° de partib[us] quidditatum
et diffinitivis. Sic nimirum per
eundem mod[um] anima humana quod co-
gnitione plura simul cognosce[re]
possumus et amare. Celesti vero
et p[er]fecta unum solum v[idelicet] ipsum deum.
Sed hic quia p[er] somnium intellig[itur]
vita p[re]sens. Nam sicut somnus
suavis efficitur atq[ue] [con]vivis tribus
modis v[idelicet] cum quis et toto sup[er]
ventre p[ro]stratus iacuerit. Item
cum quis valde inebriatus fuerit.
Item cum quis capite nimis
declinaverit ut ostendit Ani-
cenna Summe de regimine Sani-
tatis. Causa aut[em] cur ex p[re]dic-
tis tribus hiis profundius et
gravius somnus [con]tingit. Nec de
hiis vehementer dicam et qui sup[er]
ventrem dormiunt p[ro]strati et cum
capite nimium fuerint inclina
ti [...] magnum ob hoc humorem

profundiore quoq[ue] somnum capiunt
quia minora pauciora q[ue] somnia
p[er]cipiunt. Constat enim ut frequenter
[con]tingant dormiente ut refert Ari-
stotiles de Somno et vigilia. Som-
nia aut[em] cum no[n] attendunt ipsi dor-
mientes profundiore somnum capiunt
Somnia itaq[ue] pauciora habent
hii qui valde inebriati fuerint qui
super ventrem dormierunt et qui
capite nimium inclinaverint. Sed
et horum causas explicabimus sin-
gulas sigillatim. Primo quidem
causa est. Nam somnus profundus
causatur ex obstructione poror[um]
meatuum q[ue] spiritus [con]tra capitalis
Cuius admodum ait ph[ilosoph]us in VI° ani-
malium. Ex ebrietate aut[em] omnes
pori et [con]cavitates capitales ope-
riuntur et obstruuntur. Quamobrem
ex ebrietate valide obdormit[ur]
et somnus profundatur ex ebrieta-
te nimium frequentata. Secundo ca[usa]
est. Nam scintillacio somniorum
in anteriori organo capitis fieri
quod habet Circa partem videlicet
sensitivam in cellula in qua fantastica
ymaginativa et estimativa p[ro]-
xima frontis regione. Iuxta illud
quod ait Commentator sup[er] de Sensu
et Sensato. Somnia [con]tingunt p[ri]-
mus in frontibus id est frontium
regionibus. Nunc aut[em] s[ic] e[st] q[uod] cum
quis sup[er] aliud et toto p[ro]strato
dormit. Tunc totus humor capi-
tis sanguineus q[ui] [con]tinuatur
ad frontis region[em] descendit. Re-
gio itaq[ue] frontis nimio [con]fluxu
humorum vehementer obnubilata
patet et obtecta somnia prohibet
evenire. Est hic a similitudine.
cum quis ebrietatis [...] Et sic in-
notuit et nobis alterum v[idelicet] q[uod] so-
mnus p[ro]fundatur ex eo q[uod] prostrati

dormiuit sup ventre Tercii vero
causa est sicut ut in precedentibus
habitu est Ex confluxu nimio
sanguinis et humorum impeditur
sompnus ymaginacio Cum aut nimi
um inclinato capite obdormiunt
constat q tunc totus de toto cor
pore confluit sanguinis et humor
ad capitis regionem Caput aut
confluxu inebriatum sanguinis et
humoris · nec ymaginacio sompnia re
presentat Et ex hoc patet et dicto
sic habetur tribus videlicet qui som
nus ingrauat et profundat
ex eo qui quis nimium capite dormi
erit inclinato Tunc enim sompnia
que sompnum dissipant euenire
cantora Sufficienter igitur patet
q sompnus grauius quod et grauius
atque profundius efficitur tribus mo
dis videlicet valde inebriatus
fuerit Secundo quis ex toto sup ventre
prostratus iacuerit Et tunc quis
capite nimium declinauerit Sic
nimirum p omnem modum vita qu
hec presens ingrauatur et in stole
profundatur tribus modis · vid
Cum quis nimium delicijs volupta
tibusque mundanis inebriatus fuit
Cum quis ex toto peccato prostra
tus in terra iacuerit Et cum quis
terrena nimio inclinato capite
affectatus fuerit Sed tunc quia
per sompnia future vite merita
figurantur Nam sicut post leticiam
tristicia sequuntur sompnia sup
illud quod ait plinius de mysteria
mundiali Natura inquit sompni
orum est tristi modo gaudia co
mitari Tristicia aut sompnia
consequi leto modo Cuius causa
inferetur inferius infra Sic nimirum
p omnem modum ita esset esse di
ffinitiue meritorum ut post gaudia
huius mundi · merita consequuntur

tristicie et gaudij sempiterni Et cetera
et ut nosti Et sicut sompnia sa
nitatem inferunt atque mortem puta
languidis et infirmis eo vide
modo quo immediate agetur
infra Et hic et sentencia ypocras
Sic nimirum et ipsa merita bo
norum que proprie dicuntur merita scilicet
sanitatem et vitam inferunt
sempiternam et merita ma
lorum que proprie dicuntur demerita
malorum mortem efficiunt
eternalem Et sicut actus som
niorum oppositum euentum inferunt
ut ait ysidorus lib ymaginum
Cuius eciam declaracio tangetur
infra Sic nimirum p omnia actus ce
lestium meritorum oppositum infe
runt vsum scilicet actum humano
rum ut si quis hic bona re
cepit · recipiat illic mala et
contra Iuxta quod infra ait augustinus
sup id fili recordare Et sicut som
nia in defectu lune efficacia
sunt quia significatiua sunt
ut probat aristoteles in lib post eius
Cuius eciam causa tangetur inferius
infra Sic nimirum p omnia merita
que fiunt in defectu lune id est in
defectu omnis capitalis prauita
tis et malicie efficacia sunt
id est eterne significatiua felicita
tis et vite Et sicut sompnia
que ignorantur postea eueni
unt certiora sunt et significatiua
quod magis ut ostendit al
korab lib 2o Cuius eciam cau
sa requiretur infra protinus in eodem
Sic nimirum p omnia ipsa merita
quidem vera que p humilitate
vera quasi penitus elicit igno
rantur aut non computantur certiora
certiora esse vite eterne comproban
tur Et sicut sompnia profunda

et assidua vigiliis debentur piscibus
ut probat philosophus in viii° animalium
libro. Cuius etiam causam iam est infra
penitus perstringitur. Sic in viatoribus
possunt gaudia quidem ~~vite~~ vite
presentis merita maxime debentur
eis qui more piscium natant
in afflictione tribulacione que mundana. Et sicut somnia excitata
de aliquo auctore puta auxilio
gaudia et eventura sunt
ut ait Boetius in tractatu de
perfectione magistratus actuum. Cuius
causam require infra. Sic et inita
nobis data ab aliquo actore puta
auxilio et suffragio gaudia fore et nobis profutura ostenduntur.
Et sicut somnia excitantur ut
ait Commentator De sompno et
vigilia. Cuius causam require infra.
Sic post accepta merita et bravia
eternitatis in dei fruicione
beata. Sic igitur patet quod per intellectum
dei cognicio et per somnium vita
presens. Et quia per somnia ipsa merita
figurantur. Et tunc apparet
ita patet quod quicumque divine cognitionis fuerint elegantes ipsi
somnium quidem tempore presentis vite
et future merita multa sunt
et beatissime. Ex somnia visionis.

Philosophus in vi° animalium libro.

Post somnum aut vinum
quod animalibus inest tristicia naturalis.
Cuius stat causa in hoc. Nam
tristicia gignitur quandoque mediis
vitalibus et turbulentia ipsius sanguinis. Et obnubilacione capitis.
Et lesione seu dolore corporis. Et
timore et instancia rei inspectione. Et celi seu aeris impressione. Et ex alicuius periculi imminentis naturali quadam pregnicione. Hec itaque modi hii post
somnum aut in somno fatigantes
accidunt et contingunt. Turbatur enim
sanguis, ut dicitur ibidem quod ait philosophus in
libro De sompno et vigilia ubi
dicit quia in somno sanguis influxum recipit sanguinis et augmentum. Cum autem influxum patitur naturaliter
turbatur ut patet de pluribus
aquis, scilicet motis et confluentibus.
Item caput in somno obnubilatur
et impeditur diversorum humorum generatione
et vaporum quemadmodum superpatitur
in corde. Item in somno leditur totum
corpus quamvis minime sentiatur ut ait
Commentator super De sompno et vigilia. Sicut enim adolescentes dum
augmentantur et crescunt in corpore et in
membris lesionem validam percipiunt et
dolorem. Et hoc accidit ex eo quia
per attractionem accrescentis nutrimenti
distenditur et leditur ipsum corpus. Sic
nimirum per eundem modum ex opposito
in somno namque omnibus a membris
ipsum cor attrahitur nutrimentum.
Et ideo necesse est et tunc ipsum habere
dolorem aliquem distensionem et aut
lesionem pati, licet somni tempore minime
sentiat. Item timor et instancia
rerum miserandarum visio atque inspectio accidunt in sopore. Per somnia
videntur diversorum horrida visionum. Item
celum atque aura sua virtute magis
immittunt in hos qui somni
torpent sub quiete. De celo quod
patebit inferius infra in subsequentibus. Quia magis operatur sua virtute
in soporatis. De aura aut aere
evidens argumentum. Ex eo quod ait
philosophus in problematibus immediate
per mutacionem aeris seu aure cuiuslibet qualitate huiusmodi sudore eveniunt
corpora somnolenta. Item in
somno magis viget imminentis
periculi prognosticacio naturalis. Videlicet
per somnia significativa ut supra
patuit evidens. Ex predictis
igitur hiis sufficienter declaratum.

fore videt q p9 sompnum mest timer
malum effitia naturalis Cogi in
somno calgue effitia gnaut acti
dant ut frequenter Sed tunc p somni
statu quod gveniencter intelligimus
peccatoru Nam sicut in sompno ma
time madimus in languores et
nobis materia postule et appostre
ta oriunt De 1o cum sit aut Gra
lie9 De Enumeratione febrium
Ista febrium natam esse ostenditur
ut dum supvenerit in corpore ma
time mapiant attidantiq somni
in tpe Et ideo ait phus in pro
blematibus Infirmitates magis no
bis attingunt nobis dormientibus
quo vigilantibus Cuius etiam causa
tangitur infra Cao de orrore
De 2o sic ait Plathearius libro
vo Vicita inquit magis se mu
ltiplicatur diu quibus dormit q3
dum quibus vigilat Cuius signum
est Nam et somni tpe plurima appo
stemata vlceraq3 et postule ge
nerantur Patet igitur q somno
maxime madima in languores
et nobis tunc materie postule et
appostemata generantur Sic in 3o
p conveniens mod in statu peccatoru
tunc languores ale intelligimus q
virtutis madimus apostemata q3
et postulas penalitatis spectue
generamus Sic igitur p3 q p som-
ni status intelligi peccatoru Cetera
applicetur sic Post statum itaq3 pecto-
rum pnitusq3 homi h effitia in
ade debet contritione penitentie
q3 psite bene penitentem mod ut sup

Circa qo notand q hy qui
in somno aptos habent actus
et dum dormiunt nihil vi-
dent et du vigilant pernig vi-
dent ut ondit phus in lib
problematu Cuius etia causa redi
da e sup Cao de audito Cetera

aut anima applicationis ibi re
quire Cao de ratione Cetera
anima requirant Capo de dor
mitione Item in Capo de so
pore Item in Capo de Cor
pore Cetera in Registro De
sompniis autem supra agendum
est nunc Octo etiam sub dubio
remanserunt quantum ad suas
causas pariter et effectus In
octo namq3 ma posset ratio
oberrare Primum est qd post
leticiam tristia seruntur sompnia
Secundum est q sompnia inter
sanitatem inferunt atq3 morte
Tercium est q3 actus sompni
orum oppositum eventu in
ferunt Quartum est qd
sompnia hinc habita insignifi
efficacia et significativa sunt
Quintum est q sompnia igno-
rata postquam evenerint cer
ciora sunt Sextum est q
sompnia assidua maxime co
veniunt pristibus Septimum
est q sompnia hita sup aliquo
amicorum gaudia et eventua
sunt Octavum est q primum
sompniorum est ut ipsis visis
et habitis totiumo oderemur
Sz tunc primi quidem causa est
Dicit enim opportet durandus
sup libro de sopno et vigilia
q sompnia tristia naturalit
causant ex sanguine moto et
perturbato Cuius etiam causa
stat in hoc quia 2m Constan
tino q3to corpalium passionum
cum sanguis pturbat et mover
mox prius in primo primiscet
et ex tali pmixtione tristitia
naturalit comitatur Nunc aut
sic est q3 cu gaudio atq3 risu
quando sanguis valde movetur
et perturbatur ut ait phus in
hoc problematu Cuius eo causa
stat in hoc quia visus seu gau-
dium fluere et labi facit sanguinem

congelatum propter et gravatum. Ergo inquietus et gaudium sanguine magis commovent et perturbant perturbato autem sanguine et commoto terribilia somnia naturaliter comitantur. Ergo concluditur quod post letitiam somnia terribilia contingunt. Et hec quo ad primum. Secundo quid causa est. Nam somnia dupliciter accidunt tempore videlicet in sanitate propter et languore. Somnia itaque que sanis accidunt interdum sanitatem maiorem aut mortem inferunt. Eo quod secundum Ptolomeum libro de Erroribus humanorum actuum somnia dissponant et conficiunt totum corpus. Evidens modus super manifeste patuit et predictis. Somnia namque super sanitate et valore sanitatem sepe inferunt quandam sua vi incognita et virtute. Item somnia illatiua fore dici possunt vite atque mortis inquantum significatiua sunt qualitatum earum. Magnitudine autem somnia ipsa languidum extenuant et infirmum reddunt. Cum eis virtute humane facultati incognitam si non salutem saltem languorem corporibus inferunt et immittunt. Et hec quo ad secundum sufficiat. Verum quod somnia sanitatem inferant atque mortem. Tertium autem causam, tunc verum somnia oppositum inferant, requirit Ca. de Corpore. Nondum tamen somnia corporalia oppositum eventus inferant. Somnia autem mistica seu prophetica eiusdem que omnino dant effectum inferunt et eventum. Tertii vero causa est. Nam somnia significatiua habent fieri hora qua cerebrum minus oppressum vapore fuerit et humore. Somnia autem non significativa habent fieri hora qua ipsum cerebrum vaporibus et humoribus magis repletum fuerit et repletius. Propter illud quod ait Theophilus in Tractatu

Duplicatum actuum. Somnia inquit que nobis in mane accidunt magis quidem videntur significare quam ea que dant in principio aut in medio noctis accidunt somnia. Et hoc ideo quia capitalis regio in principio et in medio noctis multis vaporibus occupatur quibus utique vaporibus frustrata et non significatiua somnia generantur. In fine autem noctis autem sompnum iam digestis capitalibus vaporibus et consumptis regio capitis remanet liberum et penitus evacuatum. Ex hoc quidem competente significatiua accidunt somnia. Patet igitur quod somnia significatiua habent fieri tali hora qua ipsum cerebrum minus oppressum vapore fuerit et humore. Talis autem hora est in defectu ipsius lune. Iuxta id quod ait Constantinus libro de Natura Morborum. Crescente quidem luna augentur omnes humores et vapores capitis corporisque totius. Decrescente vero luna decrescunt et diminuuntur et ipse humor capitis atque vapor. Consequenter accidit quod somnia lune habita in defectu efficatia et significatiua sunt. Quinti vero ratio. Nam somnia facile labilia a memoria ex celesti habent fieri constellatione atque impressione ut ait Ieronimus super Danielem. Sicut et patuit in Nabuchodonosor. Cui somnium elapsum fuerat a mente. Ratio autem predicti est quia corpora celestia velut dilatantur et ut potest insensibiliter movent et transmutant ipsa corpora. Somnia ita et visiones ipsius fantasie humane inferunt leni modo ut ostendit Ptholomeus Almagesti 1o. Patet igitur quod somnia facile labilia a memoria ex celesti sunt impressione. Somnia namque ut dictum est ex celestibus proveniunt

constellacionibus atque fatis levia sunt. Et ideo fatale mobilia seu labilia sompnia aut et impressioni huius provenientia sunt corporis fortia sunt ut patet a fortibus vaporibus generata nimis labilia sunt a memoria unde aut sic est quod sompnia que ex celesti impressione proveniunt efficaciam et significativa sunt quemadmodum sup innatum luculent. Ergo sicut sompnia fatale labilia a memoria seu sompnia postquam acciderunt ignorata efficaciam et significativa sunt. Certi racio est quare minus sent philosophus in 3° metheororum libro. Sompniant homines qui valde luculenter et perfecte sompniant et certa maxima quia indeterminate valde. Inter que maxime sompniant aves et pisces sunt. Due aut hec materia sompniant ipsi pisces. Et huius causa est pisciositas lubricitas et pinguedo piscinorum capitum. Aves aut videntur dormire et eo quod talida sunt cerebri omnibus aves nec asserit philosophus ubi supra. Attensio autem cerebri sompnia provocat et impetrat ut ait Avicenna libro de effectibus sompniorum. Patet igitur quod inter cuncta animalia irrationalia ipsis piscibus maxime attribuitur sompnia. Septimum vero talem venabimur racionem. Dicit enim Commentator super librum de pomo Aristotilis talem esse naturam cathene auree seu connexionis universi que per cathenam auream secundum philosophum designant quod effectus eo invictorum et natura corporum participantur naturaliter a corporibus sibi astrictis naturaliter et coniunctis. Sicut videmus fieri ut frequenter quod dum alicui hominis parens mortuus sunt hoc tempore consequenter animo talis homo aut et moritur aut fortassis graviter infirmatur quoniam in suo parente aut amico

naturali mortuo pars quedam destructa est ordinis universi. Et ideo ait Themistius super quartum librum Aristotilis de causis celi contra esse natam tempore aiunt in medio et ordinis universi. Cum ergo eciam aliquid corpus quod nobis naturali cognatione coniuncti fuerunt et astricti ad centum miliaria distans a nobis moritur, mox et in ipsa tali hora cor nostrum aliqua tristicia tangitur et movetur. Sic ergo accidit in sompniis etiam sompnus ut quando aliquid nostrorum aliquid naturalium amicorum periculi contigerit aut incidit mox a natura aut medio et ordine universi seu celestis quid fati quendam illapsum in sompnis patimur tristicie et merroris cum huius habito et constituto patet quod sompnia facta super aliquo amicorum gradia et eventura sunt. Octavam aut racio stat in isto nam sompnia excitant ipsos sensus ut probat Commentator super de sompno et vigilia. Cuius etiam causa sunt patitur cum sensus et racio excitata valde resistunt. Excitati aut sensus ipsum hominem excitant a sopore quemadmodum ad clarum ostendit philosophus libro de sompno et vigilia. Sufficiat igitur patet quod sompnia excitatione sompniorum ut ipsis habito atque visis continuo excitentur. Declarata igitur sunt causa que super questio ad suas causas abiecta fuerat et obmissa ut Commentator Averrois dixit

Quo in metheororum quatuor assignat sunt que in altum quasi faciunt corpora elevari primum et principale est levitas. Secundum calliditas. Tercium est celi attractio. Quartum est a terra elongatio. De primo sicut ait philosophus in 2° de celo et mundo. Consuetudo absolute levia fuerunt corpora necessario supremum

eleuatur. Et nisi sursum lata et pro
iecta fuerint subito corrumpuntur
Quemadmodum in igne qui sursum
ascendere prohibitus continuo suffo
catur. De 2o sic ait philosophus in 2o
De celo et mundo Postquam determinatum
est de primo et principali instrumento uer
tendi eleuati simul principio
principalem. Nunc autem de altero fe
ramur in hunc modum. Est et aliud
sursum actionis principium quod ca
lore. Intelligamus quod utique cuncta
in sursum vehi faciat corpora acce
sa namque corpora vehementer
naturaliter tendunt sursum. De
tercio sic ait Auicebron libro fontis
vite libro [illegible] inquit ex eo quod ma
teria sursum tendit uniuersaliter sed
et ex eo quod et celestis tendit orbe
Quemadmodum ignis et terra semper
eum ascendit. Quod igitur tendit
ignis celi ut asserit Ptholomeus
in Almagesto Terra non cadit
sed stat quia ab aere sustentatur
et regitur ut autumat Theophra
stus. De 4o sic ait Commentator
Auicenna libro suo de diluuiis
Quemadmodum nunc 2o retinentur astra
fuerint elongata magis aliquid
quam ascendere. Licet appetitus et intui
tus utique in nubibus altius que
adeo elatus tempore uidetur ascendere
quam a modo nequaquam potuerunt
apparere. Quatuor igitur sunt que
in altum quoque faciunt corpora ele
uari et ut in principio super. Sed
tunc per ascensum in altum superbia
significatur. Vnde sicut descensus
et ascensus in rebus corporalibus
nequaquam ab inuicem potuerunt
separari. Iuxta id quod ait Kalcidius
in Thimeo Necessitatis [illegible]
omne quod ascendit necessario defici
et et descendit. Hec autem indu
cere et probare per singula tedebit
nimium quia pigebit. Verum tamen

in uno ostenderemus ueritatem huius dicti
in quo minus stare uidetur ueritatis
huius dicti. ut ostendatur quod hoc dictum
ueritatem habeat in hiis quibus
minus inesse uidetur. Constat enim
et habetur tamen minus iuxta propositionem
topicam que ait Si id quod minus
uidetur inesse etc. Est autem istud ignis
ignis nempe sursum ascendit natura
liter puta usque celestium regionem
illic tamen non manet absque
descensu quod etiam [illegible] descendere
appellatur. Testante Ptholomeo
Almagesti 2o qui ait Transmutantur
inuicem adinuicem elementa sit enim
ex aere ignis et per rarefactionem
aerei corporis. Ex igne autem aer
per [illegible] scilicet extinctionem Iuxta id quod
[illegible] demonstratiue venatur philosophus
in 2o de Generatione et Corruptione
Est inquit generatio elementorum
circularis. Ex terra namque fit
aqua Ex aqua aer per resolutionem
evaporationem quoque magnam Ex
aere uero ignis per maiorem dimissi
onem extensionem Ignis autem transmu
tatur in aerem. Et hoc quatuor quibus
modis Primo per extinctionem
ignis. Ignis enim extinctus aer est
ut ait Commentator Secundo per augmen
tationem nimiam [illegible] ignis an
[illegible] nimium alias quasi
regiones puta aeris Ad quam
quando regionem [illegible] peruenerit ipse
ignis in aerem transmutatur. Tercio
per celi accidentem. Celestis enim
virtus suo motu et vigore cuncta
[illegible] et transmutat elementa
[illegible] scilicet in igne Ignis in ae
rem ut in 2o libro ostenditur Alma
gesti Quarto per diminutionem aeris
elementi Aer namque diminuitur
nimium ad hoc ut [illegible] intra se
[illegible] remaneat natur[illegible]

attollit ipsum ignem. Ignis autem attollitur
in alienam regionem, puta aeream,
transmutatur in aerem. Et propter hoc
igitur constat esse probatum prius et
ostensum quod ignis in aerem transmu-
tatur. Hoc viso certe iam demonstratum
est quod ignis qui ascendit ad celestem
orbem necessario descendit ad infimam
regionem. Et sic fit. Ex igne namque
fit aer ut suppositum est. Ex aere autem
aqua, ut in 2o de generatione et corrup-
tione. Cum vero ignis sub forma aque
fuerit tunc necessario defluet
et descendet. Patet igitur quod in re-
bus corporalibus nil ascendit quin
etiam descendat, si non immediate
et in instanti, saltem mediate et
successive. Nam si aliquid est quod
videtur quod ascendat et non descendat,
hoc maxime esset id quod absolute
leve est ut ignis et vapor. Sed iam
ostensum est quod non ignis, quia ignis
tandem descendit per resolutionem et
transmutationem in cetera elementa.
Nec quidem ipse vapor, nam vapor ascen-
dens iam aer est et sub forma stat
aeris. Aer autem necessario descendit, eo
quod gravis sit, ut et in ratione pro-
bat philosophus in 2o de celo et mun-
do. Dicens: Uter inquit si aere im-
pleatur manifestum est quod citius cadit
deorsum quam si aerem in se penitus
non habeat. Eo quod non contingeret
nisi aer gravis esset. Sufficienter igitur
declaratum est quod necessario omne quod
ascendit etiam descendit nulla
virtute prohibente. Et quod omnis ascensus
descensum sibi connatum habet naturaliter
et assignatum. Sic in proposito ponimus mo-
do omnis quidem superbia et ela-
tio habet necessario casum et descensum
sibi annexum. Damnationis spe-
cie quorum mentis. Sic igitur patet
quod per ascensum in altum ipsa superbia

fugatur. Et tunc apparet quatuor
[illegible] sunt que superbiam inferunt
unusquisque. Primum est levitas disso-
lutionis humane. Secundum est calidi-
tas cupiditatis et concupiscentie.
Tertium est [illegible] id est [illegible] huma-
nis attractio. Quartum est a tra-
mite humilitatis elongatio. Ut dicit
Philosophus in VIo animalium libro:
Omnia cornua sunt vacua preter
cornua cervi. Per que datur in-
telligi quod cuncta corda humana
arrogantia et superbia a rore
celestis gratie sunt vacua. Ita
videlicet ut per cornua corda super-
ba figurentur et elata. Cornua
vero corda humana duplici ele-
vant, scilicet in timore, ut superbi
et peccatores, aut in mente contempla-
tionem ut pote et humiles. Secundo
signanter dicitur ad differentiam
cuiuslibet preter cornua cervorum.
Per cervos enim humiles intelliguntur
et depressos. Nam sicut cervus
licet cornua habeat, tamen ipsa
abicit tempore sibi naturaliter constituto.
Et sic ipso quod cervus naturaliter
renovatur, quemadmodum refert
Ambrosius in Exameron libro VIo.
Sic nimirum per omnem modum ipsi
humiles et depressi, licet interdum
vana concipiant gloriam et timo-
rem, sive similia, nulla tamen huma-
na esse. Ut enim Augustinus, quod va-
ne glorie nil obstat nisi oratio.
Sed et ipsa oratio timore(?) [illegible]
tamen ipsi insurgunt humiles et
depressi et humilitate(?) concepta nisi
superbiam et timorem abiciunt
et contemnunt. Et tunc applicetur
Corda autem humilium elata,
unde(?) lata in divina et super-
humana supernaturalemque spe.

tribulationum vacua non sunt, sed nutus plena celesti rore dulcedinis et saporis. Eodem modo et ipsi timore anima non vacua sed plena sunt etc.

Emax et Dazon de occultis nature

Si quis centaurea atque celestis celticam simul tritas in potu sumpserit aut in cibis, mox capite quidem sidera celi attingere se estimat, post digestionem autem factam utrumlibet quod herbe conspirat se illusum. Per quod datur intelligi quod dum quis herbas sumpserit carnalis voluptatis concupiscentie quasi mundane, mox quidem capite superbia et tumoris celum se putat posse attingere. Post digestionem autem et defectum utriusque se deceptum penitus conspiciet et illusum. Respiciendo ad premissa etc.

Philosophus in problematibus. Cum aliquis nocturno tempore luna splendente nemus densum pertransire videtur, multo maior longiorque apparebit quam sit. Cuius causa tacta est supra c° de arrogantia. Per ista autem datur intelligi quod dum aliquis nocturno tempore huius vite splendente luna felicitatis mundane nemus pertransierit delicatum voluptatis transitorie, mox maior et longior quantum ad magnitudinem elationis et superbie estimatur quam in rei veritate esse constat. Respondendo ad premissa innuere supra.

Auctor. Sex modis caput erigimus: videlicet ad bibendum, ad alta spectandum, dum aliquem sentimus dolorem, ad risus validi seu cachinni concitationem, ad a somno excitationem, sed et ad adorationem. Dum enim bibimus alta conspicimus, dolorem sentimus, risu fatimus, a somno evigilamus, et ad Deum adoramus, caput erigimus et levamus. Sed tunc per capitis erectionem superbia figuratur vana sicut et erectione capitis facies pallescit. Cuius causa est vana erectio. Valida capitis sanguis defluit in dorsalia, defluente autem a facie facies et pallescit. Sic in proximo modo et in die mortis facie et timore pallescunt gene et facies ipsius anime pallore et effigie mortis sempiterne. Dicitur igitur quod per capitis erectionem timor mortis et superbia figuratur. Et tunc apparet. Actor igitur de causis superbie pariter et timemus, videlicet a deo, ut venenum mortis perpetue imbibamus, ut alta celi et honoris mundani aspectamus, ut dolorem perpetuum sentiamus et vane letitiati dedicamus, ut a somno quietis eterne evigilemus et ut demonia adoremus, ut supra.

Plinius in problematibus

Cum difficultate autem proicimus et labore lapidem in sursum. Per quod datur intelligi quod cum difficultate et nimia perpetuoque labore sursum iacimus multa tumoris et superbie lapidem quemque accedunt gratie. Respondendo ad premissa innuere supra.

Expositor Eraclis super de morte et vita

Natura est pinguium lignorum ut sursum ascendant in aqua et in igne descensum non descendat in aere et in terra. Pinguia etenim posita in fundo aque talia continuo ascendunt. Sed et flamma pervenientes et oleatis pinguibusque lignoribus ascendit valde. E contra autem in aere et in terra absorbet contra et imbibit pinguia talia unumquodque. Sed et in aere cadunt pinguia. Patet igitur quod natura

hec est oleum pinguedinis liquorum etc. Sed tunc per pinguia corpora superbos intelligimus et elatos Nam sicut pinguia corpora arefacta magis indurantur Sic mistice per omnem modum superbi pie et elati sunt et toto ab humore celestis gratie fuerunt arefacti magis indurantur obstinatia rigoris sempiterni Sic igitur patet quod per pinguia corpora seu liquores ipsos superbos intelligimus Et tunc applicare Natantia itaque et consideranda hec est hominum superborum ut arrogent et ascendant in aqua voluptatis mundane et igne carnalis et prave concupiscentie descendant autem et cadant in aere et in terra penalitatis et mortis eterne ut supra

Archita Tharenthinus libro de effectibus in natura. Incendio facto valido atque grandi si fumus recte descenderit constat quod incendium intumescit Si autem et obliquo ascenderit incendium deprimetur Cuius ratio est in hoc quia secundum philosophum in libro [illegible] Ignis igitur habet validam respirationem augmentatur Fumo autem directe ascendente constat quod ignis seu incendium respirationem magnam habet et ideo propter valde augmentatur Depresso autem fumo ignis respirationem minus habet et ideo depressus est et artatur Sed tunc per fumum intelligitur ypocrisis Nam sicut fumus proximus igni igni similis et conformis est Juxta id quod ait philosophus in 3o methaurorum fumus nichil igni proximus flammeus et igneus valde est Sic mistice per omnem modum hec igni proximus et vicinus prave cupiditatis et concupiscentie tandem more fumi igni proximi in igne vehemente [illegible] sempiterne

Sic igitur patet quod per fumum intelligitur ypocrisis Et tunc applicare Cuius itaque ypocrita more fumi fuerit et ex vehementer in altitudinem superbie fuerit elevatus magis sue mortis perpetue penalitatisque eterne incendium augmentatur ut supra

Aristoteles in 6 animalium libro. Animalia itaque capita aut membro capitali carentia guttur habent ysophagum quoque latum Nam et quidam homines experti sunt non tamen homines sed homunculos parva silves et deformes puta bestie quedam seu animalia que capite carere visa sunt patula tamen guttura habuerunt Sed tunc per caput superbia figatur Nam sicut a capite descendit et defluit omnis morbus juxta illud quod ait philosophus in libro [illegible] quata incipit que ita caput est humiditate causat omnes febres Sic mistice per clarum a simili quod ipsa quidem superbia et timore defluit et descendit omnis morbus mortis sempiterne Sic igitur patet quod per caput superbia figatur Et tunc applicare Homines itaque capite carentes omnis timoris et superbie guttura habent latiora ad imbibendum sibi rorem dulcedinis sempiterne Et respicia supra etc.

Philosophus in problematibus. Quanto altior aliqua fuerit umbra tanto maior estimatur Et quanto remotior fuerit tanto maior et longior apparebit Cuius ratio tacta est supra [illegible] de homine tunc per umbram intelligitur ypocrita Nam sicut umbra in meridie minor esse videtur Sic mistice per omnem modum ypocrita homo existens in meridie id est in media etate et maiori serenitate

sue vite minor esse comprobatur quan-
tum ad brevitatem et timorem
felicitatis et vite proprie Sic igitur
patet quod per umbram intelligitur
ipse homo Et tunc apparet et natu-
ra enim homo aliquis clarior fuerit
in hoc mundo et quanto remocior
fuerit a gaudio sempiterno
tanto in se maior valenciorque
estimatur Et tunc respicias supra etc.

Auctor de naturis rerum. Leo in pro-
gressu suo sursum respiciunt pe-
des ad terram offendunt et impi-
gunt Per que datur intelligi quod
illi qui superbie et elacionis men-
tis visum sursum iactant ad al-
ta et magnifica similiter modo pe-
des id est ope et affectione sua of-
fendunt et impingunt ad lapidem
Christum et ad terram tenuitatem et
novam Redeundo ad premissa supra

Avicenna de effectibus Ho-
mo cum in visione habuerit
nocturnalem ac si altos montes
ascendere deberet simulacionem de-
pressionem quod indicat statum huma-
norum Per que datur intelligi quod
illi quibus imaginaria fanta-
sticaque et vana estimacione
opinioneque superbia se altos super-
bie et timoris appetierit ipse
sibi simulacionem depressionem
perpetuam invitabit ut supra

Constantinus libro de accidentibus
Cum quis aliquis vehementer
egrotatus fuerit et ex corpo-
ris totius debilitate
fuerint atque sensus corpora
sua gradia et inania sed
et grandes visiones et specta-
cula estimat se videre Per que
datur intelligi quod illi qui nimis
peccato et malicia fuerint egre
facti minor debilitate mentis

debilitateque cordis corrupti se super-
bie mentibus maiores fore estimant
et ostendant quam ipsorum fragilitas
et condicio exigat et exposcit Re-
deundo ad premissa etc.

Plinius in problematibus Dicto flat
zaphiro omnia que sunt in aiora
fore quam sunt ab omnibus estimatur
Cuius causam require Eccleci de for-
tuna Sed tunc per zaphirum simili-
modo delicie figantur Nam sicut dum
zaphirus conflat terram tamen
venam non potest ut ait Plinius ubi
supra Cuius. Solinus libro de re-
pavo et tensam caudam eius de-
formitate pedis conspexerit mox
deponit Sed tunc per pavonem intel-
ligitur ipse homo Nam sicut pavo nocte cum
gemmis sua se pulcritudine qua tamen
non videt estimat perdidisse tamquam p-
eiulatum emittit validum et cla-
morem ut recitat Isidorus in hi-
storiis naturalibus Sic intelligitur per omnem
modum ipse homo in nocte quando potest
vite eo quod pulcritudinem anime sue per-
dere ob peccatum lacrimabili vocem in
confessione debet valde eiulare
Et sicut pavo in plenilunio quasi
lapidem de gestat in capite quem-
admodum recitat Plinius in uno
animalium libro Dicit enim quod pavo
in plenilunio lapidem habet caput
id est lapidem gerit in capite lucem
omnes habet dentes Serpens omnes
costas in dextro aut linee pavo
primatur lapide lucens dentes ser-
pens costarum ~~Sic~~ varietate
Sic revera per omnem modum homo
in plenitudine felicitatis inde-
lapide in se gerit scandali
offensionisque omne Sic igitur patet
quod per pavonem intelligitur ipse homo
Et tunc apparet homo itaque et te-
sam caudam elacionis et

superbie deponat· more pavonis
tum pedem conspexerit· sive miserie
deformitatis et mortis / ut sup(ra)

Ambrosius in Exameron li(bro)

vj° Vrsus nimirum· hominem
stantem et erectum aggreditur
dum eum ipsum morsibus discerpendo
hominem vero iacentem et prostratum
pretergreditur et dimittat Sed tunc per
ursum dyabolus figuratur Nam sicut
na(tura) ursi est sanguinem primo sorbe(re)
et bibere de corpore capte prede· de
inde autem ... corpora discerpe(re)
et vorare ut ostendit Ambrosius
ubi sup(ra) Sic nimirum per omnem
modum Nata(ra) i(n) nalis ut potencia
... de ... totam nobis vir
tutes et ... in ... quod extra
... ad ultimum vero ipsum hominem
sibi ... ob peccatum ... morsibus discerpe(re) et vorare Sic
igitur patet qui per ursum dyabolus figuratur
Et tunc applicetur sic dyabolus itaque
hostis ... antiquus· temptationibus
aggreditur validis ipsum stantem in
superbia erectum Dimittat autem
humiliter et prostratum / ...

Solinus li(bro) Rerum Vpupa quod

est avis formosa nimium et superba nichilominus tamen in stercoribus requiescit ...
turbat Sed tunc per vpupa superbos
intelligimus Nam sicut vpupa in
gressu volatuque caput ... le
vat· in somno autem profunde
inclinat ut recitat Solinus ubi
sup(ra) Sic nimirum per omnem modum superbi
homines et elati in gressu volatu
que ... caput alte erigunt
et superbe / in morte autem incli
nabitur et merget in profundo
mortis sempiterne Sic igitur patet
qui per vpupa superbos intelligimus
et elatos Et tunc applicetur Superbi
itaque ... in hac vita
in honoribus elevant nichilominus
tamen in stercoribus mortis ...
tunc requiescerunt / ut sup(ra) etc.

Solinus li(bro) Rerum Serpens quod

altius extollit caput natans
in aqua quam proficiens in terra
Sed tunc per serpentes homines ...
... peccatores Nam sicut ser
pentes difficulter tenentur
in manibus propter lubricitatem
viscositatem sui corporis faci
liter namque serpentes exiliunt de
manibus eorum quibus tenentur
homines ut ait Ambrosius in Exa
meron li(bro) vj° Sic nimirum
per omnia peccatores in hac vita ho
mines semper quidem elabuntur
e manibus protectionis divine
ob nimietatem sui sceleris et
malicie Sic igitur patet qui per serpentes
peccatores in hoc modo homines
figurantur Et tunc applicetur
peccatores itaque in hoc modo ho
mines altius quidem caput suum
erigunt erigunt magisque super
bius in aqua delicia(rum) et
mundane voluptatis quam in terra
i(d est) in recognitione proprie vilita
tis ... ad ... sup(ra) etc.

Theophilus in Tractatu

de ... Tria saltum
grandem altumque efficiunt primum
est baculus in manibus Secundum
inclinatio ... precedens
in pedibus Tercium flatus detentus
in corpore et ne expiratus ut
enim alti saliamus tria hec facimus
Nam primo pedes seu genua
inclinamus baculum applicamus
et flatum minime expiramus
Sed tunc per ista datur intelligi quod
tria sunt que saltum altum fa
ciunt superbie et timoris Primum
est baculus spei fortitudinisque
in dante Secundum ... pedum i(d est) affectionum

intimi actu felicitatis transitorie
et terrene. Tertium est status de-
tentus ordinis dissolucionisque
interne. Recte quemadmodum supra.

Ambrosius in exameron libro quinto

Inter omnes quidem aves noctua
atque bubo mane a ceteris avibus
discerpuntur. Ideo tunc per noctuam
superbos intelligimus et elatos. Nam
sicut noctua duplici quidem de
causa latitare diurno tempore esti-
matur, ut recitat philosophus in libro de
animalibus. Prima est quia noctua
tenebrosa est, lumine dierum nescius
aspicere et videre. Secunda est nam re-
probandus errore Zenonis qui
cuncta animalia intellectum habere
asserunt. Sicut ait Cicero, videtur
esse Zeno qui intellectum brutis
attribuit animalibus. Ambiguum namque
est utrum noctua ideo non volitet
diurno quidem tempore quia putat se
adeo pulchram fore quod propter nimiam sui
pulcritudinem se timeat inveniri
et capi. Noctua itaque ideo non vo-
lat in die quia timet se propter nimiam for-
mam sui pulcritudine capiendam. Patet
itaque quod noctua diurno latitat
tempore racionibus de duabus, vel quia
aut ceca est aut fortassis quia
nimis pulchra. Veruntamen illu-
sione. Sic in nostro propositum modum
superbi quidem homines duplici utique
de causa a ceteris se hominibus subtra-
hunt et occultant. Aut quia ceci ut
pote non videntes, quia eadem insci-
cia sunt obtecti quod tunc ceteris quos
spernunt hominibus. Aut fortassis
ideo quia in se sibi complacentes viden-
tur nimis pulchri, ut pote ac
si ipsorum contubernio et consorcio
ceteri similes pauperes quod homines
sunt indigni. Sic igitur patet
quod per noctuam superbos intelligimus
et elatos. Et tunc apparet duplici

itaque et elati magis preceteris ho-
minibus ab omnibus a demonibus
spiritualiter et corporaliter, scilicet mente et
corpore discerpuntur, recte ut supra.

Constantinus libro de passionibus

Corporum. Omnis quidem quibus san-
guis assuescitus est a natura ut
ad altam semper capitis confinat
regionem. Et hii ingenii sanum primam
in hac vita. Aut enim febribus va-
pulabunt aut litargia corpore
bus aut paciuntur et tandem omnibus
febribus et molestiis subiacebunt.
Et huius tres raciones a philosophis
assignantur. Prima est Zeuxippi
et Galieni. Etiam asserunt quod capite
languescente totum post corpus toto corpore
febricitat et languescit. Ex ascen-
su autem sanguinis et elapsi capitis
infirmatur minime quod languescat
quemadmodum supra patuit. Ergo ex
ascensibus sanguinis ipsius regionem
et mictas languescat et febricitat
totum corpus. Secunda est hinc que in
aut Ypocratis medicinali libro. Causant
aut omnes febres putres et languo-
res. Ex eo quia humores morbifici
in capite collecti continuo ad infima
membra corporis defluunt et descen-
dunt. Iuxta id quod etiam ait philosophus in
problematibus. Signata ea que circa capitis
est humiditate causat omnis febri-
s. Nunc autem sic est quod ex ascensu sanguinis
assuescitur ad alta capitis descen-
sus defluxuum huiusmodi gi-
gnuntur et causat. Nam ex eo loco
ad quem multi humores ascendunt
multi etiam humores squaloresque
descendunt, quia omne quod ascendit
necessario descendit, ut supra
ostensum est in proprio principio ca-
pituli. Ergo omnes languores
putres atque febres generantur ex ascen-
su sanguinis ad altam capitis re-
gionem. Tercia est racio Johannis

ergo etiam aut quod sanguis corrumpi-
tur valde. Ideo in loco frigido putrido
frigido aut corrupto. Sicut videmus
in extremitatibus corporis in quibus
magis quam corrumpitur ipse sanguis
eo quod membra huiusmodi in se sunt
in parte frigida et corrupta in-
potentia magis a corde elongata. Sic
inventum est in proposito. Caput namque
quod est membrum frigidum quidem velut
eo quod medulla capitis puta cerebrum
et ipsum frigidum nimis sit. Sanguine
igitur sedulo et frequenter descendente
intra caput in ipso velut in regi-
one non sibi appropriata a natura
sed aliena aliqualiter corrumpitur et extra
naturam ponit contrarium qualitatum.
Item et ex hoc ipso ut ex termino ostenditur
et infertur cum in quibuscumque saepe
assuefactus est a natura ut ad al-
tam semper confluat capitis regionem
ipsi numquam sani permanere poterunt
in hac vita. Sextum per sanguinem
affectiones animae designantur. Nam
sicut sanguis est principium vivendi
et moriendi (ut ostendit philosophus
tertius in tractatu de iudiciis fe-
brium) dispositio namque qualitatis
quoque bona ipsius sanguinis vi-
tam diuturnam efficit et longe-
vam. Sanguinis autem exuberantia
calorem et vitam suffocat et extin-
guit. Qualitas etenim bene ordi-
nata vitam spiritualem efficit perpetuam
et aeternam. Inordinatio autem et obli-
quatio ipsarum affectionum a suo de-
bito principio puta deo mortem
inferre ostenditur sempiternam. Sic
igitur patet quod per sanguinem affectiones
hominis designantur. Et tunc apparet
in quibuscumque itaque hominibus affec-
tiones animae sensum malitiae elationis
et superbiae deferunt constat
quod numquam sani esse possunt

in corpore et in anima in praesenti quam
vita praeterita et futura. Et tunc rectius
ad propria / Certa regit autem Cato
de elatione / de timore. Certa
in registro etc.

Philosophus libro de ordine univer-
si sicut naturalis a primo con-
cepte ordinata terre fore dis-
positionem demonstrat ut quemadmodum
quod eius pars magis elevatur
et tumere videtur ipsa inferior
esse aestimetur, et quemadmodum pars
seu regio terrae inferior videtur
quod credatur ipsa altior quam in-
ad rei veritatem et existentiam
comprobetur. Circa quod nondum
quod secundum assertionis veritatem
astrologorum et philosophorum regio
habitabilis hominum supra
terram fore aestimatur, nihilo-
minus potius sub terra quam super
terram esse credi debet. Et ad hoc
demonstrandum sic procedit philosophus
ubi supra. Deducit enim ex intentione
sue demonstrationis quod
et qualitatibus sitibusque ipsius
terre partiumque eius in duobus
attendendi sunt situs et ordi-
natio ipsius terre. Primo autem
ex demonstrationibus autem mathe-
maticorum principiis nobis in-
notuit evidenter quod terre ma-
chine dispositio sicut bestia
caput et pedes habet cum co-
tendunt est quod terra in sue di-
spositionis ordine et natura
bestia habeat caput et pedes.
Exinde et ipsa terra tota vel
ut sic accepta homo magnus [illegible]
quod magnus dicitur a Platone.
Et huic consentire [illegible] quod
videtur illa philosophorum sententia
antiquorum qui terram moveri

asserunt ab illo quem Athlantem
vocaverunt gigantem. Ille enim
Atlans si movere debet celum neces-
sario requiritur ut pedes pro-
tensos habeat ad eam regio-
nem celi que super nos est et ca-
put autem ad eam partem que
infra nos est videlicet opposite quantum
ad terram. Cum demonstratio
et veritas stat in hoc quod dextra
pars celi est ipsum oriens sini-
stra vero occidens. Econtrario
pars ~~celi est ipsum oriens~~ ipse
aquilo retrorsa pars ipse au-
ster. Hec nimirum demonstrata
relinquuntur in 2° de celo et
mundo. Unde hec negari non
possunt. Si igitur dextra pars ce-
li est oriens sinistra pars
occidens, anterior aquilo
posterior auster, sequitur necessa-
rio demonstrationibus quod capita-
lis et superior pars celi quantum ad
veritatem sit infra nos, peda-
lis vero et inferior pars celi sit
supra nos. Dato rursus quod ali-
quis sit puta Athlans qui mo-
veat ipsum celum ab oriente in occi-
dentem necesse est ut manum dex-
tram mittat in orientem quia ut
supra et in demonstrationibus pre-
suppositum est, oriens quidem est
dextra pars celi, manum autem
sinistram mittat in occidentem.
Et quod occidens sit sinistra pars
celi probatur. Nam si est dextrum
est et sinistrum, cum sint re-
lativa et relativa sunt simul natura
secundum esse non secundum dici. Ut docet
philosophus in predicamentis capitulo
de ad aliquid. Oriens autem
opponatur occidenti et occidens
opponatur dextro orienti, sequitur

necessario quod occidens sit sinistra
pars celi quia propositum in proposito
et oppositum in opposito. Et noto
et ostenso necesse erit dicere
quod cum prefatus Athlans manum
dextram mittat in orientem, sini-
stram in occidentem, quod etiam caput
dirigat sub terram versus celum,
pedes autem super nos et ipsos ipsi
celo. Sequitur ergo et de necessitate
inesse quod altior et superior pars
celi sit illa pars que sub terram
est. Inferior autem pars celi sit
illa pars que super caput nostrum
instar tentorii nostri orizontis
et capitis tenetur et videtur.
Unde autem sit est quod secundum situm
celi dimetiuntur situs ipsius
terre, ut demonstratur in 3° de
celo et mundo. Consequitur altior
pars celi sit illa que estimatur
inferior puta sub terram. Sequitur
necessario quod altior pars terre sit
ipsa terre pars que sub nos
est directe opposita predicte
parti celi. Et quia inferior
pars celi est illa pars que super
caput nostrum tenetur ut supra
demonstratum est, ideo etiam inferior
pars terre debet dici illa pars
in qua habitamus nos que
directe supponitur illi parti celi
que inferior pars celi dicitur.
Et hoc totum provenit, et eo
quod secundum situs celestes accipien-
di sunt situs dispositionesque
ipsius terre. Unde autem sit est quod
altior pars celi est illa pars que
sub nos est, inferior vero pars
celi est illa pars que super nos
directe tenetur. Ergo etiam altior
pars terre est illa pars terre que

subter nos et Inferior vero pars terre
est illa pars superna vegetam
et monem Ex premissis igitur
circo patet quod nos habitamus
non subter super terram sed sub terram
licet non oppositum videatur Tamen
veritas rei se sic habere firmissimis
racionibus a philosophis approbatur Non-
dum autem quod differt sententia philosophorum
a sententia astrologorum / unde est quod
philosophi dicunt quod non ex toto et simpliciter
esse subter terram Astrologi autem
dicunt quod non ex toto sumus sub terram
nec ex toto super terram sed declinamus
ad latera terre / ut expresse ostendit
Ptholomeus in Centilogio libro primo
Et hic etiam expresse habetur ex eo
quod circuli tropici et coluri atque pa-
ralelli qui sunt in altera parte celi
non stant ymaginarie directe super
nos sed a latere Unde tamen di-
cunt astrologi quod in regione nostra
habitabili magis quidem declinamus
ad inferioritatem quam ad superio-
ritatem terre Ita videlicet quod magis
sumus sub terra quam super terram Ex
tunc contingit dubitatio . si itaque
quod nos sumus sub terram et non
super terram Cur gubernator uni-
versi deus sit providencie et sci-
entie humane ut ipsi naturam
humanam collocaverit sub terram
et non super terram ~~quare~~ Aut magis
quidem sub terram quam super terram
Ad quod dicendum quod philosophi plurimas
causas diversi diversimode
assignabant Ait nempe Albertus
Comentator Super 2m De Celo
et mundo quod directe super terram
zone torride mensurant vivere
et illic ~~illius homo vivere quod
posset Et ideo gubernator~~ calor
intensus nimius est Quapropter
illic illius homo vivere posset

Et ideo gubernator universi habita-
cionem humanam sic ordinavit
et constituit . ut ad subterfugiendum
tantum estum et calorem declinet
ad inferioritatem terre ubi calor
temperatus ad mediumque redactus
prout necessitati humane compe-
tit esse demonstratur Aliam autem
causam inserit Plinius libro
de septem mirabilibus mundi in
hunc modum Ait enim quod in altiori
parte terre sit calor nimium
quidem validus et intensus Unde
et ad obtemperandum tantum estum
estum et calorem illius et divina
providencia confluunt multe aque
Et ideo homines . licet ibi habitare
possent / eo quod ibi calor per aquas
temperatus sit / non tamen ibi se-
curi et tuti habitare non possunt
propter confluxum aquarum Quapropter
deus in parte super terram et in
parte sub terram posuit ipsum
hominem / ut ex utraque parte tutus
et securus esset videlicet a calore
nimio et ab inundante aqua-
rum diluvio Aliam nimirum causam
assignat Damascenus libro viii
in hunc modum Sicut enim quod ty-
pice quidem deus hominem in certa la-
tera terre posuit . non super terram
ex toto / nec sub terram simpliciter
et ex toto . sed in loco ut potest
mediocriter in fine ad designan-
dum unicuique quod homo super
terram non debet nimium per super-
biam elevari . neque penitus sub
terram despiciens commorari
sed in medio poni / ut videlicet
nec ad dextram nec ad sinistram
deviet aut declinet Et hiis
igitur habitis et predictis evidenter
quidem innotuit id quod in prin-
cipio propositum est videlicet

quod habet naturaliter a primo eius or-
dinata terre fore disposicio de-
monstratur / ut quanto aliqua eius
pars magis elevatur et lumine
videtur ipsa inferior esse estimatur
Et quecumque pars seu regio
terre inferior humiliorque videtur
ipsa altior quantum ad rei vita-
tem et existenciam comprobetur
Per que datur intelligi quod hoc
divina iusticia et veritas
Evangelica ordinavit ut quanto
quisque hic in hoc seculo in super-
biam extollitur et elevatur ipse
in dei auribus oculis humilior
et inferior reputetur Et quanto
quis in hoc seculo superbire et in-
tumere ceperit tanto in rei ve-
ritate ~~ceperit~~ humiliabitur
et eternaliter deprimetur [illegible]
[illegible] modo ut in principio

*Ptholomeus Almage-
sti 1° / lumine quidem*
lune ipsum solarem
radium et candorem obtenebra-
re ceperunt Sed et ipsum lumine
solis lunare fulgur illuminat
et obfuscat Cuius declaracio
stat in hoc Videmus enim quod
in die luna splendente ipsum
lumine solis aliqualiter obum-
brat videtur enim tunc quedam
tenuis nebula regionem ae-
ris occupare Sed neque hoc
ipsum nebula est neque vapor
sed lumine solis lunari lumine
aliquantulum obfuscatum Item
constat quod luna lumine concepit
suum a lune radiorum solarium
E contra autem lumine lune
diurno quidem tempore obtenebratur
et hoc solis lumine et candore
Cuius eciam signum est quod luna
in die eciam in aspectu nostro stans
regionibus nimie lucis videtur de-
claratum igitur est quod lumine lune
ipsum solarem radium et candorem
obtenebrare ceperunt Sed et ipsum
lumine solis lunaris fulgur
illuminat et occultat Sed hic per
lumine lune mundana sapiencia
designatur Nam sicut lumine lune
cuncta corpora infrigidat et hu-
mectat iuxta illud quod ait Almeca-
lie v° [illegible] In cunctis
nigrum corporibus luna liquo-
rem efficit et algorem Sic
in proposito sapiencia mundana
cuncta corda humana infrigidat
in dei caritate et humectat in-
qualibet humana vanitate Sed tunc
dicitur per lumine solare divina
sapiencia designatur Nam sicut lumen
solis visum excitat et debilitat
corporalem Sic eciam penitus sapiencia
divina omnem transcendit et ex-
cecat humanam et angelicam
racionem Sic igitur patet quod per
lumine lunare mundana sapiencia
intelligitur Et quod per lumine solare
divina sapiencia figuratur Et tunc
applicetur sic Ipsa itaque sapiencia
mundana sapienciam divinam
fugare et obtenebrare dicitur
Sed et ipsa sapiencia divina sa-
piencia mundana illuminat et ob-
fuscat Illuminat quidem in quantum
eius vanitatem falsitatemque
reprehendit et detegit Obfuscat
vero in quantum ipsum vera sapiencie
racione supprimit et extollit
Et tunc necesse foret ut ad pre-
dicta in principio recitatur [illegible]

Primus in problematibus Textor
quidem in principio est et causa

omnis fantasie et visionis timoro
se. Ex eo enim quod quis aliquo timoro
so territorio seu eventu aut cogi
tatu exercitatus fuit, mox fan
tasia timorosa quibusdam visis concita
Et ideo accidit quod dum quis vehe
menti timore et horrore concipit
ipsa sibi fantasmata apparere esti
mabit. Unde refert Constantinus
libro de melancolia quod dum aliquem
nocturno tempore timidi fuerint et suspecti
super aliquibus timorosis visioni
bus et nocturnis, mox ipsis quedam
fantasmata apparebunt seu illu
siones alie qualescumque. Et istius
causa est quia ex forti validaque co
gitacione et timorosa opinione for
tis validaque fit impressio in fan
tasia et in organis sensitivis
Ita quod talia qualia ymaginati
fuerint sibi fantastice apparebunt.
Immutatur enim sensus quilibet ac
fantasia et terroribus et vali
dis fantasticis que extrinsecus, ita
quod ea que non sunt sibi apparebunt
Et huic sententie consentire vi
detur Augustinus contra faustum qui
ait Impossibile quidem est demonibus
quosdam qui a nobis videntur
efficere motive que effectus. Sed ipsi
demones suis illusionibus et pre
stigiis immutant hominis fantasiam
efficientes ut alia appareant
que in rerum natura minime eve
niant minime que existant. Et hoc
attidit ex eo quod timorosa aliqua
precessit cogitatio que talem effectum
imprimunt fantasie. Patet igitur
quod terror seu timor principium
est et causa omnis fantasie et
visionis. Cuius etiam ratio est. Nam
secundum philosophum motus animi quidam ho
minis cogitatus maxime imprimuntur
horum fantasie cogitatus timorosi
Et ideo ait philosophus in 7o politice
libro Et vincentibusque inquit nobis impressa

fuerit per timorem diuturnius retinentur
quam ea que per levitatem impressa
fuerint et inserta. Demonstrat autem
Commentator super librum de somno
et vigilia. Post tristes inquit
cogitatus pariter et eventus tri
stia somnia consurgunt. Post le
ta autem et gaudiosa gesta som
nia leta minime contingunt.
Cuius causam et ipse Commentator
valens assignare ubi supra ait quod ex te
nacius et id quod timorosum fuerit
imprimitur ipsi validius fanta
sie quam quod gaudiosum fuerit ac
leve. Sufficienter igitur declaratum
est quod timor principium est et causa
cuiuslibet fantastice visionis.
Sed tunc per timore corporale timor
demum designatur. Nam sicut time
ti corporaliter postquam periculum se
consperint evasisse magna sua
vitatis gaudii et leticie inundat
et occurrit. Iuxta illud quod ait philosophus
in 2o politicorum libro. Infirmum in
quiens et timentes cum se lan
guore evasisse consperint et ti
more valde quidem suavescunt
atque levescunt. Timenti itaque
post evasionem ultimam atque pericli
et timoris valida quedam leticia
immuncebit totius corporis. Sic
intrat per omnem modum timenti deus
bene cum in extremis. Sed tunc
consequenter per fantasia ipsa sapiencia
significatur. Nam sicut fantasia
est medium atque via ratiocinandi
et intelligendi. Iuxta illud quod
Magister Henricus de Gandavo ait
primo cum intellectus possibilis fan
tasmata ab organo fantasie
que cum lumine intellectus agentis
fuerit per lustrata. Actu efficiuntur
intelligendo in obiectum intellectus
et in speciem intelligibilem fusim
tata. Fantasia itaque est causa
intelligendi. Sic in proposito per omnia

Scientia sapientia que divina est ra
denum cognoscendi et in beata
patria speculandi. Sic ergo patet
quod per timorem corporalem timor divi[nus]
describitur. Et quod per fantasiam ipsa
sapientia figuratur. Et tunc asserere [?]
Timor itaque domini principium est et
causa totius sapientie scientieque di-
vine. Patet per eundem modum ut
Calcidius in Thimeo
quod corporalis tenebra privatio
est respectu candoris luminis
celestis. Sic tellus enim ipsa hu-
manitate [?] sua que propter opacitate
obtenebrat luminis claritatem huma-
ne claritatis lucis que medicine [?]
Per ista autem datur intelligi quod
sapientia humana tenebra id est
stulticia est respectu sancte sapientie
divine. Est enim ipsa humana
sapientia stulticia apud deum, ut
Plato libro De immortalitate anime
Si sapientie forma oculis videri
posset cunctos ad amorem sui
violenter attraheret. Per quod datur
intelligi quod si vere divine que sa-
pientie forma oculis nostris in pu-
ri quod vita videri et agnosci
posset cuncta corda humana ad amo-
rem sui violenter protraheret respectu
Theophrastus libro Commentorum
Proprium est sapientie in eius ani-
mum posse cadere passionem. Capa-
lis namque passio omni est consilio
sapientie que repugnat. Per ista
autem datur intelligi quod proprium est sa-
pientie in aspectibus oculis que divi-
nis urbanum [?] carnis admittere
passionem respectu ad predicta et cetera
Plinius in libro problematum
In habentibus autem parva capita
sapientia maior viget. Contra
secundo Nonii [?] quod magni quidem homines
si caput habuerint nimis parvum
insipientie et inercie signum est. Patet
in hominibus parvis magna quibus

Capiti stulticia pendit necesse quod
magnum caput autem parvum suas
non excedens limites atque metas
tam in magnitudine quam parvita-
te commendabile est. Semper etiam ma-
gis placebit caput parvum quam caput
nimis magnum. Illud enim prudentie
et sapientie. Istud autem inercie et stul-
ticie convenit. Causa autem cur ca-
piti parva sapientie sunt ydonea atque
apta quia supra cetera est in corpore
locato ubi de puritate et magnitudine
cordis actum est. Ideo in parvitatibus
obmittitur causa brevitatis. Per
predicta autem datur intelligi quod sapientia
divina in parvis hominibus que mentibus
magis viget respectu ad predicta
Anthonius Orator super [?] primo [?]
Politice. Crebris namque videri [?]
et capitis assidua inclinatione
et futurorum cunctum [?] prospectione
et et sermo seu taciturnitate sapiente
agnoscimus prudentiam. Depo-
sit autem Elcotus [?] in Phisognomia
Palemonis. Sapientes quidem capi-
ta inclinant sua et cor et con-
tinua meditatione et speculatione
qua impetrant lucent ipsi sa-
pientes. De 2o sit autem philosophus in
prohemio rethorice. Sapientia non
rebus [?] nisi intellectus presentia
De 3o sit autem philosophus in problematibus
Craniticus [?] medicat bene digestio-
fore humorum capitis et vapores
et quorum quidem digestione sapientia
inesse solet. Per ista datur
intelligi quod et bene agnoscimus
sapientem virtutem [?] et cordis humili
inclinatione. Et celestium priorum
prospectione seu supplicatorum timorosa
timorosa premissione. Et et tam-
tie discretione et prudentie
Patet ut supra Bartholomeus
in prima practica Bal[illegible]

corporalibus in humoribus corporalibus si humidi
fuerint humore vicioso et corrupto
ipsos corrodat protinus atque sanat
Si vero sicci nimis fuerint et cor-
rosi ipsos ledit validius et cor-
rumpit Sal etenim gravat vici-
atos humores Sed de hoc require
Capitulo de penitencia Et tunc per
sal corporale sale sapientie convenit de-
signari Nam sicut sal efficitur eo
modo nigredo cuius humor aquo-
sitas per decursum et cognitum humana
quedam excoctione et desiccacione facta
remanet solum sal Sic nimirum per
omnia sapientia vera atque perfecta homi-
nis et in mente humana constituitur
eo ut non nigredo cuius humor pravi-
tatis et aquositas vanitatis ex-
tracta fuerint penitus et excocta per
sal itaque sapientia figuratur Et tunc
supra Sapientia itaque humana / require
autem Capitulo De veritate etc.

Ptholomeus in principio al-
magesti Vir autem sapiens dominatur
astris Sed intellectus istius dicti Ptho-
lomei ut require Capitulo De divi-
nitate Per predicta autem datur intelli-
gi quod homo sapiens non in ipsis astris sed
in affectibus salvationis et dispo-
sitionum require Capitulo ubi supra Tri-
nitas in problematibus Calidi ac-
tuosi sapienciores sunt Unius signum
est / quod qui in regionibus calidis
commorantur sapientes fore valde
estimantur Unius causa tacta
est supra De fumicone Per predicta
autem datur intelligi quod qui in ca-
lore dei dilectionis fuerint infla-
mati hii nimirum in dei sui conspectu
sapientissimi reputantur Respice etc.

Commentator super primum Metha-
phisice ortus Morticoratus dicit
Est autem sapientia scientia mira insi-
diatrix et prestigiatrix sapiencie
intellectus Sed tunc insurgit error

et eo quod dicit philosophus Conferunt magis
valde ad cognoscendum quod quid est
accidencia atque sensus Cuius
quod obiciat patet solucio et
ideo transeamus Per predicta autem
datur intelligi / quod sciencia humana
seu mundana que per sapientiam sen-
sus describitur iuncta est sapiencie
divine quia per sapientiam intellectus
figuratur Respice ad predicta supra

Notandum tamen quod sapiencia
ipse dicta attribuitur ipsi parti
sensitive Anima cuius est sapientia
cuius est scientia Gratia autem ipse ne
parti attribuitur sensitive Ergo
et ipsa sapientia sensibus non con-
venit nisi ipse methaforice
et transsumptive etc. Maria

Commentator Alexander super
illud primi Methaphisice Propter ad-
mirari te philosophari dicit
Sapientia itaque mea et admiraci-
onibus provenit et causatur
Ex eo enim quod altius rei excelle-
ncia fuerimus admirati inter per-
scrutationis opera ad cognicionem
illius rei Per ista autem datur in-
telligi / quod sapientia in nobis divi-
na et admiracionibus divine
dignitatis et excellencie origi-
natur et causatur Non enim in
admiracionem ducimur eius inco-
prehensibilis maiestatis nisi
aliqualem eius cognicionem concipi-
mus et timorem Dei autem cognicio
atque timor principia quedam sunt sa-
piencie scilicet divine Respice supra

Nota de tribus virtutibus Theo-
logicis puta fide Spe et Cari-
tate Applicacionem autem puta quod
proposito ydoneam et aptam require
Capitulo de fide **Avicenna**
libro 20 De diluviis In valli-
bus autem maior sunt fluvii sed
et ita aquae validi fluunt etc.

reperitur. In vallibus quidem propter coar-
tacionem et compressionem laterum mon-
tis. Unde dicit philosophus in 2°
metheororum: In vallibus quidem maior
fit tremor atque calor quam in campis. Acci-
dit et coartacione laterum mon-
cium mediantibus augetur
calor et fit circa aquas autem
anima magna et aquis fit re-
percussione et reflexione radiorum.
Cuius eciam signum est quod aut prius
in pluribus civitates inveniuntur
que circa aquas site sunt in esta-
te nimium accenduntur. Hoc quidem
accidit ex repercussione et reverberacione
radiorum cum valida ex aquis
accidit. Patet itaque quod in princi-
pio presuppositum est verum quod in valli-
bus et circa aquas maior
luminositas reperitur. Et tunc plu-
ries seu luminositatem corporalem
fit quidem mistica id est divina sa-
piencia figuratur. Nam sicut lux
luminificat et purificat corpus
undique ut recitat in metheoro-
lico fonte vite. Cuius eciam decla-
racio tacta est supra capitulo de amici-
cia. Sic nimirum per omnem modum
sapiencia quidem divina cor humanum
luminificat quantum ad vitam et interius
purificat quantum ad veram mentis
sinceritatem. Sic igitur patet quod per
lucis luminositatem corporalem cele-
stis sapiencia figuratur. Et tunc appre-
hendunt. Itaque sapiencia semper tenetur
in vallibus humilium animorum.
Et circa aquas cordium contrito-
rum. Vere ut in principio dictum est.

Enemus in tract. de natu-
ralibus liquoribus. Preminent autem li-
quores cum terra atque aqua illius
dum preminet liquor cum aere
et cum igne. Cuius declaracionem
require capitulo de celestia. Per
ista datur intelligi quod divina sapiencia
que ob suas qualitates liquorum
corporali non immerito comparatur
non preminet cum metallis [illegible]
cum et humilium hominum qui pagina
et terra figantur. Et tunc applicetur
[illegible] supra.
Non declaracionem horum [illegible]
tate et verum quod vero quatuor co-
nectantur. Sunt enim trascendencia
se intra se. Et sic in capitulo de ve-
ritate. Et quomodo ad propositum prius
applicentur.

Comentator
Averroys super 3m metheororum. Cor-
pora desiccata magis quidem sunt
humide susceptiva quam corpora
humectata. Per que datur in-
telligi quod corda humana ab humo-
re viciorum penitus desiccata magis
quidem sunt divine sapiencie susceptiva
quam corda aliqua labe et crimine
inquinata. Anima in malivolam animam.

Plinius in problematibus. Corpora
tenuia oleo illinita et demo
indurata permia valde fiunt lu-
minis et candoris. Per que datur in-
telligi quod corda humana oleo gracie
et virtutum mistice illinita et de-
mo ad mundanos insultus pe-
nitus obdurata magis sunt permia
sapiencie sacre que divine [illegible] supra.

Plinius in 3° metheororum. Ignis qui-
dem lumine primo et principaliter
attribuitur ipsi celo. Et consequenter
autem ipsis corporibus que celesti
orbi similia sunt conformia et equa-
lia in conditionibus et natura. Per
ista autem datur intelligi quod vera sa-
piencia primo et principaliter attribui-
tur ipsi deo. Deinde autem et ex con-
sequenti ipsis mentibus animis que
ipsi deo in sanctitate consimiles
fuerunt et conformes.

Theophilus in tractatu

Dum ferrum acrum Aurum liquatum ra-
liter delectat aspicientium visus
eorum irradiat et illustrat Unde
aut Ugata auri est magis quod
splendet in igne sub specie videlicet
liquoris quam sub forma duritie
et rigoris Per ista autem datur
intelligi quod aurum sapientie per cogitationes
vera defluens in mente hominis vel
liquatum magis delectat et irradiat
mentem quam tenebras humane igno-
rantie adhuc rigidum et compactum
Respondeo ad posita inmediate supra

Commentator Averrois super 2m

de anima Corpora que et si in natura
sunt luminosa magis lucent in no-
cte quam in die Similia sunt illa
de quibus actum est Racio de lumine
Cuius etiam declaracionem require Racio
supra dicto Per ista autem datur intelligi
quod corda humana que et si in nobili-
tate sapientie sunt dedita et prodita
informi(t)ata magis quod lucent
sue cognicionis lumine et splendore
in nocte tenebrositatis mundane quam
in die luminositatis terrene lumine cly-
mencium excitat Require Racio de Splendore

Plinius in 7o animalium libro Oculi ani-

lium lucentes nocturno tempore et splen-
dentes lucent ipsis animalibus versis
ad austrum non lucent autem adversis
seu oppositis sua facie aquiloni
Et ideo ait Plautus in Eurig-
lione Splendet vultus quod oppo-
siti austro si minime aquiloni Cuius
etiam causam require Racio de Ablatione
Per ista autem datur intelligi quod corda
humana sapientie operibus luminosa
lucent vero solummodo et perfecte con-
versa ad austrum proximi lucent autem
minime Quoniam aut vestra aquilone
id est pectus de sidere mundano
Respondeo ad posita inmediate supra

Plinius in problematibus Circa um-

bram et tenebras semper lux co-
piosior reperitur Cuius causa est
compositio qualitatum tenebre atque lucis
Et quia quod oppositorum resultat
maior excellentia in utrisque Per
ista autem datur intelligi quod maior
cernitur affluentia prudencie ce-
lestis circa umbram castitatis et
continentie Respondeo supra 25

Aristoteles in 7mo animalium libro

Medulla ossium copiosa vitam
longam efficit et conservat
Cuius declaracio atque causa require
Racio de Vita Quoniam per medulla
sapientia figuratur Sicut enim me-
dulla ossium humanorum letitiam
confert Et medulla ossium quod
animalium visum clarificat
ut recitat Constantinus Sic in
interiori per omnem modum sapientia
divina gaudia infinita confert
et mentis aciem clarificat et
illustrat Sic igitur patet quod per
medullam que est intima et dul-
cissima per corporis ipsa sapientia
que est intimior anime dicitur figura
Et tunc apparet Sapientia itaque et vera
cognicio mentis humane diu-
turnitatem id est perpetuitatem vite
efficit sempiterne Respondeo supra

Thetel in tractatu de sigillis

lapidum Sunt quedam nobiles
gemme que nocturno tempore lucent
copiose et si in terra sepulte
iaceant igni quoque valido cale-
fiant amplius non lucebunt
Per ista autem datur intelligi quod cor-
da hominum lumine divine sapientie
illustrata si terre mundane cu-
piditatis et igni illicite volup-
tatis immersa per consensum fue-
rint et intincta amplius ne-
quaquam prout lucerat luce-
bunt minime quod fulgebunt
Respondeo ad posita inmediate supra

Isidorus in historiis naturalibus

Stellio ex aspectu in terra sibi cavent
ne imbibitur venenum sed et

aspectu in sursum visus aereatam celi
quedam liquorem medicinalem
sursum sibi attrahit et gignit Signa-
tur per stellionem intelligentie ...
Nam sicut stellio tardissimum
quidem motus est ad quelibet sin-
gula velocissimus vero ad ignem
seu ad incendium copiosum ut re-
citat philosophus in 2o [illegible] Sic
mundanus per omnem modum ipse tho
tardus quidem est ad actum quemlibet
virtuosum velocissimus autem ad ignem
id est ad supplicium sempiternum Sed tunc
conspicitur per aspectum in terram munda-
na sapientia figuratur Nam sicut
aspectus in terram nequaquam commode
fieri potest nisi cum totali capitis
inclinatione Sic mundana per omnem modum
mundana quidem sapientia nequaquam
haberi poterit absque totali incli-
natione animi ad terrena desideranda
transitoria et vana Sic tunc quando
per aspectum in sursum visus celum di-
vina sapientia figuratur Ita sicut
aspectus in sursum vehementer oculos
aperit atque ora testante philosopho in
problematibus in spectantibus [illegible] phi-
losophi nobis inalta oculos vehementer
laxamus et oculos aperimus Sic
nimirum per omnem modum ipsa sa-
pientia scientia divina oratione me-
tis aperit ad gustandum oculos
quoque detegit ad speculandum di-
vinam claritatem perpetuam dulcedinem
atque ad eius habendam perpetuam
visionem Sic igitur patet quod per aspectum
in terram mundana sapientia intelligitur
Et quod per aspectum in sursum divina
sapientia figuratur Et tunc applicatur
Homo itaque et sapientia mundana si-
bi haurit et imbibit venenum
mortis eterne Et sapientia vero
divina sibi attrahit et acquirit
liquorem felicitatis eterne Ita-
que per omnem modum ut superius tactum est
Plato de immortalitate anime

Sapientie quatuor attribuuntur videlicet
opes divitie honor et voluptas
De primo scribit autem Aristoteles hic de pomo
Est autem sapientia plena divitiis
operibus que divinis De 2o scribit autem
philosophus in 6o physicorum quia scientie
et questiones De 3o scribit autem philosophus
in 5o politice Naturaliter domos
fore dicimus et maxime hono-
randos eos quos sapientia cernimus
illustratos De quarto scribit autem co-
mentator 11o methaphisice Confert
autem nobis sapientia inestimabiles
voluptates Quatuor igitur hec
attribuimus sapientie quod tamen
vere opes divitie honore atque
voluptate multo autem magis
convenientius appropriamus quatuor
sapientie scientie quod divine videlicet opes
thezaurorum dei divitie refulgentes
in sempiterno honore regni perpe-
tui Et voluptate gaudii incor-
ruptibilis et eterni Et cetera

Comentator Albertus in 2a

naturalium quarta parte Scientia que
sensus obruunt scientiam intellectus
Cuius causam volens investigare
philosophus in libro problematum in hunc modum
dicit enim quod melancolici atque tri-
stes sagacitatis sunt prudentie
quoque magne Sed hec quod eo acci-
dit quia sensus elegantes ma-
gnam partem sibi humane rationis
attrahunt Ratio autem aliquibus
suis potentiis seu partibus deperdit
aliqualiter hebetata est Regie Capitulo
de scientia Et tunc per scientiam sen-
sus mundana sapientia designatur
Nam sicut scientia sensus est corrup-
tibilis fallibilis atque brevis vel
autem evanescens Super per primum
Deus sensibilis scientia corruptio
una sua cum scientia corrumpi Circa
hec namque sensus fallit Etenim
aliquando ipse in sensu sub forma
durare scientie corrumpebat Sic

rimitur potentem modo sapientia quidem mundana est corruptibilis quia corruptorem confert vestre quidem morte est fallibilis quia fallit oculum mentis. Est brevis ut potest divinas et permanens usque ad punctum momenti et temporis. Sed tunc quando per scientiam intellectus divina sapientia significatur. Unde sicut scientia intellectualis est idem tamen … scientia scita … id quod ait philosophus in 3o de anima: Simul inquit unum scientia et res scita. Aliud tamen est aquam esse et aque esse etc. Scientia igitur et res scita simul et unum sunt. Sic … per … a filii sapientia quidem et ipse deus simul sunt et unum sunt. Simile quidem. Unde in quolibet corde sapientia dei tenetur ibi et deus per gratiam commoratur. Unde sunt qui secundum Augustinum in primo soliloquiorum: Spiritus domini et scientia dei unius actus sunt. Sic igitur patet quod per scientiam intellectus divina sapientia significatur. Et tunc aperte sapientia … obruit impeditque actum sapientie scientie que celestis … ponentem modo ut supra. Cetera etiam requirantur capitulo de veritate. Item capitulo de intellectu. Item capitulo de potentia … Item in registro etc.

De sopore

Nimpietas de signis … Somnus diurnus soporem noctis impedit. Unde nimie … Cum enim in nocte soporatus in die tum adhuc secundum exigentiam temporis soporatur. In die autem qui soporabilis fuerit non in nocte dormire non poterit. Cuius causam require infra in eodem. Sed tunc deductionem declarationemque huius require infra capitulo de corpore … aut … causa … etc.

Aristoteles de regimine principum ad Alexandrum epistola xii. Unde soporem noctis intervallo capere non poteris scito quod grandis perimitur tui corporis … Eum ergo cum diem absque sopore deduxeris … quod et lassus … et aut dormire soporari non non poteris. Nam forent te prescire in aliquibus tuis conditionibus … tibus que corporis valide perimitur. Cuius causam videtur assignare Constantinus libro de … in hunc modum. Unde hora sopori congrua soporem denegaverit … quod nature … grandis mediat ipsi homini … Sed tunc … tibi … O homo assume. Agnosce eum qui dum in nocte penitentie soporem … de notionis que interne capere non poteris grandis tibi perimitatio in damnationem corporis et anime consequetur. Recedendo ad pristina super

Primus in philosophis videtur primum sopore depressum et nos ipsi continuo soporamur. Cuius causam require capitulo de commissatione. Per quem datur intelligi quod dum aliquis sopore pravitatis et malicie detentus conspicimus et … nos … obtenti in peccato damnabiliter soporamur. Respondeo super

Theophilus in tractatu de sacramento. Sopor prestigiosus prestigio incantatoris et similiter impressus hominibus difficulter ad actum vigilie restauratur. Cuius causa est quia maleficiata et prestigiosa sagacitas tota virtute potentie sensitive inimicatur et est se capit … totaliter quod quantum ad organicas actiones perimit et infirmitatur. Sed de hoc require capitulo de fascinatione. Sed tunc per soporem prestigiosum ab incantatoribus factum quod superinductum in spiritualem cecitatem et ignorantiam maleficio demonum … mentibus superinductam intelligimus. Nam sicut sopor prestigii hominem

vesanum et arreptitium efficit et relin-
quit ut dicit libro de ymaginum
Sic nimirum post eiusmodi ignoran-
tiam cecitatis humana a demonibus
superducta hominem eternaliter vesa-
num et arreptitium efficit et relin-
quit Sic igitur patet quod per soporem
prefiguratur ignorantia damnabilis
infernalis quod cecitas figuratur
Et tunc apparet Sopor itaque seu
ignorantia aut cecitas incurre
difficulter quid ad actum vigi-
lie sancte potest restaurari Eo
videlicet modo quo supra tractatum est

Aristoteles in libro problematum

Timide igitur et vitante sub periculo
videlicet dormientes cum soporati fu-
erint sompno dulci et grandi
suavi quod nimium opprimuntur
Et ideo aut Commentator super de
Sompno et vigilia Timor profun-
dum sompnum efficit Huius autem
causa est Nam cor sanguine ma-
didum et infusum sompnum inducit
validum et profundum Cuius etiam
causa tacta est supra Eo de cul-
pa Unde autem scitu est quod timoris
in tempore ipsum cor sanguine nimium
suffocat Sed ratione eius diffini-
tiva timoris est sanguinem impel-
lere ad cordis concava et pro-
funda Cuius etiam signum est quod in
timore corpora expallescunt Er-
go timor sompnum inducit pa-
cabilem et profundum Et hoc est quod
in principio presuppositum est videlicet
quod quanto quis magis timuerit
et sub periculo torpuerit tanto
profundius soporati fuerint dor-
mient in instanti Validiorem
autem rationem require Eo de cor-
pore Ex premissis itaque datur
intelligi quod quanto quis sub ma-
iori timore et periculo detentus
fuerit tanto iam sopore gra-
diore profundiore quod quantum ad cor-
pore et ignorantia sua capit Et
hec propria vanitatis in humanis
respicit ad prescripta supra Vel aliter
et pulcrius Quanto itaque aliquis
maiori timore et cautela cu-
stodiat quod habuit tanto suavius
securius quod non deus potest iniustice
soporari dicere per eiusmodi modum

Constantinus libro vi pantegni

Qui in vehementer infrigidati fue-
rint et sanguine exiccati ac si pa-
riter soporati fuerint moriuntur
Cuius causam require Eo de morte
Per ista autem datur intelligi quod qui
vehementer infrigidati fuerint
in dei perfecta caritate et humore
exiccati spiritualiter fuerint dulce-
dinis gratie quod dum que soporati in
peccatis quiescentes eternaliter mo-
riuntur dicere ut in presenti dictum est

Platearius tractatu de passionibus

febrium Sudoris autem et som-
nium vel febris ad ad acutum
Et et cepe sudor continuus quorum so-
por febris est indicium ingruentis
primi quod causa est Nam febris gignit
ex eo quod vinus quatuor humorum
in humano corpore dominatur Unius
etiam humor cum predominatus fuerit
alios humores per sudorem assidue
eicit et expellit Expulsis autem
et eiectis ceteris humoribus magis
incipit predominari talis humor
qui sic ceteros humores expulit et
eicit Ceteris namque paucis
eiectis et expulsis humoribus ille
solus super est in corpore remanet
humor humanus Valde autem predominans
ille humor febrem efficit et lan-
guore Exempli gratia Cuius enim
et dominante separatis quod dum
colera superaverit et predominata
fuerit in vero corpore inter ceteros
humores ipsa expellit colera Et

pulsis aut ceteris humoribus valde excellit
et dominatur colera predominante
aut nimium a mora colerico. Et ideo
re accidit ipsa febris. Frequenter itaque
asserdumus quoniam sudor predictum medi-
cat aliquid quattuor humorum vel aut
sanguinis · aut flegmatis aut me-
lancolie atque colere. Si igitur quis diu
valde continue et sudans accidit
ipse mortuus. Et videte cur causa est.
Constat nimirum quod sanguis in ho-
mine substantia corrupta febrem
inducit pariter et languorem. Lan-
guent enim et moriuntur cuncta cor-
pora suo sanguine et humore, scilicet atque
corruptio. Nunc autem sic dicendum quod san-
guis corruptus nimium ingrossa-
tur. Ingrossatus autem et ut ita
dicam coagulatus soporem grandem indu-
cit validumque torporem. Cuius etiam
causa tacta est supra capitulo de sompno.
Probatum igitur est quod sanguis cor-
ruptus et grossus sompnum grandem
efficit et profundum et languorem
infert pariter atque morbum. Et ideo
dicitur quod diu valde et continue som-
niantem continuo infirmantem. Et hec
quod in principio actum est vel quod sudans
et sompniantem valde febris ad or-
[illegible] per sompnum et soporem aute
intelligimus desidiam et torporem. Nascitur
sopor corporalis [illegible] et iste reddit
hominem diu evigilantem et aliquando
mestum seu merorosum. Circa ipsum
accidunt. Ut id quod aut Macrobius
dicit de sompnio Scipionis. Cuius in-
quiens aliquis eventus talis circa
dormientem contingit. Nox sopor trahit
hominem aut per visionem aut per fantasiam
apparitionem tam in vigilia quam in
sompno. Sic nimirum per omnem modum
ipsius mentis desidia atque torpor hominem
per mortem evigilanti [illegible] infert
spiritualem et memorie. Sic igitur patet
quod per soporem mentis desidia intelligitur
et torpor. Et tunc apparet. Soporantur

itaque id est lacessiunt et torpescunt
valde. Scilicet a penalitate pectore
sub conclusione. Sed et ipsa desidia
et torpor ac · inedia fit mor-
tis sempiterne. Et tunc ut in pe[illegible]

Plinius in problematibus. Sole ori-
ente profundius soporamur. Cuius
causa sicut in hoc. Nam calore
humore quoque vergentibus versus caput
caput obnubilatur valde. Caput
aut obtenebratum obnubilatum
quod diffusis vaporibus et obtectum
sopore concipit validum et profundum.
Nunc autem sic dicendum quod oriente sole
calor et humor totus ascendunt
et tendunt ad capitis regionem
oriente sole. Cuius etiam causam quam
assignat Plinius in problematibus reddere
in hunc modum. Motum solis in-
ferius sequitur motus sanguinis et
humoris. In ortu autem suo sol
ascendit. Ergo et sanguis tunc
ascendit puta versus capitis re-
gionem. Et iterato accidit quod so-
le oriente profundius soporamur.
Quod tunc per ista datur intelligi quod
fragilitas et vanitas huius con-
uersationis nostre, quando indiscrete
quoniam humane, ut quanto magis spiritus
noster per gratiam suam oritur tanto
et contra et nos in peccato et ig-
norantia soporamur. Et tunc ut in premio
dictum est de solis ortu et sopore.

Ypocras in pronosticis. So-
por supinus id est quando supino fit
corpore, id est supine seu supino modo
iacente corpore mortiferus censetur.
Cuius ratio tamen obmittitur breviter.
Et tunc per soporem vitam intelligimus
iam presentem. Nam sicut sopor
corporum a natura tribuitur et donatur
corporibus. Ad hoc ut se media-
te ipsa corpora quietem capiant
diurnis quoque vivant ut [illegible]

Comentator Albertus super librum de
Sompno et vigilia. Et signanter
dicit duo. Primo quod corpora mediante
sompno quiescunt et diucius vivant.
Secundo quod nondum quod virium consumpta-
rum incorporatus et habitus ad qui-
ete durat diucius longo tempore
perseverans. Primum quod autem calo-
ribus in thimo actus quidem
intrinsecus incorporatus quod quiete
durat motus consumatus consumptus
enim incorporatum et quiete va-
tiuus. Et cum virtus quiescit diu-
tius fortiusque agit eo quod incorpora-
to atque quiete fortitudinem vir-
tutis viribus et successibus efficaciter
et conservat. Sic per omnem modum
est in proposito. Nam vita nostre
nature est clarior perpetuus quod
actus. Sopor autem quies vite est.
Ergo et sopor actus nature naturalis
quies est. Vita igitur nostra sopo-
re quiescit mediante. Quod et per con-
sequens prolongatur. Patet igitur
quod sopor corporibus adhuc tenetur
et donatur ut diucius vivant et
quiescant. Sic mirum per omnem
modum vitam prius more soporis ac-
cepti ad eorum assumitur et tenetur
ut hoc quiete et vita perpetua con-
sequatur. Et tunc per supinitate vi-
te prius obliquitas figuratur.
Nam sicut supinum secundum Papiam
quinque modis dicitur. Require Cao de
pecto. Sic igitur patet quod per sopore vita
presens destinatur. Et quod per supini-
tate vite pravitas et obliquitas
figuratur. Et tunc apparet. Vita itaque
supina id est ancxietate et mesticia
obliquata mortifera fore, id est ca-
pax mortis perpetue demonstratur.
Require per omnem modum ut in principio.

Plinius in 7° naturalium libro. Vini
quoque calidum excitata a sopore
indignatus et iracundie efficitur
inter naturam. Unde et ait Galienus
vini inquit bibuli et sompnolen-
ter facilius indignantur, eorum intra
cordia inflammant. Per que da-
tur intelligi quod hec est veritas conditionis
humane, ut dum quis a sopore sim-
plicius per vexationes excitatur exci-
tatur, ipse aut vastat aut in-
flammat vindicte et iracundie
accendat. Require ut in principio supra.

Constantinus de dietis
Infirmorum inquit et insompnes
a sopore periculose nimium excita-
tur. Cuius causam require Cao de ori-
ginatione. Et tunc deductione pore
precedencium require Cao de principio.

Auctor libri de regimine sanitatis
Sopor incorporatus vigilia suavis
et sanus ostenditur esse valde.
Cuius minime causa reddit in hunc
modum. Vapor inquit plus de
corde et vita collectus soporis
in tempore inter corpora per vigilias seu
actu vigilie expirat. Expira-
tis autem superfluis vaporibus som-
nus sit accidentur provenit integre et
purissimus et dulcissimus quod est in cor-
pore. Et tamen sopor necessario dulcis
et suavis erit. Hinc autem sic est
expresse quod in sopore qui incorporatum
vigilia nimia fit expiracio su-
perfluorum vaporum prius et humorum.
Cuius habere accidit quod sopor incorpo-
ratus vigilia suavis dulcis et
sanus ostenditur esse valde. Ex
tunc per sopore statum intelligimus
peccatorum. Nam sicut in sopore tempore
quidem oculos suos aperiunt, nichilo-
minus apertis oculis nichil vident
ut recitat Constantinus libro de accidenti.
Cuius causam require Cao de Cu-
piditate et avaricia. Sic etiam
per omnem modum in statu quodam pec-
candi quidam homines apertis oculis ad
suum interitum excecantur. Et tunc
per vigiliam confessio et penitencia

designatur. Nam sicut vigilancia diui-
na sana quidem nocturna autem mor-
tifera et insana. Testante Galieno
in pantegni. quia aut sanitati ami-
cit ea que in die est vigilia vel
destruit aut conuenienter corrumpit. Sed anime
eciam vigilancia que tempore fit nocturno.
Cuius eciam causam require capitulo
de resurreccione Christi. Sic eciam peccata
confessio seu penitencia facta fu-
erit in peccate sine recognicionis sa-
na et vite perpetue collatiua. confessa
vero aut in nocte cecitatis et igno-
rancie puta sine scelerum atque cul-
pe. aut quid est sanie mortifera
et insana. Sic igitur patet quod per som-
num et soporem status peccatoris intelli-
gitur et quod per vigiliam confessio aut puta
figatur. Et tunc asseritur. Statuta
quod peccatore confessione et penitencia
interpolatus et postea emendatus
surrexit et sanus inestimabiliter apparebat
et tunc respirat ad perpetuam ime-
diate. Sed eciam require capitulo
de dormicione. Item capitulo de sompno.
Item capitulo de sopore. Item in registro.

Tricesimus liber de effectibus

in natura. Cum quis a sopore e-
vigilatus surrexerit. et mox herbam
floridam in floribus et habundanter
laudem prestanent. continuo flo-
res et folia deficiunt atque cadunt.
Cuius causa stat in hoc. quia flatus
hominis postquam repente surrexerit
a sopore calidus est et calidus et
humidus. Calidum autem et humidum
exteriores superficies corporum aliene
et prospectum. Sicut videmus in anima-
libus aqua calida madefactis
que neque cutem emittunt et pilos a-
bicunt renouata. Et premissis quidem
assentire videtur plinius in epistola
non alias qui ait. Ventus calidus
et humidus rosas frangit et fru-
ctus deruunt de arboribus folia
abicit atque frondes. Cuius racio
stat in hoc quod larat stipites ar-
borum atque frondes etc. Sed te

per soporem vite nostre feditas aut
vanitas designatur. Nam sicut ex
sopore tumet naturaliter ipse
oculi ut recitat plinius in de
animalibus. Cuius eciam causam require
capitulo de elacione. Sic nimirum per
omnem modum et vite presentis vani-
tate oculi tument et tumescunt
mentis nostre. Sic igitur patet quod per
soporem corporalem vite presentis sta-
tus et vanitas designatur. Et tunc
asseritur. Cum itaque aliquis a
sopore et vanitate presentis vite
et infusionem celestis gracie evigi-
laverit puta et surrexerit ex-
citatus. et continuo herbam flore-
tem et virentem que est vis conpun-
dencionis et fecunda oracione per-
flavit. mox flores omnium bo-
num devoto tactus fluunt et
decidunt pronuncientes in sta-
tu fructus et primi semper in
rete per omnem modum ut in presentibus.

Iohannicius in ysagogis libro
de operacionibus corporum.
Sanitas quidem exterior
sine interiori non prodest sed
abest. Sanitas interior sine ex-
teriori parum prodest. Sanitas
autem interior et exterior sola prodest.
Nota autem causam per exactas
sigillatim. Primo quidem causa
est. Nam inveterato morbi mor-
tifera est et obest ut ait Con-
stantinus libro de febribus. Cuius
eciam causa est quod morbus inve-
teratus et compactus difficilius
pellitur difficiliusque curatur
quod omnes vires vincit etc. Cuius
admodum libro de causis propone-
re dicitur. Nunc autem sic est quod
in sanitas exterior vigeneret
corporis et languor predomina-
tur fuerit in interioribus me-
bris tunc morbus inveteratus est

De sanctitate capitulum [illegible]

et comparatur. Nam tunc morbus fu-
gatur et ab exterioribus et compressus
comparatur quasi in interioribus. Ergo
sanitas exterior sine sanitate in-
teriori valde obest. Secundo autem
causa est quia saepe interiora corrup-
tionem suam trahunt ab exterioribus
ut dicit Mesue in practica.
Sicut videmus quod dum quis leprosus
aut ydropicus fuerit tamen quamdiu
languores exteriores partis corporis
inficit et ipsa membra interiora et
cum hujusmodi morbis quidam
in aliud contrahunt. Et sicut ea
exteriora quae interiora per lutosior
corrumpuntur. Corruptis autem mem-
bris tam intrinsecis quam extrin-
secis corrumpitur ipsa vita. Sine
autem secundo quod sanitas interior absque
exteriori saepe corrumpitur. Ergo sani-
tas interior sine exteriori parum pro-
dest. Ideo quod sanitas interior quaedam
corruptionem ab exteriori infirmita-
te sibi attrahat et imbibat.
Tertia autem causa satis patet quod sufficit
nam propter quod propositum breviter
finiam et perstringam. Patet
igitur quod sanitas quaedam exterior
sine interiori non prodest sed obest.
Sanitas interior sine exteriori
parum prodest. Sanitas autem
interior et exterior sola prodest. Sed
tunc per sanitatem corporis sanctitatem
intelligimus primo metaphorice. Nam sicut
sanitatem perfectam attendimus
penes estu esuriecti et rubore
faciei. Juxta quod autem plenius in
problematibus. Communiter inquit
et hic et perpendimus sanitatem
cum quis vehementer esurierit
et faciem rubuerit. Cum ergo
causa tertia erat de ornamen-
to animae. Sic intelligimus poeticum
modum perfectam quidem sanctitatem
attendimus penes celeste desiderium
et animae intrinsecum ornamentum. Sic
igitur patet quod per sanitatem corporalem
corporis sanctitatem intelligimus poetice intellectus.
Et tunc apparet. Sanctitas itaque
exterior sine interiori non prodest sed
obest. Sanctitas autem interior absque
exteriori parum prodest. Sanctitas autem
exterior et interior sola prodest. Secundum
poeticum modum ut in principio etc.

Commentator Averrois super

librum de pomo Aristotelis. Vitam
quidem vitam corporalem non efficit
solus corporis motus sed calor natu-
ralis validus et intensus. Etenim
quamvis cum sint corpora que moven-
tur vita tamen carent. Sicut
manifeste videmus in corporibus
cum artis arte magna suscitatis.
Hinc utique corpora motus rotos
i. gnanos habeant vita tamen
careant. Etsi autem ubicumque calor
naturalis inesse dicitur ibi et vi-
ta fore necessario comprobatur. Patet
igitur quod vita vitam corporalem
non causat nec efficit solum
motus corporis sed et vehementia
seu virtus caloris naturalis. Sed
tunc per motus corporales ipsa opera
se miracula quaevenit de signis
per calorem autem naturalem angeli
celestis significatur. Sed de hoc require
Casus de Caute. Commentator
autem ultra per vitam corporalem
ipsam sanctitatem significatur. Nam sicut
dicit vita corporalis a prima vi-
ta gignitur et causatur ut ait
Alpharabius de morte et vi-
ta. Sic in proposito per metaphoricum modum
dicimus quod sanctitas a prima sancti-
tate qui est Deus ipse infunditur gignitur
et causatur. Sic igitur patet
quod per vitam sanctitas designatur.
Et quod per motus corporales mira-
cula designantur. Et quod per

talorem naturalem amor celicus figuratur
et tunc apparet Sextitas itaque per
fectam ne nobis efficiunt immacula
sed amoris igniculam Require 3a

Commentator in vi° ethice

Nil autem perpetuitatem et incorrupti
bilitatem in rebus efficit nisi simplicis
simplicitas puritas et intellectualitas
Puritas namque corporum corru
ptibilibus qualitatibus sola tenet
Celum enim incorruptibile mente
et racionabiliter est in animam tam
naturaliter inherere creatur et mec
Corpus autem habet puritatem pro
simplicitate et unitate sing
ulorum entium et rei primo enim
dicit quod nullo alieno fuerit per
mixtum Quanto igitur aliquod ens
magis fuit impermixtum tanto
magis purum et per sequens ~~eternum~~
fore etiam et perpetuum demonstr
atur igitur quod nil perpetuitatem
in rebus efficit nisi simplex quam pu
ritas ~~[illegible]~~ est et Sic tunc
quantum ad alteram partem principalem
Declaratur quod intellectualitas perpetu
itati eternitati quoque soli in natura
est anexa ut ostendit Commentator
de fonte vite ~~[illegible]~~ sed ra
tionibus euidenter quantum ad pre
sens est opus Quanto enim aliquod
ens intellectualius actualius
quod fuit tanto durius quantum
ad perpetuitatem et eternitatem et
incorruptibilius permanebit omnis
fiet igitur quod et per consequens quod perpe
tuitatem et incorruptibilitatem et
Sed tunc per puritatem et intellectu
alitatem vite sextitas figuratur Nam
sicut puritas in corporibus macula
tionis ~~[illegible]~~ dissermintur
Ut autem plinius in problematibus recitat
ea intellectualitas naturaliter im
catur corporibus ut ostendit plinius
de pomo Sic nimirum

pomerum modo sextitas quidem ina
tionis mors prodit in actionibus al
gominatur quod et fugit eos corporis
turpitudinis et mundanis Sic igitur
patet quod per puritatem et intellectualitatem
ipsa sextitas figuratur Sicut tunc appa
ret Nil autem perpetuitatem incorruptibili
tatem in actibus efficit nisi simplex
quam sextitatis devocionis quia virtus
Recedo ad propositum innuitur 3a

Plinius in vi naturalium libro Aque

clara et turbida confluentibus
pisces quidem omnes fugiunt de
aqua turbida et in aqua clara
se recipiunt et conservant Sic tunc
Pisces homines designantur Nam
sicut pisces primum in secunda
aqua ~~et~~ contra confluentes ma
nent quod et ad serenitatem
se convertunt Credo quidem creatur
in primis pisculis qui dum contra
in aqua fuerint inclinantur
Sic nimirum pomerum modo ipsi ho
mines in aquis deliciarum et car
nalium voluptatum certitudine mor
tificantur a gaudio et beatorum
vita miserationis eruciantur et
novum Circulum quoque faciunt per
petuitatis in tormentis Sic tunc
consequitur per aqua turbida mundi
huius utilitas designatur Nam
sicut pisces in aqua turbida fa
cilius capiuntur Sic nimirum
per omnem modum ipsi homines huius
vite oppressi vanitatibus et immun
dicitiis velocius et capiuntur
facilius laqueis insidiatoris
maligni Sic tunc conservatur et
vetur per aqua claram et limpidam
ipsa sextitas feliciter intelligitur
Nam sicut natura quorundam
animalium quod nequaquam inquie
tantur aquam limpidam atque

Clara nisi pedibus suis prius turbet
et commoveat ipsam aquam ut recitat
plinius in .8. de animalibus libro. Et iucundius
dum conspicimus in equo qui nunquam
aquam claram ingreditur nisi prius
pede aquam terat et concuciat et
per consequens ipsam turbet. Cuius causa
stat in hoc. Nam equus stans in
littore circa aquam vultum suum
in aqua contemplatur. Ad resplen-
denciam igitur vultus sui horret
aliqualiter et veretur. Quapropter natura
dat quod equus et animalia aliqua ulla-
tenus illabuntur nisi aqua turbata
fuerit et sic sua reputacionem resplen-
dencia quod amittant. Sic nimirum
pomerium modo ipsi peccatores extimacione
statum sue sanctitatis et perfectionis
pedibus prave actionis turbant
et maculant ne se in sua similitudine
conspicere valeant aut videre. Hec
igitur patet quod per (?) ... intelli-
gimus Christi per aquam turbidam mobilitatem
vanitatis describit. Et per aquam claram
vite perfectio atque sanctitas figuratur.
Et sic apparet. Homo itaque more
piscium et exemplo de turbulencia
prave vanitatis confugiat ad
statum perfectionis et sanctitatis etc.

Algazel in tractatu de forma speculi. Si quis speculum et hoc
speculis concavis compositum introspe-
xerit quomodocumque se verterit faciem
videbit quandam sue faciei similem
in aere apparere. Postquam eciam quis
perfectum introspexerit speculum adhuc
tamen vultus introspicientis fictus
in aere apparebit. Cuius causam
require capitulo de trinitate. Sed
sic per speculum triplicatum ex tribus
concavis speculis compositum et plicatum (?)
est ipsa trina sanctitas figuratur.
Nam sicut speculum triplicatum
seu ... (?) suspicientis qual-
latum visum nostrum ... (?)

(margin: si absconditum fuerit id speculum)

trinitat. Illuminat eciam et acuit vi-
sum nostrum in sursum ideo in deorsum.
Elevatos enim oculos videmus in ae-
re multos vultus. Declinatis autem oculis
versus terram plane nichil nisi
ad longa tempora conspicimus nec vi-
demus sicut ipse Algazel ubi supra
asserit auctor composicionis predicti
speculi. Et causas suorum effectuum
require capitulo de visione dei. Patet
itaque quod per speculum triplicatum vi-
sum nostrum acuit in sursum solum
minime aut in deorsum. Sic nimirum
pomerium modo trina quidem sanctitas
intellectum nostrum sursum solum cogit
et elevat videlicet ad superna respi-
cit aut et denegat ad terrena.
Et sic applicatur sic. Cum quis itaque
visum mentis in aeternum intra
speculum trinum sanctitatis ope et consensu
mox vultus agminum superne
et species visionis beate nobis
quoque nos in domo ... (?)
et patebit. Et sic declaracionem trip-
licis sanctitatis require infra etc.

Ov. super os (?). Cumque aliqua
vestis lota fuerit ad solis calo-
rem radiosque suspensa ipsaque
per modum aliquis investitus fuit
et induitur mox et motu vestis
scintille ignee exiliunt copiose
hinc aut effectus plinius ubi supra
interserit dicens sic. Et novi primum
et tale. Videmus in quo idem
aliquod animalium in sole calefiant
aut in cineribus calidis dormie-
rint et cum surrexerint et compila-
verint id est conturbando se pulverem
excusserint. Et iucundius pullus
postquam iacuerint in pulvere
aut in cinere mox vibrando
et verberando alas pulverem ex-
cutiunt. Sic enim predicta animalia
scintillas igneas emittunt et e-
mittunt verumque simile dum (?)

tamen aut tactus in calendas qui-
euerit aut dormierit cineribus
Et nocturni crines si moveantur aut
vellantur scintillulas emittere
comprobant. Secundum est quidam quibus ra-
sure fiunt et panno aliquo caput
suum detonderit mox scintilla-
rum copia apparebit. Harum quidem
causas require capitulo de caritate
per premissa autem datur intelligi. Quod
quidam quorum veste sanctitatis et inno-
centie tota a sordibus et abster-
sa investitus fuerit et mortuus
mox scintillas efferret scintilla-
tionis eterne in presenti sed et visio-
nis beate per quem modum in futuro ut in patria.

Exopistus in Bremalio.

Dimisarum arcum. Et mulier minime
liquor in solo loco sub terra
calido et frigido optime constri-
cto et cooperto reconditus a corrup-
tione minimum perpetualiter con-
servatur. Cuius signum est quod autor
Charetinus de Eventibus in natura-
libus inquit erat antiquorum li-
quores varios recondere intra sepul-
cra mortuorum. Cum quidem liquores
post mortem ad multa centena annorum
incorrupti apparuerunt penitus et
recentes. Cuius causa stat in hoc
primum illud quod suum proprium humorem
non amittit neque alienum recipit
quantum intimo erit. Hic autem sic est in propo-
sito liquor namque reconditus sub terra-
nee et optime vapore suum non a-
mittit nec alienum recipit ut pote
qui a cooptus valde et obtectus.
Ergo liquor huiusmodi diutius
et incorruptus erit. Per premissa
autem datur intelligi quod liquor sanctita-
tis et gratie inrefrigerabilis po-
llimus recondit et fruatur in cordi-
bus subterraneis humilitate huma-
nis rore celestis gratie fugiendo
algore pravitatis generose atque
mundicie. Revertendo ad premissa re-

Articulus libro primo De eventibus naturarum

et virtutis. Sic eo quod loco solitu-
dinis ubi quondam habitasse vi-
si sunt homines. Nunc autem derelicto
penitus et deserto quatuor effectus
accidunt et contingunt. Primus est:
Nam illic quidem magis pubescunt
flores. Cuius causam require Capitulo
de virtute. Item illic animalia et
fere entes seu bestie conveniunt
et nata. Cuius causam require mox
infra. Item animi sonitus con-
tinuus quo gaudentur. Item vermium
et formicarum egressus varius et
diversus. Primum quidem causa ad cete-
rendum ostensa est supra. Secundi que
causa est. Nam in loco inhabi-
tato terra digesta est valde. Ut autem
Commentator Averrois in 3o de anima
Dixerit inquit terra sicut cetera
elementa variatur scilicet motibus
et generationibus et mixtionibus que
habitationem super se hominum. Terra
autem digesta quandam adhuc in-
tegrita efficaciam et virtutem. Mo-
net allicitque animalia bestias atque
feras. Causa autem tertii sumitur
ex primo. Appetunt enim et natura
ipse aves loca florida et frondo-
sa ut autem patuit in 5o huius libri
libro. Presuppositum est autem supra
in primo effectu quod loca quondam
inhabitata nunc autem inhabitabilia
et deserta arborum quidem frondibus
pratorum floribus habundantia
sed vehementius pubescunt. Quarti
causa est. Nam secundum Plinium
in Speculo naturali vermium et for-
micarum natura est nasci ut frequenter
et terram falsam abhorrent aut natura
ipsa falsa. Et ideo ut Caladius
Super librum de natura. Aristoteles Experi-
mentatis corruptis et falsis
ipsi vermes nascuntur humoribus
sed et putrefactione et falsedine
corrumpuntur. Sumitur autem hic
falsedo pro vi motiva latitate

intra q̄m dicta et vitiosa. Qz dicit
regimine capitulo de vitiis. Hic autem
sic est quia civitati natalis amara
est et salsa. Cuius causa est quia
terra huiusmodi natalis est sicca
incinerata et exusta. Tunc quo-
dia et cetera pena sunt passiones
atque qualitates amaritudinis et
salsedinis. Ergo ibi vinee pluri-
mi generantur. Redeundo igitur
de causis super effectus dicendum
quia in eo quod loco solitudinis
vel quondam civitatis visi sunt
homines. Hic vero de loco piteret
deserto quatuor effectus accidunt
et contingunt ut superpositis florum
Consistit anima bestiarum cum
terrarum. Secundus gravitas animi vi-
rium quoque generatio variorum or-
tur per locum virium et desertum
locus quod stratus seu ipsamet
sterilitas figuratur. Nam sicut ca-
tantes seu vociferantes in deserto
nulla bestia nulla fera accedere
invadere possunt. Sicut id quod
ait Isidorus in hystoriis naturalibus
Timet ingens et natura homines vo-
ciferantes in vastis solitudinibus
nemoribus et virgultis. et ma-
xime noctis tempore. cum tum voces huma-
ne cunctis quod animalibus
timorose sunt horride et suspecte
Cuius causa stat in hoc. Nam aliquo
accidente timore tunc in loco securi-
tatis magis timet et recipiuntur
animalia ut recitat Ysidorus ubi
supra. Hic autem sic est quia animalia de-
serti securitatem solum habent in ne-
moribus et virgultis. Voces at-
tem humane horride quoque sunt
ut supra tactum est cunctis animalibus
per hec. Et ideo accidit quia can-
tantes et vociferantes homines in
deserto nulla bestia nulla fera
accedere invadere possunt. Sic

primi pontem modo exercita-
tem se iustitie homines laudes
dei modulis vocibus frequentantes
in loco sacro seu sanctitatis animi-
cultus nulla bestia nulla fera infer-
nalis potestatis accedere invadere non
potest. Sic igitur patet quod per locum de-
sertum locus sacrus divinus quod cultum
ydoneus atque aptus seu ipsamet
sanctitas figuratur. Et tunc applicantur
in loco tali et tempore sanctitatis quatuor
felices effectus accidunt et contingu-
nt quia ibi necessario inveniuntur co-
positas florum actuum et virtu-
tum. Consimiliter et victorum angelorum
cum quibus ventum celestium et sanctorum
vox et gaudium aspersionis
laudis divine. Et divine distur-
sionis et efficacie. Hec enim quatuor
sanctitate convenientissime conveniunt
sacro pontem modo ut ipsum modo

Cosmeor Metrorum. 3t. zm

aiestis fulminis quod habet
conditio et natura ut vasa liquorum
continentia penitus destruat an-
nichilet et consumat. liquorem vero
in statu suo figit dilabi defluere
quod non sinit unde subiungit dicens
Comptum nimirum scepe unius est
temporibus ut vasa vini plena ful-
mine sencto penitus sunt annichi-
lata patet et corrupta. Vinum
aut integra atque salva superstite
firmum stabat nec penitus deflue-
bat. Madium aut et tamen primissi
effectus require capitulo de Ceci
Sed tunc per fulmine quod aptius quam
ipsa sanctitas figuratur. Nam sic fulmine
occultatum et contentum in nube
ipacium consumunt diguit et deducit
Commissum vero est nubem continuo
attingunt et mala infrigidia
comprobatur. Sic recta pontem
modo sanctitas intra intra nube
cordis in oculta per humilitatem

et contenta consumit vicio suo cordis nigredinem diges et resolvit infusi-
te in amorem dei et deducit spiritum
ad patriam sempiternam eternitatis
aut per vanam gloriam palia-
ta et illicite ostentata contumo
contingunt et malia infestive gn-
era temptat. Sic igitur patet quod per
fulmine ipsa serenitas fugatur ve-
tus asperitas et cum serenitas
gaudium et natura ut carnem et iustitiam
per sanctimoniam et castimoniam
continuam ad illicita et prava con-
cupiscentia destruat et corrumpat
mentem vero intrinsecus figat et stabi-
liat interius recte ut in proemio dictum est.

Notandum quod sempiternitas octo
modis dicitur. Require capitulo
de gehenna. Item notandum
quod quatuor sunt quibus solus sempi-
ternitas convenit et nata. Require
capitulo de definitione. Cetera omnia
require capitulo de eternitate. Item
capitulo de beatitudine. Item capitulo de
felicitate. Cetera in registro etc.

Notandum quod sedulitas quatuor
facit effectus. Nam potestas ra-
tionis ad unum determinat homi-
tat et adaptat et qualita-
tes et accidentia innaturat roboo-
rat et confortat. Et divagatio-
nem actuum quorumque negat dum
singulis aut contra applicatur in se
gillatim. Capitulo de frequentia. Pro-
posita aut datur intelligi quod sedu-
litas sacrorum actuum et virtutum ob-
sequiorum quod et cultum divinorum
quatuor effectus in mente humana effi-
cit et relinquit. Nam ad unum
solum actum dei videlicet et veritatis men-
tem assignat et determinat qualita-
tes celestes nobiles divinitus
infundit et innaturat in proxi-
mum in deum roborat et confortat
et paratam divagationem quod
abiciat atque negat etc.

Commentator super politicam in forma
capitulo iiii in. Corporis sunt opera assi-
duitatis sedulitatisque actuum exer-
citatus quibus membra promptiora
redduntur infirmiores aut ocio ali-
quali. Prius et promptum magis
patet. Cuius signum est videmus
enim quod diu sedentibus quod tempore
aliquis actum aliquem exercitari
constat quod tunc actui promptitudine
caret et facultate eiusdem actus
in mane aut post coenam et
efficat actum illum. Cuius causa stat
in hoc. Nam in assiduo et sedu-
lo actu organum laborat vel
calore nobili ineptum indispositum quod
redditur. Cessante aut assiduitate
sedulitate quod illius actionis ocio
solum intervenienti aliquali iam et sic
ipso organum actionis huiusmodi
deputatum quietatur et per quem
ad actum usque habilius redditur
propositum aut innuitur quod ad in-
staurandum atque fortificandum
actum divini cultus laudis quod
prius et virtutis summe valet inter-
positio et intercessio rationabilis
ocii et quietis. Require supra etc.

Notandum quod inter principia positi in
libro politice sedulitas et intempo-
ratas opponuntur. Quemadmodum
ipsa essentia et parte sui sunt altera
primatum dei de hoc plenius require
capitulo de principio mali etc.

Notandum ut ait Commentator super
quartum Ethicorum effectus necessarii
solis debentur agentibus sedulis
et perfectis dei de hoc require capitulo
de oratione. Cetera omnia require
capitulo de assiduitate. De frequentia. De
perseverantia. Cetera in registro etc.

De semine (1...)

Aristoteles libro de plantis
Omne igne siccatum
neque pullulat neque germinat
sed nec crescit. Cuius tamen require
capitulo de verbo dei tunc per semen

corporale spirituale semen aliter figuratur
nam sicut semen corporale radicem
et fundamentum sui germinis atque
ortus recipit ab inferiori parte
terre · non a superiori superficie · ut
ait philosophus ubi supra Unde certum signum
est quod radices iacti in terra seminis
tendunt in deorsum non in sursum
Sic nimirum per omnem modum semen
spirituale radicem atque fundamentum
sui germinis atque ortus sumit
ex infima parte vere humilitatis
non autem ex supremo superbie et ti-
moris Sic igitur patet quod per semen
corporale semen spirituale designatur
et tunc apparet Semen itaque spiritua-
le igni turpis lucri seu avari-
cie desiccatum · nec pullulat nec
germinat iusticie · sed nec crescit ~~Nec~~
per omnem modum ut in prima demonstratum

Notandum circa naturam herbarum
nascentium sive placente semine
modum autem cognicionis et appli-
cacionis recipe capitulo de conversione
Nondum quod species alicuius seminis
quatuor modis deveniunt ad terras
remotas prius et longinquas
primo videlicet per alicuius venti grandis
deiectionem Secundo pannum ali-
quarum deductionem Tercio per ymbrium
et pluvie distillacionem Quarto per
aliqua celi constellacionem De primo
sic ait philosophus in Experimentis naturalium
ingruunt interdum venti a quibus-
dam regionibus terre qui in suis
meatibus quarundam herbarum
semina attulere · que quidem herbe
numquam vise sunt in illo terre cli-
mate quo nascuntur Piper enim
et crocus nardus cinamomum
et balsamum in quibusdam nata
apparuere regionibus · in quibus
antea non fuerunt Generacionem
autem huiusmodi reducimus in tam
innumeris super terram vel in aque
grandis turbinis sive ventum Cum
minutum turbo aut ventus secum
aliena et inusitata a longinquis
adducunt partibus ut inmediate supra
De secundo sic ait philosophus in problematibus
pisces quidam in quibusdam pro-
creati apparuere stagnis et
paludibus ubi numquam aliquis
visus est piscis Cuius certum signum
est quod in altissimis quibusdam
montibus pisces nati sunt magni
et innumeri valde exiguis huius
autem generacionis causam reducimus
in allacionem apportacionem quod qua-
rundam avium · eo videlicet modo inquantum
aves mergule ille vel aves que
ad pascendum aque immergun-
tur Ceterum namque avium rostro et ori
semina adheserant · que longe ante
proiecta erant a piscibus Cum quidem
semina aut in profundo iacent quod
in aque medio supernatant Ista
aut piscium proiecta semina · rostris
aut pedibus avium adherencia
ab avibus iam predictis se nota-
vimus demo aque immergentibus
innixa paludibus atque stagnis
pisces procreant · ubi nulli pisces
numquam erant De tercio sic ait
Avicenna libro 3° de diluviis Qua-
tuor nobis innotuerunt diluvia
videlicet diluvium ignis · aeris terre et
aque Diluvium autem aeris et aque
alienatum est · id est alienorum
corporum allatum Certa quod nondum
quod diluvium ignis nil aliud est
quam inundacio ignis seu aliqua
accessio alicuius valida regionis
Diluvium aut aeris nil aliud est
quam inundacio et superfluitas aeris
atque venti Diluvium autem aque
est diluvium nihil Diluvium vero terre
est inundacio arene desiccatio
et aere De diluvio ignis legi-
tur de sancta Agatha Item in historia
Longobardorum Item de visionibus

Cambdaly Item de mirabilibus hyber-
nie De diluuio aeris agitur in
hystoryis parisanus vbi dicit quod tanti
turbines atque venti interdum
conueniunt et concurrunt ut ciuitates
et villulas auferat et sustollat
Cuncta tamen vllatenus apparebat
De diluuio aque requirere de Nyly
Est autem diluuium mihi diluuium prin-
cipale quod accidisse dicitur temporibus
Noe requirere Ca° de abtemperancia
Nunc autem redeundo ad propositum di-
cendum quod diluuium aeris atque age
conuentus grandinis et pluuia alie-
na nobis adducunt semina puta
de remotis prouinciis et longin-
quis De quo sic ait ptholomeus
Almagesti 1° latissima virtus ce-
li nam vniuersitatem generat fecundat
diminuit et augmentat Nam vbi
nulla proiecta sunt semina ibi ce-
lesti constellacione et virtute quedam
nate sunt herbe incognite et inui-
se Sed de hoc eodem requirere Ca° de
natiuitate Sufficiat igitur patet
quod spectacula aliarum seminis quatuor
modis deueniunt ad terras remotas
procul et longinquas Primo videlicet
per aliarum venti grandinis deiectionem
Secundo per auium aliquarum adductionem
Tercio per imbres et pluuie distil-
lacionem Quarto per specialem celi con-
stellacionem Per hunc per semen corporale
semen intelligitur spirituale Nam sicut
semen corporale nimis profunde
terre iniectum neque pullulat neque
crescat Cum tamen infra respicies
Constat nimirum causa istius in hoc
quod semen profunditatum non habet aeris
respiracionem Sic nimirum per omnem
modum semen spirituale quod est verbum
dei nimis profunde in corde hominis
seminatum omnino non florere valet
bonorum operum et virtutum Hec igitur
patet quod per semen corporale semen
intelligitur spirituale Et hunc appice
Semen itaque spirituale quatuor modis

modis deuenit ad mentes ho-
minum a deo remotas procul et longin-
quas Primo videlicet per celestis refri-
gerii dedicacionem Secundo per auium
id est sanctorum apportacionem Tercio per
celestis gracie distillacionem Quarto
per celestem radio infusionem Et

Commentator Theophrastus

de separacione

Super librum de natura(?) existen-
tibus Quorumcumque est vnum
esse vnum non separatum ab alio
absque corrupcione eius Talis
autem huius sententia tamen verbo
quod autem elaborabimus Item de
pomo Aristotilis Quorumcumque igitur
est vnum esse vnum non corrumpitur
sine alio Intelligendum autem hoc
est eo modo si vnum illorum esse
sit equale alteri et vnum non
sit ab alio Vnde non habent eodem dicta
opposita in illo esse quod resul-
tat ex corpore et etiam anima Non enim
anime et corporis est vnum esse
et vno corrupto non corrumpitur
tamen reliquum Et hoc ideo quia
esse non esse vtriusque equaliter
sed vnius ab altero puta cor-
poris et abesse anime Hijs itaque
incidentaliter introductis ad
propositum redeamus Patet igitur
quod vnum quorum vnum est esse vnum
non separatum ab alio absque tota-
li eius corrupcione Per ista autem
datur intelligi quod ex vnione misti-
ca dei anime quod deuote quoddam
resultat esse indiuisibile et
diuinum Et ideo talium esse est
vnum esse Iuxta illud Io xvij° Ca°
vt vnum sint sicut et nos vnum
sumus Deus itaque perseuerat
tamen sine gracie separari non potest
ab homine absque totali eius et
perpetua corrupcione Iuxta illud

Plato in 1° De immortalitate
anime Nullum quod entium et vni-
tati assistit nisi separatum sunt

a materia magnitudine / et a motu
A materia quidem omnes habens
materiam necessario est transmuta-
bile. ut ait Commentator Auctoris
libro suo de substantia orbis. Celum autem
transmutabile est secundum corrupti-
bile est quia secundum philosophum in xiio
methaphisice quod transmutatur non est
uniforme. Celum autem non fuit uni-
forme necessario est corruptibile sive
corruptibile. quod non etiam patet
igitur primum videlicet quod nullum entium
eternitati ascribitur nisi separatum
fuit a materia / A magnitudine
enim quia omnis magnitudo divisibilis
est in infinitum ut ostendit philosophus
in primo physicorum et in vio et in primo
de generatione et corruptione
in de celo et mundo Et in xo
methaphisice libro Cuius eciam declaratio
tangetur infra Celum autem divisi-
bile est etiam non est / eo quod secundum
Calcidium in Thimeo eterna indivi-
sibilia sunt non autem ipsa perpetua et
eterna perpetua sunt unione concordia
vel unita Eterna inquit sunt ut
ait Calcidius ubi sunt que
nequaquam divisionem recipiunt in-
eternum videlicet res incorporales res
eterna Et ipsum indivisibile quod
est punctus Ergo et destructo
consequente infertur quod nec eternita-
ti ascribitur nisi quod separatum fuit
etiam a magnitudine Notandum
autem quod magnitudo est divisibilis
in infinitum non secundum partes equa-
les sed secundum partes inequales
quemadmodum in primo physicorum asse-
rit ipse Thomas Item omne con-
tinuum seu magnitudo divisibilis
est in infinitum non naturaliter sed
mathematice quia nulla species
naturalis adeo parva potest demon-
strari quin adhuc possim minua-

quam puta mathematice non
rerum naturalium specierum / ut vbi supra
ostendit Albertus in ordine Co-
mentatorum / A motu vero ita secundum
philosophum in 3o physicorum motus est
actus entis in potentia inquantum
huiusmodi i. inquantum in potentia
Sicut alteratio est actus rei altera-
bilis inquantum alterabilis Item
idem in eadem parte infra. motus
non est ens. sed via in ens. Ubi
igitur est motus ibi ens in pote-
ncia primo non ens. sed via in ens
ubi autem ens in potentia. antequam
ens fuerit ibi eternitas non est
quod secundum Egesippum Jeronimi libro
2o Eternitas solis convenit en-
tibus actuatis et perfectis in
sua specie De quorum ratione
ipse motus non est. quemadmodum
supra tactum est. Sufficienter igitur os-
tensum est quod nullum quidem entium eter-
nitati ascribitur nisi separatum fuit
a materia a magnitudine et a
motu Tercius processus datur intelligi
quod nullus quidem hominum eternita-
ti seu fruitioni celesti dignus
ascribitur nisi a tribus prefatis men-
te et corpore separetur Videlicet a ma-
terialitate corporalis. A magnitudine
mundane et transitorie dignitatis
et a motu. et strepitu mundane
et vane inquietudinis et la-
boris. Patet ut in principio dictum est
Philosophus in xii methaphisice Substancie
quidem separate nullis sunt transmu-
tacionibus passionibusque sub-
iecte Cuius minimum declaracio
requirit clarius de perpetuitate Sed
tunc per substancias separatas homines
a mundanis quantum ad effectum
separati vanitatibus figurantur
Nam sicut substancie separate dominan-
tur et regunt principaliter
cunctis naturalibus universis ut
firmissime probat racionibus

phylosophus Albumasar lo° unde tarad
aut Proclus li° suo de causis
Opus inquit nature est opus intelli-
gentie Sic minus proprie modo
ipsi fideles a demonibus et transito-
riis separati dominantur scilicet princi-
paliter parantur tuttis inde insul-
tacionibus et potentiis que quod
omnia ipsi largo animo aspirantium
Sic igitur patet quod per substantias sepa-
ratas ipsi animi sic inde separati ho-
mines figantur et sic applicantur
Illi itaque qui spe sua in deo posi-
ta abiectis vanis et transitoriis fu-
erint separati nulli transmutacioni
et corruptioni aut passioni ipsi cum
ipsis scilicet et futuris aliqualiter sunt
subiecti Recte proinde modo ut supra

Amelbron li° fontis vite

Una quaque res racione sue materie
sentitur elongari et separari a primo
actu et ente racione autem sue
forme approximat et unitur ipsi
actui atque enti primo Sic tunc
per integracionem spiritum carnis gravis
designari in aia sicut materia est de
separacionem ipsius quod amittere actum
ad modum in 1° physicorum et in secundo
de generacione et corruptione dicitur
Sic minus proprie modo caro
quod ipsa semper est in tuttis sue
actibus peccato et morti annexa
Et sicut materia nunquam corrupi-
tur id quod aut plurimum in 1° physicorum
materia est ingenerabilis incorrup-
tibilis Sic recta ponitur et ipsa
caro nequaquam simpliciter anni-
chilatur aut corrumpetur quin una cum
aia sua aut in eterna vita aut
in pena perpetua eternaliter et finaliter
collocetur Sic tunc enim per forma
ipsa aia designatur Nam sicut
forma est agendi racio ut aut
Commentator Super enim Sic in 2°
phisicorum a simili ipsa humana aia
est principium racio atque causa
meritorie agendi aut gaudia
supplicia ve merendi Sic igitur

pateat quod per materiam caro designatur
et quod per formam ipsa aia figuratur
Et tunc applicatur hoc itaque ratione
racione sue carnis semitur
appetit quod elongari ac separari
a primo ente et actu qui deus
ipse est Racione autem anime spiritus
seu aie semper suo in illi aspe-
tit salvatori Recte ut supra etc

Themistius Comentator

in Tract de Gradibus formarum
Separatio latitacioni obstat enim
Cum enim aliquid abinvicem separantur
insuper omnia ea que antea latue-
rant et patefacte demonstrantur
per ista autem ~~autem~~ datur intelligi
quod dum caro et aia per mortem
abinvicem separantur insuper omnia
ea que antea latuerant et
ab humanis oculis abscondita
erant clarissime elucescunt Item
illud quod de Ulixe supra dictum est
qui inde sapientior erat moriens
quam vivens Multa enim Ulixes
in morte agnovit que vite tempore
penitus ignoraverat Recte proinde supra

Alitonensis forma innixa

materie separari non potest nisi illa
materia formam perditam desperat
et sub alia stare incipiat eo vel
modo que supra Sic tunc declara-
cionem et applicacionem require Cao
de Baptismo

Philozophus in problematibus Cuius
quamvis ab eo que valde diligit
separatur quoniam plus tristatur quam
dum separari se aut separandum fore
se memorabatur Cuius evidencia
et causa stat in hoc quod aut
plurimus ubi supra Sicut enim non
habita magis desiderantur Na-
bita autem iam vilescunt et quo-
damm non curantur Sic et bona
dudum habita et modo non habita
magis cruciant atque torquent
Recte proinde modo quia ad modum
aut Cuncta bona habita et a

Margin: Pr° de separacione ... tum

missa magis nos terreant quam si
habita non fuissent penitus nec
possessa. Valde igitur noster cruci-
atur animus et torquetur dum ab ali-
quo amico aut actu gaudio-
so separamur. Per ista autem datur
intelligi quod nihil amarius esse dampna-
tis quam separari ab illo delecta-
bili aspectu mitissimi salvatoris.
Et tunc recitat Ca° de perditione et

Ovidio in 3° [illegible] / Tota

itaque nostra cognitio intellectus et
separatione specierum a materia effi-
citur et causatur. Nam quamvis se-
nsus in pluribus non decipiatur circa
[illegible] et [illegible]. intellectus tamen sepe
abstrahit sed et intellectus actio figi-
tur et sistit circa segregatam speciem
eam a materia magnitudine et a mo-
tu. Et huius ratio est quia ut ait
philosophus in primo posteriorum Cognitio-
nem certa. puta cognitio intellecti-
va semper est verorum et perpetuorum
quia false intelligimus que ali-
quando falsificentur aliquando non erunt.
Unde intellectus semper est verorum et
perpetuorum. Veritas autem et perpetui-
tas in una necessitate solummodo
conservatur. Universalitas autem
non est nisi per separationem a materia
et partium speciebus. Clarum et manifestum
est et qualitatibus obiectorum ob-
iecta. Cum alia ipsius sensus in-
tellectus cum obiectum est ipsa quiddi-
tas rei non signata sed abstracta.
Obiectum autem sensus est non quiddi-
tas sed accidentalitas. Non autem
accidentalitas realis sed inten-
tionalis et specifice a subiecto
et corpore separate. Ex omnibus igitur
hiis patet quod tota nostra cognitio
intellectus et separationis a materia
specierum oritur et causatur.
Et tunc per cognitionem intellectivam
que est cognitio vera et perfecta
divina cognitio seu beata visio
figuratur. Nam sicut cognitio

intellectiva est eterna et eternaliter
perseverans propter id quod ostendit Augustinus
in Sententiis. De utroque statu
hominum tam damnandorum quam
salvandorum. Damnandi namque
sine fine suum reatum intelligent
et agnoscent. Ysaie xlvii°. Et
vermis eorum non morietur. Sed et
salvandi id quod in presenti intellexe-
runt habent ipsum et alia infi-
nita plura perpetualiter intelligent
et agnoscent. Et in fidei et
argumentum huius Augustinus de dic-
[illegible] de pomo in [illegible]
dirigit quod anima nunc intelligit
tanta corporis mole onerata et de-
pressa tamen ambiguum quanto separata
fuerit anima melius verius et
plenius intelligat videat et agno-
scat. Separata namque a corpore ipsa
anima intelligit que intelligit et
nunc et multo amplius intelliget.
Ergo quod post mortem carnis in se-
paratione videlicet anime a corpore anima
intelligit omnia que in hac vita
unita corpori intellexit. Et quo
habetur quod intellectus seu cognitio
intellectiva est eterna et eternaliter
perseverans. Et [illegible] ponimus
modo et ipsa dei cognitio visio
que beata eterna est sine fine quia eter-
naliter perseverans. Sic igitur patet
quod per cognitionem intellectivam que
quidem est cognitio vera et perfecta
respectu videlicet cognitionis sensus
ipsa dei cognitio ac beata visio
figuratur. Et tunc applicatur. To-
ta itaque cognitio divina visio
que beata et separationem affectionum
nostrorum a corporibus provenit et
causatur. Et iterum ut in predicto dictum est.

Commentator Averrois super

3m methaurorum. Aqua quamvis sit fal-
sa et aqua dulcis confuse in-
veniuntur et immixte continentur

utraque aqua limpida sit et clara mixtim tamen turbantur et seculant. Separate autem utraque in separatim existentes ille aque stare et limpide remanebunt. Cuius causam require in simili capitulo de felicitate. Per premissa autem datur questioni et mali simul coniuncti magis turbantur et molestantur scandalizantur quam coniunctim quando parte separati sunt et sequestrati a se invicem in suis manent statibus. In premissis respondeo ad proposita supra.

Constantinus libro Viatici

Medici morbum intimum separare a membro leso precipiunt et morboso. Cuius declarationem require capitulo de culpa. Per que datur intelligi quod longe separanda est cura et solicitudo. Timor quoque omnis a corde timore sollicitudinis illius prestat. Premium modo. Cuius ad inventionem Cetera requirantur de vita solitaria religionum. Quia separatio corporum cordium faciat effectus. Sed cuius ordinem require capitulo de perditione. Item separatio inter aliud est et altera sui parte quam unio. Quando enim aliquis ab alteris separatur sibi vivere et acquirere cernitur. Sed de hoc require capitulo de sequestratione. Item eciam capitulo de divisione super actu corporibus que ubicumque separantur. Item separatio civitatum quando est tempore estivali. Sed de hoc require capitulo de estate. Cetera omnia in registro.

Aristoteles in vi politicorum libro: Sub silencio quiescere qui et agere conveniunt sex generibus personarum videlicet puellis timidis infirmis filiabus pueris et astutis. Secundum hoc leves placabiliter puelle et dulci et silente ut ita dicta colloquia et affatu. Timidi eciam si volunt tamen nequeunt nisi sub silencio fabulari. Item infirmorum vox semper submissa sub silencio et tacita. Preterea pueris silencium sepius convenit sed tumultum atque strepitum aliorum puerorum eciam bona forma indolem quoque sanam accipimus et quiete et silencio cordis. Item astuti et sapientes magistri sub silencio facta sua inveniunt. Ardee ubi supra. Patet igitur quod sub silencio et agere sex generibus convenit personarum. Cuius admodum supra. Sed tunc per silencium corporale silencium spirituale puta ipsius anime figuratur. Nam sicut silencium corporale maxime prestandum est in consiliis et in mensa, ut ait philosophus in vi politicorum. Tamen tempore stant in hoc quia in consiliis rei eventus magis patet audienti quam consulenti et loquenti. Item in actu ecclesie dum quis locutus fuerit aliquid de ore eius salit. Cuius aperte positum fore ostenditur et simile ut silencium magne observetur in consiliis et in mensa. Sic in minore premium modo silencium quod seu sensu quietis anime maxime frequentetur dum quis vite se consilium habuerit super vita beata aut dum quis fuerit in Christi mensa id est in simmedo pascua sempiterna. Et sic igitur pro quo fit silencium corporale silencium anime designatur. Sed tunc apparet. Silencium itaque anime maxime convenit sex generibus personarum videlicet castis et heremitis qui per puellas et virgines figurantur. Timidis et pusillanimibus qui deum timent

De silencio anime

lx

siluestres comprobantur. Hii in illis et pro-
tibus qui per infirmos designantur
Item in regno celesti inferioribus
qui perfectos important. Sic ab al-
tioribus innocentibus qui per pueros in-
telliguntur et ipsis contemplantibus
qui per astutos et sapientes conuic-
tissime designantur. Titulo ut supra

Ambrosius in exameron libro

vi° Omnes quidem aues a garri-
tibus cantibus quasi suis cessant
et silent circa maiorem feruorem
serenitatem estatis. Require de
hoc tempore Capitulo De gaudio celestis
Sed tunc per aues homines designantur
Nam sicut aues in suo euolatu
de terra volant contra ventum ut
ait plinius in 1° animalium libro Omnes
inquit aues naturaliter quando diu
a terra se eleuant per volatum contra
ventum alas suas verberant Cuius
etiam causam require Capitulo de Morte
Sic nimirum per locum a se ipsi homines
in suo volatu ad quietem videlicet
celestis patrie debent more auium
et exemplo resistere et opponi vento
vanitatis inquietudinisque mundane
Sic igitur patet quod per aues homines
humiles figurantur Et tunc applica
Omnes itaque homines velut aues
silentium debent assumere et contra
ab operibus actibus quasi preciosis et
stat in medio sue vite id est dum ma-
gis vigeuerit in viribus sui corporis
et honore Responde ad pristina supra

Solinus libro Rerum In loco quodam

in quo tenebre fuerint silentia
quod assidue et clamores serpentes
et rane tacere quod bestie pestilen-
tes naturaliter procreant. Cuius
etiam causam require Capitulo de Cecitate
Per ista tunc datur intelligi
quod in corde humano tenebris cecitatis
tatis et ignorantie atque silentio
iugi laudis diuine conspecto
serpentes et rane id est motus et sug-
gestiones prauitatis dyabolice
iugiter procreant. Titulo ut supra

Isidorus in hystoriis naturalibus

Circa aquas silentes leniter quod
fluctus resident naturaliter appe-
tunt ipse aues Sic tunc per aquas
silentes leniter quod fluctus mentes
silentes et quiete figurantur Nam
sicut aque que fluunt cum silentio
et habent conditiones et effectus quo-
de hoc require Capitulo de [illegible] Et
tunc appetunt Item ipse itaque celestes vir-
tutes magne resident appetunt circa
mentes per viam humane vite cum quiete
et silentio defluentes. Vide in [illegible] demum [illegible]

Aristoteles in viii° animalium libro

Cuncta quidem animalia dum valde ti-
ment silent. Per que datur intelligi
quod et ipsi homines se positos in arto
et timore periculo quod videntes ad
silentium internum confugiant
aue et quietem. Titulo ut supra demum [illegible]

Plinius in prologo

Recedentibus
nobis ad profunda solitudinis
et deserti silent aues Cuius tamen
require Capitulo De hylaritate Per
que datur intelligi quod venientibus
nobis in profunda cognitionis et con-
templationis diuine iugiter silent et
quiescunt omnes vite potentie a
vanitatibus sollicitudinibus inquietudi-
nibus quasi mundane Titulo ut supra demum [illegible]

Ambrosius in exameron libro primo

Silentibus hominibus in deserto fere
[illegible] bestie quasi inuadunt Cuius
causa habita est prius decimo enim supra
quod cuncta animalia voces humanas
abhorreant et natura atque ignem
et tonitruum atque fulmen Per hec datur
intelligi quod silentibus hominibus id est a di-
uinis laudibus quiescentibus be-
stie infernales magis et hostiliter

inferius recitando ad proxima immediate supra

Albertus de naturis locorum

Lana viridis in oculos proiecta reprimit tamen ipsius obfuscitatem facit recte quod flore. Recitatur de hoc tempore capitulo de castitate sancte in capitulo de civitate capitulo de moribus cetera circa in registro.

Avicenna libro de impressionibus aeris: Serenitas aque serenitatem aeris indicat et demonstrat. Sagaces namque prenosticatores eventuum aeris futurorum serenitatem aeris et quiete et serenitate aque cognoscunt et perpendunt. Dicitur autem hic serenitas aque claritas aque limpiditasque et quies. Per premissa autem datur intelligi quod serenitas mentis mentis serenitatem infert et demonstrat vite sempiterne respiciendo supra.

Iohannes in 2o methaurorum Serenitatem [illegible] argumentum et albedinis signum lune. Cuius causam require capitulo de luna. Per que datur intelligi quod serenitas spiritus interne et vite superne perpendit et animi veri initia puritate respiciendo ad proxima supra.

Commentator Averrois in 2o methaurorum Serenitatem quidem omnem necessario pluvia consequitur. Cuius ratio: quia serenitas calida est et sicca. Calidum autem et siccum humores attrahit et narrat. Econtra autem pluviam quidem omnem serenitas naturaliter comitatur quia expurgato aere serenitas fit. Aer autem expurgatur sicca pluvia. Commentator addit quod serenitatem quamque pluvia consequitur. Sed et pluviam serenitas naturaliter comitatur. Per que datur intelligi quod serenitatem mentis pluvia celestis rore et gratie consequitur et quod pluviam penitentie serenitas consequitur vite eterne. Recitando ut supra.

Plinius in speculo naturali Sereno facto aere aves quidem regales maxime solito in regiones aereas elevantur. Cuius causa stat in hoc quam in serenitate aer qui circa terram est nimium inflammatur. Aer autem qui in alto est frigidus extat valde. Cuius etiam causam require capitulo de petite. Aves igitur serenitatis in tempore valde elevantur in aera illius aliqualia sumant refrigeria. Patet itaque quod sereno facto aere aves quidem regales maxime solito in regiones aereas elevantur. Per que datur intelligi quod sereno facto aere mentis mentes mox iure virtutes et potentie altius se extollunt in splendore cognitionis divine etc.

Avicenna in 2o Serenitas hyemalis frigus efficit et algorem. Serenitas autem estivalis estum generat et calorem. Et horum causa stant in hoc. Videmus namque Avicenna quod sicut corpora nive obtecta illesa a frigore conservantur sic regiones nubibus nivis obtecte illese a frigore conservantur. Econtra autem sicut corpora nive detecta mox a frigore constringuntur et penitus corrumpuntur sic et regiones hyemali tempore serene facte et nubibus obtectionis carentes a frigore nimio constringuntur. Sed huius causam alterius partis require capitulo de forma. Sufficiens itaque patet quod serenitas hyemalis frigus efficit et e converso ad modum supra. Per ista autem datur intelligi quod serenitas corporalis que per serenitatem hyemalem describitur frigus efficit validum doloris miserie quod inde. Serenitas autem spiritualis puta devote et tranquille anime que per serenitatem estivam intelligitur calorem efficit contemplationis delectationis quod divine. Respiciendo ad proxima immediate supra etc. etc.

Ptholomeus almagesti lo. In
altis mirum motibus supprema
serenitas est. Si quid enim turbu-
lentie evenerit subter motus
illos preteriet et transibit. Et de
hoc plenioris intellectum require
ca. de Contemptu. Per ista igitur
datur intelligi quod in altis per inta
a terrenis elevatis cordibus et a
mundanis inquietudinibus elonga-
tis supprema inheret serenitas
tranquillitatis vite superne atque pa-
cis. Rete in ... Cancellarios super.

No. Ihesus de natura. Sirenarum. Etiam
quedam signa serenitatis future
indicant. Et quod contrario signa
tempestate premittant. De hoc autem
require ca. de Gaudio. Item
Solidum lege de quintuplici sere-
nitatis effectu. Et de hoc require
ca. de Vanitate. Item serenitate
circo efficiunt. Et de hoc require ca.
de Felicitate. Cetera require ca.
de Crimine. Item in ca. de Co-
modo. Item ca. de parte de
prosperitate. Cetera in Registro etc.

Auctor libri de Impressionibus
aeris. Duo sunt que serenitatem
infallibiliter pollicentur scilicet auro-
ra serotina et iris. Cuius
causa stat in hoc. Nam tam auro-
ra serotina quam iris ex humore
attingunt et vapores. Aurora
etiam serotina trahendo ad se
vapores de regionibus inferio-
ribus expurgat per et emundat
eas et iris efficit. Expurgate
autem regiones serenitatem congruunt
et natura. Sufficiat igitur ostensum
est quod duo sunt que serenitatem
faciunt scilicet aurora serotina
atque iris. Et tunc per auroram
serotinam et rubentem intelligitur
amor per iridem vero viretem

spes timor de primo require ca. de
Caritate de secundo ca. de Amore.
Et tunc applicetur. Duo itaque sunt
que serenitatem mentis et conscientie
efficiunt et indicant scilicet amor
et timor. Require de dilectione ad propositum etc.

Plinius in Speculo naturali.
Sereno aere tincta chalia
subterranea exeunt et ascendunt.
Per que datur intelligi quod nostra sere-
na existente mente et corpore nostre
tunc potentie ad summa exeunt
pascua vite eterne tendentes etc.

Auctor. Sereno celo cymba-
la acuta et bene sonora effi-
ciuntur et campane. Serenitate
etiam aeris observant hyemi
quidam mercimonia. Cuius causa
in simili tangitur ca. de Laude
divina. Et in ca. de Idolatria.
Et tunc per ista datur intelligi quod sere-
no corde et animo bene sono-
ras et acutas tunc sonitus vo-
ces omnipotenti deo reddimus.

Aristoteles in libro problematum. Fontes
in sero frigidi serenitatem magnam
indicant et promittunt. Cuius causam
require ca. de Penitentia. Per
que datur intelligi quod dum mentes
humane frigescunt ab estu prave
concupiscentie et calore serenitatis
etiam sibi indicant evenire pa-
cis et felicitatis eterne. Require de ...

Plinius in problematibus. Serenitas
corporalis fit victo frigore et
superveniente frigore calore. Quo-
modo et causam require ca. de
Gratia. Per ista autem datur intelligi
quod serenitas spiritualis fit victo
penitus frigore carnalis vite et
perveniente calore celestis gratie et
gratie. Require ut supra. Plinius in
Speculo naturali. In principio quod estatis

folia arborum vegetata circulavit atque
mota serenitate prenosticantium
protinus affirmavit. Cuius causam
require capitulo de virtute. Per que datur
intelligi quod dum in hac vita nostre cogi-
tationes et desideria in actu eter-
nitatis circumata seu circulavit
fuerint quoque mota serenitate acci-
pient comoda quod interna sunt ut etc.
Cetera require in registro etc.

Iohannicius in ysagoge: Sa-
nitas est leta mobilis atque
fortis. Econtra autem infirmitas
tristis debilis et quieta. Circa
primum notandum quod secundum ypocra-
tem in epidimiis ex tribus fu-
turus presens agnoscitur quoque
morbus, videlicet ex quadam tristicia et
torpore et quadam lassitudine
et immobilitate, et ex quadam cor-
poris imbecillitate. Imminente etenim
languore aliquo sive morbo san-
guis ingrossatur. Ingrossatus autem
sanguis tristicia infert. Item immina-
te morbo pori totius corporis
meatuumque et arteriarum obstruuntur,
ut ait Constantinus. Compillatur at-
que et opertis corporis totius me-
atibusque poris nigrant ipsi mor-
bus. Item approximante languo-
re membra interiora rigescunt et
durescunt, ut ait Avicenna. Quo
contingente debilitas corporis imbe-
cillitasque contingit. Econtra autem sa-
nitate vigente corporis sanguis est
clarus meatus remanent aperti
mollescunt que et optime disponuntur
organa et membra corporis universa.
Sanitas igitur est leta mobilis atque
fortis. Sani namque naturaliter
letantur. Agiles sunt faciliter
que moventur. Et in vigore naturali
virium valde roborantur. Sic reveca
per omnia sanitas spiritualis puta sa-
nitas anime cuius valor leta
est quia confert leticiam sempiternam.
Mobilis etiam monet et impellit ad opera-
tionem sanctam. Fortis est quantum
ad infirmitatem fortitudine quam in-
nam sunt pacem modo ut supra.

Notandum quod sanitas corporis
octo modis comprobatur. Declaratio-
nem quorum huius dicti require capitulo
de innocentia. Notandum quod vi-
sunt que sanitatem efficiunt corpora-
lem. Horum autem explicationem habetur
capitulo de penitentia. Notandum quod
quinque sunt que dicuntur sana vide-
licet dieta. Require infra capitulo de dic-
te. **Constantinus libro de mel-**
Vita sanitatis est delectari in
vigilia et in motu. Naturaliter
enim sani qui et toto fuerint vigi-
lare appetunt et moveri. Cuius
causam require capitulo de cultu divino.
Sed per sanitatem ~~naturalem~~ corporalem
spiritualis sanitas figuratur. Ita sicut sa-
nitas corporalis demonstratur ex colore
oculi atque vultus, ut recitat
philosophus in .2°. animalium libro. Oculi
enim bene dispositi puta perspicui
clari et crystallini sanitatem indicant.
Item color albus rubens atque
vultus. Cuius etiam declarationem
accipies capitulo de puritate. Eodem
enim per omnem modum sanitas spiritu-
alis demonstratur et limpiditate
spiritualis oculis et ex claritate
vultus interioris. Sic igitur per quam per
sanitatem corporalem spiritualis sa-
nitas signatur. Et tunc appro-
priata itaque spiritualis sanitas
est in vigilia laudis timoris
quod divinum et in motu operis vir-
tuosi sunt ut supra dictum est.

Nota sanitas corporalis re-
stauratur tribus modis. Quos declaratione
require capitulo de confirmatione.
Item notandum quod sanitas corporalis
et spiritualis componuntur quemadmo-
dum plenarie pertractabitur infra.

Capitulo de valore anime certa in registro

Zelus hyspanus severitatem tamen dabant antiqui tribus signis quemadmodum actum est capitulo de consideracione regie capitulo de austeritate de correccione certa capitulo de rigore item de prelatis require et ypositis certa in registro

De securitate lviij

Philozophus in problematibus capitulo primo aves diu sanati cum egrotaverint velocius moriuntur. Cuius quidem effectus multe assignate super fuerant raciones. Una tamen certius efficacior super obmissa fuerat que erat Galieni quam in parti ad ducere non pigebit. Dicit enim Galienus secretorum suorum primo cuius corpus diu sanum in morbum est languoris incipientis aut velocius fortius propter a superveniente labore allidatur et dolore quemadmodum supra de medicina anime. Corpus itaque permanens diu sanum cum egrotaverit velocius movetur. Per ista autem datur intelligi quod homo in hac vita diu minus tutus permanens et securus cum defecerit aut succumbuerit periculo tribulationibus aut timoris periculosius et gravius movetur ut supra Seneca libro 2o. Nota quod securior est qui dies certis avantibus terre natalitur aut magis timeremus nocte quam die. Ad cuius evidenciam ponendum quod ut tangit primus de animalibus. Nam et tranquillitas redditur utrumque. Cuius etiam est alleviare homines aliarum bestie in nocte quam in die ut recitat Ambrosius in exameron libro 5o. Cuius autem nocturno tempore non aliter timeamus sufficienter supra ostensum est. Per ista autem humana informatur fragilitas ut in nocte et tenebris securitatem vane maxime inimicam cautelam custodia et timore require ut supra 25

Ysidorus in hystoriis naturalibus securitate omnes serviunt aves in terra et in aqua. Cuius signum est quod dum aves in aere certis cum hiis pirata predonibus impugnuntur. Nunc ad terram confugiunt aut ad aquam. Per quem datur intelligi quod securitate autem sui status firmitatem tuiti securitatem homines in terra humilitatis et in aqua penitencie seu contricionis requirunt.

Notandum quod securi sunt a bestiis et a feris tripliciter quidem modo scilicet sedendo iacendo et dormiendo. Sedendo quidem securi sunt ab ursis iacendo ab apris silvestribus atque porcis. Dormiendo vero a lupis. De primo sic ait Ambrosius in exameron libro 5o. Urso si insidens in terram sedeat et transibit. De secundo sic ait Solinus libro 2o. Certa quidem animalia que secando feriunt iacentem aut prostratum hominem non allidunt. De 3o sic ait Ysidorus in hystoriis naturalibus. Lupus dormientem hominem non invadit si cum cingi laverit. Cuius etiam causa tacta est supra. Per ista autem datur intelligi quod securitate in hac vita pollemus triplici quidem modo scilicet sedendo in sede interne cognicionis iacendo in terra humilitatis et dormiendo sopore devocionis et interne quietudinis.

Plinius in problematibus capitulo 9 In littore quies maris naves tecte submerguntur. Cuius causa tacta est supra. Per hoc autem datur intelligi quod in littore securitatis vane tecti usque periclitantur et submerguntur in terre humane require pomeri modo ut supra. Certa regiam capitulo de timore item vide.

Notandum quod hic quodam item interponitur videlicet de sobrietate. Supra quo require capitulo.

De sobrietate lviij

De statu vite presentis lx

De abstinentia vide de ieiunio De ma
ceratione carnis / Nota de comestione
et natura angelica sobrij et ieiuni
Require de Lo de castrimargia
Item omnia in registro &c

Status vite presentis comparatur
vento ob sex conditiones et
qualitates que preferit in
se ipse ventus Nam sicut ventus
qui aliqualiter deorsum flat versus
terram pluuiam affert Ventus
autem qui sursum aliqualiter fertur
quandoque turbinem intempauum puluerem
eleuat et serenitatem communiter in
ducit ut recitat plinius in speculo
naturali Non repugnat autem hiis verbis
ei quod supra dictum est videlicet quod ventus
neque flat sursum neque deorsum Sed
solummodo circa terram licet enim non
simpliciter ventus moueatur sur
sum vel deorsum mouetur tamen
aliqualiter et in parte deorsum atque
sursum Sic revera per omnem modum
status huius vite dextrimaus ad tu
storia et terrena pluuiam adducat
spiritus miserie et doloris Status
autem presens more humus atque
venti sursum vergens ad celestia
et eterna puluerem huiusmodi condicio
nis vite eleuat serenitatem spe
tragi importat / Et sicut ventus
mouentis intellectu maris impedit
ut recitat Albertus in 2o parte
summe naturalis Sic et status noster
honoris medium et thesaurum inter
ventum maris a salutis proposi
to impedit / Et sicut fluxus ven
ti pluuiam & et imbrem in estate
philosophus in libro prolectus qui aut fluxi
lunis aut omnes venti pluuiam
atque imbrem Sic nimirum per omnem
modum fluxus status presentis nil
aliud est quam pluuia tristicie
et doloris Et sicut ventus
quanto magis tumultuat atque
pulsat / ~~ut recitat philosophus in prolectu~~

significat quod iam cessat / Venti igitur
frequenter magni sunt Sicut etiam Lo
require Lo de tabulatione Sic re
uera per omnem modum status iste
presens quanto magis velut tumultuat
et insurgit tanto citius vehemen
tibus precipitat atque cadit / Et sicut
ventus periculosus et morbiferus
valde esse ostendit / Homines qui
morbo qualicumque grauati fuerint
et detenti / ut dicit Constantinus
in libro de melancolia Similiter etiam talis
status super sic plorant a similiter
periculosus quidem est status presentis
vite quam quibuscumque morbis spirituali
ter iniqui fuerint aut detenti Et
sicut ventus dissoluit quod
flat Sic et iste status presens
dissoluit in hac vita diuitias
vel aliqualiter dissoluitur ipse
uerat / Et sicut ventus nil
aliud est quam aer commotus et
huc atque inde agitatus Circa
quod notandum quod ut dicit philosophus in 2o
metheororum pluuia et nubes idem
sunt in substantia similiter quoque aer
et ventus Ventus igitur nil aliud
est quam aeris commotio Sic nimirum
per omnem modum vite presentis status
nil aliud est quam vanitas in me
te humana excitatio / Item status
vite presentis comparatur tenebris propter
sex conditiones ob sex causas que
in esse ipsi tenebre demonstrantur
Sed de hoc require Lo de ignorantia
Notandum quod status vite presentis
comparatur aeri ob x qualitates
que aeri conveniunt statim quod puto
Sed de hoc require Lo de breui
tate vite Item in languore octo
incommoda accidunt corpori huma
no Item obstaculis et ipse status presens
languori non immerito comparatur
Sed de hiis require Lo de transitorietate

Hugo in didascolico libro 2° Nature aque est semper defluere et moveri velociter quod putrescere et consumi. Secundum hoc per aquam statum presentem convenit designari. Nam sicut aqua rivi sine continuacione perit et natura, Sic nimirum pro omni modo status presens. Sed de hoc require Titulo de homine. Sic igitur patet quod per aquam statum designari convenit in presenti. Est tunc apparet ut a itaque status presentis est semper in morte defluere et moveri / et velociter terminari perit et corrumpi tunc ut [?].

Notandum quod status presens quasi attracti obiecti efficitur que in noctem attendunt et contingit. Secundum complementum hic require Titulo de vita.

Aristoteles in physice libro. Cecitas innata i a nativitate inducta omni lumini resistit naturaliter et repugnat preter illud lumen quod illusione quod ex lesione oculi gignitur et causatur. Ceci enim casualiter contingit quod fuerunt obcecati adhuc tamen vestigia luminis aspiciunt aliquod. Ceci autem nati lumen non aspiciunt in hora vehementis supplicii aut doloris. Cum namque enim aliquis ictum aut plagam in oculo percipit lumen quoddam se sentire agnoscit.

Patet itaque quod cecitas innata omnino est luci contraria preter tantum que tempore mortis attendit aut doloris. Secundum hoc per cecitatem presentis statum convenit designari. Nam sicut cecitas non est in genere entium et naturarum ut ostendit philosophus in vi° metaphisice. Averroes inquit non est ens sed entis negaciones aut et privaciones multo magis privativa enim et negativa entia non sunt nisi conformitatis reductione aut analogice. Sicut admodum ostendit Thomas de Aquino in Tractatu de Ente et essentia. Privaciones aut entia non sunt. Cecitas vero est privatio puta visus. Ergo cecitas non est aut quasi non esse est. Quemadmodum et ipsa privatio. Sic nimirum pro omnium modo status quasi presens aut iam non est aut quasi non est. Non enim est de genere semper manencium permanencium sed successivo [?] quoque modo. Et sicut cecitas solis illis appriatur et convenire dicitur qui quondam viderunt et modo excecati sunt quemadmodum ostendit Commentator in 2° metaphisice ubi dicitur quod lapis non est cecus sed nec lignum cecum dicitur / quia nec lapis videt aliquid neque lignum. Instancia aut fiunt quidam dicentes quod ceci nati nunquam viderunt ergo ceci dicendi non sunt. Secundum quod solvendo. Ad primum dicendum quod aliquid dupliciter videre dicitur aut in quantum aptum natum est videre nec tamen videt. Cecus itaque a nativitate quamvis nunquam viderit tamen secundum naturalem aptitudinem videndi commoriente [?] tus a nativitate cecus dici potest.

Plato in phedrone libro 2° capitulo Quanti igitur sidera atque astra scintillacionis sue transmittunt intelligentie et motum. Astra etenim coloris [?] scintillacionibus creatorem universitatis extollunt laudibus sempiternis. Secundum hoc per intelligenciam et motricem ipsam summam intelligo deitatem. Nam sicut celi intelligencia atque motrix coniuncta est ipsi celo inseparabiliter et eterne. Testantibus Ptholomeo Alpharabio Seusippo qui et naturam moventem et naturam motam unum quoddam inseparabile asserunt et ostendunt. Sic nimirum pro omnium modo ipsa natura divina celesti et puro cordi per graciam coniungitur inseparabiliter et eterne. Secundum hoc conspicui

per sydera atque astra denotari seu per
fectiones figurantur. Nam sicut sy
dera inter se nullam contrarietatem
sive pressuram comprobant sed cuncta a
stra et sydera pace vigent et a
micicia sempiterna, prout id concedit pto
lomeus Almagesti, id est sidera inveni
untur omni carere pugna. Viget autem
amicicia sempiterna. Cuius causam
assertive inducit Albumasar in
sciencia perspectiva in hunc modum:
Nulla inquit contrarietas in perpetuis
invenitur. Cum enim in perpetuis non sit
malum, ideo et consequenter nulla contra
riecia nec corruptio nec contrarietas
reperitur. Cum enim perpetua
incorruptibilia entia durabilitatem
habent perpetuam incorruptam nec tota
studiositas theologica et physica
firmissimis infringit argumentis.
Durabilitas autem alicuius rei atten-
ditur penes corporum concordiam atque
pacem, ut probat Anthonius Crator
super primum Polit. li. 3 certo accidit
et contingit non ex possibili sed et ne-
cessario in esse sed et simpliciter in-
herencia ipsas stellas et sydera
omni prorsus destituta fore pugna
sed pace continue perhenni sempiterna.
Patet igitur evidenter quod sydera cum ad
invicem se nullam contrarietatem habent
sed pace vigent et amicicia sempi-
terna. Sic mirum prolem a sibi
ipsi denotari honores et perfecti nullam
inter se ferunt discordiam sed pace vi-
gent infragabiliter sempiterna. Secundo
tunc consequenter per scintillacionem ipsa
interna necnon superne iubilacio et sim-
iliter se elevacio atque in deum erectio
iubilabilis designatur. Nam sicut
scintillacio videtur luminis stelle
claudere et aperire, ut dicit Papias
libro 1o: Scintillacio quedam stellarum
vel aliud est quam luminis stellulanti
apparens clausio et apercio. Sic re-
vera pro omnia ipsa mentis iubilacio
mentem humanam claudit ne

aliquid vana consolacione admittat
et aperit ne celestem influxum
suscipiat et admittat. Sic igitur
patet quod per intelligenciam motricem
celi ipsa natura divina intelligitur,
quod per stellas sancti viri designantur,
et quod per scintillacionem divina mentis
extasis et iubilacio figuratur. Et tunc
apparet. Cuncta igitur sancti viri et
inestimabilem iubilacionis dul-
cedine divine nature effluunt et
transmittuntur recte ut ipsi patres. Super

Vegecius li° de part' mina-
tilibus sensitive. Vigorat autem
et instituitur visus ut in respectu
ne coloris viridis atque nigri.
Disgregatur vero albedine et rubeo
colore, eciam illi continue isti autem
dirimunt et disgregant. Sic tunc per
visum corporalem visiva cordis iu-
bilacio designatur. Nam sicut visus
corporalis confortatur quibus modis
vero perspicere, quia secundum Galie-
num in debilibus atque senibus
tibus oculus somnus est et dormi-
cio frequentanda. Per fugam quo-
que secundum philosophum in libro prohibetur fuga
conspiciendo et confugiendo porosi ar-
tiam visualis virtutem visiva ad
interiora reverberat et restringit.
Sic quod visu ipsum fugiens confortat
et reficit. Per umbram, quia secundum
philosophum in libro problematum: Hi qui
steterunt in tenebris clarius vident ea
que in lumine sunt quam qui in lumine
steterunt. Umbra autem tenebrarum
temperata est ut ait Commentator
super De sensu et sensato. Per um-
bram igitur clarius contemplamur
per manuum apposicionem iuxta illud
quod ait Themistius super 2m de
anima: Manus si quando oculis
apponimus ut et limpidius vi-
deamus. Quemadmodum autem philosophus quod
digitis separate et visum opposite

ipse ut minime confortatur. Charitas autem
dei manus obumbrationis nigre
opposite actum videndi claudit
et illustrant per capitis retro usque
ad dorsum inclinationem. Demum autem
perplexatio in tractatu de dictis
quando autem quis extra capitis retro inclina-
tione et dicto constringunt venas san-
guinis et humor confluunt in dorsalia
et sic oculus ab humore et san-
guine conturbatur. Sed et sensus
communis nimis gravatus sunt vel mi-
nime alliatur. Sic nimirum per omnem
modum iubilatio cordis nostri augetur
et gignitur quando modicum per propri-
etatem convertitur eterne perfruitur vo-
luptatis et carpere per umbram
humilitatis et contrictione per manum
operationis bone per capitis i. me-
morie seu meditationis sacre usque
ea que retro fuerunt actuationum.
Sic igitur patet quod per visum corporis in-
tellectus intelligitur propter metaphoras. Et
tunc apparet vigorat autem in no-
bis actus iubilandi prospectorum
ad meditationem celestis vigoris et
amenitatis. Et quod per contemplationem
proprie ingredimur et humilitatis
recte per omnem modum ut in primo.

Ptholomeus Almagesti 1o

Ignis quidem celesti contingimus regi-
onem itaque inestimabiliter quod mo-
vet et si nature divine agan-
dat et applaudat. Et ideo Pla-
tonici moti sunt dicere id quod mo-
neri dicuntur fore non celum sed ethe-
reum igneum quoque globum. Arma-
ti etenim sunt nullum incorruptibi-
lium quoad motum et transmuta-
tionem fore subiectum. Celum autem de-
nuo est incorruptibilium eminentius.
Aristotiles ut predicti asserebant
philosophi id quod moveri dicuntur in for-
ma celi non esse celum sed ethereum
igneumque naturam. Desiderat quam
ignis sine impositione augetur
quod monet. Sed hic per ignem intelligi-
tur humanum. Nam sicut ignis non
tenetur in manu absque lesione vel
moveatur ut ait Theophilus in
Hermario diversarum artium. Sic et vera
per omnia cor humanum non tenetur quin per penam
penalitate illesum nisi motibus exer-
citatis quod per virtutem sedulis inquieti
moveatur. Et sic ignis in magna
copia a vento validius inflammatur
ignis vero parvus ac in defectu exi-
stens penitus suffocatur ut re-
citat Commentator super 3m methaurorum.
Sic nimirum per omnia cor humanum in ma-
gna copia existens celestis gratie
validius in amorem celestium
inflammatur. Deficiens autem et re-
cedens a gratia et in amore dei
minorem penitus suffocatur. Et sic
ignis extinctus fortissimus ma-
gis ardet intimus ut dicit philosophus
in 2o methaurorum. Sic nimirum per omnem
modum cor humanum in amore carna-
li extinctum fortissimus sinceriusque
exardescat intimius. Sic igitur patet
quod per ignem intelligitur cor humanum et
tunc apparet. Cor itaque humanum celeste
per meditationis et iubilationis ac-
tum contingimus regionem virtutis et gau-
dio inaugetur inestimabiliter quod movetur
et in hac agganderet et applauderet
altissime deitati recte ut supra.

Theophrastus libro Commentatorum

Serenitatis autem in tempore aer tremere
et ludere estimatur. Cuius etiam vo-
lens primus in problematibus dare causam
dixit quod vento flante placide
in terra fluctuat motu vel aliquo titu-
bant. Et quia quidem titubatione
lumine solare in aerem diffunditur
tremendo puerilis et ludendo. Alia autem
causa videtur velle assignare fontium
quod hec tempore infra de eo dicitur.
Sed tunc per serenitate vite puritas
designatur. Nam sicut serenitas

mundatur econtra quinque modis ut audivit
Commentator Averrois super 2m methaurorum
primo videlicet per effusionem ymbrium et
pluvie. pluvia enim tunc emissa
aere ex iudicato serenitas commutatur
Secundo per desiccationem nebule. Et nebula
enim pluvia gignitur et pruina
desiccata autem aut recadere versus
terram nebula aer desiccatus dicitur. Et
quia quando desiccationem serenitas con-
sequitur et inficitur. Tercio per ven-
torum eventationem. Ait enim Plinius
in vino libro ventos esse
purgamentum aeree regionis. Et
motu namque ventorum repelluntur
et consumuntur hec que in aere fue-
runt feditates. Ventis igitur eventa-
tibus serenitas consequitur. Quarto
per roris defluxionem. Ros namque
plerumque ubi super terram descenderit sere-
nitas presto erit. Patet itaque quod
serenitas accidit contrario istis modis
videlicet per effusionem ymbrium et pluvie
per desiccationem nebule. Per ventorum eve-
tationis assidue per defluxionem humi-
ditatis roris. Sic mens per omnem
modum vite puritatis efficitur. Econtra
quinque modis. per effusionem ymbrium
celestis gracie per desiccationem nebule
mentis frigiditatis et ignorantie per
eventationem contrictionis et piete
per defluxionem misericordie roris
et divine. Et tunc quando per aere in-
telligitur mens christiana. Ita dicitur aer
inficitur quinque modis primo videlicet
per validam a terra ascendente exala-
cionem. Ait nempe ypocras in
epithimiis. Exalata et frequenti
exalacione e terra aerea tota cor-
rumpi et infici regionem. Secundo per cele-
stis regionis validam accensionem
Quamobrem ait Johannes Damascenus
libro vino. Ecce dixit quando cometa
appareat pestilentiam imminere.
Cuius tamen voleris assignare ubi
Crisostomus dicat quod Cometa nihil aliud
est quam valida accensio ignee
regionis. Regio ignis igitur predicta

accensa nimium inanem habitabilem
inficit regionem. Aer igitur corrumpitur
per validam celestis regionis accen-
sionem. Tercio corrumpit ipse aer
per sui ipsius nimium humiditate
testante commentatore super 3m de ce-
lo et mundo, qui asserit aerem
esse naturaliter calidum atque siccum
Aer igitur humectatus nimium me-
tas sue transgreditur sue qualitatis
naturalis. Transcendentia autem suas
qualitates naturales ipsa elementa
penitus corrumpuntur ut vendit philosophus
in problematibus. Nimia igitur humecta-
tione corrumpit ipse aer. Quarto
per sui ad aquam et ad terram con-
tignationem. Sunt id quod aut plures
ad Alletaniis ingenita capitula. Cu-
tus inquit est qualitate in regi-
onibus elevatis. eo quod aer ibi
infectus sit quam aque vicinus
fuerit atque terre. Contrahit enim
humilitatem maliciam et terra et ex
aqua. Quinto corrumpit ipse aer
per sui tranquillitatem et quietem
Attestante Calcidio in Thimeo
qui ait. Cuncta corrumpi et pu-
trefieri tam elementa quam elemen-
tata si in quiete sui permaneat
et sopore. Et et ipse Galienus
asserit quod corpora mota esse
emittunt si quid corruptionis
in se haberent et totaliter exter-
minat et evitant. Cuncta vero
si permanserint necesse est ut sit
sua in se corruptione resulta
velocius corrumpantur. Patet igitur
quod aer corrumpit quinque modis re-
Sicut per proclam a simili quinque
modis corrumpit mens christiana
primo videlicet per desideriorum e terra
surgens corrupta exalacionem. Secundo
per validam in carnali cupiditate
et concupiscentia accensione. Tercio
per sui ipsius dampnabilem volupta-
tem. Quarto per sui ad terrena et ad
transitoria inclinacionem. Quinto per

sui dormicionis in stelle ac ingrata
et sopore. Sic igitur patet quod presentis
vite puritas describitur. Et quod per
acerem guana figuratur. Et sicut
apparens prestatur itaque innocentie et
puritatis ipsa mentes pre gaudio et
dulcedine iubilacionibus intime spiritualis
exultatione tremere videmus. Quod videtur
et tunc totaliter ad predicta supra.

Plinius in problematibus. Titillacionis

quidem palmis in manibus pedibus
et maxime circa pectus. Cuius causa
assignabitur inferius. Secundum tunc per
titillacionem ipse mentis iubilus
figuratur. Nam sicut titillacio quattuor
facit effectus. Nam risum concitat
clamorem provocat agilitatem mo-
bilitatem quoque causat et vitam
extimat. De primo sic ait Plinius
in problematibus naturalibus inquid est
titillacionis effectus risum in ne-
scere insperate. Cuius eciam causa
tangetur infra. Racio de gaudio.
De secundo sic ait Constantinus
libro de ypocondriaca passione
risus quidem exigitur a duobus
videlicet a superfluitate sanguinis et a
motu valido titillacionis. De
tercio sic ait philaretus. Narrata sic(?)
est cuius qui nota titillacio actus
motu redditur et agilitate corporis
concitare. Et in mulieribus aut in meca-
lio axed vi° infirmos autem si mo-
ri aut vivere debent duplicatur ex-
ploravimus primo per puncturam. Secundo
per titillacionem validam. Cum enim primo
sit titillacionis actio motus facere
et punctare, si primum sit totus sibi
corporisque contractus. Ideo et ti-
tillacione agilitas mobilitas ex-
citatur. De quarto sic ait Apuleius
de morte platonis vita sic
extimatur sex modis: primo quidem
per passionem validam. Secundo per timorosi-
tatem magnam. Tercio per infirmi-
tatem assiduam. Quarto per gaudium ve-
hemenciam. Quinto per celestis fati ex-

spiracia(?). Sexto per titillaciones offen-
sam. Certe habetis quod titillacio ex-
timat ipsam vitam. Patet igitur quod
titillacio quattuor causat effectus quod
effectus. Nam risum concitat clamo-
rem provocat mobilitatem agilitatem
que causat et vitam extimat. Sic
minimorum per omnem modum mentis iubi-
lus maior refrigerat effectus. Secundo effectus.
Nam risum concitat interne leticie cla-
morem provocat oracionibus obstetrice(?)
mobilitatem efficit operacionis facere
et vitam extimat carnalis corporis.
Sic igitur patet quod per titillacionem corporis
iubilus intelligitur spiritualis mentis. Et
tunc apparet iubilum itaque gaudium
quoque mentis scilicet quidem palmis
et manibus operacionis facere et pedibus
progressionibus bone et maxime et
contemplacionis mentis devote. Unde

Plato in phedrone. Stelle signi-

matutino in tempore totum celum illuminant
corpora animata excitant et fertilem
faciunt ipsam terram. Et ideo ait
Valerius Secretorum libro 1° Stelle quidem
que tempore apparent matutino celum
letificant a sopore excitant terram
que habitant et fecundant. Secundo
tunc per stellas sancti homines figurantur.
Nam sicut stelle magis lucent
in summo quam in deorsum. Testante
Almagesti 3° ptholomeo qui ait quod
stellarum actio atque virtus magis
quidem supremis quam infimis admini-
strat. Cuius eciam causa assignabitur infra.
Racio de pietate. Sic minimorum per
omnem modum veri sancti magis lucent
lucent in sursum ipsi deo quam in de-
orsum ipsi mundo. Et tunc quam per tempus
matutinum tempus iubilabile designatur.
Nam sic tempore matutino evigilant
clamant et movent cuncta ani-
malia ut ait Ambrosius in Exameron
libro vi°. Sic minimorum per omnem modum
iubilacionis in tempore guana tota
evigilant cognitione interna cla-
mant laudes divina et movent

ad cuncta opa p dei noie pagenda. Sic
igitur pz qz p stellas sancti viri de
scribuntur. Et qz p propius matutina
spus iubilus figatur. Et tunc appro
Sancti itaq viri iubilacionis in
se tota celestem curiam illuminant
et terram suorum cordium fertilem effi
ciunt et fecundam virtute ut supra.

Eusebius Jeronimi libro x

Ignis quidem naturaliter ad sua cuncta
trahit corpa regionem. Circa quam eni
dendum. Nouandum qz ut ait Commen
tator 3m de Celo et mundo Ignis
attractivum excellit corpus quodlibet
in virtute et efficacia attrahendi. Pre
omnibus namq corporibus attractivus
ignis maxime. Sibi cuncta corpora at
trahit et adunat. Et hoc quidem deinz
ad suam regionem. Nam sm Galadin
in Chymico libro vnigenitumque
elementi sive elementum de loco ad
se attrahit alieno. Sunt autem omnia ele
menta maxime ad sua regionem attra
hit ipse ignis. Ignis autem naturali sua
virtute corpora attrahit vniuersa. Iuxta
id quod ait Pitagoras. Ignis inquit
attrahit ipsum celum .i. virtute celestem
maximam mediante ignea virtute vir
tus celestis descendit in inferiora. Per
hunc p ignem intimus mentis iubilus
designatur. Nam sicut ignis demon
stratur p fumum et fumus p ignem
restante themistio super primum poste
riorum ait qz ignis demonstratur esse p
fumum. et econverso p fumum fore ondit(ur)
hic ignis. Cum enim ignis fuerit
semper fumus esse / qz posita causa
ponitur et effectus / ut in libro posi
tionum ait Proculus effectus etenim
ad sua causam consequitur. Et natura
Ut ait Comentator. Item cum fumum
viderimus demonstramus esse ignem
demonstrante retrograde a posteriori post
p(er)fectum videlicet ipsam causam. Ignis
igitur demonstratur p fumum et fumus
p ignem. Sic internus quamcumque modo
iubilus mentis cordi inesse ondit(ur)
p fumum intime dulcedinis et sapor(is)

Sed et dulcor mentis inserere ondit(ur)
et sentitur. Et hic p mentis iubilum in
bilus tam ineffabilem tam suavem
Sic igitur pz qz p ignem mentis gau
dium seu iubilus figatur. Et tunc
applicetur sic. Iubilus igitur mentis
suavitate tota ut ita dicam trinita
tem ad suam alliciat et attrahit
regionem virtute ut in precio supra etc.

Phisic(us) in hoc problematum Consen

tientibus nobis aliqua cibaria
cia madent humido et humescunt.
Cuius causa tangetur inferius infra
Per quae datur intelligi qz dum mentis
deuotione et iubilo perfruimur
cibum celestem mentis videlicet
iubilabili gaudio et amore mor
tua cordis nostri madent celesti gra(tia)
et humescunt. Et cetera admodum supra etc.

Auctor libri de impressionibus

aeris. Quantumcumque suavis sit
ipse aer tamen currenti ventus esse vi
detur. Aer inquit currentibus vector
fieri estimatur. Cuius etiam causa
pertractata est supra. Sic tunc per ae
rem ipse mentis iubilus designatur.
Nam sicut aer excellit cetera ele
menta in tribus sm qz ait Tha
rethus libro de Effectibus in na
tura videlicet in suavitate in puritate
et in perspicacitate. Et stet hoc
totum in suspenso usque ibi. Sic igitur re
Nondum igitur cetera plura qz ut
ait Algazel in tractatu de for
mis spectantibus ignis quidem perspicacior
purior qz ondit(ur) ceteris elementis
Quamobrem falsum videtur id quod supra
dictum est videlicet qz aer in puritate
et in perspicacitate excellat ce
tera elementa. Dicendum igitur qz
ignis purior perspicacior qz est
in respectu et in comparatione ad ce
teris elementis. Ignis tamen in se
minus perspicax et impurior esse
ondit(ur) ceteris elementis. Sic via
cum autem virtualiter dicendum qz aer
magnum aer in se et absolute purior

ipso igne esse et perspicacior comprobatur
De suauitate autem cum inenarrabili fra
sit de aere elemento dicendum quod sicut
philosophus in libro probl[ematum] dicit Aqua siue
et nata dulcior suauior quam ipso
aere demum aut Auctoris sup
2 in de gen[eratione] et corruptione Aer suauior
mor et dulcior esse videtur prae cunctis
ab omnibus elementis dicendum quod
quod aqua dulcior suauior quoque
est et hoc in actu intueri meo
Aer autem suauior est et dulcior
absolute Solutis igitur obiectis
redeamus fortiter ad propositum supra
obmissum dignius debitum et con-
dignum Sic igitur patet quod aer precellit
cetera elementa in suauitate in pu-
ritate et in perspicacitate Sic nostro
proximo modo iubilus mentis nu-
merus cetera dona aie precellit in 3 bo
scilicet in suauitate dulcedinis diuine
in puritate cogitacionis et consciencie
et in perspicacitate visionis et
fruicionis eterne Sic igitur patet
quod per aerem mentis iubilus figuratur
Et tunc apprehendentibusque itaque
iubilus mentis dulcis et suauis
sit et sui simplicitate sinceritate
quia natura cum recenti cetera turpito-
ria et mediana aie more venti
asperius estimatur Recte ut in
pueris est dictum est quod aer quo-
tiensque suauis et leuis est sim
simplici natura inde pluralis cum recenti
ventus fieri est unicum
Philosophus in probl[ematum] 19 Gustus
signum tibi et potus lingua
liquescit Cum igitur tangent ma-
nifesta Per quod datur intelligi
et iubilo quo degustatur cibus
diuine refectionis et potus interne
dei dulcedinis lingua liquescit
deuote aie resoluta in liquorem
influencie sempiterne Recte ut supra
Aristoteles in vi[°] animalium libro
interiores quidem mandibule am-
pliores latiores quoque dentes habent
Cum igitur tantam volens rema[n]ere philosophus
ubi super eloquentie in hunc modum Ea
igitur que superioribus mandibulis
carent animalia necesse est cornua ge-
stare et deferre Mandibulas aut
interiores tamen latiores ampliores
quam dentes habeant dictum conueniens
est siue quod gutturi aut ysophago uicinius
est Sed de hoc require Cas de Consta[ntia]
Sed tunc per interiores duas corporalis
mandibulas intime iubilantes
mentes aie designantur Nam sicut
interiores corporalis duas mandibule
ad primum gustus cibi stimulo in
modum doloris valde patiuntur
Testatur philosophus in lib[ro] probl[ematum] 22 qui ait
quod interiores cartilagines et man-
dibule horripilant et stupescunt
cibi delectabilis ad contactum Cuius
causa tacta est supra Cas de Consti
diuine dulcedinis Sic interiores per
locum ei sibi intime et iubilantes
mentes aie ad gustum celestis cibi
dulcioris et saporis Sed tunc quia
per dentes amplos et latos mentis
intelligimus Spiritus celestis magni
gracie susceptiones Nam sicut am-
pli et lati dentes fortius mordent
fortius carpunt cibumque masticant
ut refert philosophus in 20
animalium lib[ro] Sic revera pocia spiritus
anime celestis gracie susceptiui for-
ciore morsu fortius concipiunt magis
carpunt cibum refectionis interne
cibumque masticant gustum dul-
cedinis sempiterne Sic igitur
patet quod per interiores mandibulas
intime mentes aie iubilantes de-
signantur Et quod per dentes latiores
ampliores quam ceteris mentis spiritus
susceptiui celestis gracie figurantur
Et tunc apprehendentibus itaque sen-
tentie iubilabiles precellis aie
latiores ampliores quam hunc spiritus

Celestis refectionis et gratie susceptivos etc. 8

Ar. lec. m. vi° capitulo ii°

proprius ubi supra. Hirundo quidem cibali tempore adveniente cantat hirundo salvatiale. Cuiusque enim cibum sumens mox lingua quiescit, quemadmodum supra tactum est in prologo. Quod quidem accidit ex eo quod unum alterum excludit, testante Galieno libro secretorum suo qui ait: Contrarium siccum sicco et calidum calido sic humidum attrahitur humido. Hirundo itaque cibale et gustu cibi et potus adveniens ipsi lingue humorem [illegible] salvatiale. Cuius signum est quod si quis cibum continue? licet sumpserit, nichilominus tamen lingua quiescat, et hoc ideo quia humore attrahitur ipse humor. Sed tunc per hirundinem cibale humor celestis refectionis et gratie designatur. Nam sicut hirundo cibale tempore esuriei valida et desiderio ac appetitu sumptum solidius nutrit, testante Philareto in tractatu de dietis qui ait: Omnis quidem cibus qui cum tedio sumitur penitus nil nutrit. Cibus autem qui sumitur cum esurie et valido appetitu convenientissime quidem nutrit. Cuius etiam causam assignans Constantinus super librum de nutrimento et nutribili in hunc modum: Cibus ingestus non nutrit dum sumitur nisi attrahatur. Attrahitur autem non a stomacho desidioso sed a corpore esuriente et appetitivo. Patet igitur quod hirundo cibale cum esurie et appetitu sumptum velociter nutrit. Sumptum autem sine appetitu penitus nichil nutrit. Sic immo per omnem modum humor celestis refectionis et gratie sumptus cum ferventi desiderio et amore etiam aliquid nutrit. Sumptus autem sine

desiderio cordis esurie potest et ardore penitus nichil nutrit. Sed tunc quia per hirundinem salvatiale hirundinem iubilationis et devotionis interne figuramus, nam sicut hirundo salvatiale febris in tempore penitus curatur, iuxta illud quod ait Constantinus libro [illegible] vi°: Hirundinem inquiens salvatiale [illegible] morbis curatur [illegible] [illegible] oppilatione splenis et aliis epatis assidua. Sed febris a seu timore et [illegible] sompnis atque febre. Cuius etiam causam prestabit? Cato de febricitate. Sic in[illegible] per omnem modum hirundinem devotionis et iubilationis interne febris i[illegible] in tempore penitus curatur. Sic igitur patet quod per hirundinem cibale hirundinem celestis gratie describitur. Et quod per hirundinem salvatiale hirundinem iubilationis et devotionis interne convenientissime figuratur. Et tunc apparet hirundo itaque cibali celestis scilicet refectionis et gratie cantare saltem de [illegible] interne iubilationis et devotionis mentis nostre [illegible] ut [illegible] [illegible] hirundo cibali cantat naturaliter hirundinem salvatiale et [illegible]. Antena

lio ... de diluvio. Sol attrahit ad se corpora puta ranas superiora? atque aquas mediantibus [illegible] radiis et calore. Sed de hoc plenius tempore Cato de [illegible]. Causa autem [illegible] [illegible] repugnante corporum gravium vehi in sursum nisi [illegible] [illegible] talia corpora disponantur per radium et calorem. Sed tunc per solem intelligimus ipsum Christum. Nam sicut sol [illegible] aut in ea que sibi propria fuerint quam in ea que ei remota fuerint constituta, testante Ptholomeo Almagesti 2° qui ait: Sol magis propinqua sibi corpora magis consumit? tat quam remota. [illegible] autem

Caladius in Thymeo ignis primum
esse orbi celesti. Credo vos consequenter propter
quod cetera quam elementa huiusmodi magis
appropinquant ipsi soli atque orbi celesti.
Virtuosius itaque agit sol in ea
que sibi propinqua fuerint quam in ea
constituta fuerint a remotis. Et
universaliter per omnem modum corpus
magis [illegible] ac virtuosius agit
in ea que sibi propinqua fuerint quam in ea
[illegible] quam in ea que a se per spatium
fuerint elongata. Et tunc quod per
predicta corpora ipsi homines designantur.
Nam sicut predicta corpora seu anima-
lia non ascendunt in sursum in spe-
cie animalis sed in specie vaporis resolu-
ti atque aqua in vaporem per modum
autem vapor huiusmodi in corpo-
ra condensatur. Patet igitur quod pre-
dicta corpora seu animalia non ascen-
dunt in specie animalis, id est in vita anima-
li et carnali, sed in specie vaporis,
id est in statu vite spiritualis. Et tunc quod
ex ultimo radium et calorem dulcis
ipsius mentis iubilus designatur. Nam
sicut radius atque calor vita effi-
citur in cunctis corporibus animatis
testante Aristotele super primo de Celo et
mundo. Animalia nunquam nata per pu-
trefactionem et corruptionem non videntur
eiusdem esse speciei cum animalibus natis
per propagationem et generationem naturalem.
Exempli gratia. Mus generatus per
se in agro et per propagationem unde
ex altero communiter visu eiusdem
dicitur debeat speciei et subiungit
dicens. Calor naturalis et calor [illegible]
omnem efficaciam in corporibus generabilibus
[illegible] et [illegible]
[illegible] de Colleniute proprie dementa-
tur. Patet igitur quod radius et calor
vite efficacie universaliter. Sic renita
per omnia dulcis iubilus pie mentis
[illegible] efficitur et inducit vite mi-
stice et [illegible]. Sic igitur patet quod per
simplex [illegible] describitur quod per corpora
prefata ipsi homines figurantur.

Et quod per radium et per calorem mentis
interius iubilus designatur. Et tunc
apparet. Cristus itaque fideles suos
attrahit homines per iubilum et inesti-
mabile gaudium pie mentis. Rite
per omnem modum [illegible] modum in
predicto tactum est. Ut quod sol trahit ad
se corpora puta ranas spiritibus [illegible]
atque aquas mediantibus suis
radiis et calore. Primus in para-
bolis. Tempore horripilationis
[illegible] et ultra delectamentum.
Cuius etiam causam assignans philosophus
ubi supra dicit quod sicut per rimam
emissam horripilatio accidit
et sic quando vesica que ante im-
pleta erat aqua per modum emissa
aqua impletur aere frigido quod
vacuum natura abhorret. Et sic igitur
vesica infrigidata contremiscit
horripilatio autem accidit. Simili
quoque modo accidit horripilatio quando
[illegible]. Cum enim quis stupenda
aliqua et portenta viderit seu
dulces aliquas symphonias [illegible]
meatus spirituales ipsius corporis la-
xantur et sic frigidus aer [illegible]
ingreditur. Et tunc sub ingressu
horripilatio accidit. Eodem modo in
homine in [illegible] qui noctis tempore ambulans
in locis solitariis et timorosis.
Tunc enim pili omnes corporis horri-
di fiunt pre timore suspectionis [illegible]
Et tunc per horripilationem inestimabi-
le gaudium seu ipse iubilus fi-
guratur. Nam sicut in horripilatione
sursum erigi videntur omnes crines
[illegible] in pectoribus aut
crines [illegible] sursum [illegible]
tempora quando [illegible] in horripilla-
tione corporis in accessu alicuius febris
et in [illegible] periculi et timoris
[illegible] etiam ea tacta et supra
[illegible] per omnem modum iubila-
tionis in tempore devote cogitationis

sursum in deum videntes cum gaudio inestimabili gaudio erigi et tenelli. Sic igitur patet quod per contemplacionem mentis intimus iubilus et gaudium designatur. Et tunc apparet tempore igitur iubili mentis nostre in dei timore et laude spirituali tremiscenciis et ineffabilibus delectant secundum pacem modo ut in principio predictum est. Comparatur autem iubilus cordis quam gaudio et leticie corporali ob iiii or raciones. Prima quia sicut gaudium mundat pectus et illuminat omnes sensus testantibus philosopho et Constantino. Ait enim philosophus in de regimine principum epistola vi quod frequentando sit propter hoc risus et gaudium spiritus illuminat et confortat. Constantinus vero in libro de yprocondriaca passione risus et gaudium humores et vapores collectos circa pectus sua gemissione et motu solvunt et cum[illegible] ad ypophagalia corporis sine membra. Sic nimirum per omnem modum mentis iubilus cor quando spiritualiter mundificat omnes quod virtutes ancillmat et illustrat. Secundo quia sicut per gaudium summa dulcia et delectabilia consequuntur ut asserit Cornelius super libro de sompno et vigilia. Cum enim tam lectinum et premisse dicunt enim quod ex risu vapores occupantes regionem capitis atque cordis penitus expelluntur. Iuxta illud quod ait Constantinus ubi supra. Risu[illegible] iungunt et per gaudium sen[illegible] ... expiratis valida fit vaporum coram qui ipsius occupant regionem. Expiratis autem vaporibus membra pectoralia capitaliaque purgantur. Purgamina(?) quando expurgatorum dulcia et delectabilia sompnia comitantur. Sic nimirum per omnem modum per mentis nostre iubilum suavissima dulcissima[illegible]

et delectabilia in ipso sompno et sompnia consequentur. Tercio quia sicut gaudium corporale nunquam est sine risu et motu et sine benignitatis actu. Testante philosopho in vi° polliticorum qui ait quod hii qui gaudent necessario rident se diversis motibus erigunt et tempore sui gaudii omni acbuitate(?) carent et benignitate pollent. Sic nimirum per omnem modum iubilus mentis nunquam est sine risu intimo exultacionis nec sine motu spiritualis operacionis nec sine benignitate et lenitate divine consolacionis. Quarto quia sicut vehemens gaudium voces magnas facit pectora concutit sanguinem effundit et sepe homines insperate premit et occidit. De primo sicut ait philosophus in ystoria [illegible] ridentes et gaudentes obtusas et magnas voces faciunt ploratores autem acutas. Et ideo ait Architas ridentes obtusse vociferant ploratores autem acute. De 2o sicut ait Constantinus ubi supra. Ex gaudio ingruens movetur totum corpus et concutitur ipsum pectus. De 3o sicut ait philosophus ubi supra. Narrata est gaudii atque risus sanguinem emovens de interioribus continentibus organi pectoralis. Et ideo persuadet Johannes Mesue in sua de regimine sanitatis. Tussientibus gaudium atque risum quod materia tussis compacta circa cor tempore gaudii risus et leticie solvuntur et liquatur. Econtra autem prohibet et dissuadet screantibus sanguinem ne gaudeant aliquatenus aut rideant quod tunc sanguinem magis screant. Ex hiis igitur patet quod natura est gaudii atque risus sanguinem effundere de cordis regione ad exteriora organizacionis suave. Sic vitur(?)

porrecum modu natā e iubili gaudij
qz inem totū sanguinem pctoꝝ eice
p ↄfessionē que vnc dicto qz sicut
gaudiū. De qo sic ait Comētator
sup de morte et vita. Velorius m-
gi inceꝝ vita humani extimat gaudiū
qm tristicia sine dolor. Cuius tā est
qz dū p gaudiū totus sanguis de
region cordis effundat quadmod
sup patiunt. Constat tūc ipm cor omi
destitutū sanguine et humore. Quo ḡtin-
gente insp̄ate corrūpit ipa vita
Sic inimiꝝ porrecio mod iubilus
meus humane ipm sp̄iem insurce
puta quod ad vitā tenuis pmnt
et ↄcedit respīdo ad p̄sbita supra.

Artic lio viij° aīalium pene-
tentia quid iperfectis aīalibꝫ fac
saltu In vitiis ꝯtracted In s̄pecie
remorsū In fatuus gaudium ab ri-
sum Aīalia naqz pfcta et mag
si pungant aliquo acumine salue
Vermes vo si pūcti fuerit se
mor ꝯtinuit Ex pctō dū pungu
tur morsū faciunt et venenū emi-
tūt / fatui aut et insani atqz fre
netici dū pungunt risū et cachi-
nū faciūt Et tūc p puncturā ment
iubilus ↄuenientissime designat
Nam sicut punctura corpis hoīm
mortuū aut morti pximū ad vi-
tam reducit pstinam et reformat
Testante ypocrate in pnosticꝫ qui
ait Cumqz quis in infirmitate
positus aut semimortuus aut
morti pximus apparuit pungatur
mox pedes aut manus infirmi
Et si aliqua scintilla vite fuie-
rit ↄtinuo reminiscet Cuius cau-
sam assignat medici in hunc mod
Infirmitatis magnitudine et lan-
guoris tota vita interior sepul-
ta et abstracta ad interiora decli-
nauit morbus aut interfectus
est Quamobrem accidit et hic vi-
ta extimari valide et infrigidi eo qz
agens magis agit in id qd sibi
pximum fuit quam in id qd a se fuit
elongatum Ergo sequit qz vita in
interioribus latitans velut patitur
a languore Cumqz igit manus et
pedes seu aliqua alie extremitates
puncte fuerit ↄtinuo vita que inte-
rius latitat veluti suffocata
lesionis et doloris actu ad
exteriora diffundit Exterior aut
cū sint sana vita in exterioribus
ↄfirmat Et ideo ait philosophus in
tractatu de dictis Quibus morbus in-
tus est fuit necesse e ut vita circa
membra languida extimat et sese
toto conatu et diligentia exterioribꝫ
diffundat / eo qz vita circa membra
languida extimat Velocius in sa-
nis vo latis seu membris diucius
ↄfirmat Punctura igit hoc ipm effi-
cit ↄprobat Trahit enim ad se actu
vite et sensus Et p ↄsequens et hec
vita diucius ↄfirmat Patz igit
id qd ante p ypotesim psuppo-
situm fuit vz qz punctura vitā repat
et restaurat Sic nimirū p porre-
mod iubilus ment vita ea que
in deo est puta vita spūalem
repit et cruciatꝫ p pctm perditam
et amissa repat in statu pstinū
et restaurat Sic igit pz qz per
puncturā corpis iubilus intelligi-
tur ment Et tūc appet Iubilus
itaqz mentē ↄcepcō insufficiens qd
hoībꝫ qm p pfcta designat aīa-
lia saltu facit in actu diuine
ↄteplacionis In humilibus aut q
p vermes desc̄ibunt aīalibꝫ con-
tractionē efficit sui in se p cog-
nitionē culpe pprie Clementer qz diue
In peccatoribus vo et eciā me-
tibus que p s̄pectos et fatuos
figurant remorsū vel electionis

et ipsum pane exultacionis efficit et
mundat. Et tractatur ad plenum supra.

Ysidorus in hystoryis naturalibus.

Cuius iuncta floruerit in deserto
fertilitas hec anno uberrima con-
sequetur. Cuius tamen quedam videtur
reddi in hunc modum iuncta inqui-
unt herba est penitus infecunda
tanquam difficillime quidem florens.
Cum autem floruerit designat terram
maxime fecundam eo quod eciam ad her-
bas duras rigidas et infecundas
per terram suam fertilitatem fecunditatem
quod extendat. Et tunc per iunctam intelligi-
tur homo iustus, verbum Jeremie ubi dicit
Jeremie xvii capitulo. Et erit quasi
iuncta in deserto etc. Et tractatur capitulo
de myrica. Et tunc applicatur. Cuius
igitur homo in mente per sanctitatem
floruerit iubili gaudiique intimi,
inter in parti quod vita peritur et futura
fecunditas ubertatis preterne consequitur.
Et tunc tractatur ad plenum supra etc.

Notandum autem quod lacrima tum
modis commititur. Videlicet per fumum per-
veniens, per dolorem et mollitie, per ven-
tris effluxionem, per odorem, aposte-
macionis seu langworem, per immun-
dam manuum contrectacionem, per pul-
veris amari seu liquoris immis-
sionem, per solis aspectionem, per vehemen-
tem amoris affectionem tempore
nebule ebrietate et fugiendi ubi
et potius similiter. Et tunc per pre-
dicta intellectum require capitulo de la-
crima ubi commendatur lacrima que
ex vento iubili gignitur et
amore etc. Plinius in specu-
lo naturali. Regio que proxima
fuerit ipsi solitudini et deserto inquie-
ta est, petrosa, infecunda, fugida
atque sicca. Inquieta est quod secundum
Plinium in 3° methaurorum ventorum im-
pulsus sedule fiunt in regionibus
solitudinis et montanis. Petro-
sa est quod regio talis alta sit sum-

illud quod Plinius in tractatu de map-
pa mundi. Alte in quiunt regiones
petrose sunt eciam calidi sicce in-
fecunda est quod fugiens inferne humore
modicum occupat regionem, ut in quo
methaurorum dicit Plinius. Fugida est
quod secundum Commentatorem quanto ali-
qua regio fuerit alcior tanto frigi-
dior. Cuius eciam racionem tangetur infra
inme aut supra dictum est quod regio
prefata alta est ergo et fugida
est. Sicca autem est quia in regione
alta nulla remanet aque sed
defluit propter loci alti bassitudinem.
Sufficienter igitur probandum et ostensum est
quod regio que proxima extiterit so-
litudini aut deserto naturaliter
inquieta est, petrosa, infecunda,
fugida atque sicca. Et tunc per soli-
tudinem et desertum mentis iubilus
figuratur. Nam sic in solitudine
et deserto castra interdum esse videan-
tur quantumcumque splendencia sit
et alba ut recitat Commentator
Albertus in tractatu de naturis
locorum. Et et in profundo solitudinis
et deserti dulces non gaudent ut
refert Solinus libro rerum. Cuius eciam
causa subsequetur infra. Sic renata
per ola in iubilo mentis nostre porte
ta et castra honoris mundani pi-
grescunt vel displicent, et humili-
tas sola placet. Et et gravita-
tis bone leticie gaudium quod munda-
ni cessant, sed solum in solo deo
letatur et figitur ipse homo. Sic igitur
patet quod per solitudinem et desertum
mentis nostre iubilus figuratur.
Et tunc applicatur sic. Regio ita
quod cordis mei que proxima fuit iu-
bilo et amori perfecte amicicior
et felicissima unione inquieta
est quantum ad sedulam virtutum exerci-
tacionem. Petrosa est quantum ad sui
firmitatem et sui cum Christo petra mi-

stice conformitate infert da e qui-
tum ad mediane felicitat esse
cu ditatis abnegacom / fugida
est quitu ad carnalis libidis
et concupiscencie effectiom Sicca
quitu ad ...oue vicior desicca
com Et tunc terra ad pficta
Nota deductom dicti platom
ci in phedrome 3o Delectat
summi mentes deuote dein etc
de hoc require ff cao de Cera

Wingo in dida scolice ho
mo Sole quid radius et sple
dorem quatuor impediunt vz
nox Eclipsis nebula atque nu-
bes Et tunc tunc p solis radiu
et splendore ipe mihilus tue
figatur Nam sicut radius sol
in gtis delectat ebrios et eos q
cca mare sunt languidos atque
cecos ut asserit plinius in lio pro
bletu Cuius etiam causa tacta
est sup Sed et radius solaris
in aquilone et in suprema aeris
regione magis lucet / ut ple-
nius sup pertractatum est inter-
serta legittimi a sua ta Sic
nimirum p locum a sili mihilus
aie inestimabiliter inebriat
celi ... debeat celesti deuocione
ebrios et eos qui cca mare tribu-
lacionis sunt positi in carnalibus
desideriis infirmati et ad munda-
nas delicias excecati Et et in
aquilone peccatorum aie et in al-
titudie celsitudinis religionis mdie
Dulcedo ac suauitas mihili ma-
gis lucet suo ineffabili inenar-
rabilique splendore Sic igitur
patet quod p splendore solis mihilus
intelligitur aie diligentis Et tunc
applicet etc Quatuor itaque in-
tellu mentis mee impediunt videlicet
nox scelerum et pcti Eclipsis appe-
titus desideriique mudam nebula
ignorancie et nubes felicitatis &
affluencie que mudane Recte ut i pncio 3

Palemo lio phizonomie mo
Oculi profundi clarius limpidius
quoque vident Cuius cam tange cao
de Cogitone Per quem dat intelli-
gi qui oculi mentis in dei contempla-
cione et mihilo pfundati clarius
limpidiusque et delectabilius diuinam
essenciam contemplantur Rec do sup

Plinius de Celo et Mundo
Lapis siquidem dato p ypothesim
quod deueniat ad centrum terre ibi
pendet utique et non cadet inferius
Cuius racio est quia centrum terre
magnetis est trenorum corpum attra-
ctiuum etc ut infra cao de veritate
te Et tunc p lapidem intelligimus
cor humanum Nam sicut lapis
efficit quatuor quid modis vide
p adhesiom alicuius lutee pt
vt aut ex intencia lis suorum an-
nonalium p impressiom virtutis ce-
lestis ut plat Albertus in tractatu
de Sigillis lapidum Per condesa-
tom prius tre valida Et p de-
siccacom magna ut a plo in
4o asserit methe Sic nimirum
modum cor hois quatuor modis in
viam salutis et gre gnatur
primo vz p adhesiom lutee ptis
i p applicatiom ve humilitatis
Scdo p impressiom celestis gre et
virtutis Tercio p condensatom cari-
tatomque contimetie Quarto p desicca
tom prauee seu carnalis volup-
tatis et concupiscencie Et tunc p cen-
trum ipe mentis mihilus conueni-
tissime figatur Nam sicut ad
centrum tre confluunt omnes virtutes
celestes radiique solares testante
Albategno in Theorica planetarum
qui ait centrum pti iam radios
scintillacionesque syderum et astrorum
terrenum versus centrum decursum ferun-
tur radii Et et subtilius decurrunt
exaltata pte celi radii Ergo quod
confluunt pit et consu radiorum maria
uniformiter ... in toto tre loco cum.

obrem ait Augustinus de Civitate dei
sub aquilone et in centro terre fore
purgatorium et infernum. Bene quidem
opinatus est prefatus venerabilis doctor
in hoc quod arbitratus est infernum circa
loca centralia ipsius terre, eo quod ma-
xime sit estus in centralis locis ipsius
terre propter confluxum luminum et radiorum
confluentium ad locum centralem et pre-
fatum. Item Avicenna hoc suorum
mineralium ondit loca centralia terre
plenius auro quam ceteris et argento esse
consita et conferta, eo quod illuc ma-
ior sit celestis luminis confluxus vi-
gorosior quam virtus. Ex ipso igitur
omnibus patenter evidens quod maior
sit celestis luminis radiorum confluxus
ad centralia loca terre. Et hic est quod
ante presuppositum est, videlicet quod ad cen-
trum terre confluunt omnes virtutes
radiorum quorum solarium. Sic itaque per omnem
modum intus in nobili contraria intra
quam intra confluunt omnes virtutes ce-
lestis gratie radiorum quorum consolationis cog-
nitionis quod divine. Sic igitur patet quod per la-
pidem intelligatur diamand. Et quod per
centrum terre in nobilius diligentia ani-
me designatur. Et tunc apparet. Cum quod igitur
homo ad tantam devenit per-
fectionem quod centrum in nobili attingit
in eternitatem sui intimam substantiam
intromugendo ibi amplius non per-
debit [illegible] prorsus casu et ru-
ina ethalis conservandum perpetue. ut

Ptholomeus Almagesti quo

Lumine itaque nunquam advenit absque
corpore lucis causativo nunquam enim
lumine solis advenit sine sole. Cer-
te per lumine cordis sensu in nobilius
figatur. Cum quod sicut lumine cer-
tus flores herbas virentes vi-
ridia gramina et virgulta decora
ut asserit Plinius in Speculo na-
li. Sic certa per omnem modum in-
nobilius cordis certus de potentia
anime flores virtutis herbas sali-
tis, virentes sancte operationis virore
nutrit delectationis gramina celestis
amenitatis et virgulta perenne
voluptatis. Unde quamvis sit lumine
magis lucet in tenebris quam in
umbra, ut ait Plinius in problematibus.
Non lucet interveniente alio gli-
tunque lune, ut ait Algazel in
tractatu de forma speculi. Ita lumine
cooptis et clausis oculis adhuc
lucet per velamina vel oculorum
ut audit Comentator super de sensu
et sensato. Sic nimirum per omnem
modum nobilius ~~[illegible]~~ cordis ma-
gis lucet adversitatis in tenebris
humilitatis et in umbra castitatis.
Non delectat admittendum in consolatione
lationem affectivam alienam. Lucet
per velamina obumbrationis divine
seu ignorantie tenebre quam in [illegible]
Sed tunc quamvis per corpus lucis causa-
tum intelligis ipsum Christum. Nam
sicut corpus nequaquam causat
ipsum lumine nisi ipsum medium sit
dyaphanum et transparens, ut ait
Comentator super 2m de anima. Sic
nimirum per omnem modum Christus
nequaquam caritatis sue in actu
transmittit lumine gratie radium quam
celestis nisi ipsum medium cordis
humilis in lumine divine cognitionis
sit dyaphanum et transparens. Sic
igitur patet quod per lumine nobilius cordis
designatur. Et quod per corpus lumine
causativum Christus designatur. Et tunc
apparet. Nunquam itaque nobilius me-
ti advenit humane sine Christo cau-
sativo luminis divine consolationis
celestis gratie quam divine, ut dicit

Plinius in problematibus. Circat

aut ventus itaque magis quam
sol. Cuius causa [illegible] super capita
de [illegible] affluentia. Per quae
datur intelligi quod omnem humorem
[illegible] nimis et [illegible] magis
quod despectat ventus nobili re-
fugerium quam quod sol affluentie
seu consolationis [illegible] magis in di-
recte per omnem modum ut [illegible]

Comentator super 3m metheorum ut legitur
et solvitur tribus modis scilicet a cali-
do, humido et a vento. Nix etenim
attingens corpus aqueum et quo-
dam continuo solvitur et liquatur.
Per quem datur intelligi quod cor huma-
num in dulcore divine suavitatis
resolvitur tribus modis, primo scilicet
a calido dei dilectionis. Secundo ab
humido gratie dei consolationis. Et
a vento intime et suavis iubilationis
pectoris. Pomerium mod. ut supra. Cetera in Regio.

Alkemia li° mineralium

Metalla primo recepta sub specie stat
lapidum donec per ignem transeant
in speciem metallorum. Et ideo ait
Comentator super quartum metheorum: metal-
lum quodlibet generatum in terra non sple-
det nisi aut igne comburatur aut
fortiter poliatur. Sic ergo per metalla
corda intelligimus humana. Nam
sicut metalla omnia lemora cruditer
accensa fuerint et ignita, ut
ait Comentator super quartum metheorum.
Sic mistico Pomerium mod. cor-
da quidem humana lemora sunt
ad omnia Christi nomine sustinenda
pariter et agenda, donec in dei di-
lectione inflamata fuerint et
accensa. Sic igitur patet quod per metalla
corda intelliguntur humana. Et
tunc apparet. Corda itaque humana
sub specie et forma primo stat lapi-
dum donec per ignem iubilationis
intime spiritualiter in misticorum tran-
seant speciem metallorum, ut supra.

Comentator super quartum metheorum

Omne quidem metallum quodlibet
quoque corpus vehementer igne
decoctum evaporat resolviturque
in fumum. Instanciam tamen quidam
faciunt de auro, dicentes aurum
nequaquam posse consumi ignibus et
calore. Verum tamen de hoc secundum
sit recurrat ca° de Caritate.
Per predicta autem datur intelligi quod
corda humana igne divini amoris
vehementer et cocta evaporantur
et mistice resolvuntur in fumum
iubilationis intime seu in odorem
et fumum orationis ymolationisque
deo placabilis et accepte, ut supra.

Aristoteles li° o problematum

Flatus
de ore procedens videtur infrigida-
re. Sed interius in calore. Cuius ca-
tanget infra ca° de Spiritu Sancto.
Per flatum donum sancti Spiritus de-
signatur. Nam sicut flatus oris
habet infrigidare et calefacere
testante Philosopho ubi supra. Quum autem
manus quidem frigidas calefacimus
ipso flatu. Cibum autem calidum refri-
geramus sibi. Quod ideo. Cuius cau-
sa stat in hoc. Cum a... membrum c...
corporis frigidum valde. Cum quoque
igitur cibum perflamus flatum in
ore diutius detinemus, et sic
ipse flatus ore infrigidatus est.
Et postquam emissus infrigidat
ipsum cibum. Cum autem manus frigi-
das ventilamus flatum recentem
recenter emissum existentem adhuc
calidum expiramus, qui immediate
utique ab ysophago est emissus.
Cum igitur manus frigidas calefacit.
Patet igitur quod flatus oris habet
infrigidare et calefacere. Sic misti-
ce Pomerium mod. donum sancti Spiritus habet
infrigidare mentem in diversis tri-
bulationibus afflictionibusque et cu-
piditatibus estuantem. Et calefacere
hominem in amore celestium frige-
scentem. Sic ergo communiter per fumum ipse
mentis iubilus figatur. Nam
sicut fumus ..., ut ait
Philosophus in 3° metheorum, aquas con-
gelebat in glacie et condensat, ut
in loco affertur prenotato. Confortat
corpora ut testatur Galienus. Et
appetitum comedendi provocat, ut
asserunt Constantinus Rasides at-

p(ro)dictorum effectuum colligant(ur) in Regist(r)o
Sic mirum per omnem mod(um) iubilus
mentis n(ost)re efficiat refugium consola-
tionis q(uia) diuine aquas condensat et
stabilit fragilitatis ac imbecillitatis
n(ost)re confortat animo in virtute Et
appetitum s(eu) desiderium p(ro)uocat vite ip(s)e:
tue Sic igit(ur) p(ate)t q(uod) p(er) flatum diuini
s(an)c(t)i sp(iritu)s designatur Et q(uod) p(er) frigus
mentis iubilus figuratur Et tunc
app(ar)et Donum itaq(ue) sp(iritu)s s(an)c(t)i in men-
te p(er)cipit(ur) et sentit(ur) in frigore
iubilationis et deuotionis intime
no(n) aut(em) in calore estus concupiscentie
& mundane Ite(m) ut in p(ri)ncipio re(gistri)

Aristoteles li(bro) animal(ium) vi° Digit(i)s

quib(us) articulat(ur) et flecti(tur) adiutio-
ra manus no(n) ad exteriora et iuncta
Sed tunc p(er) digitum cordis iubilus
designatur Nam sicut digito cuncta
fortius tenent(ur) sic et digito o(mn)ia
demirant(ur) et citissime meditant(ur)
ut ait ysidorus Ethimolo(giarum) vii°
Digitus iungitur d(icitu)r eo q(uod) p(ro)prium cuncta
teneant(ur) et omnia ordinant(ur) Sic
mirum p(er) omnem mod(um) iubilo me(n)-
tis deuote ip(s)e deus p(er) g(ra)tiam vio-
lentissime detinet(ur) sic et in iubi-
lo cuncta celestia demirant(ur) Sed
tunc qu(oniam) p(er) interiora et exteriora ca-
ro et sp(iritu)s designantur Na(m) sicut
interiora vniuscuiusq(ue) rei mag(is)
habent de entitate et realitate
q(uam) exteriora ut ait Commentator
sup(er) ii° methaphysice interiora inquit
s(un)t sub(stanti)a sed exteriora s(un)t accidentia
Sic interius p(ro)latum a s(an)c(t)i sp(iritu)s quod
magis habet de entitate et rea-
litate vite sp(irit)ualis q(uam) ip(s)a caro
seu actus carnalis concupiscentie Sic
igit(ur) p(ate)t q(uod) p(er) digitum mentis n(ost)re
iubilus designatur Et q(uod) p(er) interio-
ra et exteriora caro et sp(iritu)s figura(n)t(ur)
Et tunc app(ar)et Clementis itaq(ue) iubi-
latio semp(er) articulatur et detrahat
ad sp(iritu)m seu vitam misticam et sp(irit)u-
alem neq(ue) q(uam) ad exteriora s(eu) carna-
lia gesta et op(er)a Et tunc nece(ssari)o
ut ad p(re)missa in p(ri)ncipio re(gis)tratur

Aristoteles in ii° problemat(um) Inhi-

bit(ur) aut(em) aer c(um) p(i)scib(us) ore et
aure vt branchias Per piscis
intelligimus homines Nam sicut pi-
sces ex toto oculos habent ocu-
los ut ait Ambrosius In Exa-
meron li(bro) vi° Sic mirum per
omnem mod(um) homines concupiscen-
tie delicijs q(uam) ex toto oculos hab-
entes oculos ad p(er)cipiendu(m) splen-
dore(m) radij luminis q(uam) diu(inum) Et tunc
app(ar)et Aer itaq(ue) celestis suaui-
tatis et g(ra)tie mistice quo inhi-
bet(ur) ore interne iubilationis et
aure obedie(ntie) seu humilis inclina-
tionis Item ut in p(ri)n(cipi)o Sup(ra)

Albertus in tractatu de

impressionibus aeris Ros magis
cadit in regione calida humida
vallosa et ventosa Et nos tamen
reperimus in capitulo de vniuersi-
tate Per que dat(ur) intelligi q(uod) ros
celestis g(ra)tie maxime cadit in re-
gione calida in dei dilectione humida
lacrimarum infusione vallosa hu(mi)-
li reputacione ventosa intima ment(is)
iubilatione quemadmodum s(u)p(ra)

Alkabicius in tractatu de

Creaturis et Spiritibus Luminosior
est aspectus celi in nocte q(uam) in
die Luminosiora quidem sunt cele-
stia in(ferio)ra aspicimus nocturno
t(em)p(o)re q(uam) diurno Et id(eo) Caladius
ait in Thimeo celum quod as-
pectum habet validum cu(m) non regio
orizontis p(ri)uata fuit sua luce
Cuius etia(m) ca(usa) tangit(ur) infra Ca°
de Trinitate Per p(re)missa aut(em) dat(ur)
intelligi q(uod) ip(s)a diuina celestis g(ra)-
tia maiore(m) virtute(m) sui aspect(us)
transmittit in nocte iubilationis
intime q(uam) in die felicitatis

assuecerat q̃ iudaice Nessp̃ de G̃m

Plinius li° de vij mirabilibꝫ

mundi. Nubes exsistit elevat'
p estũ pveniẽd p effusionem ym-
brium. Estus namq̃ nubes sursum
trahit / ventus sursum pellit
Effusio ymbrium lenimente efficit
per que dat' intelligi qđ cor hoĩs
p nubes nõ immerito designat'
Triplici quidem modo in contempla-
cõem dei spũm elevatur vz p estũ
validum dei dilectionis pveniẽtem
siue iubilacionis p effusionem
ymbrium devote lacrimacionis seu
contricionis etc. De nativitate xpi

lxij

Plinius li° de mirabilibus
mundi. Hoc etiam inquit unum
operum nature mirabile
comprobat' qđ et in duriss(imo) et co-
tissimo lapide aut monte aut
turri eminente. Arbor eius pla-
centie sepe alta nascit' et fron-
dosa. Sed et hec mira nature
divina sunt opa. Sz p arborem
xpm convenit designari. Nã sicut
arbor civitati arefacta q̃ nunq̃
virere frondere poterit aut florere
nisi effossa fuit et in alio loco
luna plena festinant' relevata
plantata. Sicut admodum ostendit
Lavicor Anectois sup librum
de plantis arbis. Eius etiam tam
respire. Deo de pdicacion. Sic in xp
p omnem modum xpus in corde uro
arefactus ab culpa nequaquam
virere poterit p gratiam aut florere
nisi de radice spũs paterne
p violenciam tractionis mentis
ure devotionis eruitus fuit et effo-
sus. et in corde uro denuo luna
plena mediante. i. Maria matre
sua interpellante feliciter fuit in-
plantatus. Sz tunc quoque p lapidem
montem et turrim Maria mr
omnis spem fortitudinis et virtutis
convenientissime figuratur

Nam sicut lapis humorem imbibit sine
sui decoctione ut asserit Commentator
chonie valde irrotat' celesti et secun-
dat' constellacione ut ait philosophus
Almacesti i°. Et turris natura
hec diffundit vocis et sonum in lo-
ngitudinem latitudinemque ut asserit
Tharetius. Sic in lapide p omnem
modum Maria dei mater rorem
deitatis eterne humoremque secun-
ditatis divine imbibit absque sui
divisione corruptione et omni pro-
cul fuga lesione more lapidis
sive petre. Celesti fecundat' impressi-
one et virtute spũs sci more
montis alti. Sed et vocis sonum dul-
cedinum gaudiorum et scitatis pdica-
cionem longe lateque diffudit per
climata orbis. more et exemplo
pulcre turris. Sic igitur pz qđ per
arborem xpus describitur. Et qđ p la-
pidem montem turrim Maria mr
domini figuratur. Et tunc applicetur etc.
Hoc itaque opus divine pietatis et
clemencie mirabile ac ineffabile
fore ac omni plena misterio cõ-
bat' qđ et imitata indivisa q̃ vir-
ginis Maria nata e ipse xpus ihũs
eternus dei filius casticis uberi-
bus involutus. Et respira sup

Plinius in ij naturalium li° In

orto quodam solis tincta animalium
suo initium natali transitu et
progressu se faciens vite sue ad
solem orientem. Et ideo stringit
diuturnis. Oriente nam sole psitus
sui motus oblitus naturalis qui
est in sursum cõtra aque cfluxum sue
raptu et motu obviat solari
lumini et splendori. Sz et innuta
animalia in ortu solis utpote solis
~~acceptis~~ aspectu admirantia. lumi-
nis solis aspectui naturalibus instincti-
bus et nutibus delectant. Cuius
causa e qđ sole orientalis ludere
Rasspectus omnium sensuum e animalium

quod est exortativus. Circa igitur alia
ut in primo supra dictum. Tunc per ortum
solis Christi nativitas figuratur.
Nam sicut ortus solis vivificativus
valde est cunctarum vege-
tabilium unitarum [illegible] quod virtutem
ut ait ptholomeus [illegible] primo.
Sed et dicitur hoc etiam quam ante non
habuit virtutem vigorem quod adipi-
scitur dum solem orientem astrologus
comprobat contemplatur. Plus enim virtu-
tis influit sol in suo ortu ta-
ctus excitativus quam in meridie
die et occasu. Unde etiam tempore
regime Claudii Despectatoris [illegible]
etiam hinc est quod oriente sole in
orientalibus partibus horrendi
fragores et strepitus audiuntur
per quod maxima tunc solis ori-
entis virtus cluescere comprobatur.
Patet igitur quod ortus solis vivifi-
cativus est valde ut in digressione
supra. Sic in proposito in eundem modum
nativitas beatissimi a domi-
ni Ihesu Christi vivificativa et de-
notativa sibi omnium creaturarum et letifi-
cativa humane angelice quod vir-
tutis effectiva quod eterne frui-
tionis propter quod salutis. Et et nunc
sicut et tunc in ortu videlicet solis sic
hodie ea quam ante non habuerat
nos devote senciat quadam ex
ortu Christi sibi spiritualiter influens ex-
nam inestimabilem dulcedinem
et saporem. Sic igitur patet quod per ortum
solis Christi nativitas figuratur.
Et tunc apparet. Tunc itaque homines
more [illegible] animalium et exemplo
totis sue mentis gressibus faci-
ei creatoris sui: ad hanc salutife-
ram Christi nativitatem currigant
obviant et pretendant. Respondeo iii

Ysidorus in ystoriis naturalibus
hermes quidam circa adventum
estatis sive placente semine inui-
sibilis nascitur sine sanguine occultatus
pannimentis parietibus arboribus insuper
et terris. Moritur in hyeme reviviscit
in vere et volat sereno aere
existente. Sed tunc unus quod ipse ex-
cum non horrens se sed vermis asserunt
psalmista. Vermis enim omnis
dum pungitur contrahitur. Attestante
propheta in xxii° [illegible] hoc est et ipse
Christus verbis opprobriis blasphemie
contractus fecit patiencie infinite
vermis igitur Christus est. Et tunc apparet
Cristus itaque circa adventum ple-
nitudinis temporis nascitur sine ullo viri
placente semine invisibiliter ac inco-
prehensibiliter a tam humana quam angeli-
ca ratione sine sanguine fomitis
et peccati. Occultatur nudaque cor-
dibus sub pannimentis humilitatis
qui pannimentum vestitur sub
parietibus fragilitatis humane
quod sicut domus parieti sic hoc
fragilitati innititur. Sub arbori-
bus spinosis miserie et doloris
quod arbor dura et rigida moritur
in hyeme passionis. Reviviscit
in vere resurrectionis. Volabit tan-
dem sereno facto aere, id est in die
iudicii horribilis et tremendi
quemadmodum de vermis dictum est.

Tonitrua 7° demonstrationis primi circa 3 [illegible] 3 [illegible]

Tonitruum fictum in aurora sole
videlicet oriente periculosum auditum
esse valde. Cuius ratio est. Nam toni-
truum periculosum est quod fit ex nu-
bibus frigidis et humidis. Cum
enim frigida est ipsa nubes ideo
in ipsa fictum tonitruum vehemen-
tius inflamatur. In nube namque
frigida ignis et vapor validius
accenduntur ut ait philosophus ubi
supra. Terra vero humida ideo ictus
tonitruis eminens in aere confirmatur
periculosum itaque etc. Sed tunc per to-
nitruum delectum aliquod intelli-
gimus seu peccatum. Nam sicut

tonitruum occidit fetum in ventre ma
terno / matre minime senciente ut
refert plinius ubi supra Sic in tem
pore in modum petiti commissum
maiorem occidit hominem / eius
quod minime senciente Sic tunc
quando per auroram seu solis ortum
Christi veri solis nativitas figatur
Nam sicut in aurora arbores
et sepulta monerum tremere quod vi
dent / ut ait plinius in proble due
Cuius causa est ipse ventus
sublimis qui sole [illegible]
alta arborum et domorum pulsare
conuntur quod [illegible] videt Sic rema
ronica in nativitate Christi sa
cratissima atque ortu cuncte sub
limitates tam celestes terrestres
atque infernales tremuerunt et con
cedunt fama enectante et vola
te misterii tam mirandi Sic
ergit per quod per tonitruum potius destru
Et quod per auroram seu solis ortum
Christi sacra nativitas figatur
Et tunc apparet nullum itaque genus
inter omnia peccatorum genera nil
prorsus periculosius in hac vita
quam id quod viriane agitur in Christi
nativitate tam silvestra et
beata Respondeo ad plinium etc.

Albertus in tractatu de vi

natura et artis Balsama in va
se recondita vitreo et sub fimo
triginta dierum spacio occulta
ta in aves convertitur cauda ser
petis gerentes Theruls per omnia
similem et conformem Per que datur
intelligi quod Christus qui instar ba
lsami odorifer est summus odor deo
patri in vase vitreo i. in matre
vitreo recondita et sub fimo huma
nitatis occultatus per ineffabilem
inestimabilemque sui nativitate
In hoc cauda superbe est fetus
Avis quidem quod in celum ascendere
volant cauda habens serpentis

quod in fine mundi quando serpente tru
cibus damnationis sententia feriet
et mordebit / aut quia ut serpens
in deserto sic Christus in medio a
toto aspiceretur mundo Respondeo ad plinium

Solinus libro tercio Aquila

nascitur serenitatis in tempore sic et
eius nativitate indicat ipse
parens multis volantibus cla
moribusque diffusis Sed tunc per
aquilam intelligitur ipse Christus nam
sicut aquila sua regione dimis
sa predam in regione venari sa
tagit aliena Ut recitat Ambrosius
in Exameron libro viii. Sic iste
Christus regno dimisso celesti peregri
natus est in hoc mundo ut ho
minem venaretur perditum a morte
et a suppliciis sempiternis Per
aquilam intelligitur ipse Christus Et
tunc apparet Christus itaque more
aquile et ideo natus est sereni
tatis i. pacis tempore natus est
et de Maria intacta virgine Sed
et eius nativitatem indicat
pater celestis multitudine circa ipsum vola
tibus et fragoribus variis quia
circa ipsum vocibus et fragoribus
nunc in regione baptismatis
nunc in monte transfiguracionis
mirabiliter intonando / ut supra

Plinius in problematibus In ce

li intenso frigore quorum magis
pruina et flato hominis gignitur
in veste diu aut naribus conglacia
ta Cuius quidem effectus rationem
et generationis ordine requires
Require de Continentia Per ista
autem datur intelligi quod tempore quo
perdurabat [illegible] tribulacionis
et miserie conditionis humane
dignatus est virginis dei filius
flatu spiritus sancti pruina humane
nature superne et intacta cum
dei applicata virgine quae nimium

vestris forte cum omnis pudoris et immoditie [illegible] Respiciendo ad propositum immediate supra.

Ambrosius in Exameron libro quinto. Erubescat videns hereticus qui insolens generationem Christi clamans transitum ambigit esse natum sine virili semine conceptum, nascitur cum via nature [illegible] e ligno ligno individuo remanente integro et illeso. Concipit et parturit quedam avicula ex arbore generis sui fetum absque omni carnali procul dubio actione. Cum igitur ista sint opera nature creata et finite, increate [illegible] tam impossibile estimat humane fragilitatis conditio ipsi omnipotenti deo quod nata est innata initiabilis infinita, ut filium suum temporaliter generaret in virgine ore suo sine semine spiritus sancti infusione et intus [illegible] e ligno integro conditione salvo virginis utero remanente. Respiciendo ad propositum supra.

Commentator Albertus super de [illegible] et animalibus. In omnibus quibusdam animalibus duorum sexuum utrique apparuit preter in anguilla. De ea namque licet dubitatum utrum compare habeat sexum et coitum quod pisces. Verum tamen ut asserit peritus animalium libro quinto. Cum anguilla viscositate per arenam [illegible] at atque fetum generat [illegible] Causa de conceptu. Sic et [illegible] audiens hoc [illegible] gemmit [illegible]

Physiologus in [illegible] de Capparis. Capparis est herba speciosa floribus et omnis [illegible] nascitur extra non culta que cum nata fuerit flores producit totam [illegible] regionem suo odore dulcedine dulcorat. Similiter hec autem valde dulcem. Capparis est ipse Christus [illegible] Ysaie [illegible] Canticorum: Nomine ego Capparis produxi in solitudinibus et in minimis speciosam. Dicit dominus. Christus itaque natus est et [illegible] virgine non cultura humano semine sed celesti numine. Cum mox dum natus fuisset flores produxit scilicet spiritus et virtutis totam orbis regionem odore sue sanctissime fame et vite adimplevit. Similiter in se habuit

aurositatis [illegible] et dulcedinis sempiterne. Respiciendo ad propositum supra etc.

Commentator Averrois super physicorum. Cum bis primo quod in [illegible] vita plante. Deinde autem vita sensus, ultimo vita intellectus. Necesse autem est ut dum vita intellectiva nascitur utraque vita tam vegetativa quam sensitiva scilicet animalis penitus corrumpatur. Sic tunc vita intellectiva que est vita vera et perfecta intelligitur ipse Christus. Vita autem sensitiva est vita bona vita videlicet animalis seu brutalis. Vita autem vegetativa seu vita plante est vita voluptuosa et carnalis. Et tunc apparet hec [illegible] vita que Christus est. Ad hoc ut in anima nostra [illegible] iustitie per gratiam nascatur necesse ut utraque iam vita tam animalis quam carnalis in nobis penitus corrumpatur. Et in eadem [illegible] in primo [illegible] ad hoc ut vita vera et perfecta puta intellectiva et humana in nobis nascatur necesse est ut in nobis omnis vita alia puta sensitiva et vegetativa penitus corrumpatur etc.

Ptholomeus Almagesti primo. Est autem valida et nimia [illegible] lunam et solem quantum ad qualitatem suarum ordine unitiva et conflictus. Sol [illegible] semper inferre [illegible] siccitate [illegible] et calore, luna autem causat et [illegible] humiditatem validam in cunctis corporibus et algorem. Sol [illegible] qualitate [illegible] quod est siccus et calidus, luna autem humida et frigida. Est igitur valida [illegible] solem et lunam inimicitia et conflictus. Cum enim sole eclipsaverit et obtexerit ipsa [illegible] et [illegible] reddit [illegible] regionesque a longe distantes obtenebrat. Cessante autem tenebra limpidius illustrat et omni fertilitate et germine fecundat. Hinc usque Ptholomeus. Ubi supra [illegible] Ratio autem huius est quia cum luna [illegible] obtexerit et eclipsaverit

ipsum solem tamen et hec ipsa luna in-
tima et subiecta est ipsi soli Et ipsa
quamvis ex toto a sole derelicta et se-
parata et in contrariis adequata
Quod autem derelictum et separatum
fuerat amicabiliter coniunctum quie-
scit Ecce habes primum Causa fe-
cunditatis est ista In eclipsi quando
sol et luna contra sunt vapores
et humores de regionibus vicinis
Regiones autem ab humoribus et va-
poribus expurgate in naturali et re-
spectu fructum et germine fecundantur
Ecce habes secundum Et tunc perditas
sic Sed tunc possibile ipsa divinitas
per lunam humanitas figuratur Re-
quire capitulo de Trinitate Et tunc
apparet Grandis itaque ab origine
mundi discordia atque inimicitia
fuerat inter deum et humanam naturam
quam etiam ipse deus quandam impu-
gnatorum hostili diruens per secundas
imbres affligebat Nunc autem in-
star beatissima Christi nativitate
qua humana natura divinam eclipsat
incomprehensibiliter et obtexit pax
reddita est perpetua hominibus et
deo gloria in excelsis Calanc namque
deitas divina que eternitatis totum mun-
dum obtenebraverat ignorantia
et stupore Nunc autem in nativitate
vitaque illuminavit felicitatis lumine
et candore Et tunc diluc[illegible] super

Exemplum Ieronimi libro de ne-
gligentia nature Ad hoc igitur ut
vita in aliquo nascatur corpore
corporalis necesse est ut corpus
cuius dicitur primo in mollitudinem resolvatur
Secundo totaliter corrumpatur Tertio
ut ad vitam acceptam inviolabiliter
conservandam sedule moveatur Et in
similitudine in humano corpore puta
embrione in materno utero
mortem adhuc qualitatibus [illegible]
te Secundo quod corpus ut ait philoso-
phus vitam recipiat naturalem primo et
toto mollescit solvitur et liquatur et co[illegible]
vita mollit et suavius miseratur
Secundo ipsum tale corpus quantum ad formam
sub qua stabat penitus corrumpitur
Corrumpit enim forma mortis et ge-
neratur forma vite Tertio ipsum corpus
accepta vita agitatur fortiter et mo-
vetur Prima vita in primo suo adven-
tu imbecillis est debilis et infir-
ma motibus autem succedentibus cor-
poris figitur et firmatur Et tunc per vitam
intelligitur ipse Christus Nam sicut vita
sex modis efficitur et sex modis cor-
rumpitur Require capitulo de vita Per vitam
igitur intelligitur ipse Christus Et tunc apparet
Ad hoc itaque ut Christus qui est via et
scilicet veritas atque vita in nobis per
gratiam misticam nascatur necesse est ut
cor nostrum in primis quod in devotionem
penitus resolvatur forma veteris hominis
corrumpatur Et sic pariter Christum in lau-
dibus et meditationibus totus in deum excessi-
bus et raptibus feliciter moveatur
Recurrendo ad predicta Notandum quod
secundum beatum Bernhardum in sermone
de Nativitate domini Non prodest Christi
nativitas et virginis ad salutem nisi
etiam ipse nascatur in mente per devo-
tionem fervidam et virtutem De hoc
autem contra permulta in suis applica-
tionibus disponatur Mariagn

Ominencia libro 1° de divinis
fontibus maris quod sinum et
abyssum dicimus in suo immensitudi-
ne origine et effluxu primo sive
conditione atque eternis Dehinc at
sua latitudine in multiplo in
astro pictore suam excedit latitu-
dinem habitabilem regionum Dicunt
enim astrologi et ambo usque confirmant
quamvis ad presens opus non est quod mare
terre prout mare in mille excedit
partibus ipsam terram Et tunc per fon-
tem maris Christi nativitas figuratur
Nam sicut fons maris violen-

tissime velocissime qz aquas ciecit et
effudit / ut potest velocius quam celum
iacit aut sagitta ut manifeste
ostendit Plinius in Tractatu de chap
pa mundi Violentissime quoque suo
influxu aquas attrahit. Quamobrem
fluxus et refluxus maris accidit
Sic nimirum pro omnem modum Christi felix
natiuitas cultu digno venerata
largissime quidem velocissime quia corpo-
rat effudit aquas celestis gratie de a-
bysso et sinu misericordie pietatis
que diuine. Et et quamuis uictos vio-
lent per superiorem victus super tam ineffa-
bile misterio saluatoris in abissu
diuine cordis deitatis mersit et imbibit
Et sicut fons maris namque nimium
attendentes violenter deglutit intra-
sit et subiungit ut recitat Plinius
ubi supra Sic nimirum Christi inaudita
et tam admiranda omni creature nati-
uitas victos ad se tota deuocione
attendentes in quoddam diuinum gaudium
in deitatis que abissum protrahit et sub-
iungit Sic igitur patet quod per fontem
maris Christi natiuitas figuratur
Et tunc apparet Christi itaque natiuitas
in ortu felicissimo quidem suo origine
et effluxu prima apparuit singularis et
depressa. Quamuis vero iam est nunc sua
immensitate ac ineffabilitate in in-
finitum excedit singulas corda et po-
testas hominum et omnium angelorum sicut

Plinius in hoc naturali v° Sermo
incola est auis regia atque mag
solinus inhabitatiua Arabie re-
gionis hec in mirum auis gutta
emittit sui sanguinis que tandem
in aduentum solaris luminis et caloris
vnificata. Auis in sui speciem generat
et conformat. Ecce Christi natiuitatis
misterium tam mirandum. Ista in
esse auis creatur nostri Christi quam magni
virgo prudentissima gutta sui sacratis-
simi sanguinis pro corpore suo obtulit
spiritu deo. Ex qua quidem gutta adue-

niente spiritu sancti gratia hoc deus tactus
effigialis visceribus nascitur in sa-
lute et generatione speciei generis que
quamuis hec pro omnem modum sicut

Bartholomeus in 3° Celum empireum lu-
atque virtus empirea et suprema
celeste putat orbem absque omni
eius lesione et omnimoda fractione
lucem tenens et virtute tunc astra
et corporibus tradidit Et tunc plu-
rem empireo et virtute qua quidem
luce et virtute nulla lux nulla virtus
altior est ipse dei filius conuenientis-
sime designatur Nam sicut celum
empireum et supremum conuenit nature
lucis regimine celo de luce. Et tunc quia
per celum quidem aptius quam maria generet
designari Nam sicut celum positum sicut dixi
est in medio inter cunctas corrup-
tibilia et incorruptibilia. Adhuc ne
violenta et tetrissima cunctorum incor-
ruptibilium essentia et virtute ista
inferiora penitus corrumpantur. Et ne
admodum certo rationibus validissime
philosophi et Chaldei demonstrarunt
Veruntamen celeste regimine infra di-
rectam pro omnem modum Maria inter
Christi more celi posita est in medio
i inter incorruptibilem leges deita-
tem et creaturarum rationabilium
et corruptibilium vanitatem ne a tam
horrenda dei sua et vindicta sua
inter genus penitus deleatur Sic igitur
per quod luce et virtute Empirea
dei eternus filius describitur Et per
per celum Maria inter deum conuenientis-
sime signatur Et tunc aplicetur re
Cristus itaque qui est virtus splen-
dor que pius Mariam nascendo
penetrauit absque omni eius le-
sione et omnimoda fractione respicendo
ab prophetia inmitte super Tunc autem
nondum ne aliquis errare aut
abire valeat aut presumat / quod
licet a philosophis asseritur quod cuncta
incorruptibilia et diuina non

habeant tamen similitudinem in eterna in-
finita. Require capitulo de eternitate.
Nam veritati inmittendo. Et ideo
quia divina bonitas sic providit in-
tellectui imponentur ad comprehendendum
essendum primum emprisi quod credibile

Concor Allecte dic super

in-
positorum. Et hoc numerus ut una
forma aut unum esse quod ideo
est in aliquo subiecto aut
materia generetur. Necesse est ut
primum seu perfectus esse perfectus
anulet et cum superveniente
novo esse primum esse moveat in-
corruptum sequeretur necessario quod in
una re unus essent duo esse
et per consequens illa res non una sed
plures essent. Per ista autem da-
intelligi quod adhuc ut divinum esse
nostra mente prolationem celest-
inimicis gratiam nascat. Necesse est
ut esse perfectionis enim esse vere
peccati et malicie parturit generationis
et prime perfectis corrumpat unum
tamen semper perfecto quod non potest
Christi nativitas in carne nisi cum
per devotionem presentis sollennitatis
in corde natus fuerit et mente

Concilio de Impressionibus

acuis fulmine quando corpus
ferreus ipsum penetrat intrinse-
cus et inflammat et tandem
corpus ipsum extiliens et evapendere
stigia sui ictus in predictis ter-
stantibus corporibus et relinquit
quando corpore integro atque sal-
vo nullo vicibus sancto et ille
sic Christe incarnationis misterium.
Per fulmine intelligitur ipse Christus. Re-
quire capitulo de Christo. Et tunc apparet
eternus itaque Maria sua incar-
natione fovens sic penetravit
inflammavit. Et tandem per suam
ineffabilem nativitatem exiliens
nobiscum conversatus fuit Maria

salua permansit et illesa. Licet enim hoc
tamen ipse hostijs clausis intravit
celo integro se sua virtute ex ea
elevavit ascendit. Et bion quod Christus
natus fore asserit Maria corrupta
et de primo restaurata etc.

Gracia

Ambrosius in Exameron. Leonatus
mortuus primo paret valido ex
clamoribus excitatur. Et pomem
modo Christus hodie natus. Mortu-
us tamen est in nostris cordibus. Ut
igitur ipsum in nobis mistice vivifi-
cemus ipsum denotatum orationum vali-
dis orationibus excitemus, ut supra.

Altabitur tractatus de motibus

astrorum. Aquilonaribus aut regi-
onibus ortus solis sub primo splen-
dore rutilat et umbroso in ascensu
aut suo tempore succedente lividus vel
terminatur atque magnus. Et istius
causa redditur in hunc modum. Constat
enim quod stella quanto propinquior fuerit
tanto maiorem nostro aspectui se
ostendit. Et quanto magis a nobis
elongatur tanto maior apparet
comprobatur. Cuius signum est quod sol et
luna existentes in oriente et in occi-
dente que utique sunt remotissime
partes celi maiores tunc vere solet
luna estimatur. Et istius causa
assignatur Aristoteles in problematibus in hunc
modum. Multum et densum medium
ingrossat ipsum obiectum. Nunc autem
sic est quod existente sole aut luna
in oriente seu in occidente multum
et densus interponitur aer medius.
Quamobrem sol lunaque in remotis-
simis existentes partibus seu celi par-
tibus maiores latitudine fore lu-
minis ostenditur. Maior per aerem per
signum tali modo. Nam cum plus
ubi super. Cum in medio positus
in aqua que non profunda fuerit
tantus quantus est apparet sed videtur

Ei vos aq clara et valde profunda fuit
mox maior qm sit in rei veritate
apparebit Simil' est quia aq nimis
profunda in medio nimis densa est
ex qua aut' profunda medium densitatis
Sic in proposito Regio
aquilonis septentrionalis frigida et
humida valde est et ortus solis
dicimus humiliis valde quemadmodum
patebit infra Sol igitur in suo ortu
primus in aquilonaris terminis regio
nis eo quod inter ortum solis et regionem
aquilonis paucum sit medium nimis
densum Sol autem existens in meridie
aut vergens in occidente in maior
claritate apparet quia inter meridiem et
septentrionem in tanta distantia constituto
ostenditur multum medium atque densum
relinquit ergo quod aquilonaribus regi
onibus etc Et et hec verborum similia
conveniens de humili Christi nativitate
typum preferre convenit et figuram
Sicut quidem nativitas in suo ortu
et progressu humilis paruit obscura
ac desperata Tandem autem succeden
te successione fide et religione
christiana lucida et splendida appa
ruit toti mundo Respondeo dicitur supra

Comentator Anectorus super In

methafisice Capitulo de Consanguinitate In
tentione notabili prima Consanguinitas
vigintiquatuor implicat et importat
videlicet per continuationem contignationem
similitudinem unionem Sic ne eius co
gnata sunt contigua contigua similia
et unita sunt Per que datur intelligi
quod spiritualis consanguinitas id est Christi mysti
ca nativitas in sancta anima et devo
ta quatuor dona celestia implicat
et importat videlicet continuacionem
cum Christo in eternitate contignacionem
in sancta familiaritate Similitu
dinem si libueit in miraculorum
operatione unionem inseparabiliter coheren
tiarum Respondeo ad posita Supra

Expositor Egidius super

libri de proprietate rerum Herba na
ta in terra sine plantatione scilicet virtus
sa est valde medicinam pollens
Herba nata in terra sine semine
est ipse Christus qui utique tota die utique
dice et medicina sanitatis salutis
et eterne vite ut supra Supra

Comentator Allegatus super Enigmata

Ex ferro integro et diviso di
citur apud veteres Et malleo quo
dam serpens extinguitur per priores modos
primus ferri malleo integre rema
nente Hec naturae opera Considera
ergo divine fore maiestatis opera cel
siora Christus nimirum sepelitur in sa
cra pagina comparatur Et malleo
id est ex virgine excelsa prosiluit ipsa
salvis et integra remanente Et
hoc minimum quidem beata virgo mal
leo comparatur quia dei filium nobis
feliciter malleavit tyrannum demo
nis hostem expulit Et sua conversatione
per et ecce vera pectora repulsa
vit Respondeo ad posita Supra etc

Amecbron libro fontis vite

Tota virtute summit orbes et
oriente Nam in oriente incipit
motus celi Continuatur et omnis
quidem virtus ab oriente probus
certum est Et ideo supra dictum est
quod inter cetera celi partes orientalis
celi regio plus habet insensibiliter
influit in hunc mundum Per
orientem autem Christi nativitas figuratur
Nam sicut in oriente dicto con
gruit accidentibus effectus Regio
Sic ab oriente igitur Christi
nativitas designatur Et tunc apparet
Et devotione itaque nativitatis
Christi omnes in omnibus contentos honestos
continent Respondeo ad posita etc

Plinius de plantis Vt igitur

Que arbores in invicem generentur
tur rursus et naturaliter consociantur
requirit quod utique arborum studiat

et vna alteri inseratur. Per ista autem
datur intelligi quod ad hoc ut christus
et homo in invicem per gratiam coaptentur
atque inter se federentur coniunctur.
Necesse est ut tam deus quam in ra-
datur scindatur apiatur et vnum
alteri iniustitie inseratur. homo quidem
per cordis devotionem expoliatur per con-
tellationem tincadmodum dicitur.
Johannes Mesue pronunciat. na-
tus mortuus est si sine ut fre-
quenter quidem et ipsam parentem
premit et occidit. Et ideo ait philosophus
in problematibus quod qui serviunt cum pueris
primum parere quam necatum maiore
nimium morte efficitur. vita vero
vitam. Sed tunc per ista datur intelligi
quod christus per fidem in corde nostro
natus si per ingratitudinem seu per
negligentiam et peccatum mortuus
ipsius hominem in cuius mente sic
gignitur sic nascitur eterna morte
premit et occidit. Natus vero per
fidem et vivus permanens per gra-
titudinem et devotionem ipsius hominem
hominem in cuius mente sic nasci-
tur vivificat et eternaliter consolatur. ut s[upra]
Charitinus architectus tractatu
De Encantatione in natura. Cuius
nimirum vero. Certa recitatur causa
de natura sed de concepta certa in
registro et c.

d[e] x[pi] no[min]e
lxiii

Constantinus libro de natura hu-
manorum corporum. Contingit inter-
dum ut quidam in languore
positus nomen alicuius amici ca-
rissimi se audiverit nominari quem
valde diligit et ipse pene non sine
continuo a languore recepto recreet
et convalescat in instanti. Sed et hoc
sepe accidit ut languidus audi-
ens ~~fere~~ nomen alicuius amici
mortui quem dilexerat et ipse
continuo moriatur. Et huius causa est

quam Constantinus ubi supra inserit in
hunc modum. Dicit enim quod quidam
in languore positus nomen sui
predilecti audiverit positi in re-
gione longinqua. Et sic ad aliquem
letum tristitiam concepit et merorem.
Cause autem exhortatorie consolatorie
quod sibi astantium et circumsedentium
in specie magis non ponit. at si ex hoc
adhuc restituitur visitatus quasi sci-
entium nomen cordi se audiverit
nominari. Illa autem spes valida ac
consolatio sanitatem ut frequenter in-
firmos restituunt et valorem. Cuius
etiam signum est id quod ait Galie-
nus libro secretorum versus. Profunda inqui-
unt verba delectabilia dulcia et or-
nata corda eorum qui languerunt
morbo quolibet sive febre. Urbis
etenim consolatorii infirmus sepius
sine convalescit. Altera autem pre-
causa et ratio est quod ait presens
in libro prefato. Cuius tristitia corda no-
bis pertractatur negotia. moret
tunc tristitia in nobis valida
generatur. Unde et aliquis in infirmi-
tate positus si aliquem quem valde
dilexerat cum tristitia audivit et no-
minatum ita corda sed ita vel ut qui
quem sic dilexerat mortuus fuit longe
ante continuo languentis tristitia
renovatur et languescit et sic moritur
ut frequenter. Et istius causa est naturalis
accolbus secundum Constantinum ubi supra
nil aliud est quam tristitia et dolor
totius concepti in esse naturali. Super-
ueniente igitur extrinseca tristitia seu
merore. maior infirmitas augmen-
tatur. Expressime igitur hoc est emendi-
tissime inveteratur id quod in prin-
cipiis et ypothesi presuppositum fue-
rat et concessum. Sed hoc contingit acci-
dit quod inter dum quis in lan-
guore positus nomen alicuius amici

que valde diligit totam se audivit no-
minari aut etiam fortassis ipse lan-
guidus prediti amici recepit recor-
dari continuo a languore recepto re-
citat et convalescit in instanti
Opposita particulam vel obstupescente
causa obmittimus brevitatis
Sed tunc per amicum temporalem amicus
noster eternus puta christus ihesus con-
venientissime designatur Nam sicut
amico temporali quatuor requiruntur que cor-
respondere debent ut recitat philosophus in viii°
politicorum libro Primum est unum et idem
velle Secundum est mutuo mori pro se
Tertium est inseparabiliter adherere Quartum
est necessaria prestare De primo sic
ait Tullius contra Salustium Ami-
corum est si vere amici fuerint idem
velle idem nolle / De secundo sic ait
Varro in sententiis Pro amico sepe
mori expedit intendens quod non semel
Sepe autem amicus quilibet mori se
offerre debet quotiens pro amico / De 3°
sic ait Sixtus pitagoricus Ami-
cus minime erat ille qui ab amico aliquo
nisi morte invicem separatur De 4°
sic ait Apuleius platonicus libro
de politico et civili Amicus voluptuosus
est qui amico suo non prestat in
periculo et delicto Perfectus autem amicus
est qui amico suo circumspectionem ad-
hibet et cautelas Hec minime
per omnem modum amico nostro perfecto
christo ihesu inesse liquet quatuor probantur
Primum est idem velle idem nolle Vult
enim deus id quod homo scilicet vite lici-
te volunt Non vult quod ille no-
luit ut ait Augustinus libro de Religi-
one christiana Secundum est mori pro
amico ac inimico homine Gregorius de hor-
tamine christi de passione Tertium
est devote anime sua per gratiam in-
separabiliter adherere Quartum est homini
a ruina et morte eterna pre-
stare Sic igitur patet quod per amicum
amicorum nostrum perfectissimum qui est christus

unus convenientissime figuratur Et tunc
applicatur Contingit itaque aliquan-
do medicum ut dum quis in langu-
ore puto posito misere anxius vi-
te hoc mellifluum nomen ihesu
audivit devote aio neciam aut
eius pie studuerit recordari ipse
ab omni languore convalescat corporis
et anime et in actu vite recipiet
semper Et tunc respiciamus super
Unde in psalmo xx° Sicut
valida extinguimus dulcedine
aliqua ore assumimus quam
assumpta delectabiliter degustamus
dulcia namque extinguunt aut reparant
sitim Cuius etiam causa tanta super
dulcedine tunc quod a primo
quam dulcissimum nomen ihesu abscondita
in mente divina dulcissimum et
suavissimum designatur Nam sicut
dulcedo corporalis valida atque
magna in cibo assumpta corpore
expellit venenum quo quis into-
xicatus fuerat et infectus ut ait
Avicenna libro Medicine viii° Cuius
etiam causa est Nam dulcedo assump-
ta intus ab homine sua virtute
venenum attrahit quo quis infectus
astringitur et tenetur Venenum ad
dulcedinem attractum dulcedini quoque
admixtum manet in corpore neque
potest nisi per vomitum expellatur
Ideo quia dulcedo et amaritudo
commixta in simul vomitum faciunt
ut sentitur Patet igitur quia dul-
cedo corporalis valida atque magna
expellit etiam quodque venenum quo
quis intoxicatus fuerit et infectus
Sic nimirum per omnem modum hoc
notabilium sacrum ihesu sua im-
mensa et ineffabili virtute vene-
num eicit et expellit peccati quo
quis spiritualiter intoxicatus fuerit
et infectus / Et tunc christum per sitim
medicina mistica designatur Nam

sicut sitis nimia excitat sompnum fugat
hominem vehementer debilitat Sic
nimirum ipsum pomerium modum miseria
vite presentis ira dei et hominis sepe pro
vocat sompnum quietis mentis
fugat et hominem in via celestis
patrie valde debilitat et retardat
Sic igitur patet quod per dulcedinem corpa
lem christus dei filius describitur Et
quia per sitim modum huius miseria figuratur
Et tunc applicetur sic Ut igitur
contra presentis miserie extinguamus
sitim dulce nomen ihesu ore mentis
et corporis meditando continue et
narrando assumamus Respondeo 3

Commentator super 3m metheororum

Illa quidem species mellis que ex ro
re nascitur in granis aut in herba
si tamen herba tamen adhereret sumatur
dulcescit valde Si autem sumatur
sine herba tamen adhereret aut
granis mox amarescit nimium
quod accessit Sed tunc per mellis dul
cedinem et saporem christum ihesum intelli
gimus salvatorem Nam sicut mel
favus quanto veterior fuerit tan
to sapit melius ac dulcescit in
teritate Constantinus Eius liquidorum
Cuius etiam causa stat in hoc Nam
in quolibet liquore dulci quedam
reperitur humiditas indigesta que
aliqualiter amarescit Hanc utique humi
ditas indigesta per vetustatem extri
matur Unde propter accidit quod favus
mellis quanto veterior tanto dul
cior et suavior Sic nimirum per
omnia hoc nomen nostri salvatoris
ihesus quanto veterius per studium ne
tis meditationum fuerit tanto ma
gis ipsi anime sapit felicius et
dulcescit Sic igitur patet quod per
favum mellis quo nil dulcius
hoc nomen ihesus convenientissime
figuratur Et tunc applicetur sic Hoc
itaque nomen ihesus una cum herba

devotionis atque virtutis assumitur valde
dulcescit, in cuius intrinsecus quod sapit in
gustu et florescit Sed sine herba
puritatis et virtutis sine quibus eciam
indignum ipsum mente cretenus numinatur
nec donat peccatoribus puta peccatum
anime amarescit Respondeo in in presenti dicendum 2

Auctor in [illegible] in centiloquio

superficie lenescit si durescit in in
teriori vero ymaginis lenescit mol
lescit et dulcescit Sic tunc per nomen
nomine omnium salvatoris hoc quod est
christus ihesus convenientissime figuratur
Nam sicut iste dum cortex perma
net sub folia germinas sub terra in
grescit in magna amarescit perfora
ta Sic nimirum pomerium modum
hoc nomen ihesus dum cortex permanet
et floret sub folia sacrorum operum
et virtutum fructum vite germinat in
terra cordium aliorum ingrescit et vile
scit in magna concupiscentie et volup
tatis amarescit ad perforationem
ingratitudinis Sic igitur patet quod per
nucem hoc mellifluum nomen ihesus
salvatoris omnium designatur Et tunc
applicetur sic Hoc itaque nomen ihesus
in centiloquio quidem hominis superficie seu in
teriori sui ipsius forma et specie le
nescit realiter si durescit interius vero
a se intrinsecus intuenti lenescit
mira et ineffabili consolatione molle
scit assidua misericordia et pie
tate dulcescit in perpetua volup
tate Respondeo ad plenitudinem super [illegible]

Ysidorus in phisiologis naturalibus

Natura atque licet e vocis feratorum animalium
ut dum aliqua dulci audiunt
melodia aut voce aut aliquem
sonum dulcem et ipsa organo laqueat
pia vociferat per pit et reclamet
Quemadmodum in quibusdam patet avi
bus Ista autem datur intelligi quod
omni animali irrationali irrationabilior

est recensendus qui ad tanta tamque sua-
uem diuini nominis dulcedinem quod est
Christus Ihesus tota mentis deuocione
organo vocis intus nos laxamentum
deuotis laudibus acclamamus tanti
nominis excellentissime dignitati. Recitat super

Philosophus in problematibus quare aque aut
non tanta corpora sonum sibi imbibit
et attrahit ipsa aqua. Et ideo ait
philosophus ubi supra. Vocis magis in frigore circa
aquas nimium resonat et intonat
eo quod sonus naliter consueuit absor-
beri. Et istius causa stat in hoc videlicet
quia quanto mollius fuerit ipsum
corpus tanto magis vocis influxus
atque sonus susceptiuum nimis autem
retentiuum. Quod autem medio modo mol-
le fuerit sonum valde suscipit et intra
se constringit. Talis autem est ipsa aqua
que ideo quia mollis vocem faciliter acci-
pit et imbibit. Ideo vero quia humida
et compacta sonum receptum in se
retinet et constringit. Cuius eciam signum
est quod recitat Commentator Empedocles
de anima qui ait inter aquas iuxta
Echo nec percipimus nec audimus
sicut terminos et aduentum sicut extra
moles et muros. Et huius causa est
quia vox nec dura nec solida tran-
sit materiam mollem autem faciliter
penetrat et pertransit. Mollis igitur et
nimis duri. Aqua autem recturus faci-
lis est et mollis. Cum autem dura
corpora sonum nec percipiunt nec imbi-
bunt. Aqua autem magis. Et ideo
accidit quod non tanta corpora magis
sonum sibi imbibit et attrahit ipsa aqua.
Sed tunc per ista datur intelligi quod hic
felicissimus quidam sonus quo resonat
tam feliciter et beate hoc nomen Christus
Ihesus magis attrahitur et imbibitur
fructuose ab aqua deuocionis et
gratitudinis intus. Recitat ut supra.

Theophilus in tractatu de sanctis

Sonus excellens duos ef-
fectus in nobis efficit et relinquit.

Nam interiora precordia commouet. Et
tam tressaniet. Ad hunc tuum sonum frago-
rem in auribus sic vestigia quod relin-
quit. Quemadmodum videmus cum
stamus circa campanam grandem
post quam cum campana que mouetur
ad hunc tuum precordia interiora nostra
tremunt et aures nostre tremitum
sentiunt. Sed tunc per sonum validum
atque magnum hoc dulce nomen Ihesus
excellentissime designatur. Nam sic sonus
gradus dormientem excitat. Deinde
nocte vivificat debilesque recreat
et confortat ut aiunt theoretici de
effectibus in natura. Et nomen eciam
cause et effectus tangetur infra
capitulo de auditu. Sic nimirum per
omnem modum hoc dulce nomen Ihesus
sua immensa efficacia et virtute
dormientem in peccato excitat. Iam
semimortuum hominem eternaliter vivifi-
cat. Debilemque in gressu seu via
salutis iusticie recreat et confortat.
Sic igitur patet quod per sonum validum atque
magnum hoc dulce nomen Ihesus
excellentissime significatur. Et tunc apparet.
Nam sic itaque sonus ille hoc
in anima deuota relinquit effectus
effectiuus. Ita in dei laude corda
humana commouet et compellit. Sed
et vestigia intrinseci saporis in mente
de dulcedinibus spiritualibus relinquit, ut supra.

Plinius in problematibus. Odor vince
descendentibus de monte versus valles
dulcissimus suauissimusque apparet.
Ascendentibus autem econtra versus mon-
tes ascendentibus minime odorat.
Cuius causa est quod descendentes nimis
respirant. Ascendentes vero magis eo
quod illi magis isti vero minus laborant.
Nimia autem respiracio olophactum
impedit. Temperata autem respiracio
olophactum instituit atque reddit.
Sed tunc per odorem florentem vince

xpus dei filius convenit designari Nam
sicut odor vince fugat bufones
expellit serpentes et sanas ven-
enatas efficit regiones Sic in-
pariter eundem modum dei filius xpus ipse
sua virtute fugat motus concupiscen-
persuasiones suggestionis maligne
sanitatem quoque infert corpori et
anime Sic igitur per quod per odorem vince
xpus dei filius convenientissime figura-
tur Et hinc cant. 2o Descendentibus itaque
de monte tumoris et superbie ad val-
les humilitatis infime magis dul-
cescit et sapit ihesus sua immen-
sa gratia et virtute descendentibus
autem in timorem et cordis ebrie-
tatem mox inde subtrahit ipse xpus

Phisicus in v° politice Com-
plicate coniuncte et delectabiles
labiorum tactus componit hominem red-
dit quod placandum se inde per que
dat intelligi quod complicatio labiorum
tam mentalis quam corporalis in
ihesu dulci memoria atque laude
summe desideratur alliciet intuitu
maiestatis clementie quod dixit vero

Aristoteles in li° problematum Odor quidam
aromaticus quanto remotius quam
a se extitit tanto sibi diffusius
se extendit Et quanto quis vici-
nius fuit tanto odorem thymi-
amatis minus sentit Cuius in-
univo tamen raptus cant. de fama
Et ideo ait Galienus in descriptioni-
bus corporum venenosi Odor inquit
thymiamaticus magis percipitur
a longinquo quam in propinquo
Per quod autem datur intelligi quod xpus
ihesus qui summus odor est per quem
nobis diffusius se largitur Ela-
tus a se per humilitatem seu humi-
lem recognitionem Cuius autem
audit eius quam sua superna
et fallere iustitia accedit et

audaces vult se ingerit et impugnat
Ad intellectum autem horum verborum re-
spice ad clarum de humilitate Nota
hic verba beati Augustini in primo
confessionum libro ubi ait Qui inquit dicit
qui te nosse ignorat qui ignorat
quod soli te agnoscunt hoc tamen est
dictum quod quidam deum existimant se scire
ipsum penitus nec agnoscunt Quam vero
per humilitatem deum se cognoscere non
presumunt hi soli ipsum intelligunt
et agnoscunt Nota hic de humi-
litate quod dicit Augustinus Cum propria se
videt ab sorti sue inciti petre
medicine corporis de hic autem rape cao
de deo **Iohannes Mesue in**
practica lauetur os cum aqua cali-
da et cum sale et mox quod dulce
fuit dulcissimum apparebit Cuius
ratio stat in hoc Nam lingua quoniam
corrumpitur in actu masticandi et gu-
standi secundum quod humores qualitates humorum
predominantium in huiusmodi corpore li-
gua namque infecta humore flegma-
tico et melancolico rem dulcem
amaram gustu ob sal secundum
salsum flegmaticum reputat lingua
autem repleta colera et humore i
colerico sanguineo quod humore rem
dulcem ipsi gustu amaram fellea
quod deiurat Humor etiam tamen
tanguntur inferius Cao de consolatione
hic autem sic est quod aqua calida la-
vat et consumit coleram et corem
Sal autem liquefacit melancolicum
flegmaticumque humorem Predicti
itaque humores predominantes in corpore
per consequens diffundunt se in linguam
et actum lingue obstruunt et
inquinant Lavato itaque ore per quos
predicti humores dissolvuntur et penitus
consumuntur et sic ipso gustu quod
dulce fuit dulcius apparebit Et hic

est quod in principio presuppositum est. Ista autem dat intelligi quod lavato ore cordis per aquam puritatis et mundicie, mox quidem hoc dulce momentum Ihesus dulcissimum ad intuitum devote ancie apparebit. Respondeo super etc.

Theophilus in tractatu suo de sanctitate. Fimus ac zona in longum protensa semper tamen in medio sui inclinatur. Quamdiu enim extrema trahantur et distendantur, in medio tamen instar circuli inclinatur. Ista autem dat intelligi quod Christus fimum seculi tunc est sicut in fune cum zona. Sic et in Christo ligamen trinum trahentium. Hic in quantum Christus dei filius Ihesus non in suis partibus sed in medio sui totus sua tota gratia et virtute et bonitate sibi animam se inclinat. Respondeo etc.

Anteron libro fontis vite. Lapis ab alto veniens intrat aquam, sursum ipsam aquam exilire facit. Sic iniurium ponem modo ipse filius dei adveniens menti humane ipsam extra se salire facit in amenitates et gaudia vite eterne etc.

Plinius in prologo. Ambulanti in agro per mediam cetam bruce que occurrunt in agro seu que destruuntur extra ad tenebras recurrunt. Cuius contraria est super tractatum de felicitate. Per que datur intelligi quod Ihesus dei filius ager dicitur. Respondeo tractatu de Christo. Et tunc apparet. Ambulanti itaque in dei filio Ihesu primis laudibus operibus que devotis omnia que in hac vita accidunt ad tenebras bonum recurrunt felicitatis consolationis et premii sempiterni.

Commentator super quartum metheororum. Spuma quidem vinum tessat eius pinguedo aliis immissa fiunt. Sic tunc per spumam vite patris afflictio per pinguedinem vero Christi designatur. De primo require tractatu de afflictione. De secundo require tractatu de consolatione. Et tunc applicatur sic. Credenti itaque Christo Ihesu intra conclavia cordis mox omnis spuma tua tessat afflictionis doloris que mediam. Respondeo ad predicta super.

Aristoteles in libro de proprietatibus. Sagitta in vicino astante numquam penetrat. Cum enim valde vicinus fuerit propter iacienti sagittam numquam ledit. Sed in ante medio non longe steterit magis ferietur a sagitta. Cuius contrarium require tractatu de medico. Ista autem datur intelligi quod Ihesus dei filius ob octo proprietates que infra ponentur non immerito comparatur. Unde iste iaculo numquam ferit numquam ledit sibi in vicino tota vita devotorum astantes quam a se nimium recedentes etc. super.

Commentator Averrois super librum de plantis. Herba sicca infra immissa fimum grandem facit herbam ac virentes quasi ulterius. Sequitur datur intelligi quod deus in nobis herbe sub bonitate conditionis quiescentes infra tractatum de virtute non immerito comparatur. Hic in quantum dei filius in corde hominis arescens fimum gaudium faciet spetine ignorantie et doloris virentes et florentes in mente hominis peremerat affectionis et devotionis vite eterne efficiet sanitate. Respondeo ad prehabita super.

Amicena libro suo Amneralium. Magnes quidem trahit ferrum in sursum non deorsum. Cuius signum require tractatu de recto. Cuius etiam contrarium require tractatu de cautela. Ista autem datur intelligi quod Christus Ihesus magnes ob sex effectus quos tractatu require tractatu de Christo non immerito comparatur. Hic in quantum salvator noster trahit hominem omni ferro duriorem semper in sursum ad celestia etc.

nequaquam aut in decursu ad eternaut

Hugo in didascolicon nihil in
natura ordine universo scindit for-
cius penetrat acucius quam fulmen
ignis celestis Cetenus cum audivit
unquam tiranica virtute motus lige-
factos sicut peritissimi in natura
ciscernit et affirmat. Exigimi ful-
mine motus fore plurimos ligefactos
per que datur intelligi quod nihil forcius
scindit mentem penetratque sua-
viam sicut ignis celestis et novis
divinum intonatio Refert ut supra

Plinius in primo naturalium libro Allu-
dit autem et applaudit unica que
cicalium in lingua et in cauda per
que datur intelligi quod unusquisque
homo deo suo alludit iustitie
et applaudit in lingua et in cauda
id est nomen domini laudatorum collaudan-
dando et laudetenus id est in fine sen-
mate inuigit invocando ut supra

Avicenna libro medicine vi mel
crudum aliqualiter amarescit exalat
decoctum et demo fugefactum sua-
nescit totaliter et dulcescit Medi-
tus per mel salvator noster ihesus con-
venientissime figuratur Refert de hoc
Cas de deo per predicta autem datur
intelligi quod christus ihesus filius dei
calidus in corde hominis id est amore et de-
vocione mediocri gestus aliqualiter ama-
rescit Devotione autem et frequenter
decoctus iustitie et munditia fri-
gefactus ineffabiliter dulcescit eter-
naliterque suavescit Refert de adiecta

Plinius in philebus liquor dulcis
in vase aureo argenteoque velxime
tius validiusque dulcescit In quolibet
autem alio vasorum genere minime
amarescit Cuius tamen est et qua-
litate vasis recipientis qualificatur
ipse liquor receptus ut ondit
phisicus in 3o metheororum Aurum at-
atque argentum dulcia Cetera autem

metalla amara id est gor ut per predicta at
datur intelligi quod ihesus qui est verus
liquor et dulcedo alie in corde au-
reo id est virtuoso et in argenteo id est mundo
valde dulcescit In immundis autem
et amaris meritis penitus amarescit
Refert quemadmodum supra Notandum
autem quod hic nomen strictissime quod est
christus ihesus comparatur tonitruo ob eius
qualitates et effectus tonitrui Refert de
hoc require Cas de Amore Compar-
atur armonie ob rationes et rationes
quas invenies Cas de pietate et

Marcianus Archita libro 2o de
effectibus in natura Pluma posita super
aliud calidum mox tunsit resolvitur
que in aqua Cuius tamen require Caplo
de devotionem Per plumam vero filius
dei abditus ihesus convenientissime
figuratur propter decor proportionem que
insunt ipsi plume Refert de hoc Cas
de morte plenius autem Caplo de
defectibus Per premissa autem datur intelli-
gi quod salvator noster ihesus in amore
dei mentis advenerit eternam in
aqua mox resolvitur consolationibus et
refrigeriis semper mi Refert de adiecta

Com. or auctoris super libris de pla-
tis Arbus Sucinus cuiusque quod
tercie fusis in lapide congelatur
In ligno autem profluit et liquescit
Cuius tamen require Cas de influxu
spirituali Per ista autem datur intelligi
quod christus ihesus filius dei corde duro
et obstinato per meditationem advenien-
cius quod sacra sive ignore cele-
stis gratie pectus congela In corde at
ligneo id est abstinente vitiorum arido
atque sicco vi fonte celesti rorie et
gratie infusionaliter profluit et liquescit ut

Aristoteles libro de plena loco in ge-
nere motus nec sonus accidit ali-
quo sentidus esse ad sensum ondit
et corruptus Cuius tamen require
Cas de Corde Per que datur intelligi

q[uod] cor hois in quo nec mot[us] nec son[us]
laudis salvatoris n[ost]ri ih[es]u insonne
at · corruptu[m] in dei oculis fetidu[m] et
infectu[m] iudicatur erit Respi[cien]do ad q[ue]sita &c.

Tractatus li[bri] 9 viii° de Cinctis
in na[tur]a flore quod albo posito et
opposito speculi si quis introspexerit
lacrimat Cuius cam reddit Ca° de
visione beata Sz tunc p[er] florem albu[m]
dei filius xpus ihus convenientissime
figatur Nam sicut flos albus ad
odore[m] sulfuris albior fit et albe
dine et candore diutius q[ue]sina
bit Testante Thoma de Cantipite
sup[er] 2m anticip[ati] qui ait Rubea q[ue]
est rosa ad odore[m] seu fumum
sulphuris albescit Rosa aut[em] alba
diu albedine[m] retinebit Sic in[de]
p[er] omnem mod[um] xpus ihus redemptor
et salvator ad odore[m] amare contri-
tionis et p[enitenti]e albescit p[er] lumine gr[ati]e
et candore[m] inferet devote sibi amo-
ris vinculorum et coniunctionis etiam Et
tunc applicat[ur] sic xpo itaq[ue] salvatore
n[ost]ro ihesu · speculo cordis n[ost]ri exposi-
to et iustitie celestem p[er] dulcedine[m]
applicatio · mox meus n[ost]ra rore et
lacrimis divinum gaudium et gr[ati]e spiri[tu]a-
lis irrigat[ur] Re[spicien]do ad q[ue]sita &c.

Primus in speculo na[tur]ali Cessan-
tibus nimbulis et illucente sole
continuo magis florent virent et
germinant gramina atq[ue] herbe Per
que dat[ur] intelligi q[uod] cessantib[us] nim-
bibus vanitatis et irradiante lumine
vero xpo per meditacionem memoria
quoq[ue] sacra / mox mentes humane
florent virent germinat in fru-
ctu salutis petitio quoq[ue] vite / ut &c.

Primus in p[ro]blemata Hoc nimirum
emittendo oris flatum venti efficitur
et effectus in ipso flatu quod nos
plurima simul pellimus pulverem
abstergimus dolore[m] seu lesionem
sedamus fetore[m] repellimus Cibum
nimis calidum ad sumendum idoneum

facimus ac cum frigidus celefacit
Sed tunc p[ro]posita dat[ur] intelligi q[uod]
emittente flatu laudis atq[ue]
medite ih[es]u hoc sex effectus in
nobis diutius relinquit comp-
leatur Nam tunc plurima nostre
devotionis et desiderij sursum
aspirando et anhelando lacrimis
pulverem pectoris abstergimus
Dolore[m] mentis corporisq[ue] sedamus
fetore[m] peccatorum supplicijs repellimus
et fugamus Cibum celeste[m] no-
bis quod abilem ad sumendum
facimus Opera n[ost]ra dei Caritate
pretiosa inflammamus Respi[cien]do &c.

Aristoteles in vi° animalium libro
In tenebra quod nulla tamen
anima Requiret usus Per que
dat[ur] intelligi q[uod] in statu igno-
rantie et peccati nulla tamen
vox laudis digne et medie
ih[es]u xpi Respi[cien]do ad q[ue]sita sup[er]

Plinius in problematibus Dormita-
tibus nobis vox magis dul-
cescit et lenescit Valde enim
in nocturnis cantibus delecta-
mur Sz de hec require Capitulo de
laude p[ro]posita aut[em] dat[ur] intelligi
q[uod] vox laudis venationis est ih[es]u

Laudemus trea-
tore[m] omnium ob
diversitate[m] celorum
ac multitudinem side-
rum sed et hos in uno
sitate divinorum nimium in
celestium q[uod] virtutum quibus
non existentibus esse i[n] intelligibilem
mundi machina redisset
diversitatis Nam celorum diver-
sitatis in se consumat cor-
pus aut Omnis Chriltr de
siderum multitudinem infert et
stationem ordinatorum instruc-
te Calendis sup[er] Chieri
platonis dimissitatis de
nuns celestium luminum
et virtutum in omnibus residet

corruptioibus defluctibus i
hui mdi ut ait Sindorig
in Gizmeto Sz tu p di
usitate celoz ac mltl rez
sderu at p imostate di
more mim celestiu q3 v
tutu vmusos intelligimg
sanctos dei na sic celi
tota vtute vmantate in
flmt hmc orbi ut refert
Chesstg 2o d' aia et sic
dea osenat t'zam i me
lacris a casu et zuma
t'sia miz ad se attuom
tel ait Contator i tuo
celi et mdi et sic celestia
ummia vtutes corpoibus
mferioibus sua vtute infit
i influent ut refert Cal
cidius in Chimeo Qu mm
zu p omem modi sancti
dei tota vtute et valo
rem vite pretue custodi
ut et conservat Itez de
sua gra et vtute ciabg
fidelm hoim int'misrent
Sz tu qnt' p mdialem
machinam mlt? ho quisq
na sit to mdi machina
ex dunia cleme a eflixisse
emanasse q3 et ip tam
sma' merceda fore firmis
simis ab Apuleio zatoibs
demostrat Qu m p
omez modi omis ho ex
deo defluxisse ostedi et
in deu reduci p vmone
visioms beate comprbat
Et pz q p dmisitate re
loru ut sancti dei desu
bmnt et p machina mdi
quecq figurant Et tm ap
plice sic landis i dical
bum Saluatore ob dmisi
tate mltu q3 et immo
tatem scrutatoz iqbg no en
tibus i si no cent i michilu
dudu bmgrissp hom p petm
in morte perpium deuenisse
nte p omez modu i pno
plibdim **Plinius** in
pecculonali Omia aialia
que oculis carent aut i
quibg ocli no apparent na
appetut nocte atz tenebr
Sz tu p aialia oclis care
nia sancti dei no immito

figuran na sic p dicta actua
lig oclis puata et orbata
videa qz spritu ad vitate o
culos hnt optic q3 sub t'za
in nocte q3 vident Tester Arz
in x lio aialiu q di Cz oi
aialia oclos hnt aut aliqd
mebru loco ocli sile et si nulla
oculos no hre viden mihi
lomig q aut in tenebris a'
in nocte a' et no apptibus
oculis vide contemplatibg gte
plan Conz dice q et dmrepe
rndi ? i id firmissim Consl
Alexand' vbi tpm dt na no
deficit i nnijs omnimq n nali
corpi ipa na in nnijs gtult
et qmdt Qu mr p omia
ipi sancti dei si nobis apd
deu pnijs int'cessioibg suffra
gan et oclis sue pietatis et
clemencie nos miseicordit'
intuen licz a nobis corpoa
r no semia Et applice se
Ciuitatis dei nali nali sc
pietatis inclinacioz dilige
hoste t'bulacioe et t'zam
humiliacois nrg id qd ait Zt
Cctore no e e fuu re i statu
pspitatis qz n e opg valeby
medicina s3 in statu anxietatis
ac humilit' et opus e male
hntibus **Ptholomeus** libro
suo dc' centiloq pla zu
Corpoa i q ad stellatam
vtutem caloris e scenata su
ezunt regioz violecte sistant
sustetai et cade mp sut Cg
sigma Caladig assit i thio
bra suppoito q3 ipotasi dato
q3 et gressio p ipqz le nrg mos
aut t'zis clonitata cet ad stel
lata regiom nimiu Jam ijd
pducty monis et t'zis pfata
cade nlla poss vtute sed
renta pedet in ac Et hr
dum zon quadmodi plato
asserit in pohedrone iuzu
plena est quia attica athci
vtute pxima et vicia ma
xime athen s3 b' sc q
q mos pducty hpfata q3 tr
ipi stellate ipi stellati regioi
corpm attiom si sepria et

virima quo maxime attrita nulla
tenus radice ostenditur Ita e contra
tam vehementia elevata radice
non potest tamen omnino quod radit non
solum radit terminat quantitas super terram
alterius regionis Vigilate Fore
in terra de natura florum Sunt
aut qui cum tamen tempus elevatam
puta mons aut terris data per
hypothesim et gressu vel est
elongatur et elevatur Vel eos
ob causam a terrestri non potest
alterius regionis quod hic pergens ta
de Sic tunc per stellatam regi
onem sanctorum collegium figu
ra per stellata sinceram sibi a
prima est impositum contenet
et complete perfecte per amore
tota stellarum congeries effectus
per erunt ut temporibus diminuitur
augmentationibus Albumasar in
theorica planetarum Sicut pars
per stellata regionum sanctorum
collegium figuratur Et tunc applicatur
sic Fore itaque humana per devo
tionem et orationem scripturam et sa
et sanctorum collegium elevatas
violenter eorum suffragio atque au
xilio et favore a terrestri et aero
ma in potentiam ac in mortis in
supplicium incolumia conservantur

Aristoteles in libro de accidentibus
in domibus in quibus in alto re
posita fuerint vasa vacua vel
quae resonant ipse voces Sic etiam
anima vacua est intus audiendi
Sic tunc per vasa vacua sancti
dei designantur vasa
vacua trepant sanguinem et
saltant in igne sicut fuit per
in alta vacua posita [illegible]
in utraque plena [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] vasa vacua at
trepant [illegible] [illegible] posita

Sic [illegible] [illegible] dei **Avicenna**
in libro de [illegible] in altis
montibus et in aquis ad austrum
flantibus in valde confidentibus
tibus et in locis florentibus
in vallibus et in ortis an
rum nascitur et nobilis magis
rite Cuius causa tanta est
simplex Sed tunc per aurum et ge
mas nobiles intelligimus sanctos
dei nam sicut aurum in igne coloratur
= sine

simul emittit flammam et relucet
teste Fore Alberto in libro de
mineralibus quod tunc sine auri per igne
resoluti flamma est colori tamen
celestis Et sicut ipse Gemme
nobiles in una terra et in uno
tempore maiorem habent efficaciam
et virtutem in alio vero et a do
minorem ut recitat Commentator
de natura florum Sicut inventum
Sancti dei nostra devotione ad
instar in summo resolutionem atque
colore celi quod in uno tempore et
uno loco maiorem in nobis
ostendunt efficaciam et virtutem
quam in alio tempore atque loco Sicut
itaque sancti dei gignuntur
per devotionem nascuntur per gra
tiam laudibus et obsequiis ab
orationem in solis cordibus
mundis et puris altis montibus
et in flumine ad austrum id est ad
devotionem vigentibus et in
locis ratione celesti florentibus
in vallibus penitentie et in
ortis custodia **Philosophus** in
problematibus Unde in nocte
plus timidus plures vero sunt
constantes audacissimi nocte
sunt per quod datur intelligi quod unus
solus in nocte propter vite ho
timidus est plures vero homines
id est ho propria devotione sancti
sunt inseparabiliter quod cum multis
sunt audacissimi est **Rabanus**
Linus in ... libro primo
Quoniam hoc nostris tem
poribus quod canis ab a
ve in aere cruciata confugit
ad hominem in itinere transeunte
per quae datur intelligi quod ho
tempore quando canis a deo evolat
per peccatum ut cruciatus fuerit
per presentis vanitatis et mi
serie consonum est ut confugiat
ad hominem id est ad sanctorum
aliquem in mente devotione
et declinet **Plinius** in
speculo naturali Canes audi
entes per se voces hominum
et clamores ipsam mox se
rum veloces ac audacius in
sequuntur quod datur intelligi
quod canes predicantes incipi
tes cum voces favoris per
sanctorum sibi suffragari

noverit mox audacius in
ceptis vite et in intu comit
tent. Pharetung i. tractatu
d' effectibus i. na Cuius mire
floruerit in deserto annis bo
nis et fertilibus consequent.
Cuius et assignat(ur) vna
mirum herba est sicca ste
rilis et arida et non nisi
floret nisi excedat ipsa fe
cunditas fertilis terre.
Cuius 2o lib. 2m Comen
sup 3m Celi et mdi Actibus
excessiuis non solum in mat(eri)am
subiectam sed in hi i. materiam
alienam sua actione excet
nimium vehementer. Nunc ita
est quod in fertilis terra
s. aqua regione abundant
non solum in materiam subiectam
extendit vigore passiv et
virtute sed etiam in alienam
Sz tunc per ... intelligunt
sancti dei ... nas
cunt in sola terra montana
sicca et calida inseminata
et non culta Testante philo
in speculo nali quod legitur Terra
natis sicca et calida monta
na et multa mineraru
herbarum quod inutilium producit
ua Sic minorum per omnem
modum secundum favorem angu
stiam magne radica et
nascuntur in corde sicco ab hu
more viciorum calido i. dei
dilectione et non seminato se
mine viciorum Et tunc appli
catur sic Cum itaque sancti dei
per collacionem [illegible] angustij
i. corde deserto ... perius flo
ruerit ... ipsa vite
felicitatis speculative consequuntur Cor
Arbores sup librum d' plant
arbores Arbores infructuose
fructuosis arboribus complatate
max efficiuntur fertiles et fe
cunde Sz per arbores fru
ctuosas sancti ... signif.
Nam sicut arbores fructu
ose fiunt per ventos ...
lle ... Testante philo
in ... quod dicit Cum ...
venti valle ... et
monerit ipsas plantas fructus
plantarum atque arborum ...

... Sic minor per omnem mod
Sancti dei et ... quod ... fact
sunt per ventos tribulationis afflic
tionis quod varie Sz tunc ...
per infructuosas arbores ...
signat. Nam sicut arbores in
fructuose fiunt per apposicionem
... aque ... et per ...
tacionem ut recitat Theophil
in ... Sic minor per omnem modum ipsi
peccatores ... fecundi
per ... fecunditatis ... vilis
applicationem aque seu lacrimo
... a deo influxionem
et per cordis perfodationem Et
tunc applicatur sic peccatores itaque
... per ...
omnis ... compluti ...
et ... mox ... fructu
os efficiuntur puta in ... ope
fertiles et fecundi ...
in libro problematum Plinius ventis
... flantibus ... nam
naufragia accidunt varia et
diversa. Cuius causa dicitur a philis
assignatur Alii ... Armogenes
quod venti ... parte flantibus
mare ... et stat. Un ...
... mare ... et
stat ... et ...
submergunt. Cuius ratio est ...
... mota et fluctu violent
rapit et ... ipsa navis
quemadmodum recitat Avepote
i. tractatu d' specie mundi dicens
Cum in aqua rapit fluct
... submergit ... lapides ...
... stante. Alius at
... est Avicebron
i. libro fonte vite ... aut ...
... non flantibus mare
non ... vaporibus
... Alius ... tunc
... magis ... in fructu
elementa ... rant ...
rupta ... quem
admodum in primo Metheororum
d' ... naufragi
... Sz tunc per victor
sancti dei designat(ur) ... sunt
venti et mari seu ... libi
bus maximis cruciantur
ut probat Comitator Arbores
in 2o Metheororum Sic minor

p oia Grti dei ex mai tbulationes afflictionis ps varie d'
uenit ad lettitia et gaudia
felicitatis eterne **Themistius**
sup 2m d' aia vox clamantis
alios motes repressa
valida effit tunc plures vo
tes tonitruos sibi site ab go
mitibus clamare Sic ipsis effectus
et actionis vna te ea replebat
Sic p alios motes situs quietis
designat na sic ad alios no
bis quiescentibus motes cessat
sic mes p omnes modos dei nd
sunt deuocion peruenit ad sitos
mox cessat venti tribulationes
piculi spiritus inclam Et tunc
applic sic vox mea repressa
usus sanctos ad solum tralatiue
valide obtentiua efficitur utz
Auicenna d' diluuijs ho no
Cum stelle qui aues
dormant aduit diluuijs
anno aduit mors i mulis q
mmaris sunt vegetabilis qz ne
Sic p stellas dormantes aues
sancti dei figurant na sic stel
le aguit in ista inferiora et
corporalia n ista corp ad am
bo stellas indisposita fuer
unt et inepta Sic n ipsa
corp celestia no agunt in in
feriora sed qz no est ex defectu
stellarum seu corporum celestium
sed ex indisposicione corpum ite
cessand i inferiorum ut ondit ptol
in Almagesti xo Sic mens
in omnes modos ipsi sit n subito
fit indisposita et inepta Et
applic sic Sic etiam p sanctorum
sue quere nobis aruente su
dei mox dilimia tribulationes
et timoris oradut **Theophrastus**
lio Vanitatem Regionis ce
lestes valde inflammate frig
orzis pellunt sua calite et ar
iacunt usus terra et 10 aut
plus 20 cubitorum q frigq
lt vetq ibi fuit i eodem mo
fuint frigorea enim vlte itesa
max fuint qz i durat iam
actu et resolutionem frigoris
et calorem in supa acris
regionem si qd calor frigus
ad inferiora reuerberat Sic q in
qt ut aut plus i lio pblon
Dimensionem ignis frigus
ostendit dicte sole
p i media nocte Sic lanoz
dnt assignant p a extrema i
magis algent magis qz fri
gent qd pfite infrigidatur e
p qd iam infrigidari incipit
Dicte ab sole qz tunc regio
pfite infrigidata e et hoc
pcl dunt more lanoz solis
subt tra In mea ab nocte
lq Sic ro qma dicte sole
totum frigus ab aeri regione
calace excutit solis ad regionem
in habitacionis usus ultimata
cum ipsi nostri pelli et fri
ga et pcnnis tm frigida
in regionibus valdiq inte
dnt Sic mes p omnes mo
dn i in proposito Regionis
natura celestes vehementer ame
re frigus intensum valde ef
tutt tra tra p regiones in
celestes ipos sitos quiescunt
designare na sic celestes re
gionibus nt pticipat d' acre
ne d' tra nc d' aq sz sole
ctno informa igne sub
sbeat Vbi sup sedem celi
lt mdi In regionem enim celesti
nullus est mixtura acer n sole
sic ignis et in eadem pax et
tranquillitas sempiterna ut
ho d' pomo phi asserebat
Et tunc applica Sancti me
orationibus ac deuocionibus in
sue inflamati summa a deo
collata virtute scandis nostri
in tra frigus efficiunt qsi
lanos et refrigeriu sempitern
Nondum vnd solu lignu sufficit
accendi atz ardz plura vro
sic applicata lig ligni efficiunt
copiosum Sic et ipse solus
difficile ardet n ipet p mens
deuocionem et sitorum p sedula
apud deu intercessionem scelerat
mo lignorum plurium copulacion
Commentator Sup 2m methe
Ex ventibus sibi obuiantibus
in alta acris regionem generatur
tonitrum atz fulmine p dat
intelligi obuiantibus frequen
ti deuocionem sitorum p intercessionem
sedula et plecionem mox tollatur
spirituali effici qd tonitrum e
intonans i celis oracio ex pte
homis et ex parte sancti sep
uenies misericordie copulato

Plinius in 2o methaurorum: Fulmen factum in aurora et crepusculo solis periculosissimum est. Quia calor istius temporis dum in nube latuit et ipsum tale fulmen ipsa nubes accendit toto noctis tempore et ignivit quasi fortissime fecit. Per quod datur intelligi quod peccatum commissum in aurora id est in nocte aut in die senectutis quorumcumque periculosissimum est. Nox autem dicitur senectutis ratione quia tunc sicut in aurora sol oritur plurima [illegible] languoribus repleta sunt et in nocte id est in die senectutis [illegible] sua oritur [illegible] plurima [illegible] consolationem [illegible] quia divina et languoribus seu [illegible] senectutis ab omnibus corporis et animae molestia miseria quia inducta.

Thaletinus in tractatu de [illegible] in natura in foro deserto ac [illegible] et in qua est incendium [illegible] herbe quedam nascuntur que sua virtute aptae sunt omnibus [illegible] et [illegible] ferventem. Sic magis [illegible] de virtute. Sic tunc per herbas [illegible] intelligi ipsi sancti non sui producte herbe non florent nec fructificant sed folia sua inclinant et radices longius figunt in terra ut nutriant [illegible] plus ubi super sunt [illegible] ipsi sancti solum sunt [illegible] inclinant [illegible] devoti herbe et radices consolationis profundissime [illegible] figunt in [illegible] peccatoribus.

Galienus [illegible] primo est quedam genus mortis [illegible] a corporibus celestibus [illegible] et [illegible] medicina obstat. Et ideo ait: corpus de morte et vita [illegible] fuerint [illegible] morbi [illegible] medicine [illegible]. Sic et in infirmitas [illegible] celestium corporum [illegible] potest declinari. Etiam [illegible] celestia omnes [illegible] inferiorum in [illegible] constituunt termino et mensura. Unde

per corpora celestia sanctos intelligamus. Sicut corpora celestia corporibus inferioribus [illegible] nisi [illegible]. Sic et sancti super [illegible] celi et mundi [illegible] nullorum elementorum a elementatorum in regione celestium sunt [illegible] nisi [illegible]. Sic sancti [illegible] a nobis dependent [illegible] ignem devotionis.

Plinius in problematibus: Sicut [illegible] valde [illegible] languoribus corporis, ita ad sedandum dolorem [illegible] oculos claudendo constringimus. Sic et in [illegible] elevamus. Sic [illegible] corporali[illegible] applicat. Sic et [illegible] in dolore corporis sive mentis ad sedandum [illegible] et dolorem [illegible] oratione atque laude sanctorum spiritualiter [illegible] magis. Sic ut oculos devoti[illegible] ad sanctos constringamus. Quando est ut caput [illegible] totam intentionem ad sanctorum [illegible] erigamus.

Plinius in capitulo naturalis: Sicut arbores [illegible] in profundo maris sunt [illegible] sursum [illegible] ipsi [illegible] piscatores mox ad piscandum [illegible] pisces in copia piscatoribus. Sic [illegible] plures ubi super sunt [illegible] sicut [illegible] arborum pisces [illegible] et [illegible] adherent arboribus [illegible] pisces [illegible] illuc [illegible] manet pisces [illegible] in fundo existentes piscatoribus [illegible] super fit mox pisces [illegible] et [illegible] capiuntur [illegible] piscatores [illegible] accrescentes [illegible] ad piscandum [illegible]. Sic tunc [illegible] marinas arbores ipsi homines [illegible] marine arbores in profundo marino [illegible] nascuntur sed in fundo terre

Philosophus in problematibus
hyemarum et piscatores et
hyemem in terra manent sicut natura gau-
dent sole. Sic et homines
in hac valle maris habitantes
sole gaudent et radiis
eius. hic est sanctorum intra[illegible]
sione rorata sole iusticie.
Aristoteles in vii politicorum
Delectabile est audire sermones
super eventibus gaudiosis letis pro-
speris et iocundis gestis et precipue
antiquorum quod omnibus quasi tam suaves
quidem ut sapores sunt quod infir-
mis ut convalescere possint. Sic in-
gratum est in quod delectabiles audire
sermones super eventibus gestis et
virtutibus sanctorum et aliorum
priorum omnibus quasi tam bonis ut in
vita bona stabiles permaneant
et firmi. Item languoribus,
et peccatoribus ut inde convalescere
valeant a languore sui scele-
ris et peccati. Solinus libro
tertio. Salices marine in ma-
rinis vicinis litoribus. Hec pro-
cedes suas mari immergit spume
maris applicat et ipsas spu-
mas sic attingit sibi adheren-
tes motu suo sursum protrahunt
mox in summa parte solis
vim fixa ad instar lapidis albe-
scunt. Sic per salices marinas
sancti viri figurantur. Nam sicut sa-
lices ubicumque plantantur sta-
tim convalescunt radices quod et fro-
des emittunt. Teste Alberto super
librum de plantis. Arbor in hoc
per summa parte spacia ...
sunt ... terre quam arbores aliquas
habent arbores quidem ut salices
habent ut taphelia et alion
qui in quolibet humido loco repo-
sita suas radices effundunt.
Sic et ipsi sancti. Sic tamen
conspiciunt per summa hec figu-
rantur. Sicut spuma maris ad
herens littori decidit in lapidem
permutatur ut refert Albertus
libro secundo mineralium. Sic
renovantur per omnia hominibus littoribus
attendere insistentes terrenis
transitoriis ... radices vitiis
adherent in lapidem vitii ut
in obduratione et obstinatione.
Sicut quod spuma in die albescit
in nocte rubescit ut refert
philosophus in problematibus. Sic et
ipsi homines in die vite presentis
albescunt devotione modicis in no-
cte scilicet vite rubescunt
penalitate perpetua et dolore.
Demetrius libro secundo mineralium
vapores inclusi
in terra appetentes exitum
constituunt altos montes. Cuius
causam assignat philosophus in secundo
metheororum quod est inclusionem
firmam ipsi vapores consti-
tuti et coartati. Coartati
at exalari appetunt. Cooperi-
mentis sunt lateribus terre reprimun-
tur et exire non sinuntur.
Unde cessante ad vapore terra
violenter elevatur et in monte
constituitur. Et ideo ait Conradus
libro metheororum. Per quosdam
terremotus firma cumulata vi-
sa sunt in uno anno ascen-
disse. Cuius causam assignat dicens
per modum inclusionis vapo-
rum terra elevatur elevata ad
terra motu apparuit sicut fluvius
Dolmaie et per alias loca similiter.
Sic tamen per vapores inclusos
in terra ... sanctorum vel
per sanctos intelligunt
... per vapores inclusi-
on ... aeris concomitant
et gravitant. vehementer. Item ut
commotus ulterior gravitat aerem
sicut quod est eo fit ventus grece
per sanctos imperatoris facies
resurgendi semper ... Sic tamen
... terram ... vocem ... genera
... sicut terra undique ...
... ad ... ... ad ...
... sicut ... probat philosophus
quod natis locorum ... quod to-
tum terra soliditatis et firmitatis
terre ... terre ... re-
... ... quod altissimo
... ... terre ...
... et ... ad ...
... in ... per omnes modos ...

gnam sufficit de dictis tractari
ut alliciat ad centrum beati
tudinis et tunc sine ad centrum
pene condecorationibus intime.
Philosophus in 2° methaurorum
vapor exhalatus
a mari usque aeris regionem
mediam desiccatus supernatat et
in speciem aque totus resolvitur
Cum pluviam tamen in mari occeano
mediterraneo non nunquam cadit
ut teste Commentatore ubi pro
cedit nunquam in eo mari magis
magis ut pluvit. Cum ra
dat in titulo de impressionibus
aeris est ut resolvitur
a duobus scilicet calido et hu
mido vapor ut evapora
tus ex mari calidus est
ob motionem atque grossitiem
procellarum eo quod grossio et
motu calorem generat. Et
quemadmodum per colligationem aeris
nature ipsi aque vapor estas
tamen sit calida et hu
ida venit in rorem pluviarum
quod guttis resolvendo. Sic tunc
vaporis orationibus fidelium
significantur. Nam sicut vapores
nubes efficiunt pluviam quod
et rorem. Unde ut dicitur ait
philosophus in 3° methaurorum quod de
pluvia quemadmodum vero atque ros
parva exhalat vapor sic
insuper per omnem modum ipse orationes
fidelium umbram efficiunt per
tationis divine pluviam quod
consolationes et inde et rorem
humilitatis. Sic tunc per regionem
aeris sanctorum describitur
multitudo. Nam sicut aeris regio
ex providentia hic inter ignem
et aquam regionem interpo
ne media materia a tanta ma
gna ignis vehementia peritura
temperantur quemadmodum probat
Commentator super orbis. Sic inter
omnia sanctorum multitudo et per
videntia divina interponitur
inter nos et ignem vindicte
tamen de quod divine. Sic tunc per
ipsum iam dei interpositus ac in
dicta. Nam sicut nulla preterisset
hyemis absque ipse teste

Alberto de impressionibus aeris
tempore dicit quod continuus calida su
aliquam vero semper hyemalis
temporis cadit ut Sicut inter per
omnem modum nunquam preterit
preterisset absque vindicta judi
cis divinis. **Avicenna** loquitur de ani
malium luti adherens lapid
in lapidibus ... commutantur.
Ex 10 aut philosophus dicit in undecim
rerum Cum lapis ... modis
generatur uno per induratione
ne alio liquide 2° per
extinctionem ignitis corporis 3° mo
per commixtionem aque et terre 4° to
per commixtionem luti et lapidis
Sic tunc per lapides sancti
significantur. Nam sicut lapides qui
ignem mox sentiunt rubei
sunt ... quemadmodum narrat
... per ... methaurorum. Sic
inter per omnem modum ipsi sancti
dei in igne inde devotionis
succensi inflammati mox sentiunt
et aperiunt ex consolatione
consolationes et ad recipiendum
aquam inde devotionis ac ora
tionibus. Sic tunc generatio per lutum
ipsi homines significantur. Nam sicut in lu
to resolvuntur ob aque juxta
id quod ait Avempace de lapidibus
est fex aque desiccate. Sic
inter per omnem modum ipsi
homines sunt in corporibus ...
et consolant omnes aque inse
re spectare et dolorem. **Plinius**
in speculo naturali. Multa anima
molimina sursum salmi quod
quemadmodum effectus causat ex ve
hementia doloris tamen in mor
te accidit talibus animalibus
per quod de intimi quod homines ...
in morte salva salvi sanant
ad sanctos orationibus devoti
Colimus loquitur rerum animalibus
mergulis et quod voces suas
in aqua faciunt sub pedibus
natura attrahunt ad se pisces
Cum 20 ab Alberto assig
natur namque quod miniguit aquis
et tunc voces suas sub aquis
faciunt dulces tamen sunt

Ad dulcedinem ac racemos a
ues na^e attrahunt ad se
pisces Qui tunc per aues sin
gulas ipsi sancti figurantur Na
sicut aues hyemis tempore i esta
te frigore maxime constringuntur
in hyeme vero maxime estu
inflamantur teste plinio . i . sexto
decimo nat. eorum dicit ipse aues
ille que aquis imigrantur estate
frigore tremunt in hyeme
aut estuat calore Qui insuper
per omnem modum ipsi sancti i
estate presentis vite frigora tri
bulacionum et persecucionis sunt
passi In hyeme ac mortis
receperunt calorem perpetue con
solacionis Qui tunc conuenienter
per pisces ipsi homines figurantur
Nam sicut omnes pisces na
turaliter capita habent ventro
sa ut refert Tibullinus i
tractatu viarum vite Qui
insuper per omnem modum ipsi ho
mines spirituales habent
capita ventosa i interiores
affectiones quibus sancti contagione
scelerum vertuntur Et tunc
applicatur sic Qui itaque pisces
in aquis vanitatis et huius sic
i hominis sancti perductorum
animi mo^e attrahunt et hos
per pedes immaculatos et ine
stabiles operacionis Isidorus
in historiis naturalibus Lupus ita
quod repertum hominem dormientem
non inuadit nec euigilantem
quidem nisi tamen se erexit Im presen
ciam hominis quod lupus quidem
astutissimus animalium sicut ipse
homo ex prerupto audacior est
quam homo ante se in latere conspicitur
terroribus Item aut sic est
quod homo repente euigilans non
ante se conspexit periculum nec timo
rem et ideo audacissimus est ipse
homo cum autem emigrauerit iam
expergefactus lupus conspexit ex
quo quidem conspectu tremefactus
est Et ideo philosophus i 2° rethoricorum
prelocutoribus quidem rethoribus

ac oratoribus persuademus ut
periculosa et timorosa non aspi
ciant qua hora perorare vo
luerint Sed tunc per prehabita
datur intelligi quod noster hostis
antiquus maxime tunc cum erexit
se viderit hominem versus san
ctos temptamentis variis ob
ruere obluctatur minime aut obdor
mientem in scelere et peccato
Theophilus in tractatu diu
sarum arcium capitulo de elixiratibus
Ebur quidem mollificamus dur
aut in forti aceto vini aut i
oleo benedicto Et ideo aut
Tharentinus in tractatu de
euentibus in natura Ad mol
lificandum ferrum mel requiritur ad
mollificandum vitrum sanguis
hircinus sed ad mollificandum
ebur decoctio acetissime vini
et olei benedicti Sed tunc
per ebur intelligimus ipsos sanctos
Nam sicut ebur naturaliter re
sistit igni ut recitat Ysido
rus in historiis naturalibus Qui
per omnem modum ipsi sancti natu
rali virtute sue gracie obsistunt igni
voluptatis adustibilitatis quod et
concupiscencie Nam sicut per
aceti vim venena tolluntur
vinum quod Teste magistro Bar
tholomeo in quadam practica
qui dicit Quoniam omne venenum
humoris super infusione acetosi
Sed et ipsi serpentes sine
timore periculo educuntur domum
in acetosis et humeis liquori
bus acuuntur Sic mirum per
omnem modum ipsa prima vinum
cuius quod venenum abluitur malicie
et peccati Sed tunc conuenienter per oleum
benedictum humilitas figuratur Nam
sicut oleum benedictum ex latibus
conficitur ut dicit Galienus Sic
per omnem modum ipsa sanctitas humilis
igitur et causa et lateribus
nostre proprie vilipensionis Et
per ebur sancti destruuntur qui
ad iram et pietatem flectuntur
a duobus ab aceto penitencie
et ab oleo humilitatis nostre .
Conciliator Auerrois su
per de plantis Aristotilis

Arbores quidem sex modis incre
mclinat po p pluviaz 2o
p nive 3o p fructuu onusta
tionem quarto p ventorum tu
rbationes qnto p autupnalem
ventu sexto p conatam rigi
et confleritam stipitum frondiu
et radicum De primo sic ait
Anticebron lio fontis vite po
ma et pluvia arbores incliant
ut humanum genus a tribulacione
convalescat De 2o sic ait plin
Nix generat quia arbores i
clinat et allevat De tertio
sic Ambrosius in Exameron
xo Arbores fructibus onerant
cui ritui et exemplo qui con
tradixerit iusto dei iudicio et
fructu vite petne condepnat
De quarto sic ait Solinus
lio xxiiii ventis inclinate arbo
res fertilitati se offerunt adue
rtue De qnto sic ait Appule
ius de morte platonis Autup
nali adveniente tempore moli
nation multarum arborum sequitur
impinguatio animalium et infirmi
tas corporum humanorum De sexto
sic ait expositor sup id de cau
sis Monos gignit monadem
et tamen in seipm reflectit
ardorem dicit Oritur e terra ar
bores et in terra mutuo refle
ctitur quorum frondes Sed tu
per arbores sancti signantur na
sicut arbores in solitudine
posite maiorem fructum faciunt
quam arbores que in ortis re
ponuntur Teste Alberto super
librum de plantis Aristotil
qui dicit Magis fructificant
arbores ortenses quam silvestres
Sic sancti in ortis devotionis
et sanctitatis plantati fructum
maiorem efficiunt Sic igitur
patet quod per arbores ipsos
sanctos intelligimus qui de
stipite xpo ihu radices suas
receperunt quorum fructus virginis
marie extat benedictus in ar
bore crucis sancte salutem no
stram operatus est Que crux
benedicta ob fructum sanctis
simum in ympno ab ecclesia san
ccione psallitur crux fidel
inter omnes arbor una nobil

nulla etenim silva talem proferat
Nam igitur contemplantes et ea
que indicant ex doctrina p
senti rogemus fructum dulcis
simum huius preclare arboris vir
xpm ihm ut qui in ligno cru
cis affigi dignatus est pro sa
lute nostra clavis atrocissimis
per manus pedes lancea etiam
latus eius apperiri non recusa
vit et ut filius inter spinas inter
latronum arbores et cruces sup
arbore crucis sue benedicte de
eadem arbore fructum misericor
die nobis in cor nostrum veluti
rorem celi descendere et ut sig
ni titulo illo benignissimo vi
pote Jesus nazarenus rex iude
orum coram iudice supremo su
premo cum cedro palmo et cypres
so cum oliva hoc est quatuor
virtutibus cardinalibus inundare
et ea que eius sunt abiecientes
flores crucis percipiamus ihm xpm
faciem intueri in celesti patria
ad quam nos perducat ille qui
floruit sanguine roseo extenden
dens manus pedes super cruca
et flectens ramos cum inclinato
capite ille saluator Ihesus nazarenus
rex iudeorum cum maria matre
pia presente mesta sub arbore cru
cis dum unigenitus filius suppli
cium mortis patitur et Johannes ewan
gelista discipulo glorioso per
infinita secula seculorum amen

Caritatis iste qui d[icitu]r
Vindiniacum doctrine
creatur est p[er] d[ic]to
de doctrina ex quinque
p[ri]ma est de causa
finali doctrine. S[ecund]a
de efficienti. T[erti]a de
formali et modo discendi. Q[ua]rta
de mali. De causa finali sic p[ro]ced[itu]r
Primo po[nitu]r ep[isto]la in qua o[st]enditur
ca[usa] suscepti op[er]is et quadruplex
p[ro]ces[sus] laborandi. Deinde seq[ui]t[ur] tractatus
ubi p[ri]mo o[stend]it q[uod] p[ro]p[te]r sapi[enti]am obti
nendam creata est r[ati]onalis a[n]i[m]a p[ri]m[um]
S[ecund]o q[uod] p[ro]p[te]r fine[m] multiplice[m] acquir[itu]r
sapi[enti]a. T[erti]o q[uod] p[er] sapi[enti]am inve[nitu]r deus
in via in creatura. Q[uar]to q[uod] sap[ient]i[a]e
finis ultimus est vita et[er]na. Circa
p[ri]mum sc[ilicet] q[uod] p[ro]p[te]r sapi[enti]am obtinendam
creata est r[ati]onalis a[n]i[m]a o[stend]it q[uod]
sc[ilicet] q[uod] o[mn]is ho[m]i[n]es na[tur]a scire appetunt
q[uod] ph[ilosoph]i in h[oc] erraverunt q[uod] sine sapi[enti]a
increata nulli ad sapi[enti]am p[er]tingere po
tuerunt q[uod] sine virtutibus sapi[enti]am a[c]
q[ui]risita no[n] p[otu]it. P[ri]m[u]m q[uod] o[mn]is ho[m]i[n]es
na[tur]a scire appetunt o[stend]it q[ui]a vi[rtu]t[e]s q[ue]
e[ius] natu[r]e conditio[n]e ex culpe corruptio[n]e
ex gr[ati]e reformatio[n]e et ph[ilosoph]or[um] exal
tatio[n]e. S[ecund]o ph[ilosoph]i erraverunt. P[ri]mo de
causa o[mn]ium agit erroris. S[ecund]o
de causa erroris. T[erti]o de specifica[tio]ne
erroris epicuri. Q[uar]to specifica[tio]ne[m]
erroris ph[ilosoph]or[um] in q[ua]tuor sc[ienti]is. Otiosa
erroris nat[ura] in ph[ilosoph]is ex q[ua]tuor que
sunt impositio nobis totimo[do] [illegible]
defectu[m] [illegible] affectus [illegible]
Causa erroris in ph[ilosoph]is p[ri]mo ex q[ui]b[us]
que s[un]t clare ex [illegible] voluntate in
discussio[n]e [illegible] [illegible]
imaginationis appetitus [illegible]
fame et ambitionis. De specifica[tio]ne
erroris Epicuri sic p[ro]cedi[tu]r notatur
eius positio ponitur ratio contra
disputatam p[ro]cedit disputatio contra
ip[su]m [illegible] Specifica[tio] erroris ph[ilosoph]or[um]
in quatuor sc[ienti]is sic p[ro]cedit p[ri]mo o[stend]it

error in ph[ilosoph]is et o[stend]it q[uod] a[r]istoteles errat
circa de[um] et circa angelum et circa celum et circa
mundum. Deinde o[stend]it errorem eorum in
mathematicis. Deinde errorem eorum in me
dicina. Deinde errorem eorum in ethicis.
Consequenter o[stend]it q[uod] sine sapi[enti]a in[cre]
ata nulli ad sapi[enti]am p[er]tingere p[otu]e
runt. Ad q[uo]d videndum considerandum est
p[er] ph[ilosoph]orum superbia[m]. Deinde medicinam
medicine efficatia[m] et quorundam
c[on]trari[orum] scien[ti]a. Tertio q[uod] sine virtutibus
acquisita sapi[enti]am no[n] p[otu]it vere extimari
o[stend]it sc[ilicet] q[uo]d virtus et religio a
sapi[enti]a non secernit[u]r. Q[uar]to q[uod] sapi[enti]a in[ut]i
lita fons e[st] o[mn]ium vitiorum. Q[uin]to q[uo]d
ubi alterum dividitur ab altero n[ihi]l est
sine capite n[ihi]l quasi sine membris
remanet. Sexto sc[ilicet] secundum gentiles dux
ad hanc via[m] statim. Deinde o[stend]itur
Q[uod] p[ro]p[te]r fine[m] multiplice[m] mediam
acquirit sapi[enti]a et p[ri]mo in generali
de multi[pli]ci fine acquirendi. Deinde
in speciali. Ubi p[ri]mo agit de fine
illorum qui nolunt scire ut sciant.
S[ecund]o de fine illorum qui volunt
scire ut vendant. Tertio de fine eorum
qui nolunt scire ut edificent. Q[uar]to
de fine illorum q[ui] nolunt scire ut
edificent. Et de fine eorum qui no
lunt scire ut sciant. Agit p[ri]mo de
eis qui nolunt addiscere ut sciant
nulla. S[ecund]o de eis qui nolunt
addiscere ut sciant sublimia. Tertio q[uo]d
o[mn]is scientia ad theologiam est refe
renda. Deinde agit de fine illorum
qui nolunt scire ut sciant ubi
p[ri]mo arguit qui o[mn]ia no[n] d[icu]nt se
Deinde sit mirum de illis qui iac
tant se de scientia. Tertio q[uod] no[n] est
necessaria de scientia. Quarto q[uo]d sine
influentia lucis mentale no[n] p[otes]t
intellectus verum intelligere. Q[uin]to
in[tu]ito q[uo]d que p[ri]ma est scientia p[ro]cedit
de fine eorum illorum qui nolunt scire
ut sciant arguit illi qui no
lunt aliorum dicta sibi atinua
titer arrogare et illi qui

2

ut videatur sciencia sua noluit unum
minimum defendere. Et illi qui vo-
lunt dicta aliorum [illegible] Et
qui valuit unum vis impendere alios
[illegible]. Et in illo cap° [illegible] non
est [illegible] destia audi id quod ma-
nifestum est in illud quod sciencia in vita ista
Similiter tamen excepto [illegible]
tempus [illegible] et medium et in illo ca-
pitulo ubi audi quod sine influencia
lucis increate non potest intellectus [illegible]
[illegible] intelligere. Audiunt [illegible] tamen
excepto intelligencie hec est anime
secundum se et vim apprehensivam
[illegible] et virium apprehensivarum [illegible]
In quibus omnibus anima de-
ficit ad scienciam de se. Similiter excepto
[illegible] quia audit racionem [illegible]
[illegible] intelligibilia, veram [illegible]
et etiam esse. Tercio ex parte intelligi-
bilis et similiter quantum ad essenciam
[illegible] et operacionem. Et est perfecta
sciencia in patria. Audi quod ibi
sciencia [illegible] quantum ad [illegible]
tudinem quantum ad primum effectum
Ineffabilis quantum ad modum utilis
et delectabilis quantum ad finem et
[illegible]. Fuit ergo ista sciencia [illegible] qua
cognoscet singula singulis et con-
[illegible] animarum affectiones
[illegible] condiciones. Fuit etiam illa
sciencia [illegible] / quia ibi erit inef-
fabilis ex parte [illegible] primitas ex
parte organi [illegible] excepto [illegible]
Fuit etiam ineffabilis sciencia / quia
erit [illegible] imitacionem sine si-
[illegible] / sine doctoris
[illegible]. Fuit etiam
utilis et delectabilis / quia erit in deum
[illegible] et indefessum affectus [illegible]
[illegible] intellectus [illegible] affe-
ctus. Deinde agit de fine illorum qui
noluit scire ut dicatur et ad pre-
[illegible] sapienciam [illegible]
[illegible] patrum [illegible] doc-
[illegible] bonorum
temporalium. Et circa id ultimum audi

[illegible] temporalia [illegible]
[illegible] excitat [illegible] in flag-
[illegible] / flagiciis assimilat [illegible]
[illegible] bestiis [illegible] et
exultat / faciunt [illegible] gaudiis.
Deinde sequitur de fine illorum qui volunt
scire ut edificent et ibi [illegible]
[illegible] / primum est de fine illorum qui
voluit scire ut edificent. Secundum quod
prelati maxime debent sine edifica-
cionis et predicacionis attendere [illegible]
quod [illegible] modis [illegible] fine edy-
ficacionis. Et circa primum audi quod
zelus [illegible] est ut sciat finem
[illegible] in [illegible] [illegible]
quod [illegible] hunc finem [illegible]
Tercium quod sine isto fine [illegible]
[illegible] et [illegible] quod [illegible]
[illegible] intelligere illius et [illegible]
[illegible] secundum [illegible] quod prelati [illegible]
finem predicacionis attendere. Audi
[illegible] finis [illegible] est prelati
[illegible] quod salvat animas suas [illegible]
non sufficit [illegible] Tercio quod [illegible]
[illegible] Quarto quod [illegible]
[illegible] secundum [illegible] audi quod
[illegible] modis [illegible] finis edificacio-
nis [illegible] animarum [illegible]
[illegible] male [illegible] Secundo [illegible]
[illegible] ecclesiarum que [illegible]
sunt. Tercio [illegible] civilia [illegible]
[illegible] regit. [illegible] bella [illegible]
et usum gladii materialis ad quam [illegible]
descendunt. Deinde sequitur / sequitur de
fine illorum qui voluit scire ut [illegible]
[illegible] quod fit in nobis [illegible] modis.
Si que loquimur in scripture [illegible]
[illegible] [illegible] Et quod
[illegible] in [illegible] [illegible]
[illegible] intelligamus / si nos [illegible]
[illegible] cogitamus [illegible] cog-
[illegible] in dei noticiam [illegible]
Deinde sequitur [illegible] quod sapienciam [illegible]
[illegible] in [illegible] [illegible] et [illegible]
illa [illegible] [illegible] primum
est quod finis cognicionis [illegible]

in creatura est deum invenire. Secundum est quod in creatura deus primo ab intellectu creata videtur. Alia in eo quod creatura quos hinc. Tercium est excindenti declaratio scilicet omnis cuiusque dicti quod videtur sicut in quo videntur alia cum sit lux que est medium videndi non videtur. Quartum est quod finis ultimus ad que ordinatur scientia et omnia alia est vita eterna. Quantum ad primum scilicet quod finis cognitionis humane est in creatura deum invenire audi per Appia[illegible] ta personis et earum vestigia in creaturis. Quantum ad secundum. Aliud quod deus primo ab intellectu creatura videtur. Contra illos qui sunt in methaphisicos mathematicos et logicos et Augustinum in libro de ecclesia de initio. Quantum ad ultimum. Aliud scilicet quod finis ultimus ad que ordinatur scientia ethica audi pro quod hic finis vita eterna. Dicit Beda quod ipso ... multipliciter laborat. Ideo quod huiusmodi finem non perfectus sempre cum oculos cordis contemplatur. Tamen quod hic finis in tranquillitate cordis aliquam praelibatur et finiunt prima pars tractatus que est de ea formatur doctrine ethice.

S ecunda pars principalis huius tractatus est de eo quod facti et pertinet ad conditionem doctoris ubi pro ponitur prohemium deinde consequenter principaliter quod continet in se septem particulas. Prima pars agit de doctrina dei. Secunda de doctrina angeli boni. Tercia de doctrina angeli mali. Quarta de doctrina hominis pertinente ad lectores. Quinta de doctrina hominis pertinente ad pastores. Sexta de doctrina hominis pertinente ad predicatores. Septima de doctrina ... Septima de doctrina hominis pertinente ad predicatores secundum experimentum practice. Prima pars que est doctrina dei continet. Aliquando quatuor. Primum est quod deus docet angelos simplicissima visione clarissima cognitione immediatissima revelatione. Secundum qualiter deus docet beatos in patria ut intelligat que credunt credidenunt que premiis continent contendunt que spiritualia enarrant. Tercium quo deus docet homines in via ubi considerantur artificium doctoris doctrine. Quartum docendi exercitium doctoris artificium qua docet facillime vtilit[illegible] differentie doctrine. Quintum quod docet temperantia periculos. Iusticia penitentes. Patientia consistentes. Sapientiam contemplantes. Et ideo non docetur eterne in via non temperantiam et imprudentiam. Animam non iusticia sed cupiditatem. Primum non patientia sed pusillanimitatem. Intellectum non sapientiam sed curiositatem. Docendi exercitium est in lectione meditatione oratione contemplatione ... pendunt agit in tractatu de ea forti. Tercium aliud est de ... illuminationum pertinentium ad altas que ducit in via que est lucis ab ... abstracte in unum. Quartum collatio ... in deum affectu affecte quietatur. Post doctrinam dei sequitur doctrina boni angeli continet tria. Primum qualiter angelus bonus docet alium angelum in quo consideratur doctrine angelice ordo modus et finis. Secundum est quod angelus homines docet per revelationem mediante in quo consideratur revelationis ministerium temporis singularium et modum. Tercium est de ... et modo angelice revelationis et ... multiplici et modo ... Quartum aliud est quod animam debet se ad hanc revelationem disponere ingrediendo ad se ... ascendo super se admirando ... se respiciendo ... Tercia pars de doctrina mali angeli continet sex. Aliud primum est quod angelus malus docet angelum malum sive demonem ubi ... est quod demones in hac arte ... calliginosi ... ipsos in ... magnum

exercet / quod iuit se suo modo discipli-
na tenet / quod suis superioribus subiectionem
tenet exhibet / 2us est quo angelus ma-
lus hominem docet / ubi agitur de doctoris
impietate que consistit in quatuor / hoc
quod disciplinam puerilem et puerilem elige-
ctum [illegible] / crudeles affligit / affli-
ctum in fine excludit // 3um de doctrine
vanitate / ubi agitur de sapientia / quam perdide-
runt et non habent, et de ea quam habent perdi-
derunt cum vanitate sapientie / retinent sub-
tilitate intelligentie / acquisierunt diu-
turnitate experientie continent intimitate
nature consac / Quartum capitulum est de doctrine
qualitate docet enim vel ea que sunt curiosa
ut quod predicat futura contingentia vel ea
que sunt periculosa vel que suggerunt vicia
vel ea que sunt superstitiosa ut sunt maleficia
vel ea que sunt presumptuosa ut quod fa[illegible]
et erudiunt ita multa / Quintum capitulum
est de docendi facilitate facilitas enim doctrine
ipsorum insultat in fallacia [illegible]
ymaginatione intrinsece et affectione / Se-
xtum est de statu [illegible] specifi-
catione ita quatuor vices predictas spiritua-
liter / Secunda pars huius 2i tractatus est de
doctrina hominis pertinente ad lectores et
continet quinque capitula / Primum est quod in Christo
doctore radicatur omnis perfecta doctrina
erudit enim in se Christus homo continens
boni mores / Ignorantes erudit ho-
mines ut erudiatur ad honorem sibi
[illegible] mittit ut honoretur [illegible]
[illegible] dignitas ut foveatur inter
[illegible] caritas ut sit [illegible]
[illegible] ecclesie et subecclesie conformitas
ut magis sit [illegible] vitas / Secundum
capitulum est quod ad doctorem hominem pertinet
bona vita ut sit [illegible] sine superbia
sine invidia sine avaricia / Sine su-
perbia [illegible] sine invidia [illegible] ca-
ritate sine avaricia sine [illegible]
tabilitate / Sit etiam doctor [illegible]
avarus sine iracundia sine [illegible]
sine negligentia / Sit etiam ex parte [illegible]
dis [illegible] sine [illegible] sine invidia
sine luxuria sine infamia / Tertium
est quod ad hominem doctorem pertinet ita
scientia non superstitiosa non curiosa non
erronea non inflativa sed [illegible]
qua inducunt [illegible]
tilitas [illegible] diuturnitas studii

sedulitas [illegible] ista [illegible]
possessio statu / quod videtur [illegible]
[illegible] impetrat notitia [illegible]
iudicium / [illegible] moris puritatem / Quartum
est quod ad hominem doctorem pertinet de
doctrina / quam quatuor astruunt et quatuor
destruunt / Astruunt quod est ex parte
[illegible] pietas ex parte doctrine veritas
ex parte modi opportunitas / ex parte
finis utilitas / destruunt autem
opinionum novitas / sententiarum [illegible]
[illegible] superfluitas / verborum volubilitas
Quintum quod ad hominem doctorem pertinet
facundia prompta / ita quia quatuor
considerantur eloquentie instrumenta que
sunt inventio dispositio elocutio pro-
nuntiatio / Quatuor exercitata quam ex
eloquentia ad naturam ad utilitatem
ad [illegible] ad [illegible] / ad dignitatem
quatuor documenta / ut eloquentia [illegible]
[illegible] mediocritate [illegible]
paritate / quatuor nocumenta ut quod
[illegible] doctor est nimis [illegible]
nimis [illegible] nimis [illegible]
Tertia pars huius secundi tractatus agit de
doctrina hominis pertinente ad pastores
continens quatuor principalia pastoris / [illegible]
[illegible] successionem / eorum [illegible]
officii executionem / Institutio pastoris
manifestatur in hoc quod [illegible] nullo [illegible]
sine doctrina / [illegible]
stamento [illegible] clarunt quod [illegible]
declarata doctrina [illegible] quod [illegible]
[illegible] a Christo [illegible] petrum [illegible]
Secunda pars est de pastorum successione
continens duo capitula / Primum agit
de pastorum successione sapientia [illegible]
[illegible] de pauli [illegible]
ad [illegible] de successione pastorum
admiratur [illegible] sapientie [illegible]
doctrine succedentium ordine [illegible]
[illegible] administratio [illegible] pauli
[illegible] / [illegible]
2m de paulo apostolo [illegible]
stat in quatuor [illegible]
gnitas / ex aliorum [illegible]
[illegible] vitas ex [illegible]
eruditione [illegible]
Tertia dignitas [illegible]

permittitur ad abel ad noe ad abra
ham ad ysaac ad iacob ad ioseph
ad iob ad moysen ad david ad heliam
ad iohannem baptistam ad angelos prela
tum et pauli vendit super corporales
nones super firmum possessiones super homines
super demones veritate et pauli prebet
dignius vite scripture quare contra et
pauli prebet omnia propter christum quia alia
nctas despiciat inquit quod quasi ad pre
salutem proximus ipse neglexit prelatus ho
xpi propriam salute dilatat et sequitur
xamus totus animo stateris alle amor
et in xpm extinguit cucurrit Tercia pars
est de pastorum conditione et primo de
summis pontificibus secundo de pastori
bus religiosis 3o de pastoribus secula
ribus et quarto de omnibus de summis
pontificibus sunt hec 4 pala primum ma
nifestat eorum dignitatem secundum potestatem
incidentem obliquitur 3 autem declarat
regimine ecclesie secundum pontificum ma
iorum antiquitatem 4 tercio ad primum alium
venerabilem in hiis eorum dignitate singula
rem prelaturam vel veritatem fundabilem
sanctitatem quartum pertinet huius salu
tem quod nulla tanta prelatura et quam
nulla est quam vivat nobilitate quod cuius
imprimit nec sequatur nulla est que
nec quod omnis velatur dignatur quod pro est se
rando prelatus omnium et excepto
nec Secundum palium vivat incidentem
obliquitatem quia dignitas sunt contra
ria per constitutionem iudicia prelatus
velit transferri per exemplum simile
quia veritas fundatis certa per pre
tendere vicia sanctitatis extinguit
que dicitur quoniam pati per ipsorum
animalis infirma eleget omnia sunt
ei ut deum faciat exceptis scripta
custodiat incaste negotia que
dicit ingrata papa audiat in
nocte sed quando eorum nec deo
sapiunt per devotione nec se oste
ndit per compendium nec regio
nes sentiunt propter delectationem nec
papam audiunt propter nostram confu
sionem Tercium palium declarat de

erat et regimine ecclesie secundum potestatem
sponsorum antiquitatem et primo excepto secundum
ponit cathalogum summorum pontificum
tum exceptis quibusdam descriptis autem
et continet octo palia secundum successio
nem eorum primum a petro usque ad ana
cletum secundum ab anacleto usque ad thele
sphorum tercium a thelesforo usque ad
calixtum quartum est a calixto usque ad
sixtum secundum quintum a sixto usque
ad silvestrum sextum a silvestro usque
ad damasum septimum a damaso usque
ad leonem primum octavum a leone usque
ad iohannem secundum Dein sequitur pars alia de
pastoribus secularibus continet duo palia
primum pro de causa ut medeatur in omnibus
importabile medicina perseveratio in
pede primi medeatur dicitur ab medicina
creatura habet rerum medicamen per
severantiam primi considerat notum omni
sui tempore libidinoso appetitu primi
firmitate principum primi declarat pre
latum in secundo palio de ab medicina
creatura et si quis eorum contigerit
vocari ad prelaturam nostram appareat
sustineat tempore sine libertate
humile desciat per se humilitatem
seculi doceat ad quam serviat
frequenter videat Pars illa quia
de pastoribus secularibus et continet de
omnibus ordinibus quod ad prelaturam ve
niat per constitutam electionem quo veniat
per honestam conversationem quo doceat
per sapientem admonitionem quo ad
sepos videat per humilem considera
tionem quo at veniat ad prelaturam
omnibus palis quare scilicet quod veniat
intimos veniat in labore doceat
in sermone videat in modo custodiat
ad primum palium scilicet quo veniat
ad prelaturam omnibus quod prelatus quod
multum eligatur electus humiliter
humiliatum cogatur Prelatus instruit
de electione tamen in primo septem
pertinet in illo sermone prelati david
Secundum quo veniat ad prelaturam

tangitur in primo gradu sicut prius dictum
est ut vitat per conditionem electorum
etiam. Secundo ne illorum vocationem qui
non repellunt electionis superbiam quod
non assumunt mortificationis crucem qui
proponunt doctrine corporis et otiis quod
sunt principes delectationis gaudium in
sequenti gradu ostenditur quod prelatus ad
prelationem veniens primum eligitur elec
tus humiliter humiliatus rogatur pro
actus confirmatur humiliter per constantiam
eligatur per gratiam rogatur per caritatem
confirmatur propter simoniam. Deinde sequitur
gradus de humiliatione prelati. Ibi
est videre electus humiliatur quia metu
accipit ex dilectione dei quia sollicitudine
appetit edificationem proximi et indu
bie constitutus mense vel ad exalta
tionem sui et prodest suum conspicit
et quod ita expedit videns obediens
ad susceptionem officii. Deinde sequitur gradus
de electione. Rogatur autem electus ad su
sceptionem officii alit amore divini
vehementia alit proximi super excel
lentia et electionis gratia et superioris
obedientia. Deinde sequitur gradus de confir
matione. Unde autem confirmationem meretur
electus cum sint in eo eligentibus
ydoneitas et pietas cum sint in ele
ctorum veritas cum sint in vita elec
ti sanctitas cum sint in fama
electi claritas et subditorum claritas.
Et ista sex gradus pertinent ad illud
quod ad prelationem veniens per conditionem
tam electorum. Deinde sequitur quod prelatus
in prelatione vitat per honestatem quod
facere ut sit prelatus quoad ad
ea que pertinent ad se que sunt
sub se que iuxta se que supra se.
Debet autem esse ordinatus in se exteri
ori per remissionem timoris et remis
sionem timoris et corporis actis etiam
per destructionem et conductionem et hec
docet in quinque gradibus. Primum est
de remissione timoris ut non tem

ut declaretur superbia exterius signo
non audiatur in verbis ut non sentiatur
in factis. Hec est quadruplex superbia in
prelato. Gradus est de remissione timoris
generali habet cum timore inducitur in
mente impunitas corporalis virtutis nobi
litas officii et oneris difficultas
humana favoris et laude prelati suavitas.
Tertius gradus continet de remissione timoris
in speciali quod ministrat quatuor ex
terius. Gradus est de abstinentia prelati
et primo commendat abstinentiam que
requiritur in subditis et sobrietas que
requiritur in prelato et gulositas
in utrisque detestatur que vera sunt de se.
Gradus. Commendatur quod abstinentia
per carnem corporis servituti subiciatur
prius expediunt vita producitur
dya vitatur. Sobrietas recommendatur
in prelato propter dignitatem officii
subditorum iudicii propter utilitatem
proximi propter expectationem premii.
Gulositas autem reprobatur in utrisque
quod hominem vertit in bestiam quod quia
de facit contra legem divine simul
quod destruit corporale et spirituale sub
quod inducit ignominiam. Gradus
est de prelati continentia ubi ostenditur
quia expedit eis gradus in quibus
consistit. Gradus constituitur per quod
in eis deficit. Expedit autem eis
continentia propter honestatem officii
propter necessitatem voti propter auctoritatem
divini precepti propter dignitatem sacramenti.
Consistit autem hec continentia in custodia
affatus aspectus tactus et actus. Ag
gravatur autem vitium in eis cum con
deficit. Unde periculum luxurie aggravatur
in prelato ex scientia et corporis
naturaliter impetrationis statutis conse
cratione individuitate dispensationis.
Sequitur post illa in qua ostenditur
quomodo prelatus debet esse ordinatus quoad
ad ea que sunt sub se quoad ad ea
super que constituitur vel quorum habet
usum ministrare. Ergo primo de pre

de fidelitate conscripta Quarto de pla
torum sapientia de platorum iusticia, sic in
stitui platus super mala corrigenda super
solatia impendenda super spiritualia dirigenda
Et quia constituitur super mala corrigenda debet
esse certus quia super solatia impendenda
debet esse mansuetus quia super spiritualia re
genda vero debet esse fidelis et circumspectus
quia super iudicia [illegible] dirigenda ideo debet esse
sapiens et discretus Et hec sunt quatuor
que dicta sunt iusticia clementia etc Est
ergo plati iusticia ut exhibeat veritatem in
corpore severitatem in vitio pyetatem in pers
oppressis [illegible] in negocio veritatem in scipso ex
hibeat ne vitiis subiaceat a quibus subiacentes
instruit corrigit corrigendo sibi non parcat
nisi peccando fore per penitentiam alios instruxo
prebeat et ostendat et exerceat at etiam severi
tatem in vitio quadrupliciter ostendat zelum
requirat dimmium preceptum indicat fructum
caveat dampnum exhibeat etiam pietatem
in persona habeat ergo infirmitatem suam
in animo humilitatem in signo pondus
in verbo mediocritatem in facto Exhibeat etiam
opportunitatem in negocio timeat enim potius
iuste corripere se ipsum manet consubditorum
dicta conformare Sed enim quem corrigi
[illegible] tolleranda si quedam per [illegible]
peccatum operare sed pusillanimitate deposita
iudicare Deinde sequitur de clementia que et
continet quatuor Articula Primum Articulum de
clementia plati per conformitatem ad exemplum
2m de clementia per comparationem ad suum exem
plum De clementia per naturam instructiorem
3m de clementia per [illegible] comparationem ad militia
cius fructum De clementia per conformitatem ad
Christum dicitur quod in Christo est clementia gratia
non vendita parata non dilata vera non
ficta perfecta non diminuta In sedo Articulo
De clementia per comparationem ad summo pontifi
non enim est quod ita primitus metus obtene
brat se iracundia et crudelitas in pla
to que supplere debet clementia quia etiam
deus [illegible] [illegible] querunt quia sem
per non inveniunt quia fidelitatis [illegible]
plato accipiunt quia mox ad pietatem
[illegible] In 3o Articulo De clementia plato
rum per naturam instructiorem [illegible] po

[illegible] plura terra de natura vegetabilium
insensibilium gressibilium subtilium In
quarto Articulo de clementia propter militarez
cuius fructum platus cum amicos [illegible]
[illegible] clementiam omnes diligunt di
ligentes sibi ipsos [illegible] per [illegible] sic
[illegible] plati clementes [illegible] me
[illegible] Sequitur Articulus de platorum fide
litate circumspecta que consistit in quatuor
ut defectus propter spiritualia collata prelatis
exhibeat orationis suffragium sibi reti
neat contemplationis officium subditis
iudicat dispensationis ministerium [illegible]
ius impendat misericordiis auxilium
Sed hec fidelitas degenerat in infidelitatem
quia quidam animas orationibus non redim
unt quia spiritualia preponunt quia con
templationem nesciunt quia sua vitiora
contempnunt dispensationem impediunt quia
malos [illegible] presunt [illegible] pa
[illegible] non [illegible] sed [illegible] [illegible]
[illegible] thezaurisant et in [illegible] reponunt
Sequitur Articulus De platorum sapientia quia
quando diriguntur iudicia consistit in
in persona iudicis in [illegible] ydoneitas
in iudicio progressus integritas in ad
[illegible] assentibus In iudicio veritas
ad iudicandos [illegible] extenditur [illegible]
[illegible] Est autem iudicis ydoneitas
quando [illegible] in eo discretio veritatis rec
titudo bonitatis auctoritas potestatis
[illegible] primum iudicis usurpat [illegible] et
[illegible] propter defectum auctoritatis [illegible]
propter defectum veritatis scandalisati et
mali [illegible] propter defectum bonitatis
[illegible] sunt propter [illegible] est
[illegible] propter desidia [illegible] propter [illegible]
scandalizati propter infamiam et hec
[illegible] in iudicio sapientiam In iu
dicio etiam debet sapientia dirigere processus in
tegritate quando sit quatuor modis quibus
[illegible] scilicet per [illegible] [illegible]
[illegible] facti publici attestationem
In iudicibus etiam sapientia consideratur a dio
[illegible] que tunc est in [illegible]
tatis [illegible] persona [illegible] iusta
[illegible] debitum [illegible] [illegible]

Etiam iudex extendere debet oculos ad iudicandos
prelatos, ut si penas infligi oporteat
infligantur in veritate pensata namque eorum
maturitate propter difficultatem. Secundum sequitur quod
prelatus debet esse ordinatus quantum ad ea
que sunt intra se. Et habet circa hoc quatuor
scala. Primum est quod si habeat debeat
habere ad consiliarios et commensales prela-
torum et quod [illegible] inveniuntur adulatores
blandissimi, delatores pessimi, simula-
tores astutissimi, maledici malignissimi.
Secundum scala est quod se dirigit administratores
habere et officiales iustos cum ydoneus de-
qui a [illegible] assequitur benivolentiam diuo
suo custodit diligentiam sibi gratiam et
adeo recipiat gloriam. Et ne quibusque
iniustus exactoribus qui excecat pauperibus
calumpniam. Deus suo thezaurisat tamen
in fama penam sibi in futuro formidat
suam aliorum et in futuro exspectat dam-
pnacionis suam. Tertium scala est
quod dirigit se habere ad consanguineos carna-
les peccat cum qui edificat syon in
anthes [illegible] carnalibus [illegible] prelatus
[illegible] sanie [illegible] titulum [illegible]
[illegible] sempitum ingerit [illegible] dona [illegible]
de [illegible] scandalisat papam [illegible]
[illegible] sanie sua [illegible] titulum [illegible]
[illegible] in quibus viget [illegible]
[illegible] etatem et infirmitas in quibus viget
ignorantia [illegible] ceritatem in quibus viget
[illegible] [illegible] in quibus viget
necquicia [illegible] [illegible] et [illegible]
[illegible] [illegible] affectum [illegible]
[illegible] [illegible] ingerit et [illegible]
[illegible] quia [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] edificare [illegible] [illegible]
est quia [illegible] cum [illegible] [illegible]
[illegible] ubi pondus est [illegible]. Tertium [illegible]
est [illegible] suspendium. Quartum [illegible] [illegible]
[illegible] naufragium scandalisat [illegible]
dolentem sanctorum memoriam [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] et nepotum sibi [illegible] [illegible]
dignas. Quartum scala est quod se dirigit
habere ad religiosas et claustrales [illegible]
cum [illegible] impedimentum [illegible]
[illegible] quas [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] iustas [illegible] quas [illegible]
sequitur [illegible] illa que ostendit quod prelatus
debet esse ordinatus quantum ad ea que sunt
supra se que sunt [illegible] [illegible] [illegible]
gladius [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
pondus. Tertium et secundum [illegible] [illegible]
scala in primo [illegible] ut vigilet [illegible]
malas bestias [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] sanando [illegible] sanctas reducendo
[illegible]. In secundo scala [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
se in scala primo [illegible] [illegible]
[illegible] sepius vigilare [illegible] diligenciam
[illegible] [illegible] [illegible] et [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
In 3o scala [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
parat se electus in prelatum ad [illegible]
[illegible] [illegible] gratiam [illegible] [illegible]
[illegible] actus gratuitus [illegible] [illegible]
ad [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
aucupium et venatorum edificat [illegible]
et [illegible] [illegible] in [illegible]. Scala [illegible]
[illegible] [illegible] pondus. Tertium sibi [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] ad [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] ad [illegible] suas [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] et [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] prelati. Sequitur [illegible] illa [illegible]
[illegible] [illegible] prelatus debeat [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] doctrine [illegible] studium
[illegible] [illegible] meditacionem intentus [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] est et [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] et facundia [illegible]
[illegible] [illegible] et [illegible] [illegible] et
malorum [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
sanctus Paulus [illegible] [illegible] [illegible]
doctrina [illegible] sine in prelato [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
doctrine [illegible] modus [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] studium [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] in [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] edificat [illegible] [illegible]

in secundo. Valerius dicit quod sermo predicationis
utilis est prelato necessarius. Unde enim utilem
affert fructum, licet debitum modum est instrue
sententiam. Tertio est ut fructus [illegible] vel [illegible]
plex. Primo enim insimilitatem consignat, sa
nitatem edificat, caritatem delectat [illegible]
sanitatem / licet [illegible] hic vero modus debitus
ut pensset quid loquatur, cui, quo [illegible]
et quando. Tertio est ut instruat expressum [illegible]
annunciat vicia, virtutes, penam, gloriam
cum brevitate sermonis. Tercio dicit quod pre
latus sermone et facundia debet esse preditus
[illegible] gentilium iudeorum hereticorum malo
rum christianorum insultus et sedem [illegible]
[illegible] sunt. Tullius primum est de confessi
one gentilium quidem et dicunt esse
unitatem personarum trinitatem filii de
[illegible] naturis contra trinitatem. Secundum
est de confessione iudeorum qui similiter
[illegible] multiplices messias venturum
esse credunt conveniunt de lege et
prophetis sentiunt dampnabiliter legem
suam custodiunt. Unde similiter [illegible]
[illegible] inter christianos [illegible]
[illegible] messias venturum
esse credunt cum christus iam venit
qui est verus messias cuius adventum
declarant [illegible] inde reddita
[illegible] exhibita dignitas
iudeorum perdita veritas misteriorum re
velata conveniunt et de lege et prophetis
sentiunt et [illegible] hic errat contra veritatem
intellectus eorum et contra [illegible] affectus
eorum et hic quia [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] superaddunt ut
[illegible] defendunt [illegible] dampna
biliter et legem suam custodiunt [illegible]
in [illegible] legem [illegible] [illegible]
[illegible] et [illegible] suarum non vagat
in illis et in quibus legem suam
[illegible] deo [illegible] [illegible] et [illegible]
resurrectionis. Sequitur de here
[illegible] confusione quia nec se [illegible]
sunt unitatem ecclesie dividunt [illegible]
[illegible] corrumpunt. [illegible] mortui [illegible]
[illegible] sunt et post istud conclusionem
effectum ostendit quadruplex contra

erroris in aliis scilicet [illegible] intellectus
subtilitas [illegible] pusillanimitas [illegible]
[illegible] [illegible] superbie. Quarto dicit quod
[illegible] maiorum [illegible] sub [illegible]
methaphora [illegible] [illegible]
[illegible] ostendit quod in sermone
et facundia maxime se exercuit
paulus [illegible] paulus [illegible]
[illegible] non sunt sed [illegible]
[illegible] quod [illegible] non [illegible] prelati
[illegible] doctrine et si paulus
[illegible] sine [illegible] quid [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
diligenter amonuerit. Unde ostendit
quod multa parit [illegible] dispendia
si non sunt in prelato doctrina quia
[illegible] in intellectu [illegible]
in affectu [illegible] in effectu [illegible]
prelatus in [illegible] sunt [illegible]
[illegible] fugiende [illegible] impedimentum
[illegible] ad illa [illegible] que dicta
sunt. [illegible] ostendit quod doctrine pre
latorum [illegible] est [illegible] et [illegible]
[illegible] Tullius [illegible]
in generali in secundo [illegible] in spe
ciali [illegible] sunt ex parte vegetabilium
sensibilium [illegible] artificialium [illegible]
[illegible] in speciali sunt ut prelatus se
in singulis [illegible] [illegible] ut
[illegible] [illegible] non [illegible] ut sic
modificet exhortacionem ut [illegible]
qui [illegible] passionibus laborat ut
se [illegible] relinquat ut [illegible]
[illegible] ut sub auditoribus [illegible]
[illegible] non [illegible]. Iam ergo [illegible]
est quod prelatus ad [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] quo [illegible] vel
[illegible] sed quod ad se [illegible] [illegible]
[illegible] Tullius [illegible] ostendit
morbo in secundo remedium morbi
est [illegible] sed [illegible]
[illegible] remedium est [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] et [illegible]
morbum [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] impeditur [illegible]
[illegible] que [illegible] [illegible]

In aliud se exigit. Narratio angelo de
se tradit. In secundo Capitulo subiungitur de re
medio quo se defendit in scriptis de
uno timore salubri instructivo
inspiratus subtiliter intima presentat
presentatis simulata simulata consimiliter.
Liber est expeditus de doctrina dei et
angeli boni et angeli mali et insti-
tutionum ad lectores et institutionum ad pastores
bonorum sequitur de doctrina institutionis ad predicatores.
Sexta pars huius tractatus est de doc-
trina predicatorum secundum doctrinam theorice
et practice prolixius plenius et fit opus
distinctum in sex partes. In prima agitur de
predicatorum utilitate. In secunda doctorum aliter.
In 3a de verbi materia. In quarta de
predicationis idoneitate. In quinta de pre
dicatorum modificatione. Et post persona
tum et officiorum diversitate. In sexta de
predicatione dilatande facultate. Prima
pars de predicatorum utilitate continet ...
Capitula. In primo ostenditur quod utilitas
predicationis prima per verbum predicatoris deus
honoratur. 2° quod in secundo quod intellectus
per verbum predicatoris illuminatur quadruplex.
3° quod affectus inflammatur quadruplex.
Quantum ad primum. Capitulum sic deus ho-
noratur per verbum predicatoris. Primo si in corde
attendatur eius gloria. Secundo si in ore
petatur eius gratia. 3° efficitur in opere ...
plicatur eius ... Si humiliter ...
audiatur et cum reverentia. Quantum ad
secundum. Capitulum sic per verbum predicationis illu
minatur intellectus ad intelligenda scrip
ture misteria, ad intelligenda ...
... vitia, ad fugienda gehenne
supplicia, ad obtinenda patrie gaudia.
Quantum ad 3m. Capitulum sic per predicationem
affectus inflammatur cum ...
... timore. De pena ...
De offensa dolorem. De culpa amo
rem. De venia et ...
Metaphora inflammationis ...
Amor enim linguam excitat ...
In ignem excitat ardor ... amor
inflammat. Quantum ad quod ...
sic per predicationem effectus ad opera ...
... Inflammat enim ... ut ...
venerantur ...

Congressi victores efficiantur victores
corona. Secundus titulus est de predica
toris caritate per quam emittit sagit
insigenti medicina quomodo sagitta
tale penetrat. Comparatur eciam
avi volanti medicinalia ...
In deum volat. Comparatur igni ardenti
inter elementa ... caritas ... inflammat.
In primo ergo Capitulo comparatur sagitt
insigenti que sagitte sunt penna
per dilectionis dei et proximi volunt
... per rectitudinem intentionis ...
per ... doctrine passionis Christi
... efficacia operationis ... in
efficiens opus. In secundo Capitulo Compa
ratur ... est in anima ...
... ... per ...
... sanatur per penitentiam ...
... Et ... Capitulum ... odorati et
feras apprehendit ... feras ...
... custodiunt ... Capitulum ...
Capitulum ... proximi domum ...
... diligit et per eius dilectionem
se morti exponit. ... per ...
diligit per effectum dilectionis ...
eius effectum et ... Capitulum ... dei ...
... immundis per ...
... et ... per gulam ...
... potentibus ... insaciabilem
appetitum per avaritiam ...
per pigrorum impacientibus per iracundiam
... mordentibus per detractorum et ...
... De domo domini ...
... In 3° Capitulo comparatur avi
que ... alas ut pullos protegat
ut se in aere suspendat ut volans
fugiat volat ergo predicator ... in
... ad ... alis
suspensionis que pertinet ad contempla
tionem. Alis bone actionis que pertinet
ad fugam. Alis ... protegit
... ad ...
pullos ut vivat in ...
... defectus aliorum ... alis
bone ... volat cum ... fugit
voluptates ... et
... tenet ...

Hec alt ad tolland patule renouat
demisse alis contemplacionis se in
arte suspendit per meditacionem velut
alis aliis tremulis per oracionem velut alis
tinnulis per deuocionem velut alis confessi
onis madide. Aliud 4 talis in opere effica
citer hec amo per totum apertum et alia
apposita de quorum spiritualibus vbi
in isto 4 talis comparatur predicatur igni
et ymnat ex calta in primis agit de
triplici igne secundum spiritus sunt
est enim superior eius motus fit celi
ter nimis nobilior actus efficacior est
supra et ceteris exterior qui purgat
viciis illuminat tenebras perficit ad
perfectas ignitas nam consumat ut
in vacuat etiam plus 4 est etiam igne
interior qui est namque purgacionem in
oblacionem per pensionem renouacionem in
nouacione ypocrisiorum resiliacionem in contempla
cionem vnitam qui arcem est et ignis
inferior quia materiam infectam multitu
dinis putissimam insupressionem
gaudii inferius passionem in ypo
crisi et simulacionem dissimulacionem mu
tacionis manifestacionem ignis superior
diuina mansuetus exterior angelica
difformitas interior karitas infer
iors vanitas In 3o talis addit de
igne sufficienti operantis in animam
secundum quatuor statum puericiam
et culpe confessionis et culpe pro
fectus et iusticie perfectionis et excelle
ncie instantem puericie ad elementales
qualitates arefacit enim humida vrit
arida lenit calida callefacit frigida
vel sicca humidi firmus per carnales
delectaciones aridi per indignacionem calidi
prauitatem frigidi per abstinenciam opera
etiam statum confessionis et ipse Dum
primo ellicit sicut metaphora ligni
viridis aquam lacrimacionis et
excitans altacionis fidei fumum inte
rioris et terris scintillas et
vinum et suspiracionem fructus affectus
4 quarto flammam bone loquucionis
4 quinto carbonem iuuentacione

quia sacionis Sexto lucet per diffusionem
operationis actionis septimo cinerem
per remotam fragilitatis et sepe
cognicionis 4 pa ex instantem perfectus
et iusticie ignis de accito ex educat
per tendit concupiscen deductus di
scinditur per omnis peccatorum diffusus in
est per sordis ebulacionem multus
ad locum suum venit et est cinerem
per oracionem 4 pa est instantem perfeccionis
excellentie sub triplici ignis spe
cie ut sunt condicio inebriacionem
solemnitatis indiuisionis subtilitas
reuelacionis amplitas exultacionis
et iubilacionis In 3o talis agit
de igne ut apparet supra dominus pa
ulissimum Ignis enim manere
domum amoris amice nam instat
per domum preparacionem alteria illuminat
perfecte et distinctionis infima consolidat
per domum simul abdita penetrat
per domum desolam munda purificat per
domum intellectum 4 cibos decoquit
et sapidos reddit per domum sapie
ncie tunc de maturitate perficiendi
sic eius genere quintus 4 talis quinque
agit de maturitate amoris dominum de
maturitate modi qui est in quatuor
primo de maturitate distinccionis dominum
de maturitate loquucionis dominum de ma
turitate actionis dominum de maturitate per
secucionis In primo quod agit de maturitate
amoris qui consistit circa quatuor circa
scripture testimonia circa predicatorum
antiquorum circa eorum confessionem in
diuina per tanta predicacionem emergens
et curam de diuinis et gentilia In
3o talis agit de maturitate modi
qui consistit in quatuor in dictis
loquendi circa consilium De sico
et circa quatuor consistit 4 circa predicatorum
motum per agendo loco et spiritum
In 3o talis agit de maturitate
loquucionis ut predicator sit maturus
loquendo circa quod ad fidem
illuminacionem talia quod ad

[c]onsideracionis illuminacionis utilia quantum ad
mentis edificacionem. Tercia quantum ad
recreacionem mentis sive consciencie, quantum
ad impressionem. Sed quia per modum
[illegible] predicantur [illegible] dilatatoria
ad utilia [illegible] / vel seria [illegible]
consolatoria vel conformativa [illegible] de-
formia et in [illegible]. In quo capitulo
agitur de maturitate actus. Sed imi-
tatur [illegible] eandem [illegible] consummat
[illegible] tradit [illegible]. In quo capitulo [illegible]
de maturitate [illegible] corde [illegible]
[illegible] laudabilia [illegible]
[illegible] in affectu [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] ut [illegible]
[illegible] in [illegible]
[illegible] in affectu [illegible] in
[illegible]
[illegible]
[illegible]
apud se [illegible] patet
[illegible]
[illegible]
[illegible] in [illegible]
[illegible] apud se [illegible] in 2° [illegible]
patet in 3° [illegible]

moueat

In 4° [illegible]
[illegible]
[illegible] apud se [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] ad [illegible]
[illegible] patet [illegible]
[illegible] quantum [illegible]
[illegible] quantum [illegible]
[illegible] quantum ad [illegible]
[illegible] quantum ad [illegible]
[illegible] quantum ad [illegible]
[illegible] patet [illegible]
[illegible]
[illegible]

modus. [illegible] ad quantum capitulo
quod veritas [illegible] maneat et
[illegible] per capitula. Primo capitulo
de modo quo fit per formas [illegible]
apologos artificiales artificiales
proprietates naturales informaciones [illegible]
In secundo capitulo agitur de modo quo fit
per apologos artificiales ubi [illegible]
[illegible] pertinent ad [illegible]
[illegible] materialia. Tercio capitulo [illegible]
de modo quo fit per [illegible] naturales
et per [illegible] informaciones [illegible]
in quibus cognoscendi quantum ad ea
que pertinent ad fidem ut [illegible]
pertinent ad [illegible] et ad [illegible]
[illegible]. Sed de hiis que pertinent ad
[illegible] sunt in illa [illegible]
agitur de [illegible] efficacia [illegible]
[illegible] quantum ad [illegible]
[illegible] quantum ad [illegible]
[illegible] passionum ad mediam [illegible]
et [illegible]. Sed quintus titulus de [illegible]
[illegible] statuum et
[illegible] / [illegible] continet [illegible]
capitula. In primo agitur de [illegible]
[illegible] statum qui
[illegible] in quibus [illegible] affi-
[illegible] status cum suis oppositis
In secundo agitur de [illegible]
[illegible] et sunt [illegible]
[illegible] paupertas [illegible]
[illegible] cum suis oppositis
In tercio agitur de [illegible]
[illegible] intellectum et sunt [illegible]
[illegible] simplicitas [illegible]
[illegible] cum suis
oppositis. In quarto de [illegible]
[illegible]
et sunt [illegible]
[illegible] cum suis oppositis et ad ista
pertinentibus. In quinto de [illegible]
[illegible] affectum [illegible]
[illegible]
et de pertinentibus ad ipsa cum suis
oppositis. Sextus titulus [illegible]

Partis sexte est de dilatacione sermonis que fit quatuor modis et continet quatuor capitula. In primo agitur de modo diffiniendo fieri secundum quatuor causas. In secundo de modo dividendo ubi notatur quatuor divisiones iuxta artificium distinguendi proprie et dividendo secundum modum theologorum. In tercio de modo colligendo secundum quatuor species rociocinandi sillogismum inductionem exemplum entimema et etiam sillogisticum [illegible] quod sillogismus abundat in sermonibus sed quatuor modis hoc est proponens sermonem secundum quatuor causas [illegible] potest dividi. In quarto [illegible] similitudines considerare et in hiis autem ponuntur exempla de [illegible] in quarto de modo exponendi qui fit quatuor modis et de subdivisionibus eius. Hic enim nos concordantias ponimus secundum [illegible] exponendum [illegible] exponendo [illegible] sensum [illegible] in edificacionem confirmacionem et specialiter caritate [illegible] veritatem [illegible] et [illegible] ista pars de doctrina hominis [illegible] doctores secundum documentum theorice. Secunda ultima pars de doctrina hominis [illegible] ad predicatores secundum experimentum practice, que continet quatuor partes. In prima agitur de diversis statibus et officiis. In secunda de sacramentis. In tercia de preceptis. In quarta de penis et gaudiis. Primo autem ostendit [illegible] de diversis statibus et officiis diversificat fieri predicaciones et secundum hoc fiunt diversi sermones. Status autem divi[illegible] nobis [illegible] sunt [illegible] ad viros quam ad mulieres quam ad [illegible] in quo sunt viri et mulieres. [illegible] vero [illegible] pertinet ad viros [illegible] pertinet ad prelatos quam ad contemplativos [illegible] ad activos. Que vero pertinent ad prelatos quibus sunt officia [illegible] prelatorum [illegible] sinodus et [illegible] consecratus subditus [illegible] visitacio. De prelatorum electorum sermo primus. Prologus [illegible] sermo [illegible] De sinodo et [illegible]

[illegible] sunt [illegible] post sacerdotum [illegible] pastores omnia sunt [illegible] qui fertis vasa domini [illegible] in celebracione [illegible] filii tui [illegible] sanctificator [illegible] sit nos existimet [illegible] sanctificat tabernaculum [illegible] dilexi decorem [illegible] facie omnia [illegible] adversabit [illegible] ponere [illegible] pacem. [illegible] vero sunt pertinentes ad contemplativos et sunt [illegible] status vel officia ad solitudinem [illegible] sedebit solitarius et tacebit [illegible] ad te levavi oculos meos ad fratres [illegible] in capitulis [illegible] Filii Jacob [illegible] nunc [illegible] status est [illegible] de [illegible] primus [illegible] electum [illegible] sibi rex [illegible] regina Saba [illegible] ad theologos et predicatores dei [illegible] in [illegible] apparuit [illegible] ad scolasticos et scolares [illegible] in malivolam animam [illegible] ad [illegible] scolares. [illegible] dicta sunt [illegible] ad [illegible] regios [illegible] honeste et secundum ordinem [illegible] ad [illegible] regulares. Considerate lilia agri [illegible] ad nominatos [illegible] sermo [illegible] nos relinquendi omnia [illegible] in novitate vite ambulemus. Ad [illegible] sermo primus in caritate radicati [illegible] et quod [illegible] vero sunt pertinentes ad activos et in [illegible] continet [illegible] continet ad [illegible] et [illegible] primus sermo / fidelem me existimavit [illegible] iudicem [illegible] ad [illegible] et hospitalarios primus sermo. Predicatio [illegible] quod sit [illegible] estote misericordes [illegible]

Ad pauperes et afflictos primus nec
consolationem patientes 2us sana me
domine 3us superabundo gaudio
in omni tribulatione etc. tunc ad leprosos
et alios aliter infirmos primus deus compa
tiens illos etc. tunc 2us factum est ut
moreretur mendicus ad crucesignatos
iam et crucesignandos primus sermo vidi
alterum angelum etc. etc. Ad peregrinos
sermo karissimi obsecro vos tanquam
advenas et peregrinos Ad potentes
et milites sermo accipe gladium
Ad cives burgenses quia in
ecclesiis sermo qui amat divitias
fructum non capiet ex eis Ad mer
catores sermo negotiamini etc. tunc
Ad agricolas et rurales sermo
laboret quantum [illegible] Ad mecha
nicos artifices sermo omnis artifex
omnis qui [illegible] tunc etc. Ad [illegible]
sunt pertinentia ad milites et sue
[illegible] Ad coniugatos sermo [illegible]
monebat parentes [illegible] tunc Ad
viduas sermo viduas honora
prudentes virgines etc. [illegible]
Sextus sermo quae parate erant
etc. Septimus simile est regnum
eorum [illegible] sunt novem in uno
[illegible] Ad moniales et religiosas
sermo quam pulchra es casta
generatio etc. tunc [illegible] ad
[illegible] in prisonia [illegible] consolatio
Ad eos qui dolent pro amicis
mortuis [illegible] moriens [illegible]
commendatio defunctorum [illegible]
placi[illegible] sermo mortuus [illegible]
ocas gratiam Ad ancillas et famulos
sermo [illegible] tunc
Ad adolescentes et pueros sermo
[illegible] dabit filius suus tunc
Ad eos qui adsunt in [illegible]
[illegible] sermo [illegible] collega
ta est in corde [illegible] Ad vanas
et mulieres in processionibus [illegible]
[illegible] ad te domine [illegible]
[illegible] de [illegible] actio
[illegible] in [illegible]

primus sermo Urbis ipsius edificati
ut [illegible] etc. de baptismo sermo
Spiritus dei [illegible] etc. de confirmatione
sermo [illegible] confirmaverunt ma
nus de sacramento altaris sermo [illegible]
[illegible] ego [illegible] de ordine sermo
[illegible] gratiam [illegible] domus
[illegible] De prima [illegible] ad confessionem
[illegible] nomen [illegible] magno de
[illegible] disciplina [illegible]
[illegible] tunc de [illegible] sermo [illegible]
est bonum homini esse [illegible]
[illegible] de [illegible] sermo
[illegible] mandatum dei [illegible]
traditiones [illegible] tunc de [illegible]
[illegible] litterae [illegible]

Tertia pars [illegible]
Tractatus in quo agitur
de [illegible] et modo [illegible]
di et docendi primo in
generali [illegible] in speciali et
in generali ponuntur octo [illegible]
primum [illegible] in qua [illegible]
[illegible] est [illegible]
[illegible] ad studium
[illegible] esse [illegible]
nobilium in quarto [illegible] in
nobilibus [illegible] in quinto [illegible]
studii fructum et primum in sexto [illegible]
[illegible] in septimo
studentes invitat ad bonum [illegible]
[illegible] ad studium [illegible]
[illegible] studentes [illegible]
in [illegible]
[illegible] et [illegible]
[illegible] et appetitum [illegible]
[illegible] sic [illegible]
[illegible] esse nobilium [illegible]
[illegible] novi testamenti [illegible]
ad [illegible] in nobilibus [illegible]
[illegible] integumento [illegible]
[illegible] nam
[illegible] in quinto [illegible] studii
fructu et primum fructus [illegible]
est [illegible] veritatis [illegible] san
ctitatis [illegible] possessio

felicitatis. Circa ad septimum capitulum aliud cogit
tempus discendi primarium scilicet ydoneitatem etatis
que requirit complexionem corporis non spaciose [illegible]
a iuniribus nec defractam in nimiam senectu-
tem. Capitulo etas tempus videmus immoderatam, thermis
frigiditatem et nimiam estatis caliditatem. Ni-
mia enim iuventus non intelligit, nimia
senectus non retinet, nimia caliditas
vel frigiditas facit grossiores et obtusiores
sed quieta etas ydonea ad quodcumque divinum
viam nec [illegible] mechanice sive theologie.
In septimo capitulo studentes invitat
ad bonum consorcium ut habeat sibi so-
cios fideles, utiles, amabiles excitantes
studii vigiles. In octavo sic arcet
studium consorcium ut caveat. Sed primo
a noxio comitatu familiatu [illegible]
gratum. Assumpto deinde agit in speciali de
hiis que pertinent ad doctorem. Deinde
de hiis que pertinent ad disciplinam in-
formandam. Primo per quatuor xiii capitula
ad doctorem pertinet, quatuor doctoris
locos eleccio, erudicio, eruditio, corrupcio,
corruptibilis moderacio. Circa ad primum
ubi agitur de eleccione ostendit quod qui in
doctorem eligi debet pollere in quatuor in
scientia, sua eloquentia, docendi pericia, con-
sciencia non vita prima ut non redarguatur
[illegible] vincentibus dicit sancta culpa. Videlicet
[illegible] et maturitate causa sapiens in
dicat in exemplaritate ut ex bono
eo quod ondat habeat auctoritatem et [illegible]
in primo capitulo. In secundo capitulo agit de
[illegible] scientia doctoris pollebat quo studio
que exigitur quod a sensu naturali augeat
[illegible] questionem [illegible] consideracionem in
auditu et visu utili confirmacionem in
iudicio et intellectu stabili. In secundo capitulo
de quadruplici eloquentia doctoris que debet esse
integra non balbuciens, apta non [illegible]
[illegible] sic copiosa apta non inconveniens
grata non [illegible] fastidiens. In quarto
capitulo agit de quatuor docendi pericia
doctoris quod sit quod impleatur si sermonem
faciat intelligi. Sed quod utilius est
faciat eligi si sermonem faciat diligi.

Deinde agit de erudicione doctoris
et hoc per quatuor capitula. Consistit
enim erudicio in quatuor scilicet
ut consideret in discipulo quatuor [illegible]
erudicionis primum naturale quoddam
ingenium docendi ordinem et doc-
trine modum et etiam primum quod est
de tempore quatuor [illegible] scilicet [illegible] gratia
[illegible] gratia. Circa ad primum agit
de consideracione ingeniorum secundum quatuor
modos quia quidam sunt obtusi, alii
mediocres, alii acuti, alii acutissimi (acuti written above)
acutissimi. Circa secundum de consideracione or-
dinis ordinis multiplicis. Circa de tercio de-
scriptiones libris [illegible] exposicione.
Circa quartum de consideracione modi tangit
quatuor [illegible] apprehensio [illegible] distincta.
Deinde scilicet de puerorum correpcione
ubi quatuor attendenda sunt. In quarto
capitulo peccatorum occasio preceptorum trans-
gressio verborum amonicio verberum
[illegible] agitur. Circa ad primum ad cir-
cumstanciam attendit peccatorum occasionem
que est in pueris quia primi sunt ad
malum sensus et cordis humani cogi-
tacio. Circa secundum capitulum aliud tangit
preceptorum transgressionem ostendens quod
prima peccatum [illegible]. Circa tercium
scilicet verborum amonicionem ostendit quod debet
esse exortatoria comminatoria in-
crepatoria [illegible]. Circa quartum quod
de verberum inflictione ostendit quod
debet infligi et recipi. Infligi de-
bent ex dileccione presertim sunt in
motorum exteriorum que pungat
et illuminat et confirmat [illegible] [illegible]
[illegible] debet sine odio [illegible] o-
mne cordis et operis abdicatione. [illegible]
[illegible] In quarta parte de electione, erudicione,
correpcione agitur de moderacione que
consistit in quatuor [illegible] materie [illegible]
locum. Expeditis de hiis que pertinent
ad doctorem scilicet eciam de hiis que
pertinent ad disciplinam et agitur primo de
doctrina quantum ad statum incipiencium,
secundo quantum ad statum proficiencium,
tercio quantum ad statum [illegible],
quarto quantum ad statum [illegible].

Primo tangitur antedicta / 2o conti
nuatio . Et ideo questio . Continuatio est
a fine quia antedicta sunt que
animam disponunt ad discendum disposicione
convenienti que dispositionem efficiunt,
consequenter que perfectam ostendunt. Sunt
a que impediunt. Antedicta sunt
ut sit disciplina voluntarie subiectio
metenda attentus ad audiendum
docilis ad intelligendum benevolus
ad retinendum subiectus ingenio docil
ingenio attentus ratione benevolus
ad . Primo ergo agit de voluntaria
disciplina subiectione que est necessaria ad
tollendam superbiam sicut tangitur in primo
capitulo . Ad inducendam verecundiam
et reverentiam sicut tangitur in 2o capi
tulo . Similiter patientiam sicut tangitur in 3o
capitulo . Ad tenendam obedientiam sicut
tangitur in quarto capitulo et hec sunt
capitula quinque secundum hugonem de puero
et tollenda superbia de caritate ve
recundia patientia obedientia . Se
quitur de disciplina attentione ubi agit quomodo
contra Seneca comparatio rei inferioris
adhibetur . Primus capitulo Tolle
intencionis . Secundo tollere vitium
superbie . Et secundum hec quomodo sicut capitula
Prima primum quod impedimentum
est quia inclinatus ad animum docilis
puerum . Circa remedia diffusa sunt plura
remedia coniunguntur . Prima secundum ca
pitulum de adhibitione amicabilis rationis
est ut audiat a magistro subiectus
sine fastidio sine hesitatione
dubio . Circa 2m capitulum de collo
quiis rationis meliores ostendit quod
hec fit secundum cum alia verborum sensus
capit . cum assensibus carnis sicut sub
ficit cum inter que sunt parata
dixerunt / cum puer mentem / Circa
quintum capitulum de conclusione virtutis
superbie ubi tangit conclusionem
legis . Primum statim conclusionis
passionis eius complementum . Et de
disciplina docilitate quod considerandum
est quomodo eius convenientia efficacia
excellentia secundum subiecta iudicium

est dicta . Item ulterius sequitur de disciplinalis
benevolentia que captatur a nobis vel ab
adversariorum nostrorum persona ab audi
toribus et rebus de causis . Primus in primo
capitulo . De benevolentia que captatur
a rebus in sequenti et ponitur ex
ex operibus Tullii / huius habitus actus
de causa intermissi operis post in
teriorum animorum / et quare animus defuit
de bonis naturalibus affectionibus et affectioni
moderationis / in moderate complacent
in placabiliter orationem / et hec tangitur
in 3o capitulo . Deinde sequitur pars in qua
agitur de certantibus disciplinalis
que sunt quatuor de quibus primo
in generali et hoc sicut specialiter in genere . in
necessaria ratio / Deinde sequitur
in speciali et de primo de secundo 2o de in
uno 3o de media quarto de voce . Circa
partem primam de sensu ostenditur primo
quod disciplina habet fundamentum ex sensus
apprehensione / secundo quod incrementum
habet ex secundum progressione / tertio quod
complementum ex secundum defectu
quarto quod habet impedimentum ex sensui
defectione et infectione . Et sicut hec
sunt quatuor capitula sibi succedentia
Circa tamen scilicet quod disciplina habet
complementum ex secundum defectu
ostenditur quod illa defectio est in
qualiter in organorum dispositione
plus severitate / mentis obscuritate
abstractione . huius infusione . Circa
quartum capitulum quod est de disciplina
impedimentum habet ostenditur quod
est quadruplex vel quia est a carnis
subiectis vel a defectione infectus
vel quia est mente defectus vel quia quo
in sic imperfectus . Sequitur de in .
et primo quia a natura perficitur sed
quod usu iuvatur / tertio quod operatio acu
acuitur / quarto quod immoderato labore
retunditur / et ubi agitur quod a natura
perficitur scilicet in primo capitulo ostenditur quod
quatuor sunt que declarant naturale in
genii bonitatem scilicet anime infusio / a
strum virtutum impressio / corporis
complexio locorum dispositio . Circa
secundum capitulum ubi ostenditur quod ingenium
usu iuvatur ostenditur ingeniorum quia

dicasimo obsecrarem industria. Ita
tum theologie ubi ostenditur ingenium exercitato
exercitio acuitur / ostenditur quod hoc fit qua
druplex in legendo in conferendo in dispu
tando in scribendo. Et ita primo quod
est quantum ad lectionem ostenditur quod aliqua
legenda sunt superstitiosa breviora
pauciora utiliora / deinde sequitur
quod ingenium acuitur in conferendo
deinde sequitur quod acuitur in dispu
tando et quod ita disputatores et ma
xime theologicus / debent attendere
intentionem ne sint finaliter ad ma
ius glorie adeptionem / ne sint ad ab
uiationem / ne sint ad ignorantie occulta
tionem / ne sint ad vitare subversionem
Sed disputare debent vel ad excitandum
ingenium / vel ad cognoscendum verum
vel ad edificandum et instruendum proximum
vel ad fidem confirmandam. Secundo quod in dispu
tationibus attendendum est ordo debitus
disputandi / tertium est modus debitus
quartum est cautela / ubi agit
de cautelis theologicis / et ex parte
opponentis et ex parte respondentis. Deinde
ostenditur quod ingenium acuitur moderate
scribendo. Et scribere debent / quadru
[illegible] exactum / conspiciendo no
tabilia / redigendo in stilum compendiosum
permittendo nichil incorrectum / Et cor
rectione exacta tangit multiplicas
[illegible] / Deinde quod scribere debent redigen
do in stilum compendiosum quod hoc facere debent
causa studii coartandi ingenium / su
scitandi solicitudinem assumendi / obse
quium impediendi / quod etiam scribere debent
redigendo in stilum compendiosum propria tamen
ob sapientiam impediendi / quorum convenit
scribentis humilitas / personae maturi
tas rei scripte utilitas / petentis
familiaritas / Deinde ostenditur quod
ingenium immediate laborat retinendo
et est quadruplex / quando naturali arti
ficiali corporali [illegible] prius [illegible]
et ingenium acuitur de nico et [illegible]
ad eius quiditatem. Secundo quantum ad
eius [illegible] quantum ad eius [illegible]

Quarto quantum ad eius formalitatem
et quantum ad primum quiditas eius
[illegible] mediate diffinitionem divisionem
essentialem, sponsam organi dispositionem
[illegible]. Alia de qualitate memorie
agitur de ditati eius [illegible] de [illegible]
[illegible] compositio de impedimento
[illegible] [illegible] impedimentum ex parte
organi ex parte [illegible] humoris et
ex parte nutritus [illegible] et ex parte
[illegible] exterioris. Alia agit
de eius [illegible] subventionem
Deinde agitur de [illegible] memorie quibus ad
eius capacitatem [illegible] [illegible]
utilitatem ubi tangitur [illegible] eius uti
litates [illegible] agitur de [illegible]
memorie ad sunt [illegible] tempus ex
[illegible] [illegible] sensus et [illegible]
[illegible] et [illegible]. Secundo de [illegible] ubi [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] intentio [illegible]
[illegible]. Et secundum [illegible]
sunt. Alia quantum ad [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] et [illegible]
[illegible] sine [illegible] cui [illegible]
formam [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] finem quo [illegible]. Deinde
secundo de [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] salubre [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
in [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] in [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] sapientie di
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] attendens [illegible] [illegible]
[illegible] in [illegible] [illegible] [illegible]
et [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible]. Deinde secundo
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] ad [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] falli [illegible] [illegible] et
Deinde [illegible] [illegible] ad [illegible] de
[illegible]. Deinde secundo [illegible] [illegible]
[illegible] est [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible]
ad [illegible] disciplinam que [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] sunt [illegible]

humilitas in exteriori, studiositas in effectu,
tranquillitas in affectu, paupertas in
spiritu, humilitas in intellectu. Ex quo requiritur
primo ut nullam superbiam velit tene-
re, ut animum dispositum exhibeat, ut
eo statu adepto sui alios eos con-
temperat ut non nimis eos admi-
retur, eos contemnendus. Sequitur stu-
diositas in effectu que consistit ex
in labore ut agat, in actu ut
perficiat, in cura ut provideat, in vigilia
ut attendat. Secundo tranquillitas in af-
fectu, ad quam ex requiruntur in cor-
poris custodia sensibilis, in [illegible] varie-
tate, in voluntate [illegible] ra-
tionale, in memoria ut mentem ex-
pergenda puritate quia sed [illegible] in
quantum fetor vanum non obnubilat cor,
dum voluntas non oblectet vana-
rum memoria sine intellectum non ama-
ricat nec conturbat. Tercio de-
inde sequitur de paupertate et spiritu ubi dicitur
quod paupertas generosa que ex
instinctu [illegible], ex [illegible] [illegible]
[illegible], ex [illegible] [illegible] celestem
[illegible] per antecedentia [illegible] consi-
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] ad [illegible] et ad [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] ex [illegible] [illegible]
in [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
et [illegible] qui [illegible] ad [illegible]
quantum ad statum inchoacionis. Deinde
de doctrina quantum ad statum professionis
et perfectionis, ad quam ex requiruntur [illegible]
[illegible] [illegible] relinquere [illegible] [illegible]
[illegible] in aliena [illegible]. [illegible] in spirituali
intelligencia et [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
in [illegible] [illegible]. [illegible] ad [illegible] qui
[illegible] [illegible] in [illegible] debet [illegible] [illegible]
[illegible] quia in [illegible] malivolam
[illegible] sapiencia. [illegible] ad hoc [illegible]
cum in [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] et vacare [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] non [illegible] in [illegible] [illegible] sapiencie [illegible]
in aliis [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible]. Sequitur [illegible]
[illegible]. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

studia, cogitata, opera [illegible] [illegible] con-
[illegible] et [illegible]. Sequitur [illegible] acti-
[illegible]. [illegible] ex [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] adepto continuo [illegible]
de spirituali intelligencia ut [illegible] spiritualem
[illegible] consequatur ubi [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] et [illegible] [illegible]
fundanda. Multipliciter exponenda
[illegible] expediunt [illegible] de doctrina quantum ad
statum inchoacionis et professionis. Sed
de ipsa quantum ad statum perfectorum ubi
[illegible] agitur de [illegible] in [illegible] [illegible] [illegible]
et [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] con-
templacio [illegible] [illegible] doctrina claustra-
lium [illegible] et [illegible] perfectorum [illegible] [illegible] [illegible]
agitur de [illegible] ex [illegible] in [illegible] et [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] spirituales [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] in [illegible] [illegible] [illegible]
in [illegible] [illegible] in [illegible] [illegible]
in [illegible] [illegible] taciturnitas. Deinde [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] spirituales in [illegible]
meditacione ipsa [illegible] [illegible] meditacio [illegible]
[illegible] [illegible] abstracta in [illegible] de-
[illegible] [illegible] in contemplacione [illegible]
et [illegible] divinarum revelacionum [illegible]
[illegible]. Deinde [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] spirituales in [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] in [illegible] [illegible]
et [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] colligere [illegible] [illegible] [illegible]
Deinde [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
spirituales in [illegible] contemplacione [illegible]
[illegible] fit quadrupliciter [illegible] [illegible]
sublevacione, alienacione, unicione. De-
inde [illegible] [illegible] [illegible] in quo [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] contemplacione [illegible]
[illegible] tribus [illegible] [illegible] in [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] tribus [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] et [illegible]
[illegible] [illegible] alienacione [illegible] [illegible]
[illegible] admiracione [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] et [illegible] quo ad [illegible]
[illegible] et intelligibilia quo ad [illegible]
[illegible] [illegible] et [illegible] [illegible] [illegible]
et [illegible] [illegible]. [illegible] [illegible]

perducendi inesse perfectioni non existentiali
sed a solo deo super essentiali constituit
et ipso contemplatiua sunt esse et
perfectio mentis subseruiunt sunt uero que
intellectus ad super intellectualia perducat
sed esse dicta sunt in remouendo in
quorum aliquibus et amicabiliter conueniat alie-
nacio deseruiunt ad tercium gradum in quo
plenius consistit ~~unionis~~ unionis summe
super fundus amat tendens inuentus deus
est actualis atque ignorancia serui orum
illius amoris non sustinens tercius est
inquirendus ad se unionis et tamen hymno
sermonis expeditum est de causa finali huius
operis de efficiente et formali etc.

O

nerata pro premio huius tituli tota-
lis agit de causa mali que
est de diuersis stilis ubi
primo per titulos prologo-
rum narracio quedam tangenda pro-
cemium intencionem diffinicionem et diui-
sionem et attendendum prima diuisio secundum est
diuinum quod complectitur primum quod diuinum est
quod uirtutibus implicatur consistens in hiis
scilicet poetica dicta tragedia et quod secundum
diuinum eloquencie secundum quod diuinum est intelle-
ctiue consistens in hiis arismetica musica
geometria astronomia et quod secundum diuinum
intelligencie tercium quod diuinum est actiue consistens
in hiis phisica ethica magica mecha-
nica est quod diuinum applicatur quartum diuinum est
quod diuinum effectiue consistens in doctrina
agricultura yconomica politica ciuilia applicata
et est quod diuinum sapiencie etc. De

S

epe enim postulatum a plu-
ribus ut non tam applicarem
animum ad legendum sed manum
apponerem ad scribendum diu
satis restiti non elato supercilio
uel animo prouocati sed timore sermonis
modo suscepti ponderis cuiusmodi dece-
tenti sit potius sermonem non sub-
stinere dispendium perdere scripturam
sed amicorum reparacionis in opinione
tantum importunitatis nec cessat et
tenuitatis intellectus abstinencia nemo
animum remittere impugnat castimo-
nia nec clausis postulandi

aliquando animus pauca amica accepit pa-
ruum dicenti grossiorum de materia
ipsius et gestis aliena continue me
diciarum de cum ad leuandum cottidie ma-
dicare compellor in corpus refrigerare sic
et scriptorum arte postulatur tamen
perdata uel gradu nouo aperiendi tempus
ut famule corporis sunt recreare et
quod cum quod magis consolantur pugnare
laborare ingenii circa scripturas recte
recitare et mellifluam lectorem quod
cum nasci ad laborem et qui in
gaudere labore dulcedo sentitur impetu
quodam aduenus illius tenoris
non continue diu alacer et ardencior
nouo labor multiplex laborat
omnes quosque studiis diffinitum
et utilitate disserunt non carnis
conpiscentiis uel mortificaciones
carnis uel predicacioni afflictis uel
spiritualibus studiis occupati perpe-
tuo diminuens consilii sollicitudo laboris
et sollicitudinis illum corpus frangit
et animus attenuatur. Spe mo-
netarie uoluptatis uel honoris
laude consequens quibus aduersus
carnis vitiis est et uiciis fallaciter
indicauit et in agone clauditur
sudore multiplici refere vitulus
ipse in prima origine perdidit
perfecta perfectam premiante docte
scriptura premiat et qui non
diligat quis commendabilissimam
scribendi amplius ingerere quod
premiis sit impedire sollicitudo
dicere vestras inter eos nostre
vite conuenit quibus arguitur
multiplex peticioni nec sui ipsius
curam non licet relinquere sed
scienti sunt in silencio utilis in
non solacio ut que perdiderit uere
implicat actiue uirtutis imitaremur
ad opus medulle admonitus de
quorum scelus spiritus et munda
in floribus perfecta uero iniquo
intelligenda non ut omnino uos
uenit opusculo sed ut quorum
qui scripsit sicut primum consumo

Non illatum patiens de simula se
confectit delicatus sed simplicibus vita
bilis quas per tubas sufflavit colloquiis
vel inferiora passionis ostendit ac
in unum radicem folia fructus et
flores vite exposuerit seculis veteris
testamenti radicibus evangelii fruc
tibus expositorum floribus cum se loca
abtulat conservatis contra hostes doctores
veneni viperei hanc vipera pe
tiit manus inmisit. Dum sermo
tonus multa congerat, qui de scriptura
ipsa sine sententiis ad fraterne caritatis
ignem sicut sarmenta colligunt de
studiis torosissimi devita ab emulis
sustinendi. Haec est vinum est scelus
hic veritatis impatiens gestus docebat
similes qui sublimes doceat dicta
ferunt quasi simios fulgura motus
doctorum esse timent. Timuit scrip
turam iudicat ac pronuncia quos scrutantes
ad scelerius dediligentius medi
tantur vim et quam de vipera loquitur
ad quos vipe ... legi aliquem
aliorum quos super invidia tacet sed
ipsa vix legimus aliquem ...
utile scelitasse et qui gloria insule
do non caperat punctis quam confingi
turam non reportat olistero ac le
gendum istud opusculum sed in deo
suffragiis ut damno recommendetur
ditatis suis conturbati argumentum
natum tenet ad opusculum proprie
ridiculi scientie a hystrionis rudimentis doc
trine nominare placuit litterandi dictis
dictione quendam appellandum malui
In quo declaratur diminuendi specialiter
de doctrina scolis, suis tamen ...
plicem accepistis de doctrine tri
finali, de efficiente de formali et de
materiali. De finali vero sic pro
cedit ... ipse sapiens ... ...
citata est ... anima ... quos
ipse sine iudicium accepit sapien
... sapienciam ...
... ... sapiens
fuit est ... ...
... ... sapienciam

abtinuendum cunctis est ... anima
... ... homines
... ... apparet ... ...
... ... sapientia ... nulli
ad sapienciam plurimi patuerunt quam
... sapienciam adepti ... ...
... ... homines ... ...
... ...
... ... corruptum ...
... reformandum ... ...

Nostre humane condicionem diu
attendimus hominem, vide ...
tenim inveniemus quia ...
infixus est ad sapienciam ap
petitus. Nam primus homo ple
smatus adeo collocatus in paradiso de
liciarum sortitus est locum. Ubi ... ...
poris incolumitate potitus est et ...
spiritum angelorum fruiturus alloquio ...
simo finali ... ...
sed sortitus est ... que omnibus ani
malibus erat ... per intelligenciam et
... Quis scienciam appetunt ... ...
creatori suo male cessit gratus ...
Quietem ... ... voluptatis ...
commutare sivit in amaritudinem ...
tas valitudo corporis lapsa est in lan
guorem mori cogitur, cui vita ...
pabat, factus est ... ...
... ignoranciam, difficile et ... ...
... quod ... ...
... et leticiam quam in vallem tenebrarum
projectus et in misera ... motu ...
ad sapienciam appetiit ... leticiam ... ...
lactantiam erit. Non ego reprehendo
studium eorum qui veritatem sic volunt
... homines ... ... veri
experientissimam fecit ... illud ... ...
... honestatem ... et ...
volumus non sit ... effectus ...
quod esset ... verum ... ubi
... quia mente ... ...
... qui considerant legant, quia
omnis homines ... sic desiderat ...
in hoc corruptio ... ne ... filii ...
... inveniunt aliquid tam vile ...
non volunt edificare ... sic ...
... videas aliud ... aliud
... cure, istum ... ...
... aliud ... ...

tam vehementer affectaret sciam ut labo
rem non deputet dummodo possit
aliquibus doctorum reperiri. Sic ad filii
tem abel cogitant manibus reptantes
et pedibus ut ad alta conscendere ubi
conquassata sunt membra primi parentis et
per insipientiam appetitum sic exposita. Nota
secundum dicti sunt. Tercio necessitatis habet esse
sicut quod anima infantis per sapientiam non scientiam
cogitat non potest tanta intensione nisi
in hec sensibilia sensibus corporeis ceteris
solida tamen audiuit lucem hauriat noctium
unus ut secundum quod nunc extitit Augustinum. Interna
plurimis ostendit aures acies obliquata
per tre reformatorem attingere et ymaginatorem
ei in debiis in homine que re causa impressio
non colore colorem non exprimunt sed spirituali pul
critudine declarat. Nam sicut pictores formas
exprimunt per colores sic ymago et simili
tudo dei in nobis per sapientiam et virtutes
simul cum mens collecta per cogitationem et
amorem in deum quasi alumina et per sua
et in eius speculo effecta creature corpulen
tam inertia in sua pulcritudine reformata
et ymago sue prescriptioni coaptata. Hinc
apostolus dicit reformamini in novitate mentis
vestre ut incipiat illa ymago reformari
ab eo a quo est reformata in veritate
cognicione. Alius dicit deforme et deformatum
sue reformatorem suam non appetat quia
creatura rationalis per graciam et per gloriam ap
petit et expetat, quia omnia appetunt esse
similes et eius. Dicit enim apostolus salvato
rem expectamus dominum nostrum yhesum christum qui refor
mabit corpus humilitatis nostre configuratum cor
claritatis sue. Erunt enim in futuro elec
torum corpora claritate domini corporis
configurata, que et si equalitatem esse eis
non habent per naturam similitudinem configurationis
eius habebunt per graciam, admodum reforma
tum per modulo per sapienciam philosophorum exerci
tatem attendere indubie quod quid ineberat in
eis appetitum sapientie magnum sequidem et
excellentis ingenii viri cum doctrine
penuria destitissent quanta laboris per
fant impendere contemplis omnibus privatis
et publicis actionibus sese ad
contendere vitate studium contubernio esti
mantes nichil esse pertinere quamquam

et divinatorum in vestigiis et stu
dio quod instruendis operibus et
terminandis honoribus ingerere. Quis
labores et certitudinem platonis appollo
nii et eius eruditorum retorum que sciunt esse
secundum quotidianam vitam studiorum
gymnasiis insudarent. Animi tam a
via recta declinantes ingressus ambu
lantes intentionibus variis semper
anfractus. Dominus ut ait apostolus
distrahunt et invicem ad viam veri sim
plicem venientes. Capitulum Quod philosophi erraverunt
primo de ascensione eorum. Secundo de
eorum errore. Tercio de specificatione
erroris. Quarto specificatione erroris
philosophorum in theologia sicut de suo errore
in philosophia.

Erraverunt autem philosophi quia quod
volebant adepti non sunt
sed operam suam et industriam
suam perdiderunt licet quosdam
tamen alterorum quasi nostrorum
videorum scientie non attingere potuerunt
sunt ad errorem. Quod arguitur in philosophia
et philosophie impositio nominis continuata
clarius defectus rectitudinis effectus
rectitudinis. Licet non arguendo veritatem
que est in philosophia. Sed considerat philosophorum
superfluitatem et falsitatem que sunt in ea. Non
philosophia intelligo bona diffamare et fidei non
accommoda que non sunt fugienda
sed ab eis velut iniustis possessoribus
auferenda. Spolianda sunt egipcii
ut ditentur ebrei. Et sic dominum in ca
pite vana nomine ut corpus flari
bus ad spiritum deflagrat. Destructo ca
pite ecce iam totum varium debet cunctis
partes et membra dissolvere. Sed non
cohereant sibi compage videntur pul
critudine pariter dissipata esse omne
philosophia scientiam non sum de studio sapientie
sed quia sapientie studium non dum sapere sed
ut sapere possit. Sed ergo philosophia sapientie
querit non ipsa sapientia sed esse intel
ligere est. Aliud esse querere aliud
non quesitum. Prava licet est philosophi
sapientie studiosi cum illo studio ad
sapientiam non valeat pervenire. Nam

si autem id studium ad sapientiam via compendio
quod alii finxissent alios invenisse. Cum
igitur tot temporibus ingeniis in sapientiae in-
quisitione contritis non deinde aliquis apprehe-
ndat apparet nullam ipsi esse sapientiam
necesse sapientiae studere eos qui philosophantur
Sed ipsi studere se putant quia id quod
quaerunt ubi aut quale sit nesciunt. Ergo
quod sapientiae studerent sive non student sa-
pientes non sunt, quia et quod nullo quaeritur
et quod recte non quaeritur inveniri recte non potest
Sed rursum philosophiae distinctione philosophia invenitur
Scientia nihil aliud est quam veritatis
vivendi vel honeste vivendi scientia vel
ars recte vite agendi. Si ergo in philosophis
nostris scientia divisa est atque dissipata
et nusquam esse velut philosophia. De quo
universi una voce et mente consentiant
Deinde philosophiae esse tam species quam etiam non
philosophiam nominari ut ait lactantius in
qua diversitas sententiarum veritatem ... impe-
diat aut legem vivendi cum capita
sectae philosophorum magis longe dissonant. Quantum
scientiam vite agende in qua nihil aliud
esse contraria saepe dicendo quam ut nec
quicquam sciat. Tamen athadema ut omnia
reddat incerta legem abrogat omnem
nullam putat quod subvertit rerum
deponat scientiam fundetur tollit. Non
sitat ergo philosophi quam acceo in se palacem
agit, nescio quibus nos teneat error
et ignorantia veri continuat etiam mens
nostra philosophos eos ordine erroneos et
deceptas in multas sectas per quas di-
visa est et omnes vana sentiunt in
qua ea ponimus veritatem in omnibus
reperiri non potest. Si in una ponimus
Utrumque omni dabimus ceteris ac-
cipimus una quam ut se confinet omnes
alias arguit nulli potest se sapere con-
dit et se alias tollit se et alias
tollere ergo quaeque cuius laudavit
ab aliis vituperatur. Ergo si si ille sectae
multae sectarum multo sunt in eo
convincuntur omnes vana et in unum
reprimuntur per partes philosophia consumunt
at una quaeque gladio aliam pe-
rimit non suis se tegit. Denudant
Intelligebat Archesilas Academiae non
conditor. Et si quidem omnes arguat et eo
auctore deo per se reperiri esse veri
id vetus quod scientiam sibi alii ab aliis
inveniri repugnat quod eam detegit ut
ergo nulla veritas sciri potest, nisi unum quod
sciri non potest, ponit aliud. Si ne
licet quia vero quod aperit nullo tamen
philosophia, quae distincta, vel etiam est per
sunt nulla scitu quid esse. Tamen hi
qui possunt aliud nihil sciri aliud per
se sciri possunt et frustra ponunt.
Nesciunt tamen ergo Arcesilas constitutis a se
populo per inventionem conficit. Relinquitur igitur
quod illi qui homines vitae et tam
non nesciunt quod super non in mystice
tam quid sciat aegroti quid regi-
men per defectus externos argu-
mentorum. Sciolis per quod dicunt aut exclu-
duntur una videre sic utrum sol tan-
tus sit quantus videtur an sit maior quam terra
luna globosa vel concava stellae caelo
infixae haerentes an per aera cursu libero
meantur. Caelum quanta magnitudine
qua materia terra quanta soliditate aut
quibus fundamentis librata et suspensa.
Haec et huiusmodi magis addita
nosse quaerentes apprehendere velint in
nundo quale est loqui de tem-
pestate quam nunquam viderunt vel
... non audiverunt ... qui
multa scire apparent. Recte sic in
re id sciunt. Socrates sciunt quod
nullum qui eos in eorum medio
eius arguat ignorantiae quia si sci-
rent aliquos de caelo disceptantes
qui eos deliberat docere utrumque
de rebus quas sciri nequeunt dispu-
tarent et quam quia non argumen-
tum est eorum scilicet consumata sci-
entia non adducta tamen ceteris argu-
et dans cuius sola est virtus utrum te-
neatur... nempe homines multa
nesciunt ergo veritatem de qua disp-
utant de qua opinantur philosophi quia
sciat esse est ... magis vel nihil

Sic enim Socrates in scientia et opinio-
ne [illegible] constat scientiam vero Archesilas
achademicus sustulit opinationem vero
Zeno enim stoicus repudiavit quia
est quod nullum scit quamquam potest nec
opinari. ac tota philosophia sublata est
quod [illegible] [illegible] [illegible] sapientia vel
[illegible] sub [illegible] videt. Sed cum qui
pugnantia persequi sed cum nec quod
nec sciri sapientis sunt. Alii quoque
nihil ille [illegible] nimis [illegible] de
[illegible] modo cum utrumque deficit
quod scire omnia plenius est dei ut medium
scire est [illegible] vel immedii quod ergo
medium est ea [illegible] hoc est scientia
[illegible] ignorantia [illegible] et beata et est
scire in nobis ab animo quod possit
[illegible] scire cum Galienus [illegible]
cum angelis et deo. Scientia autem accepta
est quod ex terra est cum et nobis [illegible]
cum deo et cum angelis quoddam
[illegible] est cum quod [illegible] duarum
[illegible] scientia quarum altera luce
[illegible] est. Altera vero tenebris [illegible]
nobis data est sic [illegible] vero ignorantie
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] medium
sunt quodlibet. Sed qui non [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
non [illegible]. Quod academici videbant
[illegible] esse aliquod [illegible] quod non esse
scientiam [illegible] [illegible] [illegible] quoddam esse
[illegible] ut hinc [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] esse sciri
quod [illegible] [illegible] est omnis [illegible]
[illegible] similiter [illegible] est [illegible] nihil sciri
[illegible] sciri et [illegible] si nihil sciendum est
aliquid sciri necesse est. [illegible] si scitur
[illegible] nihil sciri palam ergo si nihil
sciri potest aliquid sciri potest quod simile
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] nec
[illegible] [illegible]. Qui [illegible] [illegible]
ut non sit [illegible] si non [illegible]
[illegible] ut sit [illegible]. Ac doctrina [illegible]
sibi repugnans ut se dissolvens [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
et [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] non [illegible] [illegible]

sunt abdita sciri non posse. [illegible]
nemo est qui doceat quae ipse non
appareat quibus quomodo non possunt
invenire [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] vite [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] cum [illegible] loqui sed [illegible]
[illegible] sed non in lingua [illegible] in
corde [illegible] sapientia [illegible] [illegible]
[illegible] quibus sermo [illegible] [illegible] [illegible]
non [illegible] [illegible] [illegible] cum [illegible] [illegible]
non [illegible] [illegible] agimus [illegible]
[illegible] quod loqui doceat. [illegible] de sa-
pientia disputandum [illegible] doctrina esse
quod [illegible] oporteat. [illegible] si philoso-
phiam [illegible] [illegible] nulli [illegible]
[illegible] essent boni et qui eam non
didicissent essent mali. [illegible]
[illegible] bonos et esse et fuisse
loquimur et [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] et [illegible] fuisse
[illegible] [illegible] qui [illegible] [illegible]
aliquid laude dignum fecerunt [illegible]
[illegible] cupidi [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] vitia sub obtentu
philosophie celaverunt. [illegible] vero quem in
scolis cognoverant [illegible] cum et
[illegible] [illegible] quod [illegible] [illegible] philoso-
phi sit ita moribus ita animo
ac vita institutus ut [illegible] pascu-
lit qui disciplinam [illegible] [illegible]
[illegible] sed [illegible] [illegible] qui [illegible]
[illegible] [illegible] sibi et decretis [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible]. Alios tantae le-
[illegible] et iactationis ut [illegible]
[illegible] non didicisse [illegible]. Alios
[illegible] cupidos. Alios gloriae. Mul-
tos libidini servos ut cum [illegible]
vita [illegible] [illegible] [illegible] nec
[illegible] Cornelius Nepos ad eundem Cice-
ronem sic scribit tantum abest ut ego
magistram putem esse vite philosophiam beate-
que vite perfectricem ut nullos ma-
gis existimem opus esse magistros vi-
vendi quam plerisque qui in ea
disputanda versantur. Video enim
magnam partem eorum qui in
scola de continentia et pudore pre-
cipiant eosdem in omnium libidinum

cupiditatibus [illegible] ut aut
[illegible] in [illegible] sint non
alii [illegible] quam medicos [illegible]
[illegible] remedia habent propinent venena
Aristippo [illegible] cum laude
[illegible] fuit [illegible] ille
[illegible] defendebat flagitium et diss
[illegible] laudis ama
tores [illegible] la
[illegible] habentes [illegible] dare hinc suos
liberos informandos ut discerent hanc
[illegible] aliud [illegible] et [illegible]
[illegible] dicebat sed quod alii bona
sua [illegible] ipse vero gratis [illegible]
[illegible] et [illegible] illa sapientia [illegible] fuit
que sit [illegible] ut ad
[illegible] et aute
[illegible] corrupta sine ullo pudore [illegible]
ut dicit Lactantius [illegible] non
[illegible] autor [illegible] ut [illegible] nec
[illegible] collaudat sed altius [illegible]
[illegible] calliditate [illegible] sapientes vocat
[illegible] illo [illegible] fit ad
[illegible] ad [illegible] aucupes [illegible]
[illegible] ad [illegible] capiendum [illegible]
[illegible] loquar qui a [illegible]
[illegible] tantum [illegible]
[illegible]
[illegible] non [illegible] sunt [illegible]
[illegible] qui non sapientiam in pectore habe
bant sed tantum in labiis [illegible]
[illegible] virtutis [illegible] ceteras
esse [illegible] sed eos arguit apostolus in
primo ad Romanos

De causa erroris in philosophis

Causam vero erroris in
philosophis reprimendi esse mul
tipliciorem ex parte scilicet
voluntatis [illegible]
[illegible] indispositionem ex parte imagi
nationis [illegible] et hec quidam [illegible]
vero amorem popularem et ambitionem
[illegible] inflata facies [illegible]
[illegible] regimen [illegible]
[illegible] animalia que [illegible]
[illegible] et [illegible]
[illegible] potuit [illegible] illi [illegible] impedi

vel ab angelis adiuti vel in scripturis
[illegible] cogitare non [illegible]
[illegible] et in tenebris amb
[illegible] non potuit non errare [illegible]
[illegible] fidem ut [illegible]
[illegible] involverunt [illegible] inflat
a [illegible] ut dictum est [illegible]
[illegible] fidei [illegible] eius ab omni
[illegible] sanat [illegible]
[illegible] erat [illegible]
[illegible] et [illegible]
[illegible] et [illegible]
[illegible] ut [illegible]
[illegible] compre[hen]dere [illegible]
[illegible] que [illegible] et [illegible]
[illegible] magistratus [illegible]
[illegible] comprehendere posset humana [illegible]
[illegible] ut aut [illegible] philosophos [illegible]
[illegible] aut eos [illegible]
[illegible] fuisse qui [illegible]
[illegible] fuisse [illegible]
est [illegible] tot [illegible] tot ingeniis [illegible]
[illegible] sapientia non sunt a [illegible]
inventa [illegible]
non [illegible] que [illegible]
[illegible] Pithagoras et [illegible]
Plato amore [illegible]
ad egyptios magos [illegible]
ad indos quo [illegible]
non accessissent [illegible] arbitror hoc de
[illegible] genera [illegible] sub
[illegible] studiis ingenuis [illegible]
[illegible] cognoscere [illegible]
[illegible] cum [illegible] appropinquanti [illegible]
[illegible] magnum de celo [illegible]
[illegible] qui sapientiam [illegible] et [illegible]
et [illegible] ablatam [illegible]
[illegible] sicut [illegible]
et superbiam [illegible] non
[illegible] ita [illegible] superbiam [illegible]
[illegible] et [illegible]
[illegible]
Secunda causa erroris indispositio rationis
[illegible] aliquid [illegible]
[illegible] nulla [illegible] que
[illegible] et [illegible] nulla [illegible]
[illegible] que mala [illegible] que [illegible]
[illegible] non [illegible] distulit [illegible]
[illegible] que incipit [illegible]

defendere cum deberet principia veritatis veri
vel falsa sunt ex sequentibus iudicare. Tota
causa est ymaginacionis ficta / fingit
aut temere portenta quelibet secta pro
suo libito. Pitagorici enim et stoici po
nunt animas hominum immortales / sed et in
hoc quod recte senciunt non evadunt errorem
propter hoc quod timerent argumento quo
concluditur ut necesse sit animas occidere cum
corporibus quia nascuntur cum corporibus
dixerunt non nasci animas sed de corporibus
migrare in corpora / ut aliter rationem
illam se posse evadere crediderunt / aut
animas solas immortales esse / aut animas in
corpora demigrantes / ut sic fuerint ante
corpora et remaneant post corpora. Multi
etiam ex hiis qui eternas animas esse
suspicabantur tamquam in celum migraturi
essent / sibi manus intulerunt / ut cle
umbrotus eusippus zeno et empedocles
qui se in ardentis ethne ignem in tem
pesta nocte deiecit / ut cum repente non
apparuisset crederetur abiisse ad deos /
Ut romane sapiencie princeps tullius
libro platonis de eternitate animarum legit
et se occidit / et forte tamen ob aliam
causam ut declararet servitutem / sic
democritus sponte sua leto caput obvius
obtulit. Quod posuerunt esse et finxerunt
animas vinctas corporibus ut penas scele
luerent. Sed quod scelera commictere po
tuit / qui non fuit nisi forte eadem stul
ticia pitagore qui se dicit euforbium fuisse
ante pitagoram memoria non / omnes ipsam
obliviosam iterum qui nescivit / qui ante
fuerunt ille solus ut poetica loquar
lethei gurgitem non attigit et oblivi
onis aquam non bibit. Celebris etiam
est socratis ficta quod super nos nil ad nos /
quod non est pertinendo procumbamus in terram
et instar pecorum erigamus ad cetera tote
plenda deierabat ipse per canem / per
anserem / quod demencie et vanitatis
si in eis credidit divinitatem / Ramnes ipse et
plures loquentes de malis nostra materia
dubiis esse quasi et ut ad caudam mulieris
multi viri tamquam canes consiliant
ex hiis utique obtineat qui vibus

vicerit. Mira equitas platonis que
se estimat inimicam castitatis / et fide co
niugalis. Nemo autem plus agit beatas
civitates futuras esse si aut philosophi regna
rent aut reges philosopharentur. Hunc platoni
quidam dederunt regnum ut quod tirannus nos
trat prostitueret suam pudiciciam feminam.
Sit inquid civitatis concors et alterius
mutui constricta vinculis / si omnes homines
fuerint et mali et preces / et uxores
et liberi que ita conjuga confusis communi
quam quomodo servabitur caritas /
Ubi promiscua voluptas / si omnes sunt
liberi. Cum filios tamquam suos di
liget / cum suos esse dubitet vel igno
ret. Cum filius venerabitur aliquem
ut parentem suum / nichil velud parentem pati
ens habeat vel qui pro alicui / Sed
concordie causa mulieres voluit esse
communes. Hoc vero unum si unum appetitur
a pluribus plures facit magis esse discor
des / ergo dum concordiam docuit / discordiam
introduxit et iusticiam eliminavit. Fecit
quamvis iterum ad similitudinem pecorum non avium
que matrimonia faciunt et paria iungunt
modos ipsos consciunt / Sed intuitu alie
nos adiungit existimat esse oportere
ut de militare et consiliis publice in
teresse migratorum gerere et imperia sus
cipere. Romane ergo consequens est ut virili
lanam et telam assignet et in fancium
gestaciones. De hiis in 2 libro politica
et in libro de legibus satis habes. Si
ergo deflexerunt in tanta vanitate et y
maginacionis fictione / philozophorum
principes / quid mirum si devanent ce
teri quam ex et minores. Sed laudatur
democritus / quod agros suos reliquit / eos
quasi pascua publica fieri passus sit / Age
batur utique si donasset / si primonium
suum pauperibus contulisset. Laudatur quod socrates
ponderosum primonium suum in nummos
effudit in mare. Abite inquid pessimi
in profundum male cupitates / ego vos
mergam ne ipse mergar a vobis. Re
stam an hoc fecerit sanitate mentis
vel furoris si vero talis contemptor
pecunie / poterat inde pauperibus subvenire
et quod frustra perdit / fuit erogandum
mendicis non perdendum / sed ultimo reseruare

Prometeus loquitur

hec et quidem fuerunt philosophorum portenta fantas-
mata, que finxerunt, et eos errare fecerunt
et puto quod si eos vicerunt se errasse
deberent. inde nati sunt fere tot errores
quot homines. Nam valetas opinionum et opi-
obscuritas librorum intelligibilium [illegible] est
[illegible], sicut ignorantie et [illegible] et
secte.

De specificatione erroris Epicuri

De specificatione erroris Epicuri

Maxima causa est ambitio et favoris popularis cumulatio. Inde est quod Epicuri disciplina multo celebrior ceteris semper fuit, quia ambitionis avidus [illegible] ponebat quod illis ipse dixerit [illegible] ad veritatem non est pronus, ideo ut ad se multitudinem traheret, assimilabat se congruere singulorum moribus. Desidiosum vetat litteras discere, avarum liberat popularibus largitionibus, ignavum prohibet accedere ad rem publicam, pigrum exerceri, timidum militare. Irreligiosus audit deum nil curare; inhumanum iubet nil cuiquam tribuere, propriis suis commodis; solitudinem laudat fugienti urbem; qui nimium parcus est, idem instatur polenta et aqua posse tolerare vitam. Odienti uxorem celibatus bona laudantur; habenti vero malos liberos orbitas predicatur; impatienti et delicato dicit summum malorum maximum esse dolorem; forti vero dicit etiam in tormentis beatum esse sapientem; qui claritati ac potentie studet, huic precipitur reges colere; qui molestiam ferre non potest, huic dicitur regiam fugere. Similiter tam facere sapientem. Sic Epicurus dum studet placere omnibus, maiori discordia secum ipse pugnavit quam inter se universi. Causa vero erroris eius quia bonis et malis bona et mala contingere pariter videbat, ideo providentiam non ponebat. Nam et capitolium quod romane urbis et religionis caput fuit ignibus celestibus sepius conflagravit. Unde Lucanus: Ita pater altitonans stellatum nixus ob Olympo ipse suas arces atque inclita templa petivit et capitolinis iniecit sedibus ignes. Cicero vero ipsam flammam dicit divinitus extitisse, non quo terrestre illud comicium delerent, sed quo sublimius magnificentiam que deposuit reposceret pluralitas. Homines non intellexerunt templum suum celi iudicio sepe dampnatum, sed eorum satis illud restitui contenderunt. Sed videat Epicurus: si providentia nulla est, quomodo tam ordinate factus est mundus? Multa inquit facta sunt aliter quam fieri debuerunt. Invenit ergo homo totus absurdus delictorum in mundi operibus quod arguat in divinis. Item si ulla est providentia, quomodo tam provide et utiliter sunt ordinata corporis ut singula queque membra mirabili ratione disposita sua conservent officia? Nichil inquit in procreandis animalibus providentie ratio molita est. Nam neque oculi ad videndum neque aures ad audiendum neque lingwa ad loquendum, neque pedes ad ambulandum, quia prius hec nata sunt quam esset qui videret, audiret, ambulare posset. Unde non hec ad usum nata sunt, sed usus ex illis natus est. Si non est providentia, quomodo vel unde dicta nascuntur, quomodo sunt omnia que geruntur? Semina inquit per inane volitantia, quibus inter se temere conglobatis universa gignuntur atque concrescunt. Cur illa non cernimus aut sentimus? Quia nec colorem inquit habent nec calorem nec odorem nec saporem nec humorem, et sunt tam parva corpuscula ut sint indivisibilia. Sed mirum quidem ubi sint aut quid sunt illa corpuscula, nullus videt nisi per leucippum unum eorum somniant, a quo demum eruditus Epicurus hereditatem stultitie dereliquit. Sed cuius alius doctrina videbit. Sed hec vero [illegible] libet si [illegible] conspirata quisquam vel latro duxit satellites suos ad grassandum [illegible] cohortatur, quo dicto sermone utatur, quemadmodum dicebat quod Epicurus sua profitetur nichil deum curare, non ita tangi, inferni penas non esse metuendas, quia anime post mortem occidant, nec ulli deos fuit [illegible] voluptatem esse maximum bonum, nulla esse humanam societatem, quemque sibi consulere, neminem esse qui alterum diligat nisi sui causa, mortem non esse metuendam forti viro nec ullum dolorem, qui etiam si torqueatur, si uratur, nichil curare se dicat. Quibus habes ineptias unius insanias dixerunt esse sententias sapientis viri. Hinc patet latronibus aptissime commodari. Non est mirum. Benedictus deus tot non congregati formula ut decipiat multitudo imperita, sed dei precepta quia sanctissima et vera sunt quantum valeant in animabus hominum cottidiana experientia se ostendit. Audit cavit iracundus, medicus effrenatus et viciis pacatissimus velud [illegible]

mansuetissima fit placata, da libidinosum
adulterio gaudentem, reddet eum obviam dimi-
sapie continentem, reddet cupidum libera-
lem, furibundum clementem, stultum sapien-
tem, delicatum virilem, peccatorem nota-
tum innocentem. Et dum cor et aures sapientia
subit infusa dei sapientia stultitiam delictorum
mentem expellit. Ad quod agendum non
mercede non libellis non lucubrationibus
opus est, et ubi est lucem quod se ingerit oculis
fidei simplicitate purgate. Hec philosophia non
parit que eum plurimorum etates texerunt
non credit vicia, sed occultat. Eiusmodi quippe
hec nullius est auctoritatis aut ponderis quod
tum in verbis consistit. Quamvis Seneca

Specificatio erroris philosophorum in quibusdam

Nunc autem verbum philosophorum aut quorum
specificatimque errores de quatuor scientias
speciales omittit. Cum doctrina philosophica quorum plurimum
est erronea quia est acephala. Nam et
si sine membris quis diu vivat, tamen
sine capite non est vita. Sed quod qui demum
non novit quod caput est omnis virtutis atque doctrine
sapientia et virtutis sunt sine capite, quam qui
agnoscat, licet videat cecus est, licet audiat
surdus est, licet loquitur mutus est. Eum vero
conditor rerum ab eo cognoscetur, sive videat,
sive audiat, sive loquatur, sive eum cap-
ere incipiat in quo omnes sensus collocati
sunt. Hec est lingua aures et oculi. Ille
enim videt qui veritatem in qua deus est
et deum in quo veritas est oculis cordis
inspexerit. Audit qui divinas voces et precepta
vitalia pectori suo affigit. Is loquitur qui
celestia differens maiestatem dei singulariter
profitetur, a quo quanto remissiores fuit
tanto pleniores fuit vicijs et errori.
In philosophis erraverunt et ideo se mutuis gladijs
propriis perimunt et conterunt, quinimmo mortali
supplicio et de errore principis eorum fatetur.
Aliquid aliud est diffusio errorum Aristotelis.
Est deus et angelus et celum et mundus de
se et deum erravit, qui dei providencia
ad inferiora non posuit. Unde beatus Am-
brosius in libro primo de officiis ait: renuncia-
vit sella eorum assertorum qui deum putant curam
mundi nequaquam habere, velut Aristoteles
asserunt usque ad lunam eius descendere pro-
videnciam, et quis operator negligit sui
operis curam, quis deserat et destituat
quod ipse condendo putat si iniuria est regere.

non maior est fecisse eum aliud non fe-
cisse, ubi ad iniuria fit, non curare quod fecerit
summam in clementia est. Et infra de aliis
opinione quibus loquitur qui putat deum
suis finibus esse contentum et proprio regni
suo degere, ut poetarum loquuntur fabule, qui
mundum ferunt in tres partes esse divisum,
ut alii celum, alii mare, alii infima coher-
cenda imperio sorte obvenit, eos quod caveant ne
usurpata alienam partem sollicitudine ins-
se bella excitent. Similiter quod asserunt quod terrarum
curam non habeat. Et Lactancius ait de primo
libro de falsa religione: Aristoteles quamvis ipse dis-
sentiat ac repugnat, et dicit et sentiat
in summum sed una mente mundo preesse,
testatur. Hec Lactancius. In summo forte deum
quod dei providencia esse ponit in celis. Erravit
eciam Aristoteles et angelos, et angelicam
numerum ponit eis ix et millia, propter motus
motus ix celorum mobilium. Ubi est contra
sanctis millia eius, et decies millia millium mi-
nistrancium et assistencium, si numerum angelorum
velit hac parte contendo. Erravit et
angelos et celum quod per intelligencias ponit
vivum et animatum. Et si distinguant principium
formale et effectivum et sortis quod ex unione
forme formalis in ipsis animam et unione
eius cum corpore per conformitatem fluit vita,
non sunt celi cum anima effective, quod pactum
alicuius vel motum creatur forma la-
tens et apparet actus vite. Sicut aliquid
dicentur celi vivere. Et de hoc qui celos
eciam animatos, inter quos dicitur reatum
beatus Jeronimus et in libro de statu anime
hoc reprobat Claudianus. Erravit et Aristoteles
et mundum, quem ponit eternum, lege viij
physicorum. Sed forte recurras ad philosophia
naturalem ut dicas eum intellexisse quantum
ad naturam aut modum dicas eum intellexisse
mundum non desitum esse sed per creacionem
incepit et desinet secundum beneplacitum eius.
Sane caveas ne sic sanctis qui
inde intellexerunt scripta Aristotelis et plurima
quam tu videbunt de ipsius scriptis in proposito,
ut dicit magister Hugo super celum et mundum quod pro generacione
de seculorum revolucione et rerum omnium re-
cursu, in eo ipsum mira dementia temporum
eternitatem astruere conati sunt. Dixerunt quoque
irremutabilem fore ab eterno eadem ordine
quo nunc cernitur cucurrisse et sine fine
lege eadem mundo in sua vniuersitate in
perpetuum ut fine volente processum quod deus sive
deum cursum seculum aut in xv milibus
constare quem magnum annum appellant
quo expleto omnibus partibus ad locum suum

rum singula quaeque ab initio saeculi progressa
fuerant revocentur, rursus quod in eodem
alterius saeculi, saeculi rotae ac eodem motu meantibus,
subiectaque nunc saeculi eadem rotae
inductibus, rursus eadem prorsus omnia
quae in saeculis praecedentibus ordine processisse,
eadem illorum ordine, eadem eventa, eadem
forma, eisdem modis et locis et temporibus
iterato consurgere, cursum quod suum ac fatu-
ale proni, ad idem peragere cuncta quoque
legem pati fortunaque subire, ita ut eos-
dem homines nasci, iterum eosdem filios gig-
ni, eadem fortuna vivere, eadem sorte mori
contingat, eiusdem rerum eventus, eandem
processus quatenus eiusdem quod statum et perver-
sum omnium quae praeterita priores saeculi tenuissent
tempora. Talem autem rerum omnium revolutionem
ab iteratione in idipsum fuit fuisse, fuit quod futurum
esse sine fine, ut quemadmodum recursu
veris praeteriti per singulos annos ad pristinum
statum renovatur eadem, ita recursu omnium
saeculorum totaque quae nunc ad eorum sunt per singula
saecula et magnos annos ad primam con-
ditionem reparentur universa. Hic vero error
quantumlibet sit facile arguat ut manifesta
iam tempora eterna esse non posse, quod contentio-
sissime approbatur, quod omne tempus in eternum
sunt aliquando non sunt, aliud omne tempus praeteritum
aliquando prius fuit, alioquin si semper prius fuit
non iam tempus fuit sed eternitas. Ergo si omne
tempus praeteritum aliquando non fuit, fuit quoniam nunc
tempus fuit. Itaque tempora eterna esse non potuit,
sed erat ante tempora eternitas sine tempore, tempore
tempora quidem ut auxerunt eodem inceperunt, ut
eodem fuerunt consumentur, licet plurimi et
astronomi eorum qui saeculorum eternitatem praedica-
runt et immutabilitatem prius apud sine
philosophos testati sunt.

Error philosophorum in mathematica

error philosophorum in mathematica

Error philosophorum in mathematicis
et maxime in astronomia patet ex dictis
eorum quorundam disserentium siderum
complexionem, ut dicit Basilius contra eos illas
stellas quae de zodiaco moventur caelo, si-
cut ubi [illegible] sterna concurrunt, certa
genesim solere perficere, rursum quod si alte-
ris [illegible] fuit, [illegible] decreta [illegible]
et influentia eorum lunarium possunt
in hominibus causari diversitatem morum
quod si intelligant necessarie et sufficienter sunt
reprobandi, si dispositive et quia sunt
tollerandi, virtus enim corporum superiorum caelestium
operatur ad corpus inferius et anima quaedam
corpori propria corporis imitatur eorum enim
influentia corporum superiorum caelestium comparata
sit ut in forte est complexio coloratura

dispositum est ut anima fortius est inclinata
ex illa influentia in parte complexione
corporis ex illa unione consecuta, sed
non est hoc necessarium, eo non dicamus in malis
oppositum et ita per actus operatur virtus
stellarum ad qualitatem morum. Tria ibi
notanda sunt: virtus caeli superioris et quae
operatur ad morum malitiam sicut dictum est
et aromatis virtus contra vel in inferioribus
operatur ibi ut est ipsa quaevis complexio et
haec dispositive operatur et magis [illegible]
quo prius est voluntatis defectus et quae
formatur ad malitiam operatur. Unde eorum
iudicia astronomorum sequitur et faciliter fal-
simus propter celeritatem motus caeli. Unde
Basilius reprehendit genethliacos ratione diu-
turnitatis temporis exprimentis quod eos desecrationibus
multa diffugiant in angustiis penitus
temporis redigere mansionem, ut et minimis
intervallis, sicut apostolus dicit in momento
et in puncto magna sit inter genesim quae
distantia asserentes quod is qui natus est in
hoc puncto, rex erit generum, princeps quoque
procerum maximarum quod parum noctis quod di-
eis sortitur. Sed autem qui in momento
natus est, mendicum et vagum fore colli-
git aliam quod mutus eorum adeptum diversorum
nativitatis obitus et des. Itaque circulo qui
signifer appellatur in xii partibus divisum
quod sol perungueta dies aggreditur xii
locum fore cuius quod planetes i. meabiles
vocatur, et rursus unum quod quod membrum
pondo trecentenarium perpetua duodena re-
ducant quatenus singularum istum portiones de al-
lx distribuit eorum quod lx sexagies portio
enumeratur. Hinc dicitur quod nascentium geni-
sim disponentes, videamus si possunt hanc
subtilitatem sub temporis dimensione servare
mox enim hic speculari infans processerit
exitus speculari natura est obstetrice quae
dicat an puer sit an puella, quod notum
est, et expectat vagitum quod capiat pruden-
tiam sententiae indicium, quanta inter dum hoc ag-
sexagenas dicas momenta fuisse. Itaque
manifestatur dicitis puer mathematico, quanti
dicimus elapsa puncta esse dum usque ad ve-
dicto quod et si contingat extra fores cubicu-
lum stare qui nascentis horam colligit
ex ministri lacticulo, ut diligenter et sine
ulla intermissione calculari possit cursi-
horarum sive diurni fuerit sive nocturni
dum autem igitur sexagesimos unus eo
ipso tempore praeterisse fuerint necesse eum est

ut nominatur stella que non solum certa dodecima
parte xii spacii, sed certa in quoto puncto
duodecies divise portionis assistit vel potius
in quoto minuto sexagesimo vel tercio
in quinque decimo decretorie sorte fuisse
divisam / aut ut sic dicitur in quarta vel
quota eorum sexagesimorum a statu quo
appositi sunt sexagesimis reparati, vel vix
fateri sit conclusio et in comprehensibile
tempus inventorum in singulis quibuscumque pla-
netis fieri nam esse confirmat ut agnos-
catur qualem effectum conficeret ad ipsius certi-
tudinis stellas ut quale influxum tenui-
erit cum nascitur infantulus, hic si hora
sollicite non fuit custodita contigit quod vel
modicum quod de illa subtilissima rotacione
nisi mutari presumat observatio tota con-
funditur. Unde visitatur quod dicit Ambrosius
tam inpossibile sit tam subtilis temporis minucias
comprehendere et exigere mutatas. Invenimus ad
universitatis errorem toto nego cum plenum
est vanitatis. Ergo errant quia extendunt
se ad ea que non est eorum scire, ita sic monita
et ad ea que possunt in sua potestate. Item quia per-
fectam scientiam humanam non possunt scire omnes
effectus stellarum qui requirunt ad constellationem
mixtam, nisi sit, nisi sic quatuor causarum, nisi sit aspectus
nisi si quis in diversis complexionibus diversam,
nisi sit quis impressionem. Situatio quod non sumus in
forma impressione ut possimus lucem stellarum nocte
puro aere ut possimus lucem stellarum videre
sed cursu prudentes historiarum et intervalla et
quo predicere solent quedam sydera sunt
anomala et signi, que cum omnibus positis
et cognitis sufficit status homini et mutat
ita solum bene placitum creatoris. Nam et
deus et animo imperant astris, non est dubium
quia astra sequuntur creatoris imperium supra
cetera eis die de nocte eo eorum cursus le-
gem frequenter impeditus sectorum orationes
ad clamorem eius samuelis date sunt
pluvie, probata est diebus sub ysoe iuxta
verbum helye tribus annis et sex mensibus
non fluxerunt pluvie, verbum ptolomei astro-
logus magister optime multum malum prohibe-
potest quod secundum stellas venturum est, cum
nam prescivit, ubi commentator aliquando
sic dicit. Si aliquis peritus esset bene
eius nativitatem sciret, sed si aliquem
infantem ex maris natura videmus sibi
venturam utique eius complexionem de frigida
vel oppositam qualitatem ut infirmitatis
adveniens verteret ad intermedium. Hoc
operandum est in celis planetis, cum aliquis
scivit quod electorum via venturum sit maxime
antequam egritudo superveniat vel firmata fuit
quod debemus principiis obstare et venienti

occurrere morbo. Sermone de hoc satis recitavi
ad propositum hermetis contra ait quod vera custo-
dia hominis est pietas, primum eum hominum
non demon malus non fatum tenet. Unde
alio loco cum quid sit eusebia ait hermes
verbis: Deus liberat pium ab omni malo, que
est eum unum et solum et hominibus bonum est
pietas. Et asclepius auditor eius audiant
suam latinis deplorant de illo sermone
perfecto que scripsit ad regem verbis eum demo-
nes affirmant esse inimicos et vexatores
hominum quos iste trimegistus vel alibi hunc
gestus angelos malignos vocat / quia
non ignorant eos a celestibus depulsos
Et vero eos expresse / eorum inquiunt inventa
sunt astrologia et aruspicina et auguratio
et ipsa que dicuntur oracula et ars magica
et quecumque pro via malorum exercent homines
vel palam vel occulte / que omnia esse falsa
sunt ut sibilla erit hic testatur / quia
errores omnia hec sunt / quod stulti homines
sentiant corde. De iudiciis astrologicis
et quo sint requirendum est infra in tractatu
astronomie in quarta huius operis parte. Dum
quod si omnia inferiora mundi huius creata
prius accidit sint celestibus extitit scire stellarum
cursus et eorum effectus / et circulus / eorum
confecto ad humanum genus videntes quod
ad plenum non poterant ista cognoscere
industria. Demonum fecerunt ymagines
ipsa ab eis querentes et eas honorantes
qui ad eas virtus dei descendisset ab astris
et unum efficitur ex ymagine et illa vir-
tute et dabantur responsa a demone non
omnibus / sed in veritate / et sic genus humanum
in demones incidit et demones adorant.
Sed benignus deus compatiens homini
creature sue verbo quod ab eterno genuit / humane
creature et anime toti unit et se sapiam
ymagi sue unitam ab hominibus
adorari voluit. Sapientes quia ad
liberatorem natum suo spiritu instruit
non advenientes vero curiosis cognoscebant
sed ad vos celestibus instruendos non con-
templantes in astris corporibus, sed in celestibus
virtutibus, qui quia non omnia cognoscebant
in plenitudine secundum gradus suos divinitus illu-
minati sunt prophete / voluit dei filius
creaturam suam creaturam plenius erudire
et eidem condescendens de celo descendit
et verbum ad aures / ymago ad ymaginatorem
sic ad eorum splendor ad splendorem, ydola
ad ydolum, voluit filius ad optimum deus
ad naturam humanam descendit. Et ideo
tamquam ex virtute et sapientia genus humanum
non fallat sicut ex demone, sed verum

pietas

responsio de omnibus que ad ultimum pertinent
et ad reductionem humane nature in suum
originale principium habent, hoc est
christianorum astrolabium per quod si quis
in plenitudine veritatis nobis elucescit
subdivisis articulis fidei, prout sit magistro
labis ad discretionem xij horarum sub caute-
la diffusio solarium iudiciorum

error phy[...] de meth[...] (margin)

Error philosophorum in methaphisicis

Error philosophorum in methaphisicis patet
specialiter in impositione platonis qui
posuit in mente divina ydeas non ab
ipsa separatas ponebat, etiam autem redire
post multa secula ad comparem stellam
negabat et resurrectionem corporum, for-
mans ex elementorum qualitatibus [illegible]
posuit etiam veritatem esse in creatis
sed non plene veritatis, unde ut [illegible]
et [illegible] agere posuit et mundum sensibilem se-
quitur in timeo. revisionem autem animarum
et resurrectionem corporum satis improbat
[illegible]. Augustinus contra platonicos in ultimo
libro de civitate dei [illegible] de ydeis vita
[illegible] [illegible] est [illegible]
eam eum plato [illegible] quod ait. Augustinus in libro
confessionum in libris suis propter posuit
platonis [illegible] potuit de
ydeis sunt per illud quod in principio erat
verbum quod in [illegible] singularum [illegible]
ewangelio, loquitur eum multa [illegible]. nam
verbum est et ratio et [illegible] et
tam [illegible] sunt singula
[illegible] subsistunt, quia omnia in dei filio
[illegible] intelligimus ab eterno verbum eum [illegible]
[illegible] deus pater [illegible] omnia fecisse. sic
per [illegible] verbum mentis [illegible] quod primitus [illegible]
[illegible] concipit et pure intellectus [illegible]
[illegible] et quibusdam signis [illegible]
[illegible] perficit ut in aperte mentis
[illegible] forma [illegible] et deinde
[illegible] scripta [illegible] aliorum notitiam
[illegible]. sic [illegible] mortales [illegible]
[illegible] mente dei in qua ab eterno sunt
[illegible] relinquerunt, et [illegible] suis
[illegible] in quadam luce [illegible] nobis
loquentes se nobis apparuit, et quibus
facta sunt omnia que a principio
mundi usque ad finem fuerunt non de-
[illegible]. [illegible] etiam verbum quod est filius dei
[illegible] omnium [illegible] et invisibilium
principale [illegible] quod [illegible] ydea [illegible] forma
[illegible] species [illegible] sicut [illegible] seminales

est tota virtus ad omnia que pertinent
in illo genere vel in illa specie, ita in
illa [illegible] etiam erunt omnia ab eterno
que erant producenda in tempore ut [illegible] libro
[illegible]. Sic [illegible] et [illegible] sicut [illegible] separa-
[illegible], ita ut ydee separate sunt [illegible]
etiam verbum quod est filius dei [illegible]
vel [illegible] omnibus [illegible]
sed quos [illegible] extra, licet eum propter
simplicitatem divinam omnia in mente divi-
na sunt sicut in monade [illegible]
sunt, [illegible] sed [illegible] exeunt a
[illegible] ut se [illegible] ex monade
[illegible] in infinita [illegible]
[illegible] in unitate [illegible]
ut separati sunt ab [illegible] ut ydee
a divina mente. Quod autem veritatem non
dixit plato esse in creaturis [illegible]
veritatis ita absurdum est a veritate quod
pauca indiget improbatione, [illegible]
[illegible] plato [illegible] si veritas [illegible]
[illegible] mundo non esset. Si autem [illegible]
veritas et verum [illegible] veritas
est [illegible] quod videmus esse in [illegible]
[illegible]. nam si terra [illegible] vera
terra non esset, [illegible] nisi forte [illegible]
[illegible] non est terra [illegible] et [illegible]
separavit a [illegible], eam terra non
[illegible] et [illegible] qualitates [illegible] et
ponebat [illegible] de corporibus
que sunt apud nos [illegible] et ve-
[illegible]. Nos autem dicimus
veram terram esse apud nos solam ve-
[illegible] apud creatorem [illegible] quo
exemplar est [illegible] vera
domus [illegible] est [illegible]
et edificator [illegible]. [illegible] vero
et exemplar eius est in mente artificis
et imponitur nomen domus ei quod est [illegible]
et non nisi abusive ei quod est in [illegible]
ut exemplar [illegible] veritas [illegible]. veritas
eum non est nisi [illegible] in illo [illegible]
esse veritas rei in quo est [illegible] impo-
nitur nomen rei [illegible], sicut apparet
in homine et eius pictura vel [illegible]
quod non [illegible] nisi [illegible]. [illegible]
mundus [illegible] veritas vel [illegible]
rerum [illegible], nisi [illegible] ymagine
ad [illegible] res facta sunt [illegible]
velit esse essentiam rerum, quam tamen
mundum architipum [illegible] plato [illegible]
[illegible] est quod. Nos autem mundum archi-

tipum ipse et exemplar omnium que facta sunt
a deo vel fiunt vel fieri possunt intelligimus
sapientiam et dei filium a patre eternaliter geni-
tum qui secundum artes omnipotentis dei plenum to-
tum inventum quarum plus dixit creaturas / que
in deo sunt unum ipsius quarum secundum dei sapientiam
multiformis / et multum infinita cum perfecta
sunt perfectione completa glorie que efficitur
quodque mundus intelligibilis per unionem
cum eo gloriose deiformitatis / sed ne
detur in doctoribus errandi via per
dictum apud eum rerum similitudines quod etiam
ideas | In deo enim sunt rerum sicut in
eius cognitione et operatione et verum [illegible]
in sciendis per se [illegible] alienum aliquem aliorum
rerum differentie | Ponunt enim Aristotelem
[illegible] [illegible] de eadem via cum imponunt
quia [illegible] ponunt intelligentias ipsas
[illegible] motus orbium possunt enim [illegible]
[illegible] moventes celos | In quibus illorum
animata intelligentia abstracta [illegible] intelligentes
et perfectissimas intuentes [illegible] perfec-
tiones earum et querentes vehementissimo
amore assimilari eisdem et [illegible] per
perfectionem assimilare eis celos suos per
[illegible] vos [illegible] dicit completa actu [illegible]
in eis [illegible] nichil [illegible] in ipso [illegible] toto
quod ad eorum perfectionem pertinet semper [illegible]
[illegible] erat eis [illegible] / qualis [illegible] [illegible]
[illegible] status glorie [illegible] [illegible] eum totum
quod ad gloriam earum pertinet in actu presentialiter
obtinebunt nichil novum de futuris
[illegible] aut desperantes / hac dicta
possunt continua revolutione motum
celorum ab animabus suis / et hec est quia [illegible]
ponunt perfectiones quasdam esse partibus
celorum quemadmodum loca [illegible] [illegible]
corporibus [illegible] mobilibus quia [illegible] celorum partes
non potest [illegible] simul omnibus [illegible] [illegible] [illegible]
non potest omnibus partibus [illegible] esse sub hanc [illegible]
[illegible] / est aut [illegible] illarum [illegible]
ad [illegible] [illegible] / et educat [illegible] que
[illegible] celorum hanc [illegible] [illegible]
[illegible] celi [illegible] [illegible] velocitate [illegible] potest / et
eo modo quo possibile hanc [illegible] ad actum
supplens per successionem et [illegible]
[illegible] [illegible] actu post actum / quia
actus [illegible] [illegible] [illegible] omnibus esse non
[illegible] nulla eorum pars celi potest esse simul
sub omnibus partibus [illegible] [illegible] / et
[illegible] hoc acquiritur [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] et renovatio / [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] satis mirabiliter de talibus [illegible] | Nulla
enim utilitas esse videtur partibus celi ex [illegible]
[illegible] acquisitione | Item [illegible] ac-
quiretur [illegible] / [illegible] [illegible] quod [illegible] quia
potentia reducatur ad actum / hoc nichil est
quia per [illegible] actum desistitur [illegible] actus
non [illegible] bonum / quod acquirendo [illegible] [illegible]
perdidit aliud non [illegible] bonum [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] celorum faciunt [illegible] revolu-
tiones [illegible] sunt sicut asini ad molam
revolucionem [illegible] / [illegible] quod maiori utilitate
serviunt asini [illegible] [illegible] [illegible] / maxime
cum [illegible] melius celos quiescere [illegible] [illegible] mo-
veri [illegible] forte motum [illegible] [illegible] [illegible] in-
fusione lucis aut caloris [illegible] mundo
inferiori / quod tamen ipsum negat [illegible] [illegible] [illegible]
moverentur celi res [illegible] [illegible] [illegible]
rerum nobiliorum et nobiliora [illegible]
vilioribus / quod tamen nichil est / cum [illegible]
qui pastores sunt [illegible] omnibus [illegible]
[illegible] pastores non [illegible] omnibus
sed domini sunt in custodia [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] dicit animas celorum [illegible] [illegible]
creatori | [illegible] [illegible] dicit motum celorum
esse obsequium dei altissimi / sed non [illegible]
hoc [illegible] ponere animas in celis / cum sine
animabus [illegible] in [illegible] [illegible] motum
celi creatori suo [illegible] [illegible] obedire
| Imponunt etiam [illegible] errorem in [illegible]
intelligentiarum / quia [illegible] ut [illegible] [illegible]
ponunt intelligentias et illam posuit causam
[illegible] et [illegible] [illegible] demonstratis / [illegible] [illegible]
[illegible] earum in denarium et ultra [illegible]
intellectum agentem [illegible] est [illegible] intelligentiis [illegible]
[illegible] et [illegible] [illegible] [illegible] faciens [illegible]
in effectum formas intelligibiles in eo [illegible] quas
possunt potentia [illegible] [illegible] apud [illegible] et
sicut sol calores qui sunt potentia in corpo-
ribus colorate educit in actum sue
lucis superfusione | [illegible] formas intelligibiles
educit de potentia in actum [illegible] aut causa
sunt ut non nisi unam solam deum con-
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] intueam
non [illegible] [illegible] [illegible] lucem solis | [illegible]
non sunt [illegible] creature simul non sunt
[illegible] creatoris [illegible] [illegible] defectu virtutis
[illegible] [illegible] / [illegible] [illegible] loci angustia que
[illegible] non posset tantam multitudinem [illegible]
[illegible] [illegible] intelligentiarum / aut [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] | [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
et [illegible] sunt | [illegible] [illegible] [illegible] eam
nulla repugnantia / aut [illegible] / aut
[illegible] superfluitatem quia si [illegible] [illegible]
[illegible] nulla superfluat / [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] / [illegible] / [illegible] [illegible]

gaudere laudare quod beatificant operantes
et glorificant datorem. Sed tamen maxime
videtur errasse Avicenna et sequaces
eius quia si sint sic quod non possint esse plures
sub eadem specie a materia et appendiciis materie po-
nere eas eadem omnibus per omnia similes et
equales quod error est. Hoc est enim dicere
animas unum esse postquam sunt separa-
te a corporibus, et tamen dum sunt in cor-
poribus differre eas et esse plures, quod
improbatur. Si attendunt non faciunt
aliud nisi ea que foris sunt sed corpora
non sunt de essentia anime sed extra, ergo non
faciunt eas aliud et aliud. Similiter
ut accidentia ut vitia et virtutes scientie et
ignorantie et passiones gaudium et tristitia
et huiusmodi. Si ergo vere sunt aliud et aliud
anime fortius et plures dum sunt in corporibus
erunt vere aliud et aliud post corpora. In-
pauerunt etiam eandem in modo quod dixerunt
ultimam intelligentiam esse intelligentiam sive de-
cimam esse intelligentiam esse intelligentiam agen-
tem et ipsam solem intellectualem animarum
nostrarum et lucem intellectus nostri facientem
relucere in effectu formas intelligibiles in
eadem quas Avicenna ponit potentia esse a pri-
mo et easdem educit de potentia in actum
sicut sol colores irradiatione sua qui
sunt potentia in corporibus coloratis. De
hac tamen intelligentia agente quam imponunt
angeli et de irradiatione solis non est
simile, quia non est necesse ad habendum formas
visibiles que sunt in actu ad hoc ut
lux solis eas relucere faciat. Non enim
sunt in sole forme visibiles. Impo-
terea eidem posuisse unicam intelligentiam
agentem et non plures. Sed unum ipsa ani-
mat et corpus habeat necesse est ipsa esse
usque in mundo tres vel plures esse easdem
simul que etiam ea operentur similiter et simul
in India et in aliis partibus. Unde sed
non posuerunt hanc unitatem quod ab uno
et eodem unum et idem quo potest ab
illa una procedere tanta multitudo
multitudo earum diversorum. Sed cum
non possit multitudo de plano hic ponit
auctoris differre quales intelligentiam ab
alia in [illegible]. Hec autem sufficiant ad trac-
tatum presentem quia dicta exigunt
ampliorem de quibus in 3 parte
ubi agetur de intellectu agente inquiratur.

Error philosophorum in ethicis

Error philosophorum in ethicis patet non
[illegible] est omnia dicere. Sed unum
[illegible] ac potissimum scilicet summum bonum
in quo versatur totius moralis

sive Epicurus summum bonum in voluptate cum
esse dicat Aristippus in voluptate corporis Dino-
machus in summis bonis honestate cum vo-
luptate coniungit Diodorus in vacatione do-
loris illud ponit, et alii aliud ut patebit.
In tanta igitur rerum diversitate quid sequi
debeamus scire est difficile nisi Dei largi-
tionibus suis et illuminationibus ad veram
notitiam et dulcorem sapere veniamus per
quam dirigi possimus in via recta et de con-
troversiis istorum possimus facere scientiam sepe
fallimur et opiniones eorum ut pateat
neminem illorum fuisse sapientem dicendo de
specto hominis agere summum bonum sive aliquo
in eo nature est ponere quod non ceteris animalibus
que esse non possit. Sed ponit feris deus
animalibus ceterisque volucribus pecudibus sunt ipsis
sed hominis aliud proprium esse debet ne [illegible]
sue conditionis ambulat summum autem vincere
aut agendi cum omnibus est datum naturale
est bonum vivendum hominem sed non summum
ut quam proprium fuit hominum sapientes ergo non
fuit qui summum bonum in ad voluptatem pon-
it et securitatis et gaudium et similia debuit
esse cura. Secunda est opinio Aristippi qui summum
bonum ponit corporis voluptatem non reputat
hominem nisi ventri et veneri finem ut in-
differat inter eum et pecudem, si tamen aufferat
ab eo summum, quam si dediceret aliter vel ali
summum bonum esse ponat nisi quod concepit cum
voluptate, quem ut opiniones ut labore vel
inclusum ut morte alia quod recusant [illegible]
quod differentia est absistis sui, quos delectationes
differre sat sola lingua non hominis sui-
Tertia est opinio que posuit summum bonum in
vacatione doloris et sic quod iudicium ma-
summum bonum ponere eo medium sit dolor do-
lendum est ut sit iocundus presentia non
dolere unus miserum qui semper dolent
qua bonus caret cum quam nos feli-
cissimum putabamus quia malo caret
ab hoc sententia non longe fuit ille [illegible]
Ieronimus qui omni non dolere summum bonum
esse confessus. Sed quis sit sibi bonum
prestare quod nobis ut eveniat nec aliud
aliud possumus quam optare summum autem
bonum [illegible] facit beatum nisi sit in eius potes-
tate. Quarta est opinio que posuit summum
bonum esse in voluptate cum honestate sed
qui voluptati dedit est honestati caret
[illegible] est corporis etiam bona ut sive incolu-
mitas valitudo et huiusmodi ita nature data sunt
et necessaria brutis sicut homini et forte ampli-
us quia brutis non est medicina

quod fuit [illegible] vita est [illegible]
peripatetici qui in bonis animae et corporis
et fortunae ponunt summum bonum / sed quod corporis
et brutis sunt communia / quia sicut opes hominum
sunt [illegible] tuenda / sic bruta opes
pabulis. Alia opinio sexta est Zenonis qui
summum bonum ponit [illegible] congruenter
nec tamen [illegible] sicut pecora [illegible]
doctor ut quidam [illegible] nonnullos
mitia esse prodidit et quaedam blandi-
mentis et erronibus capitur in culpa
Septima opinio ponit summum bonum in scientia quod
quae natura non est cum sit sola alterius scientia quod
non per se appetenda [illegible] et ideo
[illegible] ut [illegible] / [illegible] ergo vel ad
[illegible] suffragatorum vel ad gloriam vel ad
voluptatem ut [illegible] voluptas vitae corporea
vel gloria sunt [illegible] ipsa ad hoc [illegible]
[illegible] videamus [illegible] in equis de-
scendimus appetitum gloriae cum victoriae
exultat victi dolet [illegible] tantum
amor laudis [illegible] cura [illegible]
etiam omnibus [illegible] qui arte aliqua
[illegible] et qui maleficium [illegible]
ut tam [illegible] qui venena [illegible] didicit
[illegible] qui medicus [illegible] si ad [illegible]
[illegible] referat [illegible] ad [illegible]
[illegible] si non est [illegible] dicatur
Decima Stoicorum est quorundam ponentium
summum bonum quod sequi virtutem et ipsi ste-
[illegible] quae est Aristotelis qui
summum bonum ut ait Lactantius in hones-
tate et virtute collocavit. Non est autem vir-
tus summum bonum sed ea est quodammodo summi
boni quia ad illud sine virtute non potest
perveniri. Amplius ergo [illegible] ad illud perveniri
possit cum difficultate vel sine / si facile
summum bonum non est bonorum [illegible] in
[illegible] est [illegible] in [illegible]
laborando [illegible] sed id quod qui-
[illegible] sit quod [illegible] ait cum difficultate
ad illud pervenit altera virtute opus est
ut perveniamus ad eam virtutem qua summum bo-
num [illegible] est absurdum est ut virtus [illegible]
[illegible] ad [illegible] et [illegible] quod summum bonum
veniat ad [illegible] quod ad aliud pervenitur
bonum illud per quod ad aliud pervenitur
non est ergo summum bonum quod indiget
ut perveniat ad bonum [illegible] Hoc ergo
Aristoteles [illegible] non longe recessit quia
summum bonum virtute cum honestate pu-
tavit. Sed quid [illegible] Non enim potest esse
ulla virtus in honesta nisi forte [illegible]
[illegible] loquebatur [illegible] est [illegible] ho-
nestas [illegible] ad aliquem [illegible]
[illegible] summum ergo [illegible] si errare

et summum bonum sua aestimatione consequatur
[illegible] esse si virtus [illegible] potest [illegible]
virtutem. Similiter attende quod virtus
nullis [illegible] indiget sed / quae
suis viribus nitatur et constat ut illud
sit bonum ab quo est gaudium ut illud
malum [illegible]
[illegible] sapientiae summum bonum [illegible]
esse [illegible] ut solius hominis sit
et non aliorum animalium [illegible] ut si cum
animalibus [illegible] sit summum bonum et non [illegible]
[illegible] ut non possit alium pervenire sine
scientia et virtute [illegible]
[illegible] fecit et [illegible]
Anaxagoras cum ab eo quaereret cuius rei
causa natus esset respondit caeli ac solis videndi
[illegible] signa [illegible]
[illegible] magis [illegible] stulta et insipiens
[illegible] qui [illegible] hominis in solio
[illegible]
[illegible] hominis [illegible]
[illegible] corporis [illegible]
[illegible] plus [illegible] in animalibus [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] illud [illegible]
auctorem noli plus facere cenam
acceptam quam illius qui te vocavit
ad epulas liberalitatem et gratiam
Non ergo non [illegible] ut ea quae sunt facta
videamus sed ut Deum qui fecit haec
omnia [illegible] si quis
hominum qui [illegible] et sane sapiet [illegible]
[illegible] quare natus sit colere [illegible]
Deum [illegible] et operibus illud probabit
[illegible] hominis [illegible] sit [illegible] aut
quantitas sit [illegible] quae [illegible] et aliud
[illegible] ut iustitia aliud [illegible]
[illegible] summum quod bonum hominis
sola est pietas id est religio [illegible] et soli
homini datum est intelligere divina [illegible]
vera est illa [illegible] sua [illegible]
[illegible] nullum est [illegible] hominum [illegible]
[illegible] aliquem [illegible] qui in hominibus
nulla gens est neque mansueta neque
fera quae non [illegible] habeat
[illegible] qualem [illegible] deum
[illegible] quod ille [illegible] agnoscat
qui [illegible]
[illegible] hominis [illegible] habet [illegible]
ut [illegible] religionis ac [illegible]
[illegible] sit [illegible] hominis fallitur quia

vel religionem susceperunt omissa sapientia vel
omissa religione sapientie insudant
vel alterum sine altero nullatenus queratur
sciendum quod homines ad religionem vel ad sci-
entias absque fallacia qua sapientiam relin-
quunt et que de cultu divino instrui po-
terunt credunt etiam sapere sed quia reli-
gione dei omittunt ideo [illegible] que eos
ad verum statum potuit erudire Unum mira-
dum est quod nullus philosophorum extitit qui
eidem et [illegible] summi boni invenire
potuit etiam sic querere summum bonum quod
commune est hominibus et pecoribus et sic hec
voluptas corporis que appetitur a cunctis
sed ideo hoc quod est nobis et beluis com-
mune honestatem non habet et perfectionem non afferre
et nimia nocet et minuitur processu
etatis et non contingit multis nam qui
opes non habent vel in pluribus voluptate
carent Non est ergo summum bonum voluptas
sed nec divitiarum pluralitas nam
paucioribus adveniunt et plurimi quam torum
et in heretibus sepe et non numquam
stulti divitie contingunt nec etiam regnum
quia multi homines non sunt regnare
sed universos natura est summi boni capa-
ces esse voluit quod argumentis potuerunt
summum bonum investigare

Quod sine sapientia incarnata nulli

His igitur omissis videndum est
quod sine sapientia incarnata nulli ad
sapientiam pertingere potuerunt ad quod videndum
consideremus philosophorum superbiam superbie
medicina medicine efficacia et super hoc
quomodo ipsorum stultam superbiam phariseorum
iam in parte patuit ambulabant
enim in omni creatura non invenientes
in quo possent quiescere sed quod [illegible]
appropinquaverunt inde per superbiam recesse-
runt quia cognoscentes deum non sicut
deum glorificaverunt aut gratias egerunt sed
evanuerunt in vanitatibus suis et obscu-
ratum est insipiens cor eorum dicentes
se esse sapientes stulti facti sunt Quomodo
se sapientes fuisse dicimus quod aliud
restat nisi quod eos in patria collocemus
sicut scriptum est divicia sapientie decorat
ad regnum quos si homines sine Christo pervenire
reliquunt gratis mortuum esse Christum
dicunt Christus gratis mortuus est si per
legem iusticia homines et Christi gratie
incarnatus et passus si sine fide Christi
patuerunt regna celestia de medicina
non philosophorum patet satis sicut dicit apostolus
fuerunt defectus et inquita adulationis ostenta
venientes multa scire potuerunt sic sapien-
tes vel verbo inspirati vel ab angelis admo-
niti vel a scripturis inducti sed fidei speculum non
habentes et non in via sed preter viam ambulantes
non potuerunt pervenire non errare Sanatur
enim oculus mentis per fidem ut per gratiam
aciem lumine videat veritatem et sicut
facies in plana claudit oculos corporis
sic superbia nisi torpibus non habebant ille
doctrina pietate lachrimas compunctionis
humilitate confessionis [illegible] satisfactionis
qua salem civitatis celestem postea preci-
piunt artam spiritus sancti enim eum per
[illegible] iuvenat videntes stratam in
stratam aqua [illegible] intuentes et quasi
qui [illegible] habent non possit et
[illegible] ad dei sapientiam ascendant sed c-
ruit quod presumpsit nam quod tamen
habe sanguinis oculus et salus sancte
et vana curiositate [illegible] defecit
in se dum ascendit supra se nam ubi
a vitate luce calidas oculos insinuat et
defectus vanitate reddita [illegible] redijt in
ipsum et successit stultitia [illegible] debuerit
[illegible] vitas et [illegible] sequebatur
assumpserunt [illegible] speciei invisibiles tam
[illegible] dimensio sed erat plenitudo perfecta
ut in ea cognosceret deum maiestate et
tenebrosa ut non ingereret oculis sanis
et in effectu ut non proficeret ad salutem Ter-
rientes quod intenebras facti sunt ceci et
stulti ceci ignorantia stulti superbia et vana
presumptione Dum vobis venit qui lutum ex
sputo fecit et linivit oculos ceci et lavit
et vidit et dicit qui loquitur tecum ipse est filius
dei Nam humilitas salvatoris medicina
assumpte carnis lucem infudit et sordes
tumoris expurgat et dei sapientiam declaravit
ut sensus cognosceretur et doctrina audiretur
qui palpationibus ymaginationibus insipientes
a mundi sapientibus querebatur et non inve-
niebatur sed pro vite umbra ymaginationes
apprehendebant habebat enim corpus plenam
sapientiam et tamen erat plena stultitie he-
reticus in universos stultitia in mitteret nisi
veritatem [illegible] ostenderet que quod per
vite regule dare poterunt que se credebant
qui vitalem non cognoscebant Intima
patet vobis divinus qui a deo creditis et
illuminati hec precepta vite dare possumus
quoniam intra porta non in terris querebant in
[illegible] quod inveniunt in sanctis scrutantes ut

in mari magno nos scientes viam qua [illegible]
[illegible] [illegible] ductum quem sequerentur
sicut in alto mari via navigantibus
quaeritur qui nisi aliquas lucem celi obspiciunt
in [illegible] tenebris evagantur. Sic quisquis
vult tenere [illegible] vite celum [illegible]
debet aspicere non dominum sequi sed deum et
vestigia sapientie incarnate. Fuit enim filius
dei vite magister et dux. [illegible] namque lucem
[illegible] [illegible] et [illegible] [illegible] sapientie fa-
ciat [illegible] et ad sapientie portum sine [illegible] [illegible]
nos [illegible] si eum voluerimus [illegible] [illegible]
Hoc est medicina de qua legimus in Thobia
ad Thobiam [illegible] de felle piscis illuminat
[illegible] [illegible] [illegible] et amaritudine [illegible]
[illegible] in [illegible] [illegible] et [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] illuminant
[illegible] [illegible] et [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] eius albuginem habebat
[illegible] albuginem in oculis [illegible] qui sibi
[illegible] [illegible] [illegible] et [illegible]
Post autem iam ablato velamine medicinam
agnoscimus qui [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
collirio et [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] vel [illegible] morbi
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] effectum
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
et [illegible] [illegible] sic dixisse [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] laxat [illegible] [illegible] ad
[illegible] [illegible] valeat [illegible] [illegible]
aut [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] debito [illegible] et [illegible] famelicus
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] in [illegible] [illegible]
[illegible] famelicus redditur vigilando
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] corporales
[illegible] [illegible] [illegible] redditur famelica
nisi [illegible] repleatur [illegible] famelica [illegible]
et ulcerosa sic [illegible] foras et [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] tactu [illegible] quiescit
[illegible] et diligit [illegible] et
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] non inveniat [illegible]
quod ei [illegible] non [illegible] [illegible] si [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] vigilantium [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] alimentum [illegible] [illegible] est
in quo quiescit in [illegible] [illegible] non
[illegible] [illegible] quod [illegible] et [illegible]
[illegible] quia non sunt [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] et [illegible] ubi [illegible]
non [illegible] [illegible] ab [illegible] et [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] et quemadmodum [illegible]
[illegible] [illegible] amaritudine [illegible] [illegible]

Diligitur sic [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] in ea [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] et [illegible] [illegible] ut in [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] et
[illegible] [illegible] [illegible] et frigidus [illegible]
[illegible] et [illegible] et non [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] simpliciter [illegible]
pauca [illegible] [illegible] [illegible] non [illegible] [illegible]
[illegible] post [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
et in [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] et [illegible] [illegible]
[illegible] misterium in [illegible] et [illegible] [illegible]
[illegible] ad multa [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] et [illegible] [illegible] et ubi
non inveniat [illegible] [illegible] in [illegible] [illegible]
[illegible] est [illegible] [illegible] [illegible] que [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] in corde legentium [illegible]
[illegible] inveniat vel inclusum [illegible]
vel in [illegible] ordinat et [illegible]
[illegible] [illegible] delectamentum [illegible]
sicut in [illegible] [illegible] [illegible] aliquid
amaritudinis ut [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] ad [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] in [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] vel [illegible] [illegible]
et non [illegible] [illegible] [illegible] quia [illegible]
[illegible] valeat [illegible] et sicut [illegible]
[illegible] media inter egritudinem et sanitatem
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] et [illegible] [illegible] [illegible]
media [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] et [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
quia [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ut
feminis [illegible] [illegible] et [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] ut [illegible]
[illegible] et [illegible] [illegible] [illegible]
ne sibi [illegible] [illegible] arrogaret
et [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] nisi [illegible] [illegible] et [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] sic ait Sibilla [illegible] in [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] et [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] et [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] et [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] vetustissima
[illegible] [illegible] [illegible] mirabilis [illegible]
[illegible]

prostrabit ad orientem hic enim pedes virum
et qui pollices alliget et despectatoribus
dilectus in audiendo virum qui dixit
Non in gladiis bellove incedam verbo
reges qui publicet sed in manus prostra-
tionis in dilectione et pace superabit
inimicos et supplicium demonstrabit
morte qua mortuos suscitabit et re-
mactabit vincet et regnabit et con-
summabuntur omnia. Sicut regnum bonos
iudicabit et malos. Hunc etiam animata
mala surgent in testes non agni
turba gloriae servitutis instead lege
qui irreprehensibilem in cor dicit de-
spect qui ab hominibus sumpsit dominatione
et surget stella matutina. Et quia
aliam imaginem et quod umbra
mali damnabit illuminabit in lucem
laborantes prostrationis mali agni
usque ad malos liberabit hinc glorificabit
malicia illustrabit vere gloriosi-
ficatus eius erit autem bestia terri-
bilis ab oriente veniens regni regibus
usque ad gentes puritas audientium
lunam tapita in sceptra quae in mea
pedes obest hic et eorum dicit agnus
ut blasphemant testamentum eius angeli
draconis aquas reges autem et agri
mulieris sed erunt in iudaei tribuli
et non diminuet pedes eius stelle
quae sunt in fidelis inde insurget eorum
qui et non obtulerunt usque dum ve-
niat ab hominibus et voluntas alius
suum assumet sicut ipsis distinguere
Hec autem poeta sunt non tamen commemo-
rare dictorum qui plurali se ostendunt
verborum Si quis hec sibi sibilla iam in
tempore suisse legere que urbe fidei
catholice tam lucide declarant eius
bestiant gentiles et philosophi tanta
veritatis tenebris infudit Christus ergo vera
sapientia que simul est hominis ut eos
nostrat te dicere viri deum et quem
misisti alium Christum Hic enim preveniens
ad regnum eternum est trismegistus et
per te cognovit tibi agit Gracias
ago tibi summe Christe super altissime
tua eum gratia in suis cognitus hic
lucem eius ostendit nomine sanctum et hono-
randum nomine unum quod solus deus

est benedicenda volumus primum quod
omnibus principium pietate et amore
et quoque est dulcior efficacia probe dig-
nans condemnans nos sensu hoc intra
sensu ut te cognoscimus hoc ut te
suspicionibus indagemus cognoscere in-
te cognoscentes gaudeamus et in lumine
salvati tuo gaudeamus quod nobis te
ostendas toto gaudeamus quod nos in
corporibus positos claritati suis consecra-
re dignatus. Hec est eius ... sola
gratulatio cognitionis maiestatis tue
Idem in libro de verbo perfecto dominum
inquit sed fecit dominum secundum et sic
verum bonum autem ei visus est et plenum
omnium bonorum Et alio loco filius
benedicti dei atque bone voluntatis
cuius nomen non potest humano ore narrari.
Et sibilla aliud inquit deus dedit
hominibus fidelibus colendum unum
cognite eum dei filium esse. Hoc est verbum
dicendum quod nos tacito consentimus
longius est certa prosequi et alia
infinita que sibille de omnibus trismegiste
tiliis et aliis scripserunt de filio dei

Quod sine sapientia mercata nulla
ad sapientiam pertingere potuimus

Sicut autem sine sapientia inventa ulli
ad sapientiam pertingere potuimus ita
sine virtutibus sapientiam adipisci non
potuit ad tempus declarantes sequendum est
quod virtus et religio a sapientia non se com-
plet et sapientia inventa fontis perpetui
dicitur et ubi aliud dum ab altero
quasi sine capite vel qui sine membris
dividitur ut sic puniuntur et quod secundum
gentiles simplex est est vera stabunt
recte non potest vera religio sine sapientia separari
nec sapientia a religione secerni quia
sapere modo est aliud in deum vim
iustis et piis cultibus honorare
vere et non laudo sapere deum et in
sapiendo colere ut sciamus quod nobis
et quos sit colendum et quod sciendum
re et veritatis opere perficiamus ad actum
et ideo non est illa vera religio iudicanda
que nullius virtutis vel preceptis statuta
credit nisi vel homines efficit
meliorum. Et iudicanda est vera sapientia

que nos continet pietate. Si enim deus hunc
mundum sua regit et fovet munificentissima
pietate, quam mirum si velit honorari cul-
tu et gratiarum actione sua pietatis [illegible]
quam licet intra se sunt distincta tamen alii
sunt sapientie professores per quos ad deum
non veniebatur. Alii religionis antistites
per quos sapientia non discebatur. Ideo hec
erraverunt [illegible] multis iustis [illegible]
ut unum primum deum cognoverunt. Sicut
ergo [illegible] non potest esse nisi unus pa-
ter [illegible] nisi unus deus eum faciat [illegible]
[illegible] diversa [illegible] tamen
et nam sunt religionis cultor deorum
[illegible] eos fratres et deos appellat ut liberum
[illegible] et [illegible] portanda, cum unus deus
esse non possit solus [illegible]
quemadmodum [illegible] dici non potest
ubi mater una multos viros [illegible]
mater aut adultera vocatur et [illegible] potest
impudica et mota illorum religio fieri
[illegible] et honore et [illegible]
[illegible] Sicut autem sapientia [illegible] ad filios
que requirit amorem, religio ad servos que
requirit timorem, quia sicut filii debent patrem
diligere et honorare, servi dominum venerari
et colere. Deus autem pater et dominus appellatur
[illegible] quod non potest unum amare deum ut filii ti-
mere ut servi. Idem est enim deus qui dilige-
[illegible] est [illegible] que tollit est religio, sed
sapientia precedit et religio sequitur [illegible]
noscatur deum colitur [illegible] cognoscimus
cognitum diligimus, dilectum colimus
[illegible] sapientia constat in cognitione, religio
in [illegible] Et sicut [illegible] precedit
[illegible] fonte ipse est [illegible] dei verbum
et dei sapientia que qui ignoraverunt aut
ignoraverunt, ut religiosi et sapientes
esse [illegible] potuerunt [illegible]
qui deos colunt [illegible] sunt aut [illegible]
[illegible] aut sunt [illegible]
[illegible] ut ille [illegible] quem querunt
et qui [illegible] filii [illegible] assecuntur
[illegible] et quia fugitivi sunt
[illegible] assecuntur in [illegible] unde est quod
[illegible] sunt [illegible] et quia
[illegible]
[illegible] mortis sustinuit [illegible]
[illegible] maiestate [illegible] et [illegible]
agnoverunt non [illegible] deum glorificaverunt
[illegible] notandum est qui creavit
solus deus ille qui regit, solus deus
qui hominem [illegible] fecit [illegible]

solus [illegible] creatura [illegible]
qui non adorat et [illegible]
qui [illegible] aut [illegible] aut [illegible]
et [illegible] solus qui [illegible]
[illegible] aut [illegible] sapientia
et religio [illegible] non debeat et [illegible]
[illegible] tamen [illegible] et [illegible]
religionis [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] corporis, caput [illegible]
principale [illegible] et [illegible] membra
[illegible] constant [illegible]
et figuram [illegible] non [illegible]
sine capite membra [illegible]
[illegible] membrorum, sed [illegible]
[illegible] qui [illegible]
non [illegible] caput
[illegible] membrorum officia [illegible]
[illegible] ut quod corpus [illegible] requirit
[illegible] capitis fides, et [illegible] corporis
[illegible] Si vero in aliqua [illegible]
contingat membrum quoddam [illegible]
[illegible] et debile, licet corpus [illegible]
[illegible] capitis et aliorum membrorum
[illegible] vita non caret [illegible]
[illegible] antiqui via [illegible]
per quam [illegible] ascenditur [illegible]
[illegible] unde [illegible]
[illegible] sine [illegible] est [illegible]
est [illegible] ardua et [illegible] fragosa sed
[illegible] difficultate [illegible]
[illegible] plana
[illegible] et [illegible] qui [illegible] difficultate
aditus deterrentur in altera que
[illegible] amena
est [illegible] ingressu sed [illegible]
[illegible] repente [illegible] in progressu
[illegible] precipitem, [illegible]
[illegible] obductam [illegible]
[illegible] gurgitibus [illegible]
[illegible] est [illegible]
[illegible] que [illegible]
ut [illegible] obtinendis
[illegible] laboris [illegible]
aut [illegible] fructus et [illegible]
[illegible] quibusdam [illegible]
[illegible] animum
[illegible] et tandem producunt et
[illegible] tormentorum [illegible]

disputatio si esset in eis utilitatis primo
aliquorum penarum circa cognos hos quod habeat
malis exponere qualium prima est conclusa
ad proprietatis studio alteram ad contrarium quae
quae veritatem et iusticiam sequuntur
accepto in insolitatis primo luce
spectra generatur sicut vero vicia probat
virtutibus ad aeternas tenebras de-
voluntur studium affectates et quibus
declarare diminimus ut ad operationum
redeamus. Et convincitur per ista in qua
audientur quod propter sapientiam obtinendam
creata et rationalis anima vivit videndum
est propter finem ultimum esse acquiritur
sapientia. Et primo in generali de ultima fine
ad discendum. Secundo in speciali ubi
agitur de fine illorum primo qui
volunt scire vel addiscere ut sciant.
Secundo de fine illorum qui volunt scire
ut sciantur. Tertio de fine illorum
qui volunt scire ut ditentur. Quarto
de fine illorum qui volunt scire ut
edificentur. Quinto de fine illorum qui
volunt scire ut edificentur. Et de fine
illorum qui volunt scire ut sciant.
Agitur primo de eis qui volunt addiscere
ut sciant utilia. Secundo de eis qui vo-
lunt addiscere ut sciant subtilia. Tertio
quod omnibus scientia ad theologiam est
referenda referenda

De fine multiplici addiscentium in generali

Sunt qui scire volunt ut sciant
quod est curiositatis quia capacitate
intellectus sui descendunt et passim ex-
tenuantur ita ad plurima quorum ignota
utilitas stultitia homini cum sciatur. Oculus
visu nec auris impletur auditu,
nec omnia scire possumus, et librorum
est multis infinitas, et pluribus intentus
minor est ad plurima sensus. In duobus
studiis non inveniuntur idoneus finis,
nodum adnectunt festinat disiscit. Sed
in meis officiis venter bene pagat
egrotantibus etiam cui inditur passio
nolle multa scire, sicut fastidientibus
et stomachi plurima degustare. Unde
multi falli inveniuntur qui plurima le-
gunt et de pluribus unius secundum certitudinis
scitu incorporant et assumunt. Nam circa
studiis necesse est in morari si volumus intelle-
ctui et omnibus. Unde Seneca dicit. Nus-
quam est qui ubique est vitam in peregrinacione
peragentibus vel exigentibus contingit
ut multa hospicia habeant nullas amicicias

amicitias. Idem accidat necesse est hiis qui nullius
ingenio familiariter applicant sed omnia
cursu properantes transmittunt, non prodest cibus
nec corpori accedit qui statim sumptus emit-
titur. Nihil eque sanitatem impedit quam remedio-
rum crebra mutatio. Non venit vulnus ad cicatri-
cem in quo medicamenta temptantur. Non convalescit
planta que sepe transfertur. Nichil tam utile quod
in transitu prosit. Sic etiam reprobatur
cum ad cognitionem experientia ignorantium
animus dissipatur. Unde Augustinus in x. li. de tri-
nitate. Quibus tam multis sub est non propter aliquam
utilitatem sed pro solo amore rapiuntur ad incogni-
ta sciendi discernendum quid et quidquid studiosius
amore in studio, sed nec ipse ait incognita
prius congruencius dicitur odit incognita
que nulla esse vult. Deus vero omnia esse
cognita et est eadem primo prohibentur aut hec
omnia. Secundo circa versum in dei operibus curi-
osa. Quia sicut dicit Augustinus in principio libri
de plurimis curiositas est studium per-
scrutari illa que scire nulla est utilitas.
Unde et turbas non consequitur consequitur sapiens sci-
tiv quia sicut dicitur in xv de civitate dei ca-
pacitates sunt ad interrogandum quia capa-
citates ad intelligendum. Sunt etiam qui
scire volunt ut sciantur et hoc est vanitas.
Vana enim gloria non facit hominem nisi sci-
entiam sed verbis iactantie. Unde et persius
ait nec te quesieris extra scire tuum nichil
est nisi te scire hoc sciat alter. Et
Boecius de consolatione. O gloria gloria in
milibus mortalium gloria quid aliud est quam quae
auribus inflatis vana. Unde valerius max-
imus libro vii narrat quod zophocles iam senex
cum tragediam quandam certamine misisset
et suspensus incertis eventus sentenciam
expectaret, sententiam pro ipso habuit et pro
gaudio expiravit. Sunt etiam qui scire
volunt ut ditentur et hoc est cupiditas.
Baruch in filiis agar quesierunt prudenciam
que de terra est negociatores terre et theman
viam autem sapientie nescierunt. Negociatores
terre sunt qui pro terrenis precio sapientiam pro-
stituunt. Et bene via sapientie nescire, sunt
qui sapientiam reputant pro precio pro qua
tamen singulum precium non est infinita. Cum est
thezaurus sapientie quo qui usi sunt participes
amicitie sunt dei. Sunt etiam qui scire
volunt ut edificent et hoc est caritas.
Caritas enim non querit que sua sunt
per quam publicani predicatores ad portum salutem
vidcunt. Ideo eum dominus precibus implorabat

spu suo ut p eorum predicacionem respisceant
homines apti et sicut caritatis forma
est omni virtuti sic intencio caritatis finis
est sciendi et ea omnis scia ordinantur
ad caritatem unde aug scribens super scientia
in tercio libro de doctrina xana nichil precipit
nisi caritatem nichil culpat nisi cupiditatem
manifestum quia sciendi finis tendit ad
opera caritatis quam ut aug in epla
ad volusianum dicit quod preceptum caritatis
id est dileccionis dei et proximi consistere loqui
tam ethicam et omnem sciam comprehendit
et in quibus si super eam scis dum ut scire
scripture sacre est sicut dicerem in et
sciam si sit quod ibi invenitur dicunt enim
qui scire volunt ut edificarent quod prudencie
deputatur karitatis sicut simili
cibum et non digerenti morbus est illi
sic scienti bonum et non facienti peccatum
est illi dicunt aut cibus digestus di
geritur et corpus ait inuritur sicut pus
bene masticatur per diligentem sui
discussionem et post traicitur in
ventrem memorie per frequentem medi
tacionem post modum digeritur per sincera
caritatem assimilatur per amorem in fortem
et vivatur postremus per dileccionem debes
sunt ergo quidam predicatores et docto
res moderni qui sic doctrinam ad alios
effundunt ut remaneat vacuum sic et baria
proximis erogant ut remaneant ina
nilenti ut neque eciam ut alijs boni
fiant non habent nisi parum olei quod rogant
sed proximis illud dispensent vel
non habent de plenitudine sed magis
constant de manu cum dei propter
diligunt proximos ita ut negligat
se ipsos stabiosi remaneat ut alios
nutrit euacuent intus exterius et insis
dis bullis crepantibus et crepantibus
sup effluunt supernis et exterius

De fine illorum qui nesciunt addiscere ut sciant multa.

Tempus breve est dicit aplus morte
sequitur fugit vita omnis dies
omnis hora quod ut fuga sit et aliquo
argumento recenti nos ad mortem fragilitate
oblatos prout nostra meditati supervacua
deseramus et tempus aptius in necessarijs
quod expendamus in supernaturalibus via
viam sapiencie et salutis sequamur.

ut per dampnum evagendi non est hoc
progredi sed errare multi ut multa
quevanda deliquerunt in libris ut
dum inventa et ut dicit Seneca
forsitan ut invenissent nisi superva
cua quesivissent multum tempus
eripit diversorum librorum lectio
multorum verborum cumulatio multo
diversorum doctorum opinio multum
subtilitatum disputacio porro primum
est necessarium sicut illud ad mentem referas
ubi eciam eorum fallacias ut
verborum et si volet mala legere tum
ceteris retineamus ad veritatem superba
nostram estimamus reprehensibilis
est tam alto tempore supervacua comparat
vestibus finis quam ille qui tempus suum
consumit in libris ad finem debitum non ordi
natis tum et Seneca plus velle scire
quam sit satis intemperancie genus est
quatuor milia librorum didimus
grammaticus scripsit nimis fuisset
tot eisdem supervacua legisse multo
amplius et scripsisse magno detrahat
impendio temporis magna perdicione
necessarium utriusque illud recoritur
teneamus temporis partem semper eum nobis
periculum vel tum preterm nobis aufert
infirmitas preterm occupacio publicam
preterm privata preterm necessitas quottidia
na preterm sompnus preterm quam alijs
morem gerimus et etatis nostre
residuum totum in sillabis et in vocabu
lis distinguendis et in annalibus
evoluendis necessarium etatem nostram
tam multa non capit propter hoc
decepti sunt pluribus qui cum vellent
omnia legere eciam usque ad sillabarum
dictores et commenta et passim preter
defendere factum est ut diligentissime
loquerentur quam vivere dum nec est
de prima humana querere de necessitate
cure et sillabis que magis oportet
dedisse tunc dicte postmodum errores
multiplicati sunt ut necessitates ta
libus cum deberet esse in sapiencia consummati
tandem nichil scientes posuerunt
eciam nichil sciri posse vel tam alicui
suis sanctissent vita ad competen
dam famam poterat et debuerat
sufficiens fame dico nabcum inde
bolesium et caminum affectum qui

semper edulium petit et satietatem
non invenit. Sic in curiis vacantes
inveniunt discordes. Ex hiis Achade-
mici surrexerunt et sibi adversantem
succedentes sectas in tres sententias
diviserunt. Sed multa sicut stomacho
male ingesta nisi sint igne caritatis
digesta prius generant humores vel
morbos. Sic et multa etiam digesta
prius humores et inflationes ut
torsiones utrumque qui in vico sint et qui
volunt [illegible] et qui dicunt se
Achademicis nil sciri posse. Unde
Seneca: facile dixerim utrum magis
irascar illis qui nos nichil scire
voluerunt an illis qui ne hoc quidem
nobis relinquunt nil scire. De fine
illorum qui volunt nimis subtilia

[margin: [illegible] qui volunt [illegible] scire [illegible]]

Quemadmodum si plus nobis
superesset etatis ut dicit Seneca
parce tamen dispensandum esset ut sufficeret
necessariis. Sic et stultitia est in tanta temporis
egestate nimia doceri vel discere
subtilitate. Multa enim mala nimia
facit subtilitas, dum per eam impeditur
veritas, ubi etiam nulla utilitas. Quod
patet si quis plurimum dicta considerat.
Pitagoras ait de omni re in utramque
partem ex equo disputari posse. Et dicit
ipso etiam an omnis res ex equo dis-
putabilis sit in utramque partem. Nausiphanes
ait ex hiis que videntur esse nichil
magis esse quam non esse. Parmenides
ait ex hiis que videntur nichil esse universo.
Si Pitagore credo, nichil in rerum natura
est nisi dubium. Si Nausiphani, hoc
unum certum est nichil esse certi. Si Parmenidi,
nichil est preter unum. Si Zenoni, ne
unum quidem est. Hec sunt que nobis
sic lumen eripiunt et oculos vel nobis
effodiunt vel ad cognoscendum lumine
simplicis veritatis obtundunt. Sed
quemadmodum canis frusti panis aut
carnis ore aperto dum captat quicquid
excepit protinus integrum devorat
et sic ad spem futuri auscultat, idem
evenit nobis ut ex aviditate nimia
vacemus in vilibus tamquam in utilibus
quam superfluis, et ut dicta ponamus
Senecam audiamus: Mus, inquit, sillaba
est, mus autem caseum rodit; sillaba
ergo caseum rodit. Quid inter lusoria
ista computo? Quid ita [illegible]
pueriles ineptias detinueris non est

vocandi locus ubi inaniter et dampna-
biliter defluunt tempus. In istis illis erratur
periculo aut lectori si similitudo [illegible], [illegible] si in-
terius qui eum interrogatur an cornua
habeant, non est tam stultus ut frontem
suam temptet, nec tam hebes ut hoc
nesciat etiam si quis ei subtiliter
concludat. Sed in hiis sine culpa deci-
pimur sicut prestigiatorum calculis
et habilitate manuum, in quibus dum
deceptum ipsa fallacia delectant. Hec
sunt sophismata que nec ignorantem
nocent nec scienti iuvant. Hec sunt que
subtilius est contempsisse quam solvere. Cum
diu tamen in istis morandum est quamdiu
aliquid nichil magis agere quam aut propter
hoc indulgentia etati minori, hoc
enim etati puerorum si in eis velit nimis
immorari et ut hec cantentur prolixius
inepciatus. Si Seneca discernitur partes
singulas Ulixes erravit, sed ferendum
erat hystoriis et necesse. Sed hoc quid
proderit ad salutem? Quid mihi constat
constat scire ubi Ulixes erravit? Constat
quidam si faceret ne errarem. Dya-
lecticus subtilis est, totus languat
in generibus et in pugna verborum.
Sed quid mihi verborum distinguere
similitudines? Res fallunt, illas discer-
ne, sicut nodos et ambigua in con-
tinuis illigandis et deinde dissolvi.
Quid mihi hoc prodest? Adulatio simil-
is est amicicie, doce quomodo discernere valeam
in fidum ut amicum verum et ne inimicum
blandum, ut fortem et temerarium,
in hiis magno periculo erratur ubi vicia
subtilitatis nomine et specie palliantur. Iam
cum moderatus vocatur ignavia,
iam tantum timidus appellatur. Vide
quod arista ut est subtilius vel tenuius
velocius considerans, ornatus ubi
magis quam efficaciam rei cum tamen dub
ficum maledixit ubi non fructum sed tamen
folia invenit. Sed non prodest dubiis verbis
ad delectandum concipitur ut in modo capi
pascitur foliis. Hec ergo sit summa nostri
propositi ut loquimur quod sentimus, sed
loquimur sentiamus ut in Seneca verborum
sapiam absconditam? Crisippus
docet et audire dignitas? [illegible] tum

ypus non insistendum computationibus
sed magis ad largiorem erga in aliud
applicanda invitat vade inquit et vende
omnia et da pauperibus / Bona scientia
que docet quomodo predium aut distribuam
equaliter et utiliter fratribus / non que dat
rationem ut acquiram inutiliter alienum
musicus docet quomodo voces acute et graves
inter se consonent / quomodo corde reddentes
sonum disparem concordiam faciat animo:
meam Sed et me docet quomodo redigam
spiritum in carnem et concordiam / cum ratio
sonum sanum emittat / cum ita carnalia
desideria occupatur Geometer acutum cum
celesti contempletur / verum qui carne spiritum
subiciat et hoc ad concordiam redigat
contentus celi docere scit Geometer docet
mensuram magnitudinum / mallem quod doceret
mensurare animum / profundum enim est
cor hominis et inscrutabile / Geometriam
est scire senectam ut est quod in mensuram
medium non cadat est scire theologum Stultus
est qui ignorat quantitatem animi sue
quid multum prodest scire quid sit recta
linea cum ignorem quid sit rectum in
vita / quid multum prodest scire quadre
stellam si nesciam quadre iiii^or virtutibus
cardinalibus animam meam / Doceat me
quantum satis est homini / non doceat agellum
in partes dividi Astronomus docet frigida
saturni sese quo stella recipiat / quot
signis celi alienus errat in orbes Si
cum effectibus uno intellectibus provocat quid
hec ad scientiam faciunt que utilis sunt
aut quare sollicitudinem inducunt quod
quod verum providere cum non possis effugere
et ut eis hoc nimium continuaque cum poeta
dicamus Si vero solem ad rapidam stellas
que sequentes ordine respicias nunquam
te crastina fallet hora nec insidiis nocte
rapientis operam Hee sunt artes quas
liberales appellant / que virtute dant non
possunt si animum ad eam preparant Sed vera est
scientia liberalis que reddit hominem liberum
apostolus Hec cum artes sunt rudium preparatio
et minoribus ut magis proficiant qui sine
cibo non proficiunt cibus cum solida aliqua
panis et ad virtutem sine cibo non proficiunt cibus
cum ad virtutem pertinet non est / lingua non
multum conferunt tamen nature hominis in celinguis
non faciunt Sic sine liberalibus studiis
quidam homines non proveniunt ad sapientiam
ipse tamen non proveniunt ad eam / ita ista sunt
ipsa non sunt / sed quemadmodum qui arte
natandi didicit / qui natare novit
misterium natandi tacit Sic adepta
sapientia non sunt hominum sed eos magis
impediunt qui ad veram sapientiam tamquam
tenent frustra eam multo medita quam natat
otiis et quomodo dissolvit argutias / quod
non prodidisti hostes / illo maxime ipse enim in
minimum minorum lapides congerunt
cum signum eruptionis hostilis aspicitur
cum muros effodit quod nobis coniungit
qui nisi hostis nimis et nobis non con:
silium Aspice qui vocat spiritum in menia
clausi frontem aciat portis / magnum
in manibus est negotium dolus ardet
ignis instat atque hostis nunc suscitatur
ad bellum

Quomodo omnis scientia debet haberi ad theologiam

Omnis scientia que recte disciplinam
ad theologiam finaliter ordinatur Nam
sicut deus est finis omnium sic scientia que
de deo est / scientia est scientiarum et quemadmodum
Aristoteles hanc scientiam metaphysicam
appellavit et liberalem eo quod sui gratia
sola existit / quia scientiam solus deus est
quia potior illa est quam ceteras vocatur
scientiam sapientiam cognominat cum omnes alias
tamquam ancillas eidem perfecte subiciat Ita
divinam quod recte ad nostram theologiam omnes
alie ordinantur / Alioquin censent solo
nomine scire / apparet hanc quod alie subsistunt
et ad hanc finaliter ordinantur Sed in hoc
excellentior est divina scientia quam alie / quod
non solum voces sed etiam res in ea sunt
significative Nam sicut in eo sermone que
est inter voces et res nata est cognitio
notum Habetur in eo sermone qui inter res et
notum in facienda in scientia versatur mundana
scientia vel faciunda in scientia versatur nomina
cognitio rerum Cognitio nominis in duobus
consistit / in pronunciatione ad quam solam
pertinet gramatica et significatione ad quam
solam pertinet dialectica ad pronunciationem
simul ad significationem pertinet rethorica
Cognitio rerum consistit in forma et
natura forma est in exteriorum dispositione
in interiori qualitate omnis aut dispositio
vel in numero est ad quam pertinet arismetica
vel in proportione ad quam musica / vel in
spatio ad quam geometria / vel in motu ad quam
astronomia Ad interiorem aut qualitatem
spectat physica / omnes ergo artes subserviunt
divine sapientie et inferior scientia recte ordinata
ad superiorem conducit Sub eo ergo sermone

qui inter voces et res versantur continentur
hystoria et ei subsunt tres scientie scilicet grammatica
dyaletica rethorica / et sub eodem sensu qui inter
res et facta mistica versatur continetur allego-
ria / et sub illo sensu qui est inter res et
facienda mistica continetur tropologia / et
hiis duabus subsunt arismetica musi-
ca geometria astronomia et phisica vacare
in quibus licet subtilibus ut anima [illegible]-
nitate depressa corporis ad contemplanda
celestia sublevetur et vel a corporeis
passionibus exuatur viri boni attol-
lebant subtilitates et laudant animum qui
[illegible] possit explicari carpit et
culti ad illa quorum sunt [illegible] corpus
hoc / dispendium est et pena presente
ille vigetur et in vinculis est ubi
attessit phisica et illud respirare rerum
et nature spectaculis insit et altius
ad divina dimisit. Hec subtilitas enim est
/ hec evagato subducat inter se custo-
die in qua tenetur et celo reficitur sicut
cum oculus depressus tenebris delectatur
in luce sic animus in obscuro corporis
domicilio clausus requiescit in subtili
contemplatione. De fine eorum qui edi-
ficant ut sciantur / et de hiis primo intendo
tam illos qui se iactant de scientia / sed
non iactando de scientia sed sine infelici-
tatis mente non potest in uberius veritatem
intelligere quod in prima est scientia confecta

De fine multiplici addyscen-
cium in generali

Sunt qui edificant ut sciantur
/ quos sicut dignum movet supra
[illegible] et talibus [illegible] bonos
alit omnis artes quas intendunt a studia
gloria hec licet sustineat in pectus / repletur
in catholicas [illegible] ut aures in sacri-
ficiis dum acceptatur nisi pulmonis
vesicula deponatur / ut pro utilitate
sapere / qui in magnis et mirabilibus
ambulat super se. Unde scriptum est si de
avibus olocausti fuit oblatio de tur-
turibus et pullis columbe offeret eam
sacerdos ad altare et sequitur et retorto
ad collum capite ac rupto vulneris loco
decurrere faciat sanguinem super crepidinem
altaris / vesiculam gutturis et plumas
proiciet iuxta altare / eorum ergo deus scientiam
diligit qui more turturis et columbe
gemunt et non sunt edunt [illegible]
[illegible] et dilatacione / prius et retorto
inquit ad collum capite / quia sic dici

precepta in scripturis decimus adiscere / ut ea
que in verbis dicimus operando valeamus
explere quia cum corpus suum caput intuetur
quod ad collum retorquetur. Sanguis etiam
qui rupto vulnere deffluit a corpore ad fi-
damentum decurrat ut appetitus et amor
noster qui a terrenis voluptatibus recedat
proprium bursat et in ipso amando primagis
omnis amore [illegible] deficiat / vesicula etiam
gutturis preciatur quia inflato sunt qui
nascitur de pompa eloquentie elevati-
/ est hec / scientia inflativa que accepta intrinsecus
per verba iactancie prodit celestibus plume
ociosa proiciuntur cum levitatis studia re-
movent. Inde est quod dolemus aliquem
aliorum dicta sibi totum ascribit erroga.
Alios autem ut sibi videantur [illegible] sub-
nimis in medio diffundere quosdam /
aliorum benedictam trunctare / sicut in
patet cum Terrentius ut dicit tamen de
integro recitandas furti arguebatur.
Sic vigilus versus buscerunt multos
compilatur verum dicebat / licet ad ve-
nderat egregie magnatum esse
virum clavam de manu Herculis extor-
quere. Sic talibus reptandus attrahat
agentes / sicut in Jovinianus a latinis secundum
patet per Jeronimum dicente ad vestitum re-
linquit ad scribendum cito periclitans et levi-
tatis infama. Sic plerosque pagrantes (?)
liberum fratrum in aliis aliena dissere-
verecunde / qui sua impudenter ingerere.
Unde Ambrosius ad Sabinum nescio quo
pacto imprudencie caligine que me
circumfudit unum quasque sua scripta falluntur
et ut filios etiam deformes delectant
sic etiam scriptorem ineptos sermones
sui palpant. Hinc etiam fabula
dicit omnes bestias fetus suos Jovi
probandos presentasse / inter quas et simia
deformem natum [illegible] visus dum
castiri non potuit tamen suum celis auffert
ingentum est cum docti amare quod gi-
de corde suo nascitur et amant corda
fetus sunt a deo / et ut sepe diod(?)
per [illegible] in [illegible] semper virtutis [illegible]
et [illegible] et nisi [illegible] scientiam
suum commendare non erubescunt / ratione
patet per Senecam in suis epistolis dicente
quosdam ex philosophorum non discipulos
sed inquilinos voco qui veniunt ut

audeant sic ex intricata voluptatibus tam ad delectandas aures fabulis ducum et de quibus illos tractatis quam quibus ego de ingenuis, dolcina et quibus ut scranciolis apparicant viridis arte accurate verbis sinam relant inlito aut impendi laboribus et opus non oratoribus verbis, non delectant verba sed ostendunt, verum poetis quis se ornans fons de invrat, non quod ergo inebriens eloquentie vere in naufragio constitutis formosum gubernatorem, quis cum accurate loquitur eloquentis nisi qui vix poterit loqui eque bonum esse nolui, tu me tam ornamentorum nitore quam pulchritudine fefellisti

De inretacione illorum qui se iactant de sciencia

Sed unde se iactat ignorancia nobis ingenita, cum pauca sciamus de pluribus paucioribus de pluribus, paucissima de singulis; nulla se dixit de ceteris, ve pauperem vitam gerimus et ignorancie nube plena subiacemus, et eo maior paupertas se apparet quia quanto quis magis iactat de sciencia tanto minus sciens dicendus est, sicut illud ysidori secundum de summo bono est, sicut pelles radius deo asseritur ne sciat scilicet radius deo asseritur, sicut qui in inscie iacet ocio ebetatur sed qui in inscie iacet alta de se scrutatur, ab intencione latens obtundebatur, unus tanto quis sit vitati vicior quanto se longius esse ab ea sine arbitratur. Hoc eius qui libertatis et que deus homines iungit, et illud iactancie que oculis quibus diuis videri poterat ascendit, et aliquis de sublimi, se volat usque ad celum, sic homo elacione ac descendit ad infimis iactancia, et hec est illa iactancia que gestis et gestacionis confelis tamquam hominis auscultantis et premere quos mitte non valentis vestium nebulas fugit, philosophorum vero et eorum libris recitant, qui bona vidit, quibus talibus nulle sunt, quid anaximandri et qui anaximenis, anaxagoras zenophanes, parmenides leucippus democritus, empedocles, empedocles, cratilos, melissus plato aristoteles

et ceteri quorum nomina aut sunt in libro vite scripti nostre se dicit, ut dicit augustinus in libro iiii de civitate dei ubi ad inventis talium tamquam aliud de philosophorum libris deduxit iactancie vanitate subvertatur, preterea ultima posteritatis mali cum sua philosophia delectant eorum vel sunt aut quasi mirabile de se magis extimantes et se ultra pondus quam vult comitatis superbis asserunt et eorum verum defendunt de quibus claudianus in libro de statu animi multorum vicium est arrogantis imperitia et pertinax indefendendis suorum preceptis opinionibus praedicta in multo periculo; sicut ex catholice sanctitati opinionibus inimicis stulte confitentur, vane presumptuose asserunt, cum vehementer suscitata sibi et eam intencione defendunt. Sed illud accedit ad stulticiam nimium ex se ipsis sapiant et eorum de eo presumant. De ipsis dum magnificatur, esse causa sibi ipsis sunt suum iudicium, de se ipsis sunt testimonio non aduxatur esse scriptum est, tu de te ipso testimonium dicis, testimonium tuum non verum, solum quia est in ad corinthios et vere ipsi semper commendat probatus est, sed que deus commendat, sic galline partis quis taceant, et proclamat ubi posuit ostantant, et ova ponunt. Sed quid habes quod non accepisti in ad corinthios iiii^o. Quid ergo gloriaris quasi non acceperis utique scias itaque et quod scis, ex a te ipso non scis, ne aut aut vero non glorieris, aut indiscrete glorieris. Sed hoc separetis aut secul tatur apta studia nimie publicentur aut earum occulta sit custodia sua et eorum publicatio sit ve utilitas aliena, quicumque autem multa scientes iactant quorum patet malicia, si eam celare audiant audent stetur multorum peritis stulticia que latitat nisi est iactancia ubi seneca epistola xliii multorum quia nullo imbecilla sunt latent riviera, sed non aussura ne illas vires sine potuit, qui in que iam felicitas apparuit instra illis confitendis

Quod non est iactandum de scientia ad modicum scientie in hac vita. Capitulum

nequicie desunt. Sic et ille serpentes etiam
pestifera tractantur dum rigent frigore
non desunt illi tunc venena sed
torpent. Ieremie xl viij. Ego scio iactantiam
eius et quod non sit iuxta eam virtus eius.
Et Basilius in libro de gradibus humilitatis
de homine loquens ait quod litteraturam
ut ad fabulas convertatur non ut que-
piam edificet sed ut scientiam iactet.
Iob hoc xx d. Gregorius pastorum effunditur.

Quod non est iactandum de scientia ad modicum scientie in hac vita

Vere modica est scientia in vita
presentis hominibus excepto pueris loci
temporis obitui et medii. Ex parte pueri sic
mentem hominis obsidet ignorantia
vel voluptatem concupiscentia mali carnis
infirmitas morbi, et tanta sit in nobis
corruptio et vix invenitur verum
cognitio. Unde rationalis nostra est discre-
tio boni et mali corrupta est.
Pinguedine irascibilis nostra est respuere
malum corrupta est per impetum et ira-
cundiam. Concupiscibilis dum est appetere
bonum corrupta est per concupiscentiam
ut iam rationalis non discernat inter
bonum et malum, irascibilis respuat
bonum, concupiscibilis appetat malum.
Et hec tria vicia animam corrumpentia
preter carnales illecebras consequuntur
de carne corrupta, ex quibus innascun-
tur opiniones et multiplicantur errores.
Additur corporum necessitas et intellectum
tarditas. Unde Augustinus in secundo libro contra
achademicos. Omne vite humane multe
variis quoque iactationibus sive inge-
niorum quodam stupore vel socordia
vel tarditate torpentes sive desperatione
inveniendi quia neque facile oculis
ista lux tam facile mentibus sapientie
sidus exoritur. Sive etiam qui error
est omnium plurimorum falsa opinione
inventa veritatis ut diligenter homines
querunt et acquirendi voluntate
antiquunt, eveniet ut scientia raro paucis
quibus eveniat. Ex parte loci patet. Constat enim
cum sim in isto? Ysaiam ix. In tenebris
et in umbra mortis, ubi lux serena
cognitionis veritatis directo, prout
dicit Augustinus in libro de rudibus cathe-
cizandis. Omnis enim in hac vita
nisi in enigmate et per speculum videt et quamvis
amor tantus est ut carnis destructa ca-
ligine penetret intuendo serenum lumen
fulgentis, etiam ista que fuerant. Unde
sicut dicit Gregorius super Ezechielem prima
parte omelia tertia contemplatio nunc non est
imperfecta libertate. Quemadmodum cum assi-
duis tenebris aut missus in carcere tene-
broso non cognoscat lucem, ita nos in
hac mundi caligine propria vitatem
et sicut in carcerato per fenestram cum
radiis ad lucem ipsum manu ducimur.
Sic nos mentes nostre tenebras sentiunt et
vitas ad quem bene deo gestimus amplecti
attende reverberatur oculus intior et renuit
ne assurgat sue infirmitatis pondere.
Et ideo nobis valet nunc tangere. Unde
Anshelmus in prosologion xiiij capitulo. Utrum
si anima ut plus videat et michi videtur
ultra hoc quod videt nisi tenebras immo
non videt tenebras, que nulle sunt nisi
sed videt se non plus videre posse propter
tenebras suas. Cur hoc domine cur hoc
tenebratur oculus eius infirmitate
sua aut reverberatur fulgore tuo, sed
certe et tenebratur in se et reverberatur
a te utique et obscuratur sua brevitate
et obruitur tua immensitate, vere con-
trahitur angustia sua et vincitur ampli-
tudine tua. Ex parte temporis patet. Sapientie secundo.
Exiguum est et cum tedio tempus vite nostre
et per umbre mortis transitus est tempus
nostri. Et ... annos cum natus de muliere
brevi vivens tempore. Et ideo paucorum hominum
scientiam. Sicut Iob viij. Hesterni sumus
et ignoramus, quoniam sicut umbra dies
nostri sunt super terram. Ante diluvium enim
homines diutius vixerunt qui eandem
gentem tempus multa scierunt et plures
scientias invenerunt. Unde plurima secundum Damas-
cenum magis petit scientia cursus et sciunt tempo-
rum testatur memoria. Ex parte corpora et
ex brevitate temporis minor etiam est scientia
que tempore indiget et experientia. Ex parte
obiecta patet. Deficimus in minimis sicut
in maximis, et quod ex parte sanctum etiam
de mediocribus per affectus posteriores eorum
nostrarum non proficeres vero di... tamen
vel actus naturales primarios quos
nescimus. Sicut autem dicit Damascenus

libro 1o capitulo x sunt cognosci ad est impossibile
sine sua tali attentione ymo sicut in libro
de vera religione dicitur exceptis solis
divinis de creatura aliqua certa cognitio
non habetur ex parte medii patet quod radicem
lucem ad quem in nobis est veram si ille
lumine regulas immutabiles que sunt in
anima sed quas approbat et videt quecumque
ipsa videt volumus appellare sicut legitur
1o capitulo xi libri actuum secundum ex duodecimo
super genesim ad litteram ad illas rationes intellectuales
paucorum est pervenire ymo si intellectual tam
intime [illegible] sicut se ut in vinis
debilitate ... nobis ... [illegible]
se [illegible] non capit ut in quarto decimo ...
de trinitate et quod in monologio capitulo
lxv legimus quod verius sunt res in summo
spiritu quam eas cognoscamus ymo confessionum
1o xii homo negat ea que sunt in
scriptis ... ultimus concluditur quod certam
in via recta discretionis iudicium non habetur
impossibile cum omni homini est quam diu sunt
tenebre super faciem abyssi iudicium non
errare tam indiscernanda rerum qualitate
ut in eis que sunt bonum malum et econverso
vel in aliis examinanda quantitate ut in hiis
qui dicunt quod mane est nox et econverso donec
ille qui dixit de tenebris lumen splendescere
emittat lucem et veritatem suam incipiat
lucem a tenebris dividere donec lumine per
deus et crescens rutilet in nubibus lumen
aut discernere nos tamen inter diem et noctem
per bonorum a malis segregationem vel inter noctem
et noctem per malorum operibus discretionem
vel inter diem et diem id est ut ex bonis meli-
ora et ex melioribus eligamus optima
per omnem noctem diiudicamus quia unum
quodque vicium digna examinatione non
pensamus vel omnem diem et omnem virtutem
estimemus non [illegible] iuxta suam dignitatem
in hiis quasi medius cognoscibilibus
respicit iudicium rationis.

Et sine influentia lucis increate non potest intellectus veritatem intelligere.

Sciendum ad hoc quod intellectus intel-
ligat veritatem certa nativa requiritur
disposiciones ex parte intelligentis et
ex parte rationis per quam res intelligitur et ex
parte rei que intelligitur quibus concurrentibus
fit intellectus veritatis in actu intelligens
est ipse intellectus quantum respectu cuius est
impotentias de se ad intelligendum tamen

et quadam possibilitate per aliud quod licet tam ex
parte ipsius anime sed quam sive virtus eius
apprehensivarum exteriorum quam ex parte appre-
hensivarum interiorum in quibus omnibus
invenitur aliquid deficere ad scientiam de se
primum patet quia si anima non sufficit
corpori suo ad vitam tamen non vita sit aliquis
actus primus multominus sufficit ad sapienciam
secundum patet quia ysaac in libro de anima
dicit sicut oculus carnis tamen sive de natura
habeat facultatem videndi et auris
audiendi numquam consequitur per se visionem
sensibus aut auditum auris nisi bene
ficio lucis exterioris aut soni sic ro-
nalis spiritus ex dono creatoris abilis
ad cognoscendum verum et diligendum bonum
nisi radio lucis interioris infusus et
calore perfusus numquam consequitur sapienciam
seu caritatis affectum tercium patet
secundum augustinum in libro de spiritu et
anima sensus minatur ex hoc ymaginatio
inquiratur vero quia concipit de sensibilibus
sed non inquirit vero quod spiritus rationalis
est habilis ex dono creatoris ad cognos-
cendum verum et ad diligendum bonum
nisi radio interioris lucis perfusus fuit
sapienciam non consequitur intellectus et in-
telligencia vero supremus quia sicut
in ymaginatione de subtus phantasmata
sic surgunt ita intelligencia desuper
theophanie descendunt et appello
theophanias illustrationes illas que fiunt
in mente ex condescensione sapiencie divine
vel lucis increate ad quam intelligentia
et ex elevatione intendere ad divinam
sapienciam et licet ergo defectus triplex
ad intelligendum sufficienter reperiatur
ex parte anime intellective vel sicut quedam facultatem
et possibilitatem quandam cognoscendi
habet a natura cognitionem autem actualem
non nisi ex gratia Nam eo quod anima rationalis
est ymago dei eo ipso in se potentiam intelligendi
ex parte autem rationis per quem et in qua
res intelligitur patet ideo ipsum si enim
cognitionem intellectualem oportet veram esse certam
et rectam oportet eam esse per lucem medium aut
rationem in qua saluentur conditiones
iam dicte Ymago oportet eam esse verum
ideo intellectus non potest sufficienter
intelligere per res sensibiles quia veritas
lux est intellectualis vel sola mente per
ceptibilis secundum anshelmum vel lux

interior secundum Augustinum in libro de vera
religione dicentem Intus in mente nostra
qua diligimus deum et veritatem, i. lucem
interiorem per quam illud intelligimus nulla
est imposita certitudo in sensibilibus aut
que sensu exteriori apprehenduntur tamen non
est hec veritas interior [illegible] quod oportet eam
esse eternam ideo non intelligit sufficienter
intellectus in ratione sue mentis quam
constat esse mutabilem Similiter
quia oportet eam esse eternam non intelligat
in habitu mentis sue Sicut enim ma-
li intelligunt quid recte est agendum
cognoscunt Aut ergo aliqua luce sup-
eriori mentis sue vident illud Et
hoc est quod dicit Augustinus in libro xiiii
de trinitate ca. xv Comperiunt multa recta
comprehendunt et recte laudant quibus
ea regulis iudicant, nisi quibus
vident quemadmodum quisque vivere
debeat neque in ipsa natura sua cum ea mente
videant et eorum mentes constat
esse mutabiles Has vero regulas immutabiles
ut in habitu tamen ille regule sunt
iustitie, mentes autem eorum constat esse
iniustas Ubi ergo sunt ille regule scripte
ubi quid sit iustum et iniustum agno-
scat ubi cernit habendum esse quod ipse non
habet nisi in libro lucis illius que veritas
dicitur unde omnis lex iusta describitur et
in cor hominis qui operatur iustitiam
non migrando sed tamquam imprimendo
transfertur sicut imago ex anulo in ceram
transit anulum non relinquit Ex parte in-
telligibilis hoc idem patet excellentissimum
intelligibile solus deus est Nam cum tria
adsint corpus spiritus et deus et corpus
sit sensibile unde deus intelligentia
cognoscatur, quanto nobilior intelligentia
intellectu est interius sensu, tanto nobi-
lior et purior cognitio dei quam cognitio
spiritus creati et illius quam corporis
[illegible] sensus autem intelligentie sunt per indivisibiles
essentia virtus et operatio deum esse vi-
tissima virtus est actualissima, et opera-
tio intima est quod prima intellectualis lumine
in celum quod tamen in multa lumina se diffundit
per propagationem ut multos illuminatos ad
unum lumine reformet unum sicut sol unus
est in celo lumine et de plenitudine luminis
multiplicitate radiorum radios sic illumina-
tur se expandit Sic lux increata super

omnia spiritualia et intellectualia s. angelicas
et humanas sub varietate splendoris
multiformium radiorum multiformibus vi- [ipse]
vari illuminando procedit una cum certa
multiplex in efficacia Unde Ambrosius O lux
vera deus pater et increate mentis in-
super mea cordis [illegible] extinguere in me
fantasias corporum et fantasmata va-
riorum cogitationum incertum donec propriam
intelligentiarum tantum in utero [illegible]
tunc Hoc idem patet ex actualitate sue
Sicut enim lux increata lucet de se splen-
dorem emittendo et lucendo, illuminat in-
tellectum ad agnitionem veritatis que veritatem
nunc intelligimus sub aliquo radio
sed mens tenebris assueta circa talia
contemplatur trementibus oculis et
palpitantibus luminibus Et sicut in lumine
solis color non movetur visum nisi actu
illustratur a luce Sic nec intelligentia in-
nisi mediante prima luce, Unde ipse deus
cordibus datur anima intellectualibus
illuminationis que sunt a primo ultima re-
velatione percepta Hoc idem patet ex in-
timitate sue operationis Nam si deus in om-
ni operatione intime agit eo quod intimior
omnibus sit quam forma realis cuiuscumque
Sibi ipsis illi illuminat intellectum ubi non
[illegible] attingere potest, et ideo si unde intimiter
[illegible] ipse precipuam omnibus operationibus in-
formis illius nobilissime que est intelligentia
ut in hoc sit nobilitas intellectus quod
a prima luce fit suam perfectionem Unde Augustinus
super canonicam Johannis [illegible] Ag-
[illegible] est Christus ipse nobiscum
intus loquitur, quem nemo habere in
illic est quia si aliquis est a late-
re tuo nullus est in corde tuo

Ca m pma Ca scda pti

Ab hac imperfecta secunda vie suspirans
ad perfectam secundam partem pausa
dicebat apprehendam te et ducam
in domum matris mee ibi me docebis
ubi nosse unum non habet errorem nec
esse mortem nec velle offensionem
anima secundum affectionem sensum vincens
in conspectu eius sciens se quantum quamvis
nec cognoscens eum illum ergo querat
qui docet de spiritu ad illum doctorem
provenire et illud apprehendere studeat
cum omnes currunt doctrinales ubi nec tenebre
quia ubi omnes erant filii Israel
ibi lux erat ubi scientia [illegible]
ad subtilitatem [illegible] quanto ad plus

specialiter ineffabiliter quantum ad bonum modum
et delectat, quantum ad finem et tamen
erit ergo scilicet illa vita qua cognoscent
singuli singulos et eorum cogitationes
eternam affectiones creaturarum conditiones.
Et primo Anselmus in libro de similitudinibus:
Tunc cuncta ista scient que deus fecit
secunda tam ea que preterita quam ea que
post modum sunt, id est a singulis omnibus, ibi
ab omnibus singuli cognoscentur nec
quicquam omnino latebit, quia patria qua
gente qua stirpe quis ortus fuit, vel
quicquam etiam in vita sua fecit. Et Gregorius
iiiio dyalogorum: Sicut mali malos in
supplicio, sic boni bonos cognoscent in
regno. De 2o scilicet notitia affectuum Augustinus
in libro lxxxiii questionum: Si motus animi
nunc cognoscuntur in oculis, probabile
est quod nullus motus anime latebit
cum totum corpus fuit ethereum, in cuius
comparatione isti oculi caro sunt. Et Gregorius
Morale libro viii et xxxiiii: Unusquisque
mentem ab alienis oculis corpulentia
non abscondit. De tertio scilicet creaturarum
conditionibus secundum Augustinum ... libro
o de mirabilibus sacre scripture: Sol in
ministerio nocte nativitatis per decem traditur.
Sed qualem in nocte profectum etc.
luna sua occultatis occultatur, lune
xv diebus crescentis et totidem tempore
decrescentis cotidie vicissitudinis causas
quis inter sufficit mentis inquirentes
timore considerare per multitudinem sed
recedentibus intelligentia prima in nobis:
incipit diem nostre nativitatis sciamus
et memoriam diem mortis quando ve-
niet, cum certe ventura sit nescimus.
res etiam corporales quas videmus
ex parte tum considerare possimus, ex parte
ergo cognoscimus quamdiu in hoc seculo
sumus. Sed si ad illam lucem pervenerimus
luminum veniamus nichil in creaturis
erit quod nesciamus. Erit etiam certitudo
rerum, quia ibi est infallibilitas ex parte
medii, puritas ex parte organi, puritas
ex parte obiecti. Primum patet: lux increata
medium est cognoscendi in patria. Sicut
probatur viii de civitate dei capitulo viiio
dicit deus est medium ad videndum omnia
et in xi libro capitulo vii dicit cognitio creature
lucidior est in verbo quam sit in se. De
hoc in psalmo: Domine in lumine tuo videbimus

lumen. Secundum patet quantum ad quanto: Beati mundo
corde quoniam ipsi deum videbunt. Unde
mali non videbunt deum in iudicio
secundum divinitatem, quia non habe-
bunt cordis puritatem, licet quibus facta
sit iustis et iniustis visio dei quantum
ad humanitatem et formam servilem,
ut in fine primi libri de trinitate.
Sed a solis electis divinitas videbitur
quia nichil in eis purgabitur. Augustinus
ad Orosium: in illa vita caro nullam
habebit concupiscentiam adversus spiritum
[illegible] quod ad ea nobis quod repugnet
in nobis. Tertium patet per Augustinum de civitate
dei 22 libro capitulo penultimo. Sicut potest
valde quod credibili est sic nos esse
visuros mundana tunc corpora celi novi
et terre nove ut deum ubique presentem
et universa etiam corporalia guber-
nantem per corpora que gestabimus
et que conspiciamus quaquaversum
oculos duxerimus clarissima perspicuite
videamus. Erit etiam ineffabilis:
erit enim sine temporis mutatione, sine
similitudinis impositione, sine doctoris
enuntiatione ex hora. Primum patet
Apocalypsis xo: iuravit angelus per viventem
in secula quia tempus non erit amplius, sed
non erunt sicut angeli dei per ...
xiiii de trinitate dicit quomodo videbit
anima in patria videbit incommutabiliter.
Et Gregorius Morale libro xxx: anima
per momenta momenta temporis reproborum
despicit despectum nomine temporis vocavit
videntes quod sine fine annuate defectu
deficiant qui visionis a visione
intime conditoris separantur. Nos autem
videntes deum dum immutabiliter temporali
a defectu carebimus, quoniam eum ipsum
qui replet omnia iam presentem dei verbo
videbimus. Unde tempus erit in reprobis
per defectibilitatem, sed non in electis
propter immutabilitatem, ut xv de tri-
nitate: fortassis etiam non erunt
volubiles cogitationes nostre ab aliis
in alia euntes atque redeuntes, sed
omnem scientiam nostram uno simul videbimus
conspectu. Secundum patet per Augustinum in
primo de trinitate exponente illud Can-
tici: murenulas aureas etc. ponimus
hanc scilicet similitudines aurifabri fa-
ciemus tibi cum distinctionibus argenti
quis rex in cubili suo est, id est quo adusque
christus in secreto suo est, ergo cum pervenimus

sunt ad secretum divinitatis cognoscendum
enarrabitur dispensacio similitudinum
et anselmus in libro de similitudinibus
Nunc videmus in enigmate et quasi
in pictura ea que dicimus veluti pic-
tura solem aut mare videmus. Solem
aut hic mare tamen depicta videmus
non sicut est in ipsa re ea videmus
cum vel solem clare lucentem perspicimus
aut mare turbulentum aut tranquillum
cernimus tunc sicut est videre incipimus
quibus tanta quanta nunc est in nobis nequea-
mus. Sic sancti dei in gloria deum
videbunt. Sed magnitudinem divinitatis
eius sicut in maiestatem potestis illius
comprehendere nequibunt. Nam cum in-
mensus est, si comprehendi ab intellectu
posset. Et quo eliditur error Johannis
scoti in libro periphision dicentis deum
non videri in se sed in aliis. Tercio
per augustinum in libro de civitate dei in fine ex-
ponente illud Jeremie Non docebit
unusquisque proximum dicens cognosce
deum, quia omnes cognoscent me a
minore usque ad maiorem. Tunc inquit
fiat illud quod dicit apostolus sive prophetie
evacuabuntur. Sive lingue cessa-
bunt sive sciencia destruetur, illa scilicet parvulorum
sciencia in qua hic vivitur que ex parte
est per speculum in enigmate per hanc
cum iam est perfecta tamen ad quem perfectus
futura succedunt per hanc lingue
i. multiplicitas significacionum tamen celis
et ex aliis et aliis ad unam qui non
Deum etiam lucem perspiciet veritatis
mente purgatissima contemplatur
et in libro xiii confessionum exponens
illud faciamus hominem ad ymaginem
et similitudinem nostram. Mente quippe
renovatus et conspiciens intellectam veritatem
tuam homine demonstratore non
indiget ut suum genus imitetur
Sed tamen te monstrante probat quid
que sit voluntas tua quod bonum
beneplacitum et perfectum et docebis
eum iam capacem trinitatem videre
unitatis vel unitatem trinitatis
Erit eciam visibilibus [illegible]
utilis et delectabilis. Erit enim medium
intentus et indefessus aspectus dum libere
intellectus quietabilium affectus. Primo

patet per Cassiodorum in libro de anima
ubi dicit quia anima erit infixa
in dei contemplacione et nichil aliud
libeat cogitare. De hoc satis Augustinus
ad Januarium et in retractacionibus
super [illegible] Hic opus est animam
autem se a carnalibus sensibus ad in-
telligibilia sapienda, quia infirma est et
minus potens utrisque simul ad tribuendam intencionem
suam et de hiis corporalibus [illegible]
cavenda est, quando anima illic ad
delectatur fit turpe. Tunc aut tam firma
erit atque perfecta ut nullis corporalibus
non avocatur a contemplacione sapie-
et ita senciat eos ab eis nec eis ca-
rendo fiat melior, sed ita sit bona
et recta ut nec latere possint eam nec
occupare. Secundo patet per augustinum in [illegible] de tri-
[illegible] ubi apparet vita nostra et nos apparebi-
mus cum illo in gloria. Dicit Augustinus fiat videmus
nunc per speculum in enigmate. Hec est in
similitudinibus, tunc autem facie ad faciem. Hec
enim contemplacio nobis promittitur omnium accio-
num et eterna perfecta gaudiorum. Tercio patet
Sicut verum est quod in conclusionibus sed
in principiis. Ita non est finis mercatura
donec ad principium suum creatura redierit
per conversionem perfectam et assimulacionem principii
aut creature, scilicet trinitatis est a quo
impressa est anime ymago eius ex natura
consistens in memoria intelligencia et voluntate
sicut in triangulo que est pater filius genera-
in tribus potenciis dictis que clauditur
in tribus lineis et configuratur ymaginem
trinitatis quibus super addetur ymago recrea-
cionis in tribus virtutibus super inductis
fide spe et caritate. Primo in intellectu secundo in
memoria tercio in voluntate. Sed confirmata
ymaginem et colorata non tamen perfecta
donec assimilabitur suo principio assimulacione
perfecta. Sed vagabitur sicut anima usque forma
ultima que compleat totum appetitum
nature. Ideo necesse est ad hanc quietem
obtinendam ut memoria assimiletur
summe maiestati in patre intellectus
summe veritati in filio voluntas summe
bonitati in spiritu sancto quod erit in vi-
sione dei per eternam. Sicut dicit
Augustinus in primo de trinitate capitulo viii
nec quererimus aliud cum ad illius
contemplacionem venerimus.

Quondam sapientie professores contem-
plabantur divitias nec putabant
ad eorum solicitudinem posse aliquem perti-
nere prudenciam. Cum enim studium sit
vehemens animi applicatio ad faciendum
vel meditandum aliquid studiose, ea non
sit. Cum igitur actui voluntario descendit
affectio non accedit, quia et in rebus ne-
cessariis est remissior. Sicut est ei qui lan-
guenti appetitu et palato insipido
cibos recipit et cocorum condiente gula
fastidienti stomacho violenter ingerit.
Sic enim sicut suavitate sapientie degustata
sunt omnia sicut illa in fastidium vertuntur.
Sic sapiens est super salutem et omnem pul-
critudinem dilexi eam et proposui pro luce habere
illam, et divitias nichil esse in comparatione
illius. Sed quia studiis et divitiis simul va-
care non possumus, ut anima sua dignatur
habitacionem super quod videt in spiritibus despe-
ctis et curis temporalibus in validitate [illegible] con-
temnendas ut propria confitetur. Suffi-
ciunt impedimenta poetarum et philosophorum
divitiarum scilicet impedimenta temporalium bo-
norum. De primo sic dicit poeta quibus est
[illegible] ingenio nisi cum se carmine solo vex-
ant et dure cure inspectus ferunt pec-
tora vestra. Divitias non admittencia quibus
non enim ad sapientiam faciunt sed ad magis
excludunt que sunt possessionis non faciunt
meliorem ipsum [illegible] [illegible] pictis
quod capitis aurata monilia divitiis pe-
ctoribus pendunt tacti auro fulvo mordent
subdentibus aurum ista nec [illegible] ut juga
[illegible] sunt facere meliorem. Sapientissimus
suis temporibus Marcus Kato censo-
rius imperator triumphalis uno contentus
erat equo quo vehebatur cuius ab
utroque latere sarcine dependebant quas
ipse portabat. Quia non enim acumine
sapiencie vacabat ut se ad poetica vertat
in quorum vita et moribus tota intencio fa-
ciens depingitur. Nec enim de est unda
tantali [illegible]. Iterum vota vicio-
rum [illegible] [illegible] sicut [illegible] divitias
continue eum solicitudinibus an-
xiantur eum cupiditate torquentur eum

ad sollicitudinem rapiunt eum in fauces per-
cussos congregant eum congregandi divi-
tias labore continuo et super varios se
affligunt et singula singulis reficiunt.
Legitur quod Erodamia quedam divi cuiusdam
conceptam [illegible] confecto dono retarda-
bat provolabat ad palmam. Cum quod
virgo et [illegible] abstinuisset [illegible]
tamen contexit [illegible] [illegible] triumphat
quo contenere opus affectum avaricie sed non
de presencia triumphare et cuilibet in
conjugio copulare. Ut ad exempla philoso-
phorum veniamus [illegible] de [illegible] filio suo to-
tas divitias reliquisset quibus Xaniam
regis Xerxes poterat [illegible] relinquit
patrimonium suum Democritus et inde-
pendo et docendo dies suos continuas
Athenis nullam continuit in arca pau-
pertate sed ut Iustinus hystoriographus
in 2o libro dicit Xerxes septingenta
milia habuit in auxiliis ut non im-
merito [illegible] sit flumina ab exercitu eius
siccata. Crates quod cum [illegible] vie
tamen potuisset naves quod [illegible]
milia inde legitur habuisse et montes
deducebat in planum et [illegible] valles
coequabat et quidem maria pontibus [illegible]
iebat et vias ad navigacionem [illegible]
[illegible] deducebat. Crates Thebanus
[illegible] confecto in mare non parvo
pondere auri. Abite inquit divitie
pessime ego vos submergam
ne submergar a vobis. Anaxagoras
cum per longa tempora studiorum imparatas
reddidisset et possessiones suas relinquit
desertissimas invenisset non essem inquit
salvus nisi iste perissent. Cum sciat
[illegible] [illegible] veniret studiosus fieri
se in diversitate pauperes [illegible] quod [illegible]
non latuit [illegible] quod [illegible] [illegible] [illegible]
ut [illegible] temporalia fugisset fugiens inquit
non potes [illegible] [illegible] [illegible] potes
[illegible] sic [illegible] [illegible] dabit philosophia
[illegible] in [illegible] est. Si ad [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible]. Exiguum [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] iste
[illegible] locupletes multi possiderunt ma-
teria [illegible] [illegible] [illegible] non est philosophia
[illegible] [illegible] ut ostentacionem

parum artificum hic in plus ꝗ incl
est / nec in hoc adhibet ut ad aliq
delectacionem consumat dies vt deuict
oia / nausea aim formauit / et fa
bricat vita disponit actus regit
agenda et obmittenda demrat se
det ad tabernaculum et p anticipata
fluctuacionem dirigit cursu sine hac
nec securus est / Nunc paucis decla
retur misterium quibus est plus sepa
re texto pba in vi / de aure de
Quarto amor sapie purgat a sordi
bus auaricie et in eodem li° de tulia
notum est amatores pecunie qui ga
uiunt et paciuntur laboribus dolori
bus qui subdunt a quibus se gtineat
voluptatibus sine cupiditate angeri
pecunia sine timore minime quita
luces saga re sederunt et prudet
sapiencia deriuet / quia timeat plus
quam aliena diripere aliqui quod sua
oblata gterpnunt ne petendo et li
tigando plus perdat / Ecce quomodo
sumus sit amare sapiam et eam nobis
thezaurisare sic auidissime cupiam
atque ut nobis magis / magisque
acquirat / nec aliqua ex parte mi
nuat et pacem molestias et li
bidines refrenare et pperam cupi
scere ut innocencia beneficenciam gs
sueuimus / Ideo amonemur in li° sapie
ut queramus sapiam et non pecuniam
Vnde aug in li° lxxxiii q sunt. Cui
quis caritatem nutrire velit insistat
minuendis cupiditatibus. Est autem cu
piditas amor adipiscendi et ob
tinendi tpalia huius minime ini
cium est deum timere qui solum timori
sine amore non pt / Ad sapiam cu
rendi et in verius eo quod deum est
Inicium sapie timor dmi / Sexto ad
quem ad prius attinet indicamus
impedita bonorum tpalium equalis
uos se separantur cum sine distencione
primo cum occupant hominem in pt
neotis pnt / Seneca epla xxv Si
potes subduci te istis occupacionibus
sin autem eripe / Incipiam vasa
in senectute colligere infecto ...
nonam in portu / Et li° xlii ...
... que affectum et labor ...
... inspicere ...

comodi in illis et plus incomodi / quod
supracanna sit quod tanti non sit quantum
laborem percius / Iterum ostendet non videre et
grauia nobis videntur / que tamen
constat / nisi essem si ista mea non esset
Secundo irritat eum in flagicijs vnde
Seneca epla lxxxviii passibus aut
diuicias esse cum in malorem non quia
faciat aliquid sed quia facturos irritat
inflat animos superbiam parant inuidiam
contrahunt et vsque eo mentem alienat
vt fama pecunie nos etiam nocitura
delectet / Tercio quia assimilant homines
vilibus bestijs / Nam cum aialia quanto
celestibus sunt maiora tanto minus cupi
unt et congregant pauciora / Considerate
volatilia celi que non metunt
nec in orrea congregant nec construunt
penu / Sed mures et reptilia the
sarizant in futurum / Ideo sapiam concupit
dicere illud boecij Vos quoque o brevia
aialia tenui licet ymagine vestrum
principium sopniatis / Quarto quia
homines delectat et exultare faciunt
vanis gaudijs / Boecius / Quid inanibus
gaudijs rapimini quid extranea
bona pro tuis amplexamini numquam tua
faciet esse fortuna que ac na
tura fecit aliena / Vtinam nunc
mos redirent in mores tempora prisci
Sed seuior ignibus ethne feruens amor
feruet habendi / Heu primus quis
fuit ille auri qui pondera tecti ge
mas latentes pro valentes preciosa pericula
fodit / Defunctus illorum qui volunt
scire ut edificant / Sed plus dicitur
debent sine predicatores et edificantes
attendere quia maior cuiuslibet sinus
edificacionis quatuor modis //

In labijs meis propheta meos
pronunciaui omnia iudicia oris
tui / Iste est eius zelus vere
spiritualis quod ut est sacre
sinus huius sine opibus in scripto
docuit et viuis aplicas delinquit
sine quo exinanitur populo et fa
mescit / quod tanto multiplicatur
dotis et crescat / Et de primo pedis
vir ihesus opere eius eum patris filij
de secretissimus sinu patris descendit

in uterum paupercule virginis matris
exinanivit semetipsum formam servi
accipiens factus est inglorius et virorum
novissimus et quasi leprosus non habens speciem
nec decorem et in quem non poterat ca
dere passio penalis. Dolorem sustinuit
in humanitate pro peccatis et perdicione
humani generis cuius dolor non est inventus
similis. Et inquantum autem sustinuit in carne
tantum fecit miraculorum operatione quantum
docuit in veritate totum factum est propter
animarum salutem. Unde zelus et salus animarum
quo non est maius sacrificium summus sint
omnium predicatorum hoc duce si qua manet
sceleris vestigia irrita perpetuas sol
vent formidine terras. Unde scriptum
est zelus domus tue comedit me. Et in
huius zeli ostensionem talium quem he
bitur erat mercari videbatur. Dila
tionem hec erat sitis tua domine in cruce
qua dixisti Sitio. cum non tantum desidera
ret hominis potus quantum anime salus. Sicut
scriptum est Cui cum in siti. Sic sitiebat con
versionem currebat ad remissionem. Ad
huc sitit ille fons irriguus ut ex eo affa
tim dulcedinem hauriamus quo cordi
um ardentium libidinem extinguamus
Et de eo dicitur sit. Post passionem terribilem
et operationem mirabilem. Xpus migra
turus ad gloriam suam ex eodem zelo propter
animarum edificationem et salutem apostolos
doctrina et exemplis suis informatos
data virtute super demones et languores
misit eos in universum predicare evangelium in
quam profecti sunt predicare domino cooperante
et sermonem confirmante sequentibus signis
per omnem terram exivit sonus eorum
Hec enim sunt tube quas iussit facere
Moyses quibus per Ysaiam dominus dicit
Clama ne cesses quasi tuba vocem meo
altes. Propter hoc tulit dominus Amos cum pa
sceret gregem. Propter misit dominus Jonam
in Niniven civitatem. Datus est Eze
chieli gladius vocatur Petrus et
frater eius vocatur Paulus cum persequeretur
xpm superhabundavit iusticia ubi

habundaverat et peccatum. Sed quia non
poterant apostoli soli portare sarcinam
pastoralis officii adeo in Moysi consti
tuerunt pastores iudices in [illegible] la
boratores viros virtuosos et omni ex
ceptione maiores non que sua sunt
et que Jhesu Xpi querentes qui pacto
per fidei et morum plantariis perfectius
confirmandis exposuerunt morti se
et Xpi martires sunt effecti. Igitur
apostolis successere pastores secuti apo
stolorum certis vestigiis usque ad effusionem
sanguinis pro fide katholica et salute ple
bis. Et sic perfecit ecclesia diversis temporibus
corroborata morum et fidei documentis
Hec in nocturno spacium diu descenden
tium succedentium et stellarum cursibus
illustratur magno celi decore. [illegible]
Sic irradiantes stellas plurimas
in celo ecclesie habuimus et habemus
ut inoffensis fidei et morum pedibus
iter in nocte ambulemus. Et licet
in primo pastore Xpo pastores omnes
conveniunt sicut unus pastor et vicem
gerant ipsius cum speciali prerogativa vice
Xpisti gerit et personam exprimit pon
tifex romanus. Cardinales vero typum
gerunt apostolorum. Alii vero pastores
typum sanctorum sanctis apostolis in partem
sollicitudinis succedentium quam etiam
edificant per predicationis officium. Et
de eo sic cesset hec fames. Propter fame
sit tamen in solo pane homo non vi
vit percutite pastorem dispergentur oves
gregis vacuum presepe ubi non sunt bo
ves cum prophetia defecit propter dissipabitur
Et si aquas dominus continuit omnia sicca
sunt. Ideo clamat sapientia ad respo
sorem famis Venite comedite panem
et bibite vinum quod miscui vobis. Hic
est sermo sitacitatis de quo loquimur. Vere
hec sunt stille pluvie quas precipit
Job in spiritu aurientandas. hec est fames
illa unde Amos propheta quando in illa
die immissurus est dominus super terram
non famem panis et vini sed audiendi
verbum dei et quia nec ros nec plu
via super montes gelboe cadit ideo per
maledictionem arescunt in eadem siccitate
est torrens Cavith quia dominus super terram
non pluit. Nam sicut dicitur Psalterium

libro de summo bono xliiii° ca° Propterea
malo merito plebis aufertur doctrina
predicationis. pro bono merito audientium
tribuitur sermo doctoris / tacet enim quandoque do-
ctor aut quia non est qui se corrigat
aut quia non est qui audiat. Unde te-
stante propheta Civitates austri clause sunt
et non est qui aperiat. De quarto scilicet
quod sermo predicatoris sit sanativus. Doctrina bona
dabit graciam. Et item doctrina sua
cognoscitur vir / et de fructu oris sui
unusquisque replebitur bonis. Verba
enim sapientium sunt quasi stimuli et quasi
clavi in altum fixi / faciunt enim animas
in lacrimas compunctionis resolui.
Sic enim sponsa liquefacta est ut
dilectus locutus est ei / et per hoc emitti-
tur a corpore dum inebriant sagit-
te domini sanguine. Per hoc respiratur
in spe / quia omnis sermo dei ignitus
clipeus est omnibus sperantibus in se.
Per hoc ignescit in nobis caritas / sur-
gat helias propheta sicut ignis / et
verbum eius quasi facula ardeat / et
in libro sapientie scriptum est. Ditatur
aliis virtutibus. Sobrietatem enim et
sapientiam docet et iusticiam et virtutem
quibus utilius nichil est in vita hominibus.
Reviviscunt ad vocem predicationis
mortui quia ossa arida audiunt verbum
domini. Recalescit omnis frigiditas quia
verbum domini est ignis et quasi malleus
conterens petras. Pellit demones et
quasi solacium in hac miseria / quia
ad nomen domini eiecerunt demonia apostoli.
Et cor discipulorum ardens erat dum
loqueretur eis in via. Quid plura verbum
predicationis audit mortuus per
culpam et suscitatur induratus per per-
tinaciam et mollitur languidus per igna-
viam et sanatur cecus per ignoranciam
et illuminatur dubius per infidelitatem
et confirmatur frigidus per pusillan-
imitatem et inflamatur. Unde et verbo
predicationis paulus apostolus fere totum
orbem terrarum fidei subiugavit. De
quo Crisostomus li° de laudibus pauli ait
Homo ignobilis abiectus et coriorum
ferens quia artem exercebat in pel-
libus intantum virtute progressus est

ut vix xxx annorum spacio et Romanos
et persas et parthos et medos et indos
et Scitas et Ethiopes et Sauromatas
atque Saracenos et omne prorsus
hominum genus sub iugo mitteret veritatis.

Quod prelati magis debent finem predicationis edificationem attendere

Tercio necessarius est finis huius edi-
ficationis pastoralis / et prelati-
onis eius sufficit quod habent cu-
ram ut unusquisque saluti animarum suarum.
Sed hunc finem d... depravavit et sic
ipsi perierunt. Primum patet per Gregorium in
pastorali / exponentem tintinabula cum
quibus sacerdos legalis secturus ad inte-
riora ascenderet dampnationis sententiam.
Sic in prelato etiam eo crimine animarum
quod ante predicationis sonitus non auditur
per hoc eisdem assignatur redditur. Unde
monet ut zelum animorum verbis predi-
catorum ostendant et pascant verbo eru-
dicionis indoctos / verbo consolacionis
pusillanimes et desolatos, verbo con-
solacionis dubios / increpationis rebelles
exhortationis pigros et desides correcti-
onis errantes ne sint canes muti
qui propter mercedem latrare non volunt
vel propter malam vitam erubescunt vel
propter ignoranciam nesciunt. Unde hec inquit
Iudas sine aqua quia subditos non
irrigant doctrine pluvia arbores
autumpnales que fructum promittunt
et non faciunt aut si facere incipiunt
ad maturitatem non perducunt. Bis mor-
tue quia mortue in se ipsis et mo-
riuntur in subditis. Tot enim mortibus
moriuntur quot mortalibus peccatis per
eorum negligenciam eorum subditi oc-
ciduntur. Referens eradicate a tanta
celestium societate. De hoc Crisostomus li°
iiii° de dignitate sacerdotali ca° sexto
multum studium debemus ponere ut ver-
bum Christi habundanter habitet in nobis.
Neque enim una intenta nobis species
preliandi. Sed multiplex est pugna
et que a diversis inducitur inimicis. Nec
vero eisdem demones utentur armis
nec uno nos aggrediuntur modo. Et ideo
opus quam est tam multis obviaturum
omnes artes tanquam quibus dimicat explo-
rare. Sare ecce ut fundibulis utitur sa-
gittis aciem eius ordinare nosse lateris

ꝫ cum opus sint d[illegible] et officium
ducis implere ut militis et in [illegible] eos
ta lo. Ad que omnia multis rei auxilium
operetur symonis imprimat. Cum si pon
tifices sint destituti in modum fluctu
antium navium iactabuntur anime sub[illegible]
tor. Et hii maxime qui informaciores
sunt aut curiosiores pro quo illud vehe
menter adiuti ut hanc symonis facul
tatem habeat hoc est pectus [illegible]
elevatorum quam hereditario iure debet
Aaron et filius suus. Si enim gentiles
con[tra] fidem katholicam insurgent si iudei
si heretici si lupi rapaces non parentes
gregi Christi canibus et custodibus
prout aut tamquam ignaris latentibus
aut tamquam ignaris fugientibus de
fendet fidem Christi. Christus eciam infir
mitati adhibebit remedium [illegible] aut
modum dum nescit aut spem certe
navigium non invadit cultor agrorum
nec agriculturam miles sibi vendicat
nec usurpat miliciam gubernatorum
curam animarum ignorans debet assu
mere quia scriptum est Interroga sacer
dotes legem. Secundo patet sic. Duo enim
[illegible] non habiti curam pastoralis officii
sufficit late et seipsum lucrari. Sicut
scriptum est in Appologetico Gregorii
Nazanzeni Dicebam inquit apud
memetipsum navigent alii et infectum
lucrorum spe subeant marina discri
mina michi gratius est super solidam
terram statuti exiguum cespitis sulcis
herbam frumenti regimine et indigentibus
rebus tenuem vitam ducere quam pe
[illegible] divicias in fluctuum periculis
querere [illegible] quidem et potencioribus
dampnum est non officia amministrare
maiora neque erga plurimos exercere
virtutem sed in paucis rebus et medi
ocritati velut si quis ingenti lu
minis lampade locum parvi conclavis
illuminet aut arma potencia pueri
lia exiguo velut corpori et [illegible]
membris inserere. Prius aut est tuta
premunire et supra vires levare
ne ad derisum fiant sunt et periculis
subeant. Sicut non turrim quidem
edificare convenit. Alii insi et [illegible]

pense quasi presciendi presto sunt. Sed
quoniam est in officio pastorali constitu
tus seipsum salvare et alios lucrifacere
Unde servus evangelicus non excusatur
sed quia talentum servavit in terra
defossum cum reddere debuisset multi
plicatum. Requiritur eciam a Cayn de
Abel fratre suo qui mandavit deus uni
cuique de proximo suo. Secundo non mandavit
huiusmodi facere ex caritate. Alteri
vero ex necessitate maxime ei qui tenetur
semen fratris mortui suscitare. Non
enim visuri sunt fratres faciem Joseph
nisi adduxerint fratrem suum minimum
et maledictus qui abscondit frumentum
in populis. Benedictio autem super caput
vendencium et in libro Crisostomi de dignitate
sacerdotali vel [illegible] Non est equale
in pelagus immensum mittere et
flumina [illegible] navigio. Cum adim
plere non possim sufficit michi si
me salvare ac de tempestate po
tuero liberare. Tercium patet sic. Sic
opus Christi finale fuit animarum zelus
et salvatio. Sic dyabolus occisionem
et destructionem animarum procurat econtra
procurat igitur doctorum silentium ut
grex facilius corruat in precipi
tium dum clauduntur ora domini canencium
Unde tempore Antichristi dum solvetur sathan
et erit in sua maxima potestate tunc
conticescet verbo doctrine. Unde Gregorius
moralium xxxiiii libro. Prius quam antiquus
hostis in illo dampnato homine
Antichristo quo assumet appareat a sancta
Ecclesia virtutum subtrahentur signa. Nam
prophecia abscondetur gracia curacionum
auferetur prolixioris abstinencie virtus
imminuetur doctrine conticescent verba
miraculorum prodigia tollentur que
superna dispensatione nequaquam fundi
tus subtrahet. Sed non hec sicut po
rioribus temporibus aperte et multipliciter videt
Job xli faciem eius precedet egestas fu
gere penitus auferunt lumen quod

arguit furem Et ideo cum doctores
sint ex officio suo lux mundum
illuminans et sol vivificans pro
luce densissime tenebre effundunt
pro calore vitali frigus mortifi
cans ne fur cognoscatur et vitulum
seminarium procedant et in cordibus
inviteant Quomodo enim vitale oritur
ubi lux solis non diffundit Quar
tum probatur sic Nam si unius una est
causa oppositi erit opposita Sed
cum boni pastores causa fuerint
antiquitus ecclesiastice dilatacionis
certum est quod mali pastores mo
dernos causa ecclesiastice coartacionis
Illa enim dilatatio tanto tempore
elaborata nunc est velud in an
gulis coartata Plurimam enim
mundi partem infidelitas occupat
et de residuo magnam partem a
xpo scismaticorum vicium superavit Et
de residuo residui multi facti heretici
ci et eorum qui hec evaserunt multi
aliquod septem mortalium peccatorum
incurrerunt ut merito plangat xpus
et dicat Ve michi quia factus sum
sicut qui colligit in autumpno ra
cemos vindemie non est ad come
dendum precoquas uvas desideravit
anima mea periit sanctus de terra
Non enim quidam amicicie et vanitatis
verbo oris vel mente de vita corum
zelo salutis animarum procedente
superaddunt etiam omne genus pravi
tatorum ut iam sit super quo puniet
eos ultra deus ultionis Nam
eorum superbia superascendit et eorum
cupiditas semper crescit viduarum
depredatores pupillorum di rapto
res gregis occisores carnes de sup
ossibus auferunt ossa confringunt
adulteri et incestuosi existunt deo
abhominabiles hominibus odibiles
Et cum per verbum predicacionis generare
debeant abstinentes virginitatis
virus sodomiticum spirituale dissemi
nat dum libidinibus suis etiam
corrumpentes prolem ex ea xpo

non generant Inde tristo dolor non
medriocris suscitatur quod eius sponsa
dilecta lenonibus exponitur Et secundum
Cris vi libro de dignitate sacerdotali si
gamus esse aliquam Regis filiam
et eius regis qui dicitur omnium terre que
sub celo est Hanc autem iam esse de
sponsatam et hanc pulchritudinem inexpli
cabilem totamque morum nam ante
cellat omnem quod mulierum elegantiam
grandi superet dra Juventem quoque
tantas virtutes animi ut etiam vivorum
generis illos qui fuerint omnium altum
futurum sunt post tergum reliquatque
et phie extenderit manus ponis me
rum et vim totius corporis pulchritudine vultus
sui vincat decore et autem sponsum
eo solum propter ista que diximus esse
pugnem sedulum Gez etiam affla
adhuc amore passibili tanto ar
dore et exprimente omnium amatorem
qui numquam finit vincat amatores
atque in hanc cum ille talis ardet affectu
audiat quod illam dilectam O ita
quintabilius aliquis vilium et de
spectissimorum ignobilis genere et de
fermis corpore et omni ergo pronissimus
sit accepturus in coniugem ma
dicam ne et videmus quondam dolorem
partem Et ideo multa scientia opus est
sacerdoti que si defuit incurrit
plus generis multiplices detrimenti
quod qui vidit desiderat pastoralem
gregem legat Et Apologeticum
Gregorii Nazanzeni Et septimum
librum Cris de dignitate sacerdotali

Maxime quatuor modis enervatur
finis edificationis

Enumerat maxime qua
druplex edificatio in eis
qui deberet eam ostendere
verbo prius et exemplo primo propter
turbationem animarum quas plati mali
male committunt Sedo propter exemplorum
ecclesiarum que periculose fiunt Tertio propter
iura civilia quibus ecclesiam regunt
Quarto propter bella hostilia et proprium
gladii malis ad que descendunt Et
primo sic grege corporalis animi
bello sane capitis tradit insipoten

scienti et volenti curam eius agere ad
salutem. Dico igitur. Gregem spiritualem curam
tradit impotenti et ignoranti vel
negligenti curam eius agere ad salutem.
Constat magis preponendi rationabilia
quam bruta, et tamen rationabilia Christi sanguine
sunt redempta. Certum est quod preponderans
appetitus impedit et preterea
Herodes in temporali perditione puerorum
non persequebatur nisi puerum unum
quem timebat fore terrenum regem
Iudeorum et regnum sibi ablaturum.
Crucifixores Christum non credebant se persequi
nisi hominem unum suis opibus
contrarium. Etiam si cognovissent nunquam
dominum glorie crucifixissent. Unde
constat quod tradens indigno pastoralem
curam omnium Christi gubernaculum
[illegible] Christum in membris suis persequitur
quem deum celestem et eternum re-
gem omnium confitetur. Unde maioris
persecutoris et irrationabilioris arguitur.
Quanta est stultitia quanta est dementia
pro sustentanda corporali vita tot animarum
perdere milia, pro quarum singulis vivi-
ficandis dei filius condescendere voluit
mortem. Qui gregem in medio
luporum leonum ursorum ut lac et
lanam tollat exponit et se pro salute
gregis non obiciat. Certum est quod gregem
occidit, etiam si contingat casu fortui-
to aliquam gregis evenire mortem
de periculo et discrimine. Nonne qui
tradit navem oneratam hominibus
dirigendis in portum salutis per medi-
um scopulosi et periculosi maris nau-
clero vinolento vel paralitico vel ig-
naro vel inexperto vel pigro ut a
singulis recipiat naulum. Nonne
proditor animarum merito reputatur. Etiam
si aliquis eorum evadat naufragii
periculum. Curare salutem omnium providen-
tis est de bono pastore et sufficien-
tia de bono gubernatore et plebium
de bono doctore. Sic scriptum est Da-
bo vobis pastores iuxta cor meum
qui pascent vos scientia et doctrina. Et
si omne quod non recto fine fit peccatum est

Directus autem finis cure pastoralis
et traditoris et susceptoris eiusdem
salus gregis est non commodum aut su-
scipientis et abeo qui ad huius fi-
nem ydoneus est, quanto magis et ma-
gis ab isto fine recedit, peccatum in
tradente et suscipiente maius et mag-
is mensuratur a quo fine iam ab aliquibus
recessum in infinitum distatur. Erubescant
ergo qui non sunt vocati, se assumunt
honores, qui nec missi nec vocati
veniunt, fures et latrones veni-
ebant inquit dominus per Ieremiam. Et
ego eos non mittebam. Erubescant et
prelati qui edificant Syon in sangui-
nibus qui non per hostium sed aliunde
et furtiva hostiola nepotulos
et indignos introducunt in ecclesiam et
honoribus. Sic legitur de sacerdotibus Hely
et eorum filiis et matribus in mundo
et reprobatione compuper que indignitatem
in sustentatione eorum umbilicum indiget
[illegible]. Sic scriptum est In die ortus
tui non est precisus umbilicus tuus.
Umbilicus per quem prolis nutritur
carnalis affectio in prelatis maxime
per que parentibus propinquis unitur. Hic
qui debet precidi in promotione prelati
maxime in die ortus sui est contra
[illegible] ergo secundum Bernardum sponso
[illegible] tradite pamphile. Eadem
sic scriptum est et dictum, attende
ut secundum exemplar quod in monte tibi
monstratum est construat edificium tabernaculi
quod secundum modum eterne [illegible]
[illegible] per eadem opera eterne
militantis. Et in [illegible]
[illegible] exemptio qui omnis ordinibus
et dignitatibus et [illegible] et officia
constituti obediant uni summo. Contra
[illegible] monasteriorum [illegible]
[illegible] sacrosancte.
Romani pontifices indulserunt si tres
in quantum visa est, quia in occasionem
dampnatam libertatis et effrenate
licentie noluerunt esse suas exemp-
tiones illicite quesierunt [illegible]
[illegible] intumescant. Abbates
et in eo desiderium [illegible] resoluti
tamen cura [illegible] in desideriis de-

testantur suorum excessuum correctores
Sed que est hec forma iusticie posse
here ne discipuli magistro consentiant
ne filii patri obediant ne milites de
ferant principi ne servi domino sint
subiecti. Propter proprie mortem et adul
terium Bersabee missus est propheta
ad David proponens ei parabolam
de paupere qui unicam habebat ovi
culam quam abstulerat ei dives
qui oves habebat innumerabiles inditum
mortis dictavit in divitem et propheta
in scriptum. Certe Romanus pontifex
oves habet innumerabiles. Ceterum solum unum
solum Petrus eum misit se in mare
Alii discipuli navigio venerunt
quia ceteri vocati sunt in partem
sollicitudinis. Ipse autem in plenitu
dinem potestatis. Sed ipse necesse est
ut videat tamen et modum que ex
emplo talis fiat. Non enim os po
no in celum nec debeo nec volo sed
semiciatus tangere Christum mendo
quia propter exemptionum privilegia
multotiens obturata sunt pastorum
ora ne lupis in gregem domini
passim grassantibus poterant pa
stores occurrere. Nunc vident eos
enormia vel dura impetrare ceterum
quia autem indulgeat privilegia Ro
mane ecclesie que de facili non conceduntur
nisi iusta et ex causa. Ideo circum
[illegible] non expedit impetrantibus equa
lium est contra conscientiam usurpare
Sic etiam decime que debita sunt
egentium animarum immo que sunt stipe
ndia ministrorum retinent a quibusdam
per exemptiones illicite procurata sub
titulo animarum. Et si quedam
indulgentia specialis quidam propter corpo
paupertatem legant privilegiati po
terit tollerari ad tempus quia tamen necessitate
fuerat introductum. Nunc autem multi
pliciter passionibus in immensum
multa sunt privilegia que potissime
sunt impetrantium quam religiosi
iusticia tenent. Et de tertio Nona

navigat per terram edificatoria nec edi
ficant sed pervaricalem sed unica que ars
propria sunt dirigit artificem specialem
Si igitur salvare animas opus est maxima
[illegible] doctrinam regimine quam tradit
salvator animarum hec est veteris et no
vi testamentum. Unde contingit
animarum perditio quia Scriptura lege divina
positiva iura civilia nimia sunt
exercitio. Si enim debeat secundum Evangelium
fieri correctio sive vindicta transgressio
nes per legistarum argutias fingunt
appellationes et per subtilitates et solem
nitates iuris civilis lites fiunt
immortales fatigatur pastor et cor
rector et interim pendente lite per
severat in sua pravitate peccator donec
cursu temporis incurabilis fiat languor
Unde Bernardus de consideratione libro primo
Quotidie perstrepunt in palatio
leges sed iusticie non domini. Lex enim domini
immaculata convertens animas. Hec autem
non tam leges quam lites sunt et cavil
lationes subvertentes iudicium. Tu ergo pa
stor et episcopus animarum qua fronte
obsecro sustines tamen te super sile illa
garrire ista. Unde contra garrire sicut
dicit Ysidorus in tertio libro de summo bono
perteritum est ut inter iurgantes ca
ritas maneat perpenenda e rei
causatio et pereunt dilectio. Antiqui
forensem eloquentiam tamquam faculta
dem inculpabat eo quod causidici
in certaminibus causarum commissis que
agunt velut canes allatrando sese la
cerant iurgia causarum ad invicem
suarum committat. Ideo in Concilio [illegible] se
cularia iudicia si habuerint contem
ptibiles illos qui sunt in ecclesia consti
tute ad iudicandum. Et de Petro sic per
dictum est quod committet gladium in
vaginam. Omnis enim qui gladium acce
perit gladio peribit. Sed in scripturam
primo secundum Ambrosium orationes et lacrime
arma sunt episcoporum. Et secundum quod distinguit
Bernardus ad Eugenium tamen michi
gladium tuum negat non satis michi
videtur attendere verbum domini dicentis Converte
gladium tuum in vaginam. Tuus ergo

Unus ergo et ipse forsitan tuo intu
etsi non tua manu exvaginandus gla
dios duos vetera legimus unum
spiritualem quem ecclesiasticus pastor ex
eret, aliud militem tamen usum miles
exercet. Spiritualis magis oportet insistere
pastor ut valeat ad salutem animarum
miles ad iustitie executionem legimus
Romanos omnes gentes sola armorum
exercitatione vicisse. Unde Vegetius
Renatus dixit Nulla alia re populum
Romanum videmus orbem subegisse
terrarum nisi armorum exercitatione
disciplina castrorum usu quam mili
cie. Secundum apostolum Arma nostra
non sunt carnalia sed potentia deo ad destru
ctionem munitionum et consilia destru
entes et omnem altitudinem extollentem
se adversus scientiam dei. Et 2o In quantum
in carne ambulantes non secundum carnem
militamus et per huiusmodi militie consu
fidem dilatarunt apostoli in orbem
terrarum ut recedat xpianam et
pastores ecclesie passim bellis ve
tare militibus proposito gladio spirituali
Et ut dicit Cirillus in libro de dignitate
sacerdotali fingamus exercitum tam
de equitibus quam de peditibus et hos
qui navibus dimicent fuisse colle
ctum. Tegat autem mare tyremium
inimicus, operiant vero camporum spa
cia et montium vertices resultet
ergo solum fragor armorum radius
quoque eius repercuciat scutorum splendo
rem atque galearum hastarum pro
fragor et equorum hynnitus for
midatur ad celum et nichil aut in
mari aut in terra preter ferrum
quod videatur et congrediantur cum ho
stes feri et immanes et tempore con
gressionis advenerat, volent etiam
hostes cum equis suis, quibusdam
ictibus per aera, missilium imbres
sagittarum, grando densissimas
excitet tenebras, torrentes san
guinis effluant, gemitus continuo
audiatur et saucium ululatus multi
cadaverum terram inebriet sanguine
plena sint sagittis equorum

et hominum capita galeata capita
telis infixa ferrum a sagitta fa
ctum corpus in pupillis maneat oculorum
Quis in hoc tali prelio sit securus
si certat diabolus? astucias videmus
et artes, quas contra nos temptator
exercet cum nec fluentem sanguinem
nec corpus exanime, sed animarum pe
[illegible] semina et illius pugne quam despi
cimus ut magnitudinem in comparacione ipsius
putaremus esse ludum puerilem.
In hiis pastores debent probare suam
virtutem, quod subditi consuetudine vul
nerati et plaga geminatur
Cum invenit diabolus animas carnales
et porum vulnerum negligentes quibus
eo crudelior quam in nocendo peri
or quibus acriore nobiscum fuerit
aggreditur. Cum nec interpellatione
temporis impeditur. Nam nox advenien
tibus accedit labor, et cibi tempore et
sompni recreatio et huiusmodi refectio
et intermissa intencione possint pau
lulum respirare et destitutas vires
aliquantulum reparare. Cum diabolo
non licet unquam arma deponere nec
sompnum securum capere si vel
nolumus evitare. In conflictu
enim continuo alterum necesse est aut dor
mire et perire aut vigilare iugiter
et arma retinere. Ille enim semper
dimicandi paratus [illegible] acie sua
[illegible] insidiatur ignavie maius huius
studium ad infestandum nos perdicionem
quam nos habemus ad retinendam sa
lutem. Hic autem ipsum corpus hostis non
videtur a nobis, sed repente irruens
per maximam periculorum causam
fecit hiis qui non [illegible] vigilat et
ostendit conflictum illius fortem
Quid [illegible] de armorum [illegible] de in
silibus cavendis de lapidibus
fundis et testibus de munitione
castrorum quomodo sint probandi tyro
nes qualiter et tenendi eligendi
qua legio construatur quot cohor
tibus impleatur. Quid inter tubi
cines et cornicines et classica
[illegible] et signorum militarium genera
sint [illegible] quemadmodum castra
debeat ordinari Quibus [illegible]

pugna publica committatur quando
nos confinxit bellorum regule quales. Et sunt que scandalisant
populum et clerum et mundum. Et sic
nauigat sine remige, preliatur sine dux
te, tenet sine milite expertes
armorum et inexperti bellum quando
struunt uel gladium tenuerunt
immundorum uel redemptorum sue
miseram seruitute. Et sic adeo corpus
quando raptum de clero dicitur re
demptorum per litteras obtinetur ut re
in filiis detinentur ut pauperibus
sacerdotibus uictus et uita per
subtrahantur.

de fine illorum qui adiscunt ut edificent

De fine illorum qui adiscant ut edificentur

Quid prodest homini si mundum
uniuersum lucraretur anime
autem sue dispendium pa
tiatur. Ideo debemus discere ut nos
ipsos ualeamus edificare quod est
ad asseclarum ob curtum oportet retorquere.
Et in leuitico Aaron et filius
eius precipitur ut ante fores tabernaculi
carnes comedant et coquant
ut scilicet ardenti desiderio meditemur et
ea que ut salutis sunt opere in
quod quadrum faciamus. Per que legimus
in scripturis ad utilitatem nostram. Item
sic quod uidemus in creaturis in nobis
spiritualiter intelligamus per nosmetipsos
uirtutes cognoscamus. Et ex cognitione
ipsa in dei notitiam ascendamus.
Et de primo sic dicit filio hominis
dominus Ezechieli: Comede uolumen
istud et loquere ad filios Israel. Et
aperui os meum et cibauit me
uolumine illo, et dixit ad me: Fili
hominis uenter tuus comedet et uisce
ra tua implebuntur uolumine isto
quod ego do tibi. Volumen comede
est scripturas et maxime sacras
legendo meditando ruminando
sibi in corpore bona operacione. Co
mede igitur uolumen istud non
siliquas porcorum que reddunt uen
trem inflatum non mentem satiatum
non panem primum sicud gabaonita
uidens scilicet secularium non pomatiue

sciencia quando sonorant cheruborum
dorsa insipida scilicet secularium scien
tiarum. Volumen sacre scripture quedam
interiora mea comple. Multi enim
legunt et parum recedunt, et si me
te intellectum uerbi dei recipiant tamen
in cordis uisceribus ut bonis operibus
non custodiunt. Ozima scilicet litteratus
audit ad usum proprie edificationis. Ut
assimit Ozima illud Oger quem
nascitur intellectum et intellexit parum.
Vnde et intelligitur quod in lege
pro immunditiam aquilarum. Est enim
aquila auis immunda secundum legem
oculis perspicax, et pungulis ra
pax, que perspicacie habent mentem et
in seipsos reflexum et inordinatum
affectum. Non sic discipulus Christi qui sab
bato uellicabat spicas, quoniam
in sabbatissimo pectoris et scintillatis
cordis debemus ad edificationem ma
gnam legem et totius sacre scripture
brachiis aut uel manibus spiritualibus
legimus et ligamus, ut scriptura non
solum sit in ore sed in pectore. Hec omnia
non sic illi qui tota sua preda con
gregat, ut aliis predando possit
et ipse de non non manducat. Sicud
scriptum est: Vir cui deus dedit diui
tias non tribuit potestatem ut comedat
ex eis. Et de secundo: Vade ad formi
cam o piger et disce sapientiam.
Homo enim cum in honore conditus
esset mittitur ad bestias ut sapi
ens fiat. Interroga iumenta et docebunt te. Quia et omni
a eo quod uidemus possumus ad de
clinandum malum et faciendum
bonum exempla trahere. Mores et
uitia que non possunt reputari
possunt oculis sine subiecti incorpo
rari creaturis. Et hic est modus
quo edificantur multi modus. Vnde
Gregorius Nazanzenus ait. Vos in
ad memet singula que scribunt
propone si quis unicuique sit et ple
num per uacet animum morbum quod
quod uidet oculis. Sic eciam sicut per
hunc quo scilicet oculorum uisio fiebat
uiuis meritis eruditio quoniam magis

Ipsum memetipsum loquens mare sit
vita mea / omnes que res humane Illud
enim in hiis est velud false tranquillitatis
amaritudinis / multum instabilitatis et
venti flantes etiam huius spiritus tem-
tatores iste que supervenimus ac diverse
impulsiones rerum quod michi videtur
Quod ego considerans exclamasse
ad deum dicens Salvum me fac domine
quoniam intraverunt aque usque ad animam
meam et libera me de profundo aquarum
et veni in altitudinem maris et tem-
pestas dimersit me. Horum autem quoniam
tentatorum meminit videbatur michi
Alii tamquam ille leves ostiarum
teste huius atque illius distribui flu-
ctibus et raptam Et non parum quoniam
ingruentibus molestiis posse resiste-
re illam vel huius melioris in se ut
solum consilii firmitatem que mu-
niti et roborati obviare possunt sup-
venientibus malis. Alii autem parum
quod non tam sua constantia obruti et
resistere quam fortioribus quibusque et
validioribus adherendo. Alii vide-
bantur michi esse quod petra quedam
precelse illi petre super quam edificatus
sum. Hii sunt qui sapientia instituti
et eminentia a ceteris illis vinc-
tes quam humilem et serenam ducunt
vitam inconcussi et immobiles
permanent et illos irrident ut in-
ferunt eos quoniam impulsu fluctuum
volutatur. Huius autem spiritualem sensum
contuens cogitans traxit Ex utilitate
maris permittit enim sic deambu-
labam remotus in littore. Solebam
enim tunc quandam refectionem laborum
molestiam relevare quoniam non arcum
districto semper nervo tendam quod distenta
ta perit [illegible] emissionibus sagit-
tarum nisi parum quid adiectione
one laxetur deambulabam in littore
vergente iam in vespera die et
pedes quod leni ferebantur incessu
hebat vero multum ad respectum
maris non sane delectabiliter hebam
intuitus / omnibus solebat esse gratissimus

Et quoniam in tranquillo silencio per-
purarum mirabar equoris dorsa le-
nique levi motu placidis impulsa
lapsibus alludit unda littoribus
Et quod tamen erat tunc ut verbis scripture
dicam vento magno flante mare
insurgebat et intumescebat et fluc-
tus ut solet fieri in talibus. Ali-
quando longe insurgentes et pau-
latim in aere super se erecti tume-
scentes tandem de inde fracto impetu
languidiores iam resolvebantur
ad littus. Alii vero proximis allisi
scopulis fuerunt spumas cum
sibilo reflexo voce iactabant Et
nunc quasi conchae vel tollere oppo-
nebant ciliate litteribus. Nunc re-
cedentibus undis resorbentibus vehe-
bantur que tunc arenis tenacius
inherentes inmobiles permanebant
usque per suam inundationibus pa-
tientes preter hoc solum quod fluctibus
tingebantur. Ex hoc nempe ego ad
ad unam philosophiam traxi Sermonem
medium que docet hic scriptura / per quas
creaturas mirus figurata considet
nichil est in creaturis / Quod quoniam
non edificet vel imitando ut fugiat
vel declinando ne fiat Altera enim
creaturas vide et earum proprietates
cognosce modus est gentilis et
philosophorum. Sicut scriptura veteris
testamenti legem et signis significan-
ta non penetrare modus est judaicus
opponit enim iudeus quendam tene-
situdo carnaliter scripturam in quibus
salte teneat veritatis ymaginem
Quorum autem ecclesia [illegible] sustinet
veritatem. Unde moyses cum prius
allo faciei sue velum super duas
fatere clarius vix intueri nequit
Sic in veritatem [illegible] nichil
esse videtur in creaturis nisi que
expectant [illegible] sub proprietatibus
earum designentur velud incorporati
[illegible] et cives [illegible] Unde
legislator volens [illegible] et
[illegible] quibus homines mundi vel
immundi fiunt [illegible] quasdam
elegit creaturas quas [illegible]

sue congruentia. Hiis sine illis
significandis in leuitico appo
sunt et mundorum signa animalia
dixit immundorum vero ymagines
immundarum nominat. Primo ponit
quadrupedia deinde natatilia
tercio volatilia. In quibus omnibus
varias hominum condiciones designat.
Per quadrupedia enim quorum vali
diores alii castitudinis corpulen
cie sue et operosiori membrorum
suorum motu animum fatigant quidam
locupletes exprimuntur. Qui autem
negociacioni aut agricultura sine
quibus hec humane vite exercicijs
in hoc temporalium possessione di
latantur. Per aues vero illos intellige
qui in honoribus et dignitatibus
constituti ad alta subuolant et qui
aliorum mortalium mensuram ex
cedunt. In utroque autem genere quedam
sunt quibus deus placeat quedam
quibus displiceat. Utrique enim aut
possessiones mundi si iuste ac li
beraliter dispensent possessorem
suum commendant aut dignitates tem
porales. Et dicere legi sed dante
deo munda et immunda legun
tur et hii sunt que mentem a
sensibilibus eleuant et medita
tores magnum amministrant. Et de tali
dicit Gottelebt [?] illud responsum del
fici de quo dicitur de celo descendit
a Mathio [?] auctore hoc est cognosce
te ipsum ut si consideres quid sis en
na [?] quis in persona qualis sis in
moribus et disciplina sciat intra
te habitacio tuo est te. Effluere cogi
taciones frenare et vagas ad cordis
intimum reuocare. Sicut septimo
est de disposicione [?] sensus congregabitur.
Et ideo Beniamin adolescen
tulus in mentis excessu. Et primum
in ecclesiis Audite deo domino de
fontibus Israel. Ecclesia conuocato
inspirata facit synagoga congregacio
in [illegible]

conuocata non perit sed tamen conuocatio.
Ait igitur Richardus in libro de patri
archis. Vide quantum sit inter congrega
torem et conuocatorem et inter ecclesiam et
synagogam. Si igitur presensisti de
sideria tua ita excitare delecta
tores affici et cogitacionibus meis uagari
occupari cum magna sollicitudine
compelle intrare ut possis saltem
ex eis intimum synagogam facere.
Reuocas enim euagaciones in unum
colligimus et omnes motus cordis
in uno eciam desiderio figimus.
Quid aliud quam de illa interna
familia synagogam facimus. Et tu
tam illa desideriorum nostrorum cogita
cionum quam frequencia illius interne dul
cedinis degustacionem allectam ad
intima cordis sponte occurrere in intimis
firma stare dicitur. Ecclesie [illegible] nomine
vltius digne censeri potest. Hoc enim
philosophus dicebat addiscere ea que in men
te abdita sunt meditando recolligere.
Cum enim euagamur ab uno in multa
defluimus. Cum vero reuertimur ad men
tis intimitatem reducimur ad unita
tem. Et sic patet Augustinus in fine xiii
Confessionum etiam ab operibus [illegible] tempori
mentis est animus ut recurrat in se
querendo deum suum. Homo enim recursus
in se experiendo procedebat et [illegible]
de experitur mirabilem dulcedinem
[illegible]. Unde Aurelius Augustinus aliquando
ingemuit. Domine intromittis me in affe
ctum multum inusitatum introrsus
aliud nescio quid dulcedinem que si per
ficiatur in me nescio quid erit quod
vita ista non erit. Sed recido in hec
erumpnosis ponderibus et resorbe
or solitis et teneor et multum fleo
sed multum teneor tantum consuetudinis sarcina
digna est. Hic esse valeo illic
volo nec valeo. Et de quanto sic [illegible]
transcende memoriam sensibilium et
similitudines et affectiones etiam animi
ipsum et super ipsum inuenit Deum
tamen viderit consulentibus ipsum. Unde
Augustinus in x Confessionum Ubi inueni te
ut discerem te nisi in te super me. Et
nusquam locus et recedimus et accedimus

Et intrinsecus locus veritatis ubique presides
omnibus consulentibus te simul et inde respondes
omnibus etiam diversa consulentibus liquide respon
des sed non liquide omnes audiunt
et intus intus eras et ego foris et ibi
te querebam. Ideo probat Richardus
quod frustra intendit cordis oculum
ad videndum deum qui nondum ydoneus
est ad videndum seipsum. Prius discat
homo cognoscere invisibilia sua quam
presumat posse apprehendere invisibilia
divina. Alioquin si non potes cognoscere
te frustra presumis apprehendere ea que
sunt supra te. Precipuum et principale specu
lum ad videndum deum animus rationalis
absque dubio invenit seipsum. Si enim in
visibilia dei per ea que facta sunt in
tellecta conspiciuntur. Ubi queso quam
in eius ymagine cognitionis vestigia
expressius impressa reperiuntur. Hominem autem
ad dei similitudinem factum et legimus et
credimus. Et ideo quamdiu per fidem et
non per speciem ambulamus quamdiu adhuc
per speculum et in enigmate videmus
ad eius ut ita dixerim ymaginariam
visionem aptius speculum quam spiritum
rationalem invenire non possumus. Ter
gat ergo speculum mundet spiritum suum
quisquis sitit videre deum suum. Hec
utique speculum non desinit. Verum
prius vanis tenere tergere et indesi
nenter inspicere. Tenere ne deorsum
corruens terre per amorem inhereat.
tergere ne maculo cogitationum pul
vere sordescat. inspicere ne ad ina
nia studia intentionis sue oculum
reflectat. Exterso autem speculo et
diu diligenter inspecto incipit ei quedam
divini luminis claritas relucere et im
mensus. Et inde insolite visionis
radius oculis eius apparere qui hinc
oculos eius irradiaverat quum vide
bat. Signatum est super nos lumen
vultus tui domine dedisti leticiam in cor
de meo. Ex huius igitur luminis visione
quam admiratur in se mirum in modum
accenditur animus et animatur ad vi
dendum lumen quod est supra se sicut im
probat. Et per sapientiam invenire deum in
via meditativa. Et primo quod finis
cognitionis humane est in creatura

deum invenire. Et in creatura deus
primo ab intelligentia adiuvatur. Et sic meus
quodammodo certam cognoscit. Et ceca
tio deum quo lumine videtur in qualibet
videntur. Et tamen lux que est medium
videndi non videatur. Et finis cog
nitionis humane est in creatura deum
invenire. Et finis cognitionis humane
est in creatura deum cognoscere

Et finis cognitionis humane est in creatura deum cognoscere

Invisibilia dei per ea que
facta sunt intellecta conspi
ciuntur quia in omni creatura
deus cognoscitur. Et quia mi
rabilius est deum videre non adiutum
quam videatur. Iste est ergo finis prima
rationalis anime deum in creaturis inve
nire et eum inveniendo adiuvare. Nam
illiteratus librum videns figuras aspiciat
et literas non cognoscit. Sic quidam
animales vident foris creaturam
speciem nec cognoscunt intus rationem. Sed
spirituales per id quod vident foris deveniunt
in noticiam creatoris. Sic in eadem
scriptura concurrunt ymago literarum for
matarum et aliud significatum. Sic nos
per ea que foris cernimus intus ad veritatis
cognitionem pervenire studeamus. Cum igitur
in deo tria sint et tamen unum sunt potentia scilicet
patri appropriatur sapientia que filio bonitas
que spiritui sancto. Potentiam dei ut dicit
Hugo de sancto victore in tractatu tribus ipse
quidem manifestat creaturarum immen
sitas, sapientiam speciositas, bonitatem
utilitas. Immensitas declaratur per ma
gnitudinem et multitudinem. Magnitudo in
mole et spacio. moles in massa et
pondere. Spacium in longo lato pro
fundo et alto. Vide ergo moles mon
tium spacia camporum massas corporum
pondera rerum et in spaciis metire alti
tudinem celi profunditatem abissi longitudinem
orbis latitudinem maris. Et considera quanta
potentia sit que cuncta constituit. Multitudo
etiam invenitur et declaratur et in similibus
diversis et mixtis. Considera ergo stellas
celi arenam maris pulverem terre guttas
pluvie et invenies multa creaturarum
numerositas multitas generum specierum et individua
similia sub uno genere et specie diversa a se
commutata inter se. Et considera quanta
sit potentia que tot innumerabilia constituit et

sit inveniens et magnitudinem et multitudinem im-
mensitates creature et inde procedis
ulterius ad considerationem divine potentie
Speciositas et creature ostendit tibi
decorem divine sapientie decor autem crea-
ture consistit in situ et motu et specie
et qualitate Situs autem in compositione et
dispositione ad compositionem autem requiritur ut
concorditer componenda coeant et fiunt
indissolubiliter connexa et permaneant vi-
demus autem in creaturarum compositione concor-
diam ad ea que sunt inter se contraria unde
faciunt mirabilem armoniam Nam aqua
et ignis inter se contraria sunt et tamen na-
scentibus ut subsistere possint vitale
nutrimentum tribuunt Sic eciam corporis
membra mira concordia sunt unita sunt
enim firmiter Nam iuncturas ossium ner-
vorum vincula ligant et medullas
interius tibiarum fistule servant vena-
rum autem canalia vitalem sanguinem
per totum corpus derivant tenacitatem
teneritudinem carnis tegimen cutis
involvit ut et vigor ossium corporis
interius sustineat et pellis exterius defen-
dat Ipsa eciam est facile cognoscere
in omni genere creature Disposicio eciam
commendat pulcritudinem Nam si consideres
universi loca et tempora et creaturarum
proprietatem adeo ut nullam invenias
in rerum ordine frustra Et de locis
patet in celis Stelle sunt ut illu-
minent inferiora in aere nubes et
venti ut agitationibus suis disfun-
dat Ipsa omnia in terra aque que na-
vigabiles sunt gratia mercature et
in aquis pisces in terris homines inter
terram abscondita sunt metalla gemma
in promptu sunt quibus refocillatur
abscondita vero quibus [illegible] cupiditas
de temporibus similiter patet quoniam pulchre distincta
sunt per noctem dies et estas quia per quie-
tem labor et estas ne super alium ne la-
bor immoderatus debilitatis frangat
per quietes [illegible] nam [illegible]
tetas tedium gignet Succedunt eciam
tempora temporibus sicut animalia animalibus qualiter
mutabiliter fluant in immutabili lege
mutabiliter sua continuant ut nec aliquis
ab officio suo deficiat nec aliquis quo
prius currat Et de rerum proprietate sic in
communitate singula sunt ita congrue

distributa ut mutua [illegible] non generentur re-
pugnancia qualitatum Sursum est homo
uniformis deorsum divisus quia uniformi-
mis est vero que sursum aspicit gemina
qualitas anime scilicet ira concupiscentia que ad
terrena descendit Brachia in latum
extendunt et tibie deorsum figuntur
quia extenditur animus per latitudinem bonorum operum
et figitur soliditate affectorum et utrobique
quinque digiti quia in utrisque tam active
affectionis quam [illegible] spiritualis sunt [illegible]
Motus eciam declarat pulcritudinem sive
sit localis sive naturalis sive animalis
qui in sensibus et appetitibus consistit
considerando Unde aqua indesinenter
fluit Unde venti infatigabili-
ter flant Eciam solem per zodiaca
signa descendere precipit quem enim per
estiva ascendere facit eciam eum
abicere in occidentem in hiemem
ibi revehit quem in orientem nasci-
turus tribuit quando ea de occultis ter-
minibus terminat facit quem mare
[illegible] et illuc Unde venerant
ibi reverti faciat Eciam creat singula
sensus et sensibus ministrat appetitum
ut animalia sciat quid et quando appe-
tere debeat Sive consilia qui
in factis et consiliis considerando scilicet quod
illa sapientia que omnes cogitati-
ones cordium et omnes appetitus volun-
tatum ita intorquet ad suum ar-
bitrium ut nichil possit inveniri
in eis quod non ipsam ad decorem compo-
sitorum aut precipiendo aut permittendo
fieri velit Species eciam declarat pul-
critudinem tam specierum figurarum quam
colorum et effigiarum multiplicium
quam mirabiles sunt figure sive ima-
ginationes Sic enim minimum gigan-
tem inter homines cetum inter pisces
griffem inter volucres elephan-
tem inter quadrupedes draconem
inter serpentes Credo quia mirabiles
sunt in picturis ut simie camele
[illegible] et [illegible] Sunt enim minim-
dentes [illegible] et apri alas [illegible]
ut griffis caput equi et longe
crura elephantis et [illegible] re-
strum [illegible] et suis Sic enim [illegible]

sunt omnia lineamenta nature sue distincta ut inveniat sapientiam illam. Que in nullo deficit in rebus minimis que fecit in magnis. Tertio mirabiles sunt propter raritatem. Que enim rara sunt mira sunt vel quia in genere suo pauca creata sunt vel quia in ocultis vel finibus abscondita sunt. Hec autem seorsum collocata sunt ne noceant hominibus. Si sunt noxia ut ne cupiditatem inflamment si sunt preciosa sed ut ad meditationem excitent quia sunt rara. Immo si homo pro hiis temporalibus adipiscendis tantum laborem sustinet multo fortius pro adipiscendis eternis laborare debet. Quarto mirabiles sunt propter pulchritudinem ut ex ipsa dispositione corporis spiritualiter adhibita videatur diligens creator. Quinto propter monstruositatem et ridiculositatem ut quedam cadavera sunt tanto magna quod animum hominum in admirationem suspendant sicut est illud quod crocodilus solus superiorem malam movet dum comedit, quod salamandra in igne vivit. Sexto propter regularitatem quia unumquodque custodit sue originem. Homo enim generat hominem non tamen vel leporem. Canis tamen non hominem et omnia sue originis servant similitudinem. Forma enim servatur dentibus quia per gingivas distinguit et intus quia producit costulas hinc et illuc intexitur et in omnibus que sunt unius generis invenitur unitas similitudinis ut quot sunt dentes in uno tot sunt in alio, similis forma, similis color ut omnis natura quasi timida ne dicta et inviscerata precepta habeat, sic timorem sue custodiat. Hec eciam mirabile quod in uno corpore tot membra tot fortitudine membrorum, tot loca, tot officia. Color etiam facit ad pulchritudinem. Quid enim pulchrius luce que omnia illuminando colorat et si colorem non habeat. Unde sol rutilat ut aurum, luna pallet sicut electrum. Celum vero zaphirum demulcet aspectum. Stelle lucide, gemme videntur, terra florida, rose rubee, lilia candida, viole purpuree. In quibus hoc primum magis mirabile quod hec speciosa in suis ovis scilicet producuntur de terre pulvere. Nec solum color naturalis rerum est mirabilis

et visui delectabilis sed etiam cadaver fugit. Qualitas etiam auget rerum pulchritudinem in qua sensus suam delectationem invenit secundum suam varietatem. Visum enim pascit pulchritudo colorum. Quantitas cantus auditum, odor olfactum, sapor gustum, aptitudo corporis tactum. Et quot oblectamenta oculorum in diversitate colorum, tot aurium in diversitate sonorum et similiter aliorum sensuum. Ex quibus omnibus ad considerandam sapientiam creatoris ascendimus. Utilitas etiam creature declarat creatoris bonitatem, que utilitas quatuor continet: necessaria sine quibus vivi non potest, commoda que magis sunt ad voluptatem quam ad necessitatem ut in victu hominis communiter et esus carnium. In vestitu byssus et serica, congrua que licet non prosint visui conveniunt et congruunt utentibus ut leones et lapides preciosi. Grata sicut bestie et volucres que non sunt ad usum habilia sed magis delectabilia ad visum. Ex quibus omnibus declaratur bonitatis affluentia. Si enim deus sola necessaria tribuisset bonitatis sue divitias non ostendisset.

Quod in creatura deus primo ab intellectu advertitur et sic in eo

Omnium igitur deus est alpha et o, principium et finis. Non enim in creatura deus finaliter cognoscitur sed per eam primum ab intuitu advertitur et sic creatura cognoscitur. Sed quod plenius induci possunt causa intellectiva que manifestat advertendam essentiam in creatura et primo sit in metaphisicis vestigiis. Dum enim videres aurum in tenebris non sine luce advenientem hoc facies, requisitus quid videas, videres aurum et nichil aliud. Requisitus iterum luce videas per quam aurum visibile redditur actu in tenebris, video. Sed non prius advertebam me videre quam nunc adverto. Sed de duobus entibus defectum lucis et auro quod est verius ens si quesiero forte videbitur lucem esse verius ens auro quia per eam aurum video. Sed quo de hiis duobus entibus defectum iudicasti nisi quia ad eum cuius defectum non est intra te

Quod in creatura deus primo ab intellectu advertitur et postea in ea quidam intellectu cognoscitur

turristi et quo ad ipsum recurreras si non
noveras, sed ad istud intra te recurri
sti et per illud iudicasti ergo prius id no
visti. Sed post id te nosse non advertisti.
Non enim poteras iudicare id esse verum
illo tamen utrumque deficiat in essendo nisi
per ens quod est sine defectu essendi agno
scens. Sicut ergo iniquum non sunt, et iniquum non
esse potest, nisi esse intelligi non potest
potius nisi potest, nisi est illud ens ad
quod recurrit ens analogum quod est
et in sola intentione inquit de esse
quam lux vel aurum. Non igitur de entibus
etc. iudicabit anima per illud ens de
ficiens et parvum. Hoc etiam patet per exemplum
in metheoris. Nam si duo circuli describe
bantur in pulvere, si contingat de hys
te iudicare oportet te ad diffinitionem circuli
recurrere et iudicabis illud circulum
formatum esse modo veriori qui est
similior diffinitioni circuli. Si tamen a te
queratur quid videas videbis tamen nisi
duos circulos quos perpendis non bene esse
formatos. Sed ubi hic perpendis dictionem
rationem circuli quia rectum index est sui
et obliqui. Constat ergo prius rationem circuli
prius videbas per quam iudicabas, sed te
vide non advertebas. Hoc etiam patet per
exemplum in logica probatur in primo primorum
modi prime figure perficiuntur alie figure
et omnis figura et modus maxime con
stat scire non solum, quia methaphysice
in quibus est ista maxime deriuant
per quem modum. Nec solum quia ex hoc
solo modo possit extrahi omnis de
finitio tamen illa que est principium demon
strationis quam illa que est conclusio de
monstrationis, vel que est demonstratio
sola nomine differens sed similior ratione
syllogismi quam alie vel alii modi non
aut utuntur et nec non syllogistice. Hec
est quia unum et eidem sunt cadem sibi
invicem sunt cadem que maxime salvantur
in primo modo, et per quos in alijs. Quomodo
ergo sciri possit et syllogismus esse perfectus
et scilicet rationem nisi faceret racio elicita
tionem aut defectivam nosse non potest
nisi prius noverit rationem sine defectu ad
quam intra te recurris ut iudices de
entibus defectivis. Illud ergo prius nosti
ad ipsum enim alias non recurrisses, sed non
advertebas, sed quia in particularibus

et defectivis syllogismis advertisti in quibus
remanebas occultis et te altius extulisti.
Hoc etiam patet per exemplum enim libro 2o Augustini
contra achademicos in fine dicebant
enim quidam achademici non posse veritatem
a sapiente cognosci. Sed solum verisimile.
Contra ergo Augustinus. Si puer aliquis
eis ostenderet cum prenominatum (?) illatum per
cepisset, et quereret, scilicet est plus prima suo.
Si sic dicet ineptissime videntur. Sed
ineptore videt qui dicit hic quod est ve
ritas, et ex ipsis videt, sed verisimile nisi
prius noverit veritatem. Ex hys quatuor
exemplis patet, quod quicquid defectuosum
scit per illud quod sine defectu est prius
cognitum scit, sed prius non advertebat.
Et confirmat per verbum Ysaac in libro
de anima exponendo 1o parte. Deinde
in lumine tuo videbimus lumen dicitur
enim sicut de sole exit unde sol potest
videri nec tamen solem deserit, sed in illo
manet quod de illo exiens illud ondet
Ita manens in deo lux que exit de
eo mentem irradiat ut per ipsam ipsam
rerum (?) claritatem lucis sine qua non videt
videat, et in ipsa cetera videat. Hic
est quod ad ipsam lucis fontem intelligentiam
exeuntis ipsius lucem supernaturaliter
hoc Ysaac. Nec existimet credat ali
quis ponere quod ab intellectu humano in
via plene cognoscatur divina essen
tia vel quod intellectus humanus informetur
ipsa nisi sub similitudine aliqua putet
Augustinus in 15 de trinitate capitulo 10. Que
admodum tamen totus distinctus totus fit
corpus aliqua similitudo in visu nostro
Ita tamen luce increata nouerimus fit
in aliqua similitudine illa potentia
tamen inferiore cognitio est confirmat na
hec Augustinus. Illa enim lux manifesta
bilis increata nobis est invisibilis
quia nimia videtur, tamen in sua refulgentia
vel circumfulgentia. Et ad hec
inducitur distinctio quam facit Avicen
na lux est specialis perfectio lucidi, lumen
vero qualitas a luce prodiens ad res ad
cognoscendas et colores manifestandos.
Splendor vero idem est tamen lumine
sicut dicit quod lux est dispositio que
inest corpori a natura sua. Splendor

ab intrinseca radius vero idem ad
utroque, sed addit distinctionem per causam et multi
plicationem luminis procedentem a luce eterna
processum rectilineum / lux prout considerat
in sua essentia perfecto est in prima bonorum
spiritualium et est primum intelligibile, cuius pro
intelligitur et quo intellecto alia intelliguntur prout dicit
Gregorius. Et ideo est hoc quod non videant
prout vero considerat in suo influxu in anima
ubi lucet in sua ymagine naturali in
possim. Secundum illud psalmiste: Signatum
est super nos lumen vultus tui domine vel
fulget gratie super infusum. Et sic etiam
primum intelligibile est ut dictum est prout vero
amplius multiplicatur habet influentiam descendit
ad vestigium creature in qua distincte
intelligitur dei sapientia potentia et bonitas, et secundum
processum rectilineum, quia a summo spiritu usque
ad minimam et infimam creaturam pro
cedens per medium suum relinquit et multi
plicat influentiam ut tactum est de
diversis nominibus. Declaratio utrum quo
lumen videtur in quo alia videntur

Sed forte dicis medium
cognoscendi non facit cognoscere
nisi coniunctum ad obiectum
ut lux realis si non coniungatur
ad corpus solidum non manifestatur ipsum
quod probatur quia ignis in sua spera non
est visibilis quia visum penitus transit
nam radius visus alicui aliquid non vi
dent stelle. Ita lux increata cum sit
medium quo cetera cognoscuntur ipsum tamen
non cognoscitur. Videtur sic in visu ma
teriali sunt tria organum videns obiectum
visum et medium videndi. Et lux
que superfusa visui et visibili facit
visionem in actu. Ita in visione
spirituali sive intellectuali tria sunt proportionaliter
hiis videntibus intellectus intelligibile et
intelligitur et lux que fit intelligibile in actu
intelligendi. Et in hac dicta quod in vi
sione sensibili et materiali lux que est me
dium videndi non dicitur esse videndum
tamen ex eadem rectitudinem comprehendat
oculus colore obiecti et formam eius
colore oriente que est splendor coloris
et lucis coloratum si remanet lux so
la ablato colorato corpore et coloris
similitudine dicit se visus nichil videre

quia sit per cuius fine primo perspective
non comprehendit visus materialiter nisi
sint in dyaphano aliquid densitatis
quia est densum est coloratum et ex
colore venit forma ad visum ex qua
comprehendit visus colorem rei in
se. Et autem est in fine dyapha
neitatis caret colore et non
comprehenditur a visu. Alia ratio
quia lux que non figitur pertransit dya
phanum et nichil remittat visui
Unde nulla forma venit ad visum
ex eius que possit operari in visu
et non visus videt lucem. Unde
licet per eam videat dicit tamen se nichil
videre. Sed in visu spirituali aliud est
quia primo videt lumen illud per quod
alia videntur naturaliter dicit quod lumine
attingit nam dyaphanum den
sitatem habentis et ideo quodammodo figitur
diu sua sibi informat animam. Sic
per Augustinum in libro de trinitate capitulo
Et quemadmodum sicut patet supra hoc
etiam ad declarationem supra addendum quod
intellectus cognoscit nisi verum ut dicitur de trinitate
xv. Verum autem adequatio signi
et signati hoc est verbi et rei quod sic ita
est in re sicut signat sermo. Sed veritas
est verbum quod intus silet quod extra
sonat. Veritas igitur est adequatio rei
verbi interioris, sed verum hic esse
et verum est ratio rei quod res ut est
non potest equari verbo eterno, sed con
formitatem potest habere ad ipsum. Ex hoc
patet quod veritas rei veritas sive creata
non aliud est quam conformitas rerum
suarum in verbo eterno ex qua relinquitur
quod veritas creata non nisi in lumine
prime veritatis conspicitur. Cum non enim tamen
spiritu possit conformitas alicuius ad al
terum conspectio nisi illo cui est con
forme aut rectitudo rei quo cogno
scitur quia rectitudo est et non sit perfecte re
ctitudo nisi in regula sua que sibi se
recta est, et si quam ipsa rectum est re
ctificata que recta non est aliud quam
ratio recta eterna in mente divina, aliquis
sit cognoscere quod recte est ut esse debet
nisi videat ratio secundum quam sit esse debet
Et sic dicitur habere rectum esse tamquam
si qua recte sit debet esse et contingit
ubi habet ratio videre esse recta ratio homi
nis et qualis esse debet nisi in sua
eterna ratione et sic erit recursus usque

dum videat res esse ut dz in sua
rone pima que s[ecundu]m se recta est et io
res est ut dz quia hmz gformis
est diuis. qo creata vitate in cre
atura pz ingnitud inspicienti psto
est luys sue vomis ete. Sicut te
sta[tur] Augs Nec pt aliqua res in
sua tm creata vitate conspici sicud
vel corpa no pt gspici in suo co
lore tm nisi supfuso extrinseco
lumine sed in luce vitatis summe.
Sic color ondit corpa s[ed] non nisi in
luce supfusa. Nec h est lucis in
suff[icien]cia sz p colore ondit corpa s[ed]
ipe color no sit luys luces adiuncta
luce supfuse. Sz h est luc[is] po q[uod]
lux no colore p se lucentem
obfuscat, sz eo p se lucentez
illustrat. Simile est de luce summe
vitatis que sic illustrat vitatem
creatam q[uod] etia ipa illustrata
ondit rem veram. Non est ig[itur] lux
vitatis summe ad vitates alias sic[ut]
sol est ad omia celi lumina, que
fulgore suo obfuscat. Sz potius
sicut sol ad colorez quod illust
Sola ig[itur] lux summe vitatis pmo
et p se ondit id q[uo]d est sicut lux
sola solis ondit corpa sz p hac
luce etia vitas res ondit id quod
est sicut color ondit corpa per
lucem solis. Vnde ig[itur] sicut testa
Augs q[uo]d nulla gspicit vitas ni
si in luce summe vitatis sed quedam
infirmi oculi corporis qui vident
colorata corpa nisi supfuso lumi
ne (sic[ut] habent) intuen alia lumina ipaz
aut lucem solis no pnt intuen
in se sz solum supfusaz coloratis
corporibus. Sic infirmi oculi mentis
ipas res veras no gspiciunt nisi
in lumine summe vitatis ipam aute
vitatez pima in se no pnt gspi
ce sz solum in communicatioe et sup
fusione qua vnitaz ipis rebus vera[s]
sic enim puto q[uo]d etia in mundo
multi summaz vitatez vident et multa
corpa no pcipiunt se vide eaz quo
[modo] Quemadm si aliquis pmo videret
corpa colorata in lumine solis h[ec]
nunquam deflecteret visum ad solem
nec didicisset ab aliquo solem

aut ab aliquo alio lume esse quod
illustrat corpa visa nesciret omo
se scire ul vide corpa in lumine
solis. Ignoraret etia se vide nisi
corpa colorata tm. Mundi corde
et p fecte purgati p ipam lucem
vitatis in se gspiciunt q[uo]d immundi
face nequeunt. Nemo est ig[itur] qui
vm cognoscit qui no aliq[ua]l[ite]r sciat
aut ignorat etia ipam summam
vitatez aliquomodo nouit.

De finis ultimo ad que ordina[n]tur scientia et omnia que est vita eterna

Cessencia quedam videtur
esse finita, quia sic[ut] i scien[tiis]
et artificiis fit subalterna
tio ut sub militari gtinet factrix
frenorum. Sic omnis scientia et noticia
ordinat ad finez ultimum et hic fi
nis vita eterna dicit[ur] pro quo ob
tinendo multi laborant. Que pfec
tur sp an[te] cordis oculos gtem
plat qui finis in singulis cordis
aliqualit[er] plibat. Primo pz. omnes ar
tes et disciplinie hnt suu finez tm
ad que artifices respiciunt pro
quo dispendia equanimiter suf
ferunt. Vnde agricola nunc solem
nunc glaciez tollerat et terram
infatigabilit arat ut finaliter
fruges colligat. Sic negociator
sepe lago credit nulla pericula p
horrescit ppt luccru q[uo]d finalit[er]
querit. Sz in omni arte et discip
lina pcedit quedam mentis inten
tio siue destinatio p quam deueniat
ad finez. Sic enim agricola finez
hz preuenisse segetum ut scire va
leat intentionem aut et destinatioz
cordis agrorum extirpationem ut sic ad
finem optatum veniat. Sic et finis
nr est regnum est sz destinatio
et intentio nra e puritas animi
sine qua ad illud finez impossibile
est pvenire. Nam sine via ad
finem vite tendentibus labor est
itineris no pfectus. Et in hac de
stinatione velut ad certam lineam
cursum dirigimus. Vnde Apls
hntes fructum in sanctificationem finez
aut finem etnaz vitaz sanctificac[i]o

cordis puritatem per quam devenimus
in finem. Meditacio ergo in scripturis
paupertas et castitas non sunt nostra per-
fectio sive noster finis sed instrumenta perfectionis
propter quod enim ferramenta cuiuslibet artis
instituuntur non ut ea otiosa possideantur
nec ut fructus habentur tradantur eo quod hec instru-
menta habent sed ut per eorum ministerium finis
quem querunt obtineatur. Finis enim me-
lior est hiis que sunt ad finem. Hic
autem finis est vita eterna que non habet
finem ymmo propter quam dicitur contemplacio que non
habet finem ymmo finis bonorum est secundum vir-
tutem vivere sicut probatur in primo de ani-
ma. Finis vite humane est eterna vivere. Unde
in libro de vera religione mors dicitur
finis veteris hominis, vita vero eterna
novi hominis finis. Et in libro de civitate dei
in fine quis est alius noster finis nisi per-
venire ad regnum cuius nullus est finis.
Secundo patet non tamen propter hunc finem
principalem sed etiam propter cordis puritatem
que ad dictum finem nos dirigit labora-
re debemus. Ut per eam a passionibus
noxiis cor nostrum illesum separare pos-
simus et conservare quicquid ergo potest hanc
mentis nostre puritatem et tranquillitatem
turbare quamvis necessarium nobis videatur
et utile tamen illud debemus declinare
et sic errores et cordis dispersiones
poterimus evadere et finem desideratum
linea discrecionis recte attingere. Propter
hoc enim homo ad laborem nascitur
ut sicut bonus agricola spinas
ab agro mentis eradicare conatur.
Ab agro cordis spinas cecitatis ab
agro voluntatis spinas iniquitatis
ab agro carnis spinas voluptatis
ab agro totius corporis spinas pusil-
lanimitatis. Quia secundum apostolum secunda ad
Thimotheum laborantem agricolam oportet primum
percipere de fructibus suis. Propter hoc venimus
agimus et toleramus parentes et patriam
divitias et delicias et honores mundi
contempnimus ut puritatem cordis perpe-
tuam teneamus. Tercium patet scilicet potius
nostre non sunt status unde finis in-
tuctos labores [illegible] externis [illegible]
Nam ut supra dictum est debemus puritatem

magis habere per peculiaris sicut instrumentum
per quod habetur dictus finis. Hec est enim
linea de directiva a qua si parum de-
flexit cogitacio nostra statim ad eam
revocatur in qua cogitaciones et opera
examinare potimus. Recte est enim quod
teneat cum ne principaliter inhereat
non habentem per singulares horas et mo-
menta per mentis varietate mu-
tatam et ex hiis que extitissent acci-
dit in illud statum quem sibi primus
occurrit continuo transformatur. Domi-
nus perfectus iste est conatus. Ista
est cordis extimacio ut deo et omnibus
rebus se inhereant. Et quicquid ab
hac dividit eam iudicatur ab eis minimum
et noxium quamvis sit magnum.
Unde de Martha in evangelio Luce dicitur
quia sollicita est et turbatur erga plu-
rima cum unum esset necessarium simul
bonum ponendo eo quia vita activa
quamvis sit laudabilis et plurimum fru-
ctuosa. Sed in sola contemplacione
que vere simplex est et una, ideo
sequitur quia optimam partem sibi elegit
Maria non activam vituperando sed
contemplativam potiorem preindicando
que non auferetur ab ea, quia in futuro
non est meritum activa sed magis ac-
cio cessatura et quemadmodum speicula-
tores et bellica tabula tractantes
artis sue periciam demonstrare vole-
ntes signum faciunt quod [illegible] iaculando
inferire contendunt Alioquin mercedem
artis non recipiunt, et quanto plus a
signo declinat se magis errare demo-
nstrat. Ita et in proposito signum finis
huius contemplacionis et certam directionis
lineam teneamus. Tercium patet adepta
puritate cordis non est quod tranquillitatem im-
pediat, non hostis, non fur, non uxor
non vicinus. Hoc est non [illegible] non mu-
dus, non caro, non mala preponimus. Quia
et [illegible] expectat, mundus subiugatur, caro
non affligit, et proximus diligitur, et
sic pax ex omni parte exterius habetur
et deus ad se gustatur in suis affectio-
nibus et formata securitas quiescit
et dilatat dormit, non imprimens pan-
norum immunditiam hoc est carnis
spurcitiam non vana scientia que

sunt innumera, gloria non licet durare
per impaciam / et sic dicitur introrsus rapi-
tudinem inexpertam experitur. De quo
Augustinus in fine de cuius confessionibus dicit
super hunc sunt ~~mag~~ diuersas aliqui
intromittis me in affectum multum
inusitatum et aliud nescio quam
dulcedinem, que si perficiatur in me
nescio quid erit quod vita ista non
erit. Et illud eiusdem in fine nonum:
Si cui sileat tumultus carnis, sileant
fantasie terre et aquarum et aeris,
sileant et poli, et ipsa sibi anima
sileat et transeat se non cogitando,
sileant sompnia et ymaginarie re-
velaciones, omnis lingwa et omne
signum et quicquid transeundo fit,
et loquatur ipse solus, non per cre-
aturam sed per seipsum, et audiamus
verbum dei, non per linguam carnis
neque per vocem angeli neque per
sonitum nubis, nec per enigma
similitudinis, sed ipsum quem in eis amamus
ipsum sine hiis audiamus, sicut
nunc extendimus nos et rapida
cogitacione attingimus eternam sa-
pienciam super omnia manentem;
si continuetur hoc et subtrahantur alie
visiones longe imparis generis et
hec una rapiat et absorbeat et
recondat in interiora gaudia spe-
ctatorem suum, ut talis sit sempiter-
na vita quale fuit hoc momentum
intelligencie cui suspiravimus, nonne
hoc est: intra in gaudium domini tui.
Nunc qui de doctrine vel sciencie fine
loquentes opus extendimus et pro-
longavimus forsitan ultra debitum
operi suscepto finem et terminum impo-
nentes deo pro sua indulgencia silen-
cio transitum tuum gratia sancti spiritus a-
spiravit ad sciencie vel sapiencie plenum
effectum.

Prologus 2i tractatus in
quo agitur de doctore

[margin: Prologus tractatus in quo agitur de doctore prologus]

Quia longa novum requirit
exordium et intercise
iam pluries mensium
curriculis prima negata ocio multis
concidentibus negociis interiectis
libet inchoatum continuare
tractatum et licet labore retento
animo remissius studio dilatus fue-
rim temporis intervallo, nunc stilus ad
remedium revocetur per indulgenciam
lectionis et disputationis quam nisi
alliger et obediencie lege constringi
continuatio pateret. Cum igitur nemo preter
spiritussancti graciam facit sine quo
quicquid proferimus aut agimus
tanquam fabula censetur inanis,
et quum intencio nostra est extirpare
errores et inserere mores et in
talibus ex tenore procedendum est, de ce-
tero stilo magis humili tamen sub-
tili struendam michi [illegible] et in
pungendam [illegible] calumpniam et
[illegible] me sustinere linguam ma-
ledictam si seculares viuentium
vicia tangam mentes offendam.
Et in hoc aliud dementi calamo te
pretendo quod sciens et prudens
in flammam manum extendo. Quem
est impiorum corruptio quod vitam
suam quam nolunt agnosci videre
publicari. Cum scripture libertatem
depingi statim conrodunt et carpunt
gemino dente scriptorem tanquam suorum
actuum proditorem velud arguentes
solarem luminis claritatem quod multorum
per suos diffudit radios argumentis
feditatem. Hii sunt qui remoti car-
nali et maxime urgent disputatores
et personam lacerant disputantis. Sed
hos equanimiter sustinebit sapiens, qui
magis appetit in pluribus fructum
quam in paucis timeat detractionis
obprobrium, sicut scriptum est: Beati pa-
cientes erunt ut audiant. Non
enim pertransimus ad audiendum glorie non sci-
encie pertinentes concatenaciones ad
augmentum pecunie vel contra famem
avaricie, non scolastica [illegible] et
carpamus folia vel vana sciencie, sed ka-
tholice christi discipuli tamen prestituri ap-
petentem radicem sapiencie, fructum vite
desiderantem, et nunc pensandum insuper
quod expositio et difficultas pertractatio
scripturarum, et si non instruit auditorum
animum exercet saltem quorumlibet ingenium
ut mollescimus arcet ocium et cu-
riositatem ad multa giro vaginum

figit et alligat intellectum Et ut
ea que continentur in scripti serie facilius
discernat speciales titulos supponat
tractatus iste ergo qui de predicacione
doctoris in vii partes dividitur prima
pars continet de doctrina dei Secunda de
doctrina boni angeli Tercia de doctri
na hominis pertinente ad lectores Quarta
de doctrina hominis pertinentis ad pasto
res Sexta de doctrina hominis pertinen
te ad predicatores scilicet de cautelis theologie
Septima de doctrina hominis pertinente
ad predicatores scilicet exemplis pertinentibus
Prima pars que est de doctrina dei qua
tuor continet capitula quarum primum est
quo deus docet angelos simplicis
sima visione certissima cognicione
immediatissima revelacione Secundum
qualiter deus docet beatos in patria
ut intelligant que de deo crediderunt
vel que preteritis contigerunt que
pericula evaserunt Tercium quo deus
docet hominem in via cui consideratur
doctoris artificium doctrine beneficium
vii quia docet temperanciam pec
catores iusticiam penitentes paciam
proficientes sapienciam contemplantes de
cendi exercitium scilicet in leccione medi
tacione oracione contemplacione Quar
tum est de quatuor doctrinis illumina
cionum pertinentibus ad animas que docentur
in via hec sunt mentis abstrac
tio abstracte in unum collectio
collecte in deum affectio affecte quiescendo
Capitulum de doctrina angelorum
simplicissima visione.

Expedito ergo de fine predicamus de efficiente hoc
est de doctore Doctor
enim est natura intellectualis
que reperitur in deo vel in angelo
vel in homine Docet ergo deus Exodi
iiii Ego ero in ore tuo, doce
bo te quid loquaris Et xxxii de
uteronomii Circumduxit eum docuit et cu
stodivit quasi pupillam oculi sui docet esse angelus Danielis ix Ingressus sum ut docerem te Et zacharie
eius loquitur michael dicens
Veni ut docerem te que ventura
sunt populo in novissimis diebus docet esse homo Mathei ultimo

Euntes docete omnes gentes verumtamen
non Ecce in alium doceret tempore non do
ceret Docet autem deus angelos ut
dicit Gregorius in omelia super primam
partem Ezechielis dicens Ut non au
deant homines in infirma etate
predicare Christus xii anno etatis
sue interrogare homines est digna
tus in terra qui per divinitatem an
gelos semper docet in celo Prima enim
ipse est dei sapientia de qua angeli
bibendo bibunt hoc quod eciam bea
titudine saciantur Docet autem eos
simplicissima visione certissima
cognicione immediatissima reve
lacione Primum patet de simplicissima
visione Non est angeli cognicio
collata et sicut in nostro intellectu ita discurrat per singula sed sicut nos sim
plici intuitu sine discursu primis
principiis cognoscimus cum sit principiorum
habitus nobis innatus sic se habet ad
cognoscibilia omnia que cognoscit
intellectus angelicus et eius cognicio principiorum
in nobis sit altissimum
nostre sciencie patet quia in summo ne
ne attingimus quodammodo visionem
nature angelice Unde Dionysius
c. vii de divinis nominibus divina sapiencia fines
priorum coniungit principiis secundorum et
in eadem angeli neque a visibilibus
aut sensibilibus congregant divinam co
gnicionem neque ab aliquo communi ad ista
particularia aguntur et maxime in
quantum angeli non conveniunt certa ex
istencium veritatem Et Augustinus con
fessionum xii Creatura intellectualis
sine ullo lapsu ex quo facta est
in hendo tibi excedit omnem volu
bilem vicissitudinem temporum Et per
hoc solvitur illa famosa questio quam
quidam Utrum tempus sit mensura an
gelorum Dico autem quod cum angelus
sit eius essencia virtus et operacio cum
eorum essencia habeat post non esse
mensuratam eorum enim cum eadem es
senciam virtus autem eius sit media
inter essenciam et operacionem Nam cum
essencia radicatur et per operacionem de
clarat comparata ad essenciam non
habet aliam comparata ad operacionem in
ditat scilicet quod de operacionibus sentencia
operatores autem procedunt a virtute

amisuratiā et tūc tpe mensurant̄
et q̄ua sūt tpales t̄n tpe emanāt
Si vō a v̄tute contemplatiua aut go
ctis actio ē q̄ est connalis angelice
sbē sicut luce in sole et intellige
in angelis ul contemplaū sic mēsurā
evo Si vō egredit̄ a v̄tute contempla
tia et accidenta et p̄posteri p̄ut
contemplo intendit̄ et emitti in an
gelis Cel p̄ut ē aliculus rei desinet
esse et sic distinguo ex p̄te tpis q̄z
si tpus dicat̄ mensura motꝰ scdm
p̄us et posti͡g p̄ut illa mensura
sup motū motus sup magnitudīez
et q̄tī͡m fundat̄ sic non mensurat̄
tpe q̄z nō est ibi q̄tī͡m sed sbā sim
plex et eius opo simplex Item
a p̄ori et a p̄oi in magnitudine
p̄us et p̄ostꝰ in motu et a p̄ori
et a p̄oi in motu p̄us et p̄ostius
in tpe nc̄e est quod illud motu
et tpe quod caret magnitudine
Si vō sit in abstrahē rōnꝰ continui
et maneat p̄us et p̄ostius aut suc
cessio mensurat̄ tpe illa actio et
est ibi nūc p̄oq nūc sicut in vnita
te et p̄uctis vnitas actu nuata
secundū vnitatem sine mō intermedio
ctūt p̄uctū p̄uctio siue linea interme
dia Similit̄ in p̄ximo nūc aūd
nūc nō nūc sequit̄ sine tpe inter
medio q̄tinuare q̄ sup q̄tī͡m et h̄
est ymago q̄ua in hoc p̄ominus pas
nos corrigere ad meliorem iudicium
addimꝰ esse ad p̄mū de simplicis
sima visione q̄ dt angeli in bt̄ifica
tum. Et omēz sciam nram vnc
simul fortasse videbimꝰ q̄spectu
q̄ si dabit̄ nobis nō negat̄ angelꝰ
Scdm p̄z de certissima cognitōn
Sicut enim p̄batur in ii de dīni ca
xxii Angeli boni nūq̄ falluntur
in sua cognitōn Demones aūt sē
pe vident boni angeli creatorem
et in ipō creaturas nō creatorez
p creaturas Sic dt̄ in lio v sup
Genesi et in v de consid Dicit
Inuisibilia p visibilia cognoscunt
a creatore mundi Sz quid opus
scalis censet iam solū creatura
illa visitabilis p quod potius
Ista intuecatur videt verū et eni
vō scitur p verū nc̄ opus h̄t ex his rebus
que scitur sunt factoris notitia me
ditabe hec enim erit ipa nouit
ad ipa descendit que illa ibi
videt ubi longe melius sunt
q̄ in scipis Et in xi de ciui c xoni
Summa h̄et alr̄ in vbo dei cogno
scunt ab angelis Vbi hn̄t suc
cessus q̄ suas s q̄ facti sunt mco
mutabiles p̄manentes alr̄ in se
ipis illa claritate h̄at obscuriō
re cognitōn velud artē certiorem
Tertiū p̄z de immediatissima re
uelatōn p illud quod in eod
ca° lo dt̄ Angeli sancti nō p vā
sonantia dm̄ discunt sed p p̄sen
tiaz immutabiliꝰ veritatis
Et sicut p̄ Aug in lio xii confess
Ita est innc̄ta creatura angelica
doctori suo q̄ eidez cohereᷣs nulla
variatur mutabilitate s̄ requiescit
in sola dei contemplatōn a qua nc̄
auertit̄ nc̄ conuertitur ad se nec an
angelicaz naz nec in illa tpus
inuenit̄ nc̄ alloquio a dei p̄ntia
auditur ~~adet~~ et ideo nō mutat̄
Vnde in xiii confess laudet te
supercelestes p̄pt angelorū tuorū q̄
nō opus h̄nt suspicere firmamentū
h̄t est legendo cognoscere vbm tuum
vident faciez tuam sp̄ et ibi legu
nt sine sillabis tpm q̄uid velit eim
voluntas tua legunt eligunt et dili
gunt sp̄ legunt et nunq̄ p̄terit eligē
do enim et diligendo legunt ipsam
incōmutabilez consilij tui nō clau
ditur corū nec plicat cum eorum
quia tu ipe h̄et eis illis et eis meri
ms q̄z sup h̄ firmamētū ordinasti
eos quod firmasti sup infirmitatem
inferiorum p̄plorū vbi suspicerent
cognoscerent magnz tuaz q̄ualiter enim
creantez te qui fecisti tpa De pri
modo docendi Exodi xxiii dicitur
est moysi q̄ ascendet in montem
et ibi heret q̄uo edoctus est a dno
Et sapie vii° Omn̄ artifex docuit me
sapiam Est enim in illa sp̄us intel
ligentie Est enim intellige simp

mentis aspectus. Unde intelligentia
vocatur angelus de quo ait xx° agi
scimus quia verax es / et viam dei in
veritate doces. Item in veritate quia vi
dent in verbo incommutabilem veritatem
sicut dicit in 2° li° super gen. Et io se
... veritas linearum quam intellectu
spiritus et quam in pulvere scribit. Et in
iusticia in veritate incommutabili et tam
qua iusti. Quarta causa est cognitio cre
aturarum in dei sapientia tamquam in ar
te factrice quia in ipso operem ipsi
melius et verius noverunt in deo se ipsos /
quam in se ipsis / et quam nos ipsi sumus
nota nobis in se ipsis. xx in x / de civi
tate. Iohannes vi. Erant omnes do
ciles dei. Et illud iohel ii° letamini
in domino quia dedit vobis doctorem iu
stitie. Licet enim omnia sciant angeli
que pertinent eorum beatitudinem / tamen multa
sunt que ipsi nesciunt sed in speculo
eternitatis illa adsciunt. Unde dionisius
de angelica ierarchia c. vii dicit
cum a beata virgine et a christi humanitate
dicimus angelos superiores multa re
cepisse que antea receperunt. Nesci
unt enim de natura sua angeli boni sive
mali interiora nostra occulta. Nec ea no
runt nisi ille solus qui scrutatur renes
et corda cognoscere. Tamen possunt per signa
in nobis forinsecus exercita et motus
vel qualitates affectionis interiorum
... ut dicit Augustinus ad ...
in arbitrior omnem motum animi
illud facere in corpore. Cum homines ergo
que non possunt penitus docent ex reve
latione per speculum dignatur eisdem
ostendere.

Doctores enim beatos in patria ut intelligitur quod de deo crediderunt

Dicent esse beatos in patria
ut intelligant quod que de
deo crediderunt / que pri
mus genuit / que pericula evaserunt
de primo patre per illud pomi. Sicut
audivimus sic vidimus in civitate domini
virtutum. Et ne ergo videmus nunc per
fidem videbimus tamen in patria per speciem.
Unde xx de civitate c. xx. Et xv de tri
c. xxv. Et in libro de cathezizandis
rudibus manifeste probatur quod quecumque
de deo in via per fidem creduntur tamen

patria perfecte cognoscent. Immo
sic xx libro c. xx. De tri ... multo
clarius eum videbimus quam intus
imaginem que nos sumus. Et ma
... ut dicit Jeronimus xxi. Non docebit ulte
rius proximum suum et unusquisque fratrem suum
dicens cognosce dominum / omnes enim co
gnoscent a minimo usque ad maximum
eorum. Hec est enim vita eterna
ut cognoscamus dominum patrem et
filium et spiritum sanctum. Ad hunc
doctorem sponsa suspirabat in
cantico i. Ubi me docebis ubi in illo
malorum incursu / nullo hostium
impetu non debellas / ampla domus
locus refectionis ... serenus
lucidus et excelsus / nulle tene
bre luce indeficiente coruscante.
Ibi doctorem querat / qui doceri
desiderat / et librum legat quem
semel vidisse erit totum didicisse
post depositionem enim corporis statim
videtur doctor ille ab animabus
sanctis. Unde Ciprianus ad fortu
natum de exhortatione martyrii sic
ait. Quanta est securitas exire
hinc letum / exire pressuras et an
gustias gloriosum claudere in momento
oculos quibus homines videbantur
et mundus et aperire eosdem statim ut
videatur deus et christus. Tamen ad hoc ad
vertendum est quod a sanctis non sic cre
ditur. Item Augustinus xii super gen.
minime dubitandum est raptam a carnis
sensibus mentem et post mortem carne
deposita transcensis etiam similitudinibus cor
poralium non sic videre posse incommu
tabilem substantiam sicut angeli vident
sine alia retardatoria causa. Sive
ideo quia inest ei naturalis quidam
appetitus corpus administrandi / quo
appetitu retardatur quodammodo / ne tota
intentione pergat in celum / quamdiu
non subest corpus cuius administratione
appetitus ille conquiescit. Deinde sic
intelligant que primus genuit
pater. Anselmus in libro de similitudinibus
dicentem / tunc iusti cuncta scient
que deus fecit scienda tam ea que
patrata / tam ea que per modum sunt
ubi a singulis omnes ibi ab omnibus
singuli cognoscentur. Nec quicquam
omnino latebit / quia patria quaque gente

Qua stirpe quisquis editus fuerit
vel quid esse in vita fecerit sua et
solum, verum Gregorius post hominum corporee
carnis depositionem mali cognoscent
bonos et boni malos et mali ma
los et boni bonos. Fiunt ergo bo
ni malos et mali cognoscent bonos.
Nam et dives ab Abraham cog
noscitur cui dictum est: Recepisti bona
in vita tua. Et electus lazarus a re
probo divite cognitus est. Quem
minime precatur ex nomine dicens: mitte
lazarum ut intingat extremum digi
ti sui in aquam ut refrigeret linguam
meam. In qua videlicet cognitione
utriusque partis cumulus retributionis excre
scit ut boni amplius gaudeant quia
secum eos letari conspiciunt quos
amaverunt. Et mali dum cum eis torq
uentur quorum in hoc seculo despecto
deo dilexerunt eos non solum sua sed
eorum esse pena consumat. Fit autem in
electis quiddam mirabilius quia non
solum eos cognoscunt quos in hoc
mundo noverunt sed velud visos ac co
gnitos recognoscunt quos nunquam
viderunt. Nam ad antiquos patres
in illa eterna hereditate videbunt quos
incogniti per visionem non erunt quos
in opere semper noverunt. Quos enim illic
omnes omni claritate deum conspiciunt et
quid est quod ibi nesciant ubi scientem
omnia sciunt. Johannes non unctio docet
nos de omnibus id est Christus qui inspiratur
unctus. Ubi docentur mortui quid a
gunt vivi. Unde Augustinus exponens in
marg. 4 de Job. Sive nobiles fuerint
filii sive ignobiles non intelliget. Sic autem
sicut hii qui adhuc viventes sunt
mortuorum animas quo in loco habeantur
nesciunt ita mortui vitam in car
ne viventium post eos qualiter dispo
natur ignorant. Quia et vita spiritus
longe est a vita carnis. Et sicut cor
porea et incorporea diversa sunt genera
ita etiam distincta cognicione sunt. Quod tamen
de sanctis nullo modo credendum est quia
que intus dei omnipotentis claritatem
vident sic forte aliquid quod ignorant
sunt si carnales quorum omnia amore

precipue filiis impenderunt. Hoc eos beatus
Job nescire postmodum asserit quod
hii vehementer amaverunt et sive no
biles sive ignobiles sint filii nesci
unt quorum eos sententia cura fatigabat.
Licet enim mortui nesciunt quid a
gant vivi per ne cognicionem scire possunt
vel per proximorum morientium relata
cionem vel per divinam contemplationem
prout Augustinus dicit in libro de cura agen
da pro mortuis dei. Fatendum est
nescire mortuos quid hic agatur
a viventibus sed postquam factum est posse
audire ab eis qui hinc ad eos mo
riendo pergunt non omnia quidem sed que
sinunt indicari que sinunt etiam ista
meminisse et que illos quibus hic in
dicantur oportet audire. Possunt etiam ab angelis
lis qui rebus que aguntur hic presto
sunt audire mortui aliquid quod unum
quemque illorum audire debemus iudicat
ille cui subiecta sunt. Nisi enim essent
angeli qui possent interesse vivorum
et mortuorum locis non dixisset dominus
Jhesus: Contigit mori inopem et fer
ri ab angelis in sinum Abrahe. Possunt
etiam spiritus mortuorum aliqua que hic
aguntur que necessaria sunt eis nosse non
solum preterita vel presentia verum etiam futura
spiritu dei revelante cognoscere sicut ho
mines homines. Sed propterea dum hic viverent
cognoscebant nec ipsi omnia sed que
eis esse revelanda dei providencia
iudicabit. Cristus autem est qui docet
qui cathedram habet in celo et corpore
membra sua docet. Sicut dicit Augustinus
in libro de disciplina christiana. Ad magistri
erit scolam suspirabat. Venite et
ascendamus ad montem
domini et ad domum dei Jacob et do
cebit nos vias suas. Hoc
enim sabbato in quo Christus docebat
ipsum Marci vi: Cepit Jhesus in syna
goga docere et multi admirabantur
in doctrina eius. De tercio scilicet ut intelli
gant que pericula evaserint precipue
Anselmus in libro de similitudinibus dicit
ut in dei laudibus et angelis commendetur
de quanta miseria sint eruti videntur
enim coram hebus. Et Julianus pro
meritis ex sua auctoritate sic ait quan
tum attinet ad scienciam venialem

memor immisit se peccatorum malorum
erit quanto autem ad sapientes semper prius
erit immemor quanto et preciosissime me
dicitur sicut arte sentiunt omnes sensus
morbos corporis nomine sensus autem
corpore sentiunt plurimos nescit esse
ipse passus non est corpus [illegible] in
fine [illegible] et tamen [illegible] et miseros ne
sciunt sunt quo sicut dicit [illegible]
[illegible] [illegible] luce in
gressus ihesus in virtute spiritus in
galileam docebat in synagogis
eorum magnificabatur ab omnibus
Secunda [illegible] a [illegible] liberati
sunt [illegible] primum [illegible]
[illegible] [illegible] Iob xxxv deus qui
dedit carmina in nocte qui docet
nos super iumenta terre et super
volucres celi erudit nos [illegible]
in [illegible] historia cuncta [illegible]
[illegible] et sub se [illegible] quicquid sup
[illegible] quicquid [illegible] et in [illegible]
[illegible] rerum constitute tanto [illegible]
[illegible] esse [illegible] quanto
[illegible] veritatis [illegible] omnium
[illegible] et [illegible] cuncta [illegible]
unde creatura [illegible] in se
[illegible] substernunt sicut dicitur
[illegible] moralium [illegible] vir est
[illegible] in via quid erit [illegible]
in [illegible] qui carmina canunt pro
nocte qua [illegible] sicut in
luce [illegible] et in luce tenebris
deprehendunt

Docet tertia deus homines
in [illegible] [illegible] doctri
nam [illegible] doctoris
artificem doctrine be
[illegible] et docendi [illegible]
[illegible] doctoris artificium [illegible]
docet facilius [illegible] [illegible]
[illegible] doctrina [illegible] docet facilius
ipsa doctrina sapientum facilius mul
to magis [illegible] docet sicut potestatem
habens non sicut scribe et pharisei
non enim indiget in doctrina [illegible]
mento et tempore non librorum
aut verborum multitudine [illegible]

[illegible] solum esse [illegible] aut [illegible]
[illegible] [illegible] enim [illegible]
[illegible] [illegible] in ipsa hora quid [illegible]
oporteat dicere [illegible]
[illegible] [illegible] docuit [illegible]
doceris [illegible] non [illegible]
non [illegible] non [illegible]
[illegible] Iohannis [illegible]
[illegible] palam locutus sum mun
do [illegible] docui in synagoga et
in templo quo omnes iudei [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] et docebat eos
omnes enim docet [illegible]
[illegible] loquitur sicut [illegible]
[illegible] et [illegible] de civitate [illegible]
[illegible] ipse illuminat omnem hominem
venientem in hunc mundum quantum
in se est [illegible] omnes [illegible]
illuminantur [illegible]
[illegible] discipulos suos [illegible]
filium hominis multa pati [illegible]
[illegible] docebant [illegible] et discipuli
[illegible] veritatis [illegible]
[illegible] omnibus consulentibus [illegible]
[illegible] iudeis omnibus [illegible]
[illegible] consulentibus [illegible]
tu iudeis [illegible] non [illegible]
audiunt [illegible] in [illegible] quod
veritatis eodem modo [illegible] appa
rens illa muta est et illi
loquitur uno vero omnibus loquitur
[illegible] intelligunt qui [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] veritate [illegible]
[illegible] ostendit quo [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] Secunda sapientie [illegible]
[illegible] et sapientiam docet et iusti
ciam et virtutem quibus [illegible]
[illegible] in vita hominibus [illegible]
[illegible] temperantia [illegible]
penitentes penitentiam [illegible]
[illegible] sapientiam contemplandis de
[illegible] Thobie Thobias filium suum
ab infancia timere deum docuit
et abstinere ab omni peccato [illegible]
[illegible] xv docebit filios [illegible]
ut caveant immundiciam et non
morantur in sordibus suis [illegible]
[illegible] tempus requirendi
[illegible] cum venerit qui docebit
vos iusticiam [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible]

Proelium componens quasi arcu
aeneum brachia mea et dua[m]
et titum sic in quadam dulcedine
qua vir patiens non frangitur
in tribulatione sed crescit in gratiarum
actione De iiii° ps dirige me
in veritate mea doce me Et
ysaie xxviii° quem docebit scientiam
et quem intelligere faciat audi
tum ablactatos a lacte avulsos
sos ab uberibus Sed contrario doce[n]
carnem meam non temperantiam
sed ingurgitationem carnis non iustitiam
sed cupiditatem spiritum non patie
ntiam sed pusillanimitatem intellectum
non sapientiam curiositatem De pri[mo]
apocalypsis ii° balaam docebat balach
mittere scandalum coram filiis
israel edere et fornicari hoc vacca
re gule et libidini De ii° mich[ee]
iii° principes eius in muneribus
iudicabant et sacerdotes eius in
mercede docebant De iii° math[ei]
v° qui solverit unum de manda
tis istis minimis et docuerit sic
homines minimus vocabitur in
regno celorum De iiii° 2a ad thi
moth Erit tempus cum sanam
doctrinam non sustinebunt sed
ad sua desideria coacervabunt
sibi magistros prurientes auribus
et a veritate quidem auditum aver
tent ad fabulas autem convertentur
Consideranti et attendenti circum sci
entiis viis a domine spiritualiter secundum
viam sapientie doceri necesse
est te in lectione meditatione oratione
contemplatione predicta que exerci
tet cum familiaritate sunt doctores
de quo nunc agimus et spiritualibus
discipulis sed in familiaritate sed
ignota carnalibus Potest enim aliter
dici quod de vo doctrine sine la
pidea lecta intelligentiam dat ra
tione meditatione conciliat prius oratio
petit tandem contemplatio invenit
et de doctrina quasi cum mortem

placentum lectione dente dente Debite
vobis canticum istud et docete filios
israel ut memoriter teneant Iacob
scripsit moyses canticum et docuit
filios israel Et ii paralipo xvii
docebant populum in iuda habentes libr[um]
legis domini De ii° Esdre vii Esdras
paravit cor suum ut investigaret
legem domini et faceret et doceret israel
Primus enim est meditatio ingenii
studiosa mentis ad aliquid inve
stigandum diligens intentio De iii°
xxi dicebat habet petrum a me ut
cessem orare pro vobis et docebo
vos viam rectam et bonam rationem
in oratione devota recipitur unde plus
inferior eruditur Vide in oratione
versus addimus ps dicebat Benedictus
es domine doce me iustificationes tuas
De iiii° Recenme unum bibit spiritus
ut comederet et faceret lectionem in qua
quod intellexerunt verba que docuerat
eos Et in ps claritatem tuam illumina
super servum tuum doce me iustificationes
tuas Ex quibus duabus auctoritatibus
habetur quod quasi interior concipitur hec scientia
quam doctrina per contemplationem adeo
magna est coniunctio et illuminatio
in dicta De huius meditatu de forma
docendi

Ad hanc ergo illuminationem
maior fuit necessaria
agente enim illuminatione o[mni]
ab aliis abstrahit abstra
ctam in se unit et colligit uni
tatem in debitum affectus et affectatam c[lari]
tatem et quodam modo secundum
partem mentis rationalis quasi
recipientem duorum mundorum sensibilis
et intelligibilis inferioris et
superioris collocatur commutans
corpori ut est forma secundum ce[rebrum]
deo vero ut est forma secundum capaci
tatem et huius super se lucem eterna
supereminentem ea quam tangit
quasi aperitur eis erigitur ad
regionem lucis Cum vero mediator

se ad corpus et inferiora intrat
in regione tenebrarum et umbre
inclinato ad terram more pecudis
inmurmurat et quasi sopitur. propter
illumina oculos meos ne umquam
obdormiam in morte. Propter quod ea
oportet abstrahi ab omni seculari
que est a delectatione peccatorum ali
quali corporum occupatione nego
ciorum ymaginatione sensibilium
simulacrorum que omnia mentem
gravant et obtenebrant, et ita
replent, quod animam iam inceptam
capere celica inceptam prohibent
propter quod dicit Ricardus de sancto Victore
lucis magis esse ydoneos ad hanc
illuminationes natos quod illa contemplatio
magis abstrahit a metibus im
pedimentis a delectationibus car
nis et tumultibus mundanis animus
enim corpori unitus et multis allega
tionibus cum eo corporis passionibus
corrumpitur et abiecto cremus (?) pure
non potest radii illuminationi procedere
et secundum modum abstractionis appareret
in eius terrestritatis et simul
lationis ut dicit Augustinus in libro de
cathecizandis rudibus, totum quod
quod intelligo volo ut qui me audit
intelligat et sentio me non ita
loqui ut hoc efficiam maxime
quia ille intellectus quasi rapida co
ruscatione perfundit animum, illa
autem locutio tarda et longa et
longe est dissimilis, et dum ista vol
vitur se iam ille in secreta sua
recondit. Et infra, nec amor
tantus est ut terrenis destructa
caliginem penetret mentem sere
nam ut utrumque fulgeat ista que
sensimus. De iiii° patet ex premissis
Primus patre motus manifestamus
luminis processio in nobis optime
ac largiter prevenies (?) iterum ut vivi
fica virtus vestituens nos replet
et convertit ad congregationes pertinentes
unitatem et deificam simplicitatem,
motus enim est affectus paterne
pietatis. Proinde procedunt in nobis
illuminationes nos implentes et
vivificantes et ad unum reducentes
Est enim lumen illud virtus vivi
fica dispersos colligens et unicos
et convertens nos quantum possibile (?)
dissimilatione sua finis a
pessimo (?) ne divine (?) pinitate (?)
dimensi. Sic enim radius
solis nos reducit ad solam,
et ille illuminationes nos unitos
in nobis reducunt in creatore.
Sistat ergo sapiens in unum col
ligi et ad se intrare qui
vult habere illuminationes lucere (?)
Baruch iii° Consurge Jacob
et apprehende eam ambula
per viam ad splendorem eius
contra lumen eius. Tertio
patet quia mens abstracta ab
exterioribus et unita in se
intuetur se, et tunc sicut yma
go dei videt deum in se per
tamquam in speculum ad
videndum deum mens est racional
lis tamquam sit ymago dei ex
pressa. Tersus (?) autem speculo
et macula et dum diligenter
inspectu incipit ei quedam
divini luminis claritas inter
lucere, et quidem insolite visionis
radius oculis eius apparere
Primus signatum super nos
lumen vultus tui domine. Et quoniam (?)
luminis visione qua admira
tur in se animatur ad videndum
lumen, quod est supra se ultra (?),
et erumpit in quandam flammam
desiderii deum videndi, et
quod summa intentione qua
afficitur in deum summe unitur
deo per amorem, qui est unio
amantis et amati. Et sicut
et flamma incensam sequitur
lux propria ita ad illam de
lectationem et affectionem sequitur
illuminatio intellectus cum aufert
velamen ignorancie ab
eo sicut flamma rubiginem
ferri. Unde est quod aspirantium
credentium melius perficiunt
devocione qua in vestigatione
Quartum patet quia cum anima sit ab

stracta et unita et in deum af-
fecta familiariter loquitur
ei et docetur ab eo sicut apo-
stolus in monte et dulcitudine
doctrinae a domino ostendens radiorum
illuminatio mea in deliciis me-
is radiorum ista caligo est
dicta / quia mens cecatur ab
omnibus actibus apprehensionis
quidem est proprie sua / et est
in actuali ignorantia omnium
creaturarum / Licet est aliarum
creaturarum unita hic scilicet ipsi
scilicet est in summo desiderio in
deum extensa secundum supremum de-
siderative virtutis sue unita
deo. Et tunc percipitur a radio
divine illuminationis sibi appa-
rente vere et inintuibila-
te comportantia divinitus in
illa caligine et ea se re-
velante / secundum nomen deitatis
et dignitatis / et hic radii illu-
strationis dicitur mystica theo-
logia amorum / que est tunc deus
per motiva conservatissima
per dilectionem sapientiam / ubi est cog-
nitio summa delectatione perfecta
sicut est in persona ysaye Isa. 60:
Surge illuminare Jerusalem
quia venit lumen tuum / et gloria domini
super te orta est. Hoc autem
illuminationes que dicte sunt in
actu suo sunt quia lumen illud
videtur in quo alia videntur
Post ea que probata sunt
de doctrina dei / sequitur pars
secunda que est de doctrina boni
angeli continens continuatione ca-
pitulum. qualiter angelus bonus docet
alium angelum / in quo consideratur
doctrine origo. origo ordi-
nis modusque et finis. Qualiter
angelus docet lectiones per re-
velationem interiorem in quo
consideratur revelationis myste-
rium temporis spiritu et

modus de subiecto et modus angelice
revelationis et subiecti multiplici
et modo multiplici

Docet ergo angelus bonus
alium angelum / ad cuius doctrine
considerationem videamus doctrine
huius originem ordinem mo-
dum et finem. Origo fundatur super
divinam revelationem. Ordo super
discretionem eorum actuum. Modus super
interpretationem intellectualem lu-
minis. Et causa super reductionem et
conversionem. De primo sic divina
virtus omnibus se communicans omnia
replet et omnia latet. Cum omnia illo-
quaque illucet et super illucet
incomprehensibiliter. Est tamen summe
angelis in eam magis extensis
lumine cognitionis proximus
fluunt et per ipsos nomine inferiori-
bus seriatim distribuunt / secundum capa-
citatem eorum recepit / sicut radius
solis naturam puriorem et sub-
tiliorem magis illuminat et in-
medientem seriatim crassiorem
penetrat et cum imbecillitate ma-
teriarum minus distribuitur splendor
luminis manifestat. Sic etiam virtus
in calore ignis que in [illegible]
spheram magis calefactive / sic de-
inceps illuminans principium / virtus
sue fulgore primo declarat in
primis angelis proximis qui
in aliis / et per eos immediate
alii participant virtutem divini radii
sicut patet de iii. c. de ce-
lesti ierarchia c. Est ergo
omnibus illuminatus principium eius
est illuminatio. Deus quidem vera est
vere et principaliter / Nunc enim ea
videre et cernere et cernere spiritus lu-
minibus et causa visionis actualis
sustentate plenius. Aliud enim per-
ceverunt in libro de unitate et uno
Quemadmodum si tres vel plures
fenestre [illegible]
post aliam eum radium solis recte

disponatur in ordine secunda minus sus-
cipit. Prima secunda et tertia secundum statum
et sic semper ad ultimam fit defectus
luminis non propter lumen in se sed propter e-
longationem fenestre vitree plurime
a lumine. Sic etiam in mundi presens
descensu eius a primo mortali
et originali ad inferius fit dege-
neratio sue simplicitatis et immo
raro sue utilitatis ad similitudinem aque
que in ortu suo tenuis est et clara
nascitur sed paulatim defluens in
paludibus spissatur et obscuratur. De-
cimo sic sicut patet in quarto c. de
angelica yerarchia. Quibus ope-
ro angelorum est ordinata unde
superiores doctrinam influunt in-
ferioribus. Inferiores autem ordines
nichil influunt superioribus. Unde
patet xxxiii ubi dicitur. Primus c.
... Intelligitur quod superiores
angeli in ascensione domini do-
cuerunt inferiores illius incar-
nationis misteria sed quod superiores
immediate a deo docebantur dicitur
ysaye lxiii. Primus c. iste qui venit
de edom tinctis vestibus de bosra
ex quo intelligitur primi angeli
inter se esse conferendo et admi-
rando illud dixisse quod non presume-
bant comprehendo dei gratuitas repe-
latorum ipsam interrogare. Ergo adeo per
immediatam collocutionem a deo immediate
cum docente audiunt rationem ergo
qui loquitur instructus. Sicut patet
in vii c. dyonisii de angelica yerar-
chia. Est sicut illi qui edocti
sunt qui christum immediate audi-
erunt et magis quam illi qui
mediantibus apostolis aut discipulis
aut aliis doctoribus didicerunt
ita in angelis clarius illuminantur
qui in deum immediate contendunt
quam qui mediantibus ipsis a deo il-
luminantur. Et per superiores illuminantur
inferiores. Et ad hoc patet exempla
quam multa sunt in biblia. Primo
[illegible] dominus relaxationem cap-
tivitati babilonice quod primo visi
de superioribus angelis revelatur qui

audiens verba bona et consolatoria
de restitutione captivitatis au-
dit inquit a deo et ille infe-
riori demum zacharie retulit.
Est iterum ille zacharias inquirunt
quod civitas illa ierusalem reedifi-
caretur et ab hominibus habitaretur.
Vide ergo defectum angelice
ordines ad angelum supremum. A deo
ab illo ad inferiorem angelum
ab illo inferiori ad prophetam
a propheta ad nuncium ut patet. Sicut
colligitur ex ix et x ezechielis.
Ezechiel divina iusticia relaxa-
re volunt penam in [illegible] pa-
cis sententiam cherubin c. repe-
lata demum viro vestito lineis
et per virum vestitum lineis qui
designat angelum docetur per
viri habentes in manibus vasa
interitus. Qui nequidem signat
angelos alios inferiores. Do-
cetur inquam facere de punien-
dorum et de salute signo thau
in frontibus signatorum. Tercio.
Quod inquid scriptura viderit
non occidatis. Sicut Gabriel daniel viii
legitur. Et quidem angelus tamquam
superior imperat gabrieli tamquam
inferiori ut faceret intelligere da-
nielem visionem. Quam deus
docuit illum superiorem. Superior
autem inferiorem. Inferior autem
danielem. Et daniel plebem.
Sicut dicitur in xv c. de ecclesiastica
eiusdem. Non solum superiores
docent inferiores [illegible] or-
dinibus. Immo in eodem ordine
se docent eiusdem ordinis
spiritus. Yerarchia enim que
sacer principatus dicitur et
angelorum congregacio dicitur
in tres yerarchias dividitur. Quelibet
autem yerarchia in tres ordines
dividitur. Quilibet ordo in tres
partes continentes primas medias
et ultimas virtutes. Immo etiam
mens angelica sit in sua
singulari persona spiritales primas
medias et infimas ordina-
tiones. Et quod dicitur ysaye vi
unus seraph clamasse ad alterum

plane secundum dyonisium x c. celestis
hierarchie ille qui clamat prior tunc cla-
mabat et docebat. Nec solum
hoc est in angelis sed in intellecti-
bus humanis secundum conformitatem
in angelis. Intelligitur ergo quod
triplicitas trina in intellectu
humano ad similitudinem et hoc triplici-
tatis que est in angelicis
consortiis. Habet enim quilibet
intellectus naturaliter primo ad
instar gratie fuerat amore cum
seraphim. Lucebat scientia cum
cherubin et spiritualiter con-
tens diiudicet omnia cum thro-
nis habet et sic ut ducatur cum
dominationibus et fortis sit cum
virtutibus et ordinatas cum
potestatibus habet in terra ut princi-
petur ad principatibus et minis-
trat inferioribus cum angelis
et prenunciando miraculis et
nunciando precipue cum archan-
gelis. Ordines autem istos
ierarchicos possumus aliter
mente assimilare et quia
non prodest [illegible] eo dispositum
tunc [illegible] sic
Non indigent secundum damascenum
et auditu angeli lingua
nec sensibili sermone
sine sermone prolato invicem
hy[illegible] et intelligentias suas
tradunt. Unde glosa super illud
ad corinthios xiii. Si lin-
guis hominum loquar et angelorum
sed aut linguas angelorum vo-
cant virtutes vel signa quibus
maiores angeli minoribus
signant ea que de dei volunta-
te in se senciunt. Unde credo
quod angeli habent potestatem sermonis
intelligibilis quo indicant affectus
suos et intentus de rebus quorum
cognitio non erat in eis a
principio. Nec est idem angelo
loqui quod intelligere vel cogi-
tare. Sed cogitatum vel intellectum
quandoque [illegible] curiositate inda-
gante illi exponunt et audit
angelus loquentem nichil aliud
est quam eius cogitationem vel
intencionem videre et quod vim

exprimunt non per aliqua vocem vel
legem nisi ubi ipso angelo loquente
voluntatem eius exprimatur. Unde dicitur
quod locutio angeli est cogitatio directa
per voluntatem ostendendi alteri. Sed quedam
locutio angelorum secundum naturam suam
in qua conveniunt boni et mali
angeli. Alia vero est eorum locutio
per gratiam secundum virtutem specularis sive
motoris in qua conveniunt angeli
boni et aliter secuntur. Immanens enim
innotescat intellectus vel voluntas
alterius secundum reputationem specula-
tionem et voluntatem ipsius supremi motoris.
Unde licet deus respiciat in speculo
non tamen omnes equaliter a speculo
deus recipiunt. Sed plus quidam minus
secundum dignitatem dei presentium et
secundum voluntatem ipsius speculi. Quia
lucidit tamen vult et quantum vult
cum omnes angeli videat omnia in
speculo. Sed quia plena revelatio
reservatur plenitudini glorie. Quia
terminabitur eorum premium in indi-
sitio. De mutua intelligentiarum autem presenti
de mutua locutione angelorum
qui sunt lumina et intelligibilia
vel habent similitudinem satis patet quod
de luminibus corporalibus videlicet sol et
luna vel plura videntur esse ita
omnino commixta in aere. Sed probat
esse discreti in essentia. Si enim
se concentrabat unum illorum luminum
concentrabuntur simul omnes radii
illo precedentes. Similiter si secundum
concentrabatur et plures de ceteris. Quare
lessit ibi vera commixtio nullo-
rum radii unum luminis separa-
bilis sine mutatione eorum. Unde
patet certe esse discretos.
Si ergo certe illorum luminum secundum cetera
voluntate liberi arbitrii possent radios
suos congregare vel inflectere aliis quo-
cumque quibus vellet. Si ergo celestia
illa luminaria sunt voluntate libe-
ri arbitrii prodita secundum voluntatem suam
illuminationes suas sine sermone
intelligibiles intimat quibus
volunt et celant quibus volunt.
Sic patet quod quoniam angelus potest intencio-
nem suam alii manifestare ita
ut innotescat aliis. Sed unde
procedit occultatio. Dico quod ex

h a 2° provenit occultacio in spiritibus spiritua-
libus prout dicit augustinus super genesim
sicut corporales spiritus corporaliter habent
aliqua velamenta quibus se alie-
nis aspectibus occultant. Sic in
spiritualibus suo modo intelligendum
est esse et hoc maxime accedente
divina volunte de iuo sic sicut dicit
dyonisius iii° c. de angelica ierarchia
ierarchia est ordo divinus sciencia et
accio dei forme quantum possibile est assimilans
et ad inditas ei divinitus illumina-
ciones proporcionaliter in dei similitudinem
ascendentes hoc est enim perfectio
et intencio angelorum reducere se
in splendorem in deum et ut magis et
magis purgati et illuminati et per-
fecti per amorem assimilentur ei per-
ut possibile est eorum receptibili-
tati. Necessaria est enim intelliga-
bili creature purgatio. Quamvis
inpura non recipit illuminacionem et te-
nebrosa non habet lucem operis perfectionem
ipsa quasi in tenebris ambulat
nescit quo vadat aut veritas quo
... Necesse est ergo ut ipsa
creatura intellectualis velut homo
per ab impuritate mundet. Si vero
puritatem ab inicio suo contraxit
sicut angeli hoc est ei purgari
ne maculetur in puritate conservari. Il-
luminari aut per virtutes activas et
speculativas per ... imbui. Per-
fici aut est per oppones virtutum con-
servari. Quia ergo superiores in-
feriores purgando illuminando per-
ficiendo in deum reducunt volunta-
tes suas ... Et sic omnes in
deum aspiciunt in quo ... ma-
nent aut ... ... infatiga-
biles et attente se ad eterne sa-
pientie spectacula ... put-
... capacitati. Et hoc
per fortitudinem amoris divini a quo
nulla ... accione deflecti vel re-
tardari. Et sic suas intelligencias
in deum et suos ... ...
et proferunt et ad dei imitacionem
se reformant tamquam ... aspiciunt
et de eius lumine ... recipiunt et se
se ... et ... ab
ordinibus influencia recipientes se
se ... et recipiunt non

per accionem recitatorum. Sed ad ter-
ciam ... principium respondetur
ut subiecti ... recipiant ... ... re...
fatientes et ... habent
sicut patet ... ... angelice
ierarchie. Est ad evidenciam
predictorum notandum. Locucio an-
geli appellatur nutus quidam
intellectus quo inclinat aliud scilicet
vel applicat se ad eam ut
manifestat ei suam voluntatem.
Species enim intelligibilis posita
est in intellectu angeli sed non
quod eam cognoscat. Secundo est
in eius affectu sed quod etiam ea
afficiatur 30 eadem species ... sit
concepta ... Et etiam quasi sit af-
fixa inclinat angelum ad eam
alii manifestat. Et tunc habet
angelus voluntatem manifestandi
eam et illa species ... ... volunta-
te manifestandi dicitur verbum. Dicitur
etiam nutus sed dicitur vim ...
similitudinem. Verbi enim intelligentibus
nutus per similitudinem verbi corporalis
et vocalis ut sicut vox ... ...
est vehiculum verbi interioris
ad alium. Ita ibi nutus velut
ad aliud ... vim et sic
species ipsa ... ut sub actu ma-
nifestandi quasi ... poterimus
suo modo velut se ipsam ... ut
trahat interius per voluntatem ma-
nifestandi. Non ... est nutus
et vim secundum essenciam sed differt
secundum racionem alteram et altera
et sic intelligo locutorem angeli
per ut ipsa species. Primo est in
racione affectus concepta. Secundo
in racione affectus 30 in racione verbi
et nutus. Erit aut locucio
angeli a locucione nostra in hoc
quod locucio angeli boni sit
manifestare ... vult et con-
vertere illum cui loquitur ad
attencionem sicut magister. Dicunt
et sancti. Et sic est in locucione
humana secundum voluntatem audientis
... se convertat vel non con-
vertit ad audiendum.

Qualiter angeli boni doceant alios angelos. Modus originis ordinis modi et finis

Qualiter angeli boni doceant alios angelos et quomodo et proficiant doctrine origo ordo modus et finis

Docet etiam angelus hominem
per interiorem revelationem.
Considera ergo in hac
scriptura tria, scilicet modum an-
gelice revelationis, misteriorum
tempus congruum sub actu et
modum. De primo sciendum quod de
angelica ierarchia lex per
angelos nobis data est. Gal.
3. Et multotiens ante legem
et post legem pretereuntes an-
geli adduxerunt ad divinitatem vel
agendum introducentes et ad
certitudinem veritatis viam de erro-
re et viam operatam tradentes
vel ordines sacros vel mi-
steriorum supermundanorum
occultas visiones vel divinas
cognitiones pronunciationes secundum ordi-
nationem manifestantes. Sicut lex
ergo dicitur dominum locutum
Moysi vel prophetis, tamen hoc fiebat
per angelos administratorios secundum
Dionysium. Actio enim verius
attribuitur agenti quam ministerio
utrorumque sit agentis. Augustinus: Cum
sursum ducebat ad deum contempla-
tivum mentibus hominibus voluntatis
eius agnoscendum et faciendum
et hic revelabat ipsa patriarchis
ante legem ut Abraham ante legem
Ysaac et Iacob. Ezechielem sub lege,
Cornelio post legem. Revelabat
tamen eis ordinem cultus et ordi-
nem vite agendi, quam erant in
mundo archetypo descripta in di-
vina mente, et tandem archana
misteria que sunt super omnem
investigationem conditam creature.
Nec dico quod eos illuminaverint inte-
rius, quia hoc est dei solius. [illegible]
revelant complexionis [illegible] misticie
sicut homo docendo. Unde super
illud Psalmi: Da michi intellectum
ut discam mandata tua. Glossa:
Solus deus dat intellectum. Et
si aliquando ministerio angeli creatur,
ita enim angelus dicitur mentem
hominis sicut quis fenestram dicitur dare
lumen domui quia fenestram facit,
tamen ea sua luce non penetrat
penetrat et non illustrat. Sic
ergo illuminat angelus animam [illegible]
do mentem ad illuminantem graciam.
Sicut enim malignus spiritus qui-
busdam nebulis errorum obstant
omnes meatus intelligencie, sic
econtrario boni angeli illas
nebulas errorum removendo
aperit intelligencie meatus
ad radium luminis veritatis increate

deo lucis, quo introeunte surgunt co-
gitationes bone. Raro autem erit aliqua
revelatio nisi fiat angelico ministerio.
Homo enim secundum quod sit contemplacio mistica
perfectus vel quodam modo absolute
vel quod fit ad exemplationem corporis e-
in ordinatione affectionibus apparet
et in qualitate contemplacione bono divina
sine misterio angelico, ut in Paulo
[illegible] videlicet dicitur in raptu. Sicut an-
geli dicitur ierarchia sine velamine
corporalium similitudinum vel figurarum. Imprimens
lucis immediate a deo recepta in ip-
sum [illegible] primum perfectius [illegible]
tuo videbimus lumen, in quo et [illegible]
cognoscunt omnia cognoscibilia et [illegible]
nabilia. Aliquando perfectorum requirit in
primo unica anima secundum perfectorum in pluribus
perfectibilius. Secundo secundum perfectorum in spiritu
tivis. Tertio secundum [illegible] quod est supreme
specialitatis et est regnativus. [illegible]
et in verticis quantum valetur alle-
maxime perfectus in que homini [illegible]
no perfigurans et enigmata deo [illegible]
Sicut dicitur primum [illegible] de Moyse
primo non tamen est hoc, sed super [illegible]
[illegible] conformitatis et af[illegible]
tionem [illegible] angelice. Iste est
perfectus enim non fit revelatio per ministerium
angelicum. Secundo non fit perfectus
redditur ad ierarchiam dei per ministerium
angeli. Sicut radius solis primo
expandit ad vitrina et per illa [illegible]
ad alia ut facta sunt sup. Sic di-
vina lux primo descendit in primam
ierarchiam et a prima in secundam et
secunda in tertiam et tertia ierarchia in animas
spirituales que participant [illegible] misteri-
angelico. Tercio et minime ierarchie
divinam essenciam. Ratione purgationis,
illuminationis et perfectionis. De secundo
tempore congruum revelationem [illegible]
[illegible] autem semper et [illegible]
quando fit devotione, admiratione et
[illegible]. Bernardus loquitur Ricardus in libro
de contemplatione. Frustra enim homo
ad illos theoricos excessus [illegible]
[illegible] divinis revelationibus [illegible]
ad quos tamen pervenit [illegible] familiari-
ter deditus [illegible] appetit quod [illegible]
primo in devotione [illegible]
[illegible] dictis [illegible] hoc [illegible]
in convalle incambre in [illegible]
[illegible] in inferiore [illegible]
[illegible] oculos [illegible] et [illegible]
per [illegible] mentis [illegible] excessus
dicitur [illegible] mentis [illegible] excessus tum
contra nos [illegible] excedimus vel tamen
intra nos descendimus vel tamen supra
nos levamur. Talem autem dicit [illegible]
quam Abrahe deus apparebat et in

hostio sedebat ex orto et contemplacio
vacabat et fervens in eo desiderium
veritatis estuabat et sic duo
concurrunt in hac confessione mentis que
quodcumque totum surgit in unitatem
fervoris et novitatem revelacionis
ex dum celestis desiderij mentis me
dio vrit' radius divine veritatis
ea per angelicum ministerium revelatur
et respondet per desiderium sicut ibi
simul operacionibus mire et cre
per hunc sanum intellige devote me
tis desiderium procedens operacionis
sicut fumus ab igne qui supra
se ascendit et se deserens quam
deserit facit / et sicut ignis sup
rem vasis extat dum ipsum modo
in unam pertinente in aliam / modo
deorsum / modo sursum extollit / et tu
mens ex modico liquore per ebullicionem
ab infimo usque ad supremum reple
uerit tu violencia caloris interio
ra vasis evacuans agitatum liquo
rem liquorem extra et foris effun
dit / et ab infimo usque ad summum
procedit / Sic mens amoris igne
succensa fervens et estuans et
ignoranciis rebellans irrecitur et
multum iactatur et tunc ab infimis
repulsa et aliquantulum extenuata
sublevatur ad summa ubi secta in extasi
mentis lux recipit revelacionis /
et sic in statu devocionis sentit aliud
revelacionis / hoc est accedit ad
miracionem ubi perfunditur nova luce
ubi in cantus ex hac causta que
procedit sicut aurora lux nova
tenebris mixta / decima dicitur in
processu mentis circa aliquas admiracionem
lucis subitam cum tenebris mixtam
ex mentis videt ipsa cito recedere talis
et simul sentit lux revelacionis
et tenebre ambiguitatis / et sic
aurora paulatim elevatur elevando di
latatur dilatando clarificatur donec per
incrementa sua in lucem terminatur / et
ideo aut primo in die / hoc est ut
iam non sit / sed ut iam non sit auro
ra / primo lux clara terminatur et in
noctem ubi ita deficiat ut nec aurora
nec esse lux sit / sic in isto mentis
processu quo ex admiracione procedit
frequenter credit quia cum aliud no
bis nobis diu ostenditur aliud admirabile
et admirantes diligencius attendimus
et attendentes plenius cognoscimus
Crescit ergo ex admiracione atten
cio et ex attencione cognicio / et dum dicitur ex

hac cognicione plenius illuminatur in
quandam simplicem munditiam affectum et
affectum ascensu penitus deficiens
transformatur duo sed non ita ut sit non
intellectus / sed ut iam non sit humana
claritate in claritatem tamquam ad
deum sponsum lucem illam specialiter
cantans imaginem gloriose transformata
et aurora consurgens deficit in
diem post hunc claritatem et in nocte
inebriacionis deficit dicitur a statu
suo mentis tota liquefit sus
piria hunc regi Hester divina
q. talis directionis succensa re
gio desiderio procedit Salomonis
sedentis accessit interrogavit
accepit obstupuit videns sa
pienciam regis nec ultra spiritum
habuit hec est mens sancta sancta
scripturis et appetibilibus sancta
non sperata in vestigacione verita
tis amore succensa querit
et audit ex interiorum suspi
ria et desideria ex divina re
velacione cognoscit ex corpo
re industria ferre non sufficit sic ut
dormit per eam videt et intelligit
tantum obstupuit et deficit
hoc est enim quibus se elevat
quam amicus dum a meditatione
tunc assurgit in contemplationem
a contemplacione in admiracionem
ex admiracione / in mentis alie
nacionem sicut admodum ex regina
hic in hac revelacione dicitur non
habuit spiritum cum revelacione Iohannis
legatur ex ipse fuit in spiritu / sed
que fuit regina vivens sine
spiritu aut talis adhuc in
carne fuit in spiritu / aut quo
spiritus in spiritu vel spiritus sine spiritu /
sed hoc est spiritum in spiritu esse se
metipsum intra se totum colligere
et illa que circa carnem / vel
in carne gerimus penitus igno
rare / Sed spiritum esse sine spiritu
est semetipsum contra se et supra se
totum effundere et que per corpus vel
in eo sunt in tantum ignorare et
indiviso extrahanc totum intrare
et spiritus semetipsum non habet qui
nequit a se ipso deficere et mi
rabili transfiguracione alienacionem
in divinum transire / ut iam non
sit ipse qui deo ita adhereret
sed ut anima cum adheret deo unus
spiritus est cum eo / hoc est in montem
domini ascendere et claritatem
transfiguracionis eius videre

bonis redundat in tanta opulentatione unde tam vere. Que est ista que ascendit de deserto deliciis affluens innixa super dilectum suum. Et de deserto mentis ascendit quando supra se in alienatione surgit et se in ymo deserens et usque ad celum per excessum spiritualium gaudiorum plenitudine affluens et infusa ubertim celitus melliflui nectaris suavitatis leticia totum se dulciter infundit. Hec est de deserto ascendere super corpora terre et humane possibilitatis metas sustentare, et tunc temporis spiritualibus deliciis affluens innixa inquit super dilectum ut si vocavit desperato victore, cogitemus puellam teneram et delicatam ut potest in multa delicatarum affluencia ebrietatem et multo vino madidam, ipsam intellectum tellam ymaginem intoxicatam, et torrente voluptatis potatam considerans quod pre nimia temulentie vix posset videri, et pre nimia ebrietate non novit viam discernere quia supra dilectum se inclinat, quia eam sustentat, et ei viam ostendit, quia ea vadit sustentata et in nullo alio delectatur sustentata procedit, anima in ipsa deficiens radiis regnant revelationes que aspicit. Ostatus ceterum sopitum necessarius est accipiendo revelationes. Numeri xii. Si quis fuerit propheta domini inter vos in visione apparebo ei vel per sompnium loquar ad illum. Quod etiam corporalibus sensibus liberis dicitur quod prophetia de revelationibus naturalibus per rationes corporee regitur persuasio dante. Ut anima futura consuevit prevideere et que a se agenda sint aut aliis, oportet ut nunquam pugnat separata enim a corpore melioribus operibus et virtutibus cumulata spectaculum quodammodo per corpus facta et a nullo corporali perturbata contemplatur

pure preoculis facta futurum. Unde et quando per sompnium est. Secundo per aliquam in pia prophecia dicitur in capitulo de causa per visionis quorum dormicio est retractio sensuum ab exterioribus ad interiora. Spiritus est subtile corpus compositum quod capacibus calidioris humoribus. Cuius sedes est cor, et ipse vehiculum vitam vitalem animalem per quam virtutes sensibiles et motive sustinent ad pia instrumenta. Unde si aliud obstruxerit capsam [illegible] quibus destruuntur sensus, et sequitur sopor et morbus caducus. Iste autem spiritus mediantibus arteriis diffunditur ad exteriora corporis. Iste ergo in sompno ipsi se ad interiora diffunditur et quasi sensus remanet anima libera ab occupatione sui circa sensus, et tamen invenit se liberam fieri ab impedimento, maxime quando spiritualibus. Et potest quandam formam que est in uno speculo per oppositum clarere, ita fit in opposito si speculum male non potest claudi spiritualem ante spirituale quod est angelus revelat. Item est duplicatum eius vel trahens per potentiam et forciam quam dicunt sompnia esse manualibus et visionis per angelos. Unde planto dicit esse in aere quasdam substantias separatas que inclinant. Et quodcumque hec fiat sive dicatur sompnia vel in sompnia vel visiones vel fantasmata vel oracula etc. quando anima tunc est abilior et purior ut ei fiat ab angelis revelatio immaterialis et abstracto dogmaticalis lumen divinum quod est simplicissimum et universalissimum et virtute efficacissimum non est proportionatum et ut recipiat ipsa in materia sentiente et specificetur per cognationem ad lumen angelicum quod est magis contractum, et menti angelice proporcionatum ut recipiatur ipsi anima sentiente, et specificetur per cognationem ad lumen angelicum quod est magis contractum et menti angelice proporcionatum, tamen secundum philosophos est revelatio potest sive in vigilia duabus de causis. Una est cum anima est ita fortis quod non impeditur a sensibus sed per suam fortitudinem dilatatur ad speculanda simul superiora et inferiora. Sicut cum aliquis adeo fortis est ut simul potest

sibi et loqui et loquentem intelligere
Alia causa est eius pravitas et tali
ta diversarum complexionum, quod hoc sit
agnitus propter diversam mutata intel-
lectione et alienatur ab hiis que sen-
tiunt alii sensus et tunc aptus est
ut sit stupidus et turpibus tur-
pitudinis videtur absens ab eo quod
videt et audit hic autem contingit
quando spiritus debilis est ad recipiendum
impressionem et talibus aliquid fiunt
revelationes licet nesciunt quid
dicant ut patet de demoniacis et ca-
duca et aliqui dicunt naturales et
moderni ponunt aliam causam reve-
lationis in sompno dicentes [illegible] hec natu-
rale stellarum qualitatis est in
supra elementis et in ipso sunt vir-
tutes superiorum motorum que dirivantur
ab uno ierarchia superiori et
angelis influenciam procedere et
hec forsan influxa operatur virtutes
secundum conjunctionem quam invenit
in diversitate nature ut quam tenet
ad virtutes corporeas quas adiuvat
animalem sicut dicitur quod forme re-
latus existente ad nos movent forsan
nostra corpora et imprimunt suas
potestates licet non sentiant propter
eorum tumultus unde cum fit alie-
natio a sensibus et maxime in sompno
exprimuntur motus eius et causa
futurorum quorum [illegible] aut yma-
ginatio adequatur propter motum huius
forme, recipit motum huius modi sic
sibi ipso licet [illegible] quaerat formas
similitudinum quibus compleatur forsan
sicut complexiones quaerunt formas quibus
compleatur amor libidinosus et ad
operationem talium ymaginationum in-
tendat forsan etiam in iacentibus sompn-
dientes et movet eum et facit vices
corporis et anime sibi inesse determin-
ationes sicut facit in ... movet ad
alterationem et generationem et ideo talibus
interius multiplicantur eum multa si-
mulacra sicut in materia multiplica-
tur eum multa agenda sub ipsa
et tunc sit sompniorum interpretatio
et futurorum [illegible] demonstrat
talis forsan applicatio, et est solum
in forsan artis, quemadmodum quod est operis
et cum procedit in materiam artificiati
multis hominis instinctu, et hoc modo
materia artificis movet virtute ad
magnitudinem figuras omnium que ad

ad ... ut in artificiatis produxit
sed nos theologi loquentes loquimur
ad presens totaliter modum non
recipimus, cum iste modus po-
nat revelationem naturalem non
autem supernaturalem contingentes contingentiam
naturalis, autem revelatio dicit
contingentia propter quod naturalis predicti
ex consideratione causarum cre-
aturarum ista autem ex dignatione
2 divina ministerio angelorum sic
quod naturalis non se extendit nisi
ad causas determinatas in natura
sed revelatio se extendit ad omnia
Tercio quod illa sit fallibilis
ista infallibilis, patet quod ex pro-
cedit in signa et revelatio pro-
pria dicitur divina inspiratio
rerum eventus immobili veri-
tate denuncians divina non in causa
naturali creata rerum eventus contin-
gentes futura contingentia
non tamen contingenti ad ea que habent
causas determinatas in natura
immobili veritate denuncians non
mobili varietate concedo tamen quod
per naturam anima est habilis ad recep-
tionem impressionum corporum
supercelestium in quibus apparet
ac alios futuros eventus, et
sicut probabiliter predicit super et
hoc ex impressionibus supercel-
estium retinentur ut etiam ali-
que sibi nota de hiis in iiii°
dyalogorum Gregorii De subiecto et

modo angelice revelationis et
subiecto multiplici et modo multiplici

Dicto de duobus ad revelationem angelicam pertinentibus, scilicet angelico ministerio et statu cognoscentis, sequitur de duobus concurrentibus scilicet subiecto et modo. Fiunt enim revelationes aliquando malis existentibus in cul-
pa, aliquando corpore vitia vitia
sonantibus laborantibus in pena
aliquando vero existentibus in iusticia
de primis [illegible] Balaam
Questio quarta ... quod quedam sunt dona
dei que sunt in malis tamen et
non faciunt eos bonos ut ti-
mor servilis. Quedam vero que sunt
in bonis tamen et non faciunt eos
malos ut caritas. Quedam vero
sunt que in bonis et in malis sunt

De subiecto et modo
angelice revelationis
et subiecto multiplici
et modo multiplici

dnt' ut pcognicio futuroz &
hgi ß dnt' Revelacio ma
lis fit a spu et cu spu no
in bonis fis et ad spu et a
spu | ad Cor xij. pmitur
dat' manifestatio spus ad uti
litez Alij qnd's smo sapie
alij pphetia &c Jn quo nota
duplex dra coru p ut st' i
bonis et malis Vdz i mal
ponit spnm sctm in mai
festacoe in electis aut q' da
tur ad spu ponit ipsm in
se ipo pscia in malis st' bgri
ad utilitez talie in bonis
ad utilitez psone ipe et hic
est qd dicit' manifestatio
spus ad utilitez / ipt hic em
datur malis spus pphetie
ut coru testiomu afferret
certie p ut dt Aug' fr p'o
de mirabilibz sacre scripture q
balaam p missus est venire
ad Balach ut adveniry ipi
p pphetia gentilez qm futus
erat gestis salvator i lege
dei scribit' Et his lz e de
corpe ocasionalr videt' ala
ter dicta ß phos / et alit' ßm
phos theologos / ponit eny
phs predictiones istas futuroz
q fiut in corpe ocasionat / ut
freneticis et melancolicis / et
hijs ex ab acu et ca' supto
pncipio ex complexione theo
logi vero ponut hic in eis ex
revelacoe lvia aut pnta ista
e sicut dt phus in li de som
no et vigilia et illi quoz
natura loquax e et multiplica
fantasmata de eis ut me
lancolici qui multa p se loqut
hy videt multiplices aspects
qz vtutes ymaginatiua coru
se pparat sibi ucez ocurrectes
multibz factis in eoz corpi
bus / et multa invenint fan
tasmata que opprimt adfu
tura sicut otendentes libet
rapint / ita isti i se otenduut
et rapint similitudia mo
tuu et passionu duisaru
Unde sicut qui multa et multo
ciens iacit quaz iacit ca'

segno quez dispiter Et sic tot
tanta videt q' no pt esse quin a'
exemat / coru q' videt et ita
somnia coru st' accidetia futu
Vna aut scitez st' et magis d'ngs
ista e sicut dt in li xij sup Ge
ad lrz hec pcognicio futuz
que fiut melancolicis et frentic
et eqs dicibz copant visiomib
sompnioz Aia aut i vigila
du vacabat sibilis i apphonsc
obiectoru fabricat' sibi sili iuz
in spu mira celeritate silitu
bus corpalibz quas videbit
indormiete aut illa aia q' quies
ab occupacoe exteriori cetra se
et sibi vacat interiori acciy
tom / sicut ignis corporeus b
tint hic ardet nec extinguit
ß evaporat fumus tenuis qui
tomot fuit susitata' in flam
sic aia in dormicete nec pen
intipit actu vitali nec pnu
eliuat p spus / ß instar fum
videt' opari / similia eny eum
potitia oculo e interius ex
tetatiua eny vacat tra actu
trinseca / sibilis ita sibilius
receptas | aut ita ess exple
fabricatas iniqz eny cessat fu
sitacoes in spu suo ß q' ofuse
sibi sicut ofusibs e sompn ega
qu torde no st' eqlicer pteuse
Ideo sonalis opans sup sili
receptas eu pt p silioz natue
illas sibilioz imagicee speculat
ofuse / Et si pdicit q' eis s'a
lz e quactideti quez pt q' di
tebat in pscia / ß q' i illo i
statu du sonalis illas mutuc
ymaginez quez mori psom
occurrut tactz radicali i corp
et duo ay aia In corpe q' s
ligati st' uz in dormiete / u
turbati ut melancolico ut in
tlusi aditus sui sicut pz in
freneticis quibusqz et in uaria
paractibz Innia vero duobz
modis pt qndo sam corpe
apmm in alienacobz ita uz
sprus corpis videant' corpa / s
in spu q' spiha q' no discernit'

corporibus / vel per aversionem mentis per
motus affectibus carnis ita quod imples
apprehendatur per spiritus corporales sed habet
anima in similitudinibus corporalibus
Sic ergo ita se spiritibus arripitur
anima a malo spiritu, et facit homi-
nem demoniacum et arreptitium vel
falsum prophetam Si vero a bono spiritu
assumitur efficit hominem loquentem
mysteria si non intelligit aut ad
plus predicere que predicare dicitur per alios
unde Augustinus [illegible] super Genesim ad
litteram Sopite aut perturbato aut
esse intercluso itinere intencionis a
cerebro, quo dirigitur sentiendi mo-
tus, anima que motum ipso cessare
ab hoc opere non potest quia per corpora
non sentitur vel plene non sinentur
corporalia sentire vel ad corporalia
vim sue intencionis dirigere, spiritu
corporalium similitudines agitant aut
intuetur subiectas et si aliis agit fan-
tasie cum sentiunt, si autem obiectas intue-
tur oppiniones sunt et infra Cum ergo in ea
videnda spiritu assumitur spiritualiter hec
demeat et sicut scriptum est assimilatur
de spiritu meo Item Secundo bono spiritu assumi-
tur spiritualiter homo et has videndas ymagines
magines nisi aliud significet non
puto cum uno in corpore tam est ut in
eas expressius intuendas ymaginem
intendit spiritus non sit aliud significare
credendum esse sed tunc significat cum spectante
ademonstrante spiritu, sive dei intelli-
gere aliquid aliud decorpere ut a car-
nis sensibus abalienatur paciens
de [illegible] id est mistis patet per Augustinum in iiio de trini-
tate et in Zach. primo Dixit angelus
qui loquebatur in me non enim licet doctrina
assit pro medium, sicut hominis sermo
fuisset mediante aere ad auditum sed
spirito animam inveniens puriore tanto
magis reddit eam clariorem ad percipi-
endum veritatis lucem nec tamen angelus
in anima licet loquitur in ea, sed solus
deus qui est anime intimior, quam ipsa
sit sibi est sicut magnes ferrum at-
trahit, ita angelus habet virtutem occultam
immediate anime mentem suam nullo
medio interposito presente sine impedimen-
to apodictice doctrine sive dico recipit
oppinionis actum et impressionis modum
unum, primum consistit in effectibus purgacionis
illuminacionis et perfectionis sicut dicit Dionysius
in c. de angelica ierarchia oportet purga-
tos inquinatas perfecta vbi / et ab omni libe-
ratum dissimili commixtione illuminatos autem

repleri divino lumine ad speculationem
habitum et virtutem et oculis castis intel-
lectualibus reductos perfectos autem ex
imperfecto tamquam ordinatos participes
fieri in speculatam sacrorum perfecte
sciencie Secundum rationalem enim mentem
in qua sit facit impuritas nisi commix-
tio ex inordinate amate a domino
amando / aut sicut non adamatum aut
non amate ad adamandum vel sicut
adamandum Amor enim coniungit amantem cum
cum amato, et ideo vilitas cum in
anima ex amore inordinato con-
trahitur viliori se sicut / aurum
commixtum argento contrahit impuri-
tatem per hanc mixtionem cum vili-
ori vel cum dissimili sibi Hoc est
ergo purgari mentem sive ordinate
diligere Secundum separari ab affectione
humana mentis et post purgacionem
sequitur illuminacio Sicut autem o-
culus corporalis non illuminatur ad
videndum corporalia nisi recipiat
radium solis vel lumine
Ita illuminatos oportet impleri divino
lumine Et per dictam purgacionem
mens redditur ad hanc illumina-
cionem, et deinde per illuminacionem ad per-
feccionem Que perfectio est quando mens
bonum ordinatum et non erroneum /
bonorum sua bona operatur et ad
operationes dirigendas ad puram
dei contemplationem / que est finalis
creature vltima perfectio et sic
sunt mentes ex imperfecto educte /
et sacrorum participes effecte et sic
angeli nos purgant operando
ne sit in nobis amoris inordinatio
que facit et distortum affectum / et
tenebrosum appetitum Hoc enim intell-
igunt et ut munditiam et lucem
et perfectionem quam habent nobis tradunt
pro posse et debent sunt enim
specula clarissima et illuminata
et illuminancia / et sicut speculum
luminis quod suscipit in oculum in spe-
ctantis statim refundit vel dehi-
sci de suo lumine imminens cum
totum lumine suum alii tradens / licet
forte insuscipiente non sit quia
intradente propter minorem suscipi-
entis aptitudinem Ita procedit
illuminacio et doctrina ab angelis
superioribus in inferiores, et ab in-
ferioribus in animas rationales et vice
versa immissionis iste fiunt / cum
intellectualibus ita exemplo est de
angelis et homine Differunt istorum
dupliciter docere Cum enim se vertitur
in noticiam intellectualem rerum
ignotarum Ab homine plus intel-
lectus agentis et per species exterius
per se notatis, que se habent ad illud
luminis sicut instrumenta ad artificem /

Deus qui animam intellectuali
lumine insignit et notam primorum
principiorum eidem impressit que sunt
quasi seminalia scientiarum sicut re
bus naturalibus impressit seminales
rationes omnium effectuum producendorum
excellentissimo / modo docet homines
utpote operans duorum tantum continens
homo vero secundum naturam par est homini
secundum intellectum; tamen par in parem
non habeat imperium / non potest eum docere
causando illud lumen vel augendo
sed ex illa parte qua scientia ignoratorum
causatur in propria per se nota potest ce
tamen scire in alio homine quod animo non
sicut notitiam principiorum tradens sed
sicut illud quod implicite et potentialiter
continebatur in principiis educendo
in actu per quedam signa sensibilia ex
teriori sensui ostensa / Angelus
autem quasi medius est ordine na
ture inter deum et hominem medio modo
habet illuminare per doctrinam. Habet enim
lumen intellectuale perfectius quam
homo naturaliter non potest autem infundere
lumen intellectuale anime sicut
deus facit sed disponit ad infu
sionem removendo velamen et co
impeditivum in corporalibus perfectionibus / quod
similiter perfectiori confortabitur
virtus eius potest etiam homines docere
comparate principiorum / non notitiam
principiorum tradendo sicut deus /
neque deductionem conclusionum ex
principiis sub signis sensibilibus
proponendo sicut homo facit sed in ymma
ginatione aliquas similitudines
imprimendo / et sic multa nobis per
impressionem significando et ostendendo et non
[illegible] ... [illegible] angelus imprimat vel etiam cum
in scriptura multe [illegible] sancte ymaginibus sicut
[illegible] aliqua [illegible] super [illegible]

Revelationes angelorum et eorum
revelationum principium [illegible]
est ut eius se [illegible]
[illegible] Unde [illegible]
[illegible] ab angelis primo
ingrediatur [illegible] ingressa
progrediatur supra [illegible] tertio
[illegible] ad miratur [illegible]
[illegible] ad mirata [illegible]

exteriora sed In hiis enim [illegible] tam [illegible]
na dei [illegible] angeli [illegible] primo [illegible]
daniel samueli per noctem myste
revelatum est [illegible] est sompnium
locutio angelorum quod [illegible] per noctem
venit et interiora terminat [illegible]
si nobis secreta revelari volumus a
[illegible] implicare [illegible] in nocte
et eorum [illegible] addiscat [illegible] sena
[illegible] enim [illegible] sufficiat [illegible] ad utraque
diminuentis / sed dum implicatur [illegible] exteriora
Unde exterius auditum [illegible]
obsurdescat Unde sponsa dicebat
Ego dormio et cor meum vigilat
quod dum exteriora [illegible] sentimus
interiora [illegible] appellamus
Dum [illegible] [illegible] impressione
nocturna [illegible] sopor super
homines et dormiunt in lectulo [illegible]
aperit aures virorum et erudi
eos instruit disciplina et a[illegible]
homines [illegible] [illegible] bene
visione nocturna Ubi enim est [illegible]
[illegible] et quidam [illegible] in vita ista [illegible]
temporibus ymaginationibus nocturnis
visiones dei [illegible] / qui [illegible]
super homines [illegible] minimis
[illegible] exteriora [illegible] [illegible]
magis intra mentis cubilia
quiescimus / tunc aperiuntur aures
tunc [illegible] angelice revelationes
[illegible] revelamus [illegible]
samuel [illegible] enim per variarum re
[illegible] distracti et exterius [illegible]
et multiplicati / sed in revelatione [illegible]
nos reducit ad unitatem cum sit [illegible]
unifica Dicit dyonisius [illegible] luminis
bonus processus in nos veniens
unifica virtus nos replet et [illegible]
ad congregantem patris et deificam
[illegible] / quod [illegible] nos a [illegible]
exterius amatorum et convertit [illegible]
ad deum diligendum unum et verum
Sicut enim radius solis redditur
solem / sic ille revelationis radius
nos reducit ad unitatem cui soli
debemus inherere per [illegible] [illegible]
Restat ergo sequens in unum colli[illegible]

et adscripcionem intrare / quia vult angelum
revelantem audire, de qua humilitate
ergo placuit ei qui me segregavit
de ventre matris mee et vocavit per
graciam suam ut revelarem et filium
suum in me. Ille a ventre matris se-
gregatur qui per graciam a carnali
consuetudine sursum ducitur. Psalmus
Emitte lucem tuam et veritatem tuam
ipsa me deduxerunt et adduxerunt in
montem sanctum tuum et in tabernacula tua.
Sic enim Christus assumpsit Petrum
Jacobum et Johannem et duxit eos
sursum in montem excelsum asce-
dit ipse cum tribus discipulis
et sic te per studium operis meditacionis
et oracionis promovebis ad superiores
cognicionis. Multa enim exprimuntur
sperando multa invenimus investigando
multa contemplamur orando. In quibus
omnibus indigemus angelico solacio
quibus tribus coniunctis nobis ad
intellectus veritatis proficit et in altum
se extollit. Unde est quod multos vi-
demus studiosos in lectione desidiosos
in opere tepidos in oracione
qui tamen possunt multos veritatis a-
tendere sed non possunt quia [illegible] ipsi
non sunt nec valent ipsi transfigurari
veritatem / nec revelacionis angelice
percipere. Sed non quia angelus sathane
transfigurat se in angelum lucis
[illegible] licet se transfiguret et ipse
[illegible] Sed ipse veritas sue lucis
confirmat duobus testibus quia
Moyses et Helias apparuerunt cum eo
in monte ut in ore duorum testium
non dubitemus. Restat nobis probandum
revelacione / quia revelacionem suspectam
feci / maxime de ardoribus quos probari non
potest scripturarum attestacione. Ad probandum
[illegible] revelacionis veritatem legitur et
[illegible] manifestatur neququam [illegible]
[illegible] ab altiore [illegible] revelacione
[illegible] si scripture sacre tollo non
[illegible] vel non convertitur revelacio
in ad Corinthios XII Ne magnitudo
revelacionum extollat me datus est
michi stimulus carnis mee angelus
sathane qui me colaphizet. Ideo
psalmus Revela oculos meos et considerabo
mirabilia de lege tua / revela michi
i. aufer velamen oculorum spiritualium
non enim possumus radium videre
in via divine lucis nisi quibusdam
similitudinibus contemplativis [illegible] tempore

[illegible] et velamine culpe
Sed ipse [illegible] illuminans tamen
velamen illud tollit. Unde et Moy-
ses ponebat velamen super
faciem suam ut non viderent
filii Israel faciem eius. Sicut ma-
gna [illegible] candela ponitur ne
infirmus oculus paciatur. Lo-
quebatur autem Moyses ad Deum [illegible]
ferebat velamen [illegible] cum [illegible]
[illegible] aperte [illegible] per humilitatem [illegible]
primo revelacionem [illegible] in revelacione
[illegible] primus [illegible] ad Corinthios in
[illegible] fuit adhuc inferetur
velamen et sequitur [illegible] illud Revela
oculos meos et considerabo mira-
bilia de lege tua. Hoc est quod in trans-
figuracione domini discipuli ceciderunt
in facies suas. Ubi enim auditur
tacet ubi vero [illegible] deficit /
et forte in tribus discipulis [illegible]
[illegible] signum [illegible] corporis et
[illegible] mentis / et [illegible]
[illegible] defectus [illegible] enim [illegible]
[illegible] [illegible] mens [illegible] super
se rapitur et invisibilia revelantur [illegible]
[illegible] Nunc
dimittis servum tuum in pace [illegible]
et revelacionem [illegible] [illegible]
[illegible] anima cum [illegible] ab
interioribus ad [illegible] pacificate
eius [illegible] confessus
firmatus et vaporibus [illegible]
[illegible] elevatur super se [illegible]
spiritualem [illegible] visionem rapta
super se admiratur revelatum
sibi divinam disposicionem admirata
sentit celestis [illegible] de
primo Nunc dimittis [illegible] de [illegible]
[illegible] videtur [illegible] [illegible]
[illegible] ad gloriam plebis
tue Israel. De delectacione que
[illegible] in illis revelacionibus [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible]
admonet illi qui in solis luce
[illegible] [illegible] [illegible] /
et eo aspectu letificatur / [illegible]
si qui forte fuerint [illegible]
[illegible] primus et fortissimus
oculis [illegible] vel [illegible] [illegible]
solem [illegible] / qui [illegible] [illegible] /
[illegible] inferiores oculi [illegible]
[illegible] illustrat. Sic fortis
[illegible] mentis [illegible] / [illegible]
multa vera et incommutabi-
lia [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] se in summam [illegible] qua
[illegible] monstratur [illegible]
[illegible] tanquam [illegible]

celica / et illa simul omnibus ferme
Remigius enim [illegible] iohannis
[illegible] est in celestibus veritas ipsa vi-
[illegible] veritate [illegible] est [illegible] sub-
tus [illegible] tu iste [illegible] veritatem
et ipse est [illegible] nr. Tercia
pars de doctrina angeli mali
et continet iii c. Quomodo ange-
lus malus docet angelum malum
sive demonem. Quomodo angelus ma-
lus docet hominem [illegible] agitur
de doctoribus [illegible]
primum de doctrine [illegible] doctore
de doctrina [illegible] qualiter
[illegible] perseveratione

Quomodo angelus malus docet angelum malum

Quomodo angelus malus docet
angelum malum

Docet etiam demon vel angelus
malus docet alium demo-
nem et docet hominem ab-
[illegible] de doctrina
eius respectu demonis hic
primus sciendum est quod demones
in hoc aere caliginoso ma-
nent in quo inquietudinem
magnam gerunt et inter se
disciplinam tenent et prius
superioribus [illegible] et quilibet
primum patet per Augustinum [illegible] de
civitate dei dicentem c. viii
In hoc aereo celo et [illegible]
demonum et hominum miseria
est vita et [illegible] /
[illegible] angelis [illegible] virtutibus
qui peccaverant [illegible] ordini
[illegible] etiam [illegible] ordinis et
tamen [illegible] custodia commis-
sa [illegible] erat liberum [illegible]
[illegible] electione [illegible] est
[illegible] enim [illegible] dicitur
[illegible] [illegible] compe-
tit enim eis aer caliginosus
ut tenebrosis [illegible]
[illegible] locus te-
nebrosus [illegible] enim
[illegible] a bonis angelis [illegible]
lux a tenebris [illegible] enim
[illegible] lux [illegible]
et tenebre [illegible]
de sancto victore bonorum et
malorum angelorum [illegible]
[illegible] intelliguntur illius in
[illegible] tenebras [illegible]
[illegible] ad lucem [illegible]
lux esset et non tenebre [illegible]
[illegible] sententiarum dicitur quod in hunc
aerem caliginosum deiectus
lucifer cum complicibus suis
[illegible] et [illegible] contra

[illegible] ut enim in [illegible]
[illegible] est demones esse spiritus
[illegible] subtilitate [illegible]
[illegible] fama [illegible]
[illegible] [illegible]
[illegible] dixerunt [illegible]
[illegible] quod ita plenus
est iste aer caliginosus demo-
nibus et spiritibus malignis
[illegible] minutissimis
[illegible] per [illegible]
[illegible] in [illegible] de-
monum [illegible] tanta [illegible]
est aer aer iste qui est [illegible]
in quo non quieti [illegible]
[illegible] ut eos [illegible]
[illegible] prohibetur [illegible]
aut cum [illegible] ipse [illegible]
sua [illegible] libitu [illegible]
intollerabilia [illegible]
[illegible] aut [illegible] quietudine
[illegible] reddere [illegible]
[illegible] inquietudinem monet [illegible]
cum nobis [illegible] fugiendi
contra angelos bonos [illegible] a bono
prout [illegible] impediendo eos de-
mones alios de eorum victoria
improbe gaudendo [illegible] patet per
illud [illegible] non est nobis col-
luctatio adversus carnem et sanguinem
sed adversus principes et potestates ad-
versus mundi rectores tenebrarum
[illegible] patet per illud [illegible]
gabriel [illegible] de principe re-
gni persarum qui restitit ei xxi et
uno diebus. Et michael ve[nit]
in adiutorium / et remansit ibi iuxta
regem persarum quidam malus angelus
[illegible] erat qui favebat gen-
ti [illegible] et [illegible] impedire [illegible]
[illegible] pro qua daniel ora-
verat [illegible] tot diebus ille
malus angelus impediebat et prius
impedivisset nisi michael archan-
gelus in adiutorium advenisset et
[illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] et nunc reverter ut prelia-
[illegible] adversus regem persarum [illegible]
per [illegible] ubi [illegible] gre-
corum [illegible] egrederetur
[illegible] apparuit princeps grecorum
veniens / [illegible] intelligitur alius demon
qui favebat grecis [illegible] sub [illegible]
et erat adversarius [illegible]
[illegible] unde conflictus magnus

ibi fuisse intelligitur pro istorum quatuor
[illegible] et [illegible] angelum
Persarum et Graecorum, viii Cassiani Coll.
regnum Graecorum principe angelum,
[illegible] qui fuerit contra
[illegible] tam populo cui ipse [illegible] [illegible]
[illegible] videretur adversus. Ex quo
liquido comprehenditur quod discor-
dias gentium et conflictus ac
simultates quas inter se ipsas in-
stigantibus gerunt, et ultra se
[illegible] [illegible] potestates, et illarum
vel victoria gaudeant aut vel di-
minutione [illegible], et alteros
non possunt inter se esse concordes,
dum unusquisque pro his quibus prae-
est contra alterius gentis praesulem
inquieta semper emulatione con-
tendit. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] ille [illegible] fuit bonus
[illegible] [illegible] ut [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] con-
[illegible] [illegible] inter se doctissimi
[illegible] optimi catholicae regulae de-
[illegible] salva fide [illegible]
[illegible] [illegible], et aliud alio de-
[illegible] [illegible] addit et rerum
potestates [illegible] [illegible] [illegible] principatus
[illegible] quoque [illegible], et quod [illegible]
[illegible] alia ut patebit. [illegible]
principale [illegible] [illegible] inter se disciplinam
tenebit [illegible] enim in [illegible] [illegible]
ordinibus ordo et disciplinae [illegible]
[illegible] et de ordine [illegible] ordo [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] ordinum. [illegible] modo
[illegible] in [illegible] bonis. [illegible] inchoata
sunt in [illegible] [illegible] [illegible] con-
summata [illegible] ad perfectionem [illegible],
[illegible] et loco [illegible] [illegible] remanserunt
[illegible] in [illegible] ordo qui [illegible] culpa,
[illegible] [illegible] donatum vel [illegible]
[illegible], [illegible] [illegible] [illegible] respectu al-
[illegible] et [illegible] [illegible] retinet [illegible]
nomina ordinum [illegible] aut culpae [illegible]
[illegible] in [illegible] ordo remanserunt et
[illegible] [illegible] nomina ordinum,
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] fuerunt [illegible]
[illegible], [illegible] [illegible] culpa, [illegible] [illegible]
[illegible] appetierunt et magis [illegible]
fuerunt [illegible] magis [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] Cassianus [illegible] [illegible] [illegible] ordi-
num, quas instar caelestium [illegible]
[illegible] [illegible] potestates [illegible] [illegible],
[illegible] [illegible] ordinum [illegible],
[illegible] [illegible] una quae [illegible] fuerat

[illegible] [illegible] [illegible], ut certe
[illegible] [illegible] voluntatis ad [illegible]
illarum [illegible] quae [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible], [illegible] [illegible] [illegible]
merito [illegible] [illegible] quae in
malis [illegible]. [illegible] [illegible] [illegible]
et ordinum [illegible] [illegible]
in parte contraria [illegible]
[illegible] est [illegible] de [illegible]
disciplinae intelligere [illegible] [illegible]
disciplinatos [illegible] [illegible] esse [illegible]
disciplina, nec [illegible] [illegible] malis
[illegible] concordia, [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] est inter eos disciplina [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible], [illegible]
[illegible] [illegible], et [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] nemo [illegible]
[illegible] et semel [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] fornicationi, gulae
et superbiae [illegible] et [illegible]
[illegible] Cassianus [illegible] esse inter malos
[illegible] in [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] con-
[illegible], et in [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible], [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible], [illegible]
[illegible] [illegible] est [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] aut [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] alterum [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible], [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] in daemonibus [illegible] [illegible]
[illegible] et [illegible] et [illegible] [illegible]
[illegible]. [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] nova
[illegible], [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] ut [illegible] [illegible], [illegible]
et [illegible]. [illegible] Cassianus [illegible] de-
[illegible] non omnes daemones [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible].
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] et alios [illegible]

qui libidinum sordibus delectatur, alios
blasphemiis, alios pasti-
tristiam etc. et inter illud dicit
quo ipse gaudet sordibus huma-
nis miserie de hominibus propter quod
quidem unum provocare possunt alii
alterum per illud quod supra dictum
est de xi capitulo de depredatione ypocr(itarum).
Ad memoriam patet per quandam visionem
quam recitat Cassianus. De quodam qui
vidit demones congregatos coram
suo principe reddentes rationem de
suis operationibus quarum alii
tunc probant principe suum, alii
sequebantur cum magnitudine [illegible]
pretiosum, et aspectu cunctis
terribiliorem / et post alios venit
et in sublimi solio sedit / et cum
comparasset coram opera eorum qui
non obtinuerat eos. nos velut
inertes cum non nondum minima a
principe sua faciebat expelli. Eos
qui obtinuerant laudibus ex-
tollebat quasi fortissimos bella-
tores et cum accessisset quidam ne-
quissimus principibus dixit se per xv
annos laborasse circa quendam
monachum quem eadem nocte ad forni-
cationem deceperat / cum quadam
sancta puella / et eum persu-
asisse ut eam retineret in ma-
trimonio. Cum magno gaudio
omnium commendatus est a principe
tenebrarum / et magnis pre-
miis coronatus. Hoc enim sciamus
quod non sine labore suo confligunt
nobiscum unde Cassianus habent
pugnam putat colluctationem.
Ubi enim lucta ibi pudor et labor
quod si subiciuntur nobis manet
eis confusio / si vincunt gau-
dium improbium / retorquetur
enim in eos illa confusio que
nos monebat si ab ipsis fuis-
semus elisi [illegible]. Convertetur
dolor eius in caput eius unde
et David timebat dicens domine illu-
mina oculos meos ne unquam ob-
dormiam in morte ne quando dicat inimicus
meus prevalui adversus eum. Qui tribu-
lant me exultabunt si motus fuero. Et
est Jeremias / Confundantur illi
et non confundar ego. Et est dicti
[illegible]tione tollere eos quia

victi dum confundunt primo quod hostes
augmentantur [illegible] quare illi [illegible]
Secundo quod [illegible] spirituales a carnalibus
victi sunt propter hoc [illegible] propugnat[illegible] ini-
micorum et turbationem eorum et non
quietantur donec deficiant.

Quo angeli mali docent homines vel etiam doctores impietatem

Docet etiam angelus malus ho-
mines [illegible] contradictionem
[illegible] doctor impietatem doc-
trine variantes et docens fideles
impietatem a doctore quam [illegible]
[illegible] dictum et non inficiuntur in
hoc est ex disciplina puerulum et
parvulum clerici / est clarum instan-
ter erudit [illegible] affligit afflu[illegible]
infirme deludit. Cum contrario
doctores sunt quidem Quintilianum de institu-
tione oratorum [illegible] oratorum
et Boetium de disciplina scolarium
puerorum assumere [illegible] septem mi-
[illegible] abilitates et de ele[illegible]
[illegible] oportet in[illegible] docet me pollu[illegible]
[illegible] scientia [illegible]
et [illegible] Seneca [illegible] de clementia ad
Neronem [illegible]
disciplina propter simplicitates ignorare
defectus et sic [illegible]
in apologia [illegible]
fuerat dignus est [illegible] confusione
vel irrisione [illegible] laude et ma-
gisterio [illegible]
in dyalogo. Ergo ut dictum est disci-
plina puerulum et parvulum cle[illegible]
ut etiam dicit Augustinus. Ambrosius
super Lucam. Unicuique assistere duo
angeli, unus iustitie et alius in-
iquitatis. Cum bone cogitationes
in corde nostro fuerint et etiam in-
stantia pullulaverint habent dubium
quin loquatur nobis angelus iusticie.
Cum male angelus dyaboli. Item Ieronimus
super illud Mathei xviii. Angeli eorum.
Magna est dignitas animarum ut unum-
quamque habeat ab origine nativitatis
in custodia sui angelum delegatum
et sic [illegible] unus [illegible]
unum bonum angelum in custodia et
alium in exercicium [illegible]
sententiarum c. primo [illegible]

exponentes illud aut[em] q[uo]d reliqu[n]t[ur]
cum dyabolo et angelo ac re[illegible] uno
sunt angeli permanentes in corporibus
boni et mali et pro utrisque sunt in
dispositionem dei a b[e]n[e]placitum re[illegible]
angelis boni ymmo non rede[illegible] rece
dunt s[ed] q[uasi] abscondunt se si reprehensibi
les se reddent cum diu[illegible] lux, quia ma
nifeste voluerit non videtur ab eo /
Dubitat[ur] ergo sicut dicit ei hic
tiam temptandi et stantes speculat
temptator revictu, qui ergo aliq[ui]
male rei concupiscentia super cor
tuum ascenderit dyabolus in corde
tuo loquens te temptat et appellat
primo si consenseris et cum in corde
tuo retraxeris tu te superare non
potuerit discedit. Cum ergo recedere
concupiscentia incipit consultare
cor tuum et expulsi in peccatum illu[d]
malum et qui quidem spiritus inte
rueniente et letatur et gratias agit
eo cognoscente quod recessit a te
dyabolus et per temptatorem inuicta[illegible]
recessit malignus et ministrat tibi
talle loquitur et gaudium operatur
Dicto autem quod dyabolus eliget prius
quod tu ipse sit in insidiis machi
natur ut eum negat intus pre et
disponat ad ipse adminis[illegible]tem in hunc
[illegible] unde est quod tercia anima sonalis
reliquo unitur corpori sine medio
sic contra utrum letet terra eterno
angelus est ad custodiam deputatum
[illegible] quod bonum te anima que sociata e
creatura sua Ergo ut anglus
[illegible] mercatur accidentale premium
Tercio nec corpus possideatur a de
mone vel recipitur ab eo. Quarto
anima pueri consecrata in se [illegible]
[illegible] est / et per se habilitare ut
[illegible] bonum vel malum [illegible] debito
[illegible] habilitates ad bonum sa[illegible]
angelis boni Quinto quod anima conside[ra]
[illegible] ut coniungitur corpore / quamcito
unitur eam corrumpendo [illegible] re
cipit influentiam ut est habilitet[ur]
[illegible] / et ideo optimam recipit
influentiam ab angelo bono ut

habilitetur ad bonum Sexto q[uod]
anima vegetabilis unita corpori
operatur vitam / sensibilis v[er]o et
motiva et sensum / rationalis quamvis non
[illegible] est non erit contra
[illegible] stati unita et nulla
[illegible] dominatur ab angelo
Sicut nigri reliquerunt in
[illegible] Ergo clare credit /
[illegible] enim insidiatur [illegible] mis
sensibus unde cyprianus de zelo
et livore laborandis e ut se
[illegible] in ma latibulis [illegible] com
[illegible] / qua [illegible] possimus
repugnemus Nam et cui [illegible]
[illegible] singulos et tamquam hoste
clausos obsidens muros /
explorat et temptat an sit
pars aliqua membrorum minus sta
bilis et fida / cuius aditum
ad interiora penetratur / offert
oculis formas ut visu
castitatem destruat / aures
per canora musica temptat /
ut sonum dulcioris auditu spiri
tuum vigorem solvat et mol
liat linguam [illegible] provocat
[illegible]
ad petulantiam [illegible] ministrat /
[illegible] / falsa ostentat / et loca
[illegible] ad debellat[illegible]
[illegible] dei [illegible] inquietus et
infestus [illegible] parce [illegible]
[illegible] /et
in libro [illegible] q. dicit / quod
quibusdam nebulis implet
meatus intelligentie / [illegible]
[illegible] solet [illegible]
radius [illegible] et hylarius
super [illegible] plena est
[illegible] omnibus [illegible] /et de
hac [illegible] quod putatur [illegible]
tu est angelus [illegible]
[illegible] quibus [illegible] doctrinam /
sat se [illegible] / [illegible]
aut [illegible] a doctrina sua
Non enim relinquit eos aliquo
tempus [illegible] vel [illegible]
carnalis vel [illegible]
[illegible] victus / sicut

sicut sit frequenter in nobis christo
discipulis affligit. affligit enim
dum contra afflicta diminuit.
Si enim gloria terra que est conscie
testimonia / propria contra ma
gnum et tormentum affligit ce
lio tamen contra in mente / sed se
cundus formator ab apostolo dic
tus est sathane verberibus
in carne. Quando tamen enim
ni et obsessi sunt a demonibus
properantur ut ea que gerunt vel
loquuntur intelligant. nam sed quando
vero nocent et peccata recor
dantur ipse constringit sanat / quasi
per corporis debilitatem / que in illis
membris inquinibus vigor
anime consistit / in motibus spiritus
impediens et eius partem tem
poralem omnibus imponens ob
scuritatem letargiam spiritibus in
tellectualibus obruit et inter
rumpit quod aliquid faciat febris vel
ebrietas vel frigus nimium
vel morbus. Unde voco energu
menos / quos demones vex
ant interius ut non possint
operationes virtutum naturales
libero arbitrio operari / unde
dicitur quod angelica quod vis potenti
na vel laboriosa impellare
dyabolo coercius / sed in hoc
interius facta. Possessos autem
dico quorum corpora dyabolus
non intrat sed exterius manens
et ad modum tactus obsidens
impedit ne videant vel
audiant vel faciant. Sicut in
vita bartholomei legitur
quod vexat cultores dei im
mittendo corporis egritudines
et sanando cum parabat sa
crificium sanabat quod sanatos
videbant et primi esse quod
cessabat a vexatione / affli
git etiam secundum permissionem
pietatis divine quando viri
perfecti ut quod in eis purgandum
est purgetur traduntur satha
ne corporaliter cruciandi /

sicut abbas moyses qui prefuit in
disputatione contra abbatem machari
quadam opinione preventus virum
simonem macharium paulo durius
reprehendit et confestim tam dirio
demoni traditus est ut humana
stercora ori suo ingereret / et orante
machario curatus est. Sicut
apostolus in libro regum traditur est leonum
ad devorandum propter inobedientiam quod
malicia non perpetrauerat / sed ab alio
perfecta teli ponitur fuerat. Sic etiam
de abbate paulo legimus quod in
abbate abhorrebat non solum fami
liaritatem mulierum / sed vestitum et vul
tum / ut cum preposito adire pater
quendam seniorem / et occurrisset
ei mulier in aspectu proturbatus negocio
quod vixi reliquit recurrerat se
ad cellulam cellam perterrat an
tiquam puritatem que omnem fugit
turpitudinis occasionem sed quod signo
sexus feminei conceditur etiam
dedit ita vexatus est paralisi ut
nullum eius membrum sine lingue
officium nec sustinere poterat ut
ministraret ei vilis persona sed in
ferens. Unde in cenobio sacra
virginum corpus eius delatum est
que ministraverunt ei annis et post
et alias infirmitates omnes perfi
ciuntur id est usque ad vite finem tamen
corpore quod corpus ex ... agebat vir
tutes infirmi et curabantur hec
bat autem gratiam curationum ad te
monium sue puritatis et manife
sta sua virtute et tamen debilitatem mem
brorum quod dispensatione divine bo
nitatis in se sinere deludi / Primi enim sunt
secundum gregorium in minores in culpa cle
bella super apostolum libro ij° sic ait
qui est ut aut deus officium an
gelorum qui prima in sitis curbamit
aliorum cum singulis cuiuscumque ...
Unde sepius cum dominum facit angelos
suos spiritus / et ministros suos flamma
ignis. Ego aut puto sane peruid
quod ille malus angelus qui cum
leonem decepit ante mortem illudit
ei et torquebat post mortem etc. / c

arguat et deludant eos quos de
ceperunt Hylarius super bti in marcia
ti Exhalis peccatorum nostrorum inuectore
debemus metuere pncto tpis omz
amplitudinem mali eius obeunte
cui dulce est nobis peccare ut pec
catorum nostrorum testimonio glorietur
Est enim ipsa eius hec sollicitudo
ad peccandum instigare et peccata
arguere vnde dicitur accusator fratrum
Sicut dicit Aug in iii° confess
q m est irrisione silentis actibus
demoniorum Ieronimus super ezech
li ii° loquitur Omnis a ecclesia p peccatis
dicit tradatur sathanam in manum per
simorum et vt eos torqueat nec
enim boni sed mali angeli tormentis
sunt prepositi Pro quo demones as
sistunt anime exeunti a corpore p
Augel in li de similitudinibus pone
tem exemplum de lepore et in li peta
damiani de statu 2e sicut supra(?) ponimus
in tractatu de morte de doctrina
paruite

De doctrine Raritate

Doctoris crudelitate visa vide
amus paritatem in omnis doctri
na aliquod primo videndum
est de sapientia quia perdiderunt
et non habent et doctrina qua docent
veniunt ad primum nota quod perdiderunt
priuatum sapientie retinuerunt aut
subtilitatem intelligentie acceperunt
diminutam experientie conuincunt mi
nutam inde ostendit pium pte p damaste
im ostendit quod adeo decorus clarissimus
et lucidissimus est creatus ut vulgar
in ponitur ille lucifer lucem prefe
rens non ignem habens alterum
tamen minime ostendit alas tamen potuit
facere non volatum quod altauit enim
lucidius et non fecerat non in
tempus quod seraphim sonat Non
ergo stetit quod contempsit sed nec
volare potuit quia presumpsit
inflatus enim tua sua scientia et io
non est mirum si perdita est omnis
sapientia quod non est vera sapientia ubi
non est pietas sicut p2 primo de
tim. c. iii° Etiam enim parem ha

buerunt boni angeli et mali sic
p3 in li de tm dyali preter
tamen de sua confirmatione ut tamen
fuit presensio sicut p2 xi de
tim. c. xiiii° Et p° li sup gen
Quod angeli boni ad deum conuersi
sunt et veritate pietatem con
gnouerunt et in veritate in
commutabili creaturas cognos
cunt sed sapientiam mali perdiderunt
vnde est quod primus eos sequitur
decipi aut tamen imperitate boni
nequeant falli viri et dixi
et quod in demonibus est furor
irrationalis amens concupiscentia fa
tasia proterua fantasiaz appel
lat potentiam in qua in qua re
rum similitudines apparent que
dicitur proterua quod ipsa obuiant
et resistunt veritati intellectus
quod est proterue non aliud dicitur
fantasia in eis sicut in nobis
que est vis sensitiua collatiua
sensibilium proprie ius partes pre
ceptam ipse quod dicit concupi
scentia [illegible] in appetitu simili
tudinis vertit in rigore mentis
et quia qualibet superbie sue re
medium inuenit insaniam in
sensibilitate Secundum pte per Aug
in li ix de ciuitate demones
incipit quod vocabulum grecum
est a scia nomen dur Est enim
scia sine caritate et io tamen in
flati sunt i. superbi vt honores
quos reos diuinos sibi velint quod
habere Est in spacio simorum dicitur
quod licet p malicia obstinati
ymuati tamen sensu non sunt pe
nitus priuati Et vnde
de vtroque seraphim duabus
alis volabat et caput et duabus
pedes dei ut nec alta dei
nec infima cum malignitas
valeat propter contemplata me
dium ad eis relinquunt ad
videndum Ille ergo qui ita ple
nus erat sapientie erit preponim
retinuit in alia deforata
z in pte p illud Aug ap
tertu demones no sicut

angeli sancti eternaliter rerum et
qui cadendo mali sunt in dei sapientia con
templantur sed ignorantiam superno
rum nobis occultorum maiorum
comparatione quam nos et multa plura
futura prospiciunt comparatione
non diuinitatis rerum de qua
ysidorus de summo bono libro primo c.
de triplici scientia demonum sic ait vi
gent demones triplici subtilitate
nature comparatione rerum reve
latione superiorum spirituum / et per
scientiam quia multa per certitudinem
didicerunt [illegible] ideo sicut illud
ad ephe / vbi dicit quod innotu
it per ecclesiam angelis multiformis
sapientia dei dicit quod angelice
dignitatis perfectioni misterium
ad purum non intellexerunt do
nec christi passio completa est
et apostolorum predicatio per gentes di
latata vnde secundum magistrum
in sententiis angeli vsque ad vindictam
in scientia dicuntur proficere et dilatari
quia magis et magis de la
[illegible] et cognoscunt eternali
ter per experientiam super iob
li / dicit circuiui terram et
perambulaui eam
mala est gratia tua terram circu
is et ad celum non respicis
circuimus enim non tamen gres
sibus / sed spiritualibus seductio
nibus terram circuimus tamquam spiritus
volentes et ea que dicuntur re
ticenda audientes / et que operibus
fiunt videntes ea vero que
in corde tractantur nescientes
Si enim cogitationes hominum dyabolus
dyabolus sciret nullum bonum facere
permitteret / sed omnia bona mox
ex cogitatione concepta everteret de
struendo Item in libro de ecclesiasticis
dogmatibus inter varias
cogitationes nostras dyabolum
non videre certissimum sed motibus
eorum corporalibus et affectionibus
indiciis colligere experimento
didicimus Secreta autem solus
ille nouit ad quem dicitur tu
solus nosti corda filiorum
hominum quod est per quod sancte corda
iudicialiter de natura sua non
sunt prout interiora ista
cognicionis [illegible] prout [illegible]
[illegible] nobis

formis constituit contraria et malus sunt
qualitates aspiciunt interiorum de
claratione prout dicit Augustinus libro
de diuinatione demonum omnem motum ani
malis quod fit in corpore et de hoc
ponit duo exempla in libro de ciuitate dei
primo dicit sunt gesti qui de morte ca
thena sic viderunt motum
fenestrarum oculorum aut absolu
tionibus exequisse vel dolorem per
latam inquisisse cognoscunt
sedecim gule fuisse coreptum
iusta / illo namque in dei ymagine
nem delectatum etiam ratione con
sent demonum instigatione quum
motum corporis nec vnum quidem
communicatam quod ab eo fuisse
prestatam videbunt ad quem est delecta
tionibus tamen nocte perspiciunt arenas
minutissimas vt opere retar
datas quas modo non prout tamen
deprehendant et ita ex illa con
ditione venimunt in metalli
corpori notitiam / sicut vt thesauri
in corde compleuerunt demones
velut arenas / quasdam sunt in se
nobis nouimus interius contritionem
illarum qualitatum affectum tene
rum viderunt emersisse velut quasdam
quibus sit recondita in prestiter
interioris hominis in abditis
Aliud exemplum ponit ideo libro ii
ait quod nos debemus comparari
cordis oculta in motu
corporis et gestibus estimare sed ex qualibus
expressius intuentibus vigere
dyabolus potentius et pulcrum mulie
rem videt tecum inspicere / in
lecte cogitationem iram similiter
fomitibus suis inflammat vnum
bonum aliud ponit Augustinus in libro
de [illegible] demonibus de quo sibi arbitrio
reuelabat oculta cogitationem et
nescio libris tum dicit ipso [illegible]
loquens cogitabat et dicit quod
ariolis predicitur etiam cogitata
dyabola quum percellunt nos audimus
expositi te spiritibus sunt vero scita in re

De doctrine qualitate

Doctrina malorum angelorum qui
docent satis est varia tum non
sit certa tota dicit enim

vel ea que sunt mirosa ut qui predicit fu
tura contingencia vel ea que sunt per
niciosa ut qui suggerit vicia vel [illegible]
ad maleficia vel ea que sunt prestigi
osa ut qui faciunt et erudiunt cetera
mirabilia et cetera futura contingencia
sic nomine demones cognoscunt fu
tura quodam modo. Sed futurorum
quedam sunt manifesta quedam occulta. Mani
festa vero sunt illa que habent causam determina
tam et infallibilem sicut ea que
attenduntur circa motum corporum sup
celestium in quibus est causa determinata
ut eclipsis solis et lune et huiusmodi
talia futura cognoscunt demones.
Aliud vero genus est futurorum mani
festorum ut sunt ea que habent causam determina
tam tamen fallibilem ut ea que sunt secundum
causam naturalem que non habent causam de
terminatam quia intentio nature nec
essitate [illegible] non fallibiliter quia potest
impedimentum accidere quod contra bo
niciter seminata et culta afficiat pe
rennem fructum cum habeat determinatam
causam et tamen potest impediri. Hec etiam pot
cognoscere demones qui noverunt naturam
rerum. Alia sunt futura occulta ut
illa que habent causam indeterminatam et fal
libilem sicut illa que sunt a natura
voluntate indeterminata tamen dico
una voluntatis que est hominum
que est ad omnia fallibilem dico quia
[illegible] potest proficere multa
impedimenta occurrere. Talia non noverunt
demones nec alia creatura nisi so
lus deus. Et tamen talia futura predi
cunt aliquando. Hoc est per revelationem
divinam vel angelicam sicut [illegible] vel
per coniecturam [illegible] sicut ista sint. Hec ergo
futura contingentibus [illegible] ipsi hom
ines quia cum predicto [illegible] in
generibus divinationis et ipsi homines
adhuc habent appetitum inordinatum
[illegible] quod est proprium dei. Ideo maxime
[illegible] suis cultoribus talia ut
[illegible] eis cultus divinus et [illegible]
[illegible] unde patet quod talia cognos
[illegible] genus est infidelitatis [illegible]
[illegible] divinitate que [illegible]
futurum et [illegible]
futura vero [illegible] et ipsi demones fal
[illegible] et illi qui adherent eis falluntur
[illegible] demones aut
[illegible] sic qui deus vel angelus [illegible]
[illegible] illud quod ipsi estimaverunt [illegible]
Augustinus in libro de divinatione demonum
falluntur demones [illegible] dispensacione
[illegible] aliud desuper
videt quod eorum consilia cuncta
perturbat. Ergo falluntur cum totam
causam non acceperunt. Unde Augustinus
ibidem: falluntur etiam quia causis
naturalibus futuros sicut medici
naute et agricole secundum longe
acutius longeque prestancius
[illegible] corporis sui sensu
[illegible] spiritualem [illegible]
falluntur autem quod dixerunt eis
quod aliter evenit quam ipsi
putaverunt demones cum reve
lantur eis falluntur etiam quia men
tiuntur eis. Et in hoc loco ait
Augustinus in eodem libro: falluntur
demones studio fallendi et
invida voluntate qua hominum
errore letentur. Sed ne gratia
cultoribus ponderis auctoritatem a
mittant illud agunt ut inter
pretibus suis signorumque con
iectoribus culpa attribuatur
qui decepti fuerint vel men
titi. Unde est quod demones con
queruntur in libro [illegible] ad
Asclepium de subversione tem
plorum suorum que predicebat
et de eversione templi Serapis
que in Alexandria facta est
ad quod salvat Augustinus in libro de
divinatione demonum quod acrimonia
sensus et celeritate motus et
experiencia temporum et revelatione
superiorum [illegible] cogno
scere et predicere premuntiant
etiam quosdam illa que futura
sunt quia accipiunt sepe potestatem
morbos immittere et aerem
viciando morbidum reddere
et cultoribus suis et amato
ribus [illegible] maleficia
persuadere. De quorum moribus
certi sunt quod acquiescent sug
gestionibus eorum. Persuadent
autem eis invisibiliter subtili
tate sue penetrando [illegible]
corpora [illegible] sentiencium et [illegible]
quasi imaginabilibus visionibus
cogitacionibus eorum sive dormi
encium sive vigilancium que
anima [illegible] in se et consentit.
Unde Augustinus ibidem: Neque enim quod
previdet medicus quod non pre
videt eius artis ignarus [illegible]
iam divinus [illegible] quid [illegible]
[illegible] ille in corpore
[illegible] vel perturbat vel modificate

tempore seu bonas seu malas fu-
turas previdet valitudines
Qui demones in acutis affectione
atque ordinatione sibi non nobis
ignota futuras precipiunt tem-
pestates aliqui et hominum dispo-
nes non solum voce prolatas
verum etiam cogitatione conceptas
Cum signa quedam quasi corpo-
ris in corpore tota facilitate
perdiscunt / atque hinc etiam multa
futura pronunciant aliquotiens in
ira quam ista disposita non no-
verunt Sicut enim apparet con-
citator animi motus in vultu
ut ab hominibus aliud foris positis
agnoscatur quod intrinsecus agi-
tur ita non dicitur esse incredibile
si etiam leviores cogitationes
dat signa per corpus que ob-
tuso sensu hominum cognosci non
possunt / acuto autem demonum possit
Certa pura sunt sic tenendum
quod in demonibus / tot sunt nequitie
studia quot sunt vitiorum incen-
tiva quibus nos inflammant
in peccatis / Hic enim ponunt in
cordibus fiduciam / atque notant
facilius inclinari mentem
Unde Job xl Abscondita
est in terra pedica eius et de-
cipula eius super semitam
Non enim est inventor dyabolus
sed incentor vitiorum Sicut dicit
Ysydorus de summo bono c. v.
Neque enim alibi fomenta quo-
que succendit / nisi ubi prius
pravas cogitationes et delecta-
tiones aspexerit quasi si-
quidem hec considerans dis-
cutit et inde ea parte temp-
tat qua pro qualitate humoris
facile inclinari hominem ad-
vertit ut secundum humoris
compositionem adhibeat tempta-
tionem Unde Balaam populo Isra-
el ea parte proposuit tendit
laqueos / ex qua sensit eos
facilius esse lapsuros Et
dicit secundum Cassianum quod sicut sunt
diverse vitiorum sic sunt diverse demonum
Denique enim quosdam sanos ap-
pellat seductores et ioculatores
sunt ista obsident etiam loca et

pretereuntes decipiunt et fatigant si-
lusione / magis delectati in corporali fati-
gatione / et illusione quam eorum lesione
Alii innocuus in incubationibus pernoctant
ac ita truculenti sunt ut eis non
sufficiat vexare obsessos / sed etiam
transeuntes / ut ille de evangelio
propter quorum metu preterire nemo
audebat / Hii gaudent bellis et
effusione sanguinis / Alii corda quo-
rundam terrent vani timore inficiunt
Alii blasphemias hominibus inspirant
Sicut ille in li. Re. qui ait / Ero
spiritus mendax in ore prophetarum eius
De quibus apostolus ii Thi. iv attendentes spiritibus
et doctrinis demoniorum
loquentes mendacium in ypocrisi
dicit Cassianus audita est Unde Pau-
aptissime confiteri se per errorem
et amentiam impietatis sacrilega
dogmata credidisse Unde Augustinus
vi Confessionum Unde quando dyabolus loqui-
tur per os hominis suadentis malum aliquid
Sunt etiam demones surdi et muti
sunt et incentores libidinis / sunt
et nocturni diurni et meridiani
sunt et qui per nomina ferarum designantur
sunt et pilosi sirene lamie ulu-
le strutiones onocentauri aspides / basi-
lisci leones dracones / scorpii / que
nomina non sunt eis casu indita sed
per excellentiam malitie et [illegible]
proprietate quibus nos ad malum in-
stigant Alius enim leo appellatur
propter vehementiam furoris et rabi-
eique feritatem Alius basiliscus
propter mortiferum venenum quod prius
quam senciatur interimit et alia de bes-
tiis Pilosi autem sicut ait Ieronimus
super Ysaiam [illegible] hominum
sunt qui preter fidei [illegible] dicuntur
in paludibus et in cacumine deserti
Sirene ut dicit Glosa super Ysaiam de-
portentum dyaboli quod dulci canti-
lena decipiunt navigantes nisi
clauderint aures Dicit Ysydorus
viii Ethimologiarum quod pilosi qui dicuntur
incubi et sepe mulieribus concu-
pendo eas extiterunt improbi et
hac immunditiam conficiunt pagani
quos Galli dusios vocant / que
autem vulgus incubonem vocat / Ro-
mani faunum ficarium dicunt
Lamie fabulose dicuntur rapere

corripe infantes / et eos lamiae hij ob
uitia docet tam ipse quam pueros et q
sunt quam temptationis tot sunt diuis
deuictores / decipiunt dicte mo no est
adhibenda fides sicut v agitur / de superstitione
artis magicarum / etiam maleficia sepe ui
dentur quod locus sunt et usus frequens in q
ingressus / et constat quod multo impedimentu
sunt sicut patet extra de frigidis et maleficiatis
et xxx iii q i Si per sortiarias et ibi satis
patet mirabile tamen demones magis uolunt
aliquid luxuriam et honorem et committere
ideo quod non uidetur et in ipsis maleficiis
impeditur quando permissio diuina / iusto iudi
cio et si latente / permittens Item sepe dij
abolita Nam demones uiget demo
nia spiritus et cogitationes unum Nullum
rerum Item uis in commisceri non ut
lap uel herbe que sunt occulta uirtute
uel salte que uidentur sunt / ut sit uerum
ibi non tamen ut causa hic dico Item per
experimenta / quorum multa uidentur et
in mundo apparentur effectum sicut
demonstrari per familiaritatem aliquam uel
maiorem uel occultam inter demones et
homines ad pretereuntes inuocationes quan
tas uos sacrificia stigmata frequentius
persuadet hominem facit se inuocari
ut uideatur / cogi admirandum maiorem
deceptionem / et tunc docet compositionem
aliquid facere uel herba uel lapidem
inuenire uel aliud huiusmodi et tunc ille se
apparet ad quoscumque sicut impediunt
eum ita tamen ne componatur eam forte
fugit renes uel obturat meatus
ita quod non potest semen ad debita re
publica sicut opus deputata peruenire
quod facile est facere dyabolo propter sue na

subtilitate sed adeo permittatur
et ascribitur uel lapidi uel ca
racteri aut herbe / et tamen durat
huiusmodi impedimento ultra
tres annos iudicatur impeditus
perpetuum / hic autem omnia malefi
cia reprobantur xxvi q iii et
v que constant in aruspici
ijs auguriis prestigiis somnii
sacrificiis sortilegiis / phylacte
riis sculptis / ligaturis ma
ticis astrologorum compositis fal
sificatoribus quibus demones per
uertunt turpes et uanos ho
mines qui iuxta pauli sermonem
sanam doctrinam non ferunt sed
ad sua desideria coacernat
sibi magistros prurientes auribus
et a ueritate auditum auertunt
Omnes huiusmodi artes nomine sup
stitionis comprehendat pestifera so
cietate demonum et hominum ue
nientes / que pacta infidelis
et dolose amicitie constituta
sunt repudianda et fugienda
a christianis sicut dicit Augustinus
in libro ii de doctrina christiana
uocantur autem aruspicia que
sunt horarum inspectiones ubi
in agendis negotiis aliqua
tempora et hore dies Unde aruspi
ces etiam exta pecudum inspi
ciunt et exeis futura predicunt
Aruspicia sunt idem quod auguria
Item auspiciorum duo sunt genera
unum quod pertinet ad oculos
scilicet uolatus / Aliud quod pertinet
ad aures scilicet garritus / Item

dicitur auspicium quasi avium
inspectio dum volant / Aliud
augurium quasi avium garritus
dum clamant. hoc a frigibus pro-
primi invenerunt / vocatur autem
prestigia que perstringunt acie
oculorum ut dicitur in li. de am-
de sompniorum interpretibus ʒ qª
ares pertinet ʒ natiuis / preterea sup-
sacrosa artificialis in eo quod
ponit plitudines et facultates
nature et artis inspice-
Et sunt hec de complexionibus
et passionibus anime medicine
supersticiosa in eo quod caret intel-
ligentiis que sunt in motibus
fantasmaticis solis. ff. simul
amplius. Sacrificia sunt in
sanguine in quo delectantur
demones / et hoc subsum-
unt nigromantie. Sunt nigro-
mantici ipse quorum precantationi-
bus videntur mortui resusci-
tati divinare et ad interroga-
ta respondere / nigros enim grece mortuus
mancies divinatio dicitur. In quo-
tienscumque nigromantia exercetur /
sanguis aque miscetur / et
colore sanguinis demones faci-
lius provocantur / Sortilegi
sunt secundum ysidorum viii ethi-
mologiarum qui sub nomine ficte
religionis per quasdam quas
sanctorum seu apostolorum vocant sor-
tes divinationis scientiam profitentur
Aut quarumcumque scripturarum inspec-
tione futura promittunt de phi-
lateriis dicitur in concilio lao

dicere quod ipsa sunt animarum vincula et
consistunt in ligaturis / quod etiam medicine
disciplina condemnat. Sorptiue sunt
caracteres ligature aut in quibusdam
rebus suspendendis et ligandis. Alii autem
sunt divinatores in elementis in terra
aqua aere et igne. Unde in mate-
rie igne supersunt nigromantia ydro-
mantia piromantia. Circa astra
negotiantur / astrologi qui dicuntur ge-
nethliaci / quia considerant natalicios
et genesios hominum per xii signa
describunt et consideracionis / quis quo
signo natus sit eventum vite con-
prehendunt / hii vulgo dicuntur mathema-
tici et antiquitus magi. cuius artis
scientia usque ad xpum fuit permissa. ut
xpo edito nemo exinde nativita-
tem alicuius de celo interpretetur ut dicit glossa
Et dicitur secundum quod requirere stellarum
cursus et eventus ethnicos similiter
vinari / hoc est observancia egypti-
orum quod tunc in iordane hoc est susceptio
baptismo ut dicit exercitium. Horoscopi
dicuntur / qui horas nativitatis
speculantur dissimili et diverso fato. Ba-
bsatores dicuntur / qui diu ex hiis me-
liorem aquam proiciunt ad eorum pro-
sperum vel triste sibi predicunt signata
Sicut dicit augustinus de doctrina xpiana
Si metum ambulantibus amicis lapis
aut puer medius intervenerit et
multa huiusmodi que dicuntur ibidem. In omnibus
autem magicis scientiis que sunt x. in-
petum est exercendum / Ut sunt cultus
demonum / cultus stellarum et luminarium
cultus elementorum cultus ydolorum
cultus ymaginum cultus figurarum

arrectere et surgere cultus deorum et
nominum cultus templis et honoris/ cultus im-
molationis et rerum immolandarum cultus victima-
rum et rerum invectarum quibus aliud ab eis
h aut doctrine sunt demonum adin-
ventiones instigatione. Contra mirabilia dicen-
dum est quod sic dicit Augustinus in xi li[bro] super
gen[esim] ad lit[teram] boni et mali opera
quedam quia sicut moyses et magi
pharaonis. Unde sic loquitur Et spiritus
ad eam sicut asina ad balaam non
quod opus illud sunt demonum. Hoc autem
angelicum in vestris potestates sunt
boni angeli malos/ nec/ permittunt mali
nisi quod permittitur eis. Hoc ergo concedi-
tur quod angeli mali operantur/ mala in
elementis et elementatis secundum rationes
seminales [illegible] a bonis angelis dicit
et depone eorum in eis dicit Gregorius
in moralibus Satha scilicet accepta a
deo potestate ad usum suum incipiunt
eciam elementa sua concutere non/ mo-
vere. Dicit scilicet spiritus de summo precisus
turbare in vetus aere potuit tu-
minimorum constat quod et deputatas in
metallo ad usum aqua et ignibus sunt
de celestis aut quid ad rationes semina-
les dici potest/ quod fortis artificiales sic
magicae et figurae potest demonis facere
sicut hoc firmat [illegible] aut naturales
Virtute aliena ut divina potest educere
si permittitur. Propria autem virtute non potest/
Potest tamen naturas expedire et adminiculare
quedam colligendo quedam adiuncta
sibi quasi [illegible]/ quibus adhibitis
natura operatur citius et facilius quia fa-
cit sibi illos admixtos unica con-
gruendo est seminalibus rationibus quibus

deus indidit postquam procedendi
sic ex se dicitur ex se quoniam
sunt illa seminalia/ et tamen
[illegible] ministri dispensant
et aptant eas aliquibus qui
sciunt facere et tamen deo
cooperante non contulit for-
ma completiva. Et hoc tangit
Augustinus et nos in li[bro] suprascripto
In illo tamen dicitur prout potestate for-
ma completiva rei maxime
in rebus nobilibus. Unde Augustinus
in li[bro] de civitate c. viii. Non
solum animam sed nec corpus quo-
rumque credidimus demonum
arte vel potestate in membra
vel ea lineamenta bestialia
alia verti posse commuti
in rebus nobilibus [illegible]
[illegible] vel corpori alia
una quod permittuntur facere secundum
Augustinum in [illegible]
facti. Et hoc Augustinus in li[bro]
de trini[tate] c. vi. Alia est enim
ex intimo et summa causarum cardine qui
facit solus creator est deus
Aliud autem per distributionem
ab illo viribus et facultatibus
bene aliquid operis forinsecus
admovere ut tunc vel tunc
sic vel sic exeat creatur
Ista vero originaliter ac primordialiter
iam in quadam textura ele-
mentorum cuncta iam creata
sunt. Sed acceptis opportuni-
tatibus prodeunt. Nam sicut
matres gravide sunt fetibus

sit ipse mundus gravidus est cau-
sis nascentium que in illo non
creantur nisi ab illa essentia ubi
non oritur nec moritur aliquid
nec incipit nec desinit esse.
Adhibere autem forinsecus acce-
dentes causas que tametsi
non sunt naturales tamen secundum naturam
adhibentur ut ea que secreto
nature sinu abdita continentur
erumpant et quodammodo foris
creentur explicando
mensuras et numeros et pon-
dera sua que in occulto acce-
perunt ab illo qui omnia in
mensura et pondere et numero
disposuit non solum mali
angeli sed etiam mali ho-
mines possunt. Et infra
eodem c[apitulo]. Multi homines
noverunt ex quibus herbis
aut carnibus aut quarumque
rerum quibuslibet sucis aut humo-
ribus vel ita positis vel ita
obrutis vel ita contritis vel
ita commixtis que animalia nasci
soleant quorum se quis tam
vecors audeat dicere creato-
rem. Quid ergo mirum si que-
admodum potest nosse quilibet ne-
quissimus homo unde illi vel
illi vermes muscaeque na-
scantur, ita mali angeli
pro subtilitate sui sensus in occu-
ltioribus elementorum seminibus
norunt unde rane et serpen-
tes nascantur et hec per certas
et notas temperationum op-
portunitates occultis motibus
adhibendo faciunt creari

non creant sed illa que solet ab homi-
nibus fieri non miratur. Fiunt autem op-
erationes boni et mali que licet conve-
niant in miraculis tamen in miraculis ma-
lorum ita est quod ipsa se ad deceptionem
et inanem gloriam, sed bonorum ad utili-
tatem et dei gloriam. Unde super
id Matthei iiii Si filius dei es mitte
te deorsum. Et Crisostomus quod eciam po-
terat immortalis perire non est
dei et non valeat animam nec ad
animam nec ad corpus. Si ergo nulli
necessarium est neque proficit ad salutem
volaverit aut aliquis propter vanitatem pro
ostentatione solam hoc facit et ideo pro-
pterea ex diabolo est. Credo quod designa-
ntur quod in miraculis malorum se eciam
vilia ut eciam ranas et serpentes
que de facili concipiuntur in re vi nature
fallit per quos de folijs arborum licet
in vere rane fiunt coram Distinguit
tamen ibi operatur diabolus et deus designa-
ntur in eis boni sicut Augustinus fa-
ciunt mirabilia per publicam iusticiam
mali per signa publice iusticie et
simulationes et privatas contractus
boni vero faciunt veram fidem que
manifestatur et que utilis et publica
est et ideo dicitur katholica mali
autem quando faciunt fidem in forma et
videntur facere opera propter signa que fa-
ciunt quando esse eius que divinitus
propter singularitatem quam faciunt ad demo-
nes faciunt. Quibus ergo mo-
dis demones docet cultores

Doctoris autem visa impie-
tate et doctrine vanita-
te sequitur de docendi falsitate

cius felicitas resultat in sua virtute superne
ymaginatiue intellectiue et affectiue
Et de superna patet sicut dicitur in . li . le
xiiii malignus spiritus sensibus nebulis
inmixtus infestat ac serenitate lucis
et mentis obnubilat. Serpit hic malignus
per omnes aditus sensuales dat se figuris
accommodat coloribus, adheret sonis odo
ribus se subdit infundit saporibus
modus autem iste quo ludificatur sensus
patet ex abexteriori vel abinteriori
Abinteriori enim ymaginatio formas
intendit fantasmatibus, et quia vehemen
cia intencionis illius similitudo morum tempo
res et vi est similitudo rei ipsa res
pe in frenetico propter assensionem fumosi
tate adeo debet videtur ei quod multa vide
at, que non sunt sed presencia ubi pet
malis continue intencionem ad ymaginem
recepta vel fumos aquosos immitte
et spiritum animalem immutare. Et sicut
apparet ei fantasmati ut velut im
ter immutatur fantastica, et quibus anima
vehementer intendit ita videtur esse et
et ludificatur sensus corporales. Ut
hic modus clerici Augustini xii super
genesim ad literam dicentis cum nimia intencione
cogitacionis vel aliqua vi morbi vel
coniunctione cuiusdam alterius spiritus illa re
talium exprimuntur ymaginaciones corpo
rum spiritibus corpora presentant, manifeste
tum esse in sensibus corporis intentacione
videntur quod in spiritu senciunt. Frenetici
corporum speciebus corpori ipsa presencius
Ita scilicet ut loquatur ab hoc presentibus occu
lis. Nec rapti sunt sic asserebat
cum eis locutum qui vere aderat et cum
aliis qui non aderat tamquam adessent
Alius modus est quo tangit aliquis sensus

tum anima in apprehendo forte de
bilis tunc velocior est fanta
sia adquirendam exemplifi
cando id quod videt anima sicut
mutat hominem in arbor
vel in hedum quod est aspectula
comparationem ad id quod videt
et si commutacio fuerit debilis
apprehensionem sensibilem et ap
prehensionem debiliorem et fantasia
forte et commutacionem suscepte
obliviscetur quod videt prius
vel quod videt et loco eius po
nit aliquam formam dubitat de
illo quam videt. hec sunt
facilia et ludificacio demonum
abexteriori fit duobus modis
Primo cum turbat sensus ut cum
humor igneus ascendit ad
oculos videntur omnia exti
rubea, cum melancolicus humor
videntur omnia tristia et
ita de aliis vel circa corpore
obiecti, ut cum aqua ponitur
palearum et dispositionem candela
brum apparere pro paleis, hoc
autem novit demones et in
talibus sunt potestate, hec quantum
aliquis modus abexteriori et est
cum res visibilis non preveniunt
ad sensum nec per vim sensitiva atti
git res invisibiles. Et ludifi
catur sensus de ymaginaria per
duobus illuditur fantastica
Primo naturaliter ex vaporibus resolutis
corporibus et potentia infecitur organum
cum ymaginacione et quo se
profundate similitudines rerum quas
ita aliis abstrahunt et alie
nat hominem a se quod nichil
se esse credit hoc nisi illas
similitudines quas movet ut nos

sicut eger de colera sompni
at de punctis ad ignez
et sim. quod resoluit / similiter
et rarescit sentit se pati ces
rarescere et euanescere / Alius
modus est ex operatione demonis
secundum quod applicat se fantasie
offerentes ei et fantasmata
tamen quod recipit et putat se esse
per ea et credit se esse ea
quarum similitudines offert
ei ut est exemplum de quodam
arreptitio quem dyabolus de-
mentauerat adeo ut crederet
se esse lupum et diebus certe
predictis sue prouincie eius
dyabolus in loco absconderetur
quasi mortuus et tempore abscon-
sionis sue dyabolus in lupum
malum intrabat et homi-
nes impetebat et ipse crede-
bat se facere has incursio-
nes et impetitos et alii
homines credebant de illo
quare tempore illo non videbatur
donec sanctus vir quidam possi-
dentem hominem inuocaret ille
homo lupus / Sed dyabolus hoc fa-
ciebat in lupo / Nam cum alt-
eri homines iacere quasi
mortuum et dormire cum non
excitato audit eis ex alia
parte lupus et / tunc ille
homo et videt se non esse
lupum et alii sub lupinum
ita permutatum esse in orga-
no ymaginatoris sue quod
ut cogitabat se descendere
homo et / et in illo exemplo de
diuis de homine quodam
qui videbatur sibi quidem
portare in in ... et ita
videbatur / esse aliis de eo

dyabolus eum portauit omnino quod ille pu-
tabat se portare / et ab aliis putabat
esse / et ille portaret / Sed ut ipsi pu-
tabant / in organo ymaginationis
Nam angelus fantasticum / aut illud
veluti corporale in aliqua alia
effigie apparet sensibus alicuius / ut
sibi esse hoc videatur / sicut talis
homo videre posset in sompnis et por-
tare onera / que onera si vera sub por-
tare portauit a demonibus et ille
dat hominibus / Primum ut homines cor-
pus primum maiorem secundum cuiusdam ve-
lut quidam dicere per eius offerat ymagi-
natione non tamen imprimit secundum patitur quedam
in corpore ad quem sequitur impressio-
ne transformatio impressione in y-
maginatiua / sed offerunt formam
extra et deferunt / per quosdam spiritus
ad ymaginationem / cum spiritus sunt
quodammodo corporales ymaginatiua cor-
porale et eum corpus indiuidua quam
mittitur eius ad corpus ut quod cor-
pus patitur per ymaginationem / Tales
sunt impressiones per quod per se quod
ad corrumpit sed mutat / quomodo
mixta corrupto et mutato sed fu-
offendo sed in primo hoc fiat
etiam similiter quod habet boni angeli
ingerit nec sancte similitudines
et angeli mali sub / quas sepe
tamen vocat impressiones per deli-
Vbi sicut cum in illo spiritu collo-
cum / sicut manulea sic ad deum ad
raptus et veluti in velocitate co-
ruscati lucis influit menti spiritualiter
excedenti / sine ad trans...
splendoris sed ad doctrine visum
homines inspiratione ad deum yma-
ginatorie quidem corpore inferiore simi-
litudines inferius diuinitus sensibus

convenienter accomodate quibus quoda
modo adumbratur / primus ille ac
splendidissimus veritatis radius et ipsi
anime tollerabilior fiet / et quibus quo-
que illud volumus capabilior existat
tum ipsas formas in nobis fectorum an-
gelorum suggestionibus / sicut et congnos-
ceri[?] et malas angeli immissiones
per angelos malos non dubium est
et fortassis hunc id est spiritualem et
celicum ut dixi, speculum, videlicet aspec-
tu[?] existencium in nobis pulcherrimis
ymaginibus angelorum quasi mactamus[?]
fabricatum de materia sensuum / nec / ca-
rens invicem ... conveniente diabolus
vt ... patuit / ut similibus cogi-
tacionibus inmittit / quasi offerat ab
conspectu in anima que fugiat vel
prosequatur / oblata libero volunta-
tis arbitrio tum nec anima nostra
vtilia occupata vel tum otiosa /
tunc offert ei turpes ymagines
quia de facili trahit mentes / non
reputat se adea quasi pertinet ad salu-
te[m] / ... de collationibus patrum
... tempore ... mente cogitacionibus
non adire ... / tum totum vel in-
terim vel illis spiritibus tribuendum est
qui eas nobis immittunt / ingerere /
aliquid non / cum hominem liberum
arbitrium / nec / in nobis stare in
correctionis industria / sit nostre
magis ex parte ut cogitationum qua-
litas emundet / et vel sancte ac spi-
rituales in cordibus nostris vel ter-
rene carnales quasi crescant longius
scripturarum meditatio ut quam nobis
spiritualis mentione perbeatur / etc. dico
aut ... Cassianus / ... est in nobis
cogitacionum principium et ideo ait
... cum steteritis ante reges
et presides nolite cogitare ...

Vt ergo ... cogitacio
de preteritis vel attendenti de
futuris / vel illuminari de spiri-
tualibus misteriis / sex modis
aut habet principium / ... / na-
turaliter recordamur que vidimus
vel audivimus etc. / cogitamus
... / ex diabolo
aut in ... / ... et
... / ... vel
ex diabolo ... ...
... nobis ...
... / ... victor ...
lectacionis quod occultus ...
... de ... / ...
angeli intentores cogita-
cionis nec affectionis vel vo-
luntatis / ... aut ...
modis intendendi cogitacionis
et in flamma ... malo
... ...
... / ... illuminatos
... abstractas ...
... possunt / ...
... ...
... ...
... ... in bo-
nis angelis / indignum
... et angelus malus
possidet anime ... ad illud
... quod ... subire ...
... et ... vel ...
... / ... ad ...
... / vel ... gratia
... ad ...
... / ... angelus in-
tendens cogitacionis ad bo-
num / voluntate autem ...
... est dei ... cum
nobis ... tum
... ab angelo in ...
... non ...
... / intendere cum est

ipsam gratiam ei infundere vel
ipsam in ea facere quod licet soli
dei evangeli cum sint sicut
luna quaedam stellarum quae
illuminare possunt sed non infla-
mare vel incendere. Deus enim
sicut lumen solis sensibile quod
facit tam luminis distributionem
quam caloris in debito susceptibi-
li, sicut autem in corporalibus dicitur
incendere ignem qui ignem
subiecto immiserat applicando
ligna, sic et in spiritualibus
ignis concupiscentiae combustibilia
cogitationes noxiae. Vel illud
cum oriuntur cogitationes et se-
quuntur affectiones, quas contrariae
potestates facere in nobis
non possunt, ideo dicuntur incentiva
immissores, quia neque in cogita-
tiones neque in affectiones intrans
sicut agens principale non potest
sed excitare potest [illegible] immissio-
nem. Dicitur bonae cogitationes fac-
tae sunt tamen cogitationes boni-
tatis, sed incendere in spirare
incepto per dispositiones ab extrin-
seco veniente ut excitat ignem
ad actum, sicut ignis ipse
est de se positis lignis igni-
ta per suppositionem flabelli vel suf-
flatorum incipit ignem valet.
Per hoc patet quod daemones non illabuntur
animae sicut dicitur in libro de ecclesiasticis
dogmatibus: daemones per energiam
non credimus substantialiter
illabi animae sed applicatione et
oppressione uniri. Illabi enim
importat intime esse
ipsi rei et intime operari in illa, vel
aut hoc est vivere animae, nisi soli deo,
cui licet illabi. Ipsius Cassianus in libro de collationibus
primo [illegible] colligitur nihil
esse incorporeum nisi solum
deum, et ideo ipsi tantum posse pene-
trabiles omnes spirituales et in-
tellectuales esse substantias eo quod solus
est totus et ubique et in omnibus est
ita ut et cogitationes hominum et in-
teriores motus atque abdita mentis universa
conspiciat atque perlustrat. Et Augustinus
in confessionibus: Tu domine eras interior in-
timo meo et superior summo meo.
Quia sic dicitur applicatione et oppressione
uniri, hoc est quod diabolus insidet
illis membris in quibus viget animae
concupiscentia et ea opprimit ne anima o-
culos suos elevat sponsae quae oppressa
suo pondere [illegible], et obfuscat sua
obscuritate, quae procedit usque ad
animas sicut dicitur in libro [illegible]
q. q. turbidi motus illuminationem tene-
brabuntur sensus [illegible]

Dicendi sufficitate proposi-
tione restat de deceptioni-
bus; proponamus circa sedem de-
ceptionis diversa deceptio in ea.
Et primo circa spiritus. Dicit enim quidam
spiritus decipit quod non omnis
spiritus fallit. Anima nec cultores
ipsos ista latet neque vires spiritus
deceptio valet sicut legitur de Symone
mago qui vigore [illegible] composi-
tus de Faustiniano patre Clemen-
tis regulatum ab eo Simonis faciem
[illegible] in eum Simonis [illegible]

est ac/ Symon transfiguravit cypriane/ et ambrosi[us]
ut eius herbe persuasio sic faciens si-
us vigeat nec effectus fallendi
fallerent/ omnibus aut pluribus illis
videbatur faustinianus esse symon magus
petro tamen apostolo non apparebat immutatus
qui ei etiam speciem figuram restituit. Sic
et puella quedam/ que per magistri magi
a venefica videbatur in equam immuta-
ta macherio episcopo non apparebat
immutata/ qui eam virginem oleo bene-
dicto a fantastica mutacione liberavit
Sic de ipse qui videbatur a monach-
is tocpinam sustinuisse/ Nec tamen
[illegible] non videbat/ sed ondit
[illegible] in monachorum oculis ignibus ap-
paruit in [illegible] Ideo per/ cum ygnatie
[illegible] helinandus in prima li-
bri cronice/ De fantastica mutacione
hominum in bestias vetustior et me-
moria morem se tenui/ quam ut nec
in oblivionem posset venire. Nescio
enim Birulla alias Biulurnga ma-
linstericum monachum in historia quam
per petri damiani erat due an-
tille in strata publica quas romam
iter/ quales augustinus appellabat sta-
bularias .i. tabernas hospites re-
cipientes/ Nam stabulum
ipse dicitur hospitium venale/ preterea
fecit vno quodam tugurium ubi
inbute maleficio hospites sibi
solum saepe veniebat/ in equum vel a-
sinum vel asinum mutabat et mer-
catoribus vendebat precium bibebat.
Nam die inventus quidam hi-
strionem [illegible] victum exigere
hospicio suscepto/ asinum fecerunt
multum inde lucratos. Rasinum

sed in malo gestum detine-
bat tarsus mutato. Nam contin-
uo per triennium annis moneba-
tur asinus. Ideo cum cum anni
ferat interciaria se flogella
multum cum querelas conclamat
vetule audiens hec Nam
videns dominum asinum curare
magnas illos dicendo quod esset
ei ab illis vetulis ut
custodiret eum ne in aquam
intraret/ saepius asinum ab
aqua [illegible]/ tamen [illegible] inadvertente
re nactus custodiam in locum
proximum se proiecit. Et ibi
se diu volutans/ asinina
perdidit effigiem pristinamque rece-
pit. Cumque postea eum se certaret
ab eis obvios vidisset
ille se esse dixit falsus
ad dominum rettulit/ Sub ad
appellacionem leonis pape quarti sancto illo
sanctissimo qui ibi augustinus idem fa-
tentur/ Dubitatem ipsum confir-
mavit/ petrus damianus
vir eruditissimus de sancto
ipso de symone mago qui
faustinianum vidit se in sy-
monis speciem ut eum induerit
transformatum Biulleram adprobans
que ut pungo mancia fe-
cit in aqua fallere mancie
dixerat eum prius quod quoque
pulveres esse locupletissi-
mi quod ipse contigit in aurum conver-
tit quod ita vero sit/ si quis
ita esse videtur quod ad aquam
delentur. Ad id refert/ quod
sancti augustinus quedam mulierula
per sathanam quasi demonum
illusionibus est fantasmatibus

seducte credunt se et profitentur
nocturnis horis cum dyana
dea paganorum, vel cum
herodiade innumera mulierum
multitudine equitare [illegible]
[illegible] obtemperare. Ipse namque
qui transfigurat se in angelum
lucis cum mentem cuiuscumque mulier-
cule ceperit, et hanc sibi per
infidelitatem subiugaverit, illico
transformat se in diversarum per-
sonarum species ac similitudines
et mentem quam captivam tenet
in somnis deludens modo
leta, modo tristia, modo cogni-
tas modo incognitas person-
as ostendens per devia quaeque
deducit et cum solus eius
spiritus patitur infidelis, non
in animo sed in corpore haec eve-
nire opinatur. Quis enim tam
stultus est et hebes qui haec
omnia quae in solo spiritu fiunt etiam
accidere in corpore arbitretur,
cum etiam Ezechiel et Johannes
evangelista et alii apostoli et
prophete in spiritu non in cor-
pore viderunt visiones. Ex his
duabus illusionibus etiam [illegible]
[illegible] et ymaginationibus non est
magnum periculum. [illegible]
Augustinus in xii li. super genesim
ad literam: Cum in huiusmodi cor-
poralibus similibus fallitur non
ei est obest, quod ludificatur
oculus si non errat in virtute
fidei et integritate sanitate
quam dat deus subditis sibi
nec sic ludificatur anima in spirituali

visione imaginibus corporum ut putet
corpus esse quod non est, aliud obest tamen
si [illegible] suasioni consentiat
cum aqua sit ipso de concubitibus
sompniantibus ut sibi concumbere videat
vel quod propositum suum vel quod licitos
mores quod eis contingit nisi eum
ea qui vigilantes esse cogitamus
non cum placito consensionis sed sicut
talia propter aliud loquimur quod non
possemus nisi ea et cogitaremus
Sicut admonet in sompniis
exprimitur ut cum natura carnis move-
at et quod natura colligit per genitales
vias emittit quod quidem fieri
peccato evigilante si non posset
Tunc vero tamen si peccato fit quod non
peccato vigilante cogitatur quod in
decet, sine dubio cogitatio est
utique propter aliud affectu bono et
desiderio melioris voluntate non
inficit cupiditas quia ad naturalem
motum carnis pertinet quam casti vi-
gilantes cohibent. Dormientes autem
ideo non possunt quia non habent in
potestate quod admoneat expressio i-
maginis corporalis quam discerni non
possit a corpore propter ipsam quam animo
affectionem bonam et in sompniis
[illegible] multa [illegible]
propter eorum intelligentie intellectuali
[illegible] mixta est corporum utique
intellectualis. Sicut creditis in libro
Numeri qui in spiritu legit [illegible]
fuisse sepultus [illegible]
[illegible] et ad intelligentiam habet con-
[illegible] nota quod modo quo [illegible]
dia ex corpore [illegible] i spirituali-

visione / et tn aia alienata a sensibus
carnis cursat / in spu et in regione
similitudinum, sz non per excessum similitu
dinibus corporis contingit instr ad-
iuc desup Et ideo sunt in so
mnis videmus q vide ta videm
similitudinem existentem / et cor sta sub
similitudinibus intellig Ita pz ipsum
lo sr xij pz sup gen ad liram
unde tunc spiritata sunt similitudine viue
lant / ei et similitudinibus corporibus revi
lant / Sic corpus demones illi corporis
fantasias deludunt tn arripiunt
a sensibus revelat loca / et ea q sunt
in locis / et excitati / et ad sensum rede
untes / dum se fuisse in talibus loci
corporalit / et eta signa referunt
tn tu tu viderit spiritualis et tn
corporaliter et / decipiunt mulieres q
dicunt se cum diana Aliquando e
t intellectuali visione tn tota
aia rapitur sup se videt in dei
lumine atque aias rapit in celum
et angelos deum differentes aias
sunt Beatus Benedictus vidit mu
ndum collectum sub solis radio / et aiam
sancti germani capuani Spd tusser
ri in celum Aliquando est in visione
spirituali in corpali ptm spirituali Sic
cum vivit corporibus tn principal
ad mortem sunt cum incipiunt dissolui
a corpore incipiunt oculus mentis
in id lucelucis in corpore mitte
ubi multa disserunt et sentia prui
dent q pdunt Et ita pz quo
sunt in corpore / et ex corpore vi
dent Vnde Greg ij dyalog Anime
tres fragilitatis inunc morientes
nos diuini / et nos sunt vobis
tu non simus Vnde pz quo

affectus / Deo vanas cum
inflamet discipulos suos
ad vitia / ut revelat aliqs
q auditoribus suis pro certo
te perfectu de valleria
maxima in li / Et tulimus
de dominatore et fato ait
go valerius pro Duo fa
miliares archadas iter
una facientes megaram ve
nerunt Terno alt se ad
hospitem contulit in tabernam
alt dimitit Is qui
in hospitio erat vidit in
somnis suum horatem ut sibi
cauponis insidiis circumve
nto succurret posse enim ait
sui eius sibi celeri interventi
pricto se subtraheret quo viso
excitatus Tabernam
illam in qua ille dimitit
petere conatus est deinde
proposita hec humanissima tamen
superatum damnauit et
lectum ac somnum repetiit
tunc idem ei saucius oblatus
ut cum vite sue auxilium
forte neglexisset neci tamen
ultionem ne negaret Corpus
enim suum a caupone trucida
tum tam plaustro ad portam
ferri stercore coopertum Ita qd
constantius familiaris precibus
compulsus protinus ad portam cu
currit et plaustrum qd in mor
te dinatum erat comprehen
dit Cauponem que ad suppli
cium perduxit inuenit
alia cum mi pdte sunt
igitur dt eum Manfredus

altisiodorensis in li(bro) suo s(e)c(undo)
Quidam decanus sacerdo-
tis soror ducis Burgun-
die regis filie desponsata
aliquamdiu regnum illud in-
habitans ibi extitisse asserit
quod narrabat mulieribus quod
sirenas et natandi peritus
Cum tempestivis noctis lu-
cente luna in mari balnearetur
mulierem per se natantem pro-
cul conspexit et capillis eam
exspatians cum eam vellet
mergere eam quam alloquendo
nullum verbum potuit extor-
quere. et tandem in uxorem
sollempniter accepit. Unde
pater alii aliquando socius quod
fantasma acceperat expau-
lescens arripuit gladium
et minatus est in conspectu eius
mulieris filium quem ex ea susce-
perat se interfecturum nisi illa
loqueretur / et dicit. Vir
eum mox illa voce inquit et
miseram utilem pro dictis
dei tegit me offerri. Secun-
dum fore et bene fecit / sic tunc
to plenum michi tene-
pueri fecisset tunc aut me
Deinceps non videbis. Et
et mox evanuit puer enim
et maximum balneum frequentare
cepit. Quandam vero dum
fantastica illa mater eam
mulier eum rapuit in eisdem
fluctibus accidente. Quem for-
te si verus puer fuisset
mater ad litus expelle de-
buisset. Et hoc ponitur ex iiii

Ab elinando li(bro) iiii cronicorum in colo-
nia dioces(is) famosum et in immane pa-
latium Reni fluminis eminet super quod
nomen suum deputat. Ubi plurimis olim
congregatis principibus ex insperato
advenit navicula quam collo alli-
gata cignus argentea trahebat ca-
thena ex qua miles novus et incog-
nitus omnibus exilijt / et cignus navi-
culam reduxit. Miles postea nobilem uxo-
rem duxit / et pueros procreavit tan-
dem eo palacio residens cignum respi-
ciens. Eadem navicula adducta
eadem catena in navi se recepit
et ultra non comparuit. Progenies eius
usque hodie perseverat. In Ligonensi
quadam provincia quidam nobilis in
pluvia ... dicit vidit mulierem spe-
ciosam / preciosis vestibus amictam / quam
adamavit et duxit. Illa plerumque
balneis delectabatur in quibus visa
est alii aliquando puellam specie
serpentis se volutare. Sponsata viro et de-
prehensa in balneo tunc demum reperta
comparatur disparuit. Et adhuc eius
progenies durat. In vita sancti Bu-
chardi legitur quod in civitate Uuor-
matiensi mulier quidam ab
visus est vii annis cubante cum
ea iuxta virum suum. Item Uti-
Bulgardi tamen cum ipso cande-
las ardentibus coniurando abca-
fugavit. Mercadum provincia sit
in minori Britannia celebrem le-
gunt / tempore Arturi regis et sena-
tum hominum tempore attendisse. Ma-
tura per sua doctrina. Omnis per
artu ad lectores et convertit ve-
ritas. Item in ipso doctore fuit perfecta doc-
trina. Item ad doctorem homines pertinet
bona vita. Item ad doctorem homines

q ad homines pertinet etiam scientia quia
ad doctorem hominum pertinet debita
doctrina Item ad doctorem hominum
pertinet prompta facundia

Dicto de doctrina dei et an
geli tam boni quam mali
dicendum est de doctrina hominis
Docet ergo iesus christus ipso instructo
ipso malo ipso christus ipse prodicatur bonus
magister ostendit in se ignorantes
erudit et homines ut erudiat
homines per apparere mittit spiritum
Est enim magister iste ma
gnus ut discipulos attrahat Io
hannes Magister adest et vocat te
pius ut attractos retineat
Io. vi. Magister sequar te
matheus viii Expedit ut unus
homo pro multa doceat Math. xxiii
Magister quod est magnum man
datum in lege Ait illi Diliges
dominum deum Expedimus eum unde vo
luntatem plenitudo legis dilectio est Est
et peritus ut sapienter doceat Io.
xiii Vos vocatis me magister
et domine et bene dicitis sum etenim
exemplum dedi vobis etc. Hic ignorantes
autem erudit Docebat christus
ipsa auctoritate ut deus sicut in scriptura
in ut creatura pura quod tempore
statis excellens excellens virtutem
magnos quia stulticia illi atti
sit serta sicut christus cum sermo plus
state erat eos quos vocabat Do
cebat enim christus verus deus et verus
homo quos exterius vocabat

intus illuminabat fulgore enim et
maiestas divinitatis occulte
que in facie christi relucebat primo
aspectu ad se videntes poterat
trahere et trahebat sicut M
athe ix qui theloneum dimisit
Ipse enim nos docuit qui factus
est nobis a deo
sapientia cuius doctrina iusti
tia in eius vita sua iustificat
nos condonans delicta sanctifi
catio in eius vita redemptio
in eius morte sustinentia
hec sunt iiii virtutes car
dinales quas docuit et nobis
reliquit Unde bernardus in
xxii sermone super Cantica Ut enim
vobis de virtutibus qui dei
virtute christi ignoratis Ubi
nam queso vera prudentia nisi
in christi doctrina ubi vera tempera
ntia nisi in christi vita ubi vera for
titudo nisi in christi passione Soli
ergo qui eius doctrina imbu
ti sunt prudentes dicendi sunt
Soli iusti qui de eius miseri
cordia veniam peccatorum consecuti sunt
Soli temperantes qui eius
vitam imitari student soli fortes
qui eius pacientie documenta
fortiter in adversis tenent Frustra
quis quod laborat in acqui
sitione virtutum si aliud de eis spe
rando putat quam a domino virtutum
cuius doctrina seminarium pru
dentie cuius misericordia opus iusti
cie cuius vita speculum tempe
rancie cuius mors insigne est
fortitudinis hec tamen sunt aliter

assignata quam vero agebat de
doctrina diuina. Tercio homines
ad homines causa erudicionis
ad petrum mittit. Paulus ad
ananiam eunuchus audit phi-
lippum. moyses yetro acqui-
escit. deus homines doceri ab
homine. ut homines condicionis
humane dignitatem. Sicut dicit
augustinus in prologo libri de
doctrina christiana. Paulus hic
potuerit omnia fieri si ab ange-
lo esset humana condicio si
per homines verbum suum deus
ministrare velle videretur. Quo-
modo fieret ut homines inu-
ita caritas. Sicut dicit augustinus
in eodem prologo. Caritas que
se homines inuicem nodo uni-
tatis astringit non haberet adi-
tum refundendorum et quasi
miscendorum animorum si per ho-
mines per homines nichil disce-
rent. Tercio ut sit ierarchie
celestibus et subcelestibus
conformitas. Sicut in celesti
ierarchia angelis docentur ange-
li. purgando eos illuminando
et perficiendo. Et in sub-
celesti ipse homines. Exodi
xxv in monte monstratum est.
Quarto ut sit magis appa-
ratus sicut dicit augustinus in libro
de cathezizandis rudibus
quanto caritas efficacior
tanto [illegible] ad eos quos [illegible]
tate abilior. Multis sunt
revelationes etiam medicine
[illegible] ignorabant. Et
sic non est [illegible] caritas

net. serenitas [illegible] sicut deformatur
dum quod similitudine cognitionis ita deformi-
te caritatis et virtutis ipsius patrie ini-
mitatur menti quedam revelationes subli-
mes. Sicut dicit augustinus in libro de cathezizandis
rudibus. Nec insufficiens debet
putari [illegible] ea que aliis non applica-
ita ut [illegible] nec [illegible] valeat.
Quamdiu cum in hac vita iusti [illegible]
et per speculum videmus [illegible] amor.
tatis est ut [illegible] destructa caligi-
ne penetrat [illegible] serenum. Unde in-
tellectus quasi fulget [illegible] ista [illegible]
ut theophanie que revelant intellige-
re. Sicut dicit ysidorus in libro de [illegible]. Statim
ymaginatio [illegible] fantasie
[illegible] intellectus [illegible] theophanie
descendit etc.

Doceat etiam vir iustus et per-
[illegible] doctrinam requirit
[illegible] condicionem. Est autem doc-
tor triplex in hominibus [illegible] sta-
tuum [illegible] subditos [illegible]
[illegible] possunt lectores [illegible]
res et predicatores. Et primo de
lectoribus dicamus. Competit autem eis
bona vita. etiam [illegible] debita doc-
trina [illegible] de. Exodi xxxi
Impleui eum spiritu dei [illegible] et intel-
ligentia in omni opere ad excogitandum
[illegible] potest [illegible] et [illegible]
to. Opus dei [illegible] ad bonam vi-
tam que est [illegible] sapientia et sci-
entia intelligencia ad doctrinam [illegible]
ad omne [illegible] aut [illegible]
gento et ere [illegible] est [illegible]
[illegible] debet [illegible] per [illegible]
Est ergo primo doctor necessaria bona
vita quam instruat deus ex gratia [illegible]
[illegible] assumere [illegible] et [illegible]
de bono doctore. Exodi xv. Implent

ex donum spiritus sapientie et intellectus isto
[illegible] ecclesie vestiunt eum vel nota emendam
[illegible] et eius premium / bona ergo vita et
gratuita notatur in Sap. / Ecclesiastici xxxviii
[illegible] sedes in sapientia et premiare sit sol
[illegible] qui ista sanctitas sapientie declaratur
in spiritu et alia et tamen [illegible] scilicet
[illegible] in toto tempore ut semper sit sed
superbia sed invidia sed avaritia / [illegible]
[illegible] dicitur se esse in doctoribus [illegible] po
ex scientia sua superbiunt in se. Deinde
invidiant aliquid intantum se ipsos non
[illegible] possunt esse / Aut aliquid quando
videt meliores se. Est enim invidia
filia superbie. Et ex his duobus pro
dit avaritia / quia nolunt docere
[illegible] primo [illegible] xxviii. Sunt superbos sp
[illegible] sunt / Nunc autem agunt omnia
ad ipsos refert sapientia [illegible]
[illegible] eos construendo opiniones
suas / Sed illi qui in simulitate et
sine consilio dei suum opinantur esse
sunt veri sapientes / Magnus enim
error est suum errorem defendere [illegible]
[illegible] / Augustinus contra [illegible]
[illegible] deum [illegible] nos volunt / [illegible]
[illegible] plausibilitate [illegible] ne
[illegible] defensionem [illegible] errorum [illegible]
[illegible] errore / Sed ergo sapientia
[illegible] quod sunt inflatas fatue q
intercludit oculos [illegible] Augustinus in
li. confessionum [illegible] inflata [illegible]
[illegible] vide [illegible] Matthei xi.
Abscondisti hec a sapientibus et prudentibus
[illegible] id est ab eis qui se reputant sapientes
et revelasti ea parvulis / Et in [illegible]
confessionum [illegible] errors mei rapiebar [illegible]
[illegible] et pondere superbie [illegible]
[illegible] / non enim dabis auditui
meo gaudium et letitiam / [illegible] exaltabit

ossa que non humiliata non erant
de sede sapientie / Sexto ponunt
in luce sapientiam suam et non
perscribe veritatem / [illegible]
invidia et habere [illegible] inter habentes
[illegible] hoc non est participatio
sapientie / invidia [illegible]
[illegible] / quia sicut [illegible]
[illegible] aliquid vita
[illegible] de [illegible] Sap. viii
Si divitie appetuntur in vita quid
sapientia locupletius / Prima ut
dicit Augustinus in li. [illegible] ad [illegible]
[illegible] letos [illegible]
oportet [illegible] mortalibus [illegible]
[illegible] illius [illegible] attingit
[illegible] non [illegible] ex
avaritia / [illegible] non est in
[illegible] secundum Ambrosium. Primo in
[illegible] Augustinus de doctrina christiana
libro primo omnis res que dando
non deficit dum habetur et non
datur nondum habetur quomodo
habenda est / Sic ergo spiritus sanctus
superbia ad humilitatem invi
dia in caritate avaritia in
[illegible] largitate / De primo [illegible]
[illegible] sapientie [illegible]
[illegible]
[illegible] Ezechie [illegible] corda [illegible]
[illegible] superbia [illegible] testimenti
[illegible] de [illegible] sapientia
[illegible] / superbia sapientie [illegible]
ad regnum et [illegible] / Diligi
te lucem sapientie omnes qui
preestis populis Sap. vi et [illegible] et [illegible]
invidia alios docet / [illegible]
[illegible] sapientia [illegible] sapientie [illegible]
se tenet [illegible] / [illegible]
[illegible] videt se [illegible] / Et
xxiiii Ecclesiastici ego sapientia effudi
flumina / Ego quasi trames aque im
mense [illegible] / sic aqua [illegible]
[illegible] et non [illegible] / [illegible]
[illegible] sic [illegible] aliud [illegible]
[illegible] non minuit [illegible] plenius fluit

Hec est causa quare alios per
se doctores / sive iracundia / sive
lascivia / sive negligentia / hec enim
habilitatem nostram sequitur et ipsam
[illegible] scientia in [illegible] detrahit /
de [illegible] li. xiiii. Deni pre-
[illegible] multa gubernatio sap-
[illegible] [illegible] impatientes et exaltat
stultitiam suam / Impedit enim
ira animum ne possit cernere verum
[illegible] Gregorius [illegible] confessionibus
[illegible] [illegible] doctor [illegible]
pueros suos quam addiscunt li-
beralitati quam tractamus nunc
[illegible] sicut parentes pueros
arguunt et docent [illegible] pati-
enter supportat imbecillitatem
sic debet facere doctores
de ipso [illegible] [illegible] [illegible]
doctrina stulti despiciunt
[illegible] lascivi qui nolunt va-
care sapientie / sed levitati et
lascivie et ideo quia alios do-
cet verbum eius efficacia non
habet [illegible] ut dicitur / [illegible]
[illegible] iii. super [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] facile eius predicatio
accipitur / si levius in moribus
esse videatur. de iii. xvi. vi.
[illegible] alia [illegible] vade
ad operam [illegible] et [illegible] eius
[illegible] sapientiam ut [illegible] ne
[illegible] doctor circa discipulos
[illegible] corripiat et erigat discipulos
suos apud [illegible] Ambro-
sius in [illegible] [illegible] [illegible]
si [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] et ardere [illegible]
[illegible] ponit animas [illegible]
[illegible] debet [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] / malam [illegible]
[illegible] augustinus in confessionibus [illegible]
de hoc [illegible] sunt sufficient
[illegible] [illegible] [illegible] suis

[illegible] [illegible] [illegible] inquit [illegible] [illegible]
anno interposito otio ex [illegible] domesti-
ca [illegible] ad bona scola [illegible] [illegible]
esse cepi [illegible] inquit [illegible]
[illegible] [illegible] libidinum [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] carnis
[illegible] / sive gule immunditia / sive lu-
xuria sive infamia / [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] luxurie
et [illegible] infamie [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] animo carne
[illegible] / et [illegible] transferre ad sa-
pientiam [illegible] venit [illegible] [illegible]
[illegible] gignunt [illegible] li. [illegible]
[illegible] illorum [illegible] vita et [illegible]
[illegible] est dicit ut / vivere posse
[illegible] sanos esse / animas [illegible] cor-
[illegible] nimis sagimine et adipibus
[illegible] luto [illegible] vel [illegible] vel
[illegible] / [illegible] carnibus et [illegible] et
ventrem [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] medi-
[illegible] [illegible] animi [illegible]
[illegible] [illegible] potatur [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] / memoriam [illegible] er-
rorem infundit [illegible] [illegible] /
ignorantiam [illegible] ubi enim ebrietas
ibi furor [illegible] / ubi furor ibi in-
sapientia [illegible] [illegible] [illegible] /
[illegible] [illegible] [illegible] sapientia
[illegible] [illegible] predicta est [illegible]
[illegible] ille [illegible] [illegible] sapientie
[illegible] [illegible] sapientie i. [illegible]
[illegible] [illegible] introibit sapien-
tia nec habitabit in corpore subdito pec-
catis [illegible] corpore [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] in corpore suo [illegible] [illegible]
[illegible] / [illegible] [illegible] ante [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] et [illegible]
[illegible] indigne [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] / [illegible] [illegible]
[illegible] illa [illegible] dei [illegible] sapie-
[illegible] [illegible] [illegible] est deo [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

quo inuta est studio per xvij capitulum filij
lucretij / qui patrimonium suum consumpsit
viuendo luxuriose / et cepit furta exer
cere et atrium augustinorum sepe redep
tum fuit a patre ultio propter penuria re
demi non potuit / et petita consolatione pre
voce querula nasum ei prescidit Cui ac
inquit primis meis erroribus mitigare
tu curasti tunc nugarum mei doctrinam
non obedimi / scelus quod meos contempsi
de meo collo meo quasi supra ambulare
ad eos qui fecerunt ut non scanda
lisent / diffamia et mala consuetudine
doctorum / qui audiret vana vel viderit
doctorum / qui autem bolge. De distincta
vita eorum secundum autem scolarium / nulla res magis perniciosa
scolarium / nulla res magis perniciosa
bislo quam vita nugarum contenciosa persu
sa enim scripsisse confundi videtur ex
fetido vase / tum vas fetidum acquirat
fetidum vase / tum vas fetidum acquirat
torrumpit etc

Doctori etiam nocua est scientia
(?)rmaut ut dicit ouidius in epistula
tamen dicit nunc non est
... dici potest Nota est autem quod
scientia inflata prima ad corinthios viij
scientia inflat Nota super epistula ad
ephesios Nota nulla nugata scientia et
conuersio superbia vbi quod continuat
lucretium sibi augmentum vendicat Non quod
... digitum aliud arrogancia nonnulli
qui simplicitate quamquam ... sui ... quo
... vocauit / nescie Nota super ... sacerdo
sa cantica xvj sancte celi diminutiue
hostis / signatum autem ... non potest
sine Nota tinosa melior est enim lit
ut dicit augustinus ignorancia fidelis quam temeraria
scientia Est femina? ... iacula nu
inuita iaculatur subula leonis exup
... / acuta est quod dicitur ... acute
ansta est ... nobilibus ... est enim
ut dicit augustinus in primo libro confessionum ...
sapientia sic ignorantia / simplicitate

ignita quiete luxuria societate
prodigalitate liberalitate
Item prima ad corinthios iij quis se
existimat scire non dum nouit
quo enim oportet scire Nota
erronea et vana sapientia xiij
vani sunt omnes homines in quibus
non subest scientia dei / sic enim
dicitur in confessionibus scientia scilicet scientia sue
veris ut ... dormientium scilicet
sunt ribus vigilantium quod tamen
non resistunt / hec autem scientiam
veram nostram induit ...
tam viris doctis in homini
bono in conspectu suo deus dedit
scientiam sapienciam et in ... sa
pientia qua deum cognoscit
scientiam qua / bene in mundo ...
sat / intellectum qua misteria
scripture penetrat Et est sapientia
qua res sapiunt sicut sapo
rem suum / scientia qua estima
sicut valorem suum / intellectus
qua cognoscitur sicut ...
esse suum ... xx
... difficile rupit / ...
dat deus homini bono ut re
gulam qua se et aliud regu
let / ut lucernam qua se et ali
os illuminat Vt cibi quo se
et aliud fruet Vt gladium
quo se et aliud defendit
ut agrum et vineam ut ... ca
libuando / et aliis fructificet
Vt pecuniam ut eam ad vsuram
accomodet Vt vxorem ex qua
filios spirituales deo generat
Ysaie xxviij. Quem docebit scientiam
et quem intelligere faciet audi
tum ablactatum a lacte separatum
atque a dulcedine temporalium subtilitatem
tatis ingenij sunt enim multa
dicuntur quod propriis doceri ...
... xxx Non didici sapientiam
Et non sciuit scientiam sanctorum ...

Augustinus in i li. de officiis
dicit ideo sit homines constituit
prius quod doceat et ab illo acci-
piunt quod aliis tradant
quod nec tempus nec etas attendit
Ergo cum raptus a turba
laycorum ad ministrationis officii
ad sacerdotium cepi vobis docere
quod ipse non didici ita factum
est ut prius docere inciperem quam
discere discerem ergo sit
et doctor et clericus non [illegible]
nisi cum discere. Sicut autem
dicit Valerius li. viii. Cum ad
magistratum excellentem velit
quilibet attendere ea que sta-
tum integrat / quemadmodum autem sic
veteri obtusi ingenii / quemadmodum
mediocres quemadmodum et excellen-
tiori sic sunt seu doctorum
eius veteri obtusi. Ideo possunt
doceri plurimum si magis inge-
niosi / mediocres autem poli-
tici si excellentes acutorum [illegible]
sunt quod duo in scolis quod du-
bium sic habent ad veritatem in mo-
dum aut ad plurimum medietate
In summo autem quod ad plures
et omnes omnem stabilitate Vnde
sic docemus hic discipulos
habemus adhuc / differentes doctores
quod illos doctores eligerent
[illegible] exuali condicione
discipulorum ingenium et ac
aptitudinibus vel facultatibus confor-
maret. Ecclesiastico [illegible]
Job est sapientia et antiquis
in multo tempore prudentia. Vnde
et antiquus sic multo tempore
non per vetustatem etatis. Et
quod dum audierunt a magistris
tuis prius. xix. Non cessas au-
dire fili doctrinam nec ignores
sermones scientie. Hec [illegible]
tulerunt homines ad dominum sapi-

entiam in genere prius quam arte constituti sunt
divina temporis experientia. Unde Brocardus Re-
zarchem apologus [illegible] hoc quemadmodum
novum aut peregrinum et hic apud
quos divine philosophie studia vigent ut
exordia discipulorum quibus in officium
ingenium assuescant. Sicut enim nauta
quemadmodum probabili si non possit ad [illegible]
[illegible] prompte transferri vel ex illo loco
sed neutrum probabiliter colligeret dis-
ciplinam ad ipsam navem gubernac-
[illegible] vel fortissimo militi tam tu-
[illegible] quam tiruncili / vel [illegible]
[illegible] ad tanquam exercitium transferre in-
gressum [illegible] non nulli pene antiquitus in [illegible]
[illegible] deponere dum adhuc pueli
balbuciant et antiquum sacrorum volum-
nomina saltem [illegible] antequam non
[illegible] veterum scriptorum vel auctores dis-
cunt [illegible] et non di-
gnora [illegible] deponat
sic nisi forte duos vel tres sermones
antiquos tractatus [illegible] didicerit
et hoc fortassis ex auditu magistri qui
exercitacione jam ad maturam esse
voluit et laudi possessionem [illegible]
cogitat. Vnde [illegible] sedulitas exer-
citii doctrine cum sui exercitatione in
sunt / sciencia sua per doctrinam complete
manifestare non potuit [illegible] cum
apostolus se exercebat et de hoc ad
romanos xv laudabat dicens Re-
pleti estis omni scientia ut possitis alter-
utrum monere. Et Tullius in tuscu-
lanis in li. [illegible] grecorum [illegible] est
[illegible] quibus nomine artem in hac
se exercitat. Gaufridus in poetria
[illegible] usus [illegible] reddit
artifices [illegible] continuo [illegible] summo
[illegible] ante ista scientia in suo perfectissi-
statu in via [illegible] etiam dei gloria
Jer. ix. Non glorietur sapiens in sa-
pientia sua, non fortis in fortitu-
dine sua, non dives in divitiis suis

tecum in gratia ... in hoc glorietur qui
gloriatur scire et nosse me. Et pa(ulus) ad
cor(inthios) ij non iudicaui me scire inter vos
nisi ihesum christum et hunc crucifixum.
Scire autem crucifixum est scire cum glo(ria)
et sicut oportuit christum pati et ita intrare
in gloriam suam luce vlt(imo) ... etiam
in ... peccati ... notitia ... quid
... tuam in quale statu quid feceris
... etiam sui notitia mundicia ...
... Oratio vniuscuiusque virum suum
vas possidere in sanctificatione et honore
non in passione desiderij ... sicut
gentes qui ignorant deum. Et corpora
debemus ... nostra ...
... et ...
... virtutum et honore ... ad
... temptationum non in ...
... sicut gentes qui ambulant
... desideriorum ... ut enim dicit ...
... ibi transgressor
... magis ... ibi ...
... tamen ...
... mortis
... habere ... mortem ...
... est quis ... Seneca epistola ...
... ad ... esse ...
... viri et ...
... fortuna ... si ad
... ille beatus
est et securus sui possessor qui ...
... expectat ... Socrates
... disputabat et ...
... ei de exitu vt fugeret noluit
sed remansit et ...
... mortem
... Cum ergo ...
... sunt lectores patet de ...
... ad ... et ...
... in hoc capitulo ...
Sequitur aliud capitulum

Doctrina etiam doctoris est
in causa ... xij ...
... in doctrina ...
doctrina ...
... et quatuor ...
... in hac doctrina
ex parte ...
doctrine ... ex parte ...
... ex parte ... vtilitatis
... primo ... Papa doc-
... secundum nomen ... et
non ... est manifesta ...
...
... a ... per sa-
pore ... qui ...
et ... et non
... est manifesta ...
... multa sophismata
et multa obligationes ...
... augustinus in ij li(bro) de ...
... et in ...
... et impedimenta ...
... ne ...
...
... aut ...
... ista ... sit doctores
... doctrina ... per quos ...
...
... doctor ...
... augustinus ...
libri de ...
... dabo vobis pastores
qui pascent vos ...
... et doctrina ...
... virtute ...
... et non ... doctor
... in fide et veritate ...
fideliter et ... Vnde legi-
tur ... pontifex ...
... doctrina et veritate ...
... erat in pectore ...
Hunc enim magis ...
... veritate ... doctrina
vera ... vt ...
... viij

Accipite disciplinam meam et
non pecuniam. Doctrinam magis
quam thezaurum eligite. De
tacto magis apparebit infra ubi
agitur de modo discendi. In ista
oportunitate apostolorum erga [illegible]
quos dicit Christus per prophetam in turribus
sapientiam inspiciam ne loquar
[illegible] despiciet doctrinam eloqui
tui. Et ibi dicit Eccli. xxij
flagella et doctrinam omni
tempore [illegible] et [illegible] de [illegible]
xxxij Concrescat in pluviam
doctrina mea, fluat ut ros
eloquium meum. ij ad Thimo-
theum iiij° Argue obsecra increpa
in omni patientia et doctrina.
Argue negligentes. Eccli.
xix Corripe amicum saepe enim
fit commissio id est observari in
mansuetudine te habe ad
voluntatem defectus. Increpa
vitium asperum in malo perse-
verantes. Vel Argue delin-
quentes, obsecra correctos, in-
crepa incorrigibiles. Vel Arg-
ue exemplis et rationibus, obsecra
promissis et praemiis, increpa
minis et terroribus, in omni
patientia [illegible] et doct-
rina ut instruas [illegible]
lectum. De hoc [illegible] Quae-
cumque scripta sunt ad nostram doct-
rinam scripta sunt ut per patientiam
et consolationem scripturarum spem ha-
beamus. Finis enim omnis doctrinae
est ad quam omnes [illegible] ordina-
tur [illegible] est et paria
voluntatem [illegible] Christum et consola-
tionem [illegible] et [illegible] per
Christum. Sunt autem minores qui
doctrinam impediunt [illegible]
[illegible] sunt. Opinionum
novitas, [illegible] [illegible]
[illegible] superfluitas, [illegible] [illegible]

De primo Ephes. iiij° ut non simus parvuli
fluctuantes et non circumferamur omni vento
doctrinae. i. ad Thi. vi° Inquit apostolus
Thimothee ut evitas profanas vocum novita-
tes. Contra ut dicit [illegible] [illegible]
[illegible] planus sermo ut [illegible] in pub-
lica [illegible] est [illegible] [illegible]
nova [illegible] [illegible] et
si hec [illegible] multo magis in
opinionibus novis. Hebr. xiij° Doctrinis
variis et peregrinis nolite abduci.
[illegible] opiniones [illegible] [illegible]
[illegible] audientibus scandalum [illegible]
Cyprianus in epistola ad Cornelium
[illegible] sunt et [illegible]
[illegible] publicanda quam [illegible]
audientibus scandalum [illegible] et
[illegible] opinione [illegible] De [illegible]
i. ad Thimo. iiij° In novissimis
temporibus discedent quidam a fide atten-
dentes spiritibus erroris et doctrinis
demoniorum [illegible] doctrinae [illegible]
[illegible] Augustinus in ij° de doc-
trina christiana Omnes artes [illegible]
[illegible] superstitiones [illegible] pro-
fectae [illegible] daemonum et hominum [illegible]
[illegible] doctrinam Christi [illegible]
infideles et [illegible]
[illegible] repudianda et fugienda
[illegible] de tuo [illegible] xv [illegible]
[illegible] me docentes doctrinas et
mandata hominum [illegible]
doctrinam Christi [illegible]
ita quod [illegible] legis [illegible]
[illegible] erat mandatum dei [illegible]
[illegible] dicitur [illegible]
in duos [illegible] mandatum [illegible]
tatis in duos [illegible] dilectionem dei
et proximi et [illegible] x man-
data [illegible] x [illegible]
[illegible] veteris testamenti [illegible]
[illegible] Gregorius
disciplinabilis [illegible]
[illegible] in [illegible]
[illegible] ad [illegible]

Et ut ad facilem intellectum revocata
Non omnia dicta sunt que dici possunt
Sicut enim de vite palmites amputantur
tamen qui in fructuosi videntur ut
fructuosius spatiositas amplior ubi
sequatur, paucorum enim fructuositas
sterili multitudini aufertur. Hec loquens
esset utilius usque eo pauca dicere
quam multa in libri complexu conferre. Unde
apostolus .i. ad Corinthios .xiiii. Volo in
ecclesia quinque verba loqui. Et ad eos inferius
in tractatu dicit multa verba in lingua
[illegible] loquere [illegible] sa
na doctrina loqui ut scilicet sapientia
absondatur [?] in dicere verborum. Unde Ambrosius
super Lucam li. viii. Austera [illegible]
[illegible] verborum que solet curare suas
Et secundum ad [illegible] describit
sancte disputationis non tam [illegible]
sunt quam [illegible] est si eloquentia [illegible]
demonstratur [illegible] est autem
Tullius. Et tamen sancta doctrina
Sicut enim [illegible] in lingua [illegible]
[illegible] sic etiam
doctrine doctorum [illegible] est [illegible]
lingua tam [illegible] ornatum et quas
[illegible] verborum obumbrat. Unde Augustinus
[illegible] etiam [illegible]
[illegible] eloquentie venustate [illegible]
[illegible] et fugere ut non [illegible]
[illegible]
[illegible] loquatur sequens [illegible]

D Octrina etiam necessaria est
propter facundiam sine
eloquentia [illegible]
[illegible] eloquentie [illegible]
[illegible] et [illegible]
[illegible] Tullius [illegible]
[illegible] vocat Tullius [illegible]
[illegible]
eloquentiam [illegible]
[illegible] quid dicat deinde inventa
disponere deinde verbis allegare et
ad exemplis alios pronunciando

Primo enim [illegible] invenire quid di
cat deinde inventa disponere
Deinde verbis allegare et ad
[illegible] alios pronunciando docere [illegible]
[illegible] quid dictus [illegible]
ordine [illegible] et ad quid
[illegible]
[illegible] ad [illegible]
usque ad illam artem [illegible] autem
ad [illegible] eloquentie
[illegible] eloquentie [illegible]
necessitate utilitate [illegible]
et dignitate. De necessitate
[illegible]
[illegible]
[illegible] Tullius in li. de oratore
ubi agit de [illegible] elo
quentie quid [illegible]
[illegible] esse [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] Hanc autem [illegible]
[illegible]
[illegible] ad [illegible] et
loquimur non [illegible]
sapientie [illegible] sed in doctrinis
[illegible]
[illegible] etiam ad utilitatem
[illegible] Tullius v. [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] qui loquitur [illegible]
[illegible] et [illegible] ad salu
[illegible] ad [illegible]
tate. Unde Tullius v. [illegible]
esse [illegible] in [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] loquimini [illegible]
et [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] et dicebat ea di
ligenter que sunt [illegible]

ad declarandum magna digni-
tate sunt prelatorum. Tullius in de ora-
tore libro I°: Neque mihi quicquam presta-
bilius videtur quam posse dicendo tenere ho-
minum mentes allicere volun-
tates impellere quo velit unde
autem velit deducere. Hec una res
in omni libero populo maxime in
pacatis tranquillisque civita-
tibus precipue semper floruit semper
dominata est. Quid enim tam ad-
mirabile quam ex infinita multi-
tudine hominum existere unum qui
id quod omnibus natura sit datum
solus vel cum paucis facere possit.
Aut tam iocundum cognitu atque
auditu quam sapientibus sententiis
gravibusque verbis ornata oratio
et polita. Aut tam potens tam-
que magnificum quam populi mo-
tus iudicum religiones sena-
tus gravitatem unius oratione converti.
[illegible] loquentes sicut pa-
tet de [illegible] Act. xii°: Deo
putabant respondere sepius et homini
qui loquebatur. Sunt autem
[illegible] eloquentiam magni-
ficam [illegible] Terre-
ncius in Phormione: Nil est
quod male narrando possit
depravari. Et ideo dicit Tullius
in li. de paradoxis: Nichil
est tam incredibile quod
non dicendo fiat probabile. Nich-
il tam horridum et incultum
quod non oratione splendescat.
Sunt autem [illegible] ut
eloquentie maturitate suavi-
tate mediocritate et [illegible]
tate. Primo experte doctorem. Primo
experte ubi quo [illegible] docet.
Secundo experte doctrine [illegible]
[illegible] exponere ad eos qui de-
bet doctor [illegible] audit
et in pronunciatione et in motu
et in gestu convenit. Unde

Valerius maximus viii li.: Eloquentie or-
namenta in pronunciatione apta et conven-
ienti motu corporis consistunt quibus cum se in-
struxerit tribus modis homines aggre-
ditur scilicet animos eorum penetrando, animos
demulcendo, animos invadendo. Prosper
in li. de vita contemplativa: Doctoris sermo
simplex et apertus esse sermo latinus [illegible] di-
[illegible] et [illegible] esse sermo doc-
toris ut ab intelligentia sua nullos quam-
vis imperitos excludat sed in omnium
audientium pectora cum quadam delectatione de-
scendat. Item ad Corinth. xiiii° [illegible]
parvulos loquebantur ut parvuli [illegible]
aut factum [illegible] vir [illegible] qui exer-
cendi [illegible] caritatem ostendit. Tum aliud
[illegible] ad renovandum [illegible] vel
ad tollendum fastidium. Unde Tullius in
sua rhetorica: [illegible] varietas dele-
ctat auditorem. Et Quintilianus in [illegible]
[illegible]. Hec sepe nobis accidit ut in
optimis [illegible] varietas [illegible]
[illegible] sit. Et ii° Mach. ult.:
Sicut vinum bibere semper contrarium bibere
est alternis autem uti delectabile est ita
legentibus si semper exactus sit sermo non
erit gratus. Augustinus in li. de kathe-
chizandis rudibus: Eligimus ergo de aqua
de sitis labore [illegible] [illegible]
[illegible] sermo cum dulcescit [illegible]
quibus auditor minus teneatur [illegible]
[illegible] sanitate et [illegible] et
adhibenda [illegible] est [illegible]
[illegible] illa de eo [illegible]
[illegible] esse sit ut qui
libenter audiebat [illegible] audiendo [illegible]
[illegible] fatigatus non ad laudandum
[illegible] labia dedicat et sic [illegible]
se velle esse [illegible]
[illegible] ei [illegible]
[illegible] aliquid honeste hilaritatis
[illegible] et rei quam agit [illegible] aut
aliud valde mirandum et stupendum
et magis de ipso ut [illegible]

exigentibus quod tamen non offendat aures hominum
sua asperitate et quia si propter familiaritatem [illegible]
[illegible] aut morbum fastidium omnis sermo
nimis vulgaris augeat [illegible] modestia / bene
fit quod [illegible] gratia ordine [illegible]
sit / accelerata sit quoque et [illegible]
[illegible] exequendum est [illegible]
[illegible] Augustinus [illegible] quare [illegible]
[illegible] suavitate tante [illegible] in libro
de [illegible] orationis dicit esse [illegible]
[illegible] orationis [illegible] / [illegible]
[illegible] suave [illegible]
probabile illustre / [illegible] volunt aut [illegible]
[illegible] poeta aut prodesse volunt aut [illegible]
[illegible] poete aut [illegible] aut [illegible] aut
[illegible] dicere vita [illegible]
[illegible] et blande [illegible]
[illegible] auditor
[illegible] est sermo doctoris / [illegible]
[illegible] tamen [illegible]
[illegible] vox et exaltacio [illegible]
[illegible] auditore facit / [illegible]
[illegible] tarditate [illegible] epistola
[illegible] sicut [illegible] assidua
[illegible]
[illegible] talem et audiens
[illegible] continuatione [illegible]
[illegible] remissione [illegible]
[illegible] ad Corinthios [illegible] volo [illegible]
[illegible] sensu meo loqui ut alios instruam
[illegible] decem milia verborum lingua [illegible]
[illegible] quinque [illegible]
[illegible] doctrina [illegible] instru
[illegible] quo ad [illegible]
[illegible] consolationis quo ad [illegible]
[illegible] comminationis quo ad [illegible]
exortacionis quo ad [illegible]
[illegible] doctoris [illegible]
[illegible] quid [illegible]
[illegible] X mandata quid [illegible]
[illegible] vii mortalia quid [illegible]
[illegible] gaudia [illegible]
[illegible] supplicia [illegible]
[illegible]
[illegible] X milia [illegible]
[illegible] sermonum [illegible]

exedentium / Ubi enim verba plurima
ibi frequenter egestas proverbiorum xiiii
et proverbiorum x / In multiloquio non
deerit peccatum / [illegible] volite
multum loqui / Superfluitas autem
[illegible] / [illegible] secundum quod dicit auditores
[illegible] doctoris [illegible]
super Ezechielem [illegible]
[illegible] preciosa sit [illegible]
[illegible] vera [illegible]
[illegible] / [illegible] ad Corinthios
[illegible] potui vobis [illegible]
[illegible] tamquam [illegible]
in Christo lac [illegible] patu
non [illegible] ad Thessalonicenses
[illegible]
sicut [illegible] parvulos
suos [illegible]
[illegible] virtute [illegible]
[illegible] simplices doctrina
[illegible] / [illegible] qui non [illegible]
[illegible] ad [illegible]
[illegible]
Petrus [illegible] predicator
non [illegible] / sed quid
[illegible] attende
diligenter et [illegible]
[illegible] multum [illegible]
et blandiuntur [illegible]
[illegible] voce
[illegible]
[illegible] aures [illegible]
[illegible] lingua [illegible] intelli
[illegible]
[illegible] alta
[illegible]
[illegible] apertius
[illegible] salute [illegible]
[illegible] et plana
[illegible]
[illegible]
[illegible] parvulos [illegible]
[illegible] notitia [illegible]
[illegible] sermo doctoris
[illegible] aut [illegible]
aut [illegible] aut [illegible]
[illegible] est enim

Non perdidit doctores [illegible]
angelice facultatis ymmo [illegible]
[illegible] in discipulari suo multi
[illegible] quod suum est tenere ut
[illegible] sed in singulis omnibus loquitur
hoc [illegible] assistit [illegible] videmus
quottidie [illegible] in [illegible]
de sylogismorum [illegible] disputa-
tiones in dyaletica casuales
inflexiones reperiunt liberales
facultates amissa libertate
pessima in tanta servitute [illegible]
[illegible] ut [illegible] adoles-
centes et imprudentes ma-
gistros usurpantes in cathe-
dra [illegible] imberbes [illegible]
[illegible] et [illegible] ad primam pervenerit
[illegible] et [illegible] pagina [illegible] incipiunt
[illegible] effectum non [illegible]
[illegible] physice vel methaphysice disputa-
[illegible] apice prima [illegible]
[illegible] aberrantes a veritate non
intelligentes que loquuntur neque
de quibus affirmant alii [illegible]
libris auctorum [illegible] sophisti-
cis [illegible] arcanarum [illegible]
[illegible] involvunt / clamat philosophia
vestes suas conscindi / deludi
et non [illegible] medicina vacat
et [illegible] preciose [illegible]
[illegible] rapuit / ad cathedram
qui [illegible] indignum
Ubi non [illegible] admirantur
nunc [illegible] tractanda sunt
[illegible] canonici abiunt
[illegible] et qui in
[illegible] salubriter
[illegible] nec [illegible] nec
[illegible] negocium sed
abiunt [illegible] curialia [illegible]
[illegible] loquuntur [illegible]
[illegible] simulatam [illegible]
neque [illegible] nec simulate [illegible]

[illegible] / legibus [illegible] honorum [illegible] sunt
omnia in [illegible] sacra studia [illegible]
discipuli [illegible] voluntatibus applaudunt et [illegible]
[illegible] inuigilat / [illegible] doctrine [illegible]
[illegible] simulans [illegible] in tempore
[illegible] auditores [illegible]
[illegible] et tamen [illegible]
[illegible] aut deliciare [illegible] et alius [illegible]
[illegible] Biblia [illegible]
[illegible] et [illegible]
[illegible] apponunt [illegible]
[illegible] in [illegible]
et [illegible] sunt [illegible]
[illegible] et amaram [illegible]
[illegible] inferat [illegible] / [illegible]
[illegible] natu-
[illegible] ubi verbosa doctrina [illegible]
[illegible] mendacia [illegible]
ita [illegible] multiplica-
[illegible] doctorum [illegible] multiplica-
[illegible] errorum [illegible]
et theologia theologi de physica [illegible]
et disputat disputatores [illegible]
[illegible] ante Christo [illegible]
[illegible] nimium est [illegible]
[illegible] nimium est in [illegible]
lectoribus / qui [illegible] et [illegible] ita
nimia [illegible] et [illegible] /
[illegible] et intelligentia
[illegible] Job xviij. Ut [illegible]
vana loquimur vana [illegible]
[illegible] et [illegible]
[illegible] quod [illegible]
[illegible] ij Epistola [illegible]
et [illegible] non in [illegible]
[illegible] illa non [illegible]
est Nam [illegible]
[illegible] ita nimia difficile est [illegible]
[illegible] nimia quod illa [illegible]
[illegible] est [illegible]
in publicum [illegible] est [illegible]
[illegible] fallacijs [illegible]
[illegible] ad [illegible]
[illegible] adulterantes verbum

Verbum Dei sed et sinceritate. Sicut ex Deo coram Deo in Christo loquimur. Sic tres illicitos fucos et ulteriores appareant pulluaces querunt quibus ornat quod pulcre narratur non curat. Seneca xl epistola: multum habet maiestatis et tamen plus sonat quam valet in libro. Apta docet et simili a bonitatem. Contrarium huius est velox preceps et hic sermo multis causis vituperabilis. Primo quia est incompositus. Unde Seneca xl epistola philosophi predicatio sicut et vita debet esse composita. Nil autem ordinatum est quod precipitatur et properat. Secundo quia non impressionem docet. Unde ibi: tradere homines discipulis precepta dicitur non tradit fugit. Tercio quia non est eruditio. Unde ibi supra: oratio que sanationibus adhibetur descendere in nos debet; remedia non prosunt nisi immorantur. Lenienda sunt que ulla sunt, compescenda que irritant, excitanda que fallunt, inhibenda luxuria, corripienda avaricia. Ad hoc raptim quis fieri? Quis medicus egros in transitu curat? Quarto quia non est passus sermo. Quemadmodum pro proclive currentium non nisi visus est non impetus sistitur, sed incitato corpore se rapit ac longius quam voluit effertur, sic ita dicendi celeritas nec in sua potestate est nec satis decora philosophie, que ponere debet verba, non proicere, et pedetemptim procedere. Hoc tamen invenitur in eis qui sunt concitati spiritu, quia talis plura sentit quam exprimere possit. Secundus Vinicius locutus est ergo sicut hic. Unde Seneca ubi supra: audisse te scribis Serapionem philosophum solere magno cursu verba convellere, que non effundit uno, sed premit et urget; plura enim veniunt quam quibus una vox sufficiat. Et infra: vix oratori permiserim talem dicendi velocitatem irrevocabilem et sine lege vadentem. Nos etiam tum sermones interrupte aspernemur. Cicero quoque noster a quo Romana eloquentia exsiluit gradarius fuit. Romanus sermo magis se circumspicit, prebet et estimandum. Hoc ergo in viro sapiente recipio, non exigo, ut oratio eius sine impedimento exeat; proferatur tamen malo quam profluat. Et infra: Quemadmodum sapienti viro incessus modestior convenit, ita oratio pressa non audax. Summa ergo summarum hec erit: tardi loquentem esse iubeo vin. Quia hec magis pertinent ad docendi modum et ad precepta rethorice pertinent, obmissis igitur alia narrare. Quinta pars huius tractatus agit de doctrina hominis pertinentia ad pastores, et hoc continet: De pastorum institutione, De pastorum successione, de persone conditione, de officii executione. Institutio pastorum manifestatur melior quam ...

sine doctrina nunquam fuit / quia
in novo testamento gracia
claruit / quia declarata
gracia doctrina profecit /
quia a xpo ad petrum ascendit

Doctrina lectorum excepte
considerata consequatur
pastoralis doctrina et primo
videamus de pastore secundum
institucionem successionem
persone condicionem et officii
execucionem / De institucione
manifestum est / Nullo enim
tempore sine doctrina mundus fuit
sed in novo testamento gracia
claruit et quia declarato doc-
trina profecit / cuius ante a xpo
in petrum ascendit principium
manifestum est prima die
dixit deus fiat lux et facta
est lux quod ad angelicam
naturam pertinet / que multo
splendore sapiencie rutilans
creata est quarta die cepit
tpa quo condita sunt sol et luna
et sidera in quibus designatur
sapiencie luculentia sexto die
conditus est homo primus
qui sapiencia pertinente ad inno-
cenciam et sciencia per experienciam
postmodum est repletus / inde
disseminata est per eius quamvis
et successerunt dicte doctrinam
usque patriarchas qui docuerunt

filios israel usque ad aaron / qui primus
in lege scripta sacerdotale nomen
accepit / primus enim sacerdocii fu-
isset primus melchisedech / et post
hunc abraham / ysaac et iacob
obtulerunt sacrificia / sed non sacer-
dos ante sacerdotali / sunt autem
pontificali stola indutus et primo
sicut sunt in levitico post instr
sed magis spontanea volunta
Ubi et moyses consecratus aaron
gerit xpi typum / qui dux est pontifex
et princeps sacerdotum / aaron autem
typum episcoporum / filii autem eius
sacerdotum diaconi enim tunc
accepit podorem stolam sacram /
coronam auream super tiaram
totale / filii autem eius super tunicas
lineas accincti tunico et tiara
ita astabat sacrificio dei
et tintinabulorum in veste aaron
et lex sacerdotibus data super multa
de eorum doctrina fuerunt scripta et
causa xpo dedit illis in preceptis
suis potestate in testamento iudiciorum
docere iacob testimonia et in lege
sua lucem dare israel sed in pretio
cristo nato xpo angelus domini iuxta
pastores astitit et eos dei clari
circumfulsit / stella enim magos
duxit lucem presignando quod pas-
genium qui habitabat in tenebris
vidit / que postmodum radiorum

racium tam fulgens mundi a tenebris
note purgavit. Tertia Job attestatur
lumen illius super omnes terminos terre.
Tercium patet de perfecta doctrine ministerio
obis ex illa plenitudine gracie
eius eum nesciat ex qua gracia do-
minam deus administrat. Job [illegible] quis
dedit vehementissimo imbri
cursum et viam sonantis tonitrui
ut plueret super terram et produceret
herbas virentes. Quartum patet
in novo enim testamento post
primum sacerdotalis ordo cepit a
Petro initium cui dominus super ceteros
dedit pontificatum cui dedit claves
regni celorum. Tertia primus ligandi
ac solvendi potestatem accepit, et
primus populum virtute sue predicacionis
adquisivit. Inde apostoli precipui vicarii
domini fuerunt qui ecclesias docuerunt,
episcopi qui successerunt. Hic est
Petrus qui vocatus est Cephas etc.
[illegible] audivit a domino pasce
oves meas. De pastorum successione
[illegible] agitur de pastorum successione
sicut in hoc capitulo de pa[illegible]
speciali super eminencia etc.

Doctorum primorum institucionem
secuta est successio eorum
in quo primo intitulantur divine
in pie pulcritudine / doctrine
descendentis ordine fluentorum
cum ad ministrancium plenitudinem

Pauli inter alios specialis solicitudine
attende populi nostri cunctis qui omnia
pulcre disponit / sicut ipsi congruit
et hominibus expedit. Sicut enim di-
verse stelle successive oriuntur
ad illuminandam noctem donec lucifer
redierit. Ita successive semper do-
ctrina donec Cristus appareret qui
verus lucifer erat. Unde [illegible]
noctem spacium diem decedentium
succedentium que stellarum conspectu illu-
stratur magno celi decore. Precipue
hanc est pulcritudinem invenit
novi et veteris testamenti concor-
dia. In exordio enim veteris testa-
menti primo gesta Abrahe Ysaac
et Iacob et duodecim patriarcharum
sequuntur. Gesta Moysi et Aaron et
eorum qui cum ipsis fuerunt de Egipto
descenderunt in deserto. Deinde eorum qui
cum Iosue ingressi sunt terram promis-
sionis. Hec est in exordio novi
testamenti consequentur primo de eorum agitur
de Zacharia Iohanne baptista
et domino Cristo Ihesu et xii apostolis
et de hiis qui acceperunt eandem
spiritum sanctum cum illis. Deinde agitur de
Paulo et Barnaba et de aliis
qui relicta synagoga crediderunt
et populum gentilem qui fuit longe
errans et deserte solitudinis. Ubi
concurrerunt [illegible] ad corpus
unitatis apostoli et [illegible] omnibus [illegible]
Iohannem Ewangelistam / Comple-
[illegible] qui decedunt pa[illegible]
Deinde agitur de [illegible] et de
hiis quibus data est pax in Asia
sub eodem prelato qui fuit quasi alter
Iozeph et alter Iosue [illegible]
sanctorum dei / et divisit heredi-
tatem vii ecclesiis. Sicut Iosue
[illegible] in [illegible] distribu-
[illegible] alterius doctrine successi-
ordo sic [illegible] est
Adam dormiente [illegible] forma-
ta est Eva id est Cristo moriente et
peregrinante misit prelatos et doctores
ad predicandum evangelium per
diversas [illegible] partibus mun-

misit debiles / relictis sapientibus
misit insipientes / relictis diuitibus
misit pauperes aliis cum ut dicit ysi
do° lo et xxx xo et xxx iiijo ad p=
dicandum xpm veritate deberetur / q
declaracionem ipsa nil haberet ut tantum
filius virtutis cognosceretur esse quod
agerent / quanto et apte cernentur
qui ad hoc agendum per se ydonei non
fuisset. Hii post xpm fulserunt
apostoli deinde evangeliste deinde
martires et doctores / secundum vicissitudine
temporum apparentes. Unde apostolus quasi
ponit in canonica / prius quidem apostolos
et in Job dicitur qui facit arcturum
et oriones et hyades / et interiora
austri / sequitur / q in celi axe
constitutus vii stellarum radiis fulgens
quasi se versatur / et nullis mergitur
ecclesia est que donum septiformis gracie
spiritus que / et claritate summe vi=
tatis illuminata et irradians
que ab axe summo lucis que presen=
tes patri gracie / sed non deficit
in tribulacionibus / oriones oriuntur in
hyeme / et suo ortu tempestates
concitat / et maria terras que perturbat
Isti martires sunt / quia dum nati sunt
ad predicacionem ecclesie / propter molestias
quas passi sunt ad celi faciem venerunt
qui in hyeme tunc habuerunt mare
et terram quia amonerent ydolatria
et provocaverunt gentiles ad iracundia
cum viderent claritatem eorum constanciam
hyades in primo veris oriuntur
cum sol caloris sui vires extollit
tunc se ostendunt tunc fuerunt
doctores qui successerunt post martires
eo tempore quo tepescit cadit yemis
/ infidelitatis / et calor incipit in
cordibus fidelium intelligencie veritatis
Iste stelle in ortu suo pluvias
fundunt quia super orientem terram
cordium ignarorum predicacionis imbres
funderent / et primitiis cum habet audire
qui ostendit celos solus / et graditur super
fluctus maris / celos ostendit cum
apostolos predicatores dilatat et super fluctus
dominus calcabat quia cum procelle perse=
cucionum erigebantur / minacium
increpacione frangebantur / et

via fidei parabat / per quem modum facit arcturum
et oriones et hyades et interiora / au=
/ austri cum interior sinus sit / quo dum
repletur abscondit sunt / ad aquilonem parte sinus
congnoscitur quo sinu interiores interiores
interiora austri sunt illi occulti ordines
angelorum / et celestis patrie sinus secre=
tissimi quos implet fervor caloris
spiritus sancti / ibi anime et angeli consolati
in abditis / ibi pre dulce sol qui in medio diei
ardencior et clarior / et elevacior / quia
mortalitatis iam pressa caligine quasi
illic provenit manifestius videtur / sic
minus ardet / et ad altiora se elevat
eos qui vitas sanctissima eos subtilius
illustrat / ubi lumine in lumine con=
templacionis videtur sine interveniente
umbra mutabilitatis calor sollicitus
sine asperitate corporis ubi in vespere
conscii qui austri nuncupat in abditu
Unde non pervenit videri aliis / quia in hiis
eos extulit sanctitas divini luminis que
de fluentorum plenitudine post in quatuor
evangelistis vero in quatuor doctoribus primis
Jeronimo Gregorio Augustino
Ambrosio / qui irrigaverunt universe
faciem orbis hii sunt quatuor flumina
paradisi ducentes originem a quo tanquam
a abundissime fontali que describuntur ezechielis
primo sub alium figura quadruplici cuius
dico quos vidit ezechiel habere faciem
hominis vituli / aquile et leonis / ipse
cum predicabat quod in incarnacione
factus est homo / in passione sua pro nobis
ymmolatus est ut vitulus sed in resurrectione
sua virtute divinitatis sue resurrexit
ut leo / qui apertis oculis dormire perhibetur
/ quia cum ex humanitate qui dormiens
moreretur / ex divinitate sua in mortalis
existens qui vigilans suscitabatur unde suscita=
ant in ascensione sua factus est ut aqui=
la quia nascendo hominem / moriendo
vitulum / resurgendo leonem / ascendendo
aquilam xpm designetur signa=
tiue quatuor alium habuerunt omnes
eciam electi homo est per racionis discrecione
vitulus per carnis mortificacionem / leo
terribilium tollerancie / aquila per sublimem
contemplacionem hii sunt qui per quam

ad ptes qtuor docuē vtutes / et q̄r
pertinerūt aspectus vn̄ Ezechiel p̄'o
mang hoīs p̄s peine coz ī ptes q̄or
quatuor ptes qtuor mūdi regiones
oriens occidens septemtrio et meri=
dies p̄ h̄ q̄or euāta x̄ p̄dicaciis per
totas qtuor ē effusa p̄q̄or euā
ptes q̄ar ī th̄ g̃g cardinales vtutes
et qa seruit dne pene singloz ingrebat
et dne tegebat coz corpa / quorum
affectiones desi̅gnant / p q̄s attenuo
penatum at leua / sic scptū est
dne pene singloz infebant qa
sup̄ eptedebat timor em̄ et spes
ad supna nos eleuat / et qniungintur
ad vite du eldi aamt celestia que
sunt et q ssr aamt / et duo corā tegunt
timor et dolor absolucis dei mīa
pita abscodunt hij q̄or euātis
dēm ē q̄or pncipales fructess̄
doctores Jeronīg q̄ docuit hystoriā
ambrog / q̄ allegoriā gregor̄ qui
tropologia augustg q̄ anagogiā
ca nālia tencat legens hystoialr
scripture liraz ora lagica p̄horū
docet allegoriaz ora moralia p̄horū
docet tropologia / via em̄ vtutes p̄
assuetu ne dant / sed pgraz ī fudunt
ca methaphisica docet anagogiaz
semir em̄ hystorie singlaz sunt yma
ginaco rca vlia v̄set / et ab ītlib
corpalium ymaginabilū recipere
debeat spolie et ly ss̄ credibilib
quotatr caritat vitas q̄me bonitatr
in deseruit ssr̄us licalis / allegoria
g deseruit tām vt cam ef cccat
gfendo ep illis singlarib adom mariā
q̄d ē vē sr̄mo et magie īope in
carnacō / q̄d magie creditu purgat
equitur ad videc̄ illūiat ācio est
g tropologicg vt spūalia videns
spcualr afantasmatib eppedit
ī illis se etcens spūalis efficit
in ītellectu ēz affctu / certo est
anagogicg p q̄ne aīa intēlligit q̄d
credidit / et sapit q̄d ī tellexit de
mug go p̄ sacra tex corpalium
hystorū nālia et methaphysica spui dog
ambrog docet allegoriam collectes si
miles zeiaces ad pp̄m de dūces fēas
allegoria communit / gregor̄ aut
spūalitas moralium p̄horū intruicas
optaciones gsort Augustinus

aut vaias et sictas cogitaciōes enus
cofsaflat et vitabit intellie instat
p̄petua em̄ gsidedcō vsq̄ ītellm
ssr̄ le astēdit / et stellaz nam sicas
armonias / et motu gsiderans
deorum sed fascinatr ymaginacōes
fabricantes qb̄ minme ep stellis
q̄s p̄inm mūdi ēē crediderat
assignat / et ep eis descede minme
ep stellis credidit et eisd cultu
impēdit sed hanc gsideraco
tarit Jeronīg dnis hag astro
norale sed vn̄ erogitac̄ / non
sicta celi / sed sigat sue di est
accededa / et no est ēēdescensus
vtutis astroz ī ēēdescensu tōni
eternaz / et hoc ē cui credi debeat
ydolū artificiale macatū et
vita tares sz corpg nāle actū
vegetatiua ssr̄itia et tōnalib
vita cui gdescedit vn̄ cap̄ sctm
hic docet ambros. vigē tōnus
actu / et in recipe passiu / q̄d ē
deus p̄me mciis vn̄ cap̄ sctm
gregor̄ vō no stellas coniales
dog cas hoz / sed tōnes eternas
q̄ stellas spledētes supfacies
rōnalium mentiū aug aut
no ponit p̄inm nl cam splēdida
celū nl vita aliqm̄ viuificate
mūd / sed eu q̄ solg ē p̄in in
et ca om̄ creaturaz / et qi q̄o
qdriga devenit quāms anima
ad sūm sup ecy le p̄inm ess
pcedēdo adymaginacōz abyma
ginacōe adcōm / acōm adītē
lligenciam / adīt ītelligēcia finalit̄
tūfendo sicut pg le est ī pma
cem̄ etnae qtuor doctores ad
sūm oīginale p̄inm redūcunt
aīam / et sicut Iohannes sub q̄or
flumē padis sic q̄or hij doctores
sub quadriga aminadab / et q̄or
candlabs vectes misti sr̄ adpor
tandam archam dni quos fe
licis memorie bonifacius epūs
tornacēn / bm̄ v̄sū depingit
sic sūis spectatibs dus v pūus /
hic vetg / hic scdus / ite senex
attende pauli sollicitudinē
pt ia q̄ eptiorg sr̄ instaū ma
quotidiana sollicitudo om̄ ecclaz
anglis dūsis q̄misse sr̄ dūse
ptes orb̄ vt custodiat eas bed
paulg sollicitudinē hebat nos ad
pticlaes / sed ad oēs ecclias rn bris
vō anchia ȳa delandia pauli
nllg anglo ita creditu s̄ om̄num

Subleuavit / vt paulus commisit
orbem vt dicitur ydem quodtamen
paulus orbem terrarum ymmo nobis
eum vel potius / quod ille aut sic
est custoditus quemadmodum fuerat
a deo institutus

Doctoris gencium laudibus
intendentes / et eius solliciti
specialiter attendentes / miramur
ipsius dignitatem ex aliorum comparatione
prelatis ex eius actionum / virtutem
ex proximi condicionum / caritatem
ex Christi sui dilectionem / Attende
dignitatem videlicet enim in paulum
cum spiritualis paradisus / et locus
amenissimus omnium virtutum / floida
venustate multum adornatus
Unde tamen multa confecta sunt
electuaria magnetum spirituum
efficax medicum / et cum singuli
electorum singulari gaudeat pre
rogativa virtutum / paulus cu=
mulacius habebat omnium bona gratia
quam quilibet electorum donum spirituum
cuius effulgebat singulariter pre=
rogatius laudatur Abel propter
sacrificium quod obtulit laudetur
paulus amplius qui se pro dicens fi=
delis ymolat / Ego inquit
iam ymolor inquit vbi san=
guinem suum hoste appellavit
sed et si ymolor inquit super
sacrificium et obsequium fidei vestre
gaudeo et congratulor omnibus vobis
propter quod et vos gaudete Abel
cayim fratrem cecidit paulus ab
eis occisus est / propter quorum salutem
plurima mortis discrimina tol=
lerat laudatur Noe vir iustus
et in vndante diluuio sibi
custodiens ostenarium laudatur
paulus amplius vir perfectissimus
qui se mente flagiciorum diluuio
commissum a naufragio liberavit
orbem terrarum / mundus siquidem
cuncta collegit in archam et
securitate eorum vtitur in magne
mundo navigium / Cum curvos et corrup=
tores eius archa suscepit ex quibus
columbas et turtures fecit Archa
vero Noe corvum includens corvum
emisit / quia navim non mutat=
verat ea forte eadem illepit
laudatur Abraham / quia pro obedientia
reliquit patriam propter fidei cultum
zelavit prius affectum / laudetur
amplius paulus / qui non tamen patriam et parentes
deseruit / ymmo magis est commissum / sed
etiam ipsum celum / dum tamen tenet indissoluble
Christum suum Scio inquit / quod neque presentia
neque futura / neque altitudo / neque profundum
neque creatura aliqua ab caritate Christi poterit
separare / Ysaac filium suum paulus obtulit
sed semetipsum ymolat / Ysaac laudatur
ysaac propter eius paciam / precipue quia
puteos / quos ipse et eius sui fodeam
cum impletos viderit et obstructos cede=
re magis esse censebat et deinde lo=
cum incolere quam impiis rebellare /
laudetur amplius paulus qui non malorum
impletos puteum / sed lapidans eorum pertinacia
mores quos potuit portare studebat
in regno putabat / Plurimos vero cum
quod magis in aquis plurimas redundantis
iugem venites saturitatem conclude corpo=
ribus et stagnare / laudatur Iacob pro
persevancia et longanimitate / quibus pro se
premit / pecora custodit frigus tol=
lerans supat / laudetur amplius paulus
ad continua laboris annos / estu diei et
ceden in noctis gelicidium temptacionem
dispendium verborum et vorum in ipsum / sic=
cum / et maius naufragium qui nocte die
fama et ieiunium / pro Christo sponso suo cum
pro dominis continuas vita et tollerauit
Ille pomis capacitati se opposuit
sermone et ste... callidi... ...
se opposuit serpentie laudatur Joseph
propter singularis excellencia puritatis / qui
tamen vxore habens et filios fecunditatis
expertus est corpore congaudet decebis laud=
amus in libro de officiis ait decius
quod dicit quod virtus habebat cupiditatem
libertatis et suscepit servitutem
quam subditus in servitute est constans
virtute / quam vinctus in carcere / sapi=
ens in interpretationem / et in prosperitate moderatus
in voluntate providus infamiae iustus
ordine laudis tercium adiunges / et con
portunitate temporis caritate pro spes
sicut sui modicacionem dispensans / Sed
laudetur amplius paulus ex comparacione cast
Joseph salua pace ipsius dixerim / vi
in iudicium / presertim cum iam mortificatus
in carne / sed dicere audeat mortuus
contenebat omne quod sed aspectu ... ...
oculorum / Scio tamen ex tradicione quod de
discipulo secta abiciet paulus non
tes virum cuius volo magis ob homi
esse sicut incipimus in virgines / sic ego
virgo / quinimo si recipiant actus pro

teste magis hec attestatur castitatis
progenie in terre castitate predicare
debeat / et bestie que de sua sobrietate
eminentissima castitate / et superatis tor-
toribus diuersis generibus pergens ytorum
in leta abiens multos predicando
conuertens / tandem quieuit in pace laudi
ob ex aduersitate quam sustinuit / ex pro-
bitate que in ipso eminuit / ex aduersitate
qua de dyabolo triumphat | Sed laudetur amplius
paulus qui toto tempore vite sue per continuas
tribulationes perdurans pro spiritualibus hominibus
blasphemie / tamquam aurum in fornace tribulationis
decoctum probitate audet et astutias
sathane non ignorans / cum eius subtilitates
dolosas de omnia ad fortia placet nobis
eius deones effugat | Et si iob cuius
carne debilitas impediebat paulus ca-
rnis mortuus exhibebat | Ille dom-
ini peregrinus / istique aia patuit uni-
uerso / ille bones et oues pluuias cunis
in pauperes expendit liberalis paulus
nichil amplius possidens corpus suum quod
sibi impediebat super erogabat eius
morbis suis / quicquid iob patiebatur
in carne / credo ex paulus patiebatur
in mente | Et si iuste eum pati tristitia
credo ex paulus omnis inliciis plus
nisi cum et dolorosius affligebatur
commode duplum ut tormento filio-
rum mei inquietes quos iterum parturio lau-
detur moyses qui pro re voluit eum de
libro illi ne delerentur de libro
vite | Sed laudetur amplius paulus qui
Christum ne cum pueris pro re voluit
ut alii salventur maluit ipse deinde
post eternitate | Vel cum ex operatoribus
nos dicis ut adipes / ut si esset per le
debeat re solummo pro indiis / ut expenderet
passim sudoris sanguinaci riuulos
et nisi libant electis committiq
uhe | Samuelem et prophetas alios tam
gendum quibus non possunt sustinere doctoris
gratiam ex excellencia debet sunt quod
laudetur quam ex dei dilectione | Sed laudetur
amplius paulus qui cum ardorem addum denique
summo vertice culmine collocare / lauda-
tur helias qui cuncta clausit / fame indupt
ne de celo vero de poli et pro deo zelat
laudetur amplius paulus / non quia fecit ista
tales / sed quia volens anathema esse pro fratribus
o sua diffidi gloria ex parte nesciebat
illius adeis impetus / quo in ipsum fuerat
deinde / sed aucte sum ad ymn declarans

neque mors neque vita / neque altitudo
neque profundum / neque alia creatura
poterit me separare a caritate diuina
quam non sufficeret ardore quo flagrabat
ad deum ex parte peccatum qui sunt
non imitemur dices et plura signus cre-
aturam ex mens excogitandum
relinquit propter sanctos iuuene
sitas pandetur laudatur iohannes baptista
que locustas et mel silvestre sump-
sit in cibum / quia secessit in heremum
et regis arguit adulterium | Sed
laudatur amplius paulus qui nec inlustri
sufficienciam tenuit tamen pro studio fer-
ventissimo predicandi / qui sic mente seruatus
vixit in medio quam semotus ab omnibus
vicitauit in heremo | Aliorum inimicus
mente excedet deo qui corinthium
adulterium sua lata predicit / qui tam
pietate quam nota adulterii con-
dempnat | Sed ita altius ad celestia
transcendit / et summa secretorum angelorum
tenerum ne deserueat dum quere
regni ad singulare prerogatiuam
apostoli / si placet angelis primus
laudantur angeli non quia sunt
incorporei | Sic non participarent de-
mones laudi / sed quia sunt iussionem
operantes / deum sunt semper in fatigabiliter
contemplantes / in vno sua obediam
exequentes in alto sua gloriam obti-
nentes | Sed laudetur amplius paulus
angelus / qui sic iussionem sunt fidelis
et efficaciter vtiliter vtilis exequebatur
in terris vt in ipso videretur impletum
quod de angelis dictum est / qui facit
angelos suos spiritus et ministros suos
flamma ignis / et hoc adhuc vt hoc
versaretur in terram / tamen eleuabatur
usque ad celum tercium ad christi misteria
contemplanda dilatatur amplius in eius
preconia ligna carnis / sed in eius
laudibus primedis in uenietur
in sufficiens / et eius inequalis quia
magnitudo laudandi copia sermonis
superat / et excellitate altissima lau-
dantis | Attende pauli potentiam
ta super elementorum corporum autores
quam super spirituum passiones / quam super
leones / quam super deones | Illa non aia
anima erat et adamantina animo si-
quidem preciosior et adamante solidior
| Illa diffinitiua metuebat / non

clementis / non clementatis extimore
cedebat / sed in tribulationibus actiones
gratiarum exolvens qui quasi angelus
infragili corpore permanebat / qui
totus penatus docendo populos
vicisse qui iam celum possidens /
cum angelis fructus laboris sperne-
bat et dissimina nec non omnia genera
tormentorum vel plus desiderabat
paulus pati propter salvatoris
honorem / quam alii quiete post
laborem / puniri magis eligens
pro christo quam coronari sine christo libe-
ntius amplectens pro christo supplicia /
quam alii tendunt ad premia plus
sibi complacens in carcere / quam reges
complacent in corona ita dolores
sive pro christo penarum loco ducebat
ipsos quos et gloriacios appellabat
et quamvis si vivum se tamen non
cedebat corporis cum omnis actus
elementorum super inflamatum
interiusque incendium caritatis
Sed forte paulus in timuisse
quia legitur cesarem appellasse / sicut
cum misit ad presenciam tribunum
qui vellet de periculo liberari
sed quomodo vim hoc sine factum
absque formidinum / cum eius desiderium
fuerit cum christo esse dissolvi sed
certum est apostolum hoc fecisse / nec
predicaret in civitate famosissima
vite potat non absolvem per
simam / si non appellasset adver-
sariis audiencia ita inter plagas
et iniurias sic eius fortitudo
crescebat ita enim discipulis
sine constancie formam dabat /
ita misit ut plures e fratribus
confidentes vinculis meis habun-
dancius auderent sine timore verbum
dei loqui / Sic enim gnesio cum
facinus petta fortiorem / volunctatem
esse persicem meliore / Sic duces alacrius
equanimiter sustinent / Sic eius
virtus in voluntatis diminutatis
sevitos resuscitat et renovat
certamine habebat in potatem
super spiritus affectus cum enim me-
suras et reglas apud paulum
in generis carne affectus appellant
spiritales timebat enim de pro
primorum dampnacionem gaudebat de

conversione / Dolebat de obduracione
bat de vocacione metuebat eius rege
nam cupiebat eius vita eterna dolebat
et ingemiscebat quasi teneris corporis re-
dempcionem gaudebat in spe futura
parturis trementem / Sed nequis in tal-
invenitur in paulo quasi carnales
affectiones non tunc paulus in diag-
ita defensione sermonis / addimus
ad probandum propositum declaracionis
ut nostras formes affectus sicut
paternitatis aut atque tenues / Ubi
paulus timoris affectus / Nam per-
mittendum est in porta depositus Iohannes
est ei asylum porta impacata purifi-
catus nec restitit scrascerunt ei nec
castra ingreditur et restitit / vo-
ces multa similia que magis ...
cis proxima / Prima enim pro fratrum
utilitate et edificacionem fecit quibus
se flexibilem et placabilem exhiben-
tiorum consilius acquirent utilitatem
timens sibi pacem et graciam pro et
consensum diligens / Alioquin ubi est illa
pauli quis nos separabit a caritate
christi / Certum non metuebat cottidie
morte non timuit vicisse / Na-
ture penalis sua trahimus vita
tum sit nobis originaliter ingenitum
et natura institutum / Sed tunc virtus sum-
ma est tunc actimore facimus quod in-
gruunt minis et naturis tum morta-
lia angustias timentur timuerunt et timore
pallorem et trepidacionem passiones
[illegible] et in cruciatibus non ce-
dentes de morte victoriam retulerunt
ut pateret in eis timor humane fra-
gilitate sed timori virtus inpaus di-
forma et perfectissima voluntate / Si-
ne et petrus timuit quia senec-
tutem virtutibus maturi et annis al-
teriat et ducat quo ipse non volu-
[illegible] paulus [illegible]
ipsa non abiecerat tunc calumpniando
vel mirandum si timebat / Sed ad-
mirandum pro cuius virtute fortitudinis
in eo plenius refulgentem tempo-
rum que timuit se iuravit
victoriam totam [illegible]
erat in eo [illegible]

vit incitamentum. Si enim abiecisset quod
et hominis in corpore ipso illatum audisset
exempla virtutis. Sicut nec angelum
impotentem admittere si passionum cor-
poream tristiciam non subdat, audiat quod
paulus quod eidem inferret penam et quod tradat
[illegible] sathane paulo senicie et crudelitas
[illegible] peccatis allexerit. Sicut de alexandro
maledicto. Sed videtis quod dominus vide te
[illegible] vis meis sermonem non compescit sed
[illegible] eos quos vis restituat vitales. Necnon
[illegible] vir dissolvit iniurias quin male-
dicta vindicabat persecutorum patiens su-
stinebat blasphemias audiens
[illegible] serenabat. Non enim petro mortem
[illegible] itaque Ananie et Zaphire non par-
[illegible] arguens pessime credulitate quod cor-
ripuit in veritate. Sicut fornicatorem con-
[illegible] sathane tradit. Sed de hoc pietatis
[illegible] non crudelitatis verba declarat
sicut in 2a epistola ad Corinthios explicat
[illegible] causa crudelitatis asseris. Sic a sacerdote
[illegible] penitencium admonet patres de
[illegible]. Porro enim supplicare quod subi-
[illegible] et subditorum que habet ad subditos
[illegible] debet modestia coherceat obici-
paulo superbie. Et singularitatis asserte
[illegible] absque consorcio petri se segregatum
[illegible] inde quod illi qui officium susceperint
predicandi, vite privilegium excellentissime
[illegible] ornati. Non enim navigandi su-
sceperint aut ut dimicaturi in
acie militatur se in belli fronte con-
stituit, qui suscepit ut naviget vel
bellare non novit. Sit ergo in angustiis
apostolis sic unusquisque institutum. Nunquam
[illegible] a fronte belli nec tuus dux
[illegible] publice paulus admonuit [illegible]
cognomento marcum, ne fortasse tre-
pidare faceret aliorum animos. Sicut
[illegible] paulo deputatur in [illegible], vel in
[illegible] vel superbie fastum obici eciam
paulo iracundie et dissensionis asserte
in eo quod inter barnabam erat inter discipulos
[illegible], et dissensionis motum, quod
[illegible] ad paulum cum non diu [illegible] esset
[illegible] vocatus. Sed attencius videtur quod
[illegible] arguendum [illegible] perdidit ita
[illegible] christo ordine iusto titulo
[illegible] ea, aliquid non erat dignum ad

monitorie. [illegible] et indite
peccare, quinimo si natura frustra
nil efficiat multomagis [illegible]
tor vel eadem inficiat. Quid inter culpam
possit. [illegible] due [illegible]
affectionum [illegible] sic [illegible]
[illegible] quia passionum et [illegible]
[illegible] presentis et [illegible] temporis
opportunitate servata tum semp-
[illegible] pietate, quod non
dubitamus apostolum opportunis
temporibus fecisse. Habebat cari-
tatem in [illegible] alioquin
quomodo audisset tot barbaras na-
tiones, ut [illegible]
[illegible] et medicinis. Qui autem
[illegible] in pellibus. Post xxx
annorum [illegible], Persas, Parthos
et Medos, Indos et Sabeos, [illegible]
[illegible] et Sarmatas, et eciam
Sarracenos et omne genus
hominum convertit ad christum ut non [illegible]
tam [illegible] qui volas-
se. Sicut enim ignis in diversas
cadens materias [illegible]
[illegible] incrementa sortitur.
Sic lingua [illegible] pauli [illegible]
erat adhibita faciebat [illegible]
[illegible] conflagrans, et vanitatis
et voluptatis humores siccatis
velut in [illegible] solum hostes si-
dei persecutores vitales adhibebat
ignis incendium [illegible]
erumpente flamma validius augebatur
ignis verbi persecutos, et flatus ligne
[illegible] igne augebat et ventorum
violentiis spargebatur et aliorum
[illegible] concremebat. Expurge-
[illegible] enim persecutos non [illegible]
[illegible] paulus quiescere
[illegible]
[illegible]
alia fluenta salutaria, nec non
et remedia medicinalia [illegible]
sive [illegible] medicam [illegible]
[illegible] comburendum [illegible]
[illegible] gladio [illegible] fomen-
tum molli remedio [illegible] liga-
tura [illegible] poculo [illegible]
[illegible]
[illegible] passio-
nis. Quis infirmabatur [illegible]
[illegible] et ego non infirmor [illegible]

scandalizatur et ego non urar
paucos enim michi videre vi-
detur qui sic sua defleant vi-
cia sicut apostolus defleuit a-
liena. Hec sunt arma dei per que
quibus in homines suam
declarauit efficaciam et que
putabantur predicacionis im-
pedimenta hec impleuerunt ip-
sius efficacie augmenta.
Quis enim non stupeat mun-
dum et terrenum et pauperem
tanta sibi subiecisse mi-
litem legionum instructam ar-
mis factam bellorum actionibus
potentissimarum, astrorum fortu-
natissimarum victoriis resi-
stere non valentem. Hoc
multo admiror animositatem
pauli sed vite magis veneror
tranquillitatem. Arma inquit nostra
non carnalia sed potentia dei
ad destructionem munitionum.
Et ideo sicut igne succense
purgantur agri, consumitur
ariditas et in vtilitates ve-
prium et spinarum. Et sicut
in ortu solarium radiorum
pulsis tenebris delitescunt
et latitant fures noctiuagi fos-
sores quoque domorum. Sic lingua
pauli apostoli predicante velud
uiuam tonitruo proste-
pere velud igne vehemen-
tius iniecto consumebatur
infidelitas, disparebat falsi-
tas, eliquescebat veritas instar
mollis cere vehementia
ignis incendio liquefacte. Hec
est quod pauli potestas in homines
declarata. Per morum autem vola-
tus ignis et inflammatis
medicis curatis et milicie
triumphatis abiebat etiam potesta-
tem super demones quos decla-
bant eius sementia cuius in-
signia cuius monita salutaria
cuius in corde impressa me-
moria. Hec enim in paulo
timebat et timent demonia
Ita vestes eius posite super
egros pellebat morbos et
fugabat demoniacos. Et si singu-
paucis ad aspectum patibuli
multa magis debuerunt demo-
nes in paulo insignia crucifi-
xi. De paulo crucifixo cruci-
fixum confixus sum cruci et ibi.
Ego stigmata domini ihesu in
corpore meo porto et michi mundus
crucifixus est et ego mundo. Ipse
est christi igitur ille signifer castra
utraque bendatus purpura
sanguinis veritatis indutus
corona signo crucis in fronte
munitus. Cum sceptrum pre-
et virtutis tenebat quo verbum sa-
lutis populo preferebat vnde demones
abiciebat vnde. Lingua autem linguam
pauli sonante recedebat demonia
fugiebat demonum cultus ce-
lebritas et festiuitas et mores pri-
orum ipsorum fucatos et lucanor mu-
niuit et insidie domesticarum
et pseudo apostolorum opponebat ma-
ligne sic ut aut legimus ut pau-
li ac miracula multum formida-
ad demonibus cuius notaria speci-
cum sibi laqueum retorque-
tem vita instigante dyaboli
pauperis secreto tollule nequi-
ter accedente perpetrasset finem trabi
tristissimum laqueum coepit mi-
serere non pauli apostoli semper in-
uocabat dicens Domina me si
paule et ecce umbra squalida
et funesta que vel magis vult
opera dyabolum simulabat aspe-
ritatem et dicere Eya a tede
opere comple quod cepisti at il-
le pauci domini operis ut vitam ad
retorqueret semper paulum bin
inuocabat adiutorem Demum
perditus iam laqueus ac vehemen-
tius urgetur ab umbra ut collum
in mitteret subito affugit alia
umbra et collum similiter Sub-
to affugit alia umbra que a
forma sanctus erat et dicens ei
fuge miserrime en paulum apostolum
quem vocauerat Amplius non ab

hanc cite adest huic evangeli-
cus imbribus hoc ad semen reddit
confirmatur. Attende pauli virtutem
qua probare potius signis verbis
potius preceptis et exemplis. Signis
qui sibi celitus ostensis hanc pa-
tri meruit veritatis pater cum im-
mutatum qui flagellat omnem
filium quem recipit paulum fla-
gellavit ut eum reciperet. Excecavit
ut illuminaret prostravit ut erigeret
fugavit ut sanaret debilitavit
ut virtute spiritus solidaret. Subito
et circumfulsit eum lux
de celo lux cum circumfulsit exterius
qui tenebatur ignorantie tene-
bris interius. Nisi quia fortassis
lux infusa non iam absconditate
tenebris tenebatur immunitate
hominis excecabatur nil videbat oculis
corporis qui celestibus ipsis
intrat ingressus mentis et caduc-
que intra vocem audiunt quod
dominum inviam peccatorum stabat audi-
entes morituri. Quia fides est ex
auditu et auditus per verbum christi
circumfulsus luce vocem audivit
dicentem sibi Saule Saule quid me
persequeris. Ubi scilicet christus pati per-
secutionem ostendit in membris asseri-
tur unde et christus petro ad mar-
tirium properanti apparuisse legitur
et dixisse vado romam iterum cru-
cifigi. Vero tunc recalcitrabat pau-
lus contra stimulum sed ne prius
caput attrivit inveniret obstaculum
cum videt nazarenum et statim
a voce salvatoris humiliatur per-
secutoris datus servitus. Iterum
erat effrenata rabies in gratia
mansuescit succiditur oleaster
oliva fructifera plantatur in
domo domini mutatur lupus in ove
adversarius in intercessorem inimicus
in amicus. Sic tamen in apostolum blasfeme-
mus in sanctum. Paulus in paradi-
so vidit in paradisum tercium caput
fulgens mirabilia tamen secreta sibi

celestia revelantur et secreta
celorum arcana mundanis
tamen iugiter inspectio scrutanda
ut artibus intelligentiis. Cui
virtutem virorum eius caritatis
tate valeat quinque illumina-
ta prius ecclesia radiis mo-
rum et fidei luce fulgentio-
ribus rutilat et coruscat
non erat illa sciencia inflativa
sed sancti humiliter dilectiva
scientia licet omnes homines ex-
celleret intellectu alium ne eius se
perfectione et cognoscere dicebat
apostolus ut se arbitrabatur
comprehendisse si ad scripto-
rum eius indignum veniam
animus tenuit intellectu stupet
animus quorum misteria
magis per silentium honorans
scribit ad ecclesias instruit
ad personas. Castigat apostolus
paulus corpus suum et in
servitutem redigit ne cum predi-
caverit aliis reprobus inveniatur
constitutio eius ipsa se scripturam
Non enim tamen speculativa doc-
torum scientia sed activa. Na-
vigans ipsa dicit ubi simplici
citas inveni non est enim te-
gimus et subtegimus apta co-
cordia tamen in doctore diffi-
dent manibus et lingua. Attende
pauli caritatem et invenies
eam quadruplici conditione
flammantem. Nam apostolus ipsum ipsa
sua tota disposuit. Nichil
quod esset ad proximi salutem
pertinens neglexit plus hono-
rem christi propria salute dilexit
et semper crucis erat intentus totus di-
vinus amore succensus semper
christum citavit. Ita ea que
prospera dicimus impendit pau-
lus spiritu dona sic omnia
contemnebat sicut solet la-
herba putrefacta contemp-
ni. Si enim cum amor tem-
poralium illexisset nunquam
appetitum eorum in mediatoribus
inflammantem idolatrie ...

posset Rachel nayhzerit quod
esset salutis in proximo. Quoniam
peccatis tenui et dominicata
verborum et corporum et animarum semper
impendebat tempore oportuno,
laborabat manibus suis ut
instrueret egenos. Et quoniam
in multitudine plebis illa pri
ncipis spectabat tempore anathematis et
censuribus, ut eos collocaret
in celestibus, ut proximorum
gloriam suam ad tempus vel minueret
vel differret, aut certe se pro
ficeret, ut sit illa civitas fratrum
suorum redemptorum corporibus sive
gauderet. Quid plura cum per
fectus donis et virtutibus efficere
tur, tamen sicut ignis in alta per
fectionis semper ascendere nitebatur.
Et sicut ferrum in igne missum
non ignitum sed magis ignis
esse videtur. Sic Paulus ca
ritatis igne succensus non tam
caritate inflammatus, sed in
duorum totus esse caritas vide
batur. In hiis omnibus admi
remur Paulum, glorificemus Chri
stum qui cum patre et spiritu sancto vi
vit et regnat deus per omnia
secula seculorum. Amen.

Sequitur de pastorum con
ditione. Et primo de summis
pontificibus, de pastoribus
regularibus, de pastoribus
secularibus et communiter de omnibus.
De summis pontificibus sunt
tria talia per que manifestat
eorum dignitatem. Primum per
se ipsum manifestat medientem
obliquitatem. Secundum deter
minat regimen ecclesie secundum
pontificum antiquitatem.

Pastorum conditionem
describentes post
eorum institutionem et
successionem. Sunt
autem doctores ecclesie quos pas
tores dicimus quidam in supremo
gradu ut summi pontifices,
secundum medios ut prelati secu
lares, tertium in inferiori ut prelati
regulares ierarchice constituti.
Summis autem pontificibus tribuun
tur circa dignitatem singularem
potestatem plenam, veritatem fundamenta
lem doctrine vel fontalem, et sa
nitatem accumulatam, et solem
acceptum officiis sub nobis adultera
bus, de migratione. Dignitas si
ngularis in hoc consistit, quod in
genere aliquod primum, quod sit prin
cipium omnis generis reperitur continetur, ex
quo totum eius materia fluit, sicut
unitas in arismetrica, punctus
in geometria, tonus in musica.
Sic deus pater cum prima debetur
auctoritas in ecclesia triumphante,
gloria visionis finis est ut bea
tus. Hinc incipit Philippus:
Domine ostende nobis patrem, et suf
ficit nobis. Ita enim Christus tradit
regnum deo et patri tunc finis erit
sic in militante ecclesia, ipsa quoniam
pater unus est plenum singula
rium, quo descendunt influentie spiritua
les et confirmantur dona in corpore
ecclesie, ut sicut deus pater per potentiam
excellentie influxit in Christum hominem
et quod descendit in spiritum sanctum,
ipsum descendit in ecclesiam. Et si
mul duo ex hoc reperiuntur me
mini patrem in ecclesia triumphante
et ipsum in ecclesia militante, me
diatorem hominis dei et homi
num Christum. Unde Dionisius in libro
ecclesiastica ierarchia: de sacerdo
tibus per sacerdotes sunt. In ordi
ne episcoporum confirmatur et ad imple
tur omnis ornatus ecclesie ierar
chie. Sic omnis ierarchia ec
clesie et terminatur in domino Jhesu
consummatur. Et sicut ecclesia non
est acephala, ut sit sicut mon
strum, perdita sine capite
sic non est monstruosa ut lux
ducitur in capite multitudine, sed
unum debet tamen primum sentire. Sequitur
Bernhardus ad Eugenium libro quarto: Vos
estis sacerdos magnus

summi pontificis, sicut plures precesserunt
ut iustus abel in prophetia, sicut prima
abel, gubernatu noe, patriarcha-
tu abraham, ordine mel-
chisedech, dignitate aaron, au-
ctoritate moyses, iudicatu samuel,
potestate petrus, unctione christus,
[illegible] in hoc est, quia nulla est
[illegible] potestas cum qua comparari non est, nisi
[illegible] unitate qui omnes in
[illegible] non sequitur, nulla est que non p-
[illegible] eam ligatur nec etiam
[illegible] gatur, quod fuit prius debet
[illegible] potestas ad consideratur, omnia
[illegible], tollens, et accedens. Et
[illegible] ne sic christus verus
[illegible] et homo mediante passi-
one paradisum nobis aperuit,
[illegible] aditus et introitus sanc-
torum christus claves sunt. [illegible]
[illegible] tres omnes redemit summi
[illegible] est pontifex summus, [illegible]
[illegible] in petro sanguinis pretium
[illegible] commisit, sicut claves s-
[illegible], et omnes ecclesie christi
[illegible] sanguinis respersa. Et in centra
[illegible] fontibus fluere [illegible] sca-
[illegible] confluentia, et [illegible]
[illegible] utilitas misa-
[illegible] si deficit passionem, que
[illegible] respondet in comparatione ab
[illegible] vel ut ecclesia c-
[illegible], et [illegible] sanguinis
[illegible] attenuata in aliquo vel cor-
[illegible], vel quod ecclesia dictate
[illegible] potestatem summi pontificis di-
[illegible]. Sed quibus se extendit
[illegible], et [illegible]
[illegible] sanguinis efficacia, ecclesia que ea
[illegible] se extendat potestas apostolica. [illegible]
[illegible] in primis ad [illegible]
[illegible] nec in possessionibus [illegible]
[illegible], ipse illa [illegible] et non ipse
[illegible] acceperis claves regni ce-
lorum, [illegible] exclusio
[illegible] possessores, ut sciatis quia
filius hominis potestatem habet in
[illegible] dimittendi peccata. [illegible]
[illegible] confirmatione fit. Summus
pontifex sic concessit dominus [illegible]
[illegible] principatum. [illegible] et dominus

ante passionem dixit petro
[illegible] et petrus et super hanc
petram edificabo ecclesiam meam,
licet enim omnibus apostolis dix-
erit, quorum remiseritis
peccata remittuntur eis etc. Ti-
bi tamen petro dictum est quodcumque
[illegible] ligaveris super terram etc.
in signum huius quod non petrus
possit ligare solus, a ceteris
[illegible] ligari non potest. Circa pas-
sionem dominus tunc dixisset
pluraliter discipulis, Simon
ecce sathanas expetivit vos
ut cribraret sicut triticum. Sin-
gulariter pro petro sub numero
singulari, rogavi pro te petre,
ut non deficiat fides tua. Un-
de quoniam ceteri plebes que quasi
ab apostolis aliis, inquinate sunt
erroribus variis. Sola ro-
mana ecclesia, cuius fides in nulla
temptatione defecit utpote
super petram stabilita, solida-
ta nullis erroribus maculis
heresibus [illegible] nec potuit nec po-
terit inquinari, licet enim procella va-
cillat in mari, licet carina fluc-
tibus illidatur, propriis tamen
permanebit immobilis. Post pas-
sionem. Similiter tamen dominus [illegible]
quesivisset a petro Simon
Iohannis diligis me plus hiis,
et cum tertio audisset domine tu
scis quia amo te. Statim
dominus ei [illegible] precepit pasce
oves meas, pasce agnos.
Ipse est enim petrus qui solus
vocatus est in plenitudinem
potestatis, cum omnes alii in partem
sollicitudinis sint vocati. Pa-
tet aliter [illegible] per [illegible] ve-
nissent discipuli navigio [illegible]
[illegible] se misit se
in mare, ceteris apostolis singu-
lis navicule singulis [illegible]
remissis, petro vero mare
universitatis est commissa. Pa-
tet [illegible], in [illegible]
[illegible] et sola [illegible] ierosol-
limitana est contenta, et sin-
guli singulis, petro vero
[illegible], [illegible] nunc est [illegible]

ordinem coacat, qui aliquem
voluit invenire, qui ad
curam summi pontificis non
pertineat. Et de coactione
sic. Quedam sunt que sunt
generalia (?) apostolice sedi, et summo
pontifici que non possunt per alios
expediri nec tussimus (?) eidem quia
si mandata misit mandatarii
in spirituali vel translationes (?) episcopi vel
electi confirmati eorumque (?) pre-
sentium, restitutio ab ordine
et corporum judicialis diffinitio
et privilegiorum suorum
interpretatio et multa consimilia que
plane determinant iura canonica
de quibus non est modo determi-
nandum per singula. Sed huius
corporis secundum judiciale
determinant satis apparet cuius po-
testatis sunt, et de actu potestatis
in eis quod pertinet ad correc-
tionem seu spiritualis, ut in rela-
xationibus et in indulgentiis.
Ipse est enim sponsus ecclesie
et ideo sibi obligata bona
thesaurum sancte ecclesie, et de eis
fidelibus, vel in parte vel in to-
to prout dignum duxerit relaxa-
re non repugnante contra veri-
tate in eo tamen fit relaxatio sed
secundum divina precepta canones (?).
Item actus actionum sunt impa-
riter dispositionis veritatis fundamenta-
lis in specie patitur quod fides
per universum nunc perseverant, et in
perpetuum stabit donec tradatur
filio in eternitatibus in fide transibit
corpus cum domino nobis re-
ceptis usque in consummationem
seculi. Item quod operantur in conse-
cratione. Nulla enim forma
quam assumpsit de virgine est
corpus in altari inductum tamen sub
forma panis et vini. Multos
autem catholicos fides perfecit
et per demonibus triumphavit
tirannos gentiles hereticos et scis-
maticos qui contra fidem ca-
tholicam exercuerunt et perpetrata
maleficia semper magis per
spiritum reddiderunt. Item autem

honoris suis tamen corporum. Due
partes dimicatum est et diminutis
cum sponsa. Septimum bellum tempore
venturum, et tunc erit ad bellum.
Bellum fuit in aula inter lucife-
rum et imperatorem, et inter utrum-
que principes et potestates, qui in
primo tirannice invasit et seditionis
accipitrissimo [illegible] voluit, et propter
hoc non mota sed anglica in-
consensit et de aula cecidit, et
tertio flagitii sui debitum per-
solvit. Secundum bellum fuit sub qui-
busdam inter filios dei et filios
hominum, id est inter posteros Abel et
progeniem Cain, quod ceptum est ab
Abel et Cain, et terminatum est in di-
luvio. In hoc bello signifer Abel
cecidit, sed tamen victor coronam
promeruit. Tertium bellum fuit
sub antecessoribus veteris inter
bonos et pravos quod cepit a Ysaac
et Ysmahel, et finitum est in di-
visione linguarum. Quartum fuit
sub patriarchis inter circumcisos et in-
circumcisos quod cepit ab Abraham
et Pharaone, et tamen habuit
sub Moyse [illegible] Pharaonem
in mari rubro. In hoc bello
secutus est Ysmael Ysaac, Laban
Jacob, fratres sui Joseph, Egyptii
filios Israel. Quintum fuit sub
lege inter dei cultores et idolo-
latras quod ceptum est a Moyse et
Amalech, et finitum fuit sub
pacifico rege Salomone. Sextum
fuit sub regibus [illegible], in-
ter [illegible] et Israhelitas, vel inter
babilonicos et iudeos quod cepit
a Roboam et Jeroboam, et finitum
sub Augusto tempore pacis. In hoc
bello [illegible] pertinuerunt
[illegible] ceciderunt, et tamen palmam
victorie receperunt. Sub gratia
tamen bellum fuit inter sponsum et
adulteros, videlicet inter Christum et diabo-
lum, quod ceptum est ab Herode et
pueris et finitum est in destructione
Jerusalem et [illegible]. In
hoc bello sponsus non adulte-
rium [illegible] qui [illegible]
[illegible]

[illegible]li, in quo contra duces suos conditus
insurgit contra civitatem in iniustitia
[illegible] possessas tenent [illegible] repetunt / per
[illegible] per actionem insurgit contra urbes
[illegible]illa civitates ad habitandum per
desolata, ab possessas. Quod signat veteres
[illegible] expurgatorem. Secundum bellum
est sub persecutoribus inter christianos
et paganos, quod cepit a petro
[illegible] ratione, sub Symone mago
[illegible] finem habuit sub Constantino. In
hoc bello signifer regis Ste-
phanus cecidit cum duces
[illegible] sancti apostoli [illegible] non [illegible]
[illegible] succubuerunt [illegible] et tanto
[illegible] [illegible]. Tertium bellum
est sub confessoribus inter hereticos
et catholicos, quod cepit ab ab-
[illegible] et allexandro episcopo et finem
[illegible] in constantinopolitano concilio
[illegible] bello athanasius [illegible]
[illegible] hilarius et alii contra plures cla-
[illegible] contra milites christi preclari
[illegible] [illegible]. Quartum
[illegible] geritur sub religiosis inter
[illegible] et falsos fratres, quod eciam
cepit [illegible] et petro [illegible]
[illegible], quod claustralis religionis
[illegible] finietur eciam sub anti-
christo [illegible]. Quintum
bellum sub antichristo quod in-
cepit a predicatione Helie et Enoch
et finietur in morte antichristi. In hoc
bello [illegible] duces regis Helias
et Enoch et omnes conditus [illegible]
[illegible] capiet [illegible] antichristus. Sextum
bellum est inter regem glorie et
[illegible] superbie, inter homines et an-
gelos. Sub hoc bello rex [illegible]
[illegible] angelorum advenies
ac babilonica civitate [illegible]
[illegible]. Septimum hostem cum omni-
bus suis in stagnum ignis et sul-
phuris precipitabit et sponsa sua
[illegible] et [illegible] parata bello [illegible]
in thalamos glorie collocabit, et se
ipsum ei [illegible] qualis est per equus
manifestabit. Hec autem [illegible]
[illegible] ad propositum [illegible]
[illegible] tam [illegible] ut [illegible]

male [illegible] tam clamat quam
probemus, et ut [illegible]
plenius quod [illegible] et [illegible]
[illegible] est
[illegible] anno octaviani augusti
xlii. Herodes autem regis iu-
deorum xxxii natus est
christus dei filius ex maria
semper virgine in bethleem in be-
thleem iude ab adam [illegible]
[illegible] secundum bedam [illegible] v
milibus annorum et c xc vi
et succedentibus sibi ad impe-
rium imperatoribus et augustis
ad imperatorem philippum et
philippum filium eius, nullus
romanorum principum [illegible]
[illegible] sed persequebantur
[illegible] philippus
autem romanorum imperator
vicesimus quartus cepit anno
ab urbe condita millesimo
xcvii, qui [illegible] primus con-
vertit ad christum. [illegible]
magis volente [illegible]
[illegible] et [illegible]
[illegible] [illegible] non [illegible]
[illegible] confessione
[illegible]
[illegible] statim fecit. Tunc
post mortem eius filius philippo
[illegible] sui [illegible]
[illegible] et [illegible] fuit et
succedentibus imperatoribus
usque ad constantinum magnum qui
anno domini ccc x regere cepit
romanorum imperator xxx iiii
[illegible] sub persecutoribus [illegible]
[illegible] anima [illegible]
[illegible] sibi [illegible]
[illegible] [illegible]
[illegible] et baptizatus a beato
Silvestro papa [illegible]
[illegible] et romanam ecclesiam [illegible]
[illegible] caput esse decrevit. Sub
romanorum [illegible] constantinus
cum filiis suis constancio et
[illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] arriane [illegible]
[illegible] [illegible] Julianus
autem xxx vi [illegible]
[illegible] [illegible]. Sub
[illegible] [illegible] xxxvii

Iovinianus imperavit unum mensem. Iste
et Valentinianus tribus vicibus
contempnentibus idola ipsi cum Va-
lentiniano Valens frater eius
ascriptus est in regni consor-
tium. Iste qui ab Eudoxio arria-
norum episcopo baptizatus
est persecutus est orthodoxos.
Sed mortuo Valentiniano
succedente filio eius Gratia-
no cum Valente fratre, data est
lex ut monachi militarent aut
perirent. Gratianus autem mortuis fra-
tribus imperavit sex annis. Iste in
civitate fuerunt temporibus eius Am-
brosius sanctus, et Italia sub
suscepit Romanorum regem Theo-
dosius senior imperavit, et
templa gentilium per orbem
destruxit. Iste imperavit cum filiis
Archadio et Honorio. Eius
tempore Gothi Ytaliam et Van-
dali cum Alanis aggressi sunt
Galliam. Honorius autem cum Theo-
dosio minore fratris filio post-
modum imperavit. Honorii tempori-
bus Gothi Romam, Vandali Hy-
spaniam, Suevi Galliam te-
nuerunt. Et multa errores
scismata surrexerunt, sunt et
persecutores spirituales tam in spiritu-
alia in clero, de quibus semper
triumphavit catholica religio.
Istorum enim hereticorum tenebras
[illegible] est intentio scilicet ex-
emplaris. Sed pontificum sin-
gularis per tamquam diffusionem
ad clerum et populum summi
pontifices in locis positi sunt
communicatore ut et omnia vi-
tes consideraverant. Considera-
tis ordine et ipsi ab his ordi-
nes [illegible] eorum exemplo
videntes ad [illegible] perfectionem
[illegible] quod cum summi pon-
tifices neglexerunt qui vide-
tes timentes amittere gladios
igniti eloquii et ... [illegible]
[illegible] verba eorum quasi te-
la falsa mentem pervenerunt

in scripturis ... tenebat [illegible]
ordinem in aliquibus instruc-
tione et ad clerum de [illegible]
[illegible] adhibebat eorum de-
votionem plebes [illegible] in obedien-
tia eius in [illegible] regular-
[illegible] disciplina. Quorum
tempore [illegible] fuerunt tamquam hereti-
cis predicant eorum factum
[illegible] sacra sancti sedis
[illegible] scriptis non
[illegible] aut [illegible]
[illegible] Habent enim [illegible]
[illegible] stupenda [illegible]
[illegible] multi [illegible]
[illegible] ab eloquii
[illegible] bestia que [illegible]
[illegible] ad [illegible]
lapidari

Decimorum legis dedit Mo-
yses Aaron fratri suo
doctrinam sermonis [illegible]
[illegible] convenientem [illegible]
[illegible] dedit [illegible]
summo pontifici [illegible]
[illegible] archie [illegible]
[illegible] litterarum de con-
sideratione [illegible]
et si [illegible] omnium [illegible]
[illegible] modo [illegible]
[illegible] sed [illegible]
[illegible] magis ad eam quam
[illegible] per apertam [illegible]
[illegible] sicut [illegible]
[illegible] auctoritatis [illegible]
summi pontificis est [illegible]
timebat [illegible] ne forte [illegible]
[illegible] pontific-
dignitatis singularis [illegible]
[illegible] per [illegible]
[illegible] ob [illegible]
[illegible] privilegia [illegible]
[illegible] et [illegible]
propter predicatorum interna [illegible]
[illegible] exemplaris [illegible]
[illegible] detractionis [illegible]
[illegible] clericorum

infamia et neque de contumelia homi-
nibus sicut neque de aliis arguo
singulariter sed omnes communiter. Re-
sta est non parabola quod pro-
posui. Habetur compassio timendum
non nec dignitas singularis pri-
mus aliquem inferat criminali. Deforme
est inferre contentioso vel iudici-
ali tamen ad improbitatem quorundam
[illegible] litigatori et [illegible]
attrahunt. Attracta spoliantur
corporis exinaniuntur consulti ad propria va-
cui pendentibus adhuc negotiis
dimittunt et quasi collectis
operibus repletis loculis ibi ad
[illegible] tenent tamen. Sicut adamas fer-
rum attrahit sic magistrum mari-
tum qui sicut [illegible] vomit. Virum tali
simulet in cautos intimant. Sic-
ut blandi infantie [illegible] purget
accipitur loculum [illegible] marsupium qui
[illegible] trahunt corporis et inferioribus
[illegible] tue. Attrahunt ambitio-
si protrahunt damnose, retrahunt
[illegible] sufficatione [illegible] ap-
[illegible] lucra per [illegible], sed
[illegible] appellatione. Se-
[illegible] quia ingerit hoc de [illegible] de se-
cundum in iure, videte si [illegible] in
[illegible] quos ad vocatos et na-
tos infideles [illegible] di-
per incidentes et per iudiciales
per [illegible] questiones. Donec homi-
nes sunt spoliatus, tam tardius
[illegible] amaritudine [illegible]
tam in [illegible] metalli quorundam
[illegible] aflante, cum aegri
[illegible] plus quam centum etiam
[illegible] loculi fuerint prostrati
[illegible] [illegible] [illegible] et
[illegible] manibus. Dehinc, ut donec
[illegible] detinueret, et abortivum
[illegible] [illegible] dimittat. Deficit
per [illegible] et [illegible] per
[illegible], [illegible] per [illegible]
[illegible] angustiam, [illegible] totius
[illegible] sunt, infecto negotio. Lapsu
[illegible] prolixioris spatio petimus
absolutus. Vicinis involutus ad

[illegible] sine ipso repedabit. Et ad
[illegible] pendente sua [illegible]
ta pecunia, simplicius quam de-
fuerat, tertius quod deme-
ruerat. Sed timere per incurra
revocabit sed tanta est am-
bitionis efficacia vel tyrannis
vel [illegible] difficultates itine-
ris, periculosa locorum et latro-
num [illegible], [illegible]
[illegible] penuria pabulorum
angustias mansionum, viarum vo-
ragines vel imbribus [illegible]
sitas, vel siccitate frigorum
[illegible] aggeres [illegible]
[illegible], flumina gelu lubricos
colles ascensu pendentes,
et [illegible] pluvie palles lap-
sum. Assiduitate [illegible],
ambitionis magnitudine ille
[illegible] non sentiet, vel si senserit
[illegible] [illegible] tyranni-
de [illegible] pendat. Unde [illegible]
[illegible]. Illi qui in celis ange-
los iudicabant quam [illegible]
[illegible] neglectis divinis [illegible]
[illegible], et cum apostolum secularibus
se [illegible] negotiis implicat
et involvunt [illegible]. [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] et [illegible]
[illegible] suos [illegible] et [illegible]
[illegible], quid fines alienos
invaditis, quid falcem vestram
in alienam messem extenditis,
[illegible] indigni vos, sed quia i-
dignum vobis talibus insistere
[illegible] occupatis. Si enim i-
[illegible] hic iudicatur mundus,
indigni estis [illegible] apostolum ut de mi-
nimis iudicetis, sed forte [illegible]
[illegible] ut talia coram fratribus per-
[illegible] apostoli distributores
[illegible] aut iudices fuisse [illegible]
[illegible] legantur, sicut cause pau-
perum [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] pretor ad [illegible]
[illegible], [illegible] pretor-
[illegible] prolixioris temporis, [illegible]
[illegible] gratius pretor [illegible]
[illegible] tam multiplicem. [illegible]
[illegible] quietem ad [illegible] applaude

vltima fuerimus ad ecclesiasticas
quorum et ibidem capita apud se-
natores vrbis et orbis le-
vamentur. Et hoc est magne
sollicitudinis ista voces aut la-
tratus audire quorundam qui
docuerunt linguas suas loqui
mendacia, verborum tendiculas
volunt arenearum telas contra
testimoniorum suorum excusationi-
bus contexere in publicum, litiga-
re aut litigantes audire sedere
usque ad noctem crepusculum, ni-
si forte dormire audientem
vel ad [illegible], vel insipi-
bile esse fuerim. Dicebant in-
super maledictum propter tam diu-
turnas appellaciones, quas ut vide-
tamquam innatam fecit fatigatos,
tam inlesos, cum labore itine-
ris et actione corporis, et da-
norum expensis, qui profes-
sionem suam neglexerunt, quia
implacatis qui male mittas per-
tulerunt debita ipse non potest, tu
appella frivola, nunc appellati de-
beat ante procedisse nunc appella-
ta noce, preter nos fas more
ordinem loci et temporis, modus
causam et personam, levit quint
et necquicquam appellant vel
appellatio que solet esse in secto
rum refugium causa sit effugium, quia
sunt antidotum sit venenum, tem-
pore tempore malum est, dum omnis est
quod prelati non audent in ap-
pellationibus cum missi ad curiam
Pro qualitatibus causa procedere
nec illicita matrimonia dissolvere
non sacrilegia vel furta punire
non infames corrigere vel ab
officiis vel beneficiis amovere.
Dictum est quod appellanti non
procedunt ad curiam ut suam
ostendant innocentiam, sed quia
frustra vexantur, sed quia
non timent sed ut tempus protrahant
tunc quia male appellantes
ut litigationes attrahant vel in
antiquas amicitias revocent,
velit a suis exigere [illegible] tam

fatigentur, vel quia fructu lite in-
exagitandi pro compensatione sue
defensionis, quia omnes appellantes fu-
gitivi, et omnes appellati fuerint
tamen per appellaciones frivola
omne bonum valeat impediri in-
mala [illegible] et solemniter [illegible]
suspendi, nunc possunt ab inno-
centibus et pauperibus impediri,
tamquam flagitium duplex videtur an-
tidotum ad venenum, ut remittan-
t appellantes ad eos, quorum timuis-
sent prius possunt expedire negotium
et egregie premant que appellant
in causis [illegible] dicitur
propter eas appellationes quas ca-
dictas ad modum, non propter eas que
veritas fiendas exigit, in quibus
et rei appellant ne iura perdant
nocentes appellati desistunt, ne in
labore vie quam pecuniarum expen-
sis corporis infirmitate sed ad usu-
talitatem sed ad votorum [illegible]
sed invidias iniquitate sepe fue-
runt, preterea vobis est ob statum per
exemptionem privilegia quod in
[illegible] contingit [illegible] per-
sone a suis ordinariis aut a
ferunt dominorum personis consuetudine aut
impetrato possessionem non obstante pri-
ori fides non differtur privilegii
aut qui sententias ad reducitur, et si-
militas a personis consuetudine. Sicut
enim dictum est in primo titulo c
dum subtrahunt abbates quorum
complementudine prelatis, et sic si-
ne causa fiat illa sub ecclesiis in-
[illegible] ad celestem
speciem conformata, que a summo
usque ad infimum procedens
illo medio nec mediis [illegible]
ta. Sic [illegible] clero dum suam
[illegible] qui [illegible] in pluribus
una pauperis oviculam depredat
Sic [illegible] rex [illegible]
[illegible] ut omnes [illegible]
[illegible] faciat [illegible]
[illegible] mutant, et [illegible]

in membris suis ut sine causa
sit tam truncati / nec tam obedien-
tes superiori suo quia voluit in suo
obedientes suo prelato / non ita
dispensacio sine causa sed magis
dissipacio / nisi necessitas urgeat aut
utilitas publica. Sed et decime
per privilegia clericis auferuntur / que
solute sunt alteri ecclesie non persona-
rum ob retentum sed tantum tocius
iusticia divine legis ut in clemeritatem
sancte cedant decime ... iusticie
manifeste testatur / qui in usus
... mittitur ... dampnacionis ...
sine ob ... in ecclesia non ponimus
absit ut de potestate vel facto super
pontifices disputemus / Sed
scriptum est non putare debes
... vocamus ... / veniente
... Sed per inequalitatem et
... ut ... possit uti
... sine ... / non inficiet re-
... prope moderandam / sed non
... facilitate ... ...
... aut ... favoris ... pas-
... esse imitandam / vel ... fit
... bullis ... continentur
... sine ... natura ...
... prestigiosa malacia sic ...
... ethimologia et pre-
... se ... ut ... ia
... et prevalebit / ulterius nisi
... exactor veritatis districtissimus
... / ... ex ... aut ser-
... in pacto ... /
... dubitat ... necessitatis tempore
... teneant filii providere sed non
... apostolum thezaurizare / ... ...
... dat laude ipsi ... decima
... / Sed ... afflictiones
... quibus hodie gemunt ecclesiam
singultibus et suspiriis crebrius
... et concutitur / quia tot
... esse filii ad ...
... atque alienum pe-
... appellitur / ... a singulis
... tolleratur quod ab omni-
bus sustinetur / tot ... dolo-
re non minuit singulorum ut ...
... sicut assumit por-

cione sibi concessa gaudere permittu-
tur / sed remissos vel fictos impa-
tiens vel impetitus absorbeatur vel
libertur ... affligitur ...
... / ... per ... et
... / quod ... male
... liberalitate propter benefi-
cia ... remaneat ... episcopis
et prelatis. Sed non ... plenitudine
potestatis iam ... diminui velle
... sacrilegium ... est ...
disputacio / ubi suscepti non
... / ... est
nisi ... ego vapulo tam
... beneficia possi-
deri et monstruosum ... ad ...
... ut obtineat vel retineat
beneficium vel ... in quibus
... vel flagelli
magis oportuit quo dominus de
templo vendentes et emen-
tes ... / ut sicut lucas
... refert ... vel ...
... sui ... summus pontifici
... utiliter ...
... beneficia ...
... sibi ... possesso-
res / ut ... de morte
... / ...
... subtrahi ...
... / ... magis ... timendam
... vel ... vel ab
... familiaribus ... sine
impetratum beneficium aliquod
vacaturum / ... spiritualis ...
fundamentalis ... per pre-
dicacionem ... / ... verbum
dei ... ut ...
tur fidei ... / ...
... omnibus apostolorum ... / et
tamen non ... plenitudo gentium
forsitan intravit / iam ...
... et ...
... non ...
... catholica ...
latrie cessavit / non ... scisma
... timuerim
... / ... simplices
velut arbores debiles ...

turbinibus agitatas secta dum
in fide radicatas gratia solidavit
Ut esset quasi operam dare, quod
inventi convertentur ad fidem, con-
versi non avertentur, aversi
revertentur, reversi solide firmarentur, nec
pravis moribus polluantur.
Dimittamus iudeos quorum
iniquitates nondum complete
sunt ut convertantur ad fidem
katholicam, transeamus ad
gentes, provideat utrumque
summus pontifex, qui debitor
est fidelibus et infidelibus
ut veniat ad sagenam, et si
greci claudicaverunt nisi
inutilis sunt pro individuum
quod et ut redirent firmiter et uni-
formiter ad pacem ecclesie uni-
tatis et fidei katholice vel
ceterorum heretici et scismati-
ci conversi sunt ne pereant
conversi ne permaneant solida
di simplices ne recedant, que
sine predicatorum officio, ne-
scio si ita fiet, ita scriptum est
quos credit, alioquin frustra
mitteretur petrus ad convertendum
philippus ad eunuchum et Au-
gustinus a beato gregorio ad conver-
tendam gentem anglorum.
Sed nunc dilatata per pre-
decessores nostros ecclesia de nobis
qui in hanc ariditatem de-
venimus per recedentes mi-
nuitur, fit cottidie coartata
tamque coartatam quadruplex
est causa. Una est in proximis
fidei fide diminuta caritas.
Alia est in eis, que quorum
missi sive inflammati predi-
cas, due sunt apud eos, quod
deorum quesitione aptamur, de-
bite paupertas, et que timetur
ab eis servitutis imposita vel
occurrata pietas, etc. si caritas
sine virtutis retinet ardorem
lucri sui, deinde temporalibus et
corporalibus omissis stipe-

diis queret et honorem Roma-
num quod in multitudine plebis ga-
udet princeps, et honorum
patres facere missi sunt legati
frequenter ad apostolum congregandos do-
na fidei servandos, sed quasi in-
gratis dedimus quod gratis ac-
ceperat fructu in officiis ne-
scio eorum plurimi qua fecerit
aurum sitientes aurum biberunt.
Nos tunc bene meminimus nec
et multus apud eos, gualterius
Wenhus quoque tornacensis, legatus
apud eos, caput alberici in partibus
videlicet fame commissum, temporibus familiam
suam alterum mittendi
abstinentem, proximus stipendiis
in partes alberici militantes legatum
eorum wenhus egit qua parte
in arte militantes et fratres sabul[is]
[..]abonas provinciales ac se
obtulit et eorum ad nostram quoque
totum respice et corrigere
nasi et gravatorum narrantium
provocavit et inde quoque domi-
no placebat quoniam tamen alegare
sua receperat in qua dum in-
clinaverat affirmavit illos et legas-
legati aliquem gravantes cum
sine causa currentes potentias
tias et velocitas ubi hoc tempore
eorum insomnit suscitantes a-
galias et per angarias in monasteriis
tas tacentes expensas ful-
minantes sententias afferentes im-
minentes sententias scandalizantes
lizantes personates si indigna-
centes vero illis partibus
eque invenire poterat ad ex-
arbitrii voluntatis aut non erat
pili soluta in allicacis vel mo-
do dicta apponere collectas sunt
licet non omnes pingues et
simplices ut illa de missa ut non
latera plana et non plana requi-
rebat dictus tamquam consimiles

to possit per eius meritum uel abso-
lutio[n]id premereti, totus populi et
clero sit macula in eo / Sed cum
simplicitas apparet in eis cum eorum
terminum / et etiam ex penitencia eius
bona / ex defectu mellifflue et roris
sue predicacionis / ita conuenit tota
terra arridio / quia non stillat
super eos eloquium / eo quod impleturi
est quod dictum per Jeremiam defi-
nitionibus ficcitatis que iugiter et
impossibile plerumque conditionis impo-
nitur libertate non gaudeat / Sed ut
est admis per multis / ne opus
quietas fruendo annullat / quia si
quasi fuerunt spirantes similiter
et iudices ad populum dicens / vere
religiosi sunt et nomine oppida
nos / et ideo timor et tremor appre-
hendit eos / Quod siue loquimur
aliquid audiuimus testatur / et in nec
id simplex gratia preuenit protecti-
onem / nisi quorundam ut religiosorum
iam vere vestimenta turpiter
apparet / Scientiam gratus / Immo aliis de
bonorum patitur priorum aliorum
clericorum infamia / Ita prelati
bus dat ante et uictoriis subiectis
vel appetit in superioribus et
pauperibus / sicut inopia cuiusquam sit
ancille / Cum sit inditum
sit et mister eius sic dicitur cum
aliis / Quantum dispendium
animarum per deformitatem
uite, et uitiis et infamie illorum
/ Quanta deiz honestas cum
tunc inde totus mundus aspirat
sua mores audientes aut uisos /
tuta xpti multo deprimit in mi-
mo tredimi et sigillat / Quia
lata qui salua qui plana
sidrat caput suum / quoniam
dolorem iugiter viciatio intrins
ceptis intestinum / Quales sc
tos filios animo notatos ca-
pellanos pressarum bibat deo, ne
ius gloriam dearmistet sim se

forum eleri si perdita fieri re
putant / Tales utique esse
oportet ut deo sapiant ex
caritate se ipsos custodiant
in castitate negotia expe-
diant in pietate et pro hiis
audiant in veritate / Sed ea perte
dolor quam nec deum sapiunt
per deuotionem nec se custodiunt
per corruptionem nec negotia expe-
diunt per dilacionem nec populum
erudiunt propter ignorantie con-
fusionem non est in eis deuo-
tio quam simplices admirat
et deo in auribus meruit
dicere sanctitate eorum persone
sonis infernalibus eorum
propter negotium sollicitantes
condescendunt nostris legibus aliis
sede sedis antistites quam se
cum istud quod ab stabat
silenti avi reputabant
in dictis non loquitur
dantes fructum impendebat
tuitas exspectabant
sibi super impendebat et
animas iugebat in eis tata
excellentia sanctitatis ut quin
tor immacula fuerant de
monens cuiaret ab obsessis
illud nunc inuenit venit
in vicinitatem eius de mon-
achis in presencia ipse ca-
sede meretricie sumi pe
tificis astitisset et fetus quis
quam signaculo abstracto
tipet ille ante quibusdam de
bus primatus superbie resul-
tarent tandem per nomi
xpi terribiliter adiuratus
tenti ultra non potuit cuius
caput in foris homines huic
illuc quam tentumderet pani
ricio capillos in altum
quodam horrore surrigeret hos
tis ad eueniendam quibusdam
canonibus accipiet protinus

se obiciat. Exponis nequaquam
per ipsos egredientes ut intimeas
animus frustrabitur eques
in oleo inaliis per prosperiora
te gerere precipio ita tibi ergo
etiam in ore non permitto per
sordidos quos in caelis inmu-
de habitatur egredere et se-
da post te ut signum et vesti-
gia de lingue vix verba conple-
ctat et continens non repressi sunt
ipsius fluxum veteris electus
est. Salomon etiam in epi-
buscula eliorum cum talibus pe-
riculum constitutis effractum
et sigillum continentie viola-
tum legem tam temporis innotescit que-
la tela iam apud aliquos
cardinales curiales sordaret co-
rruptela ita ut aut in palatiis
pallacinos quosdam in gloriosis
esse putas non dicitur tanto
hic vicium iam puniunt ubi
fetet afectibus non sentitur
et aspectus nostris mon-
stra bubalina non mirantur apo-
stoli gestibus aut hiis etiam qui
latere summi pontificis adherent
tes sicut tamen et prophetis. Es
Cardinales in iudicio sen-
in consilio providi in iuben-
da discreti in dispensando in
dispensando in adversitate fortes
in prosperitate devoti in
zelo sobrii in ira non temi-
si in gloria non elati in hospi-
tio non dissoluti in gravis lec-
tibus pati ad testimonia
mansueti ad patientiam
subiecti ad disciplinam serve-
ndi ad censuram quorum
honestas tuta totius ecclesie mat-
sicut etiam turpitudinibus a-
orum infamia de vinculat
exemplo tela in honestate
istorum gratia nec tum pietas
adverterunt in pace pudore
suffendor tanto veneratum
aut capud alterius fieret ut
seraterum victorem, pro suo fa-
pisitenium corporum fallaciam a-
bemini. Astronomi, greges et
temporis dei portenta. Laicatorum
continua et laicatorum continua ca-
laminis strictior resolutionem et in-
hiacem in universum Eunt de
gattorum expeditione dicam
enim videntur aliquos qui be-
habundat quorum mundo tunc
platorum in veritudine ad per-
tendum importunos ita ac-
piant insignitos dent ac qui
runt insignitos tunc ante per-
et ablutis brutes ubertates
aculis ad videndum quod ante
aut fidei non accepimus ante-
ri bisfuit medicis non accep-
serunt qui in teruiciis na-
turorum cum fidant charli-
tibus naturis in situm et tum
terga respiciunt pro totius illis
qui in praecessent ablunisimus
et quod aculis nudae desicat
continuo mens amittit et com-
plet bella tanto misso quem
domine gemius feratum prevo-
dat de lapidibus etiam pare-
tes penetrale valeat hii vi-
hic laborat quia quid curiis de
aquis sedes semel aut adi-
niorem primos non reducunt
nunc de reliquorum vel ectorum
timendam tenitate dicamus quo
captivi manifeste debuerunt an-
tepesse depectatore amato dispe-
dissa fonte vidc fonte dubio
indicare perhibent erudire credo
refice tunc tollere pulsibus
credo scite reprobus ethertare
quorum fini edificari quorum
nata instituta quorum primiera
gloria quorum incarnata bravia
sunt eorum quos genuit tanti
sanguinis quos elegit regi-
tiam dolus aut felicitas huma-
ne gratie carnalis benevola

palpe afflicte desursis premium
preciu uel fauoris sibi prestiteris eli
gendos darent prelatum vehementibus
sitis sacras consultudinibus sitiens
vita formam desit conseptabant
qui sunt ad tam officium eligendi
per quos vniuersum vtile est
iudicari ut in pro tali quidam
sunt ultimate sed assimilandi
sunt qui digni gratia videntur
ut non rogantes aut prosse
quenti facientes aut sine ca
nonicam frequentiam se
cuntur tepidius viuentes aut
pudicia de industria largientes
aut humana gratiam aucupantes
aut suas fimbrias dilatantes
aut nomine suo palios remune
rationes sonnantes aut dominum
pollicitantes aut hodie in
quod intendit aspectu fu
turis pretendentes aut in
affectationibus inarticulo precedentes
fed impositi virtutibus et veni
entes prioribus per tempesta
tur in fratre. Ipsi sunt pernato so
in pontifices gaudium nobilitatis
sue tantum deceptis liberis inde
mentis consequenter sequitur
hic quod tali de catalogo summo
rum pontificum apostolo usque
ad anacletum tantum quia additum con
positione sua scriptorum. Si que
que hic obmissa sunt. Ipsas
oribus regularibus vbi primo
datur eis medicina preseruatiua
secundo datur eis medicina curati
ua

Doctrinam pauli et petri
prosecuti semper vincas
doctrinam pastorum regula
rium descendamque et legem
rationem ciuitati ierarchie sunt
ultimi hi qui frequenter af
sumuntur ad regimen ipsi. Qua
re licet hec pre ceteris differi

quibus ne incidant in morbus
in mortalitate medicina con
tinuis conseruatiua aut si for
san inciderint tenerent curatiua
conseruatiuam tenere potuit si
consideret regulares votum c
missum / si libidinosum
tenent appetitum / si formi
dent periculum / si declinent se
culum devoto conmissa con
sideratione morum apud deum in
dente vocacionem vitam suam
paupertatem scilicet castitatem
et obedientiam vite religio
nis suam / quibus ipsos con
iuncti estis / que tenerent fide
liter promissis / quibus
diuinis deliciis / quas decretas
declinare debetis / que in
dignitatibus insidiantur in
cautis multa vt ante om
nibus metis vite velut altum
de voto nouam vitam tenetis
professionem acumen sentien
tis ad cuius placitum /
qui cum proposita non profi
ciunt que fuerint inchoata
complent. Sic enim nauis in
con fluminis impetum ascen
dere mititur nisi remigijs
cum viribus admittitur lo
salem ad latus inque suas /
sunt postera et in fiora rela
bi sit iniciunt status labi
in peiorem status / nisi ta
lis viribus ascensionem vend
vel bonum quod fuerit incho
atum. Sic tardus medico
stabore grauis defacilitatur
ad impedimentum / nisi fla
gellis validioribus exci
tatus / aut venti turbine fe
rentur inferiorem. Vnde
teste salomone qui mope sua
est dissolutus et mollis factus
est suo opera dissipantis. Sic
tepor declinat ad frigus sic
crescit de se dum qui repe
ritur tepidus vitam aut

Sic efficimus. Aut calidus
simus scilicet aut frigidus quia qui
nec tepidus evomatur, ut
vero aut ne dum commissus
ad tempus dese confusionis ipsum
prebeat aut eciam quousque
in virtutibus maturescat, ne
evomatur tepidus, quia a
calore quietem ipso sunt tem
pore ad ingerendum frigus
reddat. Sicut enim aqua te
pida nauseam provocat
et vomitum, sic tepor et
torpor incipientes in debili
tudinem aut propositum inchoa
tum. Sic arbuscula crebra
convulsione citra tollitur
ni radicatus terram ampla
tates solidius radicetur.
Et dum ventis opponitur
ariditatem cito contrahit,
licet ad aliqua fructus fertili
tatem pervenit. Expando
appetitum libidinoso sibi
ad honores. Nemo sibi sumit
honorem sed qui vocatur
a deo tamquam Aaron. Il
le enim qui solus deputa
tur elegit pauperem, nos
erudit non appetere prela
turam. Sufficiat regulari
ut ardeat in ambitu clau
strali non luctat in appetitu et
[illegible] seculari. Ardeat igne
caritatis non luctat lite
vanitatis. Edificet se ipsum,
non reedificet Ierico, ut susti
neat iosue maledictum. Legat
in claustro, quod retineat
animo ut alleget scripto, vel
ostendat exemplo, ut si quo
magis predicet verbo. Pau
lus enim scribebat in vinculis
unde postmodum plurimi per
ceperunt documenta salutis. Libere
se ostendat ut humilitate claustri
[illegible] sustineat et regibus

humiliat

si ipse fuerit confirmatus cum libi
dinis appetitus quendam fructum
effigiat. Dico regularis ad pla
cerem aspirat. Sed inimicus ascu
lando proditoris talem reddit
ut osculo fallaciter eum alliciat
et postmodum osculatum de
tineat. Sic enim fallaciter ang
in lucis auctorem se convertit. Au
diat dicentem [illegible]
timens osculatus fuerit ipse
est tenete eum. Sed suspirat
appetitus. Item prelatum desi
derat bonum opus desiderat, se
ad votum potum quere, quia
quem esse inreprehensibilem
Tunc etiam erat laudabile
episcopatum appetere, cum per eum
contingebat vocatum suum [illegible]
rem facere, et relictus pere
nacionem [illegible] Ca
veat ergo religiosus prelacionem
appetens, ne sub specie fructus
facti cogitatum decipiat. Quia
aliud est quod intentio ela
cionis in occulto suggerit, aliud
est quod superficies cogitacionum
exterius ostendit. Unde fit ut a multa
superbia per adeptam dignitatem
fastus [illegible], et felicitas obl
ivioni detur que prius appa
rebat. Caveat esse ne sicut
eger medicus accedat ad cu
sit regimine suscipiat interim
passionibus [illegible] aut vi
ris pastoris, ne dicatur ei: me
dice cura te ipsum. Presumptuo
se sequendum sum. Gregorius [illegible]
sinum medici [illegible] qui in fide
vulneribus portat. Caveat etiam
ne subveniens specie pascatur ani
[illegible] quia cogitans se pre
latum celeris statim ad suos con
vertitur, et retrudescit [illegible]
affectibus, dum cogitatur sub
limitatis affectum et honoris

et honoris [illegible] careat etiam nec dum acquire-
mentum [illegible] quod dico est probat quod extra
in mari quieto nouit etiam quilibet
nauim regere / quando turbato mari certe et
etiam nauta peritissimus gubernare ne-
scit et sibi commissos exponit discrimini /
qui nauim regendam suscepit in hostio /
cum mari subiacuit tempestati / talis
est dignitatis prelatio / in mari et mentis
tempestas / ubi instar undarum cogi-
tationes [illegible] cogitatur / et procellosis
fortitudinis emergentes / velut ad scopulos fran-
guntur naues et perimuntur auctores de
formidabilis papias / Quilibet admo-
nitus / cum audiat a deo christi peccati
pauci [illegible] multi timue-
runt dignitates [illegible] reliquerunt
eam dimittendi posteris relinquentes
ut ut qui [illegible] tanquam [illegible]
tes ut ut qui [illegible] sunt [illegible]
formidabiles / Decreuit enim primus Petrus
Damianus qui vir religiosus et
[illegible] et [illegible] summi
[illegible] / [illegible] episcopatum [illegible]
[illegible] et aliis visitandi [illegible]
depressus abiecta [illegible]
liber ad solitudinem / [illegible]
[illegible] / [illegible] de-
[illegible] deposuit / quod volunta-
rius [illegible] suscepit / [illegible]
[illegible] / sed [illegible] instar
[illegible] formidabilis / [illegible]
[illegible] / [illegible] Valerius /
qui kathedra [illegible] / [illegible]
[illegible] cum [illegible]
[illegible] Lucidius [illegible]
pus / qui [illegible] imminere cog-
nouit / ad tutum religionis portum con-
fugit / [illegible] et sic re-
[illegible] in [illegible]
[illegible] spiritus sancti [illegible]
[illegible] apostolus [illegible] / et
qua [illegible] cor [illegible]
dat / [illegible] Adalbertus [illegible]
qui [illegible] proposuit
kathedram / et [illegible] co-
[illegible] de-
[illegible] re-
[illegible] episcopus / qui dimissa ka-
thedra cum [illegible]
feliciter quieuit in [illegible] more-

[illegible] apostolus [illegible] gra be-
nitatis [illegible] patri
Damiani [illegible] quotquot
[illegible] pontificatus dimisisse / [illegible]
est [illegible] de [illegible]
gaudio [illegible] Basilius et [illegible]
[illegible] Ambrosius [illegible]
[illegible] marino [illegible] / [illegible]
[illegible] flatus imminere [illegible]
sub [illegible] collocat / quo re-
[illegible] subniguet [illegible]
[illegible] tempestatis [illegible]
[illegible] supposito
[illegible] religiosis po-
[illegible]
[illegible] / [illegible]
[illegible] et officiis [illegible]
[illegible] de-
[illegible] aptus ad [illegible]
[illegible] que retro sunt obliui-
scens / et ad anteriora manum
extenderet / ad brauium superni vo-
cationis se porrigens et [illegible]
dimitteret [illegible] ad [illegible]
[illegible] / mirum quod tam [illegible] sufficie-
[illegible] vocat ad [illegible]
[illegible] accedit ad [illegible]
[illegible] / [illegible]
[illegible]
[illegible] / [illegible]
[illegible] vigila-
[illegible]
[illegible] ad minimum sca-
dalizauit expedit ut mola
asinaria suspendatur in collo
et dimergatur in mari [illegible]
qui [illegible] aut duos /
[illegible] perdidit / [illegible]
[illegible] sufficiet
[illegible]
[illegible] est
[illegible] vir
[illegible] et dei familiaris
[illegible] dicitur [illegible]
et [illegible] plebis [illegible]
forte aliqui [illegible]
gabunt / quam peccata [illegible]

Hic loquitur Crisostomus audiatur similiter
de eo, qui dicit de dignitate
sacerdotali supra. Et enim neque
imperatorem terre potuit, neque ad
ingratitudinem qualem, neque uoluntate
tam aliis, neque uoluntatem opponere
de aliorum tociens sed tamen puto
aliquem laborem, qui rethorice
propositum suum perhibet conuersa-
tionis circa ad innouandum et suf-
fragia, quam sacerdotem cum desola-
tor pastorum delictis quam
cum qui fiat constitutus, ut
dolorum inflammacionem emendaret
et dyaboli deuincat insidias,
inflammacionem si diffunderet non pa-
tebit, neque dico non audi-
ui tubam neque psalmi pugna-
re ueteranum. Hoc accedit ex in-
terim grauitas pene, quia con-
uersus punietur plurimorum culpe
consilitatis ipse cum contubernalibus
celitus in carne, quia post accep-
ta beneficia peccantes tormen-
ta amariora meruerant. Ex
hoc iubet lex sacrificium pro sa-
cerdotis ingratitudine offerri pro totius
populi culpa, quia sicut dixi fre-
quenter, ymo sicut dicit Crisostomus tanto
indigent plena sacerdotis au-
xilio, quanto fuerit commissa
populi multitudo, non pudeat, quia
indigent ampliori sacrificio
sacerdotes, quam totius populi,
nisi criminales deberent cete-
ris culpe tenere, criminales
autem eos facit non eadem
genus operis, sed dignitas sa-
cerdotis filiis sacerdotum quibus
ut causa que non officio sacer-
dotali, tamen pro fornicacione punitur
multo seuerius, quam alie mulieres
in casu eodem fornicatorum
...

prius in ebreorum, pacem dirigi primo sicut
et crisostomus in libro de dignitate sacerdotali
certa est deus nam animalia et bestias
que communis officio non potuerint tanta
est dignitas in terra rectores et rectos quirere-
gunt. Alioquin presunt platoni pastores, et o-
ves fideli nunc dicatur. Hec est quod
plus prefecto per quam deus sacerdotes clerici
operis totum sibi subiectum apponi dicitur
ad potestates ~~de pastoribus regularibus~~

De pastoribus regularibus ~~et~~ ~~vbi da ... medicina curativa~~ da[r] eis medicina curativa

Deinde necessaria medicina
preservativa vocant ecclesie
necesse est sic in eadem
curativa vero cum ista
dirigit ut platones passim desi-
stere dicant in sacrificii necessitates
magne capellet et ideo si que vite
potius contigit importata necessitatem
pacienter sustineat, excepta sollicitudine
[illegible] humili deflectat perfecta
humilitatem fovent doceat ad consti-
tuendum servitute frequenter reddat
necessitatem suscepti officii non sus-
tinet pacienter quamvis de iecti animo
et clamores de gradibus, quia parum eli-
gunt et quietem, non valentes
pusillanimitate, sponso, modici temporis
sustinere tempestatem, nec valentes
que vocato tribunt in [illegible], tentu
rat garnum ut reponat in horreo
quadrat lapis, ut sic sonitu ma-
lei in edificio ~~tollerent~~ tollerent, mo-
nachi tribunis vocatus, ut Rachel ra-
pia in celum clamat quod ad testimo-
nium conscientie ipse, sicut gressum suum, in
venit nisi fuisse testem procedant
matutinis ad egressum hic enim re-
singrauo locum habet ut ecclesia ait Gre-
gorius qui in ovile ovium non per hostium
sed aliunde ascendit, ad eterne salu-
tis bravium in vanum [illegible] fingat, in isto
torrem in quo delinquunt periculum,
periculum. Delinquunt quod Rectores
gratia repleti carismate, vitam
ordinantes proximis et rem si
susceptam vite platonis officium
vel resignant vel deponunt, timentes
ne dono ab optant contempto et
accepto, ne difficiles fiant pro-
ne ipse ipse potuit maneant
otio vel delicto ne ad delicto
proiciatur commisso damnatur
et pecto dona si quid plu-
rimis conferunt ut [illegible] post
paucitas negocium talentum commis-
sum et fondat, et amarum sa-
lutem in luctatur non per se
plerisque dantur et donant
agant vitam solitariam, sed ut
possint alios ad coronam. Ratione
in petro fuit caritas inditum
quod suscepit officium et solita-
tiem vite pascendarum. Ratione
ipse unigenitus dei prius con-
venit et venit apostolus et venit
in mundo, ut possit multos
Sic ipsius ut ait apostolus in
ad corinthios pro omnibus mortuus
est, sicut est qui vivunt iam
non sibi vivant sed ei qui pro ipsis
mortuus est, et respiciat
quod soli sibi vacare non possit
prodesse proximis satis ostendit quod
non, sic ipso conformis mar-
tentes otio, sorores mundi contemplativo
appetunt, et tota die stantes
ociosi sunt in vinea domini non opera-
tur optata mercede fraudat
Refert valerius maximus quod
ad viro cuidam approbate virtutis
vestis nuptialis cum diadema-
te fuisset oblata ille vestem
retro aspiciens ait o pannum nobi-
lem potius quam felicem quem
si quis attendat ... solita-
tudinibus et periculis et miseriis

sit refectus non in lecto iace-
tem tollat. Sicut ego commenda-
rem si spernisset honorem quia vol-
let suos dies, quia vellet suos
dies transire in arcta paupertate
quia multo melius est iuste
modicum super multas divitias
ab peccatorum. Sed forte pauciat
ad solos labores in tanta men-
tia miserabili resolutus. Sed
quid nobis de hiis qui fortes
sunt ut delicto commissum
adhuc loquatur beatus Gregorius dicens:
quod alii cum non nulli tam mag-
nis muneribus ditati summis
solius contemplationis studiis
inardescunt, parare utilitati pro-
ximorum in predicatione refugiunt,
secretum quietis diligunt, secessum
speculationis appetunt. De quo
si districte iudicentur constat
procul dubio rei sunt, quia
venientes ad publicum prodes-
se potuerunt. Propter quod secundum legem de-
creto precipitur ut uxorem fratris
defuncti sine filiis superstes
frater accipiat, et ad nomen
fratris filium gignat; quae si
forte accipere renuit, mulier in fa-
ciem eius exspuat, et uno
ei pedem discalciat, domum
appellet. Frater enim de functus
ipse est, qui post resurrectionem
nunc fragilitati restitutus,
qui sine filiis obiit, quia
ad eius electorum suorum non
impleverit numerum, hoc statuerunt
quod cum et ie [illegible], ita
uxorem superstes frater debet acci-
pere, quia dignum est ut sancte ecclesie fiat qui
novit eam regere. Ab hac si
nolit, in faciem eius exspuat
quia dignum est ut fratribus in-
stus dum imperat, etiam puta-
domus eius domum discal-

ciati propter quod calciamentum quod de pede
de subtrahitur, alio remanente, quia
affectionem ad se ipsum et alteri, ut sibi vivat
et qui pedes quid numinat. Ad de-
proximi quia eius tuat, si affectionem ad ipsum
neglexit, unde pede discalceatus in-
cedit. Contra per pedes crescentes amo-
affectiones sunt. Attende lector, quod non
augmentum simplicitas et omnium contem-
platicis. Si desideres et meritas contra dum
David beatus contemplaciones sancti dignitates
quod ad mellem cum sancte vite fugit
monies dominum est et eam gratiam dulcedinem
nostri, et filius filii tui, Contra dicens:
an quis vir ne filius animus si desidera-
cum vobis dum, sed desiccat singula corp-
tam propter libertatem. Talibus cum dul-
cis ad salutem cui admiratur, mecum
dimidium votis ambulans et fragi-
lis speculatione spiritualis efficitur. Commune
claustro dicitur aqua cum animo, quod cali-
ficat cor hominis, inebrians potentem
et pecatorum religiosorum intellectu
inebriat, et sui delicias a mente divi-
tum delicias, carnalibus alienat, et
a mundanis reputatur. Pro primi, qui
sermones mundi cum plenius sunt, et ma-
na celesti, et quid mirum cum eum
ab mensa dominus est habuisse de-
monium, eius angelorum, audiamus
propheta cor dabit sibi, inquit, pennas
sicut columbe, et volabit et requiescam.
Ecce elongavi fugiens et mansi in
solitudine, expectans eum, qui me
salvum fecit a pusillanimitate spiritus
et tempestate. Hec est illa dulce-
do, quam nemo scit nisi qui accipit,
quia expertus est vere, ubi sit in deserto,
quia expertus vere nescitur in claustro.
Lege primum beati Gregorii apologe-
ticum, Gregorii Nazanzeni et invenies
quam singula cum sint deserta,
et suplaciis dialogum Basilii et Gre-
gorii inveniens, communem nemo divinitatis
quam sancta suscepta deo recognovit etiam
eius illa diuersa per in hoc etiam

filii eius cum ceteris fierent actu-
iui ... cum vita dicere est
sit divisus, quod et quattuor
decedas suscepit animas, et cor-
ruptionis tenebris excessus regimine por-
tat omnibus cum divisio mundo confre-
gerit, cum ... vincebat ma-
tissimo paupertate ut ...
possit cum divisio veteri ...
cum athleta ... dimicat,
natator ... ut fluvium
transeat, viator ... asce-
ndens, ut expediens currat, in
hac vita torrentem mortis
properans natale ... et pugna-
vit cum quo ...
et periculosus casus et quasi sub-
ito ... fragiles quos tene-
dimus oblivisci ... cum ...
implicant, ut ... occupa-
ta se ipsum non considerat, necesse est in-
... Sic Nabuchodono-
nosor in ... irrationale ... cum
bestiis agri ... mutata ...
hoc autem ... non ...
... sed ab appetitu illius
cordis ... minus
ne imperfecti regiminis culmine ac-
cipiat et ... qui in pla-
... stateram ... per
... non ponat ...
... humilitatem, ad quem ut
... informet ... se ...
... reputet, ne superbiat ...
re suscepti regiminis, ne superbiat
... plebis, ne se minus humi-
liet ut amorem, ne se minus humi-
liet ut ... cum ...
ne se minus humiliet ut amorem
et officium ... pietatis. Hoc est enim
praelatorum humilitas moderata ne sit
... nimis super vel infra, ne
... superbiat ... suscepti regi-
minis ... cum ... dominari

Sed Moyses Deo teste et arbitro
... qui ... hominem
qui dum ... timent ... con-
venerit, et ...
... timore ... desistit, et
... quia ...
... permanet
tunc in utrisque prelatis et sub-
ditis equalitas ...
... superiorem
regimine superbiet. Unde scriptum est:
Ducem te constituerunt, noli extolli,
sed esto in illis quasi unus
ex illis. Ut prelatus bonus in
nullo se preferat, sed ad ...
culpa ... potestatem sui
... agnoscat. Ne superbiat
... plebis ...
... plebis ...
sepe comedit, et ... quod
... fame ... et ...
...
... Unde se intus
... nescit ... qua-
lem se foris ... audit talem
se interius ... credit. Non ...
... meus ... te bon-
... apud te ... et omne
sublime videtur et ...
apostate angelo similis efficitur. Unde
homo ... esse similis dedignatur,
sic Saul elatus tradidit ...
... humiliet,
ut ...
... in corde ...
regnat in opere ... Unde ...
... custodit ...
... Unde necesse est ...
sue ... subditis ...
... ut ...
... quam ...
... Unde Paulus
utrumque modificans ait: Facti
sumus parvuli in medio vestrum
tamquam ... in virga veniam
ad vos ... corrigendo ...
... asserit se ...

nimis humiliat vt amorem
et offensam euacuet pietatis
commissa geminus culpa / sed enim
custodit humilitas / non custo-
dit eos ad corporales disciplinas
sic quam meliora in sanctitate
dum paruulos coguntur / sic pre-
lati sequaces quidem filios
non corrigunt dum delinquunt
/ quod fractum est non alligant /
quod abiectum est non reducunt
tunc ligamine fractura sequitur
tu per disciplinam culpa / neque
erat corrigitur. Sentiunt
enim sensu gemitus cum ligatur
medulle fracture locus / et
ideo sic dicitur disciplina a suspi-
riis celestis / ut locus rema-
neat pietati ut prelatus se
districte exhibeat prelatis et in-
ferioribus pietatis intentum /
ne districtio sit omnis rigi-
da / ut pietas sit remissa
/ secundum quod habetur / prelato
vinum mordeat / et oleum
propicius foueat / ut primum
mordeat et mundet putre-
da / et oleum foueant sa-
nanda. Hec sunt in archa
domini / virga et manna / virga
rectitudinis / manna dul-
cedinis / virga et baculus
pastoralis / virga que ferit
baculus qui sustentat / sic
scriptum est virga tua et ba-
culus tuus ipsa me con-
solata sunt. Quarto frequens
redeat et concordat prelatus sere-
nitatem / tunc enim conficit
quietatem et pacem suam
tunc ordinem. Tertia vero
ergo penitus interrumpit /
interruptus ad se descendit
descendens cum se consistit /
consistens perfectam sicut
in [illegible] intus conuertet /
ne sunt [illegible] rupeda nec
ergo / sed in [illegible] ut

ergo qui ad eos causas exponi aliam
se putat / tamen cum possit homo
si scripturam perdidit et vniuersa mun-
di [illegible] / spiritum vadens / et non re-
diens / corporis emissus / sed co-
rrumpere relictus / maledictus quod
partem suam facit deteriorem / qualitat
boni / qui sibi sunt necessarii / is qui
minora actu sapiat sapientiam /
non est preciosa laus laudabilis /
qui super eos potens / et super se non
potens / si tui omnium descendere
qualis est dicta sapientia / et ubi
te magis debeas / et magis ad eos
qui te digant per tua consilia / non
est laudanda tacitas aut [illegible] /
qui ad eos respiciat / et te exclusa de-
sufficiat / si magis doceat pre-
terea quod ad negocia vult et de-
scendere et in domum tuam presencie / et
ubi quiescendo unde hic sunt
quiescant per euagatam diur-
nam instabilibus / dum per volantem
diuinam in mundo / manens per iac-
tatam fluctuum in portibus corruptis
/ sed per altam carnem incorruptam etiam
exultet sed magna et letetur
mirabilibus suis / descendens ergo
se consistet / non super elatam / non
infra per remissionem delectationem / non
vltra prolongitudinem permissionem / non
citra per superfluam districtionem / hec
sunt quatuor dimensiones in sanctis
/ longitudo latitudo sublimitas
et profundum a medio declinantes /
et citeriora ante preteritas / et vlte-
riora quatuor euenientes. Nam
sicut [illegible] : altitudo [illegible] ruina
[illegible] profundum absorptum / et longitu-
do extimum / et dilatio scissura
ruina cum ruina exalta [illegible] cum
elato ruinosa precipitatio indicatur /
pusillanimitas et [illegible] se dicunt ni-
mie desperacionis [illegible] non operatur
qui extra longitudinem sibi puniunt
tunc oblitus fragilitatis sue et

filii in quadam scala producta manus
tendunt distentus aut arcus in
multa superflua dum tenditur extenu-
atur. Valet extenuatus rumpatur
iustus aut alacra se non presumit,
immo si iustus fuit capud non le-
uabit. Forte pusillanimitas in-
fra non deicit. Perfectam mita le-
uitas non abducit. Pratus et
modestus dum necessitatibus vacant,
superfluorum latitudinem non derelin-
quit. Unde se non constituit, qui sit i-
pera ut officio quod imperat, qui luc
clausura confidatus. Hoc fecerim agat
hic exemplum donec reuertat cum fletu.
Sit enim facile ad se in confessionem impe-
niet et expressionem non retrahet as-
sicud infirmus oculos et assuetus
suus tenebris. Trahit a sole luce-
te non intellectum lumine dicit
cum petrus domine bonum est nos hic
esse etc. Sed ille, qui preposuit
negocia, et quod sano desiderat
in se ipso reperit dum secum tempus
vas postea deus deflet tedio mea
et cor meum, deus cordis mei
et pars mea deus in eternum.
Quomodo enim oraret te prodibus? Si te
ipsum obliuiscetur ad ipius exercicia
est non sentit et deum magis et
in deum transsit. Ante intropo magis
et magis est exclamantis esse est
celestis conuersationis. Non quare afflictos
sibi exemplar sollicitat tocius necessitatis,
et renouat fraterna caritas. Et si-
mul propriis utilitatibus in rumpa-
tur nature est id suauitas et prudentia
te exemplo scheatus. Sed sunt que
cogitur confessionem colunt confessionem
mentem suam successionem. Propter quod
disponunt frequenter ad confessio-
nem sibi parant. Reperi frequent
iterari itinero, que quasi frequen-
tate fiunt. Et vetustate, ut ne-
gligentia, primi in sentibus est

incipit in via sicut in thezze-
sat propter quod augustinus ad tho-
biam in epistola vel Romanus, ma-
gis est dicat ad ciuitatem
ad eam itineraris aut frequenter
ambulavi puto quod hec sunt
quatuor reuersiones de quibus
in canticis dicitur. Reuertere
reuertere sunamitis, reuertere reuertere
ut intueamur te. Da pastoribus
scolaribus, et generaliter de omnibus
ubi ostenditur quod ad prelaturam ve-
niunt per gratuitam electionem. Quod
vincant per honestam conuersationem,
quod doceant per salubrem ad
monitionem. Quod ad seipsum
redeant per humilem consideracionem.
Quod autem veniant ad prelaturam
ostenditur in iiii^or talibus, quod veniet
per timorem, vincet in labore, doceant
in feruore, reddant in amore.
Quot veniet ad prelaturam primitus
eligatur, electus confirmatur, confir-
matus consecratur, consecratus confirmetur.
De electione hic talia reperietur
in capitulo vii^c patris in sermone
de electione, de humilitate, de
vocatione, de confirmatione.

Diximus de condicione
pastorum superiorum et
mediocrium et scolarium,
ubi quatuor consideravi
oportet ei qui in ecclesiastico officio
prelatus est. Quomodo ad prelaturam
veniet per gratuitam electionem. Quomodo
in ea vincet per honestam conuersationem.
Quod doceat per salubrem ad
monitionem, quod ad seipsum re-
deat per humilem consideracionem,
veniat cum timore, vincat in labore,
doceat in feruore, reddat in amo-
re. Quidam timent et currunt
in [illegible]. Qui emittitur lumine et
vadit et vocat illud. Et ob
audiuit illi in tremore. Face-
runt enim et timent quod tunc post

Domino exultent et gaudeant, quia uocat per curat di[illegible] nec mirum si metuimus, tamen ne quis dubitet in uocatione eius cum uo timeat qui insufficientiam suam cogitat. Gen. iii. Uocauit dominus deus adam et dixit ei ubi es. audiui et timui eo quod nudus essem. et ad innocentiam perdidit originalem. Audi laborem. Exodi iii. dominus deus uocauit [illegible] nos ibimus uiam trium dierum in solitudine. et a tempore tam ut cum se reputet [illegible] clarum per trium dierum et tres dies animam illuminantes. contritionem confessionem et satisfactionem. [illegible] clar plati [illegible] in formatione [illegible] tunc terra de ortu et occasu uocabit ubi immolabunt victimas iusticie. audi filios Christi. Sapientia misit ancillas suas ut uocarent ad ciuitatem et menia ciuitatis. Ancillas sunt pastores per solitudinem animas salubriter [illegible] uocantes ad menia ciuitatis ut edificent mures uiuis [illegible] ex hominibus [illegible] lapidibus polito. sicut enim [illegible] [illegible] predicationem. [illegible] uocauit [illegible] pura [illegible] audi salutem. audi merorem. Ysa. xxii. uocabit dominus in die illa ad fletum et ad planctum et ad cingulum sacci. nec enim [illegible] pastoris [illegible] [illegible] cum ingentibus [illegible] [illegible] in [illegible] superbi et in regimine. [illegible] in humilitate [illegible] Christus [illegible] uocat [illegible] sororem suam [illegible] [illegible] [illegible] ut [illegible] uocatori qui non

repellat electos superbiam per uoluntatem uocis sue [illegible] suis [illegible] estimantes se esse maiores [illegible] et [illegible] qui sunt in dignitatibus officiis. Uos ad [illegible] Christi [illegible] uocat ad [illegible] cum [illegible] [illegible] [illegible] sacramentum [illegible] [illegible] assumunt mortificationes [illegible] [illegible] Christi [illegible] [illegible] uocat nos deus in [illegible] sed in sanctificationem et [illegible] uocauit et remisit [illegible] [illegible] qui [illegible] qui mortificationem [illegible] in se ipso reputat. Ecce [illegible] uocaui [illegible] et non [illegible] michi [illegible] mortificationem [illegible] [illegible] uulneribus [illegible] qui [illegible] doctrina [illegible] [illegible] [illegible] petri [illegible] annunciet qui de tenebris nos uocauit in admirabile lumen suum. Ecce [illegible] uocate eos [illegible] [illegible] [illegible] et [illegible] ad [illegible] et [illegible] [illegible] predicationem. Non [illegible] spiritualibus [illegible] [illegible] qui [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] uocaui [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] qui uocati sunt gustabunt cenam meam. Delicata est [illegible] delectatio [illegible] [illegible] sic [illegible] [illegible] in [illegible] [illegible] uocauit [illegible] ut [illegible] et bibat [illegible] uocatos [illegible] sequitur [illegible] uocat [illegible] qui [illegible] accipit [illegible] [illegible]

Dicite [illegible] [illegible] pastor ad [illegible] [illegible] primitus [illegible]

electus consuluerit / simulatam regere
coactus confirmare eligere [illegible]
dicit per consensum cogitare preclarum confir-
mare propter simoniam / electorum consul-
tam audi electi / David fuit mag-
nus [illegible] pueri eius David regni
fuit amicus [illegible] prime sacrifi-
cio / mansuetudinem inexprobabilem [illegible]
ad [illegible] [illegible] [illegible]
humilitatem usque ad [illegible] [illegible]
et [illegible] audivit [illegible]
ut [illegible] vellet / [illegible] [illegible]
[illegible] / [illegible] est [illegible]
[illegible] / [illegible] humiliatione
[illegible] sed [illegible] David / aut
quo [illegible] [illegible] ut [illegible]
[illegible] est ut assumere digni-
tatem [illegible] / et [illegible]
[illegible] participant / et [illegible]
[illegible] debeant [illegible] /
audi [illegible] / [illegible] [illegible]
[illegible] ut fiant sponsi
[illegible] / [illegible] [illegible]
[illegible] pastores aut sic sponsi con-
sortes / [illegible] lex [illegible] dicit / [illegible]
et [illegible] temporibus eligere
episcopus / ut locorum quorundam [illegible]
[illegible] [illegible] integritatem
[illegible] / [illegible] [illegible] ordi-
ne [illegible] ab [illegible] [illegible]
[illegible] se [illegible] ut [illegible] [illegible]
[illegible] / [illegible]
effugiat / sola illi suffragia [illegible]
[illegible] / [illegible] [illegible]
[illegible] sacerdotis officio / nisi fuit
ordinatus [illegible] / [illegible] con-
firmatorum [illegible] / [illegible] pro te ro-
gavi Petre ut non deficiat fides
tua et tu aliquando conversus confirma
fratres tuos / [illegible] [illegible]
episcopus suffraganeis [illegible]
metropolitanis ab [illegible]
[illegible] et postulatorum [illegible]
[illegible] / et [illegible] electorum
/ [illegible] [illegible] /
si [illegible] sit electus / [illegible]
[illegible] et [illegible] et honestas
vita [illegible] /

se ministerium eius conditum / docet
[illegible] cedat acceptum / [illegible]
metropolitanum / ut episcopus
[illegible] confirmatus aut consecratus
possidat accipe / Michel ac [illegible]
secundus / aut in regione [illegible]
statuendum / [illegible] conquerit
[illegible] [illegible] / De simoni-
acis [illegible] proditoris / comparatio
supplicii dignos extremi
Judas enim dominum precio [illegible]
[illegible] ut puto vendidit / si mox
[illegible] sancti dignitatem [illegible]
turus abierit / Vos autem si-
moniaci [illegible] [illegible]
spiritus sancti [illegible] [illegible] /
et [illegible] illi [illegible]
[illegible] / [illegible] sacrilegii
[illegible] possidetis et qui
[illegible] pena digni [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] emolumenta
[illegible] alii [illegible] qui
[illegible] sit [illegible] [illegible]
[illegible] / et [illegible] [illegible] pro
[illegible] / Judeis [illegible] [illegible]
lege [illegible] et [illegible]
[illegible] [illegible] legem
[illegible] / Sic apes mella per
labores suos conficiunt / et tamen
ab hominibus elaborata [illegible]
mittunt / Ipsi autem [illegible]
[illegible] in opera tota
[illegible] / [illegible] mala non [illegible]
[illegible] mala sunt / sed [illegible]
ipsa bona nobis facta sunt mala
Dum nobis [illegible] scripta [illegible]
[illegible] in maledictionem /
[illegible] in [illegible] / sed
[illegible] in sacrilegium / Videtis
[illegible] / [illegible] [illegible]
in ruinam affluentibus [illegible]
[illegible] / constipatum [illegible]
obsequio [illegible] / [illegible]
saltatores et [illegible] [illegible]
[illegible] ut [illegible] [illegible] an-
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] in [illegible] et [illegible]

vere super manum cordi iudicio
conclusio. Illud scelus offensionis,
[illegible] offensio nec [illegible] que remit-
tit, nec in se fecit, quam timor
servitutis et [illegible] vindicat.
Homicidas, raptores, sacrilegos
[illegible] predas excedit. Certa
est vox vobis in [illegible] tem-
pestates in servitute, sit
vobis [illegible] forum et [illegible] bucca
qui inutiliter tenetur eum surgere
vobis de voce [illegible] ad terram
[illegible] petra [illegible] tenuit,
sine [illegible] late vobis [illegible]
Vox dei [illegible] ita malledi-
cti in ignem eternum, tunc [illegible]
discessit. Sequitur constat [illegible]
ti [illegible] acceptio [illegible]
necesse est ut vos [illegible]
in [illegible] patet ab [illegible]
et [illegible] olla [illegible]
[illegible] ossa [illegible] medul-
lis [illegible] irrigata. [illegible]
[illegible] et [illegible] flamma depo-
suit. [illegible] vel [illegible] in [illegible]
[illegible] [illegible] pro
[illegible] vobis [illegible] pauci,
et [illegible] vaporibus [illegible]
[illegible] sic [illegible] Simone ma-
go [illegible] [illegible] [illegible] in
[illegible] habebit [illegible]
[illegible] nisi [illegible] in
hoc [illegible] [illegible]
Simone mago [illegible]
[illegible] velut omne, [illegible] omnis [illegible]
[illegible] [illegible] in [illegible]
[illegible] culpa [illegible] est ad
officium [illegible] omnino
a nobis [illegible] et [illegible]

O[illegible] habita
quod dicat pastor
eligi [illegible] sequitur
quod [illegible] humiliari
[illegible] qui cum humiliter
sunt [illegible] Job xxii°
[illegible] [illegible] [illegible]

visitet qui humiliter in confessione. [illegible]
quod videt clerus humiliat(ur) cum me-
tu concipit excellentiam dei et quando
sanctitudinem appetitur et dignitatem
ipsam. Et in dubio constitutus in-
ter se recurrit et examinatione sui
et puritate suorum apparuit. Et quod
ita apparuit videtur absque [illegible] ad
suscipiendum officium, unde humilitatem
clamat in Ecclesiastici x°. Sapientia humi-
liati exaltavit caput eius et
in medio magnatorum consedere eum
faciet. Jeremie i°. A a a domine nes-
ciebam et tamen [illegible] dei [illegible]
[illegible] timebat eum sicut [illegible]
contemplatorum [illegible] loquendo
[illegible], [illegible] contemplationem [illegible]
[illegible] sic abeo [illegible]
sequestrat. In hac autem humilitate
dei [illegible] est [illegible]
magis dei [illegible] ab humilibus
honoratur. Unde humilitatem et di-
gnitatem appetitur ipsa ad officium
[illegible] obtulit [illegible]
volentem audivit ut [illegible]
illud Davidicum humiliatus sum
usque [illegible] domine vivifica me [illegible]
[illegible] tuum. In ista [illegible] appetit
[illegible] [illegible] sic [illegible] humilitudo
[illegible] ita dignitatem appet-
it [illegible] [illegible] conside-
ret [illegible] [illegible] suorum consideran-
tes, [illegible] in [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] in
corde viri humiliabit [illegible] et sic
nomine bono letificabitur. Unde
humilitatem [illegible] ad sui [illegible]
[illegible] humiliatus
[illegible] sui [illegible] [illegible] nunc
[illegible] [illegible] [illegible] tal-
[illegible] videt quia [illegible]
[illegible] [illegible] dignificatione
[illegible] volebat officium
suscipere, [illegible] ad sue [illegible]
[illegible] [illegible] et
[illegible] sua [illegible] est

paritatem assumpsit ut se ad assume-
re [illegible] offitii dignitatem. [illegible]
[illegible] tua [illegible] habe-
[illegible] igne [illegible] aurum et arge-
ntum [illegible]
[illegible] unde [illegible] of-
ficii susceptionem [illegible] ut [illegible]
[illegible] de Egipto
[illegible] ad terram promissionis
[illegible] se elevaret / et [illegible]
[illegible]
Superbia enim est si [illegible]
assumeret sine timore. Superbia
[illegible] est si resistat deo [illegible]
[illegible] / deus superbis
resistit humilibus autem dat graciam
[illegible] obedientiam [illegible]
[illegible] aut
humilitas si [illegible]
[illegible] est / [illegible]
[illegible]
[illegible] est / Non est enim
[illegible] / qui [illegible]
arbitrio ut debeat [illegible]
/ et [illegible] contempnit / [illegible]
dispositionibus [illegible]
[illegible] alicuius / cum sibi re-
gimen [illegible] / sicut do-
[illegible] est / qui [illegible]
[illegible] et [illegible] fuge et in
[illegible] Si autem [illegible]
[illegible] officium prelationis [illegible]
[illegible] et de-
[illegible] aliud recipiunt
/ [illegible]
[illegible] alicuius [illegible]
[illegible] laboribus [illegible]
[illegible] qui [illegible]
[illegible] et [illegible]
[illegible] aut loquitur
de violentia / de qua [illegible]
[illegible] influxerit [illegible]
[illegible]
[illegible] de [illegible] violente [illegible]
Machabeorum [illegible]
[illegible]
[illegible] de sanguine
violente / [illegible]

[illegible] cum [illegible]
[illegible] / [illegible]
[illegible] iudeus sit gentilis [illegible]
et [illegible] iudeae / [illegible]
[illegible] et [illegible]
[illegible] voluit [illegible]
[illegible]
[illegible] superbi et [illegible]
[illegible] / [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] / [illegible]
ut dominaretur [illegible]
[illegible]
[illegible] humilitate [illegible]
[illegible]
[illegible] / ad [illegible]
officium aut amore [illegible]
[illegible] / Si autem
[illegible]
[illegible] et [illegible] et
[illegible]
[illegible] / [illegible]
[illegible]
[illegible] et [illegible]
[illegible]
[illegible] / [illegible]
[illegible]
[illegible] / [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] suos [illegible]
[illegible] ut [illegible]
[illegible] qui [illegible]
[illegible]
[illegible] venerat / qui [illegible]
[illegible]
aut [illegible] / [illegible]
[illegible]
[illegible] aut [illegible]
qui [illegible]
[illegible] fructum ut [illegible]
[illegible]
[illegible] et [illegible]
et [illegible] et [illegible]
[illegible] aut
[illegible]

eorum electores et electum onerant / qui capitibus suis crimen imponunt / et quod caritas in aliis refrigerata sit vel aliquatenus inclinata / electum suum celare apponunt licet et nisi / Cogitant cum diutius manere nobiscum dicere / quod non vos respexistis et inclinaste / Est idem dicens sicut patriarcha Abrahe / Dicit persequens et manere angeli cogebant loth dicentes / O surge tolle tolle uxorem tuam / et filias tuas / manere perit apud nos scelus civitatis / Quod cogebant prelati ut electos assumerent et fructum facerent / Sed omne sibi proprias dignitates et electos commoda sollicitudine [illegible] ad timorem tractande / Sub [illegible] frustra laboraverunt / et timore cogebat / aut si votum cedat assumpto [illegible] alias / provocat ad appellationem / ut amplia[illegible] in [illegible] illud actus [illegible] / Est dictibus [illegible] / tractatus sed appellationem [illegible]

Post electionem huiusmodi et tractatum ordinavit confirmationem ipsa est enim in actis electio firma per [illegible] signata videlicet iam requi[illegible] letitiam salutaris tui et spiritu principali confirma me / Tunc autem confirmationem [illegible] electo / cum fuit in electoribus [illegible] nitatis / et [illegible] / [illegible] iudicatur / quod [illegible] precedendo qui habere in [illegible] contrahere finis confirmationem est [illegible] / hoc enim est testamentum quasi in morte testatoris et in creatione novi superioris [illegible] quod si fuit secundum formam iustitie [illegible] ratum firma [illegible] nemo spernit aut superordinet testamentum hominis confirmatum / sic in principio ecclesie sinceritatem fidelis [illegible] eligebat / et confirmabat electos suos apostolice / et ipsi eos confirmabant in fide / et crescebat in caritate / et [illegible] in [illegible] tate / Sicut [illegible] Confirmabant in fide / et [illegible] cottidie / et fuit in electione veritas [illegible] Et dissipantur cogitationes ubi non est consilium / ubi autem plures sunt consiliarii confirmantur vel cum [illegible] consilio spiritus sancti / nullus est processus bonorum / Et ubi boni viri vocantur de quorum consilio procedit electio / Simonia et [illegible] pluralitas que est contra consilium spiritus sancti eliminat / et electio de facili confirmatur / Sed sicut in [illegible] sanctitas electi [illegible] melius cum [illegible] purificatione [illegible] aut [illegible] [illegible] firmasti et confirmasti me in conspectu tuo [illegible] eterni [illegible] sinceritate [illegible] / Confirmavit [illegible] ipse et respiciens [illegible] / et opera manuum [illegible] Sed fuit in [illegible] caritas et sub [illegible] [illegible] / Tunc [illegible] edificatio civitatis [illegible] / non [illegible] / civium [illegible] [illegible] electio per edificationem [illegible] confirmationem [illegible] / et [illegible] acceptationem / Sic [illegible] [illegible] ad [illegible] / Tunc [illegible] Saul confirmato regno [illegible] [illegible] ad [illegible] eius / Sed quod locuti sumus de [illegible] / qui loqui debemus de [illegible] / nisi quod aliud est quod [illegible] / aliud quod [illegible] / [illegible] possunt mali prelati [illegible] [illegible] operantur

salutem sicut natura sustentat necessita-
tem / ut est quod crudele est ut sicam
exhalant voluntatem / et in quadam secu-
ritate vivere / Si timore preposito
prelatis est quemcumque mediate nisi in-
dies divitiarum rebellione supplicis suis
experientiam veritatem / et remediata
suffragia promissa sumitur obsequia
personarum principatus et affinitates inter-
tas / propter amicitias / precium dictas
aut promissas / violantes sanctuarium /
dignitates fieri in sanguinibus / alios
pedibus et manibus / quo clericus / quo hu-
miliati / quo cruciati / quo adeo confiscati /
quemlibet [illegible] incurrunt in [illegible] tem-
poris eius: quod propter constitutus / sua more-
pietate / que sic videt et dissipat corpus
implorantibus consiliarii / Certum prelatus di-
placere minoratur propter honestatem et honestam
conversationem / ut sit perfectus continuam ad-
ea que pertinent ad se / que sunt sub se /
que circa se / que super se / Certum debet
esse ordinatus circa se propter timorem Christi
[illegible] / et prophetiam timoris [illegible] / et pro-
pter ceteris / per abstinentiam et continentiam
de confessione [illegible] in generali / de
confessione timoris [illegible] / de abstinentia
de continentia

Decimum in superioribus
equali pastor ecclesiastica
veniat ad prelatum presump-
tam elationem videtur prout
videamus equale in ea cadat pro-
nostra conversationem. Sit ordinatus prius
ut michael omittat de [illegible] per-
fectus in eis que pertinent ad se / que
sunt sub se / que circa se que super
se / ante se [illegible] metus timor repug-
nus / timor [illegible] / et [illegible] ter-
mis / solius [illegible] predicavit [illegible]
[illegible] et [illegible] Reprima-
tur [illegible] superbie timor [illegible] sit in
animo / ne declaret cum [illegible] in-
[illegible] / ne audiat cum [illegible] / ne sen-
[illegible] Solet intumescere

prelati in animo / ut [illegible] / qui
videntur sibi subditos / et quia su-
periores [illegible] se representant [illegible]
[illegible] / ut forte [illegible] / ut quia
[illegible] / ut non ad-
[illegible] / quod [illegible]
[illegible] in malo suo /
si quis celebrior est titulus aut
nobilitatis / aut prerogative ali-
cuius in prelato tanto gloriosior est ti-
tulus sanctitatis / si quos quos [illegible]
te [illegible] / [illegible]
sanctitate / Sed quid est [illegible] /
superbia nisi [illegible]
[illegible] Ecce [illegible]
pastores [illegible]
superbia [illegible]
tu / si [illegible] ramum
germinat / et propagat / [illegible]
cum [illegible] obsessum
[illegible] / cum prelati mu-
tem [illegible] / et [illegible]
[illegible] in prelato de-
[illegible] est [illegible]
superbie clauso corde / [illegible]
medietas [illegible] / [illegible] que
ab aliis bene geruntur [illegible] displi-
cent / et [illegible] que [illegible] pro-
sequi ei placet / [illegible]
opera despicit / [illegible]
facit / et [illegible] ag[illegible]
se [illegible] / et [illegible]
[illegible] estimat sibi [illegible]
[illegible] / et nescio quod portentum
ut chimeram / [illegible]
[illegible] / [illegible] tacito
clamat [illegible]
prelati [illegible] / [illegible]
superbiosum / ut [illegible] / ut
in [illegible] / ut in [illegible]
[illegible] / [illegible] superbia / et [illegible]
[illegible] et in [illegible]
[illegible] in fastu [illegible]
[illegible] et superbiosa facie
despiciant [illegible] / Domine non
[illegible] et exaltatum

tor meum nec clausi sub aed in
[illegible] ab xv ozui se clamat ar-
bus et quod magna cogitatio
attonitas [illegible] actos et ps
xxx° [illegible] ecclesie sunt
[illegible] et peperit in clero
super parte solent in tunc:
sic plati [illegible] / [illegible] ha-
bundancia cordis os loquitur
latens superbia frequenter poste-
tatem locucionis effunat / Et
sicut lingua [illegible] magis-
trum facit [illegible] superbia
superbia se aperit [illegible] Gre-
gorius li° xxx° c° Cum
superbia apud se cogitacio-
nibus [illegible] est / clamor
in locucione / amaritudo
in silencio / dissolucio in
hilaritate / furor in tristicia /
inhonestas in accione / hone-
stas in ymaginacione / erectio
in incessu / rancor in respo-
sione [illegible] ad [illegible]
[illegible] valida ad
tollendum in superbia / ad abs-
condendum [illegible] / ad lacessan-
dum alios importuna [illegible] quod
facit [illegible] et [illegible] ignava
ad ea autem que facere debet
nec [illegible] / Hoc [illegible]
[illegible] appetit nullis
exortacionibus flectibus / ad hoc
autem quod [illegible] desiderat / [illegible]
ut cogitatur / [illegible]
[illegible] desiderio [illegible] optat [illegible]
in [illegible] voluntate [illegible]
De qua dicitur [illegible] in [illegible] li°
de summo bono [illegible] possi-
[illegible] cordis / [illegible]
[illegible] apta lactura laudis
[illegible] aut platorum vite de-
[illegible] reputatur [illegible]
in [illegible] principati / [illegible]
[illegible] / [illegible]

terra [illegible] publice [illegible]
collegi [illegible] / [illegible]
[illegible] loquitur magni lo-
quia sicut dicitur [illegible]
[illegible] loquuntur [illegible] solent in tunc:
sic plati [illegible] pauperes spo-
liant monasteria [illegible]
[illegible] usurpat [illegible]
penalem / [illegible]
[illegible] / [illegible] negociatorum [illegible]
et mortis sibi [illegible] / [illegible] thesau-
[illegible] pecunie [illegible]
[illegible]
[illegible] pauperum [illegible]
sitate [illegible] / [illegible]
ordinariam / et ab ipsius superfluis
[illegible] vocali
[illegible] ad multiplicandum [illegible]
familie / [illegible]
pauperibus [illegible] dignitatem [illegible]
[illegible] salutis [illegible] plebis sue
[illegible] est [illegible] gaudium angelorum
in quo est pauperum domorum subu-
sio a quibus predicatores exigunt
in [illegible]
[illegible]
[illegible] / [illegible] magnificat laudem ma-
nus cum gaudio [illegible] angelis
[illegible] / [illegible]
sua [illegible] / [illegible] plati [illegible]
[illegible] / [illegible]
[illegible] et familias
[illegible]
[illegible] sue / [illegible] ut di-
[illegible]
[illegible] / [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] episcopalis
[illegible] dignitate
[illegible]
[illegible] / [illegible] candelabrum [illegible]

constituti luce et tenebris, humilita-
tate infectus, famam in famiam
conuertit sicud quod gratie splen-
didior fuit in tenebris quam in luce,
quibus ad hunc statum lecte subministra-
ta et subcumbere opinionis honesta fu-
it in fama tam celebris asseruis-
se. Hinc autem ad excipiendum superbiam
a prelatis officio inito relegatio de-
cima que est in arca sancti patris dixerunt
(ante sedem) et erigit ecclesia[m] sup[er]biam
superbiam. Et Job xi: Vir vanus in
superbiam erigitur et tamquam pullus ona-
gri se liberum natum putat. De prima specie
sive in signo ipsa xvi: Audivimus
superbiam Moab superbus est valde,
superbia eius et arrogantia et indig-
natio eius plus quam fortitudo eius. De iiii
est in eo primum et certe lucutus est
superbiam prius rex mox stulti signa
superbie de iiii hore et idem superbus
fatuus est post sua dicitur de semita
(thronis?) et quia autem predicatur superbus
sollicitudinitatem vitabit. Ecclesiastici x.
Sedes ducum superborum destruxit
deus et sedere facit mites pro eis.

Postmodum de expressione
timoris videamus de-
in missione timorita-
tem in generali quam in
speciali. Ipsa est timor qui prelatis ma-
xime competit ad eorum prelaturam
insuper electos non promittit. Ecclesiasticus pri-
mo capitulo: Timor domini expellit pecca-
tum nam qui sine timore est non poterit iustifica-
ri. Non potest hunc autem timere in
ducam: circa intellectus impuritatis tract-
abilem virtutis ordinabilem virtutis im-
becillitatem offici et oneris difficul-
tatem quam famam aut laudem
(appetens?) fama et (puritas?) | intellectus im-
puritas appetitus voluntatis prepe-
ditur ad regimen in
se vitatur. Unde et si ad prelaturam
est hunc desiderium quod accessariam
laetitia similiter cupiditatis signum
maximum inflammant, hec cum
impediant ne prelatus agat
libere, et timeat. Ubi ergo quis
timet psalmus: Trepidaverunt
ubi non erat timor. Est mater
cum ne deponatur et ut honorem
dignitatis obtineant et timer-
ant hominibus sicut absentem
utile est ergo plus animum ab honoris
appetitu mundat qua si subiectum
ponit ad officium bastianum istud
retrimentum et debitum
in latebris cordis consonat, nisi
ad regimen veniat potest cordi-
am si amatricem pulchritudinis
corporalis, quanto magis appropin-
quant eis quos diligunt patiuntur
vehementiora tormenta animi
et corporalem elongationem ex-
cellit. Nam simul ita qui
cupiditate moventur regimine
imponere movientur. (Superbi)
tollentes, cum suo desiderio ap-
propinquant, timeant ut cupi-
unt, timeant ne perdat
tunc cum vero se longius ab-
strahit, et illud fieri dispa-
ruerit, restringit eius cupiditate
coruscatione desiderium, relinquit
amicum feriationem potest et pugnare
in psalmus xiiii: Sapiens timet et
declinat a malo. Stultus
autem transilit et confidit. Cor-
poralis vel virtutis in imbecillitate
timeat ut in multo eius virtus
magis corporis et animi requiratur
in officio exercendo, sicut quod comprehen-
ditur. Ecclesiastici: Qui ad re-
gi debuerat, prospicientiam
spiritus sancti in loco dignitate

sacerdotali / nec tamen omnino com-
munis eligendus est / qui omne
pene sue tempus in amore quie-
tis consumpsit officiis / nec
est usque ad ultimum sanctitu-
dinis. Quod etiam innuit scripto-
rum / etatem ad hunc mun-
dum sedentis inveniuntur / sic ze-
lotes presumptum solarie
in loco tempus peccati / senec-
tus quidem ad sacerdotii
susceptionem / quibus intelli-
gentes corporis sese adeo
deduxit quod hoc iterum pro loth
videns senectutem et pro-
imbecillitatem timebat
assumere in mundum impo-
nere. Quod enim timore offi-
cii et onoris timenda est
difficultas / unde paulus in-
sufficientem se putavit /
ad magnitudinem tanti apo-
stolatus principatus / Timeo
inquit / ne forte sicut serpens
evam decepit / ita corrumpan-
tur sensus vestri a simplicitate
que est in Christo / et in ti-
more et tremore multo fui
apud vos. Timebam etiam
ne predicavit aliis ipse reprobus
efficeretur. Si ergo ille qui raptus
in celum et effabilia verba
percepit factus / qui peccata
tanta sustinuit / qui potestate
quam a Christo acceperat nec sub-
ditos offendere uti voluit /
qui precepti scientiam gentium
transcendit / qui quod erat
apostolus non quesivit. Unde fuit
tam attendit sibi tam formidi-
losus fuit / tam sui magni-
tudinis officii periculum. Quid
ergo nobis faciendum est qui
sentimus / que nunc quesivimus /
que mandata Christi per eos
sunt alia de nostre transcendimus /
quorum periculo contemplavimus /
non nunc sibi timuerit nonne

timore magis / et inmolaverunt hosti-
as Domino. Si ergo incarnation navis
periculis omisso rectoribus caven-
dum laboris onere nec quibuslibet suf-
ficere / unde etiam sic timor nec-
ne inferent ad hec officia / cum non
ecclesiam dimiserit / aut constituat /
imposito aut ubi naufragantibus
non occurrit sunt enim pericula
sed ruina iter casus / in inferi-
orum / et in morte / que eos sem-
per ab alio divident / sed ruina
semper in sempiterna damnacione
detrudit. Quis miretur si cunctati
sunt / qui omnium peccata corpo-
ris / qui in concedere ad omne
nisi valde fortis sapiens et diligens
credatur. Unde et Iob quod timebat
fluctus super se. Unde timuit et
Iosaphat rex usque Iosaphat ti-
more perterritus ad rogandum deum to-
tus se contulit unde ad hunc contra
se presentaret militaris ad minis-
terium doctoris / et pellipanus / aut
artifex alterius officii preberet in
medium / ut committeret etiam levitas
quibus aliquis arsisset si timore per-
iturus fuerit ad officium declinaret
tamen favorem et suavitatis time-
atur cum plurima veni nauigacio
veneris / presertim vane glorie scopu-
lo elidantur / nec fallacia recurritas
dederit est isto scopulo / qui obsistet
plurimas tempestates / tum auctoritas
simul pusillanimitas / etiam media
tolerantes vituperacionem / nec dacia
simulacionis regis / que in illo sco-
pulo mittuntur / a quibus si semel
quispiam captus fuerit in tantam
...ratione est quam per hoc / ut appe-
titu laudis fama / tamen virtutem ipsam
uxorem separat / desistat aut recep-
toris qui preclara opera que facit in
vita approximat animam corrumpit /
quia ad ultimum cogitacionis causa
est / si placeret ... appetit-
ibus ... spousus datum

misit / Ideo Job xxxi° Timo-
buit dominum / et audiebant coti-
die eum / qui sibi videntur esse sa-
pientes / et xvii° quasi umbra
transivit / qui non timet faciem domini
quia non est nisi umbra
transitoria brevis / Certe / quia ergo
ipsos amor ... prelati omnis
occupavit / Tales inordinatam appe-
titum et ad inordinatam ma-
liciam eum rapit / qui peccata
subditorum non audeat corripere ne
amor subditorum erga ipsum incipi-
at minui et tepere / immo alii
mala / que nec pars debuerat
adulatoribus [illegible] et laudat
ad quem pulvillos subcubitos / ut
[illegible] sub capite ponit / et pecca-
tor ibi securus requiescat / et
[illegible] suo resolutus audacter ia-
ceat et ob dormiat / quem nec aspe-
ritas correctionis pulsat et excitat /
et hoc fuerunt [illegible] subditi / ad hoc
ipse se vocat timere in studio [illegible]
[illegible] / [illegible]
[illegible] correctionis asperitate rigida di-
rectionis [illegible]

Docuimus de timore
[illegible] sub damno
aliquantulum in speciali
et nunc [illegible] exemplum /
[illegible]
aliquem regem filiam / et amic-
[illegible] qui [illegible] et hac
est desponsatam / et hec pulchra
[illegible]
[illegible]
[illegible] non solum per ista
que diximus est de regle [illegible] /
sicut effectum amoris passibile / [illegible]
[illegible] / ut [illegible] amato-
rem qui [illegible] fuerunt [illegible]
amorem / [illegible]
[illegible] effectu audiat / [illegible] illam
[illegible] sibi [illegible] amicabilem [illegible]
[illegible] / desperatissimorum / [illegible]

/ deformis et turpis / et omnia
[illegible] sit acceptum
[illegible] / unde [illegible] ne tibi
videntur [illegible] dolorem p-
tem / et [illegible] sit [illegible]
[illegible] / [illegible]
[illegible] timorem in prelato
[illegible] si mala fuerunt time /
[illegible] portat
[illegible] acuti et in
[illegible] / [illegible]
[illegible]
[illegible] / [illegible]
[illegible] / et
[illegible]
[illegible] / [illegible]
[illegible] / [illegible]
[illegible] fulgoribus /
timuat omnia / [illegible]
[illegible]
[illegible] clamoribus /
[illegible] / et in terra
et aere nisi ferrum et ferri
fulgor / [illegible]
[illegible]
pastor et puer [illegible] in-
[illegible] / et [illegible]
[illegible] et
[illegible] loca / [illegible]
[illegible] / et belle [illegible]
ta ornamenta [illegible]
[illegible] / multitudo [illegible]
[illegible] / [illegible]
[illegible] / [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] / [illegible]
[illegible] / [illegible]
[illegible] / [illegible]
[illegible]
[illegible] / [illegible]
[illegible] / [illegible]
[illegible] /
[illegible] / [illegible]
[illegible]
[illegible] / [illegible] et

capita conculcata plena sagittis
capita in terra iacebunt / tertio
a sagitta fracta quam in pu-
pillo remanet actor ex-
plicat eis et digna narrat
belli / quasdam tremida in
mediis ardentes protexit /
quasdam ciuitates misit / vnde:
Fractorum nauium tumultus /
ciuilium clamores / spumas
imperatorum vel pulvere et sanguine /
alios in tabulis mortuos /
alios mersos / alios ereptos in
littora / aliorum nantes fluc-
tibus / et impedientes inter
naues quas si qui capiatur
fluctibus in tollebant / omnes
morte crudeliorem sustine-
bant. Et iubebat ille puer
qui cum fistulas et ludit
venit / ut ostendit quod
dux talis fuit perditurus /
ad eo quod factum / et cumula-
retur in eo timor. Tale est
collum plani contendens astutiis
dimicatoribus dimicatur / immo
multo difficilius si possem
ipsum corporalibus oculis intueri
Non enim ibi est et fluvium /
aut equi loricati scuta / et gla-
dii / sed appetitus malitie tri-
cius qui dissolui posset aliis
agmentum / nisi si veniret
gratia dei et eam si esset possi-
bile ut mors eius esse ani-
ma in hoc corpore sine timore
videmus in acie / et pug-
na cum hic nobis dyaboli agit
Videmus autem torrentes sangui-
nis riuos / si anima dis-
crimina et acutia spiritualia
tam diuina quo omnia que fie-
rent / quantum distat puerorum
ludus. Dum enim pueri
qui in te vulnerantur amare
tanto penalius / quanto magis ter-
minos distat et corpus carens
est celo subtilius dyabolo

qui cum plaga sua facit hominem
insensibilem / ipsa insensibilitate produ-
cit iam deteriorem adeo ut qui de-
terior cum torpescit in ipsa plaga
de facili recipiat et frequenter / et peius
auget culpam / nec persuasor in-
geminare vulnera desistit dum in-
venerit / quantum sibi suppetit esse
aut sagittarum cum homine / et in-
efficacior inveniendo in fine / pro-
sequitur et nos in difficile adeo /
ut acerbissimus quam plurium bestiarum
prius ferocitati immite comparata
Maxime ergo debet dici / non enim est
inter populos in qui bella / quis
puer pugnat et agat / cum in hoc ipso
praelio nos adveniet cedentibus habet,
ubi pugna aliquomodo interrupi-
tur dyabolus in iniquam hec ar-
ma deponere / nec sinimus re-
spirare tibi tempore / nec esti tamen
ut inimicus dormire / nisi se pre-
venti voluerimus [illegible] alli-
cum natum est aut dormire et in-
dai / aut ingenio vigilare et ar-
ma bellica iacere. Ille enim semper
immeditati [illegible] cum omnia arte
sue in dignatur ignorare
omnium [illegible] studium / ad insen-
dam nobis perditionem / quia nos
ad reverendam salutem / ubi tam
magis nobis consistit periculum / quan-
tum a nobis [illegible] agitur
aut pectum [illegible] et suffecerunt te-
acie / magis enim sunt ducam
[illegible] dixit iacob
erue me de manu fratris
esau / quia valde eum timeo /
ne forte veniens percutiat matrem
cum filiis. Tertio ecce si est ari-
dam stipulam modicus scin-
tille ignis incendat / et mul-
tus venti spiritus adiuuat / stipu-
la cum quanta facilitate consumit
que si fuit madida [illegible]
inflammatur sic frigidus [illegible]
[illegible]
quin corpus [illegible] assumitur in

in bonum. Sic plurimi mellis dul-
cedo amaritudinem modicam emen-
dat absinthii, sed si mellis am-
plius misceatur absinthio, non potest
amaritudinem obtinere dulcedo. Sic bene
gleba fluminis rippe subducta
pandit totum flumen, derivat
in se cursus obsistere et a vertice lap-
sum fluminis vim magnitudinis aque
in se et in inferiora machinis eque.
Cant. 1° Sola dicte est ad similitu-
dinem acie ista in mistica et timor et
iam in eo omnis terribilitatis cum superfluo:
ut sunt propter timores nocturnos ...
Apparet enim ut gladios teneant, qui
lectulum Salomonis ambiunt, ne forte
putent quia eos preveniunt de-
putentur ad otium, sed magis ex-
citantur ad pugnam, ut cum tuba so-
nuerit, tunc sic quorum erit gladius
cum sit ad manum docet et tamen doc-
trina boni est, cum potestas et annul-
tasse mansueti debeant et hoc modo
eum premunire omnes tenentes gladios,
ut talis sit prelatorum vita, que in
ducat timorem et alliciat et amo-
rem. Sit autem eius super femur, ut
rigide castiget corpus et in servi-
tutem redigat, et hoc propter timo-
res nocturnos spiritus scilicet malignos,
aut propter seductores, qui dicunt sibi
convertere in noctem eorum in tenebris, et
vita prelatorum impugnetur sibi que
acquirunt mortem eternam. Item ille
cum officium sacerdotale spirituale sit,
quod nec angelus, nec homo, nec
aliqua creatura, sed spiritus sanctus
instituit in quo homines in carne
manentes, sunt igitur officio angelo-
rum, oportet pontificem et prelatum age-
re vitam celestem, quia eo in re angelorum
habeat mansionem, quia hi fuerunt genti-
tudinem celestium civium, qui pu-
tes ad sua, cum sacerdos stetit alta-
ris ministerium habens, ad ducat in
medium et claustrales tenere si

silentium, sed ad hoc ... orans
repente flamma de celo de-
scendit, que vera devorans
holocaustorum carnem. Sed
in signo est, quod sacerdos non ignem
adducunt, sed ipsum scilicet spiritum
in acie bonum, cum ut ignis
carnes holocaustorum de-
vorat, sed ut in ipso sacri-
ficio et ... carnes sa-
crificio mittere auctor ad amo-
rem dilectionis in flammis
quia non est sine timore et
reverentia sacrificium, quod de officio
pertinet ad pontificem, ut pla-
tus et psalmus 2° ... Servite
Domino in timore et in tremore cum
fortitudine exsultate, et cum tribulatione
et horribilia que gerebantur,
in veteri testamento tabernacu-
lo in holocaustum, lapidatum
peccatorem ordinavit, vale et ...
animale mutandum restitue-
re, tollat, lamina aurea, sacra
scriptura, in vestibus silentium, et
solicitudo reverenda, sed et
modica videbuntur, si sacerdotes ...
temporalem, quoniam sic 1° Malachie 1°
pontifex locatur, Si ego dominus, ubi
est timor meus. Ecce quod con-
tempserat quem timor in spirituale
puelle in conjugio dominicali
in spiritu, semper de in mentendo,
ut mellis in absinthio, at
glebe subducte in proprio
cursu in sacrificio est de cel-
lentia, et reverentia in sa-
crificio non quere requiratur.

D ocuimus karissi-
mi vincitatem et ab-
stinentiam, que com-
peratur per claustrum
et ad thesaurum nos-
trum, quem impleverunt sibi ...
Deus et uxor virtutis, scilicet
prudentiam, obtulit cum innuit
de qua in Macha ... dum
... ante omnes ...

antiqui etiam sic sequit ad omnes
lacunas fidei / recordamini
defuncti sobrietatem exemplo cum
publice ostenderimus cibos propositos
quos forte comedendo / vel la-
borata / vel crapula re-
quies / propter quod tamen apud
vinum concedere. Sed sicut
in subditis abstinentia requi-
ritur / ita in prelatis sobrie-
tas commendatur / et hic in vi-
cio gulositatis reprobatur. De-
est de abstinentia in subditis
et sciendum quod precipue corpus
spiritui subicitur / unde egregie
vita ponitur dum illud superat
[illegible] cum abstinentia corpus
spiritui subicitur. Propterea ap-
postolus dicit qui in agone
contendit / ab omnibus se ab-
stinet. Est enim agon continu-
us inter carnem et spiritum / sed spiri-
tus eam per abstinentiam [illegible] /
[illegible] cum expedit [illegible]
[illegible] / ostendit actiones / spiritua-
lis labor exhibetur in re
ministrare in spiritu in abstinen-
tia patiam. Talis enim a volupta-
tibus carnis abstinet spiritum
et ad attendendum ad pacem /
et ad [illegible] in utroque la-
borem exhibet / vita est prou-
dicitur per abstinentiam. Exempla
Ecclesiastici xxxvii / propter crapu-
lam multi obierunt / et qui
abstinens est adiciet vitam.
Multi enim ex minima gulo-
sitate morbos sumunt / et prin-
cipalem voluntatem turpiter
egerunt quod [illegible] congesse-
runt. Galienus enim fidelissimus
ypocratis interpres teste [illegible]
refert / athletas / quorum vita
et ars sagina est / dum crimine /
aut salutis eorum [illegible] / [illegible]
quod corpore nimio sanguine et obi-
pinis est [illegible] in [illegible] /
vel [illegible] / aut celeste sapere /
sed et de [illegible] et [illegible]
[illegible] testimonio [illegible]

crassa et obesa corpora [illegible]
acrior sanguine [illegible] et alios
alternatos morbos / aliqui paralisin
podagram / et alii morbi pestilentie
crumpere. Ideo Galienus dicit de vino
[illegible] medicinalis [illegible] legit si-
bi abstinentiam induxisse / nec fa-
cili aliquem in firmare / qui sic
ipsum abstineat aut vinum aut dela-
ciosos / [illegible] quorum morbos
attractari / aut podagra laborantes
[illegible] bonorum / Et simplicitate
mensa / mediocrique officio consti-
tutos. Refert pompeius / quod ro-
gatus causas [illegible] ille tyrannus
sicilie dionisius / sed [illegible]
[illegible] vacavit / [illegible] [illegible]
[illegible] cum [illegible]
dicitur [illegible] / [illegible]
[illegible] ut ait [illegible] / [illegible]
tas [illegible] / sed [illegible] vocat /
[illegible] lapidibus co-
sul / et alii gloriosi legitur tu-
lisse [illegible] quas alibi
[illegible] / [illegible] va-
cat / [illegible] et suffi-
[illegible] / [illegible]
[illegible] / [illegible] necessitatis
[illegible] / [illegible]
[illegible] / [illegible] / sed paul-
lus [illegible] / [illegible]
[illegible] / et quibus [illegible] / [illegible]
[illegible] / [illegible] per abstine-
ntiam superat / per abstinentiam / [illegible]
ad [illegible] carnalia desideria su-
[illegible] / [illegible] vos
abstinete a carnalibus desideriis /
que militant adversus animam / Et
sicut abstinentia / [illegible]
[illegible] in [illegible] ita in prelatis
sobrietas et hoc propter dignitatem of-
ficii / propter quod / ad [illegible]
[illegible] / ministerium [illegible]

impletum / Sobrius esto cum eis tene-
ant posteribus vigilat ut lumen
orientibus possint ... / tenete sobrij
et I petri v° Sobrij estote et vigi-
late / quia adversarius dya adversarius
vester dyabolus / tanquam leo rugiens circuit
querens quem devoret / propter subtilitatem
medicij / ... dicit ... / paulus
inquit non insanio optime festa / sed
veritatis et sobrietatis verba eloquor. Se-
cundo sobrietas curat ... et ...
quia sobrietas reddit in subtilibus
eminentem / propter quod plures ad pla-
te ut faciat ... clamat sal-
tem / unde ... sapiens ... Sed
sap ... et ... et ... in
operibus ... sobrie / ut nec nimis
... / nec nimis sup
... nec plus
sape quam oportet / sed sape ad sobrietatem /
propter utilitatem ... ad ...
... / salubrior ... / Si
... cum fide et dilectione et
sanctificatione cum sobrietate / in fide
propter ... et dilectione propter
... affectum / et sanctificatione
propter ... effectum / ad sobri-
etatem quantum ad abstinentiam / ...
... propter ... primi ...
... Sobrie et pie vivamus in hoc
seculo expectantes / beatam spem et adven-
tum glorie magni dei / hoc est manife-
stationem glorie / qui veniet ad iudicandum
seculum et adveniet ... glorificatus
qui in primo adventu apparuit
ignominiosus. Et sicut in ...
abstinentiam requiritur / et in plateis
sobrietas ... ita in ...
gulositas ... quam ...
... in ... / Ubi enim regnat
gulositas / et ... ebrietas /
non ... abundat /
consilia ... / medica subti-

... / ... et ...
filius suum in ... ...
... dicat ... ala-
... vinum / ne
forte obliviscantur iudiciorum
... et subtilitatem ... casta-
titem ... cum ebrietate et po-
tu ... dedisset
... et ... ...
... ... inde-
... ... aliquam
... ...
... / ut ... possent
... / nisi prius
... et bibere vinum ...
... fecit ... ...
... / Nam ... et filij
... sunt ut ...
... a vino et omni
quod inebriare potest abstinent
... qui ... ...
... filij ... /
... ad ... /
qui ... in ... /
... omnibus ... captivitate
... / ...
modo quod ... quod
dicitur ... /
... ... /
... in bibere ... / et
inebriati ... ...
... et ... fidelia
... / ad ...
... quam ...
in ... psalle-
bat qui bibebat vinum / et
... ...
... et bi-
bebat vinum ... ...
... / ... cum
... et ...
... / et ... in salu-
te corporis et possessionibus
amplius ... ...

aliquantulus processu sequi potest
stat / et rigant / omne continu-
ri de terre portorum / sed nos
resistit passioni carnis peccat
/ et de salute corporis incerta.
Secundo gulosus dimidiat di-
es suos / ut in aliquo textu
sanitate corporis aut illaetare
mentis confregit corpus quam anima:
tam mole corporis anima cum-
mebris obsessa carnalibus
nec lumine spirituale respiratione
per membra non sunt destitu-
ta officiis [illegible] desidia
et torpore crudelitas passio-
nis [illegible] et [illegible] ipsa po-
ne qui potentes sunt ad bi-
bendum vinum / et viri fortes ad
miscendum ebrietatem. Propter
daniel prius dabantur pueris
leguminum ad vescendum et
aqua et bibebant [illegible]
[illegible] / Si ergo
que nobis sunt meliora
non presentis [illegible]
et que sunt contraria nobis
impugnanda [illegible]
[illegible] cum [illegible] castri
se conspiciat / [illegible]
[illegible] / magna
cum [illegible]
pugnae [illegible]
validas [illegible] / [illegible]
[illegible] capita-
les et sub dolore [illegible] /
Propter [illegible]
[illegible] xvii murmurati sunt
contra moysen dicentes Da
nobis aquam ut bibamus /
nec tamen promissionis attigerunt
terram [illegible] / Nullus
enim palmam spiritualis certaminis
apprehendit / qui non in semetipso
prius per afflictionem ventris concu-
piscentiam carnis [illegible]
devicit. Et ideo pastores qui certaminis

ordine nesciunt domare gulam negligunt
et ideo perdunt ad bella spiritualia licet
multa operantur laude digna. Resolutio
ad suum primum perdentes fortitudinem spiritualem
et donante carnis illecebra perdunt
ulterius paulatine ad [illegible] [illegible]
Exodi xxxii. Sedit populus manducare
et bibere et surrexerunt ludere. Dum enim
corpus in resurrectione delectationum refo[citur]
[illegible] / cor ad inane gaudium et vicorum
[illegible] relaxatur.

Dicamus et quarto sentimus
prelatorum / Primo videntur
quo eisdem expedit. Secundo in
quibus consistit / Tertio [illegible]
tatem quod in eis deficit. Expedit au-
tem eis [illegible] propter officii dignitatem [illegible]
enim macula [illegible] quod membrum
est nobilissimum tunc maxima [illegible]
[illegible] vilissimus [illegible]
[illegible] Nobilius [illegible] quia ergo
[illegible] officio [illegible] spirituali [illegible]
[illegible] non [illegible] sese dare carnali
[illegible] v. [illegible]
[illegible] / [illegible]
castitas / propter [illegible] vocari [illegible]
[illegible] a [illegible] in [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] corpus et [illegible]
[illegible] propter [illegible]
[illegible] precepit cum aaron
exodi xxx [illegible]
[illegible]
et xii [illegible]
[illegible] / [illegible]
[illegible] / [illegible]
[illegible]
et [illegible] sequi / [illegible]
expedit [illegible] ipsa [illegible] / [illegible] / [illegible]
[illegible] vasa [illegible] et [illegible] et
[illegible] [illegible] cum [illegible]

si sic permanent sic et [illegible] quod
si non continet inbeatur / licet autem
continencia imperaretur sacer-
dotibus veteris testamenti, tamen impen[illegible]
sacerdotibus novi testamenti / qui
perfectiores sunt [illegible] multi [illegible]
ecclesia [illegible] [illegible] Deus [illegible]
[illegible] non passus est continens / nisi
dicit [illegible] sacerdos
Regum xxi^a Si mundi sunt pueri maxime
a mulieribus manducent / et respondit
David sacerdoti Si de mulieribus
agitur continuimus nos ab heri et
nudiustertius / et fuerunt vasa pu-
erorum sancta Si ergo panes propositionis
requirebant continenciam ministrancium
sunt / quanto magis ista requiritur
in eis que consequitur consecrant
corpus Christi et [illegible] plus [illegible]
[illegible] cum [illegible] et
[illegible] non est [illegible] continere
Lev. xxvi [illegible] / Primo si [illegible] an-
gelus dicit [illegible] Thobie [illegible]
[illegible] uxorem [illegible] per
tres dies continens esto cum ea / Zacha-
rias autem in continencia / quanto ma-
gis [illegible] qui sibi [illegible] ce-
lebrant / qui [illegible] perfectionem so-
[illegible] xxxii^a [illegible]
[illegible] et continere et cogitare [illegible]
[illegible] / quod continen-
cia [illegible] consistit in [illegible] effectus
affectus, tactus et actus et de
effectu [illegible] [illegible]
[illegible] cordis [illegible]
laborum [illegible] cordis
[illegible] quis se continet
ut [illegible] / [illegible] mo-
tus [illegible] / et [illegible] perfecta [illegible]
pura [illegible] cogitationes et effectus
[illegible] sunt [illegible] et affecta
[illegible] cum [illegible]
est [illegible] incommutabili sublimi-
tate [illegible] ut dicit
[illegible] xxxi [illegible] cum [illegible].

ta / quia multa [illegible] et per-
[illegible] non [illegible]
commutabilis [illegible] et [illegible] cum
[illegible] videt non [illegible] non
[illegible] ac [illegible]
et ipsum [illegible] ipsi [illegible]
absconditum / [illegible] est [illegible]
effectus [illegible] absconditus [illegible]
[illegible] mundo corde [illegible]
[illegible] ipsi Deum videbunt /
et ipse et Hebr. pacem sequimini
cum omnibus et sanctimoniam sine qua
nemo videbit Deum. De modo
affectu dicit Abacuk primo
Mundi sunt oculi tui ne vi-
deant malum et respicere ad
iniquitatem non poteris [illegible]
respicere / quia non vult [illegible]
[illegible]
[illegible] que ab [illegible]
[illegible] Leviticus xxi^o
[illegible] sunt sacerdotes et le-
vite [illegible] portabat / por-
[illegible] corporis
quibus [illegible]
que [illegible]
sunt / [illegible] portabat [illegible]
[illegible] respicit [illegible]
[illegible] concupiscat Concupiscen-
tia cordis [illegible] / et
obligata desideria incipit
velle quod voluit. Numeri [illegible]
[illegible] Madianitas nostras
[illegible] et [illegible] / et [illegible]
[illegible] continenciam [illegible]
cordis [illegible]
[illegible] ad [illegible]
et [illegible]
et [illegible]
[illegible] Job xxxi^o
[illegible] de [illegible]
[illegible] de modo tactu
Genesis xx dixit Abimelech
[illegible] quod non tetigi
[illegible] uxorem Abrahe in simplici-
tate cordis et munditia manuum
mearum feci hoc / et sequitur Ego
scio [illegible] et non dimisi

ut tangit. Sicut cum ex tactu
floris fructus deformitur na-
turaliter ex contactu illicito flos virgi-
nitatis amittitur. Tactus cum
facit morticinum. Sedere cum
contractato illicita facere pu-
dicitiam vel similium. Sed erga
ad mortem et filiam Sabutti
bi quibus baculus manu
sustentabit lassam, et ipse se
digitis aut teptabit aut
temptabit. Unde quod Levit.
xxii dicitur: Qui tetigerit
ex contactu morticini, non
vescetur sanctificatis, sed cum laverit
carnem suam aqua et oc-
cubuerit sol, tunc mundatus ve-
scetur sanctificatis. Morticinum est cum
tactu nisi mortui. Quod
homo cum putrido et filius
eius vinitur. Tactus cum et putri-
do et quod morticinum sit
tactus nisi per corporis se-
pulture. Hoc est cum quere
in tactu voluptatem, tangere
carnem impudicus secreta
et sacramentum, cum secun-
dum tangitur, cuius ignea
sol occubuit et vis lotus
fuit. Ipse est in corpore tactus
concupiscentia et concubina qui
est electus de mundo actu
ipsa ex emendando qui sicut
vasa de crassa per eiectis
conservata domo sua au-
diendo et mutato vesti-
menta sua tunc contra prelatus
competit secundum iustitiam
in ope et amicitia a sola
conversatione. Et tunc contra socie-
tatem natura, ut in eis con-
tinetur de sanctitate et officium
cum potius exquirere in prela-
tis esse vitare corruptus
necessitate importato societa-
te confessoris desponsatos
et societate corruptos etc.
ut ad prelatos pertinent pertinet.

et delinquitur tempore forte
tangit non valet manus que lupi
tenet pedes vel taurum dicit cornu manu
teneat quemadmodum expectante ipso:
eos Tantum ut dicat Chrisostomus: in magis
dignius ad intercedendum. Simul:
utrum irati animus sit ad dilectionem
provocatur ostendit vel credit. Sed sacer-
dotes, quia velut secundum credulo
et habere vel omnis potestas con-
stituitur pro hominibus, ut offerat dona
et sacrificia pro peccatis. Ex societate con-
fessoris officium cum agitur a sacer-
dote, quod in alia causa pro
dispensare. Et in maiore gratia
minimus a libidine castitatis et tamen
vincitur castitatis ipsa est accep-
ta ipsius a carne ex eminentiori
tate desponsatus, ipsius est cum
minus vincit. Et non debent
carnem suam demandatam. Si presbyter
cum aduncato carnes agnum et sacri-
se quoque minister, ipse et nobis
ad hoc locum amplectens prelatos
de hiis aut in tractatum delega-
re expedimus, quos bene pro-
finem. Tactus prelatus dicit et ordi-
natus, quo ad ea, que sunt secun-
dum se, queritur ad ostendendum superiore con-
stituitur, id est quatuor quorum habent
vim destruere, de prelati iustitia,
de prelati clementia, de prelati fide-
litate circumspecta de prelati sapientia.

Docendus est prelatus
vivere debeat quantum
ad ea, que pertinent ad
se tamen et per se utilis
quia est pro carnis infirmitas

super dicitur timore / timori, abstinen-
tia et continentia ut videamus de
ipsis que sunt supra se / et quo ad ea
deceat se habere. Constituit eum super
vicia corrigenda, super solatia im-
pendenda / super temporalia regenda,
super iudicia dirigenda. De primo
Jere. 1°: Constituit te super gentes
et regna / ut evellas et destruas
et dissipes, et ut edifices et
plantes bona opera et virtutes. De
2° Cantic. 5: Oculi eius sicut
columbe super rivulos aquarum /
hoc est prelati dulces super indige-
ntias et miserias subditorum. Numeri
12: Erat Moyses mitissimus
super omnes homines qui mora-
bantur in terra. De tertio Genesis
41: Tu eris super domum meam. Dici-
tur de Ioseph quem posuit super
terram suam custodiam. De quarto
Osee x°: Germinabit quasi amari-
tudo iudicium super sulcos agri. Sulci
agri sunt prelati / quibus deus in-
fundit scientiam quasi celestem
pluviam / et germinat amari-
tudinem / cum sciunt ponderare [illegible]
gere et consilia dare simplicitatem
delicti / et propter prelationem cul-
parum dulcedinem / potum inge-
rere amaritudinem. Quia igitur
prelatus constituitur super vicia cor-
rigenda / ideo debet esse iustus /
quia super solatia impendenda ideo
debet esse mansuetus / quia super
temporalia regenda debet esse fide-
lis et circumspectus / quia super
iudicia dirigenda, ideo debet
esse sapiens et discretus. Est autem
prelati iusticia, si exhibeat ve-
ritatem in seipso, severitatem
in vicio / pietatem in proximo

opportunitatem in negocio. Veritatem
in seipso prelatus exhibeat / ut vicio
non subiaceat / aut si subiacuit
seipsum corrigat / corrigendo sibi
non parcat / et non peccando primo for-
mam aliis in seipso prebeat et
ostendat / non enim debet esse prelatus
qui subiacet vicio. Cum enim ad
hunc impugnantium viciorum cer-
tamina per consensum delectationis
tolleret, aliorum curam suscipere non
presumeret ut dicitur Moralium lxx in
et quando bella vincunt / et
iam apud se quadam intima
tranquillitate quiescentes securi
sunt / ad suscipiendam amaritu-
dinem digni sunt non dico eum
persistens vincunt temptationes / sed
qui sunt in eisdem sustinendo
fortes, qualis Iob / considerans unde
dicebat: Si iudicatus fuero scio
quod iustus inveniar. Ideo enim debet
gravibus peccatis pollui, per que debent
in aliis macule tolli / corrigat
autem seipsum si habeat in se peccatum
Et enim districte prius mala sua
persequatur iustum est ut eorum aliena
mala insequatur et quod pu-
nivit in seipso tollet in alio.
Unde nisi primo prelati se argu-
erent et purgarent nequirent
quod in aliis punire deberent. Pro-
verbiorum xviij: Iustus prius accusator est
sui. In corrigendo sibi non parcat / sed
districta se prius ultione feriat.
Iob xxvij: Tenebo iustificationem meam
suam et numquam [illegible]
[illegible] / quia enim non terat
tribulatio sed exercet mortificatio / non
peccando penitentie formam aliis in
seipso prebeat et ostendat. Unde

in re la[ti]s[?] sti Benedicti dicit de abbate omnia bona et facta, sit amplius, quam verbis ondat[?] ast[?] mo[do] Sic decet nos imple[re] omnem iusticiam prelati cum decet omnem iusticiam implere, quia necesse sunt omnem iusticiam docere. Alioquin tam[en] nam maior est lingua quam manus, quia lingua magis loquitur et manus remissa, magis loqua difficilia perpulis, remissa vix facilia faciens. Efficacior enim est vox operis quam sermonis. Et sicut corrigens cautus loquendi ponitur si vox ope non innat[ur] licet in malis prelatis contrarium appareat. Sunt enim sicut sol in speculo, et lucerna sub candelabro fumigans, et medicus medici volens, sed in facie vulneris portans, et falsarius litteras sue falsitatis publicans, ymo sol tenebrosus pro pastor et iunctus speculator cecus, pugnator manens, pr[ope] spiritus. Excitat eciam seruitatem in vicio ubi plus ondat zelum exequatur diuine preceptum videat fructu, caveat dampnum zelum cum deus ondet cu[m] ast xxi vendentes columbas eiecit, et domum suam purgavit. Sic phinees cu[m] xxv in morem israhelitas accidit. Sic leuite exo xxxii vindicaverunt in ydolatras, et ihu iiii rex cum prophetas Balaam Baal et i mal[achi] ii[o] Inden sacrificantem corripuit mathathias et pro iusticia et medicum correpto sed[es] eius et 10 ad[...] v[e]l tormenta

inquietos verba cum aspere increpationis, alii euellunt spinas mortifere cogitationis, maxime cum deum ex zelo et dilectione non gustauerit indignationem propter quod dicitur ex xvi li, erga sibi commissos non iniqua in correpto ferueant, ac si de tranquillitate nihil habeant sed ita dilectione tranquilli sint, ac si nullus eos furor accendat. Nunc enim necesse est ut apportat tam delinquentes ardore zeli succendit ne cogat per de torpore negligencie ignie iocunde tunc carcari. Secundo exigitur dicitur in preceptum ast xviii Si peccaverit in te frater tuus corripe eum inter te et ipsum solum. Si enim est culpa occulta tunc est secreta correpcio facienda. Sed manifeste, si manifesta fuerit tercio v[ero] peccantes coram omnibus argue ut ceteri timorem habeant. Prima sunt ysidorum, manifesta peccata non sunt occulta purgacione purganda palam enim sunt arguendi qui palam, nocent, ut dum aperta obiurgatione sanatur, hii qui omnes imitando, eos imitando reliquerunt, corrigantur, propter propter iniquitatem corripuisti hominem. Videat eciam fructum prouerbiorum xxii virga et correpcio tribuit sapienciam et prouerbiorum xix Si corripueris sapientem intelliget disciplinam. Unde dicitur virga prima sicut virga aaron in numeri xix flores frondes et fructus fecit. Sic correpcio facta de sola tua honesta vita, et iusta opera indicat. Augustinus aduincere enim Vero omnis qui potest arcuis

est, omnis qui vberat iniens ago=
ilus est cum s[e]veritate diligere, qui
cum lenitate decipe Vtilius esurie
ti pocinus tollit, si de cibo sen=
ius in iusticia negligebat, qua
esurienti, panis frangit[ur] vt
iusticie seductus exinestat, et
qui frenetici ligat, et litargicu
excitat, ambobus molestus,
ambos amat. Exemplum viri Ahelis
de ascapute corripi qua stultorum
adulacionem decipi Caveat dum=
primi, Reg[um] iii, nouat Heli in=
digne age filios suos, et non
corripuit eos, iii Reg[um] i, de Adonias
elevabat se Ego regnabo, nec
corripuit eum pater suus aliquando
sed vtrumque occidit. Psalmus cum per
bonum peccasset dux tamen peccati sui Abs
salonis occidi fecit tamen reg[num]. Et de=
fectu eius correctionis habundant
transgressionis in populo et disso=
luciones in nostro ordine. Quia
multa impunitas est insolen=
cie mater, nutrix sobolis, radix
impudencie, transgressionum nu=
trix. Et cum dimicus habuerit in
suis omnibus punitum, virga so=
lidatur in arbore et perversitas
invalescit et illud extra so imple=
tur: proverbia difficile corrigun=
tur. Ideo exhibebat pietatem in pro=
mo. Sepe enim prelatus iracundie
stimulis victus, contra delinquen=
tes zelo iusticie succensus accendi=
inflamatur, et iusticie limitem
vltra transiens agit crudeliter,
quod se iuste age suspectat. Vt
dicitur omel. v super Ezech[iel], et tunc
impetus caritatis et furoris pallio

velat spiritus et sermonis quod faciat
spiritua, quod facit carnal. Excitat
ergo prelatus infirmitatem suam
in animo, humilitatem in signo,
pietatem in verbo, mediocritatem
in facto. Cum ergo aliorum corripit
quasi peccata, consideat in corde suo
mala sua, quia mortalis est,
vel talis alii fuit vel si non fuit
esse potuit, qualis ille quem
corripit aut si confirmatus per
graciam aut se reductus est a peccato
potest consimilis gracia sicut proximo
consideret etiam alia proximi sui
bona, que si nulla sunt cessat
superbia. Si vero nulla sunt obti=
nere potuerit ex gracia, et forte
in humilitatem maiora, quam sit bona
prelati. Exemplum Ioh. x. Cum interrogaverit
corripe iuste, habet et interrogato dis
cussio sui ipsius in secreto cordis
iudicio. Audi humilitatem in sig[n]o
Ambrosius super lucam, profunt amica
correpta, plusquam accusacio turbu=
lenta. Illa pudore incutit, hec
indignacionem movet zelus enim tanta
fornacem sed si vi iracundie vim
defacili excitant scintille iracundie
quibus turbatur pulcritas oculi spiritualis
Ideo sancti viri nunquam voluit facere
correpciones, donec ira cessante
descendit eorum mentibus, ita quod ire
signa non appareant exterius pertu=
batis expressiones. Nota dicit
apostolus. Quis super venit mansve=
tudo et corripiemur. Audi pie=
tatem in verbo. Exemplum. Corripe
proximum antequam comminens, licet
quidem statum habeat sagittas co=
minatorum, et arcum extensum os
iurgatorum, ita quod non videt vsque
culpam sed penam, similes latrones
eo iam facta qui dicit cecidisse

hominem cum debuerat occidisse secundum
Rex in 4° capitulo libri moralium li xii° recte
tenebat utique summopere sunt sint tenen-
da / ut nec in disciplinae vigore
benignitatem mansuetudinis nec
tersum in mansuetudine districtionem
deserant disciplinae / quatenus nec
compassione pietatis obdurescat
cum contumaces corrigat nec
disciplinae vigore molliant /
cum infirmorum animos consolantur
Rogat ergo disciplinae vigor
mansuetudinem / et mansuetudo
ornet vigorem / et alterum commen-
detur ex altero / ut nec vigor sit
rigidus / nec mansuetudo dis-
soluta. Unde mediocritatem
insecto ii et timeo ii° Servum domi-
ni oportet litigare sed mansue-
tum esse et omnibus cum modes-
tia corripere eos / qui resistunt
veritati modestia medium tenet
inter remissionem et indiscretum
fervorem. Alii enim sicut supra dic-
tum est ex ipse iustitia / ira modum
ulciscendi / transgreditur quando cor-
rectum sine tranquillitate mentis
ex abrupto trahit, et non sequitur
correptio / sed magis oppressio
quae plus extenditur ira quam
transgressio / Nam in correptoribus
facientis debet ira subesse non
praeesse / subsequi non praevenire / ne
opprimat ancillam / corrigat et tunc
[illegible] ex accendit / ita quod in im-
mensa crudelitatem efficiatur / quia
prelati non sunt intenti circa
amorem Christi / sed variis secundum
desideriis ducuntur, et ideo quando
culpam inveniunt quam saepius

severitatem non habent, non consistunt
in tranquillitatem cordis / et tranquil-
litate cordis et emendatione se
subito adulescentes petunt [illegible]
et libum equitatis transcendunt se-
cundum etiam modum observant circa cor-
rectionem [illegible] vitae morum dis-
tinctionem. Sed isti viri videntes
/ quia pene semper annexa est impa-
tientia praelati, et [illegible] dicta
pietas exsequitur / subiciant se ma-
gis intus patres quam extimus po-
testati / et quanto magis per se [illegible]
sit extimus / tanto magis / sustine
patienter intus / quia dum
principatum extimus hominibus
exhibet, humilitate internus cor-
dium observant, et ne transeant
ad illicita / volunt frequenter et
equi licita / similiter extollant
ex amore et patientia / quia zelo
[illegible] et inflamat caritas
et informat scientia, quae zelum
supprimit / et sponte tractat, et ordinat
caritatem / et hoc est dissoluta
[illegible] de qua in proverbio disci-
plina tua correxit me in finem
/ quia tandem qui ita se habet a
peccatore diligitur, et peccator sic
committitur pro virtute [illegible]. Rursum in cor-
ripit hominem inveniet gratiam
postea apud eum [illegible]
habeat oportunitatem in nego[illegible]
quod fit quattuor modis /
tunc enim potest iuste corripere / si
semper novit possessorem confor-
mare / si causa quae corrige ne-
queunt tollare / si quod pro con-
dicione peccatum tractare / si quid
pusilla imitate deponit medic[illegible]
Agit platus illa [illegible] se
modificet ut numquam ad illicita
se relaxet / sed modum teneat

amari studeat, et timeri caveat
ne nimia lenitas reddat ab-
iectus vel nimia severitas odi-
osum, quia dum subiecti vident
prelatos inepte prenimia lenitate
deserunt disciplinam, et tunc
amplius eorum subditos dya-
bolus invalescit ipsi eos,
qui disciplinis, debent esse
custodes lenitate sinunt cognosc-
it, et per negligentiam ma-
iorum deserunt in detrimentum
morum et ideo subditi verum
deum dei debent corripi ad
emendacionem et non ad perdi-
cionem propter hoc dicitur mortis
lxx Est platus videns timeri
deest et iratus amari collec-
cionem pro tempore mala que non
potest corrigere Sunt etiam
quidam qui sunt manifeste acres
et detiores, et ideo non sic incre-
pantur a prelatis, qui tacendo
non potest sibi, sed magis tibi
subditis ut saltem et prelatorum
taciturna opportunitate, pacia
processu temporis videant ad
se et corrigant vicia in ad-
thess iiii° Et quibus non obedit
verbo nostro hunc notate et sequitur
nolite quasi inimicum extimare,
sed corripite ut fratrem hunc
notate i intellige per epistolam vestram
significate, quamvis non est
ut inimicus abnegandus sed
ut frater ferendus et dulci-
ter corripiendus vel mole-
stum Unde mansuete debemus
corrigere, quod vero que cor-
rigi nequeunt oportet tolle-
rare, et tunc delinquentes corri-
gere non possimus paciencer
tollerare debemus, quia si
fratrem quisionis coram non valemus
tempus tamen sumus longanimitate
agitur quasi pro xxv non manus
pestiles cum corrumpit se non
quidem mali pestia vel medica,
semper volunt vite vel sectare
volentes igne et ferro in
cum infirmitate extrere
nescimus quod oporteat alium tu-
lium tollerare filios illos, qui
veteres patellas vel e actua
resciunt qui unum foramen
volon obstrue vno ictu mal-
lei, vel illud auget vel fa-
ciunt multa vel totum confrin-
gunt nescientes quod vasa fictilia
lia vel vitrea non sunt mal-
malleabilia sed frangibilia
Eccli xxi Cor fatui quasi vas
confractum quali medici
qui per medicina opprimant ve-
nenum Nesciunt etiam obstet-
tandi quasi in dum rigide
tractant ventres pregnantium
corrumpunt conceptum etiam peccato-
rum peccatorum in verecundos
quasi palpando debent corripi
leniter ne si corrupti sunt
acriter frangantur et corru-
ant in desperacionis vicium ysa
xxx viii° Corripies me et
vivificabis me ~~consolando~~
Sic omnis deus verum innstet
et oleum Corripies me prope-
ro vivificabis me consolando
super eum et minutu iniciacium et
hunc effectum in machab vii Nu-
quam deus in nos suam amovet
corripiens vero in adversis
populum suum non delinquendo videns

et queda fusilla mutate de=
posita Cxlui Ecci^a xx^o
Cha bonum est cor rectu
manifestare pnam z^c effuge =
et voluntatem petu licz quid
plati sbditorum suor culpas
no corrigant Eo Dnusib tam
Cnosdez cu pigicia impedit
quor agru plenu sut spinis
prov xx iiij^o, per agru homis
pigri transivi / et totum reple=
verat vrtice, operuerat spine
sup faciem eius / et ma lapid
destructa erat / quia caritate
fervor fuor eos no congluti=
nat, ppium est om pigs no sta=
tim subvenire periculo / sed expec=
tare donec totum edificium
cadat / Ideo p P iiij^o retuse
erant acies vomerum et ligo=
nu vsqz ad stimulu corrigedu
Ideo cu dormiut homies sup
seminat inimic zizania dor=
miunt vigiles in vrbe obsessa
io si vrbs capiat, po in eos
renotur dormiut ianitores
vt fur infernalis domu ingre=
diens occidat et furet lupi
infernales abominlibq eorum
clamoribq no arceant medicus
tpe pestilecie assompuis, non
curabat nauis procellis agita=
ta, et in periculis est constituta,
et nauta deliciat, et sicut gu=
bernator in medio maria =
imsso clavo sopitur pv xxiij^o
non advertentes quod dicit
Cuss sup Cplan ad hebre in=
cor si quod contingit salvari
de eis qui principantur i tanti
nimis et tanta pigitia Crimd

etiaz no corrigunt, qui matre
ipsonsibliter vivunt bus Ideo fide
lit respondit, in quo se esse
irrepresensibilez no ostedit ppt
h^c apli et aplia vita corrigim
et corrigut in quibq aly def
ciunt eis / reliquunt ete ut q^e
desunt corrupias, et ostituas
presbyteros et ep obsi
ego tibi disposui / si quis sine
crimine est Crimd vero no cor=
rigut quia p indiscretam sim=
ilitatem corrigedi audez qui=
scuut, thimo ij^o Argue cu omi
impio Crima sic dicit aug
loquens platis qui necessitas
discipline in moribq coercedis
dicit nos dura vba ppellit se
ecia ipi mod vos excessisse
sentitis, no anobis exigitur
vt anobis sbditis veniam
postulatis, vt aput eos quo
oz et sbditos dimy nimium
servatur humilitas regedi fra=
gatur auctas Isti aut magis
corrupi put asubditis, qui sb=
diti abeis, Sicut balaam
correptus est ab asina, petri
in correpcom huit balaam
vesanie sue subiugale mutu
al Crimd ecia no corrigunt
quia tpalia, quibq sic expoit
sbditor saluti ponut similes
tayn de quo Gen iiij^o Nunq
nid custos fris mei sum ego
no sut custodes fratrum sz omium
ul agror pecq Corrupiunt pro
eis reges i deo psubditorum
vitiis incorrectis, puet pastores
Crimd no corrupiunt, quia sca
dalum metuunt cu vitas ius
sit dimittenda ppt scandalum

Et plus debemus timere deum
quam proximum, et alii propter scandala
aliorum convertitur homo ad salutem
prov. xxix Item correptus est
corrigit viam suam Item
cum non corrigunt, quia tunc crevit
malitia per consuetudinem
obdurata, quod ea amovere non
possunt, et ab una scintilla augetur
ignis, et a modica ruina
frangitur navis, et a modica
stilla per consuetudinem cavatur
lapis Et impletur illud ecclesiastes
vii Considera opera dei
quod nemo potest corrigere quem
ille despexerit Item et si correpti
murmurat non est multum
curandum Item ecclesiastici
Vir prudens et disciplinatus
non murmurabit correptus
non est autem prelato imputandum
nec contra ipsum murmurandum
si non corripuit, sed similiter certare
sacre scripture ... prosequatur
corripiendo peccatum Item ii Thimo
iii Omnis scriptura divinitus inspirata,
utilis est ad docendum ad
arguendum, ad corripiendum et
erudiendum, De clementia prelati per
conformitatem ad Christum De clementia
prelati per conformitatem ad
summum optimum de clementia prelati
nunc institutum de clementia prelati
per comparationem ad multiplicem eius fructum

Diximus de iustitia
prelatorum, nunc videamus de clementia
nota hec enim prelatis
sunt necessaria propter conformitatem ad
Christum, propter vitandum eius odium
propter nec instructum propter multiplicem
eius fructum Conformitas tangitur
Ecclesiastico xxxiii Inspicebar cum voluero
et clemens ero in quo michi
placuit, quia nec preminentia est
esse clementiam, nec stabilitas
cum omnibus ignoscere, quam nulli;
crudelitas est, nullum enim magis
decet clementia quam principem et prelatum
et magis refulget in nobiliori
et quanto maior tanto mirabilior, maior autem est ubi prelatus
quanto de eo magis commendatur
in deo vii Item ii si declinet
tua adventione ... placabilis
et equum delicta peccantium non
statim fulminibus persequitur, quanto
magis et hominem hominum propositum
mite animo exercere imperium
Unde de Christo dicitur Orietur
virtus clementia ut fieret vera clementia
Est autem hec clementia in
Christo grata non vendita, parata,
non dilata, vera non ficta, perfecta non
tamen dimidiata grata propter eius
beneplacitum non vendita propter ...
Ecclesiastico xxxiii Donator
omnis doni misericors et clemens
et secundum illud apud te propitiatio
est Cum autem eius omnis
clementia in hoc gratior eius clementia
quam male meritis, sua reddunt gratia et pax ... formans
prelatum ut clementer sustineat
sibi male meritum Sicut
cesar augustus, cum esset in gallia
et delatum esset ei quod quidem
licinius cinna volebat eum occidere
consistunt se ab eo vindicat
et cum intra se disputaret modo
quod iustitia ... ille puniretur, quod
cesarem tot civilibus bellis tot

navalibus / tot pedestribus
superatum per patrem tertio matrique
reddita nolebat eum occidere
sed ymolare rursus disputabit
prima / quia non posset
omne insi per eum tot fecerit
quotidie dominus / nec est tanti vita
mea ut ego non peream tot
periant interpellat eum tandem
Livia uxor sua dicens fac quod
medici solent qui ubi usitata
remedia non procedunt temptant
contraria severitate ad huc
nihil profecisti nunc tempta quo
recedat clementia / ignosce lucio
cinne deprehensus est iam
nocere tibi non potest prodesse fame
tue potest / Gavisus quidem ad advocatum
invenerat uxori gratias agit et
cinna virum ad se accersit / cum
cum cathedram ponam iussisset / et quid
in eum meruerat augustus /
quid autem ille demeruerat in
augustum ostendit et ait male
cum populo romano agit si tu nihil
adimpenderis preter me obstat si spem
tuam solus ipse impedio deus
si non locus romanus non ferret / et tamen
vitam iterum iterum tibi iterum do /
prius hosti / nunc insidiatori et
parricide et hodierno die / nunc
inter nos amicitia incipiet
contendamus utrum ego meliore
fide tibi / vitam dederim an tu
debeas / Est etiam in christo clementia
parata non dilata sine turbata sicut
per alios xxx° prius et clemens est
dominus / et non avertet faciem a vobis
si reversi fueritis ad eum licet prelati
quidam tibi dissimulant veniam / vel ignoscendo
turbatum vultum ostendat
sed que ad deum mundi status est unum

est et pulcrior est ad videndum
cum dies est serenus et purus /
quam quando aer et omnia quatiuntur
turbinibus fragoribus / et intermicantibus
fulgoribus et superioribus ignibus / Ita debet prelatum
se ostendere non turbidum
sed serenum / ymmo ut dicit Seneca
hoc clementem principem decet /
ut quocumque venit mansuetior
omnia faciet / Numquid ex
turbido provenit liquidum
et sincerum / Causa enim est contumeliosa
clementiam / enim etiam gentes
docent occurrere subditorum naufragis
/ peregrinorum exulis egro
tamen morbo / tu quomodo amo vulneri
/ in que auxilium natus est
ex quo partem suam capiat quilibet
indigens et medicus est etiam
in christo clementia vera non ficta Nam
puniendo parcit et parcendo punit
Nam in christo est deus propicius
clemens et miserator / et sequitur
non derelinquisti eos cum fecissent
vitulum ubi dominus ostendit et misericordiam
et iusticiam / Est enim clementia secundum
Senecam inclinacio animi ad lenitatem
in pena exigendam / non est enim equa
seueritas / quia virtus non est virtuti
contraria sed crudelitas / que nichil est aliud
quam atrocitas animi exigendis
penis / Et enim punit non indiget
non turbata mente intueatur quia
imbecilles sunt oculi / qui ad alienam
lippitudinem suffunduntur
Sapiens enim penam quam exigere
debet non condonat / sed subito tribuit
quod iustum est / Cum ergo venit consequenter
pro conditione culparum
aliquem tamen verbis admonet pena
vero afficit etatem eius emendabile
intuens / Unde agricolas bonos in-

tari debet / qm no tm excolunt ret=
tas arbores et proceras / sed ad et
illas quas alias pte pnaunt cas /
applicat dimissa acicucula quibus
digant / alias extirpant / sic
multitudo romanorum pietate no=
tat / secuntur alias infimas
viro loci intiut ut tusplatat
quibus alie aliena umbra la=
boratibus appruit accm libri
Sic plati sine primat sine prat
/ tiant sp deut habere respectu
Vt pna flectatur ad rectu No
est etiam vera clemon tpalis et
ficta / que ex bonitate nali et g
dz pcede no qlis e quedam ficta
et ad tpus assumpta Nemo ait
Seneca pt diu portare psonam fictaz
/ ficta in nam suaz cito recidunt
quibus veritas sb est / et que na=
scunt ex solido tpe / ipo in maius
melius qz procedunt propter
hoc Hester quarto / Rex ei qua
vocabat virgam auream pro=
signo clemencie extendebat In
vocacon una / In virga iusticia
que duo ocint clemen / hec cm
alt sic hnt ad innocentes / alt
ad nocentes, Sic medicine vsus
/ alius aput egros / alius apt
sanos / n cm distincta sicut
inter bonos et malos / sic qsu
et viciorum multiplicatas / Ideo ad
hibeda est moderacio / et si mors
tpa motum debitum mixe re sit
difficile / credo qz in ptem ma=
iorem deamus libram eraius
inclinare Est oia i xpo clemon
pfecta no diminiata / naz peiten

tem clementer suscipit tollit
indulget / ve tolle / adeo quo
dampnat vel ascendo / nec confu=
dit improperando / nec ming
diligit imputando Gen xlv /
no poterat videre fres Ioze=
ph nimio timore pturbati ad quos
ille clementer accedite ad me
nolite pavere / et seq quo atte=
nuat eorum culpam / vt ma=
festet clemenciam / poterat Ioze=
ph eos morti tradere / sed no=
nat qp incliebre e in sbditos fu=
re / et tm vltas in facili e octa
omissa / etem laus ascq clemen
/ et cu moderacoe est agendum
cu hominibus cu modes eos affig=
isse / sicut no est laus modica
bestiam magno viro qgressu
singlari appetere Sat enim
auest vitam homini / qui reddit
homini vitam / quia sue vite de=
bitor efficitur ei saltem aquo
sibi restituit / et in glam plati
clementis / satis utitur / cum
venit sbditus ad rectoris glaz
et eius prostratus sb pedibus
inclinatur Vn cum triumphabat
cesares et aliqui resistabant
ad triumphu / veniebat plus sa=
me eorum accrescebat / et nisi qz
aliquis obstinabat incolumis qz si
mortuus esset ablatus a vincent
oculis / qui vidit sbiectum augebat
triumphum / p qtum spectaculum
et assiduum Nichil enim ex victo
pter glaz sunne acre hoc est
ex sua gla triumphare No ergo
cogitabat Iozeph quatu fres
qui eum vendiderat puniret
sine eius vituperio pati posset

Sed quantum in eo gratia et natura debebit. Nam licet in se vim quandam libertate continet dominus licet dicit omnia bona que sunt imperant mandante domino laude digna magna sicut rege gloria non est ex contentione contentione nullus enim dubitat cum posset. sed ubi potestate sua continet et cohiberet multas actiones ipse accipit. sicut vero non sciebat sed iracundie se prendatur laudem [illegible] contra ergo prelatus contra tollens odium et odii signum et male mutuam tamquam suum familiarem sibi exhibeat et amicum. clementia

Debemus clementiam et conformitate adiungere eam dicentem prelatis et opponere ad suum oppositum. Michael enim est qui ita severitatem et actiones vitiis obtendit sicut crudelitas et mordinata iracundia in prelatis que cum non distinguntur a bestiis obscurato iudicio lumine omnibus utitur [illegible] in male cogitatis nullam patitur interne deliberationis dum tamen furore expleat voluptatem. Hanc spernere debet clemens primo quia feritatem et inhumanam continet ferina enim est ista rabies sanguine et vulneribus gaudere et homini non mitissimo in alium silvestrium ferre crudelis enim inficiat [illegible] alle[illegible] leonem lacerandum obiciat [illegible] ipse omnia lacerasset dentibus suis [illegible] ita leonis tanto [illegible] quanto [illegible] crudelior est cum gloria delectatur cathenis et carceribus turbare subditos fundere sanguinem aspectu suo terrere et fugare. Quo esset alia vita si ursi et leones regnarent si serpentes et alia et toxicata animalia regis potestatem accepissent. Apud quod Hester c. xiii Nequaquam volui abuti potentie magnitudine sed clementer et leniter gubernare subiectos. Abusus est potestate cum alia bruta et fera sunt hominibus mitiora desistunt enim a suis ledendis que homines non faciunt etiam ab inimicis. Primo sicut glossa cupiditati cepit possidere multitudinem magnum fomentum prebet ardori. Ista multi qui in quiete sue sollicitudinis constituti non potuerunt et in urbibus familiaribus iracundiam temperare sed de facili movebantur. Tum ascenderunt ad fastigium regium non aliter quam ferrum alii. Tum ab omni parte ad movetur stimuli pacifice. Unde [illegible] et subditi perturbabant et crudelem occidunt feris bestiis [illegible] irritent. Sicut Lucanus: Stella satis [illegible] homines primum cum silicem occidendi fecit inopia hostium. Sic [illegible] Pollio qui murenas sanguine sanguinabit humano et eos qui in aliquo ipsum offenderant in mare illud quod plenum serpentium [illegible] faciebat totos illos qui hospites immolabant et equos devoratores pascebant quos homines [illegible] cruciatus qui tortis igne et aratro vetustissimus inducere cruciatibus. Unde

vigilant prelatus, prelatus in
spiritualibus ne ex prelacione superbiat
nec ira debite potestatis immodera-
tius corrigat, nemo discretius in
crudelitate et rigorem mutet
superbie, et non putat subditos
non poterat eos restringere, sed
cum subditorum culpas corrigat
non in propter potestatem intumescant.
Secundo severitate non inveniunt. Nec
cum quiete inveniunt in semper
nec patrem cum proximo nec pie-
tatem cum deo. Qui cum cru-
delitate vexat proximos, velud
ad aram confugit, et velut omnes
metuentes amicorum fidei sit non
credit, sed tamen ad custodiam rever-
tet, et mala que fecit aut
que facturus est metuet, implere
similis odit vitam propriam mor-
tem timet et sibi mansuetus
primus optat ipsam. Nec est pacem
adeptum, qui a nullo tutus est,
qui nulli exhibet se tutum, cum cle-
mentia cum habetur pax et secu-
ritas. Unde Seneca: errat qui
estimet tutum esse ibi regem
ubi nichil a rege tutum, sed securi-
tas securitate mutua paciscenda.
salvum regem in apto clemenciam pre-
bet unius contra incurrentes [illegible] mun-
imentum amor civium, quo circa
pietatem ad omnia consequitur, cum
quod difficile invenitur diligit
cum sile [illegible] sile non admo-
neatur dimissa renovatur
merita, quia tamen suma suo
volunt clemencias [illegible] cum
nostra sit cum sit fontal nostra
vero sicut de fonte profluunt

ampius, fons divine clemencie
non sit arescere ad nos, ad ha-
nostris clemencie fluant rivuli
ad subiectos unde augustinus fluunt
rivus et fons siccabitur, Luce
sexto: dimittite et vobis
dimittetur etc. Unde et dives epulo
quia clemenciam lazaro sit non
exhibuit fontem sibi sapie-
siccatum invenit, guttam
aque petiit nec accepit. Ideo
impleat illud prophete vult prelatus
os suum aperuit sapiencie et lingua
eius [illegible] Tercio crudelitatis huius
potestate accipit, accidemus cum
reges crudeles, sicut roma
patet historia, vel loquitur in facto
vel regno privati, vel imposterius
ex hereditate, quod si pallium
[illegible] dictum contra bonum consilium
si placuerit pro loco hinc et locu-
tus [illegible] clemencius ferment sibi
omni tempore. Sicut cum ait Seneca
tyrannorum execrabilis et bene
potestatis contra tyranni sunt qui seve-
rit in potestate, reges qui ex causa
et necessitate, et reipublice uti-
litate scilicet utique ara, sed re-
petitur eius in mutuo pacis,
tyranni autem in signum timoris
rex tranquillus et placidus
fideles scilicet ministros et sibi fi-
dos, sed tyrannus sanguinarius
et acerbus, satellites scilicet impios
et prophanos quibus utitur in
tormentis quam homines abitrantur
bestias. propter hoc omnis potentatus
[illegible] vita cum [illegible] conjunctur
bonorum regimina cum principes
suo beneficio tutus est nec ali-
cuius presidiis eget, ara cui orna-
mento scilicet [illegible] contra prelatus cru-

cuncte sunt volentibus his cum magis
turbat quam aliud periculum tormentum
castellorum in regimine suo
partes non mutat sed quilibet suam
facit, qui invitus punit cum
in animo mitis est assumit vultum
hostilem, qui penam suam salubriter
exercet et placide, accessu fa-
cili sermone affabilis, vultu
amabilis quod aut lenitate com-
mota tollat ita quod eorum cle-
mencie disciplinae vincula non
dissolvat, quod tollendo dis-
silat ita quod ea dissimulando
terrere non potuit. Conversio
vero crudelitas in omnibus adversi-
tatem reddit peiorem. Unde facit
autem sine virtute iniquorum. Cum
autem crudelis est propinquos
abicit, impius facit opus
instabile clemencie comparabit vitam
execratio malorum mortem
bene impius facit opus in-
stabile, quod semper de malo suo
in tetimus vivunt quod quiete pro
eum extendit iniustam assuetu-
tam domine humana. Deinde non-
na querit supplicat et crucia-
tus excogitat, quibus delectetur
in horum pena et in cum
morbus incurrerit devenit
ad insaniam in sania, ita ut
crudelitas ei vertatur in volup-
tatem, et quedam delectatio sit
ei turbare vel occidere homi-
nem, quod Seneca hoc mitteta
possimus. Hec crudelitas persone-
randum est nec ad meliora
post regressus. Scelera cum
sceleribus tuenda sunt. Unde

aut eo insolentius cum iam esse
malus necesse est. Nam ceteris
imperiis eius necesse habet quod qui te-
dibus et rapinis penam exant-
quam suspecta sibi tuta redde-
dit, tam in extrinseca quam do-
mestica.

Declaravimus tres elemen-
tiam prelatorum per no-
minis structuram et prec-
eam que dixeramus
in 2a regimine trac-
tes de clementia prin-
cipum tam de natura vegetabi-
lium quam volatilium quam
gressilium quam rationalium ve-
getabilium sit dulcia ag-
guantur vegetabilia, quia dul-
cis aque est descendere. Unde
in montibus reperiuntur dulces
aque fluvia, quod est in pla-
gium clemencie. Conviod omnium
dulce est tibi, ascendit ad
partes superiores, quod autem fal-
sum est et grossum ascendit
ad partes inferiores. Unde
et in aqua falsa salsa male
proficit planta, et sub dictus
male sub tyrannide violenta
rarissime vero pullulat plan-
ta in arenis cum in eis habun-
dat salsedo, et siccitas terrestris
quia non proficit sub prelatis
Ubi habundat crudelitas
et aviditas cupiditatis, aut
si qua ibi plantata fuerit
planta, omnis erit complec-
sionis cum elonga fugida
siccata, prima omnes cum partes ve-
getabilium quasi in inventione

protectione et cohercentia. Sic
quedam clemencie documenta
volatilium. Sic pellicanus qua
porphirione in lumbis dicitur
perstudium pullos suos aser=
pente occisos lugere dicitur
et emisso proprii lateris sanguine
suscitatur. Sic ciconie cle=
menciam in ciconias ostendit
quas dirigit et deducunt
et tot sibi aves infestas
defendunt. Et ut dicit am=
bro. in exameron. mira libet
quibus avis clemencie nam cu=
pientes plongena senectu=
tem plumarum reguunt et
alarum navigio iuvari col=
gerunt ciconias ipsos penna
propriis eas fovent et collato
cibo pascunt. Sic gallina
dum in pullorum periculo sepius
obicit clemenciam ostendit
iuris. Ret aut apium ipsum
clemencia non habet aculeum
pungitivum longam esse retur
num volatilium inter que
delphines fovent in propriis visceribus
fetum suum et cum periculum vi=
dent domos suos lapsos in
viscera protegunt et transito
periculo post restituunt. Sic sensi=
bilium sic ferarum et alium
quorum proprium est primordere
et urgere que victos non calcare
sub se. Unde et elephantes et
leones tunsunt illa. que de
terram impleret. sed ignobilis
bestia revoluendo conculcat
et perdit. Unde quolibet eum post
triacia. Homo equus per
clemencia exercetur. Sic omnium
frequenter sermundolosius et contingit
nisi tactus blandiciis mulce=
atur tal per plus suavius blan=
diatur abicient nimeta et
ad conmovendum nata sua frequenter
ostendit reignant clemenciam sa=
cionabilem sic prelatus alt
per dei. Sed per ad primam
offensam non excedat filium.
Sed multe cedit ad lectum re=
dimum nec nisi consumptis re=
mediis pergit ad supplicium
exagendum et et si filium ad
se abiciat in abiciendo ge=
mit nec minus nec nisi
primit. Unde tuso terrore equi=
tare rerum. qui a filium suum
flagellis occidit, propius filius
in foro confodit quam vir te=
satus audiit augusti dema=
nibus tam filiorum quam primum
erumpunt doctor eo discipulum
si lectionem ignorat non exerce
inficiat. sed commonicoribus
et verecundiis eum ad lectionem
emendare temptat. Non venato=
res crebro minat et canibus
aut cor tandem lata eum
exeunt advenatores non iras
cur medici morbos. sed medent
membrum et eo mediamam
ad hibent meliore eius videlicet
ogum amplius petivatur. Sed
per in angelum voltus re=
gis vita et clemencia eius et
super serotinum natura eam
humana contingitur et humanum
animum in quem mititur, et faci=
lius sequi quam ducatur. Nam
sicut sequi nobiles et non quosi
inclinus facile sequitur

regitur / si remissius imperanti
inclinus paretur

Debeamus quarto
clementiam prelatorum
propter multiplicem eius
fructum prelationem
omnes aspirant prinati omnino
et similiter prelati preunt / et corum
inicia tenebris latere / sed prela-
torum dicta vel facta coram populo
volitant / unde curandum est
summopere / quod fama conficit nec
latere datum est eis sicut ut
limum solis / irascendo non preunt
nisi subditos primati / eos affligere
nequeunt / nisi multos con-
turbat et commoveat / videntur
insi pro preditum prelati crudeles
meritant et irritant / unde necessaria
est eis clemencia pro quorum fama
servanda Actuum xxiiii / ne diucius
protraham oro te breviter au-
dias nos per tua clementia dixit
Tertullus Felici / omnes enim de statu
indicant prelatorum quod non sit
tante clemens datum / aut in suorum te-
rrorem tonceatur / unde sicut qui-
dam reges in potestate sunt / omnes
ei adulantur / aut propter fa-
vore aut propter metum / et sta-
tim efficiunt hostes eorum / cum
terra eos statim viderunt im-
mutatum / ita fit circa prelatos
cum viderunt tyrannidem circa proxi-
morum enim posita sunt in cul-
mine honoris / totam enim v-
santur oculis et in medio
... cesserunt / quidem iudicabunt

excessus / non ratione facti sed di-
gnitatis facientis / et ideo cum
regimus iracundie vel crudelitatis
aliquid stipule lenioribus de-
licta in prelatos recipit statim
ardor erumpit et rogna-
operum eius consumit / etiam si
radio solis splendidior ex-
sistebat / tamen quod summo de-
trimentis detrahere obscurant
Quod aspicientes prelatum clemen-
tem omnes diligunt omnes enim
prelatos clementes habere volunt
Proverbiorum xx / misericordia et veritas
custodiunt regem et roboratur
clemencia thronus eius / Sicut
enim totum corpus deservit ca-
piti cui latitat et nascitur
vbi sit / tamen omnia corporis mem-
bra serviunt eius negocio / et ad
eius moventur imperium et regi-
mina preuntur dum / etiam con-
cludat omnia / nisi illa pre-
cet consilium / Sic omnes subditi
sunt corpus unius prelati / cuius
spiritu reguntur / et ad invicem per
quandam clemenciam iunguntur ut
sic indigeant alter altero / ut se-
se indigeant / ut separari nequeat sine utrisque
perari nequeat sine utrisque pe-
rire velle homo / Et sicut prelatus
indiget viribus subditorum sic
subditi capite / ne remaneat
corpus acephalum / omnes enim rege
diligunt / pro quo sepius preliantur
et ponunt / enim subditi pro rege
in pluribus frequentissime moriuntur
necessariis sine pena muniunt
aut signa vertunt / rege in
columem metus omnibus vita amissio
rupe fidei / nec mirum si clemen-
tem pastorem diligunt cum ipse sit

Vinculum per que sibi coheret
res publica, ymmo spiritus vitalis
quem subditi trahendo viuunt, pestifera
cum vis et vale adnotendum
et velut ad normam tuam proficit
terre exaltatum et tamquam ad clarum
et benificum solem prodeunt elatum
et gaudent primi. Sic in seruicio
in pueritia clemencius prelati, quos
diligerent se ipsos prestiterunt, quia
voluerunt prestare non impediunt
in paruulis pergam in agrum et
colligam spicas ubicumque cle-
menciam in me patrisfamilias reperero
gratiam. Boos et Boaz permittebat
colligere habundanter et dissimu-
labat de industria volens ex pro-
tere patienter, parcendo enim
sibi parcendo sanguini suo, et assim-
ilium, parcendo enim subiectis pro-
cit sibi prelati. Est prelatus
mens et caput subditorum, illi
vero sunt corpus sui. Unde Seneca
ad Neronem, tibi parcis cum
videris alteri parcere. Non sunt enim
prelati domini sed tutores, nec
eorum sunt subditi, sed ipsi sunt
subditorum. Parcant autem hoc
modo, ubi possunt bono modo dissi-
mulare dissimulant, ut Seneca in simile
ubi excusare excusant et at-
tenuant, possunt. Dicit Seneca in libro
de quatuor virtutibus: Si magnanimus
fueris, numquam iudicabis tibi con-
tumeliam fieri. De inimico dices
non nocuit michi, sed animum nocendi
habuit, et cum illum in potestate tua
videris, vindictam putabis
vindicare potuisse. Scito enim

honestum et magnum vindicte
genus ignoscere. Ubi vero non
extirpare modificat, et medeatur
infirmis, sicut medici languen-
tibus membris, et ex quibus
quamquam non putrefiat membrum ex-
trahitur sanguis et curatur vulnus
et etiam cum bono modo pe sicu-
ticatur, ut sit membrum holostiq
sed adverte, sicut medico turpe
est habere funera multa, sic turpe pre-
lato multa supplicia. Puniendo
autem potest ostendi aliter prelatus temporalis
aliter spiritualis prosequi suas in-
iurias aliter alienas, quia longe
est exorabilior in suis quam
in alienis iniuriis, cum esse debeat
quasi de suo, et non de alieno libera-
lis. Hoc enim est clemencie ut ma-
nifeste lesus cum habeat in
potestate non prosiliat statim ad vin-
dictam, seu stimulis ipse agitatur
iniurie. Duas enim res solet
prestare vindicta: solacium iniuri-
ato, vel securitatem in posterum
de iniuriante. Sed prelatus superi-
oris non indiget inferioris solacio
nec iniuriante timet, sed cum
eum infra se videt, satis vin-
dicatus est in aliquibus aut iniu-
riis vindicandis. Hoc intendere
debet superior, ut aut eum quem
punit emendet, ~~et aut ut ce~~
aut ut pena eius ceteros meli-
ores reddat, aut ut sublatis malis
ceteri securiores vivant, sed minori
pena subditi facilius emendatur.
Reddunt enim ceteri meliores, quia
verecundiam peccandi inducit
clemencia presidentis. Maior enim

Multo pena videt, quia viro
clo li constituit, vivit etiam secure
quia sepe committitur, qui sepe
vindicantur propter sunt aliqui
rome asuatu, ut distingue-
rent scilicet albedo cultu et
situ deum apparuit quantum pericu-
lum imminet, si sermo multi-
tudo paucitatorum dominorum agn-
tet, id desitu est ideo esset time-
dum in proposito, si nil nulli ignos-
titur nil pene non modifica
rent unde magis timendi superi-
ores debet esse quam nocumento
sicut fulmina omnium metu cadunt
et paucorum periculo propter hec iii° Re
xx° audivimus quod reges israel cle-
mentes sunt ponamus itaque sac-
cos in lumbis nostris et funiculos
in capitibus nostris et egredi-
amur ad regem israel, forsitan
salvabit animas nostras, tunc enim
de clemencia prelatorum presumamus, cum
nos sub eis humiliamur, restu-
gentes carne per penitenciam
dirigentes mentes in deum per
iusticiam Quarto propter presentem
subditos in gloriam introducunt
portat enim subditos in celum
orando pro eis, affligendo se ipsum
multum sollicite pro ipsis, assu-
munt enim mala subditorum et cle-
mentia tanquam propria, donec
super humeros suos imbecilles
oves clemens pastor introducat
ad eterni viridarii pascua immar-
cescibilia, summo pastori reddens
ea Ieremie xx° non delinquisti
eos, quia deus misericordiam et
clemens es tu etc. si aliqui non in-
troducuntur eorum demeritis ascri-
batur sicut xi° Iosue de ethreis
scribitur Domini sententia fuerat ut
pugnaret contra israel et caderent
et non mererentur ullam clementiam
quia sunt rebelles et repugnantes
contra pastoralem disciplinam
Sic ergo fructu clementie in
pastore proponite ad famam et
subditorum gratiam et sic ipsius
gratiam eternam gloriam

Deinde de iusticia
prelatorum et clemen-
tia nunc videamus
de circumspectione et
fidelitate sive desi-
delitate ponenda quia debet habere
quia constituit super regenda
temporalia hoc autem consistit in quatuor
ut desinentibus propter temporalia col-
lata prelatus exhibeat orationis
suffragium, sibi retineat contem-
plationis officium, subditis indicat
dispensator iustitiam egenis
impendat miserationis auxilium
orationis suffragium prelati debet
animabus de quarum vivunt temporalibus
Iudicum xxii iudic tribulationis
illius anima fuerunt homines sancti
qui dotaverunt ecclesias et etiam dota
ditaverunt, qui sibi amicos inter-
debat facere de mammona iniquitatis
ut cum veniet hora tribulationis
eorum in purgatorio reminiscatur
eorum prelati ut aliis qui clausi
sunt excipiant in thabernacu-
la perpetue claritatis, possessores eorum
sunt successione temporalium ut

pre eos hereditatem percipiet eternorum
data sunt eis vt haberet que suffi
cerent / et oracionibus eos protegerent
et innaret Eccli vj Amicus fide=
lis fortis protectio qui aut in=
venit illud invenit thezaurum /
thezaurum dederunt vt thezau=
ro te redimeret / quia redemp=
tionem suam ipsius divinitas esti=
mabat / Ve ergo illis qui the=
zaurum dederunt in occasionem causis
/ die ac nocte vacantes delicijs
quorum superbie fastus ampla
familia / nobiles apparatus equorum
fallere frena de aurata / selle
de parate accipitres et alee / sel=
les rubricate dependentes a=
tollo ornati thalami / balneorum
mollicies / gula vestium perforati
scutulati rostrati calcei / ge=
me digittos constringentes ma=
gis reputent eos monstra quam
homines / qui milites deputatos
/ ad suffragium animarum corporum
lacionis ocia officium prelatus
retineat / vt in vitici regis
constitutum officium gerat / quod
oculus habet in corpore defen=
dens totum corpus sollicitudine
ab errore vt oculus / qui providus
gressibus primum et pulvis tua
non abstulerit / ysa xxxj Sic gaio
pauxillum in loco fidelium / et
cit in solum gregis domini prius
sum Sicut enim languente ca=
pite membra languent / Et
hostis frustra sequitur exercitus
/ qui errat dux me primus / sit
ad bonum subditi non sublimatur
/ qui in inferioribus prelatus

inmergit / nec lumine veritatis co=
prehendit Dum prelatus temporalium
occupatus oculus prelati cecatur
/ sed est gloria subditis habere pulc=
tudinis et puritatem in oculis
suis debet non pastorem mor
porum / superbia inclinare cor=
poreis habere inferius inclinac=
tionis / et non potius erectum
stare vt homines / celum in me=
tem suscipe / quo sursum sit
querere et sapere non que sunt
super terram / Tercio dispensacionis
ministerium indicat subditus cuius
xxiiij Quis putas est fidelis
servus et prudens quem con=
stituit dominus super familiam suam
/ vt det illis cibum in tempore
prelatus enim interiorum curam in
exteriorum occupacionem non minuat
et exteriorum providencia in interi=
oribus constitutus sollicitudine
non derelinquat non aut exteri=
oribus deditus ab interioribus
corruat a solis interioribus
occupatus quod foris debet proximo
non impendit et ideo necesse
est et interiora sua non negli=
gere / et in exterioribus provide=
re si per se minus sufficiat per se ipsum debet
vero per fidelem vicarium in
quo confidat quem diligat
sicut se ipsum Eccli xxxiij Si est
tibi fidelis servus sit tibi quasi
anima tua / Sic et moyses cum
populo in hiis que ad deum pertinet
secundum consilium Jetro in minoribus
eligant sibi auxilium oportuit
et esse nec ecce in spiritualibus omnibus
moyses sufficientissimus vel industria appa
ruisset due de scien moyses ...

Cladmitorum scand eid de diss
sermonibus lxx v don et conque=
rebat ad dnm Num xi q no
potat solus sustine negotium
nec inquietudine pple tumultu
apstracionis angelum egenos
impendat Neemie xiiio Sta=
tuimus sup horrea Selemia sa=
cerdotem e sadoch scribam qui
fideles comprobati sunt cum
tm fames desint in pauperes
in quibus dns venale pponit
regnum suum aperit dut pub=
lice mediatibus platorum
horreade et pietatis viscera
ne audiant sniam reprobatos
Maledictus cui abscondit
frumenta in pplis lz horrea
tunc reserent in neccitate
no ut releuet afflictorum
miseriam sed ut annona ve=
dat carius et comodent ad
usuram Hom dns peramos
conquit deflere inquit simul
egenos terre dicentes qui tusit
opulorum et nouum dabimus
fructum ut possideamus in
argento egenos et quisquilias
frumenti vendamus nec eru=
bescunt miseri quia no cor=
rexit in pplis sicut granum pu=
trescit in horreis qui auaricia
cor pvinat dampnat q
cumissum exactorem et usu=
rarum publicum illum clamat
qui tales officium pastorale dif=
famant vix impendunt aliquid nisi
magnatibus terre donet vel
vexaciones redimat vel vicem
mutue retribucionis expectet

Sed quia benedicti dcus
sicut feneratores et iudi ius
tores auari et iniquam sus
tinere cogunt omnis temtatio
fumecionis et ymagine quid
iudaice servitutis Sz pch dolor
hec fidelitas degnauit
in infidelitatem Nam plati
ordinibus auaris no redim=
unt quia spualia pponunt
Contemplacionem nesciunt quia
sua meliora cotepnunt dis
pensacionem impediunt quia
malos balliuos exponunt af
flictionem pauperum no exaudiunt
sed de lacrimis eorum thesaurizant
et in futurum reponunt Cum
no redimunt fraudulentime
diatores Nec militati stipe
dia recipiunt infideles ysa
xxx Certa incredulus est
infideliter agit Incredulis sunt
auari plati qui vident no
credere qui dns debeat eos
punire ymo quod ydolatria
et infidelitas est simul aua
ricie Isti agunt infidelitatem
dum recipiunt stipendia
nec exhibet ordinis debita
suffragia sed sunt dilapida
tores et pplatores plenus vet
ioma ventre pingui et obtu
sa orone no quo sernat
splendeat aut placat aut
ascendat Et sicut dicit Bernardus
Bnus audiet ante tribunal
xpi pplorum querela quibus accu=
sato dura quorum vivunt stipendiis
nec diluc peta Quid tibi
delicie sapiunt quid divicie

Ille cecos oblectet oculos quibus
intrauit tam graue iudicium
tam duro temetipsum obligat
racionem visa usque ad quadrantem
nouissimum exigeris nec est
mirum si ille qui fideliter
non intrauit nec per christum
in sedilia agat et quod christum
intrauit cum fortassis aut
ut exerceret unde sue satisfa-
ceret voluptati vel cupiditati
vel vanitati / et ideo crudeliter
et curiose extorquet voluptu-
ose expendit et cum parcitate
custodit / et vide quo post-
ponunt spiritualia / numeros exig-
mores negligunt / totus cor-
vel quasi totus tractatus est
in visitacionibus capitulis col-
lacionibus decernunt temporalium
conservacionem vel multiplicacionem
rarus autem nullus de subditorum
reformacionem vel morum cor-
reccionem ipsa / principes tui in-
fideles socii furum omnes
diligunt munera sequuntur retri-
buciones fures sunt qui intrant
in ecclesiastica beneficia ut mac-
tent et perdant / et totum dissi-
pent / socii furum christi et prelati
qui eos intromittunt furtiue
sicut magis fures principalius
et ipsi peccato participant ut quomodo
participes sunt in pena qui par-
ticipauerunt in culpa Contempla-
cionem nesciunt dum spiritualia minio-
ra contemplantur ij° ad Corin-
thios iiij° Deus huius seculi excecauit
mentes infidelium ut non ful-
geat illuminacio ewangelii glorie christi
Vere cecati sunt oculi / quia
usurpauerunt officium pedum
in terris / et pedes officium capitis
cum debeat esse contrarium prout ex-
celium sursum torquere / deorsum
primo factus est retrorsum v-
sa / ut vocant prelati ceca terrena
here ut facti sunt retrorsum
et non ante / primo interiora cor-
diffusa sunt extra / cum tota
dulcedo contemplacionis interna
infusa est ad terrena extra et
in vita sua proicit intima
sua de talibus Gregorius in pas-
torali Nunc sepe non nulli
prelati velut obliti quod fratribus
animarum causa prelati sunt toto
cordis annisu secularibus
curis inseruiunt has cum assunt
se agere exultant ad has etiam
cum desunt diebus ac noctibus
cogitacionis turbide estibus an-
helant cumque ab hiis cessante
forsitan infortunitate quieti
sunt ipsa deterius sua quiete
fatigantur voluptatem namque
censent si accionibus deprimun-
tur laborem deputant si in terrenis
negociis non laborant sicque
fit dum se urgeri mundanis tu-
multibus gaudent / interna que
docere alios debuerant ignorant
et bene dicitur in auctoritate pre-
dicta apostoli ut non fulgeat il-
luminacio ewangelii glorie christi / quia
prelatus eo quod contemplacionem negligit
leccionem theologie non diligit et
ideo intra sacrarium cimbia qui

legis decretum macula talis
in oculo accidit ad ministerium
non admittit quod dicitur
Osee iiii° Quia tu scientiam repu-
listi repellam te ne sacer-
dotio fungaris michi ideo non
est mirum, si opera tenebrarum
faciunt qui in tenebris igno-
rantie caligant In hys
enim tenebris ubi non ful-
get lux scientie sponsa christi
corrumpitur venena nascuntur
et inde vilipenduntur hodie
canones sacrorum Prima secundum
Augustinum non diligimus quod
nobis ignotum ideo quia non
agnoscit symoniaca pravitas
pro vano reputat canonica
quia non ex devocione sed ex-
lascivia cappis sericis induun-
tur globis aureis aut argenteis
insitis virgulis cinguntur et
nobilia negligunt, quia sicut
excitati sunt ad contemplationem
ita magis eorum contrite sunt ad
exequenda licita actionum dis-
pensationum et impediunt quia
malos ballivos exponunt, non
advertentes, quod moyses ascen-
surus ad dominum vicarium populi
constituit fratrem suum aaron, et
tamen populus quem reliquit fidelem
relinquit elapso modico tempore
rediens infidelem invenit
luce xii Si dixerit servus malus
in corde suo moram facit
dominus meus venire et cepit
percutere pueros et ancillas
et edere et bibere et inebri-
are veniet dominus servi illius
in die qua non sperat et in hora
qua nescit, et dividet eum
partemque eius cum infidelibus
ponet, Hii sunt officiales pre-
latorum, quia scandalizant
populum, et velut exactores fisca-
lium tributorum, quantum plurimo-
rum purgantes, cum medicina
minimi laxativa vitale spiritum
extrahit dum victum faciunt
miserorum Afflictionem enim pau-
perum non exaudiunt sed delec-
tamus eorum thezaurizant et in
futurum reponunt, libenter scribatur
in thimo v Si quis suorum et
maxime domesticorum curam
non habet fidem negavit et est infideli
deterior, Homines natura ele-
mentis se diligunt pro conformi-
tate nature pro similitudine morum
pro diffusione gratie pro participatione
glorie sed in hoc verecundia super
verecundia, quod plus se videri
facit admirari ut paganum,
qua occidit ypocritam fulget ecclesia
ecclesia in parietibus, et eget in
pauperibus suos lapides auro
induit et suos filios nudos
deserit, ymmo in hoc infidelibus
deteriores sunt, quia tunicas quas-
dam hectori ut achilli si dereli-
cas sufficiat nobilis christi Sed
sicut dicit beatus Augustinus de super-
fluis egenorum, servitur oculis
divitum, inveniunt curiosi quo
delectentur et non inveniunt miseri unde
sustententur, oratoriorum immensas al-
titudines, immoderate longitu-
dines supervacue latitudines
sumptuose depolitas curiose
depictas in se orantium retorquent
aspectum impediunt et affectum

ura deformis forositas et
formosa deformitas in sculp
turis, in qua hodie magis vo-
tant prelati, quam utiliter
in scripturis nec ut inchi stu-
deserat, quia hec pauca pro hiis
qui mundo mortui, et regionis
incolens, ymo iam sepulc-
ro traditus preter meos indicare
non debeo sed quod scimus lo-
quimur, et quod vidimus
testamur et in libertate spiritus
que de cordis habundancia procedit
ad hos sine personarum aut status
odio hiis allegans, os michi
obturare poterunt sed non oculos
claudere, nemo vidunt que vi-
derant, et si ego tacerem saltem
sub murmuraret latera parietum
quorum nectibus detrahitur
quod plicatur in maticis vel ex-
tendit in parietes vel effunditur
in edifficiis vel suspendunt in
imitatoriis vel in honoratur
tollam innocentem facies ipsa non
indigent speculo, sed de sua
turpitudine confundantur et pre-
corrigant, capilli superflui non
indigent forpicibus, si per eas
pilorum super excrescendatur
condeat non enim revelamus
occulta de decoris, nec peccatum
fodimus ut maior fiet ab
hominatio sed que plana sunt
loquimur, eorum conscientia teste
et fama famosa confirmante
deformibus signis et viis, hec
non est de sectis

Docreamus et questio de
sapientia prelatorum, quoniam
est sapienter et dis-
crete rectificare iu-
dicium et obmisso
foro prime quod ad clavem per-
tinet contentiosum iudicium sapi-
entia sic informet, ut in per-
sona iudicis inveniatur ydone-
itas, in dictis processus integritas
in advocatis agentibus iudicis
vitas, et admediantibus prout
oportet extendat pietas et ante
iudicis ydoneitas prout dicitur
de utro primo date ex vobis viros
sapientes et gnaros etc. quia re-
quiritur discretio vitalis quorum
conscientia sit probata ecce rec-
titudo bonitatis ut ponam eos
principes etc. quia requiritur auctoritas
potestatis ergo prius iudicas non
desiguant sed usurpant eum
aut officiati propter defectum auctoritatis
simoniaci propter defectum vitatis scan-
dalizati, et mali exempli homines
propter defectum bonitatis secundum sunt
propter avaritiam effeminati propter de-
sideria pecuniosi propter scienciam
scandalizati propter infamiam, hec
enim prevertunt in iudice sapiens
de avaricia sapientia viii dicit di-
voicie appetitur in vita quid
super locupletius quam omnia operatur
et de utro xvii non accipias
personam nec munera nam munera
quia munera excecant oculos
sapientum et mutant verba iustorum
iuste quod iustum est exequeris
hec sunt munera que reddunt
hominem cecum et mutum et
faciunt iudicem servum contemptibilem

vi cia mithi liz sed ergo sb ul-
limo redigar ptate, quia ma:
nus suas iudas custodiebat
ab oi munere, ergo si hic med
te iudice, dige libri iudicis ut
flectat amor, nec munera
palpens palpent, immo cum
amora rete distorqz acumie
iudicis, et tet inuolt caligie
montem, que no morla cogl
ani, sat famco, ymo et que
recte iudicat et pmum reim:
naccos expectant fraudem ideo
pcrat, q iusticiam quam grat
impartiri debuit acceptone
pcione vendit xx qm vidit
Cum recte vendat ergo ad
vocatus si voluerit iustum
procinum assessor rectum qsilm
nullo modo iudex ordinarius
de quo agis sim iudi in Naz
sctor prm atacte, qui vim
vendit sine quo reliqui no
procint suentes invenditu
deliquit vnde sciant iudices
qui litteras sine exhibicone
vel execucon iusticie no in:
dulgent nisi sb magna et
certa promissione proccinc tras
sinas di vendunt excedunt q
iusticiam quam gratis exhibe
tenet venalem exponunt ete
grior e apud deum iusticia
qua pbenda ceterum ergo mutas
possit symonia commtti, tm da
vinabilior e in venalitate
iusticie qum de ceme ut pbende
et sequitur Crimes iniste e iuste
prospeccio Nam aup apud
antiquos teste accone pronb.

alit dicebat exuit psonam
iudicis quisqz amicum i duit
Reputalis cum tm iudex absequi
sinistra odii ul amoris decli
nestit Talis cum dicit et mil
nuster vt in omnibus ma in illig
ancte psone titubz aut vacil
let libra iusticie dosidia pv
x Crim qgregat in messe
filius sapiens est qui aut ste:
tit estate filius qfusionis
Budicto dei sup caput iust
Stertit estate qui thus ordi
naria dignitatem volunt
manum porrige ad laborem
similes luciferis qui volebat
ponere sedem in monte testa
sede, et eu alys domno im:
strare, eu filius hominis no
venit ministrari sed ministrare,
corripe et corrige Cum pv
xxix Rex qui iudicat in ve:
ritate pauperes tronus eius
in eternum firmabit pauperes sunt
qui pacem habent de diuinis sti
ritus et sequitur virga, atque
correccio tribuunt sapientiam
puer aut qui dimittitur
voluntati sue qfundit matrem
suam i Ecclesiam de Sciencia pv
xiiij Crim paciens est multa
gubernatur sap, qui aut in
paciens e exaltat iusticiam
suam Iudices cum crudeles de
pnant frequentius innocentes
Sz sapientes iudices in dictis
sunt pacientes vnde simul sit
videntur et stulti de quibus
Ecclesiasti xxxj. Scia sapiens tanquam
in iudicio firmidabit et qfilm

Illius tanquam fontis vite
prz / tor fatu qi vas gstat
tum cunctz sapin no tenebit
frangit. Romnes primpatias
bidentes sua iracundia de
infamia tol in Insapia
ambulat adeos qui fonts
sunt quia tata dz ee ma
turitas indicium / nec ut vita
priorum / nec facta importz
scandalum / nec mereat
maculam p infamiad In
famia em facit in ordina
rio iudice no possit iudicare
de iusto vite suo ti tanct i
famis iudicis sma / nec repel
li pt ordinatus ppt hoc
audictande donec tollcat
in officio poss ti delegato
repelli percepcom hec est
fama de qua dicit q in
ordinario requirit vi usus
conditio seruus etas discto
fama Nam zonen et ancte
pcedencium vita tpatim in
sedibus constituendi sunt
iudices in pplo quos vita
prior eminencior prudencia
peritis illustrat Sap vi di
ligite lumen sapiencie omnes
qui pre estis pplis Scipione
affricanu tanta morum gvitas
et auste maturitas prudencie
commendunt ut solo sue cas
titatis ced publicum votum
gtinetie firmaret in pplo
dste sicut litu plinius restat
ut aprencio mobilibus vsqz
ad columpnas herculis et
usqz ad occeanum de victo

hanibale / et alys donorum
honestibus privatis sbiugass
pueros captivos et puellas
egregie pulchritudinis restituit
barbaris / nec passus est eos
in sum venire conspectum ne
oculus eius aliud q pute
state pudicitie delibaret /
legit. Sicco tanta gvitate
vita opibus et facie preclu
dist ut no solu modo actus
sed affectus illicitos in hoiby
cohiberet / de seipso dicit Job
cum procedebat ad porta civitatis
in platea kathedram pabant
michi iuvenes me videbant
et abscondebant se / senes assur
gentes assistebant principes ces
sabant loqui et supponebat
digitum ori suo In iudicio
eo dz sup dz dige pas
sus integritatem qui fit in or
iudicio quibus agit de crimi
per accusacom / inquisicom / de
nunciacom / fit publica atte
stacom de inquisicom / luc
xvi de villico qui diffama
tus est apud dnm suum / q
dissipasset bona illius Et
Gen xviii clamor sodorum
multiplicatus est descedam
et videbo utrum clamorem
qui venit ad me ope con
pleverit de denunciacom lemtu
Gen. Anima q audierit voce
iuratis aut pudicare dz
ei qui pt prodesse et vo obo
et Ma. xviii Si peccaverit ite

frater tuus etc. sed sequitur Si
eos non audierit dic ecclesie
de accusatione de utroque xxxv
Si causa sint inter aliquos et
interpellaverint iudices qui iniusti-
ciam perpetraverint [illegible] perpetraverint, illi iniustie
palmam dabunt quas semper
condemnabunt impietatis de-
facti publica attestatione
apud terminum v. poenalem coram
omnibus arguere Si enim factum
est euidens et omnino mani-
festum tunc procedi debet etiam
iudicio sine accusatione accusatori
et hunc processum formant sapientes prae-
latorum Ut diligens adhibeat
cautela, ne forte plus boni
impediant ad genere dispendium
Veniatur ergo accusationem litteram:
ante procedere debet in scripto
denunciationem caritativam motos
inquisitionem clamorosa, communi-
ter, sunt publica attestatione
delinquentis etiam transgressio. Est
aut accusatio, aliquis de crimine
delatio, nisi hic requireretur
sapientis locum inveniret calumpnia
propter quod Sapientis x viii Sapientiam
non vincit malicia Nam
accusatores frequenter aut calump-
niantur, aut prevaricantur aut
tergiversantur calumpniantur falsa
crimina intendendo prevaricantur vera
crimina abscondendo tergiversantur
in universum ab accusatione desis-
tendo et qui terga vertendo et
ideo debet se accusator inscribere
et ad penam talionis obligare

in talem penam qualem accusa-
do inferri intendit Sustinemus quod
calumpniatores ad vindictam
postulat similiter simpliciter Est etiam
denunciacio ut sequatur pena
vel correctio quo si fiet de peccato
commissio est civilia si de crimine
dicto est carnalis ubi necessaria est
sapientis ut consideretur denunciatio
persona Cum enim crimosi non
corrigunt sua crimina persime
dum est, qui malo zelo denunciat
aliena, propter quod salomon
petiuit a domino sapientiam iii
Reg. iii. Et danielis sapientia
repit senes presbyteros falso de-
nunciasse, et detulisse in pub-
licum zizania daniel xiii Est
etiam inquisitio ut fiat ab-
ministratio nemo certo ubi super
magis requiritur, primo quam singu-
lorum persona, sive tam in ca-
pita, quam in membris inquiratur
ubi de statu ecclesie agetur
unde prov. viii Ego sapientia
habito in consilio, et erudi-
tatis intersum cogitationibus
In consilio dicit quia prelati
in iudiciis clericorum suorum debent
uti consiliis, et procedere simpliciter
pitu, et de plano in inquisitionibus
talia etc. fiat etiam inquisitio
in loco ubi persona de qua
inquiratur quiescat, et crimina
de quibus inquirendum est
eidem significet, et licet gio
suas exceptiones proponere et
in dicta testium dicere, et sub. con
que dicat dimicat dico si respondeas

qui s[ed] prelatus e[st] cum[m]issario[rum]. sequitur d[e]
de cum[m]issione remotio· sibi enim
quod in arbitrio sit iudicantis / sed
pene p[ro]stitutio / reseruat arbitrio
legis / Sed si p[er]sona conuicta fuit
cum[m]issario[rum] non tamen tunc e[st] pena
arbitraria ut moderet[ur] districtio iu-
dicantis s[ecundum] qualitatem excessus et
p[er]sone uitia / non tamen in criminibus cr-
orumibus / que etiam post peractam pe-
nitentiam impediunt executionem or-
dinis suscepti / aut receptionem ben-
eficij / sicut est in homicidio / et
simonia que e[st] in ordine et bene-
ficio / ubi sit iudicis processio / si-
cut in accusatoribus iudicium. Et bene
dicitur / reuidat in ipsis cogitationibus
ut sapiens et mature procedat ad
inquisitionem / non ad infamia or-
tam / set paucorum denunciatorum habet
est non p[ro]mitte inquirendum / si fa-
ma laborat contra eum / ut si
abnuat habuit ortum valde. non di-
fficile p[ro]bare ortum infamie ma-
xime quando fama procedit ab incerto
autore / tunc etiam tamen tamen / si re-
s inquisito cessare non debet com-
gatus in dicto Est etiam sicut pu-
blici attestatio quando res est manife-
stare / et non indiget accusatore
ubi testes non sunt querendi ad
probationem / sicut nec accusator ad
denunciatores ubi et super re patet
ut quod manifeste peccauit / ma-
teri p[ro]piat / non amplius ipse tam-
ne teneat / Cuma ecclesiastes vij
melius est a sapiente corripi / quam
stultorum adulatione decipi. Quinto
tertius non nec accusator requirit nec
ordo iudicialis obseruatur sed in talibus
sit in leuibus ordo e[st] ordine non
seruare nec etiam p[ro]solemnitates / et
apices iuris p[er]tractare / Sed hec
non quadrupliciter processum ipsum inten-
et delinquentis correctio sequeretur.
Quod in iudicibus dicitur de sapientia con-
decet aduocatorum puritate te-
ant et in aduocato puritas tamen
quamquam ista contrariis / p[er]sona co-

gnita / iusta causa / modus debi-
tus affectus purus. p[er]sona congrua
non infamis / sed eius bonitate
affectus / quia carent infames
heretici et excommunicati / qui non
possunt eo p[ro]curatores / uel causas
p[ro] aliis habeant et conducere
status ipsius. quod remouentur
monachi. Cuilia sicut piscis sine
aqua caret uita sic et demo-
nachus / qui non est in claustro
nec suo uacat officio / tamen fortasse
possunt esse aduocati in causa sui mo-
nasterij habeant et p[ro] idoneitate
congruus ipsius quod prohibent ad-
uocare in sacris ordinibus constitu-
ti / et in minoribus ubi dant coram
iudice secularii si sint beneficii-
ati / licet quidam quod diuinis de-
cleris commotis in sacris solos
sacerdotes ab aduocare prohibitos
intelligant / propter decretale gregorii
nonii / quia allegat / cum sacerdos
sit velle omnibus prodesse non nisi
p[ro] se ipso et ecclesia sua / uel si mul-
tas imminiat p[ro] p[er]sonis quietis
uel miserabilibus sed est licitum po-
stulare habeant et officium congruum
ut non sit iudex et aduocatus con-
tra ecclesiasticos sapientis oculi in capite
eius / ut consideret iudex dili-
genter / si sit p[er]sona aduocati congrua
iniuncta ad incumbencia affectus sta-
tus et q[uo]d ea officij iusta. ut
non faueat causam in qua e iniustitia
nec det fraudulenta consilia / Iob
v. Qui comprehendit sapientes in a-
stutia eorum et consilia non di-
ssipat / modus debitus s[cilicet] ut sit
iustus ordo modestus sermo / ut
non producat falsos testes / nec sub
ornatos / nec falsa instrumenta / nec
allegat falsas leges / ut etc aut sa-
piunt sunt ut faciant mala
bene aut facere nesciunt / Iere-
mie iiij. Quinto purus affectus ut pauperes
et miserabiles p[er]sonas p[ro] se tueat
et non affectum / Ecclesiastici iiij continuo[?] va
sapientes demonstrat et p[er] sermo et scientia
et doctrina in sermone sensati. et causis
s[cilicet] qui liberat pauperes et oppressos
p[er] se et sub uenite oppresso p[er]uiso si

Hec lex obseruabatur quo ad xix misericordia
autem assimilatur multo magis tenetur
aduocatus releuare pauperem oppressum
precipue viduam et pupillum. Quantum
quo ad istos aduocatos notanda est
in iudice sapientia vt iudicet populum
suum et purget terram eius. Eccli.
x° Iudex sapiens iudicabit
populum suum et principatus sensati
stabilis erit. Extendat autem
iudex prout oportet iudicandos pietatem.
Si non aliquid penas infligi oportet
tendat infligant in nimitate pensata
et vtilitate et maturitate
et difficultate. In nimitate quia
pena est delictorum debita correctio
tamen cumque timore pene retrahuntur
multi a delicto per se et per [illegible] qui
enim sepe timor dominorum. Sicut
non quedam sunt salubris amonitione
correpta pienda sit quidem sunt
flagellis corporibus et penis spiritualibus
punienda. Et quedam vero
dictum est que non possunt corrigi sed
per patre diffenda. Sed vbi [illegible]
superiorum iurisdictio et timus quo
[illegible] et salua pax et veritas
[illegible]. Dicit mali fortiter pene tunc
non habet locum tamen dicit Augustinus super
illud i ad Corinthios x° Qui
manducant indigne et sibi
[illegible] non est sane sed iudex
est si apud te accusatur si veris
documentis testibus conuincitur co
hercere corripe. Item contra deguda
pensata et vtilitate. Sicut
pro sanitate corporis pena infertur
membris. Eius quo duo penarum genera
inferantur. quedam imponuntur
quedam in rebus. sed adiuo personarum
non est vtilitas. pene
vt personarum commutantur in penas
rerum. Non non deliquerunt
res sed rerum possessores. Sap. x°
Sapientia sanati sunt quicumque
placuerunt tibi a principio domine. Sed
quidem sunt ordines recipientes
penas in penas mutatores
rerum personis promictes quasi deberentur
tuae oculu et in bursa
ponere Emplastrum in-

firmitate et instabilitate cum ordenantes
Eccli. cap. xxvij Homo sanctus
in sapientia permanet sicut sol
nam stultus sicut luna mutatur. Contra
maturitate vt si pene delinquentibus
imponantur et peccata suos
detineant aut rerum. Vnde pena sit
vltimus plebenda. delictum quamuis
sunt in excellente recepta. Pensatis
et conditionibus personarum
etatis sexus nature nobilitatis
dignitatis qualitatis temporis loci et circumstantiis.
Vt impleatur in iudice
quod dicitur Job xxviij°. Quis
posuit in visceribus hominis
sapientiam. aut quis dedit gallo
sapientiam. Sicut non in gallo
varietas cantuum. a solo pro modo
dicat de nocte distinctorum horarum.
Sic varietas delictorum puniatur
varietate penarum. quia quomodo
matile magis sit intelligenda
qua casus aperande. quia tamen dicit
lex ciuilis. quia aut facta puniuntur
vt furta et cedes. aut dicta
vt conuicia et insidie ad
vocatos. aut scripta aut facta et famosi
libelli alios infamantes
aut consilia vt consensa latronum
et conniuentes et hijs dicimus
hec tamen quatuor septem modis
considerandam sit. causa persona
loco que impunita sit a [illegible]
vel per ante illata. quia hec nunc
datur animo non minime grauiter
videntur ad aliquem perimuntur
tamen inferiunt ab extraneo puta
persona et causa si qui fecit et
causa qui passus est aliter non puniuntur
ex causa famoribus sicut
seruus liberi et alii qui in dominum
vel parentem commiserunt. aliter
in [illegible]. alii quibus puer. aliter
adolescentibus. et sic in diuersis etatibus
et loco quia est sinuosum furtum
in quo loco. dicitur sacrilegium in
ecclesia et similiter puniuntur tempore alitur
furem diurnum aliter nocturnum secundum
legem [illegible]. et leges ciuiles qua
[illegible] vt [illegible] ma[illegible] [illegible]

non maiori ante quam ut quemadmodum qui totum
gregem surripuit ut abigeus sic
et qui unam suam rapuit dampnatus est
unde dixit / Civitatis fures dist-
inguit et ab abigeis exeuntes ut
quemadmodum sanguinem filiorum suorum difficul-
tate arguunt / Unde excessibus pre-
latorum qui de facili et sine causa
et ordine iuris excommunicant et
suspendunt cum excommunicatio que est
eterne mortis dampnatio sine causa
et maturitate causarum fieri non debeat nec
pro minimis et levibus causis / non est in
eis sapientia preter speculativa / quam
sapientes sequuntur Eccl. vii
Et Jacobi iii Non est sapientia deor-
sum descendens sed terrena animalis
diabolica / de sursum non venit / quia
caritatis et commitatis utilitatem
non procedit / quia remedium debet
esse non venenum / Iam in excommunicatione compre-
hendit quod excommunicatio causa sufficit ubi
zelo iusticie non privato veritatis ordine
sit et tamen ad quodlibet istorum desit
iniuste sit lata sive a iudice qui
habet iurisdictionem causarum / iniuste est ut
sive non contineat errorem intolle-
rabilem ut puta excommunicato te quia comedi-
sti / vel quia non fornicatus es et
huiusmodi / vel non lata fuit post legitimam
appellationem / Est ergo hec sapientia terrena
ut aquiratur temporalia / cum post centi-
mulla temporanda remedia quis ad
habendum festinat dum moriatur / Eccl.
alibi / cum in ore bestie / frondes
et fructus membra ipsius corporis
qui dentibus dividit abiecto
ipso homine sed equitatem et pie-
tatem est et diabolica quia qui talia
gladio percutit / sathane traditur
devorandus / Quomodo prelatus se
erga ordinatos suos quantum ad ea que sunt
animi sed huius humanam divinis cognoscit
Primo quo debet se habere ad capella-
nos et commensales / Secundo quo
ad ministros et officiales / Tertio
quomodo ad cognatos et carnales
Quarto quomodo ad religiosos et
claustrales

Quantumque prelatus de
Omnibus quibus ad ea que
respiciunt ipsum in spe-
ciali que se habere / Nunc secundo
dicamus quantum ad ea que sunt
nimis sunt circa se. Sunt capellani vel
commensales / ministri et officiales
ut cardinales / religi-
osi et claustrales / Et primo de ca-
pellanis et quibusdam commensa-
libus et amicis / Nunc si pontifi-
ces et prelati vocant viros ydo-
neos in partem sue sollicitudinis
/ vocent sed aliquos arguendi
dum hi repeant in eis rectitudo
iusticie cautela providentie forti-
tudo / Tales sed qui per gerant
et animo commessiones / In leccione disputa-
tione / in sanctorum discussione magistri
sint et tenent / qui in temporibus curialibus
sine lite sine obtrectatione
meritum suum agunt / et quod vi-
cis famulus de venena sibi lite
producunt superbia arguunt non
impetrent / nec fugiat finiat cum
permaneat / vel temeritate defen-
dunt / Sed sit David qui priora sit
minoris reuelauit cum sicut
sine invidia acquiescit / Multa
non dicere potest et facere quia pau-
perum virtutes solebant fovebat
religio fiat equitas cum di-
latione / Constituit et quinque reges assue-
ri qui dedit requiem provincijs
omnibus et misit magnificentiam
pro celebritate dona largitus est principibus
et amicis hester ii capitulo / Sed ve qui-
busdam talibus sunt adulatores
blandissimi / detractores pe-
ssimi / simulatores astutissi-
mi et vanissimi adulatores
non essent Miphiboseth
filius Saul et claudus ii Regum
xix / Tu autem domine mi rex
sicut angelus dei es tu autem
posuisti servum tuum inter qui-
vis mense tue / Quid ergo habeo
iuste querele / aut quid possum
ultra vociferare ad regem /

amphibo sath ob vetudi'ne ul
ob qfusio intpta' q' vetude
qfundit eos in fine du psua
dant ei adulando p'im qsu
lu p peccati / unaz plata tal
ssime invenit q collatarales
no hēat / qui ei lactant et
palpant et adulatos oleo
caput ptore impugnant
qsti sz qui ei viderit dormi
fui diaz intptacionibz vacilla
tez eu posset eam qd ehorta
tos a pcto euelle et eugem
similitez mollitus sz inonibus
sup oleo ... et
tingivnt / Et si ... du lau
dat peccator in desideriis suis
vid de malefacio laudem off
unt augent qe intepale se
bucrant yma puluillos ul
cuicalia sb cubitus ponunt
et pscrucantes in culpa fa
lu falsi laudibz mollit req
qsalut / sij qtinetiaz diligit
sz secta' absonetias vincit
eb inquinit / maxima sz inp
tuna capiti nimia carnis
afflictio morbos pau di se
bes sordibz tende' ne tu pa
no vtus tua lapidis ... in ...
...q ignorantia adolesce
vel lubricio vincitur / tame
zarud e attra metas sc afli
ge ... nimi' Etas iuue
tior repdmat lubriciu volu
ptatis / datz tepestiua e puia
q̄ anticipat diem mortis
dic occidit eos ligua vipere
ul regulij / qe incuti' nugtas
b / tu sibi et n labor in puni
.u. qtinen'a in gliaz abstinencia
in corona / quod bre' e im
pectum / quod inlabile iuce
um pmanet. ul furte sine fine qpti
at ul quod saluat / licet cito
tresat / ac quod torquet / ad
quod impiti delectat pe tsue
tus aniam qui intptat virg
tas vendunt eo ... polente
deme' uite puiaz tu tueas
si vellet obuos fuis mardoche
u / nobile aut e qp amphiboseth
descendit in occursum regis illatis
pedibz et intonsa barba / qe pla
ut platores decipiunt p celiora
sertitates sgua sicut exposuit in
regesd et parapo re la sbietis exib
de polipodis et cameleon' sta
dz ut dud plati laudant a pas
toribz et olei venditoribz illius
exempli recordarent de qua
legitur et dauid legimus alleg / ui
ua in media vagaret et gentes
nc finibz qd satis notas bello
vastaret in obsidione iug daz vz
bis tremuit du muros et inhe
tillissima incum querit sagitta
icts diu iece psttit et incepta
agere psenserat / deinde ti req
illo sagine pcti voluens dolor
licescet / cruis ets suspensio ex
paulatiuz obtorpuiss coarcta
obposite / omnis inqi iurant me
ex filiu iouis sz vulg' hoz
me ex clamat deu nos fatu
ainq psua quantaiqz porcione
adulatio infatuat dicamq voce
quedz dicetis me ex fidente / Ego
aut video qp multa corrupcionis
nocitiua opere ne h' quedz in
telligo qp aialibz sanctas intat
quis cibo deat esse / quis potu
modij / quato capiaz adr vestu
ad doteo quemadmodu intelliga
te uo ex sapiente dapus ic pleng
qt gaudio illatis et plaudus
i conuersio tu dyos exparis viuu
unt ipe te qsule / sc inuqz ingstg
qt eb ulla spes aut tua qfutura
ex pecatarie solicitat / si p dies
noctesqz pat et equalis am
tencor excuti et placentis b
e prauisti ad gaudium bom su
nta / sz si appetis voluptates bu
digij et dmis stato tuu e exsap
dre quatid et ex gaudio dolto
nes patent du demgit dors
fama oculis vis de qbus pv.
xxiiij o Noli ee in quiuijs po
tatorum ut in comesacionibz corp
qui / carnes ad vescendu oferunt

grati vacantes potibus et dantes sim
bola consumentes. vicium autem est cava
lium quia lamssio excessu altilibus quasi
inde excandescunt seseque mordentes
adinvicem et plurimum invidentes, de
lectantur tamen se sanguinem sitiunt tamen
ad quod etiam habilis eorum lingua est
optime instructa, quia lingua eorum
est gladius acutus, qui mediocres
impetu tres interficit uno ictu
detractorem et prelatum, et eum de quo
sermo fertur in medium. unde Danielis
vij bestia similis urso et tres ordines habebat
ordines dentium in ore suo. Sunt
etiam simulatores astutissimi. Leena
prima vero aque furtive dulciores
sunt et panis absconditus suavior
est et ignoravit, quia ibi sunt giga
tes, et in profundis inferni convive
eius. habent aquas furtivas
dum simulando vel dissimulando me
tiuntur et alienas personas, caritatem
simulant in labiis fluctus abhominacio pedi
tur cetibus palliata caritas zelo
et omnibus habeat intus vero panem
furfureum inflatum. potest esse
agerint deceptus sed ignorat prela
tus iniquitatem fortis esse sue giga
ntea, eo quod crescere et exaltari in
ter super multos et mensuram et imp
sedibus inferni convive omnes qui tam
sunt fortes et periti eius suo capite
quod est draco, et sicut venenum investi
gandum, eum et retibus habeant ad eos
capiendum et retibus ad nocendum, ita
vulpium quasi leonum, predam non facit
nisi leones, dominorum suorum astutissimi
venatores. Si aliquis aut potestate
efficacior ad nocendum quam fami
liares et domestici inimici. quomodo
in greco hyppeus in situ (?) grossi
dicunt et multos vanitati (?) qui eum
pro multas tribulacionis pervenit
tumultum, quia huius quidem hii sunt
in corporibus suis maculis quinqua
ginta, sunt tamen fere semper pas
tores innubes sine aqua
que a ventis circumferuntur, et stelle
quibus procella tenebrarum conserva
ta est inextinguibilis. tot non sustinent
ecclesie talia (?) ut potest species mo
et ordine pervertere quibus corpo
rales corporibus sibi tibiis in ordinatis

et equitatoribus et potibus et vigiliis
vino monentur reddendi ad se re
plicant scelerati, ut tuam accedere
possint a errore dicam, quia consu
mat tardius quam lectant, vel
a truce. Legitur nam communitatem curatam
tales est conservas prelatos haberet
ut ex eis tam persona cuius quasi
officium non vilescat. Tum vero
certi inutiles sunt vel quinque, et inti
mos dei sunt vel gladio, et inferiores
sunt vel cogitatus dei et omnis nar
racio in preceptis altissimi. Pri
mi inutiles non adulatores, qui ar
mat iusticiam in prelato, si tamen
restringere voluerit et in timore dei
sunt vel gladio, tamen detractores quia
non timent de proximo mentiri, et
inferiores sunt vel cogitatus dei consi
mulatores, qui sunt sine sensu
sed credunt. At si credant aut
cogitant se a domino non videri
et omnis narracio illa non precep
tis altissimi, ut omnia fiant
ad honorem dei tam vero quia
secta cum nonos viteos qui
se ymolant vanitati

De gladio humane potentie militis pro constantia quatuor modis

Decimo quarto scilicet per ministros
et officiales. Sicut autem
scilicet per verba pro patribus
et prelatis magister intelligens est
acceptus et si intelligens est cum
lege metit, minister vero ydoneus debet habere
a pastoribus assequi benivolentiam,
domino suo custodit diligens
sit et exhibendo fidelem et di
ligentem custodiam bene gratam, et
adeo recipiant gratiam de beni
volencia in Corinthios vj° in diebus
exhibeamus nos sicut dei mi
nistros in multa paciencia et per
mittere in mente neminem dantes
ullam offensionem ut non vitupe
retur ministerium nostrum de diligencia
et fidelitate vero ad Corinthios
iiij° Sic nos existimet omnis
homo ut ministros Christi et dispen
satores ministeriorum dei, hic iam
queritur inter dispensatores ut fi
delis quis inveniatur. Dispe

satores dicit non dispensatores
sicut villicus iniquitatis luce
xvi. Et ideo ad thimotheum iiij marcum
assume. Est enim michi utilis in ministe-
rium. Hic enim marcus est evangelista secundum
haymonem qui cum petro et pau-
lo multo tempore mansit, aliquando apud
petrum manens, aliquando apud pau-
lum, qui dictus est iohannes actuum
xiij et xv. Sed quia paulus in vincu-
lis predicatorum curam non negli-
gebat, ideo marcum quem fide-
lem in ministerio faciebat vocabat. Et
[illegible] in [illegible] y thimotheum iiij° mi-
nisterium tuum imple. Probus esto
et in [illegible] benedicite domino
omnes virtutes eius ministri eius
qui facitis voluntatem eius. Et
iterum in [illegible] sicut [illegible] ministri
[illegible] sunt domini gratie dei de [illegible]
[illegible] iohannis xij. Ubi
ego sum illic et minister meus erit.
Vos quoque ministri [illegible] quibus [illegible]
[illegible] pauperis calumnia [illegible]
thezaurizat cum infamia [illegible]
[illegible] formidat [illegible]
et in futuro [illegible] dampnationis
[illegible] de talibus luce [illegible] novo
[illegible] vidisset minister [illegible] clamabat
crucifige crucifige eum [illegible]
bat [illegible] flagitium [illegible]
gebant ad supplicium sic ministri
alios isti pauperes calumniose [illegible]
[illegible] maliciose [illegible] et
[illegible] apud [illegible] loc[illegible]
[illegible] a [illegible] munere [illegible] accepto
[illegible] esto consen-
ciens adversario tuo cito dum es in
via ne forte tradat te adversarius iu-
dici et iudex tradat te ministro et
in carcerem mittaris. Amen dico tibi non ex-
ies inde donec reddas novissi-
mum quadrantem. [illegible] si [illegible] tu
adversario qui te citavit cito [illegible]
[illegible] ne vades ad offici-
alem iudicem et ab eo ad ministrum eius
sigillatorem et in carcerem mittaris [illegible]
[illegible] litteras [illegible]
[illegible] absolucionis donec [illegible]

reddis ad eternam infamie [illegible]
[illegible] xliiij° [illegible] ministraverunt illis
in conspectu ydolorum suorum. Et facti sunt
domui israel in offendiculum iniquitatis
ideo levavi manum meam super eos
[illegible] et portaverunt iniquitatem
suam. Frequenter enim culpa et infamia
ministrorum redundat in prelatum qui
de [illegible] eorum [illegible] curam
eorum [illegible] Decio [illegible] iudice [illegible]
sic [illegible] ministri eius [illegible] determina-
[illegible] miseris [illegible] ministralibus quia
divicias [illegible] confluunt [illegible] flumina
et [illegible] [illegible] si [illegible]
et [illegible] plures collatores [illegible] post-
[illegible] affluencia plena [illegible]
a mendicis sic [illegible] vos [illegible]
vellere oves sic non vobis [illegible]
boves sic non vobis mellificatis apes
sic vos non vobis accumulatis [illegible]
[illegible] impii [illegible]
[illegible] principatum gemit [illegible] infra
principes qui bibunt audiunt [illegible]
[illegible] ministros impios [illegible]
[illegible] ad [illegible] ministri
[illegible] veluti [illegible]
[illegible] opera [illegible]
[illegible] bonum opus [illegible] opus
quedam fructus [illegible] leticia sic
[illegible] operibus [illegible] opus habere
mala [illegible] frequenter desperat
[illegible] hoc domini sui sic iudas
[illegible] iohannis [illegible] iudas cum acce-
pisset cohortem a pontificibus [illegible]
[illegible] et [illegible] accepta pecunia de-
sperauit de [illegible] sententia
[illegible] iij° [illegible] ad mi-
[illegible] sic a [illegible]
[illegible] non sunt [illegible]
[illegible] consciencias [illegible]
[illegible] ad [illegible] prelati
[illegible] officialibus et ministris [illegible]
[illegible] ad thimotheum iij [illegible] primo
et ministri [illegible] domus
[illegible] debent [illegible]

Et domus clericorum peccatorum latronum
hic dicitur id est quod malos ministra
les eis paguntur pontifices in ad
gall... et petri misit est ab
sit sed ipso pontifice spiritus et vineta
vos ego ministelalos corpore q q dni
nimbus acria eis g m e psi m e
fere est in vos illa si depositi
nedum pudet eo redundat sati
zia muralibus noueto m e nomi
frugalis q t in ipsum defecisse
puta est mani sufficit alio po
sige loco et tu distribue viginti
meede polida dicto 4 capit offi
corum fructus auitie magnatibus
imputat hic rex et primus rara
in imputat h e z co aualis eni
si si domus ea pauis ep bos ep fuit
alieq paupes pauci volupti illius
ama omnibus risui bibendi amicos
avidior dolis onde coriarii pitto
ore priuati cena summas mundo lo
quens venenum. Rubrica de hac

Platis ad consanguineos carna
les vel contrariis periculum

Dicitur namque beato de consanguineis
carnalibus magis platis delin
quit, qui edificant syon
in sanguinibus. Ieremie dicitur, Gen.
xvii. Mastulq(ue) cuius caro propter circum
cisionem non fuit delebatur anima
illa de populo hoc autem multum arguit
in platis, qui corpus caro non est circum
cisa sed parentibus carnalibus offerunt
beneficia ecclesiastica, contra multos non sunt
ab imeleth spurio, qui creatus
est forte carnalis, et eo creant
etiam alios contra multa quidem iudicium ipsi
Considerate quod ossa vestra et caro
vestra sunt propter hec non potest prelatus
except fame sue gloria titulum
induit et suum scrupulum pungit
personne domesticum puerum, scandal
izant propterea de titulo gloriae dicitur
ipsa xxxiii. Judicis illa attenua
bit gloria carnis, et pinguedines car
nes eius marcescant quod quanti

carnales impinguat ubi figit ho
subsistent titulus erat gloriae qui sur
gebat nathan propheta v. i. ad cos
separatus a carne et ca. xxvii. ima
vo confusio ad illos promouet. Iungitur
vero impotentem propter caritatem et infirmitatem
dicit ... spiritus prompti est caro
aut infirma est cum famulos sint ... sint
sustine eorum negotio sufficere sua offi
cia ymo propterea officia pocius per inadu
entiam pro quolibet sortibus eorum fun
dantur in voluptatibus fragilibus in
quibus ignorantia propterea caritatem.
Cum Johannis iii. Quod natum
est ex carne caro est, quod natum est
ex spiritu spiritus est. Preterea vero suo secundum
ad modum carnis, caro non est sed la
borando formata ut prelatus tamen
in sat nepotolum ignorantiam do
et vita carnalis eorum impinguatur
et qualis pater talis filius habetur
sed vel spirituales querunt et inquirunt
faciunt eos sapientes, et sic conformi
mos sicut ita vero viri qui fiunt car
nem sunt, que carnis sunt sapiunt
qui vero secundum spiritum que sunt spiritus
sentiunt. Nichil non sunt de spiritu
sancto, qui indignos promouent
vel carnis affectione ut prius dicit
petrus damianus tempore victoris pa
pe depositus gallus quidam episcopus
symoniacus, qui sanctum spiritum per deitatem
nominabat preter et filium sed nullo
potuit nominare spiritum sanctum et
satis multo, ut qui ecclesiasticus erat
ab anima procul erat a lumine, in
quam vero corrupta propter voluptatem
videlicet opera carnis sunt for
nicatio ebrietas comessationes et
his similia hic non credant hoc
in mentis eorum nunc intus quia
non crediderunt quando prelati in die
ordinis sui professio communi ecclesie di
cta. Ezech. xliiii. Omnis alienus
incircumcisus in carne non ingredietur
sanctuarium meum. Legitur hic hoc
dampnabiliter vsurpare legimus
in monasterio quod Augustinus
dicit quod Benedictus gregorius ut orbis dune
memoria contendebat tum esset quidam
scripta beati gregorii inuita sancte
frigidissimi . . . ipse et
lapidum tursile . . . tempore estiuo
quiescebat, accessit ad ipsam
camelam pugnans, sed ut custos

bibere vel ut eo loco pateretur sic
in dialogo ad aquas … usque pertingeret
mox ut lectulo … moriens corruit. Quomodo debent ti-
mere dei iudicium viri qui velut ca-
nes in immunditiis ingrediuntur … et
in … ad sacrarium. Sic de qua-
ta puniunt … animalium.
Narrat de Benedicto papa nepote
alterius Benedicti et Leone papa eum
precedente … Iohanne …
de quo scilicet Benedicto nepote recitat
Petrus Damianus. Hic visus
est post mortem in monte molendini in
specie monstri quod habebat aures
et caudam asini et reliquum
corporis corpus ursinum et dum quidam
… inspiceret … bestiam
… bestie speciem post vitam presentem
meam. Ego inquit sum Benedictus
solo nomine papa … et usque addi-
cem iudicii … et usque addicem
iudicii per … et loca fe-
tida et sulphurea et incendiis
conflagrata … per diem iudicii
sit in corpore et anima dampna-
… ut in multo quod a … mor-
dio usque ad finem vite sue quando
satis fuit in … vi-
sus est ab auribus … et in
caudam asini … asini
… luxuriosum et delicatius
… carnes asinorum
… autem pectore
… ursi tenebat speciem vitam
in omnibus … duxisse
… ut supra dictum est
et prout a pluribus creditur …
… frustum carnis …
dit. Mox ut … et …
lugendo et … componit
et sic ad planctum … lugens for-
mam … Quod quo …
… et carnali … in …
… ursi sit …
… vigeret nostra …
tatem … Illud …
… quod excogitauit tanto
et sanguis … fuit dilapida-
tores … qui pauperibus …
no distribuunt et … pendunt
dignitatem … quidam duo
… de Benedicto
eius nepos … Benedicti

fuit quoque Capuanus episcopus vi-
sus in equo nigro … insiden-
tem … recepto …
… monitione
… Benedictum quod defunctus ali-
quando nomini … semper …
… ei … Bo-
nis … affinior … tu
… ad … precari de mea
… Hoc … et ad
fratrem meum … Iohannem qui nunc
apostolicam occupat sedem …
… legatos de …
ut … potissimum summam que
in … terra condita in pauperes
pro mea salute distribuat …
me redimendum est, quibus …
… hec … omnia … cognoscit
… inde … sunt …
tibi dicta … in nichil proficiunt
quod de rapinis et iniusticiis ac-
quisita sunt. Hiis ergo auditis
episcopus … adiit
Iohannem … defuncti fratris verba
narrauit … sarci-
ne pondus abiceret …
… induit … modo salutem
… aliena calamitate prouidit
… septu-
… a Petro Damiano …
in Babilone … possessionem
… habebat …
… redditus per annos sin-
gulos capiebat quod indifficienter
… sufficeret lampadi
que videlicet ante altare beati Petri
apostolorum principis … lucebat
… quia possessionem …
… pecunia … tamen
… aromatibus … tempore
… post
… sacro sancto
altari … deuote assisteret et
oraret … quendam … et
… senem in …
facie barba rasa videbat
elato brachio tota plurimum …
vehementer … et ait
tu extinxisti lucernam meam
ante me et ego extinguo
lucernam tuam ante deum. Moxque
… et paulo post diem clau-
sit extremum …

corripi qui ille pbz sc adusum
qui teli terre q primo pastor optz
principatus de scrupulo consiste qu
dicit xxvo dabit dominus ignem
et vermes in carnes eorum / qui car
nales n parentes quos promouent
indebite sustinent ignem et verm
es hic est ardorem consci et corro
sionem conscie Est autem in cibis scru
puli consiste quare qua contra
cor quia per se plurimos sicut pu
luerem carnes / quia sicut puluis
excecat oculus / qui tamen minime vi
dentur consciam carnis este
tantum plati. ita consanguineos et
nepotes Unde vir ecclesia plus
videt de oculo quam de cecitate
affectionem leuitici xvijo Sanguinem
vite carnis / eius comedetis quia
anima carnis in sanguine est. tota
n affectio platorum carnalium in
nepotibus suis est Unde deus
abstulit ab heli filios dya
as insequit carnales nepotu
los successor ecclesiastici xiiijo
dicitur folium sectificant alia
generatur et alia deiciuntur Sic generatio
carnis et sanguinis / alia finitur
et alia nascitur / magis magna
confusio platis / qui dum nepotulos
suos promouet / retinet ecclesiam
suam multo tempore morte futuri
successoris / sed dominus principatum
tunc dedit petro / que noluit
dare johanni / qui erat cognatus
eius secundum carnem quia dimam
sensor deutero xxxij inebria
bo sagittas meas sanguine / et gla
dius meus deuorabit carnes /
quia consanguineos et carnales
suos in iudicias suas intentabit
attentes de periculo persone domi
ne dominantes ne dederis ob
sanguinem ut facias peccare carnem
tuam / cum tuum nepotulis indi
gnis conferunt ecclesiastica beneficia / sic
ab meliorum peccatorum et ecclesia est
in periculo quia fragile nam
posuit in fundamento ecclesie
corpus xxxvijo tabescet caro
eius et ossa que tecta fue
rant nudabant / habe sicut
n sicut qui carnales sunt. i. quod

ossa i. viri spirituales et fortes qui prius
erant tecti latentes in contemplatione
deficientibus inebriis fragilibus corpore in
in actione et labore Hierem xxx iiijo de
ficiet omnis caro sunt. et homo in
cinerem redigetur / Desinit in ecclesia ar
dua sicut caro et cinis fragilis
nam quem occultum / quia posuit eos
qui placari nesciunt In primo cor
inni cibi pondus et plus quam de eo pro
cere malecuncti qui brachium sancti
torum palauit portauit n ne
potibus platos quos maxime in
festat deones sicut j. reg. 2 vltio
toto pondus plus conscio est In saul
Unde libet cuncti bellator tamen pal
capes hic et brachium carnem ijo
paralip xxxijo cum illo brachium carnem
signum suspendit / sic cum clerice
hui suspendium / Daniel iiij vide
bam et ecce arbor in medio terre
et altitudo eius nimia Et frequenter
folia eius pulcerrima Et fructus eius
nimius Et quia prouidere in ea sub
ter eam habitabat animalia et bestie
et in ramis eius conversabant vo
lucres et esca vescebatur omnis
caro hij sunt plati qui debent
carnales prime et spirituales substi
tuere / quia in ramis habitabant volu
cres et subter arbor animalia sua et
bestie / alia quam ueniunt similiter sunt
ales vacantes corporis bestie quam
simul vngue et dente sunt so
lares vacantes in cathedre / vo
lucres celi sunt spirituales vacantes
sapientie distant quod plati audissi
plenatos et carnales prime
bonos attollere et honorare /
hic est quem mostrari quia videmus vr
sos et leones et homines be
stiales in ramis summis quam et
volatilia permata cum ma
gistros / et instituta creatorum
et in omnibus / pro vidi impium
exaltatum et eleuatum sicut cedros
libani cum / bestialia corda
in sublime attollit et velut
in aera suspendit Si n eos
diligit cum non pareat oram
et eos in aera suspendit / et
ruinam eos parat sed ad papam

dispositi Ezechielis xliiii Sufficiat
vobis omnia scelera vestra domus israel
eo quod inducatis filios alienos incir-
cumcisos corde et incircumcisos car-
ne ut sint in sanctuario meo et pol-
luant spiritualis naufragii Unde
sicut pharao per multos faciebat
in flumine proici sic in flumen de-
liciarum et divitiarum proiciunt eos
quam cito sunt nati et delicias se-
minant in eis et peccata que sa-
crificiant in supplicia Galat
vi qui seminat in carne de car-
ne et metet corruptionem Job x
xxiiii Consumpta est caro eius
a suppliciis Octo Scandalum est
a more malitia a carne vel
a scandalo Apocalypsis Ecce ego Calix
inea super babilonem dicit habita-
tio syon et sanguis meus super ha-
bitatores caldee Hec est enim
confusio etiam quia caro et sanguis
ita promovet Unde apostolus scan-
dalizatur licet apostolus Romanorum xiiii
dicat bonum est non manducare
carnem neque bibere vinum neque in quo fra-
ter tuus offendit aut scandalizatur
aut infirmatur Sic aut sunt hec
sicut parentes et tenentur dilige-
re eos tamen prout possunt debent
scandalum cavere Sed dicitur ephesios
v nemo unquam carnem suam o-
dio habuit sed nutrit et fovet ca-
rum ursa et leena diligunt fetus
suos et etiam alienos si eis suc-
cedunt beneficium nutrient sed
et lamie mamillas nudaverunt
eas et lactaverunt catu-
los suos homo ne efferatur adeo
in evangelio est ut quem doceret
negligat abiciat que nutriunt
Christus dicta licet et consangui-
neus domini tamen precipue a duo-
bus dilectus alterum filium zebedei
et alium iacobum minorem et io-
seph iustum iudam et symeonem
licet consanguinitate a se repulsa
non duxit per immo duxit eam
latere fortius quam ita procedit
quod quod accedit extrinsecus
unde sucedunt et debent affines

nepotum affectio qui nunc magis
obest quam prima que sanguinis et fortius
inacet sicut Aristoteles Omne quod
non est tale est magis tale eo quod non
est tale Et in iure civili pactum
stipulationem tollit pactum hoc est
vinculum nec stipulatio vero civi-
lis obligatio quibus vero civile
ius naturale corrumpere non potest cum in
civilia naturalia nunquam tollantur Et
in iure etiam domino invocantur
si quis suorum et maxime domi-
sticorum civitatem non habens fidem neque
ut etiam adulatore seductoria
allegant legem nec naturam sanguinis
beneficium inutile Sed sicut propter v. x
in illo dicitur stultum est vas antiquum
sinere et frustra gaudet corde
ante oculos peccatorum Non deci-
pit absolvendum dilectionis affectum
sed tentantis effectum et operibus
quibus bonum est licitum per ea
scandalum dimittendum ad
Corinthios viii Si esca scanda-
lizat fratrem meum non manducabo
carnem in eternum Si non con-
genitus honesti est et prudens
imprudentiam diligamus viri
et in consanguineos honestate et
nihilominus scandalum vitet
imperium proximo parentate inter esse
recipiens et gratia sui sanguinis
quem fudit pro eorum fide apud
ut que suo pacta sunt sanguine
que non per veniunt ex successione
ne ut putaverit acquisitione non
in carnalis desideriis desperatis
sed in spiritus libertate fecit quam
alia caro est hominum sicut apostolus
i ad Corinthios xv alia iumen-
torum Unde tunc beneficium utile
etiam consanguineis. Timeo ii ad
Corinthios x arbitramur quod
nos tamquam secundum carnem ambulemus
scandalizant ideo recolentes
scelera meorum ut comandam nimiam
spiritualium virorum pluralitatem et
nepotum concilium subdiacona-
tum in bonis temporalibus quam in be-
neficiis etiam excrescunte scelere
meo si revertar ad medium
ostendit xlv demonstrat et quam
memoria in benedictione

In fide et lenitate ipsius sanctum
fecit illum et elegit eum de omni
carne qui dixit dominus Ihesus psalmo
xvii. provideat dominus deus spirituum
omnis carnis carnis hominem
qui sit super multitudinem hanc. Ecce
Moyses amicus dei cui facie ad
faciem locutus est dominus potuit
successores participatus filios suos
facere et potuit ad terram religio-
ne dignitate domus Aaron de alia
tribu elegit Iosue. Et sic eminus
principatum in presbiteros non sanguinis
sed vite merito transferri. Unde Me-
lchizedech sacerdos dei summi sine
genealogia sine patre sine matre mediator
est in Christo sacerdocio qui sine patre
fuit in celis sine matre in ce-
lis carnalis affectio desiderat
quam lux celi spiritus carnem
et ossa non habet quia vir spiritualis
carnis et sanguinis affectum non ha-
beret immo qui Christi sunt car-
nem suam crucifixerunt. Sed ultra
via spirituales patres et pastores
ad pontificatum ad ducunt quos
carnales imitantur a religione
quam a prima recipiunt et a bonis
qui ex sanguinibus et voluntate
carnis non ex deo nati sunt
quatuor et dolemus amicitiam
qui ditaverit ecclesiam ditando
et ut multiplicati successoribus
plurimorum iuvarent orationibus ut
patet illud dicit Caro mea requi-
escet in spe. Unde et quod cor
in ultima voluntate perfecto sta-
tuunt canonicorum quem videmus
continui per vitam laycam prelatorum qui
dant plura beneficia viri et
plura nepotibus procurant consti-
tutum eum plenius in carne ha-
buerit fecit fidele testamentum
ipsum in carne sua euacuant
testamentum et voluntatem ultimam
priorum quod ponunt dum morti
timent heredes tuorum bona et
dant non pauperibus et spiritualibus in
pidis que relinquuntur indo-
lentes in propriis testamentis
ad ecclesiam ecclesias virorum et
spiritualium magis est penuria
quia sunt a prelatis multam

mediam sustinuit et gemitum super
id psalmus a voce gemitus mei ad-
hesit os meum carni mee vo-
cant non affectum et perfectum sed
etiam in prelatorum nepotulis habi-
dum et leticiam comedere carnes
et bibere vinum. Et ideo Iesus Sirach
desperata est omnibus bonis non pax
vivunt carnis. Sed sicut tunc qui
secundum carnem natus fuerat persequi-
batur eum qui secundum spiritum. Galatas
iiii capitulo. Et omnia ... sicut Ismael
hel persequebatur Ysaac. Sic temporales
et carnales persequuntur hodie spiritu-
ales et nisi breviati essent dies
eorum non fieret salua omnis caro
sed propter electos breviabuntur dies.
Matthei xxiiii. Et si diu vixerint
quidam prelati penitus destruerent
clericos quia nullos nisi consanguineos
eligerent quibus tamen viam salutis
preciperent de humiditate temporalium
in istis nepotulis qui sunt
filii carnis et sanguinis. Iacobi v.
Divitie vestre putrefacte sunt
vestimenta vestra a tineis co-
mesta sunt aurum et argentum vestrum
eruginabit et erugo eorum in
testimonium vobis erit et man-
ducabit carnes vestras sicut
ignis ... non ignis concupi-
scentie viget in eis qui nihil
aliud faciunt nisi ut nutriant
incendium temporalis. Plures non sunt
piscibus qui currunt post ha-
mos pretium in terram et ipso ar-
debit misse ad illas tres horas
in testibus ... pecuniam
sicut aquile ut congregant ad
olfactum cadaveris colligunt et
sibi ita quod prius quam in capitulis
eos bonum aliquod ordinarent
... pluribus membra carnium emit
tollentes ... ideo non tam bonos
vehementer ... quia in ma-
lo concordant tenent malos al.
prelatos et non bonos volunt
hic multiplicari non bonos ...
impletur illud Christi xvi. Beatus
es Simon Bariona quia

Caro et sanguis non revelavit
tibi

D Octrinam quatuor pla
torum malorum exterius
quos ostendit ad clau
strales et eorum conventus
primo patet eorum impedimentum propter
immoderatam privatorum sunt
primo Regum iiiio inde est quod conveniebat ad
claustrum conductum hic sunt regulares
omnia propter ipsum dimitteres et in
omni conveniens sed sicut castris
sit contra castrum dyaboli sequitur im
pedit conventum et ipsis inquam conve
nerunt in unum ad ipsum dominum et
ad visus christi cum comitatores
non sunt ergo hoc visitatorum qui
deditur facultatem quotitate vel
quantitate quod est in causis sed si modum
excedat superior in exigendo
sit in sibi obsistere denegando
sed cum privatores fiant propter cu
rantes et eorum visitatoribus pau
ta bona videlicet longe sed non
sas emungere necesse quia co
stia tunc non sit necessitas ut sub
ditus audeant aggravari propter quod
in glossa Non aggravabo conventum
la eorum sed sequitur malum quod
erat ante sopitum tunc ad visita
dos conventus conveniunt licet sic
quiescere suscitatum primo Macha
xiiio Convenerunt ut edifica
rent civitatem et tradiderunt nutri
entur ducunt familiam in fi
nitam expetunt mensam fertilis
honoratam et comedentibus eis
ad eorum maledictum Sicut dicitur primo
ad Corinth. xio Domum inebria
dimittitur et non corrigitur et
de priori statu remanet do
mus ecce viiio Convenite et
ingredienter civitatem et silea debe
ant nullitates et sanctificem exvi
tans loca sua eorum propria et
omnia volunt et venerunt quibus
et tuetis bestiis sic convenite
et properate et venite undique ad
victimam quam immolo vobis

Confusa sunt tamen non absque eis
impedimentibus que sunt vi vel metu
ta timent in regulares vim co
pulsivam ablativam inquieta
tivam et eis convenientibus in unum
iam post cenam dominicam manducare
sed convenientibus eis in comesti
bus videlicet et audiunt suffi
ras et propter hoc non ad convictum
convenire debent ut bonos eligerent
et malemutos consultarent
Contra xo Exhortaverunt devotos
conventum malorum et destruxerunt
eos usque ad finem Sed dicit du
tum superbus destruxit et sic
de mittes per eis sed ideo magis
impendunt monasteria exactores
immobiles per visitatores Conveniunt
quando plati contra religiosas ad
extorquendas angarias et propter
angarias ad extorquendas
exactores Iosue xi Convene
runt omnes in unum ad aquas
Meron ut pugnarent contra istos
id est claustrales et claustrales qui
venientibus suis conveniunt ut pu
gnarent propter ipsis et aliis per ora
tores Primo Macha iiiio Congrega
tus est populus ut essent parati
in prelio et ut orarent et
peterent miserationem et miserationes
sed hoc detestabilis tamen non debent
dicere ab eius fugere nisi quando
electa et rata sunt non perimit
tur eis civitatem nisi vero ubi
sed imponunt est ordinaria
iniunctam sed sine necessitate et uti
litate et sine consultu debito
potestate impetrant contra
eos sententias pensiones vel por
tionum privilegia ut videantur
convenisse non in eorum edifica
tionem sed destructionem primo Macha
iiiio Ecce nationes convenerunt
adversus nos ut nos disperde
rent iiiio sicut faciunt prelatos
receptores faciunt non recepti per
eos consanguineos et omnem virtutem
inimicorum nostrorum propellunt et pau
peres meliores et ex eorum
accipiunt Sicut non in Caro et
Di. inicient conventum vestrum

vt annulum huius aureum et ve
ste candida mittat aut et paup
in sordido habitu et intendatis i
eum qui indutus est veste preclara
et dixeris ei tu sede hic et bene pau
peri aut dicatis tu aut illic aut s
de sub scabello pedum meorum no
ne iudicatis apud vosmetipsos
et facti estis iudices cogitationum
iniquarum ad totum … episcoporum de
beret et ut in bonis personis edi
ficarent religiosorum ad … honorem
… ut in eis compleatur quod
dicitur protexisti me a conventu ma
lignantium et a multitudine operantium i
niquitatem. Certe impediunt
correctores nam per quos …
dei persuadens quibus nova …
diebus nostris …
et clamat … claustrales …
regulas suas … et pedibus co
culcant nam qui regulare …
professi sunt habitum secularem …
habitum in … morbi …
ne … per inobedientias
inobedientes vivunt … prelati sunt
renovationibus … corripiunt
volunt … corrigentibus
eorum … precipientibus obediunt …
… suo velamentum et …
…
[illegible]

se iniuste vexari sentit violent
ia et si culpa eius fuit per qua
corrigenda sit ne cognitio ne …
… per dicit … postulabit
iudicium ordinarium constabit esse quod
proxima requirat et si statuunt
in tali correctio debuerat in …
… publice … attendent ali
ad … iudicium …
… delicti intentionem paret
delinquendi … sunt ista necessi
tates que si observata fuerint di
ssolucionem religio … ordo et
… omnibus que sub eo debuerat
… ut cauda caput
et caput … in caudam sit …
… fortem …
et statuet … consules et se adm
accusabunt quod est contra illud Ma
thei … sic …
… facere aliquid aut …
[illegible]

Quarto de vita prelati
quo … se debeat
… quo ad ea que
sub se quo ad ea que
circa se quarto se quo ad ea que
supra se. Sed quia supra eum est …
… sapientie … potentie
… circa Oculus
sapientie monet ut vigilet per dili
gentiam oculus non vigil et inspi
… omnis … actus …
vigilanti ego video

Ergo prelatus vigilet et nil negli-
gat quod sit ad salutem animarum, qua-
liter ipsi pastores erant in regione
eadem custodientes vigilias
noctis super suum gregem. Et si-
cut Ezechielis iii. speculatorem de-
di te domui Israel qui in speculo
positus est debet diligenter atten-
dere, et postquam attenderit, huiusmodi
si poterit et actu corrigere, et
si non poterit saltem verbo scelera
operari debet declamare, quia si te
non audierit dic ecclesie. Si ecclesiam
non audierit, sit tibi sicut ethnicus
et publicanus Mathei xviii. Vigilet
ergo prelatus ut caveat malas be-
stias, id est demonum insidias. Nam
adversario bestie [illegible] vigilant ut
oves diripiant et dispergant pa-
stores vero dormitant. Ieremie v. opti-
mates sui confregerunt iugum, rup-
perunt vincula, ideo percussit eos
leo de silva, lupus ad vesperam va-
stavit eos, pardus vigilans super
civitates eorum. Frangitur iugum carita-
tis fraterne, rumpitur vincula obedien-
tie, leo de silva consurgit, lupus ad ve-
speram servit, pardus vigilans inva-
dit. leo est fortior, lupus callidior,
pardus latentior, quia per sevitiam
astutiam lasciviam oppressos dyabolo
prevalente perit dormitantem.
Dormitaverunt pastores tui rex Assur. Petri i°
capitulo v. fratres sobrii estote, et vigila-
te quia adversarius vester dyabolus tamquam
leo rugiens circuit querens quem
devoret. Sathan non terram circuit
qui quietus in celi culmine stare
contempsit, immo terram circuit, quia car-
nalia corda scrutatur ut bona tol-
lat mala inductibus inserat infe-
cta cumulet cumulata perficiat
perfectos per iniquitatibus ad penam
perpetuam aquirat, ut amoveat
tenebras noxias, id est carnis deli-
cias. Canticorum iii. viri fortes tenent
gladios, et qui gloria in iaculo
stimulo boves agitat, et qui
sat in operibus eorum et narratio
eius in filiis taurorum, cor su-
um dabit ad versandos sulcos et
vigilia eius in sagina vaccarum.
Sic omnis faber et architectus,
qui noctem tamquam diem transigit, et
prelatus tamquam arator, quia caritatem
aratri, qui gloria in iaculo in
dignitate quam accepit si ma-
lus corripuerit stimulo, boves agi-
tat, id est fortes et pigros ad penitentiam
excitat, et quasi in operibus eorum
per diligentem consideratorem operum subditorum
et narratio eius in filiis taurorum,
id est propone exercitus contra scelera, vigilat
ad versandos sulcos ad eradicandos
motus pravos, et delicias carnis sa-
ginat vaccas spiritualibus bonis, sicut
vigilat artifices mechanici ad perfectum
operis, unde secundum vigilia sua perficiat opus.
Sic faber ferrarius sedens super in-
cudem et considerans opus ferri,
et secundum vigilia sua mundabit forna-
cem, quia extirpat delicias que
inflammant fomitem, ut sanet oves
salutas, id est corroboret infirmas
consolatas exponat, ideo vigilans et
confirmat ecclesiam quemadmodum erant
in bono non in peccato. Quia
dormiunt pastores dum voluntatem suam
esse contendit officij in vitamque
laboremque apponit dignitatem mun-
dum, premium scrias a gregem di-
lacerando ad obviamque et quod
ad remansit apud quemvis, quando
per transitus durius vel potius ad
fontem sanguinem sed consequitur, venerandum nec
nos aut minima solita officii
non dignat, ad officia depredatum fa-
ciant, seducunt, decimas oves,
id est animas, erroneas in fide aut du-
bias. i° ad Corinthios xvi. vigilate
state in fide viriliter agite. Apostolus secundum
perceptam humilitatem dicit: vel vigilet
ne apostolus oret. Nocte in media
vastator angelus percussit corpora
primogenita, fides aut presumpta
cum nati [illegible] dicuntur debere extendi
terras, que nos perditos efficiat, semper
leo lupus dyabolus primo intrat
clausis, ut reddat terra corpusque eius
ideo bonus prelatus. Hebreorum xiii° pervi-
gilant quasi rationem pro animabus red-
dituri, nam si rector navis non
vigilaverit in periculo, imminet casus
de naufragio. Proverbiorum xxiii°
[illegible] sicut dormiens in medio
mari et sicut sopitus gubernator [illegible]

Amisso clavo essent et castrum
in quibus si speculatores non vigila
rent in excubiis. Ideo dicit xxiiii
Vigilate quia nescitis diem neque
horam. Et si sciret paterfamilias qua
hora fur veniret vigilaret utique
et non sineret perfodi domum suam.
Sicut reges autem coronentur nocte
precedenti vacantes vigiliis. Sic qui
dam in mane confectionis. Et qui fue
runt diligentiores in spiritualibus vi
gilia coronabuntur in gloria sempi
terna. Luce xii Beati servi illi quos
cum venerit dominus invenerit vigilantes.

Octavum scilicet de gla
dio humane potentie
ostendit monet quod prelatus
simulet per constantiam
eum tirannus vel aliquis
superior inquietat etiam. Unde
sicut Johannis xix milites
Christum crucifixerunt et vestimenta
eius acceperunt. Sic hodie ecclesias
spoliant et personas ecclesiasticas
variis cruciationibus inquietant
contra quos persone ecclesiastice su
nt arma spiritualia non carna
lia ii ad Corinthios x arma
militie nostre non carnalia sed spiritu
alia. Leo papa: Clerici mox ut eis infer
tur vis vel iniuria, ad ineun
da bella statim prosiliunt arma
torum cuneos instruunt et innumera
bilibus violentiis prohibent. Dum sacer
dotes acceptant eum tunc cave
legi magis et gladium. Qui hodi
bino Leoniano et usque illud sus
tulerit curam da ei et pallium
non forte dum prelatos in altero
non complacent in se ipso. Quod
est inopium quia qui solvit unum
de mandatis minimis et docuerit
sic homines minimus vocabitur in re
gno celorum. Nam Christus dominus cum
suis apostolis in carne ambu
lantes non secundum carnem militan
tes cuncta mundi furentes obsta
cula non per dissensiones ulti
ones sed per invicta superavit in
tantum se pacis maiestate contra
dum mundi rabiem potius te
nuit. Sic qui vel arma cor
ripere vel ...
... responsum. Unde prelatus

ad viri regnum et sacerdotium prop
ria sunt distinguebantur officia
ut rex virtute armis secula et
atingat sacerdos gladio spirituali.
Hoc autem fit quando primus exhor
tator secundo Thimothei iiii. Dicit Bog
mil. contra laborem qui sua verbis
exhortationibus regum tuetur
et prava abominatur. Unde in
vita Christi et Johannes
milites scultetis exhortatus
est. Viri dei et communiter generaliter
neque calumniam inferatis et contenti
estote stipendiis vestris. Ad exhor
tationem istam pertinet omne depe
na scientie, contra tentat da
mnum et committit illo qui da
natus est quia tenebat possessionem
ecclesie dei in hoc vel unum thesaurum
cum pluribus comes quidam dives
ac prepotens. Sed quod in illo
hoc prodigium ordine reperim
bone optimus et in nocturne vi
te prout quidam erat de ecclesia con
tinuator in edictum de terminato
sed defunctus est. Post cuius obi
tum quidam religiosus spiritu ad
inferiora descendit et statim
in tormentis in supremo gradu cuius
dam scale videbat. Aiebat namque
quod scala illa inter sedentes et
capitales ulteres in medio flam
mas videbantur erecta atque ad
suscipiendos omnes qui ex eadem
comitatus genealogia descen
dunt constituta. Erat autem detesta
tionis et in hac baratri infi
nite patens atque in profunda de
scenderet unde scala producta
surgebat. Hic ergo ordine sunt
defuncti ipsi in scale torquebantur
ut cum quis eorum novus adve
niret ipsum interim scale gradum
teneret. Hic autem qui illum
receptus erat alii que omnes ad
proximum inferiorem gradum descende
rent aut abusi alii atque alii
eodem ducentes homines post talium
obitum ad prefata scala per tempus
intervalla confluxerant et alii
pluribus extenderunt in effabilis
utilitate mediis ad inferiora mi
grabant penam. Dum vero
hic contemplabatur tam ...

horrende damnatos ingrederetur
et pristinum tunc ille. Comes sui
temporis prudentior qui tam honeste
tam decenter vixisse audivi et
ipse quandam predii possessione
meta ecclesie que beato Stepha
no patruus eius abstulerat
tum vero iste decimus in hereditate
successit. Omnes isti nunc diverso
supplicio deputati sunt et sunt
per eos ad peccandum non dispar
avaritie culpa [illegible]. Ista
nullos ad profundam atroces penas
inferni que supplicium copulat
ob certum iniuste posse
ssores adstant et sibi ablata
vocant. Nunc dicam sunt de redditibus
ecclesie satiant [illegible] postmodum
medullas suis flammas depa
scant. Oratio est [illegible] in
[illegible] ipso commilitant. Moyses
contra Amalech [illegible] in ora
tione manuum et vincebat a fide
[illegible] Zach. X. Conculcabo do
mum [illegible] qui militat
in euntes et revenientes et non
[illegible] super eos. [illegible]
[illegible] in Gallicanis partibus sicut
auditum [illegible] abbatem
et quendam [illegible] potentem
orta contentio non levis de possessione
contentio diu decertata est [illegible]
[illegible] ut agerent armis et
[illegible] multa copia [illegible]
[illegible] ingredi [illegible] de
[illegible] et ad agendum
fortiter omnium [illegible] inflammat. [illegible]
[illegible] gladios [illegible]
[illegible] clamor [illegible]
tollitur bella [illegible] et ad con
[illegible] hostilis exercitus [illegible]
abbas autem non in armis [illegible]
spem suam sed in [illegible] salutis
auctore [illegible]. [illegible] qui
[illegible] suam [illegible]
[illegible] solos [illegible]
[illegible] suos equis imposuit [illegible]
[illegible] opere [illegible]
[illegible] illis velut galeam et lo
ricam fidei munimento [illegible]
vexillo ad locum [illegible] venit
[illegible] ille non [illegible] ut peraberet
arma [illegible] celeste [illegible]
angelicam [illegible]

[illegible] tantus [illegible] omnibus [illegible]
[illegible] horror invasit ut desi
lientes de equis [illegible] arma
[illegible] subsequentes
indulgentiam flagitarent [illegible]
[illegible] victorie triumphat
obtinuit. Qui non [illegible]
equis sed in [illegible]
spem posuit [illegible]
[illegible] in [illegible]
[illegible] Renati de arte militari
qui [illegible] et [illegible]
[illegible] milites. [illegible] uno [illegible]
terre [illegible] a mare
[illegible] flumine [illegible]
ad soliditatem [illegible]
[illegible] ascendit oratio et [illegible]
celeste [illegible] assidua supplicatio
[illegible] qui [illegible] affligunt
[illegible] fluviales lacrimas [illegible]
devotio. Magno tamen hostes [illegible]
[illegible] Machabeus [illegible]
Machabeus fortis viribus a iuventu
te sua [illegible] et
ipse [illegible] bellum [illegible] Machabeus
[illegible] contra [illegible]
[illegible] ingenium [illegible] obsessionis [illegible]
[illegible] orationis [illegible] ad do
minum [illegible] ob [illegible]
[illegible] omnibus et [illegible]
[illegible] et [illegible] super omnes
[illegible] bellorum [illegible]
[illegible] quid sit debeat [illegible]
[illegible] quod [illegible]
[illegible] et fidelissimus ac
[illegible] ipse [illegible] Exemplum [illegible]
[illegible] remedium [illegible] in eos
qui [illegible] et rebelles [illegible] in
eos qui mansueti sunt et humiles
sicut in medicina [illegible]
[illegible] per [illegible]
[illegible] contraria [illegible]
[illegible] Damasco [illegible]
[illegible] Damasci [illegible]
sanguis [illegible]
[illegible] nobiles et
potentes [illegible]
[illegible]
[illegible] et [illegible]
[illegible] David [illegible]
[illegible] maiores [illegible]

358

Insignitus, consanguineam suam im
perialis sedis copulauit, pro
hibitus contulit ecclesie ... adhesit,
et totum ecclesie ... rerum ...
rem ... puellarum stabu
lis deputauit, cui etiam hoc ad
derat audiencie inditum conti
git ut pauca de imperialibus mer
impleat, am tamen ora pietatis
nunc tangeret, et dum preceptis
salutaribus se non humiliat, qui
vigilare noluit in cubiculo
dormientem repente de celes
tibus irruens fulgur extin
xit, exemptus moriendo dum fu
roris sui, qui velim suo dum
vivit adhibere contemperat
medicinam. Quilibet ecclesia
rum, qui claudunt celi suspen
dit, daga cantica cogunt etiam
meditare qui paucos propositos
in mense dum conuenerunt me
ditare claudunt ora et tamen
deus ait, et efficaciter sicut plures sunt
sacerdotes, et hec de vi celi re
medium, quod cum summa deliberaci
one percede, dum in mensem quomo
documque sumpta debitorum pleni
pietatis laicorum prodit arma
complexus in publicis et priuatis
colloquiis inflat clericorum sacerdo
tum deceptione rerum continuacio
nes per speciales que se solue quod
non rapuerunt, propterea altius
inuste coniuncti sacris cetere
quis pati sicut catholici sunt
comparare iuris clericorum precepit consocijs
militibus suis ut permittent eos
quod permittere terram anathema
te dequo conquirit, cum sic fiat in
iuste quos ipso multiplicatas ma
teriam, et pene militat in me, quod
est mira compassio, quod quos dimi
tius nutriant, tantis periculis ...
pomi permittant, vnde videntur
valde prudentibus, quod malefactor
voluerit profundius, et confundere
aptius sit principalis persona cum
eisdem comitantibus contraria rectori
dicebant domus et festiuis, et lo
ta ad que accedebat quamdiu
moraretur in eis cessaret sum a
diuinis ... per licenciam propriam im

Obuient, qui dum ipse loco conse
cra militarem, quibus possint prin
cipibus reddere, per priuilegia pontificia
non faciant legem, que per vos petiuit
obligetur apostolicam principatum, qui a
negauit, nec aliud meruit profitere
oraculum, quod vi alieni thorum inua
sit. Non hoc meditabar veracitate
pro eo quod forte non inuenimus in omnibus
innocentes, non legi quod hoc fecit
vel docuit greges, qui tot aduersa
bardis rapinas et violencias
pertulit. Non Ambrosius bellum
arrianis intulit nec ceptus hoc
modo dyabolo triumphauit per pa
cienciam et constanciam apostoli etiam
gladium et iudices triumphantes
diuersa supplicia pertulerunt. Si ergo
professione qua vlla viuit certa impos
sibilia corripi arma conceduntur
ut catholicam velnecet, quid preter
misit et visitoris celestis facultatibus
excitate clerico sacerdotium ministro ad
impia se in gladio debacchantur
tamquam cum magis in leges di minant
forte vel sacerdotes sacerdotalis ecclesie
ta contrariis nec quod agitur in consumma
ta meditacio et principalis sacramentum in
cunctis constat de speciali et dispendium
congressione bellorum in tempore
in sancto militatis dum impleat
se secularibus negociis, ut a pla
ce secularium, ut ei placuit. Non est bo
nus miles, qui pro capienda
munera mucrone fungitur sed
potius qui reclamans vngitur, et
constans bello non cedit, sed
verbum vibrans spiritualiter contra
eam conuertens constanciam, et scripturam
se nunc sunt exponens mortis pro
iusticiam ut liberet de monte
Achaz quoniam est ... militia et
vita hominis super terram.

Doceamus ergo omnes
nos hos quos sola
tur diuinitas dum ad
suscipiendum conserua
cionis efficaciam, quod in tempore
vel hortatur apostolus ne inuaca
num recipiamus graciam dei, etiam
tamen in aliquibus videamus
qui vitant aetatem ...
et conseruacionem qui vocant

episcopos ita aucupium advenator
Qui edificat muros et etiam
mansionem civitatem in consecratione
qui abhorrent officium et nomen
episcopi, sed temporalia emolumenta pri
pium / et temporales redditus ad usus
contra ordinationes usurpare conten
dunt et temporaliter vocantur electi
non attendentes illud apostoli dicentis
quibus deest gratia dei temporalis conser
vatio sit tamen honor impartitur
honorem sed cicatrix oneris / et
labor paupertatis affectum volup
tatem / scriptum est indignum se
episcopo facit qui episcopatus misterium
erubescat / et qui corpus confessus
est coram hominibus hunc episcopus
coram patre confitebitur in celesti
bus / sed proh nunc gentes nunquam atte
ptant clericos de rapinis emu
lant / pauperes opprimunt affectant
potentiam inertiam movent
nisi quia consecrationis gratiam for
te non adepti sunt / quia gryphos
altius accipitur iniuriis / et vult
quia rapaces oves sunt in lege
dei / reprobant et a sacrificio
prohibentur vetere nec quosdam
corpore reprobavit deus / quia sa
crum ministerium erubescunt / et
iniquitatis eius conspicatur a bene
dicet et elongabitur ab eo benedictio
quia benedictionem gratie noluerunt / vo
cant etiam quosdam episcopos barbaros
et ignaros quod officium exeque
di / similes offensiores ut vitu
peretur ministerium suum ideo per sup
tionem sacrilegia dehonestant
temporalis eminentie facinus vi
pe in quo unusquisque prout acce
pit gratiam in alterutrum illam
administrantes sicut boni dispen
satores multiformis gratie dei
gratiam cum qua quidem accipiunt
ingratitudine electione debent di
ffundere ad alios in officii exec
utione. Sicut enim corpus est
unum et membra habet multa et
omnia membra corporis cum
sint multa unum corpus sunt
ita et christus anima in una
est et omnia membra unum fiat
sed non una et tamen unum mem
bris omnibus ministrat / et quod

alius concedat alius negat. Ocu
lus in aliena recipit ut quod
in alius videat sed ut videat au
ris vel audiat. Sic gratia spiritus sancti
universis in christo renatis vitam
fidei concedit / qui in suis effecte
vivunt sed tamen aliquos ab ecclesia
sacre dignitatis ministeria provehit
velut quibusdam superioribus membris
spiritualia medicina concedit et
veluti sunt oculi discreti lustra
tores sine anima non discernit
sed unicuique distribuit officium
congruum / ut quodammodo non tantum
videatur tamquam si sunt membra
sive honesta sive feda / sed magis
tota anima sunt intellectu concepta
tuta per spiritus sanctus ad conferendum
spiritualis gratie sacrum non tam
nimium vite / quam inchoando
attempta officium. Unde non tam
considerationem ad gratiam dispensa
tam. Sive membra ecclesie sive
honesta sive inhonesta tamen lo
ca ubi sunt posita / sed sepe
contingit ut membra que sunt et
tenuiora officia sunt de
formia / ut sunt alia decora
quia que in honesta sunt ha
bundanciorem honestatem
habent secundum hoc maior confusio
quia ad aliquam gratiam sacre uni
ctionis accipiunt celebrant
ordines. Ecclesias altaria conse
crant benedicunt abbates / et
per vestium et vestitum ami sca
bulis meditantes sacra me
redemptionis quibus inquestu
tamen eos quorum ordinatio
dubia est sacri canones non
admittit / non illos episcopos
reputamus / quorum consecratio ig
noratur vocant aut quidam pre
lati non statuto munere ac eis
electorum / sed aucupio ac ve
natione / hii sunt qui in manibus
celi ludunt attendentes quia alium
et accipiunt accipit non bene
compromit / Afflictio sui carnis et
excitatio voluptatis. Dicit apostolus
ego christum ego confiteor non conse
crare in gratia que est in christo
ihesu hoc est per gratiam in predica

ewangelicis non vacant et aucupijs vt ideo
quosdam quorum intentio est tota in dele-
ctatione totaliter occupatio consumunt sic
congrue gerant ymaginem. Christianus tamen
sicut poete refinxit iugiter a canibus
devorant qui canum voluntate torquen-
tur, ne cetera canum si omnino susceperit
quem timeo de te Gregorius
dicit conputent in fenestra, sed celi-
que aues animabus prebuerunt volu-
cres celi sunt et pisces maris
non ad voluptatem concesse sunt
hominum, sed ad [illegible] voluntas
deputatus est et rapacitas volucres ce-
li multo tenuerunt quorum speciatio
celum claudit et inferna pandit.
Unde et qui relicta sinceritate pa-
storis vitam suam tamen venatu
tota impendunt, et canibus [illegible]
ad canes intendunt. Nota adver-
tes. Et Nicolaus papa suspensos
et excommunicatos in Laufredum
episcopum detractio fieri decrevit. Et
venatica exiuit [illegible] aut mimo
[illegible] allustium potest invenire
venaticam exuerit gratia volu-
ptas fecerunt acri pedem [illegible]
[illegible] aut athamanthi inhianti
[illegible] et nemora victor athi-
[illegible] ductor [illegible] tornorum
[illegible] fundit melior aprum tali
vel vastare [illegible] Et nobis
de his que ferales sunt que
[illegible] gentilium et domini sacerdo-
tum qui tenent venari non feras
[illegible] sed homines ut ad fidem
convertant. Et mores [illegible]
latebris [illegible] vacat et sta-
tim et alas et [illegible] decorant
[illegible] crevit [illegible] alia
[illegible] deponat et [illegible] statim
scriptura non posuit puto sine
[illegible] ymo [illegible] Petri da-
miani episcopi in epistola ad
Hildebrandum apostolice sedis
electum, utique ludus alee non
[illegible] Unde dictus Petrus
Florentinum [illegible] episcopum [illegible]
[illegible] ita pro satisfaccione
precepit ut [illegible] et xij pau-
perum pedes [illegible] omnium
[illegible] erogaret, [illegible]

atque lavaret ut qui [illegible] culpa
manibus et simul [illegible] lava-
do pauperum pedes manus suas
a contagio [illegible] ablueret et [illegible]
[illegible] vestigijs pa-
[illegible] que [illegible]
[illegible] reformaret
[illegible] edificijs
[illegible] non edificationibus [illegible]
ut dicitur illud [illegible] ad Corinth.
[illegible] laboravi
[illegible] non [illegible] competit [illegible]
gratia [illegible] in me vacua non fuit
[illegible] illud [illegible]
[illegible] non [illegible] gratia dei
[illegible] industria
[illegible] domorum
edificia que [illegible]
[illegible] indagine [illegible]
[illegible] dissolvunt [illegible]
non [illegible] temporalia [illegible]
[illegible] apponat [illegible]
[illegible] reclamant [illegible]
[illegible] ad [illegible]
[illegible] impugnatur [illegible]
[illegible] domini [illegible]
[illegible] extirpat [illegible]
[illegible] quidquid deo [illegible]
[illegible] de [illegible] et [illegible] ut [illegible]
[illegible] et [illegible] tanta
[illegible] paciuntur

Dorcamus iiij° de pon-
[illegible] quod prelato-
rum ad [illegible]
[illegible] sicut [illegible]
[illegible] sua [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] et [illegible]
[illegible]
[illegible] et inferiores
[illegible] que ad [illegible] plebe
custodiat. [illegible] sunt gigantes
qui portant orbem. [illegible]
[illegible] ut [illegible] ad Corinth.
[illegible] illud quod [illegible]
[illegible] pondus [illegible]
[illegible] ad [illegible]

tulerunt per orationes dulces. Sic aaron
tho sine querela apparens de parvi p
plus similitudinibus suis scuto presens
orationem contemptum deprecatus allegans
restitit ire (xviii sapientie) et stans
inter mortuos et viventes pro populo
deprecatus est et placavit dominum. Verum
mora hec est pondus secundum quod
quod in morte ipsius accepit vestimentum
aaron in redemptorem quorundam
primogenitorum pondus aut est sicli
quod qui per obulos habet viginti
in duobus precepit dilectionem dei et
proximi duplicata sunt doct-
rina decalogi. Sic moyses devi-
cit amalech, elevatis manibus
in celum manibus, aut cuius pon-
dere se tenent eo aut ponderator
est spiritus xvi proverbiorum. Cum non spiritus
dominus ponderat, ad orationem sufficienter
considerat, et eos reputat maioris
ponderis quos maiore caritate
sentit. Caritas namque quoddam est pondus
in cordibus, hoc est amor in spiriti-
bus unde cum plus deficit quod
moyses manum remittit, et pla-
cibus orare desistens, quasi fatiga-
tus sub pondere contabescit, ipsa vero
in dextera ista hanc ponderis usque
ad lassitudinem contabuerat, et
contrita sunt sic quo potuit sinuat
portare et durat eo in captivi-
tatem ibit. Tales erant antiqui
prelati, et sic obediebat corpo-
ri [illegible] aut virum quod recitat
petrus damianus, cum nonatum
episcopus in tentatione cuidam [illegible]
[illegible] et [illegible] hora
refectionis cuius [illegible] apponeret
[illegible] capit, et tan-
tum [illegible] dilatare, et in arcto-
tate [illegible] quod apponeret cogitare
positum quod [illegible] sicut [illegible]
[illegible] frequentes existunt,
[illegible]
voluntate, hic cuius [illegible]
constitutus dum [illegible]
bus [illegible] ad nos [illegible] huius
[illegible] benedictionis nunc hic
satis faciat caritati, inita [illegible]
ditionis deinde celitas vix [illegible]
[illegible] deponunt moyses [illegible] parvi
corporis [illegible] tractum, cum ora

sponsor coniungit et cetera fides, que
per dilectionem operatur adimplet. Quan-
tum ad se mutabilem se probat per
[illegible] consuetudinis leviticum
xix. Statera iusta, et equa sint
pondera. Non habet equa pondera
qui subditis importabilia impo-
nunt et ipsi ea digito suo mo-
vere nolunt. Hec non sunt pondera
que [illegible] sed subditi portare pos-
sunt [illegible] sollicitu-
dine respicit alios ad portandum
se subtrahit et deponit hoc enim
est pondus quod damnatur [illegible]
[illegible] manibus et [illegible] in sacculo
diversa pondera, minimum in prelato
et maius in subditis, quod damna-
tur [illegible] decreto legis [illegible]
cum qui omnia constituit in pon-
dere et mensura prelatorum requirit
opera [illegible] ut pondus do-
[illegible] appareat, et vita regimini
conveniat. Dicit de quodam epo re-
citat [illegible] petrus iohannes [illegible]
[illegible] episcopus [illegible] pauperculae [illegible]
vidue [illegible] que velut [illegible]
[illegible] victus alebat [illegible]
[illegible]
[illegible] effudit et
[illegible] ut suo vite redderet
[illegible] reviviscens episcopus
dum lacrimas vidue [illegible] deli-
[illegible]
[illegible] nullis medicorum studiis donec
[illegible] evasit qui tamen [illegible]
[illegible] per confessionem
[illegible] et longo post tempore
[illegible] ad obitum tanta
[illegible] gutture laboravit quod
loqui vix nisi cum magna di-
ficultate [illegible] gutture
laboravit alimenta non possit
adeo ut [illegible]
[illegible] in refectione
recumberet [illegible] et
[illegible] sancto
[illegible] possit [illegible]
[illegible] de [illegible] epo qui
[illegible] qui [illegible] qua-
dragesime [illegible] fecit sibi
[illegible] operibus [illegible]
et [illegible], et volens

Chilatibus et obscuratum tenebris diei
duxerit lectum vel adhuc lucescerit
cunctos in capitibus fratrum conserva-
bat nigredinem antiquam et ve-
terem multiplicitatis scelerum descen-
dit / et cum vultum eius tunc vide-
ri et nudolimus palis repente cor-
ruit et cuius facie inhonestam
visum et ora distorsit qui per
plures annos postmodum vixit
sed hoc usque cum ad lapsum insigne
portauit / ostendit quod dissimulationes
sue non observauit consuetudines
sed dum pondus timoris abiecit
diuinam sustinuit ultionem / nobis
innuentes quod si deus imputat et
probitur in futuro quanto pondere
cruciabit Job xxv. / Sic enim
timentes fluctus super me ti-
mui deum et pondus eius ferre
non potui. Pertimescunt de
animo quo ferat ira que repro-
bat si modo illa feri cum vir-
que purgat / et nobilis dicit
quod timentes fluctus / anima sic
in periculo ducitur tempestate de-
pressa sicut pondus nauis ab illa
ut videamus temporaliter abiec-
te bona temporalia opprimentia ut
videamus ea ut sic eam nauis
tractat libertatem que mergebatur
onerata. Et tamen ad suos secretos vi-
res effectus et sustineat quamuis
fortitudinem. Unde Moyses Numeri
xi / Cur imposuisti pondus
universi populi huius super me / numquid
ego concepi omnem multitudinem
aut genui eam ut dicas mihi
porta eos in sinu tuo sicut
portare solet nutrix infantulum
et defer eos in terram quam
iurasti patribus eorum / Et quod intel-
ligatur spiritualiter apostolus Thessa. ii
dicit facti sumus paruuli in me-
dio vestri tamquam si nutrix foueat
filios suos / Quidam enim pro ipsa
sustinent ethi quando sic ipsa velud ma-
lum mordet regum i. c. de Heli
quod Moyses de filiis suis quando
dicit / Et super eorum / Heli et sa-
cerdotem a domino datum / Sed
nec valebat sustinere pon-
dus negocia ponderum et infirma

Et temporum inquietationem a domino ac adie-
cit dicens vobis omnes capitulis
et quaerelas / quorum quisque sit pro-
bata in tribus viris / Moyses sic
moyses labori se subiecit sed in-
terim quietis / Et quanto multos
porta eius officii compendium quod
sustinet sed longa in labore /
sustineat ergo prelatus tam pon-
dus inuitare quam aliene tempestatis
quam misit sibi fratrem / non
indigne ad vim aut casum
sed quamdiu sustineat et non
eligat alium / Efficatum / Legitur
enim in collationibus patrum de quo-
dam heremita / qui dum
in heremo heremita commoratus
pollebat abstinentia singulari adeo
ut se vocatione pastoralis derideri
ab eo petiit participationem quia
ut cum fratribus obtinere in eadem
in qua fratribus multis per annum conuersa-
rentur in cella solus agere
non poterat nec contemplationi pra-
ceptis legimus sicut videt / Ipso
petit in aliquo relaxari / Quia
angelus sathane voluit an-
gelus lucis recepit / Et cum ve-
nit obediens et imputatum
altissime propitiauit de angelo
sponsione non dubitans sic spe-
cialiter sibi non posse destruere
sed iacet et in mollis articulo
vix potuit reuocari / Hoc dicit
ut pertimescat prelatus sed quod
desperatio magis est ut alios
desertos sustineant quod in eo
libro scriptum est audiat / Cum
ad quendam senem prelatus in heremo
unicuius accessisset / et se inquie-
tatione spiritus fornicationis diceret
et ut verbis solacium et orationis
remedium tergeret verbis eum cor-
ripuit amarissimis ut consue-
uerat quem vitia debet potuit
appetitibus libidinis / Abbas quidam
ac deitate vere quibus de de-
sperationis consilia cogitanti
occurrit abbas appellationis quoniam
planus consilium tristitia et sic
saturata tam tristitiae audiuit
ab illo se velle ire ad seculum /

Et quia mendicus esse non posset sine
abbate qui simul [illegible] et dictu-
rum, et in illo eius complacet
assensus se continue eius concepti in-
tam laboris et tedio [illegible] [illegible]
dei abbas post biblium propo-
suit abbas unum dici induciis
ut ad cellam predicti senis appro-
pinquaret. Expansis manibus oro-
scissa ad [illegible] ait Domine
[illegible] quem arbitror consolatio
[illegible] quamdiu [illegible] ... in-
pugnator [illegible] [illegible] in se
[illegible] ut saltem de [illegible]
[illegible] in securitate [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible]
Hys dictis videt ethiopem
nigrum igneta cum [illegible] iacula
iacientem quibus cor eius sau-
ciatur velut amicus et [illegible]
[illegible] et illuc [illegible] stat, et
[illegible] via perdit [illegible] hunc
[illegible] ille discesserat quod vi-
dens abbas Apollo intel-
lexit libidinis [illegible] quod
ethiopes [illegible] [illegible]
[illegible], que inquit causa te
ita [illegible] [illegible] hue
[illegible] oblitus, quod ille
[illegible] et [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] non [illegible] non [illegible]
[illegible] inquit [illegible]
et intellige te non ignorare
[illegible] ab [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
quibus ille [illegible] quotidie
ad [illegible] [illegible] qui [illegible]
te [illegible] [illegible] tantum
[illegible] [illegible] quibus [illegible]
[illegible] [illegible] non di-
[illegible] [illegible] ut [illegible] dic-
[illegible] [illegible] vade et te
[illegible] [illegible] sanctiam
ut saltem in [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] in [illegible]
et [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] non [illegible] [illegible]
[illegible] in te fuit [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] non
[illegible] [illegible] illu[illegible]
[illegible] que [illegible] ta-
vehementer appetisset, qui

te [illegible] [illegible] designat
est [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible], [illegible] in [illegible] [illegible]
[illegible] ignibus [illegible] [illegible]
te conatus est, eo intelligentis for-
[illegible], cum ad tanta violentia
[illegible] impulit vehementer. Di-
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] quassata non [illegible] non
[illegible] [illegible] [illegible] sed
[illegible] [illegible] qui ducit ad mor-
tem [illegible] ad [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] iustitie [illegible]
[illegible] [illegible] pondus [illegible]
[illegible] in Saul Philistiim pugnan-
tium [illegible] sunt nobiles [illegible]
[illegible] et [illegible] impugnant [illegible]
tant cum [illegible] [illegible],
qui magis [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] hostes [illegible] confligere
[illegible] sibi [illegible] et [illegible]
[illegible] in [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
et [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] decimas [illegible] [illegible]
et [illegible] non desinunt, totus bellorum
[illegible] in [illegible] [illegible] aut
[illegible] aliud [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] pondus [illegible]
tollit qui [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] quod [illegible]
[illegible] [illegible] ad [illegible]. [illegible]
se [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible], ideo [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] et [illegible]
[illegible] [illegible]. [illegible] [illegible]
[illegible] sua [illegible] [illegible] [illegible]
illa non sufficit [illegible] supplicat
gladius secularis [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] Urbani [illegible]
[illegible], Gregorii [illegible]. Ni-
colai [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] et [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] et
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] qui [illegible] [illegible]

super gregem suum / quia de prioribus
imputatur quod altofilus apostolista
in archa domini capi Saul ...
filius otti et alayras ... do
mini ... dei consulta quos gladi
um petri rubigo consumat quod
ipso sacra villescunt quod non
domini ... ecclesie quod malchus
sevit in custodiam ... in ... hominum
et Balthasar in ... vasa sac
legas manus extendit quod sone
... erat ... perit
unde petrus qui super ... et
... capi in prupta ruppe
... tercio ... bi
ac publicus ... ita
bat qui in omnibus ... mortuo
... psallent et semestrem
tellure horadus explorat
apperitur erit videt multos
nigros homines tamquam ethiopes
inter capite et longo ... dum
stos ... sanguinatos ... comitas
... hoc ... quid esset
... dei ... vultos
pabula ... malig
... sunt sumus ... pauperes
... pabula ... Attendis
... ... igni ... ho
minibus ... apostolum
... principali capite
Paradalphus qui ad ... esset
et Iohannes ... militis
... civitatis qui
adhuc vivit in Colonia ... li
co ... dei / prefatus Iohannes
... adyt que viderat
... audierat fideliter narra
narravit quod tempus imperator
... sarracenos ...
... talabat festinabat ...
... audit Iohannes ... ut ... no
... nos imperatoris ...
et ... de ... ... sta
tu ... ... totus
... imperatoris ... esset ...
... ... sicut deserta
et ... ordinis ...

suma ut aut ... utrum ...
... quod ille narrabit ...
... ad menia ... iane
... qui ... gran
... iam mortuus ... erit
... quorum ... multos ... Iohan
nes ... ...
tor ... vir ... ... que
... super ... / quo ... mor
tuo ... unde
... Iohanna ... ...
... eruperat ... lia
... ... sanctus / quod
a demonibus ... nil
aliud fuit nisi ... ... eruas
... qui ... ...
hominibus ... Nam ut
... petrus ... in illis
partibus ... ... moriturus
... tempore de predicto ...
te vide ... tota ... sulfure
... ... ipso ...
... fuit ut ...
fecerat ... ... imperatore
... ... ubi corpora
... ... quod in apoc
de ... ... illorum
et ... ardente igni
et sulfure quod ... sua

Magno ... de
... domini ...
... ingressum ... regi
... quibus ...
... vita ... que
... quam ... ... si
... ostendat ubi ...
ostendat ... ...
... studium ... erat
... ...
... ...
... ...
... et ... patus
... debeat ...
... et ... et ...
... insultus ... quod ...

Paulus

marie se excusavit beatus Gandulphus q
si hec doctrina non fuit in prelato plu
rima detrimenta pareret. Ipsius dex
tro quod temporis doctrine diversus est mo
dus. Quod prelatus circa doctrine sa
cre studium esse debeat et in medi
tacionibus intentus valde. In inter huma
na et negocia secularia cor de
prelatorum defluunt / et exteriorum
occupacionum decursus impulsis
fluctibus corruit / Sed per studium
meditacionis resurgit. Meditan
do quippe mandata celestia
perficiunt / Unde dicitur legem tuam
domine tota die meditacio est
mea / Expedit enim meditacio
carnem mortificat / mentem puri
ficat / et opus honorificat
Carnem [illegible] meditacio mor
tificat / quia cum vigiliis frequens
meditacio carnis est afflic
cio. Hec est vigilia ho
nestatis que corpora desic
cat et tabefacit [illegible]
carnalis humoris / Eccli
xxxi vigilia honestatis
tabefaciet carnes [illegible]
hec / Gen xxiiij Egressus
est ysaac ad meditandum
declinata iam die debili
tato scilicet cupiscencie carnalis fer
vore / Mentem purificat
meditacio sicut inquit psalmista
nocte cum corde meo ex
ercitabar et scopebam spiritum
meum. Sed in meditacione [illegible]
[illegible] timorem ysaac [illegible]
in / Oculi tui videant [illegible]
de longe cor tuum meditabitur
timorem [illegible] nos medita
cionum remotos [illegible]
[illegible] supplicia purificatur
consciencia / [illegible] inducit ardorem
quia tanto magis ardore
quod [illegible] succenditur [illegible]
[illegible] compungitur quanto
magis circa statum [illegible] medita
[illegible] dulcedo [illegible]
unde [illegible] designatur
[illegible] ardoris / In meditacione
inquit mea exardescit ignis
/ Et ysayas [illegible]

meditacionis et suspiria [illegible]
/ Sicut pullus yrundinis sic
clamabo meditabor ut columba /
Cito meditat quedam scilicet [illegible]
quod [illegible] notat marie in
[illegible] matutinis inquit
meditabor in te [illegible] medi
tacio prelatus edificat devocio
nem / Erunt verba que ego precipio
tibi in corde tuo [illegible] filiis
tuis / et meditabis sedens in do
mo tua / Ipse hoc precepit moyses
Exo xxv° facies iiij°r circulos
aureos / quos pones per quatuor
arche angulos facies et vectes
de lignis sethim et operies auro
et inducis per circulos que sunt
in arche lateribus ut portetur in eis
qui semper erunt in circulis / nec umquam
extrahentur ab eis. Archa circa
quam circuli aurei in quatuor
arche angulis / doctrina que
continetur in quatuor evangeliorum libris
que dilatavit ecclesiam per quatuor
partes orbis. Vectes de lignis se
thim [illegible] in circulis prelati for
tes et imputribiles circa
portantes populum docentes auro
operti splendore vite fulgentes / et
pulchre sapiencie [illegible] / qui
semper debent in circulis nec
umquam extrahi ab eis quia
doctrine semper vacant sacre me
ditacionis meditacionibus studio
[illegible] intendat / Ipse hoc in
[illegible] [illegible] in circulis / [illegible]
[illegible] archam portari
si tunc [illegible] mitterent vectes
possent officium retardare / [illegible]
[illegible] prelatus super aliqua [illegible]
spirituali interrogatur / tunc [illegible]
no meditaret [illegible] sed sit in scripturis
per meditacionem et [illegible] ad [illegible]
[illegible] ipse [illegible] [illegible]
de aliquid [illegible] pastor
inquit [illegible] valde
est si tunc querat discrecio
[illegible] dicit [illegible] / Sed oraculo
vatis inhereant ut semper in cor
dibus suis eloquia sacra me
ditantes testamenta archam
sine mora deducant / si quid

Ut quod necesse est protinus doceantur. Tercium est honorificat in quo sui cordis intimum collocabit et bonitas eius que eidem omnia exhibuit circumspiciat et testificat et enim deus per sapientiam illuminat. Audi cor-
dis collocacionem. Meditacio inquit psalmista cor-
dis mei in conspectu tuo semper. Audi circum-
speccionem. Memor fui dierum antiquorum
in me sum in omnibus operibus tuis in fac-
tis manuum tuarum. Audi sapiencie illuminacionem. Eccle-
siastici. Beatus vir qui in sapiencia morabitur
et in iusticia meditabitur circumspeccionem dei
Et proverbiorum xv. Mens iusti meditabitur
sapienciam, os impiorum redundat malis

Qui sacre meditacionis stu-
dio vacant de veritatis pa-
bulo quod intus dulcius ru-
minant prelati subditos suavius pascat
De quorum ore verbum dei tanto dul-
cius auditur quanto eorum actio sermoni
contraria non videtur quia de ipsa vita si-
mul quod per linguam proximo co-
gunt. Unde Gregorius omelia x
super ezechielem. Qui vitam suam meditus
pensavit et ex eo suo foris amovendo pro-
ximos edificat qui in corde lingue ha-
bundancie in eo quod manum videtur premimus
intus scribit propter hoc in officio predica-
cionis nominatum est verum predicacionis
De vero quoque verum. Erunt verba hec in corde
tuo et narrabis ea filiis tuis. Hoc enim
verbum multum affert fructum. Deus
habeat modum debitum et iusticie contentum
Audi fructum proverbiorum xiiiiᵒ. Suscipe
verba mea ut multiplicentur tibi anni vite. Audi
debitum modum proverbiorum xxiii. Sanum melius
verba composita. Audi verbum iusticie contentum
Eccl. xxxvᵒ. Sensati in verbo et ipsi
sapienter egerunt et ipsi intellexerunt veri-
tatem et iusticiam. Et ysaie xlv. Egredietur
de ore meo verbum iusticie. Est autem
fructus ut quadruplex. Curat enim
infirmitatem iiii Regum v. Sanate
sunt aque iuxta verbum Helizei.

Neque multe populi multa quos
sanat verbum ab infirmitate
peccati. Psalmus misit verbum suum
et sanavit eos et eripuit eos
de interitionibus eorum. Sicut enim
corpus subiacet infirmitatibus
sic anima pravis affectionibus et plus
vero et corrumpitur celerius et sa-
natur difficilius. Sicut autem me-
dici qui corpora curant medica-
minum varietates et adiutoria
diversa provident et aliqui ex solo
beneficio aeris naturalis vel ex beneficio
sompni consequitur eger sanitatem
sine labore medici. Ita secundum
diversitatem infirmitatum spiritualium
querenda est Chrisostomus diversitas et
verborum. Sed in hoc differunt
quoniam in remediis animarum
solum verbum est medicina non
aliud alibi non aliud ferrum vel
cauterium vel sompnus vel aeris mo-
derata temperies non alia medi-
camina. Nam per verbum et
iacentem animam suscitamus
et tumentem comprimimus et super-
flua resecamus et que videntur
deesse supplemus. Math. viiiᵒ tantum
dic verbo et sanabitur puer meus. Sapiencie
infirmatur. Neque enim herba neque
malagma sanavit eos sed domine
sermo tuus. Conservat sanitatem
de vero verum Math. iiii. Non in
solo pane vivit homo sed in omni
verbo quod procedit de ore dei. Sicut
pane non servatur corpus in sanitate
sua, nec sine verbo predicacionis
anima. Sic enim circa athletas
videmus cum utuntur cibis grossioribus
ut conserventur in suis viribus
ne per occasionem modicam negligencie
destituantur in eis viribus cor-
poree quod dicunt facere nisi pane

Verbi propone qui sunt corpore
etiam custodire propter hoc dicit xii
verbum dei fortiter crescebat et gra-
cia dei confortabatur Edificat ca-
ritatem j Ioh. ii. Qui seruat
verbum eius vere in eo caritas
dei perfecta est propter hoc in sermone
spiritus predicatur et caritas in
audientibus roboratur Eccli xlviii
Surrexit helias propheta quasi
ignis et verbum eius quasi facula
ardebat Hic est ignis peccata con-
sumens animam non affligens
ardens suauiter desolans sa-
luiter Est enim tardo desolato
eius vt dicat quem verbum
igneum inflammat caluit cor
meum intra me et in me-
ditacione mea exardescet ignis
Hoc igne consumpta quam labe
peccati et rubigine viciorum ta-
men munda est et seruata gratia
se subdita quem est insolita lati-
tudo mentis et insuper lumen
quod illuminat intellectum sicut calor
inflammat ~~intellectum~~ affectum
Sed sancte pertecte corporis
ruinoso radius iste claritatis non
se infundit per apta hostia sed
per angusta foramina quia
ordine per speculum in enigmate
cognoscimus secundum modum vite presentis
pietate delectat ad suauitatem
Eccli xviii non ne ardorem refri-
gerabit ros sic verbum melius quam
datum enim ros temporalem et
importunalem tollit ardorem
Sic verbum in anima leticiam
inducat et exultacionem temperans
omnem inordinatam affec-
cionem Ier. xv. factum est
michi verbum domini in gaudium
et leticiam cordis mei Hoc enim
indiget anima viatoris consolacionem quam
diu degit in hoc exilii peregrinacione
Cantabiles michi erant iustificaciones
tue in loco peregrinacionis mee Hiis
enim canticis recreamur vt trenorum
obliuiscamur Ier. xxiii. factus sum
quasi homo ebrius et homo madidus
a vino a facie domini et a facie sanctorum
verborum eius Habeant et verbum doctrine
prelati modum debitum non excessum
prout dicit apostolus j Corinth. xiiii vnus
in ecclesia quisque vult loqui quod pensare debet
quid loquatur quo loquatur quando loquatur
quale et quantum loquatur Si enim vnum
horum defuit locucio teste gregorio omnis
est super Ezech. apta non erit Considerandum
quid loquatur vt verbum predicacionis
semper sollegere condiatur Luce iiii mirabantur
de verbis gracie que procedebant
de ore eius Verba gracie non verba
superbie vel stulticie Iob xxxiiii
verba eius non sonant disciplinam
Et Eccli xxxii Age concepciones tuas
non indelicate neque in verbo superbo consi-
deres et tu loquaris quod sepe verbum incre-
pacionis in vna persona non recipit
aliam admittit Nam et verbum cru-
dele cum vnicuique stulticia est Sed hiis qui
salui fuerint id est nobis virtus dei est
Vnde et verbum domini quisque vtile subtrahit
et vtile quisque profert Prov. xxv gloria
dei celare verbum et gloria regis est inve-
stigare sermonem Hoc enim precon
convenientem verbum dei Eccli
Eccli xix Sagitta infixa in femore
canis verbum in corde stulti Consi-
deret ergo qui loquatur quia sepe increpa-
cio differtur quod postmodum benignius
suscipitur Unde proverbiorum
xxv mala aurea in lectis argenteis
qui profert verbum in tempore suo Si
enim fructus ante tempus colligitur et perditur
sic verbo prolato non in tempore suo

Unde apostolus discipulum suum instruens de verbo predicationis ii ad thymotheum iiii cum dixisset predica verbum subiungit Insta oportune importune dicitur importune premisit oportune quia verbum apud audientem suam utilitate se destituit si hanc importunitas importunitate nescit Considerate et Qualiter loquatur quia verba frequenter que vinum ad sanitatem revocat alium vulnerant Ecclesiastici xxviii Aurum tuum et argentum confla et verbis tuis facito stateram et frenos oris tui rectos Et attende ne forte labaris in lingua et cadas in conspectu inimicorum insidiantium et Constringenda enim sunt verba et componenda et per totum moderanda que appenduntur in statera verba enim christi eiusdem statera ponderabuntur ut ordinate omnia proferantur Unde et verendum sit leniter arguendi ne si asperius increpentur vel in desperationem cadant vel forte frangantur Impudentes vero dicunt apte et aperte increpari Quia si leniter arguentur ad maiores culpas ex ipsa lenitate provocantur culpas enim suas non cognoscunt nisi per increpationes et si ad increpationes leves fuerint accedunt culpas leviores Considerate et quantum loquatur proverbiorum x Ubi verba plurima ibi frequens egestas Sicut enim in arbore parvus est fructus ubi est foliorum ubertas eius enim qui multa ferre non potest quando longus verbum procul aliquando in eius fastidium generamus Unde pauca danda sunt infirmis maxime que dantur audiant et retineant et corda pie dolore compungant Qui enim multa retinet non potest tam omnia simul admittunt et implea illud fere ut transisse sit aures eorum et audire non possit et factum est illis

verbum domini in opprobrium Quia Iob xxiii verba latant ultra finem debitum Sit ergo iuste expressivum vel contentivum ut adnunciaent vitia et virtutes penam et gloriam cum brevitate sermonis de Ierusalem xv Ecce dedi verba mea in ore tuo et constitui te ut evellas avaritiam temporalium et destruas lasciviam carnalium et dispergas superbiam prelatorum dissipes invidiam emulorum Hii enim sunt maiores reges gentium pugnantes contra quinque regulos sodomorum Hoc quoque sensibiles corporis subditorum de virtutibus gratuitis Actuum xxvi Non insanio inquit optime feste sed veritatis et sobrietatis verba eloquor loquebatur enim de passione christi Sic ergo ostendenda est predicatione Unde procedunt aniuvat fortates Hoc est verbum quod dominus confert ecclesiis virtute multa Verbum quasi ignis ardens et quasi malleus et conterens petras Ierusalem xxiii Ego faciam verbum meum vel quod qui audient tinniet aures eius Quis enim non stupeat cum de die iudicii et penis reprobrorum cogitat Unde Petrus ait Celi qui nunc sunt et terra eodem verbo repositi sunt igni reservati in igne ignem iudicii et perditionis impiorum hominum Hoc est verbum asperum Ite maledicti in ignem eternum qui paratus est dyabolo et angelis eius Sic tremendissimus draconibus qui animas illigabat spiritibus suis menaciis menasibilibus super quo recordor chr

Peregrini qui requisita de causa
sue peregrinacionis ita rudit pre
bam ad linguam tedenda cum quod
meo gutturaneo cum trabalis ma
gnis serpens duobus attollens stramo
sa colla capitibus famosis sicatibus
obstrepebat qui nos commeantes
aspexit et scintillas oculis ligens as
sultare ora clamans in nos impetu
ferat sed socius meus libata secu
rium abscidit et mox ferramentum
cremens manibus cecidit protinus
serpens in furorem implacabiliter
efferatus in sublime se erigit quod
solum remanserat caput extulit
Et totem per ipsum volneris mordi
citus apprehendit quem mox dum
in vas prius venenosum enim spiris impli
cuit et involuit totum per thorez
sius viribus vendicans in subterra
nee specus latebras asportavit
Dum enim traheretur ille qui sentire
poterat me flagitat in me ita
morosas ingeminat voces vel
ipse sibi promptus adiutor accede
vel securim quam in meis erat in ma
nibus porrige festinare Ego at
infelix et degener vlulatibus flam
mis obiurgans et ipse inito a ser
pentibus devorantibus ve michi o
miade contremui et cum manibus
esset agendum cum draconite non pedi
bus fugam parui Ideo quod a sacer
dotibus iniuctum michi hoc repelend
paciar me quod vt venenum morte
tius auctorem deflere compellor
quam minimum gemende calamitatis
hystoria Ita vt totum cor meum
tremescat et cogitit Vt inmensa
toro meo formidine nec stilo
tradere nec valeam singultu pro
ferre meditor enim spe Ecce homo
et bestia duo per in spelunca
non mediator intervenit non
ereptor accedit ferream sine cor
pietas non emollit presertim

cum rabide voracitati Hoc etiam super
additur ut illate contumelie quas vel
ad compensetur queso quod mox homini
nisi tue esse poterat cum preda fa
ctus est hostis nesciens inseretur cui e
vadendi nullas spes superesset Et
post ac acuentis dentibus in escam
traditus fermare et tingit inglumez
saciatet hic formidolosi casus speciem
in mea sepe mente depingo mox
per dracone illum totius crudelitatis
auctore per rapiat ut devoret a
nimas considerationi protracto illum
versiculum repeto quem propheta cantabat
nequam rapiat ut leo animam meam
dum non est qui redimat neque qui sal
vum faciat de primus facti audiunt
ab angelis verba bona, verba consolatoria
Libre xiii° fecit sufferat ubi placa
sit eum solacium sicut nisi cum sede
carceris ergastulo audiunt liberati
sic electi gaudiis gaudet innumeris
cum de primis verba fidei audiunt que
successura sunt eis Dum prelatus
sermone et facundia dicit per paucis con
gentilium Iudeorum hereticorum
malorum christianorum insultus deque fosso
gentilium Quantum ad divine nature
vnitatem personarum trinitatem
filii de patre nativitate glorie eterne
De confusione iudeorum quod similiter
vivunt quia inutiliter messias ven
turum esse credunt quia perniciter de
lege de prophetis senciunt quod dampnabiliter
legem suam custodiunt De confusione
hereticorum quod inter se divisi sunt quod
vnitatem ecclesie dividunt quia verbis
scripture corrumpunt quod eterne morti
obligati sunt et de quadrupliti

Causa erroris de confusione malorum christianorum subiugatorum metaphora

Est autem sermonis efficacia prelato necessaria ut sit semper promptus contra paganorum iudeorum hereticorum malorum christianorum insultus. Non enim est una tantum in arte species preliandi et ideo debet eruditus esse in omni exercicio triumphandi. Civitas enim si fuerit ex omni parte circumdata muro tuta est ab potentibus inimicis si vero pateret spacium unius posterule modicum non proderit in reliquis partibus munitam esse. Ita enim circa civitatem ex omni parte imminere sollicitudo pastoris omnes inimicorum insidias devitabit. Si vero spatium patebit inimicum civitas cum suis habitatoribus periculo subiacebit. Ideo ergo necesse est ut pastor paganis obsistent aut philosophis et capiatur a iudeis vel manicheis vel non resistat pseudo christianis que omnia fiet necesse est per gladium spiritus quod est verbum dei. Sic enim confunduntur hostes unde psalmus Salvasti nos de affligentibus nos et odientes nos confudisti. Confunderentur ergo gentiles abnegantes divine essencie unitatem personarum trinitatem filii de patre natum et in glorie eternitate. Et in hiis expediamus nos paucis utentes auctoritatibus et racionibus. Essencie unitatem negat gentilis qui turbam deorum sculptibilium et conflatilium ponit. Sed confundantur qui adorant sculptilia et qui gloriantur in simulacris suis. Sed audi Israhel dominus deus tuus unus est. Et ysaie Ego inquit dominus primus et novissimus preter me non est deus ante me non est formatus et post me non erit unus. Si plures dicemus deos aut non esset inter eos differentia et tunc non esset nisi unus aut esset inter eos differentia. Ergo aliquid haberet unus quod non alius ergo non est deus cum deum esse omnipotentem et omnis bonitatis plenitudinem habere in se credamus. Non enim dubitat deum esse secundum philosophum indigens pena sicut qui dubitat nivem esse albam indiget sensu. Nullus enim non credat esse ignem cum ab eo incessanter sentit ad oram. Quis dubitat esse fontem cum fluvium videt continuam per certitudinem successionem. Ideo Sapientie xiii A magnitudine creature et specie poterit creator eorum videri. Ysaias xl Levate oculos vestros in excelsum et videte quis creavit hec. Si faber ydolo quod fabricat cor apponeret vel inspiceret, illuc ydolum suum artificem et cognosceret et adoraret. Personarum trinitatem negat sed quia scripturas non accipit sanctas quinque lapides quos [illegible] lapideo ingeramus confusionem et exemplorum lapidibus lapideus [illegible] percussus quassatus comminuatur comminutus in pulverem convertatur conversus combustus in pulverem compluatur compluitus seratur satus faciet fructum non quod comburatur igni sed quod orreo recondatur. Confundantur ergo et convertantur retrorsum omnes qui oderunt Syon. Certe quia mens quoniam inter te est gravat verbum nec est verbum

Sine spiritu verbi et memorie que
tamen et si sint actibus diversa sunt
tamen unius substantie vel natura videas
hec quasi oculo contuenti qui
dam similitudinem trinitatis vel
aptius secundum mentem divinam intel
ligentiam mentem divinam vo
luntatem Est ergo in mente hominis
memoria intelligentia et notitia
hec autem tria sunt una mens
sed nec memoria est intelligen
tia nec notitia in eodem corpore sol
tantum video sentio calorem et
agnosco splendorem hec tamen
sunt unius essentie nullum ta
men est alium Sic in ra
tionali gloria deitatis filius est
a patre et spiritussanctus ab
utroque et tamen pater et filius et spiritus
sanctus sunt eiusdem substantie
eiusdem potentie et glorie non
tamen sunt tres dii sed unus deus personis
sunt una substantia tres persone Fons
etiam ex se generat et ~~rivum~~ qui
dirivatur in stagnum una est aqua
non tamen fons rivus aut sta
gnum ex utroque procedens
proprie appellatur Propter hoc
Genesis xviii Abraham tres
vidit et unum adoravit Filium
de patre natum negat gentilis
Unde ysaias xlii hoc
confundantur et erubescant
omnes qui pugnant adversus
te confundentur autem et perhibet
dicit hereses eorum Prius enim homo
qui appellatur legem silentes ii unum
perfectum multum dilexit deus
deum tamque unigenitum
suum et eius filius benedicti dei

atque bone voluntatis cuius nomen non potest
humano ore narrari Nec ergo dicat
paganus deus si delectatus est filio
indiguit ~~coniugio~~ coniugio / si habuit
coniugium non habuit filium coniuge
dei queris / abiciatur a corde tuo ~~pra~~
impura pravitas et audi quod dicat
sibilla Filium inquit dei dedit hominibus
fidelibus colendum ipsum ~~filium~~ tuum
agnosce dominum dei filium esse
hunc etiam filium dei talibus appel
lat consilium vel consiliarium sive sim
bolon Ysaias vocabitur nomen eius consiliarius
consiliarius deus fortis Sicut ergo deus numquam
fuit sine consilio ita numquam pater
potuit esse sine filio Est ergo in
summa trinitate pater qui filium ge
nuit filius qui genitus est a patre
spiritussanctus qui ab utroque pro
cedit nec in illa genitura vel pro
cessione damnum defectionis
vel in minimis passa est ut pater
diversa substantia Sicut enim lumen
a lumine sumitur sine diminutione
luminis a quo sumitur sic equalis
a patre filius et utrique coequalis ab
utroque procedit spiritussanctus
Modum autem huius processionis
sive generationis humana ratio non
attingit quia generationem eius quis
enarrabit tamen aliqualiter et tenuiter
possumus huiusmodi fidem intelligere
exemplorum suppositis dei filius in
sacra scriptura Scilicet sapientia intellectus
verbum lumen appellatur prout
dicit athanasius contra arrium defi
niens sensus est quo cuncta cogitantur
Sapientia qua cogitata disponuntur

Omnia qua disposita perficiuntur verbo
quo perfecta nunciantur lumen quo
nunciata clarescunt et hec omnis no
minum species modo divise sunt vna e
virtus. Sed quia sub vnius sermonis enun
ciacione magnitudo virtutis innotescere
non potuit, ideo multiplici distinguitur
appellacione pro virtutis multiplicitate
quia ergo consilium est non separatur quia virtus
a forti non secernitur quia sapiencia a sapiente
non divellitur quia verbum a paterno ore
non aufertur quia splendor a suo lumine
non secacione distinguatur. Manifestum est
patrem nec augmentum suscepisse nec
detrimentum filium generando sensisse
quia hec in deo naturaliter insunt et ipse in eis
naturaliter insunt. Sicut filius dicit Iohannis
xiiii ego in patre et pater in me est esse ut
in patre filium non est copia exuberantis
vel redundantis et quia id mee non
recipiebat accrevit id calumpniabatur
quod effluere nec ad detrimentum natura est cum
cor sapienciam gignit dum consilium
intellectus generat dum os sermonem
profert dum lumen splendorem
emittit, quia lumen in splendore et
splendor in lumine est Ita quod neuter
sine altero esse non potest. Ergo pater non
effugit extra se tamquam ex copia re
dundacionis sed ex se et in se sicut sapiens
sapienciam gignit et ideo ex sue in
finitatis magnitudine nunquam omnino
recessit filius nec a se divisit porcionem
sue substancie cum lumen generando sple
dorem substanciam suam non diminuit. Hec
etiam terra locum negat sed corpus glorificatum
in celo collocari, et etiam gloria super
vestiri. Argumentantur enim de pon
deribus elementorum sequentes platonis
magisterium, unde cum in terra sit corpus
infimum super quod aqua et super aquam aer
et super aera celum, terrenum corpus
ut dicunt in celo non collocabitur quia
momentis propriis et ordinem

suum teneat singula elementa
librantur sed sicut dicitur Ysaie xix° co
fundentur omnes qui operantur linum
plectentes et texentes subtilia
zophistica sed contra. Nazmace
ne videmus quod terrena corpora quo
ergo donatur avium corporibus pluviarum
et pennarum levitate quibus terrena
corpora sua portent in aere
dabit et vniversis corporibus hominum
in mortalibus factis potest quod in summo
celo valeant habitare, gramina cele
corpora et terrena sicut plumbum
natat in aqua, et terra super
fertur dum fortiter per artificium
humano ad natandum terrenorum cor
porum modo depingat animas decla
rum quarum natura est super omnem
locum corporeum non est mirum
si per eius nature tam excellentis
virtutem corpus eius levetur in celum.
Unde dicunt alii sectatores ma
chometi, promisit deus macho
meto prophete suo et credentibus
legi sue paradisum locum
deliciarum preter fluentibus
aquis irriguum in quo sedes
habebunt perpetuas, pro
tegent eas arborum vmbria nec
frigore affligentur nec calore omnium
laborum vescentur generibus serico
induantur vestibus iungentur virgi
nibus quas nec humana nec de
moniaca molat cateria et
tenent qui in lege eius plenius
continentur, sed sicut scriptum est Abacuc
et confusus est omnis artifex in
sculptili quia falsum est quod conflat
te artifex machometus qui
mandata constituit et pro
lege tenenda gentilibus hec
precepit de quo infra Sed

domus dederint non est hec etiam corporum gloria quia si come
dant habebunt corpora alta
lia et peregrinus corruptibilia

Paula multo magis le-
comitastebat et con
fundebat. Iudeos
Act. ix contra hunc Iudeam
non oportet magnopere laborare
confundunt enim codices sui
pugnet lex contra impulum
et prophete confundant
ergo quia inutiliter messias
venturum esse credunt quia
pueriliter de lege et prophetis
sentiunt quia dampna et
legem suam custodiunt Bene
ne confundi possunt quantas
vilitates similiter ferunt Eze-
chiel xxxix portabunt confusi
onem suam et omnes prevarica
tionem quam prevaricati sunt
in me dicit dominus Cum enim
christum deus filium in mundum
pro humano genere negaverint
advenisse et adhuc negent
quottidie et in eius grassati
sunt propriam donec pro
propria confessi fuerint
iniquitatem Nunquam pre
tem evadet captivitatem et ideo
videamus quid sit servitutis eorum
causa ut videatur per consequens
medicina certum est quod per annos
lxx prius servierunt in egipto
babilone quia faciebant que
erant prohibita in lege sicut
Ieremias ait circuite vias
Ierusalem et querite in pla
teis an inveniatis virum facientem iudi
cium et querentem fidem propicius
ero ei / peccaverunt sustinuerunt
et redierunt Sed cum iam mille du
centis octoginta annis vilissimam
sustinuerint servitutem non possunt
asserere pristinam causam neque enim
propheta hec dicit Quia dicunt doc
tores iudeorum quod edificato templo
deus in manus eorum principem tradi
derit circumligatis manibus et pedibus unum
oculum eruerunt et in ore non habent peccata
in homicidio et in ydolatria et con
similibus decapiendi et ad trecentis
annis ante subversionem Israhel
Ierusalem sicut ipsi asserunt in
Ierusalem Isti prophete non
fuerint non quia boni non essent sed
quia tempore prophete non fuit / ho
videre est tamen servitutis sue que fuit
causa prius captivitatis Siluerunt
enim in illo tempore prophetia vacante
sicut ipsi asserunt omnes magistri
vite qui inatula faciebat Sicut
de Iohanne filio zacharie / et de anna
filio doza et bemcodemo filio gen
nome et de Ietthua filio exempli
ficant quorum excellencias qui vide
noluerint videat quod inde petrus
alphunsi dicit in prima scilicet babilo
nica captivitate tamen seminaverunt agros
et vineas coluerunt et vita corporali
vixerunt In ista vero quingenti
vixit adhuc / nunc occisi sunt cremati
et venditi et pro uno argenteo tri
ginta sunt dati / et in naves sine
in remige per pelagus missi
unde moyses predixerat vendois
inimicis tuis in servos et ancillas
et non erit qui emat et habeat si a

seruitute prohibiti st filias circumcidere
legem tenere vel decere immo per edic
tum promulgatum est / vt si qs eorum
Iudeorum puellam virginem du
ceret primus eam ad prouincie prin
cipem duceret vt cum ea dormiret
et sic ad iudeum rediens iubet cum
go tam tanto tempore fuerint in vtilite
et scriptum sit quod non occidentur patres
pro filiis / nec filius portabit iniqtate
patris / puto quod ideo omnes in seruitute
tenet / quia opera patrum suorum exse
quuntur inter eos sicut vident Et si patrum
opera per affectum dimittunt de cap
tiuitate exirent / vnde non dicat am
plius patres mei peccauerunt et nos sic
et nos iniquitates eorum portaui
nam in babilonis transmigracione
lxx annis demorati sunt et qui declin
querunt puniti sunt et in solitudine
xl annis morati sunt propter xl dies
in peto sue exploracionis / et consumptis
patribus filii qui non peccauerunt
ingressi sunt terram promissionis sed
quia iudei filium dei occidere et omnes
sui progeniem peccati consanguinita
neam et participem effecerunt ideo continuam
penam luunt sicut ipsi dixerunt
Sanguis eius super nos et sup
filios nostros Et liter indigni sunt
vita per quorum ministerium occisi
fuit est ille qui est vita Quinta ma
ius fuit hoc peccatum quoniam
vitulum adorare tamen exemplariter
tum permittuntur viuere precipue
vt sint vniuersis gentibus quibus
seruiunt in prouerbium et fabulam
vnde scriptum est Eris perditus et pro
verbium et fabulam omnibus po
pulis ad quos introduxerit te
dominus etc et que secuntur / vnde
si deus quando peccauit inde
os puniuit deleuisset eorum in
finem et obprobrium iam
cessasset / Secunda quia premonstrauit deus
quosdam de eorum semine
esse saluandos quia secundum
ysaiam Sicut inuenitur granum
in botro et dicitur ne dissipes
eo quoniam benediccio domini
est / sic faciam propter seruos
meos / Tercio Quia si-
mary nostri sunt et fidem nostram
confirmant dum libros le
gunt quos intelligunt Dic-
unt xi duo botrum in vecte
portabant vnus posterior
qui botrum videbat anterior
alius qui non videbat Q-
uarto Quia cristus pro
eis rogauit dicens ne occidas
eos sed disperge illos in virtute
tua et depone eos protector
meus domine Ecce ego confu
sio de qua ysaia lxv Serui
mei letabuntur et vos con
fundemini serui mei lauda
bunt pre exultacione cordis
et vos clamabitis et dimittetis
nomen vestrum in maledictum
electis meis Ac si diceret Iura
bunt iusti mei in nomen
vestrum sicut vsque hodie a
cristianis iurando dicitur cum ad
volunt facere quod rogantur
Iudeus sum ego si faciam /
Si autem propter xpm
sustineant id dispendium
Amos dicit quod super quatuor i

Quatro non querret eum eo q
vendiderit argento iustum s[e]t
licet dicatur super scleratib[us]
Isr[ae]l cum non Isr[ae]l sed iudei x[pist]u[m]
occiderit nichil impedit q[uia] s[e]p[iu]s
pro altero alterum ponit et
forte cum Iudei immo sine forte
magna pars filiorum beniamin
& levi tunc in iersalem
dicatur affuisse / & esto q[uod] non
corporaliter affuisset q[uia] eorum
populus mente consenserit
merito penam sustinet quia
voluntas p[ro] facto reputanda e[st]
Non enim salemon ydola fa
bricavit s[ed] q[uia] uxorib[us] & concu
binis fabricantib[us] consensit p[ro]
bitur eum fabricasse scriptura
d[icit] / nec d[ebet] intelligi iusto iste
yozeph quem fratres ven
diderunt xx argenteis lic[et]
quidam iudeorum princi
pes decem de melioribus isr[ae]h[e]li
tici popli. scilicet ananiam filium
tradionis symeon gamaci
elis bysmael elizey & achi
lia & ceteros in carcere inse
runt eo q[uod] iustum vendiderant
& eos morte afferent pro
eo q[uod] yozeph vendiderant
fratres sui q[ui] non vide[tur] r[ati]onale
vt penam dominus exigeat
de peccato q[uod] per peccatum
/ fuerat ante annos quigentos
& mille & maxime i[n] tempo
rib[us] quib[us] Iozeph ven
ditus fuerat nulla lex dat[a] f[ui]t
qua princeps t[ali]s morti reos
eos committere posset ergo de illo
iusto d[icitur] intelligi de quo ysa[ias]
finib[us] terre laudes audiuimus

gloriam iusti Nullus enim iusti tantas
laudes audiuimus legimus s[ic] iuris
se vt perveniret vsque ad fines
terre / preterea s[ed] de yoseph intel
ligi voluisset q[uod] di[xit] supra quatuor
non convertam eum i[d est] super quartum
non quartum sed primum dixisset
hoc enim michi videtur fuisse pecc[atum]
p[r]im[um] Iudeorum propter q[uod] p[ro]pha
tionis filii ysrahel passi sunt
pretera diu[er]sissimum iugum sed per
certa p[ri]ma liberati sunt a culpa
Vnde concludo q[uod] tu[n]c sit iudeorum
crimen / q[uod] indulgentia non sequitur
sed in totum Israhel populum dino
sinam deba[c]chatur & persona illius
iusti in quem peccatum e[st] non
manifeste exprimat[ur] & reatus re
in simon hebreo tali vocabulo de
scribatur / Quale illi quidem
in negauit imponitur vendicio
autem iudei non equa[tur] vendicioni
iudei p[ro]p[ter] q[uod] iustum hominem ven
diderunt x[pistu]m filium dei & propter
hoc pares sunt in culpa domini
negantes Vnde q[uod] d[icitur] in auctoritate p[re]
dicta super quatuor . r[etro] super quarto
non convertam eum s[ecundu]m morem
hebraici sermonis Vnde in pro[verbiis]
v[idetur] Tria sunt michi difficilia &
Quartum q[uo]d penitus ignoro s[ed]
hebreus q[uod] quatuor pro quarto po
suit quia abas septem enumeraret
cum tamen tantum de quatuor e[xpresse]
enumeraret fforte ergo primum pec
catum fuit vniuersale populo
cum in heremo vitulum conflati
lem adorauerint in quo facto /

Demum satis negaverint et ideo
commune fuit omnium quia ab omnibus
legitur per peccatum. Tertium in-
similiter in quo negaverint de-
um et omnes pariter peccave-
runt quod Jeroboam vitulos fabricavit
et ab omnibus adorari constituit. Quartum
[?] dei prophetas ut si eadem vo-
luntate occiderint et eorum dicta
contempserint. Quartum fuit
gravius quod Christum dei filium et
hominem innocentissimum occide-
runt propter quod tam longe servi-
tutis obprobrium habuerint
nec de potuerunt exire donec ad
cor suum redemptoris peccato pa-
trum suorum in se ipsis consenci-
entibus noluerunt expirare, sed mu-
ta mente a culpa secundum eos pietas
mox divina sicut ipsa assit. Et
a pius hoc exponit Et cum intra-
verit gentium plenitudo tunc israel
salvus erit, confundantur et iudeos
quia in urbe venturum esse
messiam credunt non advertentes
quod ipsa xx legimus non modo
confundetur Jacob. Sed cum vi-
derint filios suos sanctificantes
nomen meum. Nam ante ad-
ventum christi de credulitate israel
confusio non accidit. Israhel
[?] postquam in carne christus
apparuit et predicantibus apostolis
gentium multitudo in filium dei
credidit. Tunc israel confusus et
obcecatus obstupuit et videre po-
tuit manifeste verum messiam
in carne venisse cum illuminata
est plebs gentium suscipiens
christum et confusus stabit
plebs iudeorum. Michee vii
educet me dominus in lucem vi-
debo iustitiam eius et aspiciat
et me inimica mea et operietur
confusione. Licet autem doc-
tores aliqui satis scripserint
de comprobatione presentis etatis
ut unam ponimus contra
Iudeos tantum ad proposi-
tum volumus. Unde quod christus eo
tempore venit quo ipsum ve-
turum prophetizatum fuit
hoc autem declarat cum
tranquillitas mundo reddita
novitas miraculorum ex-
hibita dignitas iudeorum
perdita vitas iustorum
revelata de tranquillitate
bellorum psalmo. Orietur in
diebus eius iustitia et habun-
dancia pacis. Et ysaias ii. Erit
in novissimis diebus preparatus
mons domus domini. Et sequitur
conflabunt gladios suos
in vomeres non levabit
gens contra gentem gladium
nec exercebunt ultra ad
prelium. Et michee iiii o
Erit in novissimo dierum
mons domus domini preparatus
non sumet gens adversus
gentes gladium quod in nativitate
christi impletum legimus cum
angeli nunciaverunt glo-
riam deo et pacem hominibus

vnde in antiquis hystorys
romanorum legimus vsq ad
xxxm annum cesaris augusti
cuius xlijo anno cristus natus
e in iudea fuisse discordiam i
toto orbe terrarum et singlas
naciones q vicias gentes ar
sisse studio preliandi / ita ut
crederent et cederent / s otto
domino quando sub preside
Syrie Cirono primo e in
orbe terrarum facta descripcio
tunc omnia prelia cessaverit
et in pace agros et vineas colu
erunt Sz cum messias iude
orum veniet non erit in di
ebus illis pax et tranquilitas
Surget enim gens contra ge
ntem et regnum adversus re
gnum et pro recipiant messia
recipiant antixpm et q duo
prophete michas et ysaias
dne in novissimis tpibus in
telligi volunt in finem mdi
sed tpus in quo futurus erat
israelitici regni defectus dies nouo
uissimis appellatos qui in ro
ppo rego et pphis deficientibus
novissimi aprobati sunt
qn herodes alienigena super
Iudeis et eius filii regnaverunt
vnde et iacob id apprius Gen
xlix filiys suis ait congregamini
vt annunciem vobis que sunt
futura diebus novissimis vbi et
de iudea prophetavit de cuius
semine xpus fuit ego tres isti
dies novissimos appellantes
sic concordant afflati sancto
spiritu . q ex ore vnico sunt
loquentes vel fortes dies

novissimi poiti sunt pro eadem secta
que omnium hominum est novissima
de nomine miraculorum pbq fac
mecum signum in bono vt videant
qui oderunt me et confundantur Mag
celebritate vulgatur romulus qui
conditor vrbis asseritur cuius pictura
pictura h seminuta rome cinux
In hanc vocem qui de firmato
operis consistis erupit Eternum est
inqt et nimbi scriptum Cuma nec
virgo non peperit domus ista non
corruet Ex gentilis hominum
hominibus lingua Sicut rei probat
eventus egressa est pphia Nam
nocte qua salvator ad redempcionem
nostram ex vtero virginali pro
cessit vt dr pallacium corruit vtru
q em si virginem parem / et edi
ficium ruere videbatur horum ysrati
dm impgle magis nova stella a
paruit sicut balaan prophetavit
Et sed hystoriarum testimonium
rome fons olei de terra fluxit d
tyberim probatica et piscina que
ierosolimis erat ad adventum an
geli novi et sanitates conferre tunc
cepit De dignitate iudeorum per
dita tam regni quam sacerdoty
pnt inito confundi ut dicunt
illud Iere ix vastati sumus et con
fusi vehementer quia dereliquimus
dominum Et ideo nec regnum hnt
nec sacerdocium prout Iacob .
Gen xlixo pphaviat . dr non aufer
sceptrum de iuda et dux de femore
eius donec veniat qui mittendus est

Recepten i virga regni de iuda et dux de femore eius i de filys filiorum eius in secula / donec veniat cristus tunc est regnum Sit eius iudei expo

nunt & certum est q pq quam vet cristi nec rex nec dux de iuda vltra fuit de quo manifestissime daniel x ca lo sic dicit ymo angelus danielez erudit Septuaginta inquit ebdode abreuietate sunt super populum tuum & super vrbem sanctam tuam vt consumetur prevaricato & finem accipiat peccatum & deleatur iniquitas & adducatur iusticia sempiterna & impleatur visio & pphia & vngatur sctus sanctorum Ebdomade hic ista iste sunt annorum / ideo dixit abreviate Septies autem lxx anni qui fiant iste ebdomade sunt iste quadringenti et nonaginta anni constituti a bano illius pphie usque ad destructionem ierlm & templi que hatico romanorum principe facta fuit tunc destructionis etiam xpus veneat q iusticia seculorum et sanctorum sanctus erat per quem peccatum omne & iniquitas e deleta & pphia omnis impleta Cetera vo que secuntur in textu omnia ad horum quadringentorum nonaginta annorum divisionem & determinacionem sunt posita Subdit go Scito & animadverte ab exitu sermonis vt iterum edificetur ierlm vsque ad xpm ducem ebdomades vii vbi innuit q a die iq pphie vsque ad Tyren regem pfarcy quem ysa applat cristum fuerunt xlix an tunc cyri precepto terre

Ierusalem reedificatur in iq reedificacion & postquam consumatum e opus vsque ad adventum Darei super iesum fuerunt quadriginti xxxiii anni & hoc e q sequitur & ebdode lx due erant i xlii xxxiii mor ani & sequitur & rursus edificabitur platea & muri in angustia tempum Et pq ebdomadas lxii occidetur xpus et civitatem scuarium q dissipabit pq rong Et dux eorum Titus ·· Et sequitur finis eorum vastitas / & pq fiet belli Statuta desolacio confirmabit aut pactum multis ebdomada vna & in dimidio ebdomadis deficiet hostia & sacrificium que sequitur / ita ebdomada septem designat annos obsidionis quinq obsessa e ierlm civitas a romanis & infra septem annos a deo coacti fuerant intg & aflicti q non habuerit vnde sacrificium facere potuerit & hoc q dicitur q in medio ebdode i infra ebdomadarum deficiet sacrificium / et q additur sep in templo erit ab hoiato desolacio vsque ad consumacionem fiet / q ita captivitas non habebit finem nec reparabitur per putum hoies go septem ebdomades a Cyro vsque ad Titum & obsidionis ierusalem a tito & romanis ebdodes vna fiant ebdomades lxx a & hec est expositio per alfonsi in libro suo contra Iudeos q si quis apertius vide voluit legit tulianum et de septuaginta ebdomadibus abreviatis aut si eis abreviare non potuit legat Ieronimum in fine noni ca li sup Danielem & sic videbitur cum go iudei non habebant unionem sine fine regni sacerdocy tute

pq cristum nouerit venisse prophetam
et verum messiam de veritate mi
steriorum que reuelata est de aduentu
eius confundantur iudei Secundo scriptum est
Ezech xvi Suscitabo ego pactum
meum / dicit vt recorderis et confun
daris et non sit tibi vltra aperire os
pre confusione tua / pactum testa
menti quod confirmacionem ipse promisit
quod confirmatur dum in aduentu eius
veritas declaratur / promisit enim deus
Deutero xviii ore moysi qui mortem
iminente locutus est israeli / prophetam
de gente nostra sicut suscitabit dominus
deus vester sicut audietis / quod de
Josue non intelligitur qui similis moysi
non fuit quia propheta in israel / sicut
in fine deutero dicitur vltra similis
moysi non surrexit cui non
totam gloriam suam sed partem glorie
sue moyses dedit Sed christus fuit
similis moysi quia fuit lator no
ue legis / sicut moyses ve
teris testamenti / fuit et propheta sicut
enim propheta notatur quia iste annunciet
futura de quo mate ysa lux scribitur
/ quomodo sicut virgultum et radix de
terra sicienti sine decore et specie et
despectissimus et nouissimus virorum mo
ritur / quod quidem iudeorum expo
nunt de Jeremia / quidam vero de Josia / cum
Jeremias fuit flagellatus et iosias
pro peccato populi interfectus / sed eorum
neuter pro prophetia conuenit / nam nec
Jeremias occisus fuit et peccata nostra
non tollit / et Josias licet interfectus
fuit cum peccata populi non expiat
sed de christo qui ascendit sicut virgultum
et sicut radix ~~de terra sicienti~~
~~terre de terra arida~~ sine semine
virili qui infirmitates nostras tulit
et peccata ipse purgat / longum
esset scripturis insistere quas de christo
possumus omnes exponere licet
dicam quidem iudei non esse

impletum quod dicit ysa / quod tunc in aduentu
completi debuit dicente scriptura ysa Cohabitabit lupus cum agno et pardus cum
edo accubabit / vitulus et leo et oues simul
morabuntur et puer paruus minabit eos /
vitulus et vrsus pascentur simul / et leo quasi
bos comedet paleas / non enim lupus
habet pacem cum agno et ita de ceteris que se
quntur / Sed nos per bestias intelligimus que rapiunt
et carne viuunt impios homines integros
et raptores per reliquas vero pecudes in
suetos et simplices quos christus fecit voluit parem
habere et precepit per caritatem vt sit vnus pa
stor et vnum ouile dicente et id in fine
ysa non impletum erit lux lune sicut
lux solis / et lux solis septemplex
/ sicut lux septem dierum in die quo alligauerit
dominus vulnus populi sui / quod id te
ad litteram non potest intelligi / de primo ad
ventu christi quia si sol maior esset et lumine
quam nunc est duplo et totum ~~videre~~ videretur co
burerat / et oculos nimio splendore obtunderet
Et luna si splendori solis par esset
nemo cresceret sed semper dies esset / quod ergo
sit septemplex / sed certum est de splendore
et gloria credituorum fidei in christo propheta
loquitur vnde subditur erit tibi dominus in lucem sem
piternam et deus tuus in gloria tua quia
tunc dominus ~~in gloria tua~~ gloria lucis sue
nos illuminabit lux fidei / quod maiestate
solis et immutabilitate lune similis est nunc
non erit / Tunc tunc id ysa non esse comple
tum / tunc videbis et affluens et mirabitur
cor tuum omnes de Saba venient et
quae sequntur / sed certum est quod hic consumata fuit
christi tempore templi sui quia fabricatum est tem
plum ab aggeo de precepto Cyre vn
de in esdra implebo domum istam
~~gloriam~~ gloria / meum est argentum meum
est aurum dicit dominus et in domo ista vel
in loco isto dabo pacem dicit dominus Et
sequitur in aggeo Magna erit gloria
domus istius nouissime plus quam prime
certum est enim quod preciosa insignia que

fuerunt in prima non fuerunt in noviss
ima / quia in secunda non fuit archa
domini / nec vole / nec ibi venit ignis de
celo qui combureret holocausta / nec fuit
aqua uncta te temporibus a propheta unde dicit
Iudei quia domus ea x annis plus mansit
quam prima propheta prophetiam istam impleri
dicamus ergo quod in hoc fuit maior gloria
domus novissime plus quam prime
quia vero xus adhuc eadem stante sicut
adventu gloriosior fuit quam vita quam dicta
sit ante / et quia tamen finem eius potest ad
vere / per quod in ipsa domo deitatis claritatem
gloria eius novissimo plus primo ma
quam fuit Confundantur ergo iudei quia
publice de lege et prophetis sentiunt
Ecclesia capitulo Non contradicas ve
ritatis / nullo modo et in mendacio eruditionis
tue confundere. Quia hic enim citat contra
veritatem in contrarium et contra prophetas assertos
eorum / quia quamvis temporalia respiciunt tantum
/ super addunt mendacia defendendo tamen
plurima contra. Querentes enim temporalia que
credunt sibi promissa esse ideo ab
alienati sunt in confusione et facti
sunt abhominabiles sicut ea que dilexerunt
Sicut enim adheret temporalibus quod
adeo separari non possunt ita quod sunt sicut
paries lucis ordeacei. Tradidi enim
medulla tenaciter palea tegitur
et iterum quam quamvis multis tribulationibus ad
triguntur numquam a carnali desiderio con
tendabantur / et licet ductus in sollici
tudinem annis quadraginta non sunt
tamen multotiens revelato deposuerunt carnalia
sacra propter enim fecit dominus disci
lere prophetam super semina quasi panibus
panis ordeaceis. Quia carnalia
iudeis collocata sunt in spe carnali re
gium temporale promissum est et lucem
temporalis / Omnis enim caro fenum
et omnis gloria eius quasi flos feni. Ex
quo quam gratia promissos attendunt iu
dei et legis qui receperunt plu
ries ... Prophetiam ...

usque ad captivitatem babilonie
etc / et in captivitate fuit propheta
qui prophetabat de vero liberatore
et quamvis templum instaurate septuaginta
annis restitutum est / tot passi sunt
a regibus gentium calamitates ut
intelligerent non diu venisse libe
ratore / quem pro liberatione car
nali expectabat sicut ipsi tempora
lia diligebant. Et ideo videres eos
tolle quam vos mactaveris sustinere
et nobis scandalum generare quod
baptizati sunt propter commodum
temporale usque ad tempus perstat etiam
sunt usque ad ventilatorem paleam
et triticum solum usque area Tunc ergo
in area palea non sed repone
in horreo. Erubescat ergo tribus
et conturbetur vehementer sed confundantur
et pereant Respiciunt in sola temporalia
cum enim legat oculos dei magis
et pedes et hoc credant dominum in spe
corporea figurari. Contra vero Chaymus
et super os tuum ne capiatis in
vo mansuetudinis et confundatis
/ deum indisciplinatum ponere dominum
corporeum a coelestem occupare lo
cum / vero propterea ideo ipsos Beatus Ie
ronimus supplicat et / ponit domi
num esse in occidente / quia cum omnes
stelle in oriente decadat / tunc
Beatum celi dominum supplicat / Et quia
hec stellarum supplicatio mor
tiente sit ideo asserunt quod deus
in occidente sit. Et adeo adiutat quod
multa dicere ad literam quod sunt traz
exponi non possunt sed cum figuraz
tamen vel spiritualem ut ideo Tempo
sed veritate ebrauta locusta operit
oculum omnis terre. Et de filiis
chore in muris terra operies os
suum devoravit eos. Et in libro
~~Iudeorum~~ Auditum dicit Israel et
zebis ypia de umbilico terra aste
dit. Et ypia de sala terre

Laudes audiuimus Et dd flu
mina plaudent motes exul
tabunt Et Abac lapis clabt
& lignum rndebt Certum est
q tra no h3 oculum nc os ad
deuorand nc vmblicu nc ala
/ nec flum mag / nc motes ext
tacon nec lapi clamore / vn
et mlte absurdites secunt lra
lem expon / nec deg Sile car
nalem dimensione vn dois
per ysa Cui assilaste me dt
Sancti / et itm cui Silez fecit
dm / a qm ymagme ponet
ei Et dns ad moysen Non
vidistis aq Silitudine i in
mete q sup tram st i vel
apud sub celo valantum aut
reptilm tc & eo phybuit eis
ne deum assilaret corrupti
blibz scilz de corpibz simpli
cibz ne eis assilaret adiuxit
Ne forte elleuatis oclis ad ce
lum videtis solem & luna &
omna astra celi & errore decep
ti adores ea & colas Et ideo
legem in tablis lapideis / vi
di lapidei recepit ad sgnida du
ricia corde eorz Ideo m lte sa
cre & visiblibz onati st vt ser
vili mgo pmenti et obsulacis
mbz aborm Sacrifitys cualin
& mltoru talium q Sint grat
cerm spualm / Nam in lra ra
diabilit sssg spu que vide no
possint recumentibz oculis dlune
palpitati vnde Sicut regnm di
lege & dilecte clemdscit
corlez & ebetem mittm / libros
qs hnt no mtelligut qs nobis
proferentes viam andt Et Sicut
sunt st hostes in cordibz suis
ita nostre fidei sunt testes in
codicibz suis Pompeio enim
duce Romano Ierusalem

Ingresso iudei erat tributary sunt facti
romanorum & postea a Cassio
templuz e spoliatum et deiu pg
paucos annos herodes demigena
regt sup eos Cuio regnto natz est
cristz et iplectu e plenitudis tpe est
herode regnte d iudea apt romos
quado ia mutao rei pu bce statu
ipante Cezare augusto & pendor
be pacato vni tato filiz e i be
thleem Iude / & pq mod iudei xm
occidt / & a roms vastati e in ppw
funditq pdiderit / & vbiqz terraz se
re Secum mcao testioru testioia
scptaru vz q pphias no fingimg
qs d xo ipletas credig & videg /
q ideo fctn e vt cc d nob getib
ad qs ille dispsi st / & ab mmc testioz
heret gram vbicuqz libros suos
ferit testiom de xo pferit supaddt
& medacia Sicut eiz cottie fle
Sel m die / & ab eius oclis lacimas
duas prodeuntes i mag m mac co
cade / & m fulgore affirant q te
nocthio de stell vide cade / cu ctu
Sit q lacme fiut q hunitia hu
mois descedere a capite / & deinq q
remotu e a dma celi / ffumosus
& vapor d tra gsurgit / et q secca
e locum mmbiz tensit premes ad
locu v no e mltq calor d vmu coit
Et loca caloe / licz ex sigo paula
tie ema & cremate euanesat / et
hc puto m ee fulgore q distnt
per aem Sicut at q flet pter
captiuite Iudeoru tc Sic In die
rugit vt leo & celu & pedibus
pulsat core m torcular calcatiu
sep e femolu ita & gfusion dignm
q no e m probaconibz inspiceo
Eze xvi & tu porta confusiom

tuam que viasti sorores tuas peccatis
tuis sceleratius agens ab eis qui nec
ydolatre nec gentiles tales dicuntur abu
sos dicunt similiter singulis diebus dixi
viasti semel / Unde dicit david in
quam viaste per singulos dies Et hec
fit prima hora diei eo quod in illa hora
reges magni insurgentes dyademata
s imponunt et solem adorant Non
adulteres nisi / sed ita est tunc [illegible] vel
audito quod displiceat tolera iubea
i sel feruet se epar diffundi et san
guini misce mox homo tales fit et
in facie palescit / quod tam rei oblate
[illegible] dicunt etiam abusionem [illegible]
[illegible] cum deus firmamentum constituit per
ficere [illegible] et non valens [illegible]
magis foraminis spatium in septentrionali
parte imperfectum relinquit / ut si aliquis
vollet eidem equalem ostende vel clau
dere deus illud spatium eidem imperfectum [illegible]
ponet dicens [illegible] deus es ut ego [illegible]
claude [illegible] potes quem [illegible] reliq
eo [illegible] flatus manifesta septemtriona
lis [illegible] super nos nec [illegible]
oculum prospiciat et ipsum totum integrum
et perfectum videns / taceo propter [illegible] eorum
ineptias / De pixide quod dominus dixit ge
stare in tesaree Et de nodo corrigie
quod tibi scriptum est in parva parte eorum [illegible]
que appellantur [illegible] / taceo / de cla
[illegible] / thore / de morte regis og / de
quo fingunt [illegible] et stupenda / de
filiis iacob patrem portantibus ad sepul
crum / de moyse [illegible] ad [illegible]
prolatione legis De yosue filio levi
doctore que portat [illegible] angelum
mortis / qui ibidem permanet usque in die
[illegible] et [illegible] sicut [illegible]
omnia legunt in libro petri alfonsy
descendit [illegible] tamen e
in eis ut impleatur illud Osee x° Con

fusio capiet effraym et confu
detur israhel in voluntate
sua / [illegible] est in voluntate sue [illegible]
[illegible] / propter quod [illegible] fiat me
sa eorum coram ipsis in muscipulam
et in retributionem et in scan
dalum et obscurentur oculi
eorum ne videant et dorsum eorum
semper incurva / propter augustinus in libro
de bono perseverantie / facile est
ut in infidelitate accusemus iudeos
de libera voluntate venientes qui
[illegible] / tam magnum [illegible]
[illegible] nolunt [illegible]
Excecat eos eorum malitia et ne
[illegible] sacra dei confirmatur
et quod legem suam dampnat
custodiunt / ut iam [illegible]
quod debeant tenent quod [illegible]
ut [illegible] dicatur babilonii
interpretatur enim babilon confusio
vel translatio Babilonii con
fusi vel translati / Unde sicut
in edificatione turris babel [illegible]
sunt lingue edificantium [illegible]
in eorum lege tenenda quia est de
[illegible] et [illegible] [illegible] xi
Confundamus linguam eorum
et non audiat unus quisque vocem
proximi sui Ista [illegible] est
[illegible] / primo quia in [illegible]
lege tenet Ezech xvi Recor
dabere viarum tuarum et confu
deris / vie per quas [illegible] am
bulant [illegible] quas te
nuit / modo [illegible] cultus antiquus in
eis evanuit [illegible] non agunt
victima prout olim celebrabant
nec [illegible] nec sabbata nec
victimas pacificorum nec sacrifi
cia nec holocausta / nec [illegible]
[illegible] nec [illegible] nec [illegible]
[illegible] quas [illegible]

vespere attendebant nec tymiamata que imposita turibulis in templo cremabant / nec ordinatos ministrorum factum / diversas vestimentorum diversarum / vicissitudines dierum ministrorum per ebdomadas singulas ministrancium / Nec redimit primogenitum hominis et mundorum animalium quod loquitur de primogenitis arborum fructibus que cedebat in usum sacerdotum / quarto anno omnes fructus eorum sanctificabantur domino Et quod loquitur de primiciis fructuum que erat factum Et quod de duabus decimis una levitis dabat aliam ipsis in loco sancto comendandam portabat / levite vero decimam de cime quam accipiebant eisdem sacerdotibus persolvebat Septimus annus sabbatum erat quinquagesimus aut iubileus / lex et omnis lepre nec non et domorum colores varios et species distinguebat Et quod de fluxu sanguinis et menstruis et seminifluis expiatorum sacrificiis de contactu morticinii de cineribus vitule rufe qui videmus penitus defecisse Ideo confundantur quod eos excusationi suarum non valent Cum ex moribus hominum mandatum sine honore et confusione rxxx ad nos sine intermissione Et in eodem est quod potest animam suam pro confusione et imprudentia persone potest eam mediantes enim sunt eorum excusatores / dicentes quod super ipsis non valent arguere qui ex exules sunt a patria caret sacerdotibus levitis et sanctuario templi Deliquerunt enim in conspectu dei et eiecit eos de terra propria nec possunt implere precepta / nec super hac impossibilitate valent argui donec redierint ad terram suam Hircanus

et tunc sacrificabunt domino et placebit mala velle / placebit domino sacrificium Iuda et Ierusalem sicut dies seculi et sicut anni antiqui Dz ctid e ceantith et subsequentibus quod in ea civitas loco de sacrificiis templi quod tempore temporibus edificatum fuit de exilio autem eorum dictum est quod eo eiecti sunt de terra sua ne facerent ceremonias suas / Si enim et et in terra propria eorum sacrificia domino placuissent eiecti de terra sua non essent sed in ea quod ipse mihi placuit facere potuissent et possent / Unde ysaia / Capitulo in multitudine victimarum nostrarum dicit dominus holocausta arietum et sanguine vitulorum et hircorum nolui dicit Iheremie ut quid in thg et Salba offertis / holocausta mea vestra non sunt accepta / et victime vestre non mihi placuerunt Et Amos odivi et proieci festivitates vestras / quod si attuleritis mlcht holocausta / munera vestra et victimas vestras non suscipiam Et Malachias non est mihi in vobis dicit dominus / et munus non accipiam de manu vestra Et psalmus Sacrificium et oblationem noluisti Et osee Cessare faciam omne gaudium eius sollempnitatem eius neomeniam et sabbatum Et licet hec omnia et similia interpretantur iudei impleta fuisse in captivitate babilonica tamen tandem deus eos eduxit et ad templum et ad propriam patriam reduxit victimas eorum acceptabiles fecit et culpas indulsit / sed tamen preterea redierint in propria scelera demum multati sunt / et quia ista captivitas maior et diuturnior fuit quod prima tanto maior fuit indignatio dei super ipsos quam prima Ceterum confundantur quod non vel de quibus lege tenent deo displicent Ezechielis xliiii° portabunt confusionem suam et scelera sua que fecerunt propter enim non vetus que legis velamen sustulit sunt sensum spiritualem

cui in eo latebat opinit / exanime legalia serual nō debuerint / s; litterā occidentem / Sz secundum spiritū vnuisquisque ante Cristū q lege dedeat melius eā quam prophete intelligebat / ideo quod hic corpore leget custodiunt deo displicet / sicut et vetes vita viros qui an suscepta lege prima ad moysi tenebat post lege suscepta tene prohibiti sunt / vn propterea sunt prius faciebat duas sorores vel vxores nō duxerunt / nec vz quod opponit dicitis nil debere corrigi nisi quod an nō rectum existat vel quod rectum esse factum est nateq debuisse mutari magis / Sic bustita immittentur q sicut mutabilis esse videtur Sed hic nichil est / ad et na opa humana cta tom p tpm oportunite mutetur ad tēp eadē vero sit mutabilis ita mutatur. Vnde Agu in epistola ad marcellum hyemi succedit estas diei nox penitentia adolescentia adolescentie / iuuentus tuti. senectus tuti. mors. li omnia mutantur nec mutatur diuine prouidentie ro / q sit vt ita mutetur eā agricola ad estate iussit quam iussit hyeme nō mutatur ro agricolture / eā mane surgit qui nocte quiet ide consiliu nō mutat / ad magister adolescenti / quam pueri solebat solebat impo et precepto muto doctrina nō mutat / muta enim tpis eā quam ea recta factum fiat / ita ro exigit mutari vt nō sit rectum n sit pro tpm diuisite mutatur / Aptum quo fuit prioribus temporibus vel tpibus sacrificium quod preparat deus nunc vero nō ita / Sz aptum est quod magis tpi congruit quod propter vitas clarant vin bta cessauit / Dicit nō mutabilis ideo // e deus eā ad vespere q mane fiat / ita nō est mutalis si ad et ad diuisa tpe sibi officii precept pbus mutatis eos et mutabimur et Que aut sunt tempora noua / noua nō sunt apud

deum qui condidit tpa et sine tpe hec oia q suis tpibus pro eorum varietate distribuit / vn ipse per prophetam predixit Ecce magis dies venit dicit dominus et confirmabo sup iacob domui testamentum nō sicut testamentum quod disposui patribus eorum cū e duxi eos de terra egipti / Certo quod stam ipse eroms sunt ysa quod Timebunt et confundentur ab ethiopia spe sua et ab egipto gloria sua Ethiopia caligo et tenebre confusionis infidelitatis eorum dessit quia credit mortuos suos resurgere et resuscitatos iterum terra incolere inducens testia pla De vero xxxiiij° eo ... et ego viuere faciam et ysa viuent mortui tui interfecti tui resurgent expergiscimini et laudate qui habitatis in puluere Et daniel Multi qui dormiunt in puluere euigilabunt Sz hec auctores lice probet eorum nō theriam quod credit sup terram habitantes vn iduant eis Ezech Educam vos de sepulchris vestris populus meus et educam vos in terram israel et que ste vos faciam sup humum vestram quod requiescet scilicet anima corpore / q. quod de terra sumptum e rese noe terre / vn sumptum formatur deus hominem de limo terre faceret quo deus eos requiescere sup humum suam quod anima redibit ad corpus vel quod glorificabitur et totus appetitus aiecabitur / ita quod mortui resurgant vt terras inhabitent scripture nō docent quod testatur Job sunt quorum iubebis et pertransit sicut q descendit ad inferos nō ascendet nec reuertetur vltra in domum suam nec cognoscet eū amplius locus eius Rationibus autem falsis patet eorum error

Credunt enim quod advente Christo re
surgent corpora mortuorum / et omnia templi
officia exercebunt / et primogeni
tura servabunt et ras mores antiquos co
lent / et instituent Aaron et filios eius
more solito sacrificia offerent / et
a moyse sacris vestibus induentur
Ergo ille erit plures summi pontifices
qui officium exercent tunc omnes secundum leges
ergo neque erit summus pontifex Christus et
esset contra legem quod ille instituerent
et essent duo pontifices. ergo haberent
legem novam que est contra eorum legem
Si vero non illi fungentur officio sed
solus Aaron ... concedat eis iudeis
quod non cedat eis ad gloriam / sed ad
vitam erumpnosam ... legem
que moysi / ... ne ... ordine
sublimandi / ad ... reducat ...
... in illa domo potestate in illa
templa / ad ... lex ... prohi
beat ... ipsorum ... fore
credit et et eorum reges / et ... subi
cere moyses / et ... eorum / ... non
... filiis ... ipse sit moyses
Essent enim ... et reges / ... moyses
... et rex ... digni ...
Credunt et quod omnia ... officia exerce
bunt / et ... habebunt et ...
... / ...
... / quod si ... quod nos ...
... possit ... enim ... convenit
angustia ... habent ... possit
... / ... quod ...
... / ... ad ... reducit ...
... quod ... in ... non ...
redire / Ad ... si vero ... Adam ...
... quod ... / quod ... vivere ...
ad ... non potuit ...
... immortales
non erit Si vero dicat de mortalibus
et cum mortuum resurget ergo ad penam
et non ad gloriam ... enim ... iusti
mortui eterne vite ... gloriam
/ quod ergo ... retrudentur ... sanctus
et ... et ... passionibus ...
Sed dicunt quod resuscitandi sunt et ...

habebunt comedendi bibendi et generandi et ...
tantos erit in perpetua beatitudine bissendi [?]
Sed reddit eis ... quod ...
non sufficeret terra ambitus ad colendos
agros ... quod ... et bibit
et gignunt ... et ... ergo de ...
nomus ... subdent

Confundat et heresis contra prelat
hereticos sicut ... insurgentes
in quo ... loquebatur Job dicens
Job xix enim ... confundit me et non
erubescitis ... enim confundit ... qui ...
se ... sicut ... enim ... diversas ...
scandala ... ad ... colligatas ...
... unum ... positi ...
... Prima est capitula ... sunt ...
eis / ... a ... de heresi ... unitate
... dividit ... Re gloriose ...
melia ... non ... et gloria / si quo
unitas ... vestem ... unitas que
est in ... / ... de ...
... unitati ... et ...
... unitas ... et pace ...
non sequi / ... magis ... presenti
... vite ... eorum ... vo
super ... Vela ... septimas
... non ... ad errores
... intelligens ... / Et quia blasfe
mias suas latent et ... libri
... et ... adulterando
corrumpit ... adiciendo ... sunt ...
subtrahendo que ... / et ...
... Augustinus ... homo ... Inuli
... que ... nova et ... superi
nova ... Detur quod eterne
morti obligatus ... in
confusio fabricatores errorum / Prima
ut ait Augustinus ... de fide ad petrum
firmissime tene et nullatenus dubites
non solum omnes paganos sed et omnes
Iudeos et omnes hereticos et scismaticos
qui extra ecclesiam catholicam finiunt
vitam in ignem eternum ituros / Et ... heretic
si pro Christi nomine sanguinem fundit nullo modo
credas posse salvari Et ut amplius
confundatur per quadraginta ... effe
... eorum error ...
possunt intueri et quibus ... confundi

Prima e d eis puritas intelligen ex
cedit enim metas due pos et io corrumt
d multiplicand fantasmatum uanitez qz
ilo impetus pes eorz d sua stabilite ysa
elim Confundat afu on q gfide d sup
tili Hic km d terrse sculpunt sua fan
tasmata sic indicant esse d rerum na
Et im eorum adinventos dut eorz vnaz
poitos Hec subtilitas me Dicit enim
extera oculi invalidi ppt excellentia lucis
sic patiunt heretici a luce veritatis Vn
q lz visu spondi si vidz subtilissim
pilum dt se nichil vide qz no pt p
pende pilum tn vidz q visu acu
tu lz Intue aqla radium solis au
tn zmaragadi excecat vt dnt ocz
buffonis hi confusio & q Judith xi
decindimt fem vugis d gfusionem
hi sunt secreta scripturarum mistica
q ppter eorum subtilite abscondita s
abeis q capi ea no put et du volut
eam manifestare errat et cofundit
in suo errore Unde Augus d lio v
con Julianum ex ximia morum et
fidei hz qz mores edificadi sunt
moliminis fundata Sub vte nos
pudoris interim qs laudare no pu
dz q qs pugt et pudor hi porig
her porius audire dz qz q virgo
dt vt vos caueat ad i tles longe
sunt a credendo q sit invisibilia nec
studio nec cogitacon appropingt ad
ea no e mirum si ea no videt si
q Sym dnce rerum hnt Vn disspu
tant de spualibus sicut ceci de
coloribus Hu hg sup Cantica
Cuius lux in cassum infundit oculos
claucisos et cecos Hic aialis ho
no percipit ea q sut dei Hec go
sicut ceci exus d sole vel disputas
de colore Tercia e pusillimitas

Intelligen negligen pro d po
ctum congregat d messe filius
sapiens e q aut stertit in esta
filius gfusio messis est pns tempus
in quo seminas et metis Unde
d futis vmama Cum go ex
nris viribus no possimus sacfidei
misteria penetrare quod ad restat
n sacros orombus gfgrre et cos
pulsare precibus vt eorum benefi
cys ignorantes et incredule q age
da sunt videat et adimpleda
q viderunt gvalescat pax vo
dore aduma incredulitez maz
Dicit enim sol no vi n d luce sol
sic articulos et misterio profundi
tas no cognosci nisi ex infusione
gre et refulgen veritatis pbz Dne
in lume tuo videbig et Crim
go no pfundit hic lume sit sicut
vespertiliones luis solaris refuge
q de nocte vigilant et de die
dormiunt et io neutro tpe de
xii radiys solis dicit alt chorti
mand hic est de xii articulis
restiom prohibe pnt Quarta
est perusitas superbie pbz Co
funda super qz iuste nungte
fecerit Est enim superbia qdz
inflacio oculorum interiorum hominis
q repellit puritas veritatis
prout dt Augus vii lio gffes
sis Tumore meo domine se
pabor a te et mes inflata
facies claudebat oculos meos
Tercia sine humilite error
est Hi enim tles cognoscunt
dm no sicut deum glorificat
a gras agunt Sz in suis
cogitacoibus euanescunt et
obscuratum est insipiens cor

Cor eorum Omnis autem hereticus est et arrogans et superbus sicut tangit glo super id Jeremie xlix Arrogancia tua et superflua superbia tua cordis tui decepit te

Confundat ergo prelatus hostes ecclesie ne nos decipiat vel vani pagani vel scilicet iudei vel fallaces heretici / vel mali christiani tanto nocenciores quanto interiores immo qui sunt in medio filiarum sicut spine in medio liliorum Non in medio exteneorum quorum vita confusioni proxima est / quia gloria in confusione eorum qui terrena sapiunt Confunditur enim sicut miles qui viriliter de ecclesia decertat qui turpiter morte de suis eicitur officiis vel qui superbe agebat sicut milites militantes in equis Jere x Confundatur assessores equorum et sicut quanto equus est altior tanto casus gravior Sic quanto altior superbia tanto periculosior et inmolerabilior ruina ut vere dicatur quod cum ruinator exaltatur sicut fur quando de furto deprehenditur Jere ij Quomodo confunditur fur quando deprehenditur sic confusi sunt domus Israhel ipsi et principes eorum confusi sunt / qui fidem confitentur / et fidem veris operibus non muniunt Et deprehenduntur in fine vicia que ante finem se celabat opera virtuosa tegebant Sicut grex animarum plumas repetet a cornice que spoliata vestibus alienis remanebit et propria nuditate Osee xvj Eris nuda et confusione plena / et eiusdem xvij In omni facie confusio / et in omnibus capitibus eorum calvicium Confusio faciei est verecundia quam mereri faciunt propter eorum opera simulata Sed in capitibus calvicium quod in multis pravitatis a sublimi et subtilis affectionis inveniuntur in eorum mentibus quo tegantur eorum opprobrium Sic dies quam ab eo cui panem negaverat mediante compellitur ipsa j Confundentur ab ydolis quibus sacrificaverunt cum fuerit velud quercus defluentibus folijs / est / eius qui separatur a morte a temporalibus bonis que instar folij confluunt et fluunt et de possessore ad possessorem transeunt / ydola vero quibus homines sacrificaverunt avaricia est tunc servituti vel cultui cupidi sicut ydolatre fuerunt Sed tunc magis confusio eorum a pauperibus optabunt remedium quos spernunt in seculo Sicut dives Epulo petit a lazaro Sicut spoliatus quando rejectis vestibus preciosis vilibus induitur Ps Induantur qui detrahunt in pudore et operiantur sicut diploide confusione sua Quam enim Christo detrahunt spiritum in quo tenetur eidem veste duce quando habebunt scilicet et corde et ardebunt Sic est quando erunt quando debentur malis katholicis propria prelatis et ypocritis et cupidis hec sunt omnibus dampnatis Confundantur ergo hostes contra nos quoniam que adducet peccatum Sed ea que adducit Jeremie xv Ut offerat super eos dominus scilicet sacrificio quando inimicos eius inducet quoniam secundum ps tamen

Nunc ostendamus quarto quod vel simonis facundia scilicet maxime paulus excusat licet enim quidem reprehendit de imperitia propter id quod sensibus contendit scilicet imperitum simonem sine facundia ostendamus ergo primo quod paulus imperitus non fuit Secundo quod non propter hoc ecclesie prelati sunt destituti doctrine Et si paulus imperitus fuit ergo quo simon profectu Quarto quod sunt hic prelatos ecclesie diligentur ammonuit vero paulus imperitus non fuit unde enim superabat

Iudeos q erat damasci q nō dum pro
digia faciebat / vn Sinagoga de
effusione sanguinis ipsius [illegible]
cogitabat ariopagitas dyonisius in
ciuitate q erat ydolis mancipata /
comissa e ad doctrinam plebis in ea conseruanda
gracie qui [illegible] fieret per miraculum
/ comitem adiutorem [illegible] se dicit imperitum
simonem scribit. Dz nō sua putoque
se [illegible] meditabat [illegible]
ad [illegible] Ideo nō verebatur
timore demostenis vel plonis /
altitudine vel leuitate socratica Ro
seria [illegible] paulum imperitum fuisse
/ non tamen [illegible] prelatos in [illegible]
[illegible] super defectum doctrine
Ille enim virtutibus implebat miraculis
fulgebat / [illegible] & si tacet a deo
mihi timebatur. Illa vo gemitum
& oracionum instancie / nō tamen [illegible] effi
cacie [illegible] in pauli precinctua Su
scitabat enim mortuos [illegible]
[illegible] miraculis vt agentibus
putare deum. Manens in hac terra
rapiebatur in 3m celum / [illegible]
audiens [illegible] nō potrat natura
moralium [illegible] zelum [illegible]
mansuetudine [illegible]
[illegible] vigilias tuaz pro [illegible]
ingem solitudine pro [illegible]
perac / pro infirmis angores in
[illegible] / persecuciones nouas quottidi
anas mortes & [illegible] dies
& noctes in [illegible] exposicionibus consu
mebat / vn & euntes de fenestra
corruit qui in profunda nocte doc
trina eius sermo protrasset [illegible]
q Iudeizabat in antiochia re
primebat / thezalonice Corinthi
ephesi rome [illegible] fati
gebat [illegible] excelles / et

precipuum putabat eum lucha [illegible]
esse mercurium. Rome ex virtute
et splendore [illegible]
docere / & docuit totum mundum nec
vsque ad finem mundi cessabit [illegible]
genus humanum / Dicit enim [illegible]
et adamante construct[illegible] sit per eum
munitur & [illegible] In eo enim [illegible]
[illegible] tenere [illegible]
[illegible] adulterinis dogmatibus
[illegible] sunt medicamina [illegible]
nobis imperitum medicus [illegible]
[illegible] quottidie superabit
Omnem enim spem pertulit [illegible]
[illegible] / et omnem apicem victorie
consecutus [illegible]
[illegible] Audi [illegible] de [illegible]
suo precipiat [illegible]
[illegible] diligenter attendat & [illegible]
[illegible] per mane in [illegible] didici
& credita sit & [illegible] didicerit
[illegible] ab infancia [illegible]
et nō de [illegible]
nacion[illegible]
[illegible] doctrine & fidelis [illegible]
Vt potens sit exhortari & [illegible]
[illegible] Et [illegible]
scribens vigilate [illegible] et me
[illegible] quoniam [illegible]
nocte & die nō [illegible]
mouens [illegible]
esset omnia [illegible] testimonia
maxime [illegible] de [illegible] supra
dictum est vbi [illegible]

[illegible]

Multo procul dubio
[illegible] spacie [illegible]
si non fuit in prelato doctrina
[illegible] enim [illegible]
defectum doctrine redditur [illegible]

Luc xi Si oculus tuus nequam fuit
et corpus tuum tenebrosum erit
vide ergo ne lumen quod in te est te
nebre non sint Oculus quidem corporis
providus prelatus qui ecclesie preminet
qui debet vigere in lumine et toti ecclesie
doctrinam salutiferam providere
ne impleatur in ipsis quod dicitur Cant i
posuerunt me custodem in vine
is vineam meam non custodivi
Consuetudo est hominum habentium vi
neam ponere puerum custodem
in alto ligno iuxta viam constituto
et in eo fiunt specula quadrata de
arundinibus quassatis et alicubi
per terminos latera quadrature
propria specule fiunt cavernate
tuas constituit xii per quam quadra
tuam cavernarum custos puer
suam vineam prospicit et cautius
custodit ne mator insidiatur aut
fures furentur et in tempore iacula
emittuntur Sic prelatus in sublimi
constitutus iaculis doctrine custodit
subditos et arcet errores et fugat
demones ne decipiant fideles
Sed istud lumen quandoque obtenebratur
deficiente in prelato doctrina et ge
neratur cecitas in intellectu frigiditas
in affectu multiplicitas in reatu
Sunt enim tenebre obscure quantum
ad affectum frigide quantum ad ta
ctum tepide quantum ad operis effectum
horride quantum ad flagicium Ma
tenebratum tempore et locorum oportuna
flagiciis et sceleribus Unde loca
tenebrosa incolunt animalia lu
cifuga Audi cecitatem in intellectu
per . Nescierunt neque intellexerunt
in te ambulant omnia fundamenta
terre Ps . Sunt autem filii qui ex ita tene
brositate commoventur temptatione multi
tamen dedignantur scire quia utilitas multorum
meruit laborem Si per tot molesti
as per multarum iniurias lapsus in te est
ab ecclesie corde separatur Audi frigiditatem
in affectu Gen i terra erat inanis
et vacua et tenebre erant super faciem
abissi Non dum erat diffusus sola
ris radius vel calor et ideo nichil erat
productum in terris Ubi enim calor
solis non expanditur nichil oritur In hoc
designatur defectus amoris divini quod ad
defectum lucis vitalis sequitur refrigerium
caritatis Et homines vite lumen divinum non
aspiciunt sub tenebris frigoris intrinsece se
abscondunt nec lumen nec calorem veri solis
sentiunt Unde post hoc per culpam inter
arbores paradisi ad auram post
meridiem se abscondit Crisostomus ut dicit
Gregorius mor li xxxiii quod meridianum
tempus calore adam perdiderat iam sub
umbra petit quia sub frigore culpe
torpebat Sed tob in Crisostomus le gau
dium michi qui in tenebris sedeo et lumen
celi non video Audi tepiditatem
in affectu Sap xvii vinculis
tenebrarum tenebantur colligati Nam
exeunt homines ad opera sua usque ad
vesperam et tempore vero noctis non possunt operari
Et ideo Joh xii Ambulate dum lu
cem habetis ut vos tenebre non compre
hendant Qui in tenebris nescit quo vadit
In quo designatur defectus boni operis ex
defectu doctrine pastoris Job xix Se
mitam meam circumsepsit et transire non
possum et in calle meo tenebras
posuit Audi et reatum Ysa Ve qui
in tenebris sunt opera Et dicunt quis videt
nos et quis novit nos Ideo apparuit

Ad romanos / nos monet ut
abiciamus opa tenebrarum et in
duamur arma lucis opa tenebrarum
multiplicatas peccatorum ex defectu
doctrine provenientes / arma lucis
doctrina virtutis per quam ornamur et i
duimur ad honestatem morum et ar
mamur contra pestiferos errores de hoc i
prima parte et alibi diffusius con di
ximus io bene per tursima

Nunc intendendum est quod pasto
ralis doctrine divisio est
mos dequo et si essent
fuerint sufficient Greg nazanzenus
et beatus ambrosius preter beatus gg
per romanum tu bene accept
parvulos tendamus / primo in generali
secundo in speciali / In generali primo pro
ponimus exemplum in negotiatoribus et
de eis que alia queda nutriunt
alia perimunt / Unde titulus sancti ste
plent cod quod venenum per qua
lite sui corporis duce effuge ut
eum agit Basilius quod dam li
tenuissima sunt adiacencia corporis cordi
spiramina / propter quod ille eveniunt ut dur
itat quod superveniat qua frigiditas
ad minima corporis intestina perveniat
gemitibus et in esu dicitur elleboro
ista in se venena si dentur hominibus
Sic exhortatio omnibus agitur
nec omnis per qualitates morum astrin
git cum et in sensibilibus quoniam
panis qui vitam fortium roborat
parvulorum necat Unde aug in libro
demoribus ecclesie dicit quod panis qui
homines vegetat etiam accipitre
necat oleum quoque quoddam unus cor
poribus est comodum alium infectorum
et que maxime sunt pedes habent
et nocivum / Item quod quidam hau
stu offenditur olofactu estate
refrigetur tactu et vulneribus q
asligne attridum est medicamentum
Unde admirabile est vera elleborum

que alios cibus est / aliis medi
camentum alio venenum est ecc
xxiij quia quemadmodum quod levius sibi ligo
quos mittigat catulos in
stigat / Est ecc xxiij in contr
quod post / Aug in libro demoribus
manicheorum de quadam muliere fa
tinorosa achimesi que venenum
bibit ne obijt / Paulatim enim
bibendo sine ullo vel leni
incomodo valitudinis sue fecerat
ut biberet et ea esset aliis dam
pta extrema illa cruciatus veneni
qua bibere solebat dampnati et
morti adiudicati consuetudine in
tus et accepit ut ceteri sed vene
num ceteros extinxit ille se vixit
Sic quod multe tamen per moderatam consue
tudinem fecit ut id venenum sine no
cumento conveniret / Ita per moderatam
exhortationem prelatus efficiat ut doctrina
sit ei generalis et accepta quamquam eadem
subhorreat / est ecc xxiiij in actisse
tibus / Corde enim in cithara reddunt dul
ce modulamen quia licet uno et eodem
omnes feriantur plectro non tamen omnes
eodem impetu et impulsione sic
licet edificet prelatus ex eadem caritate doctrina
non tamen eadem exhortatione tangere
auditorum corda / quod enim corde in
cithara non ut auditores diversi
plectrum non lingua prelati / quia me
dia impulsionem non diversitates exh
ortationum / Sic et spiritus unus
et idem dona distribuit et ad
in ad et ad in alio fecit / Sic enim
spiritus est plenus omnibus sicut spiritus est spiri
tualibus affectio et sic non est una
pro medicine adhibenda unctio
Ita ut eadem exhortatio conveniat
unius

In speciali vero sit exhortatio pa
storalis scilicet per ordinem ut exhortati

subditos p pamd vaile qd
uelint videbit t coccitori
officij d pastor videbit Sz ty
ad ppotud po sic d similit virtut
pmoneat vt qd virtuti petrus
no cstat et ty gra similor vul
neib medicina apponat et ta s
diti dicit laborat viojst sed ex
hortacio sic precat mediocr et
eq r v meo uult vt dud laudat
largitat et culpat cupiditat no
offert effusio vel pdigalitat
Sic laudet d gtetib no excitet
ad lubed vel ad flemigid Sic p
gitat comedat ut gnigud non
culpet Sic pdicet supbe hu
militat ut timide no augeat
timiditat sic lence arredut ad
zelu vt nd iracunde no addat
incedud Et brint ut at Gregus in
pastorali sic pdicanda sc bona
ne ge lata iubeat mala Sic la
ndanda sc bona summa ne dspici
at vltima Op sic exhortacion
modificet ut ea psit q qui pa
sionib laborant vt nd aquib
labat exempta letia qe puta
tz ex nali gplexione sollt uma
adempta et inmodeath tsta te
d loce sito q gria ipmit sed et
corpis dble e et ad illud quod
is micte asstruit qe forcia medi
cyne laborat qo medicy ut ita
morbud sbthat vt dbilitas no
cstat ne vita ad lagore dspat
Si go duab passionib gemsmt
medicina tracimus e no sibi dnab
viciset ut et diuiq sbuemet potest
exhortato meditanto Ctib sit
lemiad reliquat ut gmad fo lgat
Sepe em nd corpis exclusi et gnfe
morbi effica mor morbi neg
vt qui maiors e pichi cancats
et artifficiosa solertia pot tm
medicis esse cstut possit ad
meia morte retine ep no

morbid exagregare sz insum
vitaz finae et in aliud tpg
im e dissee Sic gulosi dig
se pmo puidet ad luxuriaz
abstinet et mct abstinendo in
naz glaz et sic dud pmd vicid
extinguit ad mittit Sed illa
pest que pmit est arcius ppon
nenda et ideo mag tollen
da est abstinen que pdut inna
glaz q insilumes que induct
luxuriaz Vnz app Ro xm
vis no tme ptatez bnfac et
habebit laud et ia no em bon
agit vt ptas no timeat ut
d ut laus acquirat Sz qz vide
bat eud qm loquebatur no esse
tam mexua vt effugeret fm tez
et gtemmet laud Sic ait Gre
go obtulit et a tult Reto
rius auditorib nimis pfunda
no dicat naz dud plg qz susti
ne vd cape possit extenditur
corda mets rumpit dispen
set moderate tactu dd mensura
ne pefflivet ex dicit lac pul
us esca gradmsclis velet mo
yses faciez chorm state qui locut
apud revelet fatie qu lo deo pp
ter in Exo qui cisterna fecit
ne opit prius iumentor periud
reddit qz reus efficit e ecu
plor altitudie sime ho pichi
tat ad sibi in Iob Quib de
gallo intel ligen Gallus fm
Greg pfundi oib noch hor
altos ede cant solet Cu vero
mane appinqt im umitas et
tenues voces format sonit qz qm
tete gdicat obscuri cordib mih
apte de oculte misteris idicat ut
tute sothiod cum de celestib au
diat eud luci veri appinquat

De condicione prelatorum

De pastorum condicione dicturi videamus
quo quis ad prelaturam veniat
qualiter in prelatura vivat, qualiter recedat
sive ex ultimo vocatus qualiter ad se redde
at. Primo considerantes morbum, secundo
subsequentes remedium. Morbus est
ascendere superbe in animi pollutionem,
remedium vero est descendere intra se
humiliter per timorem. Et ita morbum qui
dem superbie invenit ascendendi gradus, pro
pter quod diabolus impedit eum secundo impe
ditus emittat bona que gessit, tertio
emanando se in altum erigit, quarto re
cognoscendo se cadit. Impetrat enim diabolus
... enim ex condicione loci quia ...
... semper adventu elatorum est
dispositus ... ardua pretat
ventus ... xlvii ... item quia
... fumus ascendit ... quanto ... maiori
... eius fumus a
remotis putatur esse ... solidus
sed cum ... dissolvitur vani
inpedimenta ... in rei ... Ascendit et
intumescit et tandem dissolvitur et ra
refit. Sic ventus ... impellitur
malus cum se ... et ... in vi in
... a remotis ... ab
hominibus bona ... intumescit ... extolli
... solidum impetu ... dissi
patur et penitus inanis, secundo impetu
emittat bona que gessit ... xlv ...
leo ascendit ... superbia ... ad
fortitudinem robusta fortitudo ro
busta magis et ... bonorum omnium
... pastoris ... sed leo delet
vestigia ... cauda ... sic et ei
diabolus reducit ad memoriam opera ...
ut eum delectat et ... peccata ... peccata
que ipse fecit eius vestigia ...
ut ... more leonis ... primo ... repetis
sepe ... ut ... bonum
... facit amando ... cum
bonis ... operibus ... meritis ... amittat
et illud nullum bonum quod fecerit
tota intentione apponunt oblita

malorum omnium que commiserit. Sed quod
hoc electi ... ut bona que agit vi
deat et ... pregreditur ... aberra
media ... oculos ... Tertio emanando
in altum se erigit ... ut Ieremie ... ra
... pulvis ascendit, pulvis
aridus et sine humore ... Superbus
pastor sine gratie rore ... vero
elevatur ... operibus se ex
altat non ... quod sequitur ex
... magis virtutes
virtus enim ... vitis remittitur
quando ei delectatione animus ... blan
ditur et ... et solitudinem
sue ... abicit ... superbi
... requiescit ... Sed electi
... de sua ... infirmitate ... hoc
... ut ... Quarto
recognoscendo se cadit ... ascendit
usque ad celos et descendit usque ad
abyssos ... animarum ... semper
erigit ... iudicio cadit.
Sic ei ascendit locusta ... salutis
... de salute ... ad terram
descendit ... ascendit locusta
ad ... terram Egypti. Regem
locusta non habet et ... procedit
egreditur ... superbus ... sine ... vo
... sine ... ce
... locuste ...
ut ... superbos ... vestigia
... apostolus ... latent
... manifestos ... multis
... et ... ambitio quos
... ad ... et ... quod
quod ... vultu ... vix negotia
et ... videtur ... capitulo
... superbi ... ut
... remedium. ... morbo ...
... exemplo ... que ...
... descendere et ... multis
... ut ... quod ... de ...
... fiat ... alios faciunt
... et

pulcritudo eorum in magna inania. Descen
dit quod de seipsum tandem divino timore subli
bedit imperia. Impiciatis stabilitas ita
presentalitate presentalis humiliat humi
atque consummat descendat ergo divino
timore salubri imperatis. Regum xiii
Descendebat omnis israel ad philisteos ut
acueret unusquisque vomerem suum et li
gonem suum et securim et sarculum
philisteos potentes tandem demones
per quos homines inebriati taliter se
[illegible] multas amalitudines ex quibus conse
derunt bonorum gratie. Unde sic acuit vomeres
ad bonum opus acuit. In terra pinguo
operis exercet mortificationem quia no
me tandem occisa inducit sic unica
ligone securis acuit ut per zelum in
cidat et sarculum ubi quos pigros
excitat et instigat. In Regum xviii
Iunge currum tuum et descende ne pre
occupet te pluvia, hoc est ut infer
nalis pluvia ignis et sulfuris
repleta pluvia infernalis. Iunge
currum et descende [illegible] affectus corrup
tionis dissolutas in unum humilitatis [illegible]
cogit. Excitat timor peccata consciencia
et premere voluntates [illegible] eterne supplicia
et quantomagis indicitur [illegible]
tanto vehementius formidare
Ergo imperiatis timor stabilis ultima
presentalitatis. Josue ii. Descenderunt
exploratores de monte et venerunt ad
Josue hoc est exploratores qui secreta
sua [illegible] sunt amp
liuet [illegible] importetis equal
tat [illegible] quod descendendo de bi
tus [illegible] quod operantes quod
iam debiti partem solvunt. Non est
ad absolutum a debito quia debiti parte
solvit si quis omnia reddit ut ad bra
vium victorie pervenit quod in magis
spectaculi parte evacuit [illegible]
tas vomeres hoc est quod reliquum est
descendit magis et ut [illegible]
dederunt ut inveniant aliquid in

pecunia acuitatis. Luce xviii. Descendit
publicanus iustificatus in domum suam
Sed enim sunt per peccatum patris hominis
de corruptibili stirpe se editos. Et non
propria virtute sed superna gratia aspi
rante ad meliorem statum est opera conver
tatos. Et quamquam sunt mali messe consistit
de mortali propagine senciunt merito
quamquam non bonum in se aspiciunt de mortalis
generis consistunt domum [illegible]. Dixe
runt exploratores contra ea [illegible]
tua eo quod tu recepisti exemplum ut de
scenderes ad dominum nostrum. Tercio humilia
tur persanctitas. Ysaie xlvii. Descende se
de in pulvere virgo filia babilonis
virgo [illegible] non est fecunditas operum
filia babilonis id est confusionis propter
[illegible] dinceitatem sede in pulvere tunc
humiliatur ex remorsu consciencie. Nam de
pulvere nascuntur mordaces pullices
humilitas hoc est [illegible] consciencia arguen
humilitas ergo est conscientia virtutum. Tunc enim
vita eius in nobis pullulat cum in terra
dicte humilitatis [illegible] a si enim si
abscondita [illegible] quod unificante se
in ultis honore taliter [illegible] minora
[illegible] quanto amplius ista descendit tanto
amplius ad alta resurgit [illegible]
[illegible] in ymo ad terram palea
non [illegible] nobile si vero sit va
nitas locum [illegible] in superbo. Quarto
humiliat conscientia [illegible] Sapientia
Iustum venditum non deliquit descendit
que cum eo in foveam nec deliquit cu
dos affectus in [illegible] gloria Joseph
[illegible] iustus in carcere positus platum
sit tamen multe est [illegible] obligatus
[illegible] non deficit quod [illegible] suum
[illegible] et ad considerandos defectus
[illegible] ad se ipsum reddit [illegible] convertit
Ezechiel [illegible] ytempla celestia ducit
filii hominis [illegible] et eius altare
[illegible] quod vides in elatione cor suble
vet [illegible] quod est ut tu sua
[illegible] esse te hominem [illegible]
et [illegible] ipsum in fine [illegible]
[illegible] reparabis [illegible] de [illegible]

Salubris copula ut cogites te summi pontifice attentas te piter velis in tuum non fuisse sed de tua e enim humilitas comparata quam mea Joseph. ut tota qui humilem spud suscipiat gra(tia) que nos graciet et ihesus q(ui) in tertium venit 2 te ...

Ordinis quidem postulat per doctrinam dei et agitorem bonum quam mali per doctrinam hominum per lectores quam pastores agam de doctrina predicatoris sed forte mirum dicatur alicui scire ut doce quod fari nescio vel possit / insistit in tuendum (sic?) materiam scrutatur lucas persecutes in medium illum circumcisum zachariam quod enim vox amissa non expletur silens et scriptum significat quod sit non ... Johannis prius reddidit vocem que nam fecit eloquium gravem nomine et plures reddant eloquentes / cetus de actu rerum locutus eloquentie minimum sathago hoc in pudori est si fundat ineptis et in compositus sermo ordinatus aut eloquentia venustate argumentis qui uitate (sic) vero virorum fallaci emendate / sermo autem vitalibus intestine fundit ego go ineptus sermonis impeditus lectoris offuso tacitus alacritate negotiorum irruentibus impetus / unde in singulis diversis ad singula et grossa et ut indigesta cibaria sumi(tur) conferre contextabo que non tota digna videantur concipere fratrorum et adparvulorum per Christo et incipientium libenter audientium / conferre benivolum imploro lectorem et liberalem deposco correctionem et ipsum per meis oratibus orationem ut ut quod dicitur appareat plenius titulos suppono de predicatorum utilitate de eorum caritate / de eorum materie de predicatoris idonei de predicatorum modificanda per statum et officiorum diversitate / de predicationis dilatanda facultate et post de utilitate predicationis quod quo utile et per ubrem predicatoris decet honorari qua dicitur per enim predicatoris intellectus illuminatur quadru(pliciter) per verbum

effectus ad opera suscitatur quadru(pliciter) de utilitate predicationis quia per ea honoratur deus honorat si vere prius in corde attendat eius gloria / si iniunctionalis in ore petat eius gratia / si effectualis in opere multiplicet eius fide / si humili in plebe audiat et cum creaturis ...

Quomodo ergo agentes de officio doctoris agentes et doctore et pastore plebanorum scilicet presbiteri de predicatione dicere et ad ea revertendum est de quibus ibidem expeditum est / et ergo utilitas predicatoris in hoc quod honorat deus exclamare predicatoris / in Johannes baptista qui simul in honore habebatur et Christo estimabatur / non usurpat fallacem quod non erat sed confessus est humiliter quod erat Christi honorabat vero se clamantem esse dicebat vocem / Johannes testimonium perhibet de Christo et clamat d(icens) hic est quem dixi de cuius plenitudine nos omnes accepimus / non sed ego dico vox clamantis in deserto / Johannes stola virtutum / magistrum vitae sitit gloria / morum norma / regnum perfectionis / predicationis tyrocinium / castitatis exemplar innocencie vita penitenciae venia sancte disciplina ... honor per angelis laetitia evangelistis ... ... apostolos vox silenciorum prophetarum lucerna mundi officium dicentis ... per quos ... testis trinitatis medius terminus ut ait petrus ravennas / hic deus deo predicator debet quaerere in omnibus dei honorem / hoc autem fit quattuor modis quibus videmus fieri solum honoris hoc est si prius attendat in corde eius gloria / si iniunctionalis in ore petat eius gratia si efficaciter in opere testetur et multiplicet eius verba si humiliter impleta audiat et in ... ergo prius attendat gloriam salvatoris ... pueris qui clamabant / osanna filio david / benedictus qui venit in nomine domini osanna in excelsis / in angelis in luce de salvatoris audivit sonum

in cor meum. inmissi timebunt metu-
os exitus sermonis mei. Apud multos
motum auditorum delectabat quos
ipsa per processum molestare pro
multo corde esse si non in eo mag-
nam gratiam requirimus tunc omnis vox est
operis bonum quam a cantu iaculat ag-
entis intendo/ et tamen ad locum
suum rediens rursus in tantum tamen
requiescit/ Exemplum est quod Iudi-
cum xv Sampson tollens mandibu-
lam asini iacentem in terra interfecit
in ea mille viros et proiecit
de manu et cum clamaret ad dominum aperuit
dominus dentem molarem in maxilla
asini et egresse sunt ex eo aque
Sampson sol eorum predicator verus
predicatores/ maxilla asini iacens
in terra vilis predicatio contempta a
curiosis contempta/ hec effervescat
et philisteos necant/ quia dum [illegible]
cum et non querit gloriam propriam demo-
nes repellunt sed per mortem sap-
son sitit ut dicitur ebrei est
non deo sed sibi gloriam tenuit quia
expeditionem gloria vana surgit
Sed clamat Sampson ad dominum ut
e molari dente suscepit potum hoc
est ut expeditionem distillet aqua
sapientie qui vane glorie extinguent
et refrigeret appetitum Ideo Ioh. vii
Stabat Ihesus et clamabat/ Si quis
sitit veniat ad me et bibat. Qui
et stat erectus/ Et nunc quod ore predi-
cat de confirmando per opus vero
ad eum sitit et bibit qui delecta-
tur in Christo gloria quia ardenter quam
Fratrem eos eligamus qui vitam
docent/ qui eam dignum efficie-
nter sed/ faciendo probat/ qui doc-
ent quid vitandum sit non tamen
in eo ad fugiendum duxerit de
plenitudine eam elige ad imitacionem
quem amittere magis eum vide
quam audiat/ Sed monialium in
ore petat suus uxorem nam sine ipsa
non scripturas possumus intelligere ne
intellectas implere ad quid obti-
nendum clamabat eam et predicatore
dei invocatur et ab auditoribus

contradicit affecta/ Num. xx Clamaverunt
Moyses et Aaron ad dominum et
dixerunt domine deus exaudi cla-
morem populi huius et aperi eis
thesaurum tuum fontem aque vive
thesaurus absconditus est et spiritualis
intellectus/ Ezechiel ii de libro
involuto qui ex missa manu ex-
pandit/ Et ideo dei filius missus
in mundum aperit sermones humanos sed
gratia ad intelligendum misteria/ per librum
involutum. Ysa. xxix Sicut librum
non apertum et clausum liberum a por-
ta non aperuit nisi leo de tribu Iuda
teste quod beato Gregorio/ Clamat scriptura
vilescit auctoritas in auditorum
quorum simulatur difficultas/ et Daniel
x mirum eorum quod datum est ut clamaret
sermones/ Sed scriptura si nunquam esset
aperta non te pasceret si nunquam ob-
scura non te exerceret/ Preterea quod
obscuritas cum ad impetrationem
rerum magisterii si perfecti et quatenus
ad elevationem humani ingenii/ Sed
eo clamare ingenio non clauditur deum
Sed sic fecit collegi eos ut subtiliter
nec Sic anima ob studiorum impedimentum
per inhonestas occupationes/ Sic enim deletis
obsitis protegitur dominus unde ad eam tamen
Sic ingenium per deum electa/ Aperi
igitur thesaurum tuum fontem aque vive/
virtutem eorum thesaurum occulti posuit deus
in scripturis lapidibus per Christum et Moysen/ et
in urbis amplius vii et se tamen vocari
voluit quod non tamen cuncta tenuit/ et non
sibi retinuit aque vive quia non sit-
ientes
moritur quare quod probum ministrum
mittetur mortem in spiritu suscitat/ Et
sic ad platearum tamen cum mutant
hominibus ad libidinem/ Sed ad misterium
quorum primum predicatores invitant multos
audientium ad devotionem/ Unde videbis
aliquos ad sermones accedere sedentes
et ridentes quibus inde videbis post
paucum recedere flentes et plorantes

fontem requirit aque vive / Requias
non vinas [illegible] qui in sola mco-
ratur semper colligit [illegible] in lacu-
na sine villo [illegible] affatu / sed
indeficiens aque vivas vena [illegible]
[illegible] quia suggerit spiritus viv[illegible] / q[illegible]
[illegible] [illegible] dico [illegible] secundum enim semper
[illegible] [illegible] sermone / et [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] sa-
mes [illegible] / clamat [illegible] ad
[illegible] alimenta petens / [illegible] phi-
[illegible] porcos quos mittat et no
[illegible] / [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] / [illegible]
qui poma [illegible] [illegible] / [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] sic honorat / et
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] / [illegible] [illegible]
in ope predicatoris multiplex [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] multiplicatam
in predicatore clamat / Et [illegible]
salute [illegible] honorat [illegible]
[illegible] / Clamat angelus voce
[illegible] [illegible] / [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] homines et angelos / [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] ad [illegible] cla-
mat et [illegible] [illegible] non
[illegible] / [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] bonis / no
in [illegible] [illegible] / [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] / [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] et [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] / [illegible] in [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] / [illegible] ad [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] / [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] et [illegible] [illegible]
[illegible] / Sic [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] a [illegible] [illegible]
ad [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
clamor / [illegible] [illegible] [illegible]
in [illegible] [illegible] [illegible]
porci [illegible] in [illegible] [illegible] cla-
[illegible] ad [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] / [illegible] porci [illegible]
[illegible] clamat [illegible] [illegible]
[illegible] clamorem [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] / Ita [illegible]
[illegible] aque [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

peccatore defendere / Et predicatorem
infamare volunt [illegible] [illegible]
[illegible] dei ad [illegible] et opera [illegible]
ad [illegible] salutem [illegible] [illegible] gerunt
timorem ideo [illegible] est [illegible]
[illegible] [illegible] non [illegible] [illegible]
[illegible] homines ad deum [illegible] timerent
[illegible] [illegible] montana [illegible]
[illegible] [illegible] sugit [illegible] medico [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
ubi [illegible] [illegible] [illegible] in [illegible] quam
dei dei filius est in paradiso [illegible]
[illegible] [illegible] vox [illegible] clamat et [illegible]
clamabo [illegible] caro [illegible] et [illegible]
[illegible] [illegible] flos [illegible] [illegible]
et cadit flos [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] qui [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] ipsum [illegible] [illegible]
cogitabat [illegible] anime dampnatum
[illegible] mille annos possent [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
duo milia et [illegible] milia et
[illegible] milia et [illegible] milia [illegible]
sicut gutta in mari [illegible] [illegible]
[illegible] in [illegible] timore / Attende
[illegible] [illegible] / [illegible] et [illegible]
[illegible] [illegible] et dolore [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
et religiosam vitam duxit / Sic ad
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] et ad [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] / [illegible] [illegible]
in plebe [illegible] [illegible] et [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
bat [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
et [illegible] in [illegible] in [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] et [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] et
[illegible] predicatore [illegible] [illegible]
[illegible] clamat / Ionas in [illegible]
[illegible] [illegible] et [illegible] [illegible]
et crediderunt viri in [illegible] et [illegible]
[illegible] / [illegible] et [illegible]
et [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] et [illegible] in [illegible]
[illegible] et [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] / [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] ut pos-
sint [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] mortem [illegible] et mortem [illegible]
[illegible] [illegible] tempestatem [illegible]
et tempestatem [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] quorum in [illegible]

verba induerunt ambicio et implet id gere vi verbum dni fctum in opibus eis et no suscipietur. Item eius continuit d eis evacuat in ore predicatoris unum xxiii no negabit mercedem indigenti et pauperis et fratris ne clamet contra te ad dominum et reputet in peccatum. Iacobus v merces operariorum qui messuerunt regiones vestras qui fraudata est a vobis clamat et clamor ipsorum in aures dni Sabaoth introivit. Primo continuit d eis et evacuat peccatum Sanguinis et cuius vita animata in vobis predicatore. Iob xvi terra ne operies sanguinem meum neque inveniat in te locum latendi clamor meus. Et ideo Gen iiii vox sanguinis fratris tui Abel clamat contra ... de terra. Similes enim sunt illis qui frangunt campanam ne homines veniant ad missam et predicationes qui volunt suo pileo spoliari et tamen semper clamat et predicat vocem suam. Prov viii Et in eod o viri ad vos clamito et vox mea ad filios ... Prov ... astutiam clamat tunc. Item Prov ... terra accipe fuge tunc ... accipe beneficium fuge vicium tunc supplicium. Item dicit ... sapiente qui ... dedicisset ... clamat ... ingratitudo ... qui ... timor pudor ... Tenuebar ... meum ad ... negligens ... denuo et timore dedici. Tenuebar ... proficiendo ... eis abiectio pudor dedici ... quia ... doctrina de ... dulcedine et amore dedici ... dey nanda ... kyrsante vi Seraphin

clamabant alter ad alterum. Sanctus Sanctus Sanctus Dns deus Sabaoth plena est omnis terra gloria eius et terra ad gloriam eius

De utilitate predicacionis que per eam intellectus illuminatur ad intelligenda scripture misteria ad diluenda mentis humane deviancia vicia ad fugienda gehenne supplicia ad optinenda superne gaudia

Haec est utilitas verbi clare predicatoris que mentes illuminat in confessione. Vn Math xv videntes. Item ... ut ... sit clarius expressum ait qui ... filius de celo ad vocem clari ... congnoscit et confitetur. Item salvare. Est vox ad congnoscendum dnm illuminat predicatoris fecit enim deus hominem ad ymaginem suam ut quemadmodum ipse per omnipotentiam suam preest omnibus creaturis. Sic ho per intelligentiam ... creatorem suum congnoscit et colit ut preesset aliis ... ut ... in ... ordinibus celestibus. Hec autem illuminatio quadruplex est. Illuminatio ad diluenda mentis humane vicia. Ad intelligenda scripture misteria. Ad fugienda gehenne supplicia. Ad optinenda superne gaudia. Clarificat ... utilitas ad intelligenda scripture misteria propter quod esse ... sunt ... clamant magis et vitam ... necessitatem ... predicationis necessarium ad quam ... negotio causa ... in ... angelis ... adhibere ... amicam ... dic ... soror mea ... sponsa ... vocavi ... mea ... quo ... requires ... sic ... vm de no ... sit ... loquta ...

dicitur quod vitas perpetuale quia non possum
ad pectus appropinquare vel perficere [illegible]
[illegible] conversus [illegible] que propheta
non potuit suspendere vivere que vidit
Ezechiel qui habebat [illegible] in manu
mensurare aquam dabis / [illegible] ut [illegible]
ut expedire noscit / [illegible] plus [illegible]
[illegible] sapientia attende [illegible]
[illegible] per aquam reducatur usque ad talos
[illegible] quia [illegible] aquis sal septem peccata
affectum purificat usque ad genua [illegible]
ad bona opera et [illegible] / [illegible] usque
renes / interiores intellectus et exteriores
[illegible] tentationes carnis [illegible]
[illegible] superat / [illegible] quod ad [illegible]
[illegible] neque attingere ut dicitur [illegible]
[illegible] sic valeat suspendere / Sicut [illegible]
solem in rota plena videre [illegible]
[illegible] viij in [illegible] divi
sapientes [illegible] / et ipsa logica [illegible]
[illegible] ad diluenda [illegible]
Ysaias lviii / Clama ne cesses quasi tu-
ba exalta vocem tuam / et annuncia
populo meo scelera eorum [illegible] ut [illegible]
[illegible] / quia [illegible] septem [illegible]
[illegible] possit et cogitata
[illegible] / [illegible]
[illegible] eruditabis / [illegible] tua [illegible]
[illegible] quia [illegible] tua superbia
[illegible] virtute [illegible] per quod excluditur
[illegible] prelatorum [illegible] / [illegible] honesta
[illegible] inducta / [illegible] quidam [illegible]
[illegible] sunt [illegible] sua [illegible]
[illegible] non [illegible] quia [illegible] non ardet [illegible]
accendit / [illegible] eius [illegible] / [illegible]
[illegible] eius [illegible] libris [illegible] a-
retia / ut filios spirituales non gignat
et si genuerit illos [illegible] eos [illegible]
verba sunt aretia quia [illegible] quo ca-
rent [illegible] / Nota [illegible] quasi tu-
ba exalta vocem tuam q. d. [illegible]
[illegible] / Sicut [illegible] tortuose [illegible]
[illegible] apparent pulchra [illegible] sunt [illegible]
apparent deformes sic est in predica-
[illegible] loquitur [illegible] splendor apparet [illegible]
videntur ea que [illegible] operiuntur

Annuncia inquit populo meo scelera
eorum et argue / argue [illegible]
[illegible] in [illegible]
argueretur / [illegible] scabiosos [illegible]
[illegible] et nocte lucet et [illegible]
[illegible] medicum et [illegible]
[illegible] arguere / [illegible] ne-
[illegible] sed [illegible] clamabant
[illegible] dicentes [illegible] de vi-
[illegible] mala et non audiciunt
Dicitur [illegible] quod [illegible]
[illegible] magna [illegible] orabat
[illegible] ipse [illegible] ne
[illegible] mala [illegible] / [illegible]
[illegible] et [illegible]
[illegible] et [illegible] ut [illegible] magnus
adorans [illegible] / [illegible] possit
adorari et [illegible] diligatur [illegible]
[illegible] adorat [illegible]
[illegible] / [illegible]
[illegible] spoliat
[illegible] vita [illegible]
[illegible] quotiens
vendunt / [illegible] / Da-
niel [illegible] ut [illegible] castello facta
et ipsa [illegible] ad
[illegible] / [illegible] supplicia
Apocalypsis xviii / angelus [illegible] gla-
[illegible] illuminata et clamat forti voce di-
cens cecidit babilon magna et facta
est habitatio demoniorum et custodia
omnis spiritus in [illegible] et [illegible] / exite de
illa populus meus et ne participes sitis
delictorum eius et non accipiatis de
plagis eius / Babilon confusio / Con-
funduntur [illegible]
[illegible] apparebit [illegible] / [illegible] tuo re-
velabo pudenda tua in facie tua
et ostendam nuditatem tuam gentibus
et regnis ignominiam tuam / [illegible]
videbunt [illegible] turpitudinem tuam
[illegible] / [illegible] non confundi [illegible] de-
prehendi / [illegible] / [illegible]
[illegible] duplici pena [illegible] et
[illegible] / Et [illegible] exite
et non accipietis de plagis eius que
sunt xviij [illegible] calore
angustia frigore / [illegible] fa-
mis ariditas sitis / tenebre
palpabiles fetor intollerabil-
[illegible]
morsus serpentium [illegible] demonum

Decenuis 9stre tediu vite xe disse
nsores / blassemie / et clamores
timor et desspacio de quibus pfetu
cam ultima de pa et ra Job xx
iiij Abut ab 9ptus nimiu calo
rem nimiu fuert enim frigidi ad bo
nu et ardetes ad malu de za et ra
Ysa lxv servi mei comedent bibet
et vos siteti crapulati et inebriati
et ingrati fuert vino femelici a
doctrina / et aridi a gra / de va et via
Reg no Ampy ad vinu in den ge
ast conatestat ysa xxxiii de tada
uulbus eorum fetor ascendat / lumen enim
vitatis inspiracie voluert / et fetorem li
bidis dilexert / de vii et viii pro
xx pata st discoibus indicia ma
lei paucien saultorum corpibus
Dere xix sit qtiad pplus istud et ci
uitez sicut quis vas figli Math
xxii ligati manibus et pedibus pate
re pauper enim 9tempsert et vba
ranert / et abiecti vincul mada
torum dei constricti sunt vinculis petorum
suorum de iii et iiii / de vtro xxxii
dentes bestiarum inmittam in eos cu
ca xxxix / bestiarum dentes scorpii
et aretes et romphea vindicans in exte
rmi eorum Ezech xxii In medio
incendiorum dormies cu his qui int
fecti sunt gladio / vitty enim ma
licie in aios enanunert / et dignum
est ut sicut cosortes in pe qui
fuert 9sortes in cuspa / puet electi
pro humilitate inttorum inseit
ordibus anglorum de xi et xii Ysa
vlt vimus eorum no moie Apoc ix
Iudiebus iis qrat hoies morte et no
inveniant / no enim fuert patem
petorum ut oleum in vasi suis semte
met et oia spualia vertebant eis in
tedium Ideo et vina tra videbit eis
qui spacium forte An annorum de xiii
et xiiii pus petor videbit iob qui occon
peccat et iraste dentibus suis et frem
ituma ecl de pre impio 9rent fi
lii / qui ppt iob st mox Apoc xvi
manducauert linguas suas pre do
lore et plasfema plassemauert deu
celi Ysa xlii Decem mei

Vaudabit pre exultacion cordis et vos
pgtion spus vlulabit / pacem enim
dei a se repuluert Ideo nimis par
uit se clabebit clamore pauperis no
exaudiert Non ergo exaudietur / et
clabunt plassemado Iudicent ideo
pacbita pre plassemabit de xv
et xvi Kap v Iudeis t babim
timore orribili Nam in v ut ss
Reuelabo pudda tua et sine timo
re peccauerunt et pcta sua 9fitei
nolluert de xvii et xviii / j Thes
v Ita dolor in vtro habit et no effu
pron xi Mortuo hoie na erit
vltra spes dolebit enim sup mo
dum eo qui pro tpalibus tristicia
etna perdidert / et desspabit et i vita
sua no in deo si in mudo et diuicys
suis spe sua posuert qui tunc cess
sasse videbit Ideo Iohel j cla
mate ad dum ah ah ah deci
t dicat ach ach ach qui si sic thren
blica ad cogitand tribulica ad a
nunciand / 9tinua tolleracio ad tolle
randum per luey predicacio ista cog
scim / et p pmaz tpale hec euade
possim / ne etnar perca / ad obti
ne gaudia Rach j Gla dei sacer
dt dus exatum ad sic affluet cum ta
nee bonis / et cosolabitur dus syon
amites dei aie in qibus xe habitat q
nuc affluunt bois gre / si tu afflu
at bonis gle Bene dr affluat
viii btis Sinbr Sptiasetus eq nos
bui faciat hane st In iis celestibus
spiritibus fca redundancia vide luss
lune pleno viie spualium virtutum
fluctus metn q dicit ep vn zinus
et vno fote rigabit Sptu enim
sapie gustabiq / videbiq ipm
suauis e dus Sptu intelleq
mare te cognsq / sptu 9slii eius
admirablia consilia et 9fusa iudicia
perpedeq / sptu fortitudinis inspa
ei aderebimq / sptu scie et thute
et setorum attingeq et nuc electos de
sicto et honeste 9uisai sciq Spe
puetl ad calte pertinebat sicut

Deponit timorem ad reverentiam dei
et bonis affluet aliunde sunt. Mit
tum enim vnum bonum habet. Et aliud non
habet. Sed ex parte enim vna festiuitas
tollit aliam ex parte. Econtra vero sunt
omnia bona habundantissime. Econtra
ubi omnium sollempnitatum festum est continua
ta leticia. quia pariter existunt que
sunt sollempnitatum. Et in patria cum vni
ti sicut omnia sunt in corpore omnia
... affluet bonis non superfluitate
quia de ecclesia beatitudine plus est
in re quam possit intellectus capere
... plus intellectus capit quam
sermonibus explicetur. Et quod addit
cumtes affluet bonis licet cum tes
cor et anima intelligitur. Secundum in vit.
Et differentes per glosam exxiii. Sed
enim respondi applaude ... quem
in corde et anima ... dicitur
ipsa xxi. Bona tria sua ... possi
debunt quia ipso velle omnes do
mestici eius vestiti sunt duplicibus
glosa cordis et anime. Secundum lanea et
lanea veste ... Et hic in
isto sermone letatur ... de huius
gaudiis ... ad prius
xxiiii bona. xii. in anima glorifi
cata. xii. in corpore ... xii cum
fontibus paradisi orti celestis irriga
Exo. xv. Et xii. margarite pre
cio apoc. xxi. Et in prima honore re
fulget que describuntur per ...
in sermone ... licet non sit in
anima ... sine ... dulcedo
sine ... caritas sine ... compla
sine ... pax sine perturbacione
securitas sine timore. Societas sine
discordia / honor sine verecundia / co
ri amicitia sine molestia / specio
sitas ... sine ... / tot
enim floribus ... quot virtutibus
... / laus dei sine magis
... pietas sine amaritudine. Ex parte
vero corporis sublimia erunt sine ...

Grossitudine / agilia ponderositate
et tarditate / inpassibilia sine corruptione
splendida sine obscuritate. Super
addentur huius quatuor dotibus
quinque / pulcritudo sine deformitate
fortitudo sine debilitate. Sanitas
sine infirmitate / iuventus sine senec
tute / vita sine morte. Additur
tres ex parte sensuum / aspectus glorifica
te humanitatis ... auditus corporalis
et cum iocunditate / tactus in ...
... appetitus et ... omnis
... aut defectus et
gustus vocis est ... sine rebus
... / Et forte
odor vestitorum ... glorificatorum
super omnes odores aromatum. De
gustu ... est quia non erit ibi
ad ... sed perfectum fruendo ad vo
luntatem ... in oracione et devocione
et in via multos videmus et legimus
ad tempus refici sine ... corporalibus cibi
facile aut labore ... con
tempta ... ad hec gaudia
eriget. Quinta ... Gregorius ... quia
est in ore facile est in ... remu
neacione. De utilitate predicacionis
... affectus inflammat cum ...
... timore de pena / pudore
de offensa. dolore de ... amo
rem de venia. Et quod ... predica
tor sit inflammatus ...

Est et utilitas in claritate
predicacionis / quia per a
ffectus inflammat in di
ligendis sicut ante patres qui in se
ipsis ardebant et corde clamoribus scin
tillas igneas emittebant / vide quod
inflammabat deum et alia ... non
vitabat nec honorem ... sed deum
attendebat. Actuum xiiii. Paulus et
barnabas ... timore exilierunt
in turbas clamantes. viri quid hec facitis
et nos mortales sumus similes vobis

Propter hoc Ezech. i dicitur de ipsis scintille quasi aspectus eris candentis quod ardet de ipsis et sonat verbum. Eris cum candet predicatio e accensa. Sed de candenti ere scintille prodeunt quia de eorum exhortacionibus verba inflamancia ad aures audiencium procedunt. Et quia subtiles sunt scintille ideo candens et scintillas proiicit, que vix leuiter loca sufficiunt. Vnde ista vehementer ignescunt et ex hiis animos succendunt tunc aut inflamantes eciam ex clamore predicatoris concipiunt timorem de pena pudorem de offensa, dolorem de culpa, ardorem de venia, audi de timore. Apoc. x Clamat angelus voce magna quemadmodum cum leo rugit et locuta sunt tonitrua, leo ad cuius rugitum terrentur animalia vox predicatoris de pena futura. Ergo leo rugiet quis non timebit ymmo quis non ardebit. Nam leo prostratis animalibus pertransiens a prostratis cessat et remittit. Ysa. xxx Clamans semper sic suspirans ...tum est quest. Secundi Regum xiii Vnus viri Iuda vociferati sunt et illis clamantibus percussit deus Ieroboam et omnem Israhel verba eius rapiunt quasi stimuli et quasi claui in altum defixi. Et ... emolliat corda diuina consolacio penetrare dicunt et quemadmodum de ... significat et in manna et pruina que ... descendebat et ador in dulcedine consolacionis rigor in tactu et aspectu ... hec est illa tuba tubis que clamat in bellis ... Canite tuba in ... clamate fortiter et dicite ... in ... Nolite stare quia malum ... adducto ab aquilone. Tunc enim se ... ad plurium tuba ... sit eorum sonus. Audi de pudore. Cum clamabat sic Lazare veni foras intra se reseruit quem verecundia. Que verecundia sic sequitur ex offensis dei quia ...

...tamen confessionis publicacionem vagans est verecundia in ordinatis si fuit tanta ut ad Lazaro lateat in sepulcrali latebra fouens lucem confessionis sacralis abhorret. Aut si fuit modica ut in hiis qui magis erubescunt sordidas vestes quam sordidam mentem magis in oracionem facere barbarismum contra racionem quam in sermone proferre mendacium ... bona est verecundia que peccatores ex offensa diuina ... ad resurgendum animat et ad fortitudinem ... inflat. Isaie ... Transferre proceres per custodiam medium et clare ... videret archa domini dei nostri et sacerdotes ... leuitica portantes eam vos ... consurgite et sequimini precedentes ut salte ... eorum ... precedere non presumpsistis. Sacerdotes inquit leuitici ... se ipsos ymolauerunt carnis ... Et de hiis ad ... subicimus de ... domino ... de quo ait Petrus damianus hic ... carnem ... ad carnem duobus ... per brachia ... armos ... de quo in aliis opusculis ... plo... digessimus. Hic ... sex annis dies ... retulit profitendo aut ... contigit nec nosse quod scripsit ... die psalteria decantasse ... distipulo quod cum audiuit ... expauit et conscia remordente ... gemit. Ne vmquam ... de me ... nescirete scripturam ... potuisset ... expiari ... impleri potuerunt ... Certa ... me ve... stibus ... et armata ... tota nocte ... psallere ... donec ... altero de ... ex more ... psalterium de ... ad psalmum Beati ... Cruciatum. Et porro ... puelle de ... et ... vno ... Et ... se ... ab ... horret ... ut sibi plagas inferret ... indicaret, tamen

in dina crebrius insistente et
hortacionibus agerent et pre modula
cione tocius psalterii et in fine xv psal-
mus ibimet disciplina misse propterea magis
non cessat et tunc ad sene versus hominis
ne indiscrecione redarguet tamen ageret pro
oracione retulisset Ille enim nolens pusillus esse
sed per hac tria esse nunc est in infirmitate
diffide potest est enim deus ex nimis ad al
tera te proveheret et tamen lactabile pie
consolacione infancia ad iuvenilis robore
incrementa firmare Nos et post pedetetim
tepis proximum tamen ad quod nos divina pietas
produce voluit licet imbecilles ac fragiles
editi sumus sic quod factum est ut non eidem
inmoderata fervore sic ille timebat
arguent sed ne desperacionem incurreret
tamen quod nimirum quod egit enim refouet
verecundia petorum ymmo et verecundia de
ibidem ut loquimur predicatorem Quando enim
nobis impite lingue tonantibus officio site
efficitatori luculentissime Ante docebat
ergo Audi de dolore Jeremias xiiii quod factum
est enim dum ad Jeremiam de sermonibus siccitate
luxit Juda et porte eius corruerunt
et obscurate sunt in terra et clamor illius
ascendit tunc hec ptor omnia Sed luget pe
dica tunc dolor exungit et porte eius cor
ruerunt plati per superbiam obscurati per in
vidiam in terram per avariciam uel ad candi
dam reseri poterit quod luget in predicacione
ex consideracione tempore tam ipse quando aliene
que fit per superbiam invidiam avariciam
Iohannes Crisostomus in gentilibus scriptum est
bellum suscitate robustos Ipsi et omnes
viri bellatores scriptum est bellum per carnis
mortificacionem quod inde scribitur suscita
robustiorem mortui in peccato prius et
suscitari incipiunt ut corde contemnet
dolorem cordis et conterunt proclamant peccata adula
do palmas sed dolorem inducendo pectore
pede et sonat Nam de Ezech vi

amplia et hec est spiritualiter et contrita dig
apperie et tunc vim efficacit retinent
et effectum incipiunt tunc per dolorem cordis
assumit et cor inde afficitur Non enim cito
intrat et exit ut persuadeat ut sanat
quam cibis quod per nauseam emittitur ulme
dicina que non recipiet sanitatem non operatur
ut vel instrumentum quietur Audi de amore
Ezech pro clama quod dicitur dominus exercituum ze
latus sum illum zelo magno zelus
vehementissimus amor est in illius quibus
enim per bonum pre excessu non diligit
ut de de demo non ex sui indigencia ut
dicit pro libro super scribit ad litteram cura
genitori scito a superiori dilexit inferior ut
dicit de libro de celeste iudicibus sic ex hoc zelo
statu constituit tunc peccator ad eum redeat et
indulgenciam petit Esaie adorate clamor
tui statim ut audiet respondebit tibi ymmo
ysaie lxv Antequam clamet exaudi-
diam adhuc illis clamantibus ego audiam da-
niel xiii clamavit omnibus tunc voce magna
et exaudierunt dominum qui salvat sperantes
in se exaudit enim dominus quando clamat
ad me Et Susanna tamen exaudita
est ad Dan xiii clamat enim cor eius
habens fiducia in dominus Et hinc contra
quod peccator incipit in pectore inflamatur
quod sic ad ignitum Et sic magna
in pectore dum fervor ligna exsiccat
pudor in igne congregat dolor in
sufflat Audi de excitatione per fortem
que in clama timor ibidem quod aquile
Et dicens venite adversarii ipse et
non auferant facies meas a vobis ait dominus
timor enim pene respexit fit apertus
et venti ad dominum et in reversionem pri-
ncipia arma et fit excitata carnalium
desideriorum Nam Gregorius media ait de sancto ^ Nazanzenus
epiphanie ubi est timor dei ibi est ob
servacio mandatorum et purgacio carnis
quia sic vero transgressor quidam et obstu
rior inobediens ostiens anime Gregorius spiritualiter ea
dem splendorem vadimus non Audi ^ sunt
pudorem congregare quia per ipso clamor
in mari rubro audiens vere eius

Non enim oculis sic cor et
opera nostra et opposi-
tarii exaudierunt
sicut dominus

Mare rubrum cor ex divina
offensa verecundie auditus clamore
predicatoris et voce salvatoris sequo
non desperat sed aggravat peccata sua
se iudicat iudicio quo quis quis peccator
se ipsum diligit tanto sibi magis parcit
et sic ad instar ducis errantis
reddiligunt in bello / Item ezechiel
salutis vestrum qui eadem etiam in scrip
tis quidquid amiserit / Isti fecerit
tanti non est desperandum da magno clat
pectus et ingil prostrandit arborem
et paddit ramos eius et excutit fo
lia eius et dispergit fructus eius fugiat
bestia que sunt circa se et volucres
de ramis eius / Sic cum quis cadit
cum initia sumite / ingil et pectus
descendens de celo clausisse dicit
pastor pectus et prima quia leo
in pectus labia vi prima pro predi
co impaudo succidite magis arborem
que sit cum labiis per temptatorem ramum
eius praecidunt succisa arbore / sicut
amissa gratia subtrahunt pauculum
operationes bone / arbor cum succi
ditur et ramus perdit quia virtus in
occulto et virtutes opera desistunt succi
sa arbore et percussa ramus folia
et caruunt et fructus dispergit / Via
desistendi virtutum propositum et virtutem
sancta pius gratia tollere recepta
tollitur / et tandem gratia vite interiori
subtrahitur eius fructus dispergitur tunc
doctrina contempnitur / Volucres et bestie
que sectantur eius se de ramis eius fugiunt / sicut
carnales et seculi non obediunt et spiritu
ales eius consortium et familiaritatem
nolunt sicut in duobus electis ad proximam
acceptat gratia radices in tua sunt
species scilicet contritio / In arbore in spe
ciali plenitudinem reformemus / tunc
arbor radicitus evellitur quando per
peccata mala desperatur / Audi dolo
rem in sufflatorem anhelantem et respi
rantem et emittunt desiderio fumum
evaporationem et exhalantem / Hec ra
tio commota est supplicem animam tan
dem ardere scraphim clamat et do
mus impleta est fumus ante scraphim
clamatur cum predicator laudatur deum
in predicatione efficitur / Hoc enim est

ostendere honorem in patria quod adiste
admoniti in via / fugit delectatio nostra
fuge ad ista tormenta quam torturas de
ficiunt vel torti moliunt ignibus sub flec
mortis eius non posse in caritatibus moriuntur
et exardescere amare et desiderabis semper
ne perire fore ubi ut sponsa est
amore ut reges desiderosa / langue
erit sub fastidio sub defectu / illius die
redimo non flabor in tote / ut indigens
sum tamen supreme desideras / ut
sum tamen supreme festinabis / ad studium
transit celesti supra limina mane omni
ct inter petrum fiunt cognoscit / et affecta
deum diligit / sicut ergo gutta et domus
fumus impletur / Ibi tange montes
et fumigabunt / lignum enim quod prius latuit
in aqua postea resudat vaporem deum
emittit fumum / deinde flamma splendidam
deinde lucem sentitur / Sic peccator in vetus
in peccato admittens predicabilis emittit lacrimas
per lacrimas suspiria deinde placentis plus piorum
ultimus senserit semper lucet et patet
/ Audi amorem inflammate et ardente
Ieremias ii vade et clama in auribus ierusalem
dicens hec dicit dominus recordatus sum tui miserans
adolescentiam tuam quando enim predicatur indul
gentiam maiorem fit anima in amore ardere
Christi / hoc dilectus loquitur et anima arden
liquefacta resplenduit / Sic lucas post
apposuit erat ardens / Dum ihesus loquitur
eis in via et aperit eis scripturas
maior de missis pacius et redempcio
ubi sunt dilecto vibrata et confirmata
hec sunt linguae ignee in apostolis
et mite tormine / labia sponsi distillant
in mirram gutta suavissimam eius que totus
desiderabilis / Cantica / Sicut enim labia di
lecti distillant mirram sicut dicitur viri
fumus predicator non veni mittere pacem
sed gaudium et quod non odit patrem
et matrem ad hoc ait et animam suam
non est me dignus / Cum siguaverat quod
latitudo sponsi altitudo dum ut in hoc
tempore omni qui relinquunt contemplantem
receptorem per primum placidissime

Quemadmodum corpus per dissolutionem re-
gimen etiam beatitudinis per tedium vini q-
ad sui leviandum sed non sine spiritu tollis
qualibus quasi scribis de [illegible] de tem-
pore non tempus reddat / Et millesies
affirmabat / quod est vox suavis et dulcis
degustans / sed suavior id est [illegible]
dei magistri quem dominus movit amo
ita dt spiritus ut regni a lapsum suum
suaviter ita ait xxv venite be-
nedicti et clamans / Sonet vox tua in auribus
meis / vox enim tua dulcis / dulcis vox
amoris sed amara vox timoris / quod tamen alias
quem aliquis impedit corpore. Sicut ace-
tum a acre cibulum gustu delectat
fastidientem / De utilitate predicacionis
quod per eam affectum ad opera resuscitatur
Clamat enim predicatores ut fugientes
celitus revertantur congregentur / et conversi
victores efficiantur victores coronentur

Est etiam utilitas declarare predicacionis
ut affectus ad opera suscitentur / ipse
enim precepit laborandum et clamandum / ipse
fregit tamen in se ipsum quod in aliis ut opera
ipsius / laborans clamans vivere fecit sint
fautores mei / laborans opus / clamans
predicando / hec est vera opera gaudendo
ut si vitiis fessa / [illegible] tenus fessa
fedibus ad egentem / et ultimum vinum insul
non sed relinquunt ne sint qui satiati pi-
gmentarii qui aliis efficiunt bonum
odorem et de retinet [illegible] Sicut
lixivia per cinerem quod in hoc fenestra la-
vat et non lavat / ita bona doctrina
per malum doctorem animam erectam lavat
a sorde peccati / Et ideo quod telos ha-
beat folia sine fructu ait xxi ad eo
dicit non tradat demon si predicat ipsius
ipse vult peccare ita tamen quod opus non sequitur
ut recitatur de quodam demoniaco per quem
demon predicabat et scripturas expo-
nebat Et cum ad innarrantur tamen veterum
predicatores quod ostendunt vitam ait ipse
ipse malum audientium quod vitam intellectus
et non factores de tirones reddunt

Volunt enim duces in bellis qui
precipuam sustinent potestatem nec
equites et pedites in parte depo-
stare et ut committet fortiter clamare
unde Exodi xxxii Cum dixisset
Josue ululatus pugne auditur in
castris respondit moyses / non est clamor
adhortantium ad pugnam nec vociferacio
compellentium ad fugam sed vocem cantantium
ego audio / Non enim sunt similia nec
cantilenosa predicatorum verba immo sunt
[illegible] quorum inde auditores in sermonibus
tenent fastidio ut dicitur in libro de tabe vi-
dibus / Et oportet renovare auditores
animam ducendo ad honesta sitillante ven-
trem et [blank] vei que agit velad
[illegible] vincas et stringendo ut eos dole-
ant atque plagatos et magis de ipso ut
ipsa anima compuncta emiget tamen ut in
eodem dicitur bene fit / quia eorum sermonem
instat ne morbum fastidii et [illegible]
[illegible] augeat medicina accelerandi
sunt certa et primitiva et extendendum
sunt principia / hec ergo eos predicatores
plus duces verum publica esse consignatores
et angeles clamant ut fugientes vitatur
revertantur congregentur conversi victores coronentur
fugientes celitus in Regum xxviii Regis
domine deus veritatis anima primum [illegible] invi-
sita eius / primum est et sine spiritu quod paulus
dominum et lac temporalis dulce diligunt
qui non devotionem sentiunt ait xxi di-
milis quos parvulis sedentes in foro qui
clamantes coequalibus dicunt cecinimus vobis
et non saltastis / tamen non velut ad verbum p-
dicator sic venit errantes ad viam
via veritudinis / Si enim omnibus hominibus
via male ne erret multiformis deus
renovate aberrare si possimus nolumus
ei est predicare quam familiarem mihi pac
imbre / Unde angelus vocibus / Risi forte
tamen stulti sumus ut alacrius accedunt
tum pane tritico quo retine desudentibus
impleat quod tamen verbo dei quo meto illud
ecclesie infernali Initium omnium in vite re-
vite hominis aqua ignis ferrum sal lac
panis simila et mel botrus uve et
olevum et vestitum / est enim spirituale

Unias n̄ra est aq̄ doct̄a in plant̄ ad opida sc̄d̄m p̄mo dum ḡstnat̄ con puc̄ dicm̄ tarempt̄ lac doct̄a p̄m lor̄ pat̄s doct̄a adult̄ similā hnc sine suffic̄ pietat̄ et vami mel dulcedo imittit̄ quād hotent̄ vre doct̄i inebiant ad doct̄a amorem dei et p̄mi. olew p̄mo lenit̄ vestitud̄ ut et om̄ib̄ p̄bet om̄ia sit sc̄tis in bona sunt qui v̄bo d̄i obediūt sic peccātib̄ in mala qui v̄m d̄i ḡtempnūt. Dep̄ dicta et confessiō ejus ex̄p̄e. In flum clamass̄ Jeremias ex filijs is̄rl dixit expectat / Nos in dum̄ peccam̄ q̄ collocata in iubileu nobis milites ac̄uat / et sic q̄uo clamat illud sit dipisti faciat. ut s̄ reuertaris ad dum̄ / Cant̄ vi Revertere revertere Sunamitis revertere ut intueam̄ te ac mi̅se et d̄ in p̄ue a diablo capti d̄ quār verte / p̄ ap̄lia via p̄isa / via aquile in celo ad in p̄cipit̄ / cuj scl̄i olent̄ et le ta a via colubri / s̄ p̄cm cum veneno rabido et plenus am aritudine in loculacōe et adiptatib̄ hinc scl̄i om̄a cst̄a et replet̄ d̄unt / via navis in mēs maris ad affectum timor̄ ptz / Nichil em̄ in rebus terenis quaīt terribilius. Nichil periculosius / est ita flatus aeris / et fluctus maris mutanas et mutabiles / et undas mobiles hīc vita sua / et viu fragili crede vitā suā / et viu duob̄ digit̄ a morte distare Sic fluctuat q̄s metus agitat q̄s vana fallacia turbat / ut ullū inveniat spei anchora firmatū / vellm p̄sus a scopulo sine penchis littus appeat / via viri in adolescen affectus est desideriū p̄ ḡcupiscentias / quās pu ritio hec sunt inor affectōes v̄ dixit

gaudium et tristia tior et desideriū p̄gnat adv̄a itur errorea quo ado nō app̄bat et ido p̄ces clat / quās / veniet / vel / etc ut p̄cta d̄ste at et confessiōn facias / satisfactōe impleat / te in cem̄ p̄fectōib̄ exhibeas et q̄ tociens ventus acclamat am aritudo dolor̄ in p̄dicatib̄ p̄ponte / nota h̄esc̄ mo / In platea mes cum̄ voce magna clamabat mardochens ob amalecites in am p̄plo. s̄ et morte indore / sic re versi q̄gaudiaut ij palip̄ xx ij. p̄dus vidit mstarebellum ex adu̅sis et p̄ig̈usset cl̄a ad dum̄ / at sac̄tes tunc cepunt om̄s / quia vi̅sunda vociferant sunt / et / sic quo hostes territ sic tuba cm̄ p̄dicator excitat sonnolenti ut vigilet / milites ut pugnat / hostes ut timeat / furentes fugiant / sine lateat / sic ei quiq̄ so mo acutum ad punctum / dulce ad to solaci / graue ad terrend / aut d̄uise tubarz voces d̄r sc̄ ḡ p̄dicendi r̄ diua ses sc̄ diua p̄ceps p̄dicat p̄bi tancs ap̄lia exhortatōes ega com̄ natores supererogatōes p̄missiones q̄milj ḡgdeme con diabl̄ et aux te tatōes / vn̄ ingredītur venatur so p̄o d̄ arte militari sc̄ulla ut alia ve dimg p̄plm romanū orbe p̄egisse traz / nisi p̄ armore exercīone dispe lina castror̄ vsu q̄ milicia / trad em̄ adu̅sus gallos militiones paucitas romana valuiss̄ q̄ adu̅s ḡ ḡmate p̄ timide bruitas roma / q̄ adu̅sus mul titudies et fortitu̅dnē yspanor̄ affio rum dolos ḡarar̄ / stipmiss sic con t̄ oia romani cottidianas de more roborat̄ exercitio / et c̄ m̄g̈ experire p̄nt in acie oia p̄noscebat v̄ tam p̄est excitatōe et in clamie bel lor̄ excita paucitas promoter est

quam vidit et audivit multitudo
posita sunt ad Gedeonem / hec idem fecit
et docet in predicatore per quam deus
toto mundo triumphavit / et triumph
avit apostolicus ordo / non est sapientia non for
titudo contra verbum dei / in cuius de
clamatione percognoscuntur omnes leges
bellorum et insidiarum quibus nos
potest diabolus impetere / Sanabat autem
sacerdotes clangentes tubis in manibus contra
machabeos qua audita vox predicatoris
nisi retineat manus opponimus / Et sic
in exercitatione armorum et militie a
tibicinibus elligebatur quia fortium erat
milites incipiente publice / Et ce
leriis et proelia fiunt que distant
in impetu / Ita michi convenientes de deo
ad audiendum verbum dei inducere Dan
docebat in saltu et tempore / Antequam
corporis etate pigresceret / et tunc pro
tessim tribus in omnibus institutio pu
gnae adversus Tristitiam hostes variae
formido non erat sed voluptas /
Ita in ipso exercitio predicationis
facilius et iocunda est contra adversarium
dimicatio / In Job in 40 clare sunt
sensitate Lematam peat sarath
... vidit Judas et cepit bellum
et clamor belli asstetit ad termines
Sicut tuba clamor magnus contra te
et dixit exercitui suo / pugnare hodie
pro fratribus nostris / Nota quod ante cepit
bellum et pugnare et in prohemio
pugne previdet et pugnatus in stetit
sole oriente et pulvere / Nam sol an
faciem eripit visum / ventus avertit
deffectit tela et adiuvat tela
hostium / pulvis a fronte congestus
oculos implet et claudit / Sed quod pro
occupationem cuiusdam et si pro adversa
riorum facie impleat faciem / relinge
pro signum solem excellentis et gle
bralis ventum aquilonem famorum et pro
ver stellite sublite contrae turpidit
aliis congredi multi non potest

[Secun]tio congressi victores efficiuntur / Judic
um VII Gedeon per eam me in dictis
facite facite et sed bucinis
clangere et complere inter se lagenas
turbas prescutiunt et ydrias confregissent
tenuerunt sinistris manibus lapides
et dextris sonantes tubas / clama
verunt quod dicentes gladius domini
et gedeonis stantes singuli in loco
suo per circuitu castrorum / hostium
Nota hystoriam ydrias portat et lam
pades et bucinas corneas in manibus
et venerunt ad illam tantam hostium
multitudinem in quibus erant cameli sicut
arena maris et cum venissent ad bel
lum bucinis corneis insonuerunt et
diviserunt ydrias de manibus et confrac
te sunt / tunc vos acceptis lampadibus
pervenerunt ad adversarios et simul bucinas
concrepant / Hec vero visio multitudo quippe
quos sic armant / Luce XII / Sint
lumbi vestri precincti et luce ardens in manibus
vestris / In tubis ergo clamor predicacionis
In lampadibus claritas bone actionis
In legenis fragilitas corporis et
carnis mortificatio conversatio dum
attendit / Gladius domini et gedeonis
sonus gracie accendunt / et laudes
pro victoria clamantes attribuendo deo
gloriam / Esdre in 3 omnis populus vocif
erabat clamore magno in lauda
do dominum / Sic quod vincas dixit
qui alienigenas in fugam vertit est
si sunt multitudo eorum sicut locuste
quibus nec in celo nec in celo locus
est sed clamatur satis / In hiis tubis
sed homines qui mortui non sunt secuta
non evigilant ad has tubas nec
ad vocem tonitrui Ezechiel / Clamate
tuba preparantur omnes et non est qui
vadat ad prelium / Et bene premittitur
per me vidistis facere hoc facite quod
debet predicator facere et docere et
ceteros suos alios informare / prout de
aqua fontis sui bibe et aliis

Propinat vngi oleo suo non
effundendo aliis magis remanet ne
sit quibusdam vinariis qui vinum liquidum
vendunt et feces bibunt / apparet pani-
ficibus qui panem vendunt triticeum et
comedunt furfureum aut sutoribus vel
a lucratiuis sine tectoribus qui recipiunt
ad opus suum vilia artificia vel pro-
perfectiva et vendunt ea que sunt
bona / Vegecius autem est quod in paucis pote-
retis certa qui ecce sit tamen lau-
bebat aquam vbi plati sunt obtecta
e victa / Nam si ad victores vocamus
gentium et vocales exa xersis dam
gentium et vocales mutuales ac mainte-
mendat quam inimicales ac mani-
pulos / Vt Herum intus popons
et e abs viatore instinis appellit
nimium copiosus exercitus magno
pro multitudine quam hostium virtute de-
presset plenius enim quam tapestrum
subiacet ampliat multitudo diebus
per molestia est e tardior vel locus
agminis in pluribus insidiis in quo
ministrat caualium et victualium quasi
minus impediit / Vn verses
actus cuius impedit / Vn Xerxes
duces in Greciam nomines tantum
milia equitum solus in piscatola
stapha id est narie apanis deuicta
erasit / Non enim in multitudine exercitus
victoria domini est sed in paucis
electis qui exercitati donati ad plu-
fame et siti et morte pati sunt
sustinere / Vn Vegecius libro iii de re
militaribus veteres inepte quemque
ia disciplina expimetis dicitant non
tam numerosos quam eruditos armis
exercitus quia nolunt electi aut
dum esse et paucis contenti dicunt militibus
si nolunt triumphare non sequens de
liciat cinnum si sustinuerat rusticorum
Vn non in ciuitatibus sed in villulis
et agris non sine laude et causa
manet milites / quod inseruantur
Hec verba Vegecii li. i ait ego sic
Veterum de agris aut ex vrbibus vtilior
tyro sit an regina / De qua parte
nunquam credo posse dubitari

Aptiorem armis rustica plebe
que sub diuo et in labore nutritur solis
patiens vmbre negligens / balnearum
nescia / deliciarum ignora / simplicis
animi paruo contenta tibi donata ad omnem
laborem tollerandum mobilis / cui gestare
ferrum fossam ducere onus ferre con-
suetudo de rure est / Interdum tamen necessitas
exigit vrbanos ad arma com-
pellere qui vbi nomen dederit militie primum
laborare portare pondus deserere
puluerem pulverem et sic aduictat
per viuere vtatur et rusticorum more
sub diuo ducere sub papilionibus
commoventur tunc demum ad vsum erudi-
antur armorum et si longior expe-
ditio emergit in angariis plurimum
detinendi sunt / procul eorum a ciuitate
illecebris vt eo modo corporibus eorum
robur accedat et animi virtus ipsa ad-
est per vrbes conditi romanos contemp-
tores fecisse ad bella / sed tunc vllis de-
liciis frangebat sudorem campi et ta-
in passu exercitio collectum natandi vsu
mentis abluebat in vrbi / Idem bel-
lator idem agricola qui tamen contemnabat
armorum / Quinto versus ad ordinem est vt
aranti quidem / consimato dictata obla-
ta constat ex tironibus ergo supplendum robur
vi exercitus nescio quis cum morte
minime timeret / qui minus deliciarum nouit
in vita / Cicero victores contra quod
claor i est quod ante xxx virgines
conuadat potat me amplius nocte
claor sitius e ette ipso ve exiteos
ei hac ergo contra constantius fortiter
dimicatores / Vn Philippus rex ma-
cedonum alexandri pater cum fortiter
prope thebanos contra fortenses misit
bellum in principio ob amatores simul
tamquam laucas misit et sic quidem
magis etiam deuictos in bellum procedere
cauti et certos hostes vincunt
considerando si qui primum augeret
audaciam animi / et sustinere

Facit conflictu plus. sic edmiro
abiectis et utilitas fortitudinis exa-
minat vim virtutis. Iudicium 9 · vocla-
mabat · gaal · filius obed contra abimele-
ch ut habemus ei · baal · reuelato
vtatur reuelatis iniustiam iniustia
superatur / Alteri reuelata sunt
tormenta pecorum / Abimelech qui
vivus fuit pater enim meus rex
iudicium dialis ille quicumque destitit pa
dis ex nobilitate conditor sue superbi
tam nimis est dura et intollera-
bilis et fortitudinis tamen non possit ei satisfi
et noluit in servitium / Non enim ve-
stitum iustior aut amici et thesaurum
argenti quam copie hostes adveniant
novam aut ad terram inclinatis sed
solo timore subiugatur armorum
ipsius quod ait Catho in dictis rebus
Si quid erratum est potest corrigi plurorum
delicta emendatione non recipiunt tan-
tum peccatum sequitur errorem / Ita con-
festim pereunt qui ignave ipsi te
pugnaverunt / quia in fuga nisi
est victoribus vult pacem esse non audent
Unde enim est quod apud antiquos ingenii
armorum veste vegetis duplicibus re-
numerabantur armonis / et milites
qui parum profecerant in armis per
firmiter acciperent ordeum / ut armo-
nis in terris reddebatur annona
eis in trinis experimentis ostendissent se
suis omnia que erant in arte militari
complesse / et ut milites fecerunt
diminutacem ex donatio quod sequebatur
dimidia pars sequestrabatur apud
signa · et ibidem militibus reservabatur
ne per vadem aut luxuriam
absumeret et tamen putata sustentabatur
annona / Ita et hoc pro bono ope-
rum experimur in via et salva sit
nobis mea prima quam tamen

Expectatus in precia / Non enim coronabitur
nisi qui legitime certaverit / et beatus qui
suffert temptationem quia cum probatus fuerit acci-
piet · Hic titulus de predicatore
tali te per qua comparatur sagittam
figenti inter artifices quia talis
ter penetrat / Comparatur et cum tansto
dienti inter gressibilia quia talis per
primum finat / Comparatur cum volati
inter volatilia quia talis volat
in dominum / Comparatur cum ardenti inter
illa quia talis spiritum inflat

Post predicatoris utilitatem
considerandum prius tales qui ei
tales non est / Secundum Gregorium
predicatoris officium suscipere non potest
quia qui non ardet non incendit
Et de corde frigido vix producimus
procedere nescit / Car quis in Gilbi
gravis homini loqui et angelorum
tale aut non theatrum / velud sunt
sed vox et sonat / et ut tapa
du aliorum cogitat sepius compulit
Et tu qui alium doces te doce ipsum
qui predicas non furandum furaris
qui dicis non mechandum mecharis
Et in quo alium indicas teipsum
condempnans / eadem enim agas que
indicas / Si tamen non dicis attende
auditor pectoris in dignitatem
sed magis doctrine puritatem / Signum
cum tapone sopatis ausculta
tat qui vestitam vinum ut ad
certam pagat / sed eum si tarda
tenuit non multum attendit / et
magis attendit litteras et sigil-
lum quam manum / et certi pro
qua facti peliter / per canale
lapideum fluit aqua ad ortos
irrigandos ipso canali arido
et sic sicut remanente quo
quam sit talis predicator / vero

Lignum putridum lucet sed non ardet.
Loquitur vero demon in fanaticis
velud spiritus immundus in ydolo e-
mittens voces asininas simulans
incontinentes / Quandoque loquitur lingua
hominum predicando terrena / Quandoque li-
ngua angelorum predicando celestia
et secreta mistica ipsius. Christus tales
comparatur predicatores sagitte in
fronti (?) mittunt artificialia / Clam
custodienti mittunt consilia / Avi vo-
lanti mittunt volatilia / Ligno ar-
denti mittunt clavos / caritatis cor
penetrant per [illegible] / in deum
volat / spiritum inflat / De sagittis
in psalmo: Sagitte tue acute
vulnerant cum corda audito-
rum et semper ubi [illegible] / Nota
sagitta id est verbum vulneravit lig[wa]
cordis [illegible] ad et de sponsa alia
dicitur: vulnerata caritate
ego sum / Hec autem sagitte tunc
vulnerant cum sunt penetrative,
leves, directe, acute, de arcu
potenti emisse, pennate, sed du-
abus pennis cum predicator pro dilec-
tione dei et proximi non pro gloria iam
aut questu temporali missam [illegible] / Sus-
citabunt super eos medos qui
argentum non querunt nec aurum quere-
rent sed sagittis parvulos interfecerunt.
Medi mensuratores qui predicatores
mensuram pene unicuique mensuram culpe
[illegible] mensuram meriti / nullum in nulla mensura
punientis [illegible] / Verba sapientum dura
sunt quasi stimuli et quasi clavi
in altum defixi que [illegible]

palpat per adulacionem dum malos
increpat / peiores imitat / duros
pungit et stimulat per perseveranciam
acceptam [illegible] vita [illegible]
acuit ut vulnerent corda audito-
rum et eliciat peccatores sanguinem
sicut iam [illegible] Regum / Philistei
procuraverunt ne esset faber fer-
rarius in Israel usque ad adventum
domini / Philistei sunt demones
dimicantes qui per propriam reciderunt
et per invidiam alios dicunt quod
procurant ne sint in ecclesia qui
arma pugitiva fabricent Sunt quasi
clavi in altum defixi qui auditores
corda vulnerant / per amorem divinum
eterna permittunt / et eam per carentiam
temporalium divitias quecumque quibus
clavis Ezechielis xxvi / Cortine tabernaculi
id est fideles anime suspendunt
dilatantur figunt / suspendunt altera
per amorem desiderii / dilatantur per
caritatem extendunt / figuntur dum constant
et perseverant attendunt sancte in
volant et dirigit per rectitudinem
talis intencionis / qui sui viam
non perveniunt fecerunt / Sagitte parvulorum
similiter doctores sunt sed plage
eorum fulcendo peccatum / De veru xxii
inebriabo sagittas meas sanguine
/ quia sanguine peccati fundunt
et gladius meus devorabit
carnes id est carnaliter peccatores
Sed quedam sunt sagitte toxicate
que venenum usque ad vitalia
infundunt cum sunt in psalmo xxx in dignitate
predicatores mente pestes ne sint
et talia nobilis tangunt te peccatores
perficiunt / Ideo non fugat velut timor
ps. lxv. vir sagittarius immo pro-
cul fugiet dolosa sagitta
[illegible] emissa / Sunt quasi acute sunt

maxime tunc cum acuit meos dominus
passionis dicunt enim sermo de passione
domini cordibus infixit. Qui talibus
clamorem eius sagitte vocem predica-
toris acuit et accendit. Unde Sa-
gittas ardentibus effecit id est de arden-
tibus et igneis eloquiis sagittas
predicatoris fecit. Unde etc. De arcu potest
emisse tunc sermo vivat cognitione
Eum enim dicit et non frangit sag-
itte eorum intrant in corda eorum
et sunt que ait dolor scilicet quod sagittas
retorqueret mitteret. Illo sicut de eo
Regum I c. Sagitta ionathe numquam
abiit retrorsum et gladius eius
non est reversus inanis. Unde super id
psalmo xix Arcum meum in manu mea instau-
rabitur. Gregorius Hoc fit in qui [illegible]
id quod de sacro eloquio tegitur
verum vincendo compleret. Hic enim
verum ipso psalmo in nubibus
ac celis. Et verum psalmo in vide arcum et
celi. Et aliter in psalmo illud vide eum [illegible]
videtur qui fecit illud vide eum [illegible]
corpus est in splendore suo. Habet
ergo sagittas pennatas id est bre-
ves sagittas pennatas dilatationis di-
vulatas per gemmas dilatationis di-
vitas per intentionem acuitas pro pra-
ssionis potest emissas per operationem
quibus sagittis comparantur predicatores
per eorum peccatorum. Hic ait Notandum
quod sicut Cantico in libris de disciplina
que sic Cantico in libris de disciplina
militari dicit Boni sagittarii invenie-
bant in usum plus et sic per [illegible]
videtur in usum plus et sic sexto [illegible]
tum admissionis intimationis quod Romanum
exercitum munit est acie centuria
alii se sagittarii hos non tradit
non in omnibus centuriis electos
sagittariis misissent. Ad illud
secundum propter autem ut dicit filios
Iuda arcum id est arcum sagittandi
de qua arte sit autem Boecius
Artibus legerit quod historie glo-
riam est inventus ad palos per
doctores ad hanc rem artifices

eligendi et maior ad hanc eadem so-
lertia ut arcu tenderit ac tenerent et
pretium impleat ut sinistra sua
sit ut cum dextra dicatur
ut ad id quod feriendum est oculus
petit animusque conferat et sive in
equo sive in terra certum sagit-
tare doceat quam arte adiisse opus
est diligenter et quottidiano usu exerci-
tio quod sinai emicat quod per latim ne-
gligentes quibus moveat preter ex
officio qui debent stare in muris
et vigilare sicut sagittarii usum
plus super muros turris civium tu-
stitui custodes et ipsi ut vigiles
ut sit spectaculum in excubiis sic
regunt sic sagittarii sagittas
usum plus in quo tandem Ceste
enim zelo amatores et ab sinon
quia super predecessoribus est oculo non [illegible]
psalmo ubi comparat predicatores per ra-
pientes tantum custodi ut sagittas
quod caritas cor penetret et atti-
de spiritualibus tamen et in bono et
in malo

Comparantur etiam propter zelum tau-
ri precedens tamen propter ex qualitate
dilatione tamen Dicit enim
hominibus non posse vincere. Sed qui
zelus predicatoris se degenerat in
furorem quod ad eorum. Sicut ta-
tium et dedicatum esse tauros
quod sit tamen in spiritu quod in pro-
per sim de dei respectu sui ut
sit ad instar tamen aliquis ab
ictu et se reputet quod contempti-
bile et contemptum per humilitatem
Ex Regum unde quod dixit Israel
quod eum fuit brevis tamen et fa-
ciam vere itaque magnam pavorem
per propter. Unde in Iudicum per eos
qui lambebat aquam sic solent
tauri lambere obtenta est
victoria non per eos qui flexo

Poplete bibebat q sz videlz inh-
cet Suffit modicu aq cum et p
nat no q sufficit se pdica s-
npi sanacio p pme appetz cum
ipo melior e canis viuus leo mor
tuo / leo mortuo q vit in delicijs po
lipt tali vivuus q se morbido
vivificat et resuscitat p opa pnie
et asit Ben xl xiij Catulus leonis
iuda qs suscitabit eu s. viij p opi
odoratu ferali applicet / sz de mor
insidiali appliceat p publicem dis
torm Exo o xx iiij / clar ne qe a
bestijs fut pgustata no comede
tis sz piciatis canibus / gar ner be
stie pgustat eu a / carle cmocs
exprimi et teptat qe canibz pia
d iuy pdicatores sagaci expositiam
scrut olfactibus magie viget in
canibz q solo odore vestigiorum imp
pressiones discernunt et odorati duce
preda absentem querunt latu / scab
et lupas abigit et ita gregem
custodit p p orom Job xxx / Rit
at derident me iuniores tpe quorz
no dignabar pres pono c canibz
gregis mei / hm se plati quida
modu q lucratis ovib no hut
ut grege ovine defendunt et
c petus pdicatoribz incedere
accipiunt cum inguit latrare no
lingue tectu et tactu putredinez
eiciat p pdicator vlimbz ggetez
luce xvj / Canes lingebat ulcera
lazari / Sanat em canis lingua
mbis dum lingit / Cu verbo pdi
cator tegerit ymo fructus pdesse
de catulus / Omni capiti suppo
qz petrus q desperatissimi sanat
pte que ex intimat q passion
nasti vt dum cognoscit co
gnitio diligit delatam ppa morte
ouis dum pcs se morti exponit co
gnoscit p utilem diligit pastu
de cogitati / omne p effectum / De co
gnitione ait xvj / Catelli comedunt
de micis que cadunt de mensa

dnorum suorum / Cura presbiteri
circa homines instructio pdicat ca
que accipiunt ab expositoribus sacre
scripture / plinius / de Soli ca
nes dnis suis nomina et itemm
si repete peiat intelligunt Soli
noia sua vote et domesticam
cognoscunt itinera quamvis longa
meminerunt nec vlli pt homines
memoria maior impetus
eorum et sevitia mitigatur ab
homine considente hy in Soli
em prec dn xvi pdicat co
gnoscere assumunt et adventu
sui q erant vigz in eis
memo septimam et de bus fierorum
suorum mitedo et finis e intigi
cessat homines a pctis suis et
p vana humilitate veniunt ad
x sus / De dilectione sz ppr hc em
pdicat ut ex dilectione dei quia hz
vo h mat et ei fidelius polus
acquirat / ps / lingua canum
tuorum ex inimicis ab ipso / Cura qui
sunt alii inimici / x pq mach pdi
cat vim p et / fidez / Cu em ca
nis latt pq homine no hc fat
q odiat hoiez ut de in orapo
sz iux sic estimat se placere pro
dno / De ex poicon sz testante
plinio pugnasse inq adnersus
latrones cane p dno a corpus eo
sum qz plagis / a corpore eo
recessisse voluerunt / feras abicie
ab aq in epiro agnitum esse
ventu p ius socium dnm laniatu
et lattu eo actio fati facilius
Garamanthe rege canes ducenti
ab exilio reduxit pliatus con
resistentes / It media et hoicis
no dimicant canes ducti ad
bellum cum ut eis fidissima auxi
lia ut scripsit diorum indiga Rest
idem ipse iosephus de quadam cane

q[ui] p[ro]p[ter] morte[m] domi[ni] sui v[er]um
no[n] potuit in carne u[t] p[ro]cederat
a morte d[omi]ni sui ff in q[ua]d[ra]gi[n]ta
las / et cu[m] panis finisset ap[osto]-
la[s] oblatu[m] tulit ad os d[e]f[un]cti
et cu[m] cadauer in t[er]r[a]m p[ro]duce[re]t
natat p[er] id sustetare conatus
Sic p[re]ces ... p[ro] vit[a] se
morti opponunt sequitur p[ro] ut pu[er]
d[omi]ni / Tobi[e] ij[o] ... et Thobi
as et canis secutus e[st] eu[m] et xj
eiusd[em] / precedit canis qui s[ecun]d[u]m s[er]uat
in s[ua] via / et q[uas]i nu[n]cius blandit[us]
suo cauda gaudebat / Ad p[re]dict[a]
ad p[re]ces auti[n]g[it] q[ui] ... cu[m]
gaudio intrabat v[ir]tute / S[ed] p[ro]
t[em]p[or]ib[us] q[ua]ndo canib[us] i[m]mu[n]dis p[ro]ximu[m]
mat de vit xxiij / Vo[ca]t affect[us]
mercede[m] p[ro]stibuli ut p[ro]p[ter] canis
in domo d[omi]ni / Sym[on]es et iudeos
q[u]a[n]tu[m] ... qui sunt ei in ta[n]
... officio de ... et ...
... p[ro] ... in Regu[m] ...
... in mortu[m] ... in ciuitate
comedat cos ... / Q[uo]d sit
cu[m] publice ... et
cibos ... / de ...
pacietib[us] id e[st] in saciabile
appetitu s[e]n[sus] cupide et auar[e]
... / ... pacietib[us] ut canes
et ... id e[st] ...
... / de ...
... et ... ...
... eius ... ne
... loq[ui] / canes muti no[n]
valentes latrare de i[m]p[er]a[n]tib[us]
... in Sagitta ...
e[st] in sermone talis Sic ... in
... / p[ro]v[er]b[iorum] xxvij / Sic qui

qui app[re]hendit aurib[us] canem / Sic q[ui]
... et co[n]iu[n]ct[us] ...
aliq[ui]s / de s[e]c[un]d[u]m ... mordentib[us]
et ... p[ro]ditor[um] et ...
Phil[ippenses] iij[o] videte canes videte
malos op[er]arios videte co[n]cisione[m]
de ... d[e] domo d[omi]ni p[er] ...
Apoc[alipsis] xxij foris canes venefici
et impudici et ydol[is] s[er]uientib[us]
et o[mn]is q[ui] amat et fac[it] mendaciu[m]
... sunt sup[er]bi q[ui] cu[m] lucifero
a domo d[e]i ... s[un]t sic canes
d[e] domo ... / ... d[e]i ...
... sunt ...
... / non sunt
... ...
sunt ... ...

Comparat[ur] est p[re]dicacio
... p[er] ... volat ... d[omi]n[u]m
... sic ... et celleste nobis
via ... / De hac
... ad labores ...
et a... ad volat[um] / Et ...
v[ide]t le[u]aui oculos meos et vidi
et ecce volu[men] volans / volat
... q[uod] duab[us] alis ...
... s[ecundu]m in duab[us] testa[menti] ...
... ala ... septe[m] pe-
... / ... p[ro]p[ter] ... ...
... ut faciat vobis
homines et vos facite eis simili[ter]
p[ro]hibitos / Tho[bie] iiij[o] Q[uo]d ... no[n]
... fieri ... ne facias / Co[n]silia
... vade et vende om[n]ia
que habes et da pauperib[us] et se[quere]
me / p[ro]missio[n]es de vita ...
... p[re]cepta domini et ca

in corde suo qui in libro scribe
et dabo tibi gratiam sencte fac
et mel Commendatos autem in
iam scemus ad radicem arboris
posita e instructos autem v. Quin
vidit mulierem ad concupiscendum
eam iam mechata e eam in cor
de suo Ammonitos uel ex
hortatos autem xvi Contendite
intrare per angustam portam tot
at in hac que sunt plurime
quot dine sine Sed at auis
volat eum sursum cor homis
a terrenis elleuat Sed aut
alas auis ut pullos protegit
et foueat ut se in aere
suspendat et volans abscedat
et fugiat protectionem per primam
suspensio per sapientiam fuga ex
tertia per iustitiam et per primam Hee
sunt ale spiritus qui volare debent
aliis misericors et contemplatiuis
bone actionis aliis misericordiis
protegit eos in aduersitate Ideo
protegar sub velamento alarum tuarum
Congregat pullos ut mater
vinite autem xxiij quotiens volui
congregare filios tuos quemadmodum
gallina pullos suos sub alis
et noluisti Suppeditat defectus
eorum exemplum Exo xix Vos ipsi
vidistis quo portaui vos super
alas aquilarum alis bone ac
tionis volat cum mundi fugit
voluptate et vsus carne mundi te
nonte et ff de virtute in virtu
pficiscens sursum tamen humilitate
hee sunt ale ad volandum patule
ale renouate sub misse De
primis Apot vij date sunt

Mulieri ale due et volaret in de
sertum Quarto impleri in eis qui
desinunt peccare per gratiam et hoc vi
de sicut Job xxxix Numquid
per sapientiam tuam plumescit acci
piter expandens alas suas ad
austrum Glosa abiecta vetustate
morum induit nouitatem
virtutum Nam singulis annis omnes
penne renouantur accipitris Sed
ut dicit Gregorius Agrestibus
mos e ut flante austro alas
expandunt quibus eorum membra
ad laxandam pennam veterem re
ti tepe totaliter eum vero desit
vetus aliis cum radiis solis
expansis atque per tussis repete
re auiam fiunt Et sic accipitres
post plumine veteres quiescunt
et noue succrescunt penas re
teris quisacionis grauat et
plumina noue mutat Ipse eleuat
ut ad volatum tanto leuiore ipso
nouiore reddat In tale esse
cum viris tamen pericos appetit
et plurimas virtutum sumit
De talis Ezechiel ipso tamen fiat
vas se primatus eo cat se rapit
ad vestabat et summittebant
alas suas Glosa tamen paces at
superna intelligunt aut in vita
perficiunt alas demittunt que una
abiliores et humiliores fiunt
Alas et contemplatiuis se in aere
suspendunt per meditationem vero
aliis temulas quia in meditatione
igitur eam celestium cara desit simpliciter
in terris fit Ezechiel viij Eleuauit

Eleuerunt cherubin alas suas et rote
in eis et gloria dei israel erat super ea
Eleuacio alarum modo fit meditacionum
facta autem iiii^or que erant in rotis
iiii^or sunt species meditacionis volu
scilicet ad orientem vite natiuitatis et occi
dentem vite mortis / ad meridiem bene-
ficiorum dei / ad aquilonem temptacionis
dyaboli / illis tremulis pro oracione Ezechielis i^o
Audiebam sonum alarum quasi sonum aquarum
multarum / quasi sonum sublimis dei / Deus
enim mentes sanctorum implet desiderio ut
orent et applaudit impletas prima
vt dicit Gregorius / Deus erat in sanctorum
cordibus amorem et quo amatis cor-
dibus suscepit oracionem Et Ezechielis x^o capitulo dicitur
quod sonitus alarum cherubin audiebatur
usque ad atrium exterius quasi vox omnipotentis
dei Et non quod tantum alas habebant colla
manus alas siue pennas et circulos erant
plena oculis in circuitu quia diuina scriptura
doctores per que docet et conscriptores discrete
loqui operum et contemplacionem / eciam et
omnia discrecius respice que per oculos
intelliguntur alias parabolis per deuocionem quantum
affectus in deum complexus in deuocione
quiescat Ezechielis primo Cherubin ex-
tendebant alas protegentes speculatorum
extenduntur alas in speculatorum extenduntur
per deuocionem animi in deum speculando
lactantur / Hec est locus quietus anime
Regum viii Intulerunt sacerdotes archam
federis domini dei in locum suum subter
alas cherubin

Sicut autem habent aues specia-
liter volucres carnes et per affectum
sollicitudine Apis per sollicitudinis
dulcedinem / gallus per cantus discre-
tudinem Aquila per volatus altitu-
De corvo Job xxxviii Quis parat
corvo escam suam quando pulli eius clamant
ad deum vagantes eo quod non habeant cibos
Corvus ut dicitur editis pullis suis escam
plene prebere dissimulat / quousque plumescendo
nigrescant et eos in escia assimilans pascitur
quousque in illis per pennarum nigredinem
suam similitudinem videt qui huc et illuc
vagantur in nido et aperto ore petunt
esce subsidium / sed cum nigrescere ceperint
tunc eis ardencius alimenta tribuit
quanto diucius distulit Corvus predica-
tor qui primam infirmitatem quam nigredinem
considerans clamat ad deum cui nascuntur
in fide discipuli quia prius a peccato non

abluunt nigredine non prendunt
Hic vero ad escas accipiendas os aperiunt
Voci de secretis sublimioribus quantum
si non instruantur eis hec sublimia
quousque nigredinem nigri sunt deserendo peccata
peccata Cum dum nigrescere ceperint per
lamentacionem penitencie / percipiunt alimen-
ta predicacionis subtilissime Discretus
enim predicator interna misteria cor-
dibus non miscet / quos adhuc ab
hoc seculo alienos non considerat
De ape Ecclesiastici xi Breuis in vola-
tilibus apis / initium dulcoris habet
fructus eius quia potens in sola detur
in affatu et utilitatem in predica-
cionis effectu Solertes sunt apes
et in mellis officio assignatis
et sibi propriis mellis mansiones
non vendicantes alienas et ex
variis floribus miro artificio fauum
condunt ornatum et regem habent plura
mouent examina fugiunt tumultum ex
affectu De curribus bonorum nascitur
omnibus communis est labor apum cibum
fructus usus volatus generacio communis
hec est omnibus integritas virginalis
et similiter partus / rex enim nullo co-
itu commiscentur nec libidinem
compaciuntur / Ambrosius / Cassiodorus de incarna-
cione / Ubi apes sunt summa
communia prudentissima ac so-
lertissima / mira ingenia Et non
solum sensu sed et prudencia ha-
bundant / compluribus variarum floribus
potantur / Deus eis formator corporum
quibus inspirator animorum sonum
qui mitte quasi loquentur / quibus dedi co-
timitatem pedum ingeniorum ele-
gancia quam pennarum / Primus dicit magi-
num ... priusionem motum placidum
concordiam dissensionem bella pacem
ordinacionem disposicionem officia pre-
paratis / omnia denique que sunt illis
quam cum humano genere omnia comunia
que imbuere et instituere sumpserit
necesse enim uterum nouit nec semen
sancit / depositum tamen flores in alueo
rium congerunt / ex quibus inestimabili
artificio apes excutit que omnia
predicatoribus misticie adoptam passim
fructum aut dulcem dulcedine predica-
cionis De cuius dulcedine Capitulo vii
Patiens paucis de celo presumptis eis

lentez omne delectamentum et omnez sa-
poris suauitatez. Manna s. Exo.
xvi° xl a. comederunt filii isrl
quamdiu fuerunt in deserto / quia nos
quamdiu sumus in hac peregrinacione vel
peccatis in hoc exilio indigemus ubi
tetis mattos / refectionem nec in via vel
deficiamus vel accidiem. In terra autem
promissionis deficiente manna vsi sunt
frugibus illius terre quia in patria
frugem solido cibo quia ubi omnes
erunt docibiles dei. Joh. vi. Non sicut
manducauerunt patres vestri et non quasi videntes
filii isrl manna paruitatem di-
xerunt manhu quod sonat quid est hoc
Nam omnia talia sunt ubi sapientie celestis et
pro sua subtilitate sunt interroganda
et discutienda. Erat autem manna minu-
tum sicut pruina propter subtilitatem
et intus quasi videtur. Sicut lapides
preciosi prius fuit quamdiu magis videtur
album propter sui puritatem quando pru-
ina sub noctis matutine dum refrigerat
temptacionis ardorem / et gustus eius
quasi simile ad melle. Dulcedo enim
secularis est quasi panis furfureus
sed spiritualis est quasi similagine sine
furfure vanitatis falsitatis aut
duplicitatis. Hec autem dulcedo
mellis dei sanat et palatum cordis
Eze. Comedi volumen et factum est in
ore meo quasi mel dulce. Ps. Quam
dulcia faucibus meis eloquia tua
Desinens vero ... non potuit vel
et ad quod quilibet vocabat ...
Ad solem liquefiebat ad ignem
indurabatur qui radios veri solis
ipse recipiunt ad verbum dei liquefiunt
fiunt Dauid. Anima mea liquefacta est
vt dilectus locutus est. Sed qui in
peccatis perseuerare volunt verbum durum
esse asserunt. Joh. vi. Durus est hic
sermo. Hec est indurati ad ignem
petra confringebatur aut mola in-
feriori s. medie et superiori s.
reuolucionum / quod autem ad alterius
diem residuabatur putrescebat et
vermibus scatebat / remordens enim
vos vermis conscientie quasi sunt et volunt
peccare / tamen non putrescebat quod residuabatur

ad diem sabbati / quia non potest facere
vel opera que addiscunt aut fuit quo
finem futurum premii. Fastidiebant autem
manna carnales et verbum dei que
sectantur corporales voluptates. De
Gallo. Job xxxviii. Quis posuit
in visceribus hominis sapientiam aut quis dedit
gallo intelligenciam. Galli sunt predicatores qui
inter tenebras vite presentis lucem gracie qui can-
tando nunciant. Pro. Gallus suc-
cinctus lumbos quia stringit motus lascivos.
Hijs dominus dat intelligenciam ut sciant
quando et quo debeant predicare. Domino
intus reuelante intelligenciam Gallus accipit
ut prius noctium tempus discernat et
tunc demum vocem predicacionis emittat
quia predicatores prius in auditoribus suis
qualitatem vite consideant et tunc ad
erudiendum congruam vocem predicacionis
formant. Hic enim quasi horas noctis dis-
cernere quando in quibus congruo predicaret
sciunt. Non enim eadem predicatio cunctis
convenit sicut nec eos sunt moribus omnes
nec eadem complexione ... sepe quasi ter
auditorum forma vera doctrine et de ci-
thara dulcis sonus redditur quia vno plectro
sed non vno impulsu corde omnes compulse
feriuntur ... ut omnes in cari-
tate edificet ... vna doctrina. Non tamen vno
exhortacionis modo auditorum corda tan-
gere debet. Et quasi sic dominus dedit infra
prebit et in tempore suo patuit /
Gallus autem profundioribus horis noctis
valenciores et productiores cantus emittit
sed mane iam appropinquante minutiores
et leniores edit / quia predicatores qui sunt in
profundis tenebris annunciandi legem tra-
iudeis venientes / fortis qui sunt in luce
gracie presentium de dulcedine glorie et minutias
quasi subtilius et de misteriis spiritualibus
et quos dormientes longo / galli
clamor excitat vigilantes delectat
suspicion et delectatur in primis qui
prius timebant ... supplicio. Gallus
autem prius alis se verberat et postmodum
clamat / prius alas excutit / et ipsum
ferventes vigilanciorem reddit / quia sancti
predicatores postquam predicant in bono opere
se exercent ne in semetipsis torpen-
tes opere quos excitent voce. Gallus
autem gallinaceus se impugnat

p gallinus non pugnat nec eas impugnat
Predicatores malos significat qui deli-
ciis vacant populum non defendunt Eorum
non scandat ipsa xpus Asportatio te
faciet dominus sicut gallus gallinam
asportatur quia electos ad inferos con-
veniunt De aquila Job xxxix
An quid ad preceptum tuum elevabitur a-
quila et in arduis ponet nidum
suum Omnium avium visus aciebus aquile
superatur ita ut solis radios sine ulla
palpebrarum reverberatione videat Hec et subli-
mis sanctorum contemplacio quos elevat
divina revelacio Ubi puer in arduis nidum
suum dum spe eternorum desideriis ferunt
in celis per mentis excessum Apostolus
Nostra conversatio in celis est et in arduis
Item nidus qui in supremis figit consilium
ibi enim est spiritus ubi amat non ibi unde
ubi amat Petrum et paulum fortasse in
carcere tenebatur cum se consederet Christo in
celestibus testatur Ipse petrus inquit manet
aquila et in preruptis silicibus commoratur
atque in inaccessis rupibus manet in
petris id est in solidis primum firmis commoratur
et in preruptis silicibus Prerupti silices
angelorum legiones prerupti enim sunt
quia per eorum ceciderit per remansit hor-
go angelorum honoris gaudia diu in tem-
plo in preruptis silicibus commoratur Integri
sunt per merita quia tamen Prerupti sunt
per mutatione qui tamen Item vero angelorum dum ma-
nere se rupes et silices propter virtutem soli-
ditatis Rupes autem inaccesse propter im-
mensitatem claritatis Valde enim inacces-
sa est cordibus peccatorum claritas angelorum
Sed qui contemplat qui iam mensur per
meditacionem angelicis choris non sufficit
videre angelorum claritatem nisi ascendat
usque ad divisionem et contemplacionem
cum sola visio vera est mentis quadrine
refectio Sub inde contemplacio eorum
id est ipsorum chori angelicos tendit oculum
mentis ad contemplacionem gloriam superne ma-
iestatis quamvisque fit societas in anima
ipsa bene Pro eo quod libeat anima
elucis videbit et satiabitur Sed quia
pondere carnis contemplacionis impedimentum
ne dudum sicut et inde in via videam
Ideo subditur Oculi eius de longe prospiciunt
aut hic et interiorius aciem fortiter tendunt
Sed non divinitatem perfecte aspiciunt quia claritatis

divine magnitudine penetrare non
possunt A luce enim incorruptibili
nos caligo mortis corrupcionis obscurat
ut quamdiu homo in vita per contem-
placionem perficiat deum ut suum per
speciem sed per speculum et enigma
videant Unde ipsa Illic in ex-
celsis habitabis munimenta saxorum
sublimitas eius panis ei datus est aqua
aque fideles sunt regem in decore
suo videbunt Oculi eius cernent terram
de longe in excelsis habitat qui cor
suum in celestibus locat munimenta
saxorum sublimitas et per fortiorum sanctorum sunt
cum separati ab infimis forum primum
scripta et exempla ostendens sunt
tum mente quietus celestibus chor-
et castro demones insidiantes et
in arce cordis stantes qui subter
positos oppugnat Panis enim da-
tur superius refectio aqua eius fideles
sunt qui doctrina predicta quod ab ea
permittit in spe exhibebit in rege
Sapientia autem humana est et infidelis
qua post mortem cessabit regem
in decore videt qui suis semper
rapti infulgare divinitatis oculos
fixos tenet Sed quia quamdiu in
hac vita super illam celestem patriam
sicut est inde nequeunt Sequitur
Ideo oculi eius cernent terram de
longe dum enim longius aciem
tendimus sub incerto visu caligamus
Sed quia hec perfecti vident audi-
tores non possunt capere sublima divinitatis
descendunt ad humilia incarnacionis
Ideo subditur de predicta aquila
pulli eius lambent sanguinem Nam
et si aquila elevata in archa-
no divinitatis pascitur tamen auditor
que pulli aquile misterio incarnacionis
sanguine saciatur Quia enim de eius passione
auditores docet sanguine ad lam-
bendum pullis prebet et quia per tor-
mentum passionis peccatoribus eius subvenit
proximum quod mortui in peccato non habent
spem vivificacionem Ideo subditur
Ubi fuit cadaver statim adest
habetur glosa dicitur in volantibus quod
volatus si volueris videre dissimilitudinem

Nich quos credimus ad xpm allexandrum
f. hec ad la nasatur et aues ad
no. Vrnas compa. fr. propter cari-
igni ardenti mit eld vbi agitur
de quadruplici igne secundum proprietates suas
1o de igne spiritus sancti operantis
in anima secundum quatuor statum 2o de
igne purgatorii appare vij domus f.

Omparatur enim igni pro tertio
per eadem mistica que sunt vari-
tas in parte ignis et quando
coniungitur per tribulacionem Cantica can-
viij aque multe non potuerunt extin-
guere caritatem Est ii ignis quadru-
plex superior proprietas in calore deu-
teronomij iiij deus tuus ignis consumens et
non purgans condidit secundum culpam
quam homo facit ignis enim et splen-
dor motus celeriter deus eius operat
li ar ad bonum et purificat ipum
Sap xvj in aqua super virtutem
ignis exardescit quod deus per gratiam
con. ul sup. mit homines vocat sy
dius nobilior purissimum enim elem
et quod sui est purificare purgat metalla
sic deus in se purus peccatoribus purgat
peccata Deuteronomij ix deus deus tuus
ipse transibit ante te ignis devorans
atque consumens Sunt actus efficaciores
maxime enim actum et proverbium xxx
ignis nunquam dicit sufficit quod semper
agit quod diu materiam parata invenit
et deus ab anima iusta nisi per
culpam non recedit Quintus status su-
perior quod corda que tangit sursum
attollit Ebreos primo Erat species
glorie dei quod ignis superior qui est
dei formitas angelo comprehenderit
operibus vestis quod non illabitur
anime De 1o ps Qui facit angelos
suos spiritus et ministros suos ignem
ardentem urentem Aliud legitur
apud hebreos 1o flammam ignis ignis
aut purgat illuminat et perficit et
custodit purgat maculas illuminat
tenebrosa perficit dum adoptionem
incitat custodit quod secundum dionisium
natura ordinat sic spiritus angelicus
purgat et opa ut tulla Imi
humilitas illuminat Deum per eum animus

revelatur videntibus perficit deum per eius in-
flamacionem exterior affectus ministrat
caritas confirmat dum corpori nocere
non potest contra proprietas De primo Job
xxiij ipse vero scit antiquam viam meam
et probavit me quasi aurum quod per
ignem transit Permittit enim deus
tribulaciones per angelos ut electi purgen-
tur sicut aurum in fornace De 2o exo-
dii iijo Moysi apparuit deus in igne
cum videret rubum ardere et non combu-
ri Qui enim apparuit 2m Gregorius angelus
fuit tunc deus appareuisse legitur quia eius
auctoritate hoc fiebat Vnde et revelaciones
huius angelico ministerio facte leguntur Et
in ps Deduxisti eos in nube diei
tota die illuminacione ignis i angeli in
igne manu revelante De 3o deute-
ronomij xxxiij In manu dextra eius ignea lex
lex enim ministrata per angelos in
medio mediatoris secundum apostolum Leui-
tici ixo Egressus et ignis a domino et de-
voravit holocaustum et adipes qui
erant super altare quia angeli
impetrant nobis a domino caritatem
et eam complectendum caritatis ipsam
offerunt precedente devocione iiij Regum
xviij Descendit ignis de celo et de-
voravit holocaustum helie De 4to
Zach. ijo Ego ero ei ait dominus
murus ignis in circuitu Vallavit enim deus
ecclesiam per angelicam custodiam quia
angeli custodiunt homines ne a diabolo
vexentur in carne ne subiciantur eis
in mente Vnde in libro pastoris Decre-
tum homini dati sunt duo angeli vnus
bonus alter malus vnus ad accusandum alter
ad custodiam Quartus ignis interior cari-
tas in parte Eze. primo Similitudo aluid
et aspectus eorum quasi carbonum ignis
ardencium et quasi aspectus lampadarum
hec erat visio discurrens in medio animalium
splendor ignis et de igne fulgur egre-
diens qui carbonem tangit incendit
quod qui sancto parti adheret ex visu
vero et eorum accipit vt ad amorem
virtutis incendatur et ex ardore eius et
luce ardeat luceat et ardeat quamvis
prius in peccatis suis frigidus et velut

mortuus erat / lampas enim lucet ignis ardet / in se caritate ardet sicut carbones / in aliis vero lucet sicut lampades / Splendor autem ignis et igne fulgur egrediens sunt hec alia penitus distinctum quod spiritus sanctus qui caritas est / et ignis pectorum corda succendit / Luce xii° Ignem veni mittere in terram et quid volo nisi accendatur / quia cor caritate succensum a fervore purgatur / fulgur autem de hoc igne egrediens mentes excitat et inflammat ut in deum ardentes et lucentes currat Daniel / tronus eius flamma ignis rote eius ignis accensus Gregorius omelia v super Ezechielem hii qui amore domini in predicatione discurrunt rote eius ignis ardens sunt quia dum ex eius desiderio per varia loca discurrunt unde ipsi ardent et alios accendunt / Tercio enim iterum ignis convenienter notat purgationem tribulationum et passionum Unde sancti pacientes erunt ut dicitur centum psalmus probasti cor meum et visitasti nocte me examinasti Ecclesiastici v / in igne probatur argentum et aurum et Proverbiorum xvii sicut in igne probatur argentum et aurum / Quarto notat renovationem in nove conversationis [illegible] Sophonie in igne zeli mei devorabitur terra et reddam populis meis labium electum / Quinto et notat resi[illegible] / Infra pascha [illegible] ... quia fuit in actione [illegible] in contemplatione Ecclesiastici xlviii Surrexit Elias propheta quasi ignis et verbum eius quasi facula ardebat Sexto notat [illegible] Levitici vi / Ignis in altari meo semper ardebit quem nutriet sacerdos mane subiciens ligna per singulos dies / hoc autem in oratione per quam cor succenditur in devotione et maxime [illegible] hec caritas cum considerans beneficia dei nobis exhibita / tunc enim fumigat mons Synai eo quod descendit dominus super eum dominus in igne Exodi / Septimo ignis insaciabilis cupiditatis in peccatorem / Iob xv° Ignis devorabit tabernacula eorum qui libenter munera accipiunt hec autem iterum ignis nam infectiva virtute corruptionis / Iob xxxi / Ignis est usque ad consumationem devorans et omnia eradicans genimina hec et notat putrefactionem et suppliciorum congregationem Ysaie v / Cingite vinc[illegible] ... tes dimittite [illegible] putrefacti sunt et erugo eorum in testimonium erit et manducabit carnes vestras sicut ignis / hec et notat pa[illegible] in Ypocrisi et [illegible] Apocalipsis / bestia faciebat ignem descendere in terram / hec et notat divisionem in ambicosis [illegible] Apocalipsis xv [illegible] obscuratus est sol et caligo / et apparuit cubiculum [illegible] et lampas ignis [illegible] ... illas de igne superiori diximus in primo sermone de igne vero inferiori inferiori et inferiori in illo surrexit Elias propheta qui ignis [illegible] et ideo [illegible] plurimum

Comparatur ergo predicator igni ut dominus et apostoli caritatem [illegible] Quarto duplicem ignem sicut et duplicem caritatem creatam et increatam caritas increata et ignis spiritus sancti scilicet qui hec ignis [illegible] perfectam operatur enim ignis spiritus sancti in anima sub [illegible] / in statu quadruplici scilicet [illegible] et culpe [illegible] et gratie progressionis et iustitie perfectionis et excellencie / In statu predicationis qui in eo claret qualiter quantum [illegible] calefacit humida urit arida mitigat et lenit calida. calefacit frigidus per carnalem delectationem ardens per indignationem calidos per ambitionem frigidos per abstinentiam / In primo consumit ignis superfluos humores et spiritus sanctus carnales excitat delectationes Naturaliter enim ignis calor ignem agit in humiditatem et eam dissolvit / Item dissolutam consumit et siccitatem que luna et calorem inducit Sic paulatim consumit carnalitas domini inducitur caritas et per caritatem puritas / Malachie iii / Ipse quasi ignis conflans et quasi herba fullonum et sedebit purgabit filios levi / Ipse enim qui

ignis conflans dum tollit mortales
delectaciones et libera fulloni dum
tempestat lemosas donec purget fi
lios levi faciendo, post purgatos
filios spirituales. Secundum pro igni(s) re
ardam reddit dum indevotos in
sui amore convertit. Iudicum xv irruit
spiritus domini in Sampson et sic
solet ad ardorem ligna consumere et ita
vincula quibus ligatus erat dissipa
ta sunt et soluta, quia anima devotos
ardente affecta tota et ad sancti
spiritus prius inflammata. Tertium per
anima ambiciosa igne vehementi
et calefit. Unde et primus angelus am
biciosus fuit calidus. Ecclesiastici xxiii: anima
callida quasi ignis ardens non potest
extingui donec aliquid glutiat quod
de anima ambiciosa impletur. Sed sicut
ignis igne expellit, unde et qui
lesionem adustionis in manu sua
sentiunt melius tenent dum manum
suam igni ponunt, eo quod ignis
ocius attrahit minorem, vel maior
ignis absorbet minorem. Sic consolacio
celestis penitus absorbet omnem appe
titum humane et celestis temporalis
glorie. Trenorum i: De excelso misit
ignem in ossibus meis et eru
divit me. Quartum per ignis fri
gida calefaciat et dura emollit,
et spiritus sanctus abstinaciam tollit.
Ecclesiastici xxxviii: Ignis probat ferrum durum,
ferrum emollitum ferro coniungitur, igitur
mentes et corda dura et frigida
deo uniuntur et sibi adiunctis spiritu
sancto vincte, que tamen disiunguntur
diabolo procurante. Iere xv: Nunquid
federabitur ferrum ferro ab aquilone
et es. Ignea si quidem virtute agente
res una in aliam convertitur. Sed
per spiritum sanctum agentem in amoris
vinculo deus et anima uniuntur. Sed
Iob xxviii: Lapis solutus calore
in es vertitur, scilicet peccator est in statu
confessionis et contricionis. Levitici xxiii
offeretis sacrificium in igne domino
septem diebus. Item enim convertitur ad

gratiam vii. [illegible] a domino illu
minationibus. Sic enim videtur in ligno
videri quod diu in aqua iacuit quod
ignis de illo vii elicit, primo aquas
exteriores lacrimas et attencius. Sed de
sapiencia per aquam ignis ardens
lignum in pectore quasi in ligno viridi
humido quod quidem attonitus fletus exterior
evaporat, et quando ignis in aqua pe
naliter. Sicut ibidem dicitur in aqua que
omnia extinguit plus ignis valebat
tunc efficacior sunt lacrime pro gratiam
spiritus sancti. Et sic dicitur Mathei iii, Luce
Baptizat in spiritu sancto et igne.
Secundo elicit fumum contricionis. Psalmus
Ascendit fumus in ira eius et
ignis a facie eius exarsit. Exe
chielis xx: dixit vox domine semen et amor
igne dei pie surgit fumus gene
Tercio elicit scintillas gemituum et
suspiriorum servencium affectionis. Et
sunt intensa suspiria que decidunt
servorum mentes qui nec penitus consumuntur
nec penitus recidunt. Ezechielis primo:
Quarto cecidit ignis descendens in me
qualis splendor ignis et de igne
fulgur egrediens et animalia ibant
et revertebantur in similitudinem fulguris coru
scantis. Quinto tamen in fulgure coruscante
te scilicet pluviam distillantem, ut est de
stillato igne fullante lacrimas
fluor fontium penetrantem desiderium
fervens gemituum. Quinto elicit
flammam bone locucionis. Flamma
enim est fumus ardens, locucio est bona
ex corde contrito procedens. Ecclesiastici xx
Colloquium quasi ignis exardescit. Flam
ma autem est ignis in substancia aerea
nam aer propter sui subtilitatem et vici
nitatem est ignis cum igne de facili
in naturam flamme convertitur et post substancia
aerea primo est flamma candor
et nec lux. Sexto elicitur decipientis
cordis spiritualis puritas locucionis
egreditur et per linguam tamen vita cuiuscumque
puritas ostenditur. Ac iiii: Illumi
nata sunt igni. Communicatus iniquitatis
lingua constituitur in membris nostris

vel pluviam distillantem
vel ignem scintillantem
[illegible] penetrantem

que maculat totum corpus et inflam
tam nativitatis vite inflammata a gehenna
Omnis enim natura bestiarum volucrum
et serpentium domita sunt a natura
humana linguam autem hominum nullus
domare potest Nota lingua dicitur uni
versitas iniquitatis quia per eam cuncta
facinora aut committuntur ut furta
latrocinia stupra aut patrantur ut
periuria falsa testimonia aut de
fenduntur per hanc rotam vite nativitatis
inflammatur id est vitam nostram per tempora
totius nostri et nostre incepte fine no
mibus accumulatur Inflammata a gehenna
scilicet a diabolo qui gehenna dicitur propter
quod facta est et qui semper sicut et ge
henna ardet et cruciatur Ubicumque
enim fit diabolus vel in aere vel
sub terra fert flammarum suarum tormenta
lingua autem ferarum bestiarum ferocita
tum volucrum levitatem serpentium
virulentiam compellit Legimus autem
in plurimis mansuetam aspidem in
egipto a prefamiliaris domitam
quotidiane de cauda sua egressa
et a mensa eius annona propere
solitam Legimus etiam in marcello
tigridem mansuetam factam ab predia
anastasia principi missam Sed nos
mansuetare non possumus linguam nostram
Hec ergo in flamma diffusionis bone
locucionis Unde actuum ii apparuerunt apostolis
dispertite lingue tanquam ignis Et
apocalipsis Oculi domini tanquam flamma ignis
Quinto elicit ignis carbone in
mutacionis conversacionis lingentem lign
um scilicet naturalem calorem sed accensum habet
ruborem extinctum autem nigredinem
vel colorem naturalis deformitatis origi
nalis et actualis culpe unde generis
aliud accensum Rubor autem formositatis
amoris et gracie nigredo vero est le
tificans prime Ezechiel apocalipsis primo Si
militudo animalium quasi carbonum ignis
ardencium mutatis in carbonem
dimittendo vel veterem conversacionem
aut consuetudinem prius per affectum

diligebatur a te amicus et odio
habetur inimicus ideo per effectum operis
diligatur amicus Proverbiorum xxv Si esuri
erit inimicus tuus ciba illum Si sitierit
erit pota illum Hoc enim faciens car
bones ignis congeres super caput
eius Et adverte quod in carbone
humor sensibilis consumitur et solis per
tibus terrestribus remanentibus propter
nimiam sui siccitatem defacili accen
ditur quia quanto amplius in nobis
consumitur carnis concupiscencia tanto con
venientius ab igne tanto magis
fervet in nobis ignis caritatis
et gracie et caritatis induimur toc
cinea veste Sexto elicit locum
lucis que locum vicinum illuminat du
cationes propinquis tenebras purgat
sed non remota illuminat Hec autem per
se non diffusionem exemplum accionis
unde est per Ezechiel i In aspectu lumbis
quasi species apparuit a lumbis supernis
quasi species electri per circuitum ignis ardens
intrinsecus per circuitum ignis ardens
a lumbis deorsum inferius non ignis
moties mediante resplendens pe
nitentes sunt enim actus putei a deo
et paucis non perimodum non quadam
exterior diffusa Vita enim ypocrite
quasi lux primo diffunditur sed postmodum
modum obtenebratur quia ipsa ficta
non diu portatur Sed econtrario
vita vera iusti primo quasi non
videtur Postmodum declaratur Job
xviii Nunc lux impii ex
tinguetur nec splendebit flamma
ignis eius Septimo elicit
cinerem per recordacionem proprie condicionis
lignum enim accionis ignis resol
vitur usque ad cinerem et penitens per
graciam spiritus sancti recogitat se
esse cinerem Genesis xviii loquar
ad dominum meum cum sim pulvis
et cinis hec autem fragilitatis
consideracio in nobis hec humile
mentem et in humilitate custodit
nostram conversacionem Ezechiel xxviii producam
ignem de medio tui qui
comedit te et dabo te in cinerem

cinis
sup t(er)ram f(ac)t(u)s est enim cinis vestis
in edificatum frigid(us) est custodibus
cordis desiccatus porro cin(eres)
sunt resolutio Iob xiii memo-
ria vestra comparabi(tur) cineri hic
est ergo reponendus prope altare
cordis ut cor re(cordetur) resolutum in
cinerem sup(er) vestiam glo(ri)e vestimenta
Leuit vi tollet sacerdos cineres quos
cineres vorans ignis exussit et po-
nens iux(ta) altare spoliabi(tur) prioribus
vestimentis Itz adunt quod cinis
cinerem calidum ut consumet ignem
Item frigidus cinis conglobant
ignem aliquando si sunt frigidus
et ignis extinctus quia in
feruore caritatis et boni operis
recordanda est fragilitas mortis
conditionis Hest iiii Pro vin-
gentis vestis cinere et stercore
repleuit caput et hullauit cor-
pus suum Item Opera est in statu
progressionis et iustitie Item
cum de occulto educa(tur) per cordis
comp(unctione)m Ductus diffundi(tur) p(er) or(is)
predicationem Diffusus mittit(ur) p(er) cordis
tribulationem Nutrit ad locum suum
reuertitur vel quod comunicatur
p(er) orationem Item iuxta quia ex occul-
tissimis lapidibus venis ignis edu(citur)
quia vix iustus ex intimis precordiis
compati et instigante scrupulo in ini-
tio ad interiora officia Item xx
affectus est sermo domini in corde meo
quasi ignis estuans clausus est in ossi-
bus meis et defeci ferre non su-
stinens Item hic leuis Dictus vocat
cum liuadium et candidum liuadis
quia in fide in principio caritas quia
in sua ecclesia corpora non videtur
visi enim iustus in sua actione peti-
cioni sed non in sua prudentie inten-
di Item iuxta quia ignis diffundi(tur) et iuxta
suam speciem Sic instans p(er) p(ro)p(ri)am
se diffundit et vbi vbo aut(em)

Item v Regum c(apitul)o de vi mea in ore
tuo in igne et p(o)p(u)l(u)m istum in lingua
et deuorabit eos Item 3 quod dicit
dimetator sup(er) xv stadiis de
anglica terra Item in igne primum
motu corporis et qui omnia alia mouet
et ipse ab alio non mouetur Item est
in aliis agi non recordatus primum 3
in quibus fit lux potius ipsius
p(er) quem fit Item 10 domine
attribui(tur) qui dat huic igne in
ore quo mente psalmis inditur ps
ignitum eloquium tuum vehementer
Item aut indifferenter ignis se diffun-
dat tamen i(n) a corde quam magis sunt apta
igniri magis inflamat Item et si
ratio fit sine p(er)(sonarum) acceptione ignis
tamen domini tempori affectus p(er) omnis a
dulcius ex corda mulieris sibi simul
et magis nec sine quam iam inmutat
sextid vero magis pluria minus inflamat
Item tamen Nutritur enim ignis in
lignis et caritas in operibus bonis
Item vero quod ignis vehementer accensus
vento et tempestate mutatur et caritas
in tribulatione radicata crescit et di-
latatur ps iii in tribulatione dilatasti mihi
ii machab i cum sit necnias pro-
si sacrificium aqua et refulsit sol qui
prius erat in nubilo et ignis est 3
accensus magnus Ita ut omnes mirare(ntur)
Item quia ex aqua tribulationis surgit et
crescit ignis dilectionis Ysa iiii creauit
dominus sup(er) omnem locum montis Syon et
vbi inuocatus 3 nubem per diem et
fumum et splendorem ignis flammas
in nocte quia in die prosperitatis
dum estum cordis temperat et in nocte
aduersitatis cor inflamat Nota cum
huic ignem cum vento superbie luto
auaricie a qua luxurie extinguimus
Item enim tribus ignis extinguitur item
in Ignem ardentem extinguit aqua
Item sicut in corpore humano calor ignis
cibos et nutrimenta digerit et in
minutissimas partes scindit et diuidat

etc hoiez alimentu mitt ita cal
tas cadiosta mitt breue et le
ue extimas quicq patit sic
enim non minuat diu extimantur
Ps igne me examinasti et non
est inuenta in me iniquitas Et ad
Rom viij Non sunt condigne pas
siones huius temporis ad futuram glo
riam que re in nobis Quarto
est supposito eo in quo agit ignis intemperate
quia et ad locum suum reuti quem a
nullo cor retinet est per pluria
offa retollit realit in ty esum
et dico de nec temporali auriat glo
in corde quesat et per orationem in deum
ascendit Vnde a terit lux ignis
in igne et fetus ex dflama dico
enim natura ssum flamma et ab omni
parte accensa vel linea et cumulum
tendit in amen Vnde in cuius
summitate fortem habet acutam in cuius
acumine forciam sui caloris imprimit
actionem Mens enim orantis linealiter
per vtriusque intencionis tendit in deum
et tunc cumulat dico etiam sic ferit ad
proximum sed quam vehemencius motus
in deum quod in proximum per quem indiscreta
penetrat et sic penetrando in fla
lo flamma fortem habet acutam et in
acumine fortissimum calorem et hoc est
lux ignis et fetus est flamma Sexto
aduerte quod res aquea per calorem igneum
destruitur aqua consumitur destruitur ut
quod ait in stelo et dissoluit fumum
qui dissolutus euanescit et rei
stia paulatim diminuitur et tandem
consumitur quod est videre in aqua pal
lida aliquod vero consumitur ut quod tamen
resoluit quam consumit et per hoc a sup
fluitatibus rem purgat et a corrupcione
preseruat quia fumus vanitatis mittitur
tollit oracionis Ex ij Mach primo
Non inuenit ignis qui fuit conmaltis
in puteo sed aqua crassa pro co ag
crassa oro per tali conmodo sta
consumitur aut tamen quod resoluitur quam
consumitur ut tota sit diuoto i me esta

mortificacio in carne hic enim
requirit oro mortificacionem carnis
vt mens conformata ascendat deuo
mentis ut euanescat opera est
in statu perfectionis et excellencie
et hoc sub quadruplici igniis proprietatibus
Hec autem sunt puritas imperitacionis
Sublimitas meditacionis Subtilitas
reuelacionis et iubilacionis Primum
est sicut per flammae spiritus se
mitas luce apparet in igne ita
per edomitas et expressas concupi
scencias quod est sentitas in mente
Exo iij Apparuit dominus moisi in
flamma ignis de medio rubi et
videbat quod rubus ardebat et non
comburitur Et ait vadam et vi
debo visionem hanc magnam
quare non comburitur rubus Verius
enim non mirare quod in eodem igne
separabatur ardor a luce sed quis
non miretur quod in mente efficatur
dico lux semper nec concupiscentie deficiendo
pusillanimitate Sed hec spiritus fecit dominus
in electis suis Vnde et dominus ap
parebat in rubo moysi et vox
domini intercedens flamma ignis
Rubus autem arbustum spinosum cari
nis est plenum aculeis concupi
scenciarum et temptacionum Mens
autem celestis desiderio fixa prudente
studens et ad perfectionem tendens
quamquam turpes delectaciones ex car
nis impetu sentiatur cogitur et
tunc indignatur et irascitur et con
se ipsam fremit et qualis ignis
in spinis exardescit Post exar
scere sicut ignis in spinis sed
cum ardor concupiscentie deficit
et talibus delectacio languescit
fumo ignis abscedit et lux se
mitas redit tunc mens ad pacem
opponitur ignis ardens de rubo ne
rubus comburitur tunc moyses et dominus
colloquuntur tunc deus in domino de
lectatur et amor qui ad multa spa
gitur et ad yma deriuatur in vno

collocari et tranquillitas pacis obtineri
m pz Ignis lumen infusum ad superius
ascendit et meditacio a creaturis
ad creatorem tendit ut quodammodo in infi-
mis calescat et in supremis exardescat
Ps Concaluit cor meum intra me et
in meditacione mea exardescet ignis. Cor meum
calescit in eis que cor suum hinc inde
no que dixit cor meum dereliquit me
et ex eis que vident in creaturis considerant
bonitatem creatoris et sic meditando mar-
descunt Dum in creatorem ascendunt
Meditacio enim est sicut quidam explorator
qui perscrutatur occulta et considerat que
participatiue videt in creaturis ascendit ple-
nius ad diuina et tamen amplius proficit
in hac meditacione magis inardescat
in dilectione et forte exardescit / Exar-
descit dicitur id est extra ardescit quia per me-
ditacionem a creaturis ascenditur ad cre-
atorem et a creatore exterius venitur scilicet
ad mentem et ignem per meditacionem
in celestibus vide ... in nobis purgat
Libet hic recordari illud quod dicit
Valerius maximus de Socrate hic stare
solitus dicitur Socrates pertinaci statu per
diem et noctem a summo lucis ortu
ad solem alterum orientem in commotis
immobilis hiis in vestigiis et ore
et oculis eisdem in locum directis co-
gitabundus tamquam quodam secessu ment
atque animi factum a corpore qui tante
temperancie dicitur fuisse ut omnia tem-
pora vite sue inoffensa valitudine
vixit quod postea ab indoctis artibus philoso-
phorum et mensuris corporum super celestium ad
ductum animum suum intima considerans
quadam et in secessu pectoris reposita
affectus scrutari coegit / Iste quod
videbat in diuinis per meditacionem
ordinabat in mentibus quamplurimis
pz Ignis enim subtilitate sua
penetrat / et penetrans intrat ita
ex impetu amoris et desiderii fer-
uentis diuinis in contemplacione ul-
tra et implet in nobis illud Ecclesiastici
Quasi ignis effulgens et thus ar-
dens in igne / ita nisi ardet per di-
lectionem ut thus ... suum ... diuinam

Tercio est ignis per supplicationem cogitacionum
inde z operatur lucis velut apostoli dicebant
Nonne cor nostrum ardens erat in nobis
de ihesu et pro modo cognoscit cum per
Dionisium / Calidus dilectionis primum
ad acutum cognicionis Aliter autem prece-
dit cognicio humana aliter diuina Illa
ex vero ista z ex inspiracione Nam ad
omnes homines natura scire desiderant Sed
autem z cognicio intellectiua que per prius fit
ab experiencia cognicionis sensibilis / pz quia de-
siderium humanum non repletur ... sine
... [illegible] ... quod
auctorum deferuntur species sensibiles ab ob-
iectis ad animam vel corpus in qua fit
vel quod z prius sicut ... nos omnia
alia in z sensus / sed que animalia secundum
sensum sunt nullam prudenciam habent ergo
prudencia virtus z collatiua preteritorum et
presentorum cum futurorum quod non fit sine
memoria Vnde quidam ad sensum sunt memoriam
sed non auditum ut apes et huiusmodi nam preter
hoc puta sed disciplinata non sunt Sed
vero sunt auditum cum memoria que
sensibilium apprehensorum virtus retentiua et
ymaginacionis sed nullam habent virtutem
collectiuam ut bruta et hec non sunt
experimenti capacia sed sola illa que
vltra ymaginacionem virtutem habent rationalem
ut homines et hii sunt sic capaces Nam
vero primus sentitur deinde memorie
commendatur / Et ex memorie / et memoria
multiplicate experimentum habet Est enim
experimentum accepcio alicuius vniuersalis a
multis preteritis et memorie retentis
Hoc z vnius cuius de multis accepcio
vt cum aliquis similiter comparat quod talis
herba curauit febrem colera et quod
febrem in forte et hoc tenet memoria
et comparat experimentum z Sed vle
z quod confert omnia similia eiusdem speciei
sic talis herba valet sanat talem febrem
in tali disposito hoc z vle quod
z primum sic Sed alia via procedit
super diuina cum quis intuitu amore
in operibus sensibus intelligencie deitatis

in deum ut sicut in ymaginacione de sensibus
in cogitacione quadam et naturali fantasie
surgunt. Ita in diuina reuelacione intelligencie
desuper thesaure descendunt. Est enim
intelligencia illa acies intellectus que
in mente supponitur deo sicut fantasia
anime supponitur intellectui carni vel sic
sensualitas carnis supponitur in summo anime.
Et sicut anima non sufficit corpori suo
ad uitam sola sic nec ad se ipsam suf-
ficit sibi sola. Sed sicut illuminatur sensus
exterius ymaginacione interius et [illegible]
gratia interius lux que illuminat omnem
hominem venientem in hunc mundum. Sic
intellectus et intelligencia illuminatur superius. Unde
dicit ysa. in libro de anima. Est enim
lux. Sol radios igneos exsufflans
et refulgens radiis obcecat oculos.
Diuina sol iusticie caritatem inspirat igneam
et sapienciam radiantem. Unde ambrosius
in oracione sua: O lux mea deus
expelle a me stulticie noctem et
dona michi sapiencie diem uirtutibus
et iusticie sol defectissimus ne tuis fini-
bus omnium intellectuum superantibus et
aperi in oculis mentis mee. Sic enim
lux solis illuminat fere superius emisperium
Ita lux specialis super intellectualis na-
ture intelligencie prospectum. Et sicut lux una
est in radice tamen in uirtute radiorum
varia iudicatur et varie procedit dum
super diuersa se expandit. Ita una
existens in se lux diuina ad diuersa
sibi intellectus illuminandos sibi radiare
multiformiter radiorum vitalis et
caritatis se expandit. Hic illuminans
ad cognoscenda, hic inflammans ad
operandum. Sed non sicut radios
igneos exsufflans refulgens radiis
obcecat oculos. Diuina sicut sol
materialis refulgencia radiorum suorum
dissipat spiritum visibilem et soluit armoniam

que est inter oculum et uirtutem anime que
operatur per visibilem spiritum et calore radiorum
corrumpit pupillam. Et calore
dissoluente liquamen et refulgencie
lucis dissipante spiritum soluit ar-
moniam et obcecat carnis oculum.
Sic cor inflamatum dei calore caritatis
et illuminatum dei virtute quadam acie
redditur in eis que sunt astucie et
sapiencie dei quadam industria. Nam
et putrida que in nocte lucet et
squama piscium et certa noctiluca
non apparent in solis luce ymmo
nec stelle celi que possunt appellari
eius oculi. Vel etiam sol refulgens
radiis igneis obcecat oculos quia
solis claritas omnino nobis nimium
visibilium dicitur et excitat per quas
causas naturales inuestigandas sed
certa oculi mundi dum a nobis ne-
queunt comprehendi dicitur oculi [illegible]
contingere si non dicitur eas penetrare quo
[illegible] oculi obcecantur ymmo ut intel-
ligat comprehendatur obcecatur. Sic in
diuinis quedam sunt ad que cognoscenda
illuminat intelligencia [illegible] vero
ipsa penitus impenetrabilia. Unde videmus
quod per spiritum carnis in mundo
et intelligimus quod per spiritus mentis in
deo. Quod enim visibilem oculo carna-
li videmus ea que intus latent
et si reuelentur. Aliud que latitant [illegible]
tamen multa que penetrari visu non
possunt quia vel immensitate sua spiritum
excedunt vel subtilitate sua spiritus ef-
fugiunt vel absconditi spiritum non ad-
mittunt. Sic intellectus mundi quadam il-
luminacione sit dum ad cognicionem diuinorum
ascendit per igneum vel acutum amoris
penetratiuam virtutem si non penitus in-
timam adipiscitur [illegible] maiestatem
et ambiguum desiderium quod ve-
neracione silencio quod non comprehendit
ingenio honorat. Et angeli dicuntur circa
thronum esse et in medio throni

in meo trom vitem in iuta videt
quasi in medio fontis vel de ple
no fonte bibant sed incauti quia
non comprehendit nec ad totum quia immit
semper indebitas suspicientes Unde et
Dionysius de illis ignitissimis spiritibus
qui ab igne seraphim appellantur
dicit quod eorum motus est circa divina
Tertium per discernens ignis forum
est augens alacritatem Placabilis autem
est signum exultacionis Unde enim persona
posito sibi quocumque supplicio per se
ueat in gaudio Secunda Danielis iii
Angelus domini descendit cum Azaria
et sociis eius in fornace et excus
sit ignis flammam de fornace et
fecit medium fornacis quasi ventum ro
rantem et non tetigit eos omnino
ignis neque contristavit nec quicquam
molestie intulit Quia vero quidam ali
qui beneficiis que a deo receperunt
erga deum amplius tepescunt
Unde in eius amore arcius ignescere
debuerint Sed econtrario in pueris per
fectis viris amplius amorem inflammat
Unde in eis extinguendis potius vide
batur Ibi amor deficit hec supplicio
hic non cessat ex suppliciis Quia in lau
rencio amor incanduit per ignis
incendium In nerone deficit per
accepte potestatis impunitatem Sed valde
mirabilius quod ignis corripit et com
bussit viros Sidrach de Caldeis
succendit qui tamen in medio eorum pueros
vaporavit quia pura corporalis pene
flamma in electis ad plenum conco
quit Et in reprobis vero gehenne
crudelis incendium incrementum excrescit
que non sufficit Ignis inquit
pueros hos quos constravit nec quicquam
ipsis molestie intulit Solet pro
pendi audacia in calore sicut
metus et tristicia in discoloratione
Ignis autem per se colorat per accidens
discolorat Cum enim ait calor ignis
in flegmate sicco in terrestre terrestritas
aut maguosum aquosum in aereum
aereum vertit in ignem Unde conversione
precedente ignearum substantia coloratur ut in
rosa videtur Quia dum caritas in cor
agit solutis timore et pusillanimitate equum
sicut ignis ab igne ignitur sic cari
tas augetur et mens per tactum timoris
sanguine coloratur Secunda Petri v. vi
Vision per aquas ignem habere in sinu
suo ut vestimenta eius non ardere
Ignis autem per accidens discolorat Dum
enim calor poros aperuit spiritus evanes
cunt et humores exalant ut quorum
primo fiebat coloratio eorum absencia fit
discolorando ut contingit in rosa
rubea que albescit ex fumo sulfuris
et palescit Cum enim submittit cu
piditatis evanescit caritatis Deficit
humor imitum sive devocionis Sicut
dicit albedo vel pallor simulacionis
et cetera

Occasione proprietatum ignis que
in bono determinare sicut in
tractatu de lucerna de
undecim speciebus ignis in malo dixi
mus aliquantulum iam apposito di
gressi Redeuntes igitur ut terminus pre
dicacionem comparamus igni Dictus est
ministri et in igne spiritus sancti ita
per predicatores officium ministrando dona
dei hominibus Unde apparent igni vii
dona spiritus sancti Ignis enim incinerat
quia per donum timoris humiliat Job
xxx Comparatus sum luto et assi
milatus sum favillae et cineri Eluto
pedibus conculcatur omnibus humore pura flamma
incinerata vero dissipatur Per dono hoc
timoris extimum homines sustinemus opprobria
delectabilia sustinemus et sentimus de
nobis humilia cogitaciones et de mor
te pauca Ignis enim contemnat et vero

dissipatur. Conservatur autem igne tum plus
quam cinis quia humiditas custos et
augmentum caloris. Unde Ecclesiastici xi. A
modica scintilla augetur ignis. Ignis
autem amor naturaliter inflammat. Unde philosophus
in ii ponit combustionem finalem resolucionem
Et quod putrefactus omnia quod pertinet igne
omnia quae in est igni. Et Boni[illegible]
in quibusdam multis de hoc et plus
in themate de duo ignis hic et ibi do-
mini pie quam vult ad omnia [illegible] pe-
in celi quod nunc et terra reposita sunt
igni reservata in die iudicii. Tunc enim
[illegible] ignis calore solvetur. quia qui [illegible]
deat iudicium in quo de operibus pie
disputabitur ad pietatem inflammatur. Et [illegible]
celum et terra in melius mutabitur. Unde
et innovabuntur. Ita obita vetustate
cupiditatis renovantur anime sancte et spiri-
tales induentes sibi vestes pietatis et ad
ignem divinissimi diuinis. fit quod ignis
diluvium et incendium inferius et solvitur
omnis [illegible] abstracti spiritus. Ezec.
xxiii. Nonne verba sunt quasi ignis
dicit dominus et quasi malleus conterens
petras. Ignis obscura illuminat per do-
num scientie et discrecionis. Ps. Dedu-
xisti eos tota nocte in illuminacione ignis.
Nox tamen vita presens propter caliginem igno-
rancie in qua indigemus luce sicut
Sicut filii Israel in deserto lumine ignis.
Ignis enim maxime illustrat propter raritatem
sue nature. Non enim materia clarius videtur
esse pro quod fuerit in igne. quia quanto
minus ad spacium tamen corpulencia af-
fectus tanto maiori sciencia spirituali tamen
illuminatur intellectus. Sed advertere quod secundum
plures philosophos et maxime Algazelem et
Avicennam. Ignis et ipsa sphera non
lucet quod cor humanum quod est propterea
spiritus sancti domicilium. Vero spiritum sanctum
habent esse sancte [illegible] non potest
esse autem illuminato quod per donum sancte

et scientie quasi in medio pure et puris-
nature. Hoc est [illegible] et per adhesionem
cum bonis et separacionem a malis. Unde
Ignis congregativus homogeniorum et
segregativus etherogeniorum. Unitur enim sibi
[illegible] dissociatur a sibi simili. Nulli
enim elemento preter igni hoc convenit quod
naturalem locum suum dimittat et alia ad
[illegible]. Aqua enim in nulla materia in-
sit clausa in vase quod suum locum
[illegible] Ignis quod suum locum proprium
alienis mixtis unitur et dividitur
[illegible] et penetrat comprehendo subtile
homogeniorum et [illegible] causa est
vehemencia actionis sue. Nam
alia elementa qualitates non habent per
quas compaciant sibi corpora et faciant
sibi homogenia. Et quod nunc ille
videtur lapis quidam est albus qui
[illegible] quasi [illegible] sulfureum quem
sequitur ignis et inflammatur cum
et modo ad [illegible] ignis sicut ad locum
qui est ei [illegible] quos ponebant
sacerdotes in lampadibus. Excludunt
[illegible] quia [illegible] accendantur ma-
[illegible] lampades. Ex hiis omnibus
[illegible] discrecio sancte consulendi cum bonis
et separandi se a malis. Sub vero
ignis Sapiencie xvii. Ignis quidem
nulla vis poterat illis prebere lucem nec
siderum limpide flamme poterant
illuminare noctem illam horrendam
quia ubi compacta est stulticia parum
[illegible] valet [illegible] nisi spiritus
assit divina gracia. Ignis infirma
consolidat per donum fortitudinis.
Vas igne solidatum aquam non timet
nec aqua dissolvitur quia cor igne spiritus
sancti corroboratum et [illegible] a
[illegible] vel carnalis vo-
luptatis non resolvitur nec emollitur. Ps.
Transivimus per ignem et aquam et edu-
xisti nos in refrigerium. Tanquam enim
aurum in fornace probavit electos dominus

Sed aurum igne purgatur et plumbum igne
liquescat et consumitur. Ignis autem primo
induat fumum et vaporem cum ve
niat ad claritatem et lucem. Ecclesiastici xxii
Ante ignem camini vapor et fumus
ignis inaltatur. Inde est quod ignis agens
in fetida callescat et liquidiores partes
consumit et grossarum partium minor
coherentia sive condensatur sicut in ovo
assato manifeste videtur. Per dolores enim va
gos et fluidos spiritus sancti ignis constringit
solidos in tribulacionibus fortes et stabi
les reddit. Ignis abdita pene
trat per donum enim consilii abditos spa
cium thesaurorum sacramentis penetrare possumus
abdita regni celestis. Apocalypsis iii Suade
o tibi emere aurum ignitum ut locuples
fias. Ubi enim sunt vere divicie non que
les sunt temporales que sunt transitorie
deceptorie obligatorie sed ille sunt
faciliores ad acquirendum securiores ad
possidendum dulciores ad fruendum.
Iste enim est ignis in quo lex est moysi
data est Exodi xix dicitur quod ceperunt
audiri tonitrua et lex nova data
est apostolis Actuum ii vel iii in igne
tonitruo id est in igne tonitrui. Vnde Actuum
ii dicitur Factus est subito sonus et apparuerunt
apostolis dispertite lingue tamquam ignis.
Et Exodi xix dicitur quod ceperunt audiri to
nitrua et micare fulgura et nubes
densissima operire montem et clan
gor buccine vehemencius perstrepe
bat et timuit populus stantes ad ra
dicem montis et mons fumabat
eo quod descendisset dominus super eum eo
in igne. Dominus legem dat in igne
et fumo descendit quia per donum
consilii pauperibus legem et regulam
in corde suggerit vel illuminatur. Et quod
les [illegible] cecantur inde superbi et car
les ut simplices et non videntes
videant et videntes ceci fiant quia
non credere et [illegible] videre [illegible] car
les et carnali consuetudine ebetati quod
deus pauperibus nutrit et custodit
remaneat ad radicem montis et

ponet illi temporalibus contracti eo supra
liciam sicud moyses leviatham ostendit et
gaudet. Secundo autem est natura ignis in fulgure
secundum philosophos quod percussum eo vel vene
natum amittit venenum suum et signum
quod serpens fulmine percussus intra pau
cos dies vermiculat putrefactus eo quod ve
nenum in eo perficit vermes nasci vel
ex eo ebibat. Sed aspiciens fulguris
ignem faciens intumescit et oculos
cecos reddit quia ignis spiritualis per do
num consilii venenum peccati tollit et
vermes conscientie remordentis et emendans
induat in paupere. Set invidus et inflatur
oculus indignacionis in arrogante.
Et ceperunt mittere audiri tonitrua micare
fulgura et eo quod descendisset dominus in
igne. Sicut autem ignis lucet in
natura lucis flamme et carbonis. Sic ignis
in tonitruo vel fulgure terribilis est natura
penetrativus dissipativus unitus penetrat
velut secundum Senecam dicitur penetrat
et hec subtilitatem dissipat impetuositate
sed unit celeritate. Subtilitate penetrat
cum perforamine per quo ingreditur lux
modicum sit tamen ingreditur et alibi re
greditur vel ubi vacuum invenerit. Aut
quod vacuum corpus scinditur impetuositate
dissipatur quia cum subito rumpit ea que
parti. Celeritate unit. Ita in fulminato
ligno apparent fissaciones nove puto
quod ita cimices in igne spirituali ex dono
consilii. Lignum enim exquadratum facilite
ut in pueris levi inuncta [illegible] cum
quod puro formine submittit spiritus consilii.
Lignum [illegible] quasi [illegible]
impetuositate. Sicut enim subito per
cutit cum totum videatur rumpere. Filium
vel in morte demigrare. Ignis etiam
vindictam purificat per donum [illegible] pur
gat alium ad hoc ut habeat cognicionem
sui et dei. Sic enim Helias in igneis
equis raptus est. Hec enim sunt vehicula
spiritus sancti quibus anima rapitur sursum deo
cognicionem sui rapitur ad cognicionem dei

Et forte huic attestatur quod ignis lignum
denigrat et lapides resolvendo albi-
ficat. Nam ad cognicionem sui sequitur
nigredo et lamentum penitencie ad cognicionem
dei sequitur illuminacio mentis. Et licet
sit similitudo quod in ligno et lapide idem
ignis contrarios agit effectus in rebus no-
nis contrariis tamen in malis videtur quod in eadem
materia per accionem ignis videntur esse contraria. Unde
in carbonibus ex igne relictis tanta
videtur infirmitas ut ictu levissimo frangi
possint facillime conterantur et tanta
firmitas ut nullo humore corrumpantur
nulla etate vincantur. Sic cum delectacio sua
mentem cum infirmis compaciendo infirmatur qui
vero bonitatem dei cognoscit in passionibus
solidatur. Et amplius in malis videtur quod lapis
qui per ignis accionem purificatur et solvi-
tur in talem albedinem ita occulte servat
ignem contentum et sopitum ut nisi tan-
gendo senciatur. Sed cum aqua perfunditur
tunc attenditur et sentitur. Calce enim aqua
perfunditur ut vim ignis excitet et ondat
et tamen aqua frigida sit inde fuerit. Unde
fuerit calida frigescat tamen si oleum quod
est fomentum ignis adhibeatur nulla eius
infusione ex calor minime excitatur quod
mentes spiritus sancti splendore illuminatas
se ita colligit intra se ut non se revelet
nisi in mansuetudine vel tribulacione. Nec inutilis
adulacionis oleo vel pinguedine. Per
Apo. i. Dicitur oculi domini est flamma
ignis. Oculi prudentissima per hominis corpus sunt
qui purificat sive decoquit spiritus sancti. Igitur
cibos decoquit et sapidos reddit in
quo domino sapientis est in malis sapore
affeccionem diminuit et reficit. Et quod
fertur legitur in Ebr. dicitur de adipibus
quod adolebitur super altare in holo-
caustum lignis igne supposito in ab-
lacionem suavissimi odoris domino. Adeps
enim sive pinguedo igne nutrit suppe-
ditat et ascendit calorem ostendit
vel corporis ostendit. Quod in unctuo-
sitate devocionis que ministrat per donum

sapiencie spiritus sancti mittitur. Mens humana
suscepto fervore affectus dilatatur. Vel corpore-
tur sanum rerum temporalium elevatur. In
oblacionem inquit suavissimi odoris domino
suavis est odor huius pinguedinis ad
suavem quiescit animus in dulcedine con-
templacionis. Nam labor corporis attenu-
at et quies impinguat adeo quod perfectis
viri spirituali pinguedine opulante melio-
et mores sepe quod desistunt actione cor-
poralium spiritum dum ab interioribus auditur
et ad illud gaudet. Et per illa dulcedine
quod in deo reperit hinc in eo morit-
quia in deo reperit hinc in deo morit
quia gustato spiritu sapiencie caro desiat
et conmaneat. Pinguedo enim propriæ
tempore undique cetiuus potius augmentatur
et quanto magis augmentatur tanto magis
sanguis diminuitur. Unde in crassis hominibus
sanguinis est parum. Non enim delicacio spiritualis
[illegible] carnis materia propter mortem.

Tercius titulus de maturitate predica-
toris et primo de 1a que est ante ora
2o de maturitate mortis que est in quatuor
Et primo de maturitate discrecionis que est
quatuor de maturitate leccionis que est
in quatuor cum eius apposito De ma-
turitate gustacionis corum deo intus
in corpore et corum Christo extus in qua-
tuor sequitur.

Post predicacionis utilitatem et
prius caritatem 3o sublimi-
tatis maturitatem. Hec autem
duce est ante ora et mox. De illa
que est ante ora habemus sepe tuo testi-
Deut. xii. Non operaberis in primoge-
nitis bovium tuorum deponite de la-
boribus predicacio. Ecce x. Ve tibi terra
cuius rex puer et cuius principes mane
comedunt. Augustinus super qui ante matur-
itatem temporis officium predicacionis assumunt
Ecclesiastici xxxii. Adolescens loquere in
causa tua vix ad hanc fuerit et si
initiatur in eodem loquere maior natu
deo enim te. Unde Iob xxxii. Iu-
nior sum tempore vos autem antiquiores
ideo dimisso capite intuas fuimus voluit

indicauerunt similem meam expaviam eum quod
etas plurior loquer et annorum multi-
tudo doceret sciam sapientiam per actorem exa
antiquorum Gen. xlv Joseph trigin-
ta annorum erat quando stetit in conspectu pharaonis
onis Unde et xlii Dicit eius descen-
dentes fratres Joseph ut eleuerunt fru-
mentum quo in tempore famis desiderabant
Beniamin puerum non duxerunt secum
Et Josue decimo octauo dixit Ca-
leph se xl annorum fuisse quando missus
est per terram explorandam Et Eze primo
xxx^ta annorum erat Eze quando ei mi-
sterium diuinitus reuelatum Et Luce
iii Ihesus erat incipiens quasi annorum
xxx Exterius autem maxime diuulgati
fuit sermones xpi et macula per
fectionis iudicia Unde Greg super
Eze omel. iii Neguaquam dicit homines
in etate infirma predicare quia sermo
doctrine non suppetit nisi in perfecta e-
tate Quo adhuc eum infirmissimus
contineamus nos intra nosmetipsos de-
fle dum tenera bona citius ostendimus
amittamus Ad eum quod non sunt osten-
denda nisi que sunt firma priusquam
enim qualescere incepit ad tam ad pri-
morum utilitatem perfecta demonstrari
ante uirtutem nec plane elleuata
corruit Alicubi per intempestauam gauisa
sa conbuscat Unde et Moyses le-
uitici Greg quod nouit quasi non
dicit ad opera commouendi quia ceteras
bona de proui quo hominibus ante
tempus innotescunt Prima arbusta
et planta per quod arbor radice fixa
coalescat si manus contactus tangit
arescat Ex si in alto radix
figitur et humore solidatur si manus
impellit non ledit si ventus ir-
ruit non offendit nec euellet Sic
pariter dum constituitur sine labore de-
struitur si impellitur si vero per spacium
excreuerit ab humore resistit arietibus et verbis
et impugnantium machine Propterea hoc Num.
viii a xxv annis et supra ingredie-
bantur leuite ut ministrarent tabernaculo
federis et similiter cessabant cum implerent
quinquagesimum annum etatis periculo eius
gerens Greg Naza in apologetico dif-
ficile negocium est in multis ubi etas
et ministerio varia est de talibus dispu-
tantes et nec multarum cordarum quando
cytharam ferietem inuenimus et perfice
aptitudinem ad omnes perfectionis potestatis
sonum et ita velud plectrum simul admo-
uere ut omissis sonis offendat auditum
Tanti namque uno in cetera discrim
periculum pendet ex sensu ex uno quod au-
ditu vel facile eueniat in uno sal-
tem in aliquo si non in omnibus
labitur Aut enim ingenium illuminatum est et scientie
aut ad explanandum deficit sermonis
sufficiencia aut bene parata crassior
non recipit auditus Et ex uno
quolibet casu horum fit in omnibus pe-
riculum vite et quidem in aliis quibusdam
studiis et doctrinis facile uel profer-
tur sermo uel recipitur In hiis vero ma-
gis ipsa auditorum expectacio dictum
periculum generat Iudicii et quod hebreorum
sermones tradunt quod consuetudo erat
apud eos antiquitus ut non omni etati
omnis scriptura uel legenda vel discenda
committeretur Hystorias enim discebat
a pueris scripturarum vero que sub uelamento
tegebatur aliquid facientes Nulli autem
xxx^m annum deinde committebatur si omnia
confusa sint apud nos quia non sit gradus
ascendendi ab infimis ad superiorem id est a
velamento litere ad misteriorum spiritus
quod nulla dista sit inter docere
et doceri nec inter tibi et tibi vel-
la discretio tum cum quod tibi ulte-
Jordane quod non aut recipeant
hereditatem et ita sunt apud nos confusa
Ut dicit Greg Naza Plurimi ex tabulis
anni primos infancie deponunt pilos

Dum adhuc puerile balbuciat vix do-
micias ingressi aulas omnes sacro-
rum voluminum agnoscat nomina. omnes
ora abluat et anime vicia deponat
sic ubi forte duos vel forte tres
sermones ex antiquis textibus didiceris
et hec forte magis ex auditu quam ex
lectione aliquotiens volunt esse et
laudari et pluries iam posse non adu-
tentes illud Job viii hesterni sumus
et ignoramus. Nec moveat quod aliqui ut
Jeremias et Daniel spiritum prophetie pre-
venit quia miracula ad consequen-
tiam trahenda non sunt et sicut dicit Gregorius omelia
ii super Ezechielem. Aliud est quod nos doc-
trine usu et disciplina discimus
aliud quod de miraculo scimus.
Et beatus Ignatius in epistola ad Ma-
nesianos. Sicut Daniel sapientissimus
xii annorum existens spiritu sancto repletus
est et iudices seniores canicie vacua
gerentes calumpniatores et aliene pul-
critudinis appetitores esse manifestavit
Samuel etiam cum esset puer pusillus
nonogenarium Hely per increpacionem
redarguit quod filios suos honorifica-
ret super deum Regum i. Et Jeremias au-
divit domino dicente quod iuvenis sum
ego. Salomon quoque et Josias in iuven-
tute iusticia et sapientes in operibus
suis apparuerunt. Salomon quidem duo-
decimo anno etatis sue regnare incipiens
arduum et inexplicabilem inter duas
puellas questionem terribili iudicio dissolvit.
Jonas vero annorum existens octo aras
et munimenta subvertere cepit, lucos
excidere et templa delere que non deo
sed demonibus fuerunt consecrata.

Est etiam prima nota maturitas
morum que consistit in quatuor in
discretione lectionis. actionis. conversacionis.
Discretio autem circa quatuor consistat. Prima
discretionis motiva temporis congruum locum et
subiectum. Secunda in persone prima honora-

dei non appetitum lucri temporalis. aut
favoris popularis. aut occasionis carnalis
voluptatis. aut fastus ambicionis. Jero-
nimus. Nos predicamus Christum crucifixum
iudeis quidem scandalum gentibus autem
stulticiam. Ipsis autem vocatis iudeis et
grecis Christum dei virtutem et sapientiam.
Sic enim iudei scandalisati sunt et a-
gentibus Christus crucifixus et passio stulticia
videbatur, tum vocatis ad virtutem eternam
magnum in Christo gloriam quod tanta
virtus in passione fuit infirmitati et
tanta sapientia operata quod sicut dicit
Dionisius. totum nobis de Christo valuit to-
talis salutiferum. totum quod nunc interim fuit in-
firmitatis. fuit infirmitatis quam maiestas.
Ysidorus iii de summo bono. capitulo xvii. De medio perverse
doluerint homines vanum quod deum ad
aliud referunt quam ad honorem dei
et salvacionem eterne quietis. Et Dan.
xxviii. Semen multum iacies in
terra et modicum congregabis quia lo-
custe corrodent omnia. Locusta
ab pondere non ad terram cito descen-
dit terra est cupiditas. totum in delec-
tacionibus et voluptatibus. Dat paleas
in altum id est vana et vanitas. Non
ergo sit sermo vana ac superba vel
fastuosa non questuosa non vo-
luptuosa, non contenciosa. Nam
locuste mutuo se comedunt et
arborum summa et herbarum virorum
radicitus rodunt. Sicut enim ad
ultime cogitacionis et reus puer
et amicus qui appetit placere
sponse per munera que eidem de-
fert a sponso ita et in proposito
de eo qui verbum predicacionis deflectit
reflectit ad commodum proprium vel ad
vanitatem suam laudem. Item Bonaventura predicator est
sic appetere ut placeat hominibus
ut quod hic audiatur libencius. Non
ut se amari desiderit, sed ut audientes

in affectione caritatis tractat et virtutis
et dilectionis suum. Quod qui verum fa-
ciat per quod auditorum corda ad
amorem dei introducat Unde Gregorius
in pastorali ca° xx Difficile
quibus recta de intimatus predi-
cator qui non diligitur libenter audiatur
Debet ergo studere se diligi quatinus
possit audiri et tamen amorem suum
pro semetipso querere ne inveniatur
ei cui servire possidetur clam occulta
cogitacionibus tyrannide resultare
Ad hunc Paulus insinuat cum sui
nobis studii occulta manifestat dicens
Sicut et ego per omnia omnibus
placeo qui tamen rursus dicit Si adhuc
hominibus placerem Christi dei non
essem Placet ergo Paulus et non
placet quia in eo quod placere appe-
tit non se sed per se hominibus veritatem
placere cupit Item quod sermo predicatoris
sit de Christo incarnato et in Christo crucifixo
Sicut dicit Gregorius Naza. In primo
Apologetico Optimus ordo est ut
tacimus ubi opus et adeo nobis
[illegible] summa et [illegible] consumatos refi-
discrecio est refert tempus Non enim
omne tempus congruum est proferre primo
tempore et tacendi Tempus loquendi et
protarius [illegible] quod deus ordinavit
alio eterno temporibus congruus innotuit
modo Daniel xvi Potest deus vos
confirmare [illegible] evangelium meum
et predicacionem Ihesu Christi secundum revela-
tionem misterii temporibus eternis taciti
quod nunc patefactum per scripturas
quod Christus revelavit apostolis. Luce
ult. Aperuit illis sensum ut intelligerent scripturas
omnibus que erant de eo ad predicandum
enim tres venire debuerant que de
laude propria [illegible] tractabant ut tanto
plus vi[illegible] cognosceretur [illegible] agent
[illegible] apte dicere [illegible] ad [illegible]

ydonei esse non fuissent Unde Gregorius Mor.
l. vi et in omelia Marie Magdalene dicit
Ista etiam sancte predicacionis terras perhiben-
tur signa ut [illegible] cunctis in persecutoribus suis
redemptor ondedit quod [illegible] inimicos
credentes non sermo sed [illegible] suadeat Item
enim ex fervore caritatis tacet [illegible] quod non est qui
audiat Unde propheta [illegible] custodiam clau-
se sue et non est qui aperiat Item vero dissimulare
ad tempus ut per congruum tempus servare congru-
encior efficiatur Unde enim potest eodem
tempore irascente corripere cum alienata
mente non solum alienare [illegible] proprie
semetipsum vix valet tollerare Unde
Gregorius Mor. li° xxx Furentem qui
increpacione corripit quod ei qui non sentit
plagas ebrius imponit Et Ysidorus in li°
de summo bono ca° xliii Qui docendi
officium accipit interdum ad tempus scelera
proximi taceat que statim corrigi ne
[illegible] existiat [illegible] corrigere [illegible] et dis-
simulat Unde quod consilium errorem alie-
ni habeat Et Mor. li° xxviii Plerum-
que enim [illegible] indiscrete tenere amitti-
tur discrete tenere intermitti plus tenere
ex studio [illegible] descendere et in suo
tempore cum [illegible] tendere Nam si [illegible]
relaxacionis non accipit feriendi virtutem
ipse usu lesionis perdit [illegible] sic in exerci-
tacione [illegible] per discrecionem permittitur [illegible]
[illegible] ut tanto post [illegible] valent [illegible]
a percussione [illegible] prudenter cessat hinc
[illegible] in [illegible] iiii° [illegible]
suum admonet de instancia predicacionis predica
verbum insta oportune importune [illegible] oportune
Nam [illegible] auditorum mente sua [illegible]
se destruit si [illegible] importunitas [illegible]
nescit discrecio est respicit locum ut fiat
in ecclesia et [illegible] plurium non in latibulis
hereticorum aut [illegible] aut [illegible]
[illegible] Iere. vii Sta in porta
domus domini et predica ibi [illegible] propheta
ut admirantem omnes per [illegible] in portis
filie Syon portam dicit locum manifestum cum
illos [illegible] teste Jero° in prologo biblie adducto

superaliaque gaudia vana temeritas cum mulieribus cetera [illegible] de sacris libris prohibentur. Sicut Jeronimus dicit in epistola ad Nepotianum de vita clericorum et monachorum: Hospitiolum tuum aut raro aut numquam mulierum pedes terant. Omnes puellas aut virgines Christi aut equaliter ignora aut equaliter dilige. Unde ne sub eodem tecto manseris. Nec in preterita castitate confidas. Nec Samsone fortior, nec David sanctior, nec Salomone potes esse sapientior. Memento quod paradisi colonum de possessione sua mulier eiecerit. Et idem in iii libro ad Occeanum de vita clericorum: femina tecta [illegible] frequentes accessus. Quid tibi cum feminis [illegible] ad altare cum domino fabularis. Illud quod in [illegible] apostolorum femine affirmant: ianua diaboli, via iniquitatis, scorpionis percussio, nocivum genus est femina. Cum prius stipulam incendit ignis. Si tu vivis cohabitant femine, iustam non dico [illegible] libido domuit. Si alligabit quis ignem in sinu suo, vestimenta eius non comburentur? Aut si quis ambulaverit super carbones ignis, pedes sui non comburentur? Et licet dicas te ambulare simpliciter, tamen oportet te habere testimonium ab hiis qui foris sunt, ut provideas bona non solum coram deo sed etiam coram hominibus. Et filii tenebrarum, qui prudentiores sunt filiis lucis, quibus das locum reprehendendi et detrahendi. Cave omnes suspiciones et quicquid probabiliter fingi potest, ne fingatur, ante devita. Si cognatam tuam et [illegible] memento quod Thamar ab Amnon cognato corrupta [illegible]. Si diligis eam, mente dilige, non frequentia corporali. Nec solus adeas virgines, nec tumigerulis linguis te latentibus la[illegible]ceant. Propter hoc Jesus predicabat in synagogis docens [illegible] et in publico et in templis, et ubi nichil [illegible] suspicionis. Discreto [illegible] respicit [illegible]. Unde in principio nascentis ecclesie predicabant apostoli palam et in publico in plebe. Et si Paulus qui raptus fuerat usque ad tertium celum archana verba predicasset

que non licet homini loqui, non puto [illegible] et datum fuisset [illegible] et margaritas [illegible] porcis. Unde coram populis tegenda [illegible] sermo, ne infirmitas auditorum ad [illegible] dillabatur [illegible] ad summa attollatur. [illegible] predicatoris et luxuriosis predicare de castitate, captivis de remissione. Luc. iiii: Spiritus domini super me, evangelizare pauperibus misit me, predicare captivis redemptionem, cecis visum. Unde Gregorius Nazanzenus in apologetico ponit exemplum de [illegible] quod [illegible] multis [illegible] quod non regitur uno modo sed per varietatem [illegible]. Et Gregorius in pastorali c. xxiii [illegible] quod non eadem exhortatio omnibus congruit, quia nec omnes eadem morum qualitas astringit. Aliter enim [illegible] et prelatis, aliter subditis, aliter contemplativis, aliter activis. Sicut predicit Gregorius [illegible] infirmis apponit quibusdam lacte opus et quibusdam solidis cibis.

Requiritur etiam in sermone maturitas locutionis. Non enim aliquas passiones inpingimus in [illegible] verbo apparere quod quasi [illegible] apparet exterius in sermone. Sit ergo matura locutio nostra quantum ad fidem et illuminationem intellectus, [illegible] quantum ad morum edificationem, seria locutio quantum ad reverentiam materie, [illegible] quantum ad impressionem. Propter notam dicebat apostolus I Cor. xv: Notum facio vobis evangelium quod predicavi vobis, quod et accepistis, in quo et statis, per quod et salvamini, qua ratione predicaverim si tenetis, nisi frustra credidistis. [illegible] requirit [illegible]. Rom. x: [illegible] predicante [illegible] traduntur, persuadentur et [illegible] que non sunt [illegible] hominibus asseruntur. Nec [illegible] xxi

De trinitate dei. Ideo aliud non posse cre-
Nec credendum et ideo rationem reddi non posse. Prop-
ter enim credere et quodammodo videre. Nam ut dicitur
in libro de [illegible]. Ad ea que mistica
sunt non pervenitur nisi prius credenda
credantur. Unde Gregorius super Ezechielem: Unus-
quisque enim qui ex operibus ad fidem non
venit, sed ad opera per fidem pertingit. Sic
in Cornelio patet. Per fidem enim non
venit ad bonum opus, sed per bona opera
et in fide solidatur. Unum enim sine altero
nichil prodest. Nec opera sine fide, nec
fides sine operibus. Caute tamen de hiis
que sunt fidei loquendum et presertim coram par-
vulis et maxime de trinitate. Sicut vult
Augustinus in libro de cathezizandis rudibus
inmune. Et in eodem libro dicit quod de sacris
[illegible]. Nos sequimur Christum parvulis quos
docere debemus conformari. Unde et Paulus
factus est parvulus inter discipulos suos
tamquam nutrix fovens filios suos. Unde
suavem et nutrici minuta massa parvulo
filio inspuere cum gingiva minuere. Et
sicut in primitiva ecclesia primo christianos
traxerunt ad fidem miracula, ita in fide
nos edificat scriptura quas impleri
videmus cotidie que et legimus ante
predicta. Similiter miraculum in hiis valet
[illegible] ut [illegible] sicut tu vides te esse
futurum ad [illegible] corpus esse de[illegible].
Ubi enim erat moles corporis tui antequam
esses natus vel in utero conceptus
[illegible] et quod de occultis secretis nature deo
invisibiliter operante processit in lucem
certisque etatum incrementis in istam ma-
gnitudinem formatum surrexit. Nunquid
ergo difficile est deo qui [illegible]
gatas nubium ex occulto in momento
cogit et contegit celum in ictu temporis
reddere istam quantitatem corporis tui sicut
erat, que eam facere poterat cum non
erat. Credere ergo fortiter et indubitanter
omnia que videntur quasi pereundo huma-
nis oculis subtracta salva et inte-
gra sunt omnipotentie dei, quod ea cum
voluerit sine ulla mora et difficul-
tate reparabit, ea dumtaxat que iustitia eius

reparanda esse iudicat ut in hiis
corporibus reddant homines sanctorum suo-
rum rationem in quibus ea fecerunt. Et hiis
mereantur aut commutationem celestis in-
corruptionem pro meritis piis aut corruptibi-
lis corporis condicionem pro meritis iniquitatis. Non que
morte solvuntur sed que nunquam [illegible] do-
loribus plectat. Effuge ergo per inmobilem
fidem et mores bonos. Effuge illa tor-
menta ubi nec tortor deficiat nec
torti moriantur, quibus sine fine mors est
non posse in cruciatibus mori. Et ergo
ardesce amore et desiderio sempiterne
vite sanctorum. Ubi nec operosa erit
actio, nec requies desidiosa. Laus
dei erit sine fastidio sine defectu. Nullum
in animo tedium, nullus in corpore
labor, nulla indigentia nec tua cui
subvenire desideres. Nec pro Christo cui
subvenire festines. Ut dicit Augustinus in
libro de cathezizandis. Et ita de aliis
per facilia exempla, presertim utilia ad
morum edificationem. Dicitur autem in [illegible] Johannes
erat predicans et dicens: penitentiam. De penitentia
agite. Appropinquabit enim vobis regnum
celorum. Unde Crisostomus super Matheum: Sol appropinqu-
ans ad exortum antequam appareat mittit
radios suos et facit albescere orientem ut
precedens aurora adventum diei demon-
stret. Sic dominus natus in mundo antequam ap-
pareret ipse per suum fulgorem transmisso illuminat
Johannem ut precedens adventum salvatoris
annunciaret. Predicabat autem utilia quia
penitentiam que cor emendat, spiritus illuminat,
animam sanctificat et ad susceptionem Christi
preparat. [illegible] precordia appropinquabit
enim [illegible] [illegible] ipse mala [illegible]
vite quia appropinquabit salus. Quod predi-
camus et facilius reddendi. Unde [illegible]
[illegible] Unde viii. Ait sapientia:
Meditabitur guttur meum veritatem enim
in credendis, veritatem in operandis. Presertim
hoc Ambrosius primo libro de officiis:
Alliga sermonem tuum ne luxuriet, ne
lascivat et multiloquiis sibi peccata colligat.

sic refectior ut operis sui contexti-
cato bellum colligit animus comprendens
pr. seria et ad recreacionem dicit Tullius
in li. de oratore intermisceat quosdam
lepores et facecias et Augustinus in li. de
catheçiçandis rudibus spargenda quedam condimenta
hilaria et delectabilia Unde fabule
loquntur in scripturis ad eliciendum sensum
delectabilem ut in ix iud. legimus
de tribu et lignis silvarum ficu vite
et olivam in forma electionis Similiter
iiii Regum xiiii Legimus quod Joas rex
israel dixit ad Amasiam regem Juda
Carduus Libani misit ad cedrum que
est in libano dicens Da filiam tuam
filio meo uxorem transierunt que bestie saltus
que sunt in libano et conculcaverunt.
hec secundum literam fabule non tamen fabulose
dicta sed ad reprehensionem ellacionis
Amasie que de viribus suis presumens
provocabat regem israel ad prelium vo-
lens potenciori resistere Sic in predicacione
utendum est aliquibus exemplis ad recreacionem
quando incipiunt homines dormitare ut postea
verba seria et iocunda excitentur ad naturalia
et utilia audienda Unde dicitur Tullius
predictum qui miscuit utile dulci ut
sic dicatur hominibus affectis tedio Ille qui
libenter secta mea et consilium meum non
relevabit unumquemque esse deum esse
claudit oculos aperit unum audit fasti-
dium fugit vel linguam ut qui non vult
audire recedat vel proficere veritatem Unde
xii Cumas audientibus predicat qui
formidulosi sunt et timidi veritatem
ii mac. conformia ad impressionem
Actus ii Predicatibus apostolis Audiebat
unusquisque linguam suam in qua
natus erat Sic enim inter sui mori
loquendi quos habent fratres secundum quod
loquntur de diversis Nec enim varia
quilibet animi natura Nec idem modus permo-
vendi quia alia queruntur passioni

alia incantacioni Unde gregorius erant apostoli
in unum congregati in illud festum et
subito de celo sonus quasi ferretur flatus
vehementes et visi sunt lingwe illis
divise quasi ignis et ceperunt linguis
loqui ita ut omnes qui ad illos ve-
nerant suam linguam quisque cognosceret
Ad illam enim civitatem que cum terra
quemniebant iudei conuenerant dispersi erant
et diversas linguas secundum diversas
didicerant quo secundum naturam ingrediendi
sunt sermones mutandi sunt voces
et comprimende actiones affectiones Sic
Jonas predicabat clamore magno
subversionem ninive et crediderunt et
egerunt penitenciam ad predicacionem Jone Unde
xii et penultimo li. institucionum
oratoriarum dicit ad res verba ad va-
riacionem vultus ad vultum gestus ad
gestum modulacio totius corporis
referatur Sed quidam predicatores moderni
non predicant narracia sed adulatoria
non utilia sed subtilia non seria sed
ioculosa nec conformia sed differ-
mia et impropria non necessaria sed adu-
latoria iii Regum xxii Sed prophete
uno ore bona regi predicant constat
aut quod adulatoribus suis eum
decipiebant Nescio enim qua de-
pravacione nunc delicate aures divi-
tum et magnatum gaudent alterutrum
medaci et meretricali lingwe bla-
diciantur quam apte testimonium veri-
tatis nec satiricum Cum adula-
tor faciem distillat in aurem
exiguum de nectare vicius sed venenum
ducat abigit qui verum loquitur non
utilia sed subtilia Ysaie xix con-
fundantur qui operantur linum plectentes
et texentes subtilia presumunt enim
doctissimus oracionis et subtilis-
simas ymaginaciones contra id apostoli
i Cor ii Sermo meus et predicacio
mea non in persuasibilibus sapiencie verbis
sed in ostensione spiritus et virtutis ut fides enim
non sit in sapiencia hominum sed in virtute dei

Vide quod Aug. satis in li. iiii de doctrina christiana et qui-
tilianus in
libro xi

Grego.

filios generare demum. Unde Ulo sit ursa
go. sed in virtute dei demum generare filios
similes non creatiuo uberum sectari set
subtilitatem uberum prophetarum non intendere
bestia rogus ydumee usque ad cineres
arenent scilicet perscrutando secta dum(?)
quod et auosorum non minuta iacula
iaculari vel subula armari ad exa-
piendum latines(?) fortissimi hec et di aliud
Non seria sed ioculosa. Unde Cipr.
in epistola ad laodicenses. Nam destituat
nos quorundam vaniloquium insinuacio ut
nos audiant a uiris Erwen(?) quoddam
me predicare deum. Monent multi risu
ex illi lacrimas mouebo. Et Ambrosius
in libro de officiis. Restringatur lingua
abene(?) vinalis frenas habeat suas
quibus reuocari possit ad mensuram. sermo
nos proferat condemnatos lex iusticie
ut sit grauitas in sensu, in sermone
pondus et in verbis modus. Unde
Apoc. ex libro simul ad mori ut vani-
loquii demittet. Non conformia sed impia
per ut dicit Jero. quod dominicano(?) sermo-
nibus omnium me gaudent quia multi
vie gaudent. Quod enim spiritus sanctus
cordi instigat occulte hoc sponsor(?) et
luculente et aperte ait Christus. Quod in aure
auditis predicate super tecta. Unde
Gregorius in pastorali ca. xv. comprehendens
et ut non solum superna n° sed ne tacita
nimie et in ordinate proferantur.
Quia sepe doctorum virtus perditur cum
apud corda audiencium loquacitatis
incaute importunitatis leuigatur et
auctoritatem suam liber eius loquacitas i-
gnat, que fame auditoribus ad usum
profectus ignorat. Unde per Moysen dicitur
Uir qui fluxum seminis patitur immundus
erit. In mente quippe audiencium
semen sequentis cogitationis et audita
qualitas locucionis quia dum per aurem
sermo concipitur cogitacio in mente
cognatur. Unde et ab huius mundi
sapientibus peritor egregius seminiuerbius
sed vacuitas. Qui enim fluxu loquacitatis
sustinet seminis immundus asseritur quia multilo-
quio subditus exore se inquinat quod sicut
ordinate posset plenum recte cogitationis
edere in audiencium corde potuisset. Dum
quia incautus per loquacitatem defluit non ad
usum generis sed ad immundiciam semen fundit

Reprehenditur etiam in predicatore inanitas
actionis. Dicit enim pro eo lex su-
deris comitetur eum in Romanis gratia-
actionum ne contingat id Romanos ii. Qui
predicas non furandum furaris. Qui dicis non
mechandum, mecharis. Qui ergo alium doces
teipsum non doces. Unde Ysidorus de summo
bono ca° xxxvi. qui non recte vivit sicut
docet verbis quod predicat contemptibilem
facit. Iste dissimilatur arcui doloso qui
sagittam emittit contra eum sed in cadente
reflectitur. Assimilatur etiam cimbalo sonanti
quod aliis sonum facit et seipsum consumit
aut cereo qui aliis tribuit lucem sed ipse
consumitur cera deficiente et induat obscuritatem
Qui enim bene docet et male vivit medio-
critatem lucis tenebris bonum malo coniungit
ista ergo actio necessaria. Sic enim agendo
quod dicit imitatur Christum cuiusdam doctrinam
confirmat verbis, tradidit enim imitatur Christum qui
cepit facere et docere. Act. primo. Sic enim
Christus clarificatur cum eius sigillum per vitam
dicitur et quod agit quod loquitur ii Cor. iiii.
Non nosmetipsos predicamus sed dominum Ihesum
Christum nos autem servos vestros per Ihesum. Non
enim requiritur modo in predicatore signa sed opera
iusta. Lingue enim non fidelibus sed
infidelibus data sunt in signum. Set propa-
gata fide non indigemus signis mira-
culorum. Anacletus enim apostoli noua fa-
ciebant qui noua predicabant quod naturam
carnis quia flectebat mundus vacabat
vanitatibus et voluptatibus. Et ideo
ut corda credencium ad fidem in-
visibilium traherent visibilia miracula osten-
debant ut per illud quod intus foris
agebatur illud quod intus erat mirabilius
esse sentiretur. Act. viii. Philippus desce-
dens in ciuitatem samarie predicabat

ubi xpm intendebant aut turbe que
a phi. dicit vi. signa que faciebat
Euadit eciam ratio Unde p̃s fort ix^o Sed
pgmeu castigo et in sui. i. ed. ne
for cu. aps ipse ite efficiat. Teneret
enim p̃tor facere quod dicit de illis si
ptinet ad salutis statum Na de illis
que ptinet ad pfectionem quorundam aliqui
pctant non pstitut et statum pdicans
religiosis et pfetis Unde Greg in mor
sup illud Job xxxix Nunquid pbebit
equo fortitudinem aut circumdabit collo eius
hinnitum Collo equi hinnitus circumdatur
qui p̃tor suis vocibus tenetur p̃tor enim p
equum designatur De quo ibidem dicitur
Nunquid suscitabit eum quasi locustas
gloria narium eius terror terram vngula fodit
exultat audacter in occursum pgit armatis
contempnit pauorem nec cedit gladio Locu
ste in ac se attollere conantur sed pmo se
cruribus impellentes subleuant et
p modum alis volant sic p̃res qui
se conuertunt p bonum opus et deinde
volant p contemplationem sed p modum
a contemplatione in actiuam recedunt
et sic a saltu locuste in terram descen
dunt tum mane a terra se subleuant
et in medie contra alarum tanto alacri
locuste volant Quia tempore psperitatis
p̃res torpent et latent tempore aduer
sitatis apparent et docent et hoc est Nunquid
suscitabis eum Et sequitur Gloria narium
eius terror quia visionem omnium iudicum
quam iustus expectat in iustus veniente
formidat sed eum iustis gloria Unde
pector timori subicitur terram vngula fo
dit quia de cordibus auditorum eius
suorum terrenas cogitaciones eicit
exultat audacter quia gaudet in tormentis
in occursum pgit armatis quia opponit se
malis quia legem non contrariam abicit Contempnit
pauorem Nec cedit gladio Quia cum
aduersitates futuris et ymaginatiuas non
metuit presentes despicit et quia presentes

tribulaciones vincit non cedit sed mente
enim obuias superat quia amat vitam ecclesie
ad mortem se parat Et sequitur super ipsum
sonabit pharetra quia cum p̃res
sunt consilia malorum et machinamenta
Dolos cum p̃res mali parant et
velut ex longinquo mittendo vulnera
occultant et sic sectis machinationibus
quasi in pharetra sagittas parant Iste
aut sanitate et minime strepitus occultas
Sequitur vibrabit hasta et clipeus
Quia p̃res pararet vana suscipiunt
et tum prudentiam cum inflexibiles sa
gittas sermonibus reddunt vel sic
cum equus dei pium pstrepunt et
pharetra sonat quia apta pena
sequitur hasta vibrabit quia
ei in disputacione resistitur Clipeus
aut ferit Sequitur feruens et fremens
sorbet terram nec reputat tube so
nare clangorem feruens sorbet terram
quia in suppliciis positus zelo dei
inflamatus peruersos in corpus
xpo mistico conuertit Equus iste clangores
tube non metuit quia pector
despectus ptatibus seculi nullos mi
nas sonitus pertimescit Et ubi audierit
buccinam dicit vah quasi voce iubilacionis
exultamus quia non tenetur in omni
periculo quia victor letatur in
triumphos hoc est vah dicit p̃ri de
victoria passione gaudet paulus exhorta
bellum quia ad certamen parat arma
exhortacionem ducum et ululatus exer
citus paulus repente exorat hoc est
longe ante consideratur quid actoribus
certorum cum electis possint pa
ce quid turba eius subdita pos
sit crudelis exercitus Confirmat hominem
pa Thim in Dei consilio testimoniis
confirmat temporibus scilicet in quo pueri
et pector et aplis vitam dicit non
metuor vitans et adauctio signi et signi

hic z vi et opus ergo vorax no z
pstor qui quod dicit no facit Cuius
vox magistrorum et vox mag remissa
ymo vox hystrionica qui alios ad
bellum suscitat et solus se fuge
sperat vita enim opus sigillum z sermonis
et vexillum ducis dicit vltimo
missi apostoli predicauerunt ubique dno
cooperante et sermonem sequentibus signis hic z
operum virtus Sermo enim Bernh sermone
super Cant xviii sermo hec insunt debent
sunt ut effundere valeamus audeamus
de plenitudine et no penuria largi
entes sermo compuncto dein deuocio
3o sermone labor cum tanto pietatis opus
2o oronis studium 5o contempla
cionum 1o plenitudo dilectionis Nec pro
pter dz infundi sermonem impleri ut e
mittet de plenitudine no ostentet de
vanitate Et sicut dicit Greg mor
lib vii Cum prelatus no agit bona
que loquitur ei sermo subtrahitur ne
loqui audeat quod no operatur et
doctor qui docere audet quod negligit
agere cum deficit bona loqui que
opera contempsit docere subiectos ma
nifestum est agit ut iusto dei iu
dicio in bono lingua no liceat qui
hic bona vitam recusat Trad
...itum ... ii vlo sermon in ex
emplum adulacionis alii nec in
ecclesia cura nec que ab hominibus nocte
et die operam Ne quid in nostra gracia
predicamus in nobis quid absconditur
dei Iste ergo dubat ... sugerendi
omnem vicium et ideo vocabat se
apostolum et magistrum Vnde sequitur
Vos testes estis et deus quam scte
et iuste et sine quela vobis qui c
redidistis fuimus Nam enim exem
plaria bonos reddunt libros sic
corrupta corruptos Quia sic
dicit Greg omel super Ezech
predicacio tamen auditoribus dulcis z
quanto per eorum actus que sunt per celis
non z lima de ipsa vita sumitur
cum per linguam per Christi cor sumit ipsa
enim de deo sancti loqui suauiter qui
hunc dilexerunt in cordibus suis
visceribus amaverunt Ita sermo dei
dulcescit no sibi quem vita repleta
intus consciam remordet Vnde nota z ut
qui verba dei loquitur prius sciat
studeat quam viuat ut post ex vita
colligat que et qualiter dicat Et
in pastor. xiiii Greg qui pastoris
vocem et mores sequitur et per exem
pla melius quam verba conditur ipse
hic sacerdos leuiticus accipiebat in
esum per tusculum et armum quia no
solum que recta sunt demus proferre
cogitare sed arma operis alios ad sanctum
prouocare

Sequitur est maturitas conuersacionis
intimus coram deo extimus cora
proximo coram deo phil in
nostra conuersacio z in celis coram
proximo sancta pe in conuersacionem eum
inter gentes habentes bonam et deut
? Natiue ex nobis morosi quorum
conuersacio sit per ut poma. nob. e
pro Coram deo conuersacio z pro vob laud
si fuit deuota in affectu ij paralip
in Iozophat contulit se totum ad
rogandum dnum et predicauit se enim
iudam quod enim in deuocionem hauriunt
ipso exprimunt Sic aaron veste sacer
dotali indutus hic z super humerali intrabat
ad dnum per strepentibus tintinabulis
vel exibat ad populum hanc aut
maturitatis deuocionis manifestauit ex
Sapiencie fulgor celestis pretereat timor
Iusticie rigor caritatis decor castitatis
candor Unde z xxviii Exo ipsi vestis
super humeralis erat ex auro iacincto purpura
cocco bistincto et bysso retorta Auro z

Aurum est fulgor sapiencie q° debet
p̄dicatoris intelligencia radiare Iacin
tus qui est aerei coloris amor e p̄ue
celestiu ut no p̄dicet p fauore ipli s
p honore dei et amore regni Purpura
est rigor iusticie ut ex habitu rectie di
gnitatis et ptatis qd designatur in purp̄
strat p iusticiam omnib uniuersos motus
cohibe Coccus bistinctus decor est
caritatis in duplici motu dilectionis
dei et proximi feruentis qui deum et
proximum diligit qui ex duo tinctum
sufficit Bissus est candor casti c
Bissus enim albedinem h et multa con
floribus albedinem induit ex pstitus co
tinencie candor no h nisi tanto rab
stinencia multa v affliga Vnde et bisso
retorta a torquendo dicitur de hac ma
teria dicit Sen in Epistola aliquis
vir bonus nobis elligendus est et semp
ante oculos habendus vt sic tamq illo spec
tante viuamus et omnia tamq illo vi
dente faciamus Aliquid est animus qui
vereatur et timeat cuius auctoritate etiam se
cretum suum sanctius faciat hic tibi ingit
assistenti meditacionem corriges et
cogitacionem exhibebis te omnibus maturi
dum eum cuius custodem semp tibi pro
dum in exemplum sicut autem in extro
exemplum vnum deum et hominem secretorum
consiliorum et vitam inter conuersacionem Est
etiam nimia maturitas coram ipso est
enim super alios constitutus ut in quem
respiciat ipsius prima Ergo autem consti
tutus sed rep ab eo super sepsion motem
sitam eius predi prep eius Vnde qd
in alijs displicet magis in eo placet
pe Sit ergo sobrius in victu pudi
cus in actu Beniuolus in affatu Co
positus in gestu Sobrius in victu unde
dicit iijo predicabat primam qui seneca
tenebat abstinenciam Et post de pdi
cam ieiunium in portu fluuium adama
ut affligerem coram deo nro adama
ut desiderabilis fluuius autem flu
endo dictus est predicator enim debet p̄dica
re ieiunium ut sit exemplum abstinencie secundum
semper temporalis fugere respice tres scitates
auaricie desiderium et voluptate con
piscencie per enim p̄ficit predicator q
pleno ventre disputat de ieiunio vt

fruglite pene enim sepe epulas comit
tatur voluptas Est ad cor refectionis
delectacionem resoluit cor per manie ga
dium relapatur Sic moreli dicit Vnde
Exodi xxxij Sedit populus manducare
et bibere et surrexit ludere Indignantur
vn Ezechiel dicit hester xiiij de illis
qui p̄dicant carnales reges sic e cor
lem libidinem Sicud paulus p̄dicet
xpm fili nisi est virginitate virgi
nis filius et virginitatem consilium dedit
virgis Sicut mirabatur p thimotheum quem paulus
p̄dicat Et primum dupt spe saluti e
gregate in barnabam et paulum op
ad qd assumpsit eos Et si p̄dicabat
vm dei in s u ui Barnabas filius
consolacionis paulus electus mirabilem
interpretatur qz virginitas spiritus meretur
dei filiacionem et magis fecerit cristo ma
gis accedit nisi ad finem et gloriam
que est spiritus a deo petita et in ca
ne facit miraculum Vn clericos et p̄di
catores arguens Ieronimus qui sub seculi
ores militibus in Ep ad Nepotianum
nud sunt preciose tibi ministrat cum
multum frequenter attende Sic propter
officium clericatus aut induat te a
vo visitaris multum domum salem intro
eas tres cum tractas socios quorum
consuetudo nidificis sit lectores sit
acolitus sit psallentes Sequitur non or
namentis veste sed moribus Nec cala
mistro crispet comas sed pudici
ciam habitu polliceatur Solus ad sola
secreto et absque arbitro ut teste no
sedeas Et in libro de singularitate
clericorum dicitur qui nimiam preceps est q
susive contempnit vel alium conspe
xisse ceridisse Et vehementer inferius
est enim non incuti timor alio peute
beniuolus in affatu Ysa psalmo Spe
domini super me eo quod vnxit me
domini super me ad predicandum mansuetis misit me ut mederer contritis corde et predicarem captiuis indulgenciam et clausis apertionem
p̄dicarem annum placabilem domino et diem vl deo uro
Hinc enim dicitur seruus dominum quantum ambu
lando est velud perpendiculum non
fuit asper immo penitus quod de nouo
competenciam beneuolencie sed abstinere
meati sunt de die victoris exprime
di in omnibus sue beniuolum
In Ambrosius libro de officijs Discrepa
tio nulla humanitas in adversitate sit
monitio sine asperitate hortatio sine
offensione Et sic in omnibus acta inte

ad quod debemus. Nec enim minus animatus excludat. Sic teneamus consilium locutio sit in sermone caritatis et sobrietatis tenere quam ne aut iracundia aut odium aut cupiditatis vel ignavie aliquid exprimat indicia. Sit sermo huiusmodi descriptus maxime habeat caput eius rationem et finis modum. Sermo enim tediosus iram excitat. Sed ut se dedit lectio nobis accipiendus est. Et ut possimus prosequendo nullum minimum tempus prolixius nullum cito interrupta ne aut fastidium delinquat vel desidium post vel incuriam. Oratio pura simplex et lucida et manifesta plena gravitatis et ponderis. Et plenum suavitatis et gratie sermonem esse non indecorum. Composito gestu. Ysaie lii. Quam pulcri super montes pedes annunciantis bonum predicantis salutem. Pulcritudo pedum pulcritudo affectuum interiorum. Unde oratur pulcritudo gestuum exteriorum. Unde dicit Ambrosius in libro de officiis. Est in ipso motu gestu incessu tenenda verecundia. Habitus enim mentis cernitur in statu corporis. Homo enim qui cordis est animus motus corporis gestus ad ordinat in illud verecundiam ut sit homo verecundus in loquendo. Ne sit loqui progrediatur modo. Ne sermo resolvet quod indecorum. Et semper verecundia commendat proximis [illegible] Unde [illegible] ses et severas predicamus ipso quod potavit peregram excitabat tamen verecundiam in tacendo. Sic enim [illegible] verecundia prius culpabiles. Sic quippe pro verecundiam commendat in aspiciendo ut moveantur oculi per equalitate [illegible] et rectum de quibus agitur. Oculi enim mancipia sunt cordis. Nam quibus desiniunt palpebre et supercilia quod non debent esse in motu nec nimis mollia. Nec vultu sibi inequalitate dissidens in orando. Unde et in lectione iudicabit luc. primo publicanus a longe stans qui pro verecundia non audebat oculos levare ad celum percutiendo nec pectus contribulando. Nec cursim. Unde

primum est historiam. Cum secundum turpe non sit in ea puelle nec [illegible] Nam festinates anhelas videmus et turpiter ore torquente inspirare et respirare. Sed 2a et est in omnibus probabilius ubi species aucte et pondus gravitatis vestigium est iniure nec tranquillitate. Et breviter de his titulis in libro de oratore sic ait. Quid ego de occasione ipsa pronunciandi quam motu corporis quam vultu quam gestu quam vocis conformatione ac varietate est moderanda que sola per se ipsam quanta sit historiam levius artis et scena declarat in quo cum omnes in oris et vocis modum moderatione laborant quis ignorat quam pauci sint fuerint et quia quos ego non sustinere possimus. Quartus titulus de predicatore ydoneitate qui consistit in iiii. Debet siquidem predicator apud se utilitatem habeat quia patet pates placeat placeat moveat in speciali quod utilitatem apud se habeat sed quatuor modos. Et quia patet patet quatuor modis. Et pates placeat quatuor modis. Et placeat moveat quatuor modis.

Nunc quinto titulo videndum est de predicatoris ydoneitate que consistit in dicendi ratione dictum est quo in scientiam sequitur ad plenum virtutis dicendum a quo se habeat ne se ipsum decipiet propter ignorantiam aut subditos per falsam expositionem aut pravam aut intelligentiam ideo senioribus non pueris in scientia est concessum loqui. Cantica de ut quo introitu premi t. a. t. m. c. xx. Hii sunt qui argentum sine elloquii discrete miscebant secundum unicuiusque capacitatem. Crema decem. Unum cuique [illegible] bibebat iuxta suam cautem. Non enim omnibus competit medicina. Nec sapiens medicus uno collirio curat oculos. Nec omnium nocivas humores evacuat una potione labatum habita pateat. Quid enim prodest clavis aurea si non aperiat, quid sermo si non edisseratur a vero morem secuturi? Propositio. Quidquid dicitur dum loquatur. Unde Augustinus de doctrina christiana. Ubi sermo est optimus quo sit ut qui audit intelligat et quod audit intelligat. Et in eodem. Quid prodest locutor

integritas quam non sequitur intellectus audientis
eam loquendi omnino nulla sit causa si quidem
loquimur non intelligunt quibus loquimur propter
quod ut intelligant quibus loquimur. Quisquis er-
go docet vitabit omnia verba
que non docent. Et si reperit alia que
intelligantur verba integra potius dicere illa
magis eligit. Si autem non potest sive quia
non sunt sive quia in presentia non occurrunt
utetur etiam verbis minus integris eam tamen ipsa res
doceatur atque discatur integre. Et hoc
quidem non solum in collocutionibus
sive fiant cum aliquo sive pluribus verum
etiam et multo magis in populis quando promul-
gatur sermo ut intelligamur instandum
est quia in locutionibus est cuique interro-
gandi potestas. Ubi quod autem omnes ta-
cent ut audiatur unus et in eum intenta
ora convertuntur ibi ut requirat quisquam quod non
intellexerit. Hec moribus. Hec decorum ge-
neris. Hec magnum dei tacenti subvenire cura
debet. Patens plaudit. Non expedula-
tione verborum venustate sed magis
ex veritate et utilitate. Ysa. v. Popule
meus qui te beatum dicunt ipsi te dece-
piunt. Unde Augustinus v. c. in sermone
malunt rebus placere quam verbis. Hec
estimat dicta meliora nisi quod dicitur verius
nec doctor verbis serviat sed verba docto-
ri. i. Cor. i. Non in sapientia verbi ne eva-
cuetur crux Christi. Sic autem cuius corpus pulcrum
est et dicitur forte animus magis dolendum
est quam si deforme haberet corpus. Ita qui
eloquenter ea que falsa dicunt magis mise-
randi sunt quam si talia deformiter dicerent.
Unde in iii parte de doctrina christiana Cui res non sub-
est oracio aut nulla sit necesse est aut omni
irrisione ludatur. Quid est enim tam
furiosum quam verborum vel optimorum et or-
natissimorum sonitus inanis. Nulla
oblatio saniori. Hec sententia Dicitur oratio or-
netur ex rei sententia et referatur vi-
tiis ad proprium et salutem hominum. Non
ad quidem populo plausibilem sonum.
Unde Augustinus v. c. Non tam verborum
grande genus dicti ornatibus comptum
est quam violentum animi affectibus. Nam
capit etiam illa ornamenta pene omnia
sed ea si non habuerit non requirit. Fertur quippe

impetu suo et elocucionis pulcritu-
dinem si occurrerit in rerum rapi-
tur vi non decoris assumit. Satis enim
ei propter quod agitur ut verba congruentia non
oris eligantur industria sed pectoris sequantur
ardorem. Nam si aurato gemmatoque
vir fortis armetur intentissimus pugne
agit quidem illis armis quod agit. Non
quia preciosa sed quia arma sunt. Placere
movere. Augustinus iiii° ho sed super presente
capitulo habetur super me mil et di. q. v. et
v. z. a. z. y. z. vet. Dixit enim delectandus
est auditor ut teneatur ad audiendum
ita movendus est ad id quod audit peragen-
dum. Unde quidam Augustinus et Tullius Ita dicere
dicit vir eloquens ut doceat ut dele-
ctet ut flectat. Docere est necessitatis. Enim
docere vult delectare suavitatis. Flectere
non vincit flectendo victorie. Nondum se cepisse
dicit quod vult ei quem docere vult quia ei
non capit que non intelligit. Enim vero
delectando vult teneat auditorem et alli-
ciat ut delectetur veritate pascantur ut
in verbis non amet verbum sed verum. Et
vero flectere ad agendum vult flectit inflec-
tendo affectum auditoris ut si amet
quod pollicetur timeat quod minaris
odit quod arguis amplectitur quod commen-
das doleat quod dolendum exaggeras.
Quid ad letandum predicas gaudeat
et de diversis affectibus quod desiderare
debent predicatores in auditoribus ut se
flectant facilius. Et quia homines se
debent agere non dicunt quia nesciunt ideo
docere est necessitatis non quia agendum sit ut
sciant sed ut quod agendum esse sciunt a-
gant. Delectare vero suavitatis est quia
si suaviter loquaris proprium quodammodo
reficis ut decenti non intelligat ut
delectet eloquium sed veritas que mani-
festatur per ipsum. Sed quia parum confert
consiteri verum et collaudare eloquium
nisi sermo dicentis intellectus assumat ad
agendum. Ideo flectatur auditoris
animus quia sermo predicatoris. Et si dicat
docere ut instruat et delectat ut te-
neat. Vero flectere ut vincat. Tum
accedere quod sit sepe sumenda sunt
amara tum salubria vel semper

vitanda sit. Multa qd nopia s;
suauia et saluba diligeda vt s
zes aut sumo appetit cp suauitate
cpst cp salubritate

Dicturus g° simonid in
scientia veritatem directa
ap° se gerat Infusam ex
dei benefic° adquisitam
beneficio ex disciplie studio Roborata
tam industrie nalis ingenio Co-
firmato opis exercicio Infusam
gre dne beneficio Unu ptermo
Dixit auditr simonid di qui
visionj omnipotentis dei intuitu
deus eni dux scitatis est. Et ideo
ipe dixit quitq vitatis vos duc
facit in ppos. Lem hie aures
audiendi audiat q spus dicat
e. Non g° glorietur scitur deo
pere vitute scivitatis Nec q vm
deus cupit pfert se electim putet
Nam in balaam zepbo deu loq
batur cui vm pferebat q plapi
dem canale in quo mel gratur
aqua distillat p quod areola ferida
datur. Acquisitam cp disciplinis stu
dio vt ipo herodes sciscitaba
vbi xpus nasceret. dixerunt in
Bethleem Iuda Sic eni sciptum
est p pphetam. Iem eni scriptus
cp disciplinam tenuerit ad pphetas
zeteriel. licz eni multi nouint qd
no audiere hi qui scripturas vole
expone Nam ecteru si vsi quez
addiscere Semlea eni paucorum que
no fuit. Paulus eni et centurio
et Eunuchus et Moises ho
noret audiuit licz anthonius
monachus et multi alij et apploru
maior scolas no intrauit. d a
deo edocti sut. Multa eni oz scd
qui wt p edificationj homi predica
re vn Gregor Nazesem sper vi
dei cuius et doctrine zon quomo
explicare valeat qui hoc omnes
ingenio sut et omnes philozophia
qd ego satis miror si omnes hic
indeo in scientia ad faciendi sermo

in ppls predicatori. Et zeli nomit daic
qsimis simis ppd tuttri mensura et dis-
pone sermones suos in modo ac virtute
dormata morez qui ac zona blit cp
planare quecunq de modis ul modo
philozophiam. que de in ara. que de
modo. que de intellectualibus natis ul
fine bonis sine gen° et qd e maius in
z qd astringit z qtinet ac qponit omn
vsa de puidentia z de singlis que ul
tem zon videntur. Sz et de pmo ro
statu ac nouissima refectionj. de pres
figuratoribus z vitute De vt° testato
de adventu xpi pmo ac ii° de incar
natione eius z passione z resurrectione ac
ascensionj in celos De fine ci°l de iu
dicio. de tribulacionj ul tristicia ul bo
ni omnia v° Et qd pmi e de bonis z
penis oim tenere trinitate qualiter sen
tiend sit in quo z piclo sua qsistit
hiis qui ad illuminandum e ceteros
assumit. Vt magis piculosu huiusmodi ignor
rare et tn velle pdicare sicut dicit Augus
in fine libri pmo sup Geny ad litteram
Cu eni seculares sciant aliqui pdicatorem
errare in hiis videzud que hy sciunt
theologis esse vanaz credunt et dicti
bus eorum scripturis illudunt Si eni Sz in
Tullius in tantis nature est eruditus ce
oratores quato magis in sacris litteris et
multis aliis pdicatorem vn in li° de o
ratore Non quit nobilitatis lingue
no celeritatis mortz Non demq ea q
no possimus nobis fingere sunt
vultus sonus hi oratori aut aum
dialecticorum similia phorum va pdicand
peccatum memo iurisconsultorum vox
tragedorum gestus ac legendi z poe
te cognoscendi historiis oim lectionem do
ctores atq scriptores eligendi z puli
candi z excitatores causa laudandi
di interpretandi corrigendi z puliendi
di vituperandi disputandi q de ci
ze in certas ptes et cop eu in qle
ze qd plausibile vidi possit eligendi
atq pducendi dicendi cognoscendi leges
penspicienda omnis antiquitas senatoris
consuetudo disciplina r p vita socior
federa cognoscenda sut libadq ec

omnia que vel urbanitatis facetiarum quod
lepores quo tamen solet presertim omnis
oratio roborari industrie naturalis vigore
quia frequenter cogitandum est et legendum in
occulto quod publicandum est populo. Christus
primo. Quod in tenebris dixi in lumine
dicite. In tenebris enim id est in meditatione
viget memoria que quasi mentis receptaculum
non per invadia (?) est. Et ex multis col-
ligatur summa utilitas, unde et audita et
lecta florum vadat in memoriam
quam in ingenium. Et cibus non tantum in
ventrem quam in virtutis corporalis aug-
mentum. Unde Macrobius in primo libro
saturnaliorum. Apes quodammodo debemus imi-
tari que vagantur et flores carpunt.
Deinde quicquid attulere disponunt et
per favos dividunt et succum varium
in unum saporem mixtura quadam
et proprietate spiritus sui mutant. Nos quoque
diversa lectione quicquid quesivimus commi-
tamus stilo ut in ordinem eodem digerente
coalescat. Nam et in animo melius
distincta servantur. Et ipsa distinctione
non sine fermento quodam quo conditur
universitas in unius saporis pro usu varia
libamenta confundit ut etsi quid
appareat unde sumptum sit, aliud tamen esse
quam unde sumptum noscetur appareat. quod
in corpore nostro sine ulla opera videmus
naturam facere nostram: alimenta que accepimus
quamdiu in sua qualitate perseverant
et solida materia stomacho onera sunt
at cum ex eo quod erant mutata sunt
tunc demum in vires et sanguinem transe-
unt. Sed in hiis quibus alimur ingenia
prestemus. Et quecumque hausimus non pa-
tiamur integra esse ne aliena sint sed
in quandam digeriem concoquantur. Alioquin
in memoriam ire possunt non ingenium
et ex omnibus colligimus unde unum fiat
sicut unus numerus fit ex singulis unum
totius ex vocibus multis unus fecit
ex odoramentis sicut multis confirma-
tum bone operis exercitio. Aliquin ne
producit id nisi proprium est tamen
Si quis dicit se non fecisse nullum dubium
quin pereat in vobis. Cum enim sapienter
et eloquenter dicit sed nequiter vivit

erudit multos discendi studiosos
quamvis anime sue sit inutilis. Christus: Super
cathedram Moysi sedent scribe
et pharisei. que dicunt facite, secundum opera eorum
nolite facere. dicunt enim et non faciunt. Augustinus
de doctrina christiana: Audiunt utiliter
qui non agunt utiliter. Sua enim que-
rere student sed sua docere non audent
illa cathedra unde eorum sed Moysi co-
gebat eos et non bona facientes
bona facere agebat. quod sua in vita
sua dicere autem sua cathedra illos non
permittebat aliena.

Secundo requiritur ut vi-
tus habita predicatur
hec autem sit quatuor modis.
Obsecratio quo ad deum
[illegible] affectio quo ad seipsum. Scri-
pture commemoratio quo ad verbum ut
autentica et fidelis interpretatio quo
ad proximum. Obsecratio. Exemplum
tulli dicitur et defectus in verbis
confirmavit simonidis uxor ipse.
Sic ergo regina Hester orat pro salute
populi sui locutura ad regem ut deus
daret in os sermonem eius rectum et
bene sonantem. Certo magis orare
debet ut recte nuntius accipiat qui pro eterna
salute hominum in verbo et doctrina la-
borat ut dicitur in fine de doctrina christi-
ana. Et ibidem sine aut propter plurimis ut
aut quibus in animo quos docturus sine
quos aut pluris dicendi vel ab eis qui
voluerit vel potuerit legendum
est oraturus dominum ut sermonem det
in ore eius. Orent autem ut et il-
li ad quos predicant sumant ut ipsi
bene perferant sumant et de spiritu sancto
ceptum eidem gratias agant a quo ipsum
accepisse non dubitant ut qui gloriatur
in eo glorietur in cuius manu et nos
et sermones nostri omnis ex dono ad
[illegible] Iob vero. Sicut semen
verum benedictum a deo istud quod
regit in secula seculorum. Quicquid
acceperit amen proficiet ad
[illegible] Et ideo ut semen

fructificet et vitas declaret semper orandum est in principio sermonum. frustra enim laborat lingwa predicatoris cui intelligentia auctoris inspirationem gratia fallit. Timor affectio quo ad sermonem. Gen. ultimo fratres ioseph primi in terram adorantes dixerunt servi tui sumus quibus ille inquit Nolite timere. Timidus enim timore reverentie non diffidentie ut nos reputet indignos ad executionem tanti ministerii sed fruges prelatorum mitiorum ostendit unde oratores seculares solent in principio timere affici. Tullius de oratore. Ego in optimo oratore et hoc facillime et ornatissime facere posse video tamen timide ad dicendum accedat. Et mediocria orationum perturbat. Crassum tamen pene impudentes videtur. Et in me ipso sepissime [experior] ut expallescam in principiis dicendi et tota mente atque artubus omnibus contremiscam. Ipse autem fingit duas causas in oratoribus. Non sic erit in dicendo sicut ipsi putant quia sic eius dictis de nobis iudicatur. quod ergo illi timent propter non adipiscendam gloriam a non sustinendam contumeliam. Nos magis timere propter questiam Scripture commemorationem. Verba enim scripture sunt proponenda sicut iacent in textu et de sacro canone assumenda themata. Sic dominus repellebat dyabolum ex scriptura Luce iiii dicens est non temptabis dominum deum tuum. Augustinus de doctrina christiana. Tam sapienter dicit homo quam quod eloquia per verba scripturarum ei tenere maxime necesse est. quanto enim pauperiorem se cernit in suis tanto eum oportet esse divitem in istis ut quod dixerit suis verbis probet in illis. Et qui proprie verbis minor erat magnorum testimonio quodammodo crescat. probando enim delectat qui minus delectare potest dicendo. Verbo tamen semper proponenda sunt sed cum remouenda fastidia fastidiosis dicendum est ut qui

minos memini si verba teneret fideli interpretatione. Re. iiio hec faciat tibi deus et hec addat si absconderis a me sermonem ex hiis que dicta sunt tibi. Verbum et verba dei interpretatio est fidelis samuelis Heli. Secundo debet habere fideliter interpretationem pro aperire clausa et solvere nodos insidentium questionum et explicare aliorum emergencium. Cum tamen cara solutio prius occurrit ut dicit Augustinus libro iiii moneas quod auferre non possis. Sed quamque dum questio questioni succedit et solutio solutionem prolongat sermo adeo ut nisi nisi memoria vigeat predicator ad propositum redire possit. Unde hec dum diligentissime pratice valde tamen bonum est ut dicit Augustinus ut quamque quidem pe si occurrerit resistere ne sibi occurrat ubi non cum qui viderit a puncti quid si cercti occurrat. Et minus sanitas abscedat.

Tercio vitas patere placeat cum quod plurimum quod sepe or geruntur. Cordis affectus. vocis sonus. Corporis motus. Cordis affectus est quod predicator abiecta cordis tristicia proferat verbum cum alacritate et serena leticia. Ecc. ixo Comede panem tuum in leticia et bibe cum gaudio vinum tuum quia deo placent opera tua. Ecc. tente siquidem tristicia in mente micrubatur sermo in dicere et minus est gratus in audiente. Aut enim locutionis inopia aut animi tedio aut quia magis delectatur in ocio et silencio contemplationis et lectionis quam in exercitio predicationis quamvis in vite predicatur. Cum tamen sermones de catherculis proponenda sint delectio lectoris propter lucem edificationem. Dicit et tristicia quia non proferimus quomodo volumus. Sed tamen aliquid bene sapit quod male sapit loquenti. Augustinus de cathechizandis rudibus mihi prope sermo meus displicet. Sed melior enim avidus

sium quo furor sepe inveniat ante
qz enim explicare verbis sonantibus repo
q ubi inius qz nd notum est evoluto
gestor linguam meam cordi meo no
potuisse sufficere. Volo enim qd intel
ligo uolo ut q me audit intelligat
Et sencio me no ita loqui ut hoc effi
ciam maxime qz intellectus qz rapida cho
ruscatione perfundit animum illa autem
locucio tarda et longa est longe qz dis
similis et dum ista volvitur se iam in
secreta sua ille condidit tamen qz vesti
gia quedam miro modo impressit me
moria perdurat illa cum sillabarum morul
lis ex eisdem vestigiis sonantia sunt
pagina que linguam dicitur vel latina
vel greca vel ebrayca vel alia sine
cogitentur hec signa sunt et ore proferantur
Vel illa vestigia vel latina nec ebre
a vel greca. Vel enim neque alterius generis
sunt propria sed ita efficiantur in animo ut
visus in corpore. Et psalmus ponit
in bonitate et alacritate anime sue
placuit deo ipse ideo statuit ei tes
tamentum pacis vocis sonus vinus
quisque virum proposito suo placeat in
bonum ad edificationem ut sit per sermonem
pronunciationem eius altere et si dece
at. Tullius tamen sit eam ex toto non
sequimur ita nec ex toto respuit pana
delectatio sermonis nec accedit pronunci
acionem vt enthiades ait. Et 2um
Tullium maxime est oratori quantum ad
fortitudinem vocis ut sit firma et mollis
firmam autem potimus in dicendo conservare
re vocem si dicimus maxime in principio
sedata et depressa voce qz leditur
arteria si antequam lenem voce mitigaverit
acri clamore compleat. Vt longiori
bus intervallis oportet vti. Recreat enim
vox spiritum et arterie tarditudo constat
et continuus clamorem debemus omittere et
acutas exclamationes euitare qz
sit violenta arterie et confirmet splen
dorem vocis que confirmari in pronunciacione

suavitate quo ut vox firma sit
vox sedata in principio proferatur
intervalla etiam vocem confirmat firmas
commodiores divisione reddit et
auditori spacium cogitandi relin
quit. Vnde Tullius confirmat continui
laboris vocem remissio. Et au
ditorem quidem varietas maxime
delectant ad sermonem animum eius retrahit
et exsuscitat clamorem. Preterea ex
clamatio fauces et vocem vulnerat
eadem ledit auditores habent quidam
illibeabilem et inliberalem, porro vo
ciferacionem quantum ad virilem dignitatem
in dicendo accommodatum in ex ma
teria continuo vox remedio est
voci. Et Ambrosius in libro de officiis
de voce quid loquamur quam sermonem et
puram esse satis arbitror canoram
autem esse non est non industrie. Sit sa
ne distincta pronunciacionis modo et
plena suavi virilis ut agrestem et silve
vestrum sonum. Non ut rivinum af
ferat sed misticum ad sonet.
Et in eodem precedat suavius sermo
ut coribet sibi affectum audiencium
gratum quam sermonem vel familiaribus vel
si fieri potest omnibus probeat illi adu
latem se nam adulandi quamque ex
hibeat. Thessalonicenses 2o loquimur non quasi
hominibus placentes sed deo qui probat cor
nostrum. Cum illos dicit ysidorus proposito
loquimini vobis placentes inde non
erroris. Mollitudo vocis est qua
possumus eam torquere et flectere per nostram
commoditatem. Rethorum dominis vox
mollities in sermonem contentionem et am
plificationem. Et secundum artem rethoricam
propter magis conveniat oratori pu
ritatis vox conservare vite constrata
plus conveniat predicatori tamen mo
ratoria sed non est vestrum magis
tenendus. Ita quantum ad honestatem
expressionem non est similiter tenendus
Et ideo non conveniet auditor
si vel tolli in scientia. Sit ergo

sermo est oratio remissa cottidiane locu-
tioni similis. Contentio est oratio
acris et ad confirmandum et ad confutandum
accommodata. Amplificatio est oratio que
aut iracundiam inducit aut ad misericordiam
trahit animum auditoris. Sermo dividitur
in partes quatuor: demonstrationem, digni-
tatem, narrationem, iocationem. Demon-
stratio est oratio que docet remissa voce
quo quid fieri potuerit aut non potuerit. Di-
gnitas est oratio cum aliqua gravitate et
vocis remissione. Narratio est rerum
gestarum aut proinde ut gestarum expositio.
Iocatio est oratio que ex aliqua re risum
pudentem et liberalem potest comparare.
Idem Tullius in libro de oratore:
hoc est proprium oratoris oratio composita
et ornata et hominum sensibus ac menti-
bus accommodata. Et infra: Si quasi
universitatem et proprietatem oratoris unum diffi-
nire complectique volumus, is orator erit
mea sententia hoc tam gravi nomine dignus qui quecumque
de re cumque inciderit que sit dictione
explicanda prudenter et copiose et or-
nate et memoriter dicat cum quadam
actionis dignitate. Corporis motus
delectat auditorem quando fit secundum debi-
tam honestatem. Mt^e [illegible] filia
Herodiadis saltans in medio placuit
Herodi. Multo magis motus honesta
placent plebi. Sicut quod legitur primo
Regum: Samuel puer accinctus ephot
lineo et ministrabat coram Heli. Profi-
ciebat et crescebat coram deo et hominibus.
Item I Regum xviii dicitur: Et David in Regis
[illegible] dicit quod placuit regi et omnibus famu-
lis diligentibus eum. Est autem motus corporis
in oratore quedam gestus et vultus
moderatio quod probabiliora reddit
ea que pronunciantur ut in vultu
sit pudor et acrimonia in gestu
nec turpitudo. Nec venustas vim sub-
dit ubi prius. Et quod inordinati ge-
stus et motus abominabiles amici on-
sunt, patet hoc statum interioris hominis
annuntiat et a sapiente Ecclesiastici xix:
Ex visu cognoscitur vir et
ab occursu faciei sensatus, amictus cor-
poris et risus dentium et ingressus hominis annuntiat

de homine. Facit dicit Hugo: quanto ad ipsum fit
perfectum discipline tanto maiori diligentia
exigitur custodie quanto in ipsum
aliqui perfectius fuit per accessum. Modesti-
tatem ergo in gestu sive ut neque pro sine ex-
asperetur nec mollities dissolvatur et semper
habeat rigiditatem dulcedine et dulcedine
rigorem. Et generaliter totum corpus humanum
est quasi quedam res publica in qua singulis
membris sunt sua officia distributa.
Unde prima custodia discipline in gestu
est ut dicit Hugo de instructione
noviciorum ut unumquodque membrum
in quo a deo creatum est officio se con-
tineat nullum aliquid membrum in officium
sua admissione confundat. Vel ut oculi
[illegible] videant aures audiant nares ol-
faciant os loquatur manus operetur pe-
des ambulent. Nec membrorum officia
transmittentur nec inordinate in-
cedant. Secunda custodia est ut unum-
quodque membrorum quod facit eo modo
quo faciendum est faciat, nec plus nec
minus neque aliter faciat quam oportet, ita quod
non egrediamur limites honestatis.
Hic ergo videre sine apertione dentium, videre
sine defixione oculorum, loqui sine ex-
tensione manuum et intinctione digi-
torum, sine contorsione labiorum, sine
iactatione capitis, sine elevatione
superciliorum, incedere sine modulatione
gressuum sine ventilatione bra-
chiorum. Sine gesticulatione spatula-
rum. Sedere sine dimicatione pedum,
sine alternatione fricatione pedum, sine ex-
tensione vel agitatione tibiarum,
sine alterius attributione laterum sa-
ce, sine deiectione manuum membrorum.
Et ut termine fit gestus in oratione.
Mollis enim grossus sine molli-
tione gestus sit. Lenis sit sine disso-
lutione. Grossus sine [illegible]
mollicie. Lenis sine dissolutione.
Gravis sit sine tarditate. Alacer sine
inquietudine. Maturus sine protervia.
Securus sine turbulentia. Mollis enim
gestus sit levitas dissolutus.

negligentiam tardus pigritiam citus in
constancia pertinax superbiam turbidus
iracundiam. Sed quod si volentem simulari
Talia corporis aut vicia reponuntur
tamen quod infixum est et ingenitum si
et non vetari arte levantur. Quidam
enim loquentibus in conspectu populi su
dor erumpit quibusdam loquuturis ge
nua tremunt dentes aliis colli
dunt lingwa titubat labia con
currunt. Hec penitus nec disciplina
nec usus excutiunt sed natura suam vim ex
ercet que se reddit imperio non subicit
Sed enim naturale est sicut vetari nec
notari sed corrigi potest. Unde ioculato
res qui hominum imitantur affectus
tamen verecundiam repentine volunt in
tamen decidunt verba submittunt oculos
in terram figunt et deprimunt et tamen cu
in terram figunt et deprimunt et tamen cu
hominem sibi effigiare non possunt Quamvis
simus invitis in missa vel ut nunc in
sa recedunt sed tamen cum oculos aliquis
habeamus ut tamquam illo spectare vivamus
et utique illo videntem omnia faci
amus Christum sed ad eius memoriam invi
ndicem componamus. Usus enim est
rerum per quem perversa corrigitur et distor
ta dicendi modus placere facit perse
verantiam quod fit duobus modis si variatur
inflexiones vel si figurationibus leo
nibus quod appellatur rhetoricos colo
res de variis inflexionibus dicit
idem Tullius Erit hijs elloquens
qui potest parva submisse modica
temperate magna grandiose dicere
parva appellat ubi agitur de pecunijs
magna vero ubi de hominum capite
et salute modica vero ubi nichil
horum est sed tamen ad delectandum audi
torum modica et temperata a modo
dictum est in ipse pro parvis mo
dica dicimus. Eciam propterea sicut omnibus
omnia expedivit et ut omnia acce
omne genus placet dicitur et itaque
omnia omnibus et modus dicendi Et hoc
omnia magna sunt que ad predicatorem

pertinent eo quod ad vitam eternam omnia
referuntur. Unde sanctus Augustinus de doctrina
christiana Non ergo ideo ea granditer
dicere sed submisse tamen aliud docere
temperate tamen aliquid laudare vel vitu
perare. Cum vero aliquid agendum est
et ad eos loquimur qui hoc agere
debent nec volunt tamen ea que
volunt magna sunt dicenda sunt
granditer et ad flectendos a
nimos congruenter. Omnes hos mo
dos apud paulum invenies submi
ssum Galatas in quinto Dicite michi qui
sub lege vultis esse legem non
legistis scriptum est Alia habet
duos Abraham duos filios.
Temperatum ad Romanos Obse
cro vos per misericordiam ut exhibeatis
grandem ii Corinthiis vi Ecce nunc
tempus acceptabile in omnibus ex
hibite vos tamquam dei ministros
in multa paciencia in tribulacionibus
et hujusmodi modi narrandi sunt
ut propter auditorum fastidium de uno
transeatur ad aliud modum Sunt enim
qui diucius et minus fastidiose
predicari et modus submissus solus
quam solus grandis potest diucius tol
lerari unde Augustinus Quomodo autem
quanto magis excitandus est ut
nobis auditor assenciat tanto
minus in ea diu teneri potest cum fuit
quam satis est excitatus Et ideo ca
vendum est ne dum volumus altius
erigere quod erectum est etiam inde de
cidat quo fuerat excitatum producere
tamen interponitur vero que sunt dicenda
submissius bene redditur ad ea que
oportet est granditer dici ut dictio
impetus sic maris estus alternet
ex quo fit ut grande genus dicendi
si diucius est dicendum non debeat
esse solum sed aliorum interposicione
varietur Inquidi autem quae fere
sunt temperata debent esse prima ut in
virtute loquentis est ut dicatur non

nullam submisse et que possent grandius dici ut ea que dicuntur gradatim
ex illorum fiat comparatione grandiorum
et eorum tamquam umbris reddantur
luminosiora. Grande genus est potentiam
requirit dictorum quam sententiarum ad delectandum
animos non movendos. Ut si dignos
tumultus excitet aut clamet vehementius
ideo est grande dicendi genus
et hic arma sunt ornamenti et sub-
misse generis et temperati. Grande autem
genus pondere suo et voces premit
et labores comprimit. In sub-
misse autem genere verba sufficiunt
in temperato splendentia in grandi vero
quecumque vehementia. Hec Augustinus et
in sacra scriptura colores rethoricos
inveniri posse que pulcritudinis verba quam sine
ex orin que dimittimus ad presens quia
magis competunt oratori. Pulcra
enim mulier non indiget ornamento
non satis eam ornet ipsa pulcritudo
Unde enim est natura perfecta et polita
non perfecta quam docuit sapientia
incarnata ut dicit in libro quaestionum
cum archa de inventione. Magis etiam
curandum est ad persuadendum vanas
formas quam ornatas quam malle debemus habere amicos prudentes
quam formosiores et maior est delectatio vocare viri boni unitate
non formati [?] ut dicitur in libro
de contemptu mundi. Et in epistola dicitur
ad alterum forme non non
ornatur ut placeant que ornatu
cultum potius omnino deputatur
quam honori. Nesciunt enim mulierem
de pulcritudine plus astitare
quam quod nature fuit. Quarto de virtutibus placitis moveat quia sit quarum modus. Est
primo de modo qui fit per apolo-
gos artificiales ubi inseruntur fabu-
le. Secundo quaeritur de modo qui fit
per proprietates naturales. Et de quo sit
per informatos exemplares rerum

Quarto plateas moveat
sine fructu. Augustinus flectat putat
dicitur in Martha in quarto flecte
ad manum fundit lacrimas.
Oportet enim predicatorem providere
enim affectionibus auditorum ut eos mo-
veat vel ad timorem vel ad spem vel ad
tristitiam vel ad gaudium. Si enim hii
sermones quos reputat homines et
factam hominum ex sua fictione inflec-
tunt mentes hominum multo magis
predicator cum gratia sit in ipso reputetur
virtute fortiora unde Tullius in libro
de Oratore. Sit nulla via tam facilis
est ad comparandum pectus que possit
igniri capere nisi adhibeatur igne.
Sic nulla mens est tam ad comprehendendam
vim oratoris parata que possit incendi nisi inflammata et ardens
orator ad eam accesserit. Hec ergo quam
le in ista predicatoris persuasione
ut credas et habeas in te affectus illas impressas et vere quasi
et alienis mentibus affectus impri-
mere unde idem Tullius dicit sic: Neque apte
inducere dolorem aut iram qui videam
aut odium dicendo excitare nolim quid
ipse docet movendus mentibus his
ipsis sensibus ad quas ipsos adducere
velles compromoveret. Neque enim fa-
cile est perficere ut irascatur cui tu velis
iudex si tu ipse leniter id ferre videa-
re. Neque ut oderit eum quem tu velis
in tempus flagitiorum odio aut viderit
neque ad iram adducere nisi tu ei signa
doloris tui verbis sententiis voce vultu
clamatione. Denique ordine de quo
in quinta ~~[illegible]~~ parte ubi agitur
ubi agitur de partibus rethorice ca-
de inventione quantum ad modos qui
efficiunt animum auditorum. Modus autem
excitandi animos efficax fit quarum modus
per formas publicas apologos
artificiales proprietates naturales per
formas publicas loquebatur do-
minus informatos exemplares de libris
in parabolis unde Augustinus sub simi-
litudinibus loquendum est de sacris mi-
steriis ad hunc modum referuntur locutiones

ille generales que conscripsit dicuntur de quibus habetur in libro de proverbiis rusticorum. Et in libro petri petri alf[onsi]. Et in proverbiis Salomonis.

Dicitur apologus predicatio que quedam fingunt exemplis moralia elliciunt sicut de vite et rapno et an[…] duo locutus est in sacra scriptura legitur. Ad hoc magis valet apologi in ezopo scripti. Extant enim ezopi fabule elegantes et formose que in principio quas Romulus quidam de grecis in latinum dicitur transtulisse et ad filium suum Tybertinum dirigi ita scribens: De civitate attica Ezopus quidam homo grecus et ingeniosus famulos suos docet quid observare debeant homines. Et ut vitam hominum ostendat et mores inducit aves et arbores bestias et loquentes pro fabula tantum ut cognoscant fabulas. Quas ego Romulus transtuli de greco in latinum. Si autem legeris, Tiberine fili, et pleno animo advertas invenies apposita ioca que tibi ministrent risum et acuant satis ingenium. Verum

Contra gulosos qui ad unum prandium futuram rem perdunt habetur exemplum. Nocturnus quidam fur cum cani panem immitteret canis ait per gratiam tu id das ut me deledas. Si modo panem mihi porrexeris unquam […] datis in est eius fame victa fuero. Nolo presentem utilitatem tamen volo si futuram provides. Nolo igitur ut fauces meas pane claudas. Si non recessis ipse contra te latrabo dominum, familiam suscitabo, furem […] intimabo. Contra insidiosos […] Milvus […] sicut cum accipiter sederet ut spectaret curvas pro nos illic pullos inveniret […] et rogat eum pro pullis suis faciat […] quod […] in cantavit […] illa quoniam […] illis madidum pleno

metu […] paries et dolore ple-na cantat. Accipiter quod […] […] Nolo bene cantasti […] […] quam unum de pullis et devorare cepit. Ex paradiso aut accepit quod […] et […] cum lamento […] lenes accipiter visto […] ita […] Ergo […] insidia tunc de […] capta […] ad comedatorem […] fingit. Canis et lupus in silva cum convenirent ait lupus cani: Unde sic nitidus et pinguis es? Canis: Quia sum custos domini et […] contra latrones offere […] panem dat […] ossa […] amat me et familia quam […] cibum porrigit aqua […] est subtecte cibo et otiosam vitam gero. Cum lupus […] vellem […] ut otiosus saturarer cibo et melior vivere sub tecto. Canis ait lupo: Si vis ut […] meum noli timere. Cum sic ambularent videt lupus collum canis cathenatum et ait: […] quod […] attritum collum. Et canis […] in die ligor, nocte solvor et in domos vagor et ubi volo ibi dormio. Cum lupus non est opus in iste […] cibus quem laudasti. Vivere volo liber ad quecumque venire. In libere ubi volo […] placet nec cathena me teneat nec impedit causa viciatur in campo. De […] prius […] canes ingenio de lindovine et […] ut […] ita […] contra illos qui domos po[…] facile nichil. Leo iam defi[ci]ens languorem fingebat et […] fallaciam eius tote bestie […] visitandum eum intrant […] comedebat. Vulpes aut […] stetit et salutavit eum […] gata a leone cur non intrasti […] quoniam […] vestigia video […] non video. Item contra

pigros. Formica hyeme fru-
mentum ex terra trahens sic-
cabat quod estate collegerat roga-
gulanerat. Cicada autem roga-
bat eam esuriens ut daret ei ali-
quid ei de cibo ut viveret. Cui for-
mica: Quid faciebas inquit in
estate? Ait illa: Non vacabat
quia sepes ab errabam cantando. For-
mica autem videns et frumentum recu-
deus ait: Si estate cantasti in
hyeme salta. Hec fabula pigrum
docet ut tempore laboret ne dum
nichil habuerit non accipiet dum
petierit. Contra cupidos. Canis
transiens fluvium tenens partem car-
nis ore tenebat. Cuius umbram
cum vidisset in aqua patefieri
os suum ut illam caperet statim
eam quam prius tenebat fluvius
tulit et illam quam esse sibi aliquid
putabat obtinere non potuit.
Sic quisque alienum cupiens dum
plus vult suum perdit. Item contra eos
qui in cautela sociant potentibus.
Finxit vacca et capra et ovis
fuerunt socie simul cum leone. Cum
eum in saltibus venarentur et cervum
ceperunt factis partibus leo sic
ait: Ego prius tollo quia leo. Se-
cundam partem meam pro eo quod fortior sum vobis.
Sed tertiam mihi vendico defendendi quia plus
vobis curri. Quartam autem qui tetigerit
inimicum me habebit. Sic quod totam
predam illam sola improbitas abstu-
lit. Item contra illos qui malos in-
cante iuvant fabulam ponit dicens.
Ossa dum lupus devoraret unum
ex illis transversum graviter in fau-
cibus hesit. Lupus quia magnum pro-
missum promitteret rogabat gruem
longo collo ut medicum prestaret
lupo sed ergo ut caput mitteret et
malum ex faucibus extraheret. Sanato
lupo gruis reddi sibi promissa premia
petiit. Et lupus ait: Tu ingrata meis
virtutibus ingratam dicere grus quia caput
incolume extulit non reparatum dente
meo et mercedem postulat. Item contra
illos qui a suis infideles transeunt ad
alienas. Quadrupedes cum quibusdam
avibus bellum gerebant. Illa pars ali-
quando cedebat secundum fortunam ac dum pugna-
bat contra vespertilio dubius et graviter
eventus timens quod superior erat et ma-
gna acies quadrupedum contulerat se
ad eorum quasi qui cum vincentibus subito
quod vero aquila volucribus se miscuit
et cedentibus quadrupedibus avium vic-
toria stetit. Reversi quod sunt ad pristinam
pacem aves et quadrupedes. Vesperti-
lio quasi avium desertorem damnatur eo
quod suos relinquisset plumis in-
spoliatus est et lucem fugiens no-
ctibus ut nudus volaret. Sic qui
se duabus partibus obnoxium commiserit
illic et illic ingratus vivit et sibi
potius vivens erit. Item contra invidiam et
avariciam fingit quod simie vulpem ro-
gavit ut de magnitudine caude sue daret
sibi partes suas turpissimas tegeret. Cui
enim inquit utile sit ut ponderosa cauda
tue longitudinis caude quam per terram
trahis. Cui vulpes ait: Longior fiat
et maior ut per terram illam traham sine
per spinas et petras et lutum ne tu
meo tegmine pulcior videaris lo-
cupletes inquit et avaros te ??? mea
fabula increpat qui non dat quod tibi
superat. Item contra adulatores et fau-
tores eorum. Duo homines unus fallax
alter verax cum ambularent venerunt
in provinciam simeorum. Quorum ut vi-
dit unus eorum qui se prae aliis co-
stitueret iussit homines illos teneri et
quod de ipso dixissent interrogari iussit
quod omnes simios suos sibi esse astare et
dextra leva que astare sibi quod sedere

comparavi sic videat imperatorem alii
sicut iubent ergo homines illi in medio
eum adduci. Dixit quidam maior ille
simias: Et quid sum ego? Fallax ait
Tu es imperator. Iterum inquit: Et isti quos
circa me vides stare? Qui vidit hii
sunt comites tui primiceriique milites
et ceteri officia illa. Ergo in medio
laudatus est et munerari iussit quia adu-
latus est et omnes illos fefellit. Sed
ille verax homo qui apud se agebat:
Si iste qui mendax est sic est acceptus
et muneratus ego quid si verum dixero?
Interrogatus ergo ab illo simio dic
tu quid sum ego et hii quos circa me
vides? Ille qui veritatem amat ait: Tu
simius es et hii ab simiis sunt similes.
Sic rex iubet lacerari dentibus
et unguibus quod cotidie est dicitur hic modo
fieri prout solet a malis hominibus ut
fallacia et malicia amentur et hone-
stas vel veritas laceretur. Contra calump-
niosos fingit quod agnus et lupus
sicientes ad rivulum eundem vene-
runt. Sursum bibebat lupus longe,
quem inferior agnus. Lupus ut agnum
sic ait: Turbasti mihi aquam bibenti.
Agnus paciens ait: Quomodo aquam tur-
bavi tibi cum a te ad me decurrat? Tunc
lupus: Et male dicis mihi inquit. Ait: E-
go non maledixi. Lupus vero: Pater inquit
tuus mala multa mihi fecit. Inferme
autem alterius lupus in ipsa voce di-
xit: Et adhuc mihi loqueris latro?
Statim quem ad dentes ferocis duc-
tum et innocenti vitam eripuit. Contra
illos qui aliene saluti insidiantur
fingit quod mus ut flumen trans-
iret auxilium a rana petivit. Illa grossum
filum sibi petens murem ad pedem
sibi alligat et natare cepit. In me-
dio vero fluminis rana se mersit, at ille va-
lidius dum tenet vivere milvus circum-
volans murem cum unguibus rapuit

simul et ranam pendentem sustulit.
Item ne quis hosti arma prebeat.
Securis cum facta esset homo postulabat
ab arboribus ut illi manubrium da-
rent de ligno quod firmum esset. Quo
facto homo manubrium inposuit
et a prata securi ramos ac robora
magna et omnia que voluit incidit.
Tunc suspirio quercus ait: Digne hoc
patimur quia rogavit hosti nostro ut e-
i manubrium dedimus. Ideo quisque
cum cogitet ne hostilia hostibus
arma prebeat. Item contra illos qui vere
sunt nil valent et viribus manibus
alios terrent. Asinus eduxit leoni
occurrit et sic ait: Ostendam in mon-
tem et ostendam tibi quot
me timent. Leo ridens ait
Tamen. Cumque venirent ad locum
stans asellus in edito loco voce
horribili clamare cepit. Cuncta au-
dientes vulpes et lepores currere
ceperunt. Tunc leo ait: Potuit et
me terrere vox tua si non scirem te asinus
esset. Item contra illos qui cedunt ad
officia meliora reddenda indigni
se ingerunt hoc quod fingit. Asinus
quottidie videbat catulum blandiri
domino et de mensa eius saturari
et familia illi largiri plurima. Sicque
dixisse asinus fertur: Si ad sic im-
mundissimum diligit dominus ita et fa-
milia quam diliget me si meliora
fecero me illi? Ceteris plus enim me-
lior sum tamen qui in multis rebus
sum utilis aliquis ceteris aliorum rebus
in indus dat meliorem sum catello
meliorem vitam frui possim et maiorem
honorem habere. Cum hec asinus secum
cogitasset vidit dominum intrare do-
mum velociter clamans prosiliit et
suspexit levans pedes priores
imposuit ambas humeros dum lin-
gua eum lingens linit et maculans

vestem fatigat dum pondere suo
Cambe autem dum gravatur omnibus fun-
lia fustes et lapides arripiunt si-
cut asinus debilem membris costis
que fractis que abicitur presepia ad
lassum atque semivivum. Item contra illos
qui maximis timoribus moventur leves
tur. Sic fingit [illegible] montem par-
turiebat et gemitibus magnos da-
bat. omnis natio ut audivit ti-
muit cunctisque perturbatis nullus
sui memor erat. Mons vero tandem
peperit murem. Hinc fama volat
et quedam malum putabat immi-
nere omnibus verum quibus timor inva-
serat. Item contra illos qui moventur pu-
sillanimes statum suum ferre non pos-
sunt opponit. Cum strepitus magnus
ad lepores veniret subitum consilium
inierunt ut se precipitarent propter as-
siduos metus. Ac cum ad oram flu-
minis venirent rane mille que ibi
erant apparuerunt et in flumen se
iactaverunt. lepores cum hoc viderunt
unus eorum inquit Sunt et alii timen-
tes sequamur vitam ut ceteri faciunt
si quid accidit. Vter cum tanto tempore
malum. Consequitur ergo malum tol-
lerare non potest aliorum mala inspi-
ciat. Item contra pigros qui laborare
nolunt fingit indignatas manus
et pedes ventri cibum dare no-
luisse eo quod sine ullo repleatur labore
Illos quod sedentes otiose eo cum
ventrem indignantes voluit la-
borare. Et ei cibum negaverunt
venter vero esuriens clamabat ac
manus et pedes precantes dies
ventri cibum dare noluerunt. Sem-
no autem ventre membra omnia
lapsantur. postea vero cibum dare vo-
lentes recusat venter quia iam
clausit vias. Sic quod membra et
venter sit lassa interierunt. Item contra
illos qui laudati verbis subdolis

gaudent et predam perdunt hanc fabu-
lam fingit cum de fenestra corvus
caseum rapiens altam arborem
subsedit vulpes ut hunc vidit de-
cepit se ait. O corve quis similis tibi
et pennarum tuarum quam magnus nitor
Generalis decor esset si vocem claram
habuisset nulla prior avis fuisset
At ille dum placere voluit et vocem
suam validius ostendere sursum clamat
et ore patefacto caseum oblitus decie-
cit quem celeriter dolosa vulpes a-
vidius rapuit. Tunc stupens corvus
ingemuit et deceptus penituit. Fin-
git etiam eadem fabulam hominis in dignitate
mansuetos esse commonere. Hic maxime
annis defectus et viribus leo cum gra-
vis iaceret spiritum extremum trahens aper
ad eum venit irata spumis fulmi-
neis dentibus et ictu veterem vindi-
cat. Taurus etiam cornibus hostile cor-
poris confodit. Asinus quem ferum ut sic
vidit calcibus illi frontem aperuit. Et
ille cum gemitu suspirans sic dixisse
fertur Cum esset vita mea sunt hora
fuit talis ut omnes visionem meam fugerent
et opere ipsa [illegible] plures. Eras autem
benivolus nulli lesi quique et auxiliator
sum in malignantes. Et quia sed sine vi-
ribus non est honor presentis. Item ad
exhortandum ne quis minimos ledat fi-
ngit quod dormiente leone et in silva
mures agrarii luxuriant et unus
ex hiis super leonem transit. Ex-
pergefactus leo celeri manu miserum
murem comprehendit qui veniam sibi
rogabat quia non sponte fecit. Leo
vero et murem cogitat vindicare
quod esset dicta si eum [illegible]
timens quod ille non gloria laudis
esset. Cognovit igitur et dimisit
Post paucos dies ipse in foveam
cecidit qui ut se captum cognovit
magno cepit clamare. mus cum
vocem cognovisset ad leonem cucurrit et

iocunda Non est iniquum quod timeas
perdere quam reddere tibi non i[n]certum
scis Et tunc omnes artus illius la-
tentes subsistere cepit et leta impe-
dia trucidanda cognoscens miratus se-
tare dentibus et artus illius imper-
tans lassatus stetit Sic qui leonem
terrentem libenter vexatur Sicut ille qui
se dilexit bonum magnum se iactat
fingit Graculus pennas pavo-
num que ceciderant sustulit et in-
se ornavit sed suos quos contempsit
et et cognatos se pavonum unxit
At illi despecto et impudenti
pennas in mensa eripiunt et calcibus
eum hac morsibus fatigavit miser
qui sentiunt a sua turpi acer-
bius genus reddere timent ubi
esse ornatus multos nimiose te-
nuit timent primus creis aut illi
Si vestes tuas scis sua vendit ac-
ipso hec tibi sufficient vox ab illo
animaz passus hec anus pulsis
finisset Item contra eos qui laudant
valle sibi inutilia et vituperant
utilia Cervus de fonte bibens
sua cornua magna ut vidit in
unum laudare cepit tibiam tenuia
vituperavit quod cum staret venator
vocis ac repente canis latrat
audiens fugam per campum spatio
At ubi dum silva suscepit macu-
tus ia cornua vehementibus en-
redimunt Tunc mortem suam
videns ait quia inutilia erat
utilia vituperavi et dampnosa
laudavi Item contra eos qui
se tacentes laudant formicam et
musca contendebant aliter que me-
lior eorum esset Musca ait Numquid te
meis comparare potes laudibus Ubi
immolantur expleta primo gustum in capi-
te regis sedeo et omnibus matronis
oscula dulcia fingo de quibus verba
tu nil formica ait Non hoc dispositis
tu nimpha pestis laudas importuni-
tatem tuam Numquam optata venis he-
res et matronas quas nominas sed
importuna adis et tua omnia esse dicis
sed antea fugatus undique quasi inu-
tiosa abigis Estate volatis yemo
non apparatis Ergo vero deliciose hyme-
me sed secura me qui servit gaudia

tu autem ventosa flabello pelleris
sordida Item contra pauperes super-
bos In prato quondam rana vidit
pascentem bovem putabat se sicut
posse illum si rugosam implet pel-
lem et inflatus se natos suos inter-
rogat Numquid ipsa certa bove dixerunt
Non Iterum se inflat potius et dixerunt
sibi Quid modo Respondet Nil si le-
tus ad se inflavit rupta pelle
mortua est Ideo vulgo dicitur Noli
te inflare ne rumpens Item ut qui se
felices estimant nullum invicem fa-
ciat dubium qui meminit esse in
fortune rotam Equus quondam orna-
tus freno ex auro et argento sel-
la quoque decorata obvivit asino in an-
gusto de longe venienti et onusto
et quia illi tunc sequenti tardius dedat
viam eo quod itine lassus erat dixit
equus Nisi me statim contemneres te
calcibus rumperem quod obviando mihi non
cessisti ac fecisti ut tu sive Ecce
ego et superbia ius tacuit et inge-
muit miser asellus Sed non multo post
equus currendo ruptus ac macer ef-
fectus iussu domini sui ad villam
ductus est ut agros portaret stetus
conceptus quoque rustice ornatus profectus
ibat onustus Cum autem quondam feli-
cem in prato pascentes recognovit asellus
illumque sono increpat Quid tibi
profecerit ornatus ille prosa ut etiam
effectus audaciam Nunc et tu inutilis
vere nobiscum rustice officiis sec-
tem ideo quod quod facere non potes velis ti-
bi se prope se et velle videtur fame
coacta vulpes unam sursum pen-
dentem aspexit et alto ascendi se ex-
tricare quotiens hoc voluntatem
sursum non potuit Tandem ira-
ta Nolo te acerbam et in maturam inquit
et sic eam tangere nolens abiit Hec
de fabulis Esopi excerpere volu-
quibus et si forte plerumque quoque liceat in
sermonibus publice recitare quod ite

Nos nullum predictum facimus propter audi-
entium tedia vel [illegible] qui libro
delectari et propter integra sententiam
que aliquis edificatores habere vide-
tur nunquam tu [illegible] tantum et parte id
estimo faciendo ut quod nobis sacis
ad lucidum [illegible] dei quod devotionem
provocari debet ipsum per huiusmodi nugatis
Et visum magis atque lascivias dis-
solvat. Sed est ne fabulas ad
narrandas [illegible] circule pendere
[illegible] informe. Cetera vero ex eorum
opus sit scilicet quod Eusebius ad
Ephesios omnia primo [illegible] peremp-
tum esse testatum tamen forsitan alius
incertum habeo

P[illegible] est per experientes
valet ut Galenus dis-
putat a [illegible]
ad [illegible] quod considerando
sue proprietates rerum na-
turam que reperit in libris phisicorum
et medicorum quod desiderant specialem
tem [illegible] est per [illegible] exem-
plares Et quod dum [illegible]
di per [illegible] Confiteri ad
eis que pertinent ad fidem quod ad
mores [illegible] ut in eis que pertinent
ad divinitatem ad humanitatem proprie
Christi que ad divinitatem expeditum
est [illegible] agitur de [illegible] offi-
cia [illegible] De Christi vero
que ad humanitatem quantum ad incar-
nationem passionem [illegible] resurrectionem
adventum ad iudicium pertinent et
[illegible] pauca dicimus de exemplis
in [illegible] in libro ii de
[illegible] scripture Multa
animalia absque [illegible]
[illegible] quales [illegible]
fetu matri [illegible]
Et [illegible] animalia volati-
lia fetus suos [illegible] concipiunt Sed
et multe aves absque maribus ova
gignunt pariunt et [illegible] conceptum in

[illegible] generibus esse [illegible]
apud [illegible] scola quam [illegible] sine [illegible]
[illegible] nasci cum [illegible]
[illegible] dicere [illegible] non dedignatur
Et quod in multis rebus consuetum non
[illegible] operatur quam nature cursus [illegible]
est Et quod ipse vult et in virginali
utero sancti spiritus dispensatione filius
[illegible] nasceretur Basilius
[illegible] omnino [illegible] assevera-
[illegible] generare [illegible] Si vultures
[illegible] aut [illegible]
[illegible] integram [illegible]
[illegible] filius virginem incorruptam produ-
[illegible] de viro [illegible] femine
et [illegible] concupiscentia [illegible] viri de vir-
gine Theodorus [illegible] placete in
pregnante est femina [illegible]
ut corruptionem [illegible]
solum quod mirum si virgo concepit [illegible]
[illegible] quam feminam [illegible]
in [illegible] nasci ut [illegible]
constat ut [illegible] nascendi [illegible]
innascendo succedat [illegible]
[illegible] patet
est dicunt auctores in Lusitania iuxta
fluvium Tagum equas concipere a
vento. Ergo si verum est [illegible] non po-
[illegible] spiritu sancto Ergo si [illegible]
[illegible] magis credo [illegible]
[illegible] dicat Justinus libro [illegible]
[illegible] fertilitate et equorum
velocitate quia tam veloces equi in Lu-
sitania et Gallecia sunt ac si vento
concepti sunt. Illud vero conceptum
[illegible] velocissimi erunt [illegible] quod [illegible]
velocitate [illegible] quia ad [illegible]
et [illegible] mox [illegible] in utero mox
[illegible] de [illegible] passi-
onibus [illegible] volat si iacet cada-
ver [illegible] ad esum se cadaveribus [illegible]
[illegible]
[illegible] ad mortuum [illegible] de [illegible] vel
ut [illegible] Gregorius [illegible]
[illegible] filius ab alto [illegible]
ad nos in [illegible] vel [illegible] mortali-
tate mortem [illegible] non potuit

fetus pellicani. Ubi est eius sanguine resusci-
tari. Secus lignum et non secus solis
radium lignum mortuum super eos et ideo per
se impassibilis in se cum passus est
in carne. Et ut dicitur in lo(co) contra felli-
cianum sicut singulis propria divina non amisit
in mensibus divinitus [illegible] ressurexit infinitis
[illegible] propria aliena dividere
et inseparabilis per et ipso carnis accidit.
Et propria dicit apostolus inferos non tenet.
[illegible] si sol [illegible] nobis ac-
cos tradens [illegible] corpus Christo
solis [illegible] et dux [illegible] quam
ad propositum propria voluntate passus sit.
Oblatus enim est quia ipse voluit quia per
peccatum [illegible] eius imputabit.
Sic adulterium [illegible] habebat [illegible]
[illegible] et volebat [illegible]
ut et [illegible] seorsum [illegible] et de li-
gnis ex bocis facte. Dominum eius
Nocte eam combussit. Nescius [illegible]
eius [illegible] veniens dux navis
invenit sic voluit. Postea tamen illud
esse verum quia odio hoc fecit. Iterum cogi-
tabat quomodo destrueret domum suam lapi-
deam ut de lapidibus faceret novam.
[illegible] eam odio destruxit. Nec lapis
super lapidem remansit [illegible] fuit
[illegible] quod dux facere disponebat odio
fecit. Sic in proposito patet [illegible]
[illegible]
pisces [illegible] capiantur. Sed ipse de profundo [illegible]
[illegible]
habebat mortem [illegible] rapuit in
morte corporis [illegible]
[illegible] Et ubi
[illegible]
[illegible] ut esca
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
videant [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] movit. De quibus omnibus

[illegible] Nunc [illegible] subito re-
floruit. Sic caro [illegible] resurrexit
mortua revixisset. Pellicanus ut-
[illegible] mortuus resuscitatur per desi-
derium [illegible] ut liberet vi-
ctos et Christus in morte et infirmi ut
liberaret suos [illegible] alias ar-
bores [illegible]
[illegible] Et [illegible] resur-
rexit [illegible] Et cum cor-
ruerit [illegible] corpora mortuorum. Non
[illegible] regis [illegible] sed [illegible]
[illegible] et amicos ad [illegible]
[illegible] Helias
et Henoch [illegible] ad [illegible] vi-
[illegible] et tamen occide-
re et cito resuscitabuntur. Non dorma-
ut [illegible] caro resurgere differ-
ret [illegible] Sed et de
[illegible] plurima exempla pe-
[illegible] Credo [illegible] in morte
[illegible] posse [illegible] vincens
[illegible] dubitas quia re-
surgas [illegible] quotidie
[illegible] resurgit [illegible] et
resurgit [illegible] et redit
[illegible] semina
[illegible] redeunt [illegible] moriuntur
[illegible] sua morte vivens
quotiens dormis et vigilas toti-
ens moreris et resurgis. Et quia ex-
empla non sufficiunt nisi assit
fides, ideo [illegible] Petrus dux. Sol
[illegible] non lucet [illegible]
sed tenebras [illegible] febris
non [illegible]
vite [illegible] letale. Sic per fidem
sine fide [illegible] est fides [illegible]
[illegible] ergo fides ex
auditu, auditus ex [illegible]
exemplis Rufinus in expositione
simboli [illegible]
[illegible] Nisi
[illegible]
que in terra [illegible] singulos

fieri videbis. Sicut in tua carne que
di lege seminatur in terra futurum esse
non credis. Cui tamen gustus divine
potencie estimatur. Et ut diffu-
sum unicuiusque carnem pulverem
in sua racione colligi et reparari pos-
se non censeas, cum videris quod mor-
tale ingenium diversas in superficie
terre venas metallorum rimatur et
artificis oculus aurum videt in quo
imperitus terram putat, et cum auri
esse pura venam et argenti et alia
eris longe disparem ferri et plum-
bi diversas in terra species latere mor-
tale deprehendat ingenium, divina
virtus invenire posse ac discerne-
re non putabitur unicuiusque carnis
proprium censum. Et si videatur esse
dispersum, sicut si quis diversa semina
in unum permisceat. Et tamen indiscrete
seminaverit unumquodque semen congruum
loco suo datum competenti tempore speciem
sue speciei congruentem producet et con-
formem sue nature et difformem suumque
corpus reparat. Ita unicuiusque car-
nis substancia communi variis dispersa sit
racio tamen que inest cunctis est immor-
talis. Caro est eo tempore quo seminatur
in terram corporibus primum unde volun-
tate cum acciderit collectum e terra
et attitudinem sue sue reddit censum
et reparat in illa parte qua morte
aliquid dissolutum. Et ita fit ut
unicuique caro non confusum ac commune
sed suum quod habuerat reparetur ut
consimilem possit per agminibus prioris
vite cum anima sua caro vel pudicitia
coronari vel impudicitia puniri
lignum hoc prius si precisum fuerit rur-
sus inesse semine conbuitur et re-
stitutum. Gregorius in quarto libro primum
consideramus quam tantis arboris
semine quod terra iacit ut arbor
inde induitur. Et aliena [illegible]

possimus uti in eius brevitate seminis tan-
tam immensa latuit arbor que ex illo pro-
cessit. Ubi lignum, ubi cortex, ubi
viriditas foliorum, ubi ubertas fructuum
aliquid in semine tunc cum videbatur
cum in terra iacet. Et tamen occulto rerum
opifice cuncta mirabiliter operante in
mollicie seminis latuit asperitas cor-
ticis et in teneritudine illius abscondebatur
fortitudo roboris. Et in siccitate ubertas
fructificacionis. Quid ergo mirum
tenuissimum pulverem vel a viris oculis
in elementis redactum cum vult in hominem re-
formaverit qui ex tenuissimis seminibus imm-
ensa arbusta redintegrat. Basilius post
eam de urine secundum fac[i]te. Gregorius
Nazarenus de vivo argento pulveri
amixto quod pulvis vitrum et per id modum
in terra mirum vertitur. Sic et ex similis
cineris pulvere quem vitrum lucidissimum
et purum efficitur. Et ex pulvere corpus glo-
rificatum lucidissimum reformatur. De corporis
processione. Corpus abiecta corpulencia
et subtilitate adepta ascendit quoniam
per se fuerit in nobis erit quod caput
per strictum foramen ingreditur et sub-
sequens caput sequitur. Helias et in
celum ascendit aereum. Hugo: mirum
si corpus id est quod incomparabiliter levius et
nobilius fuerit. Sicut autem cristallus
ex aqua solidatur, ita passibilitas
humane nature in Christo per impassibilitas
statum glorie solidabitur. Et quod ex
pinguedine in secundo id est stenophegia
specialis appellatur, quod sapore habuit
... quod vires sue perennitatis
tinuabitur et soliditas glorie seque-
batur. Et sic accipiter volat ad capi-
endas aves silvestres et columbas
inde reddit et rediit ad [illegible]. Sic propter
ad peccatores descendit corda quibus [illegible]
pecc[ato]rum ad [illegible] ad celum [illegible] in
[illegible] de plumacio iste accipiter fuit

una solo pluma .i. lat[er] com[m]issi ei
adhesit / quotidie veteres plumas
exuit et novas induit / q[uia] p[er] sapien-
tiam p[re]dicator[um] et confessor[um] electorum anti-
quitus iste plumescit donec in fine
adherentibus sibi omnibus plumis a-
vis pulcherrima condecorata varietate p[ro]dat
suam ostendens deo et p[ro]ximo hic enim accipi-
ter fuit ix mensibus mutatorio ute-
ri virginalis sup[er] virgam vetustissimam vir-
gae de radice yesse et hic mutatus alacriter
p[re]dam capit et in celum volat. Et sic
aquila celerius ceteris avibus volat
et pullos diligens ad volandum provocat
Et ad radium solis probat quod ante-
tes oculos a sole deiecit alios in-
tuitu Sic p[ost] in ascensione alas expan-
tatas suos provocat ut sequantur / eos
approbat qui celestia contemplantur / eos
reprobat qui temporalia sectantur quorum
oculi ad terram reflectuntur. Sicut aquila
senior contrahuntur ale obducuntur oculi
caligine quem fonte aque / volat
in altum / incendit alas et caliginem oculorum
solaribus radiis et cadens descendens
ter in fonte p[er]verse immergit Et ita
tunc innovata simul oculorum et alarum
velocitate recipit et nos in altum vo-
lantes sole iustitie complemur et adin-
fima unam tunc lux / descendentes in no-
vitate fontis lavacri p[er] renovemur
Illo aut[em] volare potuimus cum p[rimo] si ale
nostre vento superbie elidantur iusto lu-
pine constringuntur huiusmodi vtile madi-
gantur pondere avaricie aggravantur
Dicitur quod equus male pastus licet sit
macillentus tunc melius ascendit et velo-
cius currit quam equus pinguis sursum sic
plenus de corpore / Iudicis iudicium
ponit. Gregor[ius] Ascendentes quod tranquilla
apparebit bonis et valde malis qua-
lis unum et eundem p[ri]m[um] in qualitate oculis
visuri sunt benignus tunc apparebit
iustis ex mente acta in statera. Et tribus

reprobis ex culpa conscientia sic cum
deus ad iudicium p[ro]dierit alius in no-
cte sibi conscius et alius culpe vim
videbit iustum / iudicem benignus ali-
us valde vero iratus [illegible] lucas p[ro]prijs Et sic
fulgur exit ab oriente et paret usque
in occidentem sic erit adventus filij
hominis quod exponit Richardus in
libro de potestate ligandi dicit quod ful-
gur cito apparet et cito disparet Sic
iudicium cito fiet fulgur enim ab
oriente cito attingit usque ad occiden-
tem sic subito sic et secreta cordis co-
gitata statim procedent ad manifesta-
tionem ita sic tunc celeriter illuminatio erit
ita cum iudicium et omnia illuminabis
sed nos quod modo alias conscientias non vi-
demus nec approbare nisi palpando ad-
verte debemus quia si de nocte obscura
domum obscuram intraverimus multum late-
ria palpando deprehendimus sed si subi-
to lumine apperuit vel candela ista
uno simplici aspectu multum videmus
et aperte que palpando comprehendimus
per multum tempus successive Et multa
esse que palpando non potuimus de-
prehendere quia nec distincte potuissemus
nec album et nigrum pulcrum et defor-
me Splendor ergo quem divini luminis
de pectoribus cordibus radiabat qui-
buslibet universa que in corde
suo bona vel mala latebant ma-
nifesta in visione demonstrabit. lux
enim licet incorporea sit efficacior
est quam corporea Sicut enim Ricar-
dus videmus quod ad primum radium
emergentis solis omnium oculus
reddebat quod statim omnia pateant
que prius latebant. Unde ad [illegible] morem
terminum lucis radium fusci prius
et iam ex lucis vibratione quam in
valles refundit omnia que ibi
sunt omnia quam ibi fuit oculis patefiunt

Sic utique sinu'i vi et psettd ppetua
stabilitate fundati sb stipendio
sublimitate magnificati et ve molest
etiam vadiud diue sapte i mete sus
cipiud et epstiscepta ut sit dicat
vivus beatam quad tranquille diffu
dud omnia que p nidtum rone
manifestari oz sb tpis momento
in lucez adducitur pts illumin
tu mi · andiº e · De ep'is quibus
ad penaz et glaz Anshelmus de
silitudinibus Sic ferrum ignitum quamquam
sm pte extimz igne sic in se boi
voluptate Mali vo sentiet ampi
etiam hac vo voluptatez vetem
in hac molitate mortalitate puenire
esse puto ul sensisse q eaz ut e senti
sed ul gustaverit ut illius sapore
ul quitudinez aliis declarare possit
Et in eod Sic em ep splendor
solis ipm solez sentiri antequam
illud pspicue videas hc ep multi
ine specelatam dud sentis quod vim
quad ep ipa vi tclure pspicis
Sic q illud intuendo et amando pst
dez et spem ad pus sentis tsi
situs etiam nob uz p spez sentire
q videbimus eum sicuti est Nec tm
eud oes equaliter videbunt Nec
tm amore oes equali calebunt
Sic em diu'sono li'm et fu'w igt
ardor calet sic celestis spe ul
btoz aie megis dei amore ser
uet Vnus em eum videt in eius
male et est in pictura ea q diaig
veluti pictud solez a mar videg
Solez quippe a mare eud depuita
videt Vto sic est in ipa re ea
videt Tu vo solez clar lure
habes cum pspicies aut mare turbulentem
tem pspicies aut mare turbulen
tud vel tranquillud cum vez sicuti
est pervacatur in tuend cum legentes talez
quid est in se intueri Nequeas
sit sed dei in sua glud deum

videbit sz magnitudinez eius dimitte
sine dmistiate potestate illa gphde
nequibunt Non em in mesa esse sit
intuitu eud gphendere potuisse de
huiusmodi cepit psectam ptinsime Et
ad libz Anselmi de silitudinibus et
pastoris sine hine et alios remittis
Sut etiam epecad agredi de qbus expedit
in vite sctoz et in vitas patrum Et lhº
dialogoz Et petri damiani et mltoz
alioz q pdicator dz ere ad mam
que frequentius moue sim ees quad
ad concordantias et oppositiones eoz
Magna em expedit pplo ut sciat
tangere vita scte ul scti de qº sit pdi
catio Et ad que modi vestit hysto
ria de biblia fideliter narrare Multa
etiam moueri bucasta et bnfeta gsti
que legunt apd volud mapim et
Macrobius de tae Et agellius noc
tud antiquaz Et iutza titulis de pdi
catoris modis tracta pstatuº et offi
tioz divisa Et hec quadru pmo
de amonitoriis respicit statum q est
in qº que sit scpus etas officiud
dignitas status cud sunt opposita De
amonitoriis respicit creaturaz et sud
qº infirmitates paupertas sensilitas
pusillanimitas cud sunt opposita De amo
nitoriis respicit internud et sud qº
ruditas simplicitas pusillitas iniua
humilitas cud sunt opposita De amonito
riis respicientibus offensud sz pctud progres
sud et sz qº cogitationis locutio actio co
suetudinis obdurationes cud sunt opposita
Et ad ista ptinent de amonitoriis
respicientibus affectum sz decius vii
molius pctoz et de ptinentibus ad
ipa cud sunt opposita De amonitoriis
respicientibus statum qui e in qº que sit
scpus etc vigint Supra

Habito de pdicatoribus
valde de pdicationis
et eius materia et
[illegible]

quinto dictum est de predicatorum modificatione
per statum et officium diversitate diversos mo-
dos amonendi ad predicatorem pertinere
docet Gregorius in pastorali per plurimas de quibus
perstringam breviter Sunt enim quedam amonendi
species que respiciunt statum quedam vero
etatem quedam intellectum quedam affectum
Ad statum referuntur sexus etas officium
et dignitas status que requirunt diversos
modos amonendi et quantum ad sexum ad
viros predicandum est ut faciant convenien-
tia mulieribus leviora Quantum ad etatem iu-
venibus predicet amonendo severa senibus
blanda quia Seniorem ne increpaveris
sed ut patrem obsecra Quantum ad officium
sic moneatur quod coniugatis obligatum ut
ita sibi placeat vel coniugio quod est ad mixtum
officium quod non displiceat creatori Et
sic id apostoli Qui habent uxores sint
tamquam non habentes uxorem quia non [illegible]
non [illegible] qui sic per eam seculi consolatione
utitur ut tamen a recto intentione non flec-
tatur Et uxorem quasi non habendo [illegible]
transitoriam cunctam esse respicit et curam
carnis tollat ex necessitate ut tamen spiritus
eius non recedat a spe vite eterne
Attendat coniuges ut se invicem tol-
lerent se monentes operibus salutis alter
supportet alterum Item attendat quod
tollat ab altero sed quod alter tollat per eius
expressum Attendat quod coniugium et ca-
pitis cum una transeunt et si expe-
non expectat quod [illegible]
tusserit in usum voluntatis hic tamen dicitur
Apostolus sed indulgentiam Non secundum imperium
quod in finibus adhibentur medicamenta di-
citur apostolus fornicationem unusquisque habeat
uxorem et vir suam et sibi reddat uxor
debitum quod indulgere culpam sed si
tanto venerabilem magis quam non causam
illicitum sed non tenet [illegible] moderamine
quod est licitum unde Loth Genesis prius
predictam Sodomam fugit sed veniens
in Segor non statim ad montem ascendit
quia per coniugium carnis miseriam decli-
navit sed supereminentes in continentia
non tenet sed est civitas modica ad
quam fugere possit ait Loth Et salvatur
in ea quia vita coniugalis Non omnino
divisa longe Nec in virtutibus
[illegible] extraneus Nec tamen a salute
aliena Quoniam vero coniugati non sunt
debent tanto magis vacare divinis
preceptis quanto magis absoluti sunt
ab opere carnis et ab onere sollicitu-
dinis carnis Si in temptationem pre-
cellat ad difficultatem salutis tolle-
rant coniugi [illegible] petunt visitationem
[illegible] Quantum ad
dignitatem status ut in subditis Et prelatis
quia admonendi sunt prelati ut propter superi-
orem locum quem tenent se non extollant
Nec in ista perficiant Nec subditos ad
[illegible] invitent Sed subditi [illegible]
[illegible] Gregorius
tot moribus digni sunt quot ad subditos
suos exempla [illegible] transmittunt Et
sunt diligentes circa subditos ut non
negligant seipsos illaqueati sunt
[illegible] Gregorius
Apostolus distat inducens prelatos cogi-
tanta in opere exsolvit quanta [illegible]
[illegible] vere precepisse Et sequi-
tur [illegible] incidisti in manum proximi
tui ne dederis oculis tuis somnum
Nec dormitent palpebre tue pal-
pebre dormitant cum prelatus [illegible]
[illegible] de proximo non corrigit ea
que in subditis arguenda et corrigenda
novit plene vero dormiunt cum Nec
corrigenda petunt Nec novit ut corrigat
sed dormitando quod plenum dormi-
tionem venit quod prelatus etc [illegible]
novit peccata corripere et non corrigi-
mitte suis corripientibus ad hoc debet
ut non cogitare malum quod subditi
operantur habent [illegible] oculos [illegible]

sic aurum Beatus gregorius ut se mitis
videat Hic deo displiceat et cetera qui eum
pbeat mag corrigenda malicie de
ppendat Subditur vero proximi ut
humilis fiat quod iubet ut dum i
precepte complet Et tanto ma sa
lutem suam se gerat diligencius
quanto minus cura curam aliorum implicatur
Ne minuere de plate Ne indiere
corum errores Ne fiat inde auda
ciores et incurrentores Nam in Regum
prci Saul inobediens est priuatus in
ventura pigrius quod plati mali ma
lam natam conceptam deducit ad actum
experiencia quod non potest bonum
subditus linguis gladio non incisi
at Et si eum dignum reprehensione
inuenit eius orat clamidis sa
ul lateris amputat Et si fin
gebit per modum incipat quod non
iuuamus loquitur subditi contra illos qui
ad suas consciencias redeunt reputant
se reos quod quasi diu sunt in platone
tollerandi sunt Hic est minimi contra eos
si contra deum res

Nunc est amorosus respi
ciendus ereccionem ut in finibus
paupertatis simulitas pu
sillanimitas infirmo p
dicandum est ut se filios dei credant
per flagella que tollerant quia quem
diligit deus corripit et flagellat
omnem filium quem recipit Sic iuste
est cum laborat in via desertum
in prima sua Sic lapides quod qua
drantur ut sine sonitu mallei in
templo celeste vrbium in suis ordi
nibus disponuntur Vt flagella
suis stimulos reseret quod per modum
in edificio concordia caritatis fligent
Si autem filii caremus nullum sustinemus
per eterna hereditate amplianda quia
in ad suam amissione quanta debet

per eterna hereditate relegati et in apud
eius sic tollerando posuit eterna sup
plicia declaravi Sic est infirmitas
corporis renovat statum mentis ut in eo
sue fragilitatis et conditionis declinet
fastigium elacionis Vnde asina balaam
cui insidebat iterum impetit quod angelum
vidit quod balaam non vidit quod ratio fla
gellata dum indicat et apposito
malo retardat Sic est penset pas
sio pecci qui sine peccato vixit eius sine fla
gello exiit de saeculi potius omnis
infirmitas tollari Vnde Gregorius Cum
asspicii vndeb ut a deo tollat flagel
la pro malis sed tanta deus ab hominibus
prtulit mala pro bonis Contrario
predicandum est sanis ut ipsa sanitate cor
poris consequitur salutem mentis ne per modum
pumet si salute iuterum abutatur
Et nunc deo placet propter priuatam volunt
eius voluerint sive non possint piu in vo
tam et remisse Et se nundanibus
me et cetera non expandiam Gregorius Salo
mon Hic quid ad bonum operandum accepta
despiciuntur quanti sunt numeris amis
sa sequuntur Et infructuose consumat
ad vltimum quie congregatio congesso tempore vtilis
non habuit Vnde Salomon Ne des alienis
honorem tuum et annos tuos crudeli
ad imaginem dei et similitudinem conditum
non dicit se subdere demonibus et tempore vite
ad voluntatem eorum expendere quod sunt alie
ni et crudeles quod sunt a deo aliena
ti et nos insuper morte pati Paupi
bus sunt danda verba consolacionis quia ip
loquitur et pugnant in animo pau
tatis ut sic obtineat diuinitas eterni
tatis Sed eius pauperis superbia sunt tam
infelicienda et increpanda maxime
superbia pauperis que non iuuet com
parationis quam eius habeat pauperis cen
sus sed eius diuitis fastus Econtra
rio autem sunt diuitis vana quod imprimat

ci timore et de p[ri]ma[m] claritate Vnde d[omin]us
ve vobis diuitibus habentes h[oc] con-
ues[...] diuitias temporales quas h[abe]nt diu-
habere no[n] valent Si tu diues fuis
humilis inclinandus est et mitigandus dul-
cibus v[er]bis Si v[er]o fuerit sup[er]bus cum grandibus
dictis est exhortandus q[uia] incacata c-
dictis est[...] ut durat velucia sepe mitigantur
et molestum p[ro] fomenta lenia et me-
dicorum fascionibus blandicijs sepe
curant[ur] infirmorum insania Vnde Da[vi]d
citharizabat et Saul spiritus habat
Dulcis locutus est in thare dulcedo
ab ad p[ro]p[ri]e eius p[ro]ponit h[ec] s[unt]
uulnera que sunt p[ro]posito q[ue]rentes
ut ipsi a se ipsis iudent[ur] Et de gla-
dio ferunt sic Nathan arguit re-
mansit et de ea paup[er]is cum diuitem
indicavit dictis Considerabat eum
pecatorem et in regem in ciuitatem recu-
p[er]ationis ligat et p[er]ca p[ro] victoria
sermut Sic velut tumidus unguis
serant subito p[ro]cipit Vnde
Gregorius de Nathan ad eum[...] me
dicus venalis serauit velud uidebat
de paupere egri dubitat asteductus
Sed de pana egri dubitat astedit
sub meditale Sub veste quod eductum
subito sic p[er]ci in vulnere ut seraturum
gladium sentiret Egrer aut[em] tener
Ne si an tener sentire recusaret
Sinus d[ic]endum est ut humilitate sue eo-
rum respiciat Duos no[n] despi-
cionis respirat Duos no[n] despi-
ciat ne d[omi]n[u]m offendat Sed ordinatum
cuius dicitur sup[er] illud Et in subi-
cio sunt sunt duos suos om[n]i honore
dignos arbitrentur Econverso dicen-
dum est ut se equales suis cons-
tituat condicione natura p[ri]mis institute
et q[ui] s[u]nt vnius d[omi]ni communes sup[er] se q[ui]
et in vnitate fidei et caritatis et sanctorum
decet viuere inter se Filii in domo intra
uiuit Filii ep[iscop]i Eurites amonendi
sunt de eo quod[...] ne despiciant quia

ex q[ui]plexionum disp[ositi]o[n]e ad iracundiam
sunt Econverso modo lateris p[re]dictum est
de supplicato et re p[ri]ma
s[unt] em[...] supulaz ex [...]

Sicut eciam amonendi res-
pinctes ut[...] ut si [...]
ditates simplicitatis p[ro]positas
immunia humilitatis Prudentes
et ebetes amonendi sunt ut
ea que nesciunt et sciunt teneant[ur] Studio
appetunt ut ad veram sapientiam transeant
Et ergo non arguta illius p[ro]ponenda sunt
ut se quitent Ergo vero amonendi sa-
pientes ne superbiant sed sapientes stulti fi-
ant et stultam sapientiam desiderent Iste
p[ro]ponenda sunt argumenta verbis sunt ergo
aliis Simplices amonendi sunt ut in-
quantum fallaciam fugiant sed aliquando vero uticeant
Vnde dominus Ista hec vobis dicere non
potestis illa portare modo Sunt cum sim-
plicitate prudentia et ut sit sapientes
in bono simplices autem in malo ut
simplicitatis columba prudentia serpentis
Ergo amonendi sunt Duplices ut amo-
veant uerborum cauillatores et errore de-
testatores quia qui pretendunt velanda
ut coruscet aptum pateat apertus ex labor
laborum et sic ericius se totus in
volumit Ericius enim capud ericius capud
et pedes et corpus videre sed cum ap-
prehensa fuit se in spanis tollit
pedes intus se bene iam caput abscondit
et inter manus tenentis totum amittitur
quod totum simul videbatur Sic in quo
das in[...] pro et necnia opus
Sed ita se abscondunt defensionibus
sunt totum remaneat pectus in uo-
lutione in quo sunt et illud ante Genebra
teruit usatorum prie defensionibus
Sunt sibi ibi sunt foueam eruncati[...]
Tales duplices tuto glacitur
se p[re]dendentes esse sue astucie
De quo Sophonias dies domini super omnis
ciuitates munitas et super o[mn]ia angulum

expressio[n]e comminati sunt q[ui]a correctio[n]em
iactam no[n] receperunt Et se dupliciter
defendunt aut fictione expressit sunt q[ui]a
sic angelus duos in se representat
pietates scilicet simplicitatem virtutis p[er]u-
tus p[er] suam duplicitatem Hugo g[loss]a
v[er]ba scripturarum recte non intelligunt
dum aut q[uod] recte intelligunt s[ed] non
humiliter loquuntur Cum vere non
intelligunt a modo dicit ne verum qui
tur s[ed] in veritatem et medietatem in
plagam et lucernam in tenebras
dum ex superbia inflati volunt ex
stetici sapientes ut virtute tollant ut
induant suas opiniones et novitates
De q[ui]b[us] Iheremias decimo quinto p[er]gunt et
Galaad ad dilatandum terminum suum et
q[ui]a incertis fidelium testimoniis vita p[er]
hominum Secundum quem de virtute aliud que
primus ad ipsa predicatio p[er]veniunt et
sunt dubii Sibi non expediunt s[e]c[un]d[u]m d[omi]no
de tollenda manum gladii moveant
q[ui]a si abscisa radix cuius arescit
ramus p[ro]ut affirmat Ergo q[ui] g[ra]ciose
intelligunt humiliter non loquuntur a modo di-
sunt ut prius q[ua]les sunt contemplantur
Impium est medicus qui mederi
aliis appetit et vulnus suum q[ui]a nescit
Unde a modo dicit ut prius apponat
sibi medicinam et corpus accordeat in-
ut sanat si et que p[re]servat ex se
ne sunt [?] de alienis et incipit
fuerit primum vel bibe aliquid de cis-
terna tua et est ad cor suum redeat
ut prius ipse bibet et tunc p[re]dican-
do aliis fundat Unde s[e]c[un]d[u]m deriven-
tur fontes tui foras hec est pro in-
fusionem tuam aliis effundas multis
similes sunt qui p[re]dicare sciunt et pri-
ma humilitate nolunt qui mo-
do dicit sunt q[ui]a vero p[re]dicatores
dum peccantibus subtrahunt [?]
morientibus vite remedia ab-
scondunt fames ipsorum [?] alterius

[?] ipso tempore non [?] fructum abscon-
dunt Unde in primo Cum abscondit frumenta
maledicentur in populis Gregorius talis q[ui]sq[ue]
maledicitur q[ui]a non solum culpa filios
quos corrigere potuit pena damnatur
Maledictus sunt q[ui]a prohibet gladium
suum a sanguine q[ui]a non sunt medici et
consules [?] vulnerum sectores v[er]-
borum cum sinunt damnpnatorum animas
Unde [?] in Ysaias Ve sibi q[ui]a tacuit
Et David Iusticiam tuam non abscondi in
corde meo [?] et [?] dixi Et Exo-
[dus] ponat vir gladium suum super
femur suum ut carnis delectationibus in se
resecet et tunc p[ro]fect[o] p[re]dicator verus
Et s[e]c[un]d[u]m ite et redite de porta usq[ue]
ad portam p[er] medium castrorum et [?] ecce
vero in virum p[er] quem mors ingreditur
ad animam sine timore nunc parcit dis-
cretio sui acceptionem p[er]sonarum Econtra q[ui]
ut p[re]dicare sciunt licet etate [?] et [?]
nolunt a modo dicit ne p[re]dicationem [?]
acquire possent o [?] tempore [?] si [?]-
tate [?] alas [?] volet appetunt
inde de cor[pori]s corruunt Unde [?]
ascendere potuit Corruit edificium
si nondum siccatis parietibus imponant
pondera tignorum Unde [?] puerpera
que cicius ex utero [?] in forma
Sedet [?] in civitate quousq[ue] induamini
virtute de hoc supra require

Sunt et animarum respici-
entes affectum et [?] ut
si peccato p[er]fectio vel [?]
peccatorum Si peccato p[er]fectio [?] in
ad cogitationes [?] consuetu-
dinis obduratam Sic enim dicit [?]
contingit ut non peccant in ope[re] mor-
tem et tunc illam p[er]fectam culpam [?]
ex recitu cogitationis deflent [?] mo-
do dicit sunt vero delectationem tunc autem
[?] p[er]manent [?] considerent Et delec-
tationem considerent utrum sint [?] ut
de libertate de [?] utrum sint

Utrum sint subita vel deliberata et ipso
utrum sint in actione vel tantum in corde si facul:
tas suppetit vel tantum cum deliberacione volun
tatis consensu ita ut dicat Gregorius in pa
storali libro ii. peccatum quatuor modis
perpetratur suggestione delectacione consen
su defensione prava suggerit caro se delectacioni
subicit spiritus victa delectacione consentit
... in spiritu consensu in audacia defensio
... sunt Tercio an in opus vene
... tale apud deum non iudicatur culpa cogi
tacionis sed operis iunctionis Sexto utrum
tarde sed operis ... tarditas fecerat
Gregorius Et si recte tarditas ... distulit. inter hec consensus
peccatum inplevit ... in hoc casu
opere non implevit sed in hoc casu
nam si frequenter ... ne frangantur
quia deus ... peccata cordis abluit
quo fit ... non permittit Septimo
tanta nequicie ... solvitur quod effectu
operis dispositio non ligatur ... salutis
considerandum est quo intus peccatum ...
tatum est ut secundum mensuram culpe
sequatur mensura lamentacionis et pene
ergo qui suadent ... opus ...
... peccati operis solvitur maiore
satisfactione ... dabit nobis
in lacrimis in mensura Amonendi sunt
ut ante oculos peccata reducant
Et sic vincendo agant ut coram deo
videri non debeant et singula queque
commissa considerent ut successive
de singulis doleant et ... Dimissi
... aquarum ... arcta menti
quando singula peccata singulis lacrimis di
luit que simul cuncta videre non passim
considerandum est et in spe venie quando
nos iudices peccatorem ... consti
tuit ... signum est quod ... peccatum
nos punire nos non appetit ... pau
lus Si nos diiudicaremus non utique
iudicaremur Item in confessione pre
venire faciem eius Sed caven dum
est ne sic fiducia habeatur ut
presumpcione torpeat ... xxv
iii Fissa est dura ut videt vili
... peregrinos illius quia incaute sum ne
gligens et cunctam minime curat ...
se vagatur que assumit ... ...

...uitur et vicinis ...
in culpa ... agglutinatur
... blandiciis delinit
... salutacione
et secundum salutacionem suggerit
... gaudet in
... plenius obviat
suppliciis Vigesimo cum aliorum
facta ... Modo nichil
est quod ... est ...
... penitencia ...
... ad penitudinem
... Amonendi sunt et qui
in multiloquio peccant quod
... sic ... reprimit
... suffluit se
colligit Quod ... super
flua loquuntur quia tot vinc...
... et ... desig
... quia nimium silencium
... iacuit
quod ... labor ...
pat quia ... ipsa
... pugnat et
... nova ... delec
tat ut ... loqui de
... loqui ... de ... mag
... Sicut ad aptam
... lingua occupat
... et ...
... quia qui dimittitur
... lingue non re
frenatur capud est in ...
vite ... De ...
in die iudicii est racio red
denda Sepe autem verbum ocio
sum ... iuste ne
cessitatis aut intencione pie
utilitatis Ergo nimie taci
turnitatis ... in ...
te ferveant ... amplius
silencium ... que tanto ...
... clamore
... videntur quia ...
... et ... su
... quia frangentes ...
silencium ... et
... plus timeat eos ...
... medicam ... eos

sincerioris reprehensionis proximorum
vitia videant non parum quales
erunt se forsan audire sed quatenus
intra se inspiciant ut omni custo-
dia custodiat cor suum quia
nichil est fugacius quam
cor quod totiens fugit quotiens per
pravas cogitationes defluit.
Unde psalmista Cor meum dereliquit
me. Sed reversus cum cogitationes
constringit unde et invenit
servus tuus cor suum ut ora-
ret te. Et sic vulnera clau-
sa plus cruciant quam putredo
que fluit minus quia cum exit
dolor ad salutem aperitur.
Ita ergo si quid sustinent
a proximis tanto acrius cru-
ciantur quanto minus loquendo
eius medicine vertuntur saluti
curatur. Cum ab eo qui infert
actio prava compescitur et ab
illo cui infertur doloris fruc-
tus vulneris temperatur. Cum enim
mala proximorum vident et
tacent velud medicamine
subtrahunt quod curare debuerunt.
Unde non est lingua in pluri-
bus obliganda sed discrete
fremanda. Hec petit psalmista
cum sic per inde pete sed hostium
circumstantie labiis quod aperi-
et claudit. Qui loquendi et ta-
cendi temporibus apportunitas. Quam-
privas usque ad tempus tace-
bit quia est tempus loquendi
et tacendi. Admodum sunt qui
minima peccata et qui magna
et qui bona non inchoant
et qui non consummant inchoata.
Qui cum minima perpetrant
sepe timent ne (?) et si non
cavent dispendere gutta re-
plent flumina scintille creat
incendium. Et hec agit sententia
Salomonis: Ecclesiastici qui spernit modica
paulatim decidet. Et quia
Jam in sinu ardorem lingue
tacere. Similiter in nullo sermone.

quod pena longior cum si in illorum vitiorum pec-
catis in minimis neglegendo congestus processit
est ut portantes cuius velut pon-
derosi lapide pressa fatigabit.
Et considerabilis partibus tenuis et rara
gutta distillat. Sed si nos sub
ipso spatio longioris vite ita
plenum ac profluens unda distrahere
intendant ut vere sed in nunc cum si
superbi pharaonis et tocius Egypti sub-
vertit brevi vite breve tempus est hora
sed cum hora hora quam sucessione con-
iungitur tocius vite magis cursus impletur.
Minima sunt que nec cuncta (?) mortis
perscrutari vulnera sed neglegendo sicut
et grandis vulnus necat et qui mo-
dica spernit paulatim decidit. Consi-
derant ergo quia minor culpa quod
quasi credit eo peior quo et secur-
ius usu tenetur. Cum vero a parvis se
custodiunt et magis peccata faciunt ca-
veant ne ellato animo iusticie fiat
eis via ad foveam maioris culpe quod
qui ellati minima bona custodiunt sunt
in ibi ceciderunt in ruinas dilecti culpis ma-
ioribus obruunt et cadendo desistunt
non fuisse. Ipsi qui stetisse ut mala
viciosa cor reprimat quod minima bona
exaltant. Cum vero bona non inchoant
indigent ut ostendatur eis quod vana
sunt ea que diligunt et tunc audiat
eis que utilia sunt que presumittunt.
Nam clemens si non quid qui nescit
quia credit et qui doloris vulnera
non sentit salutem non querit. Tunc di-
scunt vero bona querere quod opera
sua in vacuum transisse ostendatur
eis quam magna est dilectio temporalium
etiam supplicium quod non libet in viciis
cito se traheret et quod dolet ignis
supplicium resignaverit. Unde Jeremias
percipit evellere et destruere deinde
edificare et plantare. Sic eos lignum
succendit ut in edificio columne ege-
porrigit sed hi non reponuntur in fabrica
parietis nisi prius omnis viciosa vi-
tas exstirpetur. Et quanto magis exstirpatur

alicuius in edificio levatur. Cui vero
inchoata bona non consummat consistat
quia si quod gerendum fuerat non deserit
et quod fuerat bene gestum deserit. unde
cum vita est sic navis in aqua que
in uno loco stare non permittitur sed
ad yma relabitur nisi ad summa conetur.
Item aut mollis et dissolutus est in
opere suo frater est sua opera dissipantis quia
cum bona cepta perficit deserunt me-
lius fuisset eis et tollerabilius viam
veritatis non scire quam post accepta post
tergum respicere hoc est in opere desistere
et retrorsum redire. Item quod dicitur ore cal-
lidus est qui inchoat et consummat
tepidus vero qui inchoat et non consummat
frigidus qui nec inchoat nec consummat.
Admonendi sunt et obstinati. quorum autem
obstinati dicuntur adeo quod non revertuntur
a culpa post correctionem importunam. quidam
vero non revertuntur post penam illatam
obstinatissimos ergo pertinacia solum est quod
plus de se quam debeat sentiunt unde
alienis consiliis non acquiescunt. Sic cum se
meliores ceteris estimant ceterorum consilia
sue deliberationi non postponunt et quia
pertinacia nascitur ex superbia. Audi sicut
ut elatorum suam agnoscant agnita vin-
cere. Studeant hec duo alioquin [illegible] suasio-
nibus fracti despiciunt. tenetur a super-
bia intus captivi. Considerent quod dei filius
ut gloriam patris nobis [illegible] natus
non venit ut propria voluntate faceret sed
eius qui misit eum patris. Ergo
est de inconstantibus qui se negligunt
et levitate cogitationum a suo iudicio
fiunt. Dicitur hoc quod sunt attendere nec
non [illegible] cum vento [illegible]
[illegible] eos in tot mutabilitatibus [illegible]
malis omnia [illegible] inconstantia [illegible]
ex levitate generatur [illegible] tunc ut
est ut gravitate roborentur et propterea
[illegible] levitatis sit a corde tollatur quia
sine fabrica [illegible] locum solidum
qui in quo fundatur ponatur. Item in iis

Gravis medicinalis bonitas curatur
cogitationum in gestis [illegible]
Admonendi sunt qui
per flagella non corriguntur
et tanto fiunt ob actionem
maiorem quanto sunt insensibili-
ores. Contemnunt ex fatuitate
divini iudicii ad timorem
deducuntur ex consuetudine
dei unde ad spem [illegible] in
pena flagellorum contra quos dicitur
Jeremias Curavimus Babilonem
et non est sanata. Curatur
Babilon et non sanatur quia
mens in confusione [illegible] [illegible]
nec [illegible] [illegible] vel fla-
gellis correpta redire
ad statum salutis [illegible]
Ideo est domus in [illegible] in se-
ria. Item unde ipsa eis fornax fuit
et [illegible] in medio fornacis
hoc est quod nos ipsi [illegible] plus
[illegible] metallis [illegible] [illegible]
in statu quasi argenti [illegible] similia
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
apta malicia [illegible] pluribus [illegible]
excellit ponderis [illegible] [illegible]
[illegible] in tribulacione positi [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] nocendi malicia [illegible]
[illegible] [illegible] Item dicitur multo
labore sudatum est et non exivit
de ea nimia rubigo neque per
ignem. quia igitur tribulacionis non
purgat [illegible] [illegible] [illegible]
Item [illegible] [illegible] ita per flagella
non corripiuntur. Dulcis tractent
autem quia sepe corriguntur
per dulcia qui non corriguntur
per aspera. Item ad salutem [illegible]
a qua tepida revocat. quos
[illegible] [illegible] [illegible] non potuit
et [illegible] et [illegible] que
non sunt curata [illegible] curata
sunt [illegible] [illegible] et [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] non [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

facit. Ergo sunt qui corriguntur
a culpa quia timent supplicia.
Sed huius contrarium est. Hec magis
parvis reputent bona opera
temporalia cum malis et heu ita
ut timeant mala puris pe-
ne cum vitant bonas hominis
sustinent sed timeant penam
eternam non timore simili sed
timore qui est cum initio
caritatis. Sed hic est de quo Io-
hannes: perfecta caritas foras mittit
timorem. Et iste est de quo apostolus:
de quo accepistis hominum servitutis
iterum in timore sed spiritum adoptionis
filiorum etc. Contrarium cum si pena
non metueret culpam perpetraret.
Refert enim quam libertatem
quam ligat servitus timoris.
Cum enim ideo bona facit
quia timet penam vellet
eam non esse ... ut audacter
committeret culpam. Unde ipse
sibi testis est quod iustitiam dei
odit inimicus etc.

Sunt tres admonitiones
de speciebus duabus
speciebus mortalium peccatorum.
Gulosis contrarium est quod caveant
ne per gulam ad luxuriam re-
laxentur. Contra incitans levitas
contra oris loquacitas. Gulam
sequitur aspirat incommoditas
loquacitatis oris. Audit tractus
divitis qui ligwe spiritu petebat
refrigerium, quia loquacitas se-
cunda fiat gule peccatum levitatis.
Operis que gula attendit. Sed
iterum manducare et bibere et
surrexerunt ludere luxuria que
sequitur gulam. Contra principes
Scriptura describit [illegible]
... quia dum venter ingluvie
... [illegible]

luxuriam deserviunt. Contra eos sanctitate
venit qui tendit calcem libidinis gusta-
tur. Ergo contrarium est abstinentibus
quod abstinencia sepe committatur aut
sequatur impaciencia. Contra hoc castitate
in abstinencia paciencia. Sepe vero superbia.
Unde Augustinus: Qui non manducat manducan-
tem non iudicet. Et phariseus Luce
xviii° contumeliabat gestis abstinencia
dicens: Ieiuno bis in sabbato. Non
amodo sub de paciencia. Nulla enim
est si caro per abstinenciam vincitur et spiri-
tus per impaciencia vincatur. Aliquando
cum vana gloria sequitur abstinenciam
eo quod in abstinencia superat paciencia
et palam bonum per eminentiam vicium.
Ideo videat abstinens quod hac virtute
custodiat sine remissione sub clave.
Sed credat apostolo hanc esse magis
inutilem nec a superbia valeat dissipari.
Hec cum non virtus non per se sed per
alijs collaudatur ipsa. Augustinus: Hoc
est ieiunium quod elegi: frangere
esurienti panem. Zacharias: Cum ieiunaretis
ventri quod consumant pauperi, aliqui
non ieiunant deo sed sibi. Dicente
deo: Numquid ieiunium ieiunastis mihi et
cum comedistis et bibistis numquid non
vobis comedistis et vobis met bibistis. Lu-
xuriosis vero contrarium est ut timeant maxime
salutem post naufragium et bona nature
que non sunt nimis integre salute restaurent
sustineat. Et multi se custodientes multos
secum ducunt ad regnum. Sic vero nec
per dampna resipiscentes multos secum
producunt ad infernum. Considerent quomodo
primum de Salomone qui peccavit quia
non cessat portare pro culpa. Unde ...
... acti tum virtutes preceptorum
tuum et audis hic audiunt ... pro
regnum mortis. Vidit Adam dominum lo-
quentem loquente sibi ... dominus regnum
... mandatis preceptum
Sed deum ad ... horum lege ...
anglorum ... hortantes ... in carne
appetunt ... pro regnum ... admonitio
quod et ... peccatum fat cum pro

culpa esse se credi persuadet. Addat autem
sed generat omissa non respirat. Hinc scriptum
est: primum paradisi [illegible]. Sed hoc ... est ta-
men ut qui sic stant aliqui timeant
magis casum, quia qui sic stat in loco
[illegible] magis impetitur ab hoste,
qui cadunt erigitur, qui desperat. Itaque
debet quod ab integritate carnis fa-
[illegible] superat. Considerent ... virgi-
nes ... canticum novum in [illegible].
[illegible] canticum ... est cum [illegible]
[illegible] vidualia fidelibus
[illegible] carnis in corruptione gaudentes quod
[illegible] audire ... dicere nequeunt
quia pro ... in illorum celsitudine
[illegible] sunt spiritus ... prima [illegible]
assurgat. Et ... status non se
extollant super coniugatos quia quos [illegible]
[illegible] pravas actiones [illegible]
Erubescite Sidon ait mare. Sepe
[illegible] virgines ... assistunt in se
[illegible] defleant ... innocentia
committitur. Sed [illegible] carnis [illegible]
[illegible] in se videant amplius quam defleant
amoris incendio inflammat, et sit deo
gratior vita per culpam amore ardens
quam in innocentia se [illegible] torpens. Et
plus [illegible] diligit que per spinas
[illegible] videt sicut [illegible] quia
que non spinas [illegible] sed [illegible] excul-
ta [illegible]
cum [illegible] invitat [illegible]
[illegible] cum [illegible]
[illegible]
[illegible] palatii [illegible]. Sic [illegible]
in [illegible] statu [illegible] et in
[illegible] Amans [illegible]
[illegible] est id [illegible]
[illegible] qui non faciunt
[illegible] Et si tanta pena puniuntur
qui sua non distracte tenuerunt quanta
puniuntur qui aliena rapiunt. Cum
[illegible] opes ambit proximi negligit
Et [illegible] rapiunt [illegible]
[illegible] avidus [illegible]
[illegible] quo [illegible] gula non [illegible]

Et ... [illegible] sua-
[illegible] non alta [illegible] alti-
[illegible] ad qua-
[illegible] in principio ...
[illegible] tot [illegible]
[illegible] tradit [illegible] qui per ava-
[illegible] sua multiplicat
[illegible] po-
tat. Sed quid [illegible]
si totum [illegible]
[illegible] pa. [illegible]
cum vita ... iustitia [illegible]
non stat in ea [illegible]
[illegible] et [illegible]
[illegible] de-
fecit
[illegible] sed [illegible] non
ne superbiat quia sua
erogant immo aliena
dispensant. Et timeat
[illegible] commissa indigne dispen-
sat. Et ut dicit Gregorius
[illegible] quibus non [illegible] nulla
quibus [illegible] multa debentur
[illegible] sic quod [illegible]
[illegible] sequuntur [illegible]
[illegible] tribuit [illegible]
[illegible]
[illegible] laudis iustitiae [illegible]
[illegible] oblatum [illegible]
[illegible] obsident [illegible]
[illegible] oblato [illegible] plus
[illegible] quisquam
[illegible] implicant [illegible]
[illegible] anima [illegible]
[illegible] famem
[illegible] pauperes [illegible]
[illegible] ca-
[illegible] cum [illegible]
[illegible] quia [illegible]
[illegible] ut in eo [illegible]
culpa [illegible]
[illegible] ut sic [illegible]
se [illegible] si [illegible]

pretes non resipiscat / Licet enim
plus sit quam esca et corpus
plus quam vestitus et ideo qui
autem ut corporis utilitate potius
licet temporalia pauperibus largiatur
Et quidquid enim est iustitie ab-
stulit et quod magis est turpe
commisit. Sunt tamen qui vel ali-
cuia appetunt vel sua dispen-
sant qui frustra se innocentes
putant quia bona quae de terra
quam deus communiter fecit ita
sibi quasi privata sibi usurpat
unde tot pene cotidie perimunt
quot morientium pauperum apud
se subsidia abscondunt.
Iustitia cum est indigenti
ministrat quia reddit ei quod
est suum. Ideo ita fit homo. Si
magis quam opus iustitie et
debitum quia possessio debitum
pauperibus iniuria est. M 21
Aliqui tales sunt sicut ficul-
nea maledicta que non
fructificat sed terram occupat
et quod prodesse multis potuit in-
utiliter servat. Et securis ad
radicem arboris ponitur ut arbor
arida in ignem mittatur quia praeteritis
virtute a radice non thesaurus co-
servatur. Ideo ergo dicitur hic in
Senecis vivit aliena non quam rege
et si opera mea non faciam tamen
pro ipsa elemosina / sed etiam de
divitias faciunt quia dantis
ora nulla hostia munere red-
dit. Hinc dico magnas nec
praedas redemptores aut sicut assumunt
Nec divites exemplo aliena
rapuisse legimus sed propriis in-
fructuose abutebatur. Sunt
tamen qui tenent sua et ra-
piunt aliena quibus ergo largite
avaritia nascitur et peccatorum ...
qui ... ... rapiunt
quod ... ... debent
[illegible]

non avide aliena. Secundum radicem cu-
pe ut sciat iuste possidendi sua dis-
pensare et tunc sectabitur prima avaritie
Et si enim debes per pietatis magis face-
re tamen per unam fraudem peccat quia tamen
non sine dulcedine sed post se
radices amaritudinis quia offert sa-
crificium ergo de pauperis qui qui filium
victimat in conspectu patris. Pauperes
Alios quidem tenent pereunt et quasi
iniquorum vindicant sed quia rapiunt dis-
simulant et quia culparum non compescunt
et in periculo proprio ... mittunt
quas corrigere ... incedunt
secundum suas ... sive sint passione
... sive impatientes
sive discordes sive invidia ...
... non sufficientes quos furor agi-
tat improperiis ignorant quod tali faciunt
et tamen aliis praesunt impellente cor
ira in ... vesania subditorum tran-
quillitate confundunt et non suam impa-
tientiam zelum iustitie quasi rectitudinis fallitur
zelo et peccant audacius quo peccatum te-
gitur sub virtutis pallio et ab eis creditur
favor quod contra vicia furor. Sed dominus
est ut si super ... adiungant
mansuetudinem. Sicut Spiritus sanctus
in igne et specie in columba primo spiri-
tus repletur plenus non est qui in
mansuetudine fugit ... aut
in ... ardore perdit virtutem man-
suetudinis. Sunt aut ita ab impatientia
quod impatientes ab aliis illata tollerant
... que tollerant ... non
dissimulant. Unde ... in ...
... Sunt enim velut ... fuere
... salutari ... sed
... ad se ... quanto se videant ...
quibus tollerant tanto ... ...
... rapiunt. Unde Abigail non
arguit Nabal ... sed digesto
vino ... Cum tamen tali nequeunt
... quia alias minus impetunt
... Sic ... ...
... et ... voluntatem

subsistunt acsi hasta non recta sed
gladio fuisset, quia quasi fragilis
est hiis cavendum est. Hec vero
impetu velut gladio sunt increpa-
ndi. Sed cum tranquillitate sensibili quasi
percutiendo sunt pungendi. Sed aliquando
ita percussi irascuntur quia dum a furore
sui impetu [illegible] percussione resiliunt
quasi sunt sic moventur. Econtra caveant
nimis mansueti ne per nimiam resolu-
tionem [illegible] districtionis rigore
[illegible] se recepisse spiritum [illegible]
in culpa [illegible]. Sic enim Paulus
[illegible] de mansuetudine Thimo-
theum, quod de districtione [illegible]
cat spiritus mansuetorum. Sic Thimo-
theus [illegible] [illegible] [illegible]
similiter alius [illegible]. Magnus quippe
[illegible] [illegible] [illegible] pal-
[illegible] ut [illegible] debeat [illegible]
[illegible] plus [illegible] [illegible] [illegible]
Hec autem non [illegible] fructum non [illegible]
aut immoderate [illegible] quod plu-
[illegible] amittat. Sunt et impacientes
quibus dicendum est ut spiritum [illegible] quasi dum
[illegible] [illegible] [illegible] quedam
quasi [illegible] faciunt quos [illegible]
[illegible] et improviso impetu [illegible].
[illegible] quidem [illegible] est
quia doctrina viri per pacienciam noscitur
et tantum paciens esse dicitur [illegible]
[illegible] sit nec doctus est vir impaciens
[illegible]. Sed per impacienciam [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] quia dum sustinere de-
[illegible] non [illegible] [illegible] se in osten-
tacione [illegible]. [illegible] in altari dei fossa
[illegible] est [illegible] ut in ea [illegible]
supposita holocausta quia [illegible] [illegible]
paciencia [illegible] hec mala vento im-
paciencie [illegible] bona que [illegible] [illegible]
est [illegible] [illegible] [illegible] et per pacienciam
[illegible] [illegible] possidere paciens [illegible]
[illegible] et sibi [illegible] [illegible] [illegible]
per impacienciam [illegible] [illegible] et amittunt
[illegible] [illegible] [illegible] et per impacienciam
[illegible] impellitur ut [illegible] totus spiritus
[illegible]. [illegible] dicendum est pacientibus

ne doleant [illegible] si [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] nec [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] Sic et
[illegible] culpa quanto est [illegible]
specie palliata [illegible] [illegible] [illegible]
quod tollant [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] tollare
sed [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] accepit [illegible] [illegible] [illegible]
in altari [illegible] [illegible] flamma ca-
ritatis [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
in [illegible] [illegible] [illegible] et
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] a se
[illegible] [illegible] malicie et [illegible]
[illegible] [illegible] et impaciencia
[illegible]. Sed quidam paciencter
tollerant mala [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] audiunt [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible]. Sed paulo post [illegible]
illata sibi ad memoriam redu-
cunt paulatim [illegible] [illegible] dolor
et mansuetudine [illegible] et
[illegible] [illegible] inquit. Et [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] post [illegible] [illegible] sustinendo
[illegible] [illegible] et [illegible]
inflammando [illegible] in [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] in [illegible] [illegible]
[illegible] qui tanto [illegible] [illegible]
[illegible] ut [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] non [illegible]
non [illegible] [illegible] [illegible]
et [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
a languore [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] et tanto
magis [illegible] [illegible] quanto
magis [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible]. [illegible] amor [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] et [illegible] ut [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] ut ad [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

tamen omnes quos vita percellit
sententia distenditur quia sine
concordia quaedam sancti perdunt.
Si enim flagellis quae sunt
caelestibus abstinentes corde
contempnunt et ab aliis se di-
iungunt, laudat David in hym-
nario cimbalis psallere que res-
sonat sed non laudat in cho-
ro qui unitate spiritus non concor-
dat. Si percellit sententia et se
ab aliorum unitate separant omnium
... habent sal et pacem
non habent. Sed hii audiant: Sal
sine pace non est virtutis
donum sed ad probationem argumen-
tum. Ecce cuncta genera avium
volando se accipiunt [illegible]
alia bruta pascuntur ut ho-
mines animalia consensu ad con-
cordiam informet. Ergo qui
pacati sunt sic pacem pre-
sentem teneant ut pacem perpetuam non
amittant. Econtra sic qui non
[illegible] quod pati metuunt
temporali quia timent fidei inte-
gra servare cum [illegible] summa quod
super [illegible] dum habes sancte
perfecte et odio odientes illos
et tamen fratres suos sibi dilige-
bat quod fratres suos persequi et
quod increpaverat quod fecerit pax
cum temporalis vestigia [illegible]
pacis. Sed sepultus est in
pulvere vestigia impressa di-
ligere et illud a quo impressa
sunt non amare ut carnem
tam ipsi dimittere non [illegible]
quia temporalem pacem sibi tur-
bari timent quia hii non tur-
bant sed videntur [illegible]
[illegible] sed tenent
eam intra per intima metus
dolorem. Sunt et seminantes
discordias amore ne [illegible]
apostasia [illegible]
cursus [illegible] intra tendit

et forte preter integra scientia [illegible]
scriptum est: Vir apostata omni tempore
iurgia seminat. Immo si filii dei voca-
buntur pacifici, ubi qui seminant di-
scordias filii sunt diaboli. Et caritatis
una [illegible] una negotia [illegible]
ab hominibus cordibus caritas virtutes
si eradicat. Cum caritate que mater
omnium virtutum est seminantes discordias
necant. Ergo caveat pacificus ne
[illegible] sunt uniti et per eas commu-
nia unantur mali. Quia sicut multum nocet
quando unitas deest bonis ita multum
nocet si unitas non deest malis quia
[illegible] tanto deterius [illegible] quanto
magis unantur mali uniti sunt.
Unde Paulus inter Phariseos et Sadu-
ceos [illegible] allegavit se
Phariseum et [illegible] mortuorum in nomine
[illegible] predicatoribus [illegible]
[illegible] contra [illegible] consilia
sibi [illegible] est [illegible] caritas
quam [illegible] diversi [illegible]
[illegible] alieno [illegible] alieno gau-
dio [illegible]. Si enim aliena bona
quae non habent nos habere possunt diligentia
diligendo sua faciunt cum quod electores
suae habeant et [illegible] laborarunt
sed [illegible] in [illegible]
tenent officia sibi mutuo famulantia
filii diaboli sunt [illegible] qui [illegible]
et [illegible] tanto [illegible] per invidiam
Caym meruit dampnationis sententiam
[illegible] putredo ossium sic sanitas cordis
vita carnium. Quia sicut [illegible]
que forte [illegible] sunt [illegible]
ista per invidiam [illegible] oculos [illegible]
que [illegible] fortia videntur.
Ergo [illegible] est benevolis ut [illegible]
nis bonis delectentur quod [illegible] bona
[illegible] diligendo laudare imitando
multiplicet valde enim peccare si ali-
orum [illegible] non diligis. Sed parum
[illegible] si que diligis possem
non imitari, alioquin [illegible]
[illegible] spectatores quibus placet [illegible]
[illegible] [illegible] est quod [illegible]

vino madens excitatur contemplando
sic dormitabat anima pre tedio. Caue-
at vero cordi ne sompno tedio deficiens condat
neque de claustro quasi requiescens sub pre-
textu pii doloris abscedat. Caueat
ne bona agenda per dilacionem amit-
tant ne si non agant cum possunt non
valeant cum voluerint. Pigredo enim im-
mittit soporem et anima dissolutoris
esuriet quia negligendo per diu bone
actionis utilitatem. Et sequitur volupta-
tis fames et propter frigus piger arare no-
luit sed non dabitur ei quod estate men-
dicabit. Solent enim qui nolunt bene agere
quedam difficilia preponere quedam incauta
formidare. Sed qui modo in bono opere
non sudat tunc solus uberius fructus
apparuit [illegible] postulabit
et non accipiet quod estate mendicabit.
Ergo quod sunt proposito bonorum bonorum
actuum preuenit multum per vitam quod quod non
agat non inspiciunt. Et per actum quia
sic agi debuit non agnoscunt quare
gressus palpebre non precedunt quod bonum
opus consilia recta non preueniunt, gressus
tendunt. oculos claudunt, id est consiliatum
non mittunt perdunt recto currunt quod
sibi debeat preire opus sine palpe-
bras consilii non dirigunt. Simplex etenim
est quod unum est clarere lucisque a qua
nitorem suscepit omnis natura rationalis. Ver-
orum vero facta est superbia diaboli et
aggressura unde redemptoris incarnati
est in humilitate. Homines ergo per humilitatem
se dicunt ad deum scilicet ascendunt.
Homines vero per superbiam se erigunt in
imitacionem diaboli cadunt. Considerande
sunt quedam et laudis forma ut superbi-
tam respiciat dum quedam que sunt in oculis
bona a pessima in esse laudabiliter. Sic
qui usum mitis [illegible] tangunt manum
blanda et pectus subiciuntur per flagella
[illegible] [illegible] [illegible]
Sic superbi dum recipiunt fauores quos
diligunt coronam recipiunt quos [illegible]

Et tunc maiorem sit laruis
ordinum illorum cessimus
aliis ad prestandum. Sic ergo
ipse allicitabat vero sicut
illo dicit preterea ut [illegible]
[illegible] per descensum sicut est
eius quod ille qui [illegible]
diuino consilio et [illegible]
presidio ne indigebat auxilio
alicuius. Sequitur titulus primus
partis prime de dilatando intra
facultatem quod fit quatuor modis.
Et primo de modo diffinitionis. Si
diffinitum sit quod causas de
modo diuisionis. Ubi non quatuor
diuisiones [illegible]
generale [illegible] theologie
[illegible] de modo collationis quatuor
causas [illegible]
sillogistice inductiue exemplare
enthimematice. Et etiam sillogistice
docetur quod sillogistice [illegible]
de modo exponendi qui fit quatuor
modis et super diuisionibus earum.

Sequitur secunda pars
tituli primi prime partis
de dilatando materiam
facultatem. Fit autem dilatacio
[illegible] modis diffinitionibus diuisionibus
[illegible] expositionibus [illegible]
diffinitionis [illegible] posito nomine
[illegible] fiat
diffinitio per [illegible] quam qua-
[illegible] [illegible] [illegible]
si [illegible] [illegible] que tu
[illegible] [illegible]
ab [illegible] et [illegible]
[illegible] quo-
[illegible] [illegible] immorta-
lite. Utriusque [illegible] et [illegible]
[illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] armata [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible]

der [illegible] que etiam ab et
in morale singularis non in ratione
sed universalis possunt invenire
qui volunt et ingeniosi [illegible]
et non vero habent diffinitio-
nes consequentia sunt descriptiones
et qualescumque notificationes
rationalia ut si describatur homo
est ab statu erectus latus un-
guibus naturaliter risibile [illegible] in cor-
poris est signum et indicium
similiter rectitudo staturae digni-
tatem [illegible] latitudo fortitudinis et
[illegible] [illegible] dignitatis
data sunt in [illegible] [illegible]
[illegible] et [illegible] risibilitatis [illegible]
et indicium [illegible] sit [illegible] dicit-
ur [illegible] ut palma flore-
bit [illegible] [illegible] qui
[illegible] [illegible] sibi [illegible]
[illegible] est [illegible] [illegible] ab-
[illegible] in [illegible] [illegible]
in [illegible] [illegible] flagellis
[illegible] supportatur [illegible] flagellis
[illegible] [illegible] [illegible]
in [illegible] tamen [illegible] [illegible] in
[illegible] reficiatur [illegible]
[illegible] in prima [illegible]
[illegible] imaginem dei [illegible]
[illegible] intelligentia
[illegible] amore [illegible]
[illegible] diffinitionem [illegible]
[illegible] causis [illegible] diffinitionis. Et [illegible]
quadruplex [illegible] talis quia
ut si velis diffinire peccatum. si
causam eius materialem consideras
materiam in qua est dicit s. Augustinus
in libro de libero arbitrio peccatum est
affectio mala voluntaria
[illegible] cum peccatum morale [illegible]
in affectione consideratur materialiter
[illegible] qua est dicit s. Augustinus
in [illegible] peccatum est actus
[illegible] [illegible] debito bonis [illegible]
[illegible] [illegible] quia [illegible]
[illegible] [illegible] peccatum [illegible]

sed quia non unica sit Considerandum [illegible]
[illegible] quia et dicit [illegible] [illegible] in
[illegible] peccatum [illegible] peccatum [illegible]
[illegible] [illegible] est [illegible] quia [illegible]
[illegible] suo [illegible] peccatum consideras Si vero causam
efficientem [illegible] quia dicit s. Ambrosius
peccatum est praevaricatio legis divinae et
caelestium inobedientia mandatorum [illegible] est
causa efficiens [illegible] defectus
[illegible] [illegible] a lege
divina et mandatis legis [illegible] in
[illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] Si vero causam formalem consideras in
formam eius [illegible] quia dicit
[illegible] Anselmus peccatum est carentia debi-
tae iustitiae [illegible] voluntate [illegible]
[illegible] [illegible] rectitudo voluntatis
[illegible] quae in [illegible] est Et per
peccatum morale privatur et sic forma
[illegible] qua [illegible] [illegible] forma
[illegible] [illegible] dicit [illegible]
Augustinus de vera religione peccatum est appetere
quae [illegible] contempsit [illegible] fugere [illegible]
possunt [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] et
[illegible] ut [illegible] [illegible]
[illegible] Si vero causam finalem consideras
[illegible] [illegible] dicit [illegible]
Augustinus peccatum est [illegible] [illegible]
[illegible] commutabile bonum [illegible] [illegible] desiderat
et dicit [illegible] peccatum est [illegible] in co-
mmutabili bono [illegible] commutabili bo-
no Et sic [illegible] [illegible] quae [illegible]
[illegible] diffinitio aut qualescumque notifica-
tiones possunt [illegible] et [illegible] dilatari

S ecundus modus est [illegible]
[illegible] cum thema de [illegible]
[illegible] [illegible] quo
[illegible] quae sunt ibi [illegible]
[illegible] et [illegible] [illegible] media
[illegible] [illegible] [illegible] de [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] aut in [illegible]
[illegible] ne sunt media [illegible] [illegible]
[illegible] sit per media [illegible] tanto

melior quanto pluria. Tertio varietas
rerum ne nimia sint moderata ut
sibi proportionabiliter respondeant aut quod recte re-
spondeant. Nullum enim dicit Boeci-
us aliud quam [illegible] alia duobus pre-
dictis [illegible], sed fundatur [illegible] secundum
[illegible] apparent opposite [illegible]
[illegible] aut [illegible] et [illegible]
[illegible] relacionem [illegible] varietas
rerum ne divisio sit immoderata [illegible]
cum [illegible] dividitur et subdividitur quod
totum contingit atque confundatur [illegible]
[illegible] vicium [illegible] nulla divisio
et quecumque in principio est. Secunda
[illegible] est confusio varietas rerum ut sit
nimis [illegible] ornata [illegible]
divisionem quedam inducunt magis sub-
tiles quam utiles, aliter [illegible] aptas
[illegible] quam affectuosas plenas
[illegible] varietas [illegible]. Sic enim dicit
[illegible] ad damascenum [illegible] fungi et [illegible]
[illegible] filius [illegible] non quantum
[illegible] sed [illegible] paucibus sit vita [illegible]
[illegible] non [illegible] ad [illegible]
[illegible] benedictorum [illegible]
sint [illegible] varietas [illegible] sim-
plicitas. Post divisionem vero [illegible]
[illegible] divisio [illegible]
[illegible] in significatione ut sic [illegible]
aliquando [illegible] aliquando [illegible]
aliquando [illegible] est divisio [illegible]
[illegible] ut sic dividitur [illegible]
in [illegible] et [illegible] et fundatur [illegible]
[illegible] specialiter [illegible] fundato [illegible]
[illegible] in [illegible]
[illegible] caritate [illegible] divisio [illegible] in
species ut si fuit [illegible] infinite
[illegible] dividitur in theologicas
quibus [illegible] movemur ad deum ut
sunt fides spes caritas et in cardinales
quibus [illegible] movemur ad deum ut sunt
prudencia iusticia temperancia fortitudo [illegible]
[illegible] divisio [illegible] vias [illegible] ut [illegible]
[illegible] in [illegible] in
[illegible] aliquando [illegible] aliquando [illegible]
aliquando [illegible] alia in

angelis [illegible] in [illegible]
peccatorum aliud superbie [illegible] ava-
ricie aliud carnalis [illegible]
Post divisionem [illegible] et [illegible]
[illegible] et [illegible]
principium fit [illegible] divisio
ut [illegible] et [illegible]
[illegible] fundatur
et [illegible] dispar-
ta [illegible] autem divisio super
[illegible] causas fundatur et [illegible]
[illegible] enim
[illegible] peccatum in [illegible] que
dividitur peccatum in [illegible] quod [illegible]
[illegible] vel ad [illegible]
ad divisionem [illegible]
dividitur peccatum quod est [illegible]
[illegible] malicia [illegible] ignoran-
cia et [illegible] malicia [illegible]
et [illegible] divisio peccatum in mor-
tale et veniale [illegible] at-
tendit [illegible] Sic
et illa divisio septem [illegible]
superbia [illegible] accidia
avaricia gula luxuria [illegible]
[illegible] deformitatem
[illegible] cause finalis [illegible]
peccatum [illegible] superbia [illegible] vel
[illegible] vel superbia vite [illegible]
cum [illegible] ad bonum
[illegible] vel [illegible] vel [illegible]
[illegible] bona apparencia [illegible]
[illegible] Si vero [illegible]
[illegible] peccatum vel [illegible]
[illegible] male [illegible] vel [illegible]
amor male inflammans [illegible] timor
[illegible] et amor sunt [illegible] cause
[illegible] Sic [illegible]
[illegible] causas divisio attenditur
et in divisionibus [illegible]
[illegible] causa [illegible]
divisiones [illegible] angelis
[illegible] amicitudines [illegible]
[illegible] peccatoribus
[illegible] rectitudine [illegible]
[illegible] dulcedine
[illegible] contemplantibus [illegible]
[illegible] et [illegible]

fuciaq. de 2o ysa. xlv. Ego
dominus loquens iustitiam annun-
cians rectitudinem. de 3o Jeremie
xxxiii. Clama ad me et
exaudiam te et annunciabo tibi
grandia et firma que nescis.
Clama per desiderium et annuncia-
bo tibi in liberatione gaudio et
celestium grandia que sunt
super sensum humanum, firma que
non timent impetum uel insidi-
as hostium eterno nescis que
non capiuntur sensu viatoris
quo ad totum, annunciat angelus
pastoribus. Ecce enim euangelizo vobis gaudium
primo Evangelio, et celebrationem Christi
ut predicatori, gloriam eius resurrec-
tionis. de primo Evangelio ysaie
predicans annunciabit pacem
de 2o ysa. xii. Cantate domino
quoniam magnifice fecit annunciate
hoc in uniuersa terra. ii. Annuncio
vobis evangelizo vobis gaudium
magnum. de 3o Mat. vltimo
predicate in ciuitatibus. O Sucxent
non est hic. Canticorum v. filie
Jerusalem i. filie angelis nutrite
in deliciis paradisi sic puelle
in thalamis sic fructus prima
sponsi. Nunciate dilecto quia
amore langueo. Verba magis
ad angelos. Et de xlv Genesis
nunciauit Jacob Joseph filio
tuus viuit et ipse dominatur
in vniuersa terra Egypti i. mundo
pro tuo intellecto Christum qui
tamen mortem assumpsit a mortuis
resurrexisse. Annunciat nunc ministro
in confessione, peccata ipsa ut deleat
proximo, pericula ut timeat, di-
uina ut gaudeat. de p°
p[…] annunciatio eius magis
te mea et cetera. de 2o ysa
lviii. Clama ne cesses et
annuncia populo meo scelera eorum
et innuitur de timore eternali

tuba exalta vocem tuam. de 3o i. pet. ii.
Vos estis vas electum regale sacerdo-
tium et cetera ut virtutes annuncietis eius qui
vos vocat et annunciate lux sua ad
tam a[…] […] dominum […]
Coronatur in vinculis insignum laetitie
Stulti in signum ignominie, pugiles in
signum victorie, reges in signum glorie.
Ego quod dominus bona tulit prouenire
[…] de prima Sapientie v° Coro-
nam vobis capitis et cetera. de 2o ysa. xxii.
Coronans coronabit te tribulatione. de tercia
prophetarum iiii. dabit tibi augmentum
gratiarum et bona multa protegetur. de
iiii Jaco. i. Beatus vir qui suffert
temptationem quoniam cum probatus fuerit accipiet coronam vite. Sed
quia iam in diuisione […] sermones
[…] […] ipso dominum si in ut dicam
qui est bona actiones contempla-
tiones prelatorum et predistinguunt in
quibus consistit secundum causam sermonem
sic distinguuntur ut si thema fuit
accedite ad eum et illuminamini. Dicit quod
ad deum debemus accedere tamquam ad lumen
tangens ut illuminetur, ad medicum infirmi
ut sanetur, ad rectorem naufragii ut
liberetur, ad pastorem famelici ut cibetur
et huiusmodi illuminatur cognitione sancte
affectionis liberetur in temptatione cibetur
in consolatione. Dicit quod de primo Mat. ix°
accesserunt ad eum duo ceci. de secundo
Mat. viii. accessit ad eum centurio rogans
Domine puer meus in domo iacet pa-
raliticus. de 3o Mat. viii. accesserunt
ad ipsum discipuli dicentes Domine salua
nos perimus. de 4to Mat. vi. accesserunt
ad ipsum turbe ut pascerentur. Matheus scilicet
sermonem aliud sic accedite ad eum timore
non sollicitudinis. Ecclesiastici ii° fili accedens ad ser-
uitutem dei sta in timore. sollicitudine non
sequitur. Ecclesiastici v° eternas qui amat et
seruat accedere ad sapientiam. Ecclesiastici acce-
ssisti […] non duo malignis ad
deum diuisit non fallant. Mat. xvi.
accesserunt ad ipsum pharisei et saducei

contemplativos et ad tempus finalem
perducit. Quinque divisiones. Responsio
Constancia est ad respectum ad ag-
grediendum ad sustinendum ad perseverandum
De primo Judith 13 sancta in constancia
in animo ut contempnat illud. De 2o
Judith ultimo Holofernes post con-
stanciam eius et modi audaciam eius
De 3o 2 Mach. 7 de constantes
confessi sunt pro legibus patriis et
mori. De quarto 2 Paralipomenon 15 con-
stantes estote non dissolvantur auxilium dei
in vobis. Sunt autem alie divisiones
2m modum theologorum magistrum in te-
rcia divisio fit penes status graduum
conditionis acti status sunt incipientes
proficientes perfecti activi contemplativi prelati
Item continentia coniugalis vidualis virgina-
lis. Item pugnantes militantes regnantes
Item viatores comprehensores et secundum
gradus sunt in progressum ut tercium dicitur
ascensiones a nobis [illegible] postulat postu-
lacionem probat probata communicat est id
in primis comparate virtute in fide
in virtute spem in spe caritatem etc.
Habitus sunt virtutes et vicia ad hec
reducuntur tres divisiones [illegible]
[illegible] tempus [illegible] atque
sunt [illegible] cum [illegible]
[illegible] ut [illegible] naturalis et
[illegible] insaciabilis
[illegible] impulsiva [illegible]
[illegible] item petrus [illegible] tempus ut
[illegible] corrumpit [illegible]
reddit [illegible] sic avaricia [illegible]
fat et ita de aliis ~~[illegible]~~ habes ergo
tria modo divisionum [illegible]
divisiones [illegible] divisio principium
et [illegible] theologorum et
magistri [illegible] in [illegible] quam collacio-
nibus fratrum

Tercius modus est collacio
sive [illegible] quae fit per
modum 2m quem [illegible]
[illegible] silogismo [illegible]

placet cum [illegible] per silogi-
smos dilatari [illegible]
sic quemquam perdit animam corporis
famam pecuniam fugienda
est ebrietas. Est singularis ergo
fugienda est. Item non bono
[illegible] committitur [illegible] non
[illegible] ergo ebrius [illegible]
non est. Item turpe est sibi
plus ingerere quam capiat
[illegible] sed ebrius plus capiat
quam ingerit [illegible] ergo turpe est
ebrium esse. Item turpe est
quod verecundiam [illegible] ebrie-
tas est singularis ergo turpe est
esse ebrium et singulariter [illegible]
[illegible] modo [illegible] supra
ta [illegible] modos [illegible] in
silogismus qui sunt quatuor
[illegible] sunt 2m [illegible]
[illegible] unum [illegible] posse
dividere [illegible]
[illegible] potestate [illegible]
aut sunt [illegible] aut probabi-
les aut auctoritates probabiles
ut [illegible] est contra ebrietatem
auctoritas ut [illegible] Seneca [illegible]
aliud est ebrietas quam vo-
luntaria insania. Item [illegible]
[illegible] possidet quod
mali [illegible]
facit ebrietas vicia [illegible]
tur [illegible]
[illegible] cupiditatibus
suis [illegible] dila-
tae [illegible] impudicus
morbum [illegible] publicat
tur [illegible]
[illegible]
superbia crudelitas [illegible]
[illegible]
[illegible] quoniam [illegible] dicitur
posse dividi [illegible] quo supra in
[illegible] est [illegible] ebrietas
[illegible] multiplicat

Quia ebrietas pro gressu, er-
roris in rationali, doloris in
irascibili, amoris in concupi-
scibili. De primo Ysa. xxviii. Ysa.
Nescierunt a vino et prae ebri-
etate erraverunt. De 2o Ec-
clesiastici. Ad te veniet talis in-
ebrialitas atque mutabar [illegible]
Sic t. Inebriavit me absin-
thio. De 3o Cant. v. Come-
dite amici mei et bibite
et inebriamini karissimi. Ad hanc
materiam advertendum ut distinguamus
ebrietatem que facit ebrium
et que ebriosum. Sic enim di-
stinguere possumus ebrium duo-
bus modis. Dicitur alter cum
aliquis in uno semel et [illegible]
fuit; est alter si solet ebrius
fieri. Distinguuntur etiam inter
ebrietatem quod quedam est ebri-
etas accidens ex ignorantia
virtutis vini et infirmitate
potantis et est pena et non
culpa quia involuntaria vel
ex culpa quamvis fuit in Noe.
Unde Alcuinus: Noe inebriatus
est quia forte nesciebat vinum
posse inebriare. Est alia ebrie-
tas accidens ex consuetudine po-
tandi et libidinosa [illegible]
est et provenit ex culpa. Est etiam
ebrietas libido que est ex [illegible]
potu et est culpa et contra
nisi tamen est. Ebrietas maxime
dubitas cum [illegible]
[illegible] cum quando non [illegible]
ut cum dubia ebrietate [illegible]
aliud esse quam voluntariam
insaniam. Hec est vini [illegible] quod
est in actu ebrietas ligata
[illegible] cum in hoc est
dicitur quod ebrietas est brevior
insania pluribus. Unde [illegible]
[illegible] insania [illegible]
et [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] et [illegible]

quod est in imo et fundo latet vas ta-
lem attollit superius. Ita vino ebri-
ante quicquid in fundo cordis latet ex-
terius evomitum effertur et prodit in pu-
blicum. Et sic onerati vino non retinent
sed reiciunt cibum susceptum. Ita effundunt
ipsi non retinent secretum commissum sibi
sed effundunt quod suum est et quod est
alienum. Et sic fatuo inebriato est certum
ita ut ebrius [illegible] cum qui saepius
ignorat dubia et qui explanata pro-
fert verba vagus sit actibus gressu
errante vel lingue capitis [illegible]
instabiles tota domus a [illegible] quasi
[illegible] et [illegible] Et [illegible] ad aspectum
[illegible] oculis [illegible] obtundunt. Ita ad
ebrietatem [illegible] vini [illegible]
[illegible] et relicta [illegible] mansuetudine
[illegible] efficiuntur. Et sic [illegible]
[illegible] ut glutiat [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] sic vinum [illegible]
[illegible] ad opera nephanda impellit. Et
ita ut dicit Basilius in regula sua:
[illegible] quasi brutum capitur
et quod bibit bibitur. Post [illegible]
[illegible] sequitur inductio quod fit [illegible]
[illegible] vinum [illegible]
[illegible] apud [illegible] [illegible]
per [illegible] intraverunt in regnum
[illegible] per [illegible] nos [illegible]
[illegible] per ebrietates [illegible] rogata [illegible]
[illegible] ebrietas facit [illegible]
[illegible] et bellicosas hostibus [illegible]
[illegible] defensa moenia bella
patefacit [illegible]
[illegible] in alienum arbitrium redigit.
[illegible] Post
inductionem sequitur [illegible]
ipse retinetur in mente quod maxime
fit per [illegible] enigmata postulando
[illegible] ab auditoribus et relinquendo
[illegible] [illegible] stultus
esset qui absque dignitate humana
vellet volutari in luto sicut porcus
aut redire ad vomitum sicut canis.

et inserere modos brutales Sed cum
est tamen quia sicut in uno seculo esset qui
vellet sibi proprios oculos et fructum
proprio collo inveniret quo tenetur ad
suspendium Sed cum est timendum. Hoc
modo usus est Nathan ad David et
Christus ad Iudeos in parabola de agrico-
la Sed iste modus authenticatur vero
vel enigmatice quia latet per hunc
modum peccator confoditur et a seipso iu-
dicatur. Et aliquando ex hiis relinquitur
conclusio quando peccatum videtur et intencio
scitur ex verecundia vel ex alia causa
dimittitur. Quintus post Authenticationem sequitur
Exemplaris qui dicitur a simili inductione cum
illa fit in pluribus simile aut in uno
ut cum singillatim contra [illegible] et
ex quarum infestacione contra Loth qui
non vicit. Sodoma prima victoria
ergo civitas fugienda est. Alio modo
Methodorus tot [illegible] tot plura
tot [illegible] loca re tempore
difficultate tot mala tot plura tutum
dimissionem vicit [illegible] intemperancia
[illegible] Alexander vel [illegible] et
[illegible] ut exemplar suffodit et
iusto facinore modo noluit. [illegible]
modo plurimum pulcrius [illegible]
ad hanc dilacionem [illegible] in similibus
multum valet tamen locus [illegible] in
[illegible] et maxime [illegible] de
quibus ad presens supersedeam donec
de rethorica tractabimus etc.

Quartus est modus expositionis
thematis aut fit per modum
primus est cum [illegible] concorda-
ncias [illegible] est cum propositas ex-
ponens [illegible] cum expositas [illegible]
[illegible] est cum expositionem [illegible]
finacionem et [illegible] varietate proprietates
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] concordan-
ciarum inductionem hoc attende quod

inducuntur pro eis quibus dicto. Et
si thema fuerit Domus mea
domus oracionis vocabitur. Quia
de hac domo scribitur Matthei
[illegible] domum [illegible]
[illegible] quibus [illegible] et [illegible]
[illegible] [illegible] dicit [illegible] [illegible]
[illegible] mortua est [illegible]
De hac in [illegible] dicit Rachel
[illegible] in libro aliquid moriar
per Rachel qui [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] per libros
[illegible] in caritate [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] vel [illegible] ut [illegible] dicat
[illegible] [illegible] ut [illegible] [illegible]
[illegible] gentiles [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
in [illegible] [illegible] [illegible] actum
pascha data de lege Moysi et
[illegible] [illegible] [illegible] in die [illegible]
post passionem domini [illegible] [illegible] [illegible]
est [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] est cum auctoritates
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] vel distinguendo vel
explicando vel [illegible] [illegible]
[illegible] assignando Distinguendo
ut si thema Petite et accipietis
querite et invenietis pulsate
et aperietur vobis Distinguendo
ex parte [illegible] petite querite
[illegible] pulsate [illegible] vel ex parte
[illegible] petite indulgenciam
querite graciam pulsate ad gloriam
vel ex parte [illegible] sic petite
in fide querite in spe pulsate
in caritate vel ex parte [illegible]
petite [illegible] querite [illegible]
pulsate [illegible] [illegible] Explican-
do ut si thema fuerit Accingere
gladio tuo super femur tuum po-
tentissime [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] po-
[illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

literam tamen sunt expedite ueritates
in terminis locutiones consimiliter.
preter literam uero sensus restituto cor-
pore et singuli intus planctu
ut in fonte uocabulo diuersi-
tatis interpretationes respiciunt
et ea que magis natiue re-
gnant sensum et de una
translatione ad aliam non uocum
sunt omnes in sacra scriptura
translationes octo prima de hebreo
interpretatio lxx. 3a. 4ta aquila
simmachus theodotion quinta
est vulgata editio cuius autor
ignoratur sexta et septima ori-
genis cuius codices eusebius
et pamphilus vulgauerunt oc-
taua ieronimi que nobis auctoritate
causas assignando literas erga
plurima uel propter errorem tem-
porum uel propter peritiorum de-
claracionem uel propter uariorum compa-
rationem uel propter romanos sub-
missione sicut quod clamat
diuersis se magis fideliter in
lingwa quam referendi pateat
ita sunt quia lingwa quam
ad scripturam impugnat more
honestate per uerba libidinosa
et similia contra ad propositum
impugnat caute per uerba liti-
giosa et ignorancia contra ad
deum impugnat summam ma-
iestatem per uerba blasfemia et
iactantia contra uitam pa-
uerba uerba mendacia contra ueritatem
per uerba adulatoria et detractoria
sicut ad hunc modum pertinet
quod de causa fusius ad effectum
et uero de dignitate loquimur
effectus cuius causam contra
ut exposito diuerse sensus
quamuis ut ex exposicione primo spi-
ritualiter allegorice moraliter
haec et haec dicunt uel
tropologice uel anagogice na
[illegible]

per allegoriam instruit fides per tropolo-
giam informat mores per anagogiam
sursum eleuat contemplationes fides et
ecclesia ciuitas est moralis et anima
spiritualis et celestis militans et triumphans ec-
clesia. pascit paruulos historia fundat allegoria
fabricat et superedificat secundum
uero moralis sicut sit tropologia anagogice
consummato edificio pulchritudine coloris
induunt de quibus infra sunt et
alii modi exponendi scripturam sacram
quos abbas ioachim in libro suo
quem appellat concordia posuit et sunt
xii sicut idem determinat in prologo quinta
in primo capitulo est eius diuersas in-
terpretationes in serie ut uita sanctorum est
perfecta in contactu, corrupta in pro-
gressu, offensiua in processu, reparata
a quo quando sicut pertinet est, in
progressu affectum quam progressu corrupta
quam processu offensiua, ambonem
descriptio exclusiue ad hunc modum et.
duodecim expositiones et methaforas et
considerationes.

Auctoritatis inspirante domino
sacrosanctis patribus secundum tractatum
cuius est titulus de contradictione
doctorum respiciat per scripturam
quam habeo in manibus disputationes et
diffusior doctrina uidelicet homines per-
tinere ad primos sed expositione pecu-
liaria secundum quam et claritatibus et sanctorum
festiuitatibus ad primam ministrare papa
alexandro quarto scripturas ex primo im-
perio et precepto nos expedimus quedam
de hiis que pertinent ad diuersa statum
et officiorum genera prout diuus dedit sub
rubricas et titulos subscriptos

Tempore quo fui in studio
theologie olim apud Parisius
militanti magistro Armacha-
ni de insula fratri Gib-
bus de Tarnato de ordine fratrum
minorum Salutem et amorem debitum
semper caritatis affectum nescium manere
intinctibilem Si accessent omnibus ad
capiendum et ego a sibi tamen postulat
assumenda Sub hoc vulgari proverbio
requiritis hominem et pervia mentium
et angustie nimia magnum et religionem
ligatum et negociis occupacione
flagitastis cum instantissime ut de
modo audiendi confessiones quo scien-
ter confessor discipulus valeat et de-
beat informari Sane non invito lector
in domo domini ad illas epulas aspicere
inhiavit aspirans quas illi fastidiunt
qui langwescente stomacho lacessiti
pre bono ducant et optimo toti nido
Sed vos qui pervia theologie affluitis
qui studium parisiensem excessistis quasi inter
vicatis plenissimum influencium et redun-
dancium fluviorum tam arentem et pauperculum
fontem aquam desperabilem petitis a sitiente
Sed quia non habetis ut credo stomacum
inflatum sed tamen preiecti consideracione
ornatum pro ut divina gracia donare dig-
natur quod vestris ad opus meum distri-
buo mee insufficiencie indumenta constituta
et apostolatus fratribus unius veluti qua-
siam theologicas aggregatas apponam theolo-
gicam et hic patebit ad maiorem decorem
de optima scolarium credulitatem de
institutione oratoria plurimum de
instancia tam fratrem Riccardum filium
Ranonis ad audiendum attencionem
Petrum filium Alani quem ab alano
vocavit ad Anglorum Ricardum filium
Galfridi polliciatam et plures alios
quorum dulcedo mellis fluentum vere fabule
auctoritatis possunt extinguere vestram
quasi desolatam teporosam infirmitatem Sed
cum me cottidianis deliciis vilioris

tibi sapuit ut quod absque questio-
ne sior velut pro fastidio sentit
ad subtiliores epulas avide-
re debeat vobis invito collaquicio-
nes aqui quas ultima facul-
tas generat hebreorum passim
appologia multiplica tempore
mensis nunc ad omnes sed xxxv
nos ratio querimus tibi in sumne Sed
per quam divina favente gracia
parisiensem valedixi kathedre
magistrali et theologice locum
concitatum me ad unionis habundans
sabbatismum et naufragio
ad plura rectius prioris incipiens
et navibus podarum tempus in
tibi magistri est vetum Sed
quoniam minima mea devinctaque sup-
plicacione unquam quod dispensare possim no-
bilis et bene nobilis devincte
dilectionis victus fomes mei desi-
derio quo tempore ab amicis
nostro corpore quem vobis sentit in magna
studio quod petitis acceptabile con-
summacionis fiducia in statutis prius
unum apud quem nichil remanet
impositum Et licet dispensatio gracia
bonitatis et magnitudinibus innatur
ut ad vestram utilitatem ipsius plenius
laboretur tamen hoc tamen requirit
officium ut pro materie convenienciam
per summos extensum multa dicantur
que licet ea ad presens non pertineant
tamen ipsius conveniencia cui scribitur ad ali-
orum proficiat utilitatem Et sicut
ingressi domum que de domo sunt
ea diligencius intuentur circa ad
discendorum evidenciam tituli
super limitacionem in tenore cuius appo-
nantur Sequitur aliud [illegible]

Tractatus igitur iste duas
habet partes In prima
agitur de modo audiendi confessiones
in primo de hiis que pertinent
ad inchoacionem confessionis secundo de hiis
que ad processionem 3o de hiis
que ad eius consummacionem et perfectionem

et de temporibus que dicuntur inchoa-
tam primo in generali, 2o in
speciali. In generali continetur victo-
ria. In prima capituli ponitur
in qua iam declaratur cur
aggressus est scribendi officium.
In 2o invitat eum qui scribit
ad studium. In 3o parte quod sic
[illegible] esse [illegible] nobi-
lium. In 4o dampnat usum
ignobilium et alium. In quinto
ponit studii fructum et premium.
In sexto ostendit tempus addiscen-
di similiter. In septimo studen-
tes invitat ad bonam conversationem.
In octavo [illegible] proprium
conversationem. Sequitur aliud.

Ut ergo puer preposite
filii comitis Flan-
drie qui regendus
[illegible] pauperie
gratia tamen hoc opus adorior
ego [illegible] invito ad
studium et [illegible]
[illegible] desiderio
[illegible] vetus [illegible]
[illegible] et [illegible] divi-
nitas et [illegible] ambitio [illegible]
[illegible] ergo [illegible]
ut [illegible] voluntaria
discendi affectio possideat
et inflammet [illegible]
negligentes [illegible]
[illegible] fastidiente stomacho [illegible]
[illegible] sapiens dicit:
Sapientiam amavi et exquisivi
a iuventute mea et quesivi
eam sponsam assumere et
amator factus sum forme illius.
[illegible] legitur de beato Gregorio
Nazanzeno in epitaphio apologe-
tico sui quod ipse a prima iu-
ventute illibatum [illegible]
castitatis cum philosophie studiis in-
[illegible] apud Athenas floret
[illegible] sibi [illegible]

et legenti [illegible] satis decoratis [illegible]
[illegible] quod [illegible] et [illegible]
quereret que non esset amplectenda
[illegible] sapientie et familiaris
[illegible] altera [illegible] nostra sapientia altera
castitatis [illegible] et [illegible] terrena
habitat quia [illegible] et [illegible]
in corde nostro [illegible] Ecclesiastici:
[illegible] desiderio [illegible] legitur
in Ecclesiastico: Fili a iuventute tua excipe
doctrinam et usque ad canos invenies sa-
pientiam. Amor [illegible] discendi [illegible]
[illegible] admittitur [illegible] in desiderio
[illegible] sua [illegible] voluptate [illegible] et
[illegible] vita [illegible] limitatur et [illegible] vita
[illegible] [illegible] Seneca
[illegible] usque ad [illegible]
[illegible] beatus [illegible] ad Paulum
[illegible] in [illegible] quam [illegible] nostra
[illegible] in [illegible] et [illegible]
que est in [illegible]
sua [illegible] Cum ergo [illegible]
[illegible] que est in studio
ut [illegible]
[illegible] legitur quod [illegible]
[illegible] suis [illegible]
[illegible] assistentibus
amicis suis et [illegible]
[illegible] cum [illegible]
[illegible] disputa-
[illegible] Carneades [illegible]
laboriose [illegible] nonaginta annos
[illegible] et sapien-
tie vir [illegible] Themistocles [illegible]
[illegible] et [illegible] annis se mori videret di-
xisse fertur se dolere quod tunc egrederetur e
vita [illegible] plato [illegible]
[illegible] annis mortuus [illegible] Socrates
nonaginta [illegible] annos in docendi scri-
bendi labore [illegible]
[illegible] Pythagoras Democritus Xeno[illegible]
Zenone et Cleante quia iam etate
longeva in sapientie studiis floruerunt.
Ad poetas venio: Homerum, Hesiodum, Si-
monidem, [illegible] qui grandes

ratu regnandi vestro quod et solliciti
dulcique vicina morte tenuant. So-
phocles enim propter nimiam senectutem et
rei familiaris negligentiam a filiis
accusatus audiente eo ¶ fabulam
quam nuper scripserat recitat iudicibus
tam sapienter et etate iam confecta spe-
cimen dedit ut sententias tribunalium
in stuporem theatralem convertit. Simili-
ter et Cato censorius eciam grecas
desiderans iam senex grecas litteras
discere ut crevit ut desperavit
etate. Homerus refert quod de lingua
Nestoris iam vetuli et pene decrepi-
ti dulcior melle oratio fluxit. Gracia-
as et appetitum ambiciosi et fastidii di-
lectionis supra nos saltem tempus. Unde
scriptum est in proverbiis: Accipite disci-
plinam et non pecuniam, doctrinam magis
quam thesaurum eligite. Melior est
enim sapientia cunctis opibus preciosissimis
et omne desiderabile ei non potest compa-
rari. Theodosius cum filio suo
tantas divicias reliquisset quibus
contentus regis versus petat pendere.
Democritus predium suum donat patrie et
Athenis in discendo et docendo suos
dies consumens studiorum [illegible] consuat
in aule ea paupertate. Crates ille Thebanus
Plato in mare [illegible] posuit auri.
Abite in [illegible] divicie pessime ego vos
submergam ne submergar a vobis. Anaxago-
ras cum post longa tempora studiorum in
patriam redisset possessiones quas
reliquerat desertas invenisset, Non
essem ego salvus nisi iste perissent. Simi-
liter Socrates dicitur fuisse. Namque studiosum
fieri nisi se mediocris paupertas [illegible]
enim ego vobis dives conculcet copiose
in scolare [illegible] consumat possetis
desideratis [illegible] supplico nec mediis iu-
tum laudabile consuere studio placori
et placentia et [illegible] acquisitiue
suspensa totum vobis impendo totum
vobis impendo. Ecce pater scriptaculo

atque accessoria et consequentia
testimonio Salomonis: Venerunt
bona pariter et cum illa.

Est autem magnificencie
studium librorum no-
bilium comparandorum
viris antiquitus.
Beata res publica censebatur
quia et philosophi tunc regnabant
et reges philosophabantur.
De qua re Vegetius Renatus
in libro I de re militari
ait: Nemo magis quam decet vel
maiora vel plura scire quam
principem cuius doctrina potest omnibus
prodesse subiectis. Et quanto consimaris
[illegible] amplius [illegible] Alexander
Macedo [illegible] ceteris [illegible]
que [illegible] gymnasium [illegible]
nisi ab Aristotele studium [illegible]
[illegible] magnificat et volvit
in [illegible] et leges quibusdam alte-
ris [illegible] non [illegible] ut in
septimo libro [illegible] physiologia
philosophi legitur. Nonne hoc a philosophia
[illegible] quod per philosophiam [illegible]
victor passionum concupiscentium
et abstinentia [illegible] a disci-
pulis Ypocratis [illegible] diligenter
in tabula quedam effigies
sui doctoris que cum fuisset
Philemoni apud illud tempus
physionomia deportata et
diligenter inspecta pronunciat
suum iudicium dicens: Homo iste
[illegible] signa [illegible]
luxuriosus et [illegible]
Sed discipulis indignantibus
et arguentibus eum [illegible] ut
pater quod dixit [illegible] Ypocrati
reddiderunt eum. Rediderunt
ad ipsum [illegible] quod au-
dierunt. At ille Philemonem
[illegible] optime iudicasse. Sed

amare sapientie et honestatis
exhibuit se omnia curarum suarum
misisse et accessisse per studium
quod fuerat derogatum nature
Recitat Julius Cezar de
doctrina Romanorum qui in littera-
rio studio tantum fuit ut
simul dictasse legatur iiii episto-
las reliqua imperiali mole
similibus usque erat leges indicant
Romanorum virtute ardentis impe-
rii qualiter in litteris eorum
prodeat possibilis potestas
quam monet recitat et reges
veteris testatur David ezechias
et iosias qui consilio litteris
per eam indicaverunt populos in
equitate sicut scriptum est iudex sa-
piens indicabit populum suum
et principatus salomon sapiens
postulat a deo ut
sapientiam et scientiam doceretur et
ideo in eo se vincere tan-
tum invenisse legitur recitat
et quinto regum et de
novis ita testatur Constantinus
Theodosius Justinianus et Leo
et alii imperatores christianissimi
qui ipsum tenere non magis
fortitudine armorum quam militia
litterarum Unde sub principibus vota
est magis doctorum filios
hic de gratia tam per ...
quam virtutes expertas quas hic
debuerunt sapientie et iusticie suc-
cessores Et cum dissimulatio
possit utrumque in hac perfec-
cione non potest esse in re
publica misericordia quod per
parvulus filii qui ad culmen
honoris in illo dicunt digni
in mater delegant debita
prudentia erudi ut addiscant
in hac hystoria liberis et assue-
scant in levibus operibus et ...
sint et meditacione laudatione ...

Sed videtur et mirum quod
nobilium filios et maxime
clericos in rebus frivolis
occupari videtur quod litterarum
studio minus indulgere animum una-
lium vanitati hoc est fervor quod
damnatur in regulo prophetico exemplo
hystoriarum dampnato commendato
Augustino de regulo pastoris per eo huma-
ne ...
possit saepe pie ut ... per se ...
a nobilibus devocatur qui ... animi
... animi torquetur Si quid est
ad animum ... susceperunt
qui ... non ... in amoribus
... Et cum ... dampnat et arguit
Sabinus seculares in ... in quibus
... causa ... et
... et ...
... campi ... in ...
... asper ... que ... fuerunt
de ... Hystorias legitur quod ... autem
... multas ... ad ... pro-
... quarum ... in arte ...
... Sed ... vir ... filium
suum thelemachum occupari voluntatis
modo vanitate Unde ... Claudia
... magis ... doctor
catholicus in ... quod ... asser-
...at in filio suo Marcello nepote
Augusti ... in ...
... ... magis
... in animi ... aut
musica in ... ...
... que ... musica
que ... Augustum ...
... Sed ... in ... musica ...
... que a natura ... musica-
... que ... dilige-
... et ab ... re-
... et que ... coniuncta
nature non ... sed ... corrup-
tela ... a femina
quam masculus ... De ...
... in libro ... qui
... qui in animis ... et ...
... et ...
... et ad ... tunc ...

tum ergo filii precipuum quiete gressu con-
dito in eo debite veritate ut quod querimus
meditatum et diligentius veritate re-
rebus gerendis et qui gaudent corporis
que habetis sancti Platonis ubi ubi Plato
nescivit ubi non prout pro voluntate animi
et de pulchritudinem suarum diluvio re-
cepit sed philosophi temporis conceperunt re-
pente et finiatur vos autem non sic vo-
bis convenit nec in una sede moriatur
accipit et liber studium veritatis docu-
mentis nec negocium de novo perspe-
rarum semper cum proximant videre eos re-
pelle qui amorem illecti laqueos de-
cipit in amorem voluptate cum cum
sua carne nemine deficit sciatur qui
vacat ambo circa ipse inexhaustibilem
occupatus vero animo perdatur nam
reliquere gratia superfluo tegumento
quasi de necessitate in eis audaciam
sustentare infirmitates super bancis mag-
ni in diebus quibus ipsius operis ope est re-
versus quia nec si quis plenum videt de-
sideret epulas adesse simul marci et theo-
dorum ad Tholomei in philosophie
tenere regni Egypti si sunt legatum
in quibus de animi capacium agitur mor-
tuus gustibus in ambobus medicis de ipsis
perfecti fuit in regula regis re

Semper diminutamur athletas
qui animus ad victoriam exspecta-
tur et fratrem ut tunc pro-
mia promittit ut sunt indutus exercitio-
ne laboris ... ad eterna vitam
abesse ab agone viri qui sancte fue-
runt conspicere ipse ad discendum se avidum
parat et captat fructus autem cuius
est agonis virtutis acquisitio sanctitatis
consecutio honestatis possessio felicitatis
Virgo virtutis agonis fructus est ...
die pro quia per dominum a tenebris igno-
rantie liberari alia sunt quod tam
necesse infirma contrahit ex eius
corruptione caliginem ignorantie infecti
et putredinem concupiscentie in affectu
et in ipsis medicina est sua liberalis
via et ipsa regit affectum et illuminat

intellectum in Seneca de epistu-
lis est sapientis dum qua-
mdiu supplicia sunt illic
scium est secundum sic ipse re-
quisivit vos studia proxima-
rent tunc primo quia illam
non facile repellitur secundo
quia illis que a sapientibus
inter repta sunt non satis re-
dimuntur sed lavant eos inessentia
et incogitamus tempus imparare
sancte recedere studio satis esse
et quia ex verbis adulatorum
vos aptos esse recedere ideo
imitari volumus Alexander cum in-
vidia vagatur in obsidione
cuiusdam urbis sentit inimicos
et de inbecillioribus meum
quem sagitta ictus perfecit ideo
et in tanta agere perseveravit
Commendans cum vir ipse sequi inte-
sicci vulnus dolor recesset
et cras suspensum equo paula-
tim obtorpuisset coactus as-
sistere omnibus inquit iurat me
esse filium Iovis si volumus sit
quamvis me esse clamat ...
et nos faciemus cum nos adu-
latores infatuat dicamus vos
me dicatis esse perdite cum pau-
ca sunt quorum agrum vestra
veritate quam Alexander quid timuit
agrorum et dimidium remotum
pro mittanti ei inquit perdito
in Asiam veni ut non id acciperem
quod dedissetis sed ut id haberetis
quod reliquisse quam perfecta ipsius
vos sum nisi fit tempus acce-
pta quod vobis superfuit sed
id vos habebitis quod ipsa re-
dunt tamen sine gaudere nec
sine assidue hac tolle cum gra-
vi vallatum in re et totidem fiat
acquisitio sanctitatis fructus est
studii ~~in bonis~~ secundo quia
nisi stare spiritualem et carnem
vicia non sunt audes omnia nec-
te quod sapientia replet qui in
studio se exercet ad perfectum
... quod per quod templant

inter mediam perfectus re-
serantur. Corpus petit (?) destruitur
non cum timor angustat
non libido inquietat non ira
inflammat non superbia elevat
non sicut vento vane fame
exaltat non exagitat furor
non scientie curiositas excitat
non avaricia constringit non deiicit
tristicia non invidia tabescat
omnis sensus corporis sine qua
custodia perversitat oculorum absti-
nens petulanciam aures a pru-
ribus cadunt gustu superfluas
suavitates clausis lingue tanta-
citate deterret inconveniens a do-
nis excludit narrat tactu per-
niciosa maliciam extinguitur
Unde Seneca Sic animus ut
que fuerit verba sunt opera ...
Cum pars aut medius perficiat ad
~~vita~~ ad virtute hoc est unum
est in tanta scientia que non
dominatur per gratia actus perfecta
aut contemplativa est et activa
Unde idem in secundo capitulo Antiqua
sapientia nichil aliud quam sanctitas
et vulgaria precepit et bene vivere
hec meliores aut vici sed in in-
doctum disputacionem tunc et idem
utique non contingit ... iusti-
tuto et educato et ad suum consi-
deratione concitatione perducto conten-
sio vel honestatis est fructus
studii. Item si verbis omnis est
honestas que perficiat ad virtute
quo non perducit ... hone-
state vim et disciplina honestiora
... et magnificus inter idem
sine disciplina est cum disciplina
in ... omni ...
motus et morum et ...
... in omni habitu et amore
hac viri ... ...
corporis status et ... ...
... submittit ... et
parvit, ...
fugat cachinnos restringit lin-
guam moderatur gulam re-
frenat iram sedat incessum

formant hec et sola perducunt quo ca-
...
officina ... cum tam divine ...
... ad illatas contumelias ...
... nullo supplicio ...
... vivendi et in prosperis et in adversis
... constancia ... et amica
... actio ... adeo solue se con-
formant qui fit ... omni sup-
...bonos et malos que om ...
sapientia permittit ... sapienti
om bona ... ad sapientiam et ...
tranquillitas ... illius ... de ... in ...
... imaginem fiunt ... sunt
... cum mutabili invicto ... ...
... se in omni statu prestat ...
in repulsa in accusatione in ...
in carcere in ... in morte ...
... ...
... in ...
fiat honestas equalitate in omni
inequalitate fortune possessio ... ...
fructus est studii ... ...
... quod laboravi utique intel-
ligere ... ... sapiencie habui labo-
rem vel ... inquit in multa ...
est per adeptionem ... sapiencie ...
cuius in divina luce ... ...
... ... et vita contemplativa ... et
fidelium catholicorum plena ...
bilitatis ... immobilitatis ... ibi erit
... ... sapiencie ... ...
... cum ... tota ... ad ...
fiunt ... ...
in ... vite ... ... divine ...
(De quo libro quidam sapiens ait quod ...
... sit ... multiplex ...
... vita ... ...
... ...
... ... et ...
... ... libri ... sunt
in ... ...
... ad ... ... libri ... ...
... ... vincit

Utilitas ... ... tota re-
... ...
... ... in
... ... verba pro-
dit ... ...
... ... dissolvit

gressu tardat gestat nec ambulac sed
lege ips[illegible] simulat tunc fingit flere
mictit quia est in illo mediano pro-
cedit et si [illegible] et infirmi-
tas vtus est hec vox beatus paulus
fuisse ad dicit filius sum puplus in
medio vn tamquam si mihi sonat filios
suos ornat ad pueros vero necesse est
reprehendere et animo vndecima prima
plibac spectatus sat et donatus ad
nuc animi quibus antiquo meum
cursu includit ludo ornat vos a
sapientie vocatus [illegible] ut paciamur
[illegible] vnde [illegible] respondet debet mi[illegible]
obsequia [illegible] magne pace
sed amoris [illegible] non [illegible] sed
eluminata [illegible] et [illegible]
ne [illegible] et in eo
[illegible] que etatis [illegible]
[illegible] puerilis etas [illegible]
est ad [illegible] et [illegible]
[illegible] habet
[illegible] illa etas est
[illegible] etas aut [illegible]
[illegible] duo requirit [illegible]
[illegible] duo [illegible]
[illegible] non [illegible]
[illegible] in [illegible]
[illegible] duo [illegible]
[illegible]
[illegible] sanctitas
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] dicit esse [illegible] ad pueros
[illegible]
[illegible]
[illegible] causa
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
et [illegible] in hoc [illegible]
[illegible] in animo

sexto plane absolute [illegible]
tas loquendi vn et vn [illegible]
[illegible] a [illegible] dicit [illegible]
[illegible] lingwas [illegible]
[illegible] v [illegible] vij ma-
[illegible] et o
[illegible] et [illegible]
c lingwa et [illegible] et o [illegible]
[illegible] c et o [illegible]
[illegible] habet [illegible] sexto [illegible]
[illegible] et integre [illegible] loquitur
[illegible] in pluribus [illegible] est
[illegible] vt dicit [illegible] loq-
uitur [illegible] nulla etate [illegible]
[illegible] et lingwa
[illegible] vn et [illegible]
[illegible] et [illegible]
[illegible] vn et [illegible] in-
[illegible] a [illegible] dicit [illegible]
[illegible] pueritie
[illegible] Sic tenella
est ia etas et ut [illegible] flexi-
bilis et [illegible]
[illegible] in ia etate
[illegible] est [illegible]
[illegible] et [illegible]
[illegible] est in [illegible]
[illegible] est [illegible]
[illegible]
[illegible] et [illegible]
[illegible] et [illegible] loquitur Salomon
[illegible] filius
[illegible] tenella et vnigenitus
[illegible] et docebat
me [illegible] Suscipiat
[illegible] tenella
[illegible] quod dicit est non
[illegible]
[illegible] est [illegible] et
[illegible]
[illegible] et [illegible]
[illegible]
[illegible] est [illegible]
[illegible] est et [illegible]
[illegible] com-
[illegible] que in [illegible]
[illegible] est [illegible]
[illegible]
[illegible] a
[illegible] me-
[illegible]

tirones diligit et in antiquis
consuetudinibus idoneam etatem
affirmat cum pubescat ut Ro-
manorum loquitur hoc in scribit Ve-
getius eleccius sed et pro fortius
inclinantur que discenda sunt
cum militaris alacritas scilicet
studii et cursus cum temptanda
est quam corpus etate pubescat
voluntas cum est que propter
doctrine scientiam comparat bella-
tore adolescentes est legendi
et diligendi sunt ut ait Sa-
lustius Iam si in usu belli
parens erat in castris per laborem
usum militie discebat magis
cum est ut de vitiatis in
ruptis etate non diu coerci-
tis pugnandi quam docebat ser-
vitute habeat est spatium vin-
cta discendi Iam cum per usum
ac levius doctrina videtur ca-
rere et etiam ipsis exercicia et
si hoc in militaribus quanto ma-
gis in scolaribus in quibus
exercitanda est prudentia sic in
illis adolescentia quia quo
subtilior est et digniora quo maio-
ra que meliora sunt quibus
debet scolaris imbui tanto
circa eam amplius tempus indulgen-
dum sapientie sub theorice scientie
scilicet quod Seneca dicit oracia
tempus sunt quo incipiant
quo finiantur quo persistant
quo proficiant et in oracia
sicut talia exigunt debet
eius se prout suis convenit
verum suo tempore abicienda et
nichil nisi suo tempore eligendum
sicut in libro de opere monachorum
probat ab Augustino Est bonum
est omnia geri vel agi tempore
suo Et in libro supra dicto Eccl
invenimus quod omnia quevis tem-
poribus suis Et quia ultra sub
dicit ... est ... ad perfectionem

... est minimum si septenne studio de-
putatis etate vite de scola theologica legerunt
Augustinus sicut dixisse in epistola ad Volu-
sianum Tanta est christianorum profunditas
litterarum ut in eis cotidie proficerem si eas
solas ab ineunte pueritia usque ad decrepitam
senectutem maximo otio summo studio me-
liore ingenio conarer addiscere etc.

Ineundum est igitur in etate debita tempore congruo
constitutus puer erudiendus antece-
dens locus eligatur oportunus
scilicet vel domi vel in scolis ut alibi
aptius valeat erudiri Quintiliano
relinquamus quam in libro de institucione ora-
toria ipsius solvit Sed cum modo eo
quoniam formantur sufficiat posse scire si
quemadmodum filius vel filia doceatur docendi
quibus tamen debet de bono genere providi
habeat ipse socios fideles et utiles amica-
biles quos studiis sibi coequales
fideles in verbis in consiliis in consensu
unanimes in libro de amicitia requi-
rit nihil suavius esse potest ubi vera
societas et amicitia Primum igitur ante
habeamus vel plerumque appetitur michil
utilius quod vel difficilius invenitur
neque dulcius comparatur neque fructuosius
retinetur sed hoc de perfecta ergo quod
fructum sic vite que nunc est et future
utilis existit quia sine amicis ut fa-
miliari nichil est vita iocundum Sed ho-
nestatem comparatur non stante qui sibi colliget
in nihil tenere cum consistit et in adversis
tam evaporet sed si quid male molestum
concipit cum gaudet si quid prospere fuit
accedit ut hoc Salomon ait melius
est duos esse quam unum habent enim
emolumentum societatis sue Iam habent
in casu sublevamentum in quiete fomentum
in persequtione solitare adiumentum
sicut dicitur Si unus ceciderit ab alto fulcie-
tur Et si dormierint duo mutuo foventur
in multis exemplis bonum sequendi
et vicium fugiendi Et si prevaluerit
quispiam contra unum duo resistent
ei Quia debent tamen mutue ...

Et Boecius in li° de disci^a scolar^r
Studens discipulus si aliquo consorte g
audeat amabiles prout dicit Tulli^s
1^o li de officiis Omi^u societatis nulla
prestantior e nulla q^z firmior q^m cu^m
boni moribus similes familiarite^r
coniuncti sunt Nichil est enim amabi
lius nec copulatius q^m mor^u similitu^do
honor^o Et pro^s in li° Epigrama^s
Sic quisq^s suu^m ius seruat honorem
In quo ho^m que tua nos^r ama
Sic t^i eis p^uos vitet concordia mores
Nulla q^z sunt pacis federa ad viuos
Exercicio studio coequales Nam et si om^s
homines ex caritate diligere teneamur
nescio quid alter in alterius influit animu^m
ubi paritas accesserit studior^u Unde
Ouidius in li° de ponto Ingeniis
aliq^z est concordia iunctis Et seruat
studii federa quisq^z sui Rusticus agri^s
colam miles fera bella gerentes Rectorez
dubie nauita puppis amat Et Boe^s
de disci^a scola^r Studens e^r illius
si aliquo consorte gaudeat cum quam
consciam detegere valeat cum inbila
scrinia diligenter subrimat libellos
gaudeant primitatis quesitu^d etatim
comedali recordatione gaudet castigata
felicitate gauisi^m Et sic inter eos mutue
dilectionis integritas permanet per mem^o tempus
eos instillans in medio inundans
in fine vero inebrians ostendit (?) etc

At cum opposita iuxta se po
sita mag^s patent Caue
titur puero a noxio comi
tatu q^m a noxio famu
latu a noxio ingratu a no
xio affectu q^m boni malor^u exemplis
dutius^e astruit ad vicia Vnde
Seneca Sicut Senec^a Rem tangit pice coinqui
nabitur ab ea Sen^e in Epistolis Cum his
versare qui te meliorem facturi sunt et
illos admitte quos tu potes facere melio
res habere socios Nec solum aliqui ex
pedit puero meliores habere socios in
moribus vel in scientia quos mag^s et
mag^s pro viribus prosequere evitantur
Vnde vt in 3 de amore et amati
Ouidius Dixe Sen^e fortis eques reseruate
tarde et Eis quos prosit quos q^z sequ^r
sequitur Cum enim etas puerilis sicut

Cinta (?) est sic formabilis Eis secto
scius etis cu^m purus puericie Et ideo
Seneca Cath^u proxima esto bonis
A noxio famulatu prout dicit et do
cet Boe^s in li° de disci^a scola^r
lotricis et vetular^u remocio sumopere
captanda est Ne dum venit aliquid
suggerat ingnatis vel a principio
cogitat permollitis quia incipio^r
ad raro incipiunt elementa varior^u
in agone constant Ne aut seduce
ti incipio in quo plenaria co
sidit diuantes dilacio Bazim^s bi
lingwis periculum pre^s appellat et ipsa
imminente necessaria statu deponunt
licz pre consanguinmeliore propri^m ostendit
Rorum quippe crudelitate inultos in
dicit iactura mete A noxio ingra
tu Unde Seneca in Ep^a ad alelto
dicitur institutum filie proclinis
est mos recordor^u emulaco^r Unde
Beta hystoria Narras allexand^r
orbis duatore londis peragrati
sum non posse viuens fare in
moribus et moribus eius adiungit
prius fuerat infectus A noxio
affectus nam amicicia puerile va
gus et lasciuiens tat^r affectus
ducatas pedes suos omni tempore
penitus sine re^m sine pondere sine
mensura sine vacuitate commodi vel
incommodi consideracione Hic ad ipsius
vehemencius afficit arcius stringit
blandius allicit Q^m affectus sine
re^m motus bestialis est ad leses
illicita pronus ymo inter licita et
illicita inde discretus Et ideo q^z
in pueris mag^s regit affectus Ca
ueat^r ne sit moderatus Q^z sic^ut
prohibitum familiaritas nimia parit
contemptus Et plantus dicit Nemo
te nimius sodale facias Unde
Augustinus in c^o li° in pro^o quem de
quodam amico suo inmoderata
te se dilecto

Expeditis in generali q[uo]-
busdam que ptinet ad
inchoacoem erudic[i]o[n]is
q[uan]t[u]m ad p[er]sonam status
t[em]p[or]is et loci vel temp[or]e-
tm Nunc procedamus in speciali p[ri]mo tan-
gentes ea que ptinet ad doctrina[m] S[ecun]do
que ad sp[eci]alem quo ad doctorem quantu[m]
ad quatuor que sunt Eligitur g[o] doctor
Doctoris electio — qui polleat vita
electi eruditio — pura et c[on]stanti
erudientis correccio — s[c]i[enti]a eloquencia et
Corripiens moderacio — docendi p[er]itia Vita
pura vel c[on]stans vt non redarguatur
ip[s]e inhonestatem / q[ui]a turpe est doctori
cu[m] culpa redarguit ip[su]m vt reiecta
culpa ondat maturitate R[aban]us sic
dic[itur] in p[ri]mo li[br]o allegori Cuiq[ue] est p[er]
niciosus et obs[curus] pond[er]e s[er]mo cuius que
non cuius eddit vita Frumencii
si fiat levitas auctoris manens et
maturitate c[on]sa seip[su]m indicet in[ter] ex-
emplaritate Ip[s]e seneca in ep[isto]lis
homines amplius oculis q[ua]m auribus credit
longum est iter p[er] p[re]cepta breue et effi-
cax p[er] exempla vt in bonis illis q[ue] dicit
habeat auct[oritat]e Ber[nardus] Illud o[ste]nde eli-
ge que mag[is] miretis cum vides
q[ua]m cum audies Et ambo sup[er] Luc[am]
Folia sine fructu suspecta sunt multi
dicet em[m] vestes sunt oues pecudes
Et B[ernardus] de bona Scola Nunc suis
officium magistri desiderat p[re]missa mo[ru]m
honestate q[ue] ut polleat / sit c[on]stab[i]l[is]
in voluntate prius in affectu Virtutibus
insignis bonitate laudabilis

Eligatur doctor qui polleat
s[ci]encia que origine c[on]fir[mata]
l[ectio]ne na[tur]ali vt non totus
pendeat ex alio[rum] dict[is]
si inueniat aliquid ex p[ro]p[ri]is vt dicit
Varro p[ro]prius Illum eruditorem elige
que mag[is] diligeris in suis q[uam]
in alienis Nil magnificum docebit
qui a se nil didicit / ille q[ui]d magistrum
interrupit auditor[um] narratores
ac tu audiendi sunt vt qui receperit
numeros Augmentum habet ex affectu
humili R[aban]us p[ro] in[ter] vbi humili[ta]s
ibi sapiencia alio[qui] superba s[ci]enti[a] mag[is]
est demoniaca q[uam] h[um]ana Demo-

em inspirtatur sciens Consummatorem
habeat in auditu in et relatu vt ibi q[uod]
addiscat vtilia et docentur non falla no[n]
superba non nociua R[aban]us vt dicit in
poetria Oracius Aut prodesse volunt
aut delectari poete Aut sil iocunda et
ydonea dicere vite Confirmatio in
iudicio et metu stabilis quia vt dicit
Lactancius de falsa sapiencia Ip[s]e abest
s[ci]entia id tempus p[ro]p[ri]o opinacio sed em
opinatur quisq[ue] q[uod] nescit Ap[osto]l[us] hec
de quodam qui disputans in celo
quid agat in eo sic impune id age-
re arbitrantur quia non constitit qui errorem
res eo[rum] arguat qui si existimaret
defendere aliq[ui]s q[uo]m eos mentiri et de-
larare docet Tuncq[ue] de hijs rebus
quas scire non p[otest] disputaret p[er]
tu ideo felicior putanda est eo[rum]
imp[er]itia et audacia q[ue] non redar-
guntur Redarguunt em eos vera sa-
piencia tm sola est omnis vitas ma-
nifesta Et quia non attingit p[ro]-
fiditas vit[ae] vane suadat ophod
hominem vt non inuencia aliq[ue]m sta
b[i]l[e] (?) sine fructu

Eligatur eciam doctor qui
polleat eloquencia Maz[imus]
fin[ali]s tulium in rethoricis
S[ci]encia sine eloquencia doctoris
integra non balbuciet quia vt dicat
Cuthbertus (?) p[ro]pria simulari p[otest] sed
eloquencia non Ip[s]e sicut dicit Bocac[ius]
Malo balbuciens magistro legere tedi-
oso fructu debinir q[uam] seductoris
dulce grati Sit apta non verbo[rum] fal-
lens se toperiens put dicit ap[osto]l[us]
i Cor[inthios] Loquimur non ut doctis humane
sapie verbis Sit apta non incon[gr]ue
put dicit palladius in p[ri]mo li[br]o de
agricultura pars est p[ri]ma prudencie
ip[s]um em p[re]ceptum et p[re]m estimare
Rudia em teste ap[osto]lo lacte indigent
quedam non solido cibo Sit grata non
fastidiens Suauitas em docens delec-
tacionem quandam demulcet auditores et eos
reddit attentos sicut ait Rab[anus] Ci-
the et psalterium suaue faciunt melodiam
et sup[er] vtraq[ue] linguam suauis Et in textu
de doctrina ex plenitudine dupia ideo de
illis ad vtis subsedemus &c

Obligatur eciam doctor in quo
possibilitat docendi praticam quod
fit quatuor modis Primo si scripturam
faciat intelligi. Triplex prolixe in
libro de vita contemplativa dicitur
aptum dicit esse sermonem docentis ut ab in
telligente sua verba omnibus imperitis concilii
dat verba in omni audiencium parte et in quadam
delectacione descendat. Unde in Neemia
dicitur legerunt in libro legis distincte et
aperte ad intelligendum intellexerunt cum
legeretur. Si quod intelligitur breviter faciat re
colligi. Gaudet enim brevitate memoria
gaudet quoque brevitate modum. Et ut dicit
Jeronimus super Jeremiam libro iii° Nimia pro
lixitas vincat statutas leges et immoderata
brevitas perdit studiosorum desiderium.
Est autem brevitas ut dicit Tullius ii°
prima rethorica dum nichil in narracione
assumitur preter. Hac autem brevitate nullum
impedit cum eo etiam loquendi viciam non
progitet nec assumit. Ut enim ait Varro
Musica docet ipsum quod videt sequitur calles
ut dicitur ergo in libro methamorphozeos
Omnibus dicitur inopem me copia fecit
Et in libro ii de fastis Sepe stat in
certus et nesciat qua sit eundum. Cum
videt omnium parte viator iter. Si quod
utilius est faciat eligi. Sermonia ut
dicitur in iii° de doctrina pana Bonorum
ingeniorum insignius est indolens
in verbis amare non verba. Sic quoque dico
quod inter multas opiniones est melior
explananda et memorie commendanda quia
quot capita tot sentencie. Plures enim consti
tuunt se doctores et novas fingunt
opiniones quorum doctrina peius est quam
talis quam doctrinalis quos ut ait
Seneca in exhortacionibus suis non aliter
intueri decet quam medicos quorum tituli
sunt remedia pixides venena. Si
scripturam faciat diligi. Cum enim doctor
diligitur ad plurimum sequitur et eius sentencia
cordibus auditorum efficacius instillatur.
Primo Regum. De Jona Scolarium Scola
ris doctorem suum intuendo diligat
et eius mansionem si fieri potest cohabitando
se inserat ut cum loco sunt ad eum
requirendum recurrat. Si vero non faciat
diligi contingit illud Jeronimi libro ii° ad Galla
tas quod raro contingit ut sibi consentiat magister et

et discipulus ut si iste doceat quidam
ille possit audire vel tunc scisti
vel doctus quoque doctor ingerit pre
ceptos. Quod frequenter audivit docto
res auditorum sermone
De nimia prolixitate vel brevitate
de nimia subtilitate vel ruditate
de longiori velocitate vel tarditate
est ut ait Quintilianus libro ii° de
institucione oratoria Sic frustra
sequitur se in madefacto prius mollitus fuit
sulcus Ita scriptura corda lesaste hiisque
intrandi praticata anteponere praecordia

Post electionem doctoris sequitur
eruditio Considerat quoque
doctor in discipulo tempus eruditionis
tempus eruditionis primum
naturalis conditionis ingenium
docendi ordinem
doctrine modum
primum ut
dictum est
supra est
infancia vel pueritia. Quia magis decet
in doctore manifestari maior
diligencia et ad quod tempus faciat
Natura
Scriptura
Philozophia
Gratia
Prima bruta in etate
iuvenili facilius
domatur aves dome
sticantur, cera mollis
facilius impressiones recipit, terra
nova facilius aratur quam illa que
lapidibus plena est vel spinis sor
descit. Sic amicabile quam in modo
tapte sunt melius gazernie. Ex
empla sicut ait Varro ad Athe
nienses auditores sapiunt vasa quam
quod primum acceperint. Sic enim dicitur in
prolibus. Et in Epistolis oratius
Quo semel imbuta recens servabit odorem testa diu. Et Ovidius
in Epistolis dicitur fit ut atenerus omne
condiscit annus Cursor quoque ait
pergemus est fatuus quod tota die
orator et in vespere dicitur aggre
ditur quoque putridos non virescit
si singulas tenellas oculamus
inserit philozophia teste Aristotele

non par̃ dr̃ sic sic vel assuescat
a iuventute | Et sicut aut̃ p̃bo me
moria semp se h̃z ad mod̃ la
pidis qui impssaz arena recapt
to difficultate | Memoria pueri
ad mod̃ aque que ob impssiones
recipit facile | Gra̅ / et puerilis
etas aptior est adud cõmedi sicut
omib̃ carnalib̃ plus placet pla
cencia iuvenum q̃z senum utpote
q̃ma sunt pulcriores | Vnde
Ioseph qui erat decorus
facie et venustus aspectu dño
suo legit̃ placuisse ipsi et sic for
tiores sicut dauid placuit | Saul
q̃ inter p̃ls mann fortis q̃ sunt v̄
aspectu desiderabilis et sunt meliores
v̄n in ps Ambulans in via im
maculata h̃ in ministrabat assimilant
etiam deo similia melissia pi
| Seniores aut̃ sutsimi vite sue
vilis cõmit ille ad abel de
adipibus greg isti ad Kaym
de spicis corrosis illi vnum pin
simum isti feces tradat et acetum
| Prima sunt agiliores vn̄ Salõn
in p̃b̃ dr̃ vidisti hoīem
velocem in ope suo coram regib̃
t. angelis stabit | pulchriores q̃o s̃t
p innocenciam fortiores p parciam medi
tares p gtinenciam et pseuerancia agi
liores p opis instanciam | Regibus
Et q̃ aptiores sunt pueri ut in
illa etate ad bonum se dent erudi

Onsidet eciam eruditor
erudiendorum ingenium
et s̃m eorum q̃dicionem
eruditionem proficiat do
ctrina ita ut aut̃
Boecius | Sunt quidem obtusi alij
mediocres alij acuti alij acutissimi
vehementer obtusi mag sunt
apti circa mecanicas s̃z circa phisica
Mediocres vero circa pollitica uel
enulia Acuti aut̃ circa nalia et
medicinalia Acutissimi aut̃ circa
methaphisicalia et p̃licalia ita
q̃ vni est in m̃ alti est par
q̃ vni subtile alij grossum | Ro
diligens doctor considerat et doctrina

pro eorum q̃dicione dispenset / tunc aut̃
facilius et optime faciunt q̃ siue res et na
tura eorum q̃uenit | Ergo v̄z in q̃uiendis
est s̃m p̃priam virtutem sicut et ciburc̃ in
corporum capacitate | Sunt de illis de
tribubus | Duos filia | Et ipsa j
| Confirmabat q̃ui opabant̃ hi in ple
tates et torrentes subtilia | Et | z
| Vbi ad tartagon | Difficilium medita
scriptorum fatigat non resistat tenerior
animus / frangit interior ebetat sensu
| Vnde ē q̃ vide aquas scriptas de cape
et gaudeat sic p̃iaz facultate | Prima
p̃ q̃ dr̃ ptolomeus in p̃uerbijs | Sicut
est qui ignorat aie sue quititem ptg
cautus p̃sp̃s ad pueros erudiendos
assimment q̃ p̃ficipia et dispositi
ones / que sunt electa ne q̃ facultas
in eorum animabus latet subtiliter annota
bat et eos artificijs illos inciperabat

Onsidet etiam ordinem erudi
endi quorum alius ē in sci
disciplis pt gra̅ por ē dign
et eciam prius addiscenda
est et doctior docenda
| Prima ut dr̃ | Quintilianus in li° j de
oratorio instit nisi gra̅ fundata fideli
terat q̃cquid superstruxeris corruet necia
pueris iocunda semp̃ dulcis se
ctorum comes et que uel sola som
studiorum gñe plus h̃eat q̃ opis in q̃
sultationibus | Et in gra̅ rm̃ Boecius
primo fit electorum repentaciones et omni
gendorum artificiosa q̃uatio | Secun
dum aut̃ alphorabium in li° de ortu scia
rum | prima in omni scienciarum est scia de
lingwa i: de impositione nominum reb̃
s: et acuti | Sc̃a ē gra̅ que est scia
ordinandi p̃pa nomina rebus imposita
et componendi dictos | Tercia loyca que
est scia ordinandi p̃pones ad eli
ciendas q̃clones quib̃ pueniat ad detorum
cognicionem et ad iudicandum de illis
utrum vera uel falsa sint | Quarta
vero poetica h̃ ē sciam ordinandi
metra s̃m p̃porcionem diccionum et tem
poris ac in corp | Deinde vero rete

Sicut alii sunt ordinate / Unde Hugo de
in libro de divisione scientiarum [...]
est lingwe scilicet tria docibilia
scilicet ro[...]alis quia prima Secunda
tercius / Hoc autem per Richardum de
sancto victore pro eloquencia / Deinde etiam
tam [...] theorica debemus addiscere
sub eloquencia tamen comprehenduntur [...]
ta tres morales / tres morales theorica
mathematicos et speciales alius ordo est
in libris [...] donatus prius [...]
est [...] et Catholicumarius in [...]
aliud est in narratione qui duplex est
naturalis quando res confert eo ordine quo
gesta est / Et artificialis quando illud quod
gestum est prius ea prius narratur Alius
in expositione / Expositio tria continet
litteram sensum sententiam littera est congrua
dictionum ordinatio quod etiam [...]
vocamus / Sensus est facilis quedam et
apta significatio quam littera prima fronte
fert / Prima est profundior intelligencia
que nisi expositione vel interpretatione [...]
[...] ordo est ut primum littera deinde
sententia [...] quo [...] perfecta est
Sententia autem in [...] attenditur
[...] in libris [...] dependente [...]
in narratione ut dictum est / Hec differunt
[...] in expositione [...] ut
[...] Hugo / [...] ad
ordinem [...] ut illud addiscas prius
quod est ad salutem maturius

Considerat circa erudiendi
debitum modum ad quod
videnda sunt quatuor ut
primo considerentur que sunt
artium essencialia / Secundo
que sunt eorum appendencia
[...] sunt eorum [...] / Et discrete
/ Tertio quae distinguenda tradenda
essencialia [...] ea sine quibus
[...] non [...] ut sunt physica [...]
et [...] speciales / Appendicia vero que
sumuntur ab artibus tamen sine illis
[...] esse [...] in arte perfectius / Inter
que [...] est [...] qualis inter Gratias

et poetarum carmina vel auctorum
historia primo quod dicit opanj
doctor ut ea que sunt artium
[...] auditor / Tunc [...]
[...] sunt [...] et [...] que
sunt vii artes que sunt omnium
[...] fundamenta et [...] et [...]
[...] / Deinde [...] / Sunt
appendencia [...] sunt artium
poetarum tragedie comedie / Sa
tire / Tragedia lirica fabule
historie [...] legantur / prima lu
dicra [...] admixta solet [...]
[...] / Et [...]
[...] sunt solet ad vite
[...] illuminare / Et licet nihil una
artium [...] aut non
addiscunt [...] fabule [...] omnibus
[...] septem artes principales admirari
sibi [...] / Unde est quod
[...] omnes artes [...] fuit te
nebat / ut teste [...] quasdam [...]
[...] vel quod
[...] quas audiret [...] de
libris regulas et [...] ad diffi
[...] de quo dubitatur [...] falsa
librorum [...] non quererent
sed [...] singulari [...]
haberet / Sunt [...]
[...] / Et
[...] quod
aut [...] ut [...] quod [...]
est [...] / Non in [...] sed
disputes de [...] sed
[...] ut
singula quaeque locum teneat sortita
decenter / Non usurpet [...] officium
[...] non [...] officium [...]
/ Non in dialetica legat [...]
/ Non ea que [...] lingwe
[...] et [...] expla
nentur / Et [...]
ut videant [...] quod
legunt in prima pagina [...]
et [...] totius libri [...] in titulo [...]
libri / Hec autem sunt distinguenda
et districte tradenda / Hec autem
fit cum consideras [...] in qualibet arte
[...] distinguere [...]
oporteat de ipsa arte agere / [...]
[...] vices rebus

alius accomodare. Hec est agere de arte et agere per artem. Nam de arte agit qui regulas et precepta ad illam artem pertinentia tradidit. Per artem artificialiter agit qui regulas et precepta applicando ad materiam non delinquit. Sic papias agit de arte cum grammatice regulas tradidit. Sic Virgilius et cum arte agit qui regulariter cum grammatica loquitur vel scribit. Eodem modo doctor agit et docet de qualibet arte compendiose loqui et quanto brevius potest dicit id de quo agitur complanare. Non omnia dicenda sunt que dici possunt, ne minus utiliter dicamus ea que dicere debemus. Sed doctor prius id in unaquaque arte dicat quod ad artem de qua erudit specialiter pertinere constat. Hec dicimus propter imperitiam que nos impedimur principalia.

Post electionem et eruditionem iudicamus eruditorum correptionem. Corripiendi siquidem sunt pueri ut possint cum sint teneri virtutibus informari. Sicut scriptum est: Curva cervicem eius in iuventute et tunde latera eius dum infans est, ne forte indurescat et non credat tibi, i. cum induratus fuerit et adultus non possit corrigi. Et in proverbiis dicitur: Stultitia colligata est in corde pueri, virga discipline fugabit eam. Sicut enim equus indomitus evadit durus, sic filius remissus evadit preceps ut agitur Eccli. Sic enim equus indomitus vadit quam viam cursus prestat, durus ad calcaria, ad frenum durus et quasi infrenabilis propter oris duritiam. Sic remisse disciplinatus discolus vias iusticie deserit, inhoneste se gerit, monita spernit et arguentem facit ipsum monitorem. Unde Plutarchus philosophus imperatoris Traiani magister in libro quem fecit de instructione Traiani ait: principatu tacito indignatus esse dignior quanto acrius ambiendo reddis

esse remotior. Itaque fortune mee tue qui emulor virtuti, si tamen recte gesseris quod probe meruisti, alioquin te et me pluribus detrahentium subiturum non dubito linguis. Enim imperatorum ignaviam Roma non ferat et sermo publicus refundere delicta discipulorum in preceptorem solet. Sic Seneca Neronis sui merito detrahentium linguis carpitur, adolescentium suorum temeritas in Quintilianum refunditur, et Socrates in pupillum suum fuisse clementior criminatur. Tu vero commissum geres rectissime si non recesseris a te ipso. Si te composueris ad virtutem recte, procedunt universa. Politice constitutionis maiores et patres complexus sum, si obtemperas Plutarchum habes auctorem vivendi. Alioquin presentem epistolam teste invoco quod in perniciem imperii non pergas auctore Plutarcho. Hec ille. Circa correptionem hec attende:

- Occasiones peccandi
- transgressiones preceptorum
- amonitiones uberum
- inflictiones verberum

Occasio peccatorum in puero quia sicut in Gen. dicitur: pronum sunt ab adolescentia in malum sensus et cogitacio. Nam ut dicit Baltidius super Platonem: Mollior est cura puerilis et negocia maxime propter involucionem et imbecillitatem nondum firmata. Deinde propter nimium calorem et humorem in illa etate abundantem, propter quod Plato ait in libro de legibus puerorum animo ignis luctari calore et sine moderamine sine in medio et impube animo mota naturales in pueris celebrari. Quod confirmat Augustinus in libro confessionum i. ubi dicit quod quedam opera infancium et si non prodeant in effectum non tamen carent affectu, cuius imbecillitas pene infantilium innocens est, non animus infantilium. Vidi ego et expertus sum zelantem puerum. Nondum loquebatur et intuebatur pallidus amaro aspectu collactaneum suum. Inde est quod primum iactat membra et voces que sunt signa similia voluntatibus, indignantur, flent et se vindicat et non obtemperantibus sibi plangunt gemitu, debilibus studet peccare eadem. Et si aliquis non reprehendat infantes non est hoc, nam reprehendenda non faciunt sic quia non intelligunt arguentem etc.

Attende eciam transgressionem preceptorum Non enim est mirandum si hic innotescunt super terram et hec inter ceteras similitudines et delicta alia replicas conformiter enim pecavit orgentes conpeciter eum preceptorum parentum et eciam preceptorum magistrorum erant ludos ad spectacula vana ... libertatis aures in rebus illicitis libertatis audientes fabulas quas dictas regulas ... sunt fabulas quas dictas regulas ... ... in modo discendi ... preponunt utilitati immo oderunt necessaria delectat eos spectaculum vanitatis Ut in ... equus ligneus plenus armatis et ... intendum ... ... Nec hoc dupium quod in rebus vanis multa ... ... plena utilitatis ... verba poetarum bona sunt pueris ad discendum ... in eis ... error ut ... Unde nemini ... augustinus in primo confessionum ... aut de libris in quibus ... ... gesta deorum ... quod mali sunt et tamen ... concupiscencies in ... ... de fornicatione ... ... ad ... provocet et incitet ... ... vasa electa atque preciosa ... vinum erroris quod in eis nobis propinabatur et nisi biberemus cedebamur ... nec appellare ad aliquem iudicem ... licebat vasa preciosa et electa ... augustinus ... eloquencia verborum ... ... plane profero quod utilius addiscit in puericia aliquis moralia ... flagicia poetica et satis pueriliter in ... et ... Sunt enim poetarum figmenta erroris tegumenta ... ... inveniunt ... melius addiscere ... augustinus ... magistrum ... ... et parentes amore ludendi studio spectandi nugatoria et imitandi ludicre inquietudine ... furta eciam faciebam de cellario parentum et de mensa vel gula imperitante vel ut haberem quod darem pueris ludum sim ... ... quo fuerint ... ... esse inpudente ... ... est necessitas ... ...

Attende ... ... melius addiscat puer liberaliter

q̃m̃ tractu necessitate Et enim Valerius
elucet quod maiores virum habere ad di
scendum puerilia libertatem curiositate
quam meticulosam necessitatem De talibus
pueris Ovidius de arte amandi
ingenium celeste suis velocius armis
surgit Et Statius in primo Achil
leidos Maternus cuius robur et
ingentes spondet tenera impetus annos
Dicit messe cominatoria eo quod quandam
vel eo non correptione vel eo mala e
ducatione reperiuntur discoli quos sicut
pullos irrequietos freno disciplinae
et cominatione necesse est coercere Sicut
enim aspicimus quantitatibus saepe quam
sunt morbos quibus ista eo quod eius
quae dicta sunt sunt quam mores
puerorum Et implet id Ovidius in libro
epistolarum scilicet ut tenero ludus iuga
prima iuvencus freña vix patitur
de grege captus equus Sic male
vix quam subit primos mores rude
pectus Dicit esse increpatoria
ut si peccaverit arguatur si crimine
regulare confessione corrigatur prout
dicit Augustinus quod peccatorem corripe quod
hoc miserere Et in Psalmo Corripiet
me iustus in misericordia et incre
pabit me Hic enim agitur misericordiam
cum pueris quem castigatur et increpatur
Sicut freneticus quem ligatur vel ad
eo quod per capillos coercetur ne fornicatur
sit est crebra licet ei in prima
non videatur doctor proficere tamen non
debet ab admonitione cessare Unde
in Proverbiis Erudi filium tuum et ne
desperes quia ut dicit Iulius Celsus
rerum omnium est magister usus Et
Cicero in oratione pro Cornelio Balbo
usus magister assiduus vim vel debitum
et ingenium et arte saepe vincit Dicit
sicut dicit Salustius in Iugurtino
vulgaria sunt quia sine consuetu
dine tamen sunt pro nihilo Sicut
et Ovidius in libro de arte primo
Quae difficiles veniunt ad aratra iuvenci
Quae laeta pati frena docentur equi
Ferreus assidue consumitur anulus usu
Interit assidua vomer aduncus humo
Et in 11º libro Nihil assuetudine maius

Attende et affligito verbera
scilicet virga flebile sive furtive
corrige quem agitur ut in pu
eritia impietas debelletur
prout dicit Augustinus 22
de civitate Dei Quid sibi
inquit volunt multitudo formidinum quae cohi
bendis parvulorum ad huiusmodi vanitatibus
Quid paedagogus quid magister quid ferule quid
virgae quid enim habent poenis luctantur
nisi ut impietas debelletur et prava cupiditas
infrenetur ad quibus malis venitur in hoc saeculo
Quid enim est quod non ad laborem discimus sine
labore nascimur cum labore crescimus sine
labore morimur frangimur Bone inquit apparebit
humana natura quod cum ponderis suo proclivis esset
constat et quanto esset ut non labetur indigeat
Nota ergo quod verba pueris infliguntur ex
dilectione quem enim dominus magis diligit
magis punit et affligit et flagellat
dominus omnem filium quem recipit Unde in
Proverbiorum dicit Disciplinam domini ne abicias nec
ab eo corripere quem enim dominus diligit
corripit et quasi pater in filio complacet sibi
Et in Psalmo Si dereliquerint filii eius legem
meam Visitabo in virga iniquitates eorum et
in verberibus peccata eorum Et in Ysaia Et
egredietur virga de radice Iesse Ubi
dicit Iesse incendium quod ex amoris incendio
fit virgae passio Omnia ait dominus Ego quos
amo arguo et castigo Attende quod sicut
in vitiorum constipatione illuminantur in cognitione
et eruditione et tamquam puer in suae minoritatis
debita perfectione Audi de purgatione Sicut
ignis purgat et tollit metalli impuritate
et scoriam et ventus purgat aream a palea
Et lima rubiginem ita et verbera iectus tol
lunt a pueris foeditatem Unde Boetius in libro
de disciplina scolarium recitat de pueris qui prae
morsu acutissimo praedit nasum quia cum
fuerat puer in scelis et delictis vitiis
correptus et correctus non fuerat Qui
vitam terminat per crucis opprobrium et in pati
bulo suspendendus Audi et illuminationem in
cere scribit et translatione propter Per
omnes dolores et flagella erudiendum velim
quod quamvis ignem excitat primus fumo affligitur
ad ignis veniat claritatem Sic enim
quae ex felle piscis illuminati sunt oculi Thobie
quia per verberum amaritudinem illuminantur erudi
ti Et sicut Ysaia Illos docebit dominus

Vnaz qui sunt oblectati alacte cor
em Salomonis ideo funditus sapiens desunt
quia sub virge disciplina non fuit studi
de presentem queri cum delictis dissolvuntur
in bonis operibus solidantur Sic
vasa lutea igne siccantur sic virtus
apprehendit in tribulacione proficit Tercio requiri
dicit propter omnes immutacionem secundum eius graduum accionem
Si enim asinum suis aculeis et calcaribus
indiget Unde dicitur in Ecclesiastico Cibaria et
virga et onus asino panis et disciplina
et opus servo Non quod debet cor similem
calcitrare ideo te volens iterato sicut
dicit bis pungere propter hoc ergo flagellatus
est rex Ezechias quia cum deus eum ab
hostibus liberaret gratias deo non egit et
gracie inflammate mittit Apostolus hic vere dicit
De vide virgam vincere cum aliaz tusla
tam Nux enim habet amaritudinem in cortice
dulcedinem in medio quia amaritudo verberis
et dulcedo gracie accedunt coniungi dulce
in puero vocato Quarto requiri dicit
propter cordis et operis obduracionem Dicit
enim Ecclesiasticus vir qui dure et disciplinatus non
immutabitur correctus Nam sicut testa vacua
ad ignem crepat plena non crepat et sic
aqua picte luteum dissolvit marmoreum
vero pulcriorem efficit Ita mali sub virga
immutabiliter obdurantur maledicunt et calcitrant
Et impletur illud Ecclesiastica prorogat
statim cum rota currus Carronis enim ubi
currus ferrum portat et qui sedendo dicunt
portat immutat Hii sunt de quibus
dicas dicit Percussisti eos et non doluerunt
attrivisti eos et noluerunt recipere disciplinam
obduraverunt facies suas super petram
Et in psalmo Verberaverunt me et non do-
lui traxerunt me et non sensi Et
Tanto periculosius quis egrotat quanto periculosius
sentit insensibilius

Post eleccionem erudicionem et
correptorem videamus correptoris
moderacionem Ubi attendendus
correptoris affectus Affectus
correptoris modus debitus re-
corripiendi tempus et locus quia in
doctore ut non corripiat immoderata corripiat
non furore sed zelo potius et amore propter hic

in archa testamenti quieta sunt ista tria
virga tabule legis et manna et
virga severe correctionis
manna mansuete consolacionis et temperamentis
tabule discrecionis modus ergo
nandus quia ut dicit Gregorius
in epistolis tractari mollius etiam
bellua solet Et Quintilianus in libro 2 de
oratoria institucione ingenia puerorum
nimia emendacione severitate deficiunt
Desperant enim et dolent ac novissime
oderunt et quod maxime nocet dum
timent nil conantur Igitur ergo humana
senioribus propinquius pietate utuntur
iuniora delicta corrigendi propter
delicti quia tamen cum modicamine quadam
et inter quam pietate concedunt Et in
immensum licet liceri non ostendatur
Nam per atrocitates suas emendacione
domestice invenis procedit plures errores
inter delicti reos iudices Ideo racionem
affectum aut moderatum volo illud quod
medius est inter remissiorem et crude-
litatem quod dicitur clemencia
Unde Seneca in primo libro de clemencia
ad Neronem Clemencia est artem
perancia anim in potestate ulciscendi
vel lenitas superioris adversus inferiorem
illos aut crudeles voco qui
puniendi causam habent modum non habent
sicut Phalaon et Busiris qui in libro
inter super humanam senciebant modum
Ideo tempus pueris se ondatur multa
Nam inbecilles sunt oculi cum ad
alienam lippitudinem suffunduntur Unde
inperator dicitur quod non sit puero accidentia
Totaliter condoleatur Ipius ergo congruum
est consuadi correptionis ut scilicet non
se inferat pena sed eius venia quia
tam opportune eadem sunt disciplina precedente
aut et punire sunt contraria quod nescit
parcere nescit punire Dicit Seneca dicit quia
malum aliis precedendi est sicut me-
dicis languentibus medicina minuenda
sanguinis est aliquando ergo differatur
medicina ut tempus illud affectetur
tempus faciliis correpcio operatur Sic
enim pictura corpori ubi vestitata remedia
dicta non procedunt cum sua se quatinus
ideo ubi non proficit severitate utendum
est clemencie lenitate Locus ergo requiritur
Ut per culpa est occulta secreto est

correpcio facienda publice vbi est publica Vnde ad Thym. i. peccantem coram omnibus argue vt ceteri timorem habeant Sed de occulta dicitur Math. xviii Corripe eum inter te et ipsum solum Et Bernardus ysidorus palam inquit arguendi sunt qui palam delinquunt vt dum vnus aperte corrigitur plurimi emendentur Debet ergo in fine correpcio esse ita dicit predicta moderata correccio esse quod ea relinquat moderatus timor in pueris Vnde Seneca Separatus timor tollit amorem tamen nimis vero et acer in audaciam iacens concitat et animam contra suadet Vnde boni parentes et boni doctores pueros obiurgantur aliquando minantur aliquando blande admonent aliquando increpat aliquando verberat Nemo enim sapiens ad corrigenda supplicia pervenit nisi qui remedia consumpsit Vnde Seneca ipse est et liberaliter dampnet qui cito vt inuicta puniat quod minimo et iusta Nonne pessimus pater videbatur qui assidue plagis liberos etiam leuissimis causis compescit Pretium preceptorum liberalibus studiis dignior qui concarnificabat discipulos si memoria illis non constat aut si parum agilis oculus in legendo hesitauit an qui monicionibus et verecundia emendare malit Exemplum non crebris verberibus cogit domandi pecus magister fiet enim formidolosum et contumax nisi eum blandiente tactu permulseris Idem facit venator quando instituit catulos vestigia sequi quando iam coaptatis vtitur ad excitandas vel persequendas feras nec crebro illis minatur contundet enim animos et quod et in dolis continet trepidacione degenerant vt liceat vagandi errandi quod passim commodet adduciad huius tardiora agentes inuicta que liquantur ad contumelias et iniurias nata sunt minima semina loquuntur ingenii detractare Nullum alienum animus est nullum maiori arte tractandum quam iste et nulli magis parcendum

Excercitus hijs que ad doctorem pertinet sine ad didascalum pertinentibus ad ea que pertinet ad discipulum informacionem agentes primo de doctrina quo ad statum inchoacionis Secundo quo ad statum progressionis Tercio quo ad statum perfectionis Et quo ad statum inchoacionis primo tangamus antecedencia secundo comitancia tercio consequencia quarto opposita sine contraria Antecedens enim vero que arma discipuli ad discendum disponunt Comitancia que dispositum perficiunt Consequencia quo perfectum ornant Contraria que impediunt Antecedencia sunt vt sit discipulus voluntarie subiectus animo attentus ad audiendum docilis ad intelligendum Beniuolus ad retinendum subiectus ingenio docilis ingenio attentus animo beniuolus animo

Primo ergo subiectio est necessaria propter parentibus passim ambulare debent scolarium erudita et virtutum incrementa De hac ergo subiectione dicit Boecius Qui non nouit se subijci non nouerit se ingredi Miser est autem enim fore ingenium qui se non nouit discipulum Est autem tercio subiectio necessaria ad tollendam superbiam Superbia claudit ad inducendam reuerenciam oculos et tumidos efficit quibus ad formandam paciam clausis et tunc ad tenendam obedienciam fetus veritatis radios mens oculus non agnoscit Vnde Ysa. lio. iii de summo bono Plurimi conseruntur legendo perfectam scienciam arrogantes tanta quibus sapientes in superficie medeantur medullitus eius archana veritatis non tanguntur quia superbie impedimento Ac aut superbia secundum Boecium gaudet vestium varietate frequenter pertinens brisiico cesariem polit tala insistit tortuositate corporis sectorum parietate lascat lutum fuco perimit nonnullos pilos sepe perdit gemmis monilibus pectus decernat ventres cingulorum varietate castigat summum aromatibus implet Vilid raro stole intell

patientia proficiat patientia prodest rostratis
calciamentis [illegible] lunipiat [illegible] laqueatis
stulatis [illegible] incedit inflammatis co
ntemptu collo elato gutture inflato super
cilio inutilato oculo impudico et fa
stuoso incessu procedit

Ad inducendam verecun
diam et reverentiam ac
valet. Magnum est enim
signum reverentiae et cog
nitionis verecundie se ipsum
subicere. Unde Augustinus
in libro de [illegible]. Sicut in senibus
gravitas, in iuvenibus alacritas, ita in adole
scentibus verecundia velud quedam dote
commendantur. Natura enim tenerella
est puericia in motu, in gestu, in tactu
in locutione et in omni actu. Unde multa
sunt arguendi pueri inverecundi quorum
quidam iam ad tantam inverecundiam
devenerunt quod sese denudare inhonestate et
turpiter et turpia membra ostendere
coram aliis non erubescunt. Mulieres osculantur
et tangunt [illegible] quibus ita fatuus
ut mulierem osculari vellet si collo eius
vel ori serpens adhereret. Sicut qualis aut
ita collis eius est enim illud ostendit
ut homines attrahat et lingua eius
in superiora dum blanditur ut venenum
infundat. Propter hanc verecundiam mataciam
verberantur pueri sicut in talo monachi
sicut Anselmus Cantuariensis in epistola ad
[illegible] monachum. Audivi misit ab abbate
tuo quod maioris meriti monachus est in mo
nasterio quod se verberat aut ab alio se verberari
postulat quam in talo [illegible] solatium
non confusa nostra vapulat quod non esse
ita ut tu [illegible]. Illud enim monitu
quod [illegible] alius sponte inducit regale est.
Illud vero est quod pro obedientia in [illegible]
sustinet monachatus est. Illud sepe
sibi reges et superbi divites fieri
[illegible] [illegible]. Illud vero non [illegible]
sed obedientes [illegible] [illegible] se pro
[illegible] deo humiliat propter peccatorum contractum
est vero et [illegible] propter obedientiam
[illegible] si [illegible] non tam fugio publicam
vapulationem propter dolores corporis quam
secreto sentiunt [illegible] propter verecundiam. Sed
quod ille fortior est qui hanc [illegible] sustinere
gaudet propter obedientiam. Certus ergo

esto quod maioris meriti est una vapu
latio monachi tollerata pro obediencia
quam innumerabiles accepte [illegible] sine
[illegible] aut in verberibus recudentur
pueri dum [illegible] timore et reverentia
sustinere. Nonnulli enim dum salva
toris apostolis multitudinibus [illegible]
[illegible] apostolos [illegible] in galeis ap
[illegible] sacerdotum. Nonnulli et in
[illegible] et flagellis [illegible]
[illegible] laniatos [illegible] [illegible]
[illegible] paulus et a iudeis quinquies
[illegible] violentos sustinet ictus et

Ad firmandam patientiam [illegible]
in epistola [illegible] [illegible]
quid et accidit [illegible]
sustinebit. Et tenacius
[illegible] [illegible] [illegible] sunt co
moda equum est te ferre incomoda.
Et [illegible] in [illegible] de patientia [illegible]
sub [illegible] dum vivit et laborat
hic sudantibus et laborantibus
[illegible] magis aliqua quam patientie sub
venire solatia. Hec aliud magis
ministros et ministros discernit quam
quod in adversis per patientiam blasfemat
iustus est et gratulatur et patientia in
[illegible]. Denique patientia est que
nos deo servat et commendat. Que
iram [illegible] linguam frenat, mentem
custodit, [illegible]
tem gubernat, pacem [illegible] [illegible]
[illegible] regit [illegible] divitias [illegible]
inopia pauperis consolatur facit hu
miles in prosperis, fortes in adu
[illegible]. Docet delinquentibus cito
ignoscere, delinquentem mitius et dum
[illegible] fidei fundata munit incre
menta spei provehit actus dirigit
[illegible]. Unde teste [illegible]
patientia robur est totius [illegible]. Et
in [illegible] doctrina in per patientiam noscitur.
Sic aut vinea putatur [illegible] quando
palmites praeciduntur et lacinie [illegible]
[illegible] et in [illegible] uberiori fructu
[illegible]. Sic pueri quasi palmites
novelli a magistro praeciduntur [illegible]
[illegible] et sequntur [illegible] et [illegible]
multiplicari erit fructus prout dicit
dominus [illegible] palmite in me non ferente

fructus p'grab' enim ut fructus plus
afferat Sic et dat medicina amara
ut curent membra quia tollit caligo
ignorantie et putredines concupie. Unde
Claudianus. Urimur et artus ut
liceat reliquis securo vivere membris
Et ovidius ii de remediis. Ut
corpus redimas ferrum patieris et ignes
Ut quod ad iratus remedium tollerare
negabis. Iustius ut valeas multa
dolenda feras. Sepe tibi sucos
sumes invitus amaros Et mallem ad
dirande vix assistor sanat amores
potus morbos. Naufragium quia timens
iactura sepe reddit Nam ita quod potuit
et dampnis dampna levamit etc

Ad tenendam obedientiam
Hic enim abraham
suos obedivit et xc
no solo verbo sed etiam
exemplo in medio veniens
et de medio transiens obedientiam
docuit. Ideo ad Ephes vi. Servi obe
dite dominis tam corporalibus quam
etiam spiritualibus. Verumtamen Bernardus
in sermone de via vite. Si vis obedire
libenter. Non enim placet deo coacta
servitia. Unde et Loth delectabatur
in obedientia et paulus libenter offerebat
se obedientie. Domine quid me vis
facere. Paratus enim erat facere quicquid
ei deus vellet precipere. Ad hunc gradum
non ascendit qui voluntatem propriam
non fecit sed aq'bus ... quod fiebat
in certo ... dicit Utrimque vis ut
faciam tibi ... in x ...
linguam dicere tunc iuste est qui non
... audire ... quod ipse voluit
sed ... velle ... ut
audiens. Unde lucanus ...
vel denarios. Nulla est tam fa
cilis res que sit difficilis dum fa
cias invitus. Obediat etiam simul
Bernardus: Multos videmus post
precipientis imperium iniectas face
... ubi ... preceptum fit ...
... venit ... consilium ...
Unde ... frequens ...
... impotens simulatio amicorum
advocatio. Non sic Abraham fecit sed

simpliciter obedivit. Verus enim obediens re
monitus se habet ut brutus non discuciens
... preceptum. Item ut inmunctus aut fetus sed
apud te ut ... Et in ps. Dedu
xisti sicut oves populum tuum in manu moy
si et aaron. Obediat etiam hylariter non
velud contristata aut ex necessitate hylarem
enim datorem diligit deus ut dicit pri
mus sum et non sum paratus Ne cum symo
ne cyreneo portet crucem angariatus vel
demonibus assimiletur qui de corporibus
exierunt coacti ... Item sicut inbi
... dispositio et facies tristitie te
nebris offuscata devotionem vel hillaritatem
signat ab ... recessisse ita serenitas
in vultu dulcedo in verbis ... colorat
obedientiam obsequentis. Item super omnia
vultus attessere bonum. Obediat etiam ve
lociter. Item ... Ambrosius Nescit tar
da molimina sancti spiritus gratia. Et Bernardus
Fidelis affectio obediens nescit moras
... fugit precipiente precipit parat
oculos visum aures auditum linguam
voci manus operi pedes itineri totum se
colligit ut voluntatem compleat imperantis
ut dicat Viam mandatorum tuorum cucurri
cum dilatasti cor meum. Sic petrus et
andreas iacobus et iohannes ad primam
vocem secuntur dominum salvatorem. Sic za
cheus festinans descendit et eum gau
dens excepit. Item ut in ps. ... vidisti
hominem velocem in opere suo coram regibus
stabit. Obediat etiam viriliter ...
... ad mortem ignominiosissimam ... maluit
amittere vitam quam obedientiam. Unde Bernardus
... Si tribulatio intonat si persecutio
resistat si malignum ... iter impedi
tur in obedientie viam non deseras sed
dicas paratus sum et non sum ... Obe
diat etiam humiliter ne de fortitudine operis ele
vetur ... sic in ... luce ... cum ...
... fecerit dicite servi inutiles sumus.
Obediat etiam perseveranter quia ut dicit Bernardus
... maius est ... perseverare ...
quia ... perseveraverit usque in finem salvus erit

Verso de distili voluta
rca subiacon videam
de eis attende de d
valon in pv dicit
audiens sapiens sapientior
erit et intelligens
gubernacula possidebit
Vna sapia p
auditu acquirit
p[er] habitu possidet
p[er] usu effectum manifestat
Attamen autem
alterius inp[er]fectus
est
De occupatione rei in se forensis
Sapienti rem non optime rei in sciolo
De occupatione
rei in forensis
collaco rebus intenciois habebis sed simul
revelato virtutis superiorum ex mi morat
actu proprie sapiaz exm cuius vult
in lectis proficit magna opus est hic
recipiendi assiduo consuetudine et
animo dicit in se colligere ut virtus
magis unita plus infinita possit
vehementius intendere et acutius penetrare
Hoc agit per quatuor impedimenta Quarum
intimus perturbant Quidam turbant
intimus Quinque
optimus occupant
vel venire deserviunt inquietant in
ista remedia quaerunt ipsos et afflictio
bus primus Anima obstrepit quia
minime pecto consentiunt corpus quod videt de
hic summum quia multo prodest et
silencium eius intermissio fremunt
afflictus Omnia noctis erat tacito quod
posita quiete sermo est magis Sed nulla
placida est quies id quod ratio composuit
illa est Secundo mente optimus quiete
simpliciorum anxietas sumit Quidam
occupant optimus Quia cum occupatio
nes prodeat et hic pena plures que
nulla ista serviunt quas computare debemus
hoc bene non debemus occupationibus
indulgere concludendo sunt si semel
intraverit in locum suum alie succes
tuere principium earum obstemus melius
non incipiet quam desinet Sed una
remedia differunt quia cum nobis di
lacere non morbi praedis causa vel occasione
hic Sed in forma tamen dicit eius hic
pergo toto animo membra Et si hanc
tam molestam compositio studio me
dabo hoc cum vocamus philosophiam est

omnia cetera negligenda ut huic
assideamus cum nullum tempus satis
magnum est / et si a pueritia usque
ad longissimos humane evi terminos
vita producat non multum refert
utrum omittas philosophiam an intermit
tas Non enim ut interrupta est
manet Sed in ista remedia quaerun
tur in civitate optimus silentium
et non vitam intimum strepitum perdet
Sed parum si est tam necessarium quam
videt silentium in studio seposito
Ecce undique me varius clamor circum
sonat supra ipsum balneum habito Et
sequitur Animum non cogo sibi intentum
esse non advocat omnia omnia licet
foras resonet dum intus nil tumultus
sit dummodo inter se non rixentur cupi
ditas et timor dum avaricia et
luxuria quia non ~~desiderat~~ dissidebat
Et infra leve id ingenium est
nec sese adhuc reduxit intorsum quod ad
vocem comitatur erigitur / habet intus
aliquid solitudinis et habet aliquid
strepitu parvorum quod iam in mosina faciat
ut aut vigilantes viri et me quae
dudum non vita incita movebant tela
quam adverso glomerata agmine
graves illos omnes terrent aure pon
dentat omnis Sed suspectum per omnia
quam comitentur timere parum enim
praestat ad tranquillitatem locus sed
magis animus Videmus enim frequenter
in civitate amica et tranquilla viros
mestos et in loco solitario occu
patos

Sequitur de occupatione
ad habitum auditum
et quorum sunt notitia di
scenti primo ut audiat
de ore ingredi primo quam
ut audiat decora habet nescio quod
latentes energie in intimorum oppo
nime vocis actus et de doctoris
auctoris ore transfusa fortius
sonat Vnde Jeronimus plurimum hortatur

ut viam sapie sine doctore non ingrediatur Et in li° de viris illustribus Quum nullum magis sed impossibilem de semetipsis fa ingenii Et Simmachus in suo epistolari dicit
aptius esse negocium intimandi in diem innectitur Quartum est ut audiat sub silencio prout dicit Cato audi tacens et prorelevans attendit tibi bona grecia unum et sicut pitagoras legitur per quinquennium tacuisse Quintum ut audiat sine fastidio prout dicit Ambrosius in libro de incarnacione christi Quintum auctes tanquam cera et plumbo clauditur et fastidientes audiunt ut enim ait varro ad attencionem auditorem revenit phisica stomachus fastidiente et ad finem cenam hilarem invitat gustus Sextum est ut audiat sine hesitacionis dubio quod est credere qui discit unde Boecius de disciplina scolarium qui quidem credit est dum videt Senum fragere vero ceasse docendo si forte inveniat quod illi sine obstinat unde hugo de sancto victore dicit pitagoras hanc consuetudinem in suis studiis habuisse legitur et usque ad septennium secundum numerum septem liberalium artium nullus discipulorum suorum de hiis que ab ipso dicebantur racionem posceret auderet sed fidem dare verbis magistri quousque omnia audisset et iam per semetipsum racionem eorum posset invenire

Sequitur de tercio inicioris collacionum ut enim ait Augustinus in libro de ordine Tercium est motus mentis ea que discuntur distinguendi et que credendi potest quod autem fit spiritualiter ho aut duas vices ipsa percipit Sed aut precepta eisdem assiduus tacitus se subiicit Tercio aut a tacius abstracta ea que sunt precepta discernit Quarto aut ea que secreta sunt preceptorum intelligit Primo ergo dicit Eduardus vox ipsa percipit que in mediatibus lucis apprehendit quam vias ab adinvenit Eo enim ipso sit ad solem verum utitur et in mente que omnibus hominibus communis est ho aliis hominibus sociatur Sed homines hominibus sociari non possent nisi colloquentur ad invicem et mentes suas sibi cogitaciones quasi refunderent Ideo rebus imposuerunt vocabula sonos quosdam et signa significancia ut quia suos non poterant adinvicem sentire sensus a suo in proprietate utuntur eos sibi copulandos Sed absencium via non poterant audiri et racionem prima literas optuit et sagit invenire Sed per terrum multum invesposite illa opertuit redigi ad aliquam certam et superam estimatorem et invenit tenuius textus et senus aut signos inventa est ista et omnes sicut tot et pralis que quadrimalis quidem quod est de signis et signatis que si quid diffusius vide desiderat Augustinum in libro de ordine legat et si per in tonigat ergo literarum signa primitus ondunt et per literas ad ea devenitur et nobis in mediatibus ad singula penetratur et per usu consuetudinem compara nobis per maxima donam Et sicut augentur nobis nescientibus vel invicem non advertentibus intra corpora successive sic crescit non bisque per assuetudinem et ingenium in industriam in nobis scientia paulatim unde Seneca in suo epistolis dicit Cominita quod quilibet aut morbi non sentiuntur ad te mitis illis et fallens imperitum nisi timor indicat morsus et in ipso timor nullum plenius apparet Sed in digestacionem vitorum sapienciam emenet non dephendes quod quotiens tibi profuit profuisse dephendes Secundo ergo et dicit recte percepta et usu firmatis assiduis se subiicit Cogitatum inquit ille sapiens abs trahere a venis tacitum meam ut et animi

men trasferas ad sapiam quid est
a vino qd inebriat et eos avertat a
ab omni carne ul appetitu carnis
et sensuu ab unitatem cordis immutat
unde aug in li de quantitate aie
animas christiana ppe tom et mentem su
spendit se aterne quietu pt et ea
que intus est fenit voluptate li
benius quanto eis in sensus declinat
magis tanto similiore homines
pecora facit ut aug Certe sapia
dicitet supinus ad quam erigi nolunt
qui tenet in carne et sensibus carnis
cum mito bestiis comparant quia
licet corta intent ho em nd
in honore esset nd intellexit cpa
tus est in ic abstractus aut a
carne et sensibus tuus discerne simatz
verborum a uis referat verborum sonus
ad aurem sed sma que latet intrors
ad mentem ut nd audis hod vsus
cum tu ottauio petat se targe o
los habem ud que cordis mora
nottibus obstet alii em laudant
metra ali mentem p sma magis eos
curat ama de simo rem qui de
fallet vox quia ut dicit dyon in
lio de di: no verbale inquit et stultus
est nd pluti intentionis sed dictor
attende et dei intimi opus inspe
di vis non ore loqui sit sponi nd
fimma qd sentis loquitur et qd loquitur
sentias Non delectant va nd sed
prosunt si tu itmige eloquens non
falliato pe di aut parata est aut pro
gstat assit ut res pulteriuas pseqiuat
sit verba ut res potius qz se ondat
Sed q2 aia unita est carni corrupte
io modo difficultas est maxia in
discerneda veritate Unde in lio de
spus et aia dicit q2 aia carni
corrupte iungitur corrupit ut ppe cos
suas pe oste done ysu et oppressa
et ab claritate occitata nipt discerne
Veluti si qs nd fabulam aere obscurum in
tenebrosa obcludat unde no pt ubi ipius
assumat tenebris et lucis accedatur

Ergo ad lumen veritas prius oz
venire et possiu intrare et nd
ad lumen veritas veni ubi illo medi
ate ul se manifestate veritate
intelligens et felicitate accipiens inquit Bn
psalma In lumine tuo videbimus lumen
et pauli testio tenebras argu
untur lumine sic pt ama quanto
purius intrare si puis redeat ad se
et quietat se supra se prout dicit
aug in lio de ordine et quantitate
aie Cum em ama solus habeat
essentiae simplicitate imago dei est
ud ad imagine et cohabitat assi
milatoris habet intus nat agentem
sim est sicut lux separata eius eos
ama solis sit pe hic quanto sunt est
invisibilis corpori organico eius
unit per inge intelligit intellectus
lis eius ud et habet intellectum post
ab ymaginatione et sensibus accipiens
Et nd sit habet na separata a ma
scdm se pe intelligere omnia illa
sicut na spiritualis que tum eadem
apprehendit nd ipa sit actus orga
in corporalis Et cum cum a
vitene flama adherens lignis
aridis et cremabilibus aliquantu
lud fumosa est ubi adheret eis
Sed ubi euolat in purum aerem
distans aliquantum aerem illuminat et
pre fumosa ergo flame et matu
plena e lucis Sic anima intellectu
aliis opera pte si applicat ad virtutes
corporeas organicas que sunt ymagi
natio et sensus est si fumosa et cs
fusa inps ad intelligentia si in actu
lucis perfecta cum prim nd est ut se
pura et ideo intrat nd ad se ab str
ta redit et se supra se quietat et se
pura dispi quia no vre ama
et intrat plene cum Comd/ ppe phi
nisi nd sunt in ultima pspitate et

Sequitur de virtute
superioris revelationis Eius
quo superius potiores
ad auditus et visus
hominis interioris vel in
tellectum quod audierit vel
viderint renuntiavit et anima ad
se redierit et se supposite quaerit te
mittere ut dictum est tunc meditat tunc
discernit et eadem revelata veritas in
notescit unde illi soli sic credo
re et recte meditat et intelligunt
qui vota fors accepta intus eandem
veritate consentiunt sed homines curiosi
vagantur extra se qui deberent redire
in se Nam sicut verum est quod opinio
est augustini de artes liberales in
interiora parte memorie nostre et in
loco memorie abdito eas habemus
Antequam artes discamus quarum opinio
contra doctrina platonica videmus
nobis innatas Nam res magnorum
sunt in anima non impresse per sensus ex
teriores id est per suas ymagines vel
similitudines quia nec non sunt co
lorate gustate contractate nec so
nat nec olent et sine sensibiles
Omne quod sic fiat sine aliter dictum
est quod per sinus artes addiscere vel
intelligere necesse est cogitando ea
que sunt habita recolligere et ad
mentis penetrale intrare ubi veritas presto
est omnibus consulentibus eam ubi
videt ibi se revelat sed non omnes
eius liquide videant veritatem Nam inter
et nos fors Et ideo si volumus
eam cognoscere veritatem ad secretum cor
dis ibi coruscat et splendet clare
et docet Et quia de hac revelatione
est dictum diffusius in tractatu
de doctrina dei et angeli ideo quedam
pauca ad propositum tangam in presenti
consideracionem veritatis sed sic

Revelacionis quoniam
autem statuum
Revelacionis processum
et ipsius complementum sicut flamma et
luce Sicut flamma ad fumo et luce
Tamen lux pura ad fumo et flamma
Sic primo autem distat inter ista sensibiles

Sicut quod patet ex
ligno ardenti primo
enim elevatur fumus

carnis obnubilatur fumo ignorancie et cali
ginis Secundo ad apprehendit vera doctoris aut
docta quo eius lumine incipit coruscare
quod fumo involutum est et fulmine quod
repugnat sensu ignorancie et in fine per
multas dubitaciones et per multas rebelli
ones succedit sua que lux pura Ex
isto sunt tres status anime primo ignorancie
Secundo dubitacionis tercio fidei et veritate
revelata lucem videntis anime iste status
sit iste naturalis Est enim posita anima
talis in orizonte duorum mundorum sensibilis
et intelligibilis inferioris et superioris
Est autem sensibilis vel inferior mundus regio
tenebrarum quantum ad intellectum nam
cum mentem videt in rebus sensibilibus ut
sunt sensibilia abhinc illuminari ad cognoscendum
intelligibilia Nec possunt sensibilia illuminare intellectum
immediate et per se Sed per sensum et ymaginacionem
et memoriam quia immediate quia impressiones
a rebus sensibilibus non veniunt immediate ad intellectum
Nec intellectus receptibilis est formarum sensibilium
sed legit in ymaginacione et memoria
reliquias impressionum que relinquuntur in
eis ex apprehensione sensuum et sensibilium species
sensibus enim stans foris in sensibus formulis
et intus intus legit sic primus qui audit
postmodum intus dicit qui intus legens et ascendit
usque ad medium intellectuale et lucem etiam
que deus est que supereminet anime et
tangit eam aciem. Tunc si libera esset
et sana facilius se erigeret ad re
gionem lucis et intraret in eam quam modo se
inclinat et intrat in tenebrarum regionem
Sed quia nunc inclinatur in sensibilia remanet
eius virtus intellectiva quasi sopita et virtus
inclinata ad terram more pecudis mersa
Est autem revelacionis processus iste sicut dicit
dionysius in libro de nominibus deorum Quod quibus quantitate
utuntur cibis et potibus et inaccessitatem se co
ntendunt vincere scilicet sentirent consideracionem et visionem
deorum Animas quoque separatas a tenebris corpo
ribus et cum animis corporibus quoque earum absentes
tractis ut appareant per lucem vel divine
que supra eas est per nimium vel aliis lucem
ut vt angelum que ad eas illuminandas mittitur
per dei gratiam et constituta in virtute mentis quia
in sanctitate et serenitate seipsam conspiciat et
eam sit ymago dei quod in se scriptum vel acquisi
tum vel infusum est legit et esset ei li

berit quod se sup se leuaret legeret et
intelligeret n corrupcio impediret
vn quidam philosophi scriptores concordant et
clausa vita visus carens mentis
humane non spiritus tamen continet prius
in suo cogetur reflecti intellectum vel
legere multa de abscondit. in scripto
tamen in libro lucis et scriptura naturalis
non vtitur mentis sensus attenuat cla
visus non congregat colligit et conforta
Hic loquitur de istis in libro de visu et
speculis Sed bene dixi corrupcio huc
impedire relevacionem quod secundum Aristotelem peccatorum
alligacio animarum nostrarum ad corpora
naturalis est complexio que impedit vt
nobiles prout dicit Galienus flegmatica
complexio anime nullam virtutem innatam sol
licitudines et res corporales que minus
inuit ad animam sic mente impedimentum
quod mentem abstrahit non permittit Sicut
in scripto tabule prospicit aliam in scripto
et plenitudo vasis de vno liquo
rem prohibet alterius recepcionem Et ideo dicit
Aristoteles omnes ingeniosos esse melanco
licos ~~effeminatos~~ Et melancolicos esse
ad huiusmodi illuminaciones et revelaciones ma
gis ydoneos quia illa complexio magis
abstrahit a mentis impetus a delectacionibus
carnis et tumultibus intrinsecis Et
quod impedit ista revelacio quod
humilia maxime nocumentum licet aut na
turalis auxilium ad huiusmodi revelaciones tamen
gracia dei et mediacio mentis sunt
sup mentem irradiaciones Quia enim in
ficiuntur anime que naturaliter a corporibus op
tant et in se reuertant et ad lucidis
simam veritatem que deus est alcius at
tollantur propter impeta que dicimus
Sed in animabus que sunt parum alliga
tionis vel adhesionis ad corpora vel corporalia
magis est abilis iste modus Nam propter
alligacionem facilem finalis est abstraccio
et propter facilem abstraccionem sunt in spiritu
sicut vel esse in spiritu est seorsum
esse a regione tenebrarum et libera
sollicitudinibus et cogitacionibus veni
entibus in animas nostras a parte regionis
illius Et esse in corde est immergi vel corde
Et ideo precis corporis impedit radios illuminacionum

Cant Et ipse stat post parietem Excercens
affilis homines sedere parietem quo iste
paries tuslliendus est quod sit in
morte corporis vel apparet nam finada
vt sit omnia in spiritu cuiuslibet esse
speciat in capitulo cum anima tota cele
batur sup se mentis cogitabis de se
vel corde In aliis aut particula
ribus eleuacionibus longe inmole
linus est per cancellos et optinas ir
rumpit radius illuminacionis quod co
ruscacionis in medijs tenebris
De quo hic in ps Signatum est
sup nos lumen vultus tui domine
dedisti leticiam in corde meo. lumen
vultus tui domine id est lucidus vultus
tuus quem non est aliud quam tu
huic vultus tui illuminans nos domine
per infusionem nouj splendoris re
uelacionibus aut gracie quod dicitur esse per
gracias et clausis tamen quoniam fiat
et quam soli tibi est notum

Asso de discipuli volu
taria subiectionem et de
eius affectione hic tractan
dum est de eius dua
lite Prima vt dicit
Anthilianus Sic officium est pre
ceptoris docere sic discipulorum dociles se
prebere Et in hugone Nec prode
at que nesciens tenelle doceri
facere aliquid laus est culpa est in
discere velle Et ideo docilitas ad
cendi abilitas abilitas vero cuius
cognicionem considerada sunt . . . .
Eius continencia Est aut eius gracia
eius efficacia in moribus nam bene
eius accepcio docilis quod dicit
in spiritu dulcidine quod bene tractat factus
in spiritu acceptans quod bene tractat intencione
ex spiritibus perspicacior elicitas Primum
bene reddit ad spiritualia acceptas reddit
dico per recordacionem quod bene reddit ab
intencione ex spiritibus elicitas reddit
dico simul per recordacionem Vnde hic
sed quod docta sunt memorat perpiat

Bene est docilis Male aut contra quod
magis et magis desinat in potentiis
eius scilicet recordacionis intencionis
viget magis docilitas Unde
magis docibilia sunt animalia que
faciunt ea que sibi imperantur secundum intencionem
commendatorum suorum quam alia Eius
efficacia quia ille qui est docilis
et discipline perceptibilis ea que
videt et audit debet diligenter atten-
dere et conferre et eo collatis intencionibus
retentis ea que sunt composita
fiunt et ex illis ulterius deputatis
assimile prout comparatum artis vel scientie
que contra quod desinunt tanta animalia
magis et magis inveniuntur docilia
vel disciplinalia Secundum dictum patet
quod tamen ea que dicta sunt concluditur
in homine hic est ad maxime docile
et disciplinabile Nullum enim animalium
est docile nisi tantum instinctu nature
secundum instinctum et secundum eorum Sed homo solus
hoc ex docilitate et disciplina perficit
ad practicas tamen ad scientias vel contempla-
tivas ad mechanicas artes et ad
virtutes morales Nam in hiis omni-
bus requiritur racionis usus dicens enim
tamen racionis forma est earum que faciunt et
scientia contemplativa vel speculativa
racionem requirit et inquirit et a racione pro-
cedit virtus in medio quod determinato
racione est medium prout sapiens de-
terminat attingitur Et ideo nullum animalium
disciplinam ad aliquid istorum tantum potest
homines solus Unde docilis est maxime
quia perfectos sensus habet distincte visus
scilicet et auditum Visus enim deservit
inveniendo composite et tantum huiusmodi in
venias non fiat in racione memorias et
composita confert Non est aliquis ad bo-
num sensu disciplinale quia non habet facultatem
inveniendi ex similium collacione Sed
auditus disciplinalis est ex signis
rerum et ideo quedam animalia sunt doci-
bilia per auditum Quare ergo quod omne
aliquid scit aut discens aut inveniens
nota quod duo sunt modi docilitatis
et scientias acquirendi per inventorem visus et
per doctorem auditus Unde est intelligendum quod si
ille qui excedat in docilitate vel alios co-

Sed dicendum est quod quas docilitate non pro-
cedat ad actum tamen fit sicut in eis facultate
positus prout Cicero in libro de Oratore
dicebat quod nec natura aut fortuna daret in
hominibus in hiis rebus se una posse
et omnes pati que ipsi homines pares es-
sent in hiis rebus se pari non posse
una Docibiles aut debent dilligentes
in rethoricis auditores habere potissime
et firmate dicunt componas Et si atten-
tos esse faciemus Nam docilis est
qui attente vult audire Secundum dictum
patet in parte quam ipse maxime docilis
est per hominem pigmenis et sermo
secundum certas condiciones suas ut sunt
bestiabilia vel gressibilia reptilia
volatilia aquatilia Optimus enim est
in homine auditus prout est ad di-
scendum aptus quia dum vocem
audit intellectum vocis intellectus et affectum
loquentis percipit Et ideo sermo est instructivus
quos scilicet docetur in disciplinis sufficitur
enim Cicero sicut una vox est efficia-
tor ad docendum quam scriptura librorum
que litteras et sermonem modi verum et gesta
et motus et affectum non exprimunt
que omnia loquens ostendit Propter hoc
certe sunt specie ceteri nobiliores et
aliquantum cetere mores et subtiliores
Nam sicut forma lucis est eadem in
sole et in aere et in iure tamen contra terminato
lux lumen contra quod magis descendit
a sole magis et magis coartatur et ad
calorem minus determinatur sic disciplina
variatur et descendit contra condiciones
scitatorum Nec mirum tamen cum hoc
videamus de forma artis que est in mente
artificis quam concipit magister et
cudit instrumentum et suscipit ferrum que
concordat est eidem in omnibus sed magis
certitudine et minus in manu quam ductore
et in malleo magis et in ferro magis
Ita methaphorice vel inveniri docilitas
in susceptibus discipline quod facultatem
omnem possemus nisi hec esset specu-
lacionis altius

Visso de cons(ideratio)ne sub(iectoris) soluta
illa subiectionis et de
eius attentionis et e(ius)
docilitate hic m(odo) de
eius beniuolencia oportet
considerare prout dicit
Boecius q(uia) d(icitu)r esse beniuolus ad
retinendum non dissolutus hoc est asto
la dimissus discurrendo p(er) vicos et
plateas et tabernas p(er) mercancias et
bulas p(ro) publica spectacula p(er) pompas
p(er) comessaciones p(er) publicas scenas
et p(er) alia q(uae) non vide(n)tur prodat aut dicit
Tulius in rethorica Quatuor modis fieri
possumus beniuolos auditores A nostra
ab aduersariorum nostrorum p(er)sona et
ab auditorum et a rebus ipsis quibus
locum habeant in rethoricis p(er)suasioni
bus (et) valet ad p(ro)positum negocium q(uia)
illa a nostra p(er)sona beniuolenciam q(ue)r(im)us
si virorum arrogancia oportet in docto
ritatem ostendamus Sicut illa qui
obducto supercilio grandia v(er)ba trutina
tes vt ait ut Jeronimus quadam
vbertin audiant quod edissime quod ipsi
non intelligunt Et ex hoc arrogancia
prouenit q(uod) discipulus vel beniuolus
ad doctorem non attendit ad eum adquirere
quod nesciat et reueletur morbum anime quia
non aperit medico caligo ignorancie v(er)a
vt dicit Amb(rosius) sup(er) p(salmos) febres enim
in alto sunt nequeunt mitigari ad
foras erumpunt spe afferunt desiliendi
ad morbum tegit mardescat q(uod) aperit
euaporat Et Jeronimus contra Jouinianum
Vacuit quod nequod est vt possit conti
nere potuerit Et cetera Gregorius vi libro
mor(alium) Cum putredinem medicans vul
neris non euacuat neque in loco putre
dinis sana caro conualescit Et
maxime intellectus nulla est
curacio morbi Et magis medicus
tenebris antea primo Ab aduersa
riorum p(er)sona beniuolencia ut in tu
lius captabimus si eos in odium inuidiam
in contemptum adducemus Aduersarii nostri
demones omnes qui nobis suggerunt vi
cia pro quibus deminuat in nobis ignoran
cie quos elidit scientia et ad peccata non debemus

rere odium si ad peccatum Vigo con
siderimus s(ed) doctrina que est in
vicio inuidia et insidias quod
demones habent ad nos et impedi
ant nobis et debilitates ipsorum
qua fatent vt quod cum dei gratia
subiciatur nobis ab aduersariorum p(er)sona
reddimus auditorem facit nobis Et
ergo Tulius docuit aduersarios
pro adducas in odium in inuidia
in contemptu et si volumus vacare
sic que docta et consimilia vel
maioris de facili possumus operare
vel forsan ab aduersariorum p(er)so
reddet auditor beniuolus Si que
discipulus contingunt et qui volunt
addiscere si violenti sunt et ma
liuoli Referam sicut recitat Ro
cenus de albino discipulo violento
qui manus violentas iniecit
inuidiam Et ergo vii Boecii non
est dignus scientia qui sic insur
git preceptori Ab auditorum p(er)so
captat beniuolenciam si eos com
vt dicit Tulius fortiter sapienter ma
gnifice magnificentie indicantes p(er)simus
quod est primum in proposito ut si de illis misiste
videmus eorum negocia quod non
faciunt vt Claudianus in libro
de statu anime Dum neglectis rerum
causis eodem amat (et) sequitur et
verborum coronam diligunt Ludovicus dixit
ad vitam recta via vt aut prima
dicata aucte crudeliti sedarum
aut ad scientiam donacionem tendamus
Vel quod auctor vel inbeat nec ro stu
deat potissime quam ceteros spectat pauca
doctorum illudunt Ut impetus rerum
maxima libera est Et et ipsi quod aberis(sent)
fallunt temporalia illusionem fallunt
Si crederet ideo v(er)a docentes
respuunt quia contemptibiliter reputant
sim doctore Contra quod prosper in
libro de vita contemplatiua Omne
non consilium doctorum si dignitate di
centium p(ro)pria commendacionis discutiunt
Et magis quem dicat quam quod
dicat attendunt Et quod fatere aut
fieri volunt dicat quam contra fastidiunt

parcas ad doctrine est quod sine et turpe
sunt ignorare qui capua inspicere se
questore ad vitas undique claruit
non humano ingenio sed deo dispu
tanda est etc.

Rebus ipsis benivolencia
captatur cum rei digni
tas ostenditur quod in de
cretoria satis manifesta
prout dicit Aug. de
ciuitate dei li. 2°
Non prima inquit est pueri vel impe
riis que adeo fugienda muto medita
vt propter penas doloribus plenas prora
rogant disce liceat ut quidem artificia
prius quam disce ad quod primo adiunguntur
tam illis penale vt non magis pe
nas ipsas per quas compelluntur discere
ferre malunt quam disce. Primum vt dicit
Basilius in quadam in li. Que labore
quesita fuerint sunt et grande peperint et
diligentissime conseruantur. Nam quorum
habentur facilis adepto eorum sine studio fa
studiosa est possessio. Consimilia pro captat
benivolenciam Tulius in suo philip
picarum dicens Cum meo fato preco consti
tuerat dicam vt mo absque animo fieri
[illegible] ingentibus reipublice hostis fuerat
qui ne bellum contra ipse in quam indiceret
Et illud contra Salustius Coniuratam
natam me consule contra Abad
ipsarum persona in prima contra catilinam
dicens quousque tandem abutere patiencia nostra
catilina Quam diu et furor iste
nos eludet tuus, que ad finem se
se effrenata iactabit audacia. Nichil
ne te nocturnum presidium palacii nichil
vrbis vigilie nichil timor populi
nichil consensus bonorum omnium nichil
hic munitissimus habendi senatus
locus nichil horum ora vultusque mo
uerunt patere tua consilia non sentis con
strictam iam omnium horum scientia teneri
coniuracionem tuam non vides. Ab
auditoribus captat benivolenciam
in causa declamacionis pro pompeio
dicens quamquam michi semper frequens aspectus
vester multo iocundissimus etc. Item in ca

captat benivolenciam in ca pro milone
dicens Et si vereor iudices ne turpe
sit pro fortissimo viro dicere etc.
Septimo autem benivolenciam vt discipulus
benivole et libenter audiat cum illud
Seneca dicit bona audiet cum omni
concupiscentia sapientiam. Et in proverbiis
inclina aurem et audi verba sapientum
ea que audita sunt quodam epilogo
teneat quia sicut Seneca dicit Est
fatuum quod vas confractum omne sapere
non tenet. Et vero ad attencionem
Auditores canale fissum est cuius quod
accepta memorie non commendat
Sic vetera alius repetat. Vnde
in li. de disciplina scolarium dicit quod est
dicit stolidus vt est aliquis scolaris quod
dicat eius libros legat vt sic intelligat
sciat et scita confirmet nostat Ortolanus
vt latrones cottidianas nunc dimittat
ut studium interrupat. Quia vt dicit
Seneca in li. de sapientia et disciplina qui
abiit felix est et ita patet de pream
bulis ex parte discipuli ad discendum

Cum iam acta depulsi
virtute remorum fremi
tus [illegible] spirante feliciter
prosperitate vectorum status
tempestas orta est
post fremitus non vlterius progredi potui
nec materie negocium inchoatum sed
ad censuram silencii me merore
impulit amicorum quod vereor ac
dicit quod timebam euenit adductus sed
silencio quia super me venit indignatio
Mors enim consequitur quod fulmen tremu
fluctus frequens vincula in tali morte
vt in mea sua tela congereret quam,
amicus vnicus surripuit specialem cor
vtrumque late sic perfusus non indulget
fletum non cedat affectui ne dolori
procedat, procedat ad oculos, procedat
ad lingua quod corde tegit quod deluit
inter forte lacrimarum guttulis si
vocum sellulas [illegible] procedens intimus

mestitia cor dolentis pondere pressat
in ineipso tanti dampni forte presagio
conquassatus quodam inopinata memorie
subiungebat ad predicacionis sessionem et con
tinuacione procedens impegi cordi et
doloris impetu dominante venire cum
toto nisi carnis visitam Conquassata
sunt omnia ossa mea quam vi carnis
est ut emollerentur viscera mea Sed
quid fle debuimus cum due simul
non contexuimus cum essemus carne
una ego et frater meus cum essemus
anima una consortio pariter et affectus
Ego et dilectus meus magister Henricus
Pertransiit dilectus gladius tuus per tam
genus usque ad divisionem carnis et
spiritus me priorem deteriorem reliquit in terreno
sit ulteriorem alteram cras in celo relictus
sum ego solus ut plangam dolorem
meum et condam affectum Vobis ergo amici
a bonis demum nos qui delinquimus
Naturalem affectionem Affectus est naturalis
in affectionem moderacionem fletus et gemitus
in moderacionem consolacionem hinc impetrat anima
in consolacionem virtutum et subiectorum constringit precie
tas non desperacio fidei Videte fleos
flet David Ionatam amicum et ego non
defleam unicordem meum Resuscitasti domine
morte amica tua lazari vitam conse
mene affectionem tuam insinuas dilectionis
O magister kare pater et domine reverende consors
peregrinacionis mee ministerio consorcie mee
lucem oculorum occlusorum meorum baculus
imbecillitatis revelator defectuum contractor
optimus importunus ut scilicet et orando
nacta febeudi meorum dissimulator sce
torum vos porcio vite mee relevamen
miserie mee portor fame bone o quovis
victus insistam nunc supplicacionis medi
fortitatis sepulcrum vocarem et officio locutionis
Quo abiit dilectus meus sic acceptus
subtractus amissus et relictus sum
ego solus O mors invida que sic
primum rapiendo duos furiosa peremit
In me duos una seuissima perpeda
tenacitate duos duos utique separasti
durum altum momordisti incrasisti tab
naculum eius in que peregrinabatur rupisti vicium

quo tenebam in domicilium unum
isti qua premebam sarcina abs
tulisti in aliam partem inclinasti
Sed et michi non parcens, cum pepercisti
Sed cum ut dicebat non permisisti
forte dulce quem infirmitas mea
impedita sunt Sed iniquitas mea super
peccatum Nam cum mee virtutibus in
cum non enim erat apte dictorum tuum
in eo fatur virginibus ianua
clauderetur Nec enim ad amicos pre
necare iubileis ut transferret in cu
biculum tuum Non ad mensam pa
trisfamilias vocasti me similiter
tuus nec intererat catellus edebat de
micis que cadunt de mensa dominorum
suorum Sed ut pie credimus anima
dilectam virtutibus amica quietis tu
per illa studiosa sapientie vitetur ne
carnis corruptibilis involucro liberata
ta penitus assumptus ad superiorem
fulgorem etheris purissimum iam et
cessit vel cito per dei graciam evola
bit Iam ergo affectionem sequitur mo
deracio cessent lacrime supprimatur
dolor quod radicat intus sat tanto
fragrans ardens vehemencius quo
minus est contra premissus fleamus
mortuum preveneram mortuos suos
quos sanus non resurrecturos ad gloriam
si in amaret corte post mortem
provenerunt Non ergo moderate te
stem super mortuos sicut et ceteri
qui spem non habent Neque vero defecit
in Christo resurget Certe qui dole
repperiam invenem unde gaudeam
Certe vero si possumus meror est
amovendus Si vero negat penitus
amoveri saltem est moderandus
Nullos lamicorum nostrorum admittis
domine in te aliis eos tenens indissolubili
caritate sicut homines dicit, dicit
Certe ego tollo alter desperabiles dolore
suorum et non deplange nec luctus
faciens mortuorum luctum moderet
In nobis anima incessus quia forte
raptus est ne malicia mutaret
intellectum eius quia forte a facie ma
licie iniustus mal sublatus est ne
malicia ipsum futurum tempus inveniret

Nam pro magno beneficio promissum
adud regi ydeste quod ne male beliua
super terram videt timens ad patres suos
colligetur in pace De fratre vero
meo carnali mortuo pacum habeo
ut plangam et habeo interim in consi
gratias agam nec medioter est usura
fructum actus nec vilis ne facere quin con
iunctam in memoria virtutis et conuincere quod
ultra omnes exigit desideriorum et ho
mines Nam ego in moderatum luctum
accedat consolacio primo quidem in mor
tuis nos omnia sufficere debent ad solacium
cum nemini perpone videmur affectum Secundo
quia lex est iusticie quod suum est vnicui
que reddere Reddit pulvis ad terram
spiritus ad deum qui dedit illud dicit se
cundo predictum est repetitum ait debi
tum Tertio quia sicut et beatus ambrosius
in libro de morte fratrum quod absurdum
quod scis omnibus prescriptum quasi speciale de
plorare hoc est animum supra condicionem extol
lere legem quam non recipere nec
consortium recusare Et ut ait ille po
eta lucinus pallida mors equo pul
sat pede pauperum thabernas regumque turres
vite summa brevis spes manet una
mors cum tellus pauperi recluditur
regumque pueris Dico quod parentes erga
inferias quod celestes adeptus est vel
adipiscetur inferias delicias quod
deflendo nimis mortuo meo pede
et teipsum pessimabis quod tamen solacium
exigamus quod in breui presencium simus quod
absentes dolemus Nunc enim mors appel
latur fratrum assumpcio primo sepimus nos do
lendi magis quam ipsum mortuum sicut
qui in plano stamus plagas excipere
pocius inquinamur illi iam sursum
erecti victores effecti locum nobis pre
parant qui in caritate quam vigentes
habuerunt ad nos magis perseuerant
Quinto vinco quanto vicinior deo appropiant
tanto maiori propagacione dilectionis
abundant Ideo ego iunctis manibus
adhuc macula pulvis quod pedibus
sic eo ad caritatem terram respirans ne malicia
quod superest nisi supplicacio perficit
vt offeramus oraciones et sacrificia pietatis
O bone ihesu mea spes pinita finis in
tencionis mee meum refugium singulare
ne abscondas delictis meis vultum faciem
tuam ne subtrahas dulcedinem tuam
ne differas consolacionem tuam si que illius
adhesimus peccati macule tua rema
misericordissime pietatis abstergere vt fra
gilis carnis et fragilitatis emundi me
tue fonte diluti depicta peccatorum ca
ligine te primi lumine de speciebus ma
dias valeant intueri Et tu pater abra
ham excaudi lazarum alium me pauperem
et mendicum expande gremium firmum
vt dimo fructus affectum remittemur
in domo deum pater et feliciter metimum
Iam me ad propositum reuertamur et velud
quod preliminaribus factum de preambulis et
antecedentibus ad cominem procedamus

Disciplina quatuor commen
dant scilicet ingenium
memoria et ratio sine
quibus non potest esse
dicio
Sensus enim apprehendit obiecta
Ingenium exquirit magistra
Racio iudicat inuenta
Memoria reddit iudicata
Ut offi ad dis
iudicanda pri
quod sensus prius
apprehendit ingenium suscipit et quod
ingenium adinuenit ad racionem ordinat
memoria vero abscondit et quod absconditum
est in lucem reuocat Racio veritatem
virtutibus suffert et quasi in ore cordis
sive aut masticat quod degerendum ingerit cer
tum sibi reminiscat quod venit memorie
representat Non enim scit ordine
quod scit se temporibus experimus et per
partes amemoriam tamquam cellerario abstrahit
Hec autem quatuor non sunt aliud quam actio
vnimenti et ideo in essencia quam
anima valens Sensus ergo primus oritur
via sensibus corporis vnit anima quasi
vinculum per quas anima in corde sentit et
per omnes mutat ad fores corporeos egrediens

Nam sensus exteriores quemadmodum sen
tiunt similitudo anime sentitur interior
autem sensus qui species vestissime solus
committit medicatas a sensibus exterioribus
apprehendunt propria sensus et non
accipiunt quam partibus certa ab illo
minori proferunt cogno et nomine acce
pit forma vero De his ergo quatuor
breviter et pro more competenti videamus

Sensus ad doctrinam nostram
proficiens utpote qui
fundatum accepit ex
finem appetitione incre
mentum ex progressu
complementum ex eorum
defectionem impedimentum ex eorum inferiorum
et defectionem fundatus sensus et origi
nale principium existibus optime quia per
voces signa vel nutus doctrina per multos
inchoatur Homo enim cum sit sociab
ilis animal quodam vinculo in eorum
societatem astringitur ad quam non ipsa
lex quod dicitur homo homini loqu
eri possit nisi colloquentur admitte
et ita sibi mentes suas et cogitatus
refunderet Ideo vidit imponere rebus
vocabula et quosdam signantes sonos ut
quia suos sentire non poterat alios
sensus ex instante venit ad eorum sibi in
vicem copulandos Et quod audiri absentium
vox non poterat ideo nate sunt litteras
inventae subdivisit signis et notis aud
et linguae sonis Animadvertit autem
animal vocalis eorum oris sonos quos
homines nil sed loquentur et quo liquidum
iam signanter aliud esse quam modo
to hiatu inane quod enodari et simi
faucibus sine ulla collisione defluerent
alios diverso pressu oris tenerent ad aliquem
sonum gestus aliquam vel admittens sed per
exempla non valent Itaque litteras ordi
nat quo exposuit voces semivoces et
mutas nominat Deinde sillabas ex

litteris ex sillabis dictiones ex
dictionibus orationes compositas or
dinat ex orationibus formas elicient
que omnia mentis mediantibus sensibus
apprehendit Nam signatas ele ta
reputatum inspectio emigandorum eorum
artificiosa vel et hiuigendi cognoscunt
mente sensu visu s. et auditu Ideo
et enim officium inspiciendo partium aurium
et oculorum Inde aures dicte sunt
quod audes i. audientes Aut forte
a vocabus hauriendo Unde et
Virgilius Vocem his auribus
hausi quas quod mollis cartilaginis
amplitudo foraminis sinuositas tortuosis
reddit abiles ad nocivam apprehensionem
Et ut habeat aptum simul et fle
xibile firmitudinem colorem et ad app
rehendendum mira subtilitas et naturae
quorum orbes gemmarum similitudine
presentes ab ea parte qua medicum
ad sunt medullamque latentibus des
texit ut ymaginet rerum obiectarum
velut tamquam in speculo resul
gentes ad sensum mentis intimum pe
netrarent Nec ergo oculos aut laxi
membranas vitreas et ea que sibi
sunt obiecta transportat quam presenc
strias lucente vitro vel lapide
specularis obductas sensus est ut resul
tet lucerna his visus est acutus
Si mens intuitus per oculos videt
ergo credit et est sensus oculis magis
videt quam fores in vestibus enim se
plus inferius lumen quam si fuerint
obserate Conceptissima ratio hoc
volentes oculos auribus esse simi
les Ut non tam oculus quam fora
minibus cernimus quod mentis ad speciem
sensus mentis ad visum intuitus
i. medias quietulas Cum videre possemus
si mens ab intimis penetralibus
capitis exterius cavernarum rimas
attenderet Ut si quis velut fenestram
aut fistulam aspicit non plus cernit
quam dicitur capacitas apprehendere visus
Visus tamen aspergat orbiculariter
et mobilis oculi constabat orbes

aut odorum mobiles et humorum plenum
et liquidi plenos. Hec esse volunt
in quorum medio scintille pusille
quas pupillas dicunt imponunt
in quibus purius et subtilibus ce-
nendi spiritus et vis continetur. Et
licet hii duo spiritus dicantur di-
sciplinales dum anime representant
similitudines apprehensas licet per
eas ingrediatur curiositas eo quod
dum videlicet non saciatur oculus
visu nec auris impletur auditu
tamen si hiis fiat collacio dum secundum
Augustinum in libro de cathezizandis rudibus
plus proficiunt discipuli audiendo
Et licet in cognicione sensualis locum habeat
quod solet dici segnius irritant
animos demissa per aures quam que sunt
oculis subiecta patentibus. Verum
est in visione disciplinalis natura
audita vehemencius incitat atten-
cionem et intensionem et maiorem ge-
nerant impressionem etc.

S[ensus] suscipit et incremen-
tum capit quasi cossimi
progressionem. Sen-
sus in anima omnis
est prima per ca ad que
cognoscenda contingit
intellectus nominatur. Vocatur enim
spiritus corporeus, ymaginacio, racio,
intellectus, intelligencia. Quibus quinque
progressionibus anima racionalis
ad sapienciam conducitur. Spiritus percipit
corporea, ymaginacio corporum simi-
litudines, racio corporum dimensio-
nes et similia, intellectus spiri-
tum ut angelos, intelligencia deum.
Et prout anima se magis et
magis a corpore elongavit
a corpore regitans rerum similitudines
proprietates diversas et effectus et figuras
considerans vires et causas cognoscit
... et cognicio de potencia ad potenciam
progrediendo procedit. Ut quod sit
in spiritu sensibile per maiorem depuracionem
fit in ymaginacione ymaginabile sed
quadam similitudine et in intellectu per
maiorem depuracionem fit intelligibile. Unde sic
unum bene inter ceteros facile est videre
que ad sapienciam ascendit quadam spirituali
progressione. Sensus igitur primo est ille
qua rerum corporearum corporeas formas
percipit et presentes quam et si corporeus
non sit corporeus tamen dicitur quia corpo-
reis utitur instrumentis. Et quia certa non
transcendit, unde ab instrumentis suis de-
nominatur cum tamen non sit materialis nec
varies. Sicut in lucem aqua recepta
per plurima foramina radios emittit va-
rios et foraminum qualitate et posicione diffe-
rentes. Ymaginacio vero vis est anime
que rerum corporearum corporeas re-
cipit formas sed absentes. Et sicut
sensus presentes et varias corporis qualitates
recipit corpora sic ymaginacio ipsorum
rerum tamen recipit similitudines et ymagi-
naciones et certo licet non sint certa
terra nec corporum vere qualitates elonge
quedam et exporiate a corporeis rebus
est ymaginacio. Nec tamen ad incorporea
pertingit. Racio vero est vis anime que rerum
corporearum incorporeas percipit formas
abstrahit enim a corpore que fundantur in
corpore non actione sed consideracione
ut sunt rerum ut sunt rerum corporearum
corporeacio nec forme dicte propria anima
omnia incorporea sed non extra cor-
pora non subsistentes. Intellectus enim est
vis anime qua anima rerum incorpo-
rearum incorporeas percipit formas.
Intelligencia vero vis anime est que in-
mediate supponitur deo. Et sit in yma-
ginacione desubtus fantasie similiter
ista in intelligencia desuper theophanie
sive divinorum luminum operaciones descendunt
quanto ergo ab inferiori ad superius magis
per dictos quinque gradus processerit
tanto magis ad sapienciam appropinquabis
Illud ad intellectum sit sive status et dicta
... naturales rerum corporearum status spiritus
et ymaginacio vigent sed absque racione
non satis valent sed ad racionalem sive
doctrinalem non ascendunt sed infra
remanentes eundem ascendunt vocantur aliud

ostenditur. Deducere enim conatur aliquid pcut
sz ust[illegible] ad rerum corporearum corporalis sensi
cam comitatum non possint. supereminet hys
duabus modis a constantibus naturali scientia et doctri
nali theologia que de diuinis formatur
ad quam non vsquequaque vertitur pueritie
hec enim metas suas quibus vtitur et propriis
finibus limitatur. Sicut ergo sal de subter
raneis emergens aquarum et paludum
nebulosa quadam firmositate langues
primus rubet potius quam lucet. Deinde
in libertatem puriorem aeris taliter
nebulis euadens. serenior splendet. Sic
anima de sola mansione terrena in sensum suum
fertur. et per ipsum post in imaginationem fan
tasiis corporum adhuc decolorata langues
in liquidum rationis euoluta tamen assurgit
et emittit rationem vero superat intellectus ardore
et virtute. Sibi intelligentiam superat intellectus
Tunc enim anima in mentis sue vertice consti
tuta vnum vnum simplex pure incorporeum
pro data sibi facultate et gratia contemplatur.
Est et alius progressionis in scientia modus
non a sensibus inchoatus que tetigi
in tractatu de officio predicatoris vbi actum
est de eius proprietatibus. Omnium animalium meste sunt
si animalia que solum sensum habent nullam
prudenciam habere. quia prudencia vtique
est preteritorum et presentium respectu futurorum
collatiua quam non fit sine memoria.
Quedam vero habent sensum et memoriam. sed
non auditum ut apes que nullam possunt
habere preterea. Sed disciplinabilia esse non possunt.
Quedam vero habent auditum cum memoria
que a sensibilibus apprehensorum vis retenti
tiua est. habent et imaginationem. sine illa habent
virtute vlteriorem ut bruta. Et hec non
sunt experimenti capacia. Sed sola racionalia
que vltra imaginationem habent rationem ut sunt
homines experimenti et sciencie capaces.
Res enim primus sentitur. deinde memorie
commendatur. et ex sensus et memorie multi
plicatione experimentum habetur. et ex multis
experimentis fit vnum vniuersale quod est
principium artis et sciencie.

Vsscipit etiam complementum
disciplina ex sensuum deseruito
rum quam dispositionem maxime
intelligo in quatuor orga
norum dispositionem sensibilium
susceptorum sensatorum. Mentis abstra
ctionem luminis infusione. In orga
norum dispositione debita et congrua
disciplinie cum organa et membra
humana maxime composita et de
purata sunt ut recedunt a contrarietate
ferre. Homo enim solus maxime
disciplinabilis est inter cetera alia
quia complexio eius maxime
recedit ab excellentia contrariorum.
Omnis autem diuersitas que est in cor
pore et organis causatur ad diuersitatem
que est in anime potentiis. Unde ex
organis melius elicitur anime
operatio. Sicut est physonomi et
aspectu interiorum membrorum deueni
mus in noticiam latencium interi
orum. sunt enim organa quasi nature
sue elementa in quibus re
nanda est latens scientia. Unde
determinat de hiis aristoteles auicen
na constantinus. phylemon loxus
et palemon et ceteri qui de
physonomia plenius tradide
runt. hoc tamen sciendum quod in oculis
principaliter secundum eos consistit omnis
physonomie perfectio. Unde et pa
lemon dicit oculos esse tamquam
fores anime et animam per oculos com
parere et sola oculorum dispositionem
esse ostium per quod animus intro
spici possit. Et oculorum indicia
esse principia que omnium aliorum
membrorum confirmant indicia.
Unde oculus candidis et veruis minus
eius capitur ex situ et colore fi
gura motu et dispositione. Oculi
enim stantes parum cum fronte
relaxata et palpebris mobilibus
indicant doctorem cogitatoremque ma
thematicarum et de natura inquisi
tiorem. et hec sola species approbatur
stabilium oculorum per intuentium
oculorum hoc vna species bo
na si fuerint sicci. Sed autem magis
sunt intentes plurimi istum do
ctorem prudentem. Sicut modo intoi
indicant quales oculos Socrates
fuisse ab apuleio fertur quem
appollo esse prudentissimum iudi
cauit. Est autem attendenda
dispositio in organis dispositio potentie

interioris sensibilis. Sunt enim ali-
qui optimi habentes organum fanta-
sie et imaginationis in qualitate
et complexione compositum situ et
figura et ceteris que ad imaginacionem
sunt necessaria. Et horum imaginacio
excellens est ita imaginum veracium
et methaphisicarum et tales sunt
disciplinabiles in methaphisicis
et probabilibus secundum nature abili-
tatem. Sed nisi assit eis lumen intrare
prohibent imaginum mobilitatem et multi-
plicitatem sequentes vanas et fanta-
sticas res. Hii confundunt vel cor-
ruptivis in rethoricis et similibus
melius se habentes. Et attende quod
varie concupiscentiis et libidinibus
tam interiores quam exteriores super-
modum obdurat sensus. Cum hiis
obduratis est fumo teterrimo et deter-
rimo exaltete ebetatur brutalescit
et depravatur intellectus. Sequitur
quarto ad hanc resecacionem sensu-
um serenatis sensibilium susceptore.
Nam fantasmata supplice rece-
pta nunc ordinate suis sedibus
collocata tumultum in anima faciunt
nichil purum aut iudicium relinqu-
unt. Et quod mirum quia cum ex tur-
bido non oritur sincerum. Liberet inse-
rere verba Gregorii in sermone in libro
de imagine sic dicentis: Quem-
admodum siquidem dicitur civitas multos
capax que diversis aditibus ad
se recipit confluentes. Non tamen
unum locum omnes confluunt
civitatis, sed alii ad forum alii ad
habitacula sua, alii ad ecclesias
et plateas. Talem quandam mentis
nostre considero civitatem interius
constitutam, quam sensus nostri diversis
aditibus impleant. Hic similiter in-
terna quidem mens eadem dis-
iudicans atque discernens logice
intelligentie congruis omnia
disponit. Serenatis ergo sensibus
in anima prodeunt pura iudicia.
Sequitur vero ad hanc desi-
cacionem sensuum mentis abstractio
et in alciora provectio. Ad ipso
ad unum sufficiat quod plato in
phedone sic recitat: Donec corpus ha-
bemus permixtum quod tali malo sit ani-
ma nostra, id quod olim concupiscimus plene con-
sequi sumus. Concupiscimus autem veritatem.
Corpus enim prebet nobis innumerabiles et
infinitas occupaciones infert quamquamtum
quod necessarium victum quam alimenta cotidianum.
Deinde si morbi ingruerint impedi-
unt quo minus inquirere et invenire
veritatem possimus. Iam cupiditatibus
et cupidinibus et timoribus innumerabilibus
varietate rerum appetitarum quam visionum
quam infinita quadam demencia corpus
cumulat. Ut hoc loco. Nec sepe quam vellem
in re possimus. Et si enim tempus aliquid
vacuum ad philozophandum vel habuerimus
vel fecerimus, tunc quoque in ipsis cogitacionibus
nostris corpus incurrit turbam et terrorem
inferens menti, ut ob terrorem id verum
perspicere non possimus. Itaque vinum est in
omni racione nobis et id quod evi-
dentissime patet, si quid unquam bona
fide scire volumus, recedendum esse a
corpore et in ipso animo res consideran-
das. Tunc enim videmus consecuti
quod concupiscimus, et cuius veri ama-
tores nos confitemur, cum defuncti erimus.
Nam dum vivimus desperandum est. Etenim si
constat nichil sincere intueri cum
anima posse, scilicet alterum est ex duobus:
tempore nec unquam contingere huiusmodi pos-
sumus posse, ut cum demum cum excessimus
a vita defuncti. Tunc enim animus liber
est et solutus a corpore. Eo autem tempore
quo vivimus ita appropinquabimus appli-
cabimur, quam sicut si nichil aut quam
minimum corpe utamur neque in sacie-
tate eius vel contactu vacare et animum
committamus. Ita enim innue reple-
bimur viciosa ebrietate quam non corporis
sed pura a contagione eius mundi
facere possumus. Et si ita se
rerimus incorrupti sinceri quam dignos
dicentes ad omnia incorrupta sincera
quam pervenimus. Sequitur vero ad hanc
desiccacionem sensuum lucis infusio, de
qua hunc alii sequentes phylosophos, alii
theologi phylosophi. Ponit enim ir-
radiacionem in anima aliquam ab interioris

impressionibus lumen super intellectum
agentem purum et purum et claritate
sua et virtute eius conferente. Anima
enim est instrumentum intelligencie. Quia
autem intelligencia plena est formis ex-
plicabilibus. Aut ut dicunt per motum
celi et radiorum a stellis influxum.
Et sic intelligencia est ut agens
anima vero ut instrumentum secundum verum
ordinem nature intelligencia est apta
nata influere et anima rationalis
splendores illos secundum verum congruentie
nata est suscipere. Hoc autem contingit
in altissimis spiritibus in revelacionibus
ut dicitur in prophetis. Ceterum in aliis
pronosticabilibus ponunt causam illuminacionem
scilicet puritatem sensuum et bonitatem
organi imaginacionis et intellectus
agentis actum. Theologi vero in infusionem
lucis primi ponunt eam eterne et superne
lucis prout exponit Ysaac in li. de spiritu
et anima et psalmista: Quia in lumine tuo videbimus
lumen. Et sicut solem non videt oculus
nisi in lumine solis sic primum ac divinum
lumen non potest videre intelligentia
nisi in ipsius lumine. Unde propheta: In lumine
tuo videbimus lumen. Quare sicut de
sole exit unde sol videri possit nec
tamen sole deserit sed in illo manet
quod de illo exiens illud ostendit. Ita ma-
nens in deo lux que exit ab eo men-
tem irradiat ut primum ipsam consensu-
rum lucis sine qua non videt videat
et in ipso cetera videat

Suscipit etiam impedimentum
disciplina ex sensuum defectione
et infectione. Hoc autem fit quatuor
modis. Primo quia spiritus
est a carne subiectus. Secundo quia est
a demone infectus. Tertio quia est
organum ut materie defectus. Quarto
quia est in se imperfectus. De subie-
ctione sic dicit Ysidorus in i li. de summo

Multum ex sua natura splendorem
possidet anima sed frustra commixtione
carnis que retinet inclusa
vix sepulta est. Corpus quod cor-
rumpitur aggravat animam et deprimit
terrena inhabitatio sensum multa
cogitantem. De infectione a de-
mone dicitur in libro de lxxxiii
q. scilicet sententiam cuiusdam sapientis:
Hoc agite miseri mortales
ne vestrum polluat hic domici-
lium malignus spiritus ne sensibus
immixtus interpellet anime sancti-
tatem lucem quam mentis obnubilet.
Serpit hoc malum per omnes aditus
sensuales, dat se figuris,
accommodat coloribus, adheret
sonis, latet in ira, in fallacia
sermonis. Odoribus se subi-
cit. Infundit se saporibus. At-
que turbidis motibus illuminate te-
nebrosis affectionibus tene-
brat sensum quibusdam nebulis,
implet omnes meatus intelligencie
per quos pandere suos radios
radius mentis solet. Ut enim
visus oculorum si fuit privatus
quamquam videre non potuit adesse
non putat frustra enim circumfusus
oculos profunditur imago rerum si
oculis integritas deest. Ita
et deus qui nusquam deest
frustra pollutis oculis presens
est animis que videre mentis
cecitate non possunt. Idem et dico
de pronosticabilibus ad sapiens per-
tinentibus. Racio enim humana a
visibilibus surgit ad invisibilia
a particularibus ad universalia tendendo
et eius quadam similitudine ad
illa. et causas vias dinas ab-
strahere nititur ut iudicium exer-
relinquitur sensui putatur. De or-
gani defectione scribit philosophus.
Quoniam deficit una sciencia si
deficiat unus sensus qui vero
est in apprehendendo eius per orga-
num. Non autem sic est de cognoscen-
tibus per racionis iudicium. Unde sic
dicitur in xii libro beati augustini
super Gen. ad literam. Intus

in aia quoddam lum̄ ē. quo intel
ligit quicquid intelligit. Et ad-
uerte q̄ sicut ars musica non
perit in artifice musico si
vna corda cithare rumpatur
s3 armonia soluitur. Ita defecto
vno membro corporis qd ē sicut
vnum quoddam musicum instru-
mentum. Non perit aīe virtus. s3 eius
operacio quam exercet mediante
illo organo inefficax reputatur
qd et maxime patet de sompno
vbi virtus aīe non perditur s3 per sopa
ciones et per organa inutil
operatur. Vn̄ Gregorius nisser. in
libro de imagine sic ait. Que-
admodum ecia ignem sub fa-
uilla ē vt cum paleas vndique
tegitur nullo q3 spiraculo sussci
tatur. Nec combusta depascat
nec penitus extinguatur. s3 per
flamam quandam fumum exurgat
et si paululum commotus fuerit
illico fumus excitatur in flamam
Sic mens ocio sensuum tpe
soporis obruta. Nec clarescit per
eos penitus nec prorsus intercipi
s3 instar fumi videtur virtus
operandi in aliquo quidem exerens
in aliquo non preualens. Et
sic quedam musica resolutis liē
nexibus. s3 plectrum cordis non
mutat. Non ei modulatio co-
petenter occurrit. Nullum ex te fide-
cum qui non ē apte resonabit
Hec plerumque manus artificiose
mouetur. Tenens plectrum ad
locales positas contentum sonus
aut non efficitur vel confusus
et mordiatus ex motu cordarum
que greci bene vocant. Ita
per somnum vitalia sensuum me
bra resoluta ā aiam que sicut
artifex, animi si corporis in-
mia plenitudine perseuerat
ā certe et obscurum operatur
Eum qui exceptum sensibile

diligenciam arte requirit recipere. De
sensum intellectum et addiscendum videtur
ergo sensus duobus modis respectus dicitur
primo quantum ad apprehensionem interiorum
Secundo quantum ad iudicium in apprehensis. Quantum
ad apprehensionem interiorum utrumque in qui
ē in brutis. Est enim in eis sensus
in apprehendendo potius non vtilis. Et
ideo sic dicitur in commento super
librum Ethicorum. Non est in brutis pru-
dencia. s3 prudencia resonancia
fit aut resonancia ex sola reflexione
Vn̄ reflexio procedit in debilius esse
sicut lumen reflexum ad corpus
opacum procedit in lumine magis et
magis defectum. Debilitatur aut pru-
dencia que ē in brutis respectu
prudencie que ē in nobis quantum
ad formam mouentem. quia in nobis
fit prudencia ex formis simplicibus et
vniuersalibus separatis ab indiuidualibus
Vn̄ quodam silogismo procedit acci-
piens potius sub vno. s3 bruta acci-
piunt formas qui diriguntur in opere
que sunt intencionis nociui et conferentis
cum ma ab indiuidualibus. Vn̄ opus su
incipit a sensibus. Ouis enim non fu
git lupum nisi qui videt eum. Debili
tatur ergo secundo prudencia in brutis
quantum ad virtutem mouentem. Nam primum
operatiuis in brutis ē aiam inquantum
ē natura quedam. s3 in nobis inquantum
ē duarum simul actionum scilicet talis et delibe-
ratiua. Et ita patet quod prudencia
ē in brutis si quedam resonancia. Et
et dicto hoc sequitur in ipsis quoddam
que ad apprehensionem in formis quantum
vero ad iudicium in apprehensis duo
defectus in sensu interiori. s3 non exteriori
Nam sensus exterior nunquam mente
decipitur. s3 sensus interior ipsi quandoque
mentitur. licet hoc aliquando cum quadam
difficultate noscatur. Non tamen ē falla-
cia in apprehensione. s3 in opinione.
Cum enim puer timet sculptum dra-
conem apto ore quasi ad deuorandum
dehiscentem. patet quod hoc non facit visus
quia nichil aliud puero representat

quam sensibus. Sed prius sensus inferior quam
non bene sat discernere rem et rei simi
litudinem. Tale est enim tamquam videntes quos
aliquem similem putamus eum esse cum
sibi est. De quo plenius in libro de vi
sibili Anselmi. Sic autem nobis qui
dicte sunt species in re est destitutus et ad di
sciplinam et scientiam minus efficax. Ita
est intellectus noster ab intellectu de
ficit angelorum quantum ad intellectum
possibilem et agentem. Obscuratur
enim intellectualis natura per comparationem
ad nostrum. Et ideo intellectus possibilis in nobis
est maioris obscuritatis et quantum
ad agentem quia ab eo quod magis
est impurum et ideo intellectus agens
in nobis minus est purus quam intellectus
intelligentiarum. Unde et quiditates non
abstrahit adeo simplices. Nec a
deo potens est in suo opere sicut
intelligentie. Sed oportet per remanende
et resoluendo devenimus ad simplices
quiditates. Et ideo dicit obscuritatem
in nostro intellectu quantum ad defectum
formarum intellectualium. Est enim ut
dicitur est resolutio quedam reverberatio
sam et redundantia. Sunt forme intel
lectuales sunt in nobis per redundantiam
ab intelligentiis in quibus sunt sicut
in fonte profundente eas tamen nos
accipimus eas a rebus. Et ideo sed
quasi accidens in eo et non se mittit
nostri sed. Nec est intellectus agens
sensibilis per abstractionem specierum
in fantasmatibus sicut est in nobis

Ingenium etiam ad disciplinam
necessarium perhibetur cum sa
pientia ingenium inveniat quod
inventum memoria retinet et custodit.
Est enim secundum Hugonem de S victore

Ingenium vis quedam naturaliter
animo insita per se valens. Vel
sicut placet Ysaac in libro suo
de anima. Ingenium est vis anime
dicitur sui intencio qua se exci
tat et extendit ad incognitorum
inventionem. Ingenium a
natura proficiscitur. Usu iu
vatur. Temperato exercitio acuitur
Immoderato labore redditur
Ingenium ergo efficitur a natura
tum bonitatem naturalem vel ma
liciam sive ineptitudinem que
maxime sunt declarata.
Anime infusio. Celestium virtutum
impressio. Corporum [illegible]
complexio. Locorum dispositio.
De anime infusione patet quod
dicit Augustinus in libro de civitate
dei. Quod felicitatis est ingeniosa
nasci. Et sicut dicit Plato
prima virtus motiva est virtus p
rimi motoris qui infert omni
causas sic calidum quo calida
sunt est quia natura principaliter omnibus factis
quecumque sunt in mundo et
forme que sunt in ma
teria sunt eius imagines quedam. Hec
virtus se comitat omnibus secundum
comparationem suscipiendi ipsam. Sicut
lux solis in diversis materiis.
Et sicut unus radius solis per
diversas fenestras intueas in
domo positas unaquaque aliam
infundit et omnem illuminat. Sed unam
quam tanto amplius quanto
propinquius et quanto est lumini vici
nior unaquaque. Ita deus pro
diversitate subtilioris et habilioris
materie operatur. Et cum corpore
quedam sunt obscura quedam
clara quedam clariora et certa
Unde est quod quedam tamen esse par
ticipant quedam vitam ve
getabilem quedam sensibilem
quedam rationalem cum ingenio
excellenti. quedam cum ingenio
diminuto prout magis amis

in materia defecata prima sic intelligendum
dicit preticus non operatur per quedam
constitutum divisum a lumine sua sed per seipsum
sicut lucerna ex se ipsa producit lu
ces que in ipsa non sunt divisiter
Ideo in eo nulla inducit compo
sitionem que producitur in ipsum a simili
Esse vero uno recedunt in contraria
tendunt et participando contraria
magis fiunt imagines per se
et resultationes quam forme vanes
et infernum diversi pre corum diver-
sitate capaces Ista tamen ex corporis
libertatis dicit dono quod potentie
nobiliori pollent ingenio aliqui
non dicit Augustinus de demone presente
cande Tyrii et Sydonii cre-
derent potuerint si miracula que si-
gna vidissent sed qui ut crede-
rent non erat in eis datum Et
vero credent est negatum Ex
quo apparet quosdam esse de ipso
ingenio divino nature munitos
intelligentie quo moventur
ad fidem. Et congrua sibi me-
dicabilis vel audiet vel signa con
spiciant et celestibus virtutum impre
ssionum patet non per adinventionem que simul
est in essentia. sed multiplex in virtute
Et ideo diversimode secundum inferiorum
diverse materie qualitates virtutes
vero sive nam periodum Voco
virtutem illam que relinquitur
ex motu celorum a primo celo usque
ad orbem lune existentium Cuius
virtutes omnium superiorum confluunt
in orbem. primo enim non quod
planete vel celi singularis. Sed
revolutionem orbis qui periodus
vocatur et ex xii circulorum
opere componitur qui domus xii
vocatur ad quas omnia sidera
referuntur Semper enim superior
influit orbi inferiori formam
sibi influxam a deo motore
primo. que descendendo parti
cipatam diminuitur et multiplicatur
tantum Et hoc quod ego intelligo

moventes orbes plenas esse formis
sed superiores comparatione eas magis vires inferiores
vero magis declinatas Oportet quod eas ad
propositum quantum ad periodum referatur causa
obliqua Et ecce vetus sed que est revolutio
diurna refertur ad periodum omnis virtus
motorum Et omnes virtus celorum qui
moventur Et omnis virtus stellarum
secundum status in se et ad invicem que
sunt in periodo Et sicut radius unus
est in essentia cum tamen diversitate stellarum
luminibus consistit multiplex est virtutis et
cum ad inferiora descendit sed diversitatem
materie multiplex est apparens Ita et in proposito
ex generali principio unus alio melior
viget ingenio ad corporum prioritatem com-
plexionem patet quod plurimus ait mollescar-
ne aptos mente Et Cassi senator in
hac de causa sed aptitudine vel ineptitudine
membrorum et dispositionis corporum vere-
cundiam prudenciam parit inicium et
infirmorum ducens Valent movere aliqui
subtilissimas questiones dicens Et
dimitas prestitas et vales causas tracta-
tur apposito sensu minime infantes aut
iuvenes imprimunt excordes Sed
quis non intendat causas prolongare im-
becillitate corporis Licet officia sen-
suum licet ministeria posse explicare
membrorum Ut si ignem in angu-
sto vase concludas altum ut illic magis
sit nequeat apparere quia quod artissimum
obstaculum constat aperire Tunc enim
sua facultas videtur suppetere tum
magis contrarium illi spiritualium impedire
Sic stultus invenibilis abundat aliqua
crassitudo humorum ... vite suscepta
quia cum inepta nimis habitaculum
deprimitur et suam exercere vim non potest
in munimentis domicilii sede impedita
quod stultus accidere hodie conspicimus
quos greci moriores vocant. Ad quod
notandum quod ex commixtione elementorum
in corporibus animalium causatur com-
plexio et complexionis diversitas Ex-
liquido enim discurrente per corpus in
vasis in quibus fit humoris decoctio
quatuor generantur humores sanguis colera
flegma et malencolia In quibus
abundat flegma spissum et viscosum

pigri sunt et imobiles In quibus aut
flegma subtile et sanguis calidus nature
conformit mobiles veloces et subtiles
sunt sicut apud eum ante ad locum sanguis
ad similia modico frigore turrim premit
et pigritant Melancolica aut et terre
sta grossiora sunt et minus subtilia
et aperibus sunt et ita de alijs ad
loca dispone ptinent quod et Jeronimus
i Epla ad Gal in Comito fo lo
io eqa insensatos Gallatas appellat
ob id qd unaqq provincia suas heat
pietates Cretenses sp mendaces malas
bestias ventres pigros quod apemenyde
poeta dictis apostolus comprobat varios man-
tos et feroces dalmatas latrq pulsat
hystacq timides frigios omnis poete la-
tant Athenis expedicioria nasci inge-
nia phi planit greci leues ysid grauis
tarde et dura ciuice Et beatus hylarius
Gallos indociles i ymno suo vocat
Et tu ante oratorum fertiles sunt Non
tam ad religionis diligenciam quod zelosa
iam clamores pte maxime omni
aquitania ora se iacte origine hec
Jeronimus et vegetius in i li de arte
militari sic ait Constat in ombus
locis et ignauos et strenuos nasci sed
tamen gens gentem precedit in bello et
plagas ech ad robur non tam corporum
sed ac animorum plurimum facit vt omnes
naciones que vicine sunt soli nimio
calore siccatas amplius sape sed
minus habere sanguinis dicunt ac pter ea
constanciam ac fiduciam cominus non
habere pugnandi qz metuunt vulnera
qui exiguum sanguinem se habere nouerunt
et contra septemtrionales populi remoti a
solis ardoribus inconsultiores quidem sed
tamen largo sanguine redundantes sunt ad
bella promtissimi

Ingenium ergo liceat a natura
ut dictum est prosit perficitur
tamen usu iuuatur ad eundem
dencia Nota ingeniorum
conuenienciam eorum differenciam
innotescenciam Conuenienciam
in ingenijs dicimus ea qd et bona
et mala sunt ingenia in cuiusq
tre locis in omni tpe in omni
sexu tre et in accidente sub
celum habitant repiuntur ingenia
et in oriente reperitur stolidi
tas qui barbari Et ut ait in
Jeronimus li ii sup Eplam ad
Gallat Et regione vtiqi inge-
nia diuisa nascunt In omni
eciam tpe zitas creditur Et eciam
in iuuentute et in senectute
bona et mala pit inueniantur
Sz in iuuentute magis sunt
abilia ad sciam In sene-
ctute vero magis ad sapiam
In sexu paritas reperitur Nam
et si secundum arist In omni gene
masculi prudenciores discrecores
sensu comuniter quod femine tamen
accidentaliter videmus quemvis eue
nire In omni enim genere animalium
pt ursam et leopardam sed arist
femine sunt maribus debiliores
tam ipe sunt ad instruendum
leuiores aptiores meliores
maioris pietatis citius flen
tes magis inuidie magis
diligunt lites magis impetuo-
se magis mendaces fortius
memorie citius decepcioni sub
iecte Ingeniorum aut diuersam
apte videmus alios quidem hebe
tes alios vero natura subtiles Valet
aut maxime in omnibus ingenium
naturale insitum aut ab arte ut
doctrina perfecte non potest que de
fecit a natura pt tamen disciplina
tales elimare et artis velut
totis industria mentes hebetes
et velut ferreas acuere et que
natura bona sunt meliora redder-

Sed sunt quidam ita ut lin
gua hesitantes uel ita vo
ce absoni vel ita voltu et mo
tu corporis agrestes vt cum
ingenio et arte valeat tamen
oratores esse non fiant. Sunt
autem quidam in hiis que dixi
sic abiles ut ad hoc videan-
tur non solum nati sed tot nature mu
neribus ornati ut a deo potius
videantur esse creati. et tamen in omnibus artibus
prodest adiutorium et doctrina que est
quoddam perducens. si non datur
ultra. Et sicut dicit Tullius in li
bro de oratore primo / Animi et inge-
nii celeres quidam motus esse de
bent qui ad excogitandum acuti et
ad exemplificandum ordinandum
que sint uberes et ad memoriam
firmi et diuturni. Et si quis est qui
putat arte accipi posse solum
est, pertractat enim res se hec si hoc
attendi ac commoueri arte possit
Sunt enim quedam que cum ipso
homine nascuntur. lingue solutio.
vocis sonus. lata aures / confor-
matio quedam et figura totius
oris et corporis. Innotescentia
ingeniorum antiqui probare sole
bant. et prout applicabat eis ex-
trinsecus ingenia. scilicet quod aptiora
videbantur diversis artibus informa-
bant. Nam ut dicit Augustinus in li
bro contra faustum xxii. Ubi virtutis
capaces et fertiles committuntur se-
pe initia. quibus inducere cum vir
tuti, sed potissimum accommodate sibi
fuerint precepta consulta / Sicut enim
agricole cum terram viderint inge
tes herbas quamuis inutiles ferre
fecunditatis aptam esse pronunciant
et ubi silicem apposuerit se erudi
endam sciat validis viribus abi
lem intelligunt et montem quem
siluescere oleastris apposuerunt oleis
esse utilem culturam attendente non
dubitavit. Sic ille animi motu
quo moyses pergeret fratrem a-
tue improbo iniuriam tam ab-
seruato ordine potestatis vindicavit

esse natura protulit Non virtutum fructibus utilis
erat sed adhuc multarum virtutum quidem signa magne
fertilitatis satis fundebat. Equalis sicut ca
nis si forte lemulus armis coruscus
clatus videt ire ad pascua ceruos palpi
tat et patulum fert in spiritu lingua pal
latum effundit. et sic sine acie esset dente cruo-
rem. Unde est quod in arte militari de
voltu et dispositione corporis qui meliores sunt
tyrones solebant eligi prout dicit vegecius
li. i. De voltu in quo et oculis et omni
conformacione membrorum eos eligat qui
implere militiam valeant bellatorum. Nam
non tamen in hominibus sed in equis et
in canibus virtus multis declaratur indiciis
sicut doctissimorum hominum disciplina com-
prehendit Etiam in curibus mantuanus
poeta dicit. Nam duo sunt genera. hic
melior insignis mare et rutilis frequens
clarus. Ille horridus. alter desidia la
tam que trahens inglorius alvum. Sic ergo
adolescens marte operi deputandus. vi
gilantibus oculis / erecta ceruice. lato
pectore. humeris musculosis. valentibus
digitis. longioribus brachiis / ventre
modicus / exilior cruribus. suris et pedibus
non superflua carne distentis / sed neruorum
duricia collectis / Cum hec in tyrone signa
deprehenderis paruitatem non magno opere
desideres / utilius enim est fortes esse milites
quam grandes / propter hoc homerus tydeum
minorem corpore sed fortiorem armis fuisse
scribit Sic ergo ut supra dictum fuit ex phi-
sionomia corporis et sanguinis extrinseca
cognoscitur habitudo quorundam virium dicit ingenii
informatur. Sed quia hec magis agitur ne
gotium mentis quam corporis. Non est extra
propositum quia nimis frequenter ingenium
bonum in deformi corpore et recompensatur mitigat
ex gratia. quod exterius defuit in natura prout dicit Seneca
in prologo epistule de Clarano condiscipulo suo dicens
que inquit sic natura et gessit et talem
animum male collocavit / aut fortasse voluit
nobis hoc ipsum ostendere posse ingenium
fortissimum ac beatissimum sub quali arte latere
Claranus michi visus est qui durat Crea
tor est pulcra vere et corpore virtus
pro se sui decus est et corpus suum conservat
formosius michi videtur clarans et ea ratio
vetitus corporis animi dico / pro ex causa

vir magnus exire pt et ex deformi hu
mili qz corpusculo formosus animus et
magnus Quosdam itaque inclite vi
in hec tales na generare s. deformes ut
approbet virtutem animi loco nasci. s
posse nudos ipse edere quos fecisse hunc
qd amplius est facit. quosdam enim edit
corporibus impeditos. s nullus p turpi
tas despectum Clarandum in acto reddit
ut scire possimus non deformitate corp
sedari animi s pulcritudine animi corp
ornari. Hec tria usus industria ingenio
necessaria docet Tullius in libro de oratore
primo Item usus et ars docuit quod sapit
omnibus hoc Salut gramatice de romanis ex
citabat hanc maxime magnitudo valetas
multitudo qz in omni genere causarum at
ad eam doctrinam quam quisque studio con
secutus esset adiungeret usus frequens qui
omnia magistrorum precepta superaret Ingenia
vero nostrorum hominum multum ceteris hominibus
omnium gencium prestiterunt propter quod usum
timestedius plures dicebat Nichil
aliud esse oratores nisi quosdam opera
rios lingua celeri et exercitata In
bello eciam non tantum multitudo et virtus
indocta quam ars et exercicium prestare
solent victoriam ut dicit vegecius Nulla
eciam alia re videmus populum romanum orbem
subegisse terrarum nisi armorum exercitatum
disciplina castrorum usque militie Quid
enim adversus gallorum multitudinem pau
citas romana valuisset. quid adversus
germanorum proceritatem brevitas
potuisset adversus multitudinem et forti
tudinem hispanorum adversus sapientiam
grecorum adversus hec omnia profuit
tyronem solertem eligere iuris armorum
docere cottidiano exercicio roborare que
cumque eveniunt in acie et preliis omnia
in campestri meditatione previsa se
uire in desides vindicando Scientia
enim rei bellice dimicandi nutrit au
daciam vero facere metuit. qd didicisse
se bene confidit In certamine enim bellorum
exercitata paucitas ad victoriam promcior
est quam rudis et indocta multitudo

exposita fit ad victoriam Idem est in
usu oratorio Qui enim exercitati sunt prese
ferunt usus frequencia paulatim paulatim ac
mencium ad alios et disputacionum
inire certamen aut lucram. Sed vero usu
non quit timebunt singula. sicut
solem perdunt vel tremere oculus
qui diu sunt nutriti in umbra. sicut
aut usus addit facundiam. ut ex
frequencia vincat et superet im
pedimenta naturalia prout refert
valerius maximus de demo
stene qui laborabat duplici
impedimento oris et pectoris
Non enim poterat nominare primam literam
artis sue quam volebat addi
scere s. rethorice. Sed tamen ex
usus frequencia perduxit in ore
calculum et conduxit ad loquendum
at non loquendo et clamando
tonaret. Tamen flamme duos oris
et pectoris cavit impedimenta et
sic se ora firmum reddidit et
perfectum Volo ait Tullius in libro
de oratore ut se efferat in ora
tore fecunditas Non facilius re
vocatur sic in vitibus ea que
in iam prodeunt. quam si nichil valeat
materies nova sarmenta culta
exercitare Idem volo esse in ado
lescente Non enim potest in eo succum esse diuturnum
quod nimis celeriter ad maturitatem
transvolavit Sicut eciam tullius exer
citabat se ut tres personas
solus sustineret. suam adversarii
iudicis et aliud tempore cogitans
quid diceret. alio diceret quod
cogitasset. que duo magni plerique
ingenio freti simul faciunt sed
melius dicerent si aliud tempus
sumendum sibi ad cogitandum
aliud ad dicendum putaret.

Ingenium etiam exercitacionis
moderata sicut dictum est acuit
quod tamen si retusum fuerit ut fer-
rum multo labore exacuetur
et tamen per laborem industria et perfectio
consequatur. Modus autem et mode-
racio huius exercitacionis a contingi-
vi in quatuor contineri. In le-
gendo in conferendo in disputando
in scribendo. legendo sine intempe-
conferendo sine fallacia. Dispu-
tando sine pertinacia scribendo sine fati-
gacione corporis vel angaria. legantur
autem pauciora ad retinendum
breviora ad delectandum. utili-
ora ad edificandum. Supersticio-
sa quippe vel philosophica ad inpu-
gnandum et se cavendum. Supersti-
ciosa quippe legenda sunt ut con-
tra Christianos. Quidam seculares
litteras legunt ad voluptatem quia
poetarum figmentis et ornatu
verborum delectantur. Quidam vero
ad erudiendum eas addiscunt
ut errores gentilium legendo de-
testentur et utilia que in eis inve-
niunt ad usum erudicionis invertunt
et ideo laudabiliter eas addiscunt
unde beatus Gregorius quendam episcopum re-
prehendit non quia litteras seculares
didicerat sed quia contra episcopale offi-
cium pro evangelica leccione poetarum grammaticam
exponebat. Unde Beda super librum
regum Turbat acumen legen-
cium et deficere cogit qui eos a
legendis secularibus libris omnino estimat
prohibendos in quibus siquid
invenerint utilia quasi sua sumere
licet. Alioquin Moyses et Daniel
sapiencia egipciorum et caldeorum
libris non paterentur erudiri quorum
tamen supersticiones et delicias hor-
rebant. Nec ipse magister gentium
aliquos versus poetarum suis vel
scriptis indidisset vel dictis. Et Jeronimus
super epistolam ad Titum pro eo quod de
mensa et vino regis Salomonis
comedere noluit. Ne polluantur
ne sapienciam et doctrinam babiloniorum sicut
esset peccatum nunquam acquiescerent discere quod
non licebat. Discunt autem non ut sequantur
sed ut iudicent atque convincant. Quemadmodum si quispiam
adversus mathematicos velit scribere imperitus
matheseos, risui patebit, et adversus philosophos
disputans si ignorat dogmata philosophorum.
Discunt ergo ea mente doctrinam Caldeorum
qua Moyses omnem sapienciam egipciorum di-
dicerat. Idem in libro de luxurioso et frugi
filio. Et inquit facere solemus quando philosophos le-
gimus, quando libros sapiencie secularis ad manus
devenerint. Si quid utile reperimus in eis
ad nostrum dogma convertimus. Si quid vero
superfluum de ydolis de amore de cura
secularium rerum hec eradimus huius calvi-
ciem inducimus et in unguium more ferro
acutissimo desecamus. Unde in Deuteronomio mulier
alienigena capta in bello veste mutata
sectis unguibus capite radebatur et in
coniugium ducebatur. Et apostolus I ad Thess.
Omnia probate quod bonum est tenete. Et
Jeronimus ad Pammachium et Occeanum utinam
omnium tractatorum volumina Grecorum ut imperi-
tarum tarditatem erudicionis diligenter compensarem
Sed Origenis errores ne sequar quoniam
omnia que dixit perperam sic que tamen
in dubio de scriptis gentilium non sine
auctoritate apud catholicos patres ipsos autem
sed alii recitant et cetera consenciunt
viri. Et quia nullum est fortius testi-
monium quam quod ab inimico prolatum est
unde Augustinus in libro contra Manicheos Si
quid verum de deo Sibilla vel Orpheus
alii ne gentium vates vel philosophi di-
xisse perhibentur valet ad quandam pa-
ganorum vanitatem revincendam. Non
tamen ad istorum auctoritatem complectendam
Quamvis enim dicat de Christo adventu
in predicacione angelorum et confessionem
demonum, tamen non credit necessitatem sacre
gere scripture et auctoritatem prophetarum. Et
Jeronimus super epistolam ad Titum Si quando
cogimur secularium litterarum recordari
et ex quibus alia dicere que olim
omisimus non est nostre voluntatis sed ut
ita dicam gravissime necessitatis ut
probemus ea que a sanctis prophetis ante secula
multa predicta sunt tam grecorum quam
latinorum et aliorum gentium litteris con-
tineri. pauciorum etc legenda dixi

hc aut intelligim(us) qm vero infinita s(unt) scripta
si non vacat omnia leger(e) vel ne pluribus
intent(us) minor sit sensus ad singula pro
capacitate ingenij legant pauciora quam
valeat s(ed) continuat(ur) (con)misore ingenio m(em)ore
vel quam vim e minus altu e pace. Ut de h(oc)
dicit varro Omnia quid nosse e impossi(bi)le
pauca vel ne laudabile. Breuia ergo
legenda sunt quia memoria clebs e et
breuitate gaudet. Et Ciprian(us) martir
ad Quirinu(m) legentib(us) inquit breuitas
plurim(um) prodest. dum non intellectu(m) corde vel sensum
liber longior spargit. Et subtilitate (com)pendio
id quod legitur tenax memoria custodit
vtilia ergo legenda sunt. vnde dicit varro
ad autore(m) attendere. Cruenda ab eo facile
eradenda erunt eo quod inscendi vel locu(m)
occupant. Et m(agister) Hugo. Si oia no(n) po
tes leger(e). ea que sunt vtilio(ra) lege
videt(ur) quippe non minus cauendu(m) esse le-
ctori ne in studijs inutilib(us) operam
suam impendat, quam ne a bono et vtili
proposito tepidus remaneat. Et Seneca in
epistolis. Inuenisses vtilia si no(n) quesis
ses superuacua. Et idem alibi in eisdem
Inane spaciu(m) rebus magna desiderat
et plus scire velle quam satis e intem
perantie genus est

Ingenium ergo acuitur in conferendo
Ingenium enim vt ait philosophus doci
le et sui doctor laudabile est
tam mutuo acuit(ur) qm cum alio co
ferendo confert. vnde ysi. in ii libro
de summo bono. Cum sit vtilis ad instr(u)-
endum lectio adhibita collacione maiore(m)
intelligentiam p(re)bet. Melius e enim co(n)-
ferre quod leger(e). collacio dubitatione(m)
facit. Nam propositis vtriusque ea comb(us) cu(n)c-
tatu(m) rerum excludit. et sepe abiecti
omnibus latens veritas apparet. Quod
enim obscuru(m) e aut dubiu(m) conferendo
cito prospicitur. Et ysidor(us) ait in
collacione frequens meditacio per quam
purgat(ur) lectio et ignat(ur) acumen ingenij.
vnde idem ysido(rus) vbi s(upra). lectio memorie
amerilio eget. Et si fuerit n(atu)r(alite)r tar-
dior. frequenti tamen meditacione acuet(ur)

ac legendi assiduitate colliget(ur).
De qua meditacione sup(ra) dicenda
vero supersedemus

Ingenium ergo acuitur
in disputando. Sed in h(oc)
dicendum est quod collacio p(ro)p(ter)
ad magis (pro)ficit. De
collacione habem(us) exemplu(m) de
beata virgine que conseruabat et co(n)-
ferebat v(er)ba dicendo in corde. Hem(us)
exemplu(m) in ap(osto)lis qui conferebat de
dno ad inuicem sermones ambulan-
tes et erant tristes. si aperta e
eis via veritat(is), quia ihesus re
uelauit eis scripturas. Hem(us) exem(plum)
in paulo q(ui) p(ost) reuelacione(m) asce(n)-
dit in ierlm. vt de Euange-
lio cu(m) collacione cu(m) petro. De dis-
putacione dicit Galien(us) quod valde sunt
multa plura et in disputando
ramus (con)tingunt (et) ita vnum est
vbi vos nra quid primo vbi
Sed vt ait Aug(ustinus) in libro de do
ctrina xpiana. bonoru(m) ingenioru(m)
insignis e indoles in verbis
verum amare non v(er)ba. Et in libro
contra academicos ii. idem augus-
tinus. de re constat propter quod v(er)ba dicu(n)tur
de verbis non est contendendum et quisquis
id facit si imperitia facit do-
cendus e. Si malicia desre-
rendus est. Si docere non pt
monendus e vt aliud potius
agat, quia tempus in superfluis
operam quam consumat. Si non
obtemperat negligendus. De ca
ptiosis aut et fallacib(us) latra(t)
culis breue preceptu(m) e. Si
male concedendo inferunt ad
ea que concessa sunt esse re-
deundu(m). Si vero p(er)plexitas in rona(t)
c(o)gnicionis (com)plicare accipiendum
inde quod intelligitur quod
explicari non pt retinquendu(m)
dicit Aug(ustinus). Non de quibus studiis

contempnenda disputacio Nam et ipse
Salomon disputavit super lignis a
cedro que est in libano usque ad
ysopum que egreditur de pariete
Disputabat eciam Paulus in sinago
ga per omne sabbatum interponens no
men domini, ut Act. Circa disputacionem atten
dere nos debemus Intencionem, ordinem,
modum et cautelam. Intencio recta
requiritur ne sint disputaciones finaliter
ad inanis glorie accepcionem, prout dicit
Augustinus quod inflata facies eius ipsum
videre verum non sinebat, finaliter autem
dico. Nam hoc in pueris sustinetur
ut ex favore quodam ingenia
nutriantur. Incipiunt enim acrius
agere et vehemencius acui cum
audiunt pueri se laudari. Unde
et Tullius Thusculanarum libro I
honos alit artes omnesque
accenduntur ad studia gloria Iacent
que ea que apud quosque improbantur
et quoniam honor erat poetis eo
maiora studia fuerunt. Hec Tullius.
Tunc quod locum habuit apud philoso
phos mundi qui erant alias laudis avida
sed locum non habet apud professores
Christi. Ne sint eciam disputaciones ad
obviacionem veritatis. In unum Capitulorum
Cum litigatore intrigat puer
disputat, et qui eciam in vincendo
non concedit quod verum. Et Jeronimus
in Epitaphio: Ne peccare ser
mo inquit est et ad quem erat
de scripturis aliquid proponere libuerat
audire verecunde. Unde recta sustineri
per pugna non acuit refutare
disputatorem, cum se magis doceri
quam vincere. Ne sint disputaciones
ad ignorancie proprie occultacionem.
Hugo in libro de institucione no
viciorum: Quando pro aliis sapientes
superbe volumus videri erubescimus
recognoscere ignoranciam nostram atque vel
aliorum sapienciam quam ad nostram de
pressionem approbare. Sicut quod non nisi
tunc nostram sentenciam vel nostrum
errorem impudenter defendimus

vel alterius veritatem maliciose impugnamus.
Ne sint disputaciones ad veritatis subversionem. Ambrosius
libro de incarnacione: Hec est dyalecticorum
gloria si videantur expugnare verbis et refellere
veritatem eorum. Vero disputacio fidei est ut veritas
non verba pandantur. Tamen verba peiorum
excludit simplex veritas piscatorum. Sit ergo
intencio disputacionis ut disputet vel
exercitandi ingenium et acuendi, prout dicit
Prosper in prologo libri de vita contemplativa:
Quoniam et si non instruit invenientem
ipso quod exercitet. Vel quomodo ingenium
vel disputent ad cognoscendum in scripturis
verum. Augustinus in libro Soliloquiorum: veritas melius
queri non potest quam interrogando ac respondendo.
Vel disputent ad alios edificandum et
instruendum. Prosper de vita contemplativa
libro I: Hoc sperat doctor ecclesiasticus
elaboret quo fiant qui eum audiunt suis
disputacionibus meliores. Non vana
assentacione fautores. Vel disputent
ad fideles commonendo quia in Epistola ad
Tytum precepit apostolus episcopum esse
qui potens sit exhortari in doctrina sana
et contradicentes revincere. Et Jeronimus in Epistola
ad Paulinum: Sancta rusticitas se solum prodest
et quantum edificat ecclesiam Christi ex vite
merito, tantum nocet si destruentibus non resistat.
Et Hylarius in libro de trinitate: parum
est in rebus ad salutem maxime necessariis ea
sola que ipsa sunt ad fidem satisfacientem
afferre. Nam plerumque blandientes
fallunt sermonum decepcione tutos in explorare eos
asserens. Nisi eciam preparamur adversarium
demonstrare vanitatis fidem neque in corpore
per vidulie esse arguat affirment. Secundum
est quod in disputacionibus requiritur ordo de
bitus disputandi. Primo ut cum ad supponat
Secundo autem opponens proponat et continuato
sermone nisi interrupto respondens non audiat
verba opponentis, sed medium breviter
recolligat et manifestato de proposito
dicto ad rem et non ad hominem aut
ad nomen respondeat. Nec per instanciam
ut fieri solebat antiquitus, sed pariter
asserat, nisi forte summa demonstranda
sustineat ut videat quid inde con
tingat. Tercio in omni arte prius ostendatur quid
supponere, tunc probare. Et si aliquis

Discentem prius oportet credere. Et si leviter septuaginta nisi credideritis non intelligetis. Cum in ordo maxime necessarius esse in theologica facultate ut disputatio vel inquisitio suum sumat initium a fide. Unde eciam tamen Luciferianum ridicula penitus est assertio. ante de fide disputare quam credere. Ordine autem disputandi et modum artificialem docet aristoteles in topicis quam elencis. Et cum quatuor sint genera disputationum, secundum unumquodque artificium disputatio variatur. Nam doctrinalis disputatio procedit ex propriis principiis uniuscuiusque discipline cuius finis est scientia. Dyaletica vero ex probabilibus colligentibus contradictionem cuius finis est fides. Temptativa procedit ex quibus tamen principia cuius finis est sinnere experimentum ignorantie. Zophistica vero procedit ex eis que videntur et non sunt cuius finis est metha a contingenti diminuta que fine censetur per media. Et sunt modi arguendi. fallendi in dictione et extra. Et hec summa laus est in scientia dyalogi non videbitur que subtiliter dialectica disputabit cum dyaletica non cognoscat. Et in libro 3o contra achademicos dicit Augustinus sine dyaletica non esse sciam. Sic Plato vir sapientissimus et eruditissimus temporum suorum qui ita locutus est ut cuncta que diceret magna fierent et ea locutus est ut quecumque diceret parva non fierent post mortem Socratis magistri sui dicitur a pitagoricis multa didicisse. Pitagoras autem non contentus greca philosophia que tunc aut parum nulla erat aut certe occultissima postquam tamen Ferecide quodam disputatione inmortalem esse animam credidit multos sapientes longe lateque peregrinatus audiverat. Plato igitur adiiciens leporem subtilitati quam socratice quod in moralibus habuit naturalem divinam quam rerum peritiam cum diligenter acceperat subiungens quasi quam formaliter illarum partium indicem dyaletica que est ipsa esse, sine qua aut sapientia esse non posse perfectam dicitur compo suisse predicte disciplinam secundum augustinus Dicit quod nichil esse nimium dispu tare scire non tamen est denunciatum ut capite sed est zophistice ut

sciat homo sed a zophismaticibus praecavere et in parte aliqua conditatas quia non discitur zophismata et maxime obligationes et insolubilia a pueris. Nam sicut in arte pugillatoria multe discuntur cautelas ut fiant pugiles abiliores sic in obligatoria disputatione supponitur falsum ut videatur quid repugnet quid sequatur cuius conditati fortius pueris ad cognoscendum verum. Sicut cum quamque disputationibus committatur status. Ita et ingenii certitudo. Noster dicebat quod sit deus inter me disputationem zophisticas et theologicas unde Augustinus dicit in epistola i. Adeo que temerarius concessa sunt quid redire non valent illi concedere quorum ad disputandum non imprimendi veritatis cupiditas. Sed ingenii iactantia puerum impellit. Apud me autem pristinum eum aduc intendi educandi quam sit. Nam solum concedimus sed etiam in preceptis secularibus volo ad ea nobis discernendo redire oportere que concesserit manutenendo. Tertium quod in disputationibus requiritur esse modus debitus qui dicit procedere intrinseca et cum honestate extrinseca de semiteis de semita ambulat super sedem. Explanans. Fides. Theologus. Unde hos dei dicit esse collatam et non allatam. Et petrus in itinerario Clementis libro secundo. Cum quiete iniquis et ordine vitalis requiritur. Nam nulla sequitur in disputationibus etiamque nisi errorem suum senserint confutatum causa profugii moverunt conturbare incipiunt et moveri lites. Ne palam fiat omnibus quod superantur. Et ita. Et ego frequenter concrete ut cum aimi paccata et quiete indagatio disputationibus habeatur ut si forte aliud nimis recte

dicam vel id repente et aptius li-
ceat explanare. Jeronimus autem in dyalogo
ad Ctesiphontem: aliud et aliud audiri dum
minus lucide profertur a minus vigi-
lanter aduertitur. Et ob hoc rapio
para audi sermonem ut non alter alteri
surripiat / Ret dicit sermo inter-
pestiuus sermo condicentium ruina pot.
Neque ergo reprehendendi studium geras
si liceat ut in dubio plus dicta
repetere ut examinatam iustissima
careat veritatis agnicio stare
namque debemus quia siquis a vi-
vincatur Non ipse vincatur sed ignorantia
que in eo est. Deorum pessimus
quam qui effugare potuit palmam
salutis accipit. De honestate
Cetum seruata Seneca in epistola dis-
putacionem effusam audiente plebe
plus habere strepitus minus famili-
aritatis. Caput enim mouere,
brachia torquere, digitos ex-
tendere, pedes supplodere, totum
que corpus concutere quid aliud
est nisi similitudo insanie te-
que pugilli similem ostendere. Jeronimus
Videri in prologo epistole. Non est aliud
nisi clamorem theatricum et scolasticam
impudenciam incessus ostendit et
manum mouens et totum interdum corpus
et relatus ad caput digitus et
reflexus / oculorum improbum risum
et insanum vultus habitus quoque de-
monstrant. Illa enim per necessitatem
in aptam querunt habet Seneca. Seneca
ne in fine, que fallacem in dis-
putacione a plebe laudantur et ipsi
inde maius gloriantur. Tamen quos
id vbi pretium. Euidens dementia
eius esse, qui clamorem imperitorum
applausum exauditus dimittunt
et cuius lectoris quam ab hominibus hijs
laudatus est quos non potest ipse
laudare. Euidentem ergo in dispu-
tacionibus requirit cautela. Seneca
quia de ipsis scientia hij dyalectica
dicam tamen, in libro Elencorum, quod in

vnde continuatio inde de cautelis sapie
est agendum. Caueat ergo opponens ad
sapientem perstitutus ne proponat inutiles questiones
vt Jeronimus super epistolam ad Titum. Quid
mea prodest scire quot annis ma-
thusalem vixit / quota etate Abra
Salomon vxorem duxit. De quibus ipse
sunt inutiles et vane que ei speciem
habent scientie sed nec dicentibus nec audientibus
profuit et Hylarius libro secundo de trinitate
Captiosas et inutiles perplexe questiones
fidem constantis respuit. Nec si sum
omne intellectum diuersa, retinens. Nec de ig-
rum electa modo decernens. Caueat
ergo superfluas vero aptabile probacionem
vt Quintilianus de institucione orato-
ria libro v. In rebus apertis tamen stultum
fit argumentari quam clarissimo soli
mortale lumen afferre. Inde est quod
videmus et dolemus argumenta multiplica-
ri et probacionem vbi est superfluum. Et necesse
aut paucas probacionum explicacionum
maras vbi est necessarium. Seneca super
Epistolam ad Galathas. Officium meum est
obscura disserere manifesta perstringere
in dubiis immorari. Et Simmachus
patricius in epistolari suo In re
apta prolixum puto et in arduis
immorandum. Memini me cum rogem pa-
risius in theologia fui argumentatore flu-
xum habere ad omnis conclusionis partem
et quod de consuetudine / qui opponens
non poterat te habere vel ad aliud
prouocat quia quod captauant se
tueri effundebant inutilius. Ego
igitur opponentibus morem gerebam
si vias ostendens et confusiones partem
et scolarum dampnum redimens ex-
argui probleumata nouam scolam
et sic fastidium tollebat et veritas
pandebatur. Caueat decoratissimas
verborum Jeronimus de viribus hominibus ad
damasum de septuaginta dominis dispu-
tantem nam decet artibus argumenta
genere. Nec ergo flumine tulliane elo-
quencie ducendus curuis est. Nec
auctus quasi iam flosculis et scolam
declamacionum mulcendus si sit locus

pedestris et cottidiane silice que rei
usu contriscit non ex ebore compositum sed
desistat. Caveat obscuras ipsos Quinti-
lianus li° v° quod rei utique illustrande
gratia assumitur clarius esse debet eo quod
illuminat. Caveat stultas et improbabiles
assumptiones. Unde Quintilianus in li° octa-
vo non decet se contenciosius loquatur
quecumque probari non possunt et affirmacionem
sunt ex homine quecumque non sunt ex veritate
Caveat eciam sophisticas conclusiones
contra si quid dicit Tullius credibilis
est qui sophistice loquitur. Et Seneca
ad Lucillium Nisi versucias conclusiones
nasticionales interrogaciones strictas et
clusiones sed mendacium aures nostras
astrixeris non poteris a fugiendis petenda
secernere. pudet me in rebus tam seriis se-
nes ludere. Cautelas eciam debet quere re-
spondens. Primo enim est si plures vitare
ne ponat quod non agit. Et ne sciat
positum suppositum sit. Tercia dat decipiens
perplexus. Ideo de questionibus que ad respon-
dentem in studio sapiencie pertinent
hec notemus quod respondens cum diversis
debet agere diverso modo. Nam cum curioso
agens eius curiositatem vel temeritatem
debet prudenter eludere. Cum temptatore
agens debet eius versucias et insidias
vias obstruere. Cum veritatis inquisi-
tatore agens debet cum eo in pace
conferre. Cum heretico agens debet vi-
riliter ei resistere. De primo Clemens
episcopus ad omnes fideles. Si quis aut peri-
culum inpolitum et insinuatus congressus se
et provocaverit nos dicere que illum
minus recte agentem non oporteat audire
prudenter eum debemus eludere. Nam
nichil aliud respondere auditori cause
utile non videtur ne forte escerint nos re-
sponsionibus declinare certamen et fides
eorum ledatur. Sicut eciam beatus Augustinus
eludebat ut ait in epistola sua multas
curiosas questiones. De secundo debemus
cum Christo videre temptantes eum insi-
diatores qui ei querebant ab eo in qua
potestate hec faceret. Respondit interrogabo
et ego vos baptismus Iohannis unde erat

de celo vel ab hominibus. Quod
exponens Iohannes Crisostomus super Matheum li°
2 ait. Et eciam Deus inquisitionem
eorum maliciam presciens eis questio-
num undique cathenatam ita ut audi-
entes respondeant. Sicut impe-
dita non interrogat. Interrogatorum
oportet docere temptantes quocumque modo
retundere et obiectionibus illius astu-
ciam vel provisione confundere. Sic
eciam ut dicit Ieronimus super Matheum li. 2
Pharisei temptaverunt eum querent-
tes si licet homini dimittere uxo-
rem suam quacumque ex causa ut si
sic cornuto eum teneat sillogismo
et quicquid respondit captioni
pateat. Ipse autem sic vir sicut tempera-
ut decipula incidat male arbitr-
rando clamabis in ante infigendis
et vir in proverbiis responde
stulto iuxta stulticiam suam ut
ne sapiens videatur. De 3° ambro-
sius. Collatio debet esse inter servos
dei non altercatio. Nec enim con-
gruit viri fidei verbis contendere
sed in veritate se narracione pati et
beneficiis dictis consentire. Sicut qui
aut inpugnatur intra cum pace dissilire.
De quarto ibidem. Si inquit
ambo katholicus cum heretico
disputat super de consciencia vera eruntur
tat nec impugnata vera coram se
deprompt peccatum. Tamen in huiusmodi
disputacionibus cum hereticis ma-
xime esset ad oracionis suffragia
recurrendum quia plus valuit
Martinus orando quam hylarius
disputando. Et ut dicit Augustinus
in li° de bono perseverancie
Nos simus in disputacionibus
prompti et in oracionibus pigri

Ingenium eciam acuitur contra
moderate sedendo. Nam
scriptum est in proverbiis inge-
nium sustitat et ...d quibus

publicari ipsa scripta desiderat
diligentius scribendo cogitat. Sym-
machus patricius in epistola
sua: Sicut ait in vestitu hominum
tenere quamquam vite loco cultu ac tem-
pore apta sunt. Ita ingeniorum
varietas in familiaribus scriptis ne-
gligenciam quandam debet imitari. In
forensibus autem arriere arma fa-
cundie. Est autem scribendi officium
ad sapienciam acquirendam utile
quatuor modis: Corrigendo ex-
emplaria. Excipiendo nota-
bilia. Redigendo in stilum cetera
audita. Inprimendo menti te-
nacius que concepta sunt. Prima
talia mora corrigenda quia sunt
primitus exemplaria emendata ut
dicit Augustinus libro 2o de doctrina
christiana. Codicum que scripturas nos-
se desiderat codicibus emen-
dandis primo invigilare debet
sollercia. Hec Augustinus. Sed multi
adeo librorum suorum pulchritu-
dinem diligunt quod eos detur-
pare corrigendo metuunt.
Contra quos Ieronimus in prologo
super Iob: Habeant inquit qui vo-
lunt libros vel in membranis
purpureis auro argentoque
descriptos vel uncialibus ut
vulgo aiunt litteris onera magis
exarata quam codices dummodo
mihi meisque permittant
pauperes habere scedulas. Et non
tam pulchros codices quam emen-
datos. Item autem falsitate ex-
emplarium dicit Cassiodorus libro
super epistolam ad Galatas inquit: Ne-
mo exemplaria imperitia scri-
ptorum neglecta sine [illegible]
[illegible] quod eis videtur in emen-
dationibus vel adiungunt vel
subducunt. Et Ieronimus ad Domni-
onem et Rogatianum vicio-
sitas librorum inquit plerumque

est ascribenda culpe scriptorum dum ex in-
emendatis inemendata scriptitant et se-
pe tria verba subtrahunt. Emendatur scilicet in
primo vocabulum exigunt vel exigione propter
latitudinem in duo vel tria verba dividunt.
Idem ad Lucinium: Sunt quidam imperiti
notarii qui scribunt non quod inveniunt
sed quod intelligunt, et dum alienos erro-
res emendare nituntur suos ostendunt.
Hec Ieronimus. Scilicet enim litteram et turbat in-
tellectum et ministrat mendacium. Fal-
sitas vel corrupcio codicis magnos
doctores aliquando fefellit. Nam eadem men-
dositas Augustinum ut ipse testatur in libro 2o re-
tractacionum fefellit, et eciam beatum Gregorium
qui in fine Iob pro cornu [illegible]
quod in hebreo habetur cornua
tubis exposuit fefellit. Et Bedam qui
ne vi pro vitulis id est vitulum que
est una litera sic posuit per Ebreum et
grecum exponit vitulis propter mendo-
sitatem exemplaris. Quod accidit vi-
cio scriptoris. Sunt eciam excepte auctoris
aliquam glosam scilicet constituit. Nam cum glosa
tenere super litteram sic edificium structum
super fundamentum firmam si litteram scilicet
fuit nullum dubium quin glosa super illam
litteram fundata non vera dicatur
censeri. Excepte eciam glosatoris michi(?)
hec falsitas dupliciter accidit vel circa
intencionem vel mentem auctoris quam
glosator accepit non intellexit,
Et ideo male exstinguit exponit
vel circa quasdam glosas propter motum
vel sensum exposuit tum cum ignoravit
vim vocabuli sive vocis vel genus
aut vocabulum et articulum vel casum
hebrei vel greci sermonis. Non enim
ut magister hystoriarum intellexisse
poterit quod in mense diluvium
inundare cepit. Dicit enim vim vo-
glosator ignoravit quod [illegible] dicit
tyrogallus et alii somnosi magis
[illegible], cum in ebreo [illegible]
sit et [illegible] et eciam [illegible]

in multis libris continetur vocatur tetragrammaton
hebreorum Simonis magistri hystorie nescit
qui dicit Ideo magister in hebreo Talis
est sermo grammaticus propter quod dicit visa
esse in virginem. cum constet quod in ebreo
sit masculini generis articulus vel igitur
sicut ille qui scripsit Deus per Deum nos
ipsos videre etc. cum ipse si volo
grecum articulum non possit ibi esse
nisi actum casum. casum etc. ibi ignorat
qui Ephesiis .1. Exponit magister ipsum scilicet
va scripturam ipsius cum manifeste
enim grecum non possit esse dictum ut ab
lativo casu Et hec propter per literam quadro
tetat augustinus de ipsius significatione sermo
Tractatus est modus scilicet glose
potest addi quia postille magis au
tentice aliis scribuntur cum glosis Unde
est excipienda notabilia que greci
vocantur scolia. quod nos latine
vocamus excerpta. De quibus Jeronimus
contra violencium Diversis et studiis
mei est multas legere ut de plurimis
mis diversos flores carpam Non tam
omnia probaturus quam que bona sunt electu-
rus Idem super psalmos legerem vermis
in prato scripturarum quasi herbas
florentes. sicut rosa rubet. sicut
lilia candet et alia nova sunt sicut
albus quod eligitur ut flores pulcherrimi
capiat Si rosas colligit lilia re-
linquit si lilia tulit mole nobis
super sunt Jeronimus Cum magna tempus
est breve et negociis occupamur
et liber est magnus et libri sunt
multi et simplices in scribendo ma
gni expedit de multis meliora
colligere et breviter finire Sed
advertere quod quedam ita vera excipiunt
quod de ipso subiecta re non fa-
ciunt verum quod satis est vocatur
vos arguit Jeronimus in 2 Epistola
Ergo has ego non discipulos philosophorum
sed inquilinos voco qui veniunt
ut vivant ut audiant non ut
discant sed in theatre voluptatis

causa ad delectandas aures eorum
vel voce vel fabulis ducuntur Ma-
gna auditorum turba propterea in
debitis quibus virgo scola dici-
tur. Non ideo agunt ut ea
que vicia deponant aut aliquam
legem dure accipiant Cum mores
suos corrigant. sed ut ablectamento
aurium perfruantur et cum pugil-
laribus veniunt Non ut verba
excipiant sed verba que de hec que
tam sine sensu alieno dictar-
entur sine suo audirent Item
in solem vel sed non absque ve-
nit collocabit Cum in principe
tacita tabernacula resederunt et
paula diucius commoratis sunt adver-
sari sensu fecerunt Et qui ad
plurimum sunt tractaverunt aliud
notare etc. quod prodesse etc. neglig-
entibus sed Jeronimus Unde autem
maxime excipe contra notam sicut
ut dicit quintilianus in libro de
kathalogo poetarum scripta
nimium cum ius sed plus sed assi-
duum plus sine magis vicare Unde
et plinius Ita solebant legere
quod sic annotabat in scriptis
aliorum que ipse legebat quod
posset excipere ut habet in Epistolis
plinius sed hec tamen plinius ma
gnus ita excipiebat quia
auctores ex quorum dictis excer-
pta notabat Unde ideo in plo
go libri naturalis hystorie
dicit Est nomen prorsus Est
enim benignum ut arbitror
et plenum ingenui pudoris
fateri per quos profeceris et non
abnegavimus profectum animi et
infelicius ingenium est depre
hendendo in furtu malle
quam mutua reddere cum presertim
sors fiat et usura sed plinius
sed post verba sua vel simul
tamen ita vel sibi mutuum
nota unde est alius excepto

periculosa. Unde Seneca in epistola
de quibusdam veteribus ait: Non sunt
circa flosculos occupati; totus con-
textus eorum virilis est. Inequalitatem
scias esse, ubi que eminent
notabilia sunt. Non est ammiranda
una arborum, ubi in eandem al-
titudinem tota silva surre-
xit. Non est ergo quod exigas excer-
pta et repetita; continuum est apud
nos quicquid apud alios excer-
pitur. Non habemus ita ancillas,
nec emptorem decipimus, cum
intraverit, sed illa que in fronte
suspensa. Pauperis est numerare
pecus. Quicumque miscet oculum
id se accepit quod eminere possit,
non in se passim legeret, quae deponere
istam spem posse te summatim
degustare ingenia maiorum
virorum. Tota tibi inspicienda
sunt, tota tractanda. Res geritur
et per lineamenta sua ingenii
opus nectitur, ex quo nichil
subduci potest nisi sine ruina.
Non est formosa mulier cuius lau-
datur crus aut brachium, sed illa cuius
universa facies ammirationem
singulis partibus abstulit. Item Seneca:
Tam ad virtutem quod et si
liceat excipere ut dictum est. Tu
hec magis querere imperfectioribus
et iuvenibus, quam perfectis in
sapientia et maturis. Unde idem ubi
supra: Non dubito quin multum con-
ferat rudibus et adhuc extrinsecus
auscultantibus: facilius enim
singula excerpta insidunt
circumscripta et carminis modo
inclusa. Ideo pueris sententias edi-
scendas damus, quia complecti
illas puerilis animus potest, qui plus
adhuc non capit. Certi profectus viro
captare flosculos turpe est
et fulcire notissimis et pau-
cissimis vocibus et memo-

stare, diu iam imitatur. Dicat ista esse
si non teneat. Turpe est enim seni aut
prospicienti senectutem ex commentario
sapere. Hoc Zenon dixit: Tu quid?
quousque sub alio moveris? Impera et
dic quod memorie tradatur; aliquid
et de tuo profer. Omnes istos numquam
auctores sed interpretes sub aliena um-
bra latentes nichil existimo gene-
rosi. Numquam ausi sunt aliquando facere
quod diu didicerant. Memoriam in
alienis exercuerunt. Aliud autem est me-
minisse, aliud scire. Meminisse est rem
commissam memorie custodire. Scire
est sua facere quaeque nec ad exemplar
pendere et totiens respicere ad magis-
trum. Numquam sunt tutele sue; sic vivunt sicut
aliena tutela et sequuntur alios in
qua nec ipsi quos sequuntur secuti sunt
predecessores suos; numquam veritas
invenietur si contenti sumus inventis.
Ego sic utar via vetere, sed si propiorem vesti-
gia ut incedam per veterem viam
deinde meliorem et planiorem inve-
niam, qui ante nos scripserunt non
domini nostri sed duces fuerunt. Veritas
patet omnibus. Non dum est occupata;
multum ex illa etiam nostris po-
steris est derelictum.

Sunt etiam eligenda circa
studium et corpus scripture tan-
quam audita que concepta sunt
et hoc est quadruplex studii s.
suum animi corporis tractandi frequens
cum carmina et labiis et ideo dicit
scripture vincla cogitacionum dis-
cursus et evagaciones cohibere. Item
in pluribus super premium paulus. Nunc
incipiis et meis nunc premoveri

tenuem si aures surde sint tetre. Ideo
monet Seneca ut sepius scribas in tempore
qui a te magis euagetur
qui cito fugit quod scribendo moratur in
certis et determinatis. Nam sicut euagatur
animus in cogitando ita in legendo. Et sic
lectio potest que reducat ad certitudinem
ita cogitatio que recolligit in scriptura.
Unde Seneca vide ne lectio auctorum multorum
et omnis generis voluminum habeat aliquid va
gum et instabile certis ingeniis im
morari et nutriri oportet. Nusquam est qui
ubique est vitam in peregrinatione exigentibus
hoc euenit et multa hospitia ha
beant. Nullas amicicias idem accidit
necesse est hiis qui nullius se ingenio
familiariter applicant. Sed eos cursim
preteruolantes transmittunt. Non prodest cibus
nec corpori accedit qui statim sumptus
emittitur. Nichil eque ad salutem impe
dit quam remediorum crebra mutatio.
Non venit vulnus ad cicatricem in quo
medicamenta temptantur. Nec qualescumque
plantata transfertur. Nichil tam utile
est quam in transitu prosit. Distringit
librorum multitudo. Secunda causa
ingenii suscitandi. Unde et beatus
Damasus ad beatum Jeronimum
ita scribit: Dormientem te et iam
longo tempore legentem pocius quam
scribentem questiunculis ad te missis
excitare decrevi. Non quod et legere non
debeas. Hoc enim veluti cottidianus
cibus alitur et pinguescit oracio. Sed
quia lectionis fructus sit iste si scribas
et infra ipso die paululo, sed
mille superantur. Nam tam ideo ut
ait Priscianus orator homo a bestiis
differamus quod loqui possumus, ea qua
laude ille dignus esse qui in ea
re ceteros superat in qua homines
bestiis antecellunt. Attingere quia et
que subiecta sint addiscere studeamus
utrumque moderamen ut non impositum

salonem desiderant. Nec aliquam
scriptorem habet Damascus.
Et sic in civitate nec venali bello
dimicantes primo se probant
et sui experimentum capiunt nuo
tabus et minus periculosis
certaminibus. Ita ingenium suum exer
cere. Primo expedit in ingeni
tate. Primo expedit in singu
libus conscribendis prius quam scribendo
ingenii et in libro de ingenio quod quedam
a sanctis sunt scripta ad vires
ingenii extendendas. Tercio causa
solacii assequendi. Unde ille Sa-
tiricus ait: Aut prodesse vo
lunt aut delectare poete. Et ille
in libro de tristibus: Carmina
proveniunt animo deducta sereno.
Et Cassiodorus in libro de ortho
graphia: Gloriosum est studium
quod loqui debeas competenter
scribere et que scripta sunt sine
aliqua erroris ambiguitate
proferre. Vox enim articulata
nos sequestrat a brutis scri
bendi vero racio ab imperitis.
Ita perfectum hominem duo ista re
vendicant et defendunt et
intrinsece oportet. Tamen et si plus
quam studium delectat cuilibet quod
fastidium relevat tamen si continue
fiat ingenium hebetat. Hinc Cassiodorus:
Ideo causa relevandi fastidii
et obtinendi solacii quandoque
scribitur et studium vicissitudine
variatur. Unde Seneca: Alit lectio
ingenium et studio fatigatum
non sine studio tamen reficit. Nec
scribere tantum nec legere tantum debemus.
Altera res contristabit vires et exhauriet
et exsoluet de stilo dico, altera
soluet et diluet. Si leges inui
cem hunc et illo temperandum est
et altera alterum temperandum est ut quicquid
quod lectione collectum est stilus
redigat in corpus hec Seneca.
Et nichil tibi tui in scribendo
animum delectat quod ex multis
vel lectis vel auditis vel

colligatis unum conficiatur quod si
a pluribus recedat nam tamen recedit
a singulis | Sed quod ex locorum multa
conficitur et in stilum redigitur
Unde Macrobius in libro de satur-
nalibus | Apes inquid quodammodo debemus
imitari que vagantur et flo-
res ad mel faciendum idoneos
carpunt | Deinde quicquid
attulerint disponunt ac per fa-
vos dividunt | Et ut ait
Virgilius liquentia mella sti-
pant et dulci distendunt nectare
cellas et sucum varium in unum
saporem mixtura quadam et proprietate
spiritus sui mutant | Nos quoque
quicquid diversa lectione quesivimus
committemus stilo ut in ordine
eodem digerente coalescat | Nam
in animo melius distincta servantur
et ipsa distinctio non sine quodam
fermento alicui firmento quo
conditur universitas in unius
saporis usum varia libamenta
confundit ut etiam si quid
apparet unde sumptum sit
| Aliud tamen esse quam unde sum-
ptum noscetur appareat quod
in corpore nostro videmus
sine ulla opera nostra facere
naturam | Alimenta que accepimus
quamdiu in sua qualitate
perseverant et solida innatant
stomacho oneri sunt | sed cum
ex eo quod erant mutata sunt
tunc demum in vires et san-
guinem transeunt | Idem in
his quibus aluntur ingenia
prestemus ut quecumque hausi-
mus paciamur integra esse ne
aliena sint | sed in quandam di-
geriem concoquantur | Alioquin in
memoriam ire possunt non in
ingenium | Ex omnibus colli-
gamus | Unde unum fiat sicut
unus numerus fit ex singulis

| Hoc faciat noster animus omnia quibus
est adiutus abscondat ipsum tamen osten-
dat quod efficit ut qui odora pigmen-
ta conficiunt | Qui ante curant ut
unius sint odoris ipsa que condiantur
confusa omnium sucorum et odoramentorum
inspiramentum | Unde sicut ex multorum
vocibus chorus unus constat | ex
omnibus tamen vox una redditur | ali-
qua est ex illis vox acuta | alia
gravis | Ita singularum illuc latere
voces animi appetit et fit concentus
ex dissonis [illegible] | Et hec
ra ps | Seneca in epistolis | Sed forte
videbitur aliquem contrarium quod di-
ximus supra ex verbis plurimorum de-
bere nominari auctoritates scripture verum
quod aliorum dicta colligentes quasi
unum verum proferre debemus sed
non est contrarium | Aliud enim munimentum
est quod scribitur tue auctoritate no-
minandus est | Aliud vero plane pro-
cedit et virtus preceptorum a-
dictorum cognoscitur et consolatur | Sed
locum quod hic dicitur | Unde Seneca
| Talem animum nostrum esse volo
ut multe in illo artes multa
precepta multarum etatum exempla sint
unum conspirata

Quesito quare sint re-
digenda in stilum est
causa obsequium impe-
dendi plus magis in
prologo libri sui amare dicit se
longo et stilo desumere studiis pro-
ximorum quas longinquitas ob-
ligabit agit caritas | Et in
libro qui dicitur speculum caritatis
sic ait Aluredus | Suscipio opus
impossibile dignum a tam factum ex
mea pusillitate impossibile ~~[illegible]~~

ex preceptorum meorum inexcusabili digni-
tacionem et eius inspectionem. Que autem
maxime grata est scribendi officium quo
quattuor ista concurrunt. Scribentis hu-
militas. persone maturitas. rei utili-
tas. petencium familiaritas. De hu-
militate scribentis est probatum multa
sub eius iudicio sit. Vult ille qui
scribit ne extollatur in corde pro modestia
a scriptis propriis Si non detrahat ore
scriptis alienis Si admittat pa-
cienter aliorum correctionem in operum declara-
cionem ne eos in obscuris ydea ne extollatur
in corde quia ingenitum est cuiquam ani-
mali amare quod genuit et letatur
homo in sermone oris sui De corde
enim nascitur sensus et amant cor-
da proprios fetus adeo ut sepe
animus parvisus in quantum sermone vici-
tortuosum et pravum et risu omni
dignum eum suum commendare non
erubescat Et inde fallitur Unde
Ambrosius ad Sabinum Nescio quo pacto
imprudencie caliginem que me
circumfundit unumquemque fallunt scripta
sua et ut filii eciam deformes de-
lectant Sic eciam scriptorem indecora
sermonis sui palpant. Unde et fabula
refert cum omnes bestie Jovi
presentassent filios suos Symia
filium suum presentans omnibus eum
pretulit. Non alienis detrahat
scriptis Nam ut dicit Symmachus pa-
tricius in epistola sua Mediocribus
scriptis amicorum benignitas facit
favorem Aliorum autem invidia ne-
scit cautiosior Et Sydonius in
hoc epistolarum suarum Super studiis
nulla laus cuique si nec posse-
ma quidem quia temerario meorum
iactatur aliena pericia inscrutu
ose precium semiplene turpiter
fieri periculose vero dicitur Si honore
faciat maiorum modica gratia pa-
Si notabilem maxima offensa

mediocritas scribendi invidia
continua labor sinus et odium
si quid sum verecundia inferam si
quid etiam vocatur presumptuosi
Et Jeronimus in prologo libri contra
peccatum quondam Semper in propriis
titulo fortitudo emulos habuit
ferunt quos firmas fulgura montes
me quoque procul ab urbibus
forensibus turbis remotum
Et ut Rutilianus ait late
rem latentem invenit invidia
Nec mirum inquit si adversum
me parvum homunculum Au
de suos gemant et perdunt
in tenuitatibus gaudent cum
adversus doctissimos viros
et que gloria invidiam superare
debuerat livor excitat Et
infra Et scrutando yma-
gines umbras et larvarum
quattuor nam esse dicitur terre par-
tibus et in angulis garrire
tenebrosis Item admittat
aliorum correctionem ad formam
in operum declarationem plerumque eorum
in epistola librum inmisi tibi
annota que putaveris cor-
rigenda Ita enim magis eciam
eciam tibi placere Si quid de
eiusdem displicuisse persone
maturitas reddit obsequium
scribendi gratum cum tamen eius expe-
titur oportunitas prout dicit Jeronimus
in epistola ad rusticum monachum
Ne ad scribendum cito prosilias
et levi ducaris insania dicit
levem quia sepius est opus quibus
necessitas cogit prout Augustinus
dicit in libro retractationum ut de
opere monachorum quem librum
illa necessitas compulit
cum apud Carthaginem mo-
nasteria esse cepissent alii
se suis manibus transigere-
bant obtemperantes apostolo Alii

vo ita ex obiectionibus religi
osorum viuere nolebant ut
ri si lis operantes vnde victui
ubi haberent vel supplerent se
posse aut implere preceptum
euangelii existimarent atque
tractarent vbi dicit aut
Respicite volatilia celi et
lilia agri Vnde ostendebant
etiam qui turbam ab ecclesia
aliis hic alius illud defen
dentibus huic accedebant
Vnde tunc quidem erant certe
que operandi non esse dicebant
sed vtilitates quendam Absit
enim si quod scribitur fuit apertum
quod tunc minime sit si ad
honorem dei et edificationem proximi
eterni temporis scribimus fuit / si
mus enim vt scriptum maiorem
det esse ad cetera dulcedinem
inferre Vnde in iiii li de
doctrina christiana dicit Augustinus
Tota scriptura si quis eam intel
ligat geminam caritatem
edificat Nam certe que se
culares transcripserunt prodesse
posteris voluerunt Vnde et
Tullius in suo Tusculanarum
sic ait precedam tamen vsque
ad hanc etatem Hec non quidem
lucem litterarum latinarum que
illustrandam exercitanda a
nobis est vt si occupati pro
fuimus tunc si possimus otio
si in quo magis nobis eo
elaborandum est quod multi iam
libri esse latini Quia scripti
in consideratione ab illis quidem
aptis viris sed non satis eru
ditis fieri aut potest ut recte
quis sentiat et id quod sentit
polite eloqui non possit sed
mandare cogitationes litteris agi
tationes suas / quod eas nec dispo
nere nec illustrare possit
Nec delectatione aliqua allicere
lectorem hominis est intemperanter abutentis
et otio et litteris Itaque libros suos ipsi
legunt cum suis Nec quisquam attingit
preter eos qui eandem licentiam scribendi
sibi permitti volunt Et Emendemus
superflua scribere cum est iactancie nota
iactancie contemptus potentis fami
liaritas comedat scribentis officium Ma
gis enim decet ut scribat aliquis ab
aliquo rogatus quam motu proprie vo
luntatis ductus / hoc enim ascribitur humi
litate obediencie caritati / illud vero ia
ctancie superbie leuitati Et vtinam
quidem potius vel coacti scribent et se
freno oris imposito per silencium homo
rarent / quam ut satiricae loqui hesterna
ructantes crapula aureque inflata
dare presumunt / Qui sunt in facetiis
assueti loquacitatem sapiens estima
tes parum maledicere in eloquio lacessunt
sed scripti lacerant quam quiuis quorum
folia nouitatibus plena sunt et
ineptiis vt illud Plauti nodum
to possit eis aptari hos preter
sibillam nemo leget Et illud
Virgilius Vadit sine metro sancta et
eius suas magnificauerit fimbrias
in exordiis protinus montes nasci
ridiculus mus quorum verba leg sed
norit Corintheos Christum sapiunt eum intelli
ant stipendia et similes antichristi
inimici et crassi temporalibus suffarcinati
pauperes nudos mendaces per
egrinos huius seculi dampnat qui
Christum sermonibus et studiis uno
et sic verbis taceat hostibus loquitur
et gestis / tales hec considerantes
hiis duobus cum Christum et Christi
discipulos diminicant antiquitus
que ad tactum non didicerunt more
sibille gementes et oculis
scrutantes nesciunt loqui Sed
iam ad propositum redeuntes dicere
ad officium pertinet scribendi cor
rigere exemplaria excipere no
tabilia redigere in solium

concepta p(ro)pria nunq(uam) nu(n)c menti
memorialit(er) h(ic) e(st) ult(imo) q(uod) p(ro)sequemur
diffusius s(ed) tu(n)c agem(us) de memo(ria)
Xpo auxiliante De h(oc) infra dicet(ur)
Hec ad p(rese)ns nosse sufficiat q(uod)
memoria l(itte)ris adiuuatur

Ingenium est vis a na(tur)a p(re)se pro
ficiscitur usu iuuatur tractatu
exercicio acuit(ur) Ista est primo
dato labore retundit(ur) Nam
labore corpora franguntur
calor et sp(iritu)s resoluunt(ur) sompnus
inducitur subtractio sensuum exteriore
ministerio et virib(us) impeditis mediante
ingenium obtundatur Euacuatur aut(em) mo
dis ingenium et minui(tur) labore re
tunditur vel causa na(tur)ali accidentali
corp(or)ali aiali vel causa na(tur)ali in senib(us)
et pueris ab accidentali quarum
passionum malestacionibus impeditis
vel corp(or)ali in n(ost)ris accionib(us) occupatis
ab aiali d(e) n(ost)ris cogitabundis Vel
na(tur)ali ergo causa deficiunt pueri et se
nes vn(de) Berzellai octogenari(us) ad
dauid Nunquid ingenit sensus mei
ad discernendum rem que sequa(tur) Et
Jeremias seipsum vt non mittatur
excusat quia se puerum profitet(ur)
Certum est enim primam etatem esse
calidam et humidam p(er) officium
Etatem aut(em) senilem frigidam ac
siccam et in vtraq(ue) vigo(r) minu(itur)
ingenium Cum enim in senib(us) q(ui)d
dum continue euaporet neccesse e(st) v(t)
vt calor exalet Et ideo p(ro)pt(er) hanc
euaporacionem attribuitur eis constan
cia frigidum et siccum h(abe)nt retz (?) et
fortis apprehensio p(ro)pt(er) defectum calidi
comisceantes opiniones t(ri)umb(us) et sapiu(n)t
p(ro)pt(er) multam experienciam et multam
medi(taci)onem que ex frigido et sicco co
fortatur Sed in infantib(us) deficit

ingenium inequalitate ad cogitata
compatit(ur) Vn(de) Ariocenna (?) in li(br)o
de aiali ostendit q(uod) a(n)i(m)a p(ro)pter
corp(or)is debilitatem inueniu(n)tur fine
etatis iuuenilis quod fit circa
annos sc(ilicet) xl tunc sapiencia con
fortat(ur) Vn(de) Ad senes ab ysaac
sunamitis offerunt(ur) vetiae (?) Et
vt ait Jero(nimus) ad Nepocianum
Dauid amore natus lx v (?) bel
licosus quondam vir senectute fri
gescens non potuit calefieri q(ue)
ritur a puella que cum rege
dormiret et senile corpus cale
faceret Manet enim pene v(ir)
tutes corporis mutantur in se
nibus et crescente sola sapiencia
decrescunt cetera q(ue) Jero(nimus) Sa
piencia ergo est illa sunamitis
que senes calefacit et iuue
nes non vrit Sed sic abraam
q(uo)q(ue) plus lxxv° scribens mor
tuus e(st) Et Socrates lxxxix
annos in docendi et scribendi
labore complet et multi pl(ur)i
etate legem in studio sa
piencie floruerunt Et multi
poete grandes natu vicina
morte nescio cigneum et sola
to dulcius cecinerunt ut d(icitu)r
ca(pitu)lo i. tam parte p(er) epla (?)
ht'ys et q(ui)a ad responsio
breuis Continuatum scolasti
ci laboris exercicium minuit
quo na(tur)a paulatim deficit
et artis industria vt di
sciplina succedit Vn(de) Jero(nimus)
Senectus eorum qui adu
lescenciam suam honestis
artibus instruxerunt et in le
ge dei meditati sunt die
ac nocte etate fit doctior
vsu vegedior temporis processu
et veterum studiorum dulcissi(m)os
fructus metit Vn(de) et sapiens
ille vir grecie themistocles
cum expletis centum et vii
annis se mori cerneret dixisse

fertur se dolere quod egrederetur
e vita cum cepisset sapere. Tuta
tum que per corpus exercentur
fracto corpore marcida fiunt. Et
ut dicit idem Ieronimus Nec est dico
quod in iuvenibus et adulte ple-
nioris etatis hiis dumtaxat
qui labore et ardentissimo
studio necnon quoque sanctimonia
et orationibus ad deum frequentia
scientiam consecuti sunt fugatur
sapientia que in plerisque senibus
etate marcessunt. Sed quia adu-
lescens multa corporis susti-
neat bella. Et inter incenti-
va viciorum et carnis titil-
lacionem quasi ignis in lignis
viridibus suffocatur ut suum
non possit explicare ful-
gorem. Et causa accidenta-
lis hebetudinis ingenium cuius-
modi sunt egritudines specia-
les et maxime impeditur
per capitis passiones. Nam
in vertigine et scotomia visus
est et ingenii corruptela
tum [illegible] videntur in
girum quia fumo pene-
trante ad partem anteriorem
cerebri spiritus visibiles a ve-
tositate defente volvuntur
in girum. Et sic vero ponit
esse certus quod non apprehendit
nisi per corporeum instrumentum
a spiritu sit rotatum. Sic est
fit in letargia que facit
hominem obliviosum et dure
etiam intelligentie et lo-
pinguis venter tenuem
gignit sensum quia nimia
repletio ciborum et potuum et
maxime ceparum alearum
et aliorum acrimonium et fru-
ctuum comestio inducit quo-
modo debilitatem ingeni-
um sunt gravius semper

in rem pigri aptas humores calo-
rem excitacionem et cras apertum quod
non meminit claudere maxime
ad totos partem est. Quandoque egritudo
per hanc aut passionem maior et
minor ingenii ineptitudo nascitur
sed quod ex diversis causis et in diversis
locis passio ista causatur. Stupor
est mentis ingenium impedit
eo quod sensus et motus ista dim-
minuuntur que passio insensibili-
tas et immobilitas appellatur per quam
omnino ingenium negatur. Propter
humiditates enim aquosas vel per
caput diffusas ventriculi cerebri
infunduntur. Et inde sic humi-
ctantur et remolliuntur et capita
nervorum sensibilium et motivorum
oppilantur. Sed de hiis ad plenum
medicos remittimus. Causa cor-
poralis tum minus corpori parcit
ut ad scientiam fortiores et habili-
ores simus. Et dum nimium
ieiunando vel vigilando radicale
consumitur humidum naturale. Ne-
cesse est ut diminuatur ingenium
quia si certam vigilia hone-
statis tabefaceret carnes et co-
gitatus illius aufert sompnum.
Hic ergo spacia studii et sompni
moderentur ut nec tempus studio
deputato sompno debito ledatur
vel studio insistatur unde Petrus
apostolus in itinerario. Curandum est
inquit magno opere ne quis
sumens ex hiis spaciis que
ad studendum haberi solet sompno
addat et vigilandi tempus
minuat. Illud quoque est observan-
dum ne forte si non diu decoc-
tis cibis interrumpatur sompnus
in mentem aggravat corpus
indigestum et crudas exalaciones
spiritus sensuum interiorem con-
fusum reddit et turbidum. Sci-
endum ergo est ut spacio competenti
cetis ista faveatur quod meli

In quantum ibidem consistendum tibi
est si ad veram scripturarum scientiam vis
pervenire ut humilitatem cordis inmobilem
primitus consequaris que te non ad
illam que inflat sed ad eam que illu-
minat scientiam caritatis consummatione perducat
Impossibile namque est quod inmunda est men-
te donum scientie spiritualis adipisci. Et i-
deo omni cautione devita ne tibi per studi-
um lectionis non scientie lumen nec per-
petua illa que per illuminationem doctrine
promittitur gloria sed instrumenta perditionis
de arrogantie vanitate nascantur. De-
inde est tibi omnimodis enitendum ut ex-
pulsa omni sollicitudine et cogitatio-
ne terrena assiduum te ac potius
iugem sacre prebeas lectioni donec continua
meditatio imbuat mentem tuam. Hec
cum iugitas meditationis diuturne no-
bis confert fructum. Quid enim dum in le-
gendis ac pandis lectionibus occupatur
mentis intentio. Itaque est ut nullis noxia-
rum cogitationum laqueis capiatur. De-
inde quia ea que crebra repetitione
percussa diu memorie tradere laboravimus in-
telligere tunc temporis obligata mente non
quivimus postea libera omni actuum ac vi-
sionum illecebris absoluti precipue quoque
nocturna meditatione tacita revolventes
clarius intuemur. Ita ut occultissimorum
sensuum quos ne tenui quidem opina-
tione vigilantes percepimus quiescentibus
nobis et velut soporis stupore demersis in-
telligentia revelletur. Non potest inmunda anima
in se habere visum sapientie. Et ideo sicut dicitur
in collationibus sanctorum religiosorum. Si no-
bis cura est ad spiritualis scientie lumen
non vitio inanis iactantie sed emen-
dationis gratia pervenire flagramus primum beati-
tudinis cupiditate et inflammemur. Beati
mundo corde quoniam ipsi deum videbunt.
Et ideo si scientie spiritualis sacrum in corde
nostro volueris tabernaculum preparare ab
omnium vos vitiorum contagione purgate et
curis secularis pravitatis exuite. Impossibile namque
est animam que mundanis ne tenuiter quidem distensi-
onibus occupatur donum scientie
promereri vel generatricem spiritualium
sensuum atque tenacem sacrarum
scripturarum. Non potest enim inmunda
anima in aliis generare fructum
doctrine. Terra enim que non est capax
ad percipiendum quod est idonea
ad tradendum. Tum si aliquis de spiritua-
libus doctrinis presumpserit inefficax
et inutilis doctrina erit. Ad au-
res tamen audientium sermo perve-
niet autem penetrare non poterit. In-
ertia operis et infructuositate sue
perditum vanitate quoque non provenit
de thesauro bone conscientie sed de presump-
tione vane glorie. Nemo enim in
vas fetidum et corruptum optimum
mel et preciosum infundit unguentum.
Vas enim quod semel infectum fuerit fetido
liquore contaminatur ut a
liquore fetido testa aliud recipiat
quam mundans munda corrumpit
quam corrupta mundantur. Scientia vero
spiritualis vite fit melle dul-
cioribus. Sed aut mundi corrupti
vasis. Propheta. Quam dulcia fau-
cibus meis eloquia tua super mel ori
meo. Unde in collationibus sanctorum
religiosorum quod cavendum est tibi ne
elatione ad docendum in vitali exemplo
quam peritia disputandi ac sermonis
affluentia consequimur. Que predicta
que voluerint alios copiose quam
dixisse arcana sensuum discutere non
nominis. Aliud namque est facilitatem
oris et nitorem habere sermonis
et aliud venas et medullas
celestium intrare dictorum ac profunda
et abscondita sacramenta purissimo
cordis oculo contemplari. Quod nullatenus
humana doctrina nec eruditio secularis
sed sola puritas mentis per illuminationem
sancti spiritus obtinebit.

Post obitum viciorum sequitur
abdicatio puerilium ac si
puerilia studia
Cogita

Verba
Opera

De prudentibus
studiis prat in
hiis que in inclitiosis strepitu
clamatio de magis assidue di-
sputant inutilia actenus vbcantes
Hii sunt qui vana loquuntur et scilicet
et vana lucri clementes doctrine
in vanitas sunt adhuc ingenium ex-
tentes si philosophi et dicere pueri et-
tenui auctorum sectam sunt et clemen-
tarii senes Operetium enim est
quod eum in mente ascendisse de-
buerint sancte eminentissime Ipsum eum
a primo remansit in ceno inutilie
crassiore Prisciani Tulius
Lucani Persius hii sunt dii
eorum sed vereor ne in examine necessita-
tis celo eis imperando dicatur Vbi
sunt dii vestri in quibus habebatis
fiduciam surgant et opitulentur vobis in
necessitate vos protegant Dampnat
enim apostolus ea que sunt racione
habencia sapientie si non edificat
ad salutem Vas igitur quam ac-
tenus huiusmodi vanitatibus militas-
set et quibus exactum in supra-
aut plus debito contempsisset Co-
sulo quod deo militet sancte ad
medicum et sanctis vite senectutem
immolet altissimo qui innuen-
tus et adolescencie florem in rebus
migratoriis consumpsisset Monstrosum
enim est homines vite a senectute su-
genda redire ad mamillam De pu-
eribus cogitans dicit apostolus
Cum essem parvulus loquebar ut par-
vulus cogitabam ut parvulus Cum
autem factus sum vir evacuavi que
parvuli erant Hinc est quod mens
poeticis infecta carminibus illas fa-
bularum nugas hystorias quoque bellorum
quibus a parvulo primis studiorum im-
buta est rudimentis tempore suo ad
dominata psalmodia peragitur provocata
me dicit Et quod bellantium ymagi-
nes ante oculos versatur Et illud

fantasmatum ymaginationum deluditur sicut
hoc tempore orationis tempore psalmodie vel spiri-
tualis lectionis vix indiviam palatum mens
a talibus fantasiis Et est in hiis est
remedium efficax si eandem diligenciam et in-
stanciam quam in libris adiscendis adhi-
buisti ad scripturas spiritualium meditationum et
lectionem adhibere curaveris Necesse est enim mente
tua tamdiu illis carminibus occupari
quamdiu sibi aliqua que meditetur semetipsa
recolat simili studio et assiduitate congerat
Sic pro illis infructuosis atque terrenis spiritua-
lia ad divina procurat que ad profunde al-
te quod concepit atque in illis sunt cuncta
vel expelli prorsus sensim poterunt vel
penitus aboleri Vacare enim cunctis cogitationi-
bus humana mens non potest Et ideo quamdiu
spiritualibus studiis non fuit occupata necesse
est ea illis que prius didicerat implicari
quamdiu enim non habuerit quo recurrat Et in-
defessos exerceat actus necesse est ut ab ea
quibus ab infancia imbuta est collabatur
ea que semper revoluntatque longo usu
ac meditatione concepit De prudentibus
verbis exaratur dicitur in Ecclesiastico Sicut ascen-
sus arenosus in pedibus veterani Sic
mulier linguata homini quieto quiete a-
nimi Hoc est sicut arena que instabilis est et scinditur scilicet
retardat a processu Ideo os insipientis medi-
tabitur sapienciam et lingua eius loquitur in
dicendo ex sine premeditatione et deliberatione et instabil
in eis qui volunt proficere in sapiencia spiri-
tuali non est proficiendum Vnde Bernhar-
dus in quodam sermone De humilitate beatus
Christus que consumit superbiam nativitatis mee
parum aliud scio vel potius nil scire vi-
deor Et iam silere non possum impudenter
me ingerens et cunctans prinulus ad
loquendum velox tardus ad audiendum Et
ad tanto tempore silebat cum scriptura absco-
nderat nunquam inanem gloriam timebat
verum sed nobis non sibi Sed Dominus Vbi
erit adolescens loquentem in ita tam vix
eum inire fuit sibi tecum in ea re-
pend in multis esto quasi insciens audi
tacensque simul et querens Et omnibus
semper beatum immaculati Et tales matures

perdat quis prius in adolescentia posita
senile gravitate induit et iuveniles
annos annos veterana quedam continentia
regit atque disponit. De puerilibus operibus
et factis habeas exemplum quod sicut peius est
bestiale esse quam bestia quia bestiam esse a natura
esse est, bestiale ex vicio. Sic peius est
puerile esse quam puerum. Unde Seneca: tenera
inquit infantia quantum gaudium senseris cum
pretexta posita togam sumpsisti et in forum
deductus es. Maius expecta cum puerilem
animum deposueris et te in viros philosophia transcri-
pserit. Etiam hec cum non pueritia sed quod est gra-
vius puerilitas regit. Et hec quidem peius
est quod habes auctoritatem senum sed vicia puero-
rum nec puerorum tantum sed infantium. Illa levia
hii sua formidant. Nos utraque. Sicut Gregorius dicit
in pastorali: Quilibet parvuli diligit infan-
ciam et stulti ea que sibi noxia sunt cu-
piunt. Et imprudentes ordinem scilicet prodi-
gunt non annis sed moribus. Unde Seneca ad
Lucillum: Vive annos tuos et puderet
ex velle que puer volueras. Hinc Mar-
cialis coquus: Heu inquit non mali que
putantur anni infantes sumus et senes
videmur. Imprudentes inquit omnes sacra que
debent esse amabilia ante et retro oculata. Et
ad hoc formice prudentiam. De qua dicitur in
proverbiis: Vade ad formicam o piger et consi-
dera vias eius et disce sapientiam. Et sic
dicit Seneca in primo declamationum: Torpent
inquit ingenia desidiose iuventutis nec a bono
studio unius honeste rei labore vigilat
sed cantandi potius saltandi obscena studi-
a effeminatos tenent. Demum capillum
frangere et ad muliebres blandicias vo-
ces extenuare mollicie corporis cum fe-
minis certare et immundissimis se munditiis ex-
colere morem adolescentium speciem est. Molles
enim et nati in vicio manent expugnato-
res aliene pudicicie negligentes sue.

Post abiectionem viciorum et additionem
puerilium tandem vide ergo quatuor scilicet

Divisionem	Divisio ad
Ordinem	est hec cum inte-
Dependentiam	gra sunt conti-
Continuationem	nuacionem in hoc

modo sic et varietatis sic earum
puriti vite utilium tamen necessarium est
que non habeat proprium ordinem et ra-
tiones per quas instrui possent eas
apprehendere. Est ergo dicta scientia di-
vina et humana. Humane sunt que de
hominibus et rebus humanis ordinantur.
Divine sunt quas habet fidei custo-
ribus dictas auctoritas velut Genesis
ad fidei corroborationem recepit et le-
git. Hec autem scientia dividitur in practicam
et theoricam. Practica consistit in
emendatione morum et progressione
virtutum. Theorica vero in contempla-
tione divinorum cuius modi sunt scientie
religiosorum. Ordo autem iste est ut
quisquis ad theoricam voluit perve-
nire prius practicam ipsum assequi debet
necesse. Et sic vectum a labe peccati
non ascendit ad cognitionem dei. Ita
e converso non potest ad theoricam nisi per
practicam. Cum illa sit de contemplatione
celestium. Illa vero de purgatione viciorum
sine practica non possit. Sine theori-
ca gradum cum ista sunt ordinati
ut humana humilitas possit ad
sublime conscendere. Sed ad postea
non inventum in scriptura prius ordi-
ne. Decepto vero huius scientie sit
cum vicio durante sed cognitionem viciorum
et remediorum. Ergo discretionem virtu-
tum et informationem morum ut ita
formentur ut non sit coacta non
violenta sermonibus sed quod bono de-
lectata viam arduam cum delectatione
consenciat. Nam in cuius vita sua
nec intelligit nec intendit extirpa-
re ad informationem virtutum qui
est gradus secunde practice vel ad
misteria spiritualia que subiciuntur
theologie non valebit attingere non
enim progreditur ad excellentiora qui non
evicit planiora nec ea que sunt
extrinsecus apprehendit qui ea que
sibi nota non intelligit. Differentia
eiusdem eradicatione nobis indicet corpo-
ris et animi passiones quas spirituales

plantari virtutes. Et ergo circa di-
sciplinale magis in initiis laborare
videtur in compulsione viciorum
quatuor ponuntur scilicet

Evellere	In perficiendo vero
Destruere	virtutibus duo
disperdere	edificare et plan-
Dissipare	tare ergo primum circa

perficienda peccata scilicet activa sancta et
spiritualis ethica et melior activa
virtute perfectis per varia laborum
stipendia vero in primo sequitur
theorica sequitur intelligentia spiritualis
et oritur illa a meditatione legis
scilicet de fructu operis per quam mandatis
tuis intellexi psallam inquit et
intelligam in via immaculata psal-
lens cum intret que canitur quia
in via immaculata gressu puri
cordis dirigitur. Hec est autem actualis
scientie sive vite primum preceptum et
principium ut videlicet sint omni-
no silentium et ut omnium seni-
orum instituta et sermones intento
corde et muto ore suscipias et
diligens in pectore tuo condens
ad perficienda ea potius quam ad
docendum festines. Ex hoc enim va-
ne glorie perniciosa presumptio. Ex
illo autem fructus spiritualis scientie
pullulabit. Esto ergo pro omnibus senioribus
tibi ad audiendum tardus ad loquen-
dum et conformes dicunt qui cepit
facere et docere. Ut ante actum non
presumas ad docendum. Ne in illorum
numero deputeris qui dicunt et non
faciunt et onera que suo digi-
to movere nolunt super humeros homi-
num alligant et imponunt. Continen-
tia est ut sic ad vite professionem
habitum regularem retinendam est perseveran-
tia sic levem et sine causa non va-
riant studia. Dolent enim qui
non sunt in illa quam arripuit
professione fundati ad audiendum
quosdam in diversis studiis ac vir-
tutibus positi et in eorum laude sunt
di ut imitari proxima eorum gestiat

disciplinam in quo iteratur ratio impedit
conata humana fragilitas. Impossibile namque est
unum eundemque hominem simul in omnibus fulgere
virtutum claritatis quas si quis voluit
pariter affectare in id eum maxime necesse est in-
currere. Dum omnes sequitur nullam integram consequatur
magisque ex hac immutatione atque varietate
dispendium capiat quam profectum. Multe
enim vie ad deum tendunt. Et ideo unusquisque
illam quam semel arripuit irrevocabiliter
in intentione consummat ut sit in qualibet
professione perfectus. Et in studiis et fruc-
tibus est videre quam male fundati sunt pre-
propere virtutes ut est [illegible] et de scientia ad
scientiam festinare ex quo ergo quam ex aviditate
immoderata desiderant quod eis inutile est
et nocivum. Virtuti in vitium se capien-
tur negata. Sic inter iniciat eger
dampnetur.

Post abiectionem viciorum et abdicationem
primum et sancte actice exercitum
sequitur de spirituali intelligentia quod
divinum est. Et qui ita pro-
fessione et perfectionem sapientie nitentur sue
percepta discenda et exempla viverent
ut utrumque magis roboret et eminent ex-
emplum que et illum salutem quam regularium
congeruntur discipline. Ideo nos sufficiat
aut indigne malivolum aut ingratum
aurium sed in mixtum [illegible] de hiis eligimus sole pro-
libentius ut ergo spirituale intelligentia consignantur

verba sapientie	Sunt ergo reve-
reventer audienda	rent audien-
Subtiliter intelligenda	da studiens

ergo sapientiam sa-
piendi erit. Et donec impleret quodque
quod auditum est faciat ut ita dixerim non
autem vero si ea que optatur nostri pro ea
audiens in collatione proferri non a sancto quia
est id nota sunt ea suscipias fastidiose
vel ea asspuatur. Ex via veritatis et salutis
indesinenter a una suscipias. Et cordi
tuo inserens revertent. Sic enim de in col-
lectionibus de sancta religiositate quibus ad historiam
sacrarum rerum extra narrationem unquam tamen
aure sitim vere scientie sustinenti saciabit
agitabit errorem. Ex ea cottidie vero nova
et desiderata suscipiens ipso frequenter hau-
rit tanto avidius non audiat vel loquens

Et confirmator potius affectus sacre. Si
crebra repeticione quid aliud ex frequenti locu-
cione capiat fastidium. Evidens magis est
tepide ac simplex mentis indicium si verborum
salutationem necdum (?) quibus studio nimie
assiduitatis ingesta fastidiose negligenter
percipiat. Animus enim qui in sacietate
infamis est illudit. Anime autem egenti etiam
amara dulcia videntur. Si tamen hec diligenter
accepta et in recessu mentis condita atque indita
fuerint tenacitate signata / postea ut vina que
dum suave olentia cum (?) ... carnae (?) et pa-
ce fiunt vetustate decocta. Cum magis sua
fragrantia de vase tui pectoris proferuntur et
tamquam perhennis fons de experiencie venis
et irriguis virtutum meatibus redundanter
fluencia quasi continua velud de quodam a-
bysso tui cordis effundentur. Eveniet namque
illud in te quod in proverbiis ad eum dicitur
qui hec opere consummaverit. Bibe aquas
de vasis tuis et de puteorum tuorum fonte
in tuas autem plateas pertransiant aque
tue. Et sicut Origenes in ii libro de ... (?)
dicit ... distare nostre (?). Sunt eo subtili-
ter inquirenda unumquodque enim est in respiciente
pro modo recepti. Dum aliis mitte (?) sunt verba
scripture rudia alibi parati. Sicut enim dicit
... in examine ... aqua in diversis
se mutat species. Inter arenas flava inter
cautes spumea inter nemora virenti inter
florulenta discolor. Inter lilia fulgentior
inter rosas rubicundior inter gramina li-
quidior. In palude torpidior in fonte per-
spicacior. In mari profundior. Et ... suscep-
tionibus inserunt colore rigorem quasi pari ra-
tione convertat. Et inter vaporiferta fervent
inter umbrosa frigescat sole repercussa
estuat nimibus irrigata glaciali humore
pavescat. Sic pro capacitate sermonum (?) mo-
rum spiritus sensus capitur. Et in presci-
ente proficit ut sicut carnalibus diversa
spiritualibus videntur. Et hii quibus an-
tea videbantur verba divina esse quibusdam
nebulis involuta sermonis intelligere sub-
tilitate discussa per modum sunt apta. Et
ut verba sacra cum in diversis statibus reddit (?)
ad omne genus hominum dicuntur probe

attendi hec vim. Non formata
verba assumens tamen eciam quod si car-
nalis quisque audierit eum sancte (?)
sonum hec salubriter custodiri.
Spiritualis autem illud audiens quia
ad lutulentum carnis reliquias affirmatum (?)
intelligit quia recedendum est a cerimoniis
ydolorum et ab omni supersticione gen-
tilium tamen in observacione dierum et
temporum quasi signorum. Sunt ad reli-
gionem (?) quasi contempta est et in celo
sublimi formata. Sic vero ab
hac dupla formicacione cum hec dicta
... audierit a legis supersti-
cionibus se custodit nec minimas (?)
supersticiones spirituales sine formicacionis
esse et alia formicacio que ...
prius dicuntur adultero. Hac ergo
omnis qui potest declinare subtili-
ter formicacionem ne labatur in cogita-
cionum noviarum evagacione. Sunt etiam
utilia effundenda nec sunt enim spar-
genda ante porcos spiritualis et
ineptitudine margarite. Licet unde
hominibus prohibite scripturarum ... (?)
Ut nec quod sapientissimus Salomon ...
dicit ... nolo nisi applicari in-
primum ad pastura mistica ... secun-
dum satietate ventris nec enim decet
... stulto divitiae. Licet oportet est
sapie... ubi non est ... ymmo corda
... impleat illud psalmi In corde
meo abscondi eloquia mea ut
non peccem tibi. Omnis enim qui elo-
quia domini huius laudis amore
dispensat pecuniam suam ad usuram
erogat recepturus pro hac laude
non solum victorum stipendia sed
culparum supplicia cum dominus venturus
non recipiat in proposito quod suum est
cum usura. Duabus etenim causis et
efficacia et modo recipitur doctrina spiritu-
alis. Aut enim ille qui docet in
cepta quiescat vano rumore sono
inflans mitti auditorem. Sunt vi-
ciis referta auditorum obdurato corde
doctrina non recipitur spiritualis. Sed

Sic scriptum est Ezechias & cor
ipsius hinc et aures eius conuit
audiat et oculos suos ne vi-
deant lege libros vel compo-
si et invenies quod debeat munda-
sapere sacra distribui Sunt ergo
vero sacre scripture exponenda Sic
enim super dictum est etiam diuina
in pericula duxit et theorica theo-
rica in historica inspiratione et
intellectum spiritualem Sic scriptum est
omnibus autem eius vestiti sunt
duplicibus Spiritualis autem intelle-
ctualis sunt quatuor
Allegoria vel in pictis Su-
Tropologia per latitudinem cor-
et Anagogia de quibus legitur
descripta historia scriptor ac vi-
sibilium rerum contemplatur agnoscit
Allegoria sub eis que gesta sunt
in veritate aliquid sacri comprehendit
Tropologia moralis est que
ad emendationem vite et instructionem
actualem pertinet Anagogia vero
de spiritualibus misteriis ad sublimia
quedam et sacra quedam occulta
ascendit Sic vero et eadem Ierusalem
potest intelligi quadrupharie
Ciuitas iudeorum in historia
Ecclesia Christi in allegoria
Anima hominis in tropologia
Ciuitas celestis in anagogia
Et in hunc quadruplicem sensum
spiritus et eius sapientie dicit debent
intelligere scripturarum et exponendas
sunt ergo de hiis que pertinent ad
disciplinam inchoationis et de hiis
que pertinent ad profectum & spiritualis et
progressionis etc.

Habito de doctrina que est
ad statum inchoationis
et progressionis hic vi-
dendum est de ea quidem
ad statum perfectionis hec enim
ipsa compertae regulariter et univer-
saliter ad eius expeditionem
quatuor sunt necessaria
scilicet

Lectio Hiis enim quatuor modis
Meditatio anime spirituales docentur
Oratio a deo hec est doctrina clau-
Contemplatio stralis qua de terra in
celum leuantur et corda secreta rimantur
Est enim lectio scedula scripturarum cum a-
nimi intentione Meditatio vero studiosa
mentis actio occulte veritatis notitiam investi-
gans ductu proprie rationis Oratio est devota
cordis in deum intentio pro malis remo-
vendis vel pro bonis adipiscendis Contem-
platio est mentis in deum suspense quedam
super se elevatio liberos eterne gaudia degu-
stantis Unde
Lectio inquirit
Meditatio invenit
Oratio postulat
Contemplatio degustat
Lectio enim quasi solidum cibum apponit
Meditatio masticat et frangit
Oratio saporem acquirit
Contemplatio est ipsa dulcedo que iocun-
dat et reficit Unde lectio est in cortice
Meditatio in adipe Oratio in desiderii po-
stulatione Contemplatio in adepte dul-
cedinis delectatione Sed autem gradus sibi
inuicem cohaerent et sese inuicem indigent lectio
quasi fundamentum primo occurrit Et data
materia mittit nos ad meditationem meditatio
apprehendit quid desiderandum inquirit et
quasi effodiens ostendit quod cum per se obtinere non va-
leat mittit nos ad orationem Oratio se totis
viribus ad deum erigens recipit thesaurum
desiderabilem contemplationis suauitate hec autem
adveniens predictorum trium laborem remunerat
dum celestis rore dulcedinis animam sitien-
tem inebriat Lectio enim est in exercitio ex-
teriori Meditatio in interiore intellectu
Oratio in desiderio Contemplatio
super omnem sensum precellentem ac ipsa
sine sequentibus aut raro aut nunquam pos-
sunt et ipsa sine precedentibus aut
raro aut nunquam haberi potest quid est
post cottidianam lectionem tempus occupa-
re sacrorum gesta et scripta sanctorum ius-
ta investigando et ruminando sicut alicia
et transglutiendo usque ad cordis intima

transit aiug et quere scta legunq
core opa mutem s quid ista cogita
bis aut cant pocius ne sta nō
mama meditado limitās assistore
pubus tustendas ius spus ca ha
bo ex laton nō ex auditu insiti fuisi
te quid prodest p meditato videre
que sut agenda n assit orō et dei
gra ad ea obtinēda / go ut sit strenuo
sa meditaco sequat orō devota aug
estiue c gtemplacōnis gulata vide
ro qt lcō sine meditacon c arida Me
ditacō sine lcōne c errōnea orō sine
meditacon c tepida meditacō sine orō
ne infructuosa Certe quid vir spualis
in pmo decatatis vir ro tauspicie sen tēo
devotus Tn quo sup se elevatq p asc
siones quas in corde suo disposuit vsq
ad videnl deū deorz in Syon ascen
dit et in mōte dī glā gtempla ad pe
tro et Jone et casas amplexibq sim
rarbele Sz qr mētl acies invalida re
ri luminq illustracō nosq vltinq illust
re sustinē ad aliquē tam gradū pōst
ascendat descendit paulatim et ordīna
te et alternatē modo in vno / modo
in alio s motū liberū arbitri ps ron
loci et tpis demore / tanto pcue gsp
aeride vicinior quanto a pō gradu rec
ror vivo Sz ab hiis quatuor gradibq
plerumqz nos retrahūt sz
In vitalibq ūnitas
honeste accōnis vtilitas dī
huana infirmitas qz nō
mundi vanitas dm per
singla s dī orams vt hec impedi ta
tane nos a ūo retrahit cogstacio de
mitiget in pnti et a nob auferat pe
nitq in futlo de quaō pmis gdibq
pauca breuiter timat

ocet go dnt aiat spuales in ecdā lcōnis et hec gr gmodis sz qz c
Intencōne legen vtilitas
In assecdone pietas
In legendo assiduitas

In legendo mode taciturnitas
Primo pz qui eī ad spuale
lcōne cividienda accedit fructū
eius agnoscat Crt magl vtilitas
eā trahat ifimitas ad diuie lacōr
e scta inspire magis et adipisci
vtute nō delecte in voce sive si
ne vel in colore et delatione s
in vite pulchre et prode vitaciō
emulacōne nō rapiat inani de
siderio ut tā sepius latebras
occupe s ut magis aiūg edifice
xpiano eni pbo lcō dē esse
iuamis exhortacō et qq occupacō
nō dēt aiūm frangē s desidia
scta pascē vos singl in lio de
spūd et tād pō fatigacōn vtile
et salubri utiolz bois magl
excitat medra sz frangat Vn
in mltās qui sepius imoda
te legebant et lō nimis impor
tunq occupacōnibq tractati tād ab
vtalibq qz cal a natur cruqz
cessabant Quō latebrosa penet
re nō potuit Vnū c sepe gu
latis ad edificacōz nō dēt ce fasti
dio s oblectamēto Vnde pphēto
in alia translacōz vbi nos hre
latuiz dt hīn nō cognouī ne
gocia cōnes intrabo in pore domi
Domine memorabor iustitie tue so
lius deus docuisti me a iuue
tute mea negociat enī qui sepi
tinat legit ad afflictōz quat
lege debeat ad vtilite Vnde
et affligit in eis carz qualite
pō obstituto et carz centite pp
plexitāz Infinita c enī librorz
nūs deq aut infinita et lege
Nullq c finis nulla pax nulla
tanīd Sz ad lcōz ad vtilite
tmd quis qz in quodā mene
sabbatho requiesce hec aut fa
ac vero s et doctrina Cro s
sctam sctorz legere doctrina sl
cor vero que ad salute ptina
in corde tuo reponas sic sctō
c In corde meo abscondi eloq̄a

tua ut non peccem tibi. Secundum
vero pro Gregorius in sermone de Na-
tali domini et descriptione solis Ex-
quirat nunc astrologi siderum
fulgore ad cuius creationem sideream
conditorem predicant illi solis de-
fectum nos tam passione Et
infra Revera multo satius in-
venit siderum conditorem Similiter
pietas quam siderum ordine superba
curiositas Sic enim oleum additum
igni facit ipsum fervere et per fer-
vorem lucere sic fit lectio addi-
bita cordi pio quia dat fervorem
et per momentum fervor sentitur de luce
Unde Augustinus in omelia super Canan
tota exsultans in se vult audiat
utique et gaudeat ad quod audit
Sic enim est lectio ita tamquam oleum
in flamma si est ibi quod inflam-
metur et crescat et permaneat Ite-
rum sic et debet tamquam flamma
ad fomitem ut si non ardebat
accenderetur sermone accendatur Ite-
rumque enim mittitur quod est Ite-
rum accenditur quod deest Ut
omnis in via caritatis gaudeat sicut
ego sum Predicatores quos docebat Ihesus
dicens Sinite parvulos venire ad me
aliter vero parvuli sunt qui cum humi-
litate et pietate scripturas legunt
contra vaniloquos et superbos de quibus
Paulus ad Thimotheum primo Quidam errantes
conversi sunt in vaniloquium
volentes esse legis doctores non in-
telligentes neque que loquuntur neque de quibus
affirmant Unde est quod multi legunt
et pauci intelligunt Sic duo pro-
cedentes silvam transeunt alter laborat
per devia alter procedit per rectum viae
compendia cum ambo pari motu pro-
cedunt sed non equaliter perveniunt quia
per rectam viam non perveniunt Sic qui
scripturas legit sine pietate labo-
riosas anfractus viarum circuitus
ambulat et laborat sine recta
vanitate Sed nunc applicemus dicta

et numquam ad sapientiam vite pervenietis Sed est
semper legentes et non intelligentes Sed
qui docuit quae tamen pietate est ut dicit
Cyprianus pie legere tunc cor quidem maius
sapientiae concipiunt quo subtilius medita-
tur sensus quo scripture eloquia sunt et in-
telligunt et exponunt Unde Gregorius Naza-
zenus sermone iii qui intitulatur de sancto
Epiphanio Si autem tibi dei gratia cle-
menter suscipiat et per hunc peccati fiat
tunc potius aspicias transeuntem ubi enim
timor dei est ibi est observatio mandatorum
ibi est purgatio carnis quae sicut vero crassior
quaedam et obscurior nubes obviata anime
considerare ad divini splendoris radios non
sinit ubi autem carnis fuit purgatio
ibi certe est et illuminatio ubi autem fuit
et illuminatio iam desideriorum vota complentur
Et per illos propositos additus quos aperit
dei timor non ipsa illa sapientie gula
atque ad medulla eius alta perveniet Est
ergo pietas clavis et via prout dicit
Gregorius in libro iii de libero arbitrio Sic tamen
assit fides in eo de se creator suum in-
dignum non sentiens ad illud enim ten-
dit itinere pietatis Et in libro de lapsu
lucis ostendit ita via est tua ex initio
ad sapientiam sic a timore initium a scende
ad pietatem ut non resistat voluntati dei
Sine in sermonibus eius ubi non ca-
pimus sensum eius Sine ordine ipso et
gubernatione creatum ad placitum quod alii ac-
cidunt quod primam hominis nos composuit
Cui ista quippe pietate membris facta
gradus Tertium vero pro Ysidorus primo
libro de summo bono Nemo potest sensum
scripture cognoscere ubi legendi familiaritate
Sic scriptum est summa illa et exaltabit
te Glorificaberis ab ea cum eam fueris am-
plexatus quanto quisque magis in sacris
eloquiis assiduus fuerit tanto ex eis
uberiorem intelligentiam capit Sic terra quae
quanto amplius excolitur tanto uberius
fructificat Unde probat Gregorius in moralium
quod per legendi assiduitatem devenimus in
scripture familiaritatem et postquam in
verbis intimam cognitionem sic dicens

cuius

Sic ignotorum hominum facies cernimus et cor-
da nescimus, sed si familiariter cum loquendo
coniungimur usu colloquiorum eorum cogitationes
indagamus. Ita deus in sacro eloquio sola
historia aspicitur vel aliud quam facies videtur.
Sed si hunc assiduo usu eius [illegible]
[illegible] quod ex colloquendi familiaritate percipitur
quod cum alia ex aliis colligimus facile
eius verbis cognoscimus aliud esse quod intuemur
ad quod sonat, tantum ad effectum notae eius
[illegible] locutionis quoniam in sola eius superfi-
cie ligatur [illegible] [illegible] ut [illegible]
[illegible] atque [illegible] cor suum dare in
assiduitate legendi ipsum exponit. Seneca
non multum refert utrum omittas propositum
an intermittas. Non enim ubi interrupta est
manet sed more que incepta desierunt
usque ad initia sua recurrunt quod ad contin-
uum discessit resistendo et [illegible]
nec replicata sed submovente sive [illegible]
quia nullum [illegible] est [illegible] studio
salutari non est [illegible] ei quod supradictum
est possimus enim bene agere sine interrup-
cione pro tempus interruptum et ad habendum inse-
quendum [illegible] [illegible] pro [illegible]
Augustinus in vi° libro confessionum ubi agit de
vita beati Ambrosii ait ergo cum per exiguum
tempus quod aut corpus reficiebat necessariis
sustentaculis aut lectione animi, sed cum le-
gebat oculi ducebantur per paginas et
cor intellectum rimabatur vox autem et
lingua quiescebat. Saepe cum adessemus
non enim vetabatur quisquam ingredi aut
ei nuntiari venientem [illegible] Job
xxxiii Audi me et tace et docebo te
sapientiam. Et sic dicit Seneca ubi supra
[illegible] epistola. Unquam [illegible] [illegible]
[illegible] vane sermones illas [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] nobis
[illegible] [illegible]. Sed hoc [illegible] toto [illegible]
[illegible] et si [illegible] molestia [illegible] po-
sitio studio me dabo [illegible] [illegible] vaca-
[illegible] philosophia [illegible] [illegible] neglegen-
da [illegible] hunc [illegible] [illegible] tempus
satis magnum est [illegible] si a pueritia usque
ad longissimos humani evi terminos
vita producatur [illegible] [illegible] tuum [illegible]
[illegible] [illegible] interiori [illegible] Seneca [illegible]

Epistola [illegible] Peream si est tam necessarium
quam videtur silentium in studio se-
posito. Undique me varius clamor cir-
cumsonat. Supra balneum habi-
to. Ergo non magis strepitum
istum curo quam fluctum aut [illegible]
aque [illegible] audiam quamvis
[illegible] [illegible] fuisse causam tran-
sferendi urbem [illegible] [illegible] fragorem
[illegible] ferre non potuit. Sed
quid prodest totius regionis
silentium si affectus fremunt? ani-
mus obstrepit. Hic placatum est illud
hominum omnium [illegible] [illegible] interrupt[illegible]
cogitationibus sonat solidatis et cer-
tas [illegible] [illegible] ingenium est [illegible] sese
adhuc [illegible] introrsum quod ad
vocem et accidentia erigitur. Sed [illegible] ali-
quid sollicitudinis [illegible] concepti
pavoris quod illud curiosum facit
ut Virgilius. Et me quem dudum
non ulla [illegible] [illegible] [illegible] tela
nec [illegible] glomerati ex agmine
grai nunc omnes terrent aurae so-
nus excitat omnis suspensum et pa-
riter comiti [illegible] oneri timentem
[illegible] [illegible] Seneca [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] ad te clamor
nullus pertinebit. [illegible] te nulla vox
[illegible] excutiet non si blandietur non si
minabitur non si inani sono vana
circumstrepit. Seneca

[illegible] [illegible] [illegible] animam spiri-
[illegible] in [illegible] medita-
cionis [illegible] ipse est enim quae
mentem abstrahit ab exte-
rioribus abstractam in uno defigit
defixam in contemplatione [illegible] capit
et tamen divinae revelationis
[illegible] per [illegible] in [illegible] de [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] quanto magis
declinat in corporis [illegible] tanto fit
[illegible] [illegible] et brutalior. Et
ideo ad [illegible] meditationem abstrahatur a cor-
pore nobilior efficitur et subtilior
[illegible] quod in [illegible] [illegible] [illegible] medi-
tatur sapientiam. Vacare enim [illegible]
et sensibilibus impedit meditationem
sicut et contemplationem. Unde
Gregorius Nazanzenus in apologetico ait
Bonum [illegible] ad [illegible] [illegible] [illegible]

videbatur quasi velud clausis car-
nalibus et extra carnem sublimi-
ter effectum quempiam in semet-
ipsum tamquam in suos sensus atque
carnis conspiracioni alienum ter effectum
a mortalium [illegible] sibi soli lo-
qui et deo ut velut extra vi-
sibilibus scilicet [illegible] sua re-
pleat divinis speciebus et cele-
stibus formis [illegible] illa ad
[illegible] vere speculum
immaculatum effectus ymaginis dei
dei ex ipsius lumine super lumine ac-
cipiens [illegible] quedam vel
intra suum in semetipso [illegible]
ferens atque in terra adhuc positum
consorcio quodam [illegible] angelorum
desperata atque dissoluta fragilitate
[illegible] ad superna et celestia
spiritus sancti sublimacione transferri
quod significant illa verba [illegible]
de [illegible] ait xxi abiit ihesus fo-
ras extra civitatem ibi [illegible] mansit
et docebat eos extra civitatem
abiit qui per meditacionem a carne
et sensibus [illegible] sunt porte civitatis
se absolvit Sic enim probat Ge-
rardus [illegible] in libro de ymagine
Beniamin per sensus corporeos in-
greditur civitatem Secundum per disti-
nctionem meditacionis que talis est
ut dicitur in primo libri de archa
mistica Meditacio est studiosa
mentis intencio circa aliquid investi-
gandum diligenter insistens Vel
meditacio est providus mentis obtu-
tus in veritatis inquisicione vehementer
occupatus Et quanto vehemencius
animus intendit ad illud a spiritu
tanto acius appropinquat Vel
per hoc differt meditacio a cogitacione
quod cogitacio vago incessu semper
huc illucque discurrit Meditacio
vero destinata promocione semper in ul-
teriora tendit Cogitacio enim est
improvidus animi respectus ad eva-
gacionem pronus Vel in libro Richar-
di de exterminacione mali Medi-
tacionis est perscrutari occulta Conte-
placionis est admirari perspicua

Est enim meditacio occulte veritatis studiosa
investigacio Contemplacio vero perspicue
veritatis iocunda admiracio Hec est doctrina
libro [illegible] ymagine [illegible] de
[illegible] libere [illegible] abstracti a corporali se-
[illegible] servitute Unde est quod Exo xxviii
doctrina et veritate [illegible] pontifex in ro-
nali [illegible] in pectore quod per me-
ditacionem designatur animus in cognoscenda vite
secreta [illegible] ut dicit Richardus
in fine libri de patriarchis Meditacio
in contemplacione consurgit tociens quociens
Joseph super collum Beniamin ruit quo-
ciens meditacio in contemplacionem desinit
Tunc Beniamin [illegible] super se in-
[illegible] excipit quando ex studio meditacionis
animus in contemplacionem surgit Tunc Benia-
min et Joseph osculati [illegible] divina
revelacio et humana racionacio in una
veritatis attestacione consentiunt Et [illegible]
[illegible] spiritualis [illegible] per meditacionem [illegible]
[illegible] contemplacionem Sic in libro de ex-
terminacione mali per meditacionem [illegible]
[illegible] ut quidam velud [illegible]
[illegible] contemplacio id efficere solet ut ad inve-
nta veritatis [illegible]
desiderium acrius inflammet per meditacionem
ad bonum instruitur per contemplacionem
in bono solidatur Sic enim quaque cogi-
tacio transit in meditacionem Sic eciam
meditacio in contemplacionem Sic [illegible]
in principio libri de archa mistica fit
enim sepe in cogitacionum nostrarum vaga-
cione ut quid occurrit quod mens scire
vehementer appetit Cumque in inquisicionem
[illegible] impendit studium cogitanti Cogita-
cionis excedens modum Et quamque mens in
unum se colligit iam cogitacio in meditacionem
transit Similiter [illegible] diu quesita
et inventa cum aviditate suscipit et
mirari cum exultacione meditacione me-
ditando excedit et transit in contempla-
cionem Contemplacionis est proprium [illegible]
sive spectaculo cum admiracione inherere
Et [illegible] sapiencie [illegible] in actu
meditacionis [illegible] xiii [illegible]
[illegible] doctrina [illegible] [illegible]
[illegible] Richardi in fine libri de

Alicha mistica Si vas aque solis radio
supponas videbis aquam splendore lu-
minis superius ex se refundere sine calore
Si vero dure reverberacionis radios su-
sceperit Sed non nisi in dilectionem [illegible]
Aqua que ad inferiora labitur humana cogita-
cio est que magno radiis inordinate
cohibetur Aqua in vase collecta cogita-
cio intenta et per interiorem desideria [illegible]
collacio cordis meditacio aque in solis
radiis aliis infundit se diffundit splen-
dida revelacio meditacionem occupat Aqua
autem radium in se superni luminis accipit
et superius fulgore emittit Et illic
levat radium luminis procedentem a se quo
ipsa non potest ascendere per se sic et si aqua
[illegible] a radio que de se emittit sicut ei
similiter imprimit ut si tremula sit
aqua radius tremulus erit Si quieta
quietus Si pura purus Sic in proposito
de revelacione eterni luminis cor humanum
[illegible] super semetipsum ymmo
super humanum modum levat et illuc inte-
rior radius divini luminis infusione
et admiracionis revelacione de ymis
ad summa resilit ubi nullum ingenium
perspicacia nullam artis industria ascendere
sufficit Et quanto mens hominis divine claritatis
splendor perfundens penetrat eo altius
[illegible] sui magnitudine excessa et pre-
[illegible] sublevata in divina archana subli-
mius resultat Et quanto perfectius divine
[illegible] ad intimum pace [illegible]
[illegible] et tenacius inheret in hac
sublevacione summe luminis contemplacionis
Et quanto purior ad intelligendum et diffusi-
or ad caritatem tanto capacior mens ad
sapiendum et videndum [illegible] venit
ille spiritus veritatis qui docet omnem veri-
tatem Johannis xvi et xiiii eciam paraclitus autem
spiritus sanctus quem mittet pater in nomine
meo ille vos docebit omnia veritatem et
suggeret vobis omnia quecumque dixero vobis
O[illegible] dum dicam spirituales
in devocione oracionis [illegible] per oracionem
elevari in deum intellectus et affectus

Simplex humane tocius affectus
Colligit intellectum hominis status
De primo R. P. diffinitionem orationis
quando una est in Damasceno
Ascensus intellectus ad deum Alia est
Augustini in sermone de oracione et ie-
iunio Oracio est pura affectus mentis
in deum directa Sed si fiat intellectus
sine affectu in deum elevacio
[illegible] in oracione spiritualis habitus cog-
[illegible] Sic in quadam epistola
[illegible] est hominis deo adherentis affec-
[illegible] et familiaris questio et pia allo-
quacio et illuminate mentis ad fruen-
dum deum [illegible] Ibi enim ad
[illegible] ut dicit [illegible] de su-
mmo bono in libro [illegible]
ut cum deo [illegible] frequenter ora-
re et frequenter legere Nam cum oramus
ipsi cum deo loquimur cum vero legi-
mus deus nobiscum loquitur [illegible] et
apud quem ipse nolebat discere dice-
bant discipuli luce xi Domine doce
nos orare Et in [illegible] ascen-
derunt ad oracionem sursum in cena-
culo [illegible] per oracionem et mentem elevan-
dam Sic dicit Augustinus in sermone
de ieiunio et oracione Beatus [illegible]
[illegible] ubi
in oracione dicit sine devocione [illegible]
lat intellectus et [illegible] nec [illegible]
affectus ubi [illegible] cum devocione
[illegible] supereminet [illegible] apostolus
ad Ephesios Et ordo seraphin
ordini cherubin est Dyonisius
penetrat intellectus sed magis ascendit
affectus quia ad intellectum se dignat [illegible]
intelligencia nam ad intellectum affectus se
porrigit ultra et extendit ad
diligendum Et puto quod [illegible] diligenda
sunt intellectus ubi intrat affectus
et hoc dicam de viatoribus [illegible]
[illegible] comprehensoribus qui sunt in
[illegible] eterni non diligunt
quam cognoscunt Et communiter puto
quod equaliter elevantur intellectus et affectus
[illegible] in deum [illegible] sic in nobis
in quibus sol intelligencie [illegible]

eclipsim nec occasum incur-
riat sic influencie solis ma-
iorem effectum imprimit in illud
quod directe respicit Sic pro-
pter divina bonitas affectum
mentis omnium obviantem magis atten-
dit et allicit / precipue cum
contemplatione portae se super in an-
gelica porrigit / Unde affectu con-
tinuo amore fertur in extasim
et rapitur super se Unde quanto
ferventior et devotior erit oracio
tanto purior et dulcior erit con-
templacio Unde sapiencie et insi-
piens qui sine ordine devota
ymo sine magistro spiritu sancto
potest misteriorum archana rimari
Unde solucionem sompnium regis non
potuit aperire sapientes Cal-
dei / Omnis enim profunditatem miste-
riorum et divinarum scripturarum pe-
netrare et sua subtilitate conjugat
Eciam / ad Corinthios xiiii Apostolus dicat
fratres si venero ad vos linguis
loquens quid prodero nisi loquar
vobis aut in revelacione aut in
sciencia aut in prophetia aut in doc-
trina / hec magis quam in intellectus qui
prophetia scripture sacra interpretacio-
nem fit quam magis habetur contemplacione
vel cognicione sine eius ma-
gisterio qui eam inspirat De-
voto / quam corporis noticiam sepe
multo devote orantis acquirunt
que nulla racionis sagacitate nullo
modo studio penetrare valent
Daniel iiij Daniel cui nomen Ba-
thazar princeps ne potens in indi-
care sompnium quod vidi et
scripturam quam sapientes non potuerunt
indicare regi quia Daniel revelat
Balthazar princeps ne potens ca-
pillo capitis dicitur In capite subli-
mitas in capillo subtilitas intel-
lectus devota oracio ad rerum sublimium

subtilitatem penetrandam acuitur propter hanc quod
devotorum que dicitur capillus capitis attin-
git quod attingi non potest a sapientibus huma-
nis quod regi non potuerunt indicare visi-
onem suam omnes sapientes Babilonis qui
mens quam id quod super intellectum suum
magnum est in magnitudine conspicit conspi-
ciendo desiderat et desiderando dicit Et sic me-
diante dei adiutorio considerat confisa devocioni
insistit insistens ad oracionem se convertit
Orando petit petendo accipit Unde
solus Daniel vir desideriorum cui nomen
Bathazar solus regi indicat et visi-
onem quam sapientes Babilonis non potuerunt
edicere solucionem Tercio autem xi Dicebat ihesus
domus mea domus oracionis vocabitur
De tercio propter Sic autem recognoscunt qui de
divinis revelacionibus meruerunt sub tempore
orandi maxime solent illuminari et quod
illa illuminacione misteriorum occulta penetrare
quam ex nimia compunctione incessanter lacrimarum lota
mundatur et quanto fervencior tanto magis a
luce penetratur Unde in xxii dicitur Balaam
de semetipso dicit auditor sermonum dei
qui visionem omnipotentis intuitus est qui
cadit et sic aperiuntur oculi eius quia lumine re-
velacionis gracie sepe accipit quod se in ora-
cione prostravit Unde qui orat frequenter
se usque ad pavimentum osculando in-
clinat Et hec inclinacio humiliacionem pro-
prie designat in misterio Certum autem
est apud deum quod deum et desideriorum meorum
indigentis humiliam ex tunc ad sublimi-
ora intellectualem illuminacionem mentis vir in
psalmo Exitus matutinum et vespere delectabis
Exitus matutini sive advenienti solis irra-
diacione vidue mentis accessus Mane
solemus ab inferioribus ad exteriora exire
vespere autem ab exterioribus ad meliora re-
dire Vesperi autem iocunde est cum sub esti-
vo tempore deambulare ad matutinam lu-
cem radiente divinitus et leta corporis dimis-
sio tempore in libertatem animi in campo
dimorum spectaculum et angustias huma-
nis ubi sicut ad nos descendit radio
qui prius intimabat recitum obstante
nos et relinquit reditum vespertini Sic
scriptum est Oracio mea incipiens ad me

conturbata est. Et tamen cum devota anima
se considerat et considerando miseriam
suam retractat et retractando humiliat
quid sic humiliata sepe [illegible] illuminatur
et intus docetur [illegible] vidit [illegible]
[illegible] et [illegible] super eos et [illegible]
eos docet multa [illegible] fantasmata et
[illegible] [illegible] [illegible] aliquid
[illegible] ut non sit illuminata penitus
[illegible] obscuritate [illegible] nec [illegible] sine
[illegible] illuminatione. Et hoc est quod dicit
[illegible] radii [illegible] de quo Gregorius [illegible]
[illegible] super Epiphanius sic ait
[illegible] [illegible] quod tenui [illegible] et [illegible]
[illegible] apprehendi possit [illegible] tamen se [illegible]
[illegible]. Et hoc si parum sit [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] et a
[illegible] [illegible] illumine [illegible] ut [illegible]
[illegible] [illegible] omnino [illegible] et [illegible]
[illegible] [illegible] ad intuendum invitat et provocat
[illegible] penitus sentire non potest [illegible]
[illegible] aut [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] admiratio est et [illegible]
admirationis [illegible] copiosius [illegible]
aut desiderium [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] similem deo facit [illegible]
similem sibi facit [illegible] [illegible]
[illegible] et [illegible] sicut in collationibus
et Simon [illegible] Richardus
super Danielem libro iii° [illegible]
quod sepe totum interioris hominis statum
devotio [illegible] et totum [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] Daniel
dicebat Daniel [illegible] arbore quam vidisti
[illegible] [illegible] in quo [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] et postremo
[illegible] [illegible] vera devotio [illegible] et ad-
[illegible] [illegible] et [illegible] et timorem [illegible]
[illegible] [illegible] ad ordinem [illegible] et ad
[illegible] [illegible] purgativi et pur-
gativi illuminative [illegible] et intelli-
gentia [illegible] et putabam
et [illegible] violenti animi impetus
[illegible] [illegible] [illegible] non [illegible]
tit. Et quid dico de statu interioris [illegible]
[illegible] [illegible] per devotionem [illegible]
[illegible] [illegible] tanta in illo statu
[illegible] [illegible] [illegible] non est [illegible]

[illegible] Unde Cassianus in
libro de collationibus patrum [illegible]
[illegible] et si [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] suos ad illud [illegible]
[illegible] statum ad illam [illegible] et
per paucam cognitionem et [illegible]
[illegible] ut [illegible] dixerim ineffa-
[illegible] gradum [illegible] [illegible]
[illegible] omnem humanam [illegible]
[illegible] non [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] quam
[illegible] infusionis illius [illegible]
[illegible] non [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] effundit [illegible]
ineffabiliter [illegible] ad deum [illegible]
[illegible] in illo [illegible] temporis
[illegible] [illegible] nec loqui [illegible]
nec [illegible] mens in se [illegible]
valeat [illegible] statum deus insinuat
[illegible] in agonia [illegible]
orabat [illegible] sanguinis e-
mittens. Et hoc est devota de qua
[illegible] [illegible] [illegible]

Differt autem [illegible] amant
spirituales in [illegible]
contemplativus. Sicut
aut aliud est odorem [illegible]
aliud visio [illegible]
in libro de [illegible] [illegible]
sic [illegible] et radiatio [illegible]
[illegible] aspicitur ubi [illegible]
Et tamen in tenebris non videtur. Ita
aliud est [illegible] et aliud contemplatio
[illegible] aut [illegible] deus in contempla-
tione. Et hec quadrupliciter

mentis dilatatione	[illegible] dila-
mentis sublevatione	tata est [illegible]
mentis alienatione	[illegible]
mentis unione	[illegible] et
vehementiam [illegible]	[illegible] et ad omnem

[illegible] capacior efficitur. Unde
in [illegible] [illegible] et
[illegible] [illegible] in quo [illegible]

Et ab aquilone ad meridie(m)
et occidente(m) om(n)em t(er)ram qua(m)
conspicis t(ibi) dabo. Mira cu(m) a-
gilitate in sublime animus n(on)n(un)q(uam) se
ad celestia attollit, n(on)n(un)q(uam) in in-
feriora dirigit, n(on)n(un)q(uam) sinistrorsu(m)
n(on)n(un)q(uam) dextrorsu(m) divertit, n(on)n(un)q(uam) se i(n)
mediu(m) suspendit et oculos pal-
pitantes inmobiliu(m) in radiu(m) fi-
git, s(ed) luminis inmensitas tenebras
superducit. N(on)n(un)q(uam) eciam oculu(m) tenebra-
rum fugit oculus, q(uia) lumi(n)e ex
p(ro)porcione siquide(m) que ad corpore
fit quedam obtusio in vi intellectua-
li. Sic ex obiectacio(n)e corporalis rei
luminose, quia umbra est ex illa
sempiterna luce vite ad qua(m)
facta est cum scintillat mediam
lumine ut n(on) tenebrat illa(m)
in quo lumine cessat a(n)i(m)a contempla-
tiva, q(ui)a lume(n) id tenebras abiec-
it quanto amplius invalescat. Un(de)
et Dyonisius amonet Thimot(heum)
ut et se elevat ad radiu(m). Et
adverte q(uod) sit impossibile p(er)ve(n)ire cu(n)-
ctis a(n)i(m)e [illegible] sup(er) [illegible] co(n)-
similem, et ascendentes sup(er) se-
ipsa(m) [illegible]. Hec e(nim) est cam(er)a dil-
ecto in cubiculu(m) ingredi, sola
q(ui) ad solo meatu dulcore q(ue) p(er)fu-
i et ab eo q(ui) doceri q(uo)d [illegible]
sit si aliquod oblita in fini eius
dilatacione summe sunt intime de-
lectatur. Et ex hiis que intimis
(con)siderans animi tui in eius affectu
inflammas ex qua consideracio(n)e in
gra(tia)r(um) actio(n)e(m) assurgis et eu(m) in in-
timum tuum inducis. Hec est ex affectu
intimo n(on) p(ro) gra(tia) t(ibi) data n(on)
(con)p(ar)ata venia, gra(tia)r(um) reddis t(ibi)
et si cum affeccione violenta
et delectacionis habundancia n(on) scis
qui in dei dilectio(n)e inardescis in
eius amore q(ua)ntu(m) q(ue) aliq(ua)n(do)
sensisti in ea te q(ua)nto plus
n(on)q(uam) dilexisti. Tu(n)c e(st) q(uod) intim(is)
affeccionibus tue sum(m)a n(on)d(um) eciam
exaudisti q(uia) te nimis a[illegible]

amoris penetrat, q(ua)m alicuius affec-
tibus penetrare solebat. Si tu in in-
timis tuis tantam circa donum violenciam
senseris q(ua)ntam alt(er) ex p(ar)te sua n(on) e(st)
satis q(uia) q(uod) eu(m) possi(s) ex diuina caritate
(con)solacio(n)e(m) aut iocunditate h(ab)ere n(on) audeam
dicere. Alteru(m) ut eu(m) audeas ipse amoris in-
timum sum(m)um ~~[illegible]~~ q(uam) tenere q(uia) q(uod) dum
(con)solacio(n)e aliena q(uam) sua recipis n(on) eu(m)
singulare diligis. Ergo ut eu(m) ad intim(a)
dicat(ur) ut in optimo collocat. Et si sic eu(m)
p(er)duceris ad intima tua poteris eum seq(ui)
ad p(ro)funda sua et interiora eius dil(e)c-
ta. Ex quo colligi(tur) q(uod) p(ro)funditas diuine
revelacionum i(n)t(ima) e(st) diuine dilectionis intim-
um. Sic scriptu(m) e(st) iam n(on) dicam vos s(er)vos
s(ed) amicos q(uia) omnia q(ue)cumq(ue) audiui a
p(at)re meo nota feci vobis. Hec e(st) illa doct(ri)n(a)
de qua Exo(di) xxxi d(icitu)r q(uod) implet d(omi)n(u)s be-
[illegible] spiritu sapiencie et intelligencie et
om(n)i doct(ri)na ad excogitandu(m) quod c(on)t(er)it
in archa. Ut sit d(i)c(tu)m q(uod) p(er) m(en)tis dilataci(o)-
nem h(oc) possum(us) f(a)c(er)e, q(ui)a n(on) e(st) ei hu(m)ane
industrie nitatur ascendere m(en)tis p(ro)fundita-
tem in altum se erigit et a planicie p(ro)ced(ens)
invalescat m(en)tis dilatacio, s(ed) hu(m)ane indu-
strie possibilitate(m) ad [illegible] in m(en)te ascend(it).
Ubi et d(omin)us descend(it) et ea tria p(re)missio-
nem ascendit p(er) m(en)tis alienacio(n)em et sacra-
mentale descendit deus p(er) bonitate(m) sue di-
gnacio(n)is. Dum p(er) m(en)tem illuminacio(n)em Sublevari
aut sup(er) ea quod in eis c(on)tin(et)ur e(st) et fa-
cultate sine qua ex n(atur)a possit h(abe)re p(ro)pri-
a p(ro)prietate t(em)p(or)is dabit in p(ro)penas sic volu-
ere et volabo et requiescam. Semp(er) eni(m)
n(atur)am e(st) pennas h(abe)re et p(er) libertatis arbitriu(m)
in altum volare. Tunc d(icitu)r pennata
animalia et incipio q(uod) p(er) gra(tia)m eleuacio(n)is
hu(m)ane mentis contemplanis volatu(m)
transcendit eu(m) huic modu(m) p(er)tinet doct(ri)na
p(ro)phetie si tu fiat sine m(en)tis alienacio(n)e.
Semp(er) n(atur)am eni(m) h(ab)uit e(st) visio de p(re)t(er)itis
quod iam n(on) e(st), visio de futuris q(uo)d n(on)d(um)
e(st), visio de p(re)sentibus q(uo)d e(st). Et, si sensibus
absens e(st) visio de alicuius [illegible] s(ecundu)m
q(uod) sensu subiectu(m) n(on) e(st) visio de diuin(is)
q(uo)d sup(er) sensu(m) e(st). Sine alienacio(n)e
mentis d(icitu)r q(uia) sic m(en)tis dilatacio

non attingit mentis sublevacio. Sed ibi si-
stit ubi illa incipit. Ista mentis suble-
vacio ibi sistit ubi incipit alienacio.
Exemplum quod in hac mentis sublevacione dici-
tur quod aliis preeminet nam ex intenso
affectu in deum vincebatur ei per amorem
et sic ad flammam intensam sequi-
tur serena ita ad illud amorem irra-
diabatur et illuminabatur cor intus et ab
cordis intellectibus amovebatur velamen et
ignorancia quo sublato videbant ve-
lare ab intus [illegible] ut eru-
dirent principes eius sicut semetipsum et
senes eius prudenciam doceret. Prophete
vero dedit quosdam apostolos quosdam
autem prophetas quosdam evangelistas alios pa-
stores et doctores. Et sequitur ut non am-
plius circumferamur omni vento doctrine. Mentis ali-
enacio est cum precedens memoria sibi exci-
dit et in peregrinum quendam statum sup-
ra humane operacionis transfiguratus tran-
sit. Cum modo admiracionis incipiens
et per admiracionem transiens in quandam
mentis exultacionem per statum contemplacionis acci-
pit. Sequitur. [illegible] addiscit intima quam
possit exprimere extremis verbis lingue de
catheris [illegible] quam non possum
totum proferre quod sencio [illegible] ut
ipse ait: Ecce intus [illegible] rabidi con-
secracionem perfundit animum. Illa ante lo-
quendum tarda et longa est longe et
difficilis. Sed deus ista volens se cer-
te in secreta sua condidit tamen quod ve-
stigia quam miro modo impressit [illegible]
perscrutat illa tamen sillabas movent atque ex
eius vestigiis sanctitatem signa pagine
tamen lingua sed latina vel greca vel
hebrea vel cuiuscumque alterius gentis sunt
propria, sed ita efficitur in oculo ut velut
in corpore. De hac doctrina ait vir
Christus docens eos sic [illegible] habet
quod in hoc modo [illegible] et hu-
mano intus sed totum [illegible] Sed
cum sponsa de toto [illegible] dilecto. Hic
cum donat eum in umbra dicens et tota
nocte in illuminacione ignis. Sed cum

accipit refrigerium ignis quo con-
cupiscencia calidius et revelacionis
lucem quam ignorancia mentis. Sed si
non expandit umbra in peccato-
rem et ignis ut luceat et per
noctem. Sed Moyses vivus tamen cum deo
ipse ascendit in caliginem et
nebulam et addiscit misticam theo-
logiam ut cum Christo et dyo-
nisio [illegible] de deo. [illegible]
[illegible] vere intimi
quam possumus dicere theologiam misticam
per quam mens aspirat intelligencia
sed ut unitur quam intelligimus
summum affectionis apicem sive
[illegible] summa [illegible]
ergo apice dilectionis dei [illegible]
per quam mens deo coniungitur. Et
per hanc unionem mens in deo
cognoscat non tamen sobrietate in spe-
cie sed status non super nos
[illegible] et [illegible] deo [illegible] ex-
[illegible] status est deus dei. Per
hanc gracie dei unionem quam ha-
bere non [illegible] per [illegible] condicio-
nem cum ad deo secreta lo-
quimur [illegible] et [illegible] sed cen-
[illegible] misterium [illegible] mistica
theologia cum deo secretissima lo-
quendo [illegible] ymaginis
[illegible] ubi mens [illegible]
omnis [illegible] et [illegible] ocu-
lis ab actibus [illegible] compre-
hendere [illegible] desiderio vi-
dendi et tenendi deum ut puto
sed [illegible] ubi [illegible] ali-
enacio ibi incipit ista alienacio
[illegible] status [illegible] ardoris
fervore et lucem sed quod non deus ascendit
ad istam perfectam unionem cum ardore
caritatis sine excessu. Per hunc
modum Paulus et [illegible] per
modum efficitur doctor gencium in
Christo [illegible] veritate dico in Christo
Jhesu et non mencior doctor gencium
in fide et veritate etc. Sequitur

Pro dicenda ergo excessus la-
cedius repetentibus
nobis a principio primi-
tus occurrit mentis dila-
tatio que talibus gradibus in no-
bis solet accrescere tribus tamen
passibus.
Primo solet mens contem-
plationi placari incipiens et
attentionis speciali adhibere ex pro-
planando sine passibilitate fragilitatem
virtutis. Sic enim in disciplinis
videmus quod prima arte acquiri non
nisi investigatione vel aliorum tra-
dicione discitur. Secundo frequenti usu
et exercitacioni roboratur. Tertio stu-
diosa attencione firmatur et solidatur.
Et vehemencia enim attencionis
dilatat capacitatis ingenii et aci-
em vivacitatis penetrationis per
mentis dilatacionem. Secundo mentis sublevacio
de qua fit in tribus videlicet
Supra scientiam vel [illegible] Hoc est cum
supra industriam percipit mens
et supra naturam et divina re-
velacioni qui excedit modum hu-
mane industrie et nature. Et est
mentis sublevate talibus quod di-
vinitus aperitur ad id non sufficit
scientia quam habet nec industria
quod habere potest nec modus qui
in natura ponitur. Tercio mentis suble-
vacionem sequitur mentis alienacio que
similiter accidit tribus modis. Primo
a magnitudine devocionis qua latens
intrinsecus ignis celestis desiderii exci-
tatus in flammam amoris erumpit
et animam a statu pristino resolutam
velut cera similiter liquefacit et atte-
nuat ut fumi similitudinem emittit.
Secundo ex magnitudine admiracionis qua di-
vino lumine irradiata et in summe
pulcritudinis admiracione suspen-
sa ad vehementi stupore concu-
titur ut a statu suo funditus ex-
cutiatur. Et ex illa pulcritudine quam
videt et admiratur resilit et decadit in se-
ipsam despicacione et pulcritudine quam videt sta-
tim excelle super se et tamen beata perfec-
cione supra se rapitur ad contemplacionem celestium
et hec in modum fulgoris coruscantis et vi-
cissitudinis alternatur. Tercio ex magnitudine ex-
ultacione intima suavitate potata vel potata
inebriata inebriata sui oblita. Et ob-
lita sui in quiddam supra humanum affectum
rapta transformatur. Per mentis alienacionem
sequitur mentis unio et per quam rapta trans-
formatur in alienacione per exultacionem quod
restat nisi inseparabilis unio per mentis uni-
onem. De quo Dionysius in libro 1 de mysti-
ca theologia. Tu autem o amice Thymo-
thee circa misticas visiones forti con-
tritione et sensus derelinque et intellectua-
les operaciones et omnia sensibilia et intel-
lectualia et omnia non existencia et existencia.
Et sic est possibile in nocte consurge ad
eius unionem que est super omnem substantiam
et cognicionem. Et enim excessu tui et om-
nium incomprehensibili et absoluto munde eo super substanci-
ale divinarum tenebrarum radium cuncta au-
ferens et a cunctis absolutus sursum agens.
Distinguere ergo tres gradus Hugo de
Balma gradum derelinque mentis sensibilia et sensibilia
et spiritualia intellectualia et intellectualia quo ad
potencias anime et earum exercicia. Et vocat
autem ista sensibilia quantum mediat in
primo nec ad purum pertingit intellectum veniat.
Tercius gradus est relinquere existencia et
non existencia. Existencia que a deo procedere
in esse pertracta non existencia que a so-
lo deo super essenciali consistunt
et in ipso contemplativa sunt. Hic per excessum
sed mentis transcendit sunt ad superessenciale
et supernaturale unionem veniatur. Hec est
sapiencia christianorum. Et ideo tres gradus
bernardus usque ad excessum mentis in re-
monendo in amore anime ante omni-
bus contrahit alienacio. Sequuntur tres
in quibus ultimo consistit unio. Primo
est superfervida amoris in deum tendens.
Secundus est actuacio omnium virium fer-
vore ardentis amoris non sufficiens. Et
cum sic radius fervens absorbet a quo

Ita supfervida illa dilectio absorbet oc-
casionem circa caliginem Certius est radius ra-
dians et se vniens sic est illa caligo
in tristensi videt sup oia actualis
om cognicione supfervida amore vidēdi
dom absorbendi omnes actus primo apph-
ensivaz et inaccessibilitas diui luminis
et in illa caligine mens vnitur deo et p
oim ablacom ab eo laudat eum sine s-
mone pro latino et in hoc eum cogitat
quod eum cognoscale et caz no ee nisi
ppt inaccessibilitatem excte diui luminis Et
cognicionem excte videntis Caligat enim oculus
et ppt excessum et ppt defectum sic hō visu
suo carnale elevans sup oia visibilia
tali videtur ab actuali visione omnia
et in sole visu suo sine medio miti-
gante supexcellentia claritas que est in sole
p invisibilitatem excte sup excellente solaris
luminis et ipunatem actualis visio-
nis videt qui no ptingit videre solē
qui est sup visionem sic ee ei videtur
quod possit ibi ee videre Et qr de
hac in satis determinant tam Richardus
in libro de archa mistica qz Dionisius in
libro de mistica theologia Ideo ad
plus sup sedemus Et tercia pte pñs
vero tractatus sez de modo vel forma doc-
ne terminamus Et pro doctrina ps-
ti paulatim progrediente a grossioribus
et rudioribus ad subtiliora procedente
ad quartam pte et vltimaz accedamus

Magister Johannes de Bantham
hodie hora decima septima faciet ad clerum
sermonem de festo Thome in ecclesia sancti Benedicti
in monte octava innitos Lucie et ibidem
declinabit quoniam de quindecim gradibus
amoris summa cum diligentia ideo ad
animalie etc.

IV

WB
707

Augt 1808
Feb 1809
May 1809

V

Magister Johannes de Banthem
hodie hora decima septima faciet ad cle-
rum sermone de sto thō in ecclia sti Benedci
in monte cecili omnibus fidel. Et ibidem
declinabit gomez de quindecim gradibus
amoris summa cum diligentia deo ad
annalite zc

IV